مُخْتَصَرُ

صَحِيحِ الْبُخَارِي

BUHARIJINA

ZBIRKA HADISA

sažetak

القلم
el-Kalem

مُخْتَصَرُ

صَحِيحِ الْبُخَارِي

BUHARIJINA ZBIRKA HADISA

sažetak

مُخْتَصَرُ

صَحِيحِ الْبُخَارِي

BUHARIJINA ZBIRKA HADISA

sažetak

Prijevod s arapskog:
Mehmedalija Hadžić

Izdavač:
IC El-Kalem

Za izdavača:
Selim Jarkoč

Urednik:
Mustafa Prljača

Redaktura prijevoda:
Ahmed Halilović
Nurko Karaman

Lektor i korektor:
Aida Krzić

Tehnički urednik:
Nurko Karaman

Dizajn:
Tarik Jesenković

Štampa:
BEMUST, Sarajevo

Za štampariju:
Mustafa Bećirović

Tiraž:
3.000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-725-4/-5

al-BUHARI, Muhammad ibn Ismail
Buharijina zbirka hadisa : sažetak / [priredio]
Abdullatif ez-Zubejdi; [prijevod s arapskog
Mehmedalija Hadžić]. - Sarajevo : El-Kalem, 2004.
- 1035 str. ; 24 cm

Izv. stv. nasl. na arap. jeziku. - Tekst na bos. i arap. jeziku

ISBN 9958-23-165-4

COBISS.BH-ID 13408774

مُخْتَصَرُ

صَحِيحِ الْبُخَارِي

BUHARIJINA

ZBIRKA HADISA

Sažetak:
Abdullatif ez-Zubejdi

القلم
el-Kalem

Sarajevo, 1425. h.g./2004. godine

RIJEČ IZDAVAČA

"El-Kalem" - izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, osjeća se počašćenim što čitateljstvu naših prostora može, konačno, ponuditi cjelovitu najautoritativniju zbirku hadisa - Buharijinu zbirku.

Prijevod i komentar te zbirke započeo je raditi još sedamdesetih godina prošlog stoljeća prof. Hasan Škapur, čija su tri sveska izišla iz štampe u izdanju tadašnjeg Odbora Islamske zajednice Prijedor (I svez. 1974., II svez. 1975., III svez. 1976.) i naišla na veliko oduševljenje muslimanskog čitateljstva bivših jugoslavenskih prostora. Nakon smrti prof. Škapura, rad na ovom projektu nastavio je, slijedeći metod svog prethodnika, prof. Hasan Makić, koji je dovršio i publikovao i četvrti svezak (El-Kalem, 1991.).

Rat je prof. Makića omeo u daljnjem radu na tom projektu, a nakon rata, u promijenjenim društvenim prilikama u kojima se pojavilo mnoštvo vjerske literature različitoga sadržaja, pa tako i one hadiske, nastavak rada na Buharijinoj zbirci, na način kako je to započeo prof. Škapur, više se nije činio primjerenim. Stoga je "El-Kalem" odlučio ovu hadisku zbirku učiniti dostupnom čitateljstvu u njezinoj cjelini i u što je moguće jednostavnijem obliku. To je podrazumijevalo odustajanje od komentara te opredjeljenje za samo jednu verziju hadisa koji se u izvorniku obično navodi u brojnim verzijama i s različitim nizovima prenosilaca. Za realizaciju toga cilja učinio nam se najprikladnijim sažetak Buharijine zbirke koji je sačinio imam Zejnuddin Ahmed ibn Abdullatif ez-Zubejdi. Taj sažetak pojavio se i na engleskom jeziku (izdavač: Dar es-selam, Rijad, Kraljevina Saudijska Arabija, 1994., u prijevodu dr. Muhammeda Muhsina Hana), i on nam je poslužio kao izvornik.

Autor ove najznačajnije hadiske zbirke Muhammed ibn Ismail ibn el-Mugira el-Buhari (rođen u petak, 13. ševala 194. h. godine u Buhari, umro u petak navečer, 1. ševala 256. h. god., uoči Ramazanskog bajrama kad je imao 62 godine, u Semerkandu) za ovu svoju zbirku kaže da ju je sačinio izborom "iz ukupno šest stotina hiljada hadisa" koji su mu bili dostupni. "U svoju zbirku", kaže on, "uvrstio sam samo ono što je vjerodostojno, a ni sve vjerodostojno nisam uvrstio, kako ne bi bilo suviše glomazno!", napominjući da "nisam uvrstio ni jedan hadis, a da se prije toga nisam okupao i klanjao dva rekata!"

Taj njegov izbor čini, po jednima (Ibn Salih, Nevevi i dr.) 7275 hadisa, uključujući i one hadise koji se ponavljaju, odnosno 4000 onih koji se ne ponavljaju, dok je po drugima taj broj znatno drukčiji. Naime, Ibn Hadžer el-Askalani, slavni komentator Buharijine zbirke, izražava čuđenje nad navedenom brojkom ističući da je stvarni broj hadisa, uključujući sve one hadise koji se ponavljaju, 9082 dok se za one hadise koji se ne ponavljaju izrazio različito: naime, da takvih hadisa ima 2761, 2623, odnosno 2513!

Sve ove razlike rezultat su različitih pristupa autora pitanju da li je određeni iskaz izjava nekog od Poslanikovih savremenika (ashaba) ili je on Poslanikova izjava, odnosno stvar različitog razumijevanja određenog smisla koji se ponavlja ili ne ponavlja.

Na isti način je i imam Zubejdi sačinio ovaj sažetak Buharijine zbirke, držeći da ona sadrži ukupno 2230 hadisa koji se ne ponavljaju. Upravo taj broj hadisa iz Buharijine zbirke sadrži i ova naša zbirka koju stavljamo pred čitateljstvo. I baš iz tog razloga, tj. činjenice da smo se ravnali po Zubejdijevom sažetku na engleskom jeziku, čitaoci će ponekad naići na neke dijelove hadisa kojih u arapskom izvorniku nema, kakav je slučaj, npr., kod hadisa br. 215, gdje je priređivač engleskog izdanja intervenirao nadovezujući se na prethodni hadis, kako bi iskaz bio što jasniji. Isti je slučaj i s pojavom imena nekih prenosilaca koji se u arapskom izvorniku ne navode - i oni su preuzeti iz Buharijinog izvornika s ciljem dodatnog pojašnjenja.

Budući da smo se opredijelili za prosto predstavljanje Poslanikovih iskaza, tj. da zbirka bude samo registar onih hadisa koje je imam Buharija mogao potvrditi bez ikakve razumne sumnje, izostavljajući bilo kakav komentar na njih, to će, moguće je, u pogledu nekih pitanja kod dijela čitalaca izazvati određene nedoumice, kakav je slučaj, npr., sa Kunut-dovom (v. poglavlje o vitru), skraćivanjem namaza i sl., budući da će tu naići na naizgled suprotstavljene predaje o tome. Treba kazati da Zbirku čine tek sakupljeni Vjerovjesnikovi iskazi, a da je cjelovita razrada sistema, baziranog na tim iskazima i onima koji se nalaze u drugim hadiskim zbornicima, u jednoj sistematičnoj formi, uslijedila kasnije i zadobila jedan od izraza s kojim su se muslimani naših prostora upoznali samim svojim upoznavanjem sa islamom.

Na kraju treba kazati da smo u obradi ovog materijala koristili najjednostavniju, fonetsku transkripciju, kako bi čitaoci imali što manje poteškoća u iščitavanju teksta. Pri upravnom govoru, u uvodnom dijelu koristili smo samo crtu, dok smo Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi stavljali u navodnike a kur'anske ajete obilježavali kurzivom. Samo u iznimnim slučajevima davali smo i neophodne podnožne napomene, tako da je Zbirka u cjelini veoma jednostavna za upotrebu.

Čitanjem sadržaja ove zbirke čitaoci će se, ne samo upoznati s riječima i postupcima posljednjeg Božijeg poslanika, s.a.v.s., već će u njemu zapaziti i brojne elemente kulture, običaja i filozofije života koji su obilježavali podneblje i vrijeme objavljivanja Kur'ana i s kojima je on korespondirao neposredno te koji su predstavljali stvarnost koju je živio poslanik Muhammed, a.s., i prva generacija njegova ummeta.

Muhammed ibn Ebi Hatim - kako to navodi Ibn Hadžer u svom komentaru - kaže: "Sanjao sam Muhammeda ibn Ismaila (tj. imama Buharija): ide iza Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa kad god Vjerovjesnik podigne svoje stopalo, on na to mjesto spusti svoje!"

Tako se i ova zbirka hadisa može smatrati svojevrsnim koračanjem po stopama poslanika Muhammeda, a.s.!

Svaku primjedbu i sugestiju, koje bi išle u pravcu poboljšanja, odnosno otklanjanja eventualnog nedostatka, smatrat ćemo dobrodošlom i biti zahvalni na njoj, kako bismo je u drugom izdanju mogli i primijeniti.

Molimo Allaha, dž.š., da primi ovaj naš rad i upiše ga u naša dobra djela.

U Sarajevu jula 2004. godine

U ime Allaha Milostivog, Samilosnog!

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

1. O POČETKU OBJAVE ALLAHOVOM POSLANIKU, S.A.V.S.

١ - كتاب بَدْء الوَحي إلى رسول الله ﷺ

1. Kakav je bio početak objave Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

{١ - باب: كَيْفَ كَانَ بَدْءُ ٱلْوَحْيِ إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ}

1. Omer ibn Hattab, r.a, kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

"Djela se vrednuju prema namjerama i svakom čovjeku pripada ono što je naumio, pa ko je učinio Hidžru (preselio iz Mekke u Medinu) s namjerom da ostvari dobro ovoga svijeta ili radi žene kojom bi se oženio, njegova Hidžra bit će ono radi čega ju je i učinio."

١ : عَنْ عُمَرَ بْنِ ٱلْخَطَّابِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّمَا ٱلأَعْمَالُ بِٱلنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ ٱمْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ إِلَى ٱمْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ).

2. Aiša, r.a., priča da je Haris ibn Hišam, r.a., pitao Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, kako tebi dolazi Objava?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio:

"Ponekad mi dolazi poput zvonjave zvona. To mi je najteži način Objave, i kada (zvonjenje) prestane, ja sam svjestan onoga što je (Džibril) rekao. Ponekad mi se melek ukaže u vidu čovjeka. On mi govori, a ja pamtim šta kaže."

٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ الحَارِثَ بْنَ هِشَامٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ سَأَلَ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، كَيْفَ يَأْتِيكَ ٱلْوَحْيُ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (أَحْيَانًا يَأْتِينِي مِثْلَ صَلْصَلَةِ ٱلْجَرَسِ، وَهُوَ أَشَدُّهُ عَلَيَّ، فَيُفْصَمُ عَنِّي وَقَدْ وَعَيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ، وَأَحْيَانًا يَتَمَثَّلُ لِيَ ٱلْمَلَكُ رَجُلًا، فَيُكَلِّمُنِي فَأَعِي مَا

Aiša, r.a., dalje kaže:

- Vidjela sam ga kako mu stiže Objava jednog jako hladnog dana i kada je prestala, čelo mu je bilo obliveno znojem.

3. Aiša, majka pravovjernih, r.a., pripovijeda:

– Prvo s čim je počela Objava Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bilo je u vidu istinitih snova. Sve što bi vidio u snu obistinilo bi se poput jutarnjeg svitanja. Kasnije je zavolio samoću. Osamljivao bi se u pećini Hira. Tu je boravio u pobožnosti i provodio brojne noći u molitvi ne silazeći svojima. Zato bi se, prethodno, snabdio hranom. Kada bi mu nestalo hrane, vratio bi se Hatidži, opet se snabdio kao i ranije i tako dok mu nije stigla Istina za vrijeme boravka u pećini Hira. Melek mu je došao i rekao:

- Čitaj!

"Ne znam čitati", odgovorio je Muhammed, s.a.v.s.

"Zatim me je uzeo k sebi", pričao je on, "i stisnuo toliko da me je muka spopala, a potom pustio i rekao:

- Čitaj!

"Ne znam čitati", rekao sam, "a on me uze i po drugi put, stisnu k sebi da me je muka spopala, pa me pusti i reče:

- Čitaj!

"Ne znam čitati", rekao sam, "a on me opet uze i po treći put stegnu pa pusti i reče: - *Čitaj u ime tvoga Gospodara koji je sve stvorio. Stvorio je čovjeka od ugruška. Čitaj, a tvoj Gospodar je najplemenitiji.*" (El-'Alek, 1.-3.)

يَقُولُ). قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنها:
وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يَنْزِلُ عَلَيْهِ ٱلْوَحْيُ فِي ٱلْيَوْمِ
ٱلشَّدِيدِ ٱلْبَرْدِ، فَيَفْصِمُ عَنْهُ وَإِنَّ جَبِينَهُ
لَيَتَفَصَّدُ عَرَقًا.

٣ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ ٱلْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ ٱللهُ
عَنها قَالَتْ: أَوَّلُ مَا بُدِئَ بِهِ رَسُولُ ٱللهِ
ﷺ مِنَ ٱلْوَحْيِ ٱلرُّؤْيَا ٱلصالِحَةُ فِي
ٱلنَّوْمِ، فَكَانَ لاَ يَرَى رُؤْيَا إِلاَّ جَاءَتْ
مِثْلَ فَلَقِ الصُّبْحِ، ثُمَّ حُبِّبَ إِلَيْهِ ٱلخَلاَءُ،
فَكَانَ يَخْلُو بِغَارِ حِرَاءٍ، فَيَتَحَنَّثُ فِيهِ –
وَهُوَ ٱلتَّعَبُّدُ ٱللَّيَالِيَ ذَوَاتِ ٱلْعَدَدِ قَبْلَ
أَنْ يَنْزِعَ إِلَى أَهْلِهِ، وَيَتَزَوَّدُ لِذٰلِكَ، ثُمَّ
يَرْجِعُ إِلَى خَدِيجَةَ فَيَتَزَوَّدُ لِمِثْلِهَا، حَتَّى
جَاءَهُ ٱلْحَقُّ وَهُوَ فِي غَارِ حِرَاءٍ، فَجَاءَهُ
ٱلْمَلَكُ فَقَالَ: ٱقْرَأْ، قَالَ: (مَا أَنَا
بِقَارِئٍ). قَالَ: (فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي حَتَّى
بَلَغَ مِنِّي ٱلْجَهْدَ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ:
ٱقْرَأْ، قُلْتُ: مَا أَنَا بِقَارِئٍ، فَأَخَذَنِي
فَغَطَّنِي ٱلثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي ٱلْجَهْدَ، ثُمَّ
أَرْسَلَنِي فَقَالَ: ٱقْرَأْ، فَقُلْتُ: مَا أَنَا
بِقَارِئٍ، فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي ٱلثَّالِثَةَ، ثُمَّ
أَرْسَلَنِي فَقَالَ: ﴿ٱقْرَأْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلَّذِي
خَلَقَ. خَلَقَ ٱلإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ. ٱقْرَأْ
وَرَبُّكَ ٱلأَكْرَمُ﴾). فَرَجَعَ بِهَا رَسُولُ ٱللهِ
ﷺ يَرْجُفُ فُؤَادُهُ، فَدَخَلَ عَلَى خَدِيجَةَ

Potom se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vratio. Srce mu je jako lupalo. Unišao je Hatidži bint Huvejlid, r.a., i rekao:

“Pokrijte me! Pokrijte me!”

Pokrili su ga, dok ga strah nije napustio, a onda je ispričao Hatidži šta se desilo i dodao:

“Bojim se za sebe!”

- Ne, Boga mi! - reče Hatidža - Allah te neće nikada poniziti, jer ti obilaziš rodbinu, pomažeš siročad i siromahe, gostoljubiv si i na strani si onih koji zastupaju istinu.

Tada ga je Hatidža, r.a., odvela svome amidžiću Vereki ibn Nevfelu ibn Esedu ibn Abduluzzau, čovjeku koji je još u predislamsko doba primio kršćanstvo. Dobro je poznavao hebrejsko pismo i prepisivao iz Evanđelja na hebrejski jezik, što je Bog htio da prepisuje. Bio je oronuli starac i već oslijepio.

- Amidžiću - rekla mu je Hatidža - saslušaj svog bratića!

- Moj bratiću - reče mu Vereka - šta je to šta si vidio?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispričao je Vereki slučaj koji je doživio (vidio).

- To je Džibril, koga je Bog slao Musau - rekao mu je Vereka - kamo sreće da sam mlad i da budem živ kada te bude progonio tvoj narod.

“A zar će me oni progoniti?”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Da - reče on - jer nikada niko nije donio slično tome što si ti donio, a da nije napadan. Ako doživim to vrijeme, pomoći ću te koliko god mognem. Ubrzo iza toga Vereka je preminuo, a u dolasku Objave nastala je pauza.

بِنْتِ خُوَيْلِدٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا فَقَالَ: (زَمِّلُونِي زَمِّلُونِي). فَزَمَّلُوهُ حَتَّى ذَهَبَ عَنْهُ ٱلرَّوْعُ، فَقَالَ لِخَدِيجَةَ وَأَخْبَرَهَا ٱلْخَبَرَ: (لَقَدْ خَشِيتُ عَلَى نَفْسِي). فَقَالَتْ خَدِيجَةُ: كَلَّا وَٱللَّهِ مَا يُخْزِيكَ ٱللَّهُ أَبَدًا، إِنَّكَ لَتَصِلُ ٱلرَّحِمَ، وَتَحْمِلُ ٱلْكَلَّ، وَتَكْسِبُ ٱلْمَعْدُومَ، وَتَقْرِي ٱلضَّيْفَ، وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ ٱلْحَقِّ.

فَٱنْطَلَقَتْ بِهِ خَدِيجَةُ حَتَّى أَتَتْ بِهِ وَرَقَةَ ٱبْنَ نَوْفَلِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ ٱلْعُزَّى، ٱبْنَ عَمِّ خَدِيجَةَ، وَكَانَ ٱمْرَأً تَنَصَّرَ فِي ٱلْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ يَكْتُبُ ٱلْكِتَابَ ٱلْعِبْرَانِيَّ، فَيَكْتُبُ مِنَ ٱلْإِنْجِيلِ مَا شَاءَ ٱللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ، وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا قَدْ عَمِيَ، فَقَالَتْ خَدِيجَةُ: يَا ٱبْنَ عَمِّ، ٱسْمَعْ مِنِ ٱبْنِ أَخِيكَ. فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ: يَا ٱبْنَ أَخِي مَاذَا تَرَى؟ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ خَبَرَ مَا رَأَى، فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ: هَٰذَا ٱلنَّامُوسُ ٱلَّذِي نَزَّلَ ٱللَّهُ عَلَى مُوسَى، يَا لَيْتَنِي فِيهَا جَذَعًا، لَيْتَنِي أَكُونُ حَيًّا إِذْ يُخْرِجُكَ قَوْمُكَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (أَوَ مُخْرِجِيَّ هُمْ؟). قَالَ: نَعَمْ، لَمْ يَأْتِ رَجُلٌ قَطُّ بِمِثْلِ مَا جِئْتَ بِهِ إِلَّا عُودِيَ، وَإِنْ يُدْرِكْنِي يَوْمُكَ أَنْصُرْكَ نَصْرًا مُؤَزَّرًا. ثُمَّ لَمْ يَنْشَبْ وَرَقَةُ أَنْ تُوُفِّيَ، وَفَتَرَ ٱلْوَحْيُ.

4. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., govoreći o pauzi u dolasku Objave prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Dok sam išao, čuo sam s neba glas. Podigao sam pogled i vidio onog istog meleka koji mi je došao u pećinu Hira kako sjedi na stolici između neba i zemlje. Uplašen od toga vratio sam se (kući) i rekao:

"Pokrijte me! Pokrijte me!"

Tada je Uzvišeni Allah objavio: *O pokriveni, ustani i opominji! I svoga Gospodara veličaj. I svoju odjeću očisti i kipova se kloni!* (El-Muddessir, 1.-5.). Nakon toga Objava je uredno slijedila.

٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ ٱلأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما :

وَهُوَ يُحَدِّثُ عَنْ فَتْرَةِ ٱلْوَحْيِ، فَقَالَ فِي حَدِيثِهِ: (بَيْنَا أَنَا أَمْشِي إِذْ سَمِعْتُ صَوْتًا مِنَ ٱلسَّمَاءِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي، فَإِذَا ٱلْمَلَكُ ٱلَّذِي جَاءَنِي بِحِرَاءٍ جَالِسٌ عَلَى كُرْسِيٍّ بَيْنَ ٱلسَّمَاءِ وَٱلأَرْضِ، فَرُعِبْتُ مِنْهُ، فَرَجَعْتُ فَقُلْتُ: زَمِّلُونِي زَمِّلُونِي، فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ. قُمْ فَأَنْذِرْ. وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ. وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ. وَٱلرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾. فَحَمِيَ ٱلْوَحْيُ وَتَتَابَعَ).

5. Ibn Abbas, r.a., pojašnjavajući riječi Uzvišenog Allaha: *Ne izgovaraj ga (Kur'an) svojim jezikom žurno, da bi ga time što prije zapamtio* (El-Kijame, 16.), kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., trudio se dobro zapamtiti ono što mu se objavljuje i radi toga je Kur'an stalno ponavljao (pomjerajući usnama) ovako kako ih ja sada pomjeram.

Tada je Uzvišeni Allah objavio: *Ne izgovaraj ga (Kur'an) svojim jezikom žurno da bi ga time što prije zapamtio. Zaista je na nama njegovo sabiranje i učenje* (El-Kijame, 16.-17.) - Njegovo sabiranje u tvoja prsa da bi ga ti čitao - objašnjava Ibn Abbas.

I kada ga (Kur'an) čitamo, ti slijedi njegovo čitanje! (El-Kijame, 18.), Ibn Abbas kaže: - Saslušaj ga pažljivo.

Zatim, Mi smo ga dužni objasniti (El-Kijame, 19.) - Zaista je naša dužnost da ti omogućimo da ga potom reproduciraš (protumačio je Ibn Abbas).

٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿لاَ تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ﴾. قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُعَالِجُ مِنَ ٱلتَّنْزِيلِ شِدَّةً، وَكَانَ مِمَّا يُحَرِّكُ شَفَتَيْهِ - فَقَالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: فَأَنَا أُحَرِّكُهُمَا كَمَا كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُحَرِّكُهُمَا - فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿لاَ تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ. إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ﴾. قَالَ: جَمْعَهُ لَكَ فِي صَدْرِكَ وَتَقْرَأَهُ: ﴿فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ﴾. قَالَ: فَاسْتَمِعْ لَهُ وَأَنْصِتْ: ﴿ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ﴾. ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا أَنْ تَقْرَأَهُ، فَكَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بَعْدَ ذٰلِكَ إِذَا أَتَاهُ جِبْرِيلُ

Poslije ovih ajeta, kada bi Džibril došao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi ga slušao, a kad bi Džibril otišao, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi učio (Kur'an) onako kako ga je učio Džibril.

ٱسْتَمَعَ، فَإِذَا ٱنْطَلَقَ جِبْرِيلُ قَرَأَهُ ٱلنَّبِيُّ ﷺ كَمَا قَرَأَهُ.

6. Ibn Abbas, r.a., je rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je najdarežljiviji čovjek, a bio bi najdarežljiviji u mjesecu ramazanu, kada bi mu dolazio Džibril, a dolazio mu je svake noći mjeseca ramazana i poučavao ga Kur'anu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je u činjenju dobra darežljiviji od poslanog (blaženog) vjetra.

٦ : وعَنه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَجْوَدَ ٱلنَّاسِ، وَكَانَ أَجْوَدَ مَا يَكُونُ فِي رَمَضانَ حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ عليه السلام، وَكَانَ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ ٱلْقُرْآنَ، فَلَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَجْوَدُ بِالْخَيْرِ مِنَ ٱلرِّيحِ ٱلْمُرْسَلَةِ.

7. Ibn Abbas, r.a., priča da je Ebu Sufjan ibn Harb kazivao, kako je Herakle poslao po njega izaslanika dok je on bio u jednoj trgovačkoj karavani Kurejšija u Šamu (područje današnje Palestine, Sirije, Jordana i Libana). U to vrijeme vladalo je primirje između Allahova Poslanika, s.a.v.s., i Ebu Sufjana i kurejšijskih nevjernika. Otišli su kod Herakla u Jerusalem. Herakle je bio okružen bizantijskim dostojanstvenicima. Kada ih je Herakle pozvao k sebi, pozvao je i svog tumača i (preko njega) pitao:

- Ko je od vas, po krvnom srodstvu, najbliži tom čovjeku koji tvrdi za sebe da je vjerovjesnik?

- Ja sam mu od njih najbliži po srodstvu - odgovorio je Ebu Sufjan.

- Primaknite mi ga - reče Herakle - a primaknite i njegove pratioce i postavite ih njemu iza leđa!

Potom Herakle reče svom tumaču:

- Reci im da ću ja pitati ovoga (ukazujući na Ebu Sufjana) o onom čovjeku (Muhammedu) i ako mi štogod slaže, neka ga demantiraju!

٧ : وعَنْه- رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ- أَنَّ أَبَا سُفْيَانَ بْنَ حَرْبٍ، أَخْبَرَهُ: أَنَّ هِرَقْلَ أَرْسَلَ إِلَيْهِ فِي رَكْبٍ مِنْ قُرَيْشٍ، كَانُوا تُجَّارًا بالشَّأْمِ، فِي ٱلْمُدَّةِ ٱلَّتِي كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مَادَّ فِيهَا أَبَا سُفْيَانَ وَكُفَّارَ قُرَيْشٍ، فَأَتَوْهُ وَهُمْ بِإِيلِيَاءَ، فَدَعَاهُمْ وَحَوْلَهُ عُظَمَاءُ ٱلرُّومِ، ثُمَّ دَعَاهُمْ فَدَعَا بِالتَّرْجُمَانِ، فَقَالَ: أَيُّكُمْ أَقْرَبُ نَسَبًا بِهذَا ٱلرَّجُلِ ٱلَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ؟ فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: فَقُلْتُ أَنَا أَقْرَبُهُمْ، فَقَالَ:

- Bogami, (rekao je Ebu Sufjan) da se nisam stidio laži koju bi oni mogli otkriti, ja bih na njega nešto i slagao. Prvo što me je o njemu pitao bilo je:

- Kako se među vama cijeni njegovo porijeklo?

- On je kod nas uglednog porijekla - rekao sam.

- Da li je iko ikada između vas prije njega ovako nešto govorio - upitao je (Herakle).

- Nije - rekoh.

- Da li je neko od njegovih predaka bio vladar?

- Nije - rekoh.

- Da li ga slijedi ugledni svijet ili puk (slabi i siromašni)? - pitao je.

- Slijedi ga puk (slabi i nejaki) - odgovorio sam.

- Da li se njihov broj povećava ili smanjuje? - reče.

- Ne smanjuje, nego povećava - rekao sam.

- Da li se iko od njih odmetne nezadovoljan njegovom vjerom nakon što ju je prihvatio? - upitao je Herakle.

- Ne - odgovorio sam.

- Da li ste ga optuživali za laž prije nego što je počeo naučavati ono što sada naučava? - pitao je (Herakle).

- Ne - odgovorio sam.

- Da li krši zadanu riječ? - upitao je.

- Ne - rekoh - ali sada smo u jednom ugovornom periodu primirja s njim i ne znamo šta će on u njemu uraditi.

- Nijedan odgovor nije mi pružio mogućnost - izjavio je kasnije Ebu Sufjan - da u njemu kažem bilo šta protiv njega osim ovog.

أَدْنُوهُ مِنِّي، وَقَرِّبُوا أَصْحَابَهُ فَاجْعَلُوهُمْ عِنْدَ ظَهْرِهِ، ثُمَّ قَالَ لِتَرْجُمَانِهِ: قُلْ لَهُمْ إِنِّي سَائِلٌ هٰذَا عَنْ هٰذَا الرَّجُلِ، فَإِنْ كَذَبَنِي فَكَذِّبُوهُ. فَوَٱللهِ لَوْلاَ ٱلْحَيَاءُ مِنْ أَنْ يَأْثُرُوا عَلَيَّ كَذِبًا لَكَذَبْتُ عَنْهُ. ثُمَّ كَانَ أَوَّلَ مَا سَأَلَنِي عَنْهُ أَنْ قَالَ: كَيْفَ نَسَبُهُ فِيكُمْ؟ قُلْتُ: هُوَ فِينَا ذُو نَسَبٍ. قَالَ: فَهَلْ قَالَ هذَا ٱلْقَوْلَ مِنْكُمْ أَحَدٌ قَطُّ قَبْلَهُ؟ قُلْتُ: لاَ. قَالَ: فَهَلْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مِنْ مَلِكٍ؟ قُلْتُ: لاَ. قَالَ: فَأَشْرَافُ ٱلنَّاسِ اتَّبَعُوهُ أَمْ ضُعَفَاؤُهُمْ؟ فَقُلْتُ: ضُعَفَاؤُهُمْ. قَالَ: أَيَزِيدُونَ أَمْ يَنْقُصُونَ؟ قُلْتُ: بَلْ يَزِيدُونَ.

قَالَ: فَهَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ سَخْطَةً لِدِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ؟ قُلْتُ: لاَ. قَالَ: فَهَلْ تَتَّهِمُونَهُ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ؟ قُلْتُ: لاَ. قَالَ: فَهَلْ يَغْدِرُ؟ قُلْتُ: لاَ، وَنَحْنُ مِنْهُ فِي مُدَّةٍ لاَ نَدْرِي مَا هُوَ فَاعِلٌ فِيهَا. قَالَ: وَلَمْ يُمْكِنِّي كَلِمَةٌ أُدْخِلُ فِيهَا شَيْئًا غَيْرُ هذِهِ ٱلْكَلِمَةِ. قَالَ: فَهَلْ قَاتَلْتُمُوهُ؟ قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: فَكَيْفَ كَانَ قِتَالُكُمْ إِيَّاهُ؟ قُلْتُ: ٱلْحَرْبُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ سِجَالٌ، يَنَالُ مِنَّا وَنَنَالُ مِنْهُ. قَالَ: فَمَاذَا يَأْمُرُكُمْ؟ قُلْتُ: يَقُولُ: ٱعْبُدُوا ٱللهَ وَحْدَهُ وَلاَ تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَٱتْرُكُوا مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُكُمْ، وَيَأْمُرُنَا

- Da li ste se protiv njega borili? - upitao je opet (Herakle).

- Da - izjavio sam.

- Kako se borba završavala - upitao je.

- Borba između nas i njega promjenjive je sreće; nekada pobijedi on, a nekada mi - rekao sam.

- Šta vam naređuje? - pitao je.

- Govori - rekao sam - obožavajte jedinog Allaha i nemojte mu niučem širk činiti i napustite ono što su obožavali vaši očevi; naređuje nam namaz, iskrenost, krjepost i održavanje rodbinskih veza.

Tada je rekao tumaču da mi kaže:

- Pitao sam te za njegovo porijeklo i ti si spomenuo da je on među vama uglednog porijekla. To je slučaj svih poslanika, oni se pojavljuju u najuglednijoj porodici svog naroda.

Pitao sam te da li je bilo ko između vas prije ovako govorio, a ti si izjavio da nije. Da je bilo ko prije njega tako nešto govorio, rekao bih da je on čovjek koji oponaša riječi kazane prije njega.

Dalje sam te pitao da li je neko od njegovih predaka bio vladar a ti si izjavio da nije, a da je neko od njegovih bio vladar, rekao bih da je on čovjek koji traži vlast svojih predaka.

Pitao sam te da li ste ga sumnjičili za laž prije nego što je počeo govoriti ono što sada govori, odgovorio si da niste pa smatram da posigurno kada nije lagao na narod kako bi sada lagao na Boga.

Potom sam te pitao da li ga slijedi ugledni svijet ili od njega slabiji i

بِٱلصَّلاَةِ وَٱلصِّدْقِ وَٱلْعَفَافِ وَٱلصِّلَةِ.
فَقَالَ لِلتَّرْجُمَانِ: قُلْ لَهُ: إِنِّي سَأَلْتُكَ عَنْ نَسَبِهِ فَذَكَرْتَ أَنَّهُ فِيكُمْ ذُو نَسَبٍ، وَكَذٰلِكَ ٱلرُّسُلُ تُبْعَثُ فِي نَسَبِ قَوْمِهَا. وَسَأَلْتُكَ هَلْ قَالَ أَحَدٌ مِنْكُمْ هذَا ٱلْقَوْلَ قَبْلَهُ، فَذَكَرْتَ أَنْ لاَ، فَقُلْتُ لَوْ كَانَ أَحَدٌ قَالَ هٰذَا ٱلْقَوْلَ قَبْلَهُ، لَقُلْتُ رَجُلٌ يَتَأَسَّى بِقَوْلٍ قِيلَ قَبْلَهُ. وَسَأَلْتُكَ هَلْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مِنْ مَلِكٍ، فَذَكَرْتَ أَنْ لاَ، قُلْتُ: لَوْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مِنْ مَلِكٍ، قُلْتُ: رَجُلٌ يَطْلُبُ مُلْكَ أَبِيهِ. وَسَأَلْتُكَ هَلْ كُنْتُمْ تَتَّهِمُونَهُ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ، فَذَكَرْتَ أَنْ لاَ، فَقَدْ أَعْرِفُ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ لِيَذَرَ ٱلْكَذِبَ عَلَى ٱلنَّاسِ وَيَكْذِبَ عَلَى ٱللهِ. وَسَأَلْتُكَ أَشْرَافُ ٱلنَّاسِ ٱتَّبَعُوهُ أَمْ ضُعَفَاؤُهُمْ، فَذَكَرْتَ أَنَّ ضُعَفَاءَهُمُ ٱتَّبَعُوهُ، وَهُمْ أَتْبَاعُ ٱلرُّسُلِ. وَسَأَلْتُكَ أَيَزِيدُونَ أَمْ يَنْقُصُونَ، فَذَكَرْتَ أَنَّهُمْ يَزِيدُونَ، وَكَذٰلِكَ أَمْرُ الإِيمَانِ حَتَّى يَتِمَّ. وَسَأَلْتُكَ أَيَرْتَدُّ أَحَدٌ سَخْطَةً لِدِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ، فَذَكَرْتَ أَنْ لاَ، وَكَذٰلِكَ ٱلإِيمَانُ حِينَ تُخَالِطُ بَشَاشَتُهُ ٱلْقُلُوبَ. وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَغْدِرُ، فَذَكَرْتَ أَنْ لاَ، وَكَذٰلِكَ ٱلرُّسُلُ لاَ تَغْدِرُ. وَسَأَلْتُكَ بِمَا يَأْمُرُكُمْ، فَذَكَرْتَ أَنَّهُ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَعْبُدُوا ٱللهَ وَحْدَه وَلاَ

siromašniji? Ti si rekao da ga slijede slabiji, a oni su sljedbenici poslanika.

Pitao sam te da li se njihov broj povećava ili smanjuje pa si kazao da se njihov broj povećava. Tako je sa imanom dok se ne upotpuni.

Dalje sam te pitao da li se bilo ko od njegovih sljedbenika odmetnuo nezadovoljan njegovom vjerom nakon što ju je prihvatio. Ti si odgovorio da nije. Takav je iman kada njegova ljepota obuzme srca.

Pitao sam te da li krši riječ i ti si odgovorio da ne krši. Takvi su poslanici, oni ne krše riječ.

Pitao sam te šta vam naređuje a ti si odgovorio da vam naređuje da obožavate Allaha i da mu niučemu širk ne činite, da vam zabranjuje obožavanje kipova, a naređuje vam namaz, iskrenost i čednost. Pa ako je to što kažeš istina, on će uskoro zavladati tlom pod ovim mojim nogama. Ja sam znao da će se pojaviti Vjerovjesnik, ali nisam mislio da će biti od vas. Kada bih znao da ću do njega dospjeti, potrudio bih se da se sretnem s njim. A kad bih bio kod njega, prao bih mu noge.

Potom je Herakle zatražio pismo Allahova Poslanika, s.a.v.s, poslano po Dihjetu, glavaru Busre, koji ga je proslijedio Heraklu. Herakle je pročitao pismo u kojem stajaše:

"U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog.

Od Muhammeda, Allahovog roba i Njegova poslanika.

Heraklu, glavaru Bizanta.

Spas na onog ko slijedi Pravi put! A potom: Pozivam te pozivom islama! Primi islam, bit ćeš spašen, Bog će te nagraditi dvostrukom nagradom, a ako

تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَيَنْهَاكُمْ عَنْ عِبَادَةِ ٱلأَوْثَانِ، وَيَأْمُرُكُمْ بِالصَّلاَةِ وَٱلصِّدْقِ وَٱلعَفَافِ، فَإِنْ كَانَ مَا تَقُولُ حَقًّا فَسَيَمْلِكُ مَوْضِعَ قَدَمَيَّ هَاتَيْنِ، وَقَدْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّهُ خَارِجٌ، لَمْ أَكُنْ أَظُنُّ أَنَّهُ مِنْكُمْ، فَلَوْ أَعْلَمُ أَنِّي أَخْلُصُ إِلَيْهِ، لَتَجَشَّمْتُ لِقَاءَهُ، وَلَوْ كُنْتُ عِنْدَهُ لَغَسَلْتُ عَنْ قَدَمِهِ. ثُمَّ دَعَا بِكِتَابِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ ٱلَّذِي بُعِثَ بِهِ دِحْيَةُ إِلَى عَظِيمِ بُصْرَى، فَدَفَعَهُ إِلَى هِرَقْلَ، فَقَرَأَهُ، فَإِذَا فِيهِ:

(بِسْمِ ٱللهِ ٱلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ، مِنْ مُحَمَّدٍ عَبْدِ ٱللهِ وَرَسُولِهِ إِلَى هِرَقْلَ عَظِيمِ ٱلرُّومِ: سَلاَمٌ عَلَى مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلْهُدَى، أَمَّا بَعْدُ، فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدِعَايَةِ ٱلإِسْلاَمِ، أَسْلِمْ تَسْلَمْ، يُؤْتِكَ ٱللهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ، فَإِنْ تَوَلَّيْتَ فَإِنَّ عَلَيْكَ إِثْمَ ٱلأَرِيسِيِّينَ، وَ: ﴿يَا أَهْلَ ٱلْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ

se okreneš (od ovog poziva) snosit ćeš grijeh svoj i svojih sugrađana."

O sljedbenici Knjige, dođite riječi koja je jednaka i za nas i za vas: da ne obožavamo nikog osim Allaha, da mu širk niučem ne činimo (nikoga i ništa ravnim ne smatramo), da ne smatramo jedni druge bogovima osim Allaha pa ako to oni odbace, recite: Budite svjedoci da smo mi, uistinu, muslimani. (Alu 'Imran, 64.)

Ebu Sufjan kaže:

- Kada je Herakle kazao što je imao reći i kada je završio sa čitanjem pisma, oko njega je postalo bučno, podigli su se glasovi i mi smo izvedeni. Rekao sam svojim pratiocima da je ugled Ibn Ebu Kebšeta (Muhammeda) stvarno porastao i da ga se plaši i vladar Bizanta (Benu-l-asfara). Od tada sam bio stalno u uvjerenju da će Muhammed zaista pobijediti, sve dok mi Allah nije dao da primim islam.

Ibn Natur, koji je bio guverner Jerusalema, dok je Herakle bio biskup hrišćana Sirije, priča da je Herakle, kada je došao u Jerusalem, bio zlovoljan pa su mu neki od njegovih patrijarha rekli:

- Na tvom izgledu zapažamo neraspoloženje.

Herakle je bio astrolog i promatrao je zvijezde. Kada su ga upitali (šta vidi), odgovori je:

- Kada sam noćas promatrao zvijezde, vidio sam kako vladar naroda koji se obrezuje (sunneti), odnosi pobjedu. Ko se obrezuje od ovog naroda?

- Niko se ne obrezuje, osim Jevreja. Neka te oni ne zabrinjavaju. Izdaj naredbu da se svi Jevreji poubijaju - odgovorili su oni.

بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَنْ لاَ نَعْبُدَ إِلاَّ ٱللهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ ٱللهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا ٱشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾. قَالَ أَبُو سُفْيَانَ: فَلَمَّا قَالَ مَا قَالَ، وَفَرَغَ مِنْ قِرَاءَةِ ٱلْكِتَابِ، كَثُرَ عِنْدَهُ ٱلصَّخَبُ وَٱرْتَفَعَتِ ٱلأَصْوَاتُ وَأُخْرِجْنَا، فَقُلْتُ لِأَصْحَابِي: لَقَدْ أَمِرَ أَمْرُ ٱبْنِ أَبِي كَبْشَةَ، إِنَّهُ يَخَافُهُ مَلِكُ بَنِي ٱلأَصْفَرِ. فَما زِلْتُ مُوقِنًا أَنَّهُ سَيَظْهَرُ حَتَّى أَدْخَلَ ٱللهُ عَلَيَّ ٱلإِسْلاَمَ.

وَكَانَ ٱبْنُ ٱلنَّاطُورِ، صَاحِبُ إِيلِيَاءَ وِهِرَقْلَ، أُسْقِفَ عَلَى نَصَارَى ٱلشَّأْمِ، يُحَدِّثُ أَنَّ هِرَقْلَ حِينَ قَدِمَ إِيلِيَاءَ، أَصْبَحَ خَبِيثَ ٱلنَّفْسِ، فَقَالَ له بَعْضُ بَطَارِقَتِهِ: قَدِ ٱسْتَنْكَرْنَا هَيْئَتَكَ، قَالَ ٱبْنُ ٱلنَّاطُورِ: وَكَانَ هِرَقْلُ حَزَّاءً يَنْظُرُ فِي ٱلنُّجُومِ، فَقَالَ لَهُمْ حِينَ سَأَلُوهُ: إِنِّي رَأَيْتُ ٱللَّيْلَةَ حِينَ نَظَرْتُ فِي ٱلنُّجُومِ أَنَّ مَلِكَ ٱلْخِتَانِ قَدْ ظَهَرَ، فَمَنْ يَخْتَتِنُ مِنْ هٰذِهِ ٱلأُمَّةِ؟ قَالُوا: لَيْسَ يَخْتَتِنُ إِلاَّ ٱلْيَهُودُ، فَلاَ يُهِمَّنَّكَ شَأْنُهُمْ، وَٱكْتُبْ إِلَى مَدَايِنِ مُلْكِكَ، فَيَقْتُلُوا مَنْ فِيهِمْ مِنَ ٱلْيَهُودِ. فَبَيْنَمَا هُمْ عَلَى أَمْرِهِمْ، أُتِيَ هِرَقْلُ بِرَجُلٍ أَرْسَلَ بِهِ مَلِكُ غَسَّانَ يُخْبِرُ عَنْ خَبَرِ

I dok su oni tako razgovarali, pred Herakla je uveden jedan čovjek koga je poslao vladar Gasanovića da prenese vijest o Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Kada ga je Herakle ispitao, rekao je:

- Idite i pogledajte je li obrezan ili nije? Oni su ga pregledali i javili Heraklu da je obrezan. On ga je još pitao o Arapima, pa čovjek odgovori:

- Oni se sunnete.

- To je vladar ovog naroda, već se pojavio - reče Herakle.

Tada je Herakle napisao pismo svome prijatelju u Rumiju, koji mu bijaše ravan u znanju, a onda se uputio u Hims. I dok je Herakle još bio na putu za Hims, stiglo mu je pismo od njegovog prijatelja, čiji se sadržaj podudarao sa mišljenjem Herakla o pojavi Vjerovjesnika, s.a.v.s., i da je on, stvarno, Allahov poslanik. Herakle je tada pozvao u svoj dvorac u Himsu velikane Bizantije a potom naredio da se vrata pozaključavaju. Tada se pojavio i rekao:

- Narode Bizanta! Želite li spas, želite li pravi put, želite li trajnost vaše vlasti, onda dajte riječ vjernosti ovom Vjerovjesniku.

Tada su oni navalili na vrata poput divljih magaraca. Međutim, nađoše ih zaključana. Kada je Herakle vidio njihovu odbojnost i izgubio nadu da će prihvatiti iman, zatražio je da ih vrate njemu a potom rekao:

- Maloprije sam održao svoj govor sa namjerom da ispitam vašu čvrstinu i privrženost vašoj vjeri i, eto, sada sam se uvjerio.

Tada mu se pokloniše padajući ničice na zemlju, zadovoljni s njim. To je kraj priče o Heraklu (vezane za njegovo vjerovanje).

رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، فَلَمَّا ٱسْتَخْبَرَهُ هِرَقْلُ قَالَ: ٱذْهَبُوا فَانْظُرُوا أَمُخْتَتِنٌ هُوَ أَمْ لَا؟ فَنَظَرُوا إِلَيْهِ، فَحَدَّثُوهُ أَنَّهُ مُخْتَتِنٌ، وَسَأَلَهُ عَنِ ٱلْعَرَبِ، فَقَالَ: هُمْ يَخْتَتِنُونَ، فَقَالَ هِرَقْلُ: هَٰذَا مَلِكُ هَٰذِهِ ٱلْأُمَّةِ قَدْ ظَهَرَ. ثُمَّ كَتَبَ هِرَقْلُ إِلَى صَاحِبٍ لَهُ بِرُومِيَةَ، وَكَانَ نَظِيرَهُ فِي ٱلْعِلْمِ، وَسَارَ هِرَقْلُ إِلَى حِمْصَ، فَلَمْ يَرِمْ حِمْصَ حَتَّى أَتَاهُ كِتَابٌ مِنْ صَاحِبِهِ يُوَافِقُ رَأْيَ هِرَقْلَ عَلَى خُرُوجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، وَأَنَّهُ نَبِيٌّ، فَأَذِنَ هِرَقْلُ لِعُظَمَاءِ ٱلرُّومِ فِي دَسْكَرَةٍ لَهُ بِحِمْصَ، ثُمَّ أَمَرَ بِأَبْوَابِهَا فَغُلِّقَتْ، ثُمَّ ٱطَّلَعَ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ ٱلرُّومِ، هَلْ لَكُمْ فِي ٱلْفَلَاحِ وَٱلرُّشْدِ، وَأَنْ يَثْبُتَ مُلْكُكُمْ، فَتُبَايِعُوا هَٰذَا ٱلنَّبِيَّ؟ فَحَاصُوا حَيْصَةَ حُمُرِ ٱلْوَحْشِ إِلَى ٱلْأَبْوَابِ، فَوَجَدُوهَا قَدْ غُلِّقَتْ، فَلَمَّا رَأَى هِرَقْلُ نَفْرَتَهُمْ، وَأَيِسَ مِنَ ٱلْإِيمَانِ، قَالَ: رُدُّوهُمْ عَلَيَّ، وَقَالَ: إِنِّي قُلْتُ مَقَالَتِي آنِفًا أَخْتَبِرُ بِهَا شِدَّتَكُمْ عَلَى دِينِكُمْ، فَقَدْ رَأَيْتُ، فَسَجَدُوا لَهُ وَرَضُوا عَنْهُ، فَكَانَ ذَٰلِكَ آخِرَ شَأْنِ هِرَقْلَ.

2. O VJEROVANJU

٢ ـ كتابُ الإيمان

1. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Islam se temelji na pet principa"

١ ـ باب: قَوْلُ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: بُنِيَ الإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ

8. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Islam se temelji na pet (principa): očitovanju (s vjerovanjem) da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, vršenju hadža i postu ramazana."

٨ : عَنْ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (بُنِيَ ٱلإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ ٱللهِ، وَإِقَامِ ٱلصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ ٱلزَّكَاةِ، وَٱلْحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ).

2. Pitanja vjerovanja

9. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vjerovanje se sastoji od šezdeset i nekoliko ogranaka (imanskih, islamskih, gusulskih, namaskih i drugih uvjeta i dužnosti), a stid je ogranak imana."

٢ ـ باب: أُمُورِ ٱلإِيمَانِ

٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ٱلإِيمَانُ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً، وَٱلحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيمَانِ).

3. Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruke mirni muslimani

10. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruke mirni drugi muslimani, a muhadžir je onaj ko napusti ono što je Allah zabranio."

٣ ـ باب: الْـمُـسْـلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

١٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ٱلمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ ٱلْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسانِهِ وَيَدِهِ، وَٱلْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى ٱللَّهُ عَنْهُ).

4. Ko je najbolji musliman

11. Ebu Musa, r.a., priča da su ashabi pitali Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ko je najbolji musliman?

"Onaj od čijeg su jezika i ruke mirni muslimani", odgovorio je on.

٤ ـ باب: أَيُّ ٱلإِسْلامِ أَفْضَلُ؟

١١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، أَيُّ الإِسْلاَمِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: (مَنْ سَلِمَ ٱلْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسانِهِ وَيَدِهِ).

5. Nahraniti gladne dio je islama

12. Abdullah ibn Amr, r.a., priča da je neki čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Šta je po islamu najbolje činiti?

٥ ـ باب: إِطْعَامُ الطَّعَامِ مِنَ ٱلإِسْلاَمِ

١٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللَّهُ

“Da nahraniš nekog i da nazivaš selam onome koga poznaješ i koga ne poznaješ”, odgovorio je on.

عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللهِ ﷺ: أَيُّ ٱلإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: (تُطْعِمُ ٱلطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ).

6. Željeti svome bratu ono što se želi samom sebi, sastavni je dio vjerovanja

٦ - باب: مِنَ ٱلإِيمَانِ أَنْ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

13. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nijedan od vas nije vjernik dok ne bude želio svome bratu (muslimanu) ono što želi i sam sebi.”

١٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

(لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ).

7. Ljubav prema Vjerovjesniku, s.a.v.s., dio je vjerovanja

٧ - باب: حُبُّ ٱلرَّسُولِ ﷺ مِنَ ٱلإِيمَانِ

14. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kunem se onim u čijoj je moći moj život, nijedan od vas neće biti vjernik dok mu ja ne budem draži od njegova roditelja i njegova djeteta.”

١٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ:

(فَوَٱلَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ).

15. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nijedan od vas neće biti vjernik dok mu ja ne budem draži od njegova roditelja, njegova djeteta i cijeloga svijeta.”

١٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ الحديث بِعَيْنِهِ وَزَادَ فِي آخِرِهِ: (وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ).

8. O slasti vjerovanja

٨ - باب: حَلَاوَةِ ٱلإِيمَانِ

16. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kod koga budu tri (svojstva) osjetit će slast vjerovanja: da su mu Allah i

١٦ : وعَنه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ ٱلإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ ٱللهُ وَرَسُولُهُ

Njegov Poslanik draži od svega drugog, da voli čovjeka i gaji ljubav prema njemu samo u ime Boga i da mrzi povratak u nevjerstvo kao što mrzi da bude bačen u vatru."

أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لاَ يُحِبُّهُ إِلاَّ للهِ، وَأَنْ يَكْرَهَ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقْذَفَ فِي النَّارِ).

9. Ljubav prema ensarijama je znak vjerovanja

٩ - باب: عَلاَمَةُ الإِيمَانِ حُبُّ الأَنْصَارِ

17. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ljubav prema ensarijama je dokaz vjerovanja, a dokaz licemjerstva je mržnja prema ensarijama."

١٧ : وعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (آيَةُ الإِيمَانِ حُبُّ الأَنْصَارِ، وَآيَةُ النِّفَاقِ بُغْضُ الأَنْصَارِ).

18. Ubade ibn Samit, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., među skupinom ashaba rekao:

"Obavežite mi se da nećete Bogu niučemu širk činiti, da nećete krasti, da nećete činiti blud, da nećete ubijati svoju djecu, da nećete lagati potvarajući drugog za ono što je u vašim utrobama i da nećete Allahu nepokorni biti. Oni između vas koji ispune obavezu, imaju nagradu kod Allaha. Oni koji nešto od toga prekrše pa budu kažnjeni na ovome svijetu, to im je otkupljenje, dok oni koji nešto prekrše pa im to Allah (na ovome svijetu) pokrije, Allahovo je da im, ako hoće, oprosti ili, ako hoće, kazni."

- I mi smo mu se na to obavezali - kaže Ubade.

١٨ : عَنْ عُبَادَةَ بْنَ الصَّامِتِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ، وَحَوْلَهُ عِصَابَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ: (بَايِعُونِي عَلَى أَنْ لاَ تُشْرِكُوا بِاللهِ شَيْئًا، وَلاَ تَسْرِقُوا، وَلاَ تَزْنُوا، وَلاَ تَقْتُلُوا أَوْلاَدَكُمْ، وَلاَ تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُم وَأَرْجُلِكُمْ، وَلاَ تَعْصُوا فِي مَعْرُوفٍ، فَمَنْ وَفَّى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللهِ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذٰلِكَ شَيْئًا فَعُوقِبَ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذٰلِكَ شَيْئًا ثُمَّ سَتَرَهُ اللهُ فَهُوَ إِلَى اللهِ، إِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ وَإِنْ شَاءَ عَاقَبَهُ). فَبَايَعْنَاهُ عَلَى ذٰلِكَ.

10. Bježati od smutnji je dio vjerovanja

١٠ - باب: مِنَ ٱلدِّينِ ٱلْفِرَارُ مِنَ ٱلْفِتَنِ

19. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Doći će vrijeme kada će najbolja imovina muslimana biti stado za kojim će on ići po vrhovima brda i mjestima gdje se skuplja voda (pojilištima) bježeći sa svojom vjerom od smutnji."

١٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يُوشِكُ أَنْ يَكُونَ خَيْرُ مَالِ ٱلْمُسْلِمِ غَنَماً يَتْبَعُ بِهَا شَعَفَ ٱلْجِبَالِ وَمَوَاقِعَ ٱلْقَطْرِ، يَفِرُّ بِدِينِهِ مِنَ ٱلْفِتَنِ).

11. O izjavi Vjerovjesnika, s.a.v.s., "Ja sam među vama najupućeniji u spoznaju Boga"

١١ - باب: قَوْلِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَا أَعْلَمُكُمْ بِاللهِ

20. Aiša, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naređivao nešto muslimanima, naređivao im je ono što su mogli podnijeti.

- Allahov Poslaniče - govorili su oni - mi nismo kao ti! Bog je tebi oprostio minule grijehe a i one kasnije.

On bi se na to rasrdio toliko da mu se srdžba primjećivala na licu a potom bi rekao:

"Ja sam među vama najbogobojazniji i najbolje poznajem Allaha."

٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها قَالَتْ:

كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا أَمَرَهُمْ، أَمَرَهُمْ مِنَ ٱلأَعْمَالِ بِمَا يُطِيقُونَ، قَالُوا: إِنَّا لَسْنَا كَهَيْئَتِكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ ٱللهَ قَدْ غَفَرَ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ، فَيَغْضَبُ حَتَّى يُعْرَفَ ٱلْغَضَبُ فِي وَجْهِهِ، ثُمَّ يَقُولُ: (إِنَّ أَتْقَاكُمْ وَأَعْلَمَكُمْ بِٱللهِ أَنَا).

12. Gradiranje vjernika prema njihovim djelima

١٢ - باب: تَفَاضُلِ أَهْلِ ٱلإِيمَانِ فِي ٱلأَعْمَالِ

21. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada džennetlije budu ulazile u Džennet, a džehennemlije u Džehennem, Uzvišeni Allah će reći (čuvarima):

- Izvedite iz Džehennema svakog onog u čijem srcu je bilo imana koliko zrno gorušice!

Tada će oni već pocrnjeli biti izvedeni iz vatre i bačeni u rijeku *haja* ili *hajat* (Prenosilac nije siguran koja riječ je upotrijebljena). Poslije će iz nje ponići kao što sjeme izrasta po obali potoka. Zar nisi vidio kako ono niče žuto i uvrnuto?"

٢١ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَدْخُلُ أَهْلُ ٱلْجَنَّةِ ٱلْجَنَّةَ وَأَهْلُ ٱلنَّارِ ٱلنَّارَ، ثُمَّ يَقُولُ ٱللهُ تَعَالَى: أَخْرِجُوا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ. فَيُخْرَجُونَ مِنْهَا قَدِ ٱسْوَدُّوا، فَيُلْقَوْنَ فِي نَهْرِ ٱلْحَيَا، أَوِ ٱلْحَيَاةِ - شَكَّ مَالِكٌ - فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الحِبَّةُ فِي جَانِبِ ٱلسَّيْلِ، أَلَمْ تَرَ أَنَّهَا تَخْرُجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوِيَةً).

22. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Dok sam spavao, vidio sam neke ljude. Oni su mi bili pokazani u košuljama. Neke od njih su dosezale do grudi, a neke su bile i kraće. Pokazan mi je i Omer ibn Hattab u košulji koju je vukao."

- Božiji Poslaniče - rekli su - kako si to protumačio?

"Vjerom (stepenima vjere)", odgovorio je.

٢٢ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، رَأَيْتُ ٱلنَّاسَ يُعْرَضُونَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ قُمُصٌ، مِنْهَا مَا يَبْلُغُ ٱلثُّدِيَّ، وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ، وَعُرِضَ عَلَيَّ عُمَرُ بْنُ ٱلْخَطَّابِ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ يَجُرُّهُ). قَالُوا: فَمَا أَوَّلْتَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (ٱلدِّينَ).

13. Stid je sastavni dio vjerovanja

١٣ - باب: ٱلْحَيَاءُ مِنَ ٱلإِيمَانِ

23. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naišao pokraj jednog ensarije koji je savjetovao (upozoravao)

٢٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مرَّ عَلَى رَجُلٍ مِنَ ٱلأَنْصَارِ، وَهُوَ يَعِظُ أَخَاهُ فِي ٱلْحَيَاءِ،

svoga brata po pitanju stida pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ostavi ga! Stid je, uistinu, dio vjerovanja (imana).”

فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (دَعْهُ فَإِنَّ ٱلْحَيَاءَ مِنَ ٱلإِيمَانِ)

14. Ajet: ***...Pa ako se pokaju i budu obavljali namaz i dijelili zekat, pustite ih na miru...!*** (Et-Tevbe, 5.)

١٤ ـ باب: فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا ٱلصَّلَاةَ وآتَوُا ٱلزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ

24. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da je Allah jedan i da je Muhammed Allahov poslanik te dok ne budu klanjali namaz i davali zekat. Kada budu to radili, zaštitit će od mene svoje živote i svoje imetke, osim obaveza prema propisima islama, i njihov (konačni) obračun pripada Allahu.”

٢٤ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ ٱلنَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رسُولُ ٱللهِ، وَيُقِيمُوا ٱلصَّلاةَ، ويُؤْتُوا ٱلزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَٰلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلاَّ بِحَقِّ ٱلإِسْلاَمِ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى ٱللهِ).

15. Vjerovanje je uistinu rad

١٥ ـ باب: مَنْ قَالَ: إِنَّ ٱلإِيمَانَ هُوَ ٱلْعَمَلُ

25. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio upitan:

- Koji je posao najvredniji?

“Vjerovanje Allaha i Njegova Poslanika”, odgovorio je on.

- A koji poslije toga - bi upitan?

“Borba na Allahovom putu”, odgovorio je.

٢٥ : عَنْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ سُئِلَ: أَيُّ ٱلْعَمَلِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: (إِيمَانٌ بِٱللهِ وَرَسُولِهِ). قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟. قَالَ: (ٱلْجِهَادُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ).

- A koji poslije toga - bi upitan?

"Kod Boga primljen hadž (obavljen pošteno stečenom imovinom iz pobožnosti i bez griješenja)", rekao je on.

16. Kada vjerovanje nije stvarno, nego prividno ili iz straha od smrti

١٦ - باب: إِذَا لَمْ يَكُنِ ٱلإِسْلَامُ عَلَى ٱلْحَقِيقَةِ

26. Sa'd ibn Ebu Vekas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., davao milostinju jednoj grupi ljudi dok je on tu sjedio. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izostavio je jednog čovjeka od te skupine koji mi se - kaže Sa'd - najviše dopao pa sam rekao:

- Allahov Poslaniče, šta imaš protiv tog čovjeka? Bogami, ja ga smatram vjernikom!

"Ili samo muslimanom?", reče (Muhammed, s.a.v.s.).

Ja sam malo zašutio, ali je u meni prevagnulo ono što sam o njemu znao pa sam ponovio svoju raniju izjavu i rekao:

- Šta ti imaš protiv tog čovjeka? Bogami, ja ga smatram vjernikom!

"Ili samo muslimanom?", reče on.

Ja sam malo zašutio, ali je u meni nadvladalo ono što sam o njemu znao pa sam ponovio ono što sam ranije rekao, ali je i Allahov Poslanik, s.a.v.s., ponovio što je ranije rekao a potom kazao:

"O Sa'de, ja nekome dadnem iako mi je neki drugi draži od njega, bojeći se da ga Allah ne strmoglavi u pakao."

٢٦ : عَنْ سَعْدِ بنِ أَبي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَعْطَى رَهْطًا وَسَعْدٌ جَالِسٌ، فَتَرَكَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ رَجُلًا هُوَ أَعْجَبُهُمْ إِلَيَّ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا لَكَ عَنْ فُلَانٍ؟ فَوَٱللهِ إِنِّي لأَرَاهُ مُؤْمِنًا، فَقَالَ: (أَوْ مُسْلِمًا). فَسَكَتُّ قَلِيلًا، ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ مِنْهُ، فَعُدْتُ لِمَقَالَتِي فَقُلْتُ: مَا لَكَ عَنْ فُلَانٍ؟. فَوَٱللهِ إِنِّي لأَرَاهُ مُؤْمِنًا، فَقَالَ: (أَوْ مُسْلِمًا). فَسَكَتُّ قَلِيلاً ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ مِنْهُ فَعُدْتُ لِمَقَالَتِي، وَعَادَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: (يَا سَعْدُ إِنِّي لأُعْطِي ٱلرَّجُلَ، وَغَيْرُهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُ، خَشْيَةَ أَنْ يَكُبَّهُ ٱللهُ فِي ٱلنَّارِ).

17. Nezahvalnost supružniku i nezahvalnost na dobročinstvu

١٧ ـ باب: كُفْرَانِ ٱلْعَشِيرِ وكُفْرٍ دون كُفْرٍ

27. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Predočen mi je Džehennem i vidio sam da su u njemu najbrojnije žene. One niječu istinu (nezahvalne su)."

- Da li su one nezahvalne prema Allahu? - upita neko.

On odgovori:

"One su nezahvalne svojim supruzima i nezahvalne su za učinjeno dobročinstvo. Neke od njih, kada bi im cijeli život činio dobro pa kasnije doživjele od tebe nešto neugodno, rekle bi:

- Nisam od tebe nikada vidjela nikakvog dobra."

٢٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (أُرِيتُ ٱلنَّارَ فَإِذَا أَكْثَرُ أَهْلِهَا النِّسَاءُ، يَكْفُرْنَ): قِيلَ: أَيَكْفُرْنَ بِٱللهِ؟ قَالَ: (يَكْفُرْنَ ٱلْعَشِيرَ، وَيَكْفُرْنَ ٱلإِحْسَانَ، لَوْ أَحْسَنْتَ إِلَى إِحْدَاهُنَّ ٱلدَّهْرَ، ثُمَّ رَأَتْ مِنْكَ شَيْئًا، قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ).

18. Grijesi iz vremena paganstva, koji izvršioca ne čine nevjernikom, izuzimajući idolopoklonstvo

١٨ ـ باب: ٱلْمَعَاصِي مِنْ أَمْرِ ٱلْجَاهِلِيَّةِ وَلاَ يُكَفَّرُ صَاحِبُهَا بِارْتِكَابِهَا إِلاَّ بِالشِّرْكِ

28. Ebu Zerr, r.a., kaže:

– Izgrdio sam jednog čovjeka i predbacio mu nešto za majku pa mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ebu Zerre, zar si mu predbacio nešto za majku? Ti si čovjek u kome još ima paganskih navika. Vaši robovi su vaša braća. Bog ih je stavio pod vašu vlast pa ko bude imao brata pod svojom vlašću neka ga hrani onim što i sam jede i neka ga oblači onako kako se i on oblači. Ne opterećujte ih preko njihovih mogućnosti, a ako ih preopteretite, pomozite im."

٢٨ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَابَبْتُ رَجُلًا فَعَيَّرْتُهُ بِأُمِّهِ، فَقَالَ لِيَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا ذَرٍّ، أَعَيَّرْتَهُ بِأُمِّهِ؟ إِنَّكَ ٱمْرُؤٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ، إِخْوَانُكُمْ خَوَلُكُمْ، جَعَلَهُمُ ٱللهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ، فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ، فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَأْكُلُ، وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ، وَلاَ تُكَلِّفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ، فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِينُوهُمْ).

١٩ ـ باب: ﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا﴾

19. *Ako se dvije skupine vjernika potuku, izmirite ih...* (El-Hudžurat, 9.)

29. Ebu Bekre, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kaže:

"Kada se dvojica muslimana oružjem međusobno sukobe, u pakao će i ubica i ubijeni."

- Allahov Poslaniče! - rekao sam - ubica (treba), a zašto ubijeni?

"I on je imao namjeru da ubije svoga brata", odgovorio je on.

٢٩ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا ٱلْتَقَى ٱلْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي ٱلنَّارِ). فَقُلْتُ يَا رَسُولَ ٱللهِ هَذَا ٱلْقَاتِلُ، فَمَا بَالُ ٱلْمَقْتُولِ؟. قَالَ: (إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ).

20. Najveće nasilje

٢٠ ـ باب: ظُلْمٌ دُونَ ظُلْمٍ

30. Abdullah ibn Mesud kaže da su nakon što je objavljen ajet: *Oni koji vjeruju i svoje vjerovanje ne zaodjenu zulumom* (El-En'am, 82.), ashabi rekli Allahovu Poslaniku, s.a.v.s.:

- A ko od nas nije nasilje činio?

Iza toga Uzvišeni Allah je objavio: *Idolopoklonstvo je, zaista, najveće nasilje (grijeh)* (Lukman, 13.).

٣٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: ﴿ٱلَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ﴾. قَالَ أَصْحَابُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: أَيُّنَا لَمْ يَظْلِمْ؟. فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعالى: ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾.

21. Obilježja licemjera

٢١ ـ باب: عَلَامَاتِ ٱلْمُنَافِقِ

31. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Tri su znaka dvoličnjaka: kad govori, laže; kad obeća, ne ispuni i kada mu se što povjeri, iznevjeri."

٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (آيَةُ ٱلْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا ٱؤْتُمِنَ خَانَ).

32. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj ko ima ova četiri svojstva pravi je dvoličnjak, a onaj kod koga se nađe samo jedno od njih, ima jednu osobinu dvoličnosti sve dok je se ne oslobodi: kad mu se šta povjeri, iznevjeri; kada priča, laže; kada što obeća, ne izvrši; a kada se svađa, prelazi granicu."

٣٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ ٱلنِّفَاقِ حَتَّى يَدَعَهَا: إِذَا ٱؤْتُمِنَ خَانَ، وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ).

22. Provođenje Lejletu-l-Kadra u ibadetu dio je vjere

٢٢ ـ باب: قِيَامُ لَيْلَةِ ٱلْقَدْرِ مِنَ ٱلإِيمَانِ

33. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko provede Lejletu-l-Kadr u ibadetu vjerujući Boga i nadajući se Njegovoj nagradi, oprošteni su mu ranije učinjeni grijesi."

٣٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ يَقُمْ لَيْلَةَ ٱلْقَدْرِ، إِيمَانًا وَٱحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

23. Borba na Allahovom putu je dio vjerovanja

٢٣ ـ باب: ٱلْجِهَادُ مِنَ ٱلإِيمَانِ

34. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Uzvišeni Allah se odaziva onome ko u borbu krene u Njegovo ime. Allahova je odredba da jedino onoga koga vjera u Njega i prihvaćanje onoga što je objavio Svojim poslanicima pokrene u borbu neće vratiti iz borbe bez nagrade ili ratnog plijena koji je zaslužio ili će ga uvesti u Džennet. I kada time ne bih otežao svojim sljedbenicima, ne bih izostao ni od jedne vojne akcije i želio bih biti ubijen

٣٤ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ٱنْتَدَبَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِهِ، لاَ يُخْرِجُهُ إِلاَّ إِيمَانٌ بِي وَتَصْدِيقٌ بِرُسُلِي، أَنْ أُرْجِعَهُ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ، أَوْ أُدْخِلَهُ ٱلْجَنَّةَ، وَلَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي مَا قَعَدْتُ خَلْفَ سَرِيَّةٍ، وَلَوَدِدْتُ أَنِّي أُقْتَلُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ

na Allahovom putu, zatim proživljen pa ubijen, potom proživljen i opet ubijen."

ثُمَّ أُحْيَا، ثُمَّ أُقْتَلُ ثُمَّ أُحْيَا، ثُمَّ أُقْتَلُ).

24. Doborovoljni ibadet (nafile) uz ramazan

٢٤ ـ باب: تَطَوُّعُ قِيَامِ رَمَضَانَ

35. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko provede ramazan u ibadetu, vjerujući i nadajući se Allahovoj nagradi, oprošteni su mu ranije učinjeni grijesi."

٣٥ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ قَامَ رَمَضَانَ، إِيمَانًا وَٱحْتِسابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

25. Postiti ramazan nadajući se samo Allahovoj nagradi dio je vjerovanja

٢٥ ـ باب: صَوْمُ رَمَضَانَ آحْتِسَاباً مِنَ ٱلإيمَانِ

36. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko isposti ramazan vjerujući u Allaha i nadajući se Njegovoj nagradi, oprošteni su mu ranije učinjeni grijesi."

٣٦ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ صَامَ رَمَضَانَ، إِيمَانًا وَٱحْتِسابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

26. Vjera je jednostavna

٢٦ ـ باب: ٱلدِّينُ يُسْرٌ

37. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista je vjera lahk(oć)a. I niko u vjeri neće pregoniti, a da ga ona neće nadvladati. Budite umjereni i ne pretjerujte! Obveseljavajte i tražite pomoć (Allahovu) jutrom, večerom i krajem noći!"

٣٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ ٱلدِّينَ يُسْرٌ، وَلَنْ يُشَادَّ ٱلدِّينَ أَحَدٌ إِلاَّ غَلَبَهُ، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا، وأَبْشِرُوا، وَٱسْتَعِينُوا بِٱلْغُدْوَةِ وَٱلرَّوْحَةِ وَشَيْءٍ مِنَ ٱلدُّلْجَةِ).

27. Namaz je sastavni dio vjerovanja

38. El-Bera', r.a., kazuje:

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., došao u Medinu, prvo je odsjeo kod svojih predaka (prenosilac nije siguran da li je umjesto predaka možda rekao daidža) ensarija i klanjao šesnaest ili sedamnaest mjeseci (okrećući se) prema Bejtu-l-Makdisu (Jerusalemu), želeći pritom da mu Kibla bude prema Kabi. Prvi namaz što ga je klanjao prema Kabi bio je ikindijski namaz. S njim je klanjalo još nekoliko ljudi. Jedan od ljudi koji su klanjali s njim izašao je i prolazeći pored ljudi koji su klanjali u džamiji i bili na ruku'u uzviknuo je:

- Kunem se Bogom, sada sam klanjao zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., okrenut licem prema Kabi.

Tada su se i ovi odmah u namazu okrenuli prema Kabi. Jevrejima i drugim sljedbenicima Knjige godilo je to što se on u namazu okretao prema Bejtu-l-Makdisu, a kada se počeo okretati prema Kabi, osudili su to.

٢٧ - باب: ٱلصَّلَاةُ مِنَ ٱلإِيمَانِ

٣٨ : عَنِ ٱلْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ:

كَانَ أَوَّلَ مَا قَدِمَ ٱلْمَدِينَةَ نَزَلَ عَلَى أَجْدَادِهِ - أَوْ قَالَ: أَخْوَالِهِ - مِنَ ٱلأَنْصَارِ، وَأَنَّهُ صَلَّى قِبَلَ بَيْتِ ٱلْمَقْدِسِ سِتَّةَ عَشَرَ شَهْرًا، أَوْ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا، وَكَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ تَكُونَ قِبْلَتُهُ قِبَلَ ٱلْبَيْتِ، وَأَنَّهُ صَلَّى أَوَّلَ صَلَاةٍ صَلَّاهَا صَلَاةَ ٱلْعَصْرِ، وَصَلَّى مَعَهُ قَوْمٌ، فَخَرَجَ رَجُلٌ مِمَّنْ صَلَّى مَعَهُ، فَمَرَّ عَلَى أَهْلِ مَسْجِدٍ وَهُمْ رَاكِعُونَ، فَقَالَ: أَشْهَدُ بِٱللهِ لَقَدْ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قِبَلَ مَكَّةَ، فَدَارُوا كَمَا هُمْ قِبَلَ ٱلْبَيْتِ وكَانَتِ ٱلْيَهُودُ قَدْ أَعْجَبَهُمْ إِذْ كَانَ يُصَلِّي قِبَلَ بَيْتِ ٱلْمَقْدِسِ، وَأَهْلُ ٱلْكِتَابِ، فَلَمَّا وَلَّى وَجْهَهُ قِبَلَ ٱلْبَيْتِ، أَنْكَرُوا ذَلِكَ.

28. Ispravan odnos prema islamu

39. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kad čovjek istinski primi islam, Allah će mu oprostiti sva ružna djela koja je prethodno uradio, a potom će mu uzvraćati za svako dobro djelo od deset pa do sedam stotina puta, a za loše djelo onoliko koliko je to loše djelo

٢٨ - باب: حُسْنِ إِسْلَامِ ٱلْمَرْءِ

٣٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا أَسْلَمَ ٱلْعَبْدُ فَحَسُنَ إِسْلَامُهُ، يُكَفِّرُ ٱللهُ عَنْهُ كُلَّ سَيِّئَةٍ كَانَ زَلَفَهَا، وَكَانَ بَعْدَ ذَلِكَ

(jedanput), ukoliko mu i preko tog djela Allah ne pređe."

ٱلْقِصَاصُ: ٱلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ، وَٱلسَّيِّئَةُ بِمِثْلِهَا إِلاَّ أَنْ يَتَجَاوَزَ ٱللَّهُ عَنْهَا).

29. Allahu je najdraži posao koji se u Njegovo ime trajno radi

٢٩ ـ باب: أَحَبُّ ٱلدِّينِ إِلَى ٱللَّهِ أَدْوَمُهُ

40. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušavši kod nje dok je sjedila sa jednom ženom, upitao:

"Ko je ova?"

- To je ta i ta. Priča nešto o svome namazu - odgovorila je Aiša.

"Hm. Činite ono što možete podnijeti! Allaha mi, Njemu neće dodijati (nagrađivanje) dok vama ne dodije (rad). Njemu je najdraže dobro djelo (vjera) koje vjernik vrši redovno", reče Poslanik, s.a.v.s.

٤٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا ٱمْرَأَةٌ، قَالَ: (مَنْ هَذِهِ). قَالَتْ: فُلاَنَةُ، تَذْكُرُ مِنْ صَلاَتِهَا، قَالَ: (مَهْ، عَلَيْكُمْ بِمَا تُطِيقُونَ، فَوَٱللَّهِ لاَ يَمَلُّ ٱللَّهُ حَتَّى تَمَلُّوا). وَكَانَ أَحَبُّ ٱلدِّينِ إِلَيْهِ مَا دَاوَمَ عَلَيْهِ صَاحِبُهُ.

30. Povećavanje i umanjivanje vjerovanja

٣٠ ـ باب: زِيَادَةِ ٱلإِيمَانِ وَنُقْصَانِهِ

41. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Iz vatre će izaći svako ko je izgovorio *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha) i u čijem srcu ima dobra koliko težine jednog ječmenog zrna. I iz vatre će izaći svako ko je izgovorio *La ilahe illallah* i u čijem srcu ima dobra težine pšeničnog zrna. I iz vatre će izaći svako ko je izgovorio *La ilahe illallah* i u čijem srcu ima dobra težine jednog atoma."

٤١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

(يَخْرُجُ مِنَ ٱلنَّارِ مَنْ قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللَّهُ، وَفِي قَلْبِهِ وَزْنُ شَعِيرَةٍ مِنْ خَيْرٍ، وَيَخْرُجُ مِنَ ٱلنَّارِ مَنْ قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللَّهُ، وَفِي قَلْبِهِ وَزْنُ بُرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ، وَيَخْرُجُ مِنَ ٱلنَّارِ مَنْ قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللَّهُ، وَفِي قَلْبِهِ وَزْنُ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ).

42. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da mu je jedan Jevrejin rekao:

- O vladaru pravovjernih! U vašoj Knjizi ima jedan veličanstven ajet koga čitate. Da je on objavljen nama, jevrejskom narodu, mi bismo taj dan uzeli kao praznik.

- Koji je to ajet? - upitao je Omer.

Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vaša vjera (El-Mā'ide, 3.) - odgovorio je on.

- Mi, zaista, znamo - rekao je Omer - i dan i mjesto u kome je on objavljen Vjerovjesniku, s.a.v.s., a to je u petak dok je stajao na Arefatu.

٤٢ : عَنْ عُمَرَ بْنِ ٱلْخَطَّابِ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ -: أَنَّ رَجُلًا مِنَ ٱلْيَهُودِ قَالَ لَهُ: يَا أَمِيرَ ٱلْمُؤْمِنِينَ، آيَةٌ فِي كِتَابِكُمْ تَقْرَؤُونَهَا، لَوْ عَلَيْنَا مَعْشَرَ ٱلْيَهُودِ نَزَلَتْ، لَاتَّخَذْنَا ذَلِكَ ٱلْيَوْمَ عِيدًا. قَالَ: أَيُّ آيَةٍ هِيَ؟ قَالَ: ﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَامَ دِينًا﴾. قَالَ عُمَرُ: قَدْ عَرَفْنَا ذَلِكَ ٱلْيَوْمَ، وَٱلْمَكَانَ ٱلَّذِي نَزَلَتْ فِيهِ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ، وَهُوَ قَائِمٌ بِعَرَفَةَ يَوْمَ جُمُعَةٍ.

31. Zekat je sastavni dio islama

٣١ - باب: ٱلزَّكَاةُ مِنَ ٱلإِسْلَامِ

43. Talha ibn Ubejdullah, r.a., priča: Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., došao je jedan čovjek iz Nedžda razbarušene kose. Čuli smo eho njegovog glasa, ali nismo razumjeli šta govori dok se nije približio. Kada se približio, razumjeli smo da pita za islam.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu reče: "Pet namaza u toku dana i noći."

- Da li sam dužan što osim njih? - pitao je.

"Ne, osim ako hoćeš dobrovoljno", odgovorio je Muhammed, s.a.v.s.

Potom Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Post ramazana."

- Da li sam dužan još nešto (postiti) osim toga? - upitao je (čovjek).

٤٣ : عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَقُولُ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ، ثَائِرَ الرَّأْسِ، نَسْمَعُ دَوِيَّ صَوْتِهِ وَلَا نَفْقَهُ مَا يَقُولُ، حَتَّى دَنَا، فَإِذَا هُوَ يَسْأَلُ عَنِ ٱلْإِسْلَامِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي ٱلْيَوْمِ وَٱللَّيْلَةِ). فَقَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا؟ قَالَ: (لَا، إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ). قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (وَصِيَامُ رَمَضَانَ). قَالَ: هَلْ

"Ne", odgovorio je on, "osim ako hoćeš dobrovoljno."

Potom Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Zekat."

- Da li sam dužan još nešto osim toga? - upitao je.

"Ne, osim ako hoćeš dobrovoljno", odgovorio je Muhammed, s.a.v.s.

- Tada se čovjek okrenu - priča Talha - i reče: Bogami, niti ću na ovo šta dodavati, niti smanjivati.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., potom reče: "Spašen je, ako je istinu kazao."

عَلَيَّ غَيْرُهُ؟ قَالَ: (لاَ، إِلاَّ أَنْ تَطَوَّعَ). قَالَ: وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ ٱلزَّكَاةَ، قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا؟ قَالَ: (لاَ، إِلاَّ أَنْ تَطَوَّعَ). قَالَ: فَأَدْبَرَ ٱلرَّجُلُ وَهُوَ يَقُولُ: وَٱللهِ لاَ أَزِيدُ عَلَى هَذَا وَلاَ أَنْقُصُ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ).

32. Pratiti dženazu je sastavni dio vjerovanja

٣٢ - باب: ٱتِّبَاعُ ٱلْجَنَائِزِ مِنَ ٱلإِيمَانِ

44. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko prati dženazu umrlog muslimana vjerujući (iskreno) i računajući (samo na Allahovu nagradu) dok se klanja dženaza-namaz i završi pokop, povratit će se sa nagradom od dva kirata. Svaki kirat je veličine Uhuda. Ko umrlom klanja dženazu pa se povrati prije nego on bude pokopan, vratit će se sa jednim kiratom."

٤٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنِ ٱتَّبَعَ جَنَازَةَ مُسْلِمٍ، إِيمَانًا وَٱحْتِسَابًا، وَكَانَ مَعَهُ حَتَّى يُصَلَّيَ عَلَيْهَا وَيَفْرُغَ مِنْ دَفْنِهَا، فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ ٱلأَجْرِ بِقِيرَاطَيْنِ، كُلُّ قِيرَاطٍ مِثْلُ أُحُدٍ، وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا ثُمَّ رَجَعَ قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ، فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيرَاطٍ).

33. Strah vjernika da mu djela ne propadnu, a da on to i ne osjeti

٣٣ - باب: خَوْفِ ٱلْمُؤْمِنِ مِنْ أَنْ يَحْبَطَ عَمَلُهُ وَهُوَ لاَ يَشْعُرُ

45. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٤٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

“Psovati muslimana grijeh je, a ubiti ga predstavlja nevjerstvo.”

ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (سِبَابُ ٱلْمُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ).

46. Ubade ibn Samit, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao da obavijesti (ashabe) o Lejletu-l-Kadru, ali se desilo da su se posvađala dva muslimana pa je on rekao:

“Izađoh da vas obavijestim u kojoj noći je Lejletu-l-Kadr. Taj i taj su se međusobno svađali i znanje o tome bi uzdignuto. Možda je to za vas bolje. Tražite je u (dvadeset) sedmoj, (dvadeset) devetoj i (dvadeset) petoj (noći ramazana)!”

٤٦ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ ٱلصَّامِتِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ خَرَجَ يُخْبِرُ بِلَيْلَةِ ٱلْقَدْرِ، فَتَلاحَى رَجُلانِ مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ فَقَالَ: (إِنِّي خَرَجْتُ لِأُخْبِرَكُمْ بِلَيْلَةِ ٱلْقَدْرِ، وَإِنَّهُ تَلاحَى فُلانٌ وَفُلانٌ، فَرُفِعَتْ، وَعَسَى أَنْ يَكُونَ خَيْرًا لَكُمْ، ٱلْتَمِسُوهَا فِي ٱلسَّبْعِ وَٱلتِّسْعِ وَٱلْخَمْسِ).

34. Džibrilova pitanja Vjerovjesniku, s.a.v.s., o imanu, islamu, dobročinstvu i Sudnjem danu

٣٤ - باب: سُؤَالِ جِبْرِيلَ ٱلنَّبِيَّ ﷺ عَنِ ٱلإِيمَانِ وَٱلإِسْلَامِ وَٱلإِحسانِ . . .

47. Ebu Hurejre, r.a. priča:

– Dok je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., sjedio jednog dana među svijetom, došao je neki čovjek i upitao:

- Šta je iman (islamsko vjerovanje)?

“Iman je”, odgovori Muhammed, s.a.v.s., “da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, u susret s Njim (na Sudnjem danu), da vjeruješ njegove poslanike i proživljenje.”

- Šta je islam? - upitao je čovjek.

“Islam je”, odgovori Muhammed, s.a.v.s., “da obožavaš Allaha i da mu ničem širk ne činiš, da klanjaš namaz, dijeliš zekat i postiš mjesec ramazan.”

٤٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بَارِزًا يَوْمًا لِلنَّاسِ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: مَا ٱلإِيمَانُ؟ قَالَ: (الإِيمانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِٱللَّهِ وَمَلائِكَتِهِ وَبِلِقَائِهِ وَرُسُلِهِ وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ). قَالَ: مَا ٱلإِسْلَامُ؟ قَالَ: (ٱلإِسْلَامُ: أَنْ تَعْبُدَ ٱللَّهَ وَلاَ تُشْرِكَ بِهِ، وَتُقِيمَ ٱلصَّلاَةَ، وَتُؤَدِّيَ ٱلزَّكَاةَ ٱلمفْرُوضَةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ).

- Šta je dobročinstvo? - upitao je on.

"Da se moliš Bogu", odgovori Muhammed, s.a.v.s., "kao da ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi."

- Kada će biti Sudnji dan? - upitao je čovjek.

"Pitani ne zna ništa više od onoga koji pita, samo ću te", rekao je Muhammed, s.a.v.s., "obavijestiti o njegovim znacima: kada robinja rodi sebi gospodara i kada se budu pastiri crnomanjastih deva nadmetali u gradnji palača. Sudnji dan je jedna od pet tajni koje zna samo Allah."

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., citirao: *Znanje o Sudnjem danu je samo kod Allaha* (Lukman, 34.). Zatim se čovjek okrenu, a Muhammed, s.a.v.s., reče:

"Povratite ga!"

Kako oni nisu više nikoga vidjeli, Muhammed, s.a.v.s., dodade:

"To je Džibril, došao je da pouči svijet njihovoj vjeri."

قَالَ: مَا ٱلإِحْسَانُ؟ قَالَ: (أَنْ تَعْبُدَ ٱللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ). قَالَ: مَتَى ٱلسَّاعَةُ؟ قَالَ: (مَا ٱلْمَسْؤُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ ٱلسَّائِلِ، وَسَأُخْبِرُكَ عَنْ أَشْرَاطِهَا: إِذَا وَلَدَتِ ٱلأَمَةُ رَبَّهَا، وَإِذَا تَطَاوَلَ رُعَاةُ ٱلإِبِلِ ٱلبُهْمِ فِي ٱلْبُنْيَانِ، فِي خَمْسٍ لاَ يَعْلَمُهُنَّ إِلاَّ ٱللهُ). ثُمَّ تَلاَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: ﴿إِنَّ ٱللهَ عِنْدَهُ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ﴾ ٱلآيَةَ، ثُمَّ أَدْبَرَ، فَقَالَ: (رُدُّوهُ). فَلَمْ يَرَوْا شَيْئًا، فَقَالَ: (هٰذَا جِبْرِيلُ، جَاءَ يُعَلِّمُ ٱلنَّاسَ دِينَهُمْ).

35. Vrijednost osobe koja nastoji sačuvati čistotu svoje vjere

٣٥ - باب: فَضْلِ مَنِ ٱسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ

48. Ebu Nu'man, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ono što je dozvoljeno jasno je, a i ono što je zabranjeno jasno je. Međutim, između toga ima nejasnih

stvari (koje nisu okvalificirane ni kao halal ni kao haram) koje mnogi ljudi ne poznaju. Ko se čuva tih nejasnih stvari, sačuvao je čistotu svoje vjere i svoju čast, a ko ih se ne čuva, sličan je pastiru koji napasa (stado) oko zabrane u koju ono može lahko upasti.

Znajte da svaki pastir ima svoju zabranu, a upamtite da su Allahove zabrane na Njegovoj Zemlji poslovi koje je On zabranio.

Znajte da u svakom tijelu ima jedan (naročit) organ. Kada je on zdrav, zdravo je cijelo tijelo, a kada je bolestan, bolesno je cijelo tijelo. To vam je, znajte, srce!"

٤٨ : عَنِ ٱلنُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (ٱلْحَلاَلُ بَيِّنٌ وَٱلْحَرَامُ بَيِّنٌ، وَبَيْنَهُمَا مُشَبَّهَاتٌ لاَ يَعْلَمُهَا كَثِيرٌ مِنَ ٱلنَّاسِ، فَمَنِ ٱتَّقَى ٱلْمُشَبَّهاتِ ٱسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي ٱلشُّبُهَاتِ: كَرَاعٍ يَرْعَى حَوْلَ ٱلْحِمَى، يُوشِكُ أَنْ يُوَاقِعَهُ، أَلاَ وَإِنَّ لِكُلِّ مِلكٍ حِمًى، أَلاَ وَإِنَّ حِمَى ٱللهِ فِي أَرْضِهِ مَحَارِمُهُ، أَلاَ وَإِنَّ فِي ٱلْجَسَدِ مُضْغَةً: إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ ٱلْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ ٱلْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلاَ وَهِيَ ٱلْقَلْبُ).

36. Davanje petine (ratnog plijena) je sastavni dio islama

٣٦ - باب: أَدَاءُ ٱلْخُمُسِ مِنَ ٱلإِيمَانِ

49. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad mu je došla delegacija (plemena) Abdu-l-Kajs, upitao:

"Koji ste narod (pleme), odnosno čija ste delegacija?"

- Rebia (Abdu-l-Kajsa) - odgovorili su.

"Dobro došla delegacijo, koja neće biti osramoćena niti će se kajati", rekao je on!

- Allahov Poslaniče - rekoše oni - između nas i tebe smješteno je nevjerničko naselje Mudar tako da ti možemo doći samo u svetom mjesecu, stoga nam naredi da činimo ono što

٤٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنهما قَالَ: إِنَّ وَفْدَ عَبْدِ ٱلْقَيْسِ لَمَّا أَتَوا ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَنِ ٱلْقَوْمُ؟ أَوْ مَنِ ٱلْوَفْدُ)؟. قَالُوا: رَبِيعَةُ. قَالَ: (مَرْحَبًا بِالْقَوْمِ، أَوْ بِالْوَفْدِ، غَيْرَ خَزَايَا وَلاَ نَدَامَى). فَقَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّا لاَ نَسْتَطِيعُ أَنْ نَأْتِيكَ إِلاَّ فِي ٱلشَّهْرِ ٱلْحَرَامِ، وَبَيْنَنَا وَبَيْنَكَ هٰذَا ٱلْحَيُّ مِنْ كُفَّارِ مُضَرَ، فَمُرْنَا بِأَمْرٍ فَصْلٍ،

ćemo saopćiti onima koji su ostali iza nas a što će nas uvesti u Džennet.

Pitali su ga (između ostalog) i za piće pa im je on tom prilikom četvero naredio a četvero zabranio. Naredio im je vjerovanje u jedinog Allaha i upitao:

"Znate li šta je vjera u jednog Allaha?"

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - odgovorili su.

"Svjedočiti", kazao je Poslanik, s.a.v.s., "da nema Boga osim jednog Allaha i niučem mu širk ne činiti i svjedočiti da je Muhammed Allahov poslanik; klanjati namaz; dijeliti zekat; postiti mjesec ramazan i davati petinu ratnog plijena."

Zabranio im je četvero: *hantem*, *dubba*, *nakir* i *muzaffet*, a možda je rekao *mukajjer* (imena četiri suda u kojima su spremali alkohol). I još je rekao:

"Zapamtite ove naredbe i o njima obavijestite one koje ste ostavili iza vas."

نُخْبِرْ بِهِ مَنْ وَرَاءَنَا، وَنَدْخُلْ بِهِ ٱلْجَنَّةَ. وَسَأَلُوهُ عَنِ ٱلأَشْرِبَةِ: فَأَمَرَهُمْ بِأَرْبَعٍ، وَنَهَاهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ، أَمَرَهُمْ: بِالإِيمَانِ بِٱللَّهِ وَحْدَهُ، قَالَ: (أَتَدْرُونَ مَا ٱلإِيمَانُ بِٱللَّهِ وَحْدَهُ؟). قَالُوا: ٱللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: (شَهَادَةُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ ٱللَّهِ، وَإِقَامِ ٱلصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ ٱلزَّكَاةِ، وَصِيَامِ رَمَضَانَ، وَأَنْ تُعْطُوا مِنَ ٱلْمَغْنَمِ ٱلْخُمُسَ). وَنَهَاهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ: (ٱلْحَنْتَمِ وَالدُّبَّاءِ وَٱلنَّقِيرِ وَٱلْمُزَفَّتِ. وَرُبَّمَا قَالَ: (ٱلْمُقَيَّرِ). وَقَالَ: (ٱحْفَظُوهُنَّ وَأَخْبِرُوا بِهِنَّ مَنْ وَرَاءَكُمْ).

37. Vrednovanje djela prema namjerama

٣٧ - باب: مَا جَاءَ أَنَّ ٱلأَعْمَالَ بِالنِّيَّةِ...

50. Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

"Djela se vrednuju prema namjerama."

Ovaj hadis je spomenut na početku ove knjige a u ovoj verziji iza riječi "i svakom čovjeku pripada ono što je namjeravao" još stoji:

"Stoga ko je učinio Hidžru (preselio iz Mekke u Medinu) radi Boga i Njegovog Poslanika, njegovo je preseljenje u ime Boga i Njegovog Poslanika."

Zatim slijedi ostali dio hadisa.

٥٠ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: حَدِيثُ إِنَّما الأَعمَالُ بِالنِّياتِ، وَقَدْ تَقَدَّم فِي أَوَّلِ الكِتاب، وَزَادَ هُنَا بَعْدَ قَوْلِه: (وَإِنَّما لِكُلِّ امْرِئٍ ما نَوىَ فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلى اللهِ وَرَسولِهِ فَهِجرتُهُ إِلى ٱللهِ وَرَسُولِهِ) وَسَردَ باقِيَ الحديثِ

51. Ebu Mesud, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

"Kada čovjek troši na svoje ukućane nadajući se Allahovoj nagradi i to mu se piše u dobro(činstvo)."

٥١ : عَنْ أَبي مَسْعودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أَنْفَقَ ٱلرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً يَحْتَسِبُهَا فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ).

38. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Vjera je savjet (nasihat)"

٣٨ - باب: قَوْلِ ٱلنَّبِيِّ - ﷺ -: ٱلدِّينُ ٱلنَّصِيحَةُ

52. Džerir ibn Abdullah el-Bedželi, r.a., kaže:

Dao sam prisegu (obavezao sam se) Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da ću obavljati namaz, dijeliti zekat i savjetovati svakog muslimana (naređivati mu da čini ono što je dobro a odvraćati ga od zla).

٥٢ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ الْبَجَلِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَايَعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَلَى إِقَامِ ٱلصَّلاةِ، وإِيتَاءِ ٱلزَّكَاةِ، وَٱلنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ.

53. Džerir ibn Abdullah el-Bedželi, također, kaže:

Otišao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao mu:

- Dajem ti prisegu na islam.

On mi je to uvjetovao, rekavši:

"I savjetovanje svakog muslimana", pa sam mu i na to dao prisegu.

٥٣: وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنِّي أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ قُلْتُ: أُبَايِعُكَ عَلَى الإِسْلَامِ فَشَرَطَ عَلَيَّ: (وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ) فَبَايَعْتُهُ عَلَى هَذَا.

3. O ZNANJU

٣ - كتابُ العِلم

1. Vrijednost znanja

١ - باب: فَضْلِ ٱلْعِلْمِ

54. Ebu Hurejre, r.a., priča da je, dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na jednom skupu govorio narodu, došao jedan beduin i upitao:

- Kada će biti Sudnji čas?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nastavio je govoriti. Neki kažu da je čuo njegovo pitanje, ali da mu nije prijalo ono što je pitao, dok drugi, naprotiv, kažu da ga Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije ni čuo. Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio svoj govor, upitao je:

"Gdje je onaj što je pitao za Sudnji čas?"

- Tu sam, Allahov Poslaniče - odgovorio je beduin.

"Kada nestane (izgubi se) emanet, očekuj Sudnji čas", rekao je Mudammed s.a.v.s.

- Kako se emanet gubi? - upitao je čovjek.

"Kada se vlast povjeri onom koji je nije dostojan, očekuj Sudnji čas", objasnio je Muhammed, s.a.v.s.

٥٤ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللهِ ﷺ في مَجْلِسٍ يُحَدِّثُ ٱلْقَوْمَ، جَاءَهُ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: مَتَى ٱلسَّاعَةُ؟.

فَمَضَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُحَدِّثُ، فَقَالَ بَعْضُ ٱلْقَوْمِ: سَمِعَ مَا قَالَ فَكَرِهَ مَا قَالَ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ لَمْ يَسْمَعْ. حَتَّى إِذَا قَضَى حَدِيثَهُ قَالَ: (أَيْنَ - أُرَاهُ - ٱلسَّائِلُ عَنِ ٱلسَّاعَةِ). فَقَالَ: هَا أَنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (فَإِذَا ضُيِّعَتِ ٱلأَمَانَةُ فَانْتَظِرِ ٱلسَّاعَةَ). فَقَالَ: كَيْفَ إِضَاعَتُهَا؟ قَالَ: (إِذَا وُسِّدَ ٱلأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ فَانْتَظِرِ ٱلسَّاعَةَ).

2. Ko radi nauke podigne glas

٢ - باب: مَنْ رَفَعَ صَوْتَهُ بِالْعِلْمِ

55. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

Na jednom našem putovanju Vjerovjesnik, s.a.v.s., bijaše izostao iza nas. U trenutku kad nas je sustigao, mi smo se abdestili za namaz čije vrijeme se bližilo isteku. I dok smo mi nakvašenim rukama potirali noge, on povišenim glasom dva ili tri puta viknu:

"Teško petama od vatre!"

٥٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَخَلَّفَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ عَنَّا فِي سَفْرَةٍ سَافَرْنَاهَا، فَأَدْرَكَنَا - وَقَدْ أَرْهَقَتْنَا ٱلصَّلاَةُ - وَنَحْنُ نَتَوَضَّأُ، فَجَعَلْنَا نَمْسَحُ عَلَى أَرْجُلِنَا، فَنَادَى بِأَعْلَى صَوْتِهِ: (وَيْلٌ لِلأَعْقَابِ مِنَ ٱلنَّارِ). مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا.

3. Postavljanje pitanja slušaocima radi provjeravanja njihovog znanja

٣ - باب: طَرْحِ الإِمَامِ ٱلْمَسْأَلَةَ عَلَى أَصْحَابِهِ لِيَخْتَبِرَ مَا عِنْدَهُمْ مِنَ ٱلْعِلْمِ.

56. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Među drvećem ima jedno drvo čiji list ne opada i koje je slično muslimanu. Kažite mi koje je to drvo?”

Abdullah kaže da su ljudi mislili na pustinjska stabla, a da je njemu palo na um da je to palma, ali se stidio kazati.

Potom su prisutni upitali:

- Allahov Poslaniče, kaži nam koje je to drvo?

“To je palma”, odgovorio je.

٥٦ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ:

قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ مِنَ ٱلشَّجَرِ شَجَرَةً لاَ يَسْقُطُ وَرَقُهَا، وَإِنَّهَا مَثَلُ ٱلْمُسْلِمِ، فَحَدِّثُونِي مَا هِيَ؟). فَوَقَعَ ٱلنَّاسُ فِي شَجَرِ ٱلْبَوَادِي، قَالَ عَبْدُ ٱللهِ: وَقَعَ فِي نَفْسِي أَنَّهَا ٱلنَّخْلَةُ، فَٱسْتَحْيَيْتُ، ثُمَّ قَالُوا: حَدِّثْنَا مَا هِيَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (هِيَ ٱلنَّخْلَةُ).

4. Čitanje i izlaganje pred učenjakom

٤ - باب: القِرَاءَةِ والعَرْضِ على المُحَدِّث

57. Enes ibn Malik, r.a., kazuje:

Dok smo sjedili jednom prilikom u džamiji sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dođe čovjek na devi, natjera je da klekne i veza blizu džamije a zatim upita:

- Ko je od vas Muhammed?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je sjedio među nama naslonjen i mi mu odgovorismo:

- Ovaj naslonjeni bijeli čovjek.

Potom onaj čovjek reče:

- Sine Abdulmuttalibov!

“Ovdje sam da ti odgovorim”, reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Pitat ću te i bit ću strog u pitanjima pa se ne ljuti - reče čovjek Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

“Pitaj što god hoćeš”, reče Muhammed, s.a.v.s.

٥٧ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي ٱلْمَسْجِدِ، دَخَلَ رَجُلٌ عَلَى جَمَلٍ، فَأَنَاخَهُ فِي ٱلْمَسْجِدِ ثُمَّ عَقَلَهُ، ثُمَّ قَالَ: أَيُّكُمْ مُحَمَّدٌ؟ وَٱلنَّبِيُّ ﷺ مُتَّكِئٌ بَيْنَ ظَهْرَانَيْهِمْ، فَقُلْنَا: هٰذَا ٱلرَّجُلُ ٱلأَبْيَضُ ٱلْمُتَّكِئُ. فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: ٱبْنَ عَبْدِ ٱلْمُطَّلِبِ؟ فَقَالَ لَهُ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (قَدْ أَجَبْتُكَ). فَقَالَ: إِنِّي سَائِلُكَ فَمُشَدِّدٌ عَلَيْكَ فِي ٱلْمَسْأَلَةِ، فَلاَ تَجِدْ عَلَيَّ فِي نَفْسِكَ. قَالَ: (سَلْ عَمَّا بَدَا لَكَ). فَقَالَ: أَسْأَلُكَ بِرَبِّكَ وَرَبِّ مَنْ قَبْلَكَ،

- Kunem te tvojim Gospodarom i Gospodarom onih prije tebe i pitam: Je li tebe Allah poslao cijelom svijetu?

"Allahu moj, da", odgovori.

- Kunem te Bogom - reče čovjek - je li tebi Allah naredio da klanjaš pet namaza u toku dana i noći?

"Allahu moj, da", odgovori.

- Kunem te Bogom - nastavi čovjek - da li ti je Allah naredio da postiš svake godine ovaj mjesec (ramazan)?

"Allahu moj, da", odgovori.

- Kunem te Bogom - reče čovjek - je li ti Allah naredio da od naših bogataša uzimaš zekat i dijeliš našim siromasima?

"Allahu moj, da", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Potom čovjek reče:

- Vjerujem u sve sa čim si (od Boga) došao. Ja sam izaslanik svoga naroda, koji je iza mene ostao, Dimam b. Sa'lebe, brat Benu Sa'da b. Bekra.

ٱللهُ أَرْسَلَكَ إِلَى ٱلنَّاسِ كُلِّهِمْ؟ فَقَالَ: (ٱللَّهُمَّ نَعَمْ). قَالَ: أَنْشُدُكَ بِٱللهِ، آللهُ أَمَرَكَ أَنْ تُصَلِّيَ ٱلصَّلَوَاتِ ٱلْخَمْسَ فِي ٱلْيَوْمِ وَٱللَّيْلَةِ؟ قَالَ: (ٱللَّهُمَّ نَعَمْ). قَالَ أَنْشُدُكَ بِٱللهِ، آللهُ أَمَرَكَ أَنْ تَصُومَ هٰذَا ٱلشَّهْرَ مِنَ ٱلسَّنَةِ؟ قَالَ: (ٱللَّهُمَّ نَعَمْ). قَالَ: أَنْشُدُكَ بِٱللهِ، آللهُ أَمَرَكَ أَنْ تَأْخُذَ هٰذِهِ ٱلصَّدَقَةَ مِنْ أَغْنِيَائِنَا فَتَقْسِمَهَا عَلَى فُقَرَائِنَا؟ فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (ٱللَّهُمَّ نَعَمْ). فَقَالَ ٱلرَّجُلُ: آمَنْتُ بِمَا جِئْتَ بِهِ، وَأَنَا رَسُولُ مَنْ وَرَائِي مِنْ قَوْمِي، وَأَنَا ضِمَامُ ٱبْنُ ثَعْلَبَةَ، أَخُو بَنِي سَعْدِ بْنِ بَكْرٍ.

58. Abdullah ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao jednog čovjeka sa svojim pismom i naredio mu da ga preda guverneru Bahrejna. Guverner Bahrejna je to pismo uputio Kisri (vladaru Perzije) koji ga je, nakon što ga je pročitao, pocijepao. (Ibn Musejjeb) kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učinio dovu da i oni u potpunosti budu pocijepani.

٥٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بَعَثَ بِكِتَابِهِ رَجُلًا، وَأَمَرَهُ أَنْ يَدْفَعَهُ إِلَى عَظِيمِ ٱلْبَحْرَيْنِ، فَدَفَعَهُ عَظِيمُ ٱلْبَحْرَيْنِ إِلَى كِسْرَى، فَلَمَّا قَرَأَهُ مَزَّقَهُ، قَالَ: فَدَعَا عَلَيْهِمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ يُمَزَّقُوا كُلَّ مُمَزَّقٍ.

59. Enes ibn Malik, r.a., kazuje:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., napisao je ili htio napisati pismo, pa mu je rečeno da će oni pismo čitati samo ako bude pečatom

٥٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كَتَبَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ كِتَابًا - أَوْ أَرَادَ أَنْ يَكْتُبَ - فَقِيلَ لَهُ: إِنَّهُمْ لَا يَقْرَؤُونَ كِتَابًا إِلَّا مَخْتُومًا، فَٱتَّخَذَ خَاتَمًا مِنْ فِضَّةٍ، نَقْشُهُ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ ٱللهِ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِهِ فِي يَدِهِ.

potvrđeno. Tada je Muhammed, s.a.v.s., uzeo srebreni prsten na kome je urezano: Muhammed, Allahov poslanik. Čini mi se da i sada vidim bjelinu prstena na njegovoj ruci.

60. Ebu Vakid el-Lejsi, r.a., priča da su Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je sjedio sa svijetom u džamiji, došle tri osobe od kojih su dvije krenule prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a jedna otišla. Oni su (prvo) malo zastali pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa je jedan od njih ugledao u krugu slušalaca prazninu i tu sjeo. Drugi je sjeo iza, a onaj treći je okrenuo leđa i udaljio se.

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., završio (predavanje), rekao je:

"Hoćete li da vam kažem ko su ove tri osobe? Jedna od njih sklonila se Bogu i Bog ju je smjestio. Stideći se, druga se osoba sustegla pa je i Bog stideći se ustegao od nje (svoju kaznu), a što se tiče one posljedne što je okrenula leđa, i Bog je od nje okrenuo (svoju milost)."

٦٠ : عَنْ أَبي وَاقِدٍ ٱللَّيْثِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بَيْنَمَا هُوَ جَالِسٌ فِي ٱلْمَسْجِدِ وَٱلنَّاسُ مَعَهُ، إِذْ أَقْبَلَ ثَلاثَةُ نَفَرٍ، فَأَقْبَلَ ٱثْنَانِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَذَهَبَ وَاحِدٌ، قَالَ: فَوَقَفَا عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَأَمَّا أَحَدُهُمَا: فَرَأَى فُرْجَةً فِي ٱلْحَلْقَةِ فَجَلَسَ فِيهَا، وَأَمَّا ٱلآخَرُ: فَجَلَسَ خَلْفَهُمْ، وَأَمَّا ٱلثَّالِثُ: فَأَدْبَرَ ذَاهِبًا، فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (أَلاَ أُخْبِرُكُمْ عَنِ ٱلنَّفَرِ ٱلثَّلاثَةِ؟ أَمَّا أَحَدُهُمْ فَأَوَى إِلَى ٱللهِ فَآوَاهُ ٱللهُ، وَأَمَّا ٱلآخَرُ فَاسْتَحْيَا فَاسْتَحْيَا ٱللهُ مِنْهُ، وَأَمَّا ٱلآخَرُ [فَأَعْرَضَ] فَأَعْرَضَ ٱللهُ عَنْهُ).

5. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Neki od onih kojima se prenese bolje shvate i od samog prenosioca"

٥ - باب: قَوْلِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ : رُبَّ مُبَلَّغٍ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ

61. Ebu Bekre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dok je bio na svojoj devi, čiju uzdu je držao jedan čovjek, upitao:

"Koji je ovo dan?"

Mi smo šutjeli misleći da će ga nazvati drugim imenom, a ne njegovim.

"Nije li ovo dan klanja kurbana?", upitao je.

٦١ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَعَدَ عليه السَّلامُ عَلَى بَعِيرِهِ، وَأَمْسَكَ إِنْسَانٌ بِخِطَامِهِ - أَوْ بِزِمَامِهِ - ثُمَّ قَالَ: (أَيُّ يَوْمٍ هٰذَا؟). فَسَكَتْنَا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ سِوَى ٱسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ يَوْمَ ٱلنَّحْرِ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَأَيُّ شَهْرٍ هٰذَا؟). فَسَكَتْنَا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ ٱسْمِهِ، فَقَالَ: (أَلَيْسَ بِذِي

- Svakako - rekosmo.

“Koji je ovo mjesec?”, upita.

Mi smo opet šutjeli misleći da će ga nazvati nekim drugim imenom.

“Nije li zu-l-hidždže?”, upita on.

- Da - kazali smo.

“Vaša krv, vaši imeci i vaša čast”, rekao je on, “međusobno su vam sveti i neprikosnoveni, kao što je svet ovaj vaš dan, u ovom vašem mjesecu, u ovom vašem gradu.

Neka svaki prisutni (ovo) saopći odsutnom, jer može biti da prisutni ovo prenese nekome ko će to bolje od njega shvatiti.”

ٱلْحِجَّةِ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ، وَأَعْرَاضَكُمْ، بَيْنَكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هٰذَا، فِي شَهْرِكُمْ هٰذَا، فِي بَلَدِكُمْ هٰذَا، لِيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ ٱلْغَائِبَ، فَإِنَّ ٱلشَّاهِدَ عَسَى أَنْ يُبَلِّغَ مَنْ هُوَ أَوْعَى لَهُ مِنْهُ).

6. Kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., savjetovao i podučavao (ashabe) da se ne bi razilazili

{٦ - باب: مَا كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَتَخَوَّلُهُمْ بِالْمَوْعِظَةِ وَٱلْعِلْمِ كَيْ لَا يَنْفِرُوا}

62. Ibn Mesud, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nas je savjetovao i podučavao birajući odgovarajuće vrijeme kako nam time ne bi prešao u dosadu.

٦٢ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَتَخَوَّلُنَا بِالْمَوْعِظَةِ فِي ٱلأَيَّامِ، كَرَاهِيَةَ ٱلسَّآمَةِ عَلَيْنَا.

63. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Olakšavajte, a ne otežavajte! Obveseljavajte, a ne rastjerujte!”

٦٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَسِّرُوا وَلاَ تُعَسِّرُوا وَبَشِّرُوا وَلاَ تُنَفِّرُوا).

7. Kome Allah hoće dobro uputi ga u razumijevanje vjere

٧ - باب: مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ (فِي ٱلدِّينِ)

64. Muavija, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٦٤ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ يُرِدِ ٱللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي ٱلدِّينِ، وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَٱللهُ يُعْطِي، وَلَنْ تَزَالَ هٰذِهِ ٱلأُمَّةُ

"Kome Bog hoće dobro, uputi ga da shvati vjeru. Ja samo dijelim (znanje), a Bog (ga) daje. Ovaj narod ostat će na Allahovom putu i neće mu naštetiti oni koji mu se suprotstavljaju sve dok ne stigne Allahova naredba (do Sudnjeg dana)."

قَائِمَةً عَلَى أَمْرِ ٱللهِ لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ ٱللهِ).

8. Razumijevanje nauke

٨ - باب: ٱلْفَهْمُ فِي ٱلْعِلْمِ

65. Ibn Omer, r.a., priča:

Kada smo bili jednom prilikom kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., donesena mu je srčika palme pa je rekao:

"Među stablima ima jedno stablo veoma slično muslimanu?"

- Htio sam kazati da je to palma. Međutim, bio sam najmlađi među (prisutnim) svijetom pa sam ušutio.

٦٥ : عَنْ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ فَأُتِيَ بِجُمَّارٍ، فَقَالَ: (إِنَّ مِنَ ٱلشَّجَرِ شَجَرَةً) وذكر الحديث وَزَادَ فِي هَذِهِ الرِّوَايَةِ: فَإِذَا أَنَا أَصْغَرُ ٱلْقَوْمِ، فَسَكَتُّ.

9. Radost u znanju i mudrosti

{٩ - باب: الاغتِبَاطِ فِي العِلمِ وَالْحِكْمَةِ}

66. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zavidjeti se može u dva slučaja: čovjeku kome je Bog dao imetak koga troši na istini (kako je Allah odredio) i čovjeku kome je Bog dao mudrost (Kur'ana i Sunneta) pa on po njoj sudi i druge poučava."

٦٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (لاَ حَسَدَ إِلاَّ فِي ٱثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ ٱللهُ مَالاً فَسُلِّطَ عَلَى هَلَكَتِهِ فِي ٱلْحَقِّ، وَرَجُلٌ آتَاهُ ٱللهُ ٱلْحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا).

10. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Allahu, pouči ga knjizi!"

١٠ - باب: قَوْلِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: اللَّهُمَّ عَلِّمْهُ ٱلْكِتَابَ

67. Ibn Abbas, r.a, kaže da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prigrlio uz sebe i rekao:

"Allahu moj, pouči ga Knjizi (znanju Kur'ana)."

٦٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: ضَمَّنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَقَالَ: (ٱللَّهُمَّ عَلِّمْهُ ٱلْكِتَابَ).

11. Kada je ispravno primiti predaju malodobnoga

١١ - باب: مَتَى يَصِحُّ سَمَاعُ ٱلصَّغِيرِ

68. Ibn Abbas, r.a., kazuje:

– Bio sam već skoro punoljetan kada sam jednom prilikom, jašući na magarici, došao na Minu, gdje sam zatekao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako klanja, bez zida ispred sebe. Prošao sam ispred jednog dijela safa, pustio magaricu da pase i uključio se u saf, što mi niko nije zamjerio.

٦٨ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَقْبَلْتُ رَاكِبًا عَلَى حِمَارٍ أَتَانٍ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ قَدْ نَاهَزْتُ ٱلاِحْتِلَامَ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُصَلِّي بِمِنًى إِلَى غَيْرِ جِدَارٍ، فَمَرَرْتُ بَيْنَ يَدَيْ بَعْضِ ٱلصَّفِّ، وَأَرْسَلْتُ ٱلأَتَانَ تَرْتَعُ، فَدَخَلْتُ فِي ٱلصَّفِّ، فَلَمْ يُنْكِرْ ذَلِكَ عَلَيَّ.

69. Mahmud ibn Rebi', r.a., kaže:

Upamtio sam da me Vjerovjesnik, s.a.v.s., uprskao po licu vodom iz kofe kada mi je bilo pet godina.

٦٩ : عَنْ مَحْمُودِ بْنِ ٱلرَّبِيعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: عَقَلْتُ مِنَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ مَجَّةً مَجَّهَا فِي وَجْهِي، وَأَنَا ٱبْنُ خَمْسِ سِنِينَ، مِنْ دَلْوٍ.

12. Vrijednost onoga koji zna i druge poučava

١٢ - باب: فَضْلِ مَنْ عَلِمَ وَعَلَّمَ

70. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٧٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

"Uputa i znanje s kojim me je Bog poslao su kao obilna kiša koja padne na zemlju. Plodna zemlja primi vodu i iz nje nikne trava i mnogo drugog zelenila, a neplodna zadrži u sebi vodu i Bog daje da se njome ljudi koriste: piju, napajaju stoku i zalijevaju zemlju, a padne i na druge predjele koji niti zadržavaju u sebi vodu niti iz njih nešto raste.

Takav je slučaj sa onim ko je spoznao Allahovu vjeru i kome je koristilo ono s čim me je Allah poslao, ko je naučio i druge poučavao, kao i sa onim koji za spoznaju nije ni glave podigao niti prihvatio Allahovu uputu s kojom sam poslan."

عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ مَا بَعَثَنِي ٱللهُ بِهِ مِنَ ٱلْهُدَى وَٱلعِلْمِ، كَمَثَلِ ٱلْغَيْثِ ٱلْكَثِيرِ أَصَابَ أَرْضًا، فَكَانَ مِنْهَا نَقِيَّةٌ، قَبِلَتِ ٱلْمَاءَ، فَأَنْبَتَتِ ٱلْكَلأَ وَٱلْعُشْبَ ٱلْكَثِيرَ، وَكَانَتْ مِنْهَا أَجَادِبُ، أَمْسَكَتِ ٱلْمَاءَ، فَنَفَعَ ٱللهُ بِهَا ٱلنَّاسَ، فَشَرِبُوا وَسَقَوْا وَزَرَعُوا، وَأَصَابَ مِنْهَا طَائِفَةً أُخْرَى، إِنَّمَا هِيَ قِيعَانٌ لاَ تُمْسِكُ مَاءً وَلاَ تُنْبِتُ كَلأً، فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ فَقُهَ فِي دِينِ ٱللهِ، وَنَفَعَهُ مَا بَعَثَنِي ٱللهُ بِهِ فَعَلِمَ وَعَلَّمَ، وَمَثَلُ مَنْ لَمْ يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا، وَلَمْ يَقْبَلْ هُدَى ٱللهِ ٱلَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ).

13. Iščezavanje nauke i pojava neznanja

١٣ - باب: رَفْعِ ٱلعِلْمِ وَظُهُورِ ٱلْجَهْلِ

71. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"U znake Sudnjeg dana spada: iščezavanje znanja, ustaljivanje neznanja, rasprostranjeno uživanje alkohola i pojava razbludnosti."

٧١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ ٱلسَّاعَةِ: أَنْ يُرْفَعَ ٱلعِلْمُ وَيَثْبُتَ ٱلجَهْلُ، وَيُشْرَبَ ٱلْخَمْرُ، وَيَظْهَرَ ٱلزِّنَا).

72. Enes, r.a., kaže:

– Kazat ću vam jedan hadis koji vam nema ko osim mene kazati. Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"U znake Sudnjeg dana spada: opadanje znanja, pojava neznanja,

٧٢ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَأُحَدِّثَنَّكُمْ حَدِيثًا لاَ يُحَدِّثُكُمْ أَحَدٌ

pojava razbludnosti te namnožavanje žena a smanjenje muškaraca toliko da će biti jedan staratelj na pedeset žena."

14. Vrijednost nauke

73. Ibn Omer, r.a., priča da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Dok sam spavao, donesena mi je čaša mlijeka iz koje sam pio toliko da sam osjetio kako mi se žeđ gasi, kao da mi na nokte izlazi. Ostatak sam dao Omeru ibn Hattabu."

- Allahov Poslaniče, kako si to (sanjanje) protumačio? - upitali su (prisutni).

"To je (vjersko) znanje", odgovorio je on.

15. Davanje odgovora sa deve ili neke druge životinje

74. Abdullah ibn Amr ibn 'As, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zastao za vrijeme Oproštajnog hadža na Mini radi svijeta koji ga pitaše (za vjerske obrede). Tako mu je pristupio jedan čovjek i rekao:

- Nisam znao (propis) pa sam se obrijao prije nego što sam kurban zaklao?

"Nema grijeha, zakolji (sada)", odgovorio je.

Potom dođe drugi i reče:

بَعْدِي، سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مِنْ أَشْرَاطِ ٱلسَّاعَةِ: أَنْ يَقِلَّ ٱلْعِلْمُ، وَيَظْهَرَ ٱلْجَهْلُ، وَيَظْهَرَ ٱلزِّنَا، وَتَكْثُرَ ٱلنِّسَاءُ، وَيَقِلَّ ٱلرِّجَالُ، حَتَّى يَكُونَ لِخَمْسِينَ ٱمْرَأَةً ٱلْقَيِّمُ ٱلْوَاحِدُ).

١٤ - باب: فَضْلِ ٱلْعِلْمِ

٧٣ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، أُتِيتُ بِقَدَحِ لَبَنٍ، فَشَرِبْتُ حَتَّى إِنِّي لأَرَى ٱلرِّيَّ يَخْرُجُ فِي أَظْفَارِي، ثُمَّ أَعْطَيْتُ فَضْلِي عُمَرَ بْنَ ٱلْخَطَّابِ). قَالُوا: فَما أَوَّلْتَهُ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (ٱلْعِلْمَ).

١٥ - باب: ٱلْفُتْيَا وَهُوَ وَاقِفٌ عَلَى ٱلدَّابَّةِ وَغَيْرِهَا

٧٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرِو بنِ العاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ وَقَفَ في حَجَّةِ ٱلْوَدَاعِ بِمِنًى لِلنَّاسِ يسْأَلُونَهُ، فَجاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: لَمْ أَشْعُرْ فَحَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أَذْبحَ؟ فَقَالَ: (ٱذْبَحْ وَلاَ حَرَجَ). فَجَاءَ آخَرُ فَقَالَ: لَمْ أَشْعُرْ

- Nisam znao pa sam zaklao kurban prije nego što sam bacio kamenčiće (na Mini)?

"Nema grijeha, baci (sada)", kazao je on.

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio upitan nizašto što je učinjeno ranije umjesto kasnije, a da nije odgovorio: "Nema grijeha, učini (sada)!"

فَنَحَرْتُ قَبْلَ أَنْ أَرْمِيَ؟ قَالَ: (ٱرْمِ وَلاَ حَرَجَ). فَما سُئِلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ عَنْ شَيْءٍ قُدِّمَ وَلاَ أُخِّرَ إِلاَّ قَالَ: (ٱفْعَلْ وَلاَ حَرَجَ).

16. Davanje fetvi išaretom glave ili ruke

١٦ - باب: مَنْ أَجابَ ٱلْفُتيَا بِإشَارَةِ ٱلرَّأْسِ وٱلْيَدِ

75. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Znanje će nestati, neznanje i smutnja će se pojaviti, a *herdž* će se namnožiti."

- Allahov Poslaniče, šta je *herdž*? - upitao je neko.

"Ovo", odgovorio je, učinivši pokret rukom koju još i izvrnu, ukazajući na ubijanje.

٧٥ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُقْبَضُ ٱلْعِلْمُ، وَيَظْهَرُ ٱلجَهْلُ وَٱلْفِتَنُ، وَيَكْثُرُ ٱلْهَرْجُ). قِيلَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَمَا ٱلْهَرْجُ؟ قَالَ هٰكَذَا بِيَدِهِ فَحَرَّفَهَا، كَأَنَّهُ يُرِيدُ ٱلْقَتْلَ.

76. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., priča:

– Ušla sam jednom kod Aiše, r.a., pa sam, zatekavši je da klanja, upitala:

- Šta je ovome svijetu?

(Ljudi su upravo klanjali namaz zbog pomračenja Sunca koje je bilo u toku.)

Ona pokaza u pravcu neba i reče:

- *Subhanallah!* (Slava Bogu!)

- Je li to nekakav znak? - upitah, a ona potvrdno klimnu glavom.

Priključila sam se namazu i klanjala toliko dugo da me je počela obuzimati nesvjestica, pa sam poljevala glavu vodom.

٧٦ : عَنْ أَسْمَاءَ بنتِ أَبي بكرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهما قَالَتْ:

أَتَيْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا وَهِي تُصَلِّي فَقُلْتُ: مَا شَأْنُ ٱلنَّاسِ؟ فَأَشَارَتْ إِلَى ٱلسَّمَاءِ، فَإِذَا ٱلنَّاسُ قِيامٌ، فَقَالَتْ: سُبْحَانَ ٱللهِ، قُلْتُ: آيَةٌ؟ فَأَشَارَتْ بِرَأْسِهَا: أَيْ نَعَمْ، فَقُمْتُ حَتَّى عَلاَنِي ٱلْغَشْيُ، فَجَعَلْتُ أَصُبُّ عَلَى رَأْسِي

Nakon namaza Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zahvalio Uzvišenom Allahu i izrazio Mu pohvalu, a onda rekao:

"Sada sam vidio sve što mi ranije nije pokazano, uključujući i Džennet i Džehennem. I objavljeno mi je da će te u svojim kaburima biti iskušani isto ili slično (prenosilac nije siguran koji je od ova dva izraza Esma upotrijebila) kušnji Mesiha Dedždžala, kada ćete biti pitani:

- Šta znate o ovom čovjeku (Muhammedu)?

Što se tiče vjernika (*mumin*), odnosno onoga ko čvrsto vjeruje (*mukin*), on će odgovoriti:

- To je Muhammed, Allahov poslanik, koji nam je donio jasne dokaze i uputu. Mi smo mu se odazvali i slijedili ga. To je Muhammed - izgovorit će tri puta.

Tada će mu se reći: Spavaj u miru! Znamo da si ti u njega čvrsto vjerovao, a munafik ili onaj ko je sumnjičav (*murtab*) reći će:

- Ne znam! Čuo sam da nešto svijet govori pa sam i ja tako govorio.

ٱلْمَاءَ، فَحَمِدَ ٱللهَ عَزَّ وَجَلَّ ٱلنَّبِيُّ ﷺ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (مَا مِنْ شَيْءٍ لَمْ أَكُنْ أُرِيتُهُ إِلاَّ رَأَيْتُهُ فِي مَقَامِي هَذَا، حَتَّى ٱلْجنَّةِ وَٱلنَّارِ، فَأُوحِيَ إِلَيَّ: أَنَّكُمْ تُفْتَنُونَ فِي قُبُورِكُمْ - مِثْلَ أَوْ - قَرِيبًا - مِنْ فِتْنَةِ ٱلمَسِيحِ ٱلدَّجَّالِ، يُقَالُ: مَا عِلْمُكَ بِهٰذا ٱلرَّجُلِ؟ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ أَوِ ٱلْمُوقِنُ - فَيَقُولُ: هُوَ مُحَمَّدٌ هُوَ رَسُولُ ٱللهِ، جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَٱلْهُدَى، فَأَجَبْنَاهُ وَٱتَّبَعْنَاهُ، هُوَ مُحَمَّدٌ، ثَلاثًا، فَيُقَالُ: نَمْ صَالِحًا، قَدْ عَلِمْنَا إِنْ كُنْتَ لَمُوقِنًا بِهِ. وَأَمَّا ٱلْمُنَافِقُ أَوِ ٱلْمُرْتَابُ - فَيَقُولُ: لاَ أَدْرِي، سَمِعْتُ ٱلنَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا فَقُلْتُهُ).

17. Putovanje u svrhu traženja odgovora na dato pitanje i poučavanje svojih ukućana

١٧ - باب: ٱلرِّحْلَةِ فِي المَسأَلَةِ ٱلنَّازِلَةِ، وَتَعْلِيمِ أَهْلِهِ

77. Ukbe ibn Haris, r.a., priča da mu je nakon ženidbe kćerkom Ebu Ihaba ibn Aziza, došla jedna žena i rekla:

- Ja sam zadojila Ukbu (tebe) i onu koju si ti oženio.

- Ne znam da si me zadojila, a nisi me o tome ni obavijestila - kazao je Ukbe.

٧٧ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ ٱلحارِثِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ تَزَوَّجَ ٱبْنَةً لأَبِي إِهَابِ بْنِ عَزِيزٍ، فَأَتَتْهُ ٱمْرَأَةٌ فَقَالَتْ: إِنِّي أَرْضَعْتُ عُقْبَةَ وَٱلَّتِي تَزَوَّجَ بِها، فَقَالَ لَها عُقْبَةُ: مَا أَعْلَمُ أَنَّكِ أَرْضَعْتِنِي، وَلاَ أَخْبَرْتِنِي فَرَكِبَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ بِالمَدِينَةِ

On je tada uzjahao (jahalicu) i krenuo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u Medinu da ga pita (šta da radi). Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio:

"Kako to (da je oženiš), a pričalo se (da ti je sestra po mlijeku)!"

Ukbe je odmah pusti i ona stupi u brak s drugim muškarcem.

فَسَأَلَهُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (كَيْفَ وَقَدْ قِيلَ؟). فَفَارَقَهَا عُقْبَةُ وَنَكَحَتْ زَوْجًا غَيْرَهُ.

١٨ - باب: ٱلتَّنَاوُبِ فِي ٱلْعِلْمِ

18. Naizmjenično posjećivanje radi nauke

78. Omer, r.a., priča:

Ja i jedan moj susjed ensarija iz plemena Benu Umejje ibn Zejd stanovali smo u Avali (sela u okolini Medine) pa smo naizmjenično silazili do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., on jedan dan, a ja drugi. Kada bih ja silazio, donosio bih vijesti toga dana o Allahovoj Objavi i o ostalom, a kada bi on silazio činio bi to isto. Kada se jednog dana moj drug ensarija vratio sa svoje rede, snažno je zakucao na moja vrata govoreći:

- Da li je on tamo?

Ja sam se uplašio i izašao pred njega.

- Dogodilo se nešto krupno - rekao je! Otišao sam kod Hafse - kaže Omer - i zatekao je da plače. Upitao sam je da li vas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pustio?

- Ne znam - odgovorila je.

Potom sam unišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i stojeći upitao ga:

- Jesi li pustio svoje žene?

"Ne", rekao je.

Potom sam rekao:

- *Allahu ekber* (Allah je najveći).

٧٨ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَجَارٌ لِي مِنَ ٱلأَنْصَارِ فِي بَنِي أُمَيَّةَ بْنِ زَيْدٍ، وَهِيَ مِنْ عَوَالِي ٱلْمَدِينَةِ، وَكُنَّا نَتَنَاوَبُ النُّزُولَ عَلَى رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، يَنْزِلُ يَوْمًا وَأَنْزِلُ يَوْمًا، فَإِذَا نَزَلْتُ جِئْتُهُ بِخَبَرِ ذَلِكَ ٱلْيَوْمِ مِنَ ٱلْوَحْيِ وَغَيْرِهِ، وَإِذَا نَزَلَ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ، فَنَزَلَ صَاحِبِي ٱلأَنْصَارِيُّ يَوْمَ نَوْبَتِهِ، فَضَرَبَ بَابِي ضَرْبًا شَدِيدًا، فَقَالَ: أَثَمَّ هُوَ؟ فَفَزِعْتُ فَخَرَجْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: حَدَثَ أَمْرٌ عَظِيمٌ. قَالَ: فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ فَإِذَا هِيَ تَبْكِي، فَقُلْتُ: أَطَلَّقَكُنَّ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ؟ قَالَتْ: لاَ أَدْرِي. ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَقُلْتُ وَأَنَا قَائِمٌ: أَطَلَّقْتَ نِسَاءَكَ؟ قَالَ: (لاَ). فَقُلْتُ: ٱللَّهُ أَكْبَرُ.

١٩ - باب: ٱلْغَضَبِ فِي ٱلْمَوْعِظَةِ وَٱلتَّعْلِيمِ إِذَا رَأَى مَا يَكْرَهُ

٧٩ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ ٱلأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ

19. Srdžba (predavača) u toku predavanja i poučavanja kada primijeti nešto ružno

79. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., priča da je jedan čovjek kazao:

- Allahov Poslaniče, skoro da odustanem od obavljanja namaza u džematu zbog toga što nam ga taj i taj oduljuje.

- Nikad nisam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s. - kaže Ebu Mesud - srditijeg dok je davao savjet kao tada.

"Ljudi", rekao je, "neki od vas odbijaju druge ljude od džemata. Ko klanja kao imam neka ne dulji (namaz), jer među onima koji su iza njega ima neko bolestan, slab ili ima neku drugu potrebu."

80. Zejd ibn Halid el-Džuheni, r.a., prenosi da je jedan čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., za nađenu stvar, pa je on odgovorio:

"Zapamti njenu uzicu (svezicu) ili njenu posudu i njenu kesu (torbu) i oglašavaj je jednu godinu, zatim se njom koristi, a ukoliko dođe njen vlasnik, ti mu je predaj!"

- A zalutala deva? - upita čovjek.

On se toliko rasrdio da su mu obrazi pocrvenjeli (ili reče lice pocrvenjelo) a zatim odgovorio:

"Šta ti imaš s njom! Ona ima sa sobom svoju mješinu (za vodu) i svoje tabane, dolazi do vode i brsti drveće pa ostavi je dok je ne sustigne njen vlasnik!"

- A zalutalo bravče? - upitao je.

"Ono pripada tebi, tvome bratu, ili vuku", odgovorio je on.

ٱللهِ، لاَ أَكَادُ أُدْرِكُ ٱلصَّلاَةَ مِمَّا يُطَوِّلُ بِنَا فُلاَنٌ، فَمَا رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ في مَوْعِظَةٍ أَشَدَّ غَضَبًا مِنْ يَوْمَئِذٍ، فَقَالَ: (أَيُّهَا ٱلنَّاسُ، إِنَّكُمْ مُنَفِّرُونَ، فَمَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ فَلْيُخَفِّفْ، فَإِنَّ فِيهِمُ ٱلْمَرِيضَ وَٱلضَّعِيفَ وذَا ٱلْحَاجَةِ).

٨٠ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الجُهَنِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ ٱللُّقَطَةِ، فَقَالَ ﷺ: (ٱعْرِفْ وِكَاءَهَا - أَوْ قَالَ: وِعَاءَهَا - وَعِفَاصَهَا، ثُمَّ عَرِّفْهَا سَنَةً، ثُمَّ ٱسْتَمْتِعْ بهَا، فَإِنْ جَاءَ رَبُّهَا فَأَدِّهَا إِلَيْهِ). قَالَ: فَضَالَّةُ ٱلإِبِلِ؟ فَغَضِبَ حَتَّى ٱحْمَرَّتْ وَجْنَتَاهُ، أَوْ قَالَ ٱحْمَرَّ وَجْهُهُ، فَقَالَ: (مَا لَكَ وَلَهَا، مَعَهَا سِقَاؤُهَا وَحِذَاؤُهَا، تَرِدُ ٱلْمَاءَ وَتَرْعَى ٱلشَّجَرَ، فَذَرْهَا حَتَّى يَلْقَاهَا رَبُّهَا). قَالَ: فَضَالَّةُ ٱلْغَنَمِ؟ قَالَ: (لَكَ أَوْ لِأَخِيكَ أَوْ لِلذِّئْبِ).

٨١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

81. Ebu Musa, r.a., priča:

Pitali su Vjerovjesnika, s.a.v.s., o nekim stvarima koje mu nisu bile drage pa se, kada mu se takvih pitanja namnožilo, rasrdio i rekao:

"Pitajte me šta god hoćete!"

Neko upita:

- Ko je moj otac?

"Tvoj otac je Huzafe", odgovori on.

Tada usta drugi i upita:

- Allahov Poslaniče, ko je moj otac?

"Tvoj otac je Salim, oslobođeni rob Šejbe", odgovorio je.

Kada je Omer vidio na njegovom licu srdžbu, rekao je:

- Allahov Poslaniče, obraćamo se Uzvišenom Bogu za oprost.

20. Ponavljanje riječi tri puta u svrhu boljeg shvaćanja

82. Enes, r.a., kaže da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi što govorio, tri puta to ponavljao kako bi ga ljudi mogli pravilno razumjeti, i kada bi kucao (na vrata) tražeći dozvolu za ulazak, kucao bi tri puta.

21. Podučavanje robinje i ukućana

83. Ebu Musa, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Tri vrste ljudi imat će po dvije nagrade: sljedbenik ranije Knjige koji je vjerovao svoga vjerovjesnika a zatim vjerovao i Muhammeda, s.a.v.s. (prihvatio islam), rob koji je izvršavao svoju dužnost prema Bogu, a i dužnost

سُئِلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ عَنْ أَشْيَاءَ كَرِهَهَا، فَلَمَّا أُكْثِرَ عَلَيْهِ غَضِبَ، ثُمَّ قَالَ: (سَلُونِي عَمَّا شِئْتُمْ؟). قَالَ رَجُلٌ: مَنْ أَبِي؟ قَالَ: (أَبُوكَ حُذَافَةُ). فَقَامَ آخَرُ فَقَالَ: مَنْ أَبِي يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ فَقَالَ: (أَبُوكَ سَالِمٌ مَوْلَى شَيْبَةَ). فَلَمَّا رَأَى عُمَرُ مَا فِي وَجْهِهِ قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّا نَتُوبُ إِلَى ٱللهِ عَزَّ وَجَلَّ.

٢٠ ـ باب: مَنْ أَعَادَ ٱلحَدِيثَ ثَلَاثاً لِيُفْهَمَ عَنْهُ

٨٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلَاثًا، حَتَّى تُفْهَمَ عَنْهُ، وَإِذَا أَتَى عَلَى قَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ، سَلَّمَ ثَلَاثًا.

٢١ ـ باب: تَعْلِيمِ ٱلرَّجُلِ أَمَتَهُ وَأَهْلَهُ

٨٣ : عَنْ أَبِي مُوسى - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ثَلَاثَةٌ لَهُمْ أَجْرَانِ: رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَابِ، آمَنَ بِنَبِيِّهِ وَآمَنَ بِمُحَمَّدٍ ﷺ، وَٱلْعَبْدُ ٱلْمَمْلُوكُ إِذَا أَدَّى حَقَّ ٱللهِ وَحَقَّ مَوَالِيهِ، وَرَجُلٌ كَانَتْ عِنْدَهُ أَمَةٌ يَطَؤُهَا، فَأَدَّبَهَا فَأَحْسَنَ تَأْدِيبَهَا، وَعَلَّمَهَا فَأَحْسَنَ

prema svome gospodaru i čovjek koji je imao robinju (sluškinju) pa je lijepo odgajao i poučavao i time poboljšao njeno obrazovanje a zatim je oslobodio i oženio - oni će imati po dvije nagrade."

تَعْلِيمَهَا، ثُمَّ أَعْتَقَهَا فَتَزَوَّجَهَا، فَلَهُ أَجْرَانِ).

22. Držanje predavanja ženama

٢٢ ـ باب: عِظَةِ الإِمَامِ ٱلنِّسَاءَ

84. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., računajući da do žena nije doprlo ono što je govorio, izašao sa Bilalom i držao im predavanje, naređujući tom prilikom da dijele milostinju. Kad su to čule, žene su počele bacati minđuše i prstenje, koje je Bilal skupljao u skut svoje haljine.

٨٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ خَرَجَ وَمَعَهُ بِلاَلٌ، فَظَنَّ أَنَّهُ لَمْ يُسْمِعِ النِّسَاءَ فَوَعَظَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ بِالصَّدَقَةِ، فَجَعَلَتِ ٱلْمَرْأَةُ تُلْقِي ٱلْقُرْطَ وَٱلْخَاتَمَ، وَبِلاَلٌ يَأْخُذُ فِي طَرَفِ ثَوْبِهِ.

23. Čežnja za učenjem hadisa

٢٣ ـ باب: ٱلحِرْصِ عَلَى ٱلْحَدِيثِ

85. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., upitao:

- Allahov Poslaniče, ko će biti na Sudnjem danu najsretniji čovjek tvojim zauzimanjem?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ebu Hurejre, znao sam da me niko neće prije tebe upitati za ovu stvar, jer sam uočio tvoju težnju za hadisom. Na Sudnjem danu moje zauzimanje bit će za onoga ko je iskreno od srca ili iz dna duše govorio *La ilahe illallah* - Nema boga osim Allaha."

٨٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَنْ أَسْعَدُ ٱلنَّاسِ بِشَفَاعَتِكَ يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ؟ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَقَدْ ظَنَنْتُ - يَا أَبَا هُرَيْرَةَ - أَنْ لاَ يَسْأَلَنِي عَنْ هَذَا ٱلْحَدِيثِ أَحَدٌ أَوَّلُ مِنْكَ، لِمَا رَأَيْتُ مِنْ حِرْصِكَ عَلَى ٱلْحَدِيثِ، أَسْعَدُ ٱلنَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ، مَنْ قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ، خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ، أَوْ نَفْسِهِ).

24. Kako iščezava nauka

٢٤ ـ باب: كَيْفَ يُقْبَضُ ٱلعِلْمُ

86. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٨٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ ٱلعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: قَالَ: سَمِعْتُ

"Bog neće uništiti nauku njenim povlačenjem između ljudi, nego će nauku povući putem povlačenja učenih ljudi. I kada nestane učenih, svijet će za glavare birati neznalice, koje će narod pitati, a oni će davati fetve bez ikakvog znanja. Tako će oni sami srljati u propast i druge zavoditi."

رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ ٱللهَ لاَ يَقْبِضُ ٱلعِلْمَ ٱنْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ ٱلعِبَادِ، وَلٰكِنْ يَقْبِضُ ٱلعِلْمَ بِقَبْضِ ٱلْعُلَمَاءِ، حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا، ٱتَّخَذَ ٱلنَّاسُ رُؤُوسًا جُهَّالاً، فَسُئِلُوا، فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا).

25. Može li se ženama odrediti poseban dan za stjecanje znanja

٢٥ - باب: هَلْ يُجْعَلُ لِلنِّسَاءِ يَوْماً فِي ٱلعِلْمِ

87. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da su žene rekle Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Ti si većinom sa muškarcima, možeš li odrediti jedan dan posebno za nas. On im je potom zakazao dan u kome će se susretati sa njima. Tada ih je poučavao i objašnjavao im zapovijedi. Između ostalog, rekao im je:

"Svaka žena među vama prije koje umre njeno troje djece, imaće jedan zastor protiv paklene vatre."

- A kojoj umre dvoje? - upita jedna žena.

"I kojoj umre dvoje", odgovori on.

U predaji ovog hadisa od Ebu Hurejre, r.a., stoji:

"I kojoj umre dvoje maloljetne djece."

٨٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَتِ ٱلنِّسَاءُ لِلنَّبِيِّ ﷺ: غَلَبَنَا عَلَيْكَ ٱلرِّجَالُ، فَٱجْعَلْ لَنَا يَوْمًا مِنْ نَفْسِكَ، فَوَعَدَهُنَّ يَوْمًا لَقِيَهُنَّ فِيهِ، فَوَعَظَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ، فَكَانَ فِيمَا قَالَ لَهُنَّ: (مَا مِنْكُنَّ ٱمْرَأَةٌ تُقَدِّمُ ثَلاثَةً مِنْ وَلَدِهَا، إِلاَّ كَانَ لَهَا حِجابٌ مِنَ ٱلنَّارِ). فَقَالَتِ ٱمْرَأَةٌ: وَٱثْنَيْنِ؟ فَقَالَ: (وَٱثْنَيْنِ).

وَفِي رواية عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: (لَمْ يَبْلُغُوا ٱلحِنْثَ).

26. Ko nešto čuje i na to se povraća sve dok ne shvati

٢٦ - باب: مَنْ سَمِعَ شَيْئاً فَرَاجَعَ حَتَّى يَعْرِفَهُ

88. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٨٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّ

“Od koga bude traženo da položi račun (na Sudnjem danu), bit će kažnjen.”

Upitala sam (kaže Aiša):

- A zar Uzvišeni Allah nije rekao: *Bit će lahko obračunat.* (El-Inšikak, 8.)

“To se odnosi na iznošenje računa, ali onaj čiji se računi budu pretresali propast će”, odgovorio je on.

اَلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَنْ حُوسِبَ عُذِّبَ). قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ: أَوَ لَيْسَ يَقُولُ ٱللهُ تَعالَى: ﴿فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا﴾. فَقَالَ: (إِنَّمَا ذَلِكَ ٱلْعَرْضُ، وَلٰكِنْ: مَنْ نُوقِشَ ٱلْحِسَابَ يَهْلِكْ).

27. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “Neka prisutni stečeno znanje prenese odsutnom!”

٢٧ - باب: لِيُبَلِّغِ ٱلشَّاهِدُ ٱلْغَائِبَ

89. Ebu Šurejh, r.a., priča:

– Dan nakon oslobođenja Mekke svojim sam ušima čuo, svojim srcem zapamtio i svojim očima gledao Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je govorio. Zahvalio je Allahu i veličao Ga, a potom rekao:

“Zaista je Mekku Allah učinio svetom i neprikosnovenom, a ne svijet. Prema tome, nikome ko vjeruje u Boga i budući svijet nije dozvoljeno da u njoj prolijeva krv i siječe stabla. Pa ako bi neko to dozvolio zato što je u njoj Allahov Poslanik, s.a.v.s., vodio borbu, recite mu: Bog je to dozvolio samo Poslaniku, a vama nije. Meni je u njoj to dozvolio samo jedan dio dana, a danas je njena svetost vraćena kao što je bila i jučer. Neka prisutni (ovo) prenese odsutnom!”

٨٩ : عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ٱلْغَدَ مِنْ يَوْمِ ٱلْفَتْحِ، يَقُولُ قَوْلًا، سَمِعَتْهُ أُذُنَايَ وَوَعَاهُ قَلْبِي، وَأَبْصَرَتْهُ عَيْنَايَ حِينَ تَكَلَّمَ بِهِ: حَمِدَ ٱللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ مَكَّةَ حَرَّمَهَا ٱللهُ، وَلَمْ تُحَرِّمْهَا ٱلنَّاسُ، فَلَا يَحِلُّ لِامْرِئٍ يُؤْمِنُ بِٱللهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلآخِرِ أَنْ يَسْفِكَ بِهَا دَمًا، وَلَا يَعْضِدَ بِهَا شَجَرَةً، فَإِنْ أَحَدٌ تَرَخَّصَ لِقِتَالِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِيهَا، فَقُولُوا: إِنَّ ٱللهَ قَدْ أَذِنَ لِرَسُولِهِ وَلَمْ يَأْذَنْ لَكُمْ، وَإِنَّمَا أَذِنَ لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، ثُمَّ عَادَتْ حُرْمَتُهَا

ٱلْيَوْمَ كَحُرْمَتِهَا بِالأَمْسِ، وَلْيُبَلِّغِ ٱلشَّاهِدُ ٱلْغَائِبَ).

28. Grijeh onoga ko slaže na Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٢٨ - باب: إِثْمِ مَنْ كَذَبَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ

90. Alija, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ne lažite na mene, jer ko slaže na mene neka sebi pripremi mjesto u vatri!"

٩٠ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لاَ تَكْذِبُوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ ٱلنَّارِ).

91. Seleme ibn Ekve, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ko me potvori onim što nisam rekao, neka pripremi sebi mjesto u vatri!"

٩١ : عَنْ سَلَمَةَ بنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ يَقُلْ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ ٱلنَّارِ).

92. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nadijevajte moje ime, ali nemojte nadijevati moj nadimak! Ko me u snu vidi, on me je stvarno i vidio, jer se šejtan ne može prikazati u mom liku. A ko slaže na mene hotimično, neka sebi pripremi mjesto u vatri!"

٩٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (تَسَمَّوْا بِاسْمِي وَلاَ تَكْتَنوا بِكُنْيَتِي وَمَنْ رَآنِي فِي ٱلْمَنَامِ فَقَدْ رَآنِي، فَإِنَّ ٱلشَّيْطَانَ لاَ يَتَمَثَّلُ فِي صُورَتِي، وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ ٱلنَّارِ).

29. Bilježenje islamskih propisa

٢٩ - باب: كِتَابَةِ ٱلْعِلْمِ

93. Ebu Hurejra, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah je zabranio nasilno osvojenje Mekke; onemogućio je one koji su uz pomoć slona krenuli da je osvoje i dao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i pravovjernima da vladaju njenim stanovništvom. Narušavanje svetosti

٩٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ ٱللهَ حَبَسَ عَنْ مَكَّةَ ٱلْقَتْلَ، أَوِ ٱلْفِيلَ، وَسَلَّطَ عَلَيْهِمْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَٱلْمُؤْمِنِينَ، أَلاَ وَإِنَّهَا لَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ

Mekke nije dopušteno nikome prije mene i nikome poslije mene! Meni je dopušteno (samo) u jednom satu (određenog) dana, ali, znajte, i sami taj moj sat je svet. U Mekki nije dozvoljeno čupati žbunje, niti sjeći stabla, a izgubljenu stvar može uzeti samo onaj koji će oglasiti da je izgubljena. Najbliži rod ubijenog ima pravo birati jedno od dvoga - da ubica isplati krvarinu ili da bude smaknut."

Tada je pristupio jedan čovjek iz Jemena i rekao:

- Napiši mi (to) Allahov Poslaniče!

"Napišite mu", rekao je on.

Zatim je neko od Kurejševića kazao:

- ...Osim trstike, Allahov Poslaniče, jer je mi koristimo u izgradnji naših kuća i grobova.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odgovorio:

"Osim trstike."

قَبْلِي، وَلَمْ تَحِلَّ لأَحَدٍ بَعْدِي، أَلاَ وَإِنَّهَا حَلَّتْ لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، أَلاَ وَإِنَّهَا سَاعَتِي هٰذِهِ حَرَامٌ، لاَ يُخْتَلَى شَوْكُهَا، وَلاَ يُعْضَدُ شَجَرُهَا، وَلاَ تُلْتَقَطُ سَاقِطَتُهَا إِلاَّ لِمُنْشِدٍ، فَمَنْ قُتِلَ فَهُوَ بِخَيْرِ ٱلنَّظَرَيْنِ: إِمَّا أَنْ يُعْقَلَ، وَإِمَّا أَنْ يُقَادَ أَهْلُ ٱلْقَتِيلِ). فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ ٱلْيَمَنِ فَقَالَ: اكْتُبْ لِي يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَقَالَ: (اكْتُبُوا لِأَبِي فُلاَنٍ). فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ: إِلاَّ الإِذْخِرَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَإِنَّا نَجْعَلُهُ فِي بُيُوتِنَا وَقُبُورِنَا؟ فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (إِلاَّ ٱلإِذْخِرَ).

94. Ibn Abbas, r.a., pripovijeda:

– Kada se Vjerovjesniku, s.a.v.s., pogoršalo zdravstveno stanje, rekao je:

"Donesite mi knjigu da vam napišem nešto poslije čega nećete zalutati!"

Omer je tada kazao:

- Vjerovjesnika, s.a.v.s., je savladala njegova bolest. Imamo Allahovu Knjigu i ona nam je dovoljna.

Ashabi nisu bili jedinstvenog mišljenja. Žagor se povećavao i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Idite od mene! Kod mene prepirka nije potrebna!"

٩٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ ـ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما ـ قَالَ: لَمَّا ٱشْتَدَّ بِالنَّبِيِّ ﷺ وَجَعُهُ قَالَ: (ٱئْتُونِي بِكِتَابٍ أَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لاَ تَضِلُّوا بَعْدَهُ). قَالَ عُمَرُ: إِنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ غَلَبَهُ ٱلْوَجَعُ، وَعِنْدَنَا كِتَابُ ٱللهِ حَسْبُنَا. فَاخْتَلَفُوا وَكَثُرَ ٱللَّغَطُ، قَالَ: (قُومُوا عَنِّي، وَلاَ يَنْبَغِي عِنْدِي ٱلتَّنَازُعُ).

30. Noćna naučavanja i predavanja

٣٠ ـ باب: ٱلْعِلْمِ وَٱلعِظَةِ بِاللَّيْلِ

95. Umm Seleme, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., probudio jedne noći i rekao:

"*Subhanallah* (Slava Allahu)! Koliko je smutnji noćas uneseno a koliko riznica otvoreno! Probudite žene drugih soba. Mnoga gizdavo zaogrnuta na ovome svijetu bit će gola na drugom."

٩٥ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتِ: ٱسْتَيْقَظَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَقَالَ: (سُبْحَانَ ٱللهِ، مَاذَا أُنْزِلَ ٱللَّيْلَةَ مِنَ ٱلْفِتَنِ، وَمَاذَا فُتِحَ مِنَ ٱلْخَزَائِنِ، أَيْقِظُوا صَوَاحِبَ ٱلْحُجَرِ، فَرُبَّ كَاسِيَةٍ فِي ٱلدُّنْيَا عَارِيَةٌ فِي ٱلآخِرَةِ).

31. Noćno poučavanje znanju

٣١ ـ باب: ٱلسَّمَرِ فِي ٱلْعِلْمِ

96. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pred kraj svoga života klanjao jednom sa njima jaciju i kada je predao selam, ustao je i rekao:

"Vidite! Kada se napuni sto godina, počev od noći u kojoj se sada nalazite, niko od ljudi koji se trenutno nalaze na zemlji, neće biti živ."

٩٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَلَّى بِنَا ٱلنَّبِيُّ ﷺ ٱلْعِشَاءَ فِي آخِرِ حَيَاتِهِ، فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ، فَقَالَ: (أَرَأَيْتَكُمْ لَيْلَتَكُمْ هٰذِهِ، فَإِنَّ رَأْسَ مِائَةِ سَنَةٍ مِنْهَا، لاَ يَبْقَى مِمَّنْ هُوَ عَلَى ظَهْرِ ٱلأَرْضِ أَحَدٌ).

97. Ibn Abbas, r.a., kaže da je noćio u kući svoje tetke Mejmune kćerke Harisove, supruge Vjerovjesnikove, s.a.v.s., kada je kod nje bio i Vjerovjesnik, s.a.v.s. On je klanjao jaciju (u džamiji), došao kući, klanjao još četiri rekata i onda zaspao. Kasnije je ustao i rekao:

"Momčić zaspao?", ili je upotrijebio sličan izraz.

٩٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: بِتُّ فِي بَيْتِ خَالَتِي مَيْمُونَةَ بِنْتِ ٱلحارِثِ، زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، وَكَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ عِنْدَهَا فِي لَيْلَتِهَا، فَصَلَّى ٱلنَّبِيُّ ﷺ ٱلعِشَاءَ، ثُمَّ جَاءَ إِلَى مَنْزِلِهِ، فَصَلَّى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ، ثُمَّ نَامَ، ثُمَّ قَامَ، ثُمَّ قَالَ: (نَامَ ٱلْغُلَيِّمُ). أَوْ كَلِمَةً تُشْبِهُهَا، ثُمَّ قَامَ،

Zatim je ustao da klanja namaz, pa sam i ja stao sa njegove lijeve strane, ali me on proturio na desnu stranu. Klanjao je pet rekata, zatim klanjao još dva i zaspao tako da sam čuo njegovo grkljanje ili hrkanje. Poslije je izašao u džamiju da klanja (sabah) namaz.

فَقُمْتُ عَنْ يَسارِهِ، فَجَعَلَنِي عَنْ يَمِينِهِ، فَصَلَّى خَمْسَ رَكَعَاتٍ، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ نَامَ، حَتَّى سَمِعْتُ غَطِيطَهُ أَوْ خَطِيطَهُ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ.

32. Pamćenje nauke

٣٢ - باب: حِفْظِ ٱلْعِلْمِ

98. Ebu Hurejre, r.a., je rekao:

- Svijet govori kako Ebu Hurejre prenosi mnogo hadisa! Da ne postoje dva ajeta u Allahovoj Knjizi, ja ne bih ispričao nijedan hadis.

Potom je citirao: *One koji kriju jasne dokaze koje smo objavili...*, do riječi: ...*On je Milostiv.* (El-Bekare, 159.-160.). Naša braća muhadžiri bili su zauzeti kupoprodajom po pijacama, a naša braća ensarije preokupirani poslom na svojim imanjima, dok je Ebu Hurejre bio uz Allahovog Poslanika, s.a.v.s., čim je bio sit, tako da je prisustvovao onda kada oni nisu prisustvovali i zapamtio ono što oni nisu zapamtili."

٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ ٱلنَّاسَ يَقُولُونَ أَكْثَرَ أَبُو هُرَيْرَةَ، وَلَوْلاَ آيَتَانِ فِي كِتَابِ ٱللهِ مَا حَدَّثْتُ حَدِيثًا، ثُمَّ يَتْلُو: ﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ ٱلْبَيِّنَاتِ﴾ - إِلَى قَوْلِهِ - ﴿ٱلرَّحِيمُ﴾. إِنَّ إِخْوَانَنَا مِنَ ٱلْمُهَاجِرِينَ كَانَ يَشْغَلُهُمُ ٱلصَّفْقُ بِالأَسْوَاقِ، وَإِنَّ إِخْوَانَنَا مِنَ ٱلأَنْصَارِ كَانَ يَشْغَلُهُم ٱلْعَمَلُ فِي أَمْوَالِهِمْ، وَإِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ كَانَ يَلْزَمُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لِشِبَعِ بَطْنِهِ، وَيَحْضُرُ مَا لاَ يَحْضُرُونَ، وَيَحْفَظُ مَا لاَ يَحْفَظُونَ.

99. Ebu Herejre, r.a., priča da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ja od tebe stvarno mnogo slušam hadis, ali ga opet zaboravljam?

"Prostri svoj ogrtač", rekao je Poslanik, s.a.v.s.

Ja sam ga prostro - kaže Ebu Hurejre - a on kao da uze (nešto) svojim rukama, baci na njega i reče:

٩٩ : وعَنْهُ -رَضِيَ ٱللهُ عَنه- قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنِّي أَسْمَعُ مِنْكَ حَدِيثًا كَثِيرًا أَنْسَاهُ؟ قَالَ: (ٱبْسُطْ

"Skupi ogrtač!"

Ja sam ga skupio i poslije toga nisam ništa zaboravljao.

رِدَاءَكَ). فَبَسَطْتُهُ، قَالَ: فَغَرَفَ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (ضُمَّهُ). فَضَمَمْتُهُ، فَمَا نَسِيتُ شَيْئًا بَعْدَهُ.

100. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Zapamtio sam od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dvije posude (vrste) znanja. Jednu od njih sam prosuo (saopćio), a da sam i drugu prosuo (saopćio), ovaj moj grkljan bio bi prerezan."

١٠٠ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وِعَاءَيْنِ: فَأَمَّا أَحَدُهُمَا فَبَثَثْتُهُ، وَأَمَّا ٱلآخَرُ فَلَوْ بَثَثْتُهُ قُطِعَ هٰذَا ٱلْبُلْعُومُ.

33. Pomno slušanje učenjaka

٣٣ ـ باب: ٱلإِنْصَاتِ لِلْعُلَمَاءِ

101. Džerir, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na Oproštajnom hadžu rekao:

"Ušutkaj svijet!"

Zatim je kazao (okupljenima):

"Ne vraćajte se poslije mene u nevjernike sječući vratove jedni drugima (ubijajući jedni druge)."

١٠١ : عَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهُ فِي حَجَّةِ ٱلْوَدَاعِ: (ٱسْتَنْصِتِ ٱلنَّاسَ). فَقَالَ: (لاَ تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا، يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ).

34. Šta učenjak treba odgovoriti kad bude upitan: Ko je najznaniji?

٣٤ ـ باب: مَا يُسْتَحَبُّ لِلْعَالِمِ إِذَا سُئِلَ: أَيُّ ٱلنَّاسِ أَعْلَمُ؟

102. Ubejj ibn Ka'b, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Držeći govor Izraelićanima, vjerovjesnik Musa bio je upitan:

- Ko je najznaniji?

- Ja sam najznaniji! - odgovorio je on.

Allah ga je ukorio što to znanje nije prepustio Allahu pa mu je objavio:

- Ima jedan rob od Mojih robova na sastavu dvaju mora i on je znaniji od tebe.

١٠٢ : عَنْ أُبَيِّ بنِ كَعْبٍ رضي الله عنه، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: (قَامَ مُوسَى ٱلنَّبِيُّ خَطِيبًا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ فَسُئِلَ: أَيُّ ٱلنَّاسِ أَعْلَمُ؟ فَقَالَ: أَنَا أَعْلَمُ، فَعَتَبَ ٱللهُ عَلَيْهِ، إِذْ لَمْ يَرُدَّ

- Gospodaru, reče Musa, kako da se s njim susretnem?

- Stavi, reče mu se, ribu u torbu i gdje je budeš izgubio, tu je on.

I on krenu na put. S njim je krenuo i mladić (koji ga je opsluživao) Juša' ibn Nun. Nosili su ribu u torbi i kada su bili kod jedne stijene, naslonili su na nju svoje glave i zaspali. Riba se nečujno izvukla iz torbe, nastavila svoj put prema moru i nestala. To je za Musaa i mladića koji ga je pratio bilo čudo. Nastavili su putovati preostali dio noći i dana i kada je svanulo, Musa reče svome protiocu:

- Daj naš doručak! Zaista nas je, od ovog našeg putovanja, spopao umor.

Musa nije osjetio umor dok nije prešao naređeno mu područje. Tada mu reče pratilac:

- Sjećaš li se kada smo se sklonili pod onu stijenu? Tu sam zaboravio onu ribu!

- To je ono za čim tragamo! - reče Musa.

Potom su se vratili istim putem pričajući. Kada su došli do one stijene, zatekli su čovjeka pokrivenog odjećom ili kako se pokriva svojom odjećom.

Musa nazva selam, a Hidr reče:

- Odakle u ovoj zemlji selam?

- Ja sam Musa - reče on.

- Musa Izraelićanin? - upita (Hidr).

- Da - odgovorio je Musa.

- Mogu li te pratiti - upitao je Musa - s tim da me poučiš onoj uputi (znanju kojom si ti upućen)?

Hidr je odgovorio:

- Musa, ti se nećeš moći kod mene strpiti! Ja imam jednu vrstu Božanskog

ٱلعِلْمَ إِلَى اللهِ، فَأَوْحَى ٱللهُ إِلَيْهِ: إِنَّ عَبْدًا
مِنْ عِبَادِي بِمَجْمَعِ ٱلْبَحْرَيْنِ، هُوَ أَعْلَمُ
مِنْكَ. قَالَ: يَا رَبِّ، وَكَيْفَ بِهِ؟ فَقِيلَ
لَهُ: ٱحْمِلْ حُوتًا فِي مِكْتَلٍ، فَإِذَا فَقَدْتَهُ
فَهُوَ ثَمَّ، فَانْطَلَقَ وَٱنْطَلَقَ بِفَتَاهُ يُوشَعَ بْنِ
نُونٍ، وَحَمَلَا حُوتًا فِي مِكْتَلٍ، حَتَّى كَانَا
عِنْدَ ٱلصَّخْرَةِ وَضَعَا رُؤُوسَهُمَا وَنَامَا،
فَانْسَلَّ ٱلْحُوتُ مِنَ ٱلمِكْتَلِ فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي ٱلْبَحْرِ سَرَبًا، وَكَانَ لِمُوسَى وَفَتَاهُ
عَجَبًا، فَانْطَلَقَا بَقِيَّةَ لَيْلَتِهِمَا وَيَوْمَهُمَا،
فَلَمَّا أَصْبَحَ قَالَ مُوسَى لِفَتَاهُ: آتِنَا
غَدَاءَنَا، لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هٰذَا
نَصَبًا. وَلَمْ يَجِدْ مُوسَى مَسًّا مِنَ
ٱلنَّصَبِ حَتَّى جَاوَزَ ٱلمَكَانَ ٱلَّذِي أُمِرَ
بِهِ، فَقَالَ لَهُ فَتَاهُ: أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى
ٱلصَّخْرَةِ؟ فَإِنِّي نَسِيتُ ٱلْحُوتَ، قَالَ
مُوسَى: ذٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِي فَارْتَدَّا عَلَى
آثَارِهِمَا قَصَصًا، فَلَمَّا ٱنْتَهَيَا إِلَى
ٱلصَّخْرَةِ، إِذَا رَجُلٌ مُسَجًّى بِثَوْبٍ، أَوْ
قَالَ تَسَجَّى بِثَوْبِهِ، فَسَلَّمَ مُوسَى، فَقَالَ
ٱلْخَضِرُ: وَأَنَّى بِأَرْضِكَ ٱلسَّلَامُ؟ فَقَالَ:
أَنَا مُوسَى، فَقَالَ: مُوسَى بَنِي إِسْرَائِيلَ؟
قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ
تُعَلِّمَنِي مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا؟ قَالَ: إِنَّكَ لَنْ
تَسْتَطِيعَ مَعِي صَبْرًا، يَا مُوسَى، إِنِّي عَلَى
عِلْمٍ مِنْ عِلْمِ ٱللهِ عَلَّمَنِيهِ لَا تَعْلَمُهُ

znanja kojem me je On naučio i koje ti ne poznaješ, a ti imaš drugu vrstu znanja kojom te Allah poučio koju ja ne poznajem.

Musa reče:

- Vidjet ćeš, ako Bog da, da sam strpljiv i neću ti se niučem suprotstavljati.

Potom su nastavili put morskom obalom. Nisu imali svoj čamac. Tada pokraj njih naiđe jedan čamac i oni su sa čamdžijom razgovarali da i njih dvojicu povezu. Prepoznali su Hidra pa su ih besplatno povezli. Kasnije je došao jedan vrabac, pao na ivicu čamca i jednom-dvaput kljucnuo u more. Hidr reče:

- Musa, moje i tvoje znanje u odnosu na Allahovo znanje je tako maleno kao kljucanje ovog vrapca u more.

Nakon toga Hidr je odvalio jednu dasku sa čamca.

- Ljudi su nas - reče Musa - besplatno povezli, a ti im prošuplji čamac da potopiš one koji su u njemu!

- Nisam li ti rekao da ti nećeš sa mnom moći biti strpljiv (izdržati)! - reče Hidr.

- Nemoj mi zamjeriti - odgovori on - za ono što sam zaboravio!

To je bio Musaov prvi zaborav.

Potom su krenuli dalje i naišli na dječaka koji se igrao sa djecom. Hidr ga zgrabi za glavu odozgo i svojom rukom otkide mu glavu.

- Zar ubi tako nevinu osobu koja nikog nije ubila! - reče Musa.

- Nisam li ti rekao da ti nećeš sa mnom moći biti strpljiv (izdržati)! - reče Hidr.

أَنْتَ، وَأَنْتَ عَلَى عِلْمٍ عَلَّمَكَهُ اللهُ لاَ أَعْلَمُهُ. قَالَ: سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ ٱللهُ صَابِرًا، وَلاَ أَعْصِي لَكَ أَمْرًا. فَانْطَلَقَا يَمْشِيَانِ عَلَى سَاحِلِ ٱلْبَحْرِ، لَيْسَ لَهُمَا سَفِينَةٌ، فَمَرَّتْ بِهِمَا سَفِينَةٌ، فَكَلَّمُوهُمْ أَنْ يَحْمِلُوهُمَا، فَعُرِفَ ٱلْخَضِرُ، فَحَمَلُوهُمَا بِغَيْرِ نَوْلٍ، فَجَاءَ عُصْفُورٌ، فَوَقَعَ عَلَى حَرْفِ ٱلسَّفِينَةِ، فَنَقَرَ نَقْرَةً أَوْ نَقْرَتَيْنِ فِي ٱلْبَحْرِ، فَقَالَ ٱلْخَضِرُ: يَا مُوسَى مَا نَقَصَ عِلْمِي وَعِلْمُكَ مِنْ عِلْمِ ٱللهِ إِلاَّ كَنَقْرَةِ هٰذَا ٱلْعُصْفُورِ فِي ٱلْبَحْرِ، فَعَمَدَ ٱلْخَضِرُ إِلَى لَوْحٍ مِنْ أَلْوَاحِ ٱلسَّفِينَةِ فَنَزَعَهُ، فَقَالَ مُوسَى: قَوْمٌ حَمَلُونَا بِغَيْرِ نَوْلٍ، عَمَدْتَ إِلَى سَفِينَتِهِمْ فَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا؟ قَالَ: أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا؟ قَالَ: لاَ تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا - فَكَانَتِ ٱلأُولَى مِنْ مُوسَى نِسْيَانًا - فَانْطَلَقَا. فَإِذَا غُلاَمٌ يَلْعَبُ مَعَ ٱلْغِلْمَانِ، فَأَخَذَ ٱلْخَضِرُ بِرَأْسِهِ مِنْ أَعْلاهُ فَاقْتَلَعَ رَأْسَهُ بِيَدِهِ، فَقَالَ مُوسَى: أَقَتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ؟ قال: أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا؟ - فَانْطَلَقَا، حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ ٱسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا، فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا، فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَّ، قَالَ ٱلْخَضِرُ بِيَدِهِ فَأَقَامَهُ،

Putovanje su opet nastavili i došli do jednog naselja od čijih stanovnika su zatražili hrane, ali ih oni ne htjedoše ugostiti. U selu su naišli na jedan zid koji samo što se nije srušio. Hidr ga je svojom rukom uspravio.

Musa reče:

- Kad bi htio, mogao bi za tu uslugu uzeti neku nagradu?

- Ovo je rastanak između mene i tebe - rekao je Hidr."

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Neka se Allah smiluje Musau! Voljeli bismo da se mogao više strpiti kako bismo iz slučaja njih dvojice mogli više naučiti."

فَقَالَ مُوسَى: لَوْ شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا، قَالَ: هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ). قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (يَرْحَمُ ٱللهُ مُوسَى، لَوَدِدْنَا لَوْ صَبَرَ حَتَّى يُقَصَّ عَلَيْنَا مِنْ أَمْرِهِمَا).

35. Ko stojeći pita učenjaka koji sjedi

٣٥ - باب: مَنْ سَأَلَ وَهُوَ قَائِمٌ عَالِماً جَالِساً

103. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došao jedan čovjek i upitao:

- Allahov Poslaniče, šta je borba na Allahovom putu? Neki od nas bore se iz srdžbe (prema neprijatelju), a neki iz ponosa.

On je prema njemu podigao svoju glavu, jer je sagovornik stajao i odgovorio:

"Ko se bori da Allahova riječ bude gornja, on se bori na putu Uzvišenog Allaha."

١٠٣ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا الْقِتَالُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ؟ فَإِنَّ أَحَدَنَا يُقَاتِلُ غَضَبًا، وَيُقَاتِلُ حَمِيَّةً، فَقَالَ: (مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ ٱللهِ هِيَ ٱلْعُلْيَا، فَهُوَ فِي سَبِيلِ ٱللهِ عَزَّ وَجَلَّ).

36. Ajet: *Vama je dato samo malo znanja* (El-Isra', 85.)

٣٦ - باب: قَوْلِ الله - تعالى -: ﴿وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ ٱلعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾

104. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

Dok sam išao sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kroz ruševni dio Medine, naiđe

١٠٤ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا أَنَا أَمْشِي مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي خِرَبِ ٱلْمَدِينَةِ، وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى عَسِيبٍ مَعَهُ، فَمَرَّ بِنَفَرٍ مِنَ ٱلْيَهُودِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: سَلُوهُ عَنِ ٱلرُّوحِ؟ وَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَا تَسْأَلُوهُ، لَا يَجِيءُ فِيهِ

on, oslanjajući se na palminu granu koju je nosio sa sobom, pokraj jedne grupe Jevreja. Jedni od njih su govorili drugima:

- Pitajte ga za dušu?

Drugi su govorili:

- Ne pitajte ga, dat će vam odgovor koji vam neće prijati!

- Ipak ćemo ga pitati! - rekoše neki.

Tada je ustao jedan između njih i rekao:

- Ebu-l-Kasime, šta je duša?

On je šutio pa ja rekoh:

- Stiže mu objava!

Kada mu je objavljivanje prestalo, on reče:

Pitaju te o duši. Reci: "Duša je stvar moga Gospodara, a vama je o njoj dato samo malo znanja." (El-Isra', 85.)

بِشَيْءٍ تَكْرَهُونَه، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَنَسأَلَنَّهُ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَقَالَ: يَا أَبَا ٱلْقَاسِمِ، مَا ٱلرُّوحُ؟ فَسَكَتَ، فَقُلْتُ: إِنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ، فَقُمْتُ، فَلَمَّا ٱنْجَلَى عَنْهُ، فَقَالَ: **﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ ٱلرُّوحِ قُلِ ٱلرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ ٱلْعِلْمِ إِلاَّ قَلِيلاً﴾**.

37. O onome ko odabere neke ljude da ih uči (vjerskom) znanju mimo drugih iz straha da neće razumjeti

٣٧ - باب: مَنْ خَصَّ بِالْعِلْمِ قَوماً دُونَ قَوْمٍ كَرَاهِيَةَ أَنْ لَا يَفْهَمُوا

105. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio na sedlu a Muaz iza njega kada je rekao:

"O Muaze!"

- Odazivam ti se! Sretan sam da te uslužim, Allahov Poslaniče - odgovorio je.

"Muaze!", rekao je opet.

- Odazivam ti se! Sretan sam da te uslužim, Allahov Poslaniče - odgovorio je on.

Nakon što se ovaj dijalog ponovio tri puta, reče:

"Nema nikoga ko iz svoga srca iskreno posvjedoči da je samo Allah Bog, a

١٠٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: كَانَ مُعَاذٌ رَدِيفُهُ عَلَى ٱلرَّحْلِ، قَالَ: (يَا مُعَاذُ). قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ وَسَعْدَيْكَ، قَالَ: (يَا مُعَاذُ). قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ وَسَعْدَيْكَ، ثَلاثًا، قَالَ: (مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ ٱللهِ، صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ، إِلاَّ حَرَّمَهُ ٱللهُ عَلَى ٱلنَّارِ). قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَفَلاَ أُخْبِرُ بِهِ ٱلنَّاسَ فَيَسْتَبْشِرُونَ؟ قَالَ: (إِذاً يَتَّكِلُوا). وَأَخْبَرَ بِهَا مُعَاذٌ عِنْدَ مَوْتِهِ تَأَثُّمًا.

Muhammed Njegov poslanik, a da ga Allah neće sačuvati paklene vatre."

- Allahov Poslaniče, zar ne bih trebao o tome obavijestiti svijet pa da se raduje - upitao je Muaz?

"Tada bi se oslanjali samo na to", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Muaz je ovaj hadis saopćio pred samu svoju smrt bojeći se da ne počini grijeh ako zataji (vjersko) znanje.

٣٨ - باب: ٱلْحَيَاءِ فِي ٱلعِلْمِ

١٠٦ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ ٱللهَ لاَ يَسْتَحْيِي مِنَ ٱلْحَقِّ، فَهَلْ عَلَى ٱلْمَرْأَةِ مِنْ غُسْلٍ إِذَا ٱحْتَلَمَتْ؟ قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا رَأَتِ ٱلمَاءَ). فَغَطَّتْ أُمُّ سَلَمَةَ، يَعْنِي وَجْهَهَا، وَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَتَحْتَلِمُ ٱلْمَرْأَةُ؟ قَالَ: (نَعَمْ تَرِبَتْ يَمِينُكِ، فَبِمَ يُشْبِهُهَا وَلَدُهَا).

38. Stidljivost pri stjecanju nauke

106. Umm Selema, r.a., priča da je Ummu Sulejma došla kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i kazala:

- Allahov Poslaniče, Bog se ne stidi istine, pa da li se žena mora okupati kada sanja snošaj?

"Samo kada vidi tečnost ", odgovorio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Umm Selema se potom pokrila po licu i rekla:

- A da li žena, Allahov Poslaniče, može u snu doživjeti snošaj?"

"Da, živa bila, kako bi joj inače moglo sličiti njezino dijete", rekao je on.

٣٩ - باب: مَنِ ٱسْتَحْيَا فَأَمَرَ غَيْرَهُ بِالسُّؤَالِ

١٠٧ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ رَجُلاً مَذَّاءً، فَأَمَرْتُ ٱلمِقْدَادَ أَنْ يَسْأَلَ ٱلنَّبِيَّ ﷺ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: (فِيهِ ٱلْوُضُوءُ).

39. Ko se stidi nešto pitati, a onda traži od drugoga da pita u njegovo ime

107. Alija, r.a., kaže:

– Pri nadražaju sam ispuštao sluz pa sam tražio od Mikdada da o tome pita Vjerovjesnika, s.a.v.s. On ga je za to upitao i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odgovorio:

"U tom slučaju treba samo (obnoviti) abdest."

40. Poučavanje i davanje fetvi u džamiji

108. Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da je jedan čovjek ušao u džamiju i upitao:

- Allahov Poslaniče, odakle nam naređuješ da obučemo ihrame (izgovaramo telbijju)?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori:

"Medinelije će obući ihrame od Zu Hulejfe, stanovnici Šama od Džuhfe, a Nedždanci od Karna."

Ibn Omer kaže da neki ashabi tvrde da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"A Jemenlije će obući ihrame od Jelemlema."

Ibn Omer bi govorio: Ja nisam tako razumio od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

٤٠ - باب: ذِكْرِ ٱلْعِلْمِ وَٱلْفُتْيَا فِي ٱلْمَسْجِدِ

١٠٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَجُلًا قَامَ فِي ٱلْمَسْجِدِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ ٱللهِ، مِنْ أَيْنَ تَأْمُرُنَا أَنْ نُهِلَّ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ : (يُهِلُّ أَهْلُ ٱلْمَدِينَةِ مِنْ ذِي ٱلْحُلَيْفَةِ، وَيُهِلُّ أَهْلُ ٱلشَّامِ مِنَ ٱلْجُحْفَةِ، وَيُهِلُّ أَهْلُ نَجْدٍ مِنْ قَرْنٍ).

قَالَ ٱبْنُ عُمَرَ : وَيَزْعُمُونَ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ : (وَيُهِلُّ أَهْلُ ٱلْيَمَنِ مِنْ يَلَمْلَمَ). وَكَانَ ٱبْنُ عُمَرَ يَقُولُ : ولَمْ أَفْقَهْ هٰذِهِ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

41. Ko odgovori zainteresiranom podrobnije nego što je pitao

109. Ibn Omer, r.a., kaže da je neki čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., koju vrstu odjeće hodočasnik u ihramu može nositi?

On je odgovorio:

"Ne može nositi: košulju, saruk, gaće (pantalone), kukuljicu, niti odjeću namirisanu versom (žuto drvo - vrsta mirisa) ili šafranom, a ko ne nađe nalune, neka obuče mestve i podreže ih da mu budu ispod članaka."

٤١ - باب: مَنْ أَجَابَ ٱلسَّائِلَ بِأَكْثَرَ مِمَّا سَأَلَهُ

١٠٩ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النبي ﷺ مَا يَلْبَسُ ٱلْمُحْرِمُ؟ فَقَالَ : (لاَ يَلْبَس ٱلْقَمِيصَ، وَلاَ ٱلعِمَامَةَ، وَلاَ ٱلسَّرَاوِيلَ، وَلاَ ٱلْبُرْنُسَ، وَلاَ ثَوْبًا مَسَّهُ ٱلْوَرْسُ أَوِ ٱلزَّعْفَرَانُ، فَإِنْ لَمْ يَجِدِ ٱلنَّعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسِ ٱلْخُفَّيْنِ، وَلْيَقْطَعْهُمَا حَتَّى يَكُونَا تَحْتَ ٱلْكَعْبَيْنِ).

4. O ABDESTU

٤ - كتابُ الوُضوء

1. Namaz se ne prima bez abdesta

١ - باب: لَا تُقبَلُ صَلاَةٌ بِغَيْرِ طُهُورٍ

110. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ne prima se namaz onoga koji je učinio *hades* sve dok ne uzme abdest."

Jedan čovjek iz Hadramevta upita:

- Ebu Hurejre, šta je to *hades*?

- Bezglasno ili glasno puštanje vjetra - odgovori on.

١١٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قال: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ تُقْبَلُ صَلاَةُ مَنْ أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ). قَالَ رَجُلٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ: مَا ٱلْحَدَثُ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قَالَ: فُسَاءٌ أَوْ ضُرَاطٌ.

2. Značaj abdesta

٢ - باب: فَضْلِ ٱلوُضُوءِ

111. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo kada je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Na Sudnjem danu moji sljedbenici bit će pozivani pod imenom svijetli prvaci (*gurren muhadždželin*) zbog obilježja abdesta, pa ko može produžiti svoje svjetlo neka to i učini!"

١١١ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ أُمَّتِي يُدْعَوْنَ يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ ٱلْوُضُوءِ، فَمَنِ ٱسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يُطِيلَ غُرَّتَهُ فَلْيَفْعَلْ).

3. Abdest se ne uzima zbog sumnje nego iz uvjerenja

٣ - باب: لَا يَتَوَضَّأُ مِنَ ٱلشَّكِّ حَتَّى يَسْتَيْقِنَ

112. Abdullah ibn Jezid el-Ensari, r.a., kaže da je pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za čovjeka kome bi se učinilo da tokom namaza pusti vjetar pa mu je on rekao:

"Neka ne prekida - ili napušta (namaz) sve dok ne čuje zvuk ili dok ne osjeti miris."

١١٢ :عَنْ عَبْدِاللهِ بن يَزِيْدِ ٱلأَنْصَارِيِّ

رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ شَكَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: ٱلرَّجُلَ ٱلَّذِي يُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ يَجِدُ ٱلشَّيْءَ فِي الصَّلاةِ؟ فَقَالَ: (لاَ يَنْفَتِلْ - أَوْ: لاَ يَنْصَرِفْ - حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا).

4. Olakšanje u abdestu

٤ - باب: التَّخْفِيفِ فِي ٱلْوُضُوءِ

113. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom zaspao tako čvrsto da je otpuhivao, a potom klanjao a nije uzimao abdest.

١١٣ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ نَامَ حَتَّى نَفَخَ، ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ وَرُبَّما قال: اضطَجعَ حتَى نَفَخَ ثُمَّ قام فَصلَّى.

5. Pravilno uzimanje abdesta

{٥ - باب: إسبَاغِ الوُضُوءِ.}

114. Usame ibn Zejd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vraćajući se sa Arefata u mjestu Šib sišao sa deve, pomokrio se a potom uzeo abdest, ali ne dokraja kako je propisano.

- Hoćeš, Allahov Poslaniče, klanjati namaz? - upitah.

"(Mjesto) namaza je još naprijed!", reče i uzjaha devu. Kada je došao na Muzdelifu, sjahao je i uzeo abdest kako je propisano.

Tada je proučen ezan i ikamet i on je klanjao akšam. Zatim je svako svoju devu ostavio pred svojim svratištem da se spusti, a onda proučen ikamet za jaciju i on je klanjao. Između akšama i jacije nije ništa (drugo) klanjao.

١١٤ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قال: دَفَعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مِنْ عَرَفَةَ، حَتَّى إِذَا كَانَ بِالشِّعْبِ نَزَلَ بالشِّعْبِ فَبَالَ، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَلَمْ يُسْبِغِ ٱلْوُضُوءَ، فَقُلْتُ: ٱلصَّلاةَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَقَالَ: (ٱلصَّلاَةُ أَمَامَكَ). فَرَكِبَ، فَلَمَّا جَاءَ ٱلْمُزْدَلِفَةَ نَزَلَ فَتَوَضَّأَ، فَأَسْبَغَ ٱلْوُضُوءَ، ثُمَّ أُقِيمَتِ ٱلصَّلاةُ، فَصَلَّى ٱلْمَغْرِبَ، ثُمَّ أَنَاخَ كُلُّ إِنْسَانٍ بَعِيرَهُ فِي مَنْزِلِهِ، ثُمَّ أُقِيمَتِ ٱلْعِشَاءُ فَصَلَّى، وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا.

6. Pranje lica objeručke jednom šakom vode

115. (Ata' ibn Jesar priča) da je Ibn Abbas, r.a., uzimajući abdest oprao lice, zatim uzeo šaku vode i s njom izaprao usta i nos, potom uzeo ponovo šaku

vode i s njom učinio sljedeće: prislonio je uz svoju drugu ruku i sa objema oprao svoje lice. Poslije je uzeo opet šaku vode, oprao s njom svoju desnu ruku, zatim uzeo ponovo šaku vode i s njom oprao svoju lijevu ruku, a onda (vlažnom rukom) potrao svoju glavu. Poslije je uzeo jednu šaku vode i njom polio svoju desnu nogu, zatim uzeo još jednu šaku vode i njom oprao svoju lijevu nogu a zatim rekao:

- Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ovako uzima abdest.

٦ ـ باب: غَسْلِ ٱلوَجْهِ بِاليَـدَينِ مِنْ غَرْفَةٍ وَاحِدَةٍ

١١٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ تَوَضَّأَ:

فَغَسَلَ وَجْهَهُ، أَخَذَ غَرْفَةً مِنْ مَاءٍ، فَمَضْمَضَ بِهَا وَٱسْتَنْشَقَ، ثُمَّ أَخَذَ غَرْفَةً مِنْ مَاءٍ، فَجَعَلَ بِهَا هَكَذَا، أَضَافَهَا إِلَى يَدِهِ ٱلأُخْرَى، فَغَسَلَ بِهَا وَجْهَهُ، ثُمَّ أَخَذَ غَرْفَةً مِنْ مَاءٍ، فَغَسَلَ بِهَا يَدَهُ ٱلْيُمْنَى، ثُمَّ أَخَذَ غَرْفَةً مِنْ مَاءٍ فَغَسَلَ بِهَا يَدَهُ ٱلْيُسْرَى، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ أَخَذَ غَرْفَةً مِنْ مَاءٍ، فَرَشَّ عَلَى رِجْلِهِ ٱلْيُمْنَى حَتَّى غَسَلَهَا، ثُمَّ أَخَذَ غَرْفَةً أُخْرَى، فَغَسَلَ بِهَا يَعْنِي رِجْلَهُ ٱلْيُسرَى، ثُمَّ قَالَ: هٰكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَتَوَضَّأُ.

7. Šta treba reći prije ulaska u nužnik

٧ ـ باب: مَا يَقُولُ عِندَ ٱلخَلاَءِ

116. Enes, r.a., kaže da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad bi ulazio u nužnik, rekao:

"*Allahumme inni euzu bike mine-l-hubusi ve-l-habaisi* - Allahu moj, utječem ti se od zlih (šejtana) i prljavština."

١١٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ ٱلْخَلاَءَ قَالَ: (ٱللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ ٱلْخُبُثِ وَٱلْخَبَائِثِ).

8. Stavljanje vode pred nužnik

٨ ـ باب: وَضْعِ ٱلمَاءِ عِندَ ٱلخَلاَءِ

117. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom unišao u nužnik i da mu je on stavio vodu (pred vrata).

"Ko je to stavio?", pitao je i kada je bio obaviješten, rekao je:

"Allahu moj, uputi ga u propise vjere!"

١١٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ ٱلْخَلاَءَ،

قَالَ: فَوَضَعْتُ لَهُ وَضُوءًا، فَقَالَ: (مَنْ وَضَعَ هٰذَا؟). فَأُخْبِرَ، فَقَالَ: (اَللَّهُمَّ فَقِّهْهُ فِي ٱلدِّينِ).

9. Pri mokrenju i vršenju velike nužde ne okreće se prema Kibli

٩ - باب: لَا تُسْتَقْبَلُ ٱلْقِبْلَةُ بِبَوْلٍ وَلَا غَائِطٍ

118. Ebu Ejjub el-Ensari, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas obavlja veliku nuždu, neka se ne okreće licem niti leđima prema Kibli. Okrećite se prema istoku ili zapadu!"

١١٨ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ ٱلْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا أَتَى أَحَدُكُمُ ٱلْغَائِطَ فَلَا يَسْتَقْبِلِ ٱلْقِبْلَةَ وَلَا يُوَلِّهَا ظَهْرَهُ، شَرِّقُوا أَوْ غَرِّبُوا).

10. Vršenje nužde čučeći na dva ćerpića

١٠ - باب: مَنْ تَبَرَّزَ عَلَى لَبِنَتَيْنِ

119. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da su neki ljudi govorili kako se prilikom obavljanja nužde ne smije okretati prema Kibli niti prema Mesdžidu-l-Aksau u Jerusalemu.

- Jednog dana - priča Abdullah ibn Omer - popeo sam se na krov naše kuće i vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako čuči na dva ćerpića radi obavljanja nužde okrenut prema Mesdžidu-l-Aksau.

١١٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّ نَاسًا يَقُولُونَ: إِذَا قَعَدْتَ عَلَى حَاجَتِكَ فَلَا تَسْتَقْبِلِ ٱلْقِبْلَةَ وَلَا بَيْتَ ٱلْمَقْدِسِ. لَقَدِ ٱرْتَقَيْتُ يَوْمًا عَلَى ظَهْرِ بَيْتٍ لَنَا، فَرَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَلَى لَبِنَتَيْنِ مُسْتَقْبِلًا بَيْتَ ٱلْمَقْدِسِ لِحَاجَتِهِ.

11. Izlazak žene napolje

١١ - باب: خُرُوجِ ٱلنِّسَاءِ إِلَى ٱلْبَرَازِ

120. Aiša, r.a., priča da su supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s., noću izlazile radi nužde na Menasi (prostrana uzvisina). Omer je govorio Vjerovjesniku, s.a.v.s., da zastre (ogradi) svoje supruge. Međutim, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije to odmah učinio. I kada je jedne večeri

١٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ أَزْوَاجَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ كُنَّ يَخْرُجْنَ بِاللَّيْلِ إِذَا تَبَرَّزْنَ إِلَى ٱلْمَنَاصِعِ، وَهُوَ صَعِيدٌ أَفْيَحُ، فَكَانَ عُمَرُ يَقُولُ لِلنَّبِيِّ

izašla Sevda, kćerka Zemate, supruga Vjerovjesnikova, s.a.v.s., a bila je visoka žena, Omer joj je doviknuo:

- Znaj, Sevdo, prepoznali smo te! - iz želje da budu objavljeni propisi o pokrivanju (hidžabu) i Uzvišeni Allah je, zaista, objavio propise o pokrivanju.

ﷺ: أَحْجُبْ نِسَاءَكَ، فَلَمْ يَكُنْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَفْعَلُ، فَخَرَجَتْ سَوْدَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ، زَوْجُ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، لَيْلَةً مِنَ ٱللَّيَالِي عِشَاءً، وَكَانَتْ ٱمْرَأَةً طَوِيلَةً، فَنَادَاهَا عُمَرُ: أَلاَ قَدْ عَرَفْنَاكِ يَا سَوْدَةُ، حِرْصًا عَلَى أَنْ يَنْزِلَ ٱلْحِجَابُ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ ٱلْحِجَابَ.

12. Pranje vodom nakon velike nužde

١٢ ـ باب: ٱلاسْتِنجَاءِ بِالمَاءِ

121. Enes ibn Malik, r.a., priča da su on i jedan dječak, kada bi Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., išao u nužnik, nosili kožnu zdjelicu vode (da se on njome opere).

١٢١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رسولُ اللهِ ﷺ إِذَا خَرَجَ لِحَاجَتِهِ، أَجِيءُ أَنَا وَغُلامٌ، مَعَنَا إِدَاوَةٌ مِنْ مَاءٍ.

13. Nošenje štapa (*aneze*) i vode radi pranja

١٣ ـ باب: حَمْلِ ٱلعَنَزَةِ مَعَ ٱلمَاءِ فِي ٱلاسْتِنجَاءِ

122. U drugoj predaji od Enesa stoji: Kožni sudić vode i štap da bi se oprao.

١٢٢ : وَفِي رواية: مِنْ مَاءٍ وَعَنَزَةٍ، يَسْتَنْجِي بِالمَاءِ.

14. Nemojte se poslije nužde prati desnom rukom

١٤ ـ باب: ٱلنَّهْيِ عَنِ ٱلاسْتِنجَاءِ بِالْيَمِـــينِ

123. Ebu Katade, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas (nešto) pije, neka ne puše u posudu, a kada ide u nužnik, neka svoj spolni organ ne dotiče i ne čisti desnom rukom."

١٢٣ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلاَ يَتَنَفَّسْ فِي ٱلإِنَاءِ، وَإِذَا أَتَى ٱلْخَلاَءَ فَلاَ يَمَسَّ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ، وَلاَ

يَتَمَسَّحْ بِيَمِينِهِ).

15. Čišćenje pomoću kamena

١٥ ـ باب: ٱلاسْتِنْجَاءِ بِالحِجَارَةِ

124. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Pratio sam jednom prilikom Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je išao obaviti nuždu. Nije se obazirao pa sam mu se približio i kad sam ga sustigao, reče mi:

“Pronađi mi kamenja da bih s njime otklonio nečist ili nešto slično, ali mi ne donosi kosti niti balege (*revs* - balega mazge, konja, magarca).”

Ja sam mu u skutu svoje haljine donio kamenja, stavio ga pokraj njega i okrenuo se nastranu. Kada je završio nuždu, obavio je čišćenje tim kamenjem.

١٢٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: ٱتَّبَعْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ، وَخَرَجَ لِحَاجَتِهِ، فَكَانَ لاَ يَلْتَفِتُ، فَدَنَوْتُ مِنْهُ، فَقَالَ: (ٱبْغِنِي أَحْجَارًا أَسْتَنْفِضْ بِهَا - أَوْ نَحْوَهُ - وَلاَ تَأْتِنِي بِعَظْمٍ، وَلاَ رَوْثٍ). فَأَتَيْتُهُ بِأَحْجَارٍ بِطَرَفِ ثِيَابِي، فَوَضَعْتُهَا إِلَى جَنْبِهِ، وَأَعْرَضْتُ عَنْهُ، فَلَمَّا قَضَى أَتْبَعَهُ بِهِنَّ.

16. Ne čisti se balegom

١٦ ـ باب: لا يستنجي بِرَوْثٍ

125. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je jednom prilikom Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišao obaviti veliku nuždu i da je njemu zapovjedio da mu donese tri kamenčića.

Ja sam mu našao dva kamena, a pošto nisam uspio naći i treći, uzeo sam komad suhe balege (od mazge) i donio mu je. On je uzeo kamenje, a suhu balegu je bacio i rekao:

“Ovo je izmet.”

١٢٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى ٱلنَّبِيُّ ﷺ ٱلْغَائِطَ، فَأَمَرَنِي أَنْ آتِيَهُ بِثَلاَثَةِ أَحْجَارٍ، فَوَجَدْتُ حَجَرَيْنِ، فَالْتَمَسْتُ ٱلثَّالِثَ فَلَمْ أَجِدْهُ، فَأَخَذْتُ رَوْثَةً فَأَتَيْتُهُ بِهَا، فَأَخَذَ ٱلْحَجَرَيْنِ وَأَلْقَى ٱلرَّوْثَةَ، وَقَالَ: (هٰذَا رِكْسٌ).

17. Pranje pri abdestu po jedanput

١٧ ـ باب: ٱلْوُضُوءِ مَرَّةً مَرَّةً

126. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri uzimanju abdesta (propisane dijelove tijela) prao po jedanput.

١٢٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَوَضَّأَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ مَرَّةً مَرَّةً.

18. Pranje pri abdestu po dva puta

١٨ - باب: ٱلْوُضُوءِ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ

127. Abdullah ibn Zejd el-Ensari, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri uzimanju abdesta prao (odgovarajuće dijelove tijela) po dva puta.

١٢٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ زَيْدٍ ٱلأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ تَوَضَّأَ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ.

19. Pranje pri abdestu po tri puta

١٩ - باب: ٱلْوُضُوءِ ثَلاَثاً ثَلاَثاً

128. Osman ibn Affan, r.a., je jednom prilikom zatražio posudu pa je ljevajući vodu iz nje oprao ruke tri puta. Potom je zahvatio desnom rukom (vodu) iz posude pa izaprao usta i nos. Zatim je oprao lice tri puta i ruke do iza laktova tri puta. Iza toga potrao je glavu a potom oprao noge do iza članaka tri puta, izjavivši da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko uzme abdest ovako kao što ga ja uzimam pa klanja dva rekata u kojima neće misliti niočemu nego o svojim prethodnim grijesima, bit će mu oprošteni njegovi ranije učinjeni grijesi."

١٢٨ : عَنْ عُثْمانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ:

دَعَا بِإِنَاءٍ فَأَفْرَغَ عَلَى يَدَيْهِ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ فَغَسَلَهُمَا، ثُمَّ أَدْخَلَ يَمِينَهُ فِي ٱلإِنَاءِ فَمَضْمَضَ وَٱسْتَنْشَقَ واستَنْثَر، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلاثَ مَرَّاتٍ، وَيَدَيْهِ إِلَى ٱلمِرْفَقَيْنِ ثَلاثًا، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ ثَلاَثَ مراتٍ إِلَى ٱلْكَعْبَيْنِ، ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وُضُوئِي هٰذَا، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لاَ يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

129. U drugoj predaji stoji da je Osman, r.a., rekao:

- Prenijet ću vam jedan hadis koji ne bih prenio da nije ajeta: *Oni koji taje jasne dokaze koje smo mi objavili...* (El-Bekare, 159.) Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada kaže:

"Svakom čovjeku koji potpuno pravilno uzme abdest i klanja nastupajući propisani namaz bit će oprošteno ono što pogriješi u vremenu

١٢٩ : وَفِي رِوايةٍ: أَنَّ عُثْمانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

أَلاَ أُحَدِّثُكُمْ حَدِيثًا لَوْلاَ آيَةٌ فِي كِتابِ اللهِ مَا حَدَّثْتُكُمُوهُ، سَمِعْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَتَوَضَّأُ رَجُلٌ فَيُحْسِنُ وُضُوءَهُ، وَيُصَلِّي ٱلصَّلاةَ، إِلاَّ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱلصَّلاَةِ حَتَّى يُصَلِّيهَا). وَٱلآيَةُ:

između uzetog abdesta i dotičnog namaza sve do narednog namaza dok ga ne sklanja."

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ ٱلْبَيِّنَاتِ﴾.

20. Ispiranje nosa pri abdestu

٢٠ ـ باب: ٱلاسْتِنْثَارِ فِي ٱلوُضُوءِ

130. Ebu Herejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko se abdesti neka išmrkne vodu iz nosa, a ko se čisti kamenčićima, neka ih upotrebljava u neparnom broju!"

١٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (مَنْ تَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْثِرْ، وَمَنِ ٱسْتَجْمَرَ فَلْيُوتِرْ).

21. Uklanjanje nečistoće neparnim brojem kamenčića

٢١ ـ باب: ٱلاسْتِجْمَارِ وِتْراً

131. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se neko od vas abdesti, neka povuče vodu u nos, a potom je išmrkne, a ko uklanja nečist kamenčićima, neka upotrijebi neparni broj, a kada se neko od vas probudi poslije spavanja, neka opere svoju ruku prije nego je stavi u vodu za abdest, jer niko od vas ne zna gdje mu je ruka prenoćila."

١٣١: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْعَلْ فِي أَنْفِهِ مَاءً ثُمَّ لِيَنْثُرْ، وَمَنِ ٱسْتَجْمَرَ فَلْيُوتِرْ، وَإِذَا ٱسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يُدْخِلَهَا فِي وَضُوئِهِ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لاَ يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ).

22. Noge treba prati, a ne potirati po obući

{٢٢ ـ باب: غَسْلِ الرِّجْلَيْنِ فِي النَّعْلَيْنِ ولا يُمْسَح عَلَى النَّعْلَيْنِ}

132. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da mu je Džurejdž rekao:

- Vidio sam te da dotičeš samo dva jemenska ćoška Kabe, da oblačiš obuću od štavljene kože, da se bojiš žutom bojom i da kada si bio u Mekki nisi izgovarao telbiju kao ostali svijet kada bi vidio mlađak, sve do Dana tervije (osmog dana zu-l-hidždžeta).

١٣٢ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا - وقَد قيل له -: رَأَيْتُكَ لاَ تَمَسُّ مِنَ ٱلأَرْكَانِ إِلاَّ ٱلْيَمَانِيَيْنِ، وَرَأَيْتُكَ تَلْبَسُ ٱلنِّعَالَ ٱلسِّبْتِيَّةَ، وَرَأَيْتُكَ تَصْبُغُ بِالصُّفْرَةِ، وَرَأَيْتُكَ إِذَا كُنْتَ بِمَكَّةَ أَهَلَّ ٱلنَّاسُ إِذَا رَأَوُا ٱلْهِلاَلَ وَلَمْ تُهِلَّ أَنْتَ حَتَّى كَانَ يَوْمُ ٱلتَّرْوِيَةِ. قَالَ أَمَّا

On reče:

- Što se tiče ćoškova (Kabe), ja sam vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je doticao samo ova dva jemenska. Što se tiče obuće od štavljene kože, vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., gdje oblači obuću na kojoj nema uopće dlake i opet pere noge i ja, eto, volim oblačiti takvu obuću. Što se tiče žute boje, vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da se njom boji pa i ja volim da se njom bojim. Što se tiče izgovaranja telbije, nisam vidio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izgovara sve dok ne bi krenula njegova jahalica (dok ne bi krenuo na hadž).

ٱلأَرْكَانُ: فَإِنِّي لَمْ أَرَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَمَسُّ إِلاَّ ٱلْيَمَانِيَّيْنِ، وَأَمَّا ٱلنِّعَالُ ٱلسِّبْتِيَّةُ: فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَلْبَسُ ٱلنَّعْلَ ٱلَّتِي لَيْسَ فِيهَا شَعَرٌ وَيَتَوَضَّأُ فِيهَا، فَأَنَا أُحِبُّ أَنْ أَلْبَسَهَا، وَأَمَّا ٱلصُّفْرَةُ: فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَصْبُغُ بِهَا، فَأَنَا أُحِبُّ أَنْ أَصْبُغَ بِهَا، وأَمَّا ٱلإِهْلاَلُ: فَإِنِّي لَمْ أَرَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يُهِلُّ حَتَّى تَنْبَعِثَ بِهِ رَاحِلَتُهُ.

23. Otpočinjanje s desne strane pri uzimanju abdesta i kupanju

٢٣ ـ باب: ٱلتَّيَمُّنِ فِي ٱلْوُضُوءِ وَٱلْغُسْلِ

133. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., davao je prednost desnoj strani pri oblačenju obuće, češljanju, čišćenju i u svemu drugom.

١٣٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُعْجِبُهُ ٱلتَّيَمُّنُ فِي تَنَعُّلِهِ وَتَرَجُّلِهِ، وَطُهُورِهِ، وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ.

24. Traganje za vodom za abdest kad nastupi vrijeme namaza

٢٤ ـ باب: ٱلتِمَاسِ ٱلوَضُوءِ إِذَا حَانَتِ ٱلصَّلاَةُ

134. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., jednom kada je nastupilo vrijeme ikindijskog namaza. Ljudi su tražili vodu za abdest, ali je nisu našli. Tada je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donijeto nešto vode.

١٣٤ : عَنْ أَنَسِ بنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَحَانَتْ صَلاَةُ ٱلْعَصْرِ، فَالْتَمَسَ ٱلنَّاسُ ٱلْوَضُوءَ

On je stavio svoju ruku u posudu (s vodom) i naredio ljudima da se iz nje abdeste.

- Gledao sam - kaže Enes b. Malik - kako voda izvire ispod njegovih prsta sve dok se nije abdestio i posljednji od njih.

فَلَمْ يَجِدُوهُ، فَأُتِيَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِوَضُوءٍ، فَوَضَعَ فِي ذٰلِكَ ٱلإِنَاءِ يَدَهُ، وَأَمَرَ ٱلنَّاسَ أَنْ يَتَوَضَّؤُوا مِنْهُ، قَالَ: فَرَأَيْتُ ٱلمَاءَ يَنْبُعُ مِنْ تَحْتِ أَصَابِعِهِ، حَتَّى تَوَضَّؤُوا مِنْ عِنْدِ آخِرِهِمْ.

25. Voda kojom se opere kosa

٢٥ ـ باب: ٱلمَاءِ ٱلَّذِي يُغْسَلُ بِهِ شَعَرُ ٱلإِنْسَانِ

135. Enes, r.a., kaže da je Ebu Talha bio prvi koji je ozeo nešto od kose Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nakon što je on obrijao svoju glavu.

١٣٥ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَمَّا حَلَقَ رَأْسَهُ، كَانَ أَبُو طَلْحَةَ أَوَّلَ مَنْ أَخَذَ مِنْ شَعَرِهِ.

26. Kad se pas napije iz vaše posude

٢٦ ـ باب: إِذَا شَرِبَ الكلبُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ

136. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se pas napije iz nečije posude, neka je opere sedam puta.”

١٣٦ : عن أَبي هريرةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنه. أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا شَرِبَ ٱلْكَلْبُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعًا).

137. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da su u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., psi ulazili i izlazili iz džamije i (ashabi) nisu ništa u džamiji škropili.

١٣٧ : عَنِ عبد اللهِ بنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنهُمَا قَالَ: كَانَتِ ٱلْكِلاَبُ تُقْبِلُ وَتُدْبِرُ فِي ٱلمَسْجِدِ، فِي زَمَانِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَلَمْ يَكُونُوا يَرُشُّونَ شَيْئًا مِنْ ذٰلِكَ.

27. Abdest treba obnoviti samo kada nešto izađe na jedan od dva izlaza

٢٧ ـ باب: مَنْ لَمْ يَرَ ٱلوُضُوءَ إِلاَّ مِنَ ٱلمَخْرَجَيْنِ

138. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Čovjek je u namazu sve dok je u džamiji i dok iščekuje namaz, ukoliko ne učini hades (pokvari abdest).”

١٣٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَزَالُ ٱلْعَبْدُ فِي صَلاةٍ، مَا كَانَ فِي ٱلمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ ٱلصَّلاَةَ، مَا لَمْ يُحْدِثْ)

139. Zejd ibn Halid, r.a., kaže da je pitao Osmana ibn Affana, r.a., šta da radi čovjek koji je imao spolni odnos sa suprugom a nije ejakulirao?

- Uzet će abdest kao što ga uzima za namaz i svoj spolni organ saprati - odgovorio je Osman.

- Tako sam - kaže Osman - čuo od Vjerovjesnika, s.a.v.s. Poslije sam o tome pitao i Aliju, Zubejra, Talhu i Ubejja ibn Ka'ba, r.a., pa su mi i oni tako odgovorili.

١٣٩ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قُلْتُ: أَرَأَيْتَ إِذَا جَامَعَ فَلَمْ يُمْنِ؟ قَالَ عُثْمَانُ: يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلاَةِ، وَيَغْسِلُ ذَكَرَهُ. قَالَ عُثْمَانُ: سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ. فَسَأَلْتُ عَنْ ذَلِكَ عَلِيًّا، وَٱلزُّبَيْرَ، وَطَلْحَةَ، وأُبَيَّ بْنَ كَعْبٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ، فَأَمَرُونِي بِذَلِكَ.

140. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao po jednog ensariju, koji je došao, dok mu je sa glave još voda kapala. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Možda smo te nabrzili?"

- Da - odgovori on.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada budeš prekinut ili ne ejakuliraš, dužan si samo abdest."

(Ova odredba je kasnije dokinuta, vidi hadis broj 202).

١٤٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَرْسَلَ إِلَى رَجُلٍ مِنَ ٱلأَنْصَارِ، فَجَاءَ وَرَأْسُهُ يَقْطُرُ، فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (لَعَلَّنَا أَعْجَلْنَاكَ). فَقَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا أُعْجِلْتَ أَوْ قُحِطْتَ فَعَلَيْكَ ٱلْوُضُوءُ).

28. Pomaganje drugome kada se abdesti

٢٨ ـ باب: ٱلرَّجُلِ يُوَضِّيءُ صَاحِبَهُ

141. Mugire ibn Šu'be priča da je bio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jednom putovanju i da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišao obaviti nuždu, a da mu je Mugire kasnije polijevao vodu za abdest. On se tada abdestio opravši svoje lice i ruke. Glavu je potrao, a potrao je i mestve.

١٤١ : عَنِ ٱلْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي سَفَرٍ وَأَنَّهُ ذَهَبَ لِحَاجَةٍ لَهُ، وَأَنَّ مُغِيرَةَ جَعَلَ يَصُبُّ ٱلْمَاءَ عَلَيْهِ وَهُوَ يَتَوَضَّأُ، فَغَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ، وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ، وَمَسَحَ عَلَى ٱلْخُفَّيْنِ.

29. Učenje Kur'ana i činjenje drugih stvari nakon što se izgubi abdest

142. Abdullah ibn Abbas, r.a., pripovijeda kako je prenoćio kod Mejmune, supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s., koja mu je bila tetka po majci:

Legao sam na prostirku poprijeko, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa svojom suprugom uzduž. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zaspao. Uponoć, odnosno nešto prije ili poslije nje, probudio se i sjeo brišući svojom rukom tragove sna sa lica, a potom proučio deset zadnjih ajeta sure Alu 'Imran. Nakon toga je ustao, otišao do obješenog mijeha sa vodom i uzeo abdest perući dobro odgovarajuće dijelove tijela a potom ustao da klanja. Ustao sam i ja, kaže Ibn Abbas, obavio pripreme isto kao i on pa onda prišao i stao pokraj njega. Tada on stavi svoju desnu ruku na moju glavu, uze me za desno uho i zavrnu ga (premjestivši me sa lijeve na desnu stranu). On je klanjao dva rekata, potom još dva, zatim još dva, iza toga opet dva, zatim opet dva i još dva rekata, a onda jedan rekat (vitre). Potom se naslonio dok mu ne dođe mujezin. Tada je ustao i klanjao dva kraća rekata nakon čega je izašao i klanjao sabah (u džamiji).

٢٩ - باب: قِرَاءَةِ ٱلْقُرْآنِ بَعْدَ ٱلحَدَثِ وَغَيرِهِ

١٤٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ بَاتَ لَيْلَةً عِنْدَ مَيْمُونَةَ زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، وَهِيَ خَالَتُهُ، فَاضْطَجَعْتُ فِي عَرْضِ ٱلوِسَادَةِ، وَٱضْطَجَعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَهْلُهُ فِي طُولِهَا، فَنَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، حَتَّى إِذَا ٱنْتَصَفَ ٱللَّيْلُ، أَوْ قَبْلَهُ بِقَلِيلٍ أَوْ بَعْدَهُ بِقَلِيلٍ، ٱسْتَيْقَظَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَجَلَسَ يَمْسَحُ ٱلنَّوْمَ عَنْ وَجْهِهِ بِيَدِهِ، ثُمَّ قَرَأَ ٱلْعَشْرَ ٱلآيَاتِ ٱلْخَوَاتِمَ مِنْ سُورَةِ آلِ عِمْرَانَ، ثُمَّ قَامَ إِلَى شَنٍّ مُعَلَّقَةٍ، فَتَوَضَّأَ مِنْهَا فَأَحْسَنَ وُضُوءَهُ، ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي. قَالَ: فَقُمْتُ فَصَنَعْتُ مِثْلَ مَا صَنَعَ، ثُمَّ ذَهَبْتُ فَقُمْتُ إِلَى جَنْبِهِ، فَوَضَعَ يَدَهُ ٱلْيُمْنَى عَلَى رَأْسِي، وَأَخَذَ بِأُذُنِي ٱلْيُمْنَى يَفْتِلُهَا، فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ أَوْتَرَ، ثُمَّ ٱضْطَجَعَ حَتَّى أَتَاهُ ٱلْمُؤَذِّنُ، فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ، ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى ٱلصُّبْحَ.

وَقَد تَقَدَّم هذا الحديث وفي كُلٍّ منهما مَا لَيسَ في الآخَرِ.

30. Potiranje cijele glave

٣٠ - باب: مَسْحِ ٱلرَّأْسِ كُلِّهِ

143. (Jahja el-Mazini priča) da je jedan čovjek pitao Abdullaha ibn Zejda, r.a.:

- Možeš li mi pokazati kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzimao abdest?

- Da - rekao je Abdullah ibn Zejd i zatražio vodu, pa je nalio u svoje ruke i oprao ih dva puta. Zatim je izaprao usta i nos tri puta, oprao lice tri puta i oprao ruke do iza laktova po dva puta. Potom je vlažnim rukama potrao glavu i sprijeda i straga, počevši sa prednjeg dijela glave i vukući ih do zatiljka, nakon čega je povratio ruke do mjesta odakle je i počeo i onda oprao noge.

١٤٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لَهُ: أَتَسْتَطِيعُ أَنْ تُرِيَنِي كَيْفَ كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَتَوَضَّأُ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، فَدَعَا بِمَاءٍ، فَأَفْرَغَ عَلَى يَدِهِ فَغَسَلَ مَرَّتَيْنِ، ثُمَّ مَضْمَضَ وَٱسْتَنْشَقَ ثَلاثًا، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلاثًا، ثُمَّ غَسَلَ يَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ إِلَى ٱلْمِرْفَقَيْنِ، ثُمَّ مَسَحَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ، فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَدْبَرَ، بَدَأَ بِمُقَدَّمِ رَأْسِهِ حَتَّى ذَهَبَ بِهِمَا إِلَى قَفَاهُ، ثُمَّ رَدَّهُمَا إِلَى ٱلْمَكَانِ ٱلَّذِي بَدَأَ مِنْهُ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ.

31. Upotreba vode preostale od abdesta drugih ljudi

٣١ - باب: ٱسْتِعْمَالِ فَضْلِ وَضُوءِ ٱلنَّـــاسِ

144. Ebu Džuhejfe, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao je kod nas u podne pa mu je donesena voda za abdest. Nakon što je uzeo abdest, svijet se sa preostalim dijelom vode od njegova abdesta počeo potirati. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao podne dva rekata i ikindiju dva rekata, a pred njim je bio njegov štap (*aneza*).

١٤٤ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ:

خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِالْهَاجِرَةِ، فَأُتِيَ بِوَضُوءٍ فَتَوَضَّأَ، فَجَعَلَ ٱلنَّاسُ يَأْخُذُونَ مِنْ فَضْلِ وَضُوئِهِ فَيَتَمَسَّحُونَ بِهِ، فَصَلَّى ٱلنَّبِيُّ ﷺ ٱلظُّهْرَ رَكْعَتَيْنِ، وَٱلْعَصْرَ رَكْعَتَيْنِ، وَبَيْنَ يَدَيْهِ عَنَزَةٌ.

145. Saib ibn Jezid, r.a., priča:

– Moja tetka po majci odvela me Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, moj sestrić je bolešljiv.

١٤٥ : عَنْ ٱلسَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

ذَهَبَتْ بِي خَالَتِي إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ ٱبْنَ أُخْتِي وَجِعٌ فَمَسَحَ رَأْسِي وَدَعَا لِي بِالْبَرَكَةِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ، فَشَرِبْتُ مِنْ وَضُوئِهِ، فَقُمْتُ خَلْفَ ظَهْرِهِ، فَنَظَرْتُ إِلَى خَاتَمِ ٱلنُّبُوَّةِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ، مِثْلَ زِرِّ ٱلْحَجَلَةِ.

On mi je potrao glavu i blagoslovio me. Potom je uzeo abdest a ja sam se napio vode (preostale) od njegova abdesta pa stao iza njega i vidio među njegovim plećkama vjerovjesnički mladež poput jajeta jarebice.

٣٢ - باب: وُضُوءِ ٱلرَّجُلِ مَعَ ٱمْرَأَتِهِ

32. Abdest muža i žene (iz jedne posude)

١٤٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

كَانَ ٱلرِّجَالُ وَٱلنِّسَاءُ يَتَوَضَّؤُونَ فِي زَمَانِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ جَمِيعًا.

146. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Ljudi i žene u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., uzimali su abdest skupa (iz jedne posude).

٣٣ - باب: صَبِّ ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَضُوءَهُ عَلَى ٱلْمُغْمَى عَلَيْهِ

33. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., poljevanje onesviješćenog ostatkom vode iza abdesta

١٤٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ:

جَاءَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَعُودُنِي، وَأَنَا مَرِيضٌ لاَ أَعْقِلُ، فَتَوَضَّأَ وَصَبَّ عَلَيَّ مِنْ وَضُوئِهِ، فَعَقَلْتُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ لِمَنِ ٱلْمِيرَاثُ؟ إِنَّمَا يَرِثُنِي كَلاَلَةٌ، فَنَزَلَتْ آيَةُ ٱلْفَرَائِضِ.

147. Džabir, r.a., priča da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao obići dok je bio tako bolestan da nije znao za sebe. Uzeo je abdest i polio me vodom preostalom od njegova abdesta. Tada sam se osvijestio i upitao:

- Allahov Poslaniče, kome će pripasti (moje) nasljedstvo? Mene će naslijediti samo dalji rod.

Potom je objavljen ajet o nasljeđivanju (*feraid*).

34. Kupanje i uzimanje abdesta iz korita

٣٤ - باب: ٱلْغُسْلِ وَٱلْوُضُوءِ فِي ٱلْمِخْضَبِ

148. Enes, r.a., priča:

– Kad je jednom prilikom nastupilo vrijeme namaza, oni koji su bili blizu svoje kuće ustali su i otišli kući (da se abdeste), a drugi su ostali. Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesena je jedna kamena posuda sa vodom, koja je bila tako malehna da je u njoj mogao jedva ispružiti svoju šaku. Međutim, svi su se prisutni iz nje abdestili.

- Pa koliko vas je bilo? - pitali smo (kaže Humejd)

- Više od osamdeset - odgovorio je (Enes).

١٤٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حَضَرَتِ ٱلصَّلاَةُ، فَقَامَ مَنْ كَانَ قَرِيبَ ٱلدَّارِ إِلَى أَهْلِهِ، وَبَقِيَ قَوْمٌ، فَأُتِيَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِمِخْضَبٍ مِنْ حِجَارَةٍ فِيهِ مَاءٌ، فَصَغُرَ ٱلْمِخْضَبُ أَنْ يَبْسُطَ فِيهِ كَفَّهُ، فَتَوَضَّأَ ٱلْقَوْمُ كُلُّهُمْ، قُلْنَا: كَمْ كُنْتُمْ؟ قَالَ: ثَمانِينَ وَزِيادَةً.

149. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zatražio vrč s vodom u kome je oprao ruke i lice a zatim u njega pljucnuo.

١٤٩ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ دَعَا بِقَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ، فَغَسَلَ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ فِيهِ، وَمَجَّ فِيهِ.

150. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., nakon što mu se otežala i pogoršala bolest zatražio od svojih supruga odobrenje da boluje u mojoj sobi. One su mu to dozvolile i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao (u moju sobu) vukući po zemlji noge i oslanjajući se na dvojicu ljudi od kojih jedan bijaše Ibn Abbas.

Aiša dalje kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada je unišao u njenu sobu i kada mu se bolest pogoršala, rekao:

"Polijte me sa sedam punih mješina kako bih mogao svijetu održati oporuku."

١٥٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا لَمَّا ثَقُلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ وَٱشْتَدَّ بِهِ وَجَعُهُ، ٱسْتَأْذَنَ أَزْوَاجَهُ فِي أَنْ يُمَرَّضَ فِي بَيْتِي، فَأَذِنَّ لَهُ، فَخَرَجَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ رَجُلَيْنِ، تَخُطُّ رِجْلاَهُ فِي ٱلأَرْضِ، بَيْنَ عَبَّاسٍ وَرَجُلٍ آخَرَ. وَكَانَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا تُحَدِّثُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: بَعْدَمَا دَخَلَ بَيْتَهُ وَٱشْتَدَّ وَجَعُهُ: (هَرِيقُوا عَلَيَّ مِنْ سَبْعِ قِرَبٍ، لَمْ تُحْلَلْ أَوْكِيَتُهُنَّ، لَعَلِّي أَعْهَدُ إِلَى ٱلنَّاسِ). وَأُجْلِسَ فِي مِخْضَبٍ لِحَفْصَةَ، زَوْجِ

ٱلنَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ طَفِقْنَا نَصُبُّ عَلَيْهِ تِلْكَ، حَتَّى طَفِقَ يُشِيرُ إِلَيْنَا: (أَنْ قَدْ فَعَلْتُنَّ). ثُمَّ خَرَجَ إِلَى ٱلنَّاسِ.

Posađen je u korito Hafse, supruge Vjerovjesnikove, s.a.v.s., a mi smo ga počeli polijevati iz tih mješina dok nam nije dao znak da je dosta. Poslije je izašao među svijet.

١٥١ : عَنْ أَنَسٍ -رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ-: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ دَعَا بِإِنَاءٍ مِنْ مَاءٍ، فَأُتِيَ بِقَدَحٍ رَحْرَاحٍ، فِيهِ شَيْءٌ مِنْ مَاءٍ، فَوَضَعَ أَصَابِعَهُ فِيهِ، قَالَ أَنَسٌ: فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَى ٱلْمَاءِ يَنْبُعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ، فَحَزَرْتُ مَنْ تَوَضَّأَ منه، مَا بَيْنَ ٱلسَّبْعِينَ إِلَى ٱلثَّمَانِينَ.

151. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatražio posudu s vodom pa mu je donesen jedan širok vrč u kome je bilo nešto vode i on je stavio u nju svoje prste. Enes kaže:

- Promatrao sam vodu kako mu izvire između prstiju. Procijenio sam - kaže Enes - da je bilo sedamdeset do osamdeset onih koji su uzeli abdest tom vodom.

٣٥ - باب: ٱلْوُضُوءِ بِالْمُدِّ

35. Uzimanje abdesta sa dva litra vode

١٥٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَغْتَسِلُ، بِالصَّاعِ إِلَى خَمْسَةِ أَمْدَادٍ، وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ.

152. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., prao se, odnosno kupao sa jednim *saom* do pet *muddova* vode (osam do devet litara), a uzimao abdest sa jednim *muddom* (oko dva litra vode).

٣٦ - باب: ٱلْمَسْحِ عَلَى ٱلْخُفَّيْنِ

36. Mesh po mestvama

١٥٣ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ مَسَحَ عَلَى ٱلْخُفَّيْنِ. وَأَنَّ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ عُمَرَ: سَأَلَ عُمَرَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: نَعَمْ، إِذَا حَدَّثَكَ شَيْئًا سَعْدٌ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَلاَ تَسْأَلْ عَنْهُ غَيْرَهُ.

153. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., činio mesh po mestvama. Abdullah ibn Omer pitao je za ovo Omera pa mu je on odgovorio:

- Da. Kada ti Sa'd nešto prenese od Vjerovjesnika, s.a.v.s., onda o tome ne pitaj nikog drugog.

١٥٤ : عَنْ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ ٱلضَّمْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَمْسَحُ عَلَى ٱلْخُفَّيْنِ.

154. Amr ibn Umejje el-Damri, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako čini mesh po mestvama.

155. Amr ibn Umejje el-Damri, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako čini mesh (potire vlažnom rukom) po svom turbanu i mestvama.

١٥٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَمْسَحُ عَلَى عِمَامَتِهِ وَخُفَّيْهِ.

37. Oblačenje mestvi na čiste noge (pod abdestom)

٣٧ ـ باب: إِذَا أَدْخَلَ رِجْلَيْهِ وَهُمَا طَاهِرَتَانِ

156. Mugire ibn Šu'be, r.a., kaže:

– Kada sam jednom prilikom bio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na putovanju, sageo sam se da mu skinem mestve pa mi on reče:

"Ostavi ih, jer sam ih obukao na čiste (pod abdestom) noge."

Nakon toga je učinio po njima mesh (potrao ih vlažnom rukom).

١٥٦ : عَنِ ٱلْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَأَهْوَيْتُ لِأَنْزِعَ خُفَّيْهِ، فَقَالَ: (دَعْهُمَا، فَإِنِّي أَدْخَلْتُهُمَا طَاهِرَتَيْنِ). فَمَسَحَ عَلَيْهِمَا.

38. Abdest se ne obnavlja zbog jedenja ovčijeg mesa i kaše od upržene brašna

٣٨ ـ باب: مَنْ لَمْ يَتَوَضَّأْ مِنْ لَحْمِ ٱلشَّاةِ وَٱلسَّوِيقِ

157. Amr ibn Umejje, r.a., priča da je vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako siječe meso ovčije plećke. Kada je bio pozvan na namaz, ostavio je nož i klanjao bez obnavljanja abdesta.

١٥٧ : عَنْ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَحْتَزُّ مِنْ كَتِفِ شَاةٍ، فَدُعِيَ إِلَى ٱلصَّلَاةِ، فَأَلْقَى ٱلسِّكِّينَ، فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

39. Izapiranje usta poslije jedenja kaše bez obnavljanja abdesta

٣٩ ـ باب: مَنْ مَضْمَضَ مِنَ ٱلسَّوِيقِ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ

158. Suvejd ibn Numan, r.a., priča da je sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bio na putovanju u godini u kojoj je bila vojna akcija na Hajber. Kada su bili u Sahbau, blizu Hajbera, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao ikindiju a zatim zatražio hranu. Ništa osim *sevika*

١٥٨ : عَنْ سُوَيْدِ بْنِ ٱلنُّعْمَانِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ خَرَجَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ عَامَ خَيْبَرَ، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالصَّهْبَاءِ، وَهِيَ أَدْنَى خَيْبَرَ، فَصَلَّى ٱلْعَصْرَ، ثُمَّ دَعَا

(prženog brašna) nije doneseno. Naredio je da se natopi (izmiješa) pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jeo a jeli smo i mi. Kad je nakon toga ustao da klanja akšam-namaz, izaprao je usta i mi smo izaprali a zatim je klanjao a da nije ponovo uzeo abdest.

بِالأَزْوَادِ، فَلَمْ يُؤْتَ إِلاَّ بِالسَّوِيقِ، فَأَمَرَ بِهِ فَثُرِّيَ، فَأَكَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَكَلْنَا، ثُمَّ قَامَ إِلَى ٱلْمَغْرِبِ، فَمَضْمَضَ وَمَضْمَضْنَا، ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

159. Mejmuna, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kod nje jeo meso sa plećke i potom klanjao a da nije ponovo uzimao abdest.

١٥٩ : عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ أَكَلَ عِنْدَهَا كَتِفًا، ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

40. Da li će se izaprati usta poslije pijenja mlijeka

٤٠ - باب: هَلْ يُمَضْمِضُ مِنَ ٱللَّبَنِ

160. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pio mlijeko, potom izaprao usta i rekao:

"Mlijeko ima masnoću."

١٦٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ شَرِبَ لَبَنًا، فَمَضْمَضَ وَقَالَ: (إِنَّ لَهُ دَسَمًا).

41. Obnavljanje abdesta zbog sna i mišljenje da ako se na trenutak ili dva zaspi nije potrebno obnoviti abdest

٤١ - باب: ٱلْوُضُوءِ مِنَ ٱلنَّوْمِ وَمَنْ لَمْ يَرَ مِنَ ٱلنَّعْسَةِ وَٱلنَّعْسَتَيْنِ أَوِ ٱلْخَفْقَةِ وُضُوءاً

161. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas klanjajući zadrijema, neka legne dok mu drijemež ne prestane, jer ko klanja spavajući, ne zna da li moli za oprost ili sebe proklinje."

١٦١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ يُصَلِّي فَلْيَرْقُدْ، حَتَّى يَذْهَبَ عَنْهُ ٱلنَّوْمُ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى وَهُوَ نَاعِسٌ، لاَ يَدْرِي لَعَلَّهُ يَسْتَغْفِرُ فَيَسُبُّ نَفْسَهُ).

162. Enes, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas zadrijema u namazu, neka odspava dok ne bude znao šta uči."

١٦٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ أَنَّه قَالَ: (إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ فِي ٱلصَّلاَةِ فَلْيَنَمْ، حَتَّى يَعْلَمَ مَا يَقْرَأُ).

42. Uzimanje abdesta bez pojave koja kvari abdest

٤٢ - باب: ٱلْوُضُوءِ مِنْ غَيْرِ حَدَثٍ

163. (Amr ibn Amir, r.a., kaže) da je Enes, r.a., rekao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je uzimao abdest za svaki namaz.

- (A kako ste vi radili? - upitah)

- Nama je bio dovoljan (stari) abdest sve dok ga ne bismo pokvarili - odgovorio je Enes.

١٦٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ. قَالَ: وَكَانَ يُجْزِىءُ أَحَدَنَا ٱلْوُضُوءُ مَا لَمْ يُحْدِثْ

43. Veliki je grijeh ne čuvati se mokraće

٤٣ - باب: مِنَ ٱلكَبَائِرِ أَنْ لَا يَسْتَتِرَ مِن بَوْلِهِ

164. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., naišao pokraj jednog zida u Medini ili Mekki i čuo jaukanje dviju osoba koje su u svojim grobovima proživljavale muke pa je rekao:

“U mukama su, ali ne zbog nekog velikog grijeha. Jedan od njih nije se čuvao svoje mokraće, a drugi je prenosio tuđe riječi.”

Zatim je zatražio jednu sirovu palminu granu, slomio je na dva dijela i na svaki mezar stavio po jedan dio.

- Allahov Poslaniče, zašto si to učinio - upita neko?

“Nadam se da će im ovo olakšati (patnju) dok se one ne osuše”, reče.

١٦٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رضي ٱلله عنهما قَالَ: مَرَّ ٱلنَّبِيُّ ﷺ بِحَائِطٍ مِنْ حِيطَانِ ٱلْمَدِينَةِ أَوْ مَكَّةَ، فَسَمِعَ صَوْتَ إِنْسَانَيْنِ يُعَذَّبَانِ فِي قُبُورِهِمَا فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (يُعَذَّبَانِ، وَما يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ). ثُمَّ قَالَ: (بَلَى، كَانَ أَحَدُهُمَا لَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ، وَكَانَ ٱلآخَرُ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ). ثُمَّ دَعَا بِجَرِيدَةٍ رَطْبَةٍ، فَكَسَرَهَا كِسْرَتَيْنِ، فَوَضَعَ عَلَى كُلِّ قَبْرٍ مِنْهُمَا كِسْرَةً، فَقِيلَ لَهُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، لِمَ فَعَلْتَ هٰذَا؟ قَالَ: (لَعَلَّهُ أَنْ يُخَفَّفَ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَيْبَسَا).

44. Šta je kazano o pranju mokraće

٤٤ ـ باب: مَا جَاءَ فِي غَسلِ ٱلْبَوْلِ

165. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao radi prirodne nužde (bilo male ili velike), ja sam mu nosio vodu i on bi se njom oprao.

١٦٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِذَا تَبرَّزَ لِحَاجَتِهِ، أَتَيْتُهُ بِمَاءٍ فَيَغْسِلُ بِهِ.

45. Vjerovjesnik, s.a.v.s., i prisutni ostavili su na miru beduina koji se mokrio u džamiji dok nije završio mokrenje

٤٥ ـ باب: تَرْكِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَالنَّاسِ الأَعْـرَابِيَّ حَتَّى فَرَغَ مِنْ بَوْلِهِ فِي ٱلمَسْجِدِ

166. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan beduin ustao i pomokrio se u džamiji. Svijet je na njega nasrnuo, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., im reče:

"Pustite ga, a na njegovu mokraću izlijte vedro vode ili kofu vode! Poslani ste da olakšavate, a ne da otežavate."

١٦٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَبَالَ فِي ٱلْمَسْجِدِ، فَتَنَاوَلَهُ ٱلنَّاسُ، فَقَالَ لَهُمُ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (دَعُوهُ وَهَرِيقُوا عَلَى بَوْلِهِ سَجْلًا مِنْ مَاءٍ، أَوْ ذَنُوبًا مِنْ مَاءٍ، فَإِنَّمَا بُعِثْتُمْ مُيَسِّرِينَ، وَلَمْ تُبْعَثُوا مُعَسِّرِينَ).

46. Dječija mokraća

٤٦ ـ باب: بَوْلِ ٱلصِّبْيَانِ

167. Umm Kajs bint Mihsan, r.a., priča da je donijela jednom kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svog malog sina koji još nije bio počeo jesti (običnu) hranu. On ga je posadio na svoje krilo pa mu se dijete pomokrilo na haljine. Tada je on zatražio vode i polio to mjesto, ali ga nije ispirao.

١٦٧ : عَنْ أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مِحْصَنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهَا أَتَتْ بِٱبْنٍ لَهَا صَغِيرٍ، لَمْ يَأْكُلِ ٱلطَّعَامَ، إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَأَجْلَسَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي حَجْرِهِ، فَبَالَ عَلَى ثَوْبِهِ، فَدَعَا بِمَاءٍ، فَنَضَحَهُ وَلَمْ يَغْسِلْهُ.

47. Mokrenje stojeći i čučeći

٤٧ ـ باب: ٱلْبَوْلِ قَائِماً وَقَاعِداً

168. Huzejfe, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom došao do gomile smetljišta, pomokrio se stojeći a potom zatražio vodu.

- Ja sam mu donio vodu i on je uzeo abdest - kaže Huzejfe.

١٦٨ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى ٱلنَّبِيُّ ﷺ سُبَاطَةَ قَوْمٍ، فَبَالَ قَائِمًا، ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ، فَجِئْتُهُ بِمَاءٍ فَتَوَضَّأَ.

48. Mokrenje pored nekoga zaklonjen zidom

٤٨ - باب: ٱلبَـوْلِ عِنْـدَ صَاحِبِـهِ وَٱلتَّسَتُّرِ بِٱلْحَائِطِ

169. U drugoj predaji koju prenosi Huzejfe, r.a., stoji:

– Odmakao sam se od njega, a on mi je dao znak da priđem. Prišao sam i stajao iza njega dok nije završio (mokrenje).

١٦٩ وَفي رِواية عَنْهُ: فَانْتَبَذْتُ مِنْهُ، فَأَشَارَ إِلَيَّ فَجِئْتُهُ، فَقُمْتُ عِنْدَ عَقِبِهِ حَتَّى فَرَغَ.

49. Pranje krvi

٤٩ - باب: غَسْلِ ٱلدَّمِ

170. Esma, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došla jedna žena i pitala:

- Kada neka od nas ima menstrualnu krv na odjeći, šta da radi?

"Ostrugat će je, zatim je nakvasiti i isprati vodom, a potom u njoj klanjati", rekao je on.

١٧٠ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

جَاءَتِ ٱمْرَأَةٌ إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ: أَرَأَيْتَ إِحْدَانَا تَحِيضُ فِي ٱلثَّوْبِ، كَيْفَ تَصْنَعُ؟ قَالَ: (تَحُتُّهُ، ثُمَّ تَقْرُصُهُ بِالمَاءِ، وَتَنْضَحُهُ، وَتُصَلِّي فِيهِ).

171. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došla Fatima bint Ebu Hubejš i pitala:

- Allahov Poslaniče, ja imam krvarenje i nakon menstruacije i nisam čista, pa da li ću izostaviti klanjanje namaza?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odgovorio:

"Ne, to je krv iz krvnog kanala, a nije menstruacija. Kada ti se pojavi menstruacija izostavljaj namaz, a kada prestane operi krv sa sebe (okupaj se) i onda klanjaj. Zatim za svaki namaz uzimaj abdest dok ne dođe vrijeme (menstruacije)."

١٧١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي حُبَيْشٍ إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنِّي ٱمْرَأَةٌ أُسْتَحَاضُ فَلاَ أَطْهُرُ، أَفَأَدَعُ ٱلصَّلاَةَ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ، إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ، وَلَيْسَ بِحَيْضٍ، فَإِذَا أَقْبَلَتْ حَيْضَتُكِ فَدَعِي ٱلصَّلاَةَ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْسِلِي عَنْكِ ٱلدَّمَ ثُمَّ صَلِّي).

(ثُمَّ تَوَضَّئِي لِكُلِّ صَلاَةٍ، حَتَّى يَجِيءَ ذَلِكَ ٱلْوَقْتُ).

٥٠ - باب: غَسْلِ ٱلْمَنِيِّ وَفرْكِهِ

50. Sapiranje i satiranje sperme

١٧٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَغْسِلُ ٱلْجَنَابَةَ مِنْ ثَوْبِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَيَخْرُجُ إِلَى ٱلصَّلاَةِ، وَإِنَّ بُقَعَ ٱلْمَاءِ فِي ثَوْبِهِ.

172. Aiša, r.a., kaže:

– Sapirala sam spermu sa odjeće Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on bi izlazio na namaz dok su tragovi od vode još bili na njegovom odijelu.

٥١ - باب: أَبـوَالِ ٱلإِبِلِ وَالدَّوَابِّ وَٱلغَنَمِ وَمَرَابِضِهَا

51. Mokraća deve te krupne i sitne stoke i njihovi torovi

١٧٣ : عَنْ أَنسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمَ نَاسٌ مِنْ عُكَلٍ أَوْ عُرَيْنَةَ، فَاجْتَوَوُا ٱلْمَدِينَةَ، فَأَمَرَهُمُ ٱلنَّبِيُّ ﷺ بِلِقَاحٍ، وَأَنْ يَشْرَبُوا مِنْ أَبْوَالِهَا وَأَلْبَانِهَا، فَانْطَلَقُوا، فَلَمَّا صَحُّوا، قَتَلُوا رَاعِيَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، وَٱسْتَاقُوا ٱلنَّعَمَ، فَجاءَ ٱلْخَبَرُ فِي أَوَّلِ ٱلنَّهَارِ، فَبَعَثَ فِي آثَارِهِمْ، فَلَمَّا ٱرْتَفَعَ ٱلنَّهَارُ جِيءَ بِهِمْ، فَأَمَرَ فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ، وَسُمِرَتْ أَعْيُنُهُمْ، وَأُلْقُوا فِي ٱلْحَرَّةِ، يَسْتَسْقُونَ فَلاَ يُسْقَوْنَ.

173. Enes, r.a., priča da neki ljudi iz plemena Ukel ili Urejne nisu podnosili klimu u Medini pa ih je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao da idu sa stadom deva muzara i da piju njihovu mokraću i mlijeko. Oni su tamo otišli, i kada su se oporavili, ubili su čobana Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., deva a stoku potjerali sa sobom. Vijest o tome stigla je (Poslaniku, a.s.) izjutra i on je za njima poslao potjeru. Kada je dan poodmakao, dovedeni su i on je naredio da im se odsijeku i ruke i noge, a oči spprže i oni bace na sunčanu žegu. Tražili su vode, ali im ona nije data.

[Ebu Kilabe je rekao:

"To su oni koji su krali, ubijali, nakon vjerovanja povratili se u nevjerstvo i ratovali protiv Boga i Njegova Poslanika."]

١٧٤ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

174. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prije nego što je bila sagrađena džamija, klanjao u torovima ovaca.

كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي، قَبْلَ أَنْ يُبْنَى ٱلْمَسْجِدُ، فِي مَرَابِضِ ٱلْغَنَمِ.

52. O nečistoći koja upadne u maslo ili vodu

٥٢ - باب: مَا يَقَعُ مِنَ ٱلنَّجَاسَاتِ فِي ٱلسَّمْنِ وَٱلْمَاءِ

175. Mejmuna, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio upitan šta raditi sa mišem koji je pao u masnoću.

"Izbacite ga zajedno sa onim što je oko njega i jedite (ostatak) svog masla", rekao je.

١٧٥ : عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ سُئِلَ عَنْ فَأْرَةٍ سَقَطَتْ فِي سَمْنٍ، فَقَالَ: (أَلْقُوهَا وَمَا حَوْلَهَا وَكُلُوا سَمْنَكُمْ).

176. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Svaka rana koju musliman zadobije na Allahovom putu bit će na Sudnjem danu onakva kakva je bila kada je probodena i krv će iz nje teći, boja će joj biti boja krvi a miris miris mošusa."

١٧٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ. عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كُلُّ كَلْمٍ يُكْلَمُهُ ٱلْمُسْلِمُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، يَكُونُ يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ كَهَيْئَتِهَا، إِذْ طُعِنَتْ، تَفَجَّرُ دَمًا، ٱللَّوْنُ لَوْنُ ٱلدَّمِ، وَٱلْعَرْفُ عَرْفُ ٱلْمِسْكِ).

53. Mokrenje u stajaću vodu

٥٣ - باب: ٱلْبَوْلُ فِي ٱلْمَاءِ ٱلدَّائِمِ

177. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas ni u kom slučaju ne mokri u stajaću vodu koja ne otječe, (jer će se možda trebati) u njoj prati!"

١٧٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (لاَ يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي ٱلْمَاءِ ٱلدَّائِمِ ٱلَّذِي لاَ يَجْرِي، ثُمَّ يَغْتَسِلُ فِيهِ)

54. Bacanje nečisti ili lešine na leđa klanjača ne kvari mu namaz

٥٤ - باب: إِذَا أُلْقِيَ عَلَى ظَهْرِ ٱلْمُصَلِّي قَذَرٌ وجِيفَةٌ لَمْ تَفْسُدْ عَلَيْهِ صَلاَتُهُ

178. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao pokraj Kabe, dok su Ebu Džehl i njegova družina sjedili. Utom jedan od njih reče ostalima:

- Koji će od vas donijeti utrobu zaklane deve toga i toga i staviti je na Muhammedova leđa kada on bude na sedždi?

Najzlobniji od te družine otrčao je i čekao dok se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije spustio na sedždu i to mu stavio na leđa između plećaka.

Ja sam - kaže Abdullah ibn Mesud - to promatrao, ali nisam mogao ništa učiniti. Volio sam da sam ih mogao spriječiti. Oni su se - kaže on - počeli smijati i podgurkivati dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostao na sedždi i nije dizao svoju glavu sve dok nije došla Fatima i zbacila mu to sa leđa. Tada je on podigao svoju glavu i tri puta rekao:

"Allahu moj, kazni Kurejšije (nevjernike)!"

Ta im je kletva pala teško - kaže Abdullah - jer su smatrali da svaka dova u ovom gradu biva kod Boga uslišana. Potom (ih) je imenovao:

"Allahu moj, uništi Ebu Džehla, uništi Utbu ibn Rebia, Šejbu ibn Rebia, Velida ibn Utbu, Umejja ibn Halefa, Ukbu ibn Ebu Muajta."

Nabrojao je i sedmog, ali je njegovo ime prenosilac zaboravio.

- Kunem se Onim u čijoj je ruci moj život da sam vidio one koje je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nabrojao pobijene u Kalibu (presušenom bunaru) Bedra - kaže (Abdullah ibn Mesud).

١٧٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُصَلِّي عِنْدَ ٱلْبَيْتِ وَأَبُو جَهْلٍ وَأَصْحَابٌ لَهُ جُلُوسٌ إِذْ قَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: أَيُّكُمْ يَجِيءُ بِسَلَى جَزُورِ بَنِي فُلاَنٍ، فَيَضَعُهُ عَلَى ظَهْرِ مُحَمَّدٍ إِذَا سَجَدَ؟ فَانْبَعَثَ أَشْقَى ٱلْقَوْمِ فَجَاءَ بِهِ، فَنَظَرَ حَتَّى إِذا سَجَدَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، وَضَعَهُ عَلَى ظَهْرِهِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ، وَأَنَا أَنْظُرُ لاَ أُغْنِي شَيْئًا، لَوْ كَانَ لِي مَنَعَةٌ، قَالَ: فَجَعَلُوا يَضْحَكُونَ وَيُحِيلُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ سَاجِدٌ لاَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ، حَتَّى جَاءَتْهُ فَاطِمَةُ، فَطَرَحَتْ عَنْ ظَهْرِهِ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ قَالَ: (ٱللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِقُرَيْشٍ). ثَلاثَ مَرَّاتٍ، فَشَقَّ عَلَيْهِمْ إِذْ دَعَا عَلَيْهِمْ، وَكَانُوا يَرَوْنَ أَنَّ ٱلدَّعْوَةَ فِي ذَلِكَ ٱلْبَلَدِ مُسْتَجَابَةٌ، ثُمَّ سَمَّى: (ٱللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِأَبِي جَهْلٍ، وَعَلَيْكَ بِعُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَشَيْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَٱلْوَلِيدِ بْن عُتْبَةَ، وَأُمَيَّةَ بْنِ خَلَفٍ، وَعُقْبَةَ بْنِ أَبِي مُعَيْطٍ). وَعَدَّ ٱلسَّابِعَ فَنَسِيَهُ الراوي. قَالَ: فَوَٱلَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ رَأَيْتُ ٱلَّذِينَ عَدَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ صَرْعَى، فِي ٱلْقَلِيبِ قَلِيبِ بَدْرٍ.

55. Pljuvačka, slina i slično u haljini

٥٥ ـ باب: ٱلْبُصاقِ وَٱلْمُخاطِ وَنَحوِهِ فِي ٱلثَّوْبِ

179. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom prilikom izbacio pljuvačku u svoju haljinu.

١٧٩ : عَنْ أَنَسٍ رضي ٱلله عنه قال: بَزَقَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فِي ثَوْبِهِ.

56. Žena može sapirati krv sa očevog lica

٥٦ ـ باب: غَسْلِ ٱلمَرأةِ ٱلدَّمَ عَن وَجْهِ أَبِيها

180. (Ebu Hazim prenosi) da je, kada je svijet pitao Sehla ibn Sa'da es-Saidija, r.a., čime je liječena rana Vjerovjesnika, s.a.v.s., on odgovorio:

- Nije preostao niko ko to bolje zna od mene. Alija je donosio vodu u svome štitu a Fatima je sapirala krv sa njegova lica. Onda je spaljena jedna (slamnata) hasura, i rana je tim (pepelom) natrpana.

١٨٠ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ٱلسَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَأَلَهُ ٱلنَّاسُ: بِأَيِّ شَيْءٍ دُووِيَ جُرْحُ ٱلنَّبِيِّ ﷺ؟ فَقَالَ: مَا بَقِيَ أَحَدٌ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، كَانَ عَلِيٌّ يَجِيءُ بِتُرْسِهِ فِيهِ مَاءٌ، وَفَاطِمَةُ تَغْسِلُ عَنْ وَجْهِهِ ٱلدَّمَ، وأُخِذَ حَصِيرٌ فَأُحْرِقَ، فَحُشِيَ بِهِ جُرْحُهُ.

57. Misvak

٥٧ ـ باب: ٱلسِّوَاكِ

181. Ebu Musa, r.a., kaže da je došao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i našao ga kako sa misvakom u ruci čisti zube izgovarajući “a‘, a‘”, kao da povraća, dok mu je misvak bio u ustima.

١٨١ : عَنْ أَبِي مُوسى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ، فَوَجَدْتُهُ يَسْتَنُّ بِسِوَاكٍ بِيَدِهِ، يَقُولُ أُعْ أُعْ، وَٱلسِّوَاكُ فِي فِيهِ، كَأَنَّهُ يَتَهَوَّعُ.

182. Huzejfe, r.a., kaže da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi ustao noću, prao zube misvakom.

١٨٢ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، إِذَا قَامَ مِنَ ٱللَّيْلِ، يَشُوصُ فَاهُ بِالسِّوَاكِ.

58. Ustupanje misvaka starijem

٥٨ ـ باب: دَفْعِ ٱلسِّوَاكِ إِلى ٱلأَكْبَرِ

183. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Sanjao sam da perem zube misvakom i da su mi došla dva čovjeka

١٨٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ:

od kojih je jedan bio stariji od drugoga. Ja sam ispružio misvak mlađem.

- (Ustupi) starijem - rečeno mi je, te ga predadoh starijem između njih.

(أَرَانِي أَتَسَوَّكُ بِسِوَاكٍ، فَجَاءَنِي رَجُلاَنِ، أَحَدُهُما أَكْبَرُ مِنَ ٱلآخَرِ، فَنَاوَلْتُ ٱلسِّوَاكَ ٱلأَصْغَرَ مِنْهُمَا، فَقِيلَ لِي: كَبِّرْ، فَدَفَعْتُهُ إِلَى ٱلأَكْبَرِ مِنْهُمَا).

59. O vrlini osobe koja provede noć pod abdestom

٥٩ ـ باب: فَضْلِ مَنْ بَاتَ عَلَى ٱلْوُضُوءِ

184. El-Bera' ibn Azib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada hoćeš ići u svoju postelju, abdesti se onako kao što se abdestiš za namaz, zatim lezi na desnu stranu i reci: (*Allahumme eslemtu vedžhi ilejke, ve fevvedtu emri ilejke, ve eldže'tu zahri ilejke, ragbeten ve rehbeten ilejke. La meldže'e ve la mendža minke illa ilejke. Allahumme amentu bikitabike-llezi enzelte ve nebijjike-llezi erselte* - Allahu moj, Tebi se predajem i svaki svoj posao Tebi povjeravam. Sa nadom i strahom Tebi se sklanjam. Utočišta i spasa od Tebe nema nego opet samo kod Tebe. Allahu moj, vjerujem Tvoju Knjigu (Kur'an) koju si objavio i Vjerovjesnika (Muhammeda) koga si poslao) - pa ako umreš te noći, umro si kao musliman. Nastoj da ove riječi budu posljednje što govoriš."

- Ja sam to - kaže El-Bera' - ponovio pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i kada sam došao do 'Allahu moj, vjerujem u Knjigu koju si objavio' rekao sam 'i Tvoga Poslanika', a on reče:

"Ne tako, nego 'i Tvoga Vjerovjesnika koga si poslao.'"

١٨٤ : عَنِ ٱلْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ، فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلاَةِ، ثُمَّ ٱضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ ٱلأَيْمَنِ، ثُمَّ قُلِ: ٱللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لاَ مَلْجَأَ وَلاَ مَنْجَى مِنْكَ إِلاَّ إِلَيْكَ، ٱللَّهُمَّ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ ٱلَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ ٱلَّذِي أَرْسَلْتَ. فَإِنْ مُتَّ مِنْ لَيْلَتِكَ، فَأَنْتَ عَلَى ٱلْفِطْرَةِ، وَٱجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَكَلَّمُ بِهِ). قَالَ: فَرَدَّدْتُهَا عَلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا بَلَغْتُ: ٱللَّهُمَّ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ ٱلَّذِي أَنْزَلْتَ، قُلْتُ: وَرَسُولِكَ، قَالَ: (لاَ، وَنَبِيِّكَ ٱلَّذِي أَرْسَلْتَ).

٥ - كتابُ الغُسلِ

5. O GUSULU (KUPANJU)

١ - باب: ٱلوُضُوءِ قَبْلِ ٱلغُسْلِ

1. Uzimanje abdesta prije kupanja

١٨٥ : عَنْ عَائِشَةَ، زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَرَضِيَ عَنْهَا:
أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ: كَانَ إِذَا ٱغْتَسَلَ مِنَ ٱلْجَنَابَةِ، بَدَأَ فَغَسَلَ يَدَيْهِ، ثُمَّ يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلاَةِ، ثُمَّ يُدْخِلُ أَصَابِعَهُ فِي ٱلْمَاءِ، فَيُخَلِّلُ بِهَا أُصُولَ ٱلشَّعْرِ، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلاَثَ غُرَفٍ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ يُفِيضُ ٱلْمَاءَ عَلَى جِلْدِهِ كُلِّهِ.

185. Aiša, supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad god bi se htio kupati zbog džunupluka, počinjao sa pranjem ruku, zatim bi uzimao abdest kao što ga uzima za namaz, zatim bi stavio prste u vodu i provukao ih kroz korijen svoje kose, a potom bi salio tri pregršti vode po glavi i onda oblio vodom cijelu svoju kožu.

١٨٦ : عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: تَوَضَّأَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وُضُوءَهُ لِلصَّلاَةِ، غَيْرَ رِجْلَيْهِ، وَغَسَلَ فَرْجَهُ وَمَا أَصَابَهُ مِنَ ٱلأَذَى، ثُمَّ أَفَاضَ عَلَيْهِ ٱلْمَاءَ، ثُمَّ نَحَّى رِجْلَيْهِ، فَغَسَلَهُمَا، هٰذِهِ غُسْلُهُ مِنَ ٱلْجَنَابَةِ.

186. Mejmuna, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča:

Prije kupanja Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi se abdestio onako kao što se abdesti i za namaz, osim (pranja) nogu. Oprao bi svoj spolni organ i sve što mu je smetalo, potom bi se oblio vodom, a onda pomakao noge ustranu i oprao ih. To je njegovo kupanje od džunupluka.

٢ - باب: غُسْلِ ٱلرَّجُلِ مَعَ ٱمرأَتِه

2. Kupanje čovjeka zajedno sa svojom ženom

١٨٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَٱلنَّبِيُّ ﷺ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، مَنْ قَدَحٍ يُقَالُ لَهُ ٱلْفَرَقُ.

187. Aiša, r.a., kaže:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., i ja kupali smo se iz jedne posude zvane *ferek*.

3. Kupanje sa jednim sa'om vode i slično

٣ ـ باب: ٱلغُسْلِ بِالصَّاعِ وَنَحْوِهِ

188. Aiša, r.a., kaže da su je pitali kako se kupao Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa je ona zatražila posudu sličnu *sa'u*, okupala se i oblila svoju glavu. Između nje i onog ko je pitao bio je zastor.

١٨٨ : وعنها رضي الله عنها أَنَّها سُئِلَتْ عَنْ غُسْلِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَدَعَتْ بِإِنَاءٍ نَحْوٍ مِنْ صَاعٍ، فَاغْتَسَلَتْ، وَأَفَاضَتْ عَلَى رَأْسِهَا، وَبَيْنَهَا وبين السائلِ حِجَابٌ.

189. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da ga je jedan čovjek upitao o kupanju i da mu je on odgovorio:

- Dovoljan ti je *sa'* vode.

- Meni nije dovoljan - reče čovjek.

Džabir mu odgovori:

- Bio je dovoljan onome ko je imao bujniju kosu od tebe i bio bolji od tebe, a zatim obuče svoju odjeću i pređe pred džemat kao imam.

١٨٩ : عن جابرِ بنِ عبدِ اللهِ رضي الله عنهما أَنَّه سأَلَهُ رَجُلٌ عن الغسل؟، فَقَالَ: يَكْفِيكَ صَاعٌ. فَقَالَ رَجُلٌ: مَا يَكْفِينِي، فَقَالَ جَابِرٌ: كَانَ يَكْفِي مَنْ هُوَ أَوْفَى مِنْكَ شَعَرًا وَخَيْرٌ مِنْكَ، ثُمَّ أَمَّهُمْ فِي ثَوْبٍ.

4. Ljevanje vode po glavi pri kupanju triput

٤ ـ باب: مَنْ أَفَاضَ عَلَى رَأْسِهِ ثَلاَثاً

190. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Što se mene tiče, ja po svojoj glavi poljevam vodu triput", pokazavši to sa svoje dvije ruke.

١٩٠ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَمَّا أَنَا فَأُفِيضُ عَلَى رَأْسِي ثَلاَثًا). وَأَشَارَ بِيَدَيْهِ كِلْتَيْهِمَا.

5. Kupanje iz kablice i namirisavanje

٥ ـ باب: مَنْ بَدَأَ بِالحِلاَبِ أَوِ ٱلطِّيبِ عِنْدَ ٱلْغُسْلِ

191. Aiša, r.a., priča:

– Kada bi se Vjerovjesnik, s.a.v.s., htio kupati od džunupluka (nakon spolnog odnosa ili ejakulacije u snu), zatražio bi *hilab* (vrsta mirisa) ili nešto slično,

١٩١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:
كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِذَا ٱغْتَسَلَ مِنَ ٱلْجَنَابَةِ،

uzeo to svojom rukom i počeo bi trljanje sa desne polovine svoje glave, zatim lijeve, zatim sredine glave sa objema rukama.

دَعَا بِشَيْءٍ نَحْوَ ٱلْحِلَابِ، فَأَخَذَ بِكَفِّهِ، فَبَدَأَ بِشِقِّ رَأْسِهِ ٱلْأَيْمَنِ، ثُمَّ ٱلْأَيْسَرِ، فَقَالَ بِهِمَا عَلَى وَسَطِ رَأْسِهِ.

6. Opetovanje spolnog odnosa

٦ - باب: إذا جَامَعَ ثُمَّ عَادَ

192. Aiša, r.a., priča:

– Namirisavala sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa bi on obilazio svoje supruge i osvanuo kao muhrim namirisan.

١٩٢ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أُطَيِّبُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَيَطُوفُ عَلَى نِسَائِهِ، ثُمَّ يُصْبِحُ مُحْرِمًا يَنْضَحُ طِيبًا.

193. Enes, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., obilazio je ukrug svoje supruge u toku dana i noći. Njih je tada bilo jedanaest, a po drugoj predaji devet. Enesu neko reče:

- Je li to on bio u stanju?

- Mi smo govorili da je njemu dato snage tridesetorice (ljudi) - odgovorio je on.

١٩٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَدُورُ عَلَى نِسَائِهِ فِي ٱلسَّاعَةِ ٱلْوَاحِدَةِ، مِنَ ٱللَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ، وهُنَّ إِحْدَى عَشْرَةَ. وَفي رواية: تِسْعُ نِسْوَةٍ. قيل لِأَنَس: أَوَ كَانَ يُطِيقُ ذَلكَ؟ قَالَ: كُنَّا نَتَحَدَّثُ أَنَّهُ أُعْطِيَ قُوَّةَ ثَلَاثِينَ.

7. Upotreba kozmetike prije kupanja

٧ - باب: مَنْ تَطَيَّبَ واغتَسلَ

194. Aiša, r.a., kaže:

– Kao da sada gledam sjaj mirisa na razdioku kose Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je bio muhrim.

١٩٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِيصِ الطِّيبِ، فِي مَفْرِقِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ مُحْرِمٌ.

8. Trljanje kose tokom kupanja

195. Aiša, r.a., priča:

– Kada bi se god Allahov Poslanik, s.a.v.s., kupao zbog džunupluka, oprao

bi prvo ruke, a onda bi se abdestio kao za namaz, zatim bi prstima ruku trljao kosu. Kada bi bio uvjeren da je kožu pod njom natopio, polio bi po glavi vodu tri puta, a iza toga oprao ostatak tijela.

٨ - باب: تَخْلِيلِ ٱلشَّعَرِ أثناء الغُسلِ

١٩٥ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنها قَالَتْ :

كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا ٱغْتَسَلَ مِنَ ٱلجَنابَةِ، غَسَلَ يَدَيْهِ، وَتَوَضَّأَ وُضُوءَهُ لِلصَّلاَةِ، ثُمَّ ٱغْتَسَلَ، ثُمَّ يُخَلِّلُ بِيَدَيْهِ شَعَرَهُ، حَتَّى إِذَا ظَنَّ أَنَّهُ قَدْ أَرْوَى بَشَرَتَهُ، أَفاضَ عَلَيْهِ المَاءَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ.

9. Kada se neko sjeti u džamiji da je džunup, izaći će odmah, a neće uzeti tejemmum

196. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Kada je jednom proučen ikamet za namaz i safovi već izravnati, izašao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., (iz svoga stana). Kada je stao na mjesto gdje je klanjao namaz, sjetio se da je džunup pa nam je rekao:

"Ostanite na svojim mjestima."

Potom je otišao (u stan) i okupao se i kad se vratio, sa glave mu je još kapala voda, izgovorio je tekbir i za njim smo klanjali.

٩ - باب: إِذَا ذَكَرَ فِي ٱلمَسجِدِ أَنَّهُ جُنُبٌ يَخرُجُ كَمَا هُوَ وَلاَ يَتَيَمَّمُ

١٩٦ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: أُقِيمَتِ ٱلصَّلاَةُ وَعُدِّلَتِ ٱلصُّفُوفُ قِيَامًا، فَخَرَجَ إِلَيْنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَلَمَّا قَامَ فِي مُصَلاَّهُ، ذَكَرَ أَنَّهُ جُنُبٌ، فَقَالَ لَنَا: (مَكَانَكُمْ). ثُمَّ رَجَعَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيْنَا وَرَأْسُهُ يَقْطُرُ، فَكَبَّرَ فَصَلَّيْنَا مَعَهُ.

10. Kupanje potpuno nag i sam

197. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Izraelićani su se kupali nagi, gledajući jedni druge, a Musa se kupao sam. Oni su međusobno govorili:

- Bogami, Musa se izbjegava kupati zajedno s nama samo zbog toga što je kilav.

١٠ - باب: مَن ٱغْتَسلَ عُرْيَاناً وَحْدَهُ فِي خَلْوَةٍ

١٩٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ يَغْتَسِلُونَ عُرَاةً، يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ، وَكَانَ مُوسَى يَغْتَسِلُ وَحْدَهُ، فَقَالُوا: وَٱللهِ مَا يَمْنَعُ مُوسَى أَنْ يَغْتَسِلَ

Jednog dana Musa se otišao okupati, a svoje haljine ostavio je na jedan kamen i taj je kamen nestao zajedno sa njegovim haljinama. Tada je Musa izašao govoreći:

- Moje odijelo, kamenu!

Tako su Izraelićani vidjeli Musaa i kazali:

- Bogami, Musa nema mahane.

Musa je uzeo svoje haljine i počeo po kamenu tući."

Ebu Hurejre kaže:

- Bogami, na kamenu ima još šest ili sedam ožiljaka od tih udaraca.

198. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se jednom prilikom Ejub kupao nag, na njega su se sručili zlatni skakavci. Ejub ih je počeo skupljati u svoje haljine a njegov Gospodar ga pozva:

'O Ejube, zar ti ja nisam dao veći imetak od toga koga ti sada vidiš!'

- Da, tako mi Tvoje veličine - odgovori Ejub - no ja ne mogu zanemariti Tvoju blagodat."

11. Zaklanjanje od svijeta pri kupanju

199. Umm Hani bint Ebu Talib, r.a., kaže:

- U godini osvojenja Mekke otišla sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i zatekla ga gdje se kupa a Fatima ga zaklanja (platnom).

"Ko je to?", upitao je.

- Ja, Umm Hani - odgovorila sam.

مَعَنَا إِلاَّ أَنَّهُ آدَرُ، فَذَهَبَ مَرَّةً يَغْتَسِلُ، فَوَضَعَ ثَوْبَهُ عَلَى حَجَرٍ، فَفَرَّ ٱلْحَجَرُ بِثَوْبِهِ، فَخَرَجَ مُوسَى فِي إِثْرِهِ، يَقُولُ: ثَوْبِي يَا حَجَرُ، ثوبي يَا حَجَر، حَتَّى نَظَرَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ إِلَى مُوسَى، فَقَالُوا: وَٱللهِ مَا بِمُوسَى مِنْ بَأْسٍ، وَأَخَذَ ثَوْبَهُ، فَطَفِقَ بِالْحَجَرِ ضَرْبًا). فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَٱللهِ إِنَّهُ لَنَدَبٌ بِالْحَجَرِ، سِتَّةٌ أَوْ سَبْعَةٌ، ضَرْبًا بِالْحَجَرِ.

١٩٨ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَا أَيُّوبُ يَغْتَسِلُ عُرْيَانًا، فَخَرَّ عَلَيْهِ جَرَادٌ مِنْ ذَهَبٍ، فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَحْتَثِي فِي ثَوْبِهِ، فَنَادَاهُ رَبُّهُ: يَا أَيُّوبُ، أَلَمْ أَكُنْ أَغْنَيْتُكَ عَمَّا تَرَى؟ قَالَ: بَلَى وَعِزَّتِكَ، وَلٰكِنْ لاَ غِنَى بِي عَنْ بَرَكَتِكَ).

١١ - باب: ٱلتَّسَتُّرِ فِي ٱلغُسْلِ عِنْدَ ٱلنَّاسِ

١٩٩ : عَنْ أُمِّ هَانِىءٍ بِنْتِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: ذَهَبْتُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ عَامَ ٱلْفَتْحِ، فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ وَفَاطِمَةُ تَسْتُرُهُ، فَقَالَ: (مَنْ هٰذِهِ؟). فَقُلْتُ: أَنَا أُمُّ هَانِىءٍ.

١٢ - باب: عَرَقِ ٱلجُنُبِ وَأَنَّ ٱلمُؤْمِنَ لا يَنْجُس

٢٠٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

12. Musliman ne može biti nečist

200. Ebu Hurejre, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., sreo u jednom sokaku Medine pa se, s obzirom da je bio džunup, sklonio od njega i otišao se okupati, a kada je došao, on je upitao:

"Gdje si bio, Ebu Hurejre?"

- Bio sam džunup i bilo mi je neprijatno da sjedim s tobom kada nisam čist - odgovori Ebu Hurejre.

"Subhanallah, vjernik nikad nije nečist", rekao je (Vjerovjesnik s.a.v.s.).

13. Spavanje džunupa ako uzme abdest

201. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

- Može li se ići na spavanje kao džunup?

"Da. Nakon što uzme abdest, džunup može ići na spavanje."

14. Spolni odnos i obavezno kupanje

202. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se muškarac smjesti između njena četiri dijela (ruku i nogu žene) i obavi spolni akt, kupanje je obavezno."

أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ لَقِيَهُ فِي بَعْضِ طُرُقِ ٱلْمَدِينَةِ وَهُوَ جُنُبٌ، قال: فَٱنْخَنَسْتُ مِنْهُ، فَذَهَبْتُ فَٱغْتَسَلْتُ ثُمَّ جِئْتُ، فَقَالَ: (أَيْنَ كُنْتَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟). قَالَ: كُنْتُ جُنُبًا، فَكَرِهْتُ أَنْ أُجَالِسَكَ وَأَنَا عَلَى غَيْرِ طَهَارَةٍ، فَقَالَ: (سُبْحَانَ ٱللهِ، إِنَّ ٱلْمُؤْمِنَ لاَ يَنْجُسُ).

١٣ ـ باب: مَبِيت الجُنُب إذا تَوضَّأ. . . .

٢٠١ : عَنِ عُمَرَ بْنِ ٱلْخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: سَأَلَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ: أَيَرْقُدُ أَحَدُنَا وَهُوَ جُنُبٌ؟ قَالَ: (نَعَمْ إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْقُدْ وَهُوَ جُنُبٌ).

١٤ ـ باب: إذا ٱلتقى ٱلختانان

٢٠٢ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا جَلَسَ بَيْنَ شُعَبِهَا ٱلأَرْبَعِ، ثُمَّ جَهَدَهَا، فَقَدْ وَجَبَ ٱلْغُسْلُ).

6. O MENSTRUACIJI

٦ - كتابُ الحيض

1. Propis o ženama kada dobiju menstruaciju

١ - باب: الأمر بالنُّفَساءِ إذا نَفِسْنَ

203. Aiša, r.a., priča:

– Krenuli smo sa jedinom namjerom da obavimo hadž. Kada smo stigli u Serif (mjesto udaljeno od Mekke jedanaest kilometara), dobila sam menstruaciju. Allahov Poslanik, s.a.v.s., unišao mi je pod šator i zatekao me da plačem.

“Šta ti je? Jesi li dobila menstruaciju?”, upitao me je.

- Da - potvrdila sam.

“To je nešto što je Allah propisao kćerima Ademovim, pa obavljaj ono što bude obavljao svaki hodočasnik osim tavafa, (obilaska oko Kabe).”

- Allahov je Poslanik, s.a.v.s. - kaže Aiša - zaklao u ime svojih žena goveče na ime kurbana.

٢٠٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا لاَ نَرَى إِلاَّ ٱلْحَجَّ، فَلَمَّا كُنتُ بِسَرِفٍ حِضْتُ، فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَنَا أَبْكِي، قَالَ: (مَا لَكِ أَنَفِسْتِ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (إِنَّ هٰذَا أَمْرٌ كَتَبَهُ ٱللهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ، فَاقْضِي مَا يَقْضِي ٱلْحَاجُّ، غَيْرَ أَنْ لاَ تَطُوفِي بِالْبَيْتِ).

قَالَتْ: وَضَحَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنْ نِسَائِهِ بِالْبَقَرِ.

2. Pranje glave i češljanje kose mužu žene s menstruacijom

٢ - باب: غَسْلِ ٱلحَائِضِ رَأْسَ زَوجِهَا وتَرجِيلِه

204. Aiša, r.a., kaže:

– Češljala sam kosu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a imala sam menstruaciju.

٢٠٤ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أُرَجِّلُ رَأْسَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَأَنَا حَائِضٌ.

205. Aiša, r.a., u drugoj predaji kaže da bi joj Allahov Poslanik, s.a.v.s., dok je bio u džamiji (radi i‘tikafa), približavao glavu dok je ona bila u svojoj sobi i da ga je ona češljala a imala je menstruaciju.

٢٠٥ :وَ في رواية: وَهُوَ مُجَاوِرٌ فِي ٱلْمَسْجِدِ، يُدْنِي لَهَا رَأْسَهُ، وَهِيَ فِي حُجْرَتِهَا، فَتُرَجِّلُهُ وَهِيَ حَائِضٌ.

3. Učenje Kur'ana na krilu supruge sa menstruacijom

٣ - باب: قِرَاءَةِ الرَّجُلِ فِي حَجْرِ امْرَأَتِهِ وَهِيَ حَائِضٌ

206. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi se naslanjao na moje krilo dok sam imala menstruaciju, a zatim bi učio Kur'an.

٢٠٦ : وعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَتَّكِئُ فِي حَجْرِي وَأَنَا حَائِضٌ، ثُمَّ يَقْرَأُ ٱلْقُرْآنَ:

4. Nazivanje krvarenja iza poroda menstruacijom

٤ - باب: مَنْ سَمَّى النِّفَاسَ حَيْضاً

207. Umm Seleme, r.a., priča:

– Dok sam ležala sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u crnom porubljenom ogrtaču (*hamisa*), dobila sam menstruaciju pa sam se nečujno izvukla i uzela haljine za menstruaciju.

"Jesi li dobila menstruaciju?", upitao je.

- Da - rekla sam a on me potom pozvao i ja sam legla s njim u košulji za menstruaciju (*hamila*).

٢٠٧ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - قَالَتْ: بَيْنَا أَنَا مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، مُضْطَجِعَةٌ فِي خَمِيصَةٍ، إِذْ حِضْتُ، فَانْسَلَلْتُ، فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حَيْضَتِي، قَالَ: (أَنُفِسْتِ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، فَدَعَانِي، فَاضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي ٱلْخَمِيلَةِ.

5. Doticanje žene sa menstruacijom

٥ - باب: مُبَاشَرَةِ ٱلحَائِضِ

208. Aiša, r.a., kaže:

– Ja i Vjerovjesnik, s.a.v.s., kupali smo se iz jedne posude, a bili smo džunupi. Tražio je pa sam oblačila *izar* (donju haljinu) i milovao me kada sam imala menstruaciju, a kada je bio u i'tikafu, pružao mi je glavu i ja sam mu je prala dok sam imala menstruaciju.

٢٠٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِىَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَٱلنَّبِيُّ ﷺ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، كِلاَنَا جُنُبٌ، وَكَانَ يَأْمُرُنِي فَأَتَّزِرُ، فَيُبَاشِرُنِي وَأَنَا حَائِضٌ، وَكَانَ يُخْرِجُ رَأْسَهُ إِلَيَّ وَهُوَ مُعْتَكِفٌ، فَأَغْسِلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ.

209. (Abdurrahman ibn Esved prenosi od svog oca) da je Aiša, r.a., kazala:

Kad bi neka od nas imala menstruaciju, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio da je pomiluje, naredio bi joj da u jeku obilnog odljeva krvi obuče *izar* (donju haljinu), i tek onda bi je milovao.

٢٠٩ : وَفِي رواية عَنْهَا - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - قَالَتْ: كَانَتْ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا، فَأَرَادَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ يُبَاشِرَهَا، أَمَرَهَا أَنْ تَتَّزِرَ فِي فَوْرِ حَيْضَتِهَا، ثُمَّ يُبَاشِرُهَا. وَأَيُّكُمْ يَمْلِكُ إِرْبَهُ، كَمَا كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَمْلِكُ إِرْبَهُ.

- A ko je od vas - kaže Aiša - u stanju kontrolirati svoju seksualnu strast kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio u stanju?

6. Žena sa menstruacijom izostavlja post

210. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izlazeći na dan Kurbanskog ili Ramazanskog bajrama na musallu, prošao pored nekoliko žena, rekao je:

"O žene, dajite milostinju? Predočeno mi je da ste većinom vi u Vatri."

- Zašto, Allahov Poslaniče? - upitaše.

"Mnogo proklinjete i nezahvalne ste supruzima. Nisam vidio nikoga kraće pameti i manjkavije vjere, a da zanese pamet i odlučnog čovjeka, kao što ste vi."

- U čemu je to nedostatak u našoj vjeri i našoj pameti, Allahov Poslaniče - upitale su?

"Nije li svjedočenje žene jednako polovici svjedočenja muškarca?", odgovorio je.

- Da - rekoše one.

"To je nedostatak pameti. A nije li žena sa menstruacijom ta koja ne klanja i ne posti?", upita.

- Da - potvrdiše.

"To je nedostatak u njenoj vjeri", reče on.

7. Boravak u i'tikafu osobe koja ima odljev krvi

211. Aiša, r.a., priča da je sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., boravila u i'tikafu

٦ - باب: تَرْكِ ٱلْحَائِضِ ٱلصَّوم

٢١٠ : عَنْ أَبي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: خَرَجَ علينا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ في أَضْحَى، أَو فِطْرٍ، إِلَى ٱلْمُصَلَّى، فَمَرَّ عَلَى ٱلنِّسَاءِ، فَقَالَ: (يَا مَعْشَرَ ٱلنِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي أُرِيتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ ٱلنَّارِ). فَقُلْنَ: وَبِمَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (تُكْثِرْنَ ٱللَّعْنَ، وَتَكْفُرْنَ ٱلْعَشِيرَ، مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلٍ وَدِينٍ أَذْهَبَ لِلُبِّ ٱلرَّجُلِ ٱلحَازِمِ مِنْ إِحْداكُنَّ). قُلْنَ: وَمَا نُقْصَانُ دِينِنَا وَعَقْلِنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (أَلَيْسَ شَهَادَةُ ٱلْمَرْأَةِ مِثْلَ نِصْفِ شَهَادَةِ ٱلرَّجُلِ؟). قُلْنَ: بَلَى، قَالَ: (فَذَلِكَ مِنْ نُقْصَانِ عَقْلِهَا، أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ؟). قُلْنَ: بَلَى، قَالَ: (فَذَلِكَ مِنْ نُقْصَانِ دِينِهَا).

٧ - باب: اعتِكَافِ المستَحَاضَةِ

٢١١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ ٱعْتَكَفَ مَعَهُ بَعْضُ نِسَائِهِ، وَهِيَ مُسْتَحَاضَةٌ تَرَى ٱلدَّمَ، فَرُبَّمَا وَضَعَتِ ٱلطَّسْتَ تَحْتَهَا مِنَ ٱلدَّمِ.

jedna od njegovih supruga koja je imala odljev krvi nakon menstruacije. Ona bi vidjela krv i možda poda se stavljala tast za krv.

8. Žena se može namirisati prilikom kupanja nakon menstruacije

212. Umm Atijja, r.a., kaže:

– Nama je bilo zabranjeno žaliti za umrlim više od tri dana, osim za mužem, za kim žalimo četiri mjeseca i deset dana. (Naređeno nam je da) u vrijeme žalosti ne podvlačimo vjeđe (surmu), ne namirisavamo se i ne oblačimo obojene haljine osim *asba* (grubog odjevnog ogrtača iz Jemena). Kada bi se neka od nas kupala poslije menstruacije, bilo nam je dozvoljeno upotrijebiti malo *kustu azfara* (vrsta mirisa iz Jemena). Bilo nam je zabranjeno i praćenje dženaze.

9. Kada se žena kupa poslije menstruacije, dobro se treba istrljati

213. Aiša, r.a., kaže da je jedna žena pitala Vjerovjesnika, s.a.v.s., za kupanje poslije menstruacije pa joj je on naredio kako će se kupati rekavši:

"Uzmi krpu natopljenu mošusom i sa njom se dobro očisti!"

- Kako ću se njome očistiti? - upita ona.

"Subhanallah. Čisti se!"

Tada sam je povukla k sebi (kaže Aiša) i rekla:

- Izatri njom tragove krvi.

٨ ـ باب: ٱلطِّيب لِلمرأةِ عِنْدَ غُسلِهَا مِنَ ٱلمحِيْضِ

٢١٢ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كُنَّا نُنْهَى أَنْ نُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاَثٍ، إِلاَّ عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، وَلاَ نَكْتَحِلَ، وَلاَ نَتَطَيَّبَ، وَلاَ نَلْبَسَ ثَوْبًا مَصْبُوغًا إِلاَّ ثَوْبَ عَصْبٍ، وَقَدْ رُخِّصَ لَنَا عِنْدَ ٱلطُّهْرِ، إِذَا ٱغْتَسَلَتْ إِحْدَانَا مِنْ مَحِيضِهَا، فِي نُبْذَةٍ مِنْ كُسْتِ أَظْفَارٍ، وَكُنَّا نُنْهَى عَنِ ٱتِّبَاعِ ٱلْجَنَائِزِ.

٩ ـ باب: دَلْكِ ٱلمَـرْأَةِ نَفْسَهَـا إِذَا تَطَهَّرَت مِنَ ٱلمحيضِ

٢١٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا:

أَنَّ ٱمْرَأَةً سَأَلَتِ ٱلنَّبِيَّ ﷺ عَنْ غُسْلِهَا مِنَ ٱلمَحِيضِ، فَأَمَرَهَا كَيْفَ تَغْتَسِلُ، قَالَ: (خُذِي فِرْصَةً مِنْ مِسْكٍ، فَتَطَهَّرِي بِهَا). قَالَتْ: كَيْفَ أَتَطَهَّرُ بها؟ قَالَ: (سُبْحَانَ ٱللهِ، تَطَهَّرِي). فَاجْتَبَذْتُهَا إِلَيَّ، فَقُلْتُ: تَتَبَّعِي بِهَا أَثَرَ ٱلدَّمِ.

10. Češljanje žene prilikom kupanja poslije menstruacije

١٠ - بابٌ: ٱمْتِشَاطِ ٱلْمَرْأَةِ عِنْدَ غُسْلِهَا مِنَ ٱلْمَحِيضِ

214. Aiša, r.a. kaže:

– Zanijjetila sam zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na Oproštajnom hadžu i bila sam od onih koji su naumili obaviti hadž i umru zajedno (*temettu'*) i koji nisu vodili kurban (*hedj*). Imala sam menstruaciju i nisam bila čista do noći Arefata. Rekla sam:

- Allahov Poslaniče, ovo je noć Arefata, a ja sam zanijjetila da obavim hadž sa umrom (*temettu'*)?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

"Raspleti kosu na glavi, iščešljaj se i odgodi umru."

To sam učinila i kada sam obavila hadž, naredio je Abdurrahmanu da me u odgovarajuće vrijeme (noć Hasbe) odvede do Ten'ima, odakle sam zanijjetila umru koju sam odgodila.

٢١٤ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَهْلَلْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي حَجَّةِ ٱلْوَدَاعِ، فَكُنْتُ مِمَّنْ تَمَتَّعَ وَلَمْ يَسُقِ ٱلْهَدْيَ، فزَعَمَتْ أَنَّهَا حَاضَتْ، وَلَمْ تَطْهُرْ حَتَّى دَخَلَتْ لَيْلَةُ عَرَفَةَ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، هٰذِهِ لَيْلَةُ عَرَفَةَ، وَإِنَّمَا كُنْتُ تَمَتَّعْتُ بِعُمْرَةٍ؟ فَقَالَ لَها رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱنْقُضِي رَأْسَكِ، وَٱمْتَشِطِي، وَأَمْسِكِي عَنْ عُمْرَتِكِ). فَفَعَلْتُ، فَلَمَّا قَضَيْتُ ٱلْحَجَّ، أَمَرَ عَبْدَ ٱلرَّحْمٰنِ، لَيْلَةَ ٱلْحَصْبَةِ، فَأَعْمَرَنِي مِنَ ٱلتَّنْعِيمِ، مَكَانَ عُمْرَتِي ٱلَّتِي نَسَكْتُ.

11. Žena treba rasplesti svoju kosu pri kupanju poslije menstruacije

١١ - بابٌ: نَقْضِ ٱلْمَرْأَةِ شَعَرَهَا عِنْدَ غُسْلِ ٱلْمَحِيضِ

215. Aiša, r.a., priča:

– Na mlađak (prvog) zu-l-hidždžeta krenuli smo obaviti hadž. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ko želi obaviti umru, neka i za nju zanijjeti, jer i ja da nisam pribavio kurban, zanijjetio bih i za umru."

Tada su se neki od ashaba odlučili za umru, a neki za hadž. Ja sam bila od onih koji su se odlučili za umru. Dan Arefata zatekao me je sa menstruacijom

٢١٥ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مُوَافِينَ لِهِلَالِ ذِي ٱلْحِجَّةِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُهِلَّ بِعُمْرَةٍ فَلْيُهْلِلْ، فَلَوْلَا أَنِّي أَهْدَيْتُ لَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ). فَأَهَلَّ بَعْضُهُمْ بِعُمْرَةٍ

pa sam se potužila Vjerovjesniku, s.a.v.s., a on mi reče:

"Ostavi umru, raspleti svoju kosu, iščešljaj se i odluči se za hadž!"

Tako sam i uradila, a kada smo završili obrede na Mini (noć Hasbe), poslao me je sa mojim bratom Abdurrahmanom do Ten'ima odakle sam zanijjetila za umru.

(Hišam kaže:)

- U ovom slučaju nije potreban ni kurban, ni post, niti kakva milostinja (kao kefaret).

وَأَهَلَّ بَعْضُهُمْ بِحَجٍّ، وسَاقَتِ الحَدِيثَ، وَذَكَرتْ حَيْضَتَها قالت: أَرْسَلَ مَعِي أخي عَبْدَ ٱلرَّحْمٰنِ إِلَى ٱلتَّنعِيمِ، فَأَهْلَلْتُ بِعُمْرَةٍ. وَلَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ، هَدْيٌ وَلاَ صَوْمٌ وَلاَ صَدَقَةٌ.

12. Žena sa menstruacijom ne naklanjava propuštene namaze

١٢ ـ باب: لا تَقْضِي ٱلحَائِضُ ٱلصَّلاَةَ

216. Aiša, r.a., priča da ju je jedna žena upitala:

- Hoćemo li nadoknađivati propuštene namaze kada se okupamo?

- Jesi li ti Harurijka (grad u Iraku)? Mi smo u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., imale menstruaciju i on nam nije naređivao da naklanjavamo protekle namaze (ili je - kaže pripovjedač - rekla: i mi to nismo činile).

٢١٦ : وعَنها رَضِيَ ٱللهُ عَنهَا: أَنَّ ٱمْرَأَةً قَالَتْ: أَتَجْزِي إِحْدَانَا صَلاَتَهَا إِذَا طَهُرَتْ؟ فَقَالَتْ: أَحَرُورِيَّةٌ أَنْتِ؟ كُنَّا نَحِيضُ مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَلاَ يَأْمُرُنَا بِهِ، أَوْ قَالَتْ: فَلاَ نَفْعَلُهُ.

13. Spavanje sa ženom koja ima menstruaciju i koja je u svojoj haljini za menstruaciju

١٣ ـ باب: ٱلنَّوم مَعَ الحَائِضِ فِي ثِيَابِهَا

217. Umm Selema, r.a., priča:

– Imala sam menstruaciju i bila sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u haljini za menstruaciju (hamili).

U ovoj predaji ona dodaje:

٢١٧ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi me ljubio i kada je postio.

حديثُ حَيْضِها وهي مَعَ النَّبيِّ ﷺ في الخَميلةِ، ثُمَّ قالت في هذهِ الرواية: إنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ: كَانَ يُقَبِّلُهَا وَهُوَ صَائِمٌ.

14. Žena koja ima menstruaciju prisustvovat će proslavama Bajrama

١٤ - باب: شُهُودِ ٱلحَائِضِ ٱلعِيدَيْنِ

218. Umm Atijja, r.a., kaže:

– Čula sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Izlazit će usidjelice, zrele djevojke i osobe sa menstruacijom i prisustvovati korisnim djelima i dovi pravovjernih, samo će žene sa menstruacijom izbjegavati mjesta gdje se klanja.”

Neko je (iznenađen) upitao (Umm Atijju):

- Žene s menstruacijom?!

- Zar nisu takve bile prisutne na Arefatu i na tim i tim mjestima - rekla je?

٢١٨ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنهَا قَالَتْ:

سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (تَخْرُجُ ٱلْعَوَاتِقُ، وَذَوَاتُ ٱلْخُدُورِ، وَٱلْحُيَّضُ، وَلْيَشْهَدْنَ ٱلْخَيْرَ، وَدَعْوَةَ ٱلْمُؤْمِنِينَ، وَيَعْتَزِلُ ٱلْحُيَّضُ ٱلْمُصَلَّى). قيل لَهَا: ٱلْحُيَّضُ؟ فَقَالَتْ: أَلَيْسَ يَشْهَدْنَ عَرَفَةَ، وَكَذَا وَكَذَا.

15. Pojava žućkastog i mutnog sekreta van menstruacije

١٥ - باب: ٱلصُّفْرَةِ وَٱلكُدْرَةِ فِي غَيْرِ أَيَّامِ ٱلحَيْضِ

219. Umm Atijja, r.a., kaže:

– Mutan i žućkast sekret nismo ubrajale ni u što.

٢١٩ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنَّا لاَ نَعُدُّ ٱلْكُدْرَةَ وَٱلصُّفْرَةَ شَيْئًا.

16. Žena koja dobije menstruaciju nakon obavljenog obligatnog obilaska oko Kabe

١٦ - باب: ٱلمَرْأَةُ تَحِيضُ بَعدَ الإفَاضَةِ

220. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, Safija ibn Hujej dobila je menstruaciju?

٢٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ. أَنَّهَا قَالَتْ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ: يَارَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ قَدْ

“Možda nas ona zadrži? Zar ona nije sa vama obavila tavafu-l-ifadu (obavezni obilazak oko Kabe nakon povratka sa Mine 10. dan zu-l-hidždžeta)”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Jeste - odgovoriše.

“Onda neka ide”, reče on.

حَاضَتْ؟ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَعَلَّهَا تَحْبِسُنَا أَلَمْ تَكُنْ طَافَتْ مَعَكُنَّ؟). فَقَالُوا: بَلَى، قَالَ: (فَاخْرُجِي).

17. Dženaza-namaz ženi umrloj zbog odljeva poslije porođaja i način njenog obavljanja

١٧ - باب: ٱلصَّلاَةِ عَلَى ٱلنُّفَسَاءِ وَسُنَّتِهَا

221. Semura ibn Džundub, r.a., priča da je jedna žena umrla na porodu i da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao dženazu stojeći ispred sredine njenog tijela.

٢٢١ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱمْرَأَةً مَاتَتْ فِي بَطْنٍ، فَصَلَّى عَلَيْهَا ٱلنَّبِيُّ ﷺ فَقَامَ وَسَطَهَا.

18. Odjeljak

١٨ - «باب»

222. Mejmuna, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je imala menstruaciju, da nije klanjala i da je ležala naspram mjesta na kome je Vjerovjesnik, s.a.v.s., činio sedždu. On je klanjao na svojoj hasurici (serdžadi) i kada bi pao na sedždu, doticao bi je neki dio njegove odjeće.

٢٢٢ : عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا كَانَتْ تَكُونُ حَائِضًا لاَ تُصَلِّي، وَهِيَ مُفْتَرِشَةٌ بِحِذَاءِ مَسْجِدِ النَّبِيِّ ﷺ، وَهُوَ يُصَلِّي عَلَى خُمْرَتِهِ، إِذَا سَجَدَ أَصَابَهَا بَعْضُ ثَوْبِهِ.

7. O TEJEMMUMU

1. ...*Ako ne nađete vode*... (El-Mā'ide, 6.)

223. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča:

– Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jedan od njegovih pohoda i kada smo bili u Bejdi ili u Zatu Džejši, prekinuo mi se đerdan. Allahov Poslanik, s.a.v.s., počeo ga je tražiti, a sa njim i ostali svijet. Kako nisu imali vode, svijet je otišao Ebu Bekru es-Siddiku i požalio se:

- Zar ne vidiš šta radi Aiša? Uzdigla je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a i ostali narod, a ovdje nema vode niti je nose sa sobom.

I dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., držao svoju glavu na mome stegnu i spavao, dođe Ebu Bekr i reče:

- Zadržala si Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i ostali svijet, a ovdje nemaju vode, niti je nose sa sobom.

Ebu Bekr me naružio i rekao mi što je Allah, dž.š., htio (svašta mi nagovorio) i počeo me gurati svojom rukom po boku. Samo me položaj Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na mom stegnu sprečavao da se ne pomaknem. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ustao kada je svitalo, ne imajući vode. Zatim je Allah, dž.š., objavio ajet o tejemmumu i oni su uzeli tejemmum. Usejd ibn Hudajr tada reče:

٧ ـ كِتَابُ التَّيَمُّمِ

{١ ـ باب: ﴿فلم تجدوا ماءً . . .﴾}

٢٢٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها، زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ:

خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ في بَعْضِ أَسْفَارِهِ، حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ، أَوْ بِذَاتِ ٱلْجَيْشِ، ٱنْقَطَعَ عِقْدٌ لِي، فَأَقَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى ٱلْتِمَاسِهِ، وَأَقَامَ ٱلنَّاسُ مَعَهُ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، فَأَتَى ٱلنَّاسُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ ٱلصِّدِّيقِ، فَقَالُوا: أَلاَ تَرَى مَا صَنَعَتْ عَائِشَةُ؟ أَقَامَتْ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَٱلنَّاسِ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَاضِعٌ رَأْسَهُ عَلَى فَخِذِي قَدْ نَامَ، فَقَالَ: حَبَسْتِ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَٱلنَّاسَ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، وَلَيْسَ مَعَهُم مَاءٌ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: فَعَاتَبَنِي أَبُو بَكْرٍ، وَقَالَ مَا شَاءَ ٱللهُ أَنْ يَقُولَ، وَجَعَلَ يَطْعُنُنِي بِيَدِهِ فِي خَاصِرَتِي، فَلاَ يَمْنَعُنِي مِنَ ٱلتَّحَرُّكِ إِلاَّ مَكَانُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ عَلَى فَخِذِي، فَقَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حِينَ أَصْبَحَ عَلَى غَيْرِ مَاءٍ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ آيَةَ ٱلتَّيَمُّمِ فَتَيَمَّمُوا،

- Rode Ebu Bekrov, tejemmum nije vaša prva blagodat.

Kasnije smo - kaže Aiša - digli devu na kojoj sam ja jahala i pod njom smo našli moj đerdan.

فَقَالَ أُسَيْدُ بْنُ ٱلْحُضَيْرِ: مَا هِيَ بِأَوَّلِ بَرَكَتِكُمْ يَا آلَ أَبِي بَكْرٍ، قَالَتْ: فَبَعَثْنَا الْبَعِيرَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ، فَأَصَبْنَا الْعِقْدَ تَحْتَهُ.

224. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Meni je dato pet blagodati koje nisu date nikome prije mene: snaga zastrašivanja neprijatelja u razdaljini jednomjesečnog hoda; cijela zemlja učinjena mi je mjestom za obavljanje molitve i čišćenja, pa gdje god koga od mojih sljedbenika stigne koji namaz, neka tu i klanja; dozvoljen mi je ratni plijen, što nije bilo dozvoljeno nikome prije mene; podarena mi je mogućnost šefa'ata (zauzimanja) na Sudnjem danu, i svaki vjerovjesnik bio je upućen samo svome narodu, a ja cjelokupnom čovječanstvu."

٢٢٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أُعْطِيتُ خَمْسًا، لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِيَ ٱلأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكَتْهُ ٱلصَّلَاةُ فَلْيُصَلِّ، وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ وَ لَمْ تَحِلَّ لأَحَدٍ قَبْلِي، وَأُعْطِيتُ ٱلشَّفَاعَةَ، وَكَانَ ٱلنَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً، وَبُعِثْتُ إِلَى ٱلنَّاسِ عَامَّةً).

2. Tejemmum kod kuće uzima se kada nema vode i zbog straha da će se izmaknuti vrijeme namaza

٢ ـ باب: التَّيَمُّم فِي ٱلْحَضَرِ إِذَا لَمْ يَجِدِ ٱلْمَاءَ وَخَافَ فَوْتَ ٱلصَّلَاةِ

225. Ebu Džuhejm ibn Haris el-Ensari, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., vraćao iz pravca Bi'r Džemel gdje ga je sreo jedan čovjek i nazvao mu selam, ali mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije odgovorio dok nije prišao zidu i obrisao lice i ruke (uzeo tejemmum), a zatim mu uzvratio selam.

٢٢٥ : عَنْ أَبِي جُهَيْمِ بْنِ ٱلْحَارِثِ الأَنْصَارِيِّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: أَقْبَلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ مِنْ نَحْوِ بِئْرِ جَمَلٍ، فَلَقِيَهُ رَجُلٌ

فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ ٱلنَّبِيُّ ﷺ السَّلاَمَ، حَتَّى أَقْبَلَ عَلَى ٱلْجِدَارِ، فَمَسَحَ بِوَجْهِهِ وَيَدَيْهِ، ثُمَّ رَدَّ عَلَيْهِ ٱلسَّلاَمَ.

3. Da li će osoba pri uzimanju tejemmuma puhati u ruke

٣ - باب: ٱلْمُتَيَمِّمُ هَل يَنفُخُ فِيهِمَا

226. Ammar ibn Jasir, r.a., kaže da je rekao Omeru ibn Hattabu:

- Sjećaš li se kada smo ja i ti bili u pohodu i ti nisi klanjao, dok sam se ja uvaljao u prašinu i klanjao (nakon što smo bili džunubi). O tome sam informirao Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on je rekao:

"Bilo ti je dovoljno samo ovako."

(Rekavši to) Vjerovjesnik, s.a.v.s., je udario svojim dlanovima po zemlji, puhnuo u njih i onda s njima potrao svoje lice i svoje ruke.

٢٢٦ : عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ أَنَّه قالَ لِعُمَرَ بْنِ ٱلْخَطَّابِ: أَمَا تَذْكُرُ أَنَّا كُنَّا فِي سَفَرٍ أَنَا وَأَنْتَ، فَأَمَّا أَنْتَ فَلَمْ تُصَلِّ، وَأَمَّا أَنَا فَتَمَعَّكْتُ فَصَلَّيْتُ، فَذَكَرْتُ ذٰلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ هٰكَذَا). فَضَرَبَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ بِكَفَّيْهِ الأَرْضَ، وَنَفَخَ فِيهِمَا، ثُمَّ مَسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ وَكَفَّيْهِ.

4. Čista zemlja je dovoljna da zamijeni vodu za abdest

٤ - باب: ٱلصَّعِيدُ ٱلطَّيِّبُ وَضُوءُ ٱلْمُسلِمِ يَكفيهِ عن ٱلمَاء

227. Imran ibn Husajn el-Huzai, r.a., priča:

– Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na jednom putovanju. Putovali smo noću pa smo potkraj noći popadali i pospali. Putniku ne može biti slađi nikakav san od ovoga tako da nas je probudila tek sunčeva toplina. Prvi koji se probudio bio je taj i taj, iza njega taj i taj, a potom taj i taj, zatim Omer ibn Hattab, četvrti. (Što se tiče) Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada bi on spavao, ne bi ga budili sve dok se ne bi sam probudio, jer nismo znali šta mu se sve pri njegovom spavanju događa.

Kada se Omer, koji je bio postojan čovjek, probudio i vidio šta je bilo, glasno

٢٢٧ : عَنْ عِمْرَانَ بْن حُصَيْنٍ ٱلْخُزَاعِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ:

كُنَّا فِي سَفَرٍ مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَإِنَّا أَسْرَيْنَا، حَتَّى كُنَّا فِي آخِرِ ٱللَّيْلِ، وَقَعْنَا وَقْعَةً، وَلا وَقْعَةَ أَحْلَى عِنْدَ ٱلْمُسَافِرِ مِنْهَا، فَمَا أَيْقَظَنَا إِلاَّ حَرُّ ٱلشَّمْسِ، وَكَانَ أَوَّلَ مَنِ ٱسْتَيْقَظَ فُلاَنٌ ثُمَّ فُلاَنٌ ثُمَّ فُلاَنٌ ثُمَّ عُمَرُ بْنُ ٱلْخَطَّابِ ٱلرَّابِعُ، وَكَانَ ٱلنَّبِيُّ

je uzviknuo tekbir i nastavio tekbirati visokim glasom tako da se i Vjerovjesnik, s.a.v.s., od njegovog glasa probudio. Kada se probudio, požalili su mu se na ono što ih je zadesilo, a on reče:

"Nema štete!", odnosno "Ne smeta! Krećite!"

Krenuli su. Nedaleko odatle sjahao je i zatražio vodu da se abdesti. Nakon što se abdestio i nakon što je proučen poziv na namaz, klanjao je namaz kao imam sa prisutnim. Kada se po obavljenom namazu okrenuo, vidio je da neki čovjek stoji po strani i da nije klanjao sa njima.

"Šta te je, čovječe, omelo da nisi klanjao sa nama?", upitao je.

- Polucirao sam (u snu), a nema vode - odgovorio je.

"Posluži se površinom čiste zemlje, ona ti je dovoljna."

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., nastavio putovanje i svijet mu se potužio na žeđ. On je odsjeo, pozvao tog i tog i Aliju i rekao im:

"Idite i potražite vodu."

Oni su krenuli i tražeći vodu sreli su jednu ženu koja je na kamili sjedila između dvije mješine, odnosno dva mijeha vode.

- Gdje je voda? - pitali su je.

- Moj sastanak s vodom bio je juče u ovo doba, a naša je družina izostala - odgovorila je ona.

- Idi! - rekli su joj obojica.

- A kuda? - upitala je.

- Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. - odgovorili su.

ﷺ إِذَا نَامَ لَمْ نُوقِظْهُ حَتَّى يَكُونَ هُوَ يَسْتَيْقِظُ، لأَنَّا لاَ نَدْرِي مَا يَحْدُثُ لَهُ فِي نَوْمِهِ، فَلَمَّا ٱسْتَيْقَظَ عُمَرُ وَرَأَى مَا أَصَابَ ٱلنَّاسَ، وَكَانَ رَجُلًا جَلِيدًا، فَكَبَّرَ وَرَفَعَ صَوْتَهُ بِالتَّكْبِيرِ، فَمَا زَالَ يُكَبِّرُ وَيَرْفَعُ صَوْتَهُ بِالتَّكْبِيرِ، حَتَّى ٱسْتَيْقَظَ لِصَوْتِهِ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا ٱسْتَيْقَظَ شَكَوْا إِلَيْهِ ٱلَّذِي أَصَابَهُمْ، قَالَ: (لاَ ضَيْرَ أَوْ لاَ يَضِيرُ، ٱرْتَحِلُوا). فَٱرْتَحلوا فَسَارَ غَيْرَ بَعِيدٍ، ثُمَّ نَزَلَ فَدَعَا بِالْوَضُوءِ فَتَوَضَّأَ، وَنُودِيَ بِالصَّلاَةِ فَصَلَّى بِالنَّاسِ، فَلَمَّا ٱنْفَتَلَ مِنْ صَلاَتِهِ، إِذَا هُوَ بِرَجُلٍ مُعْتَزِلٍ لَمْ يُصَلِّ مَعَ ٱلْقَوْمِ، قَالَ: (مَا مَنَعَكَ يَا فُلاَنُ أَنْ تُصَلِّيَ مَعَ ٱلْقَوْمِ؟). قَالَ: أَصَابَتْنِي جَنَابَةٌ وَلاَ مَاءَ، قَالَ: (عَلَيْكَ بِالصَّعِيدِ، فَإِنَّهُ يَكْفِيكَ). ثُمَّ سَارَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، فَاشْتَكَى إِلَيْهِ ٱلنَّاسُ مِنَ ٱلْعَطَشِ، فَنَزَلَ فَدَعَا فُلاَنًا وَدَعَا عَلِيًّا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فَقَالَ ﷺ: (ٱذْهَبَا فَابْتَغِيَا ٱلمَاءَ). فَانْطَلَقَا، فَلَقِيَا ٱمْرَأَةً بَيْنَ مَزَادَتَيْنِ، أَوْ سَطِيحَتَيْنِ مِنْ مَاءٍ عَلَى بَعِيرٍ لَها، فَقَالاَ لَهَا: أَيْنَ ٱلمَاءُ؟ قَالَتْ: عَهْدِي بِالمَاءِ أَمْسِ هٰذِهِ ٱلسَّاعَةِ، وَنَفَرُنَا خُلُوفٌ، قَالاَ لَها: ٱنْطَلِقِي إِذًا، قَالَتْ: إِلَى أَيْنَ؟ قَالاَ: إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، قَالَتِ: ٱلَّذِي يُقَالُ لَهُ ٱلصَّابِئُ؟ قَالاَ: هُوَ ٱلَّذِي تَعْنِينَ،

- Je li to onaj što ga zovu Es-Sabi (Sabejac)? - upitala je žena.

- To je taj na koga misliš, kreći.

Doveli su je Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ispričali mu slučaj. Zamolili su je da siđe sa deve. Vjerovjesnik, s.a.v.s., zatražio je jednu mješinu i u nju kroz ulazne otvore nalio vode. Zatim je te otvore dobro stegao a otvorio zadnje (izlazne) otvore i svijet je pozvan:

“Napijte se i napojite vaše životinje.”

Ko je htio pio je, a ko je htio napojio je i svoju životinju. Posljednji kome je tu data posuda sa vodom bio je onaj što ga je zadesilo poluciranje (u snu).

“Idi i salij je na sebe”, rekao mu je Alejhisselam.

Žena je stajala i gledala šta se radi sa njenom vodom. Allaha mi, kada su mješine vraćene na devu, nama se činilo da su punije vodom nego što su bile kada su skinute. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“Skupite joj štogod.”

Sakupili su joj presovanih hurmi, brašna i sevike (upprženog brašna) dovoljno za dobar obrok, zavezali u svežanj, pomogli joj da pojaše devu i svežanj stavili pred nju. Alejhisselam joj reče:

“Neka znaš, mi nismo ništa tvoje vode umanjili, nego je Allah, dž.š., taj koji nas je napojio.”

Kada je sa zakašnjenjem stigla kod svojih, upitali su je:

- O ženo, šta te je toliko zadržalo?

- Čudo - (odgovorila je) - susrela su

فَانْطَلِقِي، فَجَاءا بِهَا إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَحَدَّثَاهُ ٱلْحَدِيثَ، قَالَ: فَاسْتَنْزَلُوهَا عَنْ بَعِيرِهَا، وَدَعَا ٱلنَّبِيُّ ﷺ بِإِنَاءٍ فَفَرَّغَ فِيهِ مِنْ أَفْوَاهِ ٱلْمَزَادَتَيْنِ، أَوِ السَّطِيحَتَيْنِ، وَأَوْكَأَ أَفْوَاهَهُمَا، وَأَطْلَقَ ٱلْعَزَالِيَ، وَنُودِيَ فِي ٱلنَّاسِ: ٱسْقُوا وَٱسْتَقُوا، فَسَقَى مَنْ سَقَى، وَٱسْتَقَى مَنْ شَاءَ، وَكَانَ آخِرَ ذَاكَ أَنْ أَعْطَى ٱلَّذِي أَصَابَتْهُ ٱلْجَنَابَةُ إِنَاءً مِنْ مَاءٍ، قَالَ: (ٱذْهَبْ فَأَفْرِغْهُ عَلَيْكَ). وَهِيَ قَائِمَةٌ تَنْظُرُ إِلَى مَا يُفْعَلُ بِمَائِهَا، وَٱيْمُ ٱللهِ، لَقَدْ أُقْلِعَ عَنْهَا، وَإِنَّهُ لَيُخَيَّلُ إِلَيْنَا أَنَّهَا أَشَدُّ مِلأَةً مِنْهَا حِينَ ٱبْتَدَأَ فِيهَا، فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (ٱجْمَعُوا لَها). فَجَمَعُوا لَها مِن بَيْنِ عَجْوَةٍ وَدَقِيقَةٍ وَسَوِيقَةٍ، حَتَّى جَمَعُوا لَها طَعَامًا، فَجَعَلُوهَا فِي ثَوْبٍ، وَحَمَلُوهَا عَلَى بَعِيرِهَا، وَوَضَعُوا الثَّوْبَ بَيْنَ يَدَيْهَا، قَالَ لَها: (تَعْلَمِينَ، مَا رَزِئْنَا مِنْ مَائِكِ شَيْئًا، وَلٰكِنَّ ٱللهَ هُوَ ٱلَّذِي أَسْقَانَا). فَأَتَتْ أَهْلَهَا وَقَدِ ٱحْتَبَسَتْ عَنْهُمْ، قَالُوا: مَا حَبَسَكِ يَا فُلاَنَةُ؟ قَالَتِ: ٱلْعَجَبُ، لَقِيَنِي رَجُلاَنِ، فَذَهَبَا بِي إِلَى هٰذَا الرَّجُلِ الَّذِي يُقَالُ لَهُ: ٱلصَّابِئُ، فَفَعَلَ كَذَا وَكَذَا، فَوَٱللهِ، إِنَّهُ لَأَسْحَرُ النَّاسِ مِنْ بَيْنِ هٰذِهِ وَهٰذِهِ - وَقَالَتْ بِإِصْبَعَيْهَا ٱلْوُسْطَى وَٱلسَّبَّابَةِ، فَرَفَعَتْهُمَا إِلَى ٱلسَّمَاءِ تعني:

odvela do onoga za e Es-Sabi pa je uradio ami, on je najveći đu ovoga i ovoga, tom i srednjakom na je stvarno Allahov	ٱلسَّمَاءَ وَٱلأَرْضَ - أَوْ إِنَّهُ لَرَسُولُ ٱللهِ حَقًّا. فَكَانَ ٱلْمُسْلِمُونَ بَعْدَ ذَلِكَ، يُغِيرُوْنَ عَلَى مَنْ حَوْلَهَا مِنَ ٱلْمُشْرِكِين،
muslimani atakovali :, izostavili su naselje žena pa je ona rekla	وَلاَ يُصِيبُونَ ٱلصِّرْمَ الَّذِي هِيَ مِنْهُ، فَقَالَتْ يَوْمًا لِقَوْمِهَا: مَا أَرَى أَنَّ هٰؤُلاَءِ
im je to da su vas ovi ostavili na miru pa islam?	ٱلْقَوْمَ يَدَعُونَكُمْ عَمْدًا، فَهَلْ لَكُمْ فِي ٱلإِسْلاَمِ؟ فَأَطَاعُوهَا فَدَخَلُوا فِي
ali i pristupili islamu.	ٱلإِسْلاَمِ.

8. O NAMAZU

1. Kako je na Isra'u propisan namaz

228. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Ebu Zerr, r.a., kazivao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Dok sam bio još u Mekki, rastvorio se strop moje sobe, spustio se Džibril, otvorio mi prsa, isprao ih zemzemom, donio zlatan leđen napunjen mudrošću i vjerovanjem i to salio u moja prsa, zatim ih sastavio, uzeo me za ruku i uzdigao do ovozemnog neba. I kada sam došao do najbližeg neba, Džibril reče čuvaru neba:

- Otvori!

- Ko je to? - upitao je (čuvar).

- Džibril - odgovorio je on.

- Ima li još neko s tobom? - upitao je čuvar.

- Da, sa mnom je Muhammed, s.a.v.s. - kazao je Džibril.

- Kome je upućeno poslanstvo? - upitao je čuvar.

- Da - odgovorio je Džibril.

Pošto je otvorio, uzdigli smo se do najnižeg neba, kad tamo sjedi jedan čovjek, a s desne mu i lijeve strane gomile svijeta. Kad pogleda prema svojoj desnoj strani, nasmije se, a kad pogleda prema lijevoj, zaplače.

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i dobri čovječe - rekao je.

'Ko je to?', upitao sam Džibrila.

- To je Adem (pejgamber) - odgovorio je on - a ove mase sa njegove desne i lijeve strane su potomci njegovih

٨ ـ كتاب الصلاة

١ ـ باب: كَيْفَ فُرِضَتِ ٱلصلاةُ في الإِسْرَاءِ

٢٢٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يُحَدِّثُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قال: (فُرِجَ عَنْ سَقْفِ بَيْتِي وَأَنَا بِمَكَّةَ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ، فَفَرَجَ صَدْرِي، ثُمَّ غَسَلَهُ بِمَاءِ زَمْزَمَ، ثُمَّ جَاءَ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ، مُمْتَلِىءٍ حِكْمَةً وَإِيمَانًا، فَأَفْرَغَهُ فِي صَدْرِي، ثُمَّ أَطْبَقَهُ، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي فَعَرَجَ بِي إِلَى ٱلسَّمَاءِ ٱلدُّنْيَا، فَلَمَّا جِئْتُ إِلَى ٱلسَّمَاءِ ٱلدُّنْيَا، قَالَ جِبْرِيلُ لِخَازِنِ ٱلسَّمَاءِ: ٱفْتَحْ، قَالَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالَ: هٰذَا جِبْرِيلُ، قَالَ: هَلْ مَعَكَ أَحَدٌ؟ قَالَ: نَعَمْ، مَعِي مُحَمَّدٌ ﷺ، فَقَالَ: أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ. فَلَمَّا فَتَحَ عَلَوْنَا ٱلسَّمَاءَ ٱلدُّنْيَا، فَإِذَا رَجُلٌ قَاعِدٌ، عَلَى يَمِينِهِ أَسْوِدَةٌ، وَعَلَى يَسَارِهِ أَسْوِدَةٌ، إِذَا نَظَرَ قِبَلَ يَمِينِهِ ضَحِكَ، وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ شِمَالِهِ بَكَى، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ ٱلصَّالِحِ وَٱلابْنِ ٱلصَّالِحِ؛ قُلْتُ لِجِبْرِيلَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالَ: هٰذَا آدَمُ، وَهٰذِهِ ٱلأَسْوِدَةُ عَنْ

sinova. Oni s desne strane su stanovnici Dženneta, a one mase na lijevoj strani su stanovnici Džehennema, pa kada pogleda na desnu stranu nasmije se, a kada pogleda na lijevu stranu zaplače.

Kada me je uzdigao do drugog neba, rekao je njegovom čuvaru:

- Otvori.

Čuvar je upitao ono isto što i onaj prvi a potom otvorio. Enes kaže da je Ebu Zerr kazivao, da je Muhammed, s.a.v.s., na nebesima naišao na: Adema, Idrisa, Musaa, Isaa i Ibrahima, a.s., a da nije precizirao kakvi su im položaji, osim što je spomenuo da je našao Adema na najbližem nebu, a Ibrahima na šestom.

Kada je Džibril sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., prošao pokraj Idrisa, on ga je - kaže Enes - pozdravio riječima:

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i dobri brate.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Idris - odgovorio je Džibril.

Potom sam prošao pokraj Musaa, a.s., pa mi i on reče:

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i dobri brate.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Musa - rekao je Džibril.

Potom sam prošao pored Isaa, i on mi reče:

- Dobro došao dobri brate i dobri Vjerovjesniče.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Isa - odgovorio je Džibril.

Zatim sam prošao pokraj Ibrahima, a on mi reče:

يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ نَسَمُ بَنِيهِ، فَأَهْلُ ٱلْيَمِينِ مِنْهُمْ أَهْلُ ٱلْجَنَّةِ، وَٱلْأَسْوِدَةُ ٱلَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ ٱلنَّارِ، فَإِذَا نَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ ضَحِكَ، وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ شِمَالِهِ بَكَى، حَتَّى عَرَجَ بِي إِلَى ٱلسَّمَاءِ ٱلثَّانِيَةِ، فَقَالَ لِخَازِنِهَا: ٱفْتَحْ، فَقَالَ لَهُ خَازِنُهَا مِثْلَ مَا قَالَ ٱلْأَوَّلُ، فَفَتَحَ. قَالَ أَنَسٌ: فَذَكَرَ: أَنَّهُ وَجَدَ فِي ٱلسَّمَاوَاتِ: آدَمَ، وَإِدْرِيسَ، وَمُوسَى، وَعِيسَى، وَإِبْرَاهِيمَ، صَلَوَاتُ ٱللهِ عَلَيْهِمْ، وَلَمْ يُثْبِتْ كَيْفَ مَنَازِلُهُمْ، غَيْرَ أَنَّهُ ذَكَرَ: أَنَّهُ وَجَدَ آدَمَ فِي ٱلسَّمَاءِ ٱلدُّنْيَا، وَإِبْرَاهِيمَ فِي ٱلسَّمَاءِ ٱلسَّادِسَةِ، قَالَ أَنَسٌ: فَلَمَّا مَرَّ جِبْرِيلُ بِالنَّبِيِّ ﷺ بِإِدْرِيسَ، قَالَ: مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ ٱلصَّالِحِ وَٱلْأَخِ ٱلصَّالِحِ. (فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟) قَالَ: هٰذَا إِدْرِيسُ، ثُمَّ مَرَرْتُ بِمُوسَى، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ ٱلصَّالِحِ وَٱلْأَخِ ٱلصَّالِحِ، قُلْتُ: (مَنْ هٰذَا؟) قَالَ: هٰذَا مُوسَى، ثُمَّ مَرَرْتُ بِعِيسَى، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالْأَخِ ٱلصَّالِحِ وَٱلنَّبِيِّ ٱلصَّالِحِ، قُلْتُ: (مَنْ هٰذَا؟) قَالَ: هٰذَا عِيسَى، ثُمَّ مَرَرْتُ بِإِبْرَاهِيمَ، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ ٱلصَّالِحِ وَٱلِابْنِ ٱلصَّالِحِ، قُلْتُ: (مَنْ هٰذَا؟) قَالَ: هٰذَا إِبْرَاهِيمُ ﷺ.

قَالَ: وَكَانَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ - رَضِيَ ٱللهُ

- Dobro došao, dobri Vjerovjesniče i sine dobrog čovjeka.

'Ko je to?', upitao sam.

- To je Ibrahim, a.s.

Ibn Abbas, r.a., i Ebu Habbe el-Ensari kazivali su da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Džibril me je vodio i dalje dok se nisam pojavio na jednom beskonačnom prostranstvu u kome sam čuo škripu pera."

Enes ibn Malik kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah je mojim sljedbenicima odredio dnevno pedeset namaza. Ja sam se s tim povratio i kada sam naišao pokraj Musaa, on mi reče:

- Šta je Allah propisao tvojim sljedbenicima?

'Propisao je 50 namaza', odgovorio sam.

- Obrati se svome Gospodaru - reče Musa - jer tvoji sljedbenici neće moći to izdržati.

Obratio sam se i On mi je smanjio na polovinu. Potom sam se povratio do Musaa i rekao:

'Smanjio mi je na polovinu.'

- Obrati se svom Gospodaru - rekao je on - jer tvoji sljedbenici neće moći to izdržati.

Obratio sam se i on mi je smanjio na pola. Vratio sam se Musau, a on mi reče:

- Obrati se svome Bogu, jer tvoji sljedbenici neće moći to izdržati.

Obratio sam mu se i On mi reče:

- Njih (namaza) je pet, a nagrada za njih je kao za pedeset, jer se riječ kod Mene ne mijenja.

عَنْهُما - وَأَبُو حَبَّةَ ٱلأَنْصَارِيَّ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - يَقُولاَنِ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (ثُمَّ عُرِجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ لِمُسْتَوًى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ ٱلأَقْلاَمِ). قَالَ أَنَسُ بْنُ مالِكٍ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (فَفَرَضَ ٱللهُ عَلَى أُمَّتِي خَمْسِينَ صَلاَةً، فَرَجَعْتُ بِذَلِكَ، حَتَّى مَرَرْتُ عَلَى مُوسَى، فَقَالَ: مَا فَرَضَ ٱللهُ لَكَ عَلَى أُمَّتِكَ؟ قُلْتُ: فَرَضَ خَمْسِينَ صَلاَةً، قَالَ: فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ، فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ ذَلِكَ، فَرَاجَعْتُ فَوَضَعَ شَطْرَهَا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى، قُلْتُ: وَضَعَ شَطْرَهَا، فَقَالَ: رَاجِعْ رَبَّكَ، فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ، فَرَاجَعْتُ فَوَضَعَ شَطْرَهَا، فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: ٱرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ، فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ ذَلِكَ، فَرَاجَعْتُهُ، فَقَالَ: هِيَ خَمْسٌ، وَهِيَ خَمْسُونَ، لاَ يُبَدَّلُ ٱلْقَوْلُ لَدَيَّ، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى، فَقَالَ: ارْجِعْ رَبَّكَ، فَقُلْتُ: ٱسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَبِّي، ثُمَّ ٱنْطَلَقَ بِي، حَتَّى ٱنْتَهَى بِي إِلَى سِدْرَةِ ٱلْمُنْتَهَى، وَغَشِيَهَا، أَلْوَانٌ لاَ أَدْرِي مَا هِيَ، ثُمَّ أُدْخِلْتُ ٱلْجَنَّةَ، فَإِذَا فِيهَا حَبَايِلُ ٱللُّؤْلُؤِ، وَإِذَا تُرَابُهَا ٱلْمِسْكُ).

٢٢٩ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ ٱلْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ ٱللهُ عَنها قَالَتْ: فَرَضَ ٱللهُ ٱلصَّلاَةَ حِينَ

Potom sam se vratio Musau, koji mi reče da se opet obratim svome Gospodaru, ali mu ja odgovorih:

'Stidim se svoga Gospodara.'

Zatim me Džibril povede dalje dok me nije doveo do Sidretu-l-Muntehaa koga su bile prekrile raznovrsne boje tako da i ne znam kakve su. Iza toga uveden sam u Džennet u kome su bili zidovi od bisera, a zemlja mošus."

229. Aiša, r.a., majka pravovjernih, kaže:

– Kada je Allah propisao namaze, propisao je po dva rekata i kod kuće i na putu. Zatim je namaz (od dva rekata) za onoga ko je na putovanju potvrđen, a namaz kod kuće je povećan (za 1 do 2 rekata).

فَرَضَهَا، رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ، فِي ٱلْحَضَرِ وَٱلسَّفَرِ، فَأُقِرَّتْ صَلاَةُ ٱلسَّفَرِ، وَزِيدَ فِي صَلاَةِ ٱلْحَضَرِ.

2. Obavezno je biti u odjeći pri obavljanju namaza

٢ ـ باب: وُجُوبِ ٱلصَّلاةِ فِي ٱلثِّيَابِ

230. Omer ibn Ebu Seleme, r.a., kaže: Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi obavljao namaz u jednom čaršafu, čije bi krajeve unakrst prebacivao.

٢٣٠ : عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ صَلَّى فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، قَدْ خَالَفَ بَيْنَ طَرَفَيْهِ.

3. Obavljanje namaza zavijen u jednom haljetku

٣ ـ باب: ٱلصَّلاةِ فِي ٱلثَّوْبِ ٱلْوَاحِدِ مُلْتَحِفاً بِهِ

231. Umm Hani bint Ebu Talib, r.a., priča: (vidi hadis broj 199 koji se odnosi na namaz Poslanika na dan zauzimanja Mekke).

٢٣١ : عَنْ أُمِّ هَانِىءٍ بِنْتِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: حديث صلاة النَّبِيِّ ﷺ يومَ الفَتْحِ تقدَّم،

232. U ovoj predaji ona kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao osam rekata zaogrnut u jednom čaršafu, a kada se okrenuo rekla sam mu:

٢٣٢:وفي هذه الروايةِ قالتْ: فَصَلَّى ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ، مُلْتَحِفًا فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، زَعَمَ ٱبْنُ أُمِّي، أَنَّهُ قَاتِلٌ رَجُلًا قَدْ أَجَرْتُهُ، فُلاَنَ بْنَ هُبَيْرَةَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (قَدْ أَجَرْنَا مَنْ أَجَرْتِ يَا أُمَّ هَانِىءٍ). قَالَتْ أُمُّ هَانِىءٍ: وَذَاكَ ضُحًى.

٢٣٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ سَائِلًا سَأَلَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، عَنِ ٱلصَّلاَةِ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَوَلِكُلِّكُمْ ثَوْبَانِ).

- Allahov Poslaniče, sin moje majke (Alija) kaže da će ubiti toga i toga Hubejrovića, koga sam ja već uzela pod zaštitu, na što Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"I mi smo, Umm Hani, uzeli pod zaštitu onoga koga si ti uzela pod zaštitu."

Ovo se - kaže Umm Hani - dogodilo u doba užine (poodomaklo jutro - *duha*).

233. Ebu Hurejre, r.a., priča da je neko pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za obavljanje namaza u jednom haljinčetu pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovorio:

"A zar svaki od vas ima po dva čaršafa (dvodijelnu odjeću)?"

4. Kada neko klanja u jednom čaršafu, neka ga prebaci preko ramena

234. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas klanja u jednom čaršafu, neka nešto stavi preko ramena."

235. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Svjedočim da sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

"Ko klanja u jednom haljetku (čaršafu), neka prebaci jednu stranu preko druge!"

5. Kada je odjeća tijesna

236. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Bio sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u jednom od njegovih pohoda. Jedne noći došao sam mu radi nekog svoga posla i zatekao ga na namazu. Na meni je bio samo jednodijelni ogrtač. Umotao sam se i klanjao pokraj njega. Kada je završio namaz, upitao je:

٤ - باب: إِذَا صَلَّى فِي ٱلثَّوْبِ ٱلوَاحِدِ فَلْيَجْعَلْ عَلَى عَاتِقَيْهِ

٢٣٤ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يُصَلِّي أَحَدُكُمْ فِي ٱلثَّوْبِ ٱلْوَاحِدِ لَيْسَ عَلَى عَاتِقَيْهِ شَيْءٌ).

٢٣٥ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ صَلَّى فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، فَلْيُخَالِفْ بَيْنَ طَرَفَيْهِ).

٥ - باب: إِذَا كَانَ ٱلثَّوبُ ضَيِّقاً

٢٣٦ : عَنْ جَابِرٍ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، فَجِئْتُ لَيْلَةً لِبَعْضِ أَمْرِي، فَوَجَدْتُهُ يُصَلِّي، وَعَلَيَّ ثَوْبٌ وَاحِدٌ، فَاشْتَمَلْتُ بِهِ، وَصَلَّيْتُ إِلَى جَانِبِهِ، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ قَالَ: (مَا ٱلسُّرَى يَا جَابِرُ؟). فَأَخْبَرْتُهُ بِحَاجَتِي، فَلَمَّا فَرَغْتُ قَالَ: (مَا هٰذَا ٱلاِشْتِمَالُ ٱلَّذِي رَأَيْتُ). قُلْتُ: كَانَ ثَوْبٌ، قَالَ: (فَإِنْ كَانَ وَاسِعًا فَٱلْتَحِفْ بِهِ، وَإِنْ كَانَ ضَيِّقًا فَٱتَّزِرْ بِهِ).

٢٣٧ : عَنْ سَهْلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رِجَالٌ يُصَلُّونَ مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ،

“Kakav je uzrok tvoga dolaska noću, Džabire?”

Obavijestio sam ga šta mi treba, a kada sam završio, on reče:

“Kakvo je ovo umotavanje?”

- Bio je ogrtač - odgovorio sam.

“Kada je dovoljno širok, omotaj se njime i pokri ramena, a kada je kratak, zastri se oko struka.”

237. Sehl, r.a., priča:

– Neki su ljudi klanjali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., svezavši svoje ogrtače za vratove poput djece pa je ženama govoreno:

“Ne dižite (sa sedžde) svoje glave sve dok se muškarci ne isprave na sjedenje.”

6. Klanjanje namaza u džubi iz Šama

238. Mugira ibn Šu‘be, r.a., priča:

– Dok sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bio u jednom pohodu, on mi reče:

“Mugira, uzmi posudu sa vodom.”

Ja sam je uzeo, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je krenuo dalje dok se od mene nije zaklonio i obavio nuždu. Na njemu je bila šamska džuba i htio je izvući svoju ruku iz rukava, ali je ona bila tijesna i on je ruku izvukao ispod donje strane. Ja sam mu poljevao i on se abdestio za namaz, potrao mestve (mokrom rukom) a zatim klanjao.

7. Odbojnost prema razgolićenosti u namazu

239. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prenosio s njima kamenje za (popravak) Kabe i da je na njemu bio ogrtač oko pasa pa mu je amidža Abbas rekao:

عَاقِدِي أُزْرِهِمْ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ، كَهَيْئَةِ ٱلصِّبْيَانِ، وَيُقَالُ لِلنِّسَاءِ: (لاَ تَرْفَعْنَ رُؤُوسَكُنَّ حَتَّى يَسْتَوِيَ ٱلرِّجَالُ جُلُوساً.

٦ ـ باب: ٱلصَّلاةِ فِي ٱلْجُبَّةِ ٱلشَّأْمِيَّةِ

٢٣٨ : عَنْ ٱلْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَقَالَ: (يَا مُغِيرَةُ، خُذِ ٱلإِدَاوَةَ). فَأَخَذْتُهَا، فَانْطَلَقَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حَتَّى تَوَارَى عَنِّي، فَقَضَى حَاجَتَهُ، وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ شَأْمِيَّةٌ، فَذَهَبَ لِيُخْرِجَ يَدَهُ مِنْ كُمِّهَا فَضَاقَتْ، فَأَخْرَجَ يَدَهُ مِنْ أَسْفَلِهَا، فَصَبَبْتُ عَلَيْهِ، فَتَوَضَّأَ وُضُوءَهُ لِلصَّلاَةِ، وَمَسَحَ عَلَى خُفَّيْهِ، ثُمَّ صَلَّى.

٧ ـ باب: كَرَاهِيَة ٱلتَّعَرِّي فِي ٱلصَّلاةِ

٢٣٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا يُحَدِّثُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، كَانَ يَنْقُلُ مَعَهُمُ ٱلْحِجَارَةَ لِلْكَعْبَةِ، وَعَلَيْهِ إِزَارُهُ، فَقَالَ لَهُ ٱلْعَبَّاسُ عَمُّهُ: يَا ابْنَ أَخِي، لَوْ حَلَلْتَ إِزَارَكَ، فَجَعَلْتَهُ عَلَى مَنْكِبَيْكَ دُونَ ٱلْحِجَارَةِ، قَالَ: فَحَلَّهُ فَجَعَلَهُ عَلَى مَنْكِبَيْهِ، فَسَقَطَ مَغْشِيّاً عَلَيْهِ، فَمَا رُؤِيَ بَعْدَ ذَلِكَ عُرْيَاناً ﷺ.

{٨ ـ باب: مَا يُستَر مِنَ العَورَة}

٢٤٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ

- Bratiću da si odriješio ogrtač i stavio ga na ramena ispod kamenja!

On je - kaže pripovjedač - odriješio ogrtač, stavio ga na ramena i pao onesviješćen. Poslije toga nije više nikada viđen go.

اَللّٰهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ عَنِ اشْتِمَالِ الصَّمَّاءِ، وَأَنْ يَحْتَبِيَ الرَّجُلُ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، لَيْسَ عَلَى فَرْجِهِ مِنْهُ شَيْءٌ.

8. Sramotni dio tijela koji treba pokriti

240. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je zamotavanje u haljinu iz koje se ne mogu vaditi ruke (haljinu bez proreza za ruke - *ištimalu-s-samma'*) i čučanje u jednoj haljini (*ihtiba'*), kada nema ništa što pokriva spolni organ.

٢٤١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ بَيْعَتَيْنِ: عَنِ اللِّمَاسِ وَالنِّبَاذِ، وَأَنْ يَشْتَمِلَ الصَّمَّاءَ، وَأَنْ يَحْتَبِيَ الرَّجُلُ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ.

241. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio dvije vrste prodaje: (*limas*) vrstu prodaje u kojoj kupac mora kupiti robu čim je dotakne iako je nije dobro pregledao i prekontrolirao i (*nibaz*) vrstu prodaje u kojoj je prodaja završena činom davanja robe od strane prodavca kupcu bez šanse da je ovaj pogleda i pregleda, a zabranio je i nošenje haljine iz koje se ne mogu vaditi ruke (haljinu bez proreza za ruke - *ištimalu-s-samma'*) i čučanje u jednoj haljini (*ihtiba'*), kada nema ništa što pokriva spolni organ.

٢٤٢ : وعَنْه رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنِي أَبُو بَكْرٍ فِي تِلْكَ الْحَجَّةِ، فِي مُؤَذِّنِينَ يَوْمَ النَّحْرِ، نُؤَذِّنُ بِمِنًى: أَلاَ لاَ يَحُجُّ بَعْدَ الْعَامِ مُشْرِكٌ، وَلاَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ عُرْيَانٌ. ثُمَّ أَرْدَفَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ عَلِيًّا، فَأَمَرَهُ أَنْ يُؤَذِّنَ بِـ «بَرَاءَة». قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَأَذَّنَ مَعَنَا عَلِيٌّ فِي أَهْلِ مِنًى يَوْمَ النَّحْرِ: لاَ يَحُجُّ بَعْدَ الْعَامِ مُشْرِكٌ، وَلاَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ عُرْيَانٌ.

242. Ebu Hurejre, r.a., priča:

U vrijeme tog hodočašća (godina prije Oproštajnog hadža kada je Ebu Bekr predvodio hadžije) Ebu Bekr me je poslao među glasnicima prvog dana Bajrama da na Mini razglasimo da od ove godine ne može više nijedan idolopoklonik dolaziti na hodočašće, niti gola osoba Kabu tavaf činiti.

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao Aliju i naredio mu da uči (objelodani) suru Et-Tevbe (Beraet).

Ebu Hurejre kaže:

- Alija je prisutnim na Mini zajedno s nama prvi dan Bajrama razglasio da poslije ove godine ne može više nijedan idolopoklonik dolaziti na hodočašće, niti gola osoba Kabu tavaf činiti.

٩ ـ باب: مَا يُذْكَرُ فِي ٱلْفَخِذِ

9. Što se prenosi o stegnu

٢٤٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ غَزَا خَيْبَرَ، فَصَلَّيْنَا عِنْدَهَا صَلاَةَ ٱلْغَدَاةِ بِغَلَسٍ، فَرَكِبَ نَبِيُّ ٱللهِ ﷺ، وَرَكِبَ أَبُو طَلْحَةَ، وَأَنَا رَدِيفُ أَبِي طَلْحَةَ، فَأَجْرَى نَبِيُّ ٱللهِ ﷺ فِي زُقَاقِ خَيْبَرَ، وَإِنَّ رُكْبَتِي لَتَمَسُّ فَخِذَ نَبِيِّ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ حَسَرَ ٱلإِزَارَ عَنْ فَخِذِهِ، حَتَّى إِنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِ فَخِذِ نَبِيِّ ٱللهِ ﷺ، فَلَمَّا دَخَلَ ٱلْقَرْيَةَ قَالَ: (ٱللهُ أَكْبَرُ، خَرِبَتْ خَيْبَرُ، إِنَّا إِذَا نَزَلْنَا بِسَاحَةِ قَوْمٍ، فَسَاءَ صَبَاحُ ٱلْمُنْذَرِينَ). قَالَهَا ثَلاَثاً، قَالَ: وَخَرَجَ ٱلْقَوْمُ إِلَى أَعْمَالِهِمْ، فَقَالُوا: مُحَمَّدٌ وَٱلْخَمِيسُ، - يَعْنِي ٱلْجَيْشَ - قَالَ: فَأَصَبْنَاهَا عَنْوَةً، فَجُمِعَ ٱلسَّبْيُ، فَجَاءَ دِحْيَةُ، فَقَالَ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، أَعْطِنِي جَارِيَةً مِنَ ٱلسَّبْيِ، قَالَ: (ٱذْهَبْ فَخُذْ جَارِيَةً). فَأَخَذَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ، فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، أَعْطَيْتَ دِحْيَةَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ، سَيِّدَةَ قُرَيْظَةَ وَٱلنَّضِيرِ، لاَ تَصْلُحُ إِلاَّ لَكَ، قَالَ: (ٱدْعُوهُ بِهَا).

243. Enes, r.a., priča:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poveo vojnu akciju na Hajber, klanjali smo sabah-namaz pred zoru (dok je još bilo mračno) pred samim Hajberom. Poslije toga Vjerovjesnik, s.a.v.s., je uzjahao devu, zatim je uzjahao Ebu Talha, a ja iza Ebu Talhe. Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., je brzo prešao liniju Hajbera. Moje koljeno je doticalo stegno Vjerovjesnika, s.a.v.s., (bio sam sasvim blizu njega). On je (usljed stiske) razotkrio ogrtač (*izar*) sa svoga stegna toliko da sam vidio bjelinu njegova stegna. I pošto je ušao u selo Hajber, rekao je:

"Bog je najveći! Uništen bio Hajber! Kada se mi spustimo na teritoriju (neprijateljskog) naroda, loše bude jutro onih koji su opominjani!"

To je ponovio tri puta. Narod je izlazio za svojim poslovima i govorio:

- Muhammed (je došao) sa vojskom!

Hajber smo zauzeli silom pa smo sakupili plijen. Tada je došao Dihje i rekao:

- Allahov Vjerovjesniče, daj mi jednu od zarobljenih djevojaka?

فَجَاءَ بِهَا، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهَا ٱلنَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (خُذْ جَارِيَةً مِنَ ٱلسَّبْيِ غَيْرَهَا). قَالَ: فَأَعْتَقَهَا ٱلنَّبِيُّ ﷺ وَتَزَوَّجَهَا. وَجَعَلَ صَدَاقَهَا عِتْقَهَا، حَتَّى إِذَا كَانَ بِالطَّرِيقِ، جَهَّزَتْهَا لَهُ أُمُّ سُلَيْمٍ، فَأَهْدَتْهَا لَهُ مِنَ ٱللَّيْلِ، فَأَصْبَحَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ عَرُوسًا، فَقَالَ: (مَنْ كَانَ عِنْدَهُ شَيْءٌ فَلْيَجِيءْ بِهِ). وَبَسَطَ نِطَعًا، فَجَعَلَ ٱلرَّجُلُ يَجِيءُ بِالتَّمْرِ، وَجَعَلَ ٱلرَّجُلُ يَجِيءُ بِالسَّمْنِ، قَالَ: وَأَحْسِبُهُ قَدْ ذَكَرَ ٱلسَّوِيقَ، قَالَ: فَحَاسُوا حَيْسًا، فَكَانَتْ وَلِيمَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

"Idi i uzmi bilo koju od zarobljenih djevojaka", odgovorio je pa je Dihje uzeo Safijju bint Hujejj.

Jedan čovjek je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Vjerovjesniče, Safijja bint Hujejj, prvakinja plemena Kurejza i Nedir, koju si dao Dihjetu, dolikuje samo tebi.

"Zovnite mi ga zajedno s njom", reče on.

Dihje je dovede i kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidje, reče:

"Uzmi između roblja neku drugu djevojku osim nje!"

Nju je, kaže Enes, Vjerovjesnik, s.a.v.s., oslobodio, a onda vjenčao za sebe. Njen vjenčani dar (mehr) bilo je oslobođenje od ropstva. Dok je još bio na putu, Ummu Sulejm ju je obukla kao mladu i poslala mu je noću. Tako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., osvanuo kao mladoženja pa je rekao:

"Ko ima štogod, neka donese!"

Prostro je kožni prekrivač i ljudi su donosili, neko datule, neko maslo, a mislim - kaže Abdulaziz - da je Enes spomenuo i prženo brašno i rekao da su napravili *hajs* (vrsta jela) i da je to bila svadbena gozba Allahova Poslanika, s.a.v.s.

١٠ - باب: فِي كَمْ تُصَلِّي ٱلْمَرْأَةُ مِنَ ٱلثِّيَابِ

10. U koliko dijelova odjeće žena može klanjati

٢٤٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَقَدْ كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُصَلِّي ٱلْفَجْرَ، فَيَشْهَدُ مَعَهُ نِسَاءٌ مِنَ ٱلْمُؤْمِنَاتِ، مُتَلَفِّعَاتٍ فِي مُرُوطِهِنَّ، ثُمَّ يَرْجِعْنَ إِلَى بُيُوتِهِنَّ، مَا يَعْرِفُهُنَّ أَحَدٌ.

244. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi klanjao sabah-namaz kome bi prisustvovale i neke vjernice zaogrnute u svoje plaštove, a potom bi se vraćale svojim kućama da ih niko ne bi mogao prepoznati.

11. Klanjanje u odijelu sa šarama

245. Aiša, r.a., priča:

– Jednom prilikom Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao u tankom četvorougaonom ogrtaču (*hamisa*) sa šarama koje su mu odvlačile pogled. Kada je završio namaz, rekao je:

"Nosite ovu moju *hamisu* Ebu Džehmu, a donesite mi njegov vuneni ogrtač bez šara (*anbidžanija*), jer mi je ona maloprije odvraćala pažnju od namaza.

١١ - باب: إذا صلَّى في ثوبٍ له أعلامٌ

٢٤٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ صَلَّى فِي خَمِيصَةٍ لَهَا أَعْلاَمٌ، فَنَظَرَ إِلَى أَعْلاَمِهَا نَظْرَةً، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ قَالَ: (ٱذْهَبُوا بِخَمِيصَتِي هٰذِهِ إِلَى أَبِي جَهْمٍ، وَأْتُونِي بِأَنْبِجَانِيَّةِ أَبِي جَهْمٍ، فَإِنَّهَا أَلْهَتْنِي آنِفًا عَنْ صَلاَتِي).

12. Ako osoba klanja u odijelu sa krstovima ili slikama, da li će joj to pokvariti namaz

246. Enes, r.a., priča:

– Aiša je imala tanku tkaninu sa znakovima po sebi (*kiram*) kojom bi zastirala jednu stranu svoje sobe, pa joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ukloni nam ovaj tvoj zastor (*kiram*), jer mi slike sa njega neprestano prolaze izpred očiju dok sam u namazu."

١٢ - باب: إنْ صلَّى في ثوبٍ مُصلَّبٍ أوْ تصاويرَ هلْ تُفسدُ صلاتهُ؟

٢٤٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: كَانَ قِرَامٌ لِعَائِشَةَ، سَتَرَتْ بِهِ جَانِبَ بَيْتِهَا، فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (أَمِيطِي عَنَّا قِرَامَكِ هٰذَا، فَإِنَّهُ لاَ تَزَالُ تَصَاوِيرُهُ تَعْرِضُ لِي فِي صَلاَتِي).

13. Ko klanja u svilenom mantilu a potom ga skine

247. Ukbe ibn Amir, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., bio je poklonjen svileni ogrtač s prorezom pozadi (*ferrudž* - anterija). On ga je obukao i u njemu klanjao, a kada je završio namaz, brzo ga je zbacio i kao da ga prezire rekao:

"Ovo nije za bogobojazne."

١٣ - باب: مَنْ صلَّى في فرُّوجِ حريرٍ ثُمَّ نــزعهُ

٢٤٧ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أُهْدِيَ إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَرُّوجُ حَرِيرٍ، فَلَبِسَهُ فَصَلَّى فِيهِ، ثُمَّ ٱنْصَرَفَ، فَنَزَعَهُ نَزْعًا شَدِيدًا، كَالْكَارِهِ لَهُ، وَقَالَ: (لاَ يَنْبَغِي هٰذَا لِلْمُتَّقِينَ).

14. Klanjanje u crvenoj odjeći

١٤ - باب: ٱلصَّلَاةِ فِي ٱلثَّوبِ الأَحْمَرِ

248. Ebu Džuhajfa, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., u crvenom kožnom šatoru. Bilala sam vidio kako je uzeo preostalu vodu iza abdesta Allahova Poslanika, s.a.v.s., i vidio sam svijet gdje se utrkuje za tom vodom. Ko bi što od nje uhvatio potrao bi se njome, a ko ne uzimao bi ostatke vode (vlažnost) sa ruku drugih. Potom sam vidio kako je Bilal uzeo kopljast štap (*aneza*) i usadio ga, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao u (do pod koljeno) zasukanoj crvenoj haljini i iza spomenutog štapa sa svijetom klanjao dva rekata (podne-namaza). Vidio sam i kako ljudi sa devama prolaze ispred spomenutog štapa.

٢٤٨ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ فِي قُبَّةٍ حَمْرَاءَ مِنْ أَدَمٍ، وَرَأَيْتُ بِلاَلًا أَخَذَ وَضُوءَ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، وَرَأَيْتُ ٱلنَّاسَ يَبْتَدِرُونَ ذَلِكَ ٱلْوَضُوءَ، فَمَنْ أَصَابَ مِنْهُ شَيْئًا تَمَسَّحَ مِنْهُ، وَمَنْ لَمْ يُصِبْ مِنْهُ شَيْئًا أَخَذَ مِنْ بَلَلِ يَدِ صَاحِبِهِ، ثُمَّ رَأَيْتُ بِلاَلًا أَخَذَ عَنَزَةً فَرَكَزَهَا، وَخَرَجَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ مُشَمِّرًا، صَلَّى إِلَى ٱلْعَنَزَةِ بِالنَّاسِ رَكْعَتَيْنِ، وَرَأَيْتُ ٱلنَّاسَ وَٱلدَّوَابَّ، يَمُرُّونَ بَيْنَ يَدَيِ ٱلْعَنَزَةِ.

15. Obavljanje namaza na ravnim krovovima, minberu i podijumu

١٥ - باب: ٱلصَّلاةِ فِي ٱلسُّطُوحِ وَٱلْمِنبَرِ وَٱلْخَشَبِ

249. Sehl ibn Sa‘d, r.a., je bio upitan:

- Od čega je bio sagrađen Poslanikov minber?

On je odgovorio:

- Među živim nije ostao niko upućeniji u to od mene. On je bio od tamariskovog drveta. Napravio ga je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., taj i taj, oslobođeni rob te i te. Kada je bio napravljen i postavljen, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stupio na njega, okrenuo se prema Kabi i naglas izgovorio tekbir za namaz. Svijet je stao iza njega. On je proučio potreban tekst

٢٤٩ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ:

وقد سُئِلَ: مِنْ أَيِّ شَيْءٍ ٱلْمِنْبَرُ؟ فَقَالَ: مَا بَقِيَ بِالنَّاسِ أَعْلَمُ مِنِّي، هُوَ مِنْ أَثْلِ ٱلْغَابَةِ، عَمِلَهُ فُلَانٌ مَوْلَى فُلَانَةَ، لِرَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، وَقَامَ عَلَيْهِ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ حِينَ عُمِلَ وَوُضِعَ، فَاسْتَقْبَلَ ٱلْقِبْلَةَ،

وكَبَّرَ وَقَامَ ٱلنَّاسُ خَلْفَهُ، فَقَرَأَ وَرَكَعَ وَرَكَعَ ٱلنَّاسُ خَلْفَهُ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ رَجَعَ ٱلْقَهْقَرَى، فَسَجَدَ عَلَى ٱلأَرْضِ، ثُمَّ عَادَ إِلَى ٱلمِنْبَرِ، ثُمَّ قَرأَ ثُمَّ رَكَعَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ، ثُمَّ رَجَعَ ٱلْقَهْقَرَى حَتَّى سَجَدَ بِالأَرْضِ، فَهَذَا شَأْنُهُ.

iz Kur'ana i sageo se na ruku', a za njim se sageo i ostali svijet. Zatim je podigao glavu, vratio se natraške i sedždu obavio na zemlji, nakon čega se ponovo povratio na minber (proučio potreban tekst iz Kur'ana) i sageo se na ruku'. Potom je digao glavu i vratio se natraške dok nije obavio sedždu (na zemlji). Takva je situacija sa minberom.

١٦ - باب: ٱلصَّلاَةِ عَلَى حَصِيرٍ

16. Klanjanje na hasuri

٢٥٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ جَدَّتَهُ مُلَيْكَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - دَعَتْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لِطَعَامٍ صَنَعَتْهُ لَهُ، فَأَكَلَ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَ: (قُومُوا فَلأُصَلِّ لَكُمْ). قَالَ أَنَسٌ: فَقُمْتُ إِلَى حَصِيرٍ لَنَا، قَدِ ٱسْوَدَّ مِنْ طُولِ مَا لُبِسَ، فَنَضَحْتُهُ بِمَاءٍ، فَقَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، وَصَفَفْتُ أَنَا وَٱلْيَتِيمُ وَرَاءَهُ، وَٱلْعَجُوزُ مِنْ وَرَائِنَا، فَصَلَّى لَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ ٱنْصَرَفَ.

250. Enes ibn Malik, r.a., priča da je njegova nena Mulejka pozvala Allahova Poslanika, s.a.v.s., na jelo koga je za njega pripremila, pa je on jeo, a potom rekao:

"Ustanite, a ja ću vas predvoditi u namazu."

Ja sam uzeo jednu našu hasuru, koja je zbog duže upotrebe bila već pocrnjela, i polio je vodom. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stao naprijed, a ja i jedno siroče stali smo u red iza njega, dok je starica (Mulejka) stala iza nas. Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je dva rekata, a onda otišao.

١٧ - باب: ٱلصَّلاَةِ عَلَى ٱلفِرَاشِ

17. Klanjanje na postelji

٢٥١ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ أَنَّهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَنَامُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَرِجْلاَيَ فِي قِبْلَتِهِ، فَإِذَا سَجَدَ غَمَزَنِي فَقَبَضْتُ رِجْلَيَّ، فَإِذَا

251. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča:

– Spavala sam ispred Allahovog Poslanika, s.a.v.s., tako da su mi noge bile na mjestu gdje on činjaše sedždu. I kada bi se spustio na sedždu, dotakao bi me pa bih ja svoje noge povukla, a kada bi ustao, ja bih ih opet ispružila.

U to doba - kaže Aiša - u sobama nije bilo svjetiljki.

قَامَ بَسَطْتُهُمَا، قَالَتْ: وَٱلْبُيوتُ يَوْمَئِذٍ لَيْسَ فِيهَا مَصَابِيحُ.

252. Aiša, r.a., također, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao, dok je ona ležala između njega i Kible na njegovoj porodičnoj postelji poprijeko ispružena poput mrtvaca.

٢٥٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي، وَهِيَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱلْقِبْلَةِ، عَلَى فِرَاشِ أَهْلِهِ، ٱعْتِرَاضَ ٱلْجَنَازَةِ.

18. Obavljanje sedžde na odjeći pri žegi

١٨ - باب: ٱلسُّجُودِ عَلَى ٱلثَّوْبِ فِي شِدَّةِ ٱلحَرِّ

253. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Klanjali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa bi pojedinci između nas stavljali pri velikoj vrućini okrajak svoje odjeće na mjesto gdje su činili sedždu.

٢٥٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَيَضَعُ أَحَدُنَا طَرَفَ ٱلثَّوْبِ، مِنْ شِدَّةِ ٱلْحَرِّ، فِي مَكَانِ ٱلسُّجُودِ.

19. Klanjanje u obući

١٩ - باب: ٱلصَّلاةُ فِي ٱلنِّعَالِ

254. Enes ibn Malik, r.a., je bio upitan:

- Da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u svojoj obući?

- Da - odgovorio je.

٢٥٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: أَكَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ.

20. Klanjanje u mestvama

٢٠ - باب: ٱلصَّلاةُ فِي ٱلخِفَافِ

255. Uzimajući (jednom prilikom) abdest nakon što se pomokrio, Džerir ibn Abdullah, r.a., je samo potrao mestve (mokrim rukama) a zatim ustao i klanjao. Upitan o tome odgovorio je:

- Vidio sam da je i Vjerovjesnik, s.a.v.s., (jednom prilikom) isto ovako uradio.

Ova Džerirova izjava im se dopala, jer je Džerir bio jedan od posljednjih koji su primili islam.

٢٥٥ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ بَالَ ثُمَّ تَوَضَّأَ، وَمَسَحَ عَلَى خُفَّيْهِ، ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى، فَسُئِلَ فَقَالَ: رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ صَنَعَ مِثْلَ هٰذَا.

فَكَانَ يُعْجِبُهُمْ، لِأَنَّ جَرِيرًا كَانَ مِنْ آخِرِ مَنْ أَسْلَمَ.

21. Na sedždi nadlaktice treba podići i od tijela udaljiti

٢١ - باب: يُبْدِي ضَبْعَيهِ وَيُجَافِي فِي ٱلسُّجُود

256. Abdullah ibn Malik ibn Buhajna, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi klanjao, rastavljao ruke od tijela, tako da bi mu se ukazivala bjelina ispod pazuha.

٢٥٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مالِكٍ بْنِ بُحَيْنَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ: كَانَ إِذَا صَلَّى فَرَّجَ بَيْنَ يَدَيْهِ، حَتَّى يَبْدُوَ بَيَاضُ إِبْطَيْهِ.

22. Značaj okretanja prema Kibli

٢٢ - باب: فَضْلِ ٱسْتِقْبَالِ ٱلْقِبْلَةِ

257. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko obavlja naš namaz, okreće se prema našoj Kibli i jede od onog što mi koljemo, musliman je i uživa zaštitu Allaha, dž.š., i Allahova Poslanika, pa ne ostavljajte Allaha na cjedilu (ostavljajući na cjedilu one koji su u Njegovoj zaštiti).

٢٥٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول ٱللهِ ﷺ: (مَنْ صَلَّى صَلاَتَنَا، وَٱسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا، وَأَكَلَ ذَبِيحَتَنَا، فَذَلِكَ ٱلْمُسْلِمُ، ٱلَّذِي لَهُ ذِمَّةُ ٱللهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ، فَلاَ تُخْفِرُوا ٱللهَ فِي ذِمَّتِهِ).

23. *Uzmite mjesto na kome je stajao Ibrahim (kada je zidao Kabu) prostorom za obavljanje namaza (musalla)* (El-Bekare, 125.)

٢٣ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿وَٱتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبراهِيمَ مُصَلًّى﴾

258. (Amr ibn Dinar) pitao je Ibn Omera, r.a.:

- Da li čovjek koji prilikom obavljanja umre izvrši tavaf oko Kabe, a ne i saj (hod) između Safe i Merve, može imati seksualne odnose sa svojom suprugom?

Ibn Omer je odgovorio:

- Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., došao u Mekku, obavio je tavaf oko Kabe sedam puta, klanjao dva rekata na mjestu gdje je stajao Ibrahim (kada je

٢٥٨ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّه سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ طَافَ بِالْبَيْتِ لِلْعُمْرَةِ، وَلَمْ يَطُفْ بَيْنَ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةِ، أَيَأْتِي ٱمْرَأَتَهُ؟ فَقَالَ: قَدِمَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، فَطَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا، وَصَلَّى خَلْفَ ٱلْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ، وَطَافَ بَيْنَ ٱلصَّفَا

zidao Kabu) i obavio saj (hod) između Safe i Merve, a vi u Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., imate dobar uzor.

وَٱلْمَرْوَةِ، وَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ.

259. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., unišao u Kabu, činio je dovu duž svake njene strane i nije klanjao dok nije iz nje izašao. Pošto je izašao, klanjao je dva rekata u pravcu Kabe i rekao:

"Ovo je Kibla."

٢٥٩ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: لمَّا دَخَلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ ٱلْبَيْتَ، دَعَا فِي نَوَاحِيهِ كُلِّهَا وَلَمْ يُصَلِّ حَتَّى خَرَجَ مِنْهُ، فَلَمَّا خَرَجَ رَكَعَ رَكْعَتَيْنِ فِي قِبَلِ ٱلْكَعْبَةِ، وَقَالَ: (هٰذِهِ ٱلْقِبْلَةُ).

24. Okretanje klanjača prema Kibli gdje god se nalazio

٢٤ - باب: ٱلتَّوَجُّهِ نَحْوَ ٱلقِبْلَةِ حَيْثُ كَانَ

260. Bera' ibn Azib, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je okrećući se prema Svetom hramu u Jerusalemu šesnaest ili sedamnaest mjeseci.

(Ovaj hadis je prethodno već naveden sa razlikama u rivajetima)

٢٦٠ : عَنِ ٱلبَرَاءِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ صَلَّى نَحْوَ بَيْتِ ٱلمقْدِسِ، سِتَّةَ عَشَرَ شَهْرًا أَوْ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا. تقدَّم وبَيْنَهما مخالَفَةٌ فِي اللَّفْظِ.

261. Džabir, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je (nafile) na svojoj devi okrenut u pravcu u kome bi se ona kretala, a kada bi htio klanjati obligatni namaz, sišao bi sa nje i okrenuo se prema Kabi.

٢٦١ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ، فَإِذَا أَرَادَ فَرِيضَةً، نَزَلَ فَاسْتَقْبَلَ ٱلقِبْلَةَ.

262. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

– Kad je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (jednom prilikom) klanjao, (prenosilac Ibrahim prenosi od Alkame da je Ibn Mesud rekao:), ne znam da li je klanjao

više ili manje rekata pa ga je, nakon što je predao selam, neko upitao:

- Allahov Poslaniče, je li se nešto novo pojavilo u vezi s namazom?

"A šta bi to bilo?", odgovorio je.

- Klanjao si tako i tako - rekli su prisutni.

Tada je presavio svoje noge, okrenuo se prema Kibli, učinio još dvije sedžde i predao selam. I kada se licem prema nama okrenuo, rekao je:

"Da mi se u toku namaza nešto novo pojavilo, ja bih vas o tome, sigurno, obavijestio. Međutim, ja sam čovjek kao i vi, zaboravljam kao što i vi zaboravljate, pa kada budem što zaboravio, vi me na to podsjetite. A kada neko od vas posumnja u svome namazu, neka se drži onoga u što je siguran i neka dovrši namaz, zatim neka preda selam i učini dvije sedžde."

٢٦٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى ٱلنَّبِيُّ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ إِبْرَاهِيمُ الراوي عَنْ عَلْقَمَةَ الرَّاوِي عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ: لاَ أَدْرِي: زَادَ أَوْ نَقَصَ - فَلَمَّا سَلَّمَ قِيلَ لَهُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَحَدَثَ فِي ٱلصَّلاَةِ شَيْءٌ؟ قَالَ: (وَمَا ذَاكَ). قَالُوا: صَلَّيْتَ كَذَا وَكَذَا، فَثَنَى رِجْلَيْهِ، وَٱسْتَقْبَلَ ٱلْقِبْلَةِ، وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ سَلَّمَ. فَلَمَّا أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ قَالَ: (إِنَّهُ لَوْ حدثَ فِي ٱلصَّلاَةِ شَيْءٌ لَنَبَّأْتُكُمْ بِهِ، وَلٰكِنْ، إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ، أَنْسَى كَمَا تَنْسَوْنَ، فَإِذَا نَسِيتُ فَذَكِّرُونِي، وَإِذَا شَكَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلاَتِهِ، فَلْيَتَحَرَّ ٱلصَّوَابَ فَلْيُتِمَّ عَلَيْهِ، ثُمَّ يُسَلِّمْ، ثُمَّ يَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ).

25. O Kibli i mišljenju da se ne treba obnoviti namaz koji neko obavi nenamjerno okrenut na neku drugu stranu

٢٥ ـ باب: مَا جَاءَ فِي ٱلقِبْلَةِ وَمَنْ لم يرَ الإِعَادَةَ عَلَى مَنْ سَهَا فَصَلَّى إِلى غَيْرِ ٱلقِبْــلَةِ

263. Omer, r.a., kaže:

– Moji prizivi su se podudarili sa propisom Gospodara u tri stvari:

(Prvo), rekao sam:

- Allahov Poslaniče, trebali bismo uzeti Ibrahimovo mjesto kao mjesto za klanjanje!

Kasnije je objavljeno: ...*Uzmite Ibrahimovo mjesto (mjestom) za klanjanje...*;

٢٦٣ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: وَافَقْتُ رَبِّي فِي ثَلاَثٍ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَوِ ٱتَّخَذْنَا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى، فَنَزَلَتْ: ﴿وَٱتَّخِذُوا مِنْ

(Drugo), u vezi s propisom o pokrivanju (žena), rekao sam:

- Allahov Poslaniče, trebao bi narediti svojim ženama da se pokrivaju, jer s njima razgovara i dobar i pokvarenjak!

Pa je objavljen ajet o pokrivanju žena.

I (treće), žene Vjerovjesnikove, s.a.v.s., su se bile ujedinile u jedan front protiv njega, pa sam im naveo ajet: *Možda će mu njegov Gospodar, ako vam da razvod braka, dati u zamjenu bolje supruge od vas.* (Et-Tahrim, 5.)

Pa je objavljen navedeni ajet iz sure Et-Tahrim.

مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾. وَآيَةُ ٱلْحِجَابِ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، لَوْ أَمَرْتَ نِسَاءَكَ أَنْ يَحْتَجِبْنَ، فَإِنَّهُ يُكَلِّمُهُنَّ ٱلْبَرُّ وَٱلْفَاجِرُ، فَنَزَلَتْ آيَةُ ٱلْحِجَابِ، وَٱجْتَمَعَ نِسَاءُ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي ٱلْغَيْرَةِ عَلَيْهِ، فَقُلْتُ لَهُنَّ: ﴿عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ، أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ﴾ فَنَزَلَتْ هٰذِهِ ٱلآيَةُ.

26. Brisanje pljuvačke u džamiji rukom

٢٦ ـ باب: حَكُّ ٱلْبُزَاقِ بِالْيَدِ مِنَ ٱلْمَسْجِدِ

264. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio ispljuvak na (zidu džamije) u pravcu Kible. To mu je bilo toliko teško da mu se to i na licu vidjelo, pa je ustao i otrao ga svojom rukom a zatim rekao:

"Svaki od vas kad stane klanjati, čini povjerljiv iskreni razgovor sa svojim Gospodarom, a Njegov Gospodar je između njega i Kible pa neka niko od vas ni u kom slučaju ne pljuje prema Kibli, nego na svoju lijevu stranu ili pod noge."

Potom je uzeo kraj svoga ogrtača, pljunuo u njega i presavio jedan dio na drugi i rekao:

"Ili neka ovako uradi."

٢٦٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ:

رَأَى نُخَامَةً فِي ٱلْقِبْلَةِ، فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَيْهِ، حَتَّى رُؤِيَ فِي وَجْهِهِ، فَقَامَ فَحَكَّهُ بِيَدِهِ، فَقَالَ: (إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ فِي صَلاَتِهِ، فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ، وَإِنَّ رَبَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱلْقِبْلَةِ، فَلاَ يَبْزُقَنَّ أَحَدُكُمْ قِبَلَ قِبْلَتِهِ، وَلٰكِنْ عَنْ يَسَارِهِ أَوْ تَحْتَ قَدَمِهِ). ثُمَّ أَخَذَ طَرَفَ رِدَائِهِ، فَبَصَقَ فِيهِ، ثُمَّ رَدَّ

بَعْضَهُ عَلَى بَعْضٍ، فَقَالَ: (أَوْ يَفْعَلُ هٰكَذَا).

27. Vjernik ne pljuje u namazu na svoju desnu stranu

٢٧ - باب: لَا يَبْصُق عَنْ يَمينِهِ فِي الصَّلَاةِ

265. Ebu Hurejre i Ebu Seid, r.a., prenose gornji hadis sa dodatkom:

"Niti na svoju desnu stranu."

٢٦٥ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ وَأَبي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: حديثُ النُّخَامَةِ، وفيه زِيادةٌ: (ولا عَنْ يمينِهِ).

28. Iskupljenje za pljuvanje u džamiji

٢٨ - باب: كَفَّارَةِ ٱلْبُزَاقِ فِي ٱلمسجِدِ

266. Enes, r.a., kazuje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Pljuvanje u džamiji je grijeh, a iskupljenje za to je da se pljuvačka zakopa."

٢٦٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قال ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (ٱلْبُزَاقُ فِي ٱلْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ، وَكَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا).

29. Imamovo poučavanje ljudi o pravilnom obavljanju namaza i upozoravanje na Kiblu

٢٩ - باب: عِظَةِ ٱلإِمَامِ ٱلنَّاسَ فِي إِتمَامِ ٱلصَّلاةِ وَذِكرِ ٱلقِبلَةِ

267. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Da li vidite da je moja Kibla (da sam okrenut) u ovom pravcu? Allaha mi, nije mi nepoznata vaša skrušenost i vaš ruku' i ja vas uistinu vidim iza sebe."

٢٦٧ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (هَلْ تَرَوْنَ قِبْلَتِي هٰهُنَا؟، فَوَٱللهِ مَا يَخْفَى عَلَيَّ خُشُوعُكُمْ وَلاَ رُكُوعُكُمْ، إِنِّي لأَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي).

30. Može li se reći: džamija toga i toga

٣٠ - باب: هَلْ يُقَالُ مَسجِدُ بَنِي فُلَانٍ؟

268. Ibn Omer, r.a., priča da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., utrkivao na svome konju sa konjima koji su bili trenirani i to od Hafja'a do cilja Senijjetu-l-Veda'a, a utrkivao se i sa konjima koji nisu trenirani i to od Senijjetu-l-Veda'a do džamije Benu Zurejka i da je Abdullah ibn Omer bio u tom utrkivanju.

٢٦٨ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ سَابَقَ بَيْنَ ٱلْخَيْلِ ٱلَّتِي أُضْمِرَتْ مِنَ ٱلْحَفْيَاءِ، وَأَمَدُهَا ثَنِيَّةُ

الْوَدَاعِ، وَسَابَقَ بَيْنَ الْخَيْلِ الَّتِي لَمْ تُضَمَّرْ مِنَ الثَّنِيَّةِ إِلَى مَسْجِدِ بَنِي زُرَيْقٍ، وَإِنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ عُمَرَ كَانَ فِيمَنْ سَابَقَ.

31. Dioba i vješanje palminih grozdova u džamiji

٣١ - باب: القِسمَةِ وتَعليقِ القِنْوِ في المَسجِدِ

269. Enes, r.a., priča:

– Kad je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesen prihod iz Bahrejna, rekao je:

"Razastrite (poredajte) ga u džamiji!"

To je bio najveći prihod koji je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesen. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao je kasnije na namaz, a da se na to nije ni osvrnuo. I tek kad je završio namaz, prišao je, sjeo kod njega i stao dijeliti od njega svakome ko je tu bio. Prišao mu je i Abbas i rekao:

- Allahov Poslaniče, daj i meni, jer sam ja (kao zarobljenik sa Bedra) otkupio sebe, a otkupio sam i Akila (sina Ebu Talibova).

"Uzmi", reče mu Allahov Poslanik, s.a.v.s.

On je nagrabio u svoju haljinu i počeo je podizati. Kako to nije bio u stanju sam učiniti, rekao je:

- Allahov Poslaniče, naredi nekom od prisutnih da mi ovo podigne!

"Ne", odgovorio je on.

- Pa podigni mi ga ti! - reče Abbas.

"Ne", reče Poslanik.

Tada je on nešto istresao i htio se zaprtiti, pa reče:

- Allahov Poslaniče, naredi nekom od njih da mi ovo podigne!

"Ne", reče on.

- Pa podigni mi ti! - reče Abbas.

"Ne", odgovori on.

Potom je Abbas opet nešto odvadio pa ostatak zabacio na svoja leđa i otišao.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga je pratio pogledom sve dok nije zamakao čudeći se

٢٦٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ ﷺ بِمَالٍ مِنَ الْبَحْرَيْنِ، فَقَالَ ﷺ: (انْثُرُوهُ فِي الْمَسْجِدِ). وَكَانَ أَكْثَرَ مَالٍ أُتِيَ بِهِ رَسُولُ اللهِ ﷺ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَلْتَفِتْ إِلَيْهِ، فَلَمَّا قَضَى الصَّلَاةَ جَاءَ فَجَلَسَ إِلَيْهِ، فَمَا كَانَ يَرَى أَحَدًا إِلَّا أَعْطَاهُ، إِذْ جَاءَهُ الْعَبَّاسُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، أَعْطِنِي، فَإِنِّي فَادَيْتُ نَفْسِي وَفَادَيْتُ عَقِيلًا، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (خُذْ). فَحَثَا فِي ثَوْبِهِ، ثُمَّ ذَهَبَ يُقِلُّهُ فَلَمْ يَسْتَطِعْ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، مُرْ بَعْضَهُمْ يَرْفَعْهُ إِلَيَّ، قَالَ: (لَا). قَالَ: فَارْفَعْهُ أَنْتَ عَلَيَّ، قَالَ: (لَا). فَنَثَرَ مِنْهُ، ثُمَّ احْتَمَلَهُ، فَأَلْقَاهُ عَلَى كَاهِلِهِ، ثُمَّ انْطَلَقَ، فَمَا زَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ يُتْبِعُهُ بَصَرَهُ حَتَّى خَفِيَ عَلَيْنَا، عَجَبًا مِنْ حِرْصِهِ، فَمَا قَامَ رَسُولُ اللهِ ﷺ وَثَمَّ مِنْهَا دِرْهَمٌ.

njegovoj pohlepi i nije se odmicao od tog prihoda dok nije podijeljen i zadnji dirhem.

32. Džamije u kućama

270. Mahmud ibn Rebi‘ el-Ensari, r.a., prenosi da je Itban ibn Malik, jedan od drugova Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je sa ensarijama bio na Bedru, došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, moj je vid oslabio, a klanjam svojim ljudima (kao imam). Kada se okiša i poteče potok koji se nalazi između mene i njih, ja nisam u stanju ići u njihovu džamiju i sa njima klanjati. Ja bih, Allahov Poslaniče, želio da mi ti dođeš i klanjaš u mojoj kući, pa da ja taj njen dio uzmem kao mjesto za obavljanje namaza.

“Učinit ću to, ako Bog da”, odgovorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Itban kaže:

- Sutradan su Allahov Poslanik, s.a.v.s. i Ebu Bekr došli i zatražili dozvolu da uđu. Dozvolio sam im i oni su ušli.

“Gdje želiš da u tvojoj kući klanjam”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prije nego što je sjeo.

Ja sam mu pokazao, kaže Itban, na jedan kraj kuće i Allahov Poslanik, s.a.v.s., tu stade i izgovori početni namaski tekbir. Potom smo stali i mi u redove (iza njega), klanjali dva rekata i on predade selam. Mi smo ga, priča Itban, zadržali na jelu zvanom hazira, što smo ga za njega pripremili. U tom času dođoše u kuću brojni mještani i neko između njih upita:

٣٢ - باب: ٱلْمَسَاجِدِ فِي ٱلْبُيُوتِ

٢٧٠ : عَنْ مَحْمُودِ بْنِ ٱلرَّبِيعِ ٱلأَنْصارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ عِتْبَانَ ٱبْنَ مالِكٍ، وَهُوَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا مِنَ ٱلأَنْصَارِ: أَتَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ قَدْ أَنْكَرْتُ بَصَرِي، وَأَنَا أُصَلِّي لِقَوْمِي، فَإِذَا كَانَتِ ٱلأَمْطَارُ، سَالَ ٱلْوَادِي ٱلَّذِي بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ، لَمْ أَسْتَطِعْ أَنْ آتِيَ مَسْجِدَهُمْ فَأُصَلِّيَ لهم، وَوَدِدْتُ يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَنَّكَ تَأْتِينِي فَتُصَلِّي فِي بَيْتِي، فَأَتَّخِذَهُ مُصَلًّى، قَالَ: فَقَالَ لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (سَأَفْعَلُ إِنْ شَاءَ ٱللهُ). قَالَ عِتْبَانُ: فَغَدَا عَلَيَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ حِينَ ٱرْتَفَعَ ٱلنَّهَارُ، فَٱسْتَأْذَنَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَأَذِنْتُ لَهُ، فَلَمْ يَجْلِسْ حَتَّى دَخَلَ ٱلْبَيْتَ، ثُمَّ قَالَ: (أَيْنَ تُحِبُّ أَنْ أُصَلِّيَ مِنْ بَيْتِكَ). قَالَ: فَأَشَرْتُ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ ٱلْبَيْتِ، فَقَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَكَبَّرَ، فَقُمْنَا فَصَفَفْنَا، فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ، قَالَ: وَحَبَسْنَاهُ عَلَى خَزِيرَةٍ صَنَعْنَاهَا لَهُ، قَالَ: فَثَابَ فِي ٱلْبَيْتِ رِجَالٌ مِنْ أَهْلِ ٱلدَّارِ ذَوُو عَدَدٍ، فَٱجْتَمَعُوا، فَقَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ: أَيْنَ مالِكُ ٱبْنُ ٱلدُّخَيْشِنِ أَوِ ٱبْنُ ٱلدُّخْشُنِ؟ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: ذٰلِكَ مُنَافِقٌ لاَ يُحِبُّ ٱللهَ وَرَسُولَهُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ

- Gdje je Malik ibn Duhajšin, odnosno Ibn Duhšun?

- To je dvoličnjak, on ne voli Allaha, dž.š., i Njegova Poslanika - reče neko.

Nato je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ne govori tako! Zar ne znaš da je već izgovorio *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha), želeći time postići Allahovo zadovoljstvo."

- To najbolje znaju Allah i Njegov Poslanik - reče - a mi mu vidimo lice i (vidimo) da savjetuje dvoličnjake.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Allah je oslobodio od vječnog boravka u Džehennemu svakoga ko kaže: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha), želeći time postići Allahovo zadovoljstvo."

33. Da li je dozvoljeno iskopati grobove idolopoklonika predislamskog doba da bi se tu podizale džamije

271. Aiša, r.a., priča da su Umm Habiba i Umm Selema, r.a., spomenule Vjerovjesniku, s.a.v.s., jednu crkvu sa slikama koju su vidjele u Etiopiji pa je on rekao:

"To su oni kod kojih bude neki 'dobri' čovjek pa umre, oni nad njegovim grobom sagrade bogomolju i u njoj naslikaju te slike. Oni su pred Bogom na Sudnjem danu najgori."

272. Enes, r.a., priča:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u Medinu i odsjeo u gornjem dijelu grada kod plemena koje se zove Benu Amr ibn Avf. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ostao kod njih

تَقُلْ ذَلِكَ، أَلاَ تَرَاهُ قَدْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ، يُرِيدُ بِذٰلِكَ وَجْهَ ٱللهِ). قَالَ: ٱللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَإِنَّا نَرَى وَجْهَهُ وَنَصِيحَتَهُ إِلَى ٱلْمُنَافِقِينَ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (فَإِنَّ ٱللهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى ٱلنَّارِ مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ، يَبْتَغِي بِذٰلِكَ وَجْهَ ٱللهِ).

٣٣ - باب: هل تُنْبَشُ قُبُورُ مُشركي الجَاهِلِيَّةِ وَيُتَّخذُ مَكَانُهَا مَسَاجِدَ

٢٧١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ وَأُمَّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما ذَكَرَتَا كَنِيسَةً رَأَيْنَهَا بِالْحَبَشَةِ، فِيهَا تَصَاوِيرُ، فَذَكَرَتَا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (إِنَّ أُولٰئِكَ، إِذَا كَانَ فِيهِمُ ٱلرَّجُلُ ٱلصَّالِحُ فَمَاتَ، بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ ٱلصُّوَرَ، فَأُولٰئِكَ شِرَارُ ٱلْخَلْقِ عِنْدَ ٱللهِ يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ).

٢٧٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ ٱلْمَدِينَةَ فَنَزَلَ أَعْلَى ٱلْمَدِينَةِ فِي حَيٍّ يُقَالُ لَهُمْ بَنُو عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ، فَأَقَامَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فِيهِمْ أَرْبَعَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى بَنِي ٱلنَّجَّارِ، فَجَاؤُوا مُتَقَلِّدِينَ ٱلسُّيُوفَ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ عَلَى رَاحِلَتِهِ، وَأَبُو بَكْرٍ رِدْفُهُ، وَمَلأُ بَنِي ٱلنَّجَّارِ حَوْلَهُ، حَتَّى أَلْقَى رَحْلَهُ بِفِنَاءِ

أَبِي أَيُّوبَ، وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يُصَلِّيَ حَيْثُ أَدْرَكَتْهُ ٱلصَّلاَةُ، وَيُصَلِّي فِي مَرَابِضِ ٱلْغَنَمِ، وَأَنَّهُ أَمَرَ بِبِنَاءِ ٱلْمَسْجِدِ، فَأَرْسَلَ إِلَى مَلأٍ مِنْ بَنِي ٱلنَّجَّارِ، فَقَالَ: (يَا بَنِي ٱلنَّجَّارِ ثَامِنُونِي بِحَائِطِكُمْ هٰذَا). قَالُوا: لاَ وَٱللهِ، لاَ نَطْلُبُ ثَمَنَهُ إِلاَّ إِلَى ٱللهِ، فَقَالَ أَنَسٌ: فَكَانَ فِيهِ مَا أَقُولُ لَكُمْ، قُبُورُ ٱلْمُشْرِكِينَ، وَفِيهِ خِرَبٌ، وَفِيهِ نَخْلٌ، فَأَمَرَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ بِقُبُورِ ٱلْمُشْرِكِينَ فَنُبِشَتْ، ثُمَّ بِالْخِرَبِ فَسُوِّيَتْ، وَبِالنَّخْلِ فَقُطِعَ، فَصَفُّوا ٱلنَّخْلَ قِبْلَةَ ٱلْمَسْجِدِ، وَجَعَلُوا عِضَادَتَيْهِ ٱلْحِجَارَةَ، وَجَعَلُوا يَنْقُلُونَ ٱلصَّخْرَ وَهُمْ يَرْتَجِزُونَ، وَٱلنَّبِيُّ ﷺ مَعَهُمْ، وَهُوَ يَقُولُ:

ٱللَّهُمَّ لاَ خَيْرَ إِلاَّ خَيْرُ ٱلآخِرَهْ
فَاغْفِرْ لِلأَنْصَارِ وَٱلْمُهَاجِرَهْ

14 noći, a onda obavijestio pleme Benu Nedždžar (rođake po neni) i oni su došli isukanih sablji. Kao da sada gledam Vjerovjesnika, s.a.v.s., na njegovoj jahalici i Ebu Bekra koji je bio iza njega, a Benu Nedždžar oko njega sve dok nije sjahao sa deve u dvorištu kuće Ebu Ejjuba. Volio je klanjati ondje gdje ga zatekne vrijeme namaza pa čak i u torovima ovaca.

Naredivši izgradnju džamije, poslao je po prvake Benu Nedždžara i rekao im:

"Benu Nedždžar, recite mi cijenu ove vaše ograđene zemlje?"

- Ne, Allaha nam, mi ne tražimo njenu protuvrijednost niotkoga osim od Allaha - odgovorili su oni.

Enes je još rekao:

- To su, kako da vam kažem, bili grobovi idolopoklonika, a tu i tamo ostaci zgrada i palmi. Vjerovjesnik, s.a.v.s., izdao je naredbu da se grobovi idolopoklonika ekshumiraju, ruševine poravnaju i palme isijeku. Zatim su stabla palmi poredali na strani Kible džamije, a dovratke napravili od kamena. Kamenje su nosili govoreći stihove u redžez metru, a sa njima i Vjerovjesnik, s.a.v.s., koji je izgovarao:

"Allahu moj, dobro je samo u ahiretskim darima, pa oprosti nama ensarijama i muhadžirima!"

٣٤ ـ باب: ٱلصَّلاَةِ فِي مَوَاضِعِ الإِبِلِ

34. Klanjanje na boravištima deva

٢٧٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي عَلَى بَعِيرِهِ. وَقَالَ: رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَفْعَلُهُ.

273. Nafi, r.a., kaže:

– Ibn Omer, r.a., klanjao je dok mu je deva bila ispred njega i rekao je:

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da radi isto tako.

٣٥ ـ باب: مَنْ صَلَّى وَقُدَّامَهُ تَنُّورٌ أَوْ نَارٌ أَوْ شَيْءٌ مِمَّا يُعْبَدُ فَأَرَادَ بِهِ وجه ٱلله تعالى

35. Klanjanje iza peći, vatre ili nečega što se obožava, a klanjač svojim namazom misli samo na Boga

274. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Dok sam klanjao, predočena mi je Vatra."

36. Nije preporučeno klanjati u grebljima

275. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Klanjajte u svojim kućama, nemojte ih pretvarati u grobove."

37. Odjeljak

276. Aiša i Abdullah ibn Abbas, r.a., pričaju:

– Pred smrt Allahov Poslanik, s.a.v.s., počeo je navlačiti na lice svoju hamisu (crni porubljeni ogrtač). Kada bi mu zbog nje ponestalo daha, sklanjao bi je sa lica govoreći:

"Bog prokleo jevreje i kršćane, što su grobove svojih vjerovjesnika uzimali za bogomolje!" Tako je upozoravao (muslimane) na ono što su radili (jevreji i kršćani).

38. Spavanje žene u džamiji

277. Aiša, r.a., priča da je u jednom arapskom plemenu bila jedna djevojčica, crna robinja. Stanovništvo plemena dalo joj je slobodu, ali je ona kod njih i dalje ostala.

٢٧٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (عُرِضَتْ عَلَيَّ ٱلنَّارُ وَأَنَا أُصَلِّي).

٣٦ - باب: كَرَاهِيَةِ ٱلصَّلاَةِ فِي ٱلْمَقَابِرِ

٢٧٥ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ٱجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلاَتِكُمْ، وَلاَ تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا).

٣٧ - «باب»

٢٧٦ : عَنْ عَائِشَةَ وَعَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُم قَالاَ: لَمَّا نَزَلَ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، طَفِقَ يَطْرَحُ خَمِيصَةً لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا ٱغْتَمَّ بِهَا كَشَفَهَا عَنْ وَجْهِهِ، فَقَالَ وَهُوَ كَذَلِكَ: (لَعْنَةُ ٱللهِ عَلَى ٱلْيَهُودِ وَٱلنَّصَارَى، ٱتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيائِهِمْ مَسَاجِدَ). يُحَذِّرُ مَا صَنَعُوا.

٣٨ - باب: نَوْمِ ٱلْمَرْأَةِ فِي ٱلْمسجِدِ

٢٧٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها: أَنَّ وَلِيدَةً كَانَتْ سَوْدَاءَ، لِحَيٍّ مِنَ ٱلْعَرَبِ، فَأَعْتَقُوهَا فَكَانَتْ مَعَهُمْ، قَالَتْ: فَخَرَجَتْ صَبِيَّةٌ لَهُمْ، عَلَيْهَا وِشَاحٌ أَحْمَرُ مِنْ سُيُورٍ، قَالَتْ: فَوَضَعَتْهُ، أَوْ وَقَعَ مِنْهَا، فَمَرَّتْ بِهِ حُدَيَّاةٌ وَهُوَ مُلْقًى، فَحَسِبَتْهُ لَحْمًا

- Kasnije je jedna druga djevojčica iz toga plemena, na kojoj je bila crvena traka ukrašena draguljima, izašla i ostavila biser ili joj je on spao. Naletio je soko i misleći da je meso, zgrabio je i odnio. Traku su tražili, ali je nisu našli pa su osumnjičili mene - kaže djevojčica. Pretraživali su je - kaže pripovjedač - toliko da su pregledali i njen spolni organ.

- Boga mi, sam - kaže crnkinja - s njima stajala, kad naletje onaj soko, baci crvenu traku (đerdan) i on pade među njih. Ja sam im - priča ona - uzviknula:

- To je ono za što ste me optuživali! Mislili ste (da sam ga ukrala), a ja sam nevina. On vam je, eto, tu!

Potom je ta žena, kaže Aiša, došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i primila islam. Imala je u džamiji šator od vunenog platna, odnosno jedan ponizak šatorčić (sobicu). Meni bi - pričala je Aiša - dolazila, pripovijedala i redovno recitirala:

Dan đerdana čudo našeg Gospodara.
Eto, on me spasi kuće nevjerstva.

Rekla sam joj, kaže Aiša:

- Šta je tebi? Nisi kod mene još nikad sjela, a da mi nisi taj stih izrecitirala!

I ona mi je tada, kaže Aiša, ispričala cijeli slučaj.

39. Spavanje muškaraca u džamiji

278. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao u Fatiminu sobu i pošto u sobi nije našao Aliju, upitao je:

"Gdje je tvoj amidžić?"

- Nešto se zbilo između mene i njega.

فَخطِفَتْهُ، قَالَتْ: فَالْتَمَسُوهُ فَلَمْ يَجِدُوهُ، قَالَتْ: فَاتَّهَمُونِي بِهِ، قَالَتْ: فَطَفِقُوا يُفَتِّشُونَ، حَتَّى فَتَّشُوا قُبُلَهَا، قَالَتْ: وَٱللهِ إِنِّي لَقَائِمَةٌ مَعَهُمْ، إِذْ مَرَّتْ ٱلْحُدَيَّاةُ فَأَلْقَتْهُ، قَالَتْ: فَوَقَعَ بَيْنَهُمْ، قَالَتْ: فَقُلْتُ: هٰذَا ٱلَّذِي ٱتَّهَمْتُمُونِي بِهِ، زَعَمْتُمْ وَأَنَا مِنْهُ بَرِيئَةٌ، وَهُوَ ذَا هُوَ، قَالَتْ: فَجَاءَتْ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَأَسْلَمَتْ، قَالَتْ عَائِشَةُ: فَكَانَ لَهَا خِبَاءٌ فِي ٱلْمَسْجِدِ أَوْ حِفْشٌ، قَالَتْ: فَكَانَتْ تَأْتِينِي فَتَحَدَّثُ عِنْدِي، قَالَتْ: فَلاَ تَجْلِسُ عِنْدِي مَجْلِسًا، إِلاَّ قَالَتْ:

وَيَوْمُ ٱلْوِشَاحِ مِنْ أَعَاجِيبِ رَبِّنَا
أَلاَ إِنَّهُ مِنْ بَلْدَةِ ٱلْكُفْرِ أَنْجَانِي

قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ لَهَا: مَا شَأْنُكِ، لاَ تَقْعُدِينَ مَعِي مَقْعَدًا إِلاَّ قُلْتِ هٰذَا؟ قَالَتْ: فَحَدَّثَتْنِي بِهٰذَا ٱلْحَدِيثِ.

٣٩ - باب: نَوْمِ ٱلرِّجَالِ فِي ٱلمسجدِ

٢٧٨ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

جَاءَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بَيْتَ فَاطِمَةَ، فَلَمْ يَجِدْ عَلِيًّا فِي ٱلْبَيْتِ، فَقَالَ: (أَيْنَ ٱبْنُ عَمِّكِ). قَالَتْ: كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ شَيْءٌ، فَغَاضَبَنِي فَخَرَجَ، فَلَمْ يَقِلْ عِنْدِي، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لإِنْسَانٍ: (ٱنْظُرْ أَيْنَ هُوَ). فَجَاءَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، هُوَ فِي

ٱلْمَسْجِدِ رَاقِدٌ، فَجَاءَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ مُضْطَجِعٌ، قَدْ سَقَطَ رِدَاؤُهُ عَنْ شِقِّهِ، وَأَصَابَهُ تُرَابٌ، فَجَعَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَمْسَحُهُ عَنْهُ وَيَقُولُ: (قُمْ أَبَا تُرَابٍ، قُمْ أَبَا تُرَابٍ).

Naljutio se na mene pa je izašao i za vrijeme podneva nije spavao kod mene - odgovorila je ona.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao jednom čovjeku:

"Pogledaj gdje je."

I kada se vratio, čovjek reče:

- Allahov Poslaniče, on spava u džamiji.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ušao a Alija je ležao. Ogrtač mu je bio spao s njega i uprljao se prašinom. Allahov Poslanik, s.a.v.s., poče sa njega otresati prašinu govoreći:

"Ustaj uprašeni! Ustaj uprašeni!"

٤٠ - باب: إِذَا دَخَلَ ٱلْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ

40. Kada neko uđe u džamiju, neka klanja dva rekata

٢٧٩ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ ٱلسُّلَمِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ ٱلْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ).

279. Ebu Katade es-Selemi, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas uđe u džamiju, neka klanja dva rekata prije nego što sjedne."

٤١ - باب: بُنْيَانِ ٱلْمَسْجِدِ

41. Konstrukcija (Poslanikove) džamije

٢٨٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما، قَالَ: إِنَّ ٱلْمَسْجِدَ كَانَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مَبْنِيًّا بِاللَّبِنِ، وَسَقْفُهُ بِٱلْجَرِيدِ، وَعُمُدُهُ خَشَبُ ٱلنَّخْلِ، فَلَمْ يَزِدْ فِيهِ أَبُو بَكْرٍ شَيْئًا، وَزَادَ فِيهِ عُمَرُ، وَبَنَاهُ عَلَى بُنْيَانِهِ فِي عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، بِاللَّبِنِ وَٱلْجَرِيدِ، وَأَعَادَ عُمُدَهُ خَشَبًا، ثُمَّ غَيَّرَهُ عُثْمانُ، فَزَادَ فِيهِ زِيَادَةً كَثِيرَةً، وَبَنَى جِدَارَهُ بِٱلْحِجَارَةِ ٱلْمَنْقُوشَةِ وَٱلْقَصَّةِ، وَجَعَلَ عُمُدَهُ مِنْ حِجَارَةٍ مَنْقُوشَةٍ، وَسَقَفَهُ بِالسَّاجِ.

280. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

- (Poslanikova) džamija u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., bila je sagrađena od ćerpića, krov joj je bio od palminih grana, a stupovi od palmina drveta. Ebu Bekr nije joj ništa dodavao. Omer ju je proširio i sagradio u obliku zgrade iz doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., od ćerpiča i palminih grana, a stupove zamijenio novim palminim stablima. Osman ju je kasnije izmijenio, uveliko povećao, zid joj izgradio od klesanog kamena i maltera, stupove postavio od klesanog kamena a krov od tisovine.

٤٢ - باب: ٱلتَّعَاوُنِ فِي بِنَاءِ ٱلْمَسْجِدِ

٢٨١ : عن أَبي سعيدٍ الخدريِّ رضي

42. Međusobno ispomaganje u izgradnji džamije

281. Ebu Seid el-Hudri, r.a., je jednog dana pripovijedao i kada je spomenuo gradnju (Poslanikove) džamije, rekao je:

- Mi smo nosili po jedan ćerpić, dok je Ammar nosio dva pa ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio, otresao sa njega prašinu i rekao:

"Milost Ammaru, nasilnička skupina će ga ubiti. On će njih zvati u Džennet, a oni njega u Vatru!"

- Utječem se Allahu od iskušenja (smutnji) - reče Ammar.

43. Ko sagradi džamiju

282. Osman ibn Affan, r.a., je na prigovore svijeta dok je vršio rekonstrukciju džamije Allahova Poslanika, s.a.v.s., rekao:

- Vi mnogo pričate! A ja sam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ko sagradi džamiju želeći time postići samo Allahovo zadovoljstvo, Allah će mu sagraditi sličnu u Džennetu."

44. Držanje vrhova strijela prilikom prolaska kroz džamiju

283. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Neki čovjek je prošao kroz džamiju i sa sobom je imao strijele pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Drži ih za njihove vrhove!"

45. Prolazak kroz džamiju sa oružjem

284. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

الله عنه أَنَّهُ كانَ يُحَدِّثُ يومًا حَتَّى أَتَى ذِكْرُ بِنَاءِ ٱلْمَسْجِدِ، فَقَالَ: كُنَّا نَحْمِلُ لَبِنَةً لَبِنَةً، وَعَمَّارٌ لَبِنَتَيْنِ لَبِنَتَيْنِ، فَرَآهُ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، فَيَنْفُضُ ٱلتُّرَابَ عَنْهُ، وَيَقُولُ: (وَيْحَ عَمَّارٍ، تَقْتُلُهُ ٱلْفِئَةُ ٱلْبَاغِيَةُ، يَدْعُوهُمْ إِلَى ٱلْجَنَّةِ، وَيَدْعُونَهُ إِلَى ٱلنَّارِ). قَالَ: يَقُولُ عَمَّارٌ: أَعُوذُ بِٱللهِ مِنَ ٱلْفِتَنِ.

٤٣ - باب: مَنْ بَنَى مَسْجِداً

٢٨٢ : عَنْ عُثْمانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عِنْدَ قَوْلِ ٱلنَّاسِ فِيهِ حِينَ بَنَى مَسْجِدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ قَالَ: إِنَّكُمْ أَكْثَرْتُمْ، وَإِنِّي سَمِعْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ ٱللهِ، بَنَى ٱللهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي ٱلْجَنَّةِ).

٤٤ - باب: الأخذُ بِنُصُولِ ٱلنَّبْلِ إذا مَرَّ فِي ٱلْمَسْجِدِ

٢٨٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ:

مَرَّ رَجُلٌ فِي ٱلْمَسْجِدِ وَمَعَهُ سِهَامٌ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَمْسِكْ بِنِصَالِهَا).

٤٥ - باب: ٱلْمُرُورِ فِي ٱلْمَسْجِدِ

٢٨٤ : عَنْ أَبِي مُوسَى ٱلأَشْعَرِيِّ

"Kada neko prolazi kroz naše džamije ili trgove sa strijelama, neka ih drži rukom za vrh da ne bi ranio kojeg muslimana."

رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ مَرَّ فِي شَيْءٍ مِنْ مَسَاجِدِنَا، أَوْ أَسْوَاقِنَا، بِنَبْلٍ، فَلْيَأْخُذْ عَلَى نِصَالِهَا، لاَ يَعْقِرْ بِكَفِّهِ مُسْلِمًا).

46. Poezija u džamiji

٤٦ - باب: ٱلشِّعْرِ فِي ٱلْمَسْجِدِ

285. Hassan ibn Sabit el-Ensari, r.a., zatražio je od Ebu Hurejre, r.a., da *posvjedoči*:

- Zaklinjem te Bogom, jesi li čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Hassane, odgovori (idolopoklonicima) umjesto Allahova Poslanika, s.a.v.s.", i dodao: "Allahu, pomozi Hassana Duhom Svetosti."

- Jesam - odgovorio je Ebu Hurejre.

٢٨٥ : عَنْ حَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ ٱلأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ ٱسْتَشْهَدَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنْشُدُكَ ٱللهَ، هَلْ سَمِعْتَ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (يَا حَسَّانُ، أَجِبْ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، ٱللَّهُمَّ أَيِّدْهُ بِرُوحِ ٱلْقُدُسِ؟). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: نَعَمْ.

47. Kopljanici u džamiji

٤٧ - باب: أَصْحَابِ ٱلْحِرَابِ فِي ٱلْمَسْجِدِ

286. Aiša, r.a., priča:

– Vidjela sam jednog dana Allahova Poslanika, s.a.v.s., na vratima moje sobe dok su Abesinci izvodili svoju igru u džamiji. I dok sam ja promatrala njihovu igru, Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je zastirao svojim gornjim ogrtačem.

A u drugoj predaji stoji:

- Izvodili su igre svojim kopljima.

٢٨٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَوْمًا عَلَى بَابِ حُجْرَتِي وَٱلْحَبَشَةُ فِي ٱلْمَسْجِدِ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَسْتُرُنِي بِرِدَائِهِ، أَنْظُرُ إِلَى لَعِبِهِمْ.

وفي رواية: يَلْعَبُونَ بِحِرَابِهِمْ.

48. Potraživanje naplate duga u džamiji

٤٨ - باب: ٱلتَّقَاضِي وَٱلْمُلاَزَمَةِ فِي ٱلْمَسْجِدِ

287. Ka'b ibn Malik, r.a., priča da je tražio u džamiji od Ibn Ebu Hadreda naplatu duga koga mu je dugovao. Vikali su toliko glasno da ih je čuo Allahov

٢٨٧ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مالِكٍ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ -: أَنَّهُ تَقَاضَى ٱبْنَ أَبِي حَدْرَدٍ

Poslanik, s.a.v.s., koji je bio u svojoj sobi. On je, otkrivši jednu stranu zastora na vratima svoje sobe, izašao i zovnuo:

"Ka'be!"

- Izvoli, Allahov Poslaniče! - rekao je Ka'b.

"Smanji svoje potraživanje za ovoliko!", rekao je i pokazao za polovinu.

- Allahov Poslaniče, to sam već učinio - reče Ka'b.

"Ustani i vrati dug (koji imaš prema Ka'bu)", rekao je Ibn Ebu Hadredu

دَيْنًا كَانَ لَهُ عَلَيْهِ فِي ٱلْمَسْجِدِ، فَارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا حَتَّى سَمِعَهُمَا رَسُوْلُ اللهِ ﷺ وَهُوَ فِي بَيْتِهِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمَا، حَتَّى كَشَفَ سِجْفَ حُجْرَتِهِ، فَنَادَى: (يَا كَعْبُ). قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (ضَعْ مِنْ دَيْنِكَ هٰذَا). وَأَوْمَأَ إِلَيْهِ: أَيِ ٱلشَّطْرَ قَالَ: لَقَدْ فَعَلْتُ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (قُمْ فَاقْضِهِ).

49. Čišćenje džamije od krpa, prašine i ostataka drveta

٤٩ - باب: كَنْسِ ٱلمَسجِدِ وَالتِقَاطِ ٱلخِرَقِ وَالقَذَى وَالعِيدَانِ

288. Ebu Hurejre, r.a., priča da su jedan crnac, ili crnkinja, čistili džamiju i kada je crnac umro, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pitao za njega.

- Umro je - odgovorili su ashabi.

"A što mi niste to javili? Pokažite mi njegov mezar", ili je rekao, "njezin mezar!" - pa je otišao na taj mezar i klanjao (dženazu).

٢٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَسْوَدَ، أَوِ ٱمْرَأَةً سَوْدَاءَ، كَانَ يَقُمُّ ٱلْمَسْجِدَ، فَمَاتَ، فَسَأَلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ عَنْهُ، فَقَالُوا: مَاتَ، قَالَ: (أَفَلَا كُنْتُمْ آذَنْتُمُونِي بِهِ، دُلُّونِي عَلَى قَبْرِهِ، أَوْ قَالَ قَبْرِهَا). فَأَتَى قَبْرَهَا فَصَلَّى عَلَيْهَا.

50. Zabrana trgovine alkoholom

٥٠ - باب: تَحْرِيمِ تِجَارَةِ ٱلخَمْرِ فِي ٱلمَسْجِدِ

289. Aiša, r.a., kaže:

– Kada su objavljeni propisi o kamati iz sure El-Bekare, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao u džamiju, proučio ljudima te ajete a zatim zabranio trgovinu alkoholom.

٢٨٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمَّا أُنْزِلَتِ ٱلآيَاتُ مِنْ سُورَةِ ٱلْبَقَرَةِ فِي ٱلرِّبَا، خَرَجَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِلَى ٱلْمَسْجِدِ فَقَرَأَهُنَّ عَلَى ٱلنَّاسِ، ثُمَّ حَرَّمَ تِجَارَةَ ٱلْخَمْرِ.

51. Zarobljenik ili dužnik može se vezati u džamiji

٥١ - باب: ٱلأَسِيرِ أَوِ ٱلغَرِيمِ يُربَطُ فِي ٱلمَسجِدِ

290. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sinoć je na mene nasrnuo jedan džin nevjernik (ili je - kaže pripovjedač - upotrijebio drugi izraz istog značenja) da bi mi prekinuo namaz. Allah mi je dao da ga savladam. Ja sam ga htio privezati za jedan od džamijskih stubova dok vi ne osvanete i dok ga svi od vas ne vide. Tada sam se sjetio riječi svoga brata Sulejmana: "Allahu moj, oprosti mi i podari mi vlast kakva nikom iza mene neće trebati!"

٢٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ: قَالَ: (إِنَّ عِفْرِيتًا مِنَ ٱلْجِنِّ تَفَلَّتَ عَلَيَّ ٱلْبَارِحَةَ - أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا - لِيَقْطَعَ عَلَيَّ ٱلصَّلاَةَ، فَأَمْكَنَنِي ٱللهُ مِنْهُ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَرْبِطَهُ إِلَى سَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي ٱلْمَسْجِدِ، حَتَّى تُصْبِحُوا وَتَنْظُرُوا إِلَيْهِ كُلُّكُمْ، فَذَكَرْتُ قَوْلَ أَخِي سُلَيْمَانَ: ﴿رَبِّ ٱغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لاَ يَنْبَغِي لأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي﴾).

52. Šator u džamiji za bolesnike i druga lica

٥٢ - باب: ٱلْخَيْمَةِ فِي ٱلْمَسْجِدِ لِلمَرضَىٰ وَغَيْرِهِمْ

291. Aiša, r.a., priča:

– Na dan Bitke na Hendeku ranjen je Sa'd (ibn Muaz) u venu na ruci pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., postavio šator u džamiji da bi mu bilo bliže obilaziti ga. U džamiji bijaše i šator plemena Benu Gifar koje je preplašila krv koja je do njih doticala pa su upitali ove u šatoru:

- Šta je ovo što nam dolazi od vas?

Sa'du je, međutim, rana stalno krvarila i on je u tom šatoru i umro.

٢٩١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

أُصِيبَ سَعْدٌ يَوْمَ ٱلْخَنْدَقِ فِي ٱلأَكْحَلِ، فَضَرَبَ ٱلنَّبِيُّ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْمَةً فِي ٱلْمَسْجِدِ، لِيَعُودَهُ مِنْ قَرِيبٍ، فَلَمْ يَرُعْهُمْ، وَفِي ٱلْمَسْجِدِ خَيْمَةٌ مِنْ بَنِي غِفَارٍ، إِلاَّ ٱلدَّمُ يَسِيلُ إِلَيْهِمْ، فَقَالُوا: يَا أَهْلَ ٱلْخَيْمَةِ، مَا هٰذَا ٱلَّذِي يَأْتِينَا مِنْ قِبَلِكُمْ؟ فَإِذَا سَعْدٌ يَغْذُو جُرْحُهُ دَمًا، فَمَاتَ فِيهَا.

53. Uvođenje deve gdje se čini sedžda

٥٣ - باب: إِدْخَالِ ٱلْبَعِيرِ فِي ٱلْمَسجِدِ لِلْعِلَّةِ

292. Umm Selema, r.a., priča:

– Kada sam se potužila Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da sam slaba, on mi je rekao:

"Obavljaj tavaf (obilazi oko Kabe) jašući iza svijeta!"

Tako sam obavljala tavaf dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao pokraj Kabe i učio: *Ve-t-turi ve kitabin mestur,*

٢٩٢ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: شَكَوْتُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَنِّي أَشْتَكِي، قَالَ: (طُوفِي مِنْ وَرَاءِ ٱلنَّاسِ

(Tako mi Gore sinajske i Knjige u redove napisane).

54. Odjeljak

293. Enes, r.a., priča da su dvojica ashaba izašli jedne tamne noći od Vjerovjesnika, s.a.v.s., sa dvije svjetiljke koje su pred njima osvjetljavale put. Kada su se rastali, kod obojice je ostala po jedna svjetiljka sve dok nisu došli svojim ukućanima.

55. Vratašca i prolaz u džamiju

294. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., držeći govor kazao:

"Uzvišeni Allah je jednom (Svom) robu *dao da izabere ili dobro ovog svijeta ili* ono koje ga čeka kod Njega pa je on izabrao dobro koje ga čeka kod Allaha."

Ebu Bekr, r.a., je zaplakao, a ja sam - kaže Ebu Seid - u sebi rekao:

- Zbog čega plače ovaj starac? Ako je Allah prepustio Svome robu da se opredijeli za dobro ovog svijeta ili ono koje je kod Njega pa on izabrao ono što je kod Allaha, taj rob je onda Allahov Poslanik, s.a.v.s., a Ebu Bekr, r.a., to najbolje zna.

Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ebu Bekre, ne plači! Za mene je od svijeta najnaklonjeniji po svojoj druželjubivosti i imovini Ebu Bekr. Kada bih od svojih sljedbenika uzimao sebi *halila* (onoga koga bih volio više od najiskrenijeg prijatelja), uzeo bih, sigurno, Ebu Bekra. Ali su islamsko

وَأَنْتِ رَاكِبَةٌ). فَطُفْتُ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُصَلِّي إِلَى جَنْبِ ٱلْبَيْتِ، يَقْرَأُ بِالطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ.

٥٤ - «باب»

٢٩٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، خَرَجَا مِنْ عِنْدِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي لَيْلَةٍ مُظْلِمَةٍ، وَمَعَهُمَا مِثْلُ ٱلمِصْبَاحَيْنِ، يُضِيئَانِ بَيْنَ أَيْدِيهِمَا، فَلَمَّا افْتَرَقَا صَارَ مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا وَاحِدٌ، حَتَّى أَتَى أَهْلَهُ.

٥٥ - باب: ٱلخَوْخَةِ وَٱلمَمَرِّ فِي ٱلمسجدِ

٢٩٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَبَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (إِنَّ ٱللهَ خَيَّرَ عَبْدًا بَيْنَ ٱلدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ، فَاخْتَارَ مَا عِنْدَ ٱللهِ). فَبَكَى أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي: مَا يُبْكِي هٰذَا ٱلشَّيْخَ؟ إِنْ يَكُنِ ٱللهُ خَيَّرَ عَبْدًا بَيْنَ ٱلدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ، فَاخْتَارَ مَا عِنْدَ ٱللهِ، فَكَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ هُوَ ٱلْعَبْدَ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ أَعْلَمَنَا، قَالَ: (يَا أَبَا بَكْرٍ لاَ تَبْكِ، إِنَّ أَمَنَّ ٱلنَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ أَبُو بَكْرٍ، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا مِنْ أُمَّتِي لاَتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ، وَلَكِنْ أُخُوَّةُ ٱلإِسْلاَمِ وَمَوَدَّتُهُ، لاَ يَبْقَيَنَّ فِي ٱلمَسْجِدِ بَابٌ إِلاَّ سُدَّ، إِلاَّ بَابَ أَبِي بَكْرٍ).

bratstvo i islamska ljubav dovoljni. Neka se svi (sporedni) ulazi u džamiju zatvore, osim vrata Ebu Bekrovih.

٢٩٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما - قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي مَرَضِهِ ٱلَّذِي مَاتَ فِيهِ، عَاصِبًا رَأْسَهُ بِخِرْقَةٍ، فَقَعَدَ عَلَى ٱلْمِنْبَرِ، فَحَمِدَ ٱللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّهُ لَيْسَ مِنَ ٱلنَّاسِ أَحَدٌ أَمَنَّ عَلَيَّ فِي نَفْسِهِ وَمَالِهِ مِنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي قُحَافَةَ، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا مِنَ ٱلنَّاسِ خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا، وَلَكِنْ خُلَّةُ ٱلإِسْلَامِ أَفْضَلُ، سُدُّوا عَنِّي كُلَّ خَوْخَةٍ فِي هٰذَا ٱلْمَسْجِدِ، غَيْرَ خَوْخَةِ أَبِي بَكْرٍ).

295. Ibn Abbas, r.a., priča:

– U vrijeme svoje bolesti, od koje je kasnije i umro, Allahov Poslanik, s.a.v.s., s glavom zamotanom parčetom platna, izašao je (iz svoga stana) i sjeo na minber. Zahvalio je Allahu i pohvalio Ga, a zatim rekao:

"Nema među svijetom nikoga naklonjenijeg prema meni svojim životom i svojim imetkom od Ebu Bekra ibn Kuhafe, i kada bih među ljudima birao sebi *halila* (prijatelja), izabrao bih, sigurno, Ebu Bekra. Ali je islamsko bratstvo vrednije. Zatvorite sva sporedna vrata u ovoj džamiji osim vrata Ebu Bekrovih.

٥٦ - باب: الأَبْوَابِ وَٱلْغَلَقِ لِلْكَعْبَةِ وَٱلْمَسَاجِدِ

56. Zaključavanje vrata na Kabi i na džamijama općenito

٢٩٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَدِمَ مَكَّةَ، فَدَعَا عُثْمَانَ ابْنَ طَلْحَةَ، فَفَتَحَ ٱلْبَابَ، فَدَخَلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، وَبِلَالٌ، وَأُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، وَعُثْمَانُ ابْنُ طَلْحَةَ، ثُمَّ أُغْلِقَ ٱلْبَابُ، فَلَبِثَ فِيهِ سَاعَةً، ثُمَّ خَرَجُوا. قَالَ ٱبْنُ عُمَرَ: فَبَدَرْتُ فَسَأَلْتُ بِلَالًا، فَقَالَ: صَلَّى فِيهِ، فَقُلْتُ: فِي أَيٍّ؟ قَالَ: بَيْنَ ٱلأُسْطُوَانَتَيْنِ. قَالَ ٱبْنُ عُمَرَ: فَذَهَبَ

296. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada je došao u Mekku, pozvao Osmana ibn Talhu da otvori vrata (Kabe), pa su unutra ušli Vjerovjesnik, s.a.v.s., Bilal, Usame ibn Zejd i Osman ibn Talha i zaključali vrata. U njoj su se zadržali neko vrijeme, a kad su izašli, upitao sam Bilala (o Poslanikovom klanjanju u Kabi) i on mi je rekao:

- Klanjao je u Kabi.

- A gdje? - upitao sam.

- Između dva stupa - odgovorio je.

عَلَيَّ أَنْ أَسْأَلَهُ كَمْ صَلَّى.

- Promaklo mi je - kaže Ibn Omer - da ga upitam koliko je rekata klanjao?

٥٧ - باب: ٱلحِلَقِ وَٱلجُلُوسِ فِي ٱلمسجِدِ

57. Kružoci i sastanci u džamiji

٢٩٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ ٱلنَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ عَلَى ٱلْمِنْبَرِ: مَا تَرَى فِي صَلاَةِ ٱللَّيْلِ؟ قَالَ: (مَثْنَى مَثْنَى، فَإِذَا خَشِيَ ٱلصُّبْحَ صَلَّى وَاحِدَةً، فَأَوْتَرَتْ لَهُ مَا صَلَّى). وَإِنَّهُ كَانَ يَقُولُ: ٱجْعَلُوا آخِرَ صَلاَتِكُمْ باللَّيْلِ وِتْرًا، فَإِنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ أَمَرَ بِهِ.

297. Ibn Omer, r.a., priča da je jedan čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok je bio na minberu, kako će klanjati namaz noću?

"Klanjaj dva po dva rekata i prije nego što nastupi vrijeme sabah-namaza klanjaj još jedan rekat i to će biti *vitr* (nepar) onom što si ranije klanjao.

Ibn Omer je govorio:

- Posljednje vaše klanjanje noću neka bude vitr, tako je naredio Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٥٨ - باب: ٱلاستِلْقَاءِ فِي ٱلمَسجِدِ

58. Ležanje na leđima i pružanje nogu u džamiji

٢٩٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ زَيْدٍ ٱلأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مُسْتَلْقِيًا فِي ٱلْمَسْجِدِ، وَاضِعًا إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى ٱلأُخْرَى.

298. Abdullah ibn Zejd el-Ensari, r.a., kaže da je vidio Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako leži u džamiji prebačene jedne noge preko druge.

٥٩ - باب: ٱلصَّلاةِ فِي مَسْجِدِ ٱلسُّوقِ

59. Vrijednost namaza u džematu

٢٩٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (صَلاَةُ ٱلْجَمِيعِ تَزِيدُ عَلَى صَلاَتِهِ فِي بَيْتِهِ، وَصَلاَتِهِ فِي سُوقِهِ، خَمْسًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوضُوءَ، وَأَتَى ٱلْمَسْجِدَ، لاَ يُرِيدُ إِلاَّ ٱلصَّلاَةَ، لَمْ

299. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Klanjanje u džematu vrednije je vjerniku za dvadeset pet puta od namaza koji obavi sam u svojoj kući ili svome dućanu (radnom mjestu). Kada se neko od vas lijepo abdesti i dođe u džamiju isključivo radi namaza, on neće koračiti nijedan korak a da ga Allah neće za to uzdići za jedan stepen više i

skinuti sa njega jedan grijeh sve dok ne uđe u džamiju. *Pošto uđe u džamiju,* smatra se da je on u namazu sve dok se bude u džamiji zadržavao i klanjao, a meleki će se, sve dok je na mjestu gdje je klanjao, moliti za njega riječima:

- Allahu naš, oprosti mu, Allahu naš, smiluj mu se - sve dok ne pokvari abdest."

يَخْطُ خُطْوَةً إِلاَّ رَفَعَهُ ٱللهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحَطَّ عَنْهُ خَطِيئَةً، حَتَّى يَدْخُلَ ٱلْمَسْجِدَ، فَإِذَا دَخَلَ ٱلْمَسْجِدَ، كَانَ فِي صَلاَةٍ ما كَانَتْ تَحْبِسُهُ، وَتُصَلِّي - يَعْنِي - عَلَيْهِ ٱلْمَلاَئِكَةُ، مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ ٱلَّذِي يُصَلِّي فِيهِ: ٱللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لَهُ، ٱللَّهُمَّ ٱرْحَمْهُ، مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ).

60. Preplitanje prsta u džamiji i drugdje

٦٠ - باب: تَشْبِيكِ ٱلأَصَابِعِ فِي ٱلْمَسجِدِ وَغَيرِهِ

300. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vjernik u odnosu na vjernika je poput cigli u zgradi čiji je svaki dio čvrsto vezan jedan za drugi."

Govoreći to Vjerovjesnik, s.a.v.s., je isprepleo svoje prste.

٣٠٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ ٱلْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا). وَشَبَّكَ أَصَابِعَهُ.

301. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao je sa nama jedan od dva večernja namaza dva rekata, predao selam i prišao jednom poprečnom direku u džamiji i na njega se naslonio kao da je bio ljut. Potom je stavio desnu ruku po lijevoj, isprepleo prste položivši desni obraz na vanjsku stranu lijeve šake. Oni kojima se žurilo izašli su iz džamije misleći da je skraćen namaz, a među njima su bili i Ebu Bekr i Omer, ali su se ustručavali da mu to kažu. Među tim narodom bio je i jedan čovjek dugih ruku, koga su zvali dvoruki, koji upita:

٣٠١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِحْدَى صَلاَتَيِ ٱلْعَشِيِّ فَصَلَّى بِنَا رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ، فَقَامَ إِلَى خَشَبَةٍ مَعْرُوضَةٍ فِي ٱلْمَسْجِدِ، فَاتَّكَأَ عَلَيْهَا كَأَنَّهُ غَضْبَانُ، وَوَضَعَ يَدَهُ ٱلْيُمْنَى عَلَى ٱلْيُسْرَى، وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ، وَوَضَعَ خَدَّهُ ٱلأَيْمَنَ عَلَى ظَهْرِ كَفِّهِ ٱلْيُسْرَى، وَخَرَجَتِ ٱلسَّرَعَانُ مِنْ أَبْوَابِ ٱلْمَسْجِدِ، فَقَالُوا: قَصُرَتِ ٱلصَّلاَةُ؟ وَفِي ٱلْقَوْمِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، فَهَابَا أَنْ يُكَلِّمَاهُ، وَفِي ٱلْقَوْمِ رَجُلٌ فِي

- Jesi li ti, Allahov Poslaniče, nešto zaboravio ili je namaz skraćen?

"Nisam zaboravio, niti je skraćen", odgovorio je i upitao:

"Je li onako kao što kaže dvoruki?"

- Da - rekli su prisutni.

Tada on prođe naprijed, klanja ono što je izostavio, predade selam, izgovori tekbir i učini sedždu sličnu sedždi kakvu inače čini ili nešto dužu i diže glavu izgovarajući tekbir. Potom izgovori opet tekbir i učini sedždu sličnu ranijoj ili nešto dužu, zatim dižući glavu izgovori tekbir pa potom predade selam.

يَدَيْهِ طُولٌ، يُقَالُ لَهُ ذُو ٱلْيَدَيْنِ، قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَنَسِيتَ أَمْ قَصُرَتِ ٱلصَّلَاةُ؟ قَالَ: (لَمْ أَنْسَ وَلَمْ تُقْصَرْ). فَقَالَ: (أَكَمَا يَقُولُ ذُو ٱلْيَدَيْنِ؟). فَقَالُوا: نَعَمْ، فَتَقَدَّمَ فَصَلَّى مَا تَرَكَ، ثُمَّ سَلَّمَ، ثُمَّ كَبَّرَ وَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ، ثُمَّ كَبَّرَ وَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ، ثُمَّ سَلَّمَ.

61. Mesdžidi na medinskim putevima i mjestima gdje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao

٦١ - باب: ٱلْمَسَاجِدِ ٱلَّتِي عَلَى طُرُقِ ٱلْمَدِينَةِ وَٱلْمَوَاضِعِ ٱلَّتِي صَلَّى فِيهَا ٱلنَّبِيُّ ﷺ

302. Abdullah ibn Omer, r.a., je na putu (prema Medini) imao određena mjesta na kojima bi klanjao, ističući da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da na njima klanja.

٣٠٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي فِي أَمَاكِنَ مِنَ ٱلطَّرِيقِ ويقولُ: إِنَّهُ رَأَى ٱلنَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّي فِي تِلْكَ ٱلأَمْكِنَةِ.

303. Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., idući na umru ili hadž odsjedao pod jednim stablom u Zu Hulejfi na mjestu današnje džamije, a kada bi se tim putem vraćao iz pohoda, odnosno sa hadža ili umre, spuštao bi se sredinom (suhog riječnog) korita. Kada bi izašao iz udoline, odsjeo bi na ravni, koja se prostire sa istočne strane udoline, gdje bi se zadržao do svanuća. Ne bi, dakle, odsjedao kod džamije u Hidžari niti na Ekemi

٣٠٣ : وعَنْه رضي الله عنه: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، كَانَ يَنْزِلُ بِذِي ٱلْحُلَيْفَةِ حِينَ يَعْتَمِرُ، وَفِي حَجَّتِهِ حِينَ حَجَّ، تَحْتَ سَمُرَةٍ، فِي مَوْضِعِ ٱلْمَسْجِدِ ٱلَّذِي بِذِي ٱلْحُلَيْفَةِ، وَكَانَ إِذَا رَجَعَ مِنْ غَزْوٍ، كَانَ فِي تِلْكَ ٱلطَّرِيقِ، أَوْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ،

هَبَطَ مِنْ بَطْنِ وَادٍ، فَإِذَا ظَهَرَ مِنْ بَطْنِ وَادٍ، أَنَاخَ بِالْبَطْحَاءِ ٱلَّتِي عَلَى شَفِيرِ ٱلْوَادِي ٱلشَّرْقِيَّةِ، فَعَرَّسَ ثَمَّ حَتَّى يُصْبِحَ، لَيْسَ عِنْدَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلَّذِي بِحِجَارَةٍ، وَلاَ عَلَى ٱلأَكَمَةِ ٱلَّتِي عَلَيْهَا ٱلْمَسْجِدُ، كَانَ ثَمَّ خَلِيجٌ يُصَلِّي عَبْدُ ٱللهِ عِنْدَهُ، فِي بَطْنِهِ كُثُبٌ، كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ ثَمَّ يُصَلِّي، فَدَحَا فِيهِ ٱلسَّيْلُ بِالْبَطْحَاءِ، حَتَّى دَفَنَ ذَلِكَ ٱلْمَكَانَ، ٱلَّذِي كَانَ عَبْدُ ٱللهِ يُصَلِّي فِيهِ.

(Glavici), gdje se sada, također, nalazi džamija. (U to vrijeme) tamo je bio jedan zaton (*halidž*) kod koga bi Abdullah klanjao, a u unutrašnjosti toga zatona pješčani nasipi gdje je klanjao Allahov Poslanik, s.a.v.s. (Međutim) vodene bujice su (vremenom) nanosile materijal na tu ravan i zasule mjesto na kome je Abdullah klanjao.

٣٠٤ :وحدَّث عبدُ الله : أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ صَلَّى حَيْثُ ٱلْمَسْجِدُ ٱلصَّغِيرُ، ٱلَّذِي دُونَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلَّذِي بِشَرَفِ ٱلرَّوْحَاءِ، وَكَانَ عَبْدُ ٱللهِ يَعْلَمُ ٱلْمَكَانَ ٱلَّذِي كَانَ صَلَّى فِيهِ ٱلنَّبِيُّ ﷺ، يَقُولُ: ثَمَّ عَنْ يَمِينِكَ، حِينَ تَقُومُ فِي ٱلْمَسْجِدِ تُصَلِّي، وَذَلِكَ ٱلْمَسْجِدُ عَلَى حَافَةِ ٱلطَّرِيقِ ٱلْيُمْنَى، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى مَكَّةَ، بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلأَكْبَرِ رَمْيَةٌ بِحَجَرٍ، أَوْ نَحْوُ ذَلِكَ.

304. Abdullah ibn Omer je kazivao da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao na mjestu gdje se sada nalazi Mala džamija (*el-Mesdžidu-s-sagir*), ali to nije ona koja je na ulazu u Revhu. Opisujući to mjesto on kaže:

- Kada u džamiji, koja se nalazi na desnoj strani puta, ustaneš i hoćeš klanjati ili ako se krećeš u pravcu Mekke, to mjesto dođe sa tvoje desne strane. Između njega i Velike džamije (*el-Mesdžidu-l-ekber*) je razdaljina od oko jednog kamenog dobačaja.

٣٠٥ : وَكَانَ عبدُ ٱللهِ يُصَلِّي إِلَى ٱلْعِرْقِ ٱلَّذِي عِنْدَ مُنْصَرَفِ ٱلرَّوْحَاءِ، وَذَلِكَ ٱلْعِرْقُ ٱنْتِهَاءُ طَرَفِهِ عَلَى حَافَةِ ٱلطَّرِيقِ، دُونَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلَّذِي بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱلْمُنْصَرَفِ، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى مَكَّةَ، وَقَدِ ٱبْتُنِيَ ثَمَّ مَسْجِدٌ، فَلَمْ يَكُنْ عَبْدُ ٱللهِ يُصَلِّي فِي

305. Abdullah ibn Omer bi klanjao pri duguljastom pješčanom brijegu na izlazu iz Revhe. Taj brijeg seže sve do ivice puta, ali ne zahvaća džamiju koja se nalazi između njega i mjesta gdje se izlazi (iz Revhe) kada se ide u pravcu Mekke. Tu je sagrađena džamija, ali Abdullah ne bi klanjao u njoj, nego ispred nje u pravcu brijega, tako da bi džamija ostala lijevo iza njega. Kada bi Abdullah kretao iz Revhe, ne bi klanjao podne-namaz dok ne bi stigao do tog mjesta, a kada bi dolazio iz (pravca) Mekke i stigao do njega prije nastupa

ذَلِكَ ٱلْمَسْجِدِ، كَانَ يَتْرُكُهُ عَنْ يَسَارِهِ وَوَرَاءَهُ، وَيُصَلِّي أَمَامَهُ إِلَى ٱلْعِرْقِ نَفْسِهِ. وَكَانَ عَبْدُ ٱللهِ يَرُوحُ مِنَ ٱلرَّوْحَاءِ، فَلاَ يُصَلِّي ٱلظُّهْرَ حَتَّى يَأْتِيَ ذَلِكَ ٱلْمَكَانَ، فَيُصَلِّي فِيهِ ٱلظُّهْرَ، وَإِذَا أَقْبَلَ مِنْ مَكَّةَ، فَإِنْ مَرَّ بِهِ قَبْلَ ٱلصُّبْحِ بِسَاعَةٍ، أَوْ مِنْ آخِرِ ٱلسَّحَرِ، عَرَّسَ حَتَّى يُصَلِّيَ بِهَا ٱلصُّبْحَ.

vremena sabah-namaza, zaustavio bi se i sačekao pa kad nastupi vrijeme, klanjao.

٣٠٦: وحدَّث عبدُ اللهِ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ، كَانَ يَنْزِلُ تَحْتَ سَرْحَةٍ ضَخْمَةٍ، دُونَ ٱلرُّوَيْثَةِ، عَنْ يَمِينِ ٱلطَّرِيقِ وَوُجَاهِ ٱلطَّرِيقِ، فِي مَكَانٍ بَطْحٍ سَهْلٍ، حَتَّى يُفْضِيَ مِنْ أَكَمَةٍ دُوَيْنَ بَرِيدِ ٱلرُّوَيْثَةِ بِمِيلَيْنِ، وَقَدِ ٱنْكَسَرَ أَعْلاَهَا فَانْثَنَى فِي جَوْفِهَا، وَهِيَ قَائِمَةٌ عَلَى سَاقٍ، وَفِي سَاقِهَا كُثُبٌ كَثِيرَةٌ.

306. Abdullah je kazivao da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjedao pod jednim ogromnim stablom niže Ruvejse, desno spram puta, na jednom ravnom šljunkovitom prostoru koji se pružao od (podnožja jednog) brežuljka na dvije milje niže Beridi-r-Ruvejse. Vrh drveta se polomio i presavio prema svojoj unutrašnjosti, ali je drvo (i dalje) stojalo na deblu zasutom velikim naslagama pijeska.

٣٠٧: وَحدَّث عبدُ الله: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ، صَلَّى فِي طَرَفِ تَلْعَةٍ مِنْ وَرَاءِ ٱلْعَرْجِ، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى هَضْبَةٍ، عِنْدَ ذَلِكَ ٱلْمَسْجِدِ قَبْرَانِ أَوْ ثَلاَثَةٌ، عَلَى ٱلْقُبُورِ رَضْمٌ مِنْ حِجَارَةٍ عَنْ يَمِينِ ٱلطَّرِيقِ، عِنْدَ سَلِمَاتِ ٱلطَّرِيقِ، بَيْنَ أُولَئِكَ ٱلسَّلِمَاتِ، كَانَ عَبْدُ ٱللهِ يَرُوحُ مِنَ ٱلْعَرْجِ، بَعْدَ أَنْ تَمِيلَ ٱلشَّمْسُ بِالْهَاجِرَةِ، فَيُصَلِّي ٱلظُّهْرَ فِي ذَلِكَ ٱلْمَسْجِدِ.

307. Abdullah je kazivao da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao na kraju jednog brežuljka kada se na putu prema Hadbi prođe Ardž. Kod te džamije nalaze se dva ili tri groba na kojima su kamene stijene slične onima sa desne strane puta. Abdullah bi, putujući iz Ardža, prolazio kroz to kamenje i kada bi Sunce krenulo sa zenita, klanjao bi u toj džamiji podne.

٣٠٨: قال عبدُ اللهِ: ونزل رسولُ الله ﷺ عِنْدَ سَرَحَاتٍ عَنْ يَسَارِ ٱلطَّرِيقِ، فِي مَسِيلٍ دُونَ هَرْشَى، ذَلِكَ ٱلْمسِيلُ لاَصِقٌ

308. Abdullah kaže da je (jednom prilikom) Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjeo u jednom (suhom) koritu niže Herše, lijevo od puta, gdje se nalaze visoka stabla. Ovo korito nadovezuje se na heršansku dolinu, a između njega i puta je razdaljina od približno 400 aršina. Abdullah je klanjao pod stablom najbližem putu, koje je bilo i najvisočije među stablima.

بِكُرَاعِ هَرْشَى، بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱلطَّرِيقِ قَرِيبٌ مِنْ غَلْوَةٍ. وَكَانَ عَبْدُ ٱللهِ يُصَلِّي إِلَى سَرْحَةٍ، هِيَ أَقْرَبُ ٱلسَّرَحَاتِ إِلَى ٱلطَّرِيقِ، وَهِيَ أَطْوَلُهُنَّ.

309. On također kazuje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjedao na padini koja se nalazi u donjem dijelu doline Merri Zahran prema Medini, a kada bi se spuštao sa (brda) Safravata, odsjedao bi na sredini ove padine, i to na lijevoj strani puta kada ideš prema Mekki. Između mjesta na kome je odsjedao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i spomenutog puta nema više od jednog kamenog dobačaja.

٣٠٩ :وَيقولُ :إِنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ،كَانَ يَنْزِلُ فِي ٱلمَسِيلِ ٱلَّذِي فِي أَدْنَى مَرِّ ٱلظَّهْرَانِ، قِبَلَ ٱلمَدِينَةِ، حِينَ يَهْبِطُ مِنَ ٱلصَّفْرَاوَاتِ، يَنْزِلُ فِي بَطْنِ ذَٰلِكَ ٱلمَسِيلِ عَنْ يَسَارِ ٱلطَّرِيقِ، وَأَنْتَ ذَاهِبٌ إِلَى مَكَّةَ، لَيْسَ بَيْنَ مَنْزِلِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَبَيْنَ ٱلطَّرِيقِ إِلاَّ رَمْيَةٌ بِحَجَرٍ.

310. On također kazuje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odsjedao u Zu-Tuvau. Tu bi ostajao do svitanja zore a zatim bi klanjao sabah-namaz kada bi išao prema Mekki. To mjesto, na kome bi Allahov Poslanik klanjao, nalazi se na neravnom brdašcu niže mjesta na kome je sagrađena džamija.

٣١٠:قَالَ: وكانَ ٱلنَّبِيَّ ﷺ،كَانَ يَنْزِلُ بِذِي طُوًى، وَيَبِيتُ حَتَّى يُصْبِحَ، ثُمَّ يُصَلِّي ٱلصُّبْحَ حِينَ يَقْدَمُ مَكَّةَ، وَمُصَلَّى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ ذَٰلِكَ عَلَى أَكَمَةٍ غَلِيظَةٍ، لَيْسَ فِي ٱلمَسْجِدِ ٱلَّذِي بُنِيَ ثَمَّ، وَلَٰكِنْ أَسْفَلَ مِنْ ذَٰلِكَ عَلَى أَكَمَةٍ غَلِيظَةٍ.

311. Abdullah još priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u namazu bio okrenut prema dvjema uvalama brda, koje su bile između njega i Džebel Tavila, u pravcu Kabe. On je prelocirao džamiju, koja je tamo bila sagrađena, lijevo od ove džamije koja se nalazi pri kraju Ekeme. Mjesto na kome je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao nalazi se niže od nje, upravo na Ekemet Sevdau, kojeg ostavljaš za deset aršina od Ekemeta ili približno toliko, i klanjaš okrenut prema uvalama brda, onog između tebe i same Kabe.

٣١١ : وَأَنَّ عَبْدَ ٱللهِ يحدِّثُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ ٱسْتَقْبَلَ فُرْضَتَيِ ٱلجَبَلِ، ٱلَّذِي بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱلْجَبَلِ ٱلطَّوِيلِ نَحْوَ ٱلْكَعْبَةِ، فَجَعَلَ ٱلمَسْجِدَ ٱلَّذِي بُنِيَ ثَمَّ يَسَارَ ٱلمَسْجِدِ بِطَرَفِ ٱلأَكَمَةِ، وَمُصَلَّى ٱلنَّبِيِّ ﷺ أَسْفَلَ مِنْهُ عَلَى ٱلأَكَمَةِ ٱلسَّوْدَاءِ، تَدَعُ مِنَ ٱلأَكَمَةِ عَشَرَةَ أَذْرُعٍ أَوْ نَحْوَهَا، ثُمَّ تُصَلِّي مُسْتَقْبِلَ ٱلْفُرْضَتَيْنِ مِنَ ٱلْجَبَلِ ٱلَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَ ٱلْكَعْبَةِ.

O SUTRI (ZASTORU KLANJAČA)

{كتاب أبواب سترة المصلّي}

1. Imamova sutra je sutra i onome ko klanja za njim

١ - باب: سُتْرَةُ ٱلإِمَامِ سُتْرَةٌ لِمَنْ خَلْفَهُ

312. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi izašao na dan Bajrama (na musallu), naređivao (da se ponese) koplje koje bi se stavilo ispred njega i on bi tako prema njemu klanjao, a svijet bi klanjao iza njega. Tako je radio i na putovanju. Nakon Poslanika ovu praksu su slijedili vladari iza njega.

٣١٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ إِذَا خَرَجَ يَوْمَ ٱلْعِيدِ، أَمَرَنَا بِحَرْبَةٍ فَتُوضَعُ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَيُصَلِّي إِلَيْهَا وَٱلنَّاسُ وَرَاءَهُ، وَكَانَ يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي ٱلسَّفَرِ، فَمِنْ ثَمَّ ٱتَّخَذَهَا ٱلأُمَرَاءُ.

313. Ebu Džuhajfa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao sa njima u Bathi dva rekata podne i dva rekata ikindija-namaza sa kopljem pobodenim ispred njega a iza koplja je prošla žena i magarac.

٣١٣ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِهِمْ بِٱلْبَطْحَاءِ وَبَيْنَ يَدَيْهِ عَنَزَةٌ، ٱلظُّهْرَ رَكْعَتَيْنِ، وَٱلْعَصْرَ رَكْعَتَيْنِ، يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيْهِ ٱلْمَرْأَةُ وَٱلْحِمَارُ.

2. Kolika razdaljina treba biti između klanjača i sutre

٢ - باب: قَدْرِ كَمْ يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ بَيْنَ ٱلْمُصَلِّي وَالسُّتْرَةِ

314. Sehl, r.a., kaže:

– Između mjesta na kome je klanjao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i zida ispred njega bila je razdaljina tolika da je mogla proći ovca.

٣١٤ : عَنْ سَهْلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ بَيْنَ مُصَلَّى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَبَيْنَ ٱلْجِدَارِ مَمَرُّ ٱلشَّاةِ.

3. Klanjanje u pravcu koplja

٣ - باب: ٱلصَّلَاةِ إِلَى ٱلْعَنَزَةِ

315. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik. s.a.v.s., jednom prilikom izašao radi (prirodne)

٣١٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِذَا خَرَجَ لِحَاجَتِهِ، تَبِعْتُهُ أَنَا وَغُلَامٌ، وَمَعَنَا

عُكَّازَةٌ، أَوْ عَصًا، أَوْ عَنَزَةٌ، وَمَعَنَا إِدَاوَةٌ، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ حَاجَتِهِ نَاوَلْنَاهُ ٱلإِدَاوَةَ.

nužde, slijedili smo ga ja i još jedan dječak noseći štap sa željeznim šiljkom (*ukkaza*) i kožnu posudu sa vodom i kada je on obavio nuždu, dodali smo mu posudu sa vodom.

٣١٦ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الاكوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي عِنْدَ ٱلأُسْطُوَانَةِ ٱلَّتِي عِنْدَ ٱلمُصْحَفِ، فَقِيلَ له: يَا أَبَا مُسْلِمٍ، أَرَاكَ تَتَحَرَّى ٱلصَّلاَةَ عِنْدَ هٰذِهِ ٱلأُسْطُوَانَةِ؟ قَالَ: فَإِنِّي رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَتَحَرَّى ٱلصَّلاَةَ عِنْدَهَا.

[illegible] (Osmanov) Mushaf pa mu je neko rekao:

- Ebu Muslime, vidim te da nastojiš klanjati iza ovog stupa?

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., gdje nastoji klanjati iza njega - reče on.

٥ - باب: ٱلصَّلاَةِ بَيْنَ ٱلسَّوَارِي فِي غَيْرِ جَمَاعَةٍ

5. Klanjanje između stupova bez džemata

٣١٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

حديثُ دُخُولِ النَّبِيِّ ﷺ الكَعْبَةَ قال: فَسَأَلْتُ بِلاَلًا حِينَ خَرَجَ: مَا صَنَعَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ؟ قَالَ: جَعَلَ عَمُودًا عَنْ يَسَارِهِ، وَعَمُودًا عَنْ يَمِينِهِ، وَثَلاثَةَ أَعْمِدَةٍ وَرَاءَهُ، وَكَانَ ٱلْبَيْتُ يَوْمَئِذٍ عَلَى سِتَّةِ أَعْمِدَةٍ. في رواية: عَمُودَيْنِ عَنْ يَمِينِهِ.

317. Abdullah ibn Omer, r.a., koji prenosi hadis o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., ulasku u Kabu, kaže:

- Pitao sam Bilala kada je izašao, šta je radio Vjerovjesnik, s.a.v.s.?

- Kada je klanjao, jedan stup mu je bio sa lijeve, jedan sa desne strane, a tri stupa iza njega - a strop Kabe bio je tada na šest stupova.

U drugoj predaji stoji: dva stupa sa desne strane.

٦ - باب: ٱلصَّلاَةِ إِلَى ٱلرَّاحِلَةِ وَٱلبَعِيرِ وَٱلشَّجَرِ وَٱلرَّحْلِ

6. Klanjanje u pravcu jahalice, deve, stabla ili sedla

318. Nafi‘ prenosi od Ibn Omera, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poprečivao svoju devu i prema njoj klanjao.

٣١٨ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كَانَ يُعَرِّضُ رَاحِلَتَهُ فَيُصَلِّي إِلَيْهَا، قُلْتُ: أَفَرَأَيْتَ إِذَا هَبَّتِ ٱلرِّكَابُ؟ قَالَ: كَانَ يَأْخُذُ هٰذَا ٱلرَّحْلَ فَيُعَدِّلُهُ، فَيُصَلِّي إِلَى آخِرَتِهِ، أَوْ قَالَ مُؤَخَّرِهِ، وَكَانَ ٱبْنُ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَفْعَلُهُ.

- Da li si vidio - pitao je Nafi‘ Ibn Omera - kada bi mu se deva uzrujala i otišla, šta bi radio?

- Uzimao bi sedlo, izravnao ga i klanjao prema zadnjem njegovom naslonjaču - ili je rekao - prema naslonjaču iza sedla.

Tako je radio i Ibn Omer, r.a.

7. Klanjanje u pravcu kreveta

٧ - باب: ٱلصَّلَاةِ إِلَى ٱلسَّرِيرِ

319. Aiša, r.a., kaže:

– Zar ćete nas (žene) izjednačiti sa psetom i magarcem? Dok sam jednom prilikom ležala na krevetu (sećiji) došao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i okrenuo se prema sredini kreveta da klanja. Smatrala sam da nije dobro da budem ispred njega (dok klanja) pa sam se izvlačila nečujno prema donjem dijelu kreveta dok se nisam izvukla ispod svog pokrivača.

٣١٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَعَدَلْتُمُونَا بِٱلْكَلْبِ وَٱلْحِمَارِ؟ لَقَدْ رَأَيْتُنِي مُضْطَجِعَةً عَلَى ٱلسَّرِيرِ، فَيَجِيءُ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فَيَتَوَسَّطُ ٱلسَّرِيرَ فَيُصَلِّي، فَأَكْرَهُ أَنْ أُسَنِّحَهُ، فَأَنْسَلُّ مِنْ قِبَلِ رِجْلَي ٱلسَّرِيرِ حَتَّى أَنْسَلَّ مِنْ لِحَافِي.

8. Klanjač će vratiti onoga ko htjedne proći ispred njega

٨ - باب: يَرُدُّ ٱلْمُصَلِّي مَنْ مَرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ

320. (Ebu Salih priča da je,) dok je Ebu Seid el-Hudri, r.a., jednog petka klanjao prema nečemu što ga zaklanja od svijeta, jedan mladić iz porodice Ebu Muajt htio proći ispred njega, ali ga je Ebu Seid gurnuo u prsa. Mladić ga je pogledao i pošto nije imao nikakvog drugog prolaza, povratio se da tuda prođe. Ebu Seid ga je odbio još grublje nego prvi put i on je Ebu Seidu rekao nešto neprilično, a potom otišao Mervanu (vladaru) da se potuži na postupak Ebu Seida, koji je također ušao za njim kod Mervana.

٣٢٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدريِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ ٱلنَّاسِ، فَأَرَادَ شَابٌّ مِنْ بَنِي أَبِي مُعَيْطٍ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَدَفَعَ أَبُو سَعِيدٍ فِي صَدْرِهِ، فَنَظَرَ ٱلشَّابُّ فَلَمْ يَجِدْ مَسَاغًا إِلاَّ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَعَادَ لِيَجْتَازَ، فَدَفَعَهُ أَبُو سَعِيدٍ أَشَدَّ مِنَ ٱلأُولَى، فَنَالَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ، ثُمَّ دَخَلَ

- Šta je to s tobom i tvojim bratićem, Ebu Seide? - upitao je Mervan.

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao: “Kada neko od vas klanja prema nečemu što ga zaklanja od svijeta pa neko htjedne proći ispred njega, neka ga odbije. Ako se tome ne povinuje, neka protiv njega upotrijebi silu, jer je on šejtan” - odgovorio je Ebu Seid.

عَلَى مَرْوَانَ، فَشَكَا إِلَيْهِ مَا لَقِيَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ، وَدَخَلَ أَبُو سَعِيدٍ خَلْفَهُ عَلَى مَرْوَانَ، فَقَالَ: مَا لَكَ وَلِابْنِ أَخِيكَ يَا أَبَا سَعِيدٍ؟ قَالَ: سَمِعْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ ٱلنَّاسِ، فَأَرَادَ أَحَدٌ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَلْيَدْفَعْهُ، فَإِنْ أَبَى فَلْيُقَاتِلْهُ، فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ).

9. Grijeh prolaznika ispred klanjača

٩ ـ باب: إِثْمِ ٱلْمَارِّ بَيْنَ يَدَيِ ٱلْمُصَلِّي

321. Ebu Džuhejm, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kad bi onaj koji prolazi ispred klanjača znao koliki je to grijeh, bilo bi mu bolje da stoji četrdeset (...), nego da ispred njega prođe.”

- Ne znam - kaže prenosilac - da li je kazao četrdeset dana, mjeseci ili godina.”

٣٢١ : عَنْ أَبِي جُهَيْمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَوْ يَعْلَمُ ٱلْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ ٱلْمُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ مِنَ الإِثْمِ، لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ). قَالَ الراوي: لاَ أَدْرِي، أَقَالَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا، أَوْ شَهْرًا، أَوْ سَنَةً.

10. Klanjanje u pravcu osobe koja spava

١٠ ـ باب: ٱلصَّلَاةِ خَلْفَ ٱلنَّائِمِ

322. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao dok sam ja spavala na njegovoj postelji. Kada je htio klanjati vitr-namaz, probudio me je pa sam i ja klanjala vitr-namaz.

٣٢٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي وَأَنَا رَاقِدَةٌ، مُعْتَرِضَةٌ عَلَى فِرَاشِهِ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُوتِرَ أَيْقَظَنِي فَأَوْتَرْتُ.

11. Držanje djeteta na ramenima u toku namaza

١١ ـ باب: إِذَا حَمَلَ جَارِيَةً صَغِيرَةً عَلَى عُنُقِهِ فِي ٱلصَّلَاةِ

323. Ebu Katade el-Ensari, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao

٣٢٣ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ ٱلأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي،

držeći Umamu, kćerku Zejnebe - kćerke Allahova Poslanika, s.a.v.s., i Ebu Asa ibn Rebia ibn Abdušemsa. Kada se spuštao na sedždu, skidao bi je, a kada bi ustajao opet bi je stavljao na ramena.

وَهُوَ حَامِلٌ أُمَامَةَ بِنْتَ زَيْنَبَ، بِنْتِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَهِيَ لِأَبِي ٱلْعَاصِ بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ، فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَهَا، وإِذَا قَامَ حَمَلَهَا.

12. Žena može sa klanjača ukloniti nešto neprijatno

١٢ - باب: ٱلْمَرْأَةِ تَطرَحُ عَنِ ٱلْمُصَلِّي شَيْئاً مِنَ ٱلأذى

324. U hadisu koga prenosi Ibn Mesud o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., proklinjanju Kurejšija zato što su stavljali na njega utrobu zaklane životinje (vidi hadis broj 178.) na kraju stoji:

- Njihova tijela bila su odvučena (i bačena) u jedan stari bunar nakon čega je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Družinu u bunaru stiglo je prokletstvo.”

٣٢٤ : حديث ابن مَسْعُودٍ في دعاءِ النَّبيِّ ﷺ على قُرِيشٍ يَوْمَ وَضَعُوا عَلَيهِ السَّلَى، تَقَدَّمَ، وَقَالَ هُنَا فِي آخِرِهِ: سُحِبُوا إِلَى ٱلْقَلِيبِ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (وَأُتْبِعَ أَصْحَابُ ٱلْقَلِيبِ لَعْنَةً).

9. O NAMASKIM VREMENIMA

٩ ـ كِتَابُ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ

1. Namaska vremena i njihov značaj

{١ ـ باب: مَوَاقِيْتِ الصَّلاةِ وَفَضلها.}

325. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., kaže da je ušao kod Mugire ibn Šu'be koji je jednog dana dok je bio u Iraku otegao s obavljanjem namaza i upitao ga:

- Šta je to, Mugira, zar ne znaš da je Džibril, a.s., došao i klanjao (sabah-namaz) i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao. Zatim je on klanjao (podne-namaz) i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao. Zatim je klanjao (ikindija-namaz) i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao. Zatim je klanjao (akšam-namaz) i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao. Zatim je klanjao (jacija-namaz) i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao. Zatim je (Džibril) rekao:

- Ovako mi je naređeno (da ti prenesem).

٣٢٥ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ ٱلأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى ٱلْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ وقد أَخَّرَ ٱلصَّلَاةَ يَوْمًا، وَهُوَ بِالْعِرَاقِ، فَقَالَ:

مَا هٰذَا يَا مُغِيرَةُ، أَلَيْسَ قَدْ عَلِمْتَ: أَنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَزَلَ فَصَلَّى، فَصَلَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ صَلَّى، فَصَلَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ صَلَّى، فَصَلَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ صَلَّى، فَصَلَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ صَلَّى، فَصَلَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: (بِهٰذَا أُمِرْتُ).

2. Namaz pokriva manje grijehe

٢ ـ باب: ٱلصَّلاةُ كَفَّارَةٌ

326. Huzejfe, r.a., priča:

– Kad smo jednom prilikom sjedili kod Omera, r.a., on je upitao:

- Ko od vas pamti riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., o iskušenju (*fitni*)?

- Ja, doslovno kako je to on rekao - odgovorio sam.

- Zaista si hrabar - reče Omer - kad se usuđuješ da te (riječi) preneseš.

- Iskušenje čovjeku je u njegovoj porodici, imovini, djeci i susjedu, a otklanja ga namaz, post, milostinja te naređivanje dobra a zabranjivanje zla - rekao sam.

٣٢٦ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: فَقَالَ: أَيُّكُمْ يَحْفَظُ قَوْلَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي ٱلْفِتْنَةِ؟ قُلْتُ: أَنَا، كَمَا قَالَهُ، قَالَ: إِنَّكَ عَلَيْهِ - أَوْ عَلَيْهَا - لَجَرِيءٌ، قُلْتُ: فِتْنَةُ ٱلرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ، تُكَفِّرُهَا ٱلصَّلَاةُ وَٱلصَّوْمُ وَٱلصَّدَقَةُ وَٱلأَمْرُ وَٱلنَّهْيُ، قَالَ: لَيْسَ

- Nije to ono što sam imao na hatru - reče Omer. - Ja mislim na nered koji će se zatalasati kao što se more zatalasa.

- Vladaru vjernika, ne trebaš se za to bojati jer su između tebe i tog iskušenja vrata zatvorena.

- Da li će se ona razbiti ili otvoriti? - upita Omer.

- Razbit će se - odgovori Huzejfe.

- Onda se neće više nikada ni zatvoriti - reče Omer.

Huzejfe je zatim upitan:

- Je li Omer znao ta vrata?

- Da - odgovori (Huzejfe) - kao što je (znao) da iza jutra dolazi noć. Ja sam mu to ispričao, dodao je Huzejfe, prenoseći ga bez greške.

On je opet upitan:

- Ko su ta vrata?

- Omer - odgovorio je.

هٰذَا أُرِيدُ، وَلٰكِن ٱلْفِتْنَةُ ٱلَّتِي تَمُوجُ كَمَا يَمُوجُ ٱلْبَحْرُ، قَالَ: لَيْسَ عَلَيْكَ مِنْهَا بَأْسٌ يا أَمِيرَ ٱلْمُؤْمِنِينَ، إِنَّ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا بَابًا مُغْلَقًا، قَالَ: أَيُكْسَرُ أَمْ يُفْتَحُ؟ قَالَ: يُكْسَرُ، قَالَ: إِذًا لاَ يُغْلَقَ أَبَدًا، قيل لِحُذَيْفَةَ: أَكَانَ عُمَرُ يَعْلَمُ ٱلْبَابَ؟ قَالَ: نَعَمْ، كَمَا أَنَّ دُونَ ٱلْغَدِ ٱللَّيْلَةَ، إِنِّي حَدَّثْتُهُ بِحَدِيثٍ لَيْسَ بِالأَغَالِيطِ. فَسُئِلَ: مَنِ ٱلْبَابُ؟ فَقَالَ: عُمَرُ.

327. Ibn Mesud, r.a., priča da je neki čovjek poljubio neku ženu i došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i o tome ga obavijestio. Tada je Allah objavio: *Obavljaj namaz krajevima dana i u nekim dijelovima noći, jer dobra djela odstranjuju hrđava...*

- Je li to važi samo za mene, Allahov Poslaniče? - upitao je ovaj.

“Za sve moje sljedbenike”, odgovorio je on.

٣٢٧ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَصَابَ مِنَ ٱمْرَأَةٍ قُبْلَةً، فَأَتَى ٱلنَّبِيَّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ: ﴿أَقِمِ ٱلصَّلاَةَ طَرَفَيِ ٱلنَّهَارِ وَزُلَفًا مِنَ ٱللَّيْلِ إِنَّ ٱلْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ ٱلسَّيِّئَاتِ﴾. فَقَالَ ٱلرَّجُلُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَلِي هٰذَا؟ قَالَ: (لِجَمِيعِ أُمَّتِي كُلِّهِمْ).

328. U drugoj predaji od Ibn Mesuda, r.a., stoji:

“Za svakog onoga od mog Ummeta koji to bude radio.”

٣٢٨ : وَعَنْهُ في رواية: (لِمَنْ عمِلَ بِهَا مِنْ أُمَّتِي).

3. Važnost klanjanja na vrijeme

٣ - باب: فَضْلِ ٱلصَّلَاةِ لِوَقْتِهَا

329. Ibn Mesud, r.a., kaže da je pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Koji je posao Allahu najdraži?

“Klanjanje u njegovom vremenu”, odgovorio je.

- A zatim koji?

“Činiti dobro svojim roditeljima”, odgovorio je.

- A koji je iza toga?

“Borba na Allahovom putu”, odgovorio je.

- To mi je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s., a da sam tražio još, on bi mi, sigurno, još dodao.

٣٢٩ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ ٱلْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى ٱللهِ؟ قَالَ: (ٱلصَّلَاةُ عَلَى وَقْتِهَا). قَالَ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ: (بِرُّ ٱلْوَالِدَيْنِ). قَالَ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ: (ٱلْجِهَادُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ). قَالَ: حَدَّثَنِي بِهِنَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، وَلَوِ ٱسْتَزَدْتُهُ لَزَادَنِي.

4. Pet namaza osigurava pokrivanje manjih grijeha

٤ - باب: ٱلصَّلَوَاتُ ٱلْخَمْسُ كَفَّارَةٌ

330. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad je upitao:

“Šta mislite kad bi pred vratima nekog od vas bila rijeka u kojoj bi se on kupao svakog dana pet puta, da li bi to kupanje ostavilo na njemu išta od njegove prljavštine?”

- Ne bi ostavilo ništa od njegove prljavštine - odgovorili su oni.

“To je primjer pet (dnevnih) namaza sa kojima Allah briše pogreške.”

٣٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهَرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ، يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا، مَا تَقُولُ: ذٰلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ؟). قَالُوا: لَا يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا، قَالَ: (فَذٰلِكَ مَثَلُ ٱلصَّلَوَاتِ ٱلْخَمْسِ، يَمْحُو ٱللهُ بِهَا ٱلْخَطَايَا).

5. Klanjač razgovara sa svojim Gospodarom

٥ - باب: ٱلْمُصَلِّي يُنَاجِي رَبَّهُ

331. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٣٣١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (ٱعْتَدِلُوا فِي ٱلسُّجُودِ، وَلَا يَبْسُطْ ذِرَاعَيْهِ كَٱلْكَلْبِ،

وَإِذَا بَزَقَ فَلاَ يَبْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ، وَلاَ عَنْ يَمِينِهِ، فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ).

"Obavljajte sedžde pravilno! Neka klanjač ne prostire svoje podlaktice poput psa, a kada pljuje neka ni u kom slučaju ne pljuje preda se, niti na svoju desnu stranu, jer on tada razgovara sa svojim Gospodarom."

٦ - باب: ٱلإبرَادِ بِالظُّهرِ من شِدَّةِ ٱلحَرِّ

6. Odgađanje namaza dok prestane žega

٣٣٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا ٱشْتَدَّ ٱلْحَرُّ فَأَبْرِدُوا بِالصَّلاَةِ، فَإِنَّ شِدَّةَ ٱلْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ، وَٱشْتَكَتِ ٱلنَّارُ إِلَى رَبِّهَا، فَقَالَتْ: رَبِّ أَكَلَ بَعْضِي بَعْضًا، فَأَذِنَ لَهَا بِنَفَسَيْنِ، نَفَسٍ فِي ٱلشِّتَاءِ وَنَفَسٍ فِي ٱلصَّيْفِ، أَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ ٱلْحَرِّ، وَأَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ ٱلزَّمْهَرِيرِ).

332. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada bude velika žega, odgodite klanjanje dok zahladi, jer je žega zapah Džehennema. Vatra se potužila svome Gospodaru: - Gospodaru moj, sama sebe jedem! - pa joj je On dozvolio dva oduška: jedan u zimi, a drugi u toku ljeta - i to je najveća žega koju osjetite (ljeti) i najveća hladnoća koju osjetite (zimi)."

٣٣٣ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ ٱلْغِفَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَأَرَادَ ٱلْمُؤَذِّنُ أَنْ يُؤَذِّنَ لِلظُّهْرِ، فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (أَبْرِدْ). ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يُؤَذِّنَ، فَقَالَ لَهُ: (أَبْرِدْ). حَتَّى رَأَيْنَا فَيْءَ ٱلتُّلُولِ.

333. Ebu Zerr el-Gifari, r.a., priča:

– Kada smo bili sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na jednom putovanju, mujezin je htio proučiti ezan za podne ali mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Očekaj dok zahladi!"

Malo kasnije htjede mujezin proučiti ezan, a on mu opet reče:

"Očekaj dok zahladi!"

(Klanjali smo tek) kad smo vidjeli sjenu brežuljaka.

٧ - باب: وَقْتُ ٱلظُّهْرِ عِنْدَ ٱلزَّوَالِ

7. Podnevsko vrijeme nastupa kada Sunce krene sa zenita

٣٣٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ خَرَجَ حِينَ زَاغَتِ

334. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao (u džamiju) kada je Sunce krenulo (sa

istakao da će se u njemu zbiti velika događaji, a zatim upitao:

"Ko želi da pita što, neka pita! Za sve što me budete pitali odgovorit ću vam dok sam još na ovom svom mjestu."

Većina ljudi je plakala, a on je više puta ponovio:

"Pitajte me."

Potom je ustao Abdullah ibn Huzafe es-Sehmi, i upitao:

- Ko je moj otac?

"Tvoj otac je Huzafe", odgovorio je.

Potom još češće ponavljaše:

"Pitajte me."

Tada se Omer diže na koljena pa reče:

- Zadovoljni samo Allahom kao Gospodarom, islamom kao vjerom i Muhammedom kao vjerovjesnikom.

On je zašutio i potom rekao:

"Predočen mi je u podnožju ovog zida Džennet i Džehennem i nisam nikada vidio takvog dobra ni takvog zla."

Dio ovoga hadisa spomenut je u "Poglavlju o znanju", u predaji Ebu Musaa, međutim, ova verzija je opširnija i drugačije su riječi.

335. (Ebu Minhal prenosi) od Ebu Berze, r.a., da je rekao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi klanjao sabah tako da bi svaki od nas prepoznao svoga druga (pokraj sebe) i učio bi na sabah-namazu šezdeset do stotinu ajeta. Podne je klanjao kada Sunce krene prema zapadu, a ikindiju tako da bi neki

أُمُورًا عِظَامًا، ثُمَّ قَالَ: (مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَسْأَلَ عَنْ شَيْءٍ فَلْيَسْأَلْ، فَلاَ تَسْأَلُونِي عَنْ شَيْءٍ إِلاَّ أَخْبَرْتُكُمْ به، مَا دُمْتُ فِي مَقَامِي هٰذَا). فَأَكْثَرَ ٱلنَّاسُ فِي ٱلْبُكَاءِ، وَأَكْثَرَ أَنْ يَقُولَ: (سَلُونِي). فَقَامَ عَبْدُ ٱللهِ ابْنُ حُذَافَةَ ٱلسَّهْمِيُّ فَقَالَ: مَنْ أَبِي؟ قَالَ: (أَبُوكَ حُذَافَةُ). ثُمَّ أَكْثَرَ أَنْ يَقُولَ: (سَلُونِي). فَبَرَكَ عُمَرُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ فَقَالَ: رَضِينَا بِٱللهِ رَبًّا، وَبِالإِسْلاَمِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا، فَسَكَتَ. ثُمَّ قَالَ: (عُرِضَتْ عَلَيَّ ٱلْجَنَّةُ وَٱلنَّارُ آنِفًا، فِي عُرْضِ هٰذَا ٱلْحَائِطِ، فَلَمْ أَرَ كَالْخَيْرِ وَٱلشَّرِّ). قَدْ تَقَدَّمَ بعضُ هذا الحديثِ فِي كِتَابِ العِلْمِ مِنْ رِوَايَةِ أَبِي مُوسَى لٰكِنْ فِي هٰذِهِ الرِّوَايَةِ زيادةٌ وَمُغَايَرَةُ ألفاظٍ

٣٣٥ : عَنْ أَبِي بَرْزَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي ٱلصُّبْحَ وَأَحَدُنَا يَعْرِفُ جَلِيسَهُ، وَيَقْرَأُ فِيهَا مَا بَيْنَ ٱلسِّتِّينَ إِلَى ٱلمِائَةِ وَيُصَلِّي ٱلظُّهْرَ إِذَا زَالَتِ ٱلشَّمْسُ، وَٱلعَصْرَ وَأَحَدُنَا يَذْهَبُ إِلَى أَقْصَى ٱلمَدِينَةِ فَيَرْجِعُ وَٱلشَّمْسُ حَيَّةٌ، وَنَسِيَ الرَّاوِي مَا قَالَ فِي ٱلمَغْرِبِ، وَلاَ يُبَالِي بِتَأْخِيرِ ٱلْعِشَاءِ إِلَى

od nas mogao otići na kraj Medine i vratiti se, a Sunce bi još sijalo. Zaboravio sam šta je rekao (Ebu Berze) za akšam, a za jaciju se nije brinuo da li će se odgoditi do zadnje trećine noći, a potom dodade - do polovine noći.

8. Odgađanje podne-namaza do ikindije

336. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u Medini sedam rekata (akšama i jacije) i osam (podne i ikindije).

9. Vrijeme klanjanja ikindije

337. Hadis koga prenosi Ebu Berze, r.a, o namazima prethodno smo spomenuli. U ovoj predaji nakon što je spomenuo jacija-namaz, kaže:

- Nije volio spavati prije jacije niti razgovarati poslije jacije.

338. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Klanjali bismo ikindiju, a potom bi neko izašao do plemena Benu Amr ibn Avf i zatekao bi ih kako klanjaju ikindiju.

339. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao bi ikindiju dok bi Sunce bilo još visoko i živog sjaja. Čovjek bi mogao otići do mjesta Avali (naselje jugoistočno od Medine), a Sunce bi još bilo visoko. Avali se nalazi na oko četiri milje udaljenosti od Medine.

ثُلُثِ ٱللَّيْلِ، ثُمَّ قَالَ: إِلَى شَطْرِ ٱللَّيْلِ.

٨ ـ باب: تَأْخِيرِ ٱلظُّهْرِ إِلَى ٱلْعَصْرِ

٣٣٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِالْمَدِينَةِ سَبْعًا وَثَمَانِيًا: ٱلظُّهْرَ وَٱلْعَصْرَ، وَٱلْمَغْرِبَ وَٱلْعِشَاءَ.

٩ ـ باب: وَقْتُ ٱلْعَصْرِ

٣٣٧ : حديثُ أَبِي بَرْزَةَ رضي الله عنه في ذِكر الصَّلَوَاتِ تَقَدَّم قَرِيبًا وَقَالَ في هذهِ الرِّوَايَةِ لَمَّا ذَكَرَ العِشاءَ: وَكَانَ يَكْرَهُ ٱلنَّوْمَ قَبْلَهَا وَٱلْحَدِيثَ بَعْدَهَا.

٣٣٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي ٱلْعَصْرَ، ثُمَّ يَخْرُجُ ٱلإِنْسَانُ إِلَى بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ، فَيَجِدُهُمْ يُصَلُّونَ ٱلْعَصْرَ.

٣٣٩ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُصَلِّي ٱلْعَصْرَ وَٱلشَّمْسُ مُرْتَفِعَةٌ حَيَّةٌ، فَيَذْهَبُ ٱلذَّاهِبُ إِلَى ٱلْعَوَالِي، فَيَأْتِيهِمْ وَٱلشَّمْسُ مُرْتَفِعَةٌ، وَبَعْضُ ٱلْعَوَالِي مِنَ ٱلْمَدِينَةِ عَلَى أَرْبَعَةِ أَمْيَالٍ، أَوْ نَحْوه.

١٠ ـ باب: مَنْ فَاتَتْهُ ٱلْعَصْرُ

٣٤٠ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما:

10. Onaj kome prođe ikindija

340. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj kome prođe ikindija je kao onaj kome je okrnjena porodica i imovina.”

11. Onaj ko izostavi ikindiju

341. Ebu Burejde, r.a., je rekao jednog oblačnog dana:

- Požurite sa ikindijom, jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko izostavi ikindiju propao mu je posao.”

12. Važnost klanjanja ikindije

342. Džerir, r.a., priča:

– Kada smo jedne noći bili sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., on je pogledao prema (punom) Mjesecu i rekao:

“Vi ćete vidjeti svoga Gospodara kao što vidite ovaj Mjesec i nećete u tom viđenju biti spriječeni ni zaklonjeni. Stoga, ako ste u mogućnosti i ništa vas ne ometa da klanjate prije izlaska i prije zalaska Sunca, to uradite!”

Tada je citirao (ajet): *Sa zahvalnošću molite se svome Gospodaru prije izlaska i prije zalaska Sunca.*

343. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kod vas se smjenjuju meleki noći i meleki dana, a sastanu se (i jedni i drugi) u vrijeme klanjanja sabaha i

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (ٱلَّذِي تَفُوتُهُ صَلاَةُ ٱلْعَصْرِ، كَأَنَّمَا وُتِرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ).

١١ - باب: مَنْ ترك ٱلعَصْرَ

٣٤١ : عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ فِي يَوْمٍ ذِي غَيْمٍ:

بَكِّرُوا بِصَلاَةِ ٱلْعَصْرِ، فَإِنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَنْ تَرَكَ صَلاَةَ ٱلْعَصْرِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ).

{١٢ - باب: فَضْلِ صَلاَةِ العَصْرِ}

٣٤٢ : عَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَنَظَرَ إِلَى ٱلْقَمَرِ لَيْلَةً فَقَالَ: (إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ)، كَمَا تَرَوْنَ هٰذَا ٱلْقَمَرَ، لاَ تُضَامُونَ فِي رُؤْيَتِهِ، فَإِنِ ٱسْتَطَعْتُمْ أَنْ لاَ تُغْلَبُوا عَلَى صَلاَةٍ قَبْلَ طُلُوعِ ٱلشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا). ثُمَّ قَرَأَ: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ ٱلشَّمْسِ وَقَبْلَ ٱلْغُرُوبِ﴾.

٣٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: (يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ: مَلاَئِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلاَئِكَةٌ بِالنَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلاَةِ ٱلْفَجْرِ وَصَلاَةِ ٱلْعَصْرِ، ثُمَّ يَعْرُجُ ٱلَّذِينَ

بَاتُوا فِيكُمْ، فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ: كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي؟ فَيَقُولُونَ: تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ، وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ).

ikindije. Potom se penju oni koji su kod vas prenoćili i Allah ih pita, iako On više zna od njih:

- *U kakvom ste stanju ostavili Moje robove?*

- Ostavili smo ih na namazu, a kada smo došli, zatekli smo ih na namazu - reknu oni."

١٣ - باب: مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنَ ٱلْعَصْرِ قَبْلَ ٱلْغُرُوبِ

13. Ko stigne klanjati jedan rekat ikindije prije zalaska Sunca

٣٤٤ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا أَدْرَكَ أَحَدُكُمْ سَجْدَةً مِنْ صَلاَةِ ٱلْعَصْرِ، قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ ٱلشَّمْسُ، فَلْيُتِمَّ صَلاَتَهُ، وَإِذَا أَدْرَكَ سَجْدَةً مِنْ صَلاَةِ ٱلصُّبْحِ، قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ ٱلشَّمْسُ، فَلْيُتِمَّ صَلاَتَهُ).

344. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas stigne na sedždu ikindija-namaza prije nego što Sunce zađe, neka dovrši svoj namaz, i kada stigne da obavi sedždu (prvog rekata) sabaha prije nego što Sunce izađe, neka dovrši svoj namaz.

٣٤٥ : عَنِ عبدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّمَا بَقَاؤُكُمْ فِيمَا سَلَفَ قَبْلَكُمْ مِنَ ٱلأُمَمِ، كَمَا بَيْنَ صَلاَةِ ٱلْعَصْرِ إِلَى غُرُوبِ ٱلشَّمْسِ، أُوتِيَ أَهْلُ ٱلتَّوْرَاةِ ٱلتَّوْرَاةَ، فَعَمِلُوا حَتَّى إِذَا ٱنْتَصَفَ ٱلنَّهَارُ عَجَزُوا، فَأُعْطُوا قِيرَاطًا قِيرَاطًا، ثُمَّ أُوتِيَ أَهْلُ ٱلإِنْجِيلِ الإِنْجِيلَ، فَعَمِلُوا إِلَى صَلاَةِ ٱلْعَصْرِ ثُمَّ عَجَزُوا، فَأُعْطُوا قِيرَاطًا قِيرَاطًا، ثُمَّ أُوتِينَا ٱلْقُرْآنَ، فَعَمِلْنَا إِلَى غُرُوبِ ٱلشَّمْسِ، فَأُعْطِينَا قِيرَاطَيْنِ قِيرَاطَيْنِ، فَقَالَ أَهْلُ ٱلْكِتَابَيْنِ: أَيْ رَبَّنَا، أَعْطَيْتَ هٰؤُلاَءِ قِيرَاطَيْنِ قِيرَاطَيْنِ، وَأَعْطَيْتَنَا قِيرَاطًا قِيرَاطًا، وَنَحْنُ كُنَّا

345. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., gdje govori:

"Vrijeme trajanja vašeg života u odnosu na narode koji su bili prije vas je kao vrijeme od klanjanja ikindije do zalaska Sunca. Sljedbenicima Tevrata dat je Tevrat i oni su po njemu radili, a kada je bilo pola dana, iznemogli su pa im je dat po jedan kirat (nagrade). Pristalicama Indžila dat je kasnije Indžil i oni su po njemu postupali do ikindijskog namaza, a zatim malaksali pa je i njima dat po jedan kirat. Zatim je nama dat Kur'an, i mi ćemo po njemu raditi do zalaska Sunca i nama su određena po dva kirata.

Sljedbenici dviju spomenutih knjiga reći će:

أَكْثَرَ عَمَلًا؟ قَالَ: ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ: هَلْ ظَلَمْتُكُمْ مِنْ أَجْرِكُمْ مِنْ شَيْءٍ؟ قَالُوا: لاَ، قَالَ: فَهُوَ فَضْلِي أُوتِيهِ مَنْ أَشَاءُ).

- Allahu naš, ovima si dao po dva kirata, a nama po jedan, iako smo mi više radili!

- Da li sam vam što umanjio od vaše nagrade? - reći će Allah Uzvišeni.

- Ne - reći će.

- To je Moja milost, dajem je kome Ja hoću - odgovorit će On."

١٤ - باب: وَقْتِ ٱلْمَغْرِب

14. Vrijeme akšam-namaza

٣٤٦ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

s.a.v.s., akšam i kada bi neko od nas otišao, mogao je vidjeti dokle mu strijela može dobaciti.

٣٤٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي ٱلظُّهْرَ بِالهَاجِرَةِ، وَٱلْعَصْرَ وَٱلشَّمْسُ نَقِيَّةٌ، وَٱلمَغْرِبَ إِذَا وَجَبَتْ، وَٱلْعِشَاءَ أَحْيَانًا وَأَحْيَانًا، إِذَا رَآهُمْ ٱجْتَمَعُوا عَجَّلَ، وَإِذَا رَآهُمْ أَبْطَؤُوا أَخَّرَ، وَٱلصُّبْحَ - كَانُوا، أَوْ - كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّيهَا بِغَلَسٍ.

347. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjavao podne-namaz sredinom dana, ikindiju dok je Sunce još čistog sjaja, akšam kada ono zađe, a jaciju nekad (ranije) a nekad (kasnije) - kada bi vidio ashabe da su se sakupili, klanjao bi ranije, a kada bi vidio da su zakasnili, klanjao bi kasnije. Sabah su oni, odnosno Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjali u zoru.

١٥ - باب: مَنْ كَرِهَ أَنْ يُقَالَ لِلْمَغْرِب ٱلْعِشَاءُ

15. Ružno je akšam nazivati jacijom

٣٤٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ المُزَنِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لاَ تَغْلِبَنَّكُمُ ٱلأَعْرَابُ عَلَى ٱسْمِ صَلاَتِكُمُ ٱلمَغْرِبِ). قَالَ: وَيَقُولُ ٱلأَعْرَابُ: هِيَ ٱلْعِشَاءُ.

348. Abdullah el-Muzeni, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nemojte nipošto pasti pod utjecaj beduina u pogledu imena akšama."

On kaže: - Beduini (akšam) nazivaju jacijom.

16. Važnost klanjanja jacije

١٦ - باب: فَضْلِ ٱلْعِشَاءِ

349. Aiše, r.a., priča:

– Prije nego što se islam proširio (van Medine) Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio je jedne noći klanjanje jacije do u mrklo doba noći i nije izašao (klanjati) dok Omer nije rekao:

- Pospale su i žene i djeca!

Tada je izašao i prisutnima u džamiji rekao:

“Vi ste jedini stanovnici Zemlje koji sada klanjaju jaciju.”

٣٤٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها قَالَتْ: أَعْتَمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَيْلَةً بِالْعِشَاءِ، وَذٰلِكَ قَبْلَ أَنْ يَفْشُوَ ٱلإِسْلاَمُ، فَلَمْ يَخْرُجْ حَتَّى قَالَ عُمَرُ: نَامَ ٱلنِّسَاءُ وَٱلصِّبْيَانُ، فَخَرَجَ فَقَالَ لأَهْلِ ٱلْمَسْجِدِ: (مَا يَنْتَظِرُهَا أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ ٱلأَرْضِ غَيْرُكُمْ).

350. Ebu Musa, r.a., priča:

– Ja i moji drugovi, koji su sa mnom došli u lađi, odsjeli smo u predjelu Bekii Buthan. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je bio u Medini i svake noći jedna grupa nas išla je naizmjenice kod njega klanjati jaciju. Dogodilo se da smo ja i moji drugovi zatekli Vjerovjesnika, s.a.v.s., zauzetog nekim poslom pa je odgodio klanjanje jacije do kasno u noć, kada je izašao (iz svoga stana) i sa ashabima klanjao. Kada je završio s namazom, rekao je prisutnima:

“Nemojte žuriti, nego se radujte, jer je jedna od Allahovih blagodati prema vama to što ste jedini među ljudima koji ovoga časa klanjaju.”

Ili je rekao: “...ovoga časa ne klanja niko osim vi.”

- Ne znam - kaže Ebu Musa - koji je od ova dva izraza upotrijebio, ali smo se vratili radosni zbog onoga što smo čuli od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

٣٥٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ أَنَا وَأَصْحَابِي ٱلَّذِينَ قَدِمُوا مَعِي فِي ٱلسَّفِينَةِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ نُزُولاً فِي بَقِيعِ بُطْحَانَ، وَٱلنَّبِيُّ ﷺ بِالْمَدِينَةِ، فَكَانَ يَتَنَاوَبُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ عِنْدَ صَلاَةِ ٱلْعِشَاءِ كُلَّ لَيْلَةٍ نَفَرٌ مِنْهُمْ، فَوَافَقْنَا ٱلنَّبِيَّ أَنَا وَأَصْحَابِي، وَلَهُ بَعْضُ ٱلشُّغْلِ فِي بَعْضِ أَمْرِهِ، فَأَعْتَمَ بِالصَّلاَةِ حَتَّى ٱبْهَارَّ ٱللَّيْلُ، ثُمَّ خَرَجَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فَصَلَّى بِهِمْ، فَلَمَّا قَضَى صَلاَتَهُ قَالَ لِمَنْ حَضَرَهُ: (عَلَى رِسْلِكُمْ، أَبْشِرُوا، إِنَّ مِنْ نِعْمَةِ ٱللهِ عَلَيْكُمْ، أَنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ ٱلنَّاسِ يُصَلِّي هٰذِهِ ٱلسَّاعَةَ غَيْرُكُمْ). أَوْ قَالَ: (مَا صَلَّى هٰذِهِ ٱلسَّاعَةَ أَحَدٌ غَيْرُكُمْ). لاَ يَدْرِي أَيَّ ٱلْكَلِمَتَيْنِ قَالَ، قَالَ أَبُو مُوسَى: فَرَجَعْنَا، فَرْحَى بِمَا سَمِعْنَا مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

17. Spavanje prije jacije kada san ovlada

١٧ - باب: ٱلنَّومِ قَبْلَ ٱلعِشَاءِ لِمَن غُلِبَ

351. Hadis o tome da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio jaciju do u mrklo doba noći dok ga Omer nije zovnuo... ranije je spomenut. U ovoj predaji ima dodatak da je Aiša, r.a., rekla:

- Oni bi jaciju klanjali u vremenu od kada iščezne bjelina na zapadu pa do isteka prve trećine noći.

U predaji od Ibn Abbasa, r.a., stoji:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je potom izašao i kao da sada gledam kako mu sa glave kapa voda, a ruka mu na glavi, i rekao:

"Kad ne bih svojim sljedbenicima učinio poteškoću, naredio bih im da jaciju ovako (tj. u ovo vrijeme) klanjaju."

٣٥١ : حديث: أَعْتَم رَسُولُ اللهِ ﷺ بِالعِشَاءِ وَنَادَاهُ عُمَر تَقَدَّم، وفي هذا زيادةٌ، قَالَتْ: وَكَانُوا يُصَلُّونَ فِيمَا بَيْنَ أَنْ يَغِيبَ ٱلشَّفَقُ إِلَى ثُلُثِ ٱللَّيْلِ ٱلأَوَّلِ.

وفي روايةٍ عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: فَخَرَجَ نَبِيُّ ٱللهِ ﷺ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ ٱلآنَ، يَقْطُرُ رَأْسُهُ مَاءً، وَاضِعًا يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ، فَقَالَ: (لَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لأَمَرْتُهُمْ أَنْ يُصَلُّوهَا هٰكَذَا).

352. Ibn Abbas je bio upitan o tome kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., stavio ruku na glavu (vidi hadis br. 351), pa je (prenosilac Ata) rastavivši malo svoje prste spustio njihove vrhove na jednu stranu glave, a potom ih međusobno spojio i tako ih po glavi vukao dok mu palac nije dodirnuo kraj uha koji stoji prema licu iznad solufa i brade, ne učinivši to ni suviše sporo, ni suviše brzo.

٣٥٢ : وَحكى ٱبْنُ عَبَّاسٍ: كَيْفَ وَضَعَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ عَلَى رَأْسِهِ يَدَهُ:

فَبَدَّدَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ شَيْئًا مِنْ تَبْدِيدٍ، ثُمَّ وَضَعَ أَطْرَافَ أَصَابِعِهِ عَلَى قَرْنِ ٱلرَّأْسِ، ثُمَّ ضَمَّهَا يُمِرُّهَا كَذَلِكَ عَلَى ٱلرَّأْسِ، حَتَّى مَسَّتْ إِبْهَامُهُ طَرَفَ الأُذُنِ، مِمَّا يَلِي ٱلْوَجْهَ عَلَى ٱلصُّدْغِ وَنَاحِيَةَ ٱللِّحْيَةِ، لاَ يُقَصِّرُ وَلاَ يَبْطُشُ إِلاَّ كَذَلِكَ.

18. Vrijeme jacije je do pola noći

١٨ - باب: وَقْتِ العِشَاءِ إِلى نِصْفِ اللَّيْلِ

353. (U predaji hadisa o tome da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio jaciju do u mrklo doba noći) Enes, r.a., kaže:

- Kao do sada gledam sjaj njegova prstena te noći.

٣٥٣ : وَروى أَنَسٌ فَقَالَ فِيهِ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِيصِ خَاتَمِهِ لَيْلَتَئِذٍ.

١٩ - باب: فَضْلِ صَلاَةِ الفَجْرِ

٣٥٤ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ صَلَّى ٱلْبَرْدَيْنِ دَخَلَ ٱلْجَنَّةَ).

19. Važnost klanjanja sabaha

354. Ebu Musa, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko klanja prije jutra i večeri (sabah i ikindiju) ući će u Džennet."

٢٠ - باب: وَقْتِ الْفَجْرِ

٣٥٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ: أَنَّهُمْ تَسَحَّرُوا مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ قَامُوا إِلَى ٱلصَّلاَةِ. قُلْتُ: كَمْ كانَ بَيْنَهُمَا؟ قَالَ قَدْرُ خَمْسِينَ أَوْ سِتِّينَ، يَعْنِي آيَةً.

٣٥٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ أَتَسَحَّرُ فِي أَهْلِي، ثُمَّ يَكُونُ سُرْعَةٌ بِي، أَنْ أُدْرِكَ صَلاَةَ ٱلْفَجْرِ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

20. Vrijeme klanjanja sabaha

355. Enes, r.a., priča da mu je Zejd ibn Sabit, r.a., pričao da bi oni pred zoru jeli (sehurili) sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a potom ustali da klanjaju.

- Ja sam upitao - kaže Enes - koliko je bilo razmaka između sehura i klanjanja sabaha?

- Koliko se može proučiti 50 ili 60 ajeta - odgovorio je.

356. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča:

– Ja sam ručavao (sehurio) u svojoj porodici, a zatim sam morao požuriti kako bih stigao klanjati sabah sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s.

٢١ - باب: الصَّلاَةِ بَعْدَ الفَجْرِ حَتَّى تَرْفَعَ الشَّمْسُ

٣٥٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: شَهِدَ عِنْدِي رِجَالٌ مَرْضِيُّونَ، وَأَرْضَاهُمْ عِنْدِي عُمَرُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنِ ٱلصَّلاَةِ بَعْدَ ٱلصُّبْحِ حَتَّى تُشْرِقَ ٱلشَّمْسُ، وَبَعْدَ ٱلْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ.

21. Klanjanje poslije sabaha pa do izlaska Sunca

357. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Potvrdili su mi neki ljudi u koje se može pouzdati, a od njih najveće povjerenje kod mene ima Omer, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio klanjanje poslije sabaha dok Sunce ne obasja (i ne uzdigne se), i poslije ikindije dok Sunce ne zađe.

358. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ne klanjajte (namjerno) kada Sunce izlazi niti kada zalazi.”

٣٥٨ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ تَحَرَّوْا بِصَلاَتِكُمْ طُلُوعَ ٱلشَّمْسِ وَلاَ غُرُوبَهَا).

359. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se pojavi obrva (rub) Sunca, odgodite klanjanje dok se ono ne uzdigne, a kada zađe (donja) obrva rub Sunca, odgodite klanjanje dok ono potpuno ne zađe.”

٣٥٩:قَالَ ٱبْنُ عُمَرَ: وَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا طَلَعَ حَاجِبُ ٱلشَّمْسِ فَأَخِّرُوا ٱلصَّلاَةَ حَتَّى تَرْتَفِعَ، وَإِذَا غَابَ حَاجِبُ ٱلشَّمْسِ فَأَخِّرُوا ٱلصَّلاَةَ حَتَّى تَغِيبَ).

360. Hadis koji prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio dvije vrste kupoprodaje i dvije vrste odjeće ranije je spomenut, a u ovoj predaji on dodaje:

- I dva namaza: zabranio je klanjanje poslije sabaha dok se Sunce ne popne i poslije ikindije dok Sunce ne zađe.

٣٦٠ : حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنْ بَيْعَتَيْنِ، وَعَنْ لِبْسَتَيْنِ، تَقَدَّم، وزاد فِي هٰذِهِ الرواية: وَعَنْ صَلاَتَيْنِ: نَهَى عَنِ ٱلصَّلاَةِ بَعْدَ ٱلْفَجْرِ حَتَّى تَطْلُعَ ٱلشَّمْسُ، وَبَعْدَ ٱلْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ ٱلشَّمْسُ.

22. Ne treba namjerno klanjati pred zalazak Sunca

٢٢ - باب: لَا يَتَحَرَّى الصَّلَاةَ قَبْلَ غُرُوبِ الشَّمْس

361. Muavija, r.a., kaže:

– Vi klanjate (dva rekata) namaza (poslije ikindije), a mi koji smo se družili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., nismo vidjeli da ga on klanja. On je to zabranio.

٣٦١ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّكُمْ لَتُصَلُّونَ صَلاَةً، لَقَدْ صَحِبْنَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَمَا رَأَيْنَاهُ يُصَلِّيهَا، وَلَقَدْ نَهَى عَنْهَا. يَعْنِي: ٱلرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ ٱلْعَصْرِ.

23. Šta se klanja iza ikindije

٢٣ - باب: مَا يُصَلَّى بَعْدَ العَصْرِ مِنَ الفَوائِتِ وَنَحوِهَا

362. Aiša, r.a., kaže:

– Tako mi Onoga Koji je njega (Muhammeda, s.a.v.s.) uzeo, on nije izostavljao klanjanje dva rekata (iza ikindije) sve dok se nije s Allahom susreo, a sa Uzvišenim Allahom se nije susreo

٣٦٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها قَالَتْ: وَٱلَّذِي ذَهَبَ بِهِ، مَا تَرَكَهُمَا حَتَّى لَقِيَ ٱللهَ، وَمَا لَقِيَ ٱللهَ تَعَالَى حَتَّى ثَقُلَ عَنِ ٱلصَّلاَةِ، وَكَانَ يُصَلِّي كَثِيرًا مِنْ

prije nego što mu je postalo teško klanjati stojeći. U bolesti mnoge namaze je obavljao sjedeći (Aiša sa ovim misli na dva rekata poslije ikindije).

- Te namaze Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao je van džamije bojeći se da ne optereti svoje sljedbenike, kojima je volio olakšati.

صَلاَتِهِ قَاعِدًا، تَعْنِي ٱلرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ ٱلْعَصْرِ، وَكَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّيهِمَا، وَلاَ يُصَلِّيهِمَا فِي ٱلْمَسْجِدِ، مَخَافَةَ أَنْ يُثْقِلَ عَلَى أُمَّتِهِ، وَكَانَ يُحِبُّ مَا يُخَفِّفُ عَنْهُمْ.

363. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije ni tajno ni javno izostavio klanjanje dva rekata prije sabaha i dva rekata poslije ikindija-namaza.

٣٦٣ : وَعَنْهَا - رَضِيَ ٱللهُ عَنْها - قَالَتْ: رَكْعَتَانِ، لَمْ يَكُنْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَدَعُهُمَا، سِرًّا وَلاَ عَلاَنِيَةً، رَكْعَتَانِ قَبْلَ صَلاَةِ ٱلصُّبْحِ، وَرَكْعَتَانِ بَعْدَ ٱلْعَصْرِ.

24. Ezan po izmaku namaskog vremena

٢٤ - باب: الأذانِ بَعْدَ ذَهَابِ الوَقْتِ

364. Ebu Katade, r.a., priča:

– Putovali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., jedne noći i neki ljudi rekoše:

- Allahov Poslaniče, kad bismo se odmorili (legli).

"Bojim se da ne prespavate sabah", rekao je on.

- Ja ću vas probuditi, legnite - reče Bilal.

Oni su polegli, a Bilal se naslonio leđima na svoju kamilu. San ga je ovladao pa je zaspao. Vjerovjesnik, s.a.v.s., se probudio kada se rub Sunca već pomolio.

"Bilale, gdje je ono što si govorio?", upitao je Poslanik.

- Nije me nikada ovako san spopao - odgovorio je on.

"Allah je uzeo vaše duše kada je htio, a povratio vam ih je opet kada je htio. Bilale, ustani i oglasi svijetu vrijeme klanjanja", reče Alejhisselam.

٣٦٤ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سِرْنَا مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَقَالَ بَعْضُ ٱلْقَوْمِ: لَوْ عَرَّسْتَ بِنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (أَخَافُ أَنْ تَنَامُوا عَنِ ٱلصَّلاَةِ). قَالَ بِلاَلٌ: أَنَا أُوقِظُكُمْ، فَاضْطَجَعُوا، وَأَسْنَدَ بِلاَلٌ ظَهْرَهُ إِلَى رَاحِلَتِهِ، فَغَلَبَتْهُ عَيْنَاهُ فَنَامَ، فَاسْتَيْقَظَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ وَقَدْ طَلَعَ حَاجِبُ ٱلشَّمْسِ، فَقَالَ: (يَا بِلاَلُ، أَيْنَ مَا قُلْتَ؟). قَالَ: مَا أُلْقِيَتْ عَلَيَّ نَوْمَةٌ مِثْلُهَا قَطُّ، قَالَ: (إِنَّ ٱللهَ قَبَضَ أَرْوَاحَكُمْ حِينَ شَاءَ، وَرَدَّهَا عَلَيْكُمْ حِينَ شَاءَ، يَا بِلاَلُ، قُمْ فَأَذِّنْ بِالنَّاسِ بِالصَّلاَةِ). فَتَوَضَّأَ، فَلَمَّا ٱرْتَفَعَتِ ٱلشَّمْسُ وَٱبْيَاضَّتْ، قَامَ فَصَلَّى.

Potom se (Poslanik, s.a.v.s.) abdestio i kada je Sunce odskočilo i pojavilo se u punom sjaju, ustao je i klanjao.

٢٥ - باب: مَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ جَمَاعَةً بَعْدَ ذِهَابِ الوَقْتِ

25. Klanjanje u džematu po isteku namaskog vremena

٣٦٥ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما :
أَنَّ عُمَرَ بْنَ ٱلْخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ جَاءَ يَوْمَ ٱلْخَنْدَقِ بَعْدَ مَا غَرَبَتِ ٱلشَّمْسُ، فَجَعَلَ يَسُبُّ كُفَّارَ قُرَيْشٍ، قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا كِدْتُ أُصَلِّي ٱلْعَصْرَ، حَتَّى كَادَتِ ٱلشَّمْسُ تَغْرُبُ، قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (وَٱللهِ مَا صَلَّيْتُهَا). فَقُمْنَا إِلَى بُطْحَانَ، فَتَوَضَّأَ لِلصَّلاَةِ وَتَوَضَّأْنَا لَهَا، فَصَلَّى ٱلْعَصْرَ بَعْدَ مَا غَرَبَتِ ٱلشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى بَعْدَهَا ٱلْمَغْرِبَ.

365. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Omer ibn Hattab, r.a., došao na dan (kopanja) “hendeka” po zalasku Sunca, počeo grditi kurejšijske nevjernike i rekao:

- Allahov Poslaniče, jedva sam stigao klanjati ikindiju - Sunce samo što nije bilo zašlo.

“Boga mi”, rekao je Vjerovjesnik, “ja je još nisam klanjao.”

Potom smo otišli u Buthan, gdje smo se, (prvo) on a (onda) i mi, abdestili za namaz, pa onda nakon što je Sunce već bilo zašlo klanjali ikindiju a poslije nje i akšam.

{٢٦ - باب: مَنْ نَسِيَ صَلاَةً فَلْيُصَلِّ إِذَا ذَكَرَهَا.}

26. Ko zaboravi klanjati, neka klanja kada se sjeti

٣٦٦ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ نَسِيَ صَلاَةً فَلْيُصَلِّ إِذَا ذَكَرَهَا، لاَ كَفَّارَةَ لَهَا إِلاَّ ذَلِكَ: ﴿وَأَقِمِ ٱلصَّلاَةَ لِذِكْرِي﴾).

366. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko zaboravi klanjati jedan namaz, neka ga naklanja kada se sjeti. Za njega nema nikakva otkupa, nego da se (naknadno) klanja. *Obavljaj namaz radi sjećanja na Mene!* (Taha, 14.).

{٢٧ - باب:}

27. Odjeljak

٣٦٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَمْ تَزَالُوا فِي صَلاَةٍ مَا ٱنْتَظَرْتُمُ ٱلصَّلاَةَ).

367. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Vi ste u namazu i kada iščekujete namaz.”

28. Odjeljak

{٢٨ - باب:}

368. U hadisu (br. 96) stoji: "(Poslije) navršetka stotinu godina..." U ovoj predaji od Ibn Omera, r.a., stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Od onih koji se danas nalaze na licu Zemlje neće niko ostati..."

(Zanimljivo je da je posljednji od ashaba Poslanika, s.a.v.s., umro 100 godina nakon završetka poslanstva, bio Ebu Tufejl Amir ibn Vasil, koji je umro napunivši 110 godina. - nap. prev.)

٣٦٨ : حَدِيثه: عَلَى رَأْسِ مائةِ سنةٍ، تَقَدَّمَ، وفي روايةٍ هنا عن ابن عمر رضي الله عنهما قال النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَبْقَى مِمَّنْ هُوَ ٱلْيَوْمَ عَلَى ظَهْرِ ٱلأَرْضِ أَحَدٌ). يُرِيدُ بِذٰلِكَ أَنَّهَا تَخْرِمُ ذٰلِكَ ٱلْقَرْنَ.

369. Abdurrahman ibn Ebu Bekr, r.a., priča da su oni koji su sjedili na sofi Poslanikove džamije u Medini bili skupina siromašnih ljudi i da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj od vas koji ima hrane za dvojicu neka sa sobom povede trećega, a ko ima za četvericu, neka povede petoga ili još i šestoga.

Ebu Bekr je sebi poveo trojicu, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., deseterica.

- Tu sam bio ja, moj otac i moja majka - kaže Abdurrahman.

Prenosilac ovog hadisa od Abdurrahmana ibn Ebu Bekra, r.a., kaže:

- Nisam siguran da li je Abdurrahman još rekao: ...i moja žena i poslužitelj koji je opsluživao nas i Ebu Bekrovu kuću.

Ebu Bekr je večerao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i zadržao se kod njega dok se klanjala jacija. Kasnije se opet vratio i kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., zadržao dok nije večerao, a u kuću je došao tek pošto je prošao dobar dio noći. Njegova ga je žena upitala:

٣٦٩ : عَنْ عَبْدِ ٱلرَّحْمٰنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما أَنَّ أَصْحَابَ ٱلصُّفَّةِ كَانُوا نَاسًا فُقَرَاءَ، وَأَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَنْ كَانَ عِنْدَهُ طَعَامُ ٱثْنَيْنِ فَلْيَذْهَبْ بِثَالِثٍ، وَإِنْ أَرْبَعٍ فَخَامِسٍ أَوْ سَادِسٍ). وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ جَاءَ بِثَلاَثَةٍ، فَٱنْطَلَقَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ بِعَشَرَةٍ، قَالَ: فَهُوَ أَنَا وَأَبِي وَأُمِّي، فَلاَ أَدْرِي قَالَ: وَٱمْرَأَتِي وَخَادِمٌ، بَيْنَنا وَبَيْنَ بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ، وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ تَعَشَّى عِنْدَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ لَبِثَ حَيْثُ صُلِّيَتِ ٱلْعِشَاءُ، ثُمَّ رَجَعَ فَلَبِثَ حَتَّى تَعَشَّى ٱلنَّبِيُّ ﷺ، فَجَاءَ بَعْدَ مَا مَضَى مِنَ ٱللَّيْلِ مَا شَاءَ ٱللهُ، قَالَتْ لَهُ ٱمْرَأَتُهُ: وَمَا حَبَسَكَ عَنْ أَضْيَافِكَ، أَوْ قَالَتْ ضَيْفِكَ؟ قَالَ: أَوَ مَا عَشَّيْتِيهِمْ؟ قَالَتْ: أَبَوْا حَتَّى تَجِيءَ، قَدْ عُرِضُوا فَأَبَوْا، قَالَ: فَذَهَبْتُ أَنَا فَاخْتَبَأْتُ، فَقَالَ: يَا غُنْثَرُ، فَجَدَّعَ وَسَبَّ، وَقَالَ: كُلُوا لاَ هَنِيًّا،

- Šta te je zadržalo da nisi došao gostima? (ili je rekla: ...tvome gostu?

- Jesi li im dala večeru? - upitao je Ebu Bekr.

- Odbili su je dok ti ne dođeš - odgovorila je ona (i dodala):

- Nuđeni su i odbili su.

Ja sam pošao - kaže Abdurrahman - da se sklonim, a Ebu Bekr je viknuo:

- Gunsere (nevaljalče, budalo)!

Izgrdio me je a onda rekao:

- Jedite, presjelo vam! Ja je, Allaha mi, neću ni okusiti.

Kunem se Allahom, nismo uzeli nijednog zalogaja a da se hrana nije odozdo još više povećala tako da su se - priča prenosilac - svi najeli, a i ostalo je više nego što je bilo prije toga. I Ebu Bekr je vidio da je hrane bilo kao i ranije ili čak i više pa je rekao svojoj ženi:

- Sestro Benu Firasa, šta je ovo?

- Ne znam ni ja, ali, očiju mi, hrane je sada za tri puta više nego ranije!

Tada je te hrane jeo i Ebu Bekr i dodao:

- Ono je bilo od strane šejtana - mislivši na svoju zakletvu.

Potom je pojeo još jedan zalogaj a ostalo odnio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i kod njega je ostala do sutra.

Između nas i nekih ljudi postojao je sporazum (o izdržavanju), ali je on istekao, pa je (Poslanik, s.a.v.s.) odredio između nas 12 ljudi od kojih je svaki uzase imao još čeljadi, čiji broj jedino Allah zna. I svi su oni jeli toga jela.

فَقَالَ: وَٱللهِ لاَ أَطْعَمُهُ أَبَدًا، وَٱيْمُ ٱللهِ، مَا كُنَّا نَأْخُذُ مِنْ لُقْمَةٍ إِلاَّ رَبَا مِنْ أَسْفَلِهَا أَكْثَرُ مِنْهَا، قَالَ: حَتَّى شَبِعُوا، وَصَارَتْ أَكْثَرَ مِمَّا كَانَتْ قَبْلَ ذٰلِكَ، فَنَظَرَ إِلَيْهَا أَبُو بَكْرٍ فَإِذَا هِيَ كَمَا هِيَ أَوْ أَكْثَرُ مِنْهَا، فَقَالَ لاِمْرَأَتِهِ: يَا أُخْتَ بَنِي فِرَاسٍ، مَا هٰذَا؟ قَالَتْ: لاَ وَقُرَّةِ عَيْنِي، لَهِيَ ٱلآنَ أَكْثَرُ مِنْهَا قَبْلَ ذٰلِكَ بِثَلاَثِ مَرَّاتٍ، فَأَكَلَ مِنْهَا أَبُو بَكْرٍ وَقَالَ: إِنَّمَا كَانَ ذٰلِكَ مِنَ ٱلشَّيْطَانِ، يَعْنِي يَمِينَهُ، ثُمَّ أَكَلَ مِنْهَا لُقْمَةً، ثُمَّ حَمَلَهَا إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَأَصْبَحَتْ عِنْدَهُ، وَكَانَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمٍ عَقْدٌ، فَمَضَى ٱلأَجَلُ، فَفَرَّقَنَا ٱثْنَيْ عَشَرَ رَجُلًا، مَعَ كُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ أُنَاسٌ، ٱللهُ أَعْلَمُ كَمْ مَعَ كُلِّ رَجُلٍ، فَأَكَلُوا مِنْهَا أَجْمَعُونَ، أَوْ كَمَا قَالَ.

10. O EZANU

١٠ ـ كِتَابُ الأَذَانِ

1. Nastanak ezana

370. Ibn Omer, r.a., priča:

– Kada su muslimani došli u Medinu, okupljali su se i poglédali kada će vrijeme namaza jer se na namaz tada nije pozivalo (ezanom). Jednog dana oni su o tome raspravljali i neko između njih reče:

- Uzmite zvono, kao što je to kod kršćana.

Drugi od njih reče:

- Ne, nego trubu, kao što je truba jevreja.

Tada je Omer kazao:

- Zašto ne bismo slali nekog čovjeka koji bi redovno pozivao na klanjanje?

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Bilale, ustani i pozovi na klanjanje (uči ezan)!"

١ ـ باب: بَدْءِ الأَذَانِ

٣٧٠ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا كَانَ يَقُولُ: كَانَ ٱلْمُسْلِمُونَ حِينَ قَدِمُوا ٱلْمَدِينَةَ، يَجْتَمِعُونَ فَيَتَحَيَّنُونَ ٱلصَّلاَةَ، لَيْسَ يُنَادَى لَهَا، فَتَكَلَّمُوا يَوْمًا فِي ذٰلِكَ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: ٱتَّخِذُوا نَاقُوسًا مِثْلَ نَاقُوسِ ٱلنَّصَارَى، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ بُوقًا مِثْلَ قَرْنِ ٱلْيَهُودِ، فَقَالَ عُمَرُ: أَوَلاَ تَبْعَثُونَ رَجُلًا يُنَادِي بِالصَّلاَةِ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يَا بِلاَلُ، قُمْ فَنَادِ بِالصَّلاَةِ).

2. Tekst ezana izgovara se po dva puta

371. Enes, r.a., kaže:

– Bilalu je naređeno da ponovi rečenice ezana dva puta, a da ih u ikametu ne ponavlja osim izraza *Kad kameti-s-salatu.*

٢ ـ باب: الأَذانِ مَثْنَى

٣٧١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

أُمِرَ بِلاَلٌ أَنْ يَشْفَعَ ٱلأَذَانَ، وَأَنْ يُوتِرَ ٱلإِقَامَةَ، إِلاَّ ٱلإِقَامَةَ.

3. Važnost učenja ezana

٣ - باب: فَضْلِ التَّأْذِينِ

372. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se uči ezan za namaz, šejtan okrene leđa i pobjegne puštajući vjetar kako ne bi čuo učenje ezana, a kada mujezin završi sa ezanom, on se ponovo vrati. Kasnije, kada se počne učiti ikamet za namaz, on opet okrene leđa pa kad mujezin dovrši učenje ikameta, on priđe i stane čovjeku odvlačiti pažnju od namaza govoreći: - Sjeti se toga, sjeti se ovoga, što čovjek ranije nije mogao ni pomisliti, tako da čovjek više ne zna koliko je klanjao."

٣٧٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا نُودِيَ لِلصَّلاَةِ، أَدْبَرَ ٱلشَّيْطَانُ وَلَهُ ضُرَاطٌ، حَتَّى لاَ يَسْمَعَ ٱلتَّأْذِينَ، فَإِذَا قُضِيَ ٱلنِّدَاءُ أَقْبَلَ، حَتَّى إِذَا ثُوِّبَ بِالصَّلاَةِ أَدْبَرَ، حَتَّى إِذَا قُضِيَ ٱلتَّثْوِيبُ أَقْبَلَ، حَتَّى يَخْطِرَ بَيْنَ ٱلْمَرْءِ وَنَفْسِهِ، يَقُولُ: ٱذْكُرْ كَذَا، ٱذْكُرْ كَذَا، لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ، حَتَّى يَظَلَّ ٱلرَّجُلُ لاَ يَدْرِي كَمْ صَلَّى).

4. Dizanje glasa pri učenju ezana

٤ - باب: رَفْعِ الصَّوْتِ بِالنِّدَاءِ

373. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

"Zaista nema ni džina, ni ljudskog bića, niti bilo kojeg stvorenja dokle se god čuje glas mujezina, a da mu neće biti svjedokom na Sudnjem danu!"

٣٧٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّهُ لاَ يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ ٱلْمُؤَذِّنِ، جِنٌّ وَلاَ إِنْسٌ وَلاَ شَيْءٌ، إِلاَّ شَهِدَ لَهُ يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ).

5. Javno učenje ezana sprečava prolijevanje krvi

٥ - باب: مَا يُحْقَنُ بِالأَذَانِ مِنَ الدِّمَاءِ

374. Enes, r.a., priča:

– Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., krenuo s nama u vojni pohod na neki narod, ne bi otpočinjao napad sve dok ne bi svanulo. Sačekao bi, pa ako bi čuo

٣٧٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا غَزَا بِنَا قَوْمًا، لَمْ يَكُنْ يَغْزُو بِنَا حَتَّى يُصْبِحَ وَيَنْظُرَ: فَإِنْ سَمِعَ أَذَانًا كَفَّ عَنْهُمْ، وَإِنْ لَمْ يَسْمَعْ أَذَانًا

ezan, odustao bi od napada na njih, a ako ne bi čuo ezana, napao bi na njih.

أَغَارَ عَلَيْهِمْ.

6. Šta izgovara onaj koji čuje mujezina

٦ - باب: مَا يَقُولُ إِذَا سَمِعَ المُنَادِي

375. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada čujete ezan (poziv) izgovarajte isto ono što izgovara mujezin."

٣٧٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا سَمِعْتُمُ ٱلنِّدَاءَ، فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ٱلمُؤَذِّنُ).

376. Isti hadis prenosi Muavija, r.a., sa dodatkom: - do riječi "Ve ešhedu enne Muhammeden resulullah". A kada mujezin izgovori "Hajje ale-s-salah", on bi izgovarao: "La havle ve la kuvvete illa billah" i govorio:

- Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako ovo govori.

٣٧٦ :عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ مِثْلَهُ، إِلَى قَوْلِهِ :(وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ ٱللهِ). وَلَمَّا قَالَ: (حَيَّ عَلَى ٱلصَّلَاةِ، قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِٱللهِ) وَقَالَ: هٰكَذَا سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ ﷺ يَقُولُ.

7. Dova po svršetku ezana

٧ - باب: الدُّعَاءِ عِنْدَ النِّدَاءِ

377. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko izgovori nakon što sasluša ezan: *Allahumme rabbe hazihi-d-da'veti-t-tammeti, ve-s-salati-l-kaimeti ati Mehammedeni-l-vesilete ve-l-fadilete veb'ashu mekamen mahmuden-i-llezi ve'adteh* (Moj Allahu, Gospodaru ovog savršenog poziva i klanjanja, koje se uspostavlja, podari Muhammedu pravo šefaata i visoki stepen i uputi ga na hvale vrijedno mjesto koje si mu Ti obećao) - zaslužio je moje zauzimanje (*šefa'at*) na Sudnjem danu.

٣٧٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ ٱلنِّدَاءَ: ٱللَّهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ ٱلدَّعْوَةِ ٱلتَّامَّةِ، وَٱلصَّلَاةِ ٱلْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا ٱلْوَسِيلَةَ وَٱلْفَضِيلَةَ، وَٱبْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا ٱلَّذِي وَعَدْتَهُ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ).

8. Izvlačenje strelice za učenje ezana

“Kada bi ljudi znali kakva je nagrada za učenje ezana i klanjanje u prvom saffu, i kada ne bi imali drugog načina da dođu do toga osim izvlačenjem strelica (bacanjem kocke), oni bi ih izvlačili; kada bi znali za vrijednost klanjanja podne-namaza (u prvim njegovim nastupnim trenucima), utrkivali bi se za njim, a kada bi znali šta sve imaju u jaciji i sabahu, išli bi na njih pa makar pužući.”

٨ - باب: الاستهام في الأذان

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لَوْ يَعْلَمُ ٱلنَّاسُ مَا فِي ٱلنِّدَاءِ وَٱلصَّفِّ ٱلأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلاَّ أَنْ يَسْتَهِمُوا عَلَيْهِ لاَسْتَهَمُوا، وَلَوْ يَعْلَمُونَ ما فِي ٱلتَّهْجِيرِ لاَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي ٱلْعَتَمَةِ وَٱلصُّبْحِ، لأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا).

9. Punovažan je ezan slijepca ako ima nekoga ko će ga obavijestiti o nastupu namaskog vremena

٩ - باب: أَذَانِ الأَعْمَى إِذَا كَانَ لَهُ مَنْ يُخْبِرُهُ

379. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, Bilal uči ezan noću pa jedite i pijte dok ne zauči Ibn Umm Mektum.”

Potom je (Salim) dodao:

- Ibn Umm Mektum je bio slijep čovjek i on ne bi učio ezan dok mu se ne bi reklo: Svanulo je, svanulo je.

٣٧٩ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ بِلاَلاً يُؤَذِّنُ بِلَيْلٍ، فَكُلُوا وَٱشْرَبُوا حَتَّى يُنَادِيَ ٱبْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ). قَالَ: وَكَانَ رَجُلاً أَعْمَى، لاَ يُنَادِي حَتَّى يُقَالَ لَهُ: أَصْبَحْتَ أَصْبَحْتَ.

10. Ezan poslije zore

١٠ - باب: الأَذَانِ بَعْدَ الفَجْرِ

380. Hafsa, r.a., kaže:

– Kada bi mujezin pozvao na klanjanje (sabaha) i zora već počela, prije nego što bi bio proučen ikamet za klanjanje (farza) sabah-namaza, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi klanjao dva kraća rekata (sunneta).

٣٨٠ : عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ إِذَا ٱعْتَكَفَ ٱلْمُؤَذِّنُ لِلصُّبْحِ، وَبَدَا ٱلصُّبْحُ، صَلَّى

رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ تُقَامَ ٱلصَّلَاةُ.

11. Ezan prije zore

١١ - باب: الأَذَانِ قَبْلَ الفَجْرِ

381. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nemojte da vas Bilalov ezan omete od vašeg sehura, jer on ezani - odnosno poziva - da bi povratio one među vama koji klanjaju (noćne nafile) i upozorio one koji spavaju, a ne da bi obznanio da je (nastupila) zora, odnosno sabah."

(Govoreći to) gestikulirao je svojim prstima tako što ih je digao gore i polahko spuštao naniže (ukazujući na postepeno nastupanje zore).

Zuhejr je (nastupanje zore) prikazao sa svoja dva kažiprsta stavljena jedan iznad drugog, koje je potom pružio lijevo i desno.

٣٨١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا يَمْنَعَنَّ أَحَدَكُمْ، أَوْ أَحَدًا مِنْكُمْ، أَذَانُ بِلَالٍ مِنْ سُحُورِهِ، فَإِنَّهُ يُؤَذِّنُ - أَوْ يُنَادِي - بِلَيْلٍ، لِيَرْجِعَ قَائِمُكُمْ، وَلِيُنَبِّهَ نَائِمَكُمْ، وَلَيْسَ أَنْ يَقُولَ ٱلْفَجْرُ، أَوِ ٱلصُّبْحُ). وَقَالَ بِأَصَابِعِهِ، وَرَفَعَهَا إِلَى فَوْقُ، وَطَأْطَأَ إِلَى أَسْفَلَ: (حَتَّى يَقُولَ هٰكَذَا). يُشِيرُ بِسَبَّابَتَيْهِ، إِحْدَاهُمَا فَوْقَ ٱلأُخْرَى، ثُمَّ مَدَّهُمَا عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ.

12. Između ezana i ikameta je razmak jednog namaza za onog ko hoće klanjati

١٢ - باب: بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ لِمَنْ شَاءَ

382. Abdullah ibn Mugaffel el-Muzeni, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tri puta ponovio:

"Između svakog ezana i ikameta je (razmak koliko se može klanjati) jedan namaz - za onoga ko hoće klanjati."

U drugoj predaji stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao dva puta:

"Između svakog ezana i ikameta je (razmak koliko se može klanjati) jedan namaz", i treći put: "Za onoga ko namaz hoće klanjati."

٣٨٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ ٱلْمُزَنِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ - ثَلَاثًا - لِمَنْ شَاءَ). وَفِي رِوَايَةٍ: (بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ، بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلَاةٌ). ثُمَّ قَالَ فِي ٱلثَّالِثَةِ: (لِمَنْ شَاءَ).

13. Neka na putovanju uči jedan mujezin

١٣ - باب: مَنْ قَالَ لِيُؤَذِّنْ فِي السَّفَرِ مُؤَذِّنٌ وَاحِدٌ

383. Malik ibn Huvejris, r.a., priča:

٣٨٣ : عَنْ مَالِكِ بْنِ ٱلْحُوَيْرِثِ رَضِيَ

ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ فِي نَفَرٍ مِنْ قَوْمِي، فَأَقَمْنَا عِنْدَهُ عِشْرِينَ لَيْلَةً، وَكَانَ رَحِيمًا رَفِيقًا، فَلَمَّا رَأَى شَوْقَنَا إِلَى أَهَالِينَا، قَالَ: (ٱرْجِعُوا فَكُونُوا فِيهِمْ، وَعَلِّمُوهُمْ، وَصَلُّوا، فَإِذَا حَضَرَتِ ٱلصَّلَاةُ فَلْيُؤَذِّنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ، وَلْيَؤُمَّكُمْ أَكْبَرُكُمْ).

– Došao sam Vjerovjeniku, s.a.v.s., sa grupom svojih ljudi i kod njega smo ostali dvadeset noći. Bio je milostiv i blag i kada je vidio našu čežnju za našim ukućanima, reče:

“Vratite se, budite među njima, poučavajte ih i klanjajte. Kada nastupi vrijeme klanjanja, neka jedan od vas prouči ezan i neka vam najstariji među vama bude imam.”

٣٨٤: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ في رواية: أَتَى رَجُلَانِ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يُرِيدَانِ ٱلسَّفَرَ، فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا أَنْتُمَا خَرَجْتُمَا، فَأَذِّنَا، ثُمَّ أَقِيمَا، ثُمَّ لِيَؤُمَّكُمَا أَكْبَرُكُمَا).

384. Malik ibn Huvejris, r.a., u drugoj predaji priča:

– Dva čovjeka, koja su naumila ići na put, došla su Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa im je on rekao:

“Kada krenete (na put), učite ezan, zatim ikamet, a potom neka od vas dvojice bude imam onaj koji je stariji.”

١٤ - باب: الأَذَانِ والإِقَامَةِ لِلْمُسَافِرِ إِذَا كَانُوا جَمَاعَةً

14. Ezan i ikamet putnika pri zajedničkom namazu

٣٨٥ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ كَانَ يَأْمُرُ مُؤَذِّنًا يُؤَذِّنُ، ثُمَّ يَقُولُ عَلَى إِثْرِهِ: (أَلَا صَلُّوا فِي ٱلرِّحَالِ). فِي ٱللَّيْلَةِ ٱلْبَارِدَةِ، أَوِ ٱلْمَطِيرَةِ فِي ٱلسَّفَرِ.

385. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naređivao mujezinu da, kada bi bilo mnogo putnika u studenoj ili kišnoj noći, uči ezan i da (u sklopu ezana na kraju) kaže:

“Klanjajte u svojim šatorima (stanovima).”

١٥ - باب: قَوْلِ الرَّجُلِ فَاتَتْنَا الصَّلَاةُ

15. Kada neko kaže: “Proći će nam namaz”

٣٨٦ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، إِذْ

386. Ebu Katade, r.a., priča:

– Dok smo jednom prilikom klanjali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., začuli smo među ljudima žamor pa je (Poslanik, a.s.), kada smo sklanjali, upitao:

سَمِعَ جَلَبَةَ الرِّجَالِ، فَلَمَّا صَلَّى قَالَ: (مَا شَأْنُكُمْ). قَالُوا: ٱسْتَعْجَلْنَا إِلَى ٱلصَّلاَةِ. قَالَ: (فَلاَ تَفْعلُوا إِذَا أَتَيْتُمُ ٱلصَّلاَةَ فَعَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا).

"Šta vam je?"

- Žurili smo da stignemo klanjati - odgovorili su oni.

"Ne radite to! Kada dolazite klanjati, trebate šutjeti. Dio koji ste stigli klanjajte (sa imamom), a onaj koji vam je izmakao upotpunite!

١٦ - باب: مَتَى يَقُومُ النَّاسُ إِذَا رَأَوُا الإِمَامَ عِنْدَ الإِقَامَةِ

16. Pri učenju ikameta ljudi ustaju tek kada vide imama

٣٨٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا أُقِيمَتِ ٱلصَّلاَةُ فَلاَ تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي).

387. Ebu Katade, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se bude učio ikamet za klanjanje, vi ne ustajte sve dok mene ne vidite (da sam došao)."

١٧ - باب: الإِمَامِ تَعْرِضُ لَهُ الحَاجَةُ بَعْدَ الإِقَامَةِ

17. Kada imam bude izložen nekom poslu, a ikamet bude proučen

٣٨٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أُقِيمَتِ ٱلصَّلاَةُ، وَٱلنَّبِيُّ ﷺ يُنَاجِي رَجُلاً فِي جَانِبِ ٱلْمَسْجِدِ، فَمَا قَامَ إِلَى ٱلصَّلاَةِ حَتَّى نَامَ ٱلْقَوْمُ.

388. Enes, r.a., kaže:

– Jednom prilikom proučen je ikamet, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je razgovarao u kraju džamije sa nekim čovjekom i klanjanju nije pristupio toliko dugo da je ljude počeo hvatati san.

١٨ - باب: وُجُوبِ صَلاَةِ الجَمَاعَةِ

18. Dužnost zajedničkog klanjanja

٣٨٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (وَٱلَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ آمُرَ بِحَطَبٍ فَيُحْطَبَ، ثُمَّ آمُرَ بِالصَّلاَةِ فَيُؤَذَّنَ لَهَا، ثُمَّ آمُرَ رَجُلاً فَيَؤُمَّ ٱلنَّاسَ، ثُمَّ أُخَالِفَ إِلَى رِجَالٍ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ، وَٱلَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُهُمْ: أَنَّهُ يَجِدُ

389. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kunem se Onim u Čijoj je ruci moja duša da sam namjeravao narediti da se nasiječe drva; zatim da naredim klanjanje (namaza) i učenje ezana pa da naredim nekome da bude imam prisutnom svijetu, a da ja izostanem i odem do ljudi koji nisu došli klanjati i

naredim da im se popale kuće. Kunem se Onim u Čijoj je ruci moja duša, kada bi neko od njih znao da će naći dobru (masnu) kost ili dva komadića između papaka ovce, on bi bezuvjetno prisustvovao zajedničkom klanjanju jacije."

عَرْقًا سَمِينًا، أَوْ مِرْمَاتَيْنِ حَسَنَتَيْنِ، لَشَهِدَ ٱلْعِشَاءَ).

19. Važnost zajedničkog namaza

١٩ - باب: فَضْلِ صَلَاةِ الجَمَاعَةِ

390. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zajedničko je klanjanje vrednije 27 puta od pojedinačnog."

٣٩٠ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (صَلَاةُ ٱلْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةَ ٱلْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً).

20. Važnost klanjanja sabaha u džematu

٢٠ - باب: فَضْلِ صَلَاةِ الفَجْرِ فِي جَمَاعَةٍ

391. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada govori:

"Klanjanje u džematu nadmašuje pojedinačno klanjanje za 25 puta. Meleki noći i meleki dana sastaju se prilikom klanjanja sabaha."

Pa ako hoćete - govoraše Ebu Hurejre - učite: *Sabah je molitva kojoj zaista prisustvuju meleki.* (El-Isra', 78.).

٣٩١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (تَفْضُلُ صَلَاةُ ٱلْجَمِيعِ صَلَاةَ أَحَدِكُمْ وَحْدَهُ، بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا، وَتَجْتَمِعُ مَلَائِكَةُ ٱللَّيْلِ وَمَلَائِكَةُ ٱلنَّهَارِ فِي صَلَاةِ ٱلْفَجْرِ). ثُمَّ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَاقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿إِنَّ قُرْآنَ ٱلْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾.

392. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Najveću nagradu za svoj namaz imaju oni koji najdalje od džamije stanuju, a ko iščekuje namaz (u džamiji) da bi ga sa imamom klanjao, ima veću nagradu od onoga koji (bez iščekivanja) klanja (bilo to u džematu ili sam po sebi) i potom zaspi."

٣٩٢ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (أَعْظَمُ ٱلنَّاسِ أَجْرًا

فِي ٱلصَّلاَةِ أَبْعَدُهُمْ فَأَبْعَدُهُمْ مَمْشىً، وَٱلَّذِي يَنْتَظِرُ ٱلصَّلاَةَ، حَتَّى يُصَلِّيَهَا مَعَ ٱلإِمَامِ، أَعْظَمُ أَجْرًا مِنَ ٱلَّذِي يُصَلِّي ثُمَّ يَنَامُ).

21. Važnost klanjanja podne-namaza čim nastupi njegovo vrijeme

393. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jedan čovjek, idući putem, naišao je na trnovu granu pa ju je sklonio. Bog mu je uvažio to dobro djelo i oprostio mu (manje grijehe učinjene prema Njemu)."

Potom je rekao:

"Šehida ima pet vrsta: osoba koja umre od kuge, od stomačne bolesti, utopljenik, osoba koja umre pod ruševinama i osoba poginula na Allahovom putu."

Ostatak ovog hadisa ranije je spomenut (vidi hadis broj 378).

٢١ - باب: فَضْلِ التَّهْجِيرِ إلى الظُّهْرِ

٣٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ، وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى ٱلطَّرِيقِ فَأَخَّرَهُ، فَشَكَرَ ٱللهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ). ثُمَّ قَالَ: (ٱلشُّهَدَاءُ خَمْسَةٌ: ٱلمَطْعُونُ، وَٱلمَبْطُونُ، وَٱلْغَرِيقُ، وَصَاحِبُ ٱلهَدْمِ، وٱلشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ). وباقي الحديث تَقَدَّم.

22. Obračunavanje koraka

394. Enes, r.a., priča da se porodica Benu Selime htjela preseliti iz svojih stanova i naseliti blizu (džamije) Vjerovjesnika, s.a.v.s.

Allahov Poslanik, s.a.v.s. - kaže Enes - nije volio da okolinu Medine pretvaraju u pustoš, pa reče:

"Znajte, u nagradu vam se računaju i vaši koraci."

٢٢ - باب: احْتِسَابِ الآثَارِ

٣٩٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ بَنِي سَلِمَةَ أَرَادُوا أَنْ يَتَحَوَّلُوا عَنْ مَنَازِلِهِمْ، فَيَنْزِلُوا قَرِيبًا مِنَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: فَكَرِهَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ يُعْرُوا المَدِينَةَ، فَقَالَ: (أَلاَ تَحْتَسِبُونَ آثَارَكُمْ).

23. Važnost klanjanja jacije u džematu

395. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٢٣ - باب: فَضْلِ صَلاَةِ العِشَاءِ فِي الجَمَاعَةِ

٣٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي ٱللهُ قَالَ:

"Dvoličnjacima nema težeg namaza od sabaha i jacije, a da znaju kakve su (nagrade) u njima, oni bi na njih išli makar morali puzati."

قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ صَلَاةٌ أَثْقَلَ عَلَى ٱلْمُنَافِقِينَ مِنَ ٱلْفَجْرِ وَٱلْعِشَاءِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْواً).

24. Važnost čekanja zajedničkog namaza u džamiji i važnost džamije

٢٤ - باب: مَنْ جَلَسَ فِي المَسجِدِ يَنتَظِرُ الصَّلاةَ وَفَضلِ المَسَاجِدِ

396. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Sedam vrsta osoba Allah će staviti pod Svoje okrilje (hlad) na dan kada ne bude drugog okrilja osim Njegovog, i to: pravednog starješinu (imama); mladića koji odraste vršeći uredno vjerske obrede; čovjeka čije je srce vezano za džamiju; dvojicu ljudi koji su se voljeli u ime Allaha, radi Njega se družili i radi Njega rastali; čovjeka koga k sebi pozove ugledna i lijepa žena, a on joj odgovori: 'Bojim se Allaha'; čovjeka, koji potajno dijeli milostinju tako da mu ljevica ne zna šta dijeli desnica i čovjeka koji se sjeti Allaha kada je sam, i oči mu zasuze."

٣٩٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ ٱللهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ: ٱلإِمَامُ ٱلْعَادِلُ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي ٱلْمَسَاجِدِ، وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي ٱللهِ ٱجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ طَلَبَتْهُ ٱمْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ، فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ ٱللهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ، أَخْفَى حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ ٱللهَ خَالِيًا، فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ).

25. Nagrada onome ko jutrom i večeri ide u džamiju

٢٥ - باب: فَضلِ مَنْ غَدَا أَوْ رَاحَ إِلَى المَسْجِدِ

397. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko odlazi jutrom i večeri u džamiju (radi namaza u džematu), Allah će mu pripremiti smještaj u Džennetu, i to kada god jutrom i večeri odlazi."

٣٩٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ

26. Kada se prouči ikamet, klanja se samo propisani farz

398. Abdullah ibn Malik ibn Buhajna, r.a., iz plemena Jezd, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio jednog čovjeka gdje klanja dva rekata (sabahskog sunneta), a ikamet za klanjanje bio je već proučen.

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., završio klanjanje, okružio ga je svijet i Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče (tom čovjeku):

"Je li to sabah ima četiri rekata? Je li to sabah ima četiri rekata?"

27. Granica iznemoglosti bolesnika, kada ne treba prisustvovati džematu

399. Aiša, r.a., priča:

– Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., razbolio bolešću od koje će i umrijeti, nastupilo je vrijeme klanjanja podne-namaza i proučen ezan ali on reče:

"Zapovjedite Ebu Bekru neka klanja sa prisutnim svijetom."

Tada su mu rekli:

- Ebu Bekr je milosrdan čovjek, sklon plaču i kada stane na tvoje mjesto, neće imati snage obaviti sa svijetom namaz.

On je ponovio svoju zapovijed, a one (supruge) su mu obnovile odgovor. Potom je po treći puta ponovio svoju zapovijed i rekao:

ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ غَدَا إِلَى ٱلْمَسْجِدِ وَرَاحَ، أَعَدَّ ٱللهُ لَهُ نُزُلَهُ مِنَ ٱلْجَنَّةِ، كُلَّمَا غَدَا أَوْ رَاحَ).

٢٦ - باب: إذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا صَلَاةَ إلَّا الْمَكْتُوبَةَ

٣٩٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مالِكٍ بْنِ بُحَيْنَةَ، رَجُلٍ مِنَ ٱلأَزْدِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ رَأَى رَجُلًا وَقَدْ أُقِيمَتِ ٱلصَّلَاةُ، يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، فَلَمَّا ٱنصَرَفَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَاثَ بِهِ ٱلنَّاسُ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱلصُّبْحَ أَرْبَعًا، ٱلصُّبْحَ أَرْبَعًا؟).

٢٧ - باب: حَدُّ الْمَرِيضِ أَنْ يَشْهَدَ الْجَمَاعَةَ

٣٩٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

لَمَّا مَرِضَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مَرَضَهُ ٱلَّذِي مَاتَ فِيهِ، فَحَضَرَتِ ٱلصَّلَاةُ، فَأُذِّنَ، فَقَالَ: (مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ). فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ رَجُلٌ أَسِيفٌ، إِذَا قَامَ مَقَامَكَ لَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، وَأَعَادَ فَأَعَادُوا لَهُ، فَأَعَادَ ٱلثَّالِثَةَ فَقَالَ: (إِنَّكُنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ، مُرُوا أَبَا بَكْرٍ

"Vi ste kao i supruge Jusuf-pejgambera (savahibu Jusufe)! Zapovjedite Ebu Bekru da klanja prisutnom svijetu!"

Tada je Ebu Bekr izašao i klanjao, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je osjetio u sebi neku lahkoću, pa je, oslanjajući se između dva čovjeka, izašao i kao da mu i sada gledam noge kako se od slabosti vuku po zemlji. Ebu Bekr se htio povući, ali mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., dade znak (rukom) da ostane na svome mjestu pa, doveden, sjede pokraj Ebu Bekra. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao a Ebu Bekr je klanjao za njim, a svijet je klanjao za Ebu Bekrom.

U jednoj drugoj predaji se dodaje:

"...On je sjeo na lijevu stranu Ebu Bekra, a Ebu Bekr je klanjao stojeći."

400. U jednoj drugoj predaji od Aiše, r.a., se kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., otežao, tražio je odobrenje svojih žena da boluje u mojoj sobi i one su mu to dozvolile.

Nastavak ovog hadisa ranije je spomenut (vidi hadis broj 399).

28. Da li imam treba klanjati sa prisutnim i da li će petkom pri padanju kiše učiti hutbu

401. Ibn Abbas, r.a., je održao hutbu jednog (kišnog i) blatnjavog dana i mujezinu naredio da uči ezan. Kada je mujezin došao do riječi *Hajje ale-s-salah!*, Abbas reče:

فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ). فَخَرَجَ أَبُو بَكْرٍ فَصَلَّى، فَوَجَدَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ مِنْ نَفْسِهِ خِفَّةً، فَخَرَجَ يُهَادَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ، كَأَنِّي أَنْظُرُ رِجْلَيْهِ يَخُطَّانِ مِنَ ٱلْوَجَعِ، فَأَرَادَ أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَتَأَخَّرَ، فَأَوْمَأَ إِلَيْهِ ٱلنَّبِيُّ ﷺ أَنْ مَكَانَكَ، ثُمَّ أُتِيَ بِهِ حَتَّى جَلَسَ إِلَى جَنْبِهِ. وَكَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي، وَأَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي بِصَلاَتِهِ، وَٱلنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلاَةِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ.

وفي رواية: جَلَسَ عَنْ يَسَارِ أَبِي بَكْرٍ، فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي قَائِمًا.

٤٠٠ : وَعَنْهَا ـ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا ـ في رواية قالت: لَمَّا ثَقُلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ وَٱشْتَدَّ وَجَعُهُ ٱسْتَأْذَنَ أَزْوَاجَهُ أَنْ يُمَرَّضَ فِي بَيْتِي فَأَذِنَّ لَهُ. وباقي الحديث تقدم آنفًا.

٢٨ ـ باب: هَلْ يُصَلِّي الإِمَـامُ بِمَنْ حَضَـرَ وَهَـلْ يَخْطُبُ يَـوْمَ الْجُمُعَةِ فِي المَطَرِ

٤٠١ : عَنْ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّه خَطَبَ النَّاسَ فِي يَوْمٍ ذِي رَدْغٍ، فَأَمَرَ ٱلْمُؤَذِّنَ لَمَّا بَلَغَ حَيَّ عَلَى ٱلصَّلاَةِ قَالَ: قُلِ ٱلصَّلاَةُ فِي ٱلرِّحَالِ، فَنَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ، كَأَنَّهُمْ أَنْكَرُوا،

فَقَالَ: كَأَنَّكُمْ أَنْكَرْتُمْ هٰذَا، إِنَّ هٰذَا فَعَلَهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي - يَعْنِي ٱلنَّبِيَّ ﷺ - إِنَّهَا عَزْمَةٌ، وَإِنِّي كَرِهْتُ أَنْ أُحْرِجَكُمْ.

- Kaži, klanjajte u stanovima.

Neki su ashabi pogledali jedni na druge, kao da to ne odobravaju, pa je Ibn Abbas rekao:

- Vi kao da prezirete ovo? Isto je ovako činio onaj koji je bio bolji od mene (misleći na Vjerovjesnika, s.a.v.s.). Klanjanje je stroga dužnost i ja vas nisam želio dovoditi u nepriliku (sa vašim blatnjavim nogama).

٤٠٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ مِنَ ٱلْأَنْصَارِ: إِنِّي لاَ أَسْتَطِيعُ ٱلصَّلاَةَ مَعَكَ، وَكَانَ رَجُلًا ضَخْمًا، فَصَنَعَ لِلنَّبِيِّ ﷺ طَعَامًا، فَدَعَاهُ إِلَى مَنْزِلِهِ، فَبَسَطَ لَهُ حَصِيرًا، وَنَضَحَ طَرَفَ ٱلْحَصِيرِ، صَلَّى عَلَيْهِ رَكْعَتَيْنِ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ آلِ ٱلْجَارُودِ لِأَنَسٍ: أَكَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي ٱلضُّحَى؟ قَالَ: مَا رَأَيْتُهُ صَلاَّهَا إِلاَّ يَوْمَئِذٍ.

402. Enes, r.a., kaže da je neki ensarija rekao:

- Ja nisam u stanju klanjati s tobom.

Bio je to krupan čovjek koji je jednom za Vjerovjesnika, s.a.v.s., pripremio jelo, pozvao ga u svoj stan i prostro rogozinu čije je strane poškropio i (Poslanik) je na njoj klanjao dva rekata (nafile).

Jedan čovjek iz plemena Džarud pitao je Enesa da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., imao običaj klanjati duha-namaz?

- Nikad nisam vidio da ga klanja, izuzev tada - odgovorio je Enes.

٢٩ - باب: إِذَا حَضَرَ الطَّعَامُ وَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ

29. Kada jelo bude pripremljeno, a ikamet proučen

٤٠٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا قُدِّمَ ٱلْعَشَاءُ فَٱبْدَؤُوا بِهِ قَبْلَ أَنْ تُصَلُّوا صَلاَةَ ٱلْمَغْرِبِ، وَلاَ تَعْجَلُوا عَنْ عَشَائِكُمْ).

403. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada je večera već pripremljena, počnite s njome prije negoli klanjate akšam i ne žurite s večeranjem!

٣٠ - باب: مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَهْلِهِ فَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ فَخَرَجَ

30. Kada je neko zauzet kućnim poslom pa se prouči ikamet i on izađe klanjati

٤٠٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا سُئِلَتْ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: مَا كَانَ يَصْنَعُ فِي بَيْتِهِ؟ قَالَتْ: كَانَ يَكُونُ فِي مِهْنَةِ أَهْلِهِ،

تَعْنِي خِدْمَةَ أَهْلِهِ، فَإِذَا حَضَرَتِ ٱلصَّلَاةُ خَرَجَ إِلَى ٱلصَّلَاةِ.

404. Aiša, r.a., bila je upitana o tome šta je radio Vjerovjesnik, s.a.v.s., u svome stanu?

- Bio je u službi svoje obitelji - rekla je ona - a kada god bi nastupilo vrijeme namaza, izašao bi klanjati (u džamiji).

٣١ - باب: مَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ وَيُرِيدُ أَنْ يُعَلِّمَهُمْ صَلَاةَ النَّبِيِّ ﷺ وَسُنَّتَهُ

31. Klanjanje pred svijetom sa ciljem da se pokaže kako je klanjao Vjerovjesnik, s.a.v.s., i kakav je njegov sunnet

٤٠٥ : عَنْ مَالِكِ بْنِ ٱلْحُوَيْرِثِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنِّي لَأُصَلِّي بِكُمْ وَمَا أُرِيدُ ٱلصَّلَاةَ، أُصَلِّي كَيْفَ رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّي.

405. Malik ibn Huvejris, r.a., je rekao:

- Klanjat ću vam s namjerom da pokažem kako sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da klanja, a ne u namjeri da klanjam (kao imam) obavezni namaz.

٣٢ - باب: أَهْلُ الْعِلْمِ وَالْفَضْلِ أَحَقُّ بِالإِمَامَةِ

32. Učen i pobožan najdostojniji je da bude imam

٤٠٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا حديث: مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بالنَّاس، تقدَّم، وفي هذه الرِّواية قَالَتْ: قُلْتُ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ فِي مَقَامِكَ، لَمْ يُسْمِعِ ٱلنَّاسَ مِنَ ٱلْبُكَاءِ، فَمُرْ عُمَرَ فَلْيُصَلِّ لِلنَّاسِ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ لِحَفْصَةَ: قُولِي لَهُ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ إِذَا قَامَ فِي مَقَامِكَ، لَمْ يُسْمِعِ ٱلنَّاسَ مِنَ ٱلْبُكَاءِ، فَمُرْ عُمَرَ فَلْيُصَلِّ لِلنَّاسِ، فَفَعَلَتْ حَفْصَةُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَهْ، إِنَّكُنَّ لَأَنْتُنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ، مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ). فَقَالَتْ حَفْصَةُ لِعَائِشَةَ: مَا كُنْتُ لِأُصِيبَ مِنْكِ خَيْرًا.

406. Hadis "Zapovjedite Ebu Bekru da klanja sa svijetom", koji prenosi Aiša, r.a., već je spomenut. U drugoj predaji Aiša kaže da je rekla:

- Kada Ebu Bekr bude stao na tvoje mjesto, svijet ga neće moći čuti od plača, pa zapovjedi Omeru da on svijetu klanja!

Potom sam - kaže Aiša - rekla Hafsi:

- Reci mu, kada Ebu Bekr stane na tvoje mjesto, neće ga svijet moći od plača čuti, pa naredi Omeru neka svijetu klanja.

Hafsa je to učinila, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Mh (prestani)! Vi ste kao i supruge Jusuf-pejgambera (savahibu Jusufe). Zapovjedite Ebu Bekru, neka svijetu klanja!"

- Nikakvo me dobro od tebe nije zadesilo - rekla je Hafsa Aiši.

407. Enes, r.a., priča da im je, u vrijeme bolesti Vjerovjesnika, s.a.v.s., od koje je i umro, (kao imam) klanjao Ebu Bekr. I u ponedjeljak, dok su ashabi klanjali u safovima, Vjerovjesnik, s.a.v.s., lica (blijedog) poput lista Mushafa, podigao je zastor (na vratima) sobe i gledao nas stojeći. Zatim se nasmijao tako da mi, radosni što ga vidimo, htjedosmo skoro prekinuti namaz. Ebu Bekr, r.a., se povuče natrag kako bi stao u saf (sa ostalima), misleći da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao klanjati, ali on, s.a.v.s., dade znak da nastavimo klanjati i spusti zastor. Toga dana je i umro.

33. Kada neko uđe u mihrab da imami, a potom dođe glavni imam, klanjanje prvoga je punovažno ustupio on to mjesto glavnom imamu ili ne

408. Sehl ibn Sa'd es-Saidi, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., otišao do plemena Benu Amr ibn Avf da ih izmiri. Kada je nastupilo vrijeme ikindije mujezin je došao Ebu Bekru i rekao:

- Hoćeš li ti ljudima imamiti pa da proučim ikamet?

- Da - rekao je Ebu Bekr i otpočeo klanjati.

Dok je svijet još klanjao, došao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., napravio sebi prolaz i stao u prvi saf. Ljudi su stali pljeskati rukama, ali se Ebu Bekr u toku

٤٠٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ كَانَ يُصَلِّي لَهُمْ فِي وَجَعِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ ٱلَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ، حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ ٱلاِثْنَيْنِ، وَهُمْ صُفُوفٌ فِي ٱلصَّلاَةِ، فَكَشَفَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ سِتْرَ ٱلْحُجْرَةِ، يَنْظُرُ إِلَيْنَا وَهُوَ قَائِمٌ، كَأَنَّ وَجْهَهُ وَرَقَةُ مُصْحَفٍ، ثُمَّ تَبَسَّمَ يَضْحَكُ، فَهَمَمْنَا أَنْ نَفْتَتِنَ مِنَ ٱلْفَرَحِ بِرُؤْيَةِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَنَكَصَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى عَقِبَيْهِ لِيَصِلَ ٱلصَّفَّ، وَظَنَّ أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ خَارِجٌ إِلَى ٱلصَّلاَةِ، فَأَشَارَ إِلَيْنَا ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (أَنْ أَتِمُّوا صَلاَتَكُمْ). وَأَرْخَى ٱلسِّتْرَ، فَتُوُفِّيَ مِنْ يَوْمِهِ.

٣٣ - باب: مَنْ دَخَلَ لِيَؤُمَّ ٱلنَّاسَ فَجَاءَ الإِمَامُ الأَوَّلُ

٤٠٨ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ٱلسَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ذَهَبَ إِلَى بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ لِيُصْلِحَ بَيْنَهُمْ، فَحَانَتِ ٱلصَّلاَةُ، فَجَاءَ ٱلْمُؤَذِّنُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ: أَتُصَلِّي لِلنَّاسِ فَأُقِيمَ؟ قَالَ: نَعَمْ: فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ، فَجَاءَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَٱلنَّاسُ فِي ٱلصَّلاَةِ، فَتَخَلَّصَ حَتَّى وَقَفَ فِي ٱلصَّفِّ، فَصَفَّقَ ٱلنَّاسُ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ لاَ يَلْتَفِتُ فِي صَلاَتِهِ، فَلَمَّا أَكْثَرَ ٱلنَّاسُ ٱلتَّصْفِيقَ ٱلْتَفَتَ، فَرَأَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَأَشَارَ إِلَيْهِ رَسُولُ ٱللهِ

ﷺ: (أَنِ ٱمْكُثْ مَكَانَكَ). فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَدَيْهِ، فَحَمِدَ ٱللهَ عَلَى مَا أَلصَّفَ، وَتَقَدَّمَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فَصَلَّى، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ قَالَ: (يَا أَبَا بَكْرٍ، مَا مَنَعَكَ أَنْ تَثْبُتَ إِذْ أَمَرْتُكَ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: مَا كَانَ لِابْنِ أَبِي قُحَافَةَ أَنْ يُصَلِّيَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَا لِي رَأَيْتُكُمْ أَكْثَرْتُمُ ٱلتَّصْفِيقَ، مَنْ رَابَهُ شَيْءٌ فِي صَلَاتِهِ فَلْيُسَبِّحْ، فَإِنَّهُ إِذَا سَبَّحَ ٱلْتُفِتَ إِلَيْهِ، وَإِنَّمَا ٱلتَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ).

٣٤ - باب: إِنَّمَا جُعِلَ الإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ

٤٠٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

لَمَّا ثَقُلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (أَصَلَّى ٱلنَّاسُ؟). قُلْنَا: لَا يا رسولَ الله، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ، قَالَ: (ضَعُوا لِي مَاءً فِي ٱلْمِخْضَبِ). قَالَتْ: فَفَعَلْنَا، فَاغْتَسَلَ، فَذَهَبَ لِيَنُوءَ فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ، فَقَالَ ﷺ: (أَصَلَّى ٱلنَّاسُ؟). قُلْنَا: لَا، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (ضَعُوا لِي مَاءً فِي ٱلْمِخْضَبِ). قَالَتْ: فَقَعَدَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَنُوءَ فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: (أَصَلَّى ٱلنَّاسُ؟).

klanjanja nije obazirao i kada je pljeskanje postalo jače, on se okrenuo i ugledao Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji mu je dao zapovjedio Allahov Poslanik, s.a.v.s., a zatim se postepeno povlačio i usporedio s prvim safom, dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pošao naprijed i klanjao. Kada je završio klanjanje, rekao je:

"Ebu Bekre, šta te je omelo da nisi ostao (na svome mjestu) kada sam ti to naredio?"

Ebu Bekr je odgovorio:

- Ne dolikuje Ibn Ebu Kuhafu da klanja pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s.

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zašto ste toliko pljeskali rukama! Kome nešto u toku klanjanja zasmeta, neka kaže *Subhanallah*!, jer kada on uzvikne *Subhanallah*, na njega će se neko obazrijeti, a pljeskanje priliči ženama."

34. Imam je postavljen da bi ga slijedili

409. Aiša, r.a., kaže:

– Jednom, kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio već otežao (ozbiljno obolio), upitao je:

"Jesu li ljudi klanjali?"

- Nisu - rekli smo - oni očekuju tebe.

"Stavite mi vode u korito!", kazao je.

Mi smo to - priča Aiša - učinile. On se okupao i kada se počeo dizati uhvatila ga je nesvijest. Kasnije se osvijestio i opet, Allah mu se smilovao i spasio ga, rekao:

"Da li je svijet klanjao?"

قُلْنَا: لاَ، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَقَالَ: (ضَعُوا لِي مَاءً فِي ٱلمِخْضَبِ). فَقَعَدَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَنُوءَ فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: (أَصَلَّى ٱلنَّاسُ؟). فَقُلْنَا: لاَ، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَٱلنَّاسُ عُكُوفٌ فِي ٱلمَسْجِدِ، يَنْتَظِرُونَ ٱلنَّبِيَّ ﷺ لِصَلاَةِ ٱلْعِشَاءِ ٱلآخِرَةِ، فَأَرْسَلَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِلَى أَبِي بَكْرٍ: بِأَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَأَتَاهُ ٱلرَّسُولُ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَأْمُرُكَ أَنْ تُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ، وَكَانَ رَجُلًا رَقِيقًا: يَا عُمَرُ صَلِّ بِالنَّاسِ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: أَنْتَ أَحَقُّ بِذٰلِكَ، فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ تِلْكَ ٱلأَيَّامَ، وباقي الحديثِ تَقَدَّمَ.

- Ne, oni čekaju tebe, Allahov Poslaniče - rekli smo.

“Stavite mi vode u korito”, rekao je.

Potom je sjeo u korito, okupao se i kada je htio ustati, onesvijestio se. Kasnije se osvijestio i opet upitao:

“Da li je svijet klanjao?”

- Ne, oni čekaju tebe, Allahov Poslaniče - odgovorili smo mu.

Svijet u džamiji iščekivaše Vjerovjesnika, s.a.v.s., za jaciju pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao po Ebu Bekra da bi imamio (umjesto njega). Izaslanik mu je otišao i rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zapovijeda da ti klanjaš sa svijetom.

Ebu Bekr, koji je bio milosrdan čovjek, reče:

- Omere, budi ti imam.

- Ti si toga dostojniji - odgovori Omer.

Tako je tih dana klanjao Ebu Bekr. Ostatak hadisa je ranije spomenut (vidi hadis broj 399).

٤١٠ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا حديث صلاةِ النبي ﷺ فِي بَيْتِهِ وَهُوَ شَاكٍ، تَقَدَّمَ وفي هذه الرواية قال: (وَإِذَا صَلَّى جَالِسًا فَصَلُّوا جُلُوسًا).

410. Od Aiše, r.a., prenosi se hadis o klanjanju Vjerovjesnika, s.a.v.s., u svojoj sobi kada je bio bolestan. U ovoj predaji stoji da je rekao:

“... a kada (imam) klanja sjedeći, klanjajte i vi za njim sjedeći.”

٣٥ - باب: مَتَى يَسْجُدُ خَلْفَ الإِمَامِ

35. Kada čini sedždu onaj ko klanja za imamom

٤١١ : عَنِ ٱلْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا قَالَ: (سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ). لَمْ يَحْنِ أَحَدٌ مِنَّا ظَهْرَهُ، حَتَّى يَقَعَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ سَاجِدًا، ثُمَّ نَقَعُ سُجُودًا بَعْدَهُ.

411. El-Bera’, r.a., kaže:

– Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., izgovorio *Semi‘allahu li men hamideh*, niko od nas ne bi kretao na sedždu dok se on, s.a.v.s., ne bi spustio na sedždu, a zatim bismo se mi spuštali na sedždu iza njega.

36. Grijeh je dizati glavu prije imama

٣٦ - باب: إِثْمِ مَنْ رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الإِمَـامِ

412. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zar se ne boji svaki od vas, odnosno zar se ne plašite, kada dignete glavu (sa ruku'a ili sedžde) prije imama, da Allah glavu toga ne učini magarećom ili da mu njegov lik ne učini magarećim likom."

٤١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَمَا يَخْشَى أَحَدُكُمْ، أَوْ: أَلاَ يَخْشَى أَحَدُكُمْ، إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ ٱلإِمَامِ، أَنْ يَجْعَلَ ٱللهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ، أَوْ يَجْعَلَ ٱللهُ صُورَتَهُ صُورَةَ حِمَارٍ).

37. Imamet roba, oslobođenog roba i dječaka koji još nije punoljetan

٣٧ - باب: إِمَامَةُ العَبْدِ والمَوْلَى والغُلَامِ الَّذِي لَمْ يَحْتَلِمْ

413. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik s.a.v.s., rekao:

"Slušajte zapovjednika i pokoravajte mu se makar vam zapovjednik bio Abesinac, glave poput zrna suhog grožđa!"

٤١٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ٱسْمَعُوا وَأَطِيعُوا، وَإِنِ ٱسْتُعْمِلَ عليكُمْ حَبَشِيٌّ، كَأَنَّ رَأْسَهُ زَبِيبَةٌ).

38. Kada imam ne obavi propisno namaz, a onaj iza njega obavi ga u potpunosti

٣٨ - باب: إِذَا لَمْ يُتِمَّ الإِمَـامُ وَأَتَمَّ مَنْ خَلْفَهُ

414. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Imami će vam klanjati, pa ako budu ispravno klanjali, korist je i vama i njima, a ako budu pogriješili, vama je korist, a njima šteta.

٤١٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (يُصَلُّونَ لَكُمْ، فَإِنْ أَصَابُوا فَلَكُمْ وَلَهُمْ، وَإِنْ أَخْطَؤُوا فَلَكُمْ وَعَلَيْهِمْ).

39. Kada zajedno klanjaju samo dvojica, drugi stoji spram imama

٣٩ - باب: يَقُومُ عَنْ يَمِينِ الإِمَـامِ بِحِذَائِهِ سَوَاءً إِذَا كَانَ اثْنَيْنِ

415. Ibn Abbas, r.a., prenosi ranije spomenut hadis o jednom svom

٤١٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا حديث مبيتِهِ في بيتِ خالتِهِ تَقَدَّمَ،

noćenju kod tetke (Memnune). U ovoj predaji stoji:

- ...potom je zaspao pa čak i ustima otpuhivao, jer kada bi spavao, disao je na usta. Kasnije mu je došao mujezin pa je izašao i klanjao (sabah), a nije ponovo uzimao abdest.

وفي هذه الرواية قال: ثُمَّ نَامَ حَتَّى نَفَخَ، وَكَانَ إِذَا نَامَ نَفَخَ، ثُمَّ أَتَاهُ ٱلْمُؤَذِّنُ، فَخَرَجَ فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

40. Kada imam odulji namaz pa neko od džematlija iz nužde prekine namaz, klanjat će kasnije

٤٠ ـ باب: إِذَا طَوَّلَ الإِمَامُ وَكَانَ لِلرَّجُلِ حَاجَةٌ فَخَرَجَ فَصَلَّى

416. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Muaz ibn Džebel klanjao za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa se povratio i imamio svojim ljudima. Klanjajući jaciju učio je suru El-Bekare pa je jedan od džematlija prekinuo namaz i Muaz ga je za to ukorio. To je preneseno Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on je tri puta uzviknuo:

"Uzbunjivač, uzbunjivač, uzbunjivač!" - odnosno: "Huškač, huškač, huškač!" i naredio mu da uči dvije od sura "mufessalat" koje su srednje veličine (Sure *mufessalat* su sure od 50. pa do kraja Kur'ana).

٤١٦ : عَنْ جَابِرِ بن عبد اللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما أَنَّ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ يُصَلِّي مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ يَرْجِعُ فَيَؤُمُّ قَوْمَهُ، فَصَلَّى ٱلْعِشَاءَ، فَقَرَأَ بِالْبَقَرَةِ، فَانْصَرَفَ رَجُلٌ، فَكَأَنَّ مُعَاذًا تَنَاوَلَ مِنْهُ، فَبَلَغَ ٱلنَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: (فَتَّانٌ، فَتَّانٌ، فَتَّانٌ). ثَلاَثَ مِرَارٍ، أَوْ قَالَ: (فَاتِنًا، فَاتِنًا، فَاتِنًا). وَأَمَرَهُ بِسُورَتَيْنِ مِنْ أَوْسَطِ ٱلْمُفَصَّلِ.

41. Kraće zadržavanje na kijamu i potpuno obavljanje ruku'a i sedžde

٤١ ـ باب: تَخْفِيفِ الإِمَامِ فِي الْقِيَامِ وَإِتْمَامِ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ

417. Ebu Mesud, r.a., kaže da je jedan čovjek došao i rekao:

- Allahov Poslaniče, Boga mi, ja ne klanjam u džematu jutarnji namaz zato što nam ga taj i taj oduljuje.

Nikada Allahova Poslanika, s.a.v.s., nisam vidio ljućeg dok drži predavanje nego tada.

٤١٧ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ. أَنَّ رَجُلًا قَالَ: وَٱللهِ يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنِّي لَأَتَأَخَّرُ عَنْ صَلاَةِ ٱلْغَدَاةِ مِنْ أَجْلِ فُلاَنٍ، مِمَّا يُطِيلُ بِنَا، فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ

"Ima vas koji razgonite (džemat). Kada neko od vas ljudima imami, neka bude kratak, jer među njima ima neko slab, star i (nečemu) potreban", rekao je tom prilikom.

ٱللهِ ﷺ فِي مَوْعِظَةٍ أَشَدَّ غَضَبًا مِنْهُ يَوْمَئِذٍ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ مِنْكُمْ مُنَفِّرِينَ، فَأَيُّكُمْ مَا صَلَّى بِالنَّاسِ فَلْيَتَجَوَّزْ، فَإِنَّ فِيهِمُ ٱلضَّعِيفَ وَٱلْكَبِيرَ وَذَا ٱلْحَاجَةِ).

418. Džabir ibn Abdullah, r.a., prenosi hadis u kome je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Muazu:

"Zašto nisi klanjao sa *Sebbihisme rabbike-l-a'la* (87. sura), *Ve-š-šemsi ve duhaha* (91. sura), *Ve-l-lejli iza jagša*. (92. sura)

٤١٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا حديث مُعَاذٍ، وَأَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهُ:

(فَلَوْلاَ صَلَّيْتَ بِسَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ، وَٱلشَّمْسِ وَضُحَاهَا، وَٱللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى).

42. Kratko i potpuno obavljanje namaza

٤٢ - باب: الإيجَازِ فِي الصَّلاةِ وإكمَالِهَا

419. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavljao je namaz kratko i potpuno.

٤١٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يُوجِزُ ٱلصَّلاَةَ وَيُكَمِّلُهَا.

43. Skraćivanje namaza zbog plača djeteta

٤٣ - باب: مَنْ أَخفَّ الصَّلاَةَ عِنْدَ بُكَاءِ الصَّبِيِّ

420. Ebu Katade, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Stupio sam u namaz s namjerom da oduljim učenje u njemu, ali sam čuo plač djeteta i skratio učenje na namazu ne želeći time činiti poteškoće njegovoj majci."

٤٢٠ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنِّي لأَقُومُ فِي ٱلصَّلاَةِ أُرِيدُ أَنْ أُطَوِّلَ فِيهَا، فَأَسْمَعُ بُكَاءَ ٱلصَّبِيِّ، فَأَتَجَوَّزُ فِي صَلاَتِي، كَرَاهِيَةَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمِّهِ).

44. Izravnavanje safova pri učenju ikameta

٤٤ - باب: تَسْوِيَةِ الصُّفُوفِ عِنْدَ الإِقَامَةِ

421. Nu'man ibn Bešir, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٤٢١ : عَنِ ٱلنُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِي ٱللهُ

عَنْهُ قَالَ:

قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (لَتُسَوُّنَّ صُفُوفَكُمْ، أَوْ

"Ili ćete izravnati svoje safove prilikom klanjanja, ili će vam Allah izmijeniti vaša lica."

45. Okretanje imama prema ljudima pri ravnanju safova

عِنْدَ تَسْوِيَةِ الصُّفُوفِ

٤٢٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ، وَتَرَاصُّوا، فَإِنِّي أَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي).

422. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ispravite svoje safove i dobro se zbijte jedan uz drugog! Ja vas vidim iza svojih leđa."

٤٦ - باب: إذا كَانَ بَيْنَ الإِمَامِ وَبينَ الْقَوْمِ حَائِطٌ أَوْ سترٌ

46. Kada se između imama i ljudi u džamiji nalazi zid ili neki zastor

٤٢٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُصَلِّي مِنَ ٱللَّيْلِ فِي حُجْرَتِهِ، وَجِدَارُ ٱلْحُجْرَةِ قَصِيرٌ، فَرَأَى ٱلنَّاسُ شَخْصَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَقَامَ أُنَاسٌ يُصَلُّونَ بِصَلاَتِهِ، فَأَصْبَحُوا فَتَحَدَّثُوا بِذَلِكَ، فَقَامَ لَيْلَةَ ٱلثَّانِيَةِ، فَقَامَ مَعَهُ أُنَاسٌ يُصَلُّونَ بِصَلاَتِهِ، صَنَعُوا ذَلِكَ لَيْلَتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا، حَتَّى إِذَا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ، جَلَسَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَلَمْ يَخْرُجْ، فَلَمَّا أَصْبَحَ ذَكَرَ ذَلِكَ ٱلنَّاسُ فَقَالَ: (إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُكْتَبَ عَلَيْكُمْ صَلاَةُ ٱللَّيْلِ).

423. Aiša, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u jednom dijelu noći klanjao u svojoj sobi a, s obzirom da je zid sobe bio nizak, ljudi su ga vidjeli pa su i oni klanjali tako kao što on klanja. Sutradan su o tome pričali. Sljedeće noći on je opet ustao klanjati pa su i ljudi ustali i ponovo kao i on klanjali. To se ponovilo dvije ili tri noći da bi onda naredne noći Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostao ne pojavivši se. Kada je svanulo, ljudi su pričali o tom prekidu pa im on reče:

"Bojao sam se da vam noćni namaz ne bude propisan (kao obligatna dužnost)."

٤٧ - باب: صَلَاةِ اللَّيْلِ

47. Noćno klanjanje

٤٢٤ : وفي هذا الحديثِ من روايةِ زيدِ بن ثابتٍ رضي الله عنه زيادة أَنَّه قال: (قَدْ عَرَفْتُ ٱلَّذِي رَأَيْتُ مِنْ صَنِيعِكُمْ، فَصَلُّوا أَيُّهَا ٱلنَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ، فَإِنَّ أَفْضَلَ ٱلصَّلَاةِ صَلَاةُ ٱلْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلاَّ ٱلْمَكْتُوبَةَ).

424. U ovom hadisu u predaji Zejda ibn Sabita, r.a., ima dodatak da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Saznao sam i vidio šta ste radili. Zato klanjajte, o ljudi, u svojim kućama! Najvredniji namaz je onaj koji čovjek obavi u svojoj kući izuzev obligatno propisanog namaza."

O KARAKTERISTIKAMA NAMAZA

كتاب أبواب صفة الصلاة

1. Dizanje ruku pri izgovoru prvog tekbira istovremeno sa otpočinjanjem namaza

١ - باب: رَفعِ الْيَدَيْنِ فِي التَّكْبِيرَةِ الأُولَى مَعَ الافتِتَاحِ سَوَاءً

425. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dizao ruke u visini ramena kad god bi otpočinjao klanjati i kada bi izgovarao tekbir za ruku', a također bi spram ramena dizao ruke kada bi digao svoju glavu sa ruku'a i izgovarao bi *Semiallahu li men hamideh. Rabbena ve leke-l-hamd*, dok to nije tako činio prilikom obavljanja sedžde.

٤٢٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا :أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، كَانَ يَرْفَعُ يَدَيْهِ حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ، إِذَا ٱفْتَتَحَ ٱلصَّلاَةَ، وَإِذَا كَبَّرَ لِلرُّكُوعِ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ ٱلرُّكُوعِ رَفَعَهُمَا كَذَٰلِكَ أَيْضًا، وَقَالَ: (سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ ٱلْحَمْدُ). وَكَانَ لاَ يَفْعَلُ ذَٰلِكَ فِي ٱلسُّجُودِ.

2. Stavljanje desne ruke po lijevoj

٢ - باب: وَضعِ اليَدِ اليُمْنَى عَلَى اليُسْـــرَى

426. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže:

– Ljudima je naređivano da na namazu stavljaju svoju desnu ruku na podlakticu lijeve ruke.

٤٢٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كَانَ ٱلنَّاسُ يُؤْمَرُونَ أَنْ يَضَعَ ٱلرَّجُلُ ٱلْيَدَ ٱلْيُمْنَى عَلَى ذِرَاعِهِ ٱلْيُسْرَى فِي ٱلصَّلاَةِ.

3. Šta se uči nakon što se izgovori početni tekbir

٣ - باب: مَا يَقُولُ بَعْدَ التَّكْبِيرِ

427. Enes, r.a., kaže da su Vjerovjesnik, s.a.v.s., Ebu Bekr i Omer, r.a., otpočinjali namaz sa *El-hamdu-lillahi rabbi-l-alemin*...

٤٢٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، كَانُوا يَفْتَتِحُونَ ٱلصَّلاَةَ: بِـ: الْحَمْدُ للهِ رَبِّ ٱلْعَالَمِينَ.

428. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., šutio bi neko vrijeme između izgovorenog tekbira i učenja (Fatihe) pa sam ga upitao:

- Allahov Poslaniče, dao bih za tebe i oca i majku, šta učiš u sebi između izgovorenog tekbira i učenja (Fatihe)?

٤٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَسْكُتُ

بَيْنَ ٱلتَّكْبِيرِ وَبَيْنَ ٱلْقِرَاءَةِ إِسْكَاتَةً، فَقُلْتُ: بِأَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِسْكَاتُكَ بَيْنَ ٱلتَّكْبِيرِ وَٱلْقِرَاءَةِ، مَا تَقُولُ؟ قَالَ: (أَقُولُ: ٱللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ، كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ، ٱللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ ٱلْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى ٱلثَّوْبُ ٱلأَبْيَضُ مِنَ ٱلدَّنَسِ، ٱللَّهُمَّ ٱغْسِلْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَٱلثَّلْجِ وَٱلْبَرَدِ).

"Učim: *Allahume ba'id bejni ve bejne hatajaje kema ba'adte bejne-l-mešriki ve-l-magribi. Allahumme nekkini mine-l-hataja kema junekka-s-sevbu-l-ebjedu mine-d-denesi. Allummma-gsil hatajaje bi-l-ma'i ve-s-seldži ve-l-beredi.* (Bože moj, udalji greške od mene daleko kao što Si udaljio istok od zapada! Bože moj, očisti me od pogreški kao što se bijela haljina čisti od prljavštine! Bože moj, saperi moje pogreške vodom, snijegom i ledom."

٤ ـ «باب»

4. Odjeljak

٤٢٩ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: حديث الكسوف، وقد تقدم

429. Esma, kćerka Ebu Bekrova, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao usljed pomračenja Sunca. (vidi hadis br. 430 i 76).

٤٣٠: وفي هذه الرواية قالت: (قال: قَدْ دَنَتْ مِنِّي ٱلْجَنَّةُ، حَتَّى لَوِ ٱجْتَرَأْتُ عَلَيْهَا، لَجِئْتُكُمْ بِقِطَافٍ مِنْ قِطَافِهَا، وَدَنَتْ مِنِّي ٱلنَّارُ حَتَّى قُلْتُ: أَيْ رَبِّ، أَوَ أَنَا مَعَهُمْ؟ فَإِذَا ٱمْرَأَةٌ - حَسِبْتُ أَنَّهُ قَالَ - تَخْدِشُهَا هِرَّةٌ، قُلْتُ: مَا شَأْنُ هٰذِهِ؟ قَالُوا: حَبَسَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ جُوعًا، لاَ أَطْعَمَتْهَا، وَلاَ أَرْسَلَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ خَشِيشِ أَوْ خَشَاشِ الأَرْضِ).

430. U ovoj predaji ona kaže da je (Poslanik, s.a.v.s) rekao:

"Približio mi se Džennet toliko da bih vam, da sam se usudio (brati), mogao donijeti njegovih grozdova, a približio mi se i Džehennem toliko da sam uzviknuo: Bože moj, zar sam i ja s njima! Najednom sam vidio i jednu ženu - mislim da je rekao - koju je grebala (derala) mačka kandžama.

- Šta je sa ovom (ženom)? - upitao sam.

- Zatvorila je mačku toliko da je krepala od gladi, nije joj davala hranu niti je puštala da štogod pojede."

٥ ـ باب: رَفْعِ ٱلْبَصَرِ إِلَى ٱلإِمَامِ فِي ٱلصَّلاَةِ

5. Dizanje pogleda prema imamu u toku namaza

٤٣١ : عَنْ خَبَّابٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قيل

431. Habbab, r.a., bio je upitan:

- Da li je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio (Kur'an) klanjajući podne i ikindiju.

له: أَكَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَقْرَأُ فِي ٱلظُّهْرِ وَٱلْعَصْرِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قيل له: بِمَ كُنْتُمْ تَعْرِفُونَ ذَاكَ؟ قَالَ: بِاضْطِرَابِ لِحْيَتِهِ.

- Da - odgovorio je.

- Po čemu ste to znali? - priupitali smo.

- Po pokretu njegove brade - odgovorio je (Habbab).

٦ - باب: رَفْعِ الْبَصَرِ إِلَى السَّمَاءِ فِي الصَّلَاةِ

6. Podizanje pogleda u toku namaza prema nebu

٤٣٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (مَا بَالُ أَقْوَامٍ، يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى ٱلسَّمَاءِ فِي صَلاَتِهِمْ). فَاشْتَدَّ قَوْلُهُ فِي ذَلِكَ، حَتَّى قَالَ: (لَيَنْتَهُنَّ عَنْ ذَلِكَ، أَوْ لَتُخْطَفَنَّ أَبْصَارُهُمْ).

432. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Šta je svijetu pa diže u namazu svoje poglede prema nebu?"

Potom je podigao glas i rekao:

"Ili će se toga proći, ili će im se vid oduzeti."

٧ - باب: الالتِفَاتِ فِي الصَّلَاةِ

7. Okretanje u toku namaza

٤٣٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنِ ٱلالْتِفَاتِ فِي ٱلصَّلاَةِ؟ فَقَالَ: (هُوَ ٱخْتِلاَسٌ، يَخْتَلِسُهُ ٱلشَّيْطَانُ مِنْ صَلاَةِ ٱلْعَبْدِ).

433. Aiša, r.a., kaže:

– Pitala sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., za okretanje u toku namaza pa mi je on odgovorio:

"To je otimačina koju šejtan grabi od čovjekova namaza."

٨ - باب: وُجُوبِ الْقِرَاءَةِ لِلإِمَامِ وَالْمَأْمُومِ فِي الصَّلَوَاتِ كُلِّهَا

8. Obavezno učenje Kur'ana na svakom namazu - kako za imama tako i za muktediju

٤٣٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

شَكَا أَهْلُ ٱلْكُوفَةِ سَعْدًا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ إِلَى عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فَعَزَلَهُ وَٱسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمْ عَمَّارًا، فَشَكَوْا حَتَّى ذَكَرُوا أَنَّهُ لاَ يُحْسِنُ يُصَلِّي، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ فَقَالَ: يَا أَبَا

434. Džabir ibn Semure, r.a., priča:

– Kufanci su se potužili Omeru, r.a., na Sa'da (ibn Ebu Vekkasa) pa ga je Omer smijenio, a za namjesnika postavio Ammara (ibn Jasira). Oni su se opet požalili i naveli da on nije vičan klanjanju pa ga je Omer pozvao i rekao mu:

- Ebu Ishak (nadimak Amara), ovi smatraju da ti nisi vičan klanjanju!

(Ebu Ishak) odgovori:

- Allaha mi, ja sam im klanjao onako kako je klanjao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i nisam kratio namaz; klanjao sam jaciju i zadržavao se dulje na prva dva rekata, a kratio (učenje) u posljednja dva.

- Tako sam i ja Ebu Ishak mislio o tebi - reče Omer.

Potom je sa njim poslao u Kufu jednog čovjeka, ili više njih, koji je Kufljane pitao za Sa'da i nije izostavio nijedne džamije a da se nije u njoj za njega raspitivao. Svako ga je dobro hvalio dok nije unišao u džamiju plemena Benu Abs. Tu je ustao jedan njihov čovjek, koji se zvao Usame ibn Katade i koji je imao nadimak Ebu Sa'de, i rekao:

- Kada si nas već zakleo, ističem da Sa'd nije išao (u akcije) sa četom niti je ratni plijen jednako dijelio i nije bio pravedan pri suđenju.

- Boga mi, prokleću te sa tri kletve - reče Sa'd.

- Bože moj, ako je ovaj Tvoj rob lažac i ako je ustao iz licemjerstva i da se pokaže, odulji mu život, odulji mu siromaštvo i izloži ga iskušenjima.

Kada bi Usamu kasnije pitali za njegovu tešku situaciju, on bi odgovarao:

- Oronuli starac zapao u iskušenje, stigla me Sa'dova kletva.

Prenosilac je od Džabira prenio:

- Vidio sam kasnije kako su Usami od starosti očni kapci skoro zaklopili oči i kako po putevima presreće robinje i zadirkuje ih.

إِسْحٰقَ، إِنَّ هٰؤُلاَءِ يَزْعُمُونَ أَنَّكَ لاَ تُحْسِنُ تُصَلِّي؟ قَالَ: أَمَّا أَنَا، وَٱللهِ فَإِنِّي كُنْتُ أُصَلِّي بِهِمْ صَلاَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مَا أَخْرِمُ عَنْهَا، أُصَلِّي صَلاَةَ ٱلْعِشَاءِ، فَأَرْكُدُ فِي ٱلأُولَيَيْنِ، وَأُخِفُّ فِي ٱلأُخْرَيَيْنِ. قَالَ: ذَاكَ ٱلظَّنُّ بِكَ يَا أَبَا إِسْحٰقَ. فَأَرْسَلَ مَعَهُ رَجُلًا، أَوْ رِجَالًا، إِلَى ٱلْكُوفَةِ، فَسَأَلَ عَنْهُ أَهْلَ ٱلْكُوفَةِ، وَلَمْ يَدَعْ مَسْجِدًا إِلاَّ سَأَلَ عَنْهُ، وَيُثْنُونَ عليهِ مَعْرُوفًا، حَتَّى دَخَلَ مَسْجِدًا لِبَنِي عَبْسٍ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، يُقَالُ لَهُ أُسَامَةُ ابْنُ قَتَادَةَ، يُكْنَى أَبَا سَعْدَةَ، قَالَ: أَمَّا إِذْ نَشَدْتَنَا، فَإِنَّ سَعْدًا كَانَ لاَ يَسِيرُ بِالسَّرِيَّةِ، وَلاَ يَقْسِمُ بِالسَّوِيَّةِ، وَلاَ يَعْدِلُ فِي ٱلْقَضِيَّةِ. قَالَ سَعْدٌ: أَمَا وَٱللهِ لأَدْعُوَنَّ بِثَلاَثٍ: ٱللَّهُمَّ إِنْ كَانَ عَبْدُكَ هٰذَا كَاذِبًا، قَامَ رِيَاءً وَسُمْعَةً، فَأَطِلْ عُمْرَهُ، وَأَطِلْ فَقْرَهُ، وَعَرِّضْهُ بِالْفِتَنِ. وَكَانَ بَعْدُ إِذَا سُئِلَ يَقُولُ: شَيْخٌ كَبِيرٌ مَفْتُونٌ، أَصَابَتْنِي دَعْوَةُ سَعْدٍ. قَالَ الراوي عن جابرٍ: فَأَنَا رَأَيْتُهُ بَعْدُ، قَدْ سَقَطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ مِنَ ٱلْكِبَرِ، وَإِنَّهُ لَيَتَعَرَّضُ لِلْجَوَارِي فِي ٱلطَّرِيقِ يَغْمِزُهُنَّ.

٤٣٥ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ ٱلصَّامِتِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ صَلاَةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ ٱلْكِتَابِ).

435. Ubade ibn Samit, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nema namaza onaj ko ne prouči Fatihu."

٤٣٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ دَخَلَ ٱلْمَسْجِدَ، فَدَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى، فَسَلَّمَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَرَدَّ، وَقَالَ: (ٱرْجِعْ فَصَلِّ، فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ). فَرَجَعَ يُصَلِّي كَمَا صَلَّى، ثُمَّ جاءَ، فَسَلَّمَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: (ٱرْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ). ثَلاَثًا، فَقَالَ، وَٱلَّذِي بَعَثَكَ بِالحَقِّ، مَا أُحْسِنُ غَيْرَهُ، فَعَلِّمْنِي؟ فَقَالَ: (إِذَا قُمْتَ إِلَى ٱلصَّلاَةِ فَكَبِّرْ، ثُمَّ ٱقْرَأْ مَا تَيَسَّرَ مَعَكَ مِنَ ٱلْقُرْآنِ، ثُمَّ ٱرْكَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ رَاكِعًا، ثُمَّ ٱرْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ قَائِمًا، ثُمَّ ٱسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا، ثُمَّ ٱرْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا، وَٱفْعَلْ ذٰلِكَ فِي صَلاَتِكَ كُلِّهَا).

436. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ušao (jednom prilikom) u džamiju, a za njim je ušao i neki čovjek, koji je klanjao (dva rekata) pa nazvao selam Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mu je otpozdravio i rekao:

"Vrati se i ponovo klanjaj, jer nisi (uredno) klanjao!"

On se povratio i klanjao kao što je i ranije klanjao pa došao i selamio Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji mu je (opet) rekao:

"Vrati se i ponovo klanjaj jer nisi klanjao kako treba."

Poslije trećeg upozorenja, on reče:

- Tako mi Onoga Koji te je sa Istinom poslao, ja ne znam bolje pa pouči me!

Tada (Poslanik, s.a.v.s.) reče:

"Kada staneš klanjati, izgovori tekbir, onda prouči šta znaš iz Kur'ana pa se sagni na ruku' (tako) da se na njemu potpuno smiriš. Zatim se podigni i potpuno ispravi, potom spusti na sedždu (tako) da se na njoj smiriš a onda se podigni na sjedenje tako da se potpuno smiriš! Tako radi u svakom namazu (bio on farz ili nafila)!"

٩ - باب: الْقِرَاءَةِ فِي الظُّهْرِ

9. Učenje Kur'ana na podne-namazu

٤٣٧ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَقْرَأُ فِي ٱلرَّكْعَتَيْنِ ٱلأُولَيَيْنِ مِنْ صَلاَةِ ٱلظُّهْرِ، بِفَاتِحَةِ ٱلْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ، يُطَوِّلُ فِي ٱلأُولَى، وَيُقَصِّرُ فِي ٱلثَّانِيَةِ، وَيُسْمِعُ ٱلآيَةَ أَحْيَانًا، وَكَانَ يَقْرَأُ فِي ٱلْعَصْرِ بِفَاتِحَةِ ٱلْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ، وَكَانَ يُطَوِّلُ فِي ٱلأُولَى وَيُقَصِّرُ فِي ٱلثَّانِيَةِ، وَكَانَ يُطَوِّلُ فِي ٱلرَّكْعَةِ ٱلأُولَى مِنْ صَلاَةِ ٱلصُّبْحِ وَيُقَصِّرُ فِي ٱلثَّانِيَةِ.

437. Ebu Katade, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi učio na prva dva rekata (farza) podneva početnu i još dvije kur'anske sure: na prvom bi rekatu

duljio, a na drugom kratio učenje i ponekad bi se ti ajeti i čuli. Na ikindiji bi učio Fatihu i još dvije sure: na prvom bi rekatu učenje duljio a na drugom kratio. Duljio bi (učenje) i na prvom rekatu sabah-namaza, a učio kraće na drugom rekatu.

10. Učenje Kur'ana na akšam-namazu

438. Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže da ga je Umm Fadl (nadimak njegove majke) čula da uči *Ve-l-murselati 'urfa...* pa je rekla:

- Sinak, Boga mi, učenjem ove sure podsjetio si me da je ona posljednja sura koju sam čula da Allahov Poslanik, s.a.v.s., uči na akšam-namazu.

439. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na akšam-namazu uči dužu od dvije najduže sure.

11. Glasno učenje Kur'ana na akšam-namazu

440. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako je na akšamu učio suru Et-Tūr.

12. Učenje na jacija-namazu poglavlja u kome ima sedžda

441. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Klanjao sam jaciju za Ebu-l-Kasimom, s.a.v.s., kada je učio *Ize-s-sema'u-n-šekkat...* i učinio sedždu. Stoga ću i ja tu činiti sedždu sve dok ga ne susretnem.

١٠ - باب: القِرَاءَةِ فِي المَغْرِبِ

٤٣٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا -: أَنَّ أُمَّ ٱلْفَضْلِ سَمِعَتْهُ، وَهُوَ يَقْرَأُ: ﴿وَٱلْمُرْسَلاَتِ عُرْفًا﴾. فَقَالَتْ: يَا بُنَيَّ، وَٱللهِ لَقَدْ ذَكَّرْتَنِي بِقِرَاءَتِكَ هذِهِ ٱلسُّورَةَ، إِنَّهَا لآخِرُ مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ يَقْرَأُ بِهَا فِي ٱلْمَغْرِبِ.

٤٣٩ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقْرَأُ فِي ٱلْمَغْرِبِ بِطُولَى ٱلطُّولَيَيْنِ.

١١ - باب: الجَهْرِ فِي المَغْرِبِ

٤٤٠ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقْرَأُ فِي ٱلْمَغْرِبِ بِالطُّورِ.

١٢ - باب: القِرَاءَةِ فِي العِشَاءِ بِالسَّجْدَةِ

٤٤١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ خَلْفَ أَبِي ٱلْقَاسِمِ ﷺ ٱلْعَتَمَةَ، فَقَرَأَ: ﴿إِذَا ٱلسَّمَاءُ ٱنْشَقَّتْ﴾. فَسَجَدَ، فَلاَ أَزَالُ أَسْجُدُ بِهَا حَتَّى أَلْقَاهُ.

١٣ - باب: القِرَاءَةِ فِي العِشَاءِ

٤٤٢ : عَنِ ٱلْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ كَانَ فِي سَفَرٍ، فَقَرَأَ فِي

13. Učenje Kur'ana na jacija-namazu

442. El-Bera', r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na jednom putovanju učio na jednom rekatu jacije *Ve-t-tini ve-z-zejtuni...*

U jednoj drugoj predaji on je rekao:

- I nisam čuo nikoga da ima ljepši glas i da bolje uči od njega.

14. Učenje Kur'ana na sabah-namazu

443. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kur'an se uči na svakom namazu. Na namazima u kojima je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio naglas i mi učimo naglas, a gdje ga je učio u sebi i mi učimo u sebi. Ako iza Fatihe ne proučiš ništa (iz Kur'ana) namaz ti je valjan, a ako proučiš još nešto, to je bolje.

15. Glasno učenje Kur'ana na sabah-namazu

444. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je krenuo sa jednom grupom svojih ashaba na trg Ukaz. U to vrijeme šejtanima je već bila stavljena zabrana da slušaju nebeske vijesti (govor). Na njih su upućeni užareni plamenovi (zvijezde) i šejtani su se vratili svome narodu koji ih je pitao:

- Šta vam je?

Oni su odgovorili:

- Između nas i prisluškivanja nebeskog razgovora stavljena je zabrana i na nas su poslani užareni plamenovi.

- Zapreka između vas i slušanja nebeskog razgovora nastala je samo

ٱلْعِشَاءِ فِي إِحْدَى ٱلرَّكْعَتَيْنِ، بِـ ﴿ٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ﴾.

وفي رواية أخرى قَالَ: وَمَا سَمِعْتُ أَحَدًا أَحْسَنَ صَوْتًا مِنْهُ، أَوْ قِرَاءَةً.

١٤ - باب: القِراءَةِ فِي الْفَجْرِ

٤٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: فِي كُلِّ صَلاَةٍ يُقْرَأُ، فَمَا أَسْمَعَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَسْمَعْنَاكُمْ، وَمَا أَخْفَى عَنَّا أَخْفَيْنَا عَنْكُمْ، وَإِنْ لَمْ تَزِدْ عَلَى أُمِّ ٱلْقُرْآنِ أَجْزَأَتْ، وَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ.

١٥ - باب: الجَهْرِ بِقِرَاءَةِ صَلاَةِ الصُّبْحِ

٤٤٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

ٱنْطَلَقَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فِي طَائِفَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ، عَامِدِينَ إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ، وَقَدْ حِيلَ بَيْنَ ٱلشَّيَاطِينِ وَبَيْنَ خَبَرِ ٱلسَّمَاءِ، وَأُرْسِلَتْ عَلَيْهِمُ ٱلشُّهُبُ، فَرَجَعَتِ ٱلشَّيَاطِينُ إِلَى قَوْمِهِمْ، فَقَالُوا: مَا لَكُمْ؟ فَقَالُوا: حِيلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ خَبَرِ ٱلسَّمَاءِ، وَأُرْسِلَتْ عَلَيْنَا ٱلشُّهُبُ. قَالُوا: مَا حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ ٱلسَّمَاءِ إِلاَّ شَيْءٌ حَدَثَ، فَاضْرِبُوا مَشَارِقَ ٱلأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا، فَانْظُرُوا مَا هٰذَا ٱلَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ ٱلسَّمَاءِ.

فَانْصَرَفَ أُولَٰئِكَ ٱلَّذِينَ تَوَجَّهُوا نَحْوَ تِهَامَةَ، إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ بِنَخْلَةَ، عَامِدِينَ إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ، وَهُوَ يُصَلِّي بِأَصْحَابِهِ صَلَاةَ ٱلْفَجْرِ، فَلَمَّا سَمِعُوا ٱلْقُرْآنَ ٱسْتَمَعُوا لَهُ، فَقَالُوا: هٰذا وَٱللهِ ٱلَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ ٱلسَّمَاءِ، فَهُنَالِكَ حِينَ رَجَعُوا إِلَى قَوْمِهِمْ، فَقَالُوا: يَا قَوْمَنَا: **﴿إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا. يَهْدِي إِلَى ٱلرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَن نُّشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا﴾**. فَأَنْزَلَ ٱللهُ عَلَى نَبِيِّهِ ﷺ: **﴿قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ﴾**، وَإِنَّمَا أُوحِيَ إِلَيْهِ قَوْلُ ٱلْجِنِّ.

٤٤٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَرَأَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ فِيمَا أُمِرَ، وَسَكَتَ فِيمَا أُمِرَ. **﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا﴾**. **﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾**.

١٦ ـ باب: الْجَمْعِ بَيْنَ السُّورَتَيْنِ فِي رَكْعَةٍ وَالقِرَاءَةِ بِالْخَوَاتِيمِ وبِسُورَةٍ قَبْلَ سُورَةٍ وَبِأَوَّلِ سُورَةٍ

٤٤٦ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: قَرَأْتُ ٱلْمُفَصَّلَ ٱللَّيْلَةَ فِي رَكْعَةٍ، فَقَالَ: هَذًّا كَهَذِّ ٱلشِّعْرِ، لَقَدْ عَرَفْتُ ٱلنَّظَائِرَ ٱلَّتِي كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَقْرِنُ بَيْنَهُنَّ، فَذَكَرَ عِشْرِينَ

zbog nekog novonastalog događaja - rekao im je njihov narod.

- Raziđite se po istočnim i zapadnim zemljama i izvidite šta je to što je dovelo do zabrane prisluškivanja nebeskog govora!

Oni su se okrenuli i usmjerili prema Tihami do Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je tada bio u dolini Nahle i klanjao sa svojim ashabima sabah. Kada su čuli Kur'an, slušali su ga dugo i potom rekli:

- Boga mi, ovo je ono što je doprinijelo stavljanju zapreke između nas i prisluškivanja nebeskog govora!

Vratili su se svome narodu i kazali:

- *Narode naš, mi smo čuli čudan Kur'an koji upućuje na Pravi put, i mi ga vjerujemo i ne pripisujemo našem Gospodaru nikakvog druga.* (El-Džinn, 1.) Tada Allah objavi Svom Vjerovjesniku, s.a.v.s.: *Kul uhije ilejje...* (*Reci: "Objavljeno mi je..."*) (El-Džinn, 1.), a njemu je objavljeno ono što su džini govorili.

445. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je učio naglas na namazu u kome mu je to bilo naređeno, a i u sebi je učio na namazu u kome mu je bilo naređeno. *U tome te nije tvoj Bog zaboravio.* (Merjem, 16.) *Vi imate u Allahovom Poslaniku lijep primjer.* (El-Ahzāb, 21.)

16. Učenje dvije sure na jednom rekatu, učenje zadnjih ajeta sure, učenje sure unatrag i učenje samo početnih ajeta sure

446. Ibn Mesud, r.a., kaže da mu je došao jedan čovjek i rekao:

- Jedne noći proučio sam "mufessal" (poglavlja) na jednom rekatu.

- To je samo deklamiranje, poput deklamiranja poezije - rekao je Ibn Mesud i dodao:

- Ja znam slična (po dužini) poglavlja koja je Vjerovjesnik, s.a.v.s., spajao i spomenuo je 20 poglavlja iz skupine "mufessal", i to po dva poglavlja na svakom rekatu.

سُورَةً مِنَ ٱلْمُفَصَّلِ، سُورَتَيْنِ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ.

17. Klanjač na zadnja dva rekata uči samo Fatihu

١٧ - باب: يَقْرَأُ فِي الأُخْرَيَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَـــابِ

447. Ebu Katade, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, učio na prva dva rekata podneva Fatihu i jednu suru, a na dva posljednja samo Fatihu (i kaže):

- Omogućavao bi nam da čujemo svaki ajet. Na prvom rekatu učio bi duže, dok na drugom nije duljio, a tako i na ikindiji i na sabahu.

٤٤٧ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقْرَأُ فِي ٱلظُّهْرِ، فِي ٱلأُولَيَيْنِ بِأُمِّ ٱلْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ، وَفِي ٱلرَّكْعَتَيْنِ ٱلأُخْرَيَيْنِ بِأُمِّ ٱلْكِتَابِ، وَيُسْمِعُنَا ٱلآيَةَ، وَيُطَوِّلُ فِي ٱلرَّكْعَةِ ٱلأُولَى مَا لاَ يُطَوِّلُ فِي ٱلرَّكْعَةِ ٱلثَّانِيَةِ، وَهٰكَذَا فِي ٱلْعَصْرِ، وَهٰكَذَا فِي ٱلصُّبْحِ.

18. Imamovo glasno izgovaranje "amin"

{١٨ - باب: جَهْرِ الإِمَامِ بِالتَّأْمِينِ}

448. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada imam kaže: *Amin*, kažite i vi! Onome čiji se izgovor *Amin* podudari sa izgovorom *Amin* koje izgovaraju meleci, bit će oprošteni grijesi."

٤٤٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ:

(إِذَا أَمَّنَ ٱلإِمَامُ فَأَمِّنُوا، فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ تَأْمِينُهُ تَأْمِينَ ٱلْمَلاَئِكَةِ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

19. Važnost izgovaranja "amin"

١٩ - باب: فَضْلِ التَّأْمِينِ

449. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas izgovori *Amin* i kada meleki na nebu izgovore *Amin*, pa se podudari to izgovaranje jedno s drugim, toj osobi se oproste ranije učinjeni grijesi."

٤٤٩: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا قال أَحَدُكُمْ: آمِينَ، وَقَالَتِ ٱلْمَلاَئِكَةُ فِي ٱلسَّمَاءِ: آمِينَ، فَوَافَقَتْ إِحْدَاهُمَا ٱلأُخْرَى، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

20. Ruku' prije nego što se stane u saf

٢٠ - باب: إذا ركع دون الصف

450. Ebu Bekre, r.a., kaže da je jednom prilikom stigao Vjerovjesnika, s.a.v.s., na ruku'u, pa se i on sageo na ruku' prije nego je dospio u saf. Kasnije je to spomenuo Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on mu je rekao:

"Neka ti Allah poveća revnost, ali tako više ne radi."

٤٥٠ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ ٱنْتَهَى إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ رَاكِعٌ، فَرَكَعَ قَبْلَ أَنْ يَصِلَ إِلَى ٱلصَّفِّ، فَذَكَرَ ذٰلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (زَادَكَ ٱللهُ حِرْصًا وَلاَ تَعُدْ).

21. Tekbir pri ruku'u izgovara se potpuno

٢١ - باب: إتمام التكبير في الركوع

451. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je klanjao za Alijom, r.a., u Basri i da je rekao:

- Ovaj čovjek nas je podsjetio na namaz kakav smo klanjali sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s.

Spomenuo je da je izgovarao tekbir kada god bi se dizao i spuštao.

٤٥١ : عَنْ عِمْرَانَ بنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ صَلَّى مَعَ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ بِٱلْبَصْرَةِ، فَقَالَ: ذَكَّرَنَا هٰذَا ٱلرَّجُلُ صَلاَةً، كُنَّا نُصَلِّيهَا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَذَكَرَ أَنَّهُ كَانَ يُكَبِّرُ كُلَّمَا رَفَعَ وَكُلَّمَا وَضَعَ.

22. Izgovaranje tekbira kada se ustaje sa sedžde

٢٢ - باب: التكبير إذا قام من السجود

452. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kada god bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., počinjao klanjati, izgovarao bi tekbir. Tekbir bi izgovarao i kada bi se saginjao na ruku', a kada bi ispravljao svoja leđa (vraćajući se) sa ruku'a, izgovarao bi *Semiallahu li men hamideh* i dok bi još stajao izgovarao bi *Rabena ve leke-l-hamd.*

٤٥٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا قَامَ إِلَى ٱلصَّلاَةِ، يُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْكَعُ، ثُمَّ يَقُولُ: (سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ). حِينَ يَرْفَعُ صُلْبَهُ مِنَ ٱلرُّكُوعِ، ثُمَّ يَقُولُ وَهُوَ قَائِمٌ: (رَبَّنَا وَلَكَ ٱلْحَمْدُ).

23. Stavljanje dlanova na koljena pri ruku'u

٢٣ - باب: وضع الأكف على الركب في الركوع

453. Mus'ab ibn Ebu Vekkas priča da je klanjao pokraj svoga oca Sa'da ibn

٤٥٣ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّه صَلَّى إِلى جنبه ابنه مُصْعَبٌ قَالَ: فَطَبَّقْتُ بَيْنَ كَفَّيَّ، ثُمَّ وَضَعْتُهُمَا

بَيْنَ فَخِذَيَّ، فَنَهَانِي أَبِي وَقَالَ: كُنَّا نَفْعَلُهُ فَنُهِينَا عَنْهُ، وَأُمِرْنَا أَنْ نَضَعَ أَيْدِيَنَا عَلَى ٱلرُّكَبِ.

Ebu Vekkasa, r.a., i da je, sastavivši dlanove, stavio ruke među svoja stegna, ali mu je to otac zabranio rekavši:

- Tako smo mi radili, pa nam je to zabranjeno i naređeno da ruke stavljamo na koljena.

٢٤ - باب: استـواءِ الـظَّهْـرِ فِي الرُّكُوعِ والاطْمِئنَانَ فِيه

24. Potpuno poravnanje leđa (sa glavom) na ruku'u

٤٥٤ : عَنِ ٱلْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رُكُوعُ ٱلنَّبِيِّ ﷺ وَسُجُودُهُ، وَبَيْنَ ٱلسَّجْدَتَيْنِ، وَإِذَا رَفَعَ مِنَ ٱلرُّكُوعِ، مَا

454. El-Bera, r.a., kaže:

– Ruku' Vjerovjesnika, s.a.v.s., njegova sedžda, sjedenje između dvije Etehijjat, bili su približno jednake dužine.

٢٥ - باب: الدُّعَاءِ فِي الرُّكُوعِ

25. Dova na ruku'u

٤٥٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ: (سُبْحَانَكَ ٱللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، ٱللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِي).

455. Aiša, r.a., kaže:

– Na ruku'ima i sedždama Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgovarao je: *Subhaneka-llahumme rabbena ve bi hamdike. Allahumma-gfirli!* ("Slava Tebi, Bože, Gospodaru naš! Tebi Hvala. Bože moj, oprosti mi!")

٤٥٦ وَعَنْهَا في رواية أخرى: يَتَأَوَّلُ ٱلْقُرْآنَ.

456. Od Aiše, r.a., se u drugoj predaji prenosi o učenju Kur'ana.

٢٦ - باب: فَضْلِ اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الحَمْدُ

26. Važnost izgovaranja Allahumme rabbena leke-l-hamd

٤٥٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا قَالَ ٱلإِمَامُ: سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا: ٱللَّهُمَّ رَبَّنَا

457. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada imam izgovori *Semiallahu li men hamideh*, vi recite *Allahumme rabbena leke-l-hamd,* jer onome čije se

لَكَ ٱلْحَمْدُ، فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ قَوْلُهُ قَوْلَ ٱلْمَلاَئِكَةِ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

izgovaranje ovih riječi podudari sa izgovorom meleka, bit će oprošteni prethodni grijesi."

٢٧ - «باب»

27. Odjeljak

٤٥٨ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لأُقَرِّبَنَّ صَلاَةَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ. فَكَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَقْنُتُ فِي الرَّكْعَةِ ٱلأُخْرَى مِنْ صَلاَةِ ٱلظُّهْرِ، وَصَلاَةِ ٱلْعِشَاءِ، وَصَلاَةِ ٱلصُّبْحِ، بَعْدَ مَا يَقُولُ: سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَيَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَلْعَنُ ٱلْكُفَّارَ.

458. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Zaista ću vam približiti klanjanje Vjerovjesnika, s.a.v.s.

Ebu Hurejre bi učio Kunut-dovu na posljednjem rekatu podne, jacije i sabah-namaza nakon što bi izgovorio *Semiallahu li men hamideh* i tada bi molio za vjernike, a proklinjao nevjernike.

٤٥٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلْقُنُوتُ فِي ٱلْمَغْرِبِ وَٱلْفَجْرِ.

459. Enes, r.a., kaže:

- (U početku Objave) Kunut-dova se učila na akšamu i sabahu.

٤٦٠ : عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ ٱلزُّرَقِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي يَوْمًا وَرَاءَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ ٱلرَّكْعَةِ، قَالَ: (سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ). فقَالَ رَجُلٌ وَرَاءَهُ: رَبَّنَا وَلَكَ ٱلْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيراً طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ. فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ، قَالَ: (مَنِ ٱلْمُتَكَلِّمُ). قَالَ: أَنَا، قَالَ: (رَأَيْتُ بِضْعَةً وَثَلاَثِينَ مَلَكًا يَبْتَدِرُونَهَا، أَيُّهُمْ يَكْتُبُهَا أَوَّلُ).

460. Rifa'a ibn Rafi' ez-Zureki, r.a., priča:

– Kada smo jednog dana klanjali (akšam) za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., on je podigao svoju glavu sa ruku'a i izgovorio *Semiallahu li men hamideh*, a jedan čovjek iza njega je rekao:

- *Rabena ve leke-l-hamdu, hamden kesiren tajjiben mubareken fihi* (Gospodaru naš, Tebi hvala, mnoga i iskrena hvala, puna dobra i blagoslovljena).

Kad se Poslanik, a.s., okrenuo svijetu, upitao je:

"Ko je izgovorio ono?"

- Ja - reče (onaj čovjek).

"Vidio sam trideset i nekoliko meleka kako hitaju (natječući se) koji će te riječi prvi zapisati", reče (Poslanik, s.a.v.s.).

28. Stajanje klanjača kada podigne glavu sa ruku'a

461. (Sabit) prenosi da bi Enes, r.a., koji nam je demonstrirao klanjanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., klanjao tako da bi, kad bi dizao glavu sa ruku'a, ostajao toliko (dugo) da bismo mislili da je zaboravio na sedždu.

٢٨ - باب: الاطْمِئْنَانِيَّة حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ

٤٦١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ يَنْعَتُ لَنَا صَلاَةَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَكَانَ يُصَلِّي، فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ ٱلرُّكُوعِ قَامَ حَتَّى نَقُولَ قَدْ نَسِيَ.

29. Na sedždu se spušta sa tekbirom

462. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., dizao glavu sa ruku'a, izgovaro bi *Semiallahu li men hamideh, rabbena ve leke-l-hamd*, zatim bi blagoslovio neke ljude, nazvao ih poimenično i kazao:

"Bože, spasi Velida ibn Velida, Selema ibn Hišama, Ajjaša ibn Ebu Rebi'a i ostale nemoćne vjernike. Bože, pojačaj pritisak na (pleme) Mudar i podaj mu gladne godine poput godina Jusufa, a.s."

Tih godina istočni dio plemena Mudar bio je protiv Poslanika, s.a.v.s.

٢٩ - باب: يَهْوِي بِالتَّكْبِيرِ حِينَ يَسْجُدُ

٤٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ يَقُولُ: (سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ ٱلْحَمْدُ). يَدْعُو لِرِجَالٍ فَيُسَمِّيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ، فَيَقُولُ: (ٱللَّهُمَّ أَنْجِ ٱلْوَلِيدَ ابْنَ ٱلْوَلِيدِ، وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ، وَعَيَّاشَ ابْنَ أَبِي رَبِيعَةَ، وَٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ، ٱللَّهُمَّ ٱشْدُدْ وَطْأَتَكَ عَلَى مُضَرَ، وَٱجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ سِنِينَ كَسِنِي يُوسُفَ). وَأَهْلُ ٱلْمَشْرِقِ يَوْمَئِذٍ مِنْ مُضَرَ مُخَالِفُونَ لَهُ.

30. Važnost sedžde

463. Ebu Hurejre, r.a., priča da su ljudi pitali Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, da li ćemo na Sudnjem danu vidjeti našeg Gospodara?

"Da li vi sumnjate u Mjesec o uštapskoj noći ispred koga nema nikakvog oblaka?" - upitao je on.

- Ne, Allahov Poslaniče - odgovorili su oni.

"Da li vi sumnjate u Sunce ispred koga nema nikakvog oblaka?" - upitao je on.

٣٠ - باب: فَضْلِ السُّجُودِ

٤٦٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّاسَ قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ؟ قَالَ: (هَلْ تُمَارُونَ فِي ٱلْقَمَرِ لَيْلَةَ ٱلْبَدْرِ، لَيْسَ دُونَهُ سَحَابٌ؟). قَالُوا: لاَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (فَهَلْ

- Ne - odgovorili su.

“Zaista, vi ćete Ga tako jasno vidjeti. Kada se svijet iskupi na Sudnjem danu, On će reći:

‘Ko je kome robovao, neka ga i sada slijedi!’

Tada će neko od toga svijeta slijediti Sunce, neko će slijediti Mjesec, neko zavodnike (šejtane), a ostat će (na mjestu) ovi moji sljedbenici i među njima dvoličnjaci. Potom će im se pojaviti Allah i reći:

‘Ja sam vaš Gospodar.’

Oni će kazati:

- Ovo je naše mjesto sve dok nam ne dođe naš Gospodar, i kada nam on dođe, mi ćemo ga prepoznati.

Utom će im se, stvarno, pojaviti opet Allah i reći:

‘Ja sam vaš Gospodar.’

- Ti si naš Gospodar - odgovorit će oni.

Allah će ih tada pozvati, a utom će se pojaviti i most po sredini Džehennema i ja ću biti prvi poslanik kome će biti dozvoljeno da sa svojim sljedbenicima pređe. Tada neće niko ništa govoriti osim poslanika, a govor poslanika biće samo:

- Bože, spašavaj, spašavaj!

U Džehennemu će biti čengele slične trnju velike bocike (*sa‘dan*).

- Da li ste vidjeli trnje te bocike?

- Da - rekli su.

Pa one su poput trnja te bocike, samo što njihovu veličinu ne zna niko osim Allaha. Bocike će grabiti svijet prema njihovim djelima i neki će biti upropašteni zbog svojih djela, a neki iskomadani i potom spašeni.

تُمَارُونَ فِي ٱلشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ؟). قَالُوا: لاَ، قَالَ: (فَإِنَّكُمْ تَرَوْنَهُ كَذَلِكَ، يُحْشَرُ ٱلنَّاسُ يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِ، فَيَقُولُ: مَنْ كَانَ يَعْبُدُ شَيْئًا فَلْيَتَّبِعْ، فَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ ٱلشَّمْسَ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ ٱلْقَمَرَ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ ٱلطَّوَاغِيتَ، وَتَبْقَى هٰذِهِ ٱلأُمَّةُ فِيهَا مُنَافِقُوهَا، فَيَأْتِيهِمُ ٱللهُ فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ: هٰذَا مَكَانُنَا حَتَّى يَأْتِيَنَا رَبُّنَا، فَإِذَا جَاءَ رَبُّنَا عَرَفْنَاهُ، فَيَأْتِيهِمُ ٱللهُ فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ: أَنْتَ رَبُّنَا، فَيَدْعُوهُمْ فَيُضْرَبُ ٱلصِّرَاطُ بَيْنَ ظَهْرَانَيْ جَهَنَّمَ، فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يَجُوزُ مِنَ ٱلرُّسُلِ بِأُمَّتِهِ، وَلاَ يَتَكَلَّمُ يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ إِلاَّ ٱلرُّسُلُ، وَكَلاَمُ الرُّسُلِ يَوْمَئِذٍ: ٱللَّهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ، وَفِي جَهَنَّمَ كَلاَلِيبُ، مِثْلُ شَوْكِ ٱلسَّعْدَانِ، هَلْ رَأَيْتُمْ شَوْكَ ٱلسَّعْدَانِ؟). قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: (فَإِنَّهَا مِثْلُ شَوْكِ ٱلسَّعْدَانِ، غَيْرَ أَنَّهُ لاَ يَعْلَمُ قَدْرَ عِظَمِهَا إِلاَّ ٱللهُ، تَخْطَفُ ٱلنَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ، فَمِنْهُمْ مَنْ يُوبَقُ بِعَمَلِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يُخَرْدَلُ ثُمَّ يَنْجُو، حَتَّى إِذَا أَرَادَ ٱللهُ رَحْمَةَ مَنْ أَرَادَ مِنْ أَهْلِ ٱلنَّارِ، أَمَرَ ٱلْمَلاَئِكَةَ: أَنْ يُخْرِجُوا مَنْ كَانَ يَعْبُدُ ٱللهَ، فَيُخْرِجُونَهُمْ وَيَعْرِفُونَهُمْ بِآثَارِ ٱلسُّجُودِ، وَحَرَّمَ ٱللهُ عَلَى ٱلنَّارِ أَنْ

Kada Allah bude htio ukazati Svoju milost nekim osobama u Džehennemu, On će narediti melekima da izvedu one koji su obožavali Allaha. Meleki će ih izvoditi poznavajući ih po ostacima tragova sedžde, a Allah je zabranio Vatri da prži trag sedžde. Tako će oni izaći iz Vatre. Vatra guta (prži) sve čovječije organe osim mjesta sa tragom sedžde. Grješnici će izaći iz Vatre posve sprženi i na njih će se izliti voda života i počet će bujati kao što buja zrnje u nanosu bujice. Tada će Allah završiti suđenje među robovima, a ostat će samo jedan čovjek između Dženneta i Džehennema. To je posljednji čovjek Vatre, koji bi trebao unići u Džennet. Okrenut svojim licem prema Vatri, govorit će:

- Gospodaru moj, okreni moje lice od Vatre, zatrovao me je njen zadah i ispržilo njeno buktanje!

'Ako ti se učini to, nećeš li ti možda tražiti još nešto drugo?' - upitat će On.

- Ne, Tvoje mi moći! - odgovorit će.

On će Allahu dati mnoga obećanja i obaveze pa će mu Allah okrenuti lice od Vatre. I kada ga okrene Džennetu i on vidi njegove ljepote, šutjet će koliko Allah bude htio da šuti, a potom će reći:

- Bože moj, primakni me samo do dželnnetskih vrata!

Allah će mu odgovoriti:

'Nisi li već dao obećanje i obavezu da nećeš tražiti ništa izuzev ono što si već tražio!'

- Gospodaru moj - kazat će on - nisam ja, valjda, najnesretnije Tvoje stvorenje?

Allah će mu reći:

'Da li, možda, ako ti se da to, nećeš tražiti i još nešto drugo?'

تَأْكُلَ أَثَرَ ٱلسُّجُودِ، فَيَخْرُجُونَ مِنَ ٱلنَّارِ، فَكُلُّ ٱبْنِ آدَمَ تَأْكُلُهُ ٱلنَّارُ إِلاَّ أَثَرَ ٱلسُّجُودِ، فَيَخْرُجُونَ مِنَ ٱلنَّارِ وَقَدِ ٱمْتُحِشُوا فَيُصَبُّ عَلَيْهِمْ مَاءُ ٱلْحَيَاةِ، فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ ٱلْحِبَّةُ فِي حَمِيلِ ٱلسَّيْلِ، ثُمَّ يَفْرُغُ ٱللهُ مِنَ ٱلْقَضَاءِ بَيْنَ ٱلْعِبَادِ، وَيَبْقَى رَجُلٌ بَيْنَ ٱلْجَنَّةِ وَٱلنَّارِ، وَهُوَ آخِرُ أَهْلِ ٱلنَّارِ دُخُولاً ٱلْجَنَّةَ، مُقْبِلاً بِوَجْهِهِ قِبَلَ ٱلنَّارِ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ ٱصْرِفْ وَجْهِي عَنِ ٱلنَّارِ، قَدْ قَشَبَنِي رِيحُهَا، وَأَحْرَقَنِي ذَكَاؤُهَا، فَيَقُولُ: هَلْ عَسَيْتَ إِنْ فُعِلَ ذٰلِكَ بِكَ أَنْ تَسْأَلَ غَيْرَ ذٰلِكَ؟ فَيَقُولُ: لاَ وَعِزَّتِكَ، فَيُعْطِي ٱللهَ مَا يَشَاءُ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ، فَيَصْرِفُ ٱللهُ وَجْهَهُ عَنِ ٱلنَّارِ، فَإِذَا أَقْبَلَ بِهِ عَلَى ٱلْجَنَّةِ، رَأَى بَهْجَتَهَا سَكَتَ مَا شَاءَ ٱللهُ أَنْ يَسْكُتَ، ثُمَّ قَالَ: يَا رَبِّ قَدِّمْنِي عِنْدَ بَابِ ٱلْجَنَّةِ، فَيَقُولُ ٱللهُ: أَلَيْسَ قَدْ أَعْطَيْتَ ٱلْعُهُودَ وَٱلمِيثَاقَ، أَنْ لاَ تَسْأَلَ غَيْرَ ٱلَّذِي كُنْتَ سَأَلْتَ؟ فَيَقُولُ: يَا رَبِّ لاَ أَكُونُ أَشْقَى خَلْقِكَ، فَيَقُولُ: فَمَا عَسَيْتَ إِنْ أُعْطِيتَ ذٰلِكَ أَنْ لاَ تَسْأَلَ غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لاَ وَعِزَّتِكَ، لاَ أَسْأَلُ غَيْرَ ذٰلِكَ، فَيُعْطِي رَبَّهُ مَا شَاءَ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ، فَيُقَدِّمُهُ إِلَى بَابِ ٱلْجَنَّةِ، فَإِذَا بَلَغَ بَابَهَا، فَرَأَى زَهْرَتَهَا، وَمَا فِيهَا مِنَ ٱلنُّضْرَةِ

- Ne - kazat će on - tako mi Tvoje veličine, neću tražiti ništa osim toga.

On će, potom, Gospodaru svome dati mnoga obećanja i obaveze i On će ga, potom, primaknuti džennetskim vratima. Kada dođe do vrata Dženneta i vidi njegov sjaj, bujno zelenilo i veselost, zašutjet će koliko to Allah bude htio da šuti, a onda će reći:

- Bože moj, uvedi me u Džennet.

Uzvišeni Allah će reći:

'Čovječe, teško tebi! Kako si samo nevjeran. Nisi li dao obećanje i obavezu da nećeš tražiti ništa drugo osim onoga što ti je već dato!'

- Bože moj - kazat će on - ne učini me najnesretnijim Tvojim stvorenjem!

Svevišnji Allah će se tome nasmijati, a potom mu dozvoliti ulazak u Džennet i reći će mu:

'Zaželi još štogod!'

On će iznositi svoje želje i kada se okončaju njegove želje, uzvišeni Allah će mu reći:

'Povećaj traženje za to i to!'

Uzvišeni Allah podsjećat će ga na njih sve pojedinačno i kada sve njegove želje budu ispunjene reći će:

'Imaš sve to i još toliko.'"

Ebu Seid el-Hudri rekao je Ebu Hurejri, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Uzvišeni Allah će reći: Imaš sve to i još deset puta toliko."

Ebu Hurejre je na to rekao:

- Ja sam od Allahova Poslanika, s.a.v.s., zapamtio samo njegove riječi: Imaš sve to i sa tim još toliko."

Ebu Seid el-Hudri, opet, je kazao:

- Čuo sam ga gdje govori: "Imaš sve to i još deset puta toliko."

وَٱلسُّرُورِ، فَيَسْكُتُ مَا شَاءَ ٱللهُ أَنْ يَسْكُتَ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ أَدْخِلْنِي ٱلْجَنَّةَ، فَيَقُولُ ٱللهُ: وَيْحَكَ يَا ابْنَ آدَمَ، مَا أَغْدَرَكَ، أَلَيْسَ قَدْ أَعْطَيْتَ ٱلْعَهْدَ وَٱلْمِيثَاقَ، أَنْ لاَ تَسْأَلَ غَيْرَ ٱلَّذِي أُعْطِيتَ؟ فَيَقُولُ: يَا رَبِّ لاَ تَجْعَلْنِي أَشْقَى خَلْقِكَ، فَيَضْحَكُ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْهُ، ثُمَّ يَأْذَنُ لَهُ فِي دُخُولِ ٱلْجَنَّةِ، فَيَقُولُ: تَمَنَّ، فَيَتَمَنَّى حَتَّى إِذَا ٱنْقَطَعَتْ أُمْنِيَّتُهُ، قَالَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ: زِدْ مِنْ كَذَا وَكَذَا، أَقْبَلَ يُذَكِّرُهُ رَبُّهُ، حَتَّى إِذَا ٱنْتَهَتْ بِهِ ٱلأَمَانِيُّ، قَالَ ٱللهُ تَعَالَى: لَكَ ذٰلِكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ).

قَالَ أَبُو سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيُّ لأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: قَالَ ٱللهُ (لَكَ ذٰلِكَ وَعَشَرَةُ أَمْثَالِهِ).

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: لَمْ أَحْفَظْ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ إِلاَّ قَوْلَهُ: (لَكَ ذٰلِكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ).

قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: إِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (ذٰلِكَ لَكَ وَعَشَرَةُ أَمْثَالِهِ).

٣١ - بَاب: ٱلسُّجُودِ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ

٤٦٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنهما فِي روايةٍ قَالَ: قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (أُمِرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ عَلَى ٱلْجَبْهَةِ - وَأَشَارَ بِيَدِهِ عَلَى أَنْفِهِ - وَٱلْيَدَيْنِ، وَٱلرُّكْبَتَيْنِ، وَأَطْرَافِ ٱلْقَدَمَيْنِ، وَلاَ نَكْفِتَ ٱلثِّيَابَ وَٱلشَّعَرَ).

31. Obavljanje sedžde sa sedam kostiju (organa)

464. Ibn Abbas, r.a., u jednoj predaji priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Naređeno mi je da sedždu obavljam sa sedam organa (kostiju): čelom - pokazujući rukom na svoj nos, dvjema rukama (dlanovima), koljenima i vrhovima dvaju stopala te da ne podižem odjeću i kosu.”

٣٢ - باب: المُكْثِ بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ

٤٦٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنِّي لاَ آلُو أَنْ أُصَلِّيَ بِكُمْ كَمَا رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ. وباقي الحديث تَقَدَّمَ.

32. Zadržavanje između dvije sedžde

465. Enes, r.a., kaže:

– Zaista ja ne oklijevam da vam klanjam onako kako sam vidio da klanja Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Ostatak hadisa je ranije spomenut (vidi hadis br. 461.).

٣٣ - باب: لايَفْتَرِشُ ذِرَاعَيْهِ فِي السُّجُودِ

٤٦٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (ٱعْتَدِلُوا فِي ٱلسُّجُودِ، وَلاَ يَبْسُطْ أَحَدُكُمْ ذِرَاعَيْهِ ٱنْبِسَاطَ ٱلْكَلْبِ).

33. Klanjač na sedždi ne spušta podlaktice na tlo

466. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ispravno činite sedždu i neka niko od vas ne stere (po tlu) svoje podlaktice kao što to rade psi.”

٣٤ - باب: مَنِ اسْتَوَى قَاعِداً فِي وِتْرٍ مِنْ صَلاَتِهِ ثُمَّ نَهَضَ

٤٦٧ : عَنْ مالِكِ بْنِ ٱلْحُوَيْرِثِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى ٱلنَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّي، فَإِذَا كَانَ فِي وِتْرٍ مِنْ صَلاَتِهِ، لَمْ يَنْهَضْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَاعِدًا.

34. Sjedenje u namazu pri kraju neparnog rekata i dizanje

467. Malik ibn Huvejris, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako klanja i kada je bio na neparnom rekatu svog namaza, nije se dizao odmah na noge nego bi (malo) poravnio na sjedenju.

٣٥ - باب: يُكَبِّرُ وَهُوَ يَنْهَضُ مِنَ السَّجْدَتَيْنِ

٤٦٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ صَلَّى، فَجَهَرَ بِالتَّكْبِيرِ حِينَ رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ ٱلسُّجُودِ، وَحِينَ سَجَدَ وَحِينَ رَفَعَ، وَحِينَ قَامَ مِنَ ٱلرَّكْعَتَيْنِ، وَقَالَ: هٰكَذَا رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ.

35. Klanjač izgovara tekbir dižući se sa druge sedžde

tekbir: kada bi dizao glavu sa sedžde, kada bi se spuštao na sedždu, kada bi se dizao na noge i kada bi ustajao sa sjedenja drugog rekata te da je rekao:

- Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ovako radi

36. O načinu sjedenja na etehijjatu

469. Prenosi se da je Abdullah ibn Omer, r.a., na sjedenju u namazu ukrštao noge (stopala), ali kada je vidio svoga sina da tako radi zabranio mu je to rekavši:

- Sunnet je da uspraviš (usadiš) svoju desnu nogu, a lijevu položiš (saviješ).

Sin mu je rekao:

- Da li ti tako radiš?

- Moje noge to ne mogu podnijeti - odgovorio je (Abdullah ibn Omer).

470. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., priča:

– Ja sam bolje od bilo koga od vas zapamtio način klanjanja Allahova Poslanika, s.a.v.s. Vidio sam da diže ruke spram ramena kada izgovara (početni) tekbir, da na ruku'u smješta ruke na koljena a leđa dobro saginje, a kada podiže glavu da se toliko ispravi da se svaki pršljen povrati na svoje mjesto. Kada bi činio sedždu, stavljao bi svoje ruke ne sterući ih i ne stiskajući ih uza se, dok bi vrhove prsta svojih nogu okretao prema Kibli. Kada bi sjedao nakon završena prva dva rekata, sjedao bi na svoju lijevu nogu, dok bi desnu

٣٦ - باب: سُنَّةِ الجُلُوسِ فِي التَّشَهُّدِ

أَنَّهُ كَانَ يَتَرَبَّعُ فِي ٱلصَّلاَةِ إِذَا جَلَسَ، وأَنَّه رأى وَلَدَهُ فَعَلَ ذَلك فَنهاهُ، وقَالَ: إِنَّمَا سُنَّةُ ٱلصَّلاَةِ أَنْ تَنْصِبَ رِجْلَكَ ٱلْيُمْنَى، وَتَثْنِيَ ٱلْيُسْرَى، فقال لهُ: إِنَّكَ تَفْعَلُ ذَٰلِكَ؟ فَقَالَ: إِنَّ رِجْلَيَّ لاَ تَحْمِلاَنِي.

٤٧٠ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ ٱلسَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَا كُنْتُ أَحْفَظَكُمْ لِصَلاَةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، رَأَيْتُهُ إِذَا كَبَّرَ جَعَلَ يَدَيْهِ حِذَاءَ مَنْكِبَيْهِ، وَإِذَا رَكَعَ أَمْكَنَ يَدَيْهِ مِنْ رُكْبَتَيْهِ، ثُمَّ هَصَرَ ظَهْرَهُ، فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ ٱسْتَوَى، حَتَّى يَعُودَ كُلُّ فَقَارٍ مَكَانَهُ، فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَ يَدَيْهِ غَيْرَ مُفْتَرِشٍ وَلاَ قَابِضِهِمَا، وَٱسْتَقْبَلَ بِأَطْرَافِ أَصَابِعِ رِجْلَيْهِ ٱلْقِبْلَةَ، فَإِذَا جَلَسَ فِي ٱلرَّكْعَتَيْنِ جَلَسَ عَلَى رِجْلِهِ ٱلْيُسْرَى، وَنَصَبَ ٱلْيُمْنَى، وَإِذَا جَلَسَ فِي ٱلرَّكْعَةِ ٱلآخِيرَةِ، قَدَّمَ رِجْلَهُ ٱلْيُسْرَى، وَنَصَبَ ٱلأُخْرَى، وَقَعَدَ عَلَى مَقْعَدَتِهِ.

٣٧ - باب: مَنْ لَمْ يَرَ التَّشَهُّدَ الأَوَّلَ وَاجِباً

٤٧١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ بُحَيْنَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَهُوَ مِنْ أَزْدِ شَنُوءَةَ، وَهُوَ

uspravljao, a kada je sjedio po završenom posljednjem rekatu, lijevo svoje stopalo proturio bi malo naprijed (savio), a drugo uspravljao i sjedao.

37. O onom koji prvo sjedenje nije smatrao vadžibom

471. Abdullah ibn Buhajne, r.a., iz plemena Ezdi Šenue, saveznika Benu Abdu Menafa i jedan od ashaba Allahova Poslanika, s.a.v.s., priča da im je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom klanjao podne i da je nakon završena prva dva rekata ustao, a da nije sjedio. Za njim su ustali i ostali i kada je završio klanjanje i svijet iščekivao njegov selam, on je sjedeći, prije nego što je predao selam, izgovorio tekbir, obavio dvije sedžde a zatim predao selam.

38. Obavezno sjedenje pri kraju namaza

472. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Kada smo klanjali za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., izgovarali smo:

- Neka je mir na Džibrila, Mikaila i toga i toga!

Kada nam se Allahov Poslanik, s.a.v.s., okrenuo, rekao je:

“Bog je gospodar i izvor mira, i kada neko od vas klanja, neka kaže: *Et-tehijjatu lillahi ve-s-salavatu ve-t-tajjibatu, es-selamu alejke ejjuhe-n-nebijju ve rahmetullahi ve berekatuhu, es-selamu alejna ve ala ibadillahi-s-salihin.* (Pozdravi, poštovanje, sve molitve i lijepe riječi pripadaju Allahu. Neka je mir, Božija milost i Njegov

حَلِيفٌ لِبَنِي عَبْدِ مَنَافٍ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِهِمُ ٱلظُّهْرَ، فَقَامَ فِي ٱلرَّكْعَتَيْنِ ٱلأُولَيَيْنِ، لَمْ يَجْلِسْ، فَقَامَ ٱلنَّاسُ مَعَهُ، حَتَّى إِذَا قَضَى ٱلصَّلاَةَ، وَٱنْتَظَرَ ٱلنَّاسُ تَسْلِيمَهُ، كَبَّرَ وَهُوَ جَالِسٌ، فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلِّمَ، ثُمَّ سَلَّمَ.

٣٨ - باب: التَّشَهُّدِ فِي الآخِرَةِ

٤٧٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنَّا إِذَا صَلَّيْنَا خَلْفَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قُلْنَا: ٱلسَّلاَمُ عَلَى ٱللهِ، ٱلسَّلاَمُ عَلَى جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ، ٱلسَّلاَمُ عَلَى فُلاَنٍ وَفُلاَنٍ، فَٱلْتَفَتَ إِلَيْنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (إِنَّ ٱللهَ هُوَ ٱلسَّلاَمُ، فَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ: ٱلتَّحِيَّاتُ لِلهِ، وَٱلصَّلَوَاتُ وَٱلطَّيِّبَاتُ، ٱلسَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ وَرَحْمَةُ ٱللهِ وَبَرَكَاتُهُ، ٱلسَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ ٱللهِ ٱلصَّالِحِينَ، فَإِنَّكُمْ إِذَا قُلْتُمُوهَا، أَصَابَتْ كُلَّ عَبْدٍ لِلهِ صَالِحٍ فِي ٱلسَّمَاءِ وَٱلأَرْضِ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ).

blagoslov na tebe, Vjerovjesniče! Neka je Božiji spas na nas i na sve dobre Božije robove).

Kada budete ovo izgovarali, obuhvatit ćete svakog dobrog Božijeg roba i na nebu i na Zemlji.

Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu. (Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik)."

39. Dova prije (predaje) selama

473. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na kraju namaza učio:

"Allahumme inni euzu bike min azabi-l-kabri ve euzu bike min fitneti-l-Mesihi-d-dedždžal, ve euzu bike min fitneti-l-mahja ve fitneti-l-memat. Allahumme inni euzu bike mine-l-me'semi ve-l-magremi (Bože moj, utječem Ti se od kaburskog azaba. Tražim utočište kod Tebe od iskušenja Mesihi-Dedždžala. Utječem Ti se od iskušenja ovozemnog života i iskušenja smrti (zagrobnog života). Bože moj, utječem Ti se od grijeha i prezaduženosti)."

Neko mu je rekao:

- Zašto se toliko bojiš prezaduženosti?

"Kad je čovjek prezadužen on bude prinuđen da slaže i da obeća pa iznevjeri (svoje obećanje)."

474. Ebu Bekr es-Siddik, r.a., kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Pouči me dovi koju ću učiti prilikom klanjanja.

٣٩ - باب: الدُّعاءِ قَبْلَ السَّلامِ

٤٧٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يَدْعُو فِي ٱلصَّلاَةِ: (ٱللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ ٱلْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ فِتْنَةِ ٱلْمَسِيحِ ٱلدَّجَّالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ ٱلْمَحْيَا وَفِتْنَةِ ٱلْمَمَاتِ، ٱللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ ٱلْمَأْثَمِ وَٱلْمَغْرَمِ). فَقَالَ لَهُ قَائِلٌ: مَا أَكْثَرَ مَا تَسْتَعِيذُ مِنَ ٱلْمَغْرَمِ؟ فَقَالَ: (إِنَّ ٱلرَّجُلَ إِذَا غَرِمَ، حَدَّثَ فَكَذَبَ، وَوَعَدَ فَأَخْلَفَ).

٤٧٤ : عَنْ أَبِي بَكْرٍ ٱلصِّدِّيقِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ: عَلِّمْنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلاَتِي. قَالَ: (قُلْ: ٱللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلاَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَٱرْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ).

"Uči", rekao mu je on, "*Allahumme inni zalemtu nefsi zulmen kesiren, ve la jagfiru-z-zunube illa ente, fagfirli magfireten min indike verhamni, inneke ente-l-gafuru-r-rahim.* (Bože moj, učinio sam sebi mnogo nasilje. Samo ti opraštaš grijehe, pa mi oprosti svojom milošću i smiluj mi se. Ti si Onaj Koji oprašta i Koji je milostiv.)"

٤٠ - باب: مَا يُتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ بَعْدَ التَّشَهُّدِ

٤٧٥ : حديث ابن مَسْعودٍ رضي الله عنه في التَّشَهُّد تقدم قريبًا، وقال في هذه الرواية بعد قوله: (وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ): (ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنَ ٱلدُّعَاءِ أَعْجَبَهُ إِلَيْهِ فَيَدْعُو).

40. Odabiranje dove nakon posljednjeg sjedenja

475. Ibn Mesud, r.a., prenosi hadis o sjedenju (tešehhud) koji je nedavno spomenut (vidi hadis br. 472). U ovoj predaji nakon riječi: - ...I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik - stoji:

- Zatim će odabrati dovu koja mu se najviše dopada i moliti.

٤١ - باب: التَّسْلِيمِ

٤٧٦ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا سَلَّمَ، قَامَ ٱلنِّسَاءُ حِينَ يَقْضِي تَسْلِيمَهُ، وَمَكَثَ يَسِيرًا قَبْلَ أَنْ يَقُومَ.

41. Predavanje selama

476. Umm Seleme, r.a., kaže:

– Kada god bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., predao selam, žene bi, čim bi on završio izgovaranje selama, ustale, a on bi se, prije nego što bi ustao, još malo zadržao.

٤٢ - باب: يُسَلِّمُ حِينَ يُسَلِّمُ الإِمَامُ

٤٧٧ : عَنْ عِتْبَانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْنَا مَعَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ، فَسَلَّمْنَا حِينَ سَلَّمَ.

42. Ko klanja za imamom predaje selam kada ga predaje imam

477. 'Itban, r.a., kaže:

– Kada smo klanjali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., predavali bismo selam kada bi ga on predavao.

٤٣ - باب: الذِّكْرِ بَعْدَ الصَّلاَةِ

٤٧٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَفْعَ ٱلصَّوْتِ بِالذِّكْرِ، حِينَ يَنْصَرِفُ ٱلنَّاسُ مِنَ ٱلْمَكْتُوبَةِ، كَانَ عَلَى عَهْدِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ. وَقَالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: كُنْتُ أَعْلَمُ إِذَا ٱنْصَرَفُوا بِذَلِكَ إِذَا سَمِعْتُهُ.

43. Zikr poslije namaza

478. Ibn Abbas, r.a., priča da je u

doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., bilo dizanja glasa pri zikru kada bi svijet završio obavezni (farz) namaz.

Ibn Abbas još kaže:

- Znao sam da su završili kada bih čuo taj zikr.

479. Ebu Hurejre, r.a., priča da su Vjerovjesniku, s.a.v.s., došli siromasi i rekli:

- Bogati ljudi će imati visoke položaje i stalno uživanje: klanjaju kao što i mi klanjamo, poste kao što i mi postimo i imaju višak imetka sa kojim čine hadž i umru, bore se na Allahovom putu i dijele milostinju.

"Hoćete li da vam kažem nešto sa čim ćete, ako to budete radili, dostići onog ko vam je umakao a da vas neće niko sustići osim onih koji budu to isto radili? Učite iza svakog namaza po 33 puta *Subhanallah*, *Elhamdulillah* i *Allahu ekber*", rekao im je Poslanik, s.a.v.s.

- Među nama je - kaže prenosilac - kasnije nastalo razmimoilaženje i neki su govorili da treba učiti *Subhanallah* 33 puta, *Elhamdulillah* 33 puta, a *Allahu ekber* 34 puta. Potom sam se obratio (Vjerovjesniku, s.a.v.s.) i on mi reče:

"Uči sve po 33 puta - *Subhanallah*, *Elhamdulillah* i *Allahu ekber*."

480. Mugire ibn Šu'be, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgovarao poslije svakog farz-namaza: *"La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir. Allahumme la mani'a lima a'tajte ve la mu'tije lima mena'te, ve la jenfe'u ze-l-*

٤٧٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ ٱلْفُقَرَاءُ إِلَى ٱلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا: ذَهَبَ أَهْلُ ٱلدُّثُورِ مِنَ ٱلأَمْوَالِ بِالدَّرَجَاتِ ٱلْعُلاَ وَٱلنَّعِيمِ ٱلْمُقِيمِ: يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَلَهُمْ فَضْلُ أَمْوَالٍ، يَحُجُّونَ بِهَا وَيَعْتَمِرُونَ، وَيُجَاهِدُونَ وَيَتَصَدَّقُونَ. قَالَ: (أَلاَ أُحَدِّثُكُمْ بِأَمْرٍ إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِ، أَدْرَكْتُمْ مَنْ سَبَقَكُمْ، وَلَمْ يُدْرِكْكُمْ أَحَدٌ بَعْدَكُمْ، وَكُنْتُمْ خَيْرَ مَنْ أَنْتُمْ بَيْنَ ظَهْرَانَيْهِم، إِلاَّ مَنْ عَمِلَ مِثْلَهُ؟ تُسَبِّحُونَ وَتَحْمَدُونَ وَتُكَبِّرُونَ، خَلْفَ كُلِّ صَلاَةٍ، ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ).

قَالَ الراوي: فَاخْتَلَفْنَا بَيْنَنَا، فَقَالَ بَعْضُنَا: نُسَبِّحُ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ، وَنَحْمَدُ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ، وَنُكَبِّرُ أَرْبَعًا وَثَلاَثِينَ، فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: (تَقُولُ: سُبْحَانَ ٱللهِ، وَٱلْحَمْدُ لِلهِ، وَٱللهُ أَكْبَرُ، حَتَّى يَكُونَ مِنْهُنَّ كُلِّهِنَّ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ).

٤٨٠ : عَنِ ٱلْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ مَكْتُوبَةٍ: (لاَ إِلَٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ ٱلْمُلْكُ، وَلَهُ ٱلْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. ٱللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا

džeddi minke-l-džeddu." (Nema boga osim jednog Allaha. On nema sudruga, Njemu pripada sva vlast i hvala i On je svemoćan. Bože moj, ono što ti daš to ne može niko spriječiti, niti ko može dati ono što Ti ne daš, i niotkakvog truda neće

okrenuti prema prisutnima

أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا ٱلْجَدِّ مِنْكَ ٱلْجَدُّ).

٤٤ ـ باب: يَستَقْبِلُ الإِمَامُ النَّاسَ إِذَا سَلَّمَ

481. Semura ibn Džundeb, r.a., kaže:

– Kad god bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio namaz, on bi se licem okrenuo prema nama.

٤٨١ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِذَا صَلَّى صَلاَةً، أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ.

482. Zejd ibn Halid el-Džuheni, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je klanjao sabah na Hudejbiji nakon kiše koja je pala te noći. Kada je završio namaz, okrenuo se prisutnom svijetu i rekao:

"Da li znate šta vam je vaš Gospodar kazao (objavio)?"

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - odgovorili su oni.

"Neko od mojih robova osvanuo je kao vjernik, a neko kao nevjernik. Onaj ko kaže: - Imali smo kišu Božijom dobrotom i Njegovom milošću, taj vjeruje u Mene, a ne vjeruje u zvijezde. Ali onaj ko kaže: - Imali smo kišu zbog pojave te i te zvijezde, taj ne vjeruje u Mene nego vjeruje u zvijezde."

٤٨٢ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الجُهَنِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: صَلَّى لَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ صَلاَةَ ٱلصُّبْحِ بِالْحُدَيْبِيَةِ، عَلَى إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ ٱللَّيْلِ، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ، أَقْبَلَ عَلَى ٱلنَّاسِ فَقَالَ: (هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ؟): قَالُوا: ٱللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: (أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِفَضْلِ ٱللهِ وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِالْكَوَاكِبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا، فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِالْكَوَاكِبِ).

45. Ko klanja među svijetom pa se sjeti nečega zbog čega treba prekoračivati preko ljudi

٤٥ ـ باب: مَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ فَذَكَرَ حَاجَةً فَتَخَطَّاهُمْ

483. Ukbe, r.a., kaže:

– Kada sam jednom prilikom u Medini klanjao za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., ikindiju, on je predao selam pa onda žurno ustao i prekoračujući preko svijeta otišao do sobe jedne od svojih supruga. Svijet se uplašio njegove žurbe. Kasnije se vratio i primijetio da su se čudili njegovoj žurbi pa im je rekao:

“Sjetio sam se da imam nešto neobrađenog zlata. Ne želim da mi to umjesto Allaha zaokuplja misao pa sam naredio da se to podijeli.”

٤٨٣ : عَنْ عُقْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ وَرَاءَ ٱلنَّبِيِّ ﷺ بِالمَدِينَةِ ٱلْعَصْرَ، فَسَلَّمَ ثُمَّ قَامَ مُسْرِعًا، يَتَخَطَّى رِقَابَ ٱلنَّاسِ، إِلَى بَعْضِ حُجَرِ نِسَائِهِ، فَفَزِعَ ٱلنَّاسُ مِنْ سُرْعَتِهِ، فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ، فَرَأَى أَنَّهُمْ عَجِبُوا مِنْ سُرْعَتِهِ، فَقَالَ: (ذَكَرْتُ شَيْئًا مِنْ تِبْرٍ عِنْدَنَا، فَكَرِهْتُ أَنْ يَحْبِسَنِي، فَأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ).

46. Okretanje imama desno i lijevo

٤٦ - باب: الانصراف عن اليمين والشمال

484. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Neka niko od vas ne ustupa šejtanu ništa od svoga namaza tako što će smatrati svojom dužnošću da se (po završetku namaza) okrene samo na svoju desnu stranu, jer sam mnogo puta vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da se okreće na svoju lijevu stranu.

٤٨٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قال: لاَ يَجْعَلْ أَحَدُكُمْ لِلشَّيْطَانِ شَيْئًا مِنْ صَلاَتِهِ، يَرَى أَنَّ حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ لاَ يَنْصَرِفَ إِلاَّ عَنْ يَمِينِهِ، لَقَدْ رَأَيْتُ ٱلنَّبِيَّ ﷺ كَثِيرًا يَنْصَرِفُ عَنْ يَسَارِهِ.

47. O nekuhanom bijelom luku, crvenom luku i prasi

٤٧ - باب: مَا جَاءَ فِي الثُّومِ النِّيِّءِ وَالبَصَلِ وَالكُرَّاثِ

485. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko je štogod jeo od ove biljke (misleći na bijeli luk), neka ne ulazi u naše džamije.”

- Pitao sam Džabira - kaže prenosilac - na šta je on time mislio?

- Mislim - rekao je Džabir - da je mislio samo na nekuhan.

٤٨٥ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: قال ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ أَكَلَ مِنْ هٰذِهِ ٱلشَّجَرَةِ - يُرِيدُ ٱلثُّومَ - فَلاَ يَغْشَانَا فِي مَسَاجِدِنَا). قَالَ الراوي: قُلْتُ لجَابِرٍ: مَا يَعْنِي بِهِ؟ قَالَ: مَا أُرَاهُ يَعْنِي إِلاَّ نِيئَهُ. وقيل: إِلاَّ نَتْنَهُ.

٤٨٦ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما : أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَعْتَزِلْنَا) . أَوْ قَالَ : (فَلْيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا ، وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ) . وَأَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ أُتِيَ بِقِدْرٍ فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ بُقُولٍ ، فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا ، فَسَأَلَ فَأُخْبِرَ بِمَا فِيهَا مِنَ ٱلْبُقُولِ ، فَقَالَ : (قَرِّبُوهَا) . إِلَى بَعْضِ أَصْحَابِهِ كَانَ مَعَهُ ، فَلَمَّا رَآهُ كَرِهَ أَكْلَهَا ، قَالَ : (كُلْ فَإِنِّي أُنَاجِي مَنْ لاَ تُنَاجِي) .

486. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko je jeo bijeli ili crveni luk, neka se udalji od nas", ili je rekao: "... neka se udalji iz naših džamija i sjedi u svojoj kući!"

Kada je jednom prilikom Vjerovjesniku, s.a.v.s., donesen lonac sa prigotovljenom zeleni, osjetio je neugodan miris pa je upitao od čega dolazi. I kad mu je rečeno kakvo je povrće u loncu, ustupio je to jednome od drugova koji su bili s njim. Kada je vidio da ni on neće da ga jede, rekao je:

"Jedi ti, jer ja razgovaram sa onim s kojim ti ne razgovaraš."

٤٨٧ : وَفِي رواية : أُتِيَ بِبَدْرٍ ، يَعْنِي طَبَقًا ، فِيهِ خَضِرَاتٌ .

487. U jednoj drugoj predaji stoji:

- Donijeta je jedna posuda (*bedr*), tj. tanjir u kojoj je bila zelen.

٤٨ ـ باب: وُضُوءِ الصِّبيَانِ

48. Abdest djece

٤٨٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما : أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ مَرَّ عَلَى قَبْرٍ مَنْبُوذٍ ، فَأَمَّهُمْ وَصَفُّوا عَلَيْهِ .

488. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prošao pokraj jednog osamljenog groba, pa im je imamio, a oni se iza tog groba poredali u safove (za klanjanje dženaze).

٤٨٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ ، أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (ٱلْغُسْلُ يَوْمَ ٱلْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ) .

489. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kupanje petkom dužnost je svakoj punoljetnoj osobi."

٤٩٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما وَقَدْ قَالَ لَهُ رَجُلٌ : شَهِدْتَ ٱلْخُرُوجَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ؟ قَالَ : نَعَمْ ، وَلَوْلاَ مَكَانِي مِنْهُ مَا شَهِدْتُهُ ، يَعْنِي

490. Ibn Abbas, r.a., bio je upitan da li je ikada prisustvovao bajram-namazu sa Allahovim Vjerovjesnikom, s.a.v.s.:

مِنْ صِغَرِهِ، أَتَى ٱلْعَلَمَ ٱلَّذِي عِنْدَ دَارِ كَثِيرِ ابْنِ ٱلصَّلْتِ، ثُمَّ خَطَبَ، ثُمَّ أَتَى ٱلنِّسَاءَ فَوَعَظَهُنَّ، وَذَكَّرَهُنَّ، وَأَمَرَهُنَّ أَنْ يَتَصَدَّقْنَ، فَجَعَلَتِ ٱلْمَرْأَةُ تَهْوِي بِيَدِهَا إِلَى حَلْقِهَا، تُلْقِي فِي ثَوْبِ بِلَالٍ، ثُمَّ أَتَى هُوَ وَبِلَالٌ ٱلْبَيْتَ.

- Jesam - odgovorio je on - a da nisam imao posebno mjesto kod njega, ne bih ni prisustvovao (zbog maloljetnosti).

- (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) je došao na jedan brežuljak blizu kuće Kesira ibn Salta i tu održao prigodni govor. Poslije je prišao ženama, održao i njima govor, savjetovao ih i naredio da dijele milostinju. Žene bi se rukom laćale za vrat i bacale (nakit) na Bilalovu (prostrtu) haljinu. Iza toga on i Bilal otišli su kući.

٤٩ - باب: خُرُوجِ النِّسَاءِ إِلَى المَسَاجِدِ بِاللَّيْـلِ وَالغَلَـسِ

49. Odlazak žena u džamiju noću

٤٩١ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُما، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا ٱسْتَأْذَنَكُمْ نِسَاؤُكُمْ بِاللَّيْلِ إِلَى ٱلْمَسْجِدِ فَأْذَنُوا لَهُنَّ).

491. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada vam vaše žene zatraže izlazak noću u džamiju, vi im dozvolite."

11. O KLANJANJU DŽUME

١١ ـ كتابُ الجُمُعَةِ

1. Obaveznost džume (petkom)

١ ـ باب: فَرْضِ الجُمُعَةِ

492. Ebu Hurejre, r.a., priča da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže:

"Mi smo (po vremenu i primanju Objave) posljednji, a na Sudnjem danu (po obračunu i ulasku u Džennet) prvi, razišli i Allah je nas na to uputio, a ostali svijet u tome nas slijedi: Jevreji svetkuju sutrašnji dan (subotu), a kršćani prekosutrašnji (nedjelju)."

٤٩٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (نَحْنُ الآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بَيْدَ أَنَّهُمْ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِنَا، ثُمَّ هٰذَا الْيَهُودُ غَدًا وَالنَّصَارَى بَعْدَ غَدٍ).

2. Namirisavanje radi džuma-namaza

٢ ـ باب: الطِّيبِ لِلْجُمُعَةِ

493. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Svjedočim za Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

"Kupanje petkom dužnost je svakoj punodobnoj osobi, kao i pranje zuba četkicom (misvakom) i upotreba lijepoga mirisa, ukoliko ga ima."

٤٩٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَشْهَدُ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ على كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَأَنْ يَسْتَنَّ، وَأَنْ يَمَسَّ طِيبًا إِنْ وَجَدَ).

3. Važnost džuma-namaza

٣ ـ باب: فَضْلِ الجُمُعَةِ

494. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko se petkom okupa onako kao što se kupa poslije spolnog akta, a potom krene u džamiju u prvom jutarnjem

٤٩٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنِ ٱغْتَسَلَ يَوْمَ

الجُمُعَةِ غُسْلَ الجَنَابَةِ ثُمَّ راحَ، فَكَأَنَّما قَرَّبَ بَدَنَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ دَجَاجَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الخَامِسَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً، فَإِذَا خَرَجَ الإِمامُ حَضَرَتِ المَلاَئِكَةُ يَسْتَمِعُونَ ٱلذِّكْرَ).

satu (rano), računa mu se nagrada kao da je žrtvovao devu. Onome ko krene u drugom satu kao da je žrtvovao kravu, ko krene u trećem satu kao da je žrtvovao rogata ovna, ko krene u četvrtom satu kao da je žrtvovao kokoš, a ko krene u petom satu, računa mu se kao da je žrtvovao jaje. Kada imam izađe (na minber) meleki pristupe slušanju hutbe."

٤ ـ باب: الدُّهْنِ لِلْجُمُعَةِ

4. **Mazanje kose uljem radi džuma-namaza**

٤٩٥ : عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَغْتَسِلُ رَجُلٌ يَوْمَ الجُمُعَةِ، وَيَتَطَهَّرُ ما ٱسْتَطَاعَ مِنْ طُهْرٍ، وَيَدَّهِنُ مِنْ دُهْنِهِ، أَوْ يَمَسُّ مِنْ طِيبِ بَيْتِهِ، ثُمَّ يَخْرُجُ فَلاَ يُفَرِّقُ بَيْنَ ٱثْنَيْنِ، ثُمَّ يُصَلِّي ما كُتِبَ لَهُ، ثُمَّ يُنْصِتُ إِذَا تَكَلَّمَ الإِمامُ، إِلاَّ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الجُمُعَةِ الأُخْرَى).

495. Selman el-Farisi, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko se petkom okupa, očisti što je bolje moguće, namaže (kosu) uljem ili se namiriše mirisom svoga doma pa izađe u džamiju porano da ne rastavi ni dvojicu džematlija (u safovima), zatim klanja ono što je propisano pa šuti i sluša dok imam drži govor, Allah će mu oprostiti grijehe učinjene u vremenu između ovog i prethodnog džuma-namaza."

٤٩٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: ذَكَرُوا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (ٱغْتَسِلُوا يَوْمَ الجُمُعَةِ وَٱغْسِلُوا رُؤُسَكُمْ وَإِنْ لَمْ تَكُونُوا جُنُبًا، وَأَصِيبُوا مِنَ الطِّيبِ). فقالَ: أَمَّا الْغُسْلُ فَنَعَمْ، وَأَمَّا الطِّيبُ فَلاَ أَدْرِي.

496. Tavus priča da je rekao Ibn Abbasu, r.a.:

– Svijet prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Petkom se okupajte i glave dobro operite, pa makar i ne bili džunupi i namirišite se."

- Da, tako je, što se tiče kupanja, a za namirisavanje ne znam - odgovorio je (Ibn Abbas).

5. Prilikom odlaska u džamiju oblači se najljepša odjeća

٥ ـ باب: يَلْبَسُ أَحْسَنَ مَا يَجِدُ

497. Omer ibn Hattab, r.a., vidio je pred vratima džamije jednu svilenu prugastu odoru i rekao:

- Da ti je, Allahov Poslaniče, kupiti ovu odoru i oblačiti petkom i za vrijeme prijema delegacija kada ti budu dolazile!

Allahov Poslanik je odgovorio:

"Ovu odoru oblači samo osoba koja ne želi imati udjela (u blagodatima) na ahiretu."

Kasnije je Allahovom Poslaniku došlo (na poklon) nekoliko takvih odora pa je jednu od njih dao Omeru ibn Hattabu, r.a.

- Allahov Poslaniče - rekao je Omer - zaogrnuo si me njome, a o odori Utarida (ime osobe koja je prodavala svilenu prugastu odoru) rekao si ono što si rekao!?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori:

"Nisam te njome ogrnuo da bi je ti i oblačio."

Potom je Omer ibn Hattab, r.a., dao njome zaogrnuti svoga (po majci) brata idolopoklonika u Mekki.

٤٩٧ : عَنْ عُمَرَ بْنَ الخَطَّابِ رضي الله عَنْهُ أَنَّه وَجَدَ حُلَّةً سِيَرَاءَ عِنْدَ بَابِ المَسْجِدِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، لَوِ اشْتَرَيْتَ هٰذِهِ، فَلَبِسْتَهَا يَوْمَ الجُمُعَةِ، وَلِلْوَفْدِ إِذَا قَدِمُوا عَلَيْكَ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّمَا يَلْبَسُ هٰذِهِ مَنْ لاَ خَلاَقَ لَهُ فِي الآخِرَةِ). ثُمَّ جاءَتْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مِنْهَا حُلَلٌ، فَأَعْطَى عُمَرَ بْنَ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ مِنْهَا حُلَّةً، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، كَسَوْتَنِيهَا وَقَدْ قُلْتَ فِي حُلَّةِ عُطَارِدٍ ما قُلْتَ؟ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنِّي لَمْ أَكْسُكَهَا لِتَلْبَسَهَا). فَكَسَاهَا عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَخًا لَهُ بِمَكَّةَ مُشْرِكًا.

6. Pranje zuba petkom

٦ ـ باب: السِّوَاكِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

498. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kad bi znao da ne bih svojim sljedbenicima, odnosno svijetu, otežao, naredio bi im pranje zuba četkicom (misvakom) prilikom svakog namaza."

٤٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَالَ: قال رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي، أَوْ عَلَى النَّاسِ، لأَمَرْتُهُمْ بِالسِّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلاَةٍ).

٤٩٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قال رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَكْثَرْتُ عَلَيْكُمْ فِي السِّوَاكِ).

499. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Govorio sam vam više puta da upotrebljavate misvak."

7. Šta se uči petkom na sabah-namazu

500. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s, je učio petkom na sabahu *Elif Lam Mim, tenzilu-l-kitab...* (Es-Sedžde) i *Hel eta alel-insani...* (El-Insan/Ed-Dehr).

8. Klanjanje džume u selima i gradovima

501. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da govori:

"Svi ste vi pastiri i svi ćete biti pitani za svoje stado: vladar (starješina) je pastir i on će biti pitan za njemu povjerene podanike; domaćin je pastir svojih ukućana i bit će odgovoran za svoje stado; supruga je pastirica u domu svoga supruga i odgovarat će za svoje stado; sluga je pastir-čuvar imovine svoga gospodara i odgovoran je za povjerenu mu imovinu."

Mislim da je još rekao:

"Čovjek je čuvar imovine svoga oca i on je za nju odgovoran. Svi ste vi pastiri i svi ste za svoje stado odgovorni."

9. Da li je kupanje obavezno onome koji nije dužan klanjati džumu

502. Hadis koji prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Mi smo (po vremenu primanja Objave) posljednji narod, a na Sudnjem danu (po

٧ - باب: ما يقرأ في صلاة الفجر يوم الجمعة

٥٠٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقْرَأُ فِي الجُمُعَةِ، فِي صَلاَةِ الْفَجْرِ: ﴿الٓمٓ تَنْزِيلُ﴾. السَّجْدَةَ، وَ: ﴿هَلْ أَتَى عَلَى الإِنْسَانِ﴾.

٨ - باب: الجمعة في القرى والمدن

٥٠١ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، الإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْؤُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالخَادِمُ رَاعٍ فِي مالِ سَيِّدِهِ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ). قَالَ: وَحَسِبْتُ أَنْ قَدْ قَالَ: (وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مالِ أَبِيهِ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ).

٩ - باب: هل يجب غسل الجمعة على من لا تجب عليه

٥٠٢ : حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: (نَحْنُ الآخِرُونَ السَّابِقُونَ) تَقَدَّمَ قريبًا، وزاد هنا في آخره. ثُمَّ قَالَ: (حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ، أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ

obraćunu prvi)...” ranije je spomenut (vidi

“Dužnost je svakog punodobnog muslimana da se jednom u svakih sedam dana okupa. Tada će oprati svoju glavu i svoje tijelo.”

10. Sa koje udaljenosti je čovjek dužan doći na džumu i kome je ona obavezna

503. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

– Svijet je iz svojih prebivališta i Avali naselja (periferija Medine na udaljenosti oko četiri milje) dolazio na džumu. Dolazili su po prašini i bili prašnjivi i znojni. Znoj je lio iz njih. Jedan od njih je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je bio kod mene, i Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je rekao:

“Volio bih da ste se za ovaj vaš dan očistili (od prašine i znoja)!”

504. Aiša, r.a., se priča:

– Neki ljudi su radili za svoje izdržavanje i kada bi išli na džumu odlazili bi u istom stanju u kojem bi radili pa im je bilo sugerirano:

“Kad biste se okupali!”

505. Enes ibn Malik, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao džumu kada bi Sunce krenulo (iz zenita ka zapadu).

11. Kada petkom previše ugrije, džuma se može odgoditi dok ne zahladni

506. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada bi bila velika hladnoća, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi poranio sa

١٠ ـ بَابٌ: مِنْ أَيْنَ تُؤْتَى الْجُمُعَةُ، وَعَلَى مَنْ تَجِبُ

٥٠٣ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها قالَتْ: كانَ النَّاسُ يَنْتابُونَ يَوْمَ الجُمُعَةِ مِنْ مَنَازِلِهِمْ وَالْعَوَالِي، فَيَأْتُونَ فِي الْغُبَارِ يُصِيبُهُمُ الْغُبَارُ وَالْعَرَقُ، فَيَخْرُجُ مِنْهُمُ الْعَرَقُ، فَأَتَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ إِنْسَانٌ مِنْهُمْ وَهُوَ عِنْدِي، فَقَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ أَنَّكُمْ تَطَهَّرْتُمْ لِيَوْمِكُمْ هٰذَا).

٥٠٤ :وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْها قالت: كَانَ النَّاسُ مَهَنَةَ أَنْفُسِهِمْ، وَكَانُوا إِذَا رَاحُوا إِلَى الْجُمُعَةِ رَاحُوا فِي هَيْئَتِهِمْ، فَقِيلَ لَهُمْ: (لَوِ ٱغْتَسَلْتُمْ).

٥٠٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يُصَلِّي الجُمُعَةَ حِينَ تَمِيلُ الشَّمْسُ.

١١ ـ بَابٌ: إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

٥٠٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كانَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ إِذَا ٱشْتَدَّ الْبَرْدُ بَكَّرَ بِالصَّلاَةِ، وَإِذَا ٱشْتَدَّ الحَرُّ أَبْرَدَ بِالصَّلاَةِ، يَعْني الْجُمُعَةَ.

klanjanjem džume, a kad bi prigrijalo, odgodio bi klanjanje dok ne zahladni.

١٢ ـ باب: المَشْيِ إِلَى الجُمُعَةِ

٥٠٧ : عَنْ أَبِي عَبْسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ، وَهُوَ ذَاهِبٌ إِلَى الجُمُعَةِ:

سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنِ ٱغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ حَرَّمَهُ ٱللهُ عَلَى النَّارِ).

12. Odlazak na džuma-namaz pješke

507. Ebu ‘Abs, r.a., idući jednom prilikom na džuma-namaz, rekao je:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Onoga čije se noge upraše na Allahovom putu, Allah će sačuvati Vatre.”

١٣ ـ باب: لاَ يُقِيمُ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَيَقْعُدُ مَكَانَهُ

٥٠٨ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُقِيمَ الرَّجُلُ أَخَاهُ مِنْ مَقْعَدِهِ وَيَجْلِسَ فِيهِ. قِيلَ: الجُمُعَةَ؟ قَالَ: الجُمُعَةَ وَغَيْرَهَا.

13. Čovjek ne treba dizati svoga brata da bi sjeo na njegovo mjesto

508. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da čovjek diže svoga brata sa mjesta na koje je on već sjeo da bi on sjeo na to mjesto.

Kada je bio upitan, je li to samo za vrijeme džume, odgovorio je:

- Za vrijeme džume i bilo kog drugog namaza.

١٤ ـ باب: الأَذَانِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

٥٠٩ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النِّدَاءُ يَوْمَ الجُمُعَةِ، أَوَّلُهُ إِذَا جَلَسَ الإِمَامُ عَلَى المِنْبَرِ، عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما، فَلَمَّا كَانَ عُثْمَانُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكَثُرَ النَّاسُ، زَادَ النِّدَاءَ الثَّالِثَ عَلَى الزَّوْرَاءِ.

14. Ezan petkom

509. Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

– U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera, r.a., prvi ezan bi se petkom proučio kada bi imam sjeo na minber. Kada je za halifu izabran Osman, r.a., i broj muslimana se uvećao, dodat je treći ezan na Zevrau (ime mjesta na medinskoj tržnici).

١٥ ـ باب: المُؤَذِّنِ الوَاحِدِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

٥١٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، في رواية قَالَ: لَمْ يَكُنْ لِلنَّبِيِّ ﷺ مُؤَذِّنٌ غَيْرُ وَاحِدٍ، وَكَانَ التَّأْذِينُ يَوْمَ الجُمُعَةِ حِينَ

15. Jedan mujezin petkom

510. Saib ibn Jezid, r.a., u drugoj predaji kaže:

يَجْلِسُ الإِمامُ، يَعْني عَلَى الْمِنْبَرِ.

...Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao samo jednog mujezina i ezan se petkom učio kada bi imam sjedao (na minber).

١٦ - باب: يُجيب الأَذانَ عَلى المِنْبَرِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

16. Imam uči (u sebi) ezan na minberu kada čuje ezan (mujezina)

٥١١ : عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَوْمَ الجُمُعَةِ، فَلَمَّا أَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ، قَالَ: ٱللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ، قَالَ مُعَاوِيَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: ٱللهُ أَكْبَرُ ٱللهُ أَكْبَرُ، قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ: وَأَنا، فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ ٱللهِ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ: وَأَنَا، فَلَمَّا قَضَى التَّأْذِينَ، قَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَلَى هٰذَا الْمَجْلِسِ، حِينَ أَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ، يَقُولُ ما سَمِعْتُمْ مِنِّي مِنْ مَقَالَتِي.

511. Prenosi se da je Muavija ibn Ebu Sufjan, r.a., sjeo jednog petka na minberu i kada je mujezin, učeći ezan, izgovorio: *Allahu ekber, Allahu ekber*, i Muavija, r.a., je izgovarao: *Allahu ekber, Allahu ekber*. Kad je mujezin izgovarao: *Ešhedu en la ilahe illallah*, Muavija je izgovorio:

- I ja (svjedočim da nema boga osim Allaha).

Kad je mujezin izgovorio: *Ešhedu enne Muhammeden resulullah*, izgovorio je:

- I ja (svjedočim da je Muhammed Božiji poslanik).

A kada je mujezin završio ezan, rekao je:

- Ljudi, čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako na ovom mjestu, dok mujezin uči ezan, izgovara ono što ste sada čuli da ja izgovaram.

١٧ - باب: الخُطْبَةِ عَلَى المِنْبَرِ

17. Učenje hutbe na minberu

٥١٢ : حديث سهلِ بن سعدٍ في أَمْرِ المِنْبَرِ تَقَدَّمَ وذِكْرُ صلاتِهِ عليه ورجوعه القَهْقَرى وزاد في هذه الرِّوايةِ: فَلَمَّا فَرَغَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ: (يا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّمَا صَنَعْتُ هٰذَا لِتَأْتَمُّوا وَلِتَعَلَّمُوا صَلاَتِي).

512. Hadis koji prenosi Sehl ibn Sa'd, r.a., o minberu je spomenut (vidi hadis 249). Sehl spominje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na njemu klanjao i natraške sišao. U ovoj predaji on još prenosi:

- ...a kada je završio, okreno se svijetu i rekao: "O ljudi, ja sam ovo učinio kako biste me mogli oponašati i naučiti kako sam ja obavljao namaz."

٥١٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كانَ جِذْعٌ يَقُومُ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا وُضِعَ لَهُ الْمِنْبَرُ، سَمِعْنَا

513. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Bio je (u džamiji) jedan panj na kome je stajao Vjerovjesnik, s.a.v.s. Kada mu je postavljen minber, čuli smo iz tog panja glasove poput mučanja deve (pri porodu) sve dok Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije sišao i na njega stavio svoju ruku.

لِلْجِذْعِ مِثْلَ أَصْوَاتِ الْعِشَارِ، حَتَّى نَزَلَ النَّبِيُّ ﷺ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ.

١٨ - باب: الخُطْبَةِ قَائِماً

514. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., držao je hutbu stojeći, zatim bi sjeo, potom opet ustao, kao što vi sada radite.

عنهما قال: كان النبي ﷺ يخطب قَائِمًا، ثُمَّ يَقْعُدُ، ثُمَّ يَقُومُ، كما تَفْعَلُونَ الآنَ.

19. Ko je u hutbi, nakon zahvale, govorio *emma ba'du* (a potom)

١٩ - باب: مَنْ قَالَ فِي الخُطْبَةِ بَعْدَ الثَّنَاءِ: أَمَّا بَعْدُ

515. Amr ibn Taglib, r.a., prenosi da je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesen prihod (zekat iz Bahrejna) ili neka ratna dobit i da ga je on razdijelio tako da je nekim ljudima dao, a neke izostavio. Kasnije je čuo da su ga oni koje je izostavio korili pa je on zahvalio Allahu i pohvalio Ga, a potom rekao: "A potom (*emma ba'du*), Allaha mi, ja sam nekom dao (ispomoć), a nekog sam izostavio. Onaj koga sam izostavio, draži mi je od onoga kome sam udijelio. Nekim sam ljudima udijelio imovinu zbog toga što sam osjetio u njihovim srcima nestrpljivost i neodlučnost. Kod nekih ljudi oslonio sam se na imućstvo i dobrotu koje im je Allah stavio u srca. Amr ibn Taglib je među njima."

- Tako mi Allaha, draža mi je bila ta riječ Allahova Poslanika, s.a.v.s., od (najboljih) crvenkastih deva! - (dodao je Amr).

٥١٥ : عَنْ عَمْرِو بْنِ تَغْلِبَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أُتِيَ بِمَالٍ، أَوْ بِسَبْيٍ، فَقَسَمَهُ، فَأَعْطَى رِجَالاً وَتَرَكَ رِجالاً، فَبَلَغَهُ أَنَّ الَّذِينَ تَرَكَ عَتِبُوا، فَحَمِدَ ٱللهَ ثُمَّ أَثْنَىٰ عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ، فَوَٱللهِ إِنِّي لَأُعْطِي الرَّجُلَ وَأَدَعُ الرَّجُلَ، وَالَّذِي أَدَعُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الَّذِي أُعْطِي، وَلٰكِنْ أُعْطِي أَقْوَامًا لِمَا أَرَى فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الجَزَعِ وَالْهَلَعِ، وَأَكِلُ أَقْوَامًا إِلَى ما جَعَلَ ٱللهُ فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْغِنَى وَالْخَيْرِ، فِيهِمْ عَمْرُو بْنُ تَغْلِبَ). فَوَٱللهِ ما أُحِبُّ أَنَّ لِي بِكَلِمَةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ حُمْرَ النَّعَمِ.

٥١٦ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَامَ عَشِيَّةً بَعْدَ الصَّلاَةِ، فَحَمِدَ الله تعالى وَأَثْنَىٰ عَلَى ٱللهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ).

516. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao jedne večeri poslije jacije, izgovorio zahvalu Allahu Uzvišenom i pohvalio Allaha kako Mu dolikuje, a onda rekao: "A potom (*emma ba'du*)."

٥١٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَعِدَ النَّبِيُّ ﷺ الْمِنْبَرَ، وَكَانَ آخِرَ مَجْلِسٍ جَلَسَهُ، مُتَعَطِّفًا مِلْحَفَةً عَلَى مَنْكِبَيْهِ، قَدْ عَصَبَ رَأْسَهُ بِعِصَابَةٍ دَسِمَةٍ، فَحَمِدَ ٱللهَ وَأَثْنَىٰ عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَيُّهَا النَّاسُ إِلَيَّ). فَثَابُوا إِلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ هٰذا الحَيَّ مِنَ الأَنْصَارِ، يَقِلُّونَ وَيَكْثُرُ النَّاسُ، فَمَنْ وَلِيَ شَيْئًا مِنْ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ ﷺ، فَٱسْتَطَاعَ أَنْ يَضُرَّ فِيهِ أَحَدًا أَوْ يَنْفَعَ فِيهِ أَحَدًا، فَلْيَقْبَلْ مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَيَتَجَاوَزْ عَنْ مُسِيئِهِمْ).

517. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Na posljednjem okupljanju kome je prisustvovao Vjerovjesnik, s.a.v.s., se popeo na minber u ogrtaču prebačenom preko ramena i crnim sarukom na glavi. Zahvalio se Allahu i pohvalio Ga, a onda rekao:

"O ljudi, priđite bliže!"

Kad su se okupili oko njega, on reče:

"A potom! Ovo pleme ensarija smanjuje se, a ostali muslimanski svijet množi, pa onaj ko od sljedbenika Muhammedovih, s.a.v.s., bude imao vlast i mogne u tom vremenu nekome naškoditi ili nekome koristiti, neka im (ensarijama) njihovo dobro djelo primi, a preko ružnog prijeđe."

٢٠ ـ باب: إِذَا رَأَى الإِمَامُ رَجُلًا جَاءَ وَهُوَ يَخْطُبُ، أَمَرَهُ أَنْ يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ

20. Kada imam učeći hutbu vidi nekog da je došao, naredit će mu da klanja dva rekata

٥١٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ، وَالنَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ النَّاسَ يَوْمَ الجُمُعَةِ، فَقَالَ: (أَصَلَّيْتَ يَا فُلاَنُ). قَالَ: لاَ، قَالَ: (قُمْ فَٱرْكَعْ).

518. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio jednog petka hutbu, dođe jedan čovjek i on mu reče:

"O ti i ti, jesi li klanjao?"

- Nisam - odgovori on.

"Ustani i klanjaj", reče mu on.

21. Dova za kišu za vrijeme hutbe petkom

٢١ - باب: الاسْتِسْقَاءِ فِي الخُطْبَةِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

519. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., zadesila je narod sušna godina, i dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednog petka držao hutbu na minberu, ustade jedan beduin i reče:

- Allahov Poslaniče, stoka propade, a djeca ogladnješe, pa moli Allaha za nas!

Tada je on podigao svoje ruke, a na nebu nismo vidjeli ni oblačka. Kunem se Onim u Čijoj je vlasti moj život, on ih nije ni spustio, a oblak se nadvisio poput brda. Vidio sam kišu kako pada po njegovoj bradi, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bijaše još ni sišao s minbera. Tako smo kisnuli toga dana, zatim sutradan i sljedećeg dana iza njega sve do drugog petka, kad usta onaj beduin ili neko drugi i reče:

- Allahov Poslaniče, zgrade se porušiše, a stoka se poguši! Moli Allaha za nas.

Tada je on opet podigao svoje ruke i izgovorio:

“Bože moj, (spusti kišu) oko nas, a ne na nas!”

I skoro da nije ni pokazao rukom na okolinu, a oblak se rastopi i Medina se ukaza poput kotline a dolinom “Kanat” tekla je voda mjesec dana. Niko iz te doline nije došao a da nije pričao o toj obilatoj kiši.

٥١٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: أَصَابَتِ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ، فَبَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ، قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، هَلَكَ المَالُ وَجَاعَ الْعِيَالُ، فَٱدْعُ ٱللهَ لَنَا. فَرَفَعَ يَدَيْهِ، وَما نَرَى فِي السَّمَاءِ قَزَعَةً، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا وَضَعَهُما حَتَّى ثَارَ السَّحَابُ أَمْثَالَ ٱلْجِبَالِ، ثُمَّ لَمْ يَنْزِلْ عَنْ مِنْبَرِهِ حَتَّى رَأَيْتُ المَطَرَ يَتَحَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ ﷺ، فَمُطِرْنَا يَوْمَنَا ذٰلِكَ، وَمِنَ الْغَدِ وَبَعْدَ الْغَدِ، وَالَّذِي يَلِيهِ، حَتَّى الْجُمُعَةِ الأُخْرَى. وَقامَ ذٰلِكَ الأَعْرَابِيُّ، أَوْ قَالَ غَيْرُهُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، تَهَدَّمَ الْبِنَاءُ وَغَرِقَ المَالُ، فَٱدْعُ ٱللهَ لَنَا. فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلاَ عَلَيْنَا). فَمَا يُشِيرُ بِيَدِهِ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ السَّحَابِ إِلاَّ ٱنْفَرَجَتْ، وَصَارَتِ المَدِينَةُ مِثْلَ الجَوْبَةِ، وَسَالَ الْوَادِي قَنَاةُ شَهْرًا، وَلَمْ يَجِئْ أَحَدٌ مِنْ نَاحِيَةٍ إِلاَّ حَدَّثَ بِالْجَوْدِ.

٢٢ - باب: الإِنْصَاتِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

وَالإمامُ يَخْطُبُ

22. Šutnja petkom dok imam uči hutbu

520. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ako kažeš onom pokraj sebe: 'Šuti!' dok imam petkom uči hutbu, pogriješio si."

٥٢٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الجُمُعَةِ: أَنْصِتْ، وَالإِمامُ يَخْطُبُ، فَقَدْ لَغَوْتَ).

23. Sretno vrijeme petkom

٢٣ - باب: السَّاعَةِ الَّتِي فِي يَومِ الجُمُعَةِ

521. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., spomenuo petak i rekao:

"U njemu ima jedan sat (sretni trenutak) i ako rob-musliman koji ustrajno klanja, Allaha za nešto zamoli, On će mu to i dati."

Poslanik je rukom pokazao da je to vrijeme kratko.

٥٢١ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ذَكَرَ يَوْمَ الجُمُعَةِ، فَقَالَ: (فِيهِ سَاعَةٌ، لاَ يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ، وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي، يَسْأَلُ ٱللهَ تَعَالَى شَيْئًا، إِلاَّ أَعْطَاهُ إِيَّاهُ). وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا.

24. Kada svijet za vrijeme džume ode od imama

٢٤ - باب: إِذَا نَفَرَ النَّاسُ عَنِ الإِمَامِ فِي صَلاَةِ الجُمُعَةِ

522. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Dok smo klanjali (džumu) sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., stigla je karavana (iz Sirije) natovarena hranom i prisutni su se njoj toliko okrenuli da ih je sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., ostalo samo dvanaest, pa je objavljen ajet: *...a kada vide kakvu trgovinu ili zabavu, oni joj se okrenu, a tebe ostave stojeći (na minberu)...* (El-Džumu'a, 11.)

٥٢٢ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَيْنَما نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، إِذْ أَقْبَلَتْ عِيرٌ تَحْمِلُ طَعَامًا، فَالْتَفَتُوا إِلَيْهَا حَتَّى ما بَقِيَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِلاَّ ٱثْنَا عَشَرَ رَجُلًا، فَنَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا ٱنْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا﴾.

25. Klanjanje prije i poslije džume

٢٥ - باب: الصَّلاَةِ بَعدَ الجُمُعَةِ وَقَبلَهَا

523. Ibn Omer, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao prije podne dva, a i poslije podne dva rekata, dva rekata poslije akšama u svojoj sobi i dva rekata poslije (farza) jacije. Poslije džume nije klanjao ništa dok se ne bi vratio (kući) gdje bi klanjao opet dva rekata.

٥٢٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كانَ يُصَلِّي : قَبْلَ الظُّهْرِ رَكْعَتَيْنِ، وَبَعْدَهَا رَكْعَتَيْنِ، وَبَعْدَ المَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ، وَبَعْدَ الْعِشَاءِ رَكْعَتَيْنِ، وَكانَ لاَ يُصَلِّي بَعْدَ الجُمُعَةِ حَتَّى يَنْصَرِفَ، فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ.

12. O STRAHU

١٢ ـ كتاب الخَوف

1. Klanjanje u vrijeme opasnosti

524. Abdullah ibn Omer, r.a., priča:

– Kad sam bio na vojni sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., prema Nedždu, rasporedili smo se prema neprijatelju i postavili u redove. Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao da nam klanja i sa njim je ustala jedna grupa, dok je druga ostala okrenuta prema neprijatelju. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sa onima koji su bili s njim obavio ruku' i dvije sedžde pa su se oni povratili na mjesto grupe koja nije klanjala. Sada su ovi došli i Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavio je sa njima jedan rekat i dvije sedžde i predao selam, a zatim je svaki od njih ustao i obavio sam po sebi još jedan rekat i dvije sedžde.

١ ـ باب: صَلاَةِ الخَوْفِ

٥٢٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قِبَلَ نَجْدٍ، فَوَازَيْنَا الْعَدُوَّ، فَصَافَفْنَا لَهُمْ، فَقَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُصَلِّي لَنَا، فَقَامَتْ طَائِفَةٌ مَعَهُ وَأَقْبَلَتْ طَائِفَةٌ عَلَى الْعَدُوِّ، وَرَكَعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِمَنْ مَعَهُ وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ ٱنْصَرَفُوا مَكَانَ الطَّائِفَةِ الَّتِي لَمْ تُصَلِّ، فَجَاؤُوا فَرَكَعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِهِمْ رَكْعَةً وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ سَلَّمَ، فَقَامَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ فَرَكَعَ لِنَفْسِهِ رَكْعَةً وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ.

2. Klanjanje u vrijeme opasnosti stojeći ili jašući

525. (Nafi) od Ibn Omera, r.a., u jednoj predaji prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"A ako su neprijatelji brojniji, neka (vjernici) klanjaju stojeći na nogama ili jašući."

٢ ـ باب: صَلاَةِ الخَوْفِ رِجالاً وَرُكْبَاناً

٥٢٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ في رواية قَالَ: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (وَإِنْ كانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ، فَلْيُصَلُّوا قِيَامًا وَرُكْبَانًا).

3. Namaz progonitelja i progonjenog, jašući i mimikom

526. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je rekao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., po povratku iz Bitke el-Ahzab, rekao nam je: "Neka niko ne klanja ikindiju prije (nego se stigne do plemena) Benu Kurejza."

Neke od njih vrijeme ikindije zateklo je u putu pa su rekli:

- Nećemo klanjati dok ne stignemo u Benu Kurejzu.

Drugi su rekli:

- Ne, mi ćemo klanjati (ikindiju), jer Poslanikova namjera nije bila to (kako su ovi razumjeli).

Kasnije je to ispričano Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on nikoga nije ukorio.

٣ - باب: صَلاَةِ الطَّالِبِ وَالمطلُوبِ رَاكِباً وَإِيمَاءً

٥٢٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لَنَا لَمَّا رَجَعَ مِنَ الأَحْزَابِ: (لاَ يُصَلِّيَنَّ أَحَدٌ الْعَصْرَ إِلاَّ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ). فَأَدْرَكَ بَعْضَهُمُ الْعَصْرُ فِي الطَّرِيقِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لاَ نُصَلِّي حَتَّى نَأْتِيَهَا، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ نُصَلِّي، لَمْ يُرِدْ مِنَّا ذٰلِكَ، فَذَكَرُوا لِلنَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ يُعَنِّفْ أَحَدًا مِنْهُمْ.

13. O BAJRAMIMA

١٣ ـ كتابُ العيدَين

1. Upotreba kratkih kopalja i štitova na dan Bajrama

١ ـ باب: الحِرَابِ وَالدَّرَقِ يَوْمَ العيدِ

527. Aiša, r.a., priča:

– Unišao je kod mene Allahov Poslanik, s.a.v.s., i zatekao dvije sluškinje kako pjevaju buasku pjesmu (pjesma o ratu vođenom u predislamskom periodu između plemena Evs i Hazredž). On se ispružio na postelji i okrenuo lice na drugu stranu. U tom je ušao Ebu Bekr, izgrdio me i rekao:

- Zar šejtanska frula kod Allahova Poslanika?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., se tada okrenuo njemu i rekao:

"Pusti (ih neka pjevaju)."

Kad je Ebu Bekr svratio pažnju na nešto drugo, signalizirala sam im da izađu i one su izašle.

٥٢٧ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - قالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَعِنْدِي جارِيَتَانِ، تُغَنِّيَانِ بِغِنَاءِ بُعَاثٍ، فَٱضْطَجَعَ عَلَى الْفِرَاشِ وَحَوَّلَ وَجْهَهُ، وَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ فَٱنْتَهرَنِي، وَقَالَ: مِزْمارَةُ الشَّيْطَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ؟، فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (دَعْهُمَا). فَلَمَّا غَفَلَ غَمَزْتُهُمَا فَخَرَجَتَا.

2. Uzimanje jela prije odlaska u džamiju na dan Ramazanskog bajrama

٢ ـ باب: الأَكْلِ يَومَ الفِطْرِ قَبْلَ الخُرُوجِ

528. Enes, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi izlazio jutrom na Ramazanski bajram dok ne bi pojeo nekoliko hurmi.

U drugoj predaji on je izjavio da ih je jeo u neparnom broju.

٥٢٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لاَ يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمَراتٍ. وَفي رواية عَنْهُ قالَ: وَيَأْكُلُهُنَّ وِتْرًا.

3. Jelo na dan Kurban-bajrama

٣ ـ باب: الأَكْلِ يَومَ النَّحْرِ

529. El-Bera', r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je, držeći hutbu, rekao:

"Zaista, prvo što ćemo uraditi na ovaj naš dan jeste da klanjamo a potom se

٥٢٩ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَخْطُبُ، فَقَالَ: (إِنَّ أَوَّلَ ما نَبْدَأُ بِهِ في يَوْمِنَا هٰذَا أَنْ نُصَلِّيَ، ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرَ، فَمَنْ فَعَلَ، فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا).

vratimo i zakoljemo kurban. Ko tako postupi, postupio je prema našem sunnetu (ispravno)."

٥٣٠ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ ، قَالَ: خَطَبَنَا النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ الأَضْحَى بَعْدَ الصَّلاَةِ، فَقَالَ: (مَنْ صَلَّى صَلاَتَنَا، وَنَسَكَ نُسُكَنَا، فَقَدْ أَصَابَ النُّسُكَ، وَمَنْ نَسَكَ قَبْلَ الصَّلاَةِ، فَإِنَّهُ قَبْلَ الصَّلاَةِ وَلاَ نُسُكَ لَهُ). فَقَالَ أَبُو بُرْدَةَ بْنُ نِيَارٍ، خَالُ الْبَرَاءِ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَإِنِّي نَسَكْتُ شَاتِي قَبْلَ الصَّلاةِ، وعَرَفْتُ أَنَّ الْيَوْمَ يَوْمُ أَكْلٍ وَشُرْبٍ، وَأَحْبَبْتُ أَنْ تَكُونَ شَاتِي أَوَّلَ شَاةٍ تُذْبَحُ في بَيْتِي، فَذَبَحْتُ شَاتِي وَتَغَدَّيْتُ قَبْلَ أَنْ آتِيَ الصَّلاَةَ، قَالَ: (شَاتُكَ شَاةُ لَحْمٍ). قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَإِنَّ عِنْدَنَا عَنَاقًا لَنَا جَذَعَةً، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ شَاتَيْنِ، أَفَتَجْزِي عَنِّي؟ قَالَ: (نَعَمْ، وَلَنْ تَجْزِيَ عَنْ أَحَدٍ بَعْدَكَ).

530. El-Bera', r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je, držeći hutbu na dan Kurban-bajrama poslije obavljenog bajramskog namaza, rekao:

"Ko klanja namaz kao mi i zakolje kurban kao mi, njegov kurban bit će ispravan, a ko ga zakolje prije obavljenog bajramskog namaza ne računa mu se da je zaklao kurban."

Tada Ebu Burde ibn Nijar, daidža Beraov reče:

- Allahov Poslaniče, ja sam zaklao ovcu prije bajram-namaza jer sam mislio da je ovaj dan, dan jedenja i pijenja, pa sam želio da moja ovca bude prva ovca koja će se zaklati u mojoj kući i tako sam je zaklao i doručkovao prije nego sam došao na bajram-namaz.

"Tvoja ovca je ovca zaklana samo radi mesa", odgovori on.

- Allahov Poslaniče, mi imamo mladu kozu, u osmom mjesecu, koja mi je draža nego dvije ovce, pa da li mi je ona dovoljna (na ime kurbana)?

"Da, ali samo za tebe i ni za koga drugog", dodade on.

٤ - باب: الخُرُوجِ إِلَى الْمُصَلَّى بغير منبر

4. Izlazak na musallu bez minbera

٥٣١ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَالأَضْحَى إِلَى الْمُصَلَّى، فَأَوَّلُ شَيْءٍ يَبْدَأُ بِهِ الصَّلاَةُ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ، فَيَقُومُ مُقَابِلَ النَّاسِ، وَالنَّاسُ جُلوسٌ عَلَى صُفُوفِهِمْ، فَيَعِظُهُمْ وَيُوصِيهِمْ

531. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., izlazio bi na prvi dan Ramazanskog i Kurbanskog bajrama na musallu. Prvo što bi uradio bilo bi klanjanje bajram-namaza. Potom bi se okrenuo i stao prema svijetu. I dok

وَيَأْمُرُهُمْ: فَإِنْ كانَ يُرِيدُ أَنْ يَقْطَعَ بَعْثًا قَطَعَهُ، أَوْ يَأْمُرَ بِشَيْءٍ أَمَرَ بِهِ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ. قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: فَلَمْ يَزَلِ النَّاسُ عَلَى ذٰلِكَ حَتَّى خَرَجْتُ مَعَ مَرْوَانَ، وَهُوَ أَمِيرُ المَدِينَةِ، فِي أَضْحَى أَوْ فِطْرٍ، فَلَمَّا أَتَيْنَا المُصَلَّى، إِذَا مِنْبَرٌ بَنَاهُ كَثِيرُ بْنُ الصَّلْتِ، فَإِذَا مَرْوانُ يُرِيدُ أَنْ يَرْتَقِيَهُ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ، فَجَبَذْتُ بِثَوْبِهِ، فَجَبَذَنِي، فَارْتَفَعَ فَخَطَبَ قَبْلَ الصَّلاةِ، فَقُلْتُ لَهُ: غَيَّرْتُمْ وَٱللهِ، فَقَالَ: يا أَبَا سَعِيدٍ، قَدْ ذَهَبَ ما تَعْلَمُ، فَقُلْتُ: ما أَعْلَمُ وَٱللهِ خَيْرٌ مِمَّا لاَ أَعْلَمُ، فَقَالَ: إِنَّ النَّاسَ لَمْ يَكُونُوا يَجْلِسُونَ لَنَا بَعْدَ الصَّلاَةِ، فَجَعَلْتُهَا قَبْلَ الصَّلاَةِ.

bi svijet sjedio u safovima, održao bi predavanje, davao savjete i zapovijedao im koristan rad. Ukoliko bi htio odvojiti kakvo izaslanstvo, odvojio bi ga, ako bi htio nešto narediti, naredio bi, a potom bi se vratio kući.

Ebu Seid kaže:

- Tako je svijet postupao sve dok jednog Kurbanskog ili Ramazanskog bajrama nisam izašao sa Mervanom, koji je tada bio upravitelj Medine. Kad smo došli do musalle, ugledasmo minber koji je napravio Kesir ibn Salt. Mervan je htio na njega popeti, prije nego što je klanjao ja sam ga povukao za odjeću, ali je on trgnuo (izvukao odjeću), izašao na minber i održao hutbu prije klanjanja. Ja mu rekoh:

- Boga mi, izmijenili ste redoslijed!

- Ebu Seide - odgovori on - ono što ti znaš, prošlo je.

- Boga mi - dodadoh - ono što znam bolje je od onoga što ne znam.

Mervan nastavi:

- Svijet ne sjedi poslije obavljenog namaza da sluša hutbu (predavanje) pa sam ja zato i održao predavanje prije namaza.

٥ ـ باب: المَشْيِ وَالرُّكُوبِ إِلَى العِيدِ، وَالصَّلاَةِ قَبْلَ الخُطْبَةِ

5. Odlazak na bajram-namaz pješice i jašući - klanjanje (bajrama) prije hutbe, bez ezana i ikameta

٥٣٢ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ، وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ، قَالاَ: لَمْ يَكُنْ يُؤَذَّنُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَلاَ يَوْمَ الأَضْحَى.

532. Ibn Abbas, r.a., i Džabir ibn Abdullah, r.a., kažu:

– Za Ramazanski i Kurbanski bajram-namaz ezan se nije učio.

٦ ـ باب: الخُطْبَةِ بَعْدَ العِيدِ

٥٣٣ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: شَهِدْتُ الْعِيدَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمانَ رَضِيَ ٱللهُ

6. Hutba poslije bajram-namaza

533. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Prisustvovao sam bajram-namazu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., a i sa Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, r.a., i svi su oni klanjali bajram prije hutbe.

7. Šta je najvrednije činiti u danima Kurban-bajrama (prva tri dana)

534. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s. rekao:

"U danima Kurban-bajrama (tešrika) nema vrednijeg posla od uobičajenog učenja tekbira u ovih prvih deset dana (zu-l-hidždžeta)".

- Pa ni borba (džihad) na Allahovom putu? - upitali su (ashabi).

"Ni borba - odgovorio je on, izuzev borbe čovjeka koji je izašao da se bori protiv neprijatelja, svojim životom i svojim imetkom pa se ne vrati ni sa čim od toga."

8. Tekbiri u danima boravka na mini i pri odlasku na Arefat

535. Muhammed ibn Bekr es-Sekafi kaže da je dok su išli sa Mine na Arefat upitao Enesa, r.a.:

- Kako ste vi prakticirali telbijju sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s.?

- Onaj ko je htio izgovarao je telbijju i niko mu za to nije stavljao prigovor, a onaj ko je htio, izgovarao je tekbir i niko mu za to nije prigovarao.

عَنْهُمْ، فَكُلُّهُمْ، كانُوا يُصَلُّونَ قَبْلَ الخُطْبَةِ.

٧ - باب: فَضْلِ العَمَلِ فِي أَيَّامِ التَّشْرِيقِ

٥٣٤ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (مَا الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلُ مِنْهَا فِي هَذَا الْعَشْرِ). قَالُوا: وَلاَ ٱلْجِهَادُ؟ قَالَ: (وَلاَ ٱلْجِهَادُ، إِلاَّ رَجُلٌ خَرَجَ يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَلَمْ يَرْجِعْ بِشَيْءٍ).

٨ - باب: التَّكْبِيرِ أَيَّامَ مِنًى وَإِذَا غَدَا إِلَى عَرَفَةَ

٥٣٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ التَّلْبِيَةِ: كَيْفَ كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ؟ قَالَ: كَانَ يُلَبِّي المُلَبِّي لاَ يُنْكَرُ عَلَيْهِ، وَيُكَبِّرُ المُكَبِّرُ فَلاَ يُنْكَرُ عَلَيْهِ.

٩ - باب: النَّحْرِ وَالذَّبْحِ بِالْمُصَلَّى يَوْمَ النَّحْرِ

9. Klanje kurbana na Kurban-bajram na musalli

٥٣٦ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَنْحَرُ، أَوْ يَذْبَحُ بِالْمُصَلَّى.

536. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klao kurban na musalli.

10. Korišćenje drugog puta pri povratku s bajram-namaza

١٠ ـ باب: مَنْ خَالَفَ الطَّرِيقَ إِذَا رَجَعَ يومَ العِيدِ

٥٣٧ : عَنْ جابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ ﷺ، إِذَا كانَ يَوْمُ عِيدٍ، خَالَفَ الطَّرِيقَ.

537. Džabir, r.a., kaže:

– Na dan Bajrama Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi se vraćao (sa musalle) drugim putem.

٥٣٨ : حديث عائشة رضي الله عنها في أمرِ الحبشة تَقَدَّمَ، وزاد في هذه الرواية: فَزَجَرَهُمْ عُمَرُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (دَعْهُمْ، أَمْنًا بَنِي أَرْفِدَةَ).

538. Hadis koji prenosi Aiša, r.a., o Etiopljanima spomenut je ranije (vidi hadis br. 286), a u ovoj predaji se još kaže: - ... i Omer ih ukori pa mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Ostavi ih! Ja sam obećao zaštitu Benu Erfidu."

١٤ ـ كتاب الوتر

14. O VITRU

١ ـ باب: مَا جَاءَ فِي الْوِتْرِ

1. Šta je rečeno o vitru

٥٣٩ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنْ صَلاَةِ اللَّيْلِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (صَلاَةُ ٱللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى، فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمُ الصُّبْحَ صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً، تُوتِرُ لَهُ ما قَدْ صَلَّى).

539. Ibn Omer, r.a., kaže da je neko pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za noćno klanjanje pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s, odgovorio:

"Noćno klanjanje sastoji se od po dva rekata, a kada se neko od vas bude bojao da je tu vrijeme sabaha, klanjat će još jedan rekat koji će mu biti vitr zajedno sa onim što je već ranije klanjao."

٥٤٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كانَ يُصَلِّي إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً، كانَتْ تِلْكَ صَلاَتَهُ - تَعْنِي بِٱللَّيْلِ - فَيَسْجُدُ السَّجْدَةَ مِنْ ذٰلِكَ قَدْرَ ما يَقْرَأُ أَحَدُكُمْ خَمْسِينَ آيَةً، قَبْلَ أَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ، وَيَرْكَعُ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلاَةِ الْفَجْرِ، يَضْطَجِعُ عَلَى شِقِّهِ الأَيْمَنِ، حَتَّى يأْتِيَهُ المُؤَذِّنُ لِلصَّلاَةِ.

540. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, klanjao po jedanaest rekata. To je bilo njegovo klanjanje noću. Na sedždi bi ostao ne dižući glavu koliko bi neko od vas mogao proučiti pedeset ajeta. I klanjao bi dva rekata prije sabahskog farza a zatim bi legao na desnu stranu i tako ostao dok mu ne bi došao mujezin da klanja farz.

٢ ـ باب: سَاعَاتِ الوِتْرِ

2. Vrijeme klanjanja vitr-namaza

٥٤١ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُلَّ اللَّيْلِ أَوْتَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، وَٱنْتَهَى وِتْرُهُ إِلَى السَّحَرِ.

541. Aiša, r.a., kaže:

– Cijela noć je vrijeme u kojem bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao vitr, a isticalo bi sa pojavom zore.

٣ ـ باب: لِيَجْعَلْ آخِرَ صَلاَتِهِ وِتْراً

3. Neka posljednji namaz klanjača bude vitr-namaz

٥٤٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱجْعَلُوا آخِرَ صَلاَتِكُمْ بِٱللَّيْلِ وِتْرًا).

542. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

"Neka vam posljednji namaz noću bude vitr-namaz."

– Zaista, je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vitr-namaz (na putovanju) klanjao na devi.

٥٤٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يُوتِرُ عَلَى الْبَعِيرِ.

5. Kunut-dova prije i poslije ruku'a

٥ ـ باب: القُنُوتِ قَبْلَ الرُّكُوعِ وَبَعْدَهُ

544. Enes, r.a., bio je upitan:

- Da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio kunut-dovu na sabahu?

- Da - odgovorio je.

Potom ga neko upita:

- Je li učio kunut-dovu prije ruku'a?

- Učio je kratko poslije ruku'a - odgovorio je on.

٥٤٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: أَقَنَتَ النَّبِيُّ ﷺ فِي الصُّبْحِ؟ قَالَ: نَعَمْ. فَقِيلَ: أَوَقَنَتَ قَبْلَ الرُّكُوعِ؟ قَالَ: قَنَتَ بَعْدَ الرُّكُوعِ يَسِيرًا.

545. Kad je Enes, r.a., bio upitan o kunut-dovi, odgovorio je:

- Kunut-dova je bila - rekao je on.

- Prije ili poslije ruku'a? - upitan je.

- Prije ruku'a - odgovorio je on.

- A taj i taj prenosi od tebe da si rekao da je kunut-dova poslije ruku'a!

- Slagao je - reče Enes - Allahov Poslanik, s.a.v.s., je učio kunut-dovu iza ruku'a samo jedan mjesec. On je bio poslao ljude koji su se zvali *kurra'* (učači), ukupno njih oko sedamdeset, idolopoklonicima kojih je bilo manje nego njih a koji su sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u to vrijeme imali mirovni ugovor. I tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio kunut-dovu jedan mjesec proklinjući ih.

U drugoj predaji stoji:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je mjesec dana učio dovu Allahu da kazni Ri'l i Zekvan (plemena koja su prekršila mirovni ugovor i pobila sedamdeset ljudi).

٥٤٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ ٱلْقُنُوتِ، فَقَالَ: قَدْ كَانَ الْقُنُوتُ، فَقِيلَ لَهُ: قَبْلَ الرُّكُوعِ أَوْ بَعْدَهُ؟ قَالَ: قَبْلَهُ. قيل: فَإِنَّ فُلَانًا أَخْبَرَ عَنْكَ أَنَّكَ قُلْتَ بَعْدَ الرُّكُوعِ؟ فَقَالَ: كَذَبَ، إِنَّمَا قَنَتَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بَعْدَ الرُّكُوعِ شَهْرًا، أُرَاهُ كَانَ بَعَثَ قَوْمًا يُقَالُ لَهُمُ الْقُرَّاءُ، زُهَاءَ سَبْعِينَ رَجُلًا، إِلَى قَوْمٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ دُونَ أُولَئِكَ، وَكَانَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ عَهْدٌ، فَقَنَتَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ شَهْرًا يَدْعُو عَلَيْهِمْ.

وَفِي رواية عَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَنَتَ النَّبِيُّ ﷺ شَهْرًا، يَدْعُو عَلَى رِعْلٍ وَذَكْوَانَ.

546. Od Enesa, r.a., se prenosi, također, da je rekao:

– Kunut-dova je na akšamu i sabahu.

٥٤٦ : وَعَنْهُ أَيْضًا قَالَ: القُنُوتُ فِي المَغْرِبِ وَالْفَجْرِ.

15. O KIŠNOJ DOVI

١٥ - كِتَابُ الاستسقاء

1. Kišna dova

١ - باب: الاسْتِسْقَاءِ

547. Abdullah ibn Zejd, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao (na otvoreno) moleći za kišu. Svoj je ogrtač izvrnuo. U drugoj predaji od njega stoji:

- ... i klanjao dva rekata.

٥٤٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ يَسْتَسْقِي، وَحَوَّلَ رِدَاءَهُ. وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ: وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ.

2. Dova Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٢ - باب: دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ: «اجْعَلْهَا سِنِينَ كَسِنِي يُوسُفَ»

548. Ebu Hurejre, r.a., prenosi hadis - dovu Vjerovjesnika, s.a.v.s., u kojoj on moli za nemoćne vjernike, a proklinje pleme Mudar. Na kraju ove predaje stoji:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., još bi rekao: “Gifar plemenu, neka Allah oprosti, a Eslem pleme neka Allah spasi!”

٥٤٨ : عن أَبِي هريرة رضي الله عنه: حديث دعاء النبي ﷺ للمُسْتضعفين من المؤمنين وعلى مُضَر تَقدَّمَ، وقال في آخر هذه الرِّواية: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (غِفَارُ غَفَرَ ٱللهُ لَهَا، وَأَسْلَمُ سَالَمَهَا ٱللهُ).

549. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

– Zaista, kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., primijetio da se svijet okreće od islama, rekao bi: “Bože moj, kazni ih sa sedam gladnih godina, poput onih sedam Jusufovih godina!”

I njih bi snašla sušna godina u kojoj bi se sve osušilo, tako da su jeli kože, lešine i krepane životinje. Kada bi neko od njih pogledao prema nebu, vidio bi usljed gladi samo prašinu - dim.

Tada mu je došao Ebu Sufjan i rekao:

- Muhammede, ti naređuješ poslušnost Allahu i održavanje rodbinskih veza, a tvoj narod, zaista, propade pa moli se Allahu za njih!

٥٤٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا رَأَى مِنَ النَّاسِ إِدْبَارًا، قَالَ: (اللَّهُمَّ سَبْعًا كَسَبْعِ يُوسُفَ). فَأَخَذَتْهُمْ سَنَةٌ حَصَّتْ كُلَّ شَيْءٍ، حَتَّى أَكَلُوا الجُلُودَ وَالمَيْتَةَ وَٱلْجِيفَ، وَيَنْظُرُ أَحَدُهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فَيَرَى ٱلدُّخَانَ مِنَ الجُوعِ. فَأَتَاهُ أَبُو سُفْيَانَ فَقَالَ: يَامُحَمَّدُ، إِنَّكَ تَأْمُرُ بِطَاعَةِ ٱللهِ وَبِصِلَةِ الرَّحِمِ، وَإِنَّ قَوْمَكَ قَدْ

هَلَكُوا، فَٱدْعُ ٱللهَ لَهُمْ، قَالَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿فَٱرْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿عائِدُونَ. يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى﴾. فَالْبَطْشَةُ يَوْمَ بَدْرٍ، وَقَدْ مَضَتِ ٱلدُّخَانُ، وَالْبَطْشَةُ وَٱللِّزَامُ وَآيَةُ الرُّومِ.

Odgovarajući na to on navede riječi Uzvišenog Allaha: *Iščekuj dan u kome će nebo biti ispunjeno jasnim dimom...!* do: *...vi ćete se povratiti. Kada ih snažno zgrabimo (el-batše).* (Ed-Duhan, 10.- 16.)

Grabljenje (*el-batše*), odnosi se - kaže Ibn Mesud - na dan poraza idolopoklonika na Bedru, a i "dim", "grabljenje", "kažnjavanje" i "znak Bizantincima" su se kasnije obistinile.

٥٥٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: رُبَّمَا ذَكَرْتُ قَوْلَ ٱلشَّاعِرِ، وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَى وَجْهِ النَّبِيِّ ﷺ يَسْتَسْقِي، فَمَا يَنزِلُ حَتَّى يَجِيشَ كُلُّ مِيزَابٍ، وَهُوَ قَوْلُ أَبِي طَالِبٍ:

وَأَبْيَضَ يُسْتَسْقَى الْغَمَامُ بِوَجْهِهِ
ثِمَالُ الْيَتَامٰى عِصْمَةٌ لِلأَرَامِلِ

550. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Gledajući lice Vjerovjesnika, s.a.v.s, dok moli za kišu - a on bi dovu učio ne silazeći sa minbera, dok kroz sve kanale (u Medini) voda ne bi obilno potekla - kroz glavu su mi prolazile sljedeće riječi pjesnika (Ebu Taliba):

A svijetli, čijim posredstvom se traži da oblak kišu spusti,
hranitelj je siročadi i zaštitnik udovica.

٥٥١ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّه كانَ إِذَا قَحَطُوا ٱسْتَسْقَى بِٱلْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رضي الله عنه فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا فَتَسْقِينَا، وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّنَا فَٱسْقِنَا، قَالَ فَيُسْقَوْنَ.

551. Enes, r.a., priča da bi se Omer ibn Hattab, r.a., kada bi ih zadesila suša, pri učenju dove za kišu pozivao na Abbasa ibn Abdulmuttaliba, r.a., govoreći:

- Bože moj, mi smo Ti se obraćali pozivajući se na našeg Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa si nas napajao kišom. Sada Ti se obraćamo pozivajući se na amidžu našeg Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa nas napoji.

I oni bi bili napajani kišom.

3. Kišna dova u glavnoj (gradskoj) džamiji

٣ ـ باب: الاستِسْقَاءِ فِي المَسْجِدِ الجَامِعِ

552. Hadis koga prenosi Enes, r.a., da je jednog petka neki čovjek unišao na vrata (džamije) koja su bila prema minberu, dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., stajao i učio hutbu, i zamolio ga da se moli za kišu, više puta je spomenut. U ovoj predaji još stoji:

- ... i nismo vidjeli sunca šest dana.

Sljedećeg petka, dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stajao i učio hutbu, uniđe na ista vrata neko, okrenu se prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i reče:

- Allahov Poslaniče, stoka propada a putevi se prekidoše, pa moli Allaha da kišu obuzda.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., podiže ruke i izgovori:

“Bože moj, oko nas, a ne na nas. Bože moj, na (brežuljke) brda, na visoravni, na planine, na doline i rastinje!”

Kiša presta padati i mi izađosmo idući po suncu.

٥٥٢ : حديث أَنَسٍ رضي الله عنه في الرَّجُلِ الذي دخل المسجد والنبي ﷺ قائمٌ يخطب فسأله الدعاء بالغيث، تَكَرَّرَ كَثِيرًا، وفي الرواية: فما رَأَيْنَا الشَّمْسَ سِتًّا. ثُمَّ دَخَلَ رَجُلٌ مِنْ ذٰلِكَ الْبَابِ فِي الْجُمُعَةِ الْمُقْبِلَةِ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَائِمٌ يَخْطُبُ، فَٱسْتَقْبَلَهُ قَائِمًا، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، هَلَكَتِ الأَمْوَالُ، وَٱنْقَطَعَتِ السُّبُلُ، فَٱدْعُ ٱللهَ يُمْسِكْهَا. قَالَ: فَرَفَعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلاَ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الآكَامِ وَالجِبَالِ، وَالآجَامِ وَالظِّرَابِ، وَبُطُونِ الأَوْدِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ). قَالَ: فَٱنْقَطَعَتْ، وَخَرَجْنَا نَمْشِي فِي الشَّمْسِ

4. Kišna dova petkom za vrijeme hutbe ne okrećući se prema Kibli

٤ - باب: الاسْتِسْقَاءِ فِي خُطْبَةِ الجُمُعَةِ غَيْرَ مُسْتَقْبِلِ القِبْلَةِ

553. Enesa, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., podigao ruke i izgovorio:

"Bože moj, daruj nas kišom! Bože moj, daruj nas kišom! Bože moj, daruj nas kišom!"

٥٥٣: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: فَرَفَعَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ يَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا).

5. Kako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo svijetu svoja leđa

٥ - باب: كَيْفَ حَوَّلَ النَّبِيُّ ﷺ ظَهْرَهُ إِلَى النَّاسِ

554. Hadis koji prenosi Abdullah ibn Zejd, r.a., o kišnoj dovi spomenut je ranije (vidi hadis br. 547) a u ovoj predaji se kaže:

- (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) je leđa okrenuo svijetu, a lice Kibli i učio dovu, a onda izvratio svoj ogrtač i klanjao nam dva rekata u kojima je Kur'an učio naglas."

٥٥٤ : حديث عبدِ الله بن زيدٍ في الاستسقاءِ تَقَدَّمَ، وَفِي هذه الرواية قال: فَحَوَّلَ إِلَى النَّاسِ ظَهْرَهُ، وَٱسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ يَدْعُو، ثُمَّ حَوَّلَ رِدَاءَهُ، ثُمَّ صَلَّى لَنَا رَكْعَتَيْنِ، جَهَرَ فِيهِمَا بِالْقِرَاءَةِ.

6. Pri učenju kišne dove imam diže ruke

٦ - باب: رَفْعِ الإِمَامِ يَدَهُ فِي الاسْتِسْقَاءِ

555. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi (visoko) podizao ruke samo pri učenju kišne dove, i tada bi ih dizao tako visoko da bi mu se vidjela bjelina ispod pazuha.

٥٥٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لاَ يَرْفَعُ يَدَيْهِ فِي شَيْءٍ مِنْ دُعَائِهِ إِلاَّ فِي الاِسْتِسْقَاءِ، وَإِنَّهُ يَرْفَعُ حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطَيْهِ.

7. Šta se uči kada počne padati kiša

٧ - باب: مَا يُقَالُ إِذَا مَطَرَتْ

556. Aiša, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi vidio kišu rekao:

"Bože moj, podari nam korisnu kišu."

٥٥٦ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كانَ إِذَا رَأَى المَطَرَ قَالَ: (صَيِّبًا نَافِعًا).

8. (Šta raditi) kada puše vjetar

٨ - باب: إِذَا هَبَّتِ الرِّيحُ

557. Enes, r.a., kaže:

– Kada god bi zapuhao jak vjetar, to bi se poznalo na licu Vjerovjesnika, s.a.v.s., (iz straha da je taj vjetar znak Allahove, dž.š., srdžbe).

٥٥٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَتِ الرِّياحُ الشَّدِيدَةُ إِذَا هَبَّتْ، عُرِفَ ذٰلِكَ فِي وَجْهِ النَّبِيِّ ﷺ.

9. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi "Pomognut sam jutarnjim povjetarcem."

٩ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «نُصِرتُ بِالصَّبا»

558. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Pomognut sam jutarnjim povjetarcem (istočnjakom) a narod Ad upropašten je zapadnjakom.

٥٥٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

عن النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (نُصِرْتُ بِالصَّبَا، وَأُهْلِكَتْ عادٌ بِٱلدَّبُورِ).

10. Šta je rečeno o zemljotresima

١٠ - باب: مَا قِيلَ فِي الزَّلَازِلِ وَالآيَاتِ

559. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Bože moj, podari nam Svoj blagoslov i napredak u našem Šamu i u našem Jemenu".

Ashabi su dodali: - I u našem Nedždu.

On s.a.v.s., ponovi: "Bože moj, podari nam Svoj blagoslov u našem Šamu i u našem Jemenu."

Ashabi (opet) rekoše:

- I u našem Nedždu.

On, s.a.v.s., reče:

٥٥٩ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا. عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَفِي يَمَنِنَا). قَالُوا: وَفِي نَجْدِنَا؟ قَالَ: (اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَفِي يَمَنِنَا قَالَ: قَالُوا: وَفِي نَجْدِنَا؟ قَالَ: (هُنَاكَ الزَّلَازِلُ وَالْفِتَنُ، وَبِهَا يَطْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ).

"Tamo će biti zemljotresi i smutnje (neredi), i otuda će se pojaviti šejtanska glava (rog)."

11. Samo Allah, dž.š., zna kad će pasti kiša

560. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ključ pet tajni ne zna niko osim Allaha: niko ne zna šta će biti sutra, niko ne zna šta će se oploditi u matericama, nijedna osoba ne zna šta će sutra steći, nijedna osoba ne zna u kojoj će zemlji umrijeti i niko ne zna kada će doći kiša."

١١ - باب: لَا يَدْرِي مَتَى يَجِيءُ الْمَطَرُ إِلَّا اللهُ تعالىٰ

٥٦٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَفَاتِحُ الْغَيْبِ خَمْسٌ لاَ يَعْلَمُهَا إِلاَّ ٱللهُ: لاَ يَعْلَمُ أَحَدٌ مَا يَكُونُ فِي غَدٍ، وَلاَ يَعْلَمُ أَحَدٌ ما يَكُونُ فِي الأَرْحَامِ، وَلاَ تَعْلَمُ نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا، وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ، وَمَا يَدْرِي أَحَدٌ مَتَى يَجِيءُ المَطَرُ).

16. O POMRAČENJU SUNCA

1. Namaz prilikom pomračenja Sunca

561. Ebu Bekre, r.a., priča:

– Bili smo kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je nastupilo pomračenje Sunca. Vjerovjesnik, s.a.v.s., usta i krenu, vukući svoj ogrtač, dok ne uđe u džamiju. Ušli smo i mi. On nam je klanjao dva rekata. U tom se Sunce ukazalo i Vjerovjesnik, s.a.v.s., objasni: "Pomračenje Sunca i Mjeseca nije usljed nečije smrti. Kad to vidite, klanjajte i molite se dok se pomračenje ne rastupi."

U jednoj drugoj predaji od njega se kaže da je (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) rekao: "...nego Allah Uzvišeni zastrašuje njima (pomračenjima) Svoje robove."

Hadis o pomračenju Sunca se prenosi u više predaja. U predaji od Mugire ibn Šu'be, r.a., stoji:

– U vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., a na dan smrti Ibrahima (Poslanikova, s.a.v.s., sina), došlo je do pomračenja Sunca pa je svijet govorio:

- Do pomračenja Sunca je došlo usljed smrti Ibrahimove. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je (čuvši) to rekao:

"Do pomračenja Sunca i Mjeseca ne dolazi usljed nečije smrti, a niti radi nečijeg života. Kada to vidite, klanjajte i Allahu se molite!"

2. Sadaka prilikom pomračenja Sunca

562. U jednoj predaji Aiša, r.a., kaže:

– U doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., došlo je do pomračenja Sunca, pa je Allahov

١٦ ـ كتابُ الكُسوفِ

١ ـ باب: الصَّلاةِ في كُسُوفِ الشَّمْسِ

٥٦١ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَٱنْكَسَفَتِ الشَّمْسُ. فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ يَجُرُّ رِدَاءَهُ حَتَّى دَخَلَ المَسْجِدَ، فَدَخَلْنَا، فَصَلَّى بِنَا رَكْعَتَيْنِ حَتَّى ٱنْجَلَتِ الشَّمْسُ، فَقَالَ ﷺ: (إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لاَ يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا وَٱدْعُوا، حَتَّى يُكْشَفَ ما بِكُمْ).

وَفِي رواية عَنْهُ قَالَ: (وَلَٰكِنَّ ٱللهَ تَعَالَى يُخَوِّفُ بِهِمَا عِبَادَهُ).

وتكرر حديثُ الكسوف كثيرًا

ففي رواية عَنِ المُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ، فَقَالَ النَّاسُ: كَسَفَتِ الشَّمْسُ لِمَوْتِ إِبْرَاهِيمَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لاَ يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ، فَإِذَ رَأَيْتُمْ فَصَلُّوا وَٱدْعُوا ٱللهَ).

٢ ـ باب: الصَّدَقَةِ فِي الكُسُوفِ

٥٦٢ : وفي رواية عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

خَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَصَلَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِالنَّاسِ فَقَامَ

Poslanik, s.a.v.s., sa svijetom klanjao. Na kijamu (stajanju) ostao je dugo, zatim je učinio ruku' i na ruku'u oduljio pa se onda ispravio i dugo stajao, ali kraće od prvog stajanja. Potom se opet sageo na ruku' i oduljio ali se zadržao nešto kraće nego na prvom, zatim spustio na sedždu i oduljio sedždu. Na drugom rekatu je postupio kao i na prvom i onda se okrenuo (predao selam), a Sunce se već bilo pokazalo. Tada je svijetu održao govor u kome se zahvalio Allahu i pohvalio Ga, a potom rekao:

"Sunce i Mjesec su dva Allahova znaka. Do njihova pomračenja ne dolazi usljed nečije smrti niti radi nečijeg života. Kada to primijetite, obratite se Allahu dovom, izgovarajte tekbire, klanjajte i podijelite milostinju."

Zatim je rekao:

"Sljedbenici Muhammedovi! Tako mi Allaha, niko više od Allaha ne želi da Mu rob ili robinja ne učini preljubu. Sljedbenici Muhammedovi! Bogami, kada biste znali ono što ja znam, vi biste se malo smijali, a mnogo biste, zaista, plakali."

3. Zajednički namaz pri pomračenju

563. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Kada je u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., došlo do pomračenja Sunca, svijet je pozvan na zajednički namaz.

4. Traženje utočišta od kazne u kaburu pri pomračenju Sunca

564. Aiša, r.a., kaže da je jedna Jevrejka došla da nešto od nje zaište pa joj je rekla:

- Allah te sačuvao od patnje u kaburu?

فَأَطَالَ الْقِيَامَ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ، ثُمَّ قَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الأَوَّلِ، ثُمَّ سَجَدَ فَأَطَالَ السُّجُودَ، ثُمَّ فَعَلَ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ مَا فَعَلَ فِي الأُوْلَى، ثُمَّ ٱنْصَرَفَ، وَقَدِ ٱنْجَلَتِ الشَّمْسُ، فَخَطَبَ النَّاسَ، فَحَمِدَ ٱللهَ وَأَثْنَىٰ عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ ٱللهِ، لاَ يَنْخَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذٰلِكَ فَٱدْعُوا ٱللهَ، وَكَبِّرُوا وَصَلُّوا وَتَصَدَّقُوا).

ثُمَّ قَالَ: (يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، وَٱللهِ مَا مِنْ أَحَدٍ أَغْيَرُ مِنَ ٱللهِ أَنْ يَزْنِيَ عَبْدُهُ أَوْ تَزْنِيَ أَمَتُهُ، يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، وَٱللهِ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا).

٣ ـ باب: النِّدَاءِ بِالصَّلاَةِ جَامِعَةٌ فِي الْكُسُوفِ

٥٦٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ. نُودِيَ: أَنِ الصَّلاَةُ جَامِعَةٌ.

٤ ـ باب: التَّعَوُّذِ مِن عَذَابِ الْقَبْرِ فِي الْكُسُوفِ

٥٦٤ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّ يَهُودِيَّةً جَاءَتْ تَسْأَلُهَا، فَقَالَتْ لَهَا :

Aiša, r.a., se (kasnije) obratila Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitala ga:

- Zar će ljudi biti kažnjavani u svojim kaburovima?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je učinio dovu Allahu da ga sačuva od te kazne! Zatim je ona spomenula hadis o pomračenju Sunca rekavši na kraju:

- Potom je ashabima zapovjedio da traže utočište (kod Allaha) od kaburske kazne.

أَعَاذَكِ ٱللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. فَسَأَلَتْ عائِشَةُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ: أَيُعَذَّبُ النَّاسُ فِي قُبُورِهِمْ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ عَائِذًا بِٱللَّهِ مِنْ ذٰلِكَ ثُمَّ ذكرت حديث الكسوف، ثُمَّ قالت في آخره: ثُمَّ أَمَرَهُمْ أَنْ يَتَعَوَّذُوا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.

5. Klanjanje pri pomračenju Sunca u džematu

٥ ـ باب: صَلَاةِ الْكُسُوفِ جَمَاعَةً

565. Ibn Abbas, r.a., prenosi hadis o pomračenju u cijelosti a zatim kaže da je neko rekao:

- Allahov Poslaniče, mi smo te vidjeli kako stojeći u namazu nešto dohvaćaš, a potom kako se natrag povlačiš?

On je odgovorio:

"Vidio sam Džennet i htio sam dohvatiti jedan grozd, a da sam ga uzeo, i vi biste od njega nešto pojeli i ovakvog svijeta više ne bi bilo. Prikazan mi je bio i Džehennem i strašniji prizor do danas nisam nikada vidio. Zapazio sam da žene sačinjavaju najveći dio njegovih stanovnika.

- Zašto, Allahov Poslaniče? - upitaše (ashabi).

"Zbog njihove nezahvalnosti."

- Nezahvalne su (poriču) Allaha? - upita neko.

"Nezahvalne su mužu i nezahvalne su na učinjenom dobročinstvu. Kad bi nekoj od njih uvijek činio dobro a potom ona doživjela od tebe bilo šta (neugodno), rekla bi: - Nisam od tebe nikad ni vidjela nikakva dobra."

٥٦٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا ذَكَرَ حديث الكسوف بطوله ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، رَأَيْنَاكَ تَنَاوَلْتَ شَيْئًا فِي مَقَامِكَ، ثُمَّ رَأَيْنَاكَ كَعْكَعْتَ؟ قَالَ ﷺ: (إِنِّي رَأَيْتُ الجَنَّةَ، فَتَنَاوَلْتُ عُنْقُودًا، وَلَوْ أَصَبْتُهُ لأَكَلْتُمْ مِنْهُ ما بَقِيَتِ ٱلدُّنْيَا، وَأُرِيتُ النَّارَ، فَلَمْ أَرَ مَنْظَرًا كالْيَوْمِ قَطُّ أَفْظَعَ، وَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ). قَالُوا: بِمَ يَا رَسُولَ ٱللَّهِ؟ قَالَ: (بِكُفْرِهِنَّ). قِيلَ: يَكْفُرْنَ بِٱللَّهِ؟. قَالَ: (يَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ، وَيَكْفُرْنَ الإِحْسَانَ، لَوْ أَحْسَنْتَ إِلَى إِحْدَاهُنَّ الدَّهْرَ كُلَّهُ، ثُمَّ رَأَتْ مِنْكَ شَيْئًا، قَالَتْ: ما رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ).

6. Oslobađanje robova prilikom pomračenja Sunca

566. Esma, kći Ebu Bekra, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je naredio oslobađanje robova prilikom pomračenja Sunca.

7. Zikr pri pomračenju Sunca

567. Ebu Musa, r.a., priča:

– Nastupilo je pomračenje Sunca i Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ustao ustrašen bojeći se da to nije Smak svijeta. Otišao je u džamiju i klanjao sa kijamom, ruku'om i sedždom dužim nego što sam ga ikada vidio da klanja, a zatim rekao:

"Ovi znaci koje Allah šalje nisu usljed nečije smrti, niti radi nečijeg (rođenja) života, nego Allah njima zastrašuje svoje robove. Zato kada vidite nešto od toga, tražite spasa u spominjanju Allaha (u klanjanju), u dovi i u traženju Njegova oprosta."

8. Glasno učenje (Kur'ana u namazu) pri pomračenju Sunca

568. Aiša, r.a., priča:

– Klanjajući pri pomračenju Sunca Vjerovjesnik, s.a.v.s., je učio Kur'an naglas. Kada bi završio učenje, izgovorio bi tekbir i sageo se na ruku', a kada bi se ispravio sa ruku'a, izgovorio bi: *Semiallahu li men hamideh. Rabbena ve leke-l-hamd!*, nakon čega bi se opet vratio učenju Kur'ana. Kod klanjanja pri pomračenju Sunca učine se četiri ruku'a i četiri sedžde u dva rekata.

٦ - باب: مَنْ أَحَبَّ الْعَتَاقَةَ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ

٥٦٦ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: لَقَدْ أَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْعَتَاقَةِ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ.

٧ - باب: الذِّكْرِ فِي الْكُسُوفِ

٥٦٧ : عَنْ أَبِي مُوسىٰ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

خَسَفَتِ الشَّمْسُ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ فَزِعًا، يَخْشَى أَنْ تَكُونَ السَّاعَةُ، فَأَتَى الْمَسْجِدَ، فَصَلَّى بِأَطْوَلِ قِيَامٍ وَرُكُوعٍ وَسُجُودٍ رَأَيْتُهُ قَطُّ يَفْعَلُهُ، وَقَالَ: (هٰذِهِ الآيَاتُ الَّتِي يُرْسِلُ ٱللهُ، لاَ تَكُونُ لِمَوْتِ أَحَدٍ، وَلاَ لِحَيَاتِهِ، وَلٰكِنْ يُخَوِّفُ ٱللهُ بِهَا عِبَادَهُ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْ ذٰلِكَ، فَٱفْزَعُوا إِلَى ذِكْرِهِ وَدُعائِهِ وَٱسْتِغْفَارِهِ).

٨ - باب: الجَهْرِ بِالقِرَاءَةِ بِالكُسُوفِ

٥٦٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَهَرَ النَّبِيُّ ﷺ فِي صَلاَةِ الخُسُوفِ بِقِرَاءَتِهِ، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ قِرَاءَتِهِ كَبَّرَ فَرَكَعَ، وَإِذَا رَفَعَ مِنَ الرَّكْعَةِ قَالَ: (سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ الحَمْدُ). ثُمَّ يُعَاوِدُ الْقِرَاءَةَ فِي صَلاَةِ الْكُسُوفِ، أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فِي رَكْعَتَيْنِ، وَأَرْبَعَ سَجَدَاتٍ.

17. O KUR'ANSKIM SEDŽDAMA I NAČINU NJIHOVA IZVOĐENJA

1. Predaje o kur'anskim sedždama i način njihova vršenja

569. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je proučio suru (poglavlje) En-Nedžm u Mekki i prilikom učenja učinio sedždu i on i oni koji su bili s njim, osim jednog starca, koji je uzeo šaku pijeska ili zemlje, podigao to prema čelu i rekao:

- Dovoljno mi je ovo.

- Vidio sam ga kasnije - kaže Abdullah - kada je ubijen kao nevjernik.

2. Sedžda u suri Sād

570. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Sedžda u suri Sād nije obavezna, ali sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako je čini učeći tu suru.

3. O sedždi muslimana obavljenoj sa idolopoklonicima

571. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri učenju sure En-Nedžm učinio sedždu. (Vidi hadis br. 569). Sa njim su sedždu učinili i prisutni muslimani, i idolopoklonici, i džini i ljudi, dodaje se u ovoj predaji.

١٧ ـ كتابُ سجود القرآن وسنتها

{١ ـ باب: مَا جَاءَ فِي سُجُودِ القُـرآنِ وسُنَتِهَـــا}

٥٦٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَرَأَ النَّبِيُّ ﷺ النَّجْمَ بِمَكَّةَ، فَسَجَدَ فِيهَا وَسَجَدَ مَنْ مَعَهُ غَيْرَ شَيْخٍ، أَخَذَ كَفًّا مِنْ حَصىً، أَوْ تُرابٍ، فَرَفَعَهُ إِلَى جَبْهَتِهِ، وَقَالَ: يَكْفِينِي هٰذَا، فَرَأَيْتُهُ بَعْدَ ذٰلِكَ قُتِلَ كافِرًا.

٢ ـ باب: سَجْدَةِ «ص»

٥٧٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: «صۤ». لَيستْ مِنْ عَزَائِمِ السُّجُودِ، وَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَسْجُدُ فِيهَا.

٣ ـ باب: سُجُودِ المُسْلِمِينَ مَعَ المُشْرِكِينَ وَالمُشْرِكُ نَجَسٌ لَيسَ لَهُ وُضُوءٌ

٥٧١ : وحديثه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَجَدَ بِالنَّجْمِ، تَقَدَّمَ قريبًا من رواية ابن مسعودٍ وزاد في هذه الرواية:

وَسَجَدَ مَعَهُ الْمُسْلِمُونَ وَالْمُشْرِكُونَ، وَٱلْجِنُّ وَالإِنْسُ.

4. Ko prouči ajete u kojima ima sedžda a ne učini sedždu

٤ ـ باب: مَنْ قَرَأَ السَّجْدَةَ وَلَمْ يَسْجُدْ

572. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže da je on pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., proučio suru En-Nedžm i da nije učinio sedždu.

٥٧٢ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَرَأَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ: ﴿وَالنَّجْمِ﴾. فَلَمْ يَسْجُدْ فِيهَا.

5. Sedžda u suri El-Inšikak

٥ ـ باب: سَجْدَةِ ﴿إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ﴾

573. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je on proučio suru El-Inšikak i učinio sedždu. Kada je bio upitan o tome, rekao je:

- Da nisam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je čini, ne bih je ni ja činio.

٥٧٣ : عن أَبِي هريرة رضي الله عنه أَنَّهُ قَرَأَ: ﴿إِذَا السَّمَاءُ ٱنْشَقَّتْ﴾. فَسَجَدَ بِهَا. فقيل له في ذلك: قَالَ: لَوْ لَمْ أَرَ النَّبِيَّ ﷺ يَسْجُدُ لَمْ أَسْجُدْ.

6. Ko nije našao mjesto da učini sedždu usljed gužve

٦ ـ باب: مَنْ لَمْ يَجِد مَوْضِعاً لِلسُّجُودِ مِنَ الزِّحَامِ

574. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., učio suru u kojoj bi bila sedžda, učinio bi sedždu, i mi bismo učinili sedždu. Nekada bi bila tolika gužva da neki od nas nisu mogli naći mjesto da spuste čelo.

٥٧٤ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقْرَأُ عَلَيْنَا السُّورَةَ فِيهَا السَّجْدَةُ، فَيَسْجُدُ وَنَسْجُدُ، حَتَّى مَا يَجِدُ أَحَدُنَا مَكَانًا لِمَوْضِعِ جَبْهَتِهِ.

18. O SKRAĆIVANJU NAMAZA

١٨ ـ كتابُ تقصير الصَّلاةِ

1. O skraćivanju namaza i dužini boravka u jednom mjestu da bi se ono moglo primijeniti

١ ـ باب: مَا جَاء فِي التَّقصِيرِ وكَم يُقِيمُ حَتَّى يَقصُرُ

575. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom boravio devetnaest dana skraćujući klanjanje.

٥٧٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ تِسْعَةَ عَشَرَ يَقْصُرُ.

576. Enes, r.a., kaže:

– Izašli samo (prilikom Oproštajnog hadža) sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., iz Medine prema Mekki i on je klanjao po dva rekata sve dok se nismo vratili u Medinu.

Upitao sam (Jahjaa ibn Ishaka, r.a.):

- Jeste li boravili u Mekki neko vrijeme?

- Boravili samo u njoj deset dana - odgovorio je on.

٥٧٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِنَ المَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ، فَكَانَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ، حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى المَدِينَةِ. قُلْتُ: أَقَمْتُمْ بِمَكَّةَ شَيْئًا؟ قَالَ: أَقَمْنَا بِهَا عَشْرًا.

2. Klanjanje na Mini

٢ ـ باب: الصَّلاةِ بِمِنىً

577. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Klanjao sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dva rekata na Mini, zatim sa Ebu Bekrom, sa Omerom, pa i sa Osmanom u početku njegova hilafeta. Kasnije je Osman klanjao cijeli namaz (četiri rekata).

٥٧٧ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِمِنىً رَكْعَتَيْنِ، وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ، وَمَعَ عُثْمانَ صَدْرًا مِنْ إِمَارَتِهِ، ثُمَّ أَتَمَّهَا.

578. Harise ibn Vehb, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao kao imam na Mini dva rekata, predvodeći nas.

٥٧٨ : عَنْ حارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى بِنَا النَّبِيُّ ﷺ، آمَنَ مَا كانَ، بِمِنًى رَكْعَتَيْنِ.

579. Abdurrahman ibn Jezid kaže da su za Osmanom ibn Affanom, r.a., klanjali na Mini četiri rekata. Kada je to rečeno Ibn Mesudu, r.a., on je rekao:

٥٧٩ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، لَمَّا قيل له: صَلَّى بِنَا عُثْمانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ بِمِنًى أَرْبَعَ رَكَعاتٍ، ٱسْتَرْجَعَ، ثُمَّ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ

ﷺ بِمِنًى رَكْعَتَيْنِ، وَصَلَّيْتُ مَعَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ بِمِنًى رَكْعَتَيْنِ، وَصَلَّيْتُ مَعَ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ بِمِنًى رَكْعَتَيْنِ، فَلَيْتَ حَظِّي مِنْ أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ رَكْعَتَانِ مُتَقَبَّلَتَانِ.

...Inna lillahi ve inna ilejhi radži'un. (Mi smo Allahovi i mi se Njemu vraćamo - El-Bekare, 156.), i dodao:

- Ja sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. klanjao na Mini dva rekata. Klanjao sam sa Ebu Bekrom, r.a., na Mini dva rekata, a klanjao sam i sa Omerom, r.a., na Mini dva rekara. Bio bih sretan kada bi mi od četiri rekata dva bila primljena.

٣ - باب: فِي كَم يَقصرُ الصَّلاَة؟

3. Kada se skraćuje namaz

٥٨٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَحِلُّ لاِمْرَأَةٍ، تُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ، أَنْ تُسَافِرَ مَسِيرَةَ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ لَيْسَ مَعَهَا حُرْمَةٌ).

580. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan nije dozvoljeno putovati koliko je udaljenost jedan dan (i noć), a da sa njom ne bude mahrem (rođak sa kojim po Šerijatu ne može sklopiti brak)."

٤ - باب: يُصَلِّي المَغرِبَ ثَلاثاً فِي السَّفَرِ

4. Akšam se na putovanju klanja tri rekata

٥٨١ : عَنْ عَبْدِ ٱللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ يُؤَخِّرُ المَغْرِبَ فَيُصَلِّيهَا ثَلاَثاً، ثُمَّ يُسَلِّمُ، ثُمَّ قَلَّمَا يَلْبَثُ حَتَّى يُقِيمَ الْعِشَاءَ، فَيُصَلِّيهَا رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ يُسَلِّمُ، وَلاَ يُسَبِّحُ بَعْدَ الْعِشَاءِ، حَتَّى يَقُومَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ.

581. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da bi kada bi bio u žurbi na putovanju klanjao kasnije akšam tri rekata, predao selam, malo se zadržao, zatim ustao i klanjao jaciju dva rekata, a zatim predao selam. Poslije jacije ne bi klanjao nikakve nafile do duboko u noć.

٥٨٢ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللَّهِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قال: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يُصَلِّي التَّطَوُّعَ وَهُوَ رَاكِبٌ فِي غَيْرِ الْقِبْلَةِ.

582. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao nafilu jašući i nije bio okrenut prema Kibli.

5. Klanjanje nafile na magarcu

٥ ـ باب: صَلاَةِ التَّطَوُّعِ عَلَى الحِمَارِ

583. Enes, r.a., kaže da je klanjao na magarcu i da mu je lice bilo s lijeve strane Kible. Neko mu je rekao:

- Ti klanjaš a da nisi okrenut prema Kibli!

- Da nisam vidio da tako čini Allahov Poslanik, s.a.v.s., ni ja to ne bih činio - odgovorio je.

٥٨٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ صَلَّى عَلَى حِمَارٍ وَوَجْهُهُ عَنْ يَسَارِ الْقِبْلَةِ، فَقِيلَ له: تُصَلِّي لِغَيْرِ الْقِبْلَةِ؟ فَقَالَ: لَوْلاَ أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَعَلَهُ لَمْ أَفْعَلْهُ.

6. Neklanjanje nafile na putovanju poslije farz-namaza

٦ ـ باب: مَنْ لَمْ يَتَطَوَّعْ فِي السَّفَرِ دُبُرَ الصَّلاَةِ

584. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Bio sam saputnik Vjerovjesniku, s.a.v.s., i nisam vidio da klanja nafilu na putovanju, a Uzvišeni Allah kaže: *U Allahovom Poslaniku vi imate lijep uzor.* (El-Ahzab, 21.)

٥٨٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: صَحِبْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَلَمْ أَرَهُ يُسَبِّحُ فِي السَّفَرِ وَقَالَ ٱللهُ جَلَّ ذِكْرُهُ: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾.

7. Klanjanje nafile na putovanju, ali ne neposredno poslije niti prije obaveznog klanjanja

٧ ـ باب: مَنْ تَطَوَّعَ فِي السَّفَرِ فِي غَيْرِ دُبُرِ الصَّلاَةِ وَقَبْلَهَا

585. Amir ibn Rebia, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako klanja nafilu noću na putu na svojoj jahaćoj životinji, okrenut onamo kuda je ona bila okrenuta.

٥٨٥ : عَنْ عامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى السُّبْحَةَ بِاللَّيْلِ فِي السَّفَرِ، عَلَى ظَهْرِ رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ.

8. Spajanje akšama i jacije na putovanju

٨ ـ باب: الجَمْعِ فِي السَّفَرِ بَيْنَ المَغْرِبِ وَالعِشَاءِ

586. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi sastavljao podne i ikindiju, kada god bi

٥٨٦: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا

قَالَ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَجْمَعُ بَيْنَ صَلاةِ الظُّهْرِ وَالعَصْرِ إذا كانَ عَلَى ظَهْرِ سَيْرٍ، ويَجْمَعُ بَيْنَ المغْرِبِ وَالعِشَاء.

bio na putovanju, a isto tako bi sastavljao akšam i jaciju.

٩ ـ باب: إِذَا لَمْ يُطِقْ قَاعِداً صَلَّى عَلَى جَنْبٍ

9. Ko ne može klanjati sjedeći, klanjat će ležeći

٥٨٧ : عَنِ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَتْ بِي بَوَاسِيرُ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الصَّلاَةِ، فَقَالَ: (صَلِّ قَائِمًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ).

587. Imran ibn Husajn, r.a., kaže:

– Imao sam hemoroide, pa sam pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., o klanjanju.

“Klanjaj stojeći, a ako nisi u stanju, onda sjedeći, a ako nisi ni to u stanju, onda na boku”, reče on.

١٠ ـ باب: إِذَا صَلَّى قَاعِداً ثُمَّ صَحَّ أَوْ وَجَدَ خِفَّةً تَمَّمَ مَا بَقِيَ

10. Kada neko klanja sjedeći i u toku klanjanja ozdravi ili osjeti olakšanje, dovršit će klanjanje stojeći

٥٨٨ : عَنْ عَائِشَةَ، أُمِّ المُؤْمِنِينَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهَا لَمْ تَرَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يُصَلِّي صَلاَةَ اللَّيْلِ قَاعِدًا قَطُّ حَتَّى أَسَنَّ، فَكانَ يَقْرَأُ قَاعِدًا، حَتَّى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ قَامَ، فَقَرَأَ نَحْوًا مِنْ ثَلاَثِينَ آيَةً أَوْ أَرْبَعِينَ آيَةً، ثُمَّ رَكَعَ.

588. Aiša, r.a., majka pravovjernih, kaže da ona nije nikada vidjela Allahova Poslanika, s.a.v.s., da noćno klanjanje obavlja sjedeći, dok nije došao u staračke godine. Tada bi učio Kur’an sjedeći, a kada bi htio da učini ruku‘, ustao bi i proučio još trideset ili četrdeset ajeta, nakon čega bi učinio ruku‘.

٥٨٩ :وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فِي رواية: ثُمَّ يَفْعَلُ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ ذٰلِكَ، فَإِذَا قَضَى صَلاَتَهُ نَظَرَ: فَإِنْ كُنْتُ يَقْظَى تَحَدَّثَ مَعِي ، وَإِنْ كُنْتُ نَائِمَةً ٱضْطَجَعَ ﷺ.

589. Od nje (Aiše), r.a., u drugoj predaji, ovaj hadis ima dodatak koji glasi:

- Ovako bi činio i na drugom rekatu. Kada bi obavio namaz, pogledao bi pa bi, ako sam bila budna, razgovarao sa mnom, a ako sam spavala, on bi legao.

19. O KLANJANJU NOĆU

١٩ ـ كتاب التَّهَجُّدِ

1. Klanjanje noću

١ ـ باب: التَهَجُّدِ باللَّيْلِ

590. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada god bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., ustao noću da klanja učio bi:

"Allahumme leke-l-hamdu, ente kajjimu-s-semavati ve-l-erdi ve men fihinne, ve leke-l-hamd. Ente nuru-s-semavati ve-l-erdi ve men fihinne, ve leke-l-hamd. Ente maliku-s-semavati ve-l-erdi ve men fihinne, ve leke-l-hamd. Ente-l-hakku ve va'duke-l-hakku, ve lika'uke hakkun, ve kavluke hakkun, ve-l-džennetu hakkun, ve-n-naru hakkun, ve-n-nebijjune hakkun, ve Muhammedun, sallallahu alejhi ve selleme hakkun, ve-s-sa'atu hakkun. Allahumme leke eslemtu, ve bike amentu, ve alejke tevekkeltu, ve ilejke enebtu, ve bike hasamtu, ve ilejke hakemtu, fagfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu, ve ma esrertu ve ma a'lentu. Ente-l-mukaddimu ve ente-l-mu'ehhiru, la ilahe illa ente ili *la ilahe gajruke.* (Bože moj! Tebi hvala! Ti upravljaš nebesima i Zemljom i svima koji su na njima. Tebi hvala! Ti si svjetlo nebesa i Zemlje i svakoga ko je u njima. Tebi hvala! Ti si vlasnik nebesa i Zemlje i svakoga ko je u njima! Tebi hvala! Ti si Istina. Tvoje obećanje je istina i susret s Tobom je istina. Tvoj govor je istina. Džennet je istina i Vatra (Džehennem) je istina. Vjerovjesnici su istina i Muhammed, s.a.v.s., je istina. Sudnji dan je istina.

٥٩٠ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا قامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتَهَجَّدُ قَالَ: (اللَّهُمَّ لَكَ الحَمْدُ، أَنْتَ قَيِّمُ السَّماوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الحَمْدُ، أَنْتَ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الحَمْدُ، أَنْتَ الحَقُّ، وَوَعْدُكَ الحَقُّ، وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ، وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَالجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ، اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَٱغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، أَنْتَ المُقَدِّمُ، وَأَنْتَ المُؤَخِّرُ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَوْ: لاَ إِلٰهَ غَيْرُكَ،

Bože moj, Tebi sam predan, u Tebe vjerujem, samo se na Tebe oslanjam i Tebi se kajem. Uz Tvoju pomoć suprotstavljam se drugim i u tome Tebe za sudiju uzimam. Oprosti mi što sam uradio i ono što ću uraditi, što sam sakrio i što sam objelodanio. Ti Si prije svega i poslije svega. Nema boga izuzev Tebe, odnosno, samo si Ti Bog.)"

٢ - باب: فَضْلِ قِيَامِ اللَّيْلِ

2. Važnost noćnog klanjanja

٥٩١ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

كانَ الرَّجُلُ فِي حَيَاةِ النَّبِيِّ ﷺ إِذَا رَأَى رُؤْيَا قَصَّهَا عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَتَمَنَّيْتُ أَنْ أَرَى رُؤْيَا، فَأَقُصَّهَا عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَكُنْتُ غُلاَمًا شَابًّا، وَكُنْتُ أَنَامُ فِي المَسْجِدِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَرَأَيْتُ فِي النَّوْمِ كَأَنَّ مَلَكَيْنِ أَخَذَانِي فَذَهَبَا بِي إِلَى النَّارِ، فَإِذَا هِيَ مَطْوِيَّةٌ كَطَيِّ الْبِئْرِ، وَإِذَا لَهَا قَرْنَانِ، وَإِذَا فِيهَا أُنَاسٌ قَدْ عَرَفْتُهُمْ، فَجَعَلْتُ أَقُولُ:

591. Ibn Omer, r.a., priča:

– Bijaše jedan čovjek za života Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji bi što god bi usnio ispričao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa sam i ja zaželio usniti kakav lijep san i ispričati ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.. Bio sam tada dječak. Jednog dana, u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., spavao sam u džamiji i usnio kao da me uzeše dva meleka i odnesoše do Džehennema koji je okrugao poput bunara i sa dva stupa, i u njemu ljudi koje sam poznavao. Počeo sam govoriti:

- Sačuvaj me Bože od džehennemske vatre!

Tada nas susrete drugi melek i reče mi:

- Ne plaši se!

Ovaj san ispričao sam Hafsi, koja ga je ispričala Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa je on rekao:

"Abdullah je dobar čovjek! Samo kad bi klanjao i nafilu noću!"

Poslije toga (Abdullah) je noću samo malo spavao.

3. Bolesnik izostavlja noćno klanjanje

592. Džundeb ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se razbolio i nije klanjao nafile jednu ili dvije noći.

4. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je podsticao na obavljanje noćnog namaza i nafila

593. Ali ibn Ebu Talib, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao jedne noći njemu i Fatimi, kćerci Allahova Poslanika, s.a.v.s., i rekao:

"Zar ne klanjate (noćnu nafilu)?!"

- Allahov Poslaniče - rekao sam - naše su duše u Allahovoj moći. Kada nas bude htio probuditi (oživiti), probudit će nas. Kada smo mu to rekli, krenuo je ne rekavši ništa, ali kada se okrenuo, čuo sam kako se udara po stegnu i govori (ajet): *Čovjek je najveća svađalica.* (El-Kehf, 54.)

594. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostavljao bi poneki posao, premda ga je volio raditi, bojeći se da ga ne nametne ostalom svijetu kao obaveznu dužnost. Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije klanjao duha-namaz a ja ga, zaista, klanjam.

(Tj. ni u jednom periodu ga nije klanjao redovno, ni sa utvrđenim brojem rekata - nap. ured,)

أَعُوذ بِٱللهِ مِنَ النَّارِ، قَالَ: فَلَقِيَنَا مَلَكٌ آخَرُ، فَقَالَ لِي: لَمْ تُرَعْ. فَقَصَصْتُها عَلَى حَفْصَةَ، فَقَصَّتْهَا حَفْصَةُ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَ: (نِعْمَ الرَّجُلُ عَبْدُ ٱللهِ، لَوْ كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ). فَكانَ بَعْدُ لاَ يَنَامُ مِنَ اللَّيْلِ إِلاَّ قَلِيلًا.

٣ - باب: تَرْكِ القِيَامِ لِلمَرِيضِ

٥٩٢ : عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: اشْتَكىٰ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمْ يَقُمْ لَيْلَةً أَوْ لَيْلَتَيْنِ.

٤ - باب: تَحْرِيضِ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى صَلاَةِ اللَّيْلِ وَالنَّوَافِلِ مِن غَيرِ إِيجَابٍ

٥٩٣ : عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ طَرَقَهُ وَفاطِمَةَ بِنْتَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَقَالَ: (أَلاَ تُصَلِّيانِ). فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَنْفُسُنَا بِيَدِ ٱللهِ، فَإِذَا شَاءَ أَنْ يَبْعَثَنَا بَعَثَنَا، فَٱنْصَرَفَ حِينَ قُلْنَا ذٰلِكَ وَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيَّ شَيْئًا، ثُمَّ سَمِعْتُهُ وَهُوَ مُوَلٍّ، يَضْرِبُ فَخِذَهُ، وَهُوَ يَقُولُ: «وَكَانَ الإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا».

٥٩٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: إِنْ كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَيَدَعُ الْعَمَلَ، وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ، خَشْيَةَ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ النَّاسُ فَيُفْرَضَ عَلَيْهِمْ، وَمَا سَبَّحَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ سُبْحَةَ الضُّحَى قَطُّ، وَإِنِّي لَأُسَبِّحُهَا.

5. Stajanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., noću u namazu toliko dugo da bi mu noge otjecale

٥ - باب: قِيَامِ النَّبِيِّ ﷺ حَتَّى تَرِمَ قَدَمَـــاهُ

595. Mugire ibn Šu'be, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je noću klanjao stojeći na nogama toliko dugo da su mu stopala ili cjevanice otjecale. Kada ga je neko upitao zašto tako dugo stoji u namazu, uzvratio je:

“A zar da ne budem zahvalan rob?!”

٥٩٥ : عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَيَقُومُ لِيُصَلِّيَ حَتَّى تَرِمَ قَدَمَاهُ، أَوْ سَاقَاهُ. فَيُقَالُ لَهُ، فَيَقُولُ: (أَفَلاَ أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا).

6. Spavanje pred zoru

٦ - باب: مَن نَامَ عِندَ السَّحَرِ

596. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Najdraže klanjanje Allahu je Davudovo klanjanje, i najdraži post Allahu je Davudov post. Davud bi spavao pola noći, jednu trećinu bi klanjao i jednu šestinu (opet) spavao, a postio bi dan, a dan mrsio”.

٥٩٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ لَهُ: (أَحَبُّ الصَّلاَةِ إِلَى ٱللهِ صَلاَةُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، وَأَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى ٱللهِ صِيَامُ دَاوُدَ، وَكَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُومُ ثُلُثَهُ، وَيَنَامُ سُدُسَهُ، وَيَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا).

597. Aiša, r.a., kaže:

– Najdraže djelo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bilo je ono koje se kontinuirano čini. Kada je upitana, kada bi on noću ustajao, odgovorila je:

- Ustajao je kada bi čuo pijevca.

٥٩٧ : عن عائشة رضي الله عنها قالت: كان أَحبُّ العمل إلى رسول الله ﷺ الدَّائِمَ، قيل لها: مَتَى كانَ يَقُومُ؟ قَالَتْ: كَانَ يَقُومُ إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ.

598. U jednoj drugoj predaji stoji:

– Kada bi čuo pijevca, ustajao bi i klanjao (nafilu).

٥٩٨ : وَفي رواية: إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ قَامَ فَصَلَّى.

599. U drugoj predaji od nje stoji da je izjavila:

– Nije ga zora zatjecala kod mene drugačije nego na spavanju.

٥٩٩ : وَفي رواية عَنْهَا قَالَتْ: مَا أَلْفَاهُ السَّحَرُ عِنْدِي إِلاَّ نَائِمًا. تَعْنِي النَّبِيَّ ﷺ.

7. Dugo stajanje u noćnom namazu

٧ - باب: طُولِ القِيامِ فِي صَلَاةِ اللَّيلِ

600. Ibn Mesud, r.a., kaže:

– Klanjao sam jedne noći sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s. (noćni) namaz. On je toliko dugo stajao u namazu da sam pomišljao na nešto ružno.

- Na šta si pomišljao? - upitan je.

- Pomišljao sam da sjednem, a ostavim Vjerovjesnika, s.a.v.s., (da stoji).

٦٠٠ : عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَلَمْ يَزَلْ قَائِمًا حَتَّى هَمَمْتُ بِأَمْرِ سَوْءٍ. قِيلَ: وَمَا هَمَمْتَ؟ قَالَ: هَمَمْتُ أَنْ أَقْعُدَ وَأَذَرَ النَّبِيَّ ﷺ.

8. Kakav je bio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., namaz i koliko je klanjao noću

٨ - باب: كَيْفَ كَانَتْ صَلَاةُ النَّبِيِّ ﷺ وكَم كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي مِنَ اللَّيلِ

601. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi u toku noći klanjao trinaest rakata.

٦٠١ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَتْ صَلَاةُ النَّبِيِّ ﷺ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً، يَعْنِي بِٱللَّيْلِ.

602. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao noću trinaest rekata, među koje spada i vitr i još dva rekata (sunneta) sabaha.

٦٠٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً، مِنْهَا الْوِتْرُ وَرَكْعَتَا الْفَجْرِ.

9. Vjerovjesnikov, s.a.v.s., namaz i spavanje i ono što je od njega dokinuto

٩ - باب: قِيَامِ النَّبِيِّ ﷺ بِاللَّيْلِ وَنَوْمِهِ وَمَا نُسِخَ مِنْ قِيَامِ اللَّيْلِ

603. Enes, r.a., kaže:

– U nekim mjesecima Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi toliko malo postio da smo mislili da ne posti ništa tog mjeseca, dok bi u nekima opet toliko postio da smo mislili da uopće ne prekida post. Ako si ga htio vidjeti da noću klanja, vidio bi ga, a ako si htio vidjeti da spava, i to si mogao vidjeti.

٦٠٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُفْطِرُ مِنَ الشَّهْرِ حَتَّى نَظُنَّ أَنْ لاَ يَصُومَ مِنْهُ وَيَصُومُ حَتَّى نَظُنَّ أَنْ لاَ يُفْطِرَ مِنْهُ شَيْئًا، وَكَانَ لاَ تَشَاءُ أَنْ تَرَاهُ مِنَ اللَّيْلِ مُصَلِّيًا إِلاَّ رَأَيْتَهُ، وَلاَ نَائِمًا إِلاَّ رَأَيْتَهُ.

10. Šejtanski uzo na zatiljku čovjeka kad ne klanja noću

١٠ - باب: عَقْدِ الشَّيطَانِ عَلَى قَافِيَةِ الرَّأسِ إِذَا لَم يُصَلِّ بِاللَّيلِ

604. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Šejtan na zatioku glave svakoga od vas, kada zaspi, sveže tri čvora i po svakom čvoru udara, govoreći:

- Duga je noć! Lezi (još)!

Ako se čovjek probudi i spomene Allaha, odriješi se jedan čvor, ako uzme abdest, odriješi se još jedan čvor, a ako klanja, odriješi se (i treći) čvor i on osvane radin i dobre volje. U protivnom, osvane neraspoložen i lijen.

٦٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ عُقَدٍ، يَضْرِبُ كُلَّ عُقْدَةٍ: عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَٱرْقُدْ، فَإِنِ ٱسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ ٱللهَ ٱنْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ تَوَضَّأَ ٱنْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ صَلَّى ٱنْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ، وَإِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسْلَانَ).

11. Kad neko legne spavati a ne klanja, šejtan mu se u uho zapiša

١١ - باب: إِذَا نَامَ وَلَم يُصَلِّ بَالَ الشَّيطَانُ فِي أُذُنِه

605. Abdullah, r.a., prenosi da je u Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., prisustvu spomenut čovjek za koga je rečeno da spava sve dok ne osvane i da ne klanja (sabah).

"U njegovo se uho šejtan popišao", rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٦٠٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ رَجُلٌ، فَقِيلَ: مَا زَالَ نَائِمًا حَتَّى أَصْبَحَ، مَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَقَالَ: (بَالَ الشَّيْطَانُ فِي أُذُنِهِ).

12. Dova i namaz krajem noći

١٢ - باب: الدُّعاءِ والصَّلاةِ مِن آخِرِ اللَّيْـــل

606. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Naš Gospodar, slavljen je On i uzvišen, spušta se svake noći do zemaljskog neba u zadnjoj trećini noći i govori:

- Ima li iko da Me zove, pa da mu se odazovem? Ima li iko da od Mene nešto

٦٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ

oprostim?

13. Spavanje početkom noći i klanjanje krajem noći

607. Kada je Aiša, r.a., bila upitana o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., noćnom klanjanju kazala je:

- On bi spavao u početku, a pred kraj ustajao i klanjao. Poslije bi se vratio u postelju i kada bi mujezin proučio ezan, skočio bi i ako bi bilo potrebno okupao se, a ako ne, abdestio bi i izašao (u džamiju).

14. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., klanjanje noću, u ramazanu i mimo njega

608. Kada je Aišu, r.a., upitao Ebu Seleme ibn Abdurrahman o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., klanjanju u ramazanu, kazala je:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., ni u ramazanu a ni van ramazana ne bi ništa dodavao na jedanaest rekata. Klanjao bi (prvo) četiri rekata, i ne pitaj za njihovu ljepotu i dužinu. Potom bi opet klanjajo četiri rekata, i ne pitaj za njihovu ljepotu i dužinu, a zatim bi klanjao još tri rekata.

Aiša, r.a., kaže da je pitala:

- Allahov Poslaniče, da li zaspiš prije klanjanja vitr-namaza?

“Aiša, moje oči spavaju, a moje srce ne spava”, odgovorio je.

يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الآخِرُ، يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ».

١٣ - باب: مَا نَامَ أَوَّلَ اللَّيْلِ وَأَحْيَا آخِرَهُ

٦٠٧ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا سُئِلَتْ: عَنْ صَلاَةِ النَّبِيِّ ﷺ بِٱللَّيْلِ؟. قَالَتْ: كانَ يَنَامُ أَوَّلَهُ، وَيَقُومُ آخِرَهُ، فَيُصَلِّي ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَإِذَا أَذَّنَ المُؤَذِّنُ وَثَبَ، فَإِنْ كَانَ بِهِ حاجَةٌ ٱغْتَسَلَ، وَإِلاَّ تَوَضَّأَ وَخَرَجَ.

١٤ - باب: قِيَامِ النَّبِيِّ ﷺ بِاللَّيْلِ فِي رَمَضَانَ وَغَيْرِهِ

٦٠٨ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا سُئِلَتْ: عن صَلاَتِهِ ﷺ فِي رَمَضَانَ؟ فَقَالَتْ: مَا كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَزِيدُ فِي رَمَضَانَ وَلاَ غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً، يُصَلِّي أَرْبَعًا، فَلاَ تَسْأَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا، فَلاَ تَسْأَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي ثَلاَثًا. قَالَتْ عائِشَةُ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَتَنَامُ قَبْلَ أَنْ تُوتِرَ؟. فَقَالَ: «يَا

عائِشَةُ، إنَّ عَيْنَيَّ تَنَامَانِ وَلاَ يَنَامُ قَلْبِي).

15. Pretjerivanje koje se ni u namazu ne odobrava

١٥ - باب: مَا يُكرَهُ مِنَ التَّشدِيدِ فِي العِبَادَةِ

609. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je unišao (u džamiju) i zatekao uže razvučeno između dva stupa.

"Kakvo je to uže?", upitao je.

- Ovo je uže za Zejnebu - odgovoriše ashabi - kada se umori uhvati se (nasloni se) o njega.

"Ne! Odriješite ga! Svaki od vas neka klanja dok ima snage, a kada se umori, neka sjedne", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٦٠٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ، فَإذَا حَبْلٌ مَمْدُودٌ بَيْنَ السَّارِيَتَيْنِ، فَقَالَ: (مَا هٰذَا الْحَبْلُ). قَالُوا: هٰذَا حَبْلٌ لِزَيْنَبَ، فَإذَا فَتَرَتْ تَعَلَّقَتْ بِهِ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ، حُلُّوهُ، لِيُصَلِّ أَحَدُكُمْ نَشَاطَهُ، فَإذَا فَتَرَ فَلْيَقْعُدْ).

16. Onome koji je već uobičajio klanjati noćni namaz ružno je prestati sa njegovim obavljanjem

١٦ - باب: مَا يُكرَهُ مِن تَرْكِ قِيَامِ اللَّيلِ لِمَن كَانَ يَقُومُهُ

610. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

"Abdullahu, ne budi kao taj i taj, koji je noću klanjao a kasnije to klanjanje napustio!"

٦١٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يَا عَبْدَ ٱللهِ، لاَ تَكُنْ مِثْلَ فُلاَنٍ، كَانَ يَقُومُ اللَّيْلَ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيْلِ).

17. Vrlina onoga ko se noću u tišini moli i klanja nafilu

١٧ - باب: فَضلِ مَنْ تَعَارَّ بِاللَّيلِ فَصَلَّى

611. Ubade ibn Samit, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko god noću ustane i moleći izgovori: La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku ve lehu-l hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir. El-hamdu lillahi ve subhanallahi ve la ilahe

٦١١ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ المُلْكُ وَلَهُ الحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، الحَمْدُ للهِ، وَسُبْحَانَ ٱللهِ، وَلاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، وَٱللهُ

illallahu vallahu ekber, ve la havle ve la kuvvete illa billah (Samo je Allah jedini Bog. On nema sudruga. Njemu pripada vlast. I Njemu pripada zahvala. I On je svemoćan. Hvala Allahu. I neka je Allah slavljen. I samo je Allah Bog. I Allah je najveći. I nikakve moći i snage nema do moći Allahove), a potom kaže: *Alahummagfirli* (Allahu moj, oprosti mi), ili prouči (drugu) dovu, bit će (mu) primljena, a ako se abdesti (i klanja), namaz će mu biti primljen."

أَكْبَرُ، وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِٱللهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِي، أَوْ دَعَا، ٱسْتُجِيبَ لَهُ، فَإِنْ تَوَضَّأَ وَصَلَّى قُبِلَتْ صَلاَتُهُ).

612. Ebu Hurejre, r.a., u jednom od svojih kazivanja kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jedan vaš brat nije loše rekao", misleći time na Abdullaha ibn Revaha, koji je spjevao:

Poslanik Božiji, znan među nama, mudrost Kur'ana crpi i uči

Uputu za nas sa vrela toči, dok sjaj od tame zorom se luči

Dok Resul tako nad nama bdije, mušrici tvrdim snom se slade

Njihov je gaflet propast čista, dok za nas sigurno ima nade.

٦١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - أَنَّهُ قَالَ، وَهُوَ يَقْصُصُ فِي قِصَصِهِ، وَهُوَ يَذْكُرُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ أَخًا لَكُمْ لاَ يَقُولُ الرَّفَثَ). يَعْنِي بِذٰلِكَ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ رَوَاحَةَ:

وَفِينَا رَسُولُ ٱللهِ يَتْلُو كِتَابَهُ
إِذَا ٱنْشَقَّ مَعْرُوفٌ مِنَ ٱلْفَجْرِ سَاطِعُ
أَرَانَا الْهُدَى بَعْدَ الْعَمْى فَقُلُوبُنَا
بِهِ مُوقِنَاتٌ أَنَّ مَا قَالَ وَاقِعُ
يَبِيتُ يُجَافِي جَنْبَهُ عَنْ فِرَاشِهِ
إِذَا ٱسْتَثْقَلَتْ بِالْمُشْرِكِينَ الْمَضَاجِعُ

613. Ibn Omer, r.a., kaže:

– U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., sanjao sam da imam u ruci komad brokata (vrsta svile) i kuda god bih u Džennetu poželio otići, on bi me odnio. Vidio sam kao da mi prilaze dvojica... (Ostatak hadisa je već naveden. Vidi hadis br. 591).

٦١٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

رَأَيْتُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ كَأَنَّ بِيَدِي قِطْعَةً مِنْ إِسْتَبْرَقٍ، فَكَأَنِّي لاَ أُرِيدُ مَكَانًا مِنَ الْجَنَّةِ إِلاَّ طَارَتْ إِلَيْهِ، وَرَأَيْتُ كَأَنَّ ٱثْنَيْنِ أَتَيَانِي. وذكر باقي الحديث وقد تقدَّمَ.

18. Šta je rečeno o klanjanju nafile dva po dva rekata

١٨ - باب: مَا جَاءَ فِي التَّطَوُّعِ مَثْنَى مَثْنَى

614. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi nas poučavao istihari u svim poslovima kao što bi nas poučavao suri Kur'ana, i govorio bi:

"Prije nego što se neko od vas odluči za neki posao, neka klanja dva rekata nafile i neka kaže: *Allahumme inni estehiruke bi-'ilmike ve estakdiruke bi-kudretike ve es'eluke min fadlike-l-azimi, feinneke takdiru ve la akdiru ve ta'lemu vela a'lemu ve ente allamu-l-gujub. Allahumme in kunte ta'lemu enne haze-l-emre hajrun li fi dini ve me'aši ve akibeti emri* (ili je rekao: *ve 'adžili emri ve adžilihi*) *fakdurhu li ve jessirhu li summe barik li fihi. Ve in kunte ta'lemu enne haze-l-emre šerrun li fi dini ve me'aši ve akibeti emri* (ili je rekao: *ve 'adžili emri ve adžilihi*) *fasrifhu 'anni vasrifni 'anhu vakdur lije-l-hajre hajsu kane summe erdini bihi* (Bože moj! Molim Ti se da uz pomoć Tvoga znanja odaberem ono što je dobro. Molim da me pomogneš Svojom pomoći. Molim Tvoju veliku milost. Ti si moćan, a ne ja. Ti znaš sve, a ja ne znam. Ti si poznavalac svih tajni. Bože moj, ako je po Tvome znanju ovaj posao dobar za moju vjeru, moj život i u konačnici (ili je, kaže prenosilac, rekao: za moj ovozemni i budući život), dosudi mi ga, olakšaj mi ga, i daruj mi u njemu napredak. A ako po Tvom znanju ovaj posao nije dobar za moju vjeru, moj život i u konačnici (ili je, kaže prenosilac, rekao: za moj ovozemni i budući život), otkloni ga od mene, a mene odvrati od njega!

٦١٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُعَلِّمُنَا الاِسْتِخَارَةَ فِي الأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، يَقُولُ: (إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلاَ أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلاَ أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هٰذَا الأَمْرَ خَيْرٌ لِي، فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ: عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ، فَٱقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هٰذَا الأَمْرَ شَرٌّ لِي، فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ: فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ، فَٱصْرِفْهُ عَنِّي وَٱصْرِفْنِي عَنْهُ، وَٱقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ. قَالَ: وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ).

Odredi mi dobro gdje god bilo i podari mi da sam time zadovoljan", a zatim će, kaže on, imenovati svoju potrebu."

١٩ ـ باب: تَعَاهُدِ رَكعَتَي الفَجْرِ وَمَنْ سَمَّاهُمَا تَطَوُّعاً

19. Redovno klanjanje sabahskog sunneta i njegovo nazivanje nafilom

٦١٥ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ، عَلَى شَيْءٍ مِنَ النَّوَافِلِ، أَشَدَّ مِنْهُ تَعَاهُدًا عَلَى رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ.

615. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nijednu nafilu nije čuvao toliko koliko je čuvao dva rekata sabahskog sunneta.

٢٠ ـ باب: مَا يُقرَأُ فِي رَكعَتَي الْفَجْرِ

20. Šta se uči na dva rekata (sunneta) sabaha

٦١٦ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُخَفِّفُ الرَّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَ صَلاَةِ الصُّبْحِ، حَتَّى إِنِّي لَأَقُولُ: هَلْ قَرَأَ بِأُمِّ الكِتَابِ.

616. Aiša, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao bi dva rekata prije sabahskog farza tako kratko da sam se pitala da li je (ikako i) proučio Fatihu.

٢١ ـ باب: صَلاَةِ الضُّحَى فِي الحَضَرِ

21. Duha-namaz kod kuće

٦١٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي بِثَلاَثٍ، لاَ أَدَعُهُنَّ حَتَّى أَمُوتَ صَوْمِ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَصَلاَةِ الضُّحَى، وَنَوْمٍ عَلَى وِتْرٍ.

617. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Moj (iskreni) prijatelj, s.a.v.s., preporučio mi je da tri stvari radim do smrti: postim tri dana svakog (lunarnog) mjeseca, klanjam duha-namaz te klanjam vitr-namaz neposredno prije spavanja.

٢٢ ـ باب: الرَّكعَتَينِ قَبلَ الظُّهرِ

22. Dva rekata prije podnevskog farza

٦١٨ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا:

618. Aiša, r.a., priča da Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bi izostavljao klanjanje četiri

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لاَ يَدَعُ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْغَدَاةِ.

rekata prije podnevskog farza i dva rekata prije farza sabaha.

٢٣ - باب: الصَّلاةِ قَبلَ المَغرِبِ

23. Klanjanje prije akšamskog farza

٦١٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ الْمُزَنِيِّ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (صَلُّوا قَبْلَ صَلاَةِ الْمَغْرِبِ). قَالَ فِي الثَّالِثَةِ: (لِمَنْ شَاءَ). كَرَاهِيَةَ أَنْ يَتَّخِذَهَا النَّاسُ سُنَّةً.

619. Abdullah el-Muzeni, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Klanjajte (dva rekata) prije akšamskog farza."

Nakon što je to tri puta ponovio, dodao je:

"...ko bude htio, da to svijet ne bi prihvatio kao sunnet."

20. O NAMAZU U MEKKANSKIM I MEDINSKIM HAREMIMA

٢٠ - كِتَابُ الصَّلاَةِ فِي مسْجِدِ مَكَّةَ وَالمَدِينَةِ

1. Prednost namaza u haremima Mekke i Medine

١ - باب: فَضلِ الصَّلاَةِ فِي مَسجِدِ مَكَّةَ وَالمَدِينَةِ

620. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sedla se pritežu (na put se sprema) samo za tri džamije: Mesdžidu-l-Haram u Mekki, džamiju Allahova Poslanika, s.a.v.s., (u Medini) i džamiju El-Aksa (u Jerusalemu)."

٦٢٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ تُشَدُّ الرِّحالُ إِلاَّ إِلَى ثَلاَثَةِ مَسَاجِدَ: المَسْجِدِ الحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ ﷺ، وَمَسْجِدِ الأَقْصَى).

621. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Namaz obavljen u ovoj mojoj džamiji bolji je od hiljadu namaza obavljenih u nekoj drugoj džamiji, izuzev Mesdžidu-l-Harama u Mekki.

٦٢١ : وَعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هٰذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ، إِلاَّ المَسْجِدَ الحَرَامَ).

2. Džamija Kuba

٢ - باب: مَسجِدِ قُبَاءَ

622. Ibn Omer, r.a., bi klanjao duha-namaz samo u dva određena dana: na dan kada bi dolazio u Mekku, a dolazio bi kad bi Sunce poodmaklo - sredina prijepodneva (duha vrijeme) - kada bi obavio tavaf oko Kabe, a potom iza Mekami-Ibrahima klanjao dva rekata, i na dan kada je dolazio u džamiju Kuba, a dolazio bi u nju svake subote. Kada god bi unišao u ovu džamiju, ne bi volio izaći prije nego što u njoj klanja (nafilu).

On je pripovijedao (kaže prenosilac Nafi') da ju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., posjećivao i jašući i pješice. Ibn Omer je još rekao Nafi'u:

٦٢٢ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا كَانَ لاَ يُصَلِّي مِنَ الضُّحَى إِلاَّ فِي يَوْمَيْنِ: يَوْمَ يَقْدَمُ بِمَكَّةَ فَإِنَّهُ كَانَ يَقْدَمُهَا ضُحًى، فَيَطُوفُ، ثُمَّ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ خَلْفَ المَقَامِ، وَيَوْمَ يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءٍ، فَإِنَّهُ كَانَ يَأْتِيهِ كُلَّ سَبْتٍ، فَإِذَا دَخَلَ المَسْجِدَ كَرِهَ أَنْ يَخْرُجَ مِنْهُ حَتَّى يُصَلِّيَ فِيهِ. قَالَ: وَكَانَ يُحَدِّثُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يَزُورُهُ رَاكِبًا وَمَاشِيًا. وَكَانَ يَقُولُ له: إِنَّمَا أَصْنَعُ كَمَا رَأَيْتُ أَصْحَابِي

يَصْنَعُونَ، وَلاَ أَمْنَعُ أَحَدًا أَنْ صَلَّى فِي أَيِّ سَاعَةٍ شَاءَ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ، غَيْرَ أَنْ لاَ تَتَحَرَّوْا طُلُوعَ الشَّمْسِ وَلاَ غُرُوبَهَا.

- Činim samo ono što sam vidio da čine moji ashabi, a ne ometam nikoga da klanja u kome god trenutku on to hoće, bilo noću bilo danju, samo da ne prigađa uz izlazak i zalazak Sunca.

٣ - باب: فَضْلِ مَا بَيْنَ القَبْرِ وَالمِنْبَرِ

3. Vrijednost prostora između Poslanikova, s.a.v.s., kabura i minbera

٦٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ما بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الجَنَّةِ، وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي).

623. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prostor između moga stana i moga minbera je jedna od džennetskih bašči, a moj minber je na mom (džennetskom) vrelu."

21. ŠTA SE NE MOŽE RADITI U NAMAZU

٢١ ـ كِتَابُ العَمَلِ فِي الصَّلاَةِ

1. Zabranjeni govor u toku namaza

١ ـ باب: ما يُنْهَى مِنَ الكَلاَمِ فِي الصَّلاَةِ

624. Ibn Mesud, r.a., kaže:

– Mi smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., nazivali selam dok bi klanjao i on bi nam ga uzvraćao. Kada smo se vratili od Nedžašija (vladara Etiopije), nazivali smo mu selam, ali nam on nije više otpozdravljao, već nam je rekao:

"U namazu je čovjek okupiran (mnogo značajnijim pitanjem)."

٦٢٤ : عَنِ ٱبْنِ مسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُسَلِّمُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، وَهُوَ فِي الصَّلاَةِ، فَيَرُدُّ عَلَيْنَا، فَلَمَّا رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِ النَّجَاشِيِّ، سَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْنَا، وَقَالَ: (إِنَّ فِي الصَّلاَةِ شُغْلًا).

625. U jednoj predaji Zejd ibn Erkam, r.a., kaže:

– Poneki od nas razgovarao je sa svojim drugom u toku klanjanja sve dok nije objavljen ajet: *Hafizu ale-s-salavati...* (Striktno izvršavajte namaze, a naročito srednji namaz i stojte pred Allahom predano, ne razgovarajući jedan sa drugim) (El-Bekare, 238.) - tako nam je naređena šutnja.

٦٢٥ :وفِي رواية عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَحَدُنا يُكَلِّمُ صَاحِبَه فِي الصَّلاةِ، حَتَّى نَزَلَتْ: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ﴾. الآيَةَ، فَأُمِرْنَا بِالسُّكُوتِ.

2. Ravnanje pijeska u toku klanjanja

٢ ـ باب: مَسْحِ الحَصَى فِي الصَّلاَةِ

626. Muajkib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao jednom čovjeku koji je ravnao zemlju kako bi učinio sedždu:

"Ako to već radiš, izvedi to nekako u jednom potezu!"

٦٢٦ : عَنْ مُعَيْقِيبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ، فِي الرَّجُلِ يُسَوِّي التُّرَابَ حَيْثُ يَسْجُدُ، قَالَ: (إِنْ كُنْتَ فَاعِلًا فَوَاحِدَةً).

3. Kada jahaća životinja pobjegne u toku klanjanja

627. Ebu Berze el-Eslemi, r.a., je jednog dana za vrijeme jednog od vojnih pohoda klanjao držeći u ruci uzdu svoje jahaće životinje. Ona ga je vukla, a on je slijedio. Kada je bio o tome upitan, odgovorio je:

- Ja sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., učestvovao u šest, sedam ili osam vojni i bio sam svjedokom kada je olakšavao (ljudima). Meni je draže da se nadvlačim sa svojom jahaćom životinjom, nego da je pustim da se ona vrati sama u svoje prebivalište i meni pričini poteškoću.

628. Aiša, r.a., prenosi hadis o pomračenju Sunca. U ovoj predaji stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., *iza riječi*: "Vidio sam Vatru, kako jedan njezin dio razara drugi dio", rekao: "i vidio sam u njoj Amra ibn Luhajja koji je *sejjebe-s-sevaib* (ustanovio običaj puštanja deva ženki da idu kuda hoće u ime idola ili drugih lažnih božanstava)."

4. Klanjač ne otpozdravlja u toku namaza

629. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Kad me jednom Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao da obavim za njega neki posao, ja sam otišao, završio posao, vratio se Vjerovjesniku, s.a.v.s., i nazvao mu selam, ali mi on nije otpozdravio. Koliko mi je to bilo teško, to samo Allah zna i u sebi sam pomislio:

- Možda se Allahov Poslanik, s.a.v.s., naljutio na mene što sam to sporo uradio.

٣ ـ باب: إِذَا انْفَلَتَتِ الدَّابَّةُ فِي الصَّــلَاةِ

٦٢٧ : عن أَبِي بَرْزَةَ الأَسلمِّي رضي الله عنه: صَلَّى يومًا فِي غزوة ولجامُ دابَّته بيدِهِ فجعلتِ الدَّابةُ تُنازِعُه وجعل يَتْبعها، فقيل له في ذلك، فقال: إنِّي غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ سِتَّ غَزَوَاتٍ، أَوْ سَبْعَ غَزَوَاتٍ، وَثَمَانَ، وَشَهِدْتُ تَيْسِيرَهُ، وَإِنِّي إِنْ كُنْتُ أَنْ أُرَاجِعَ مَعَ دَابَّتِي، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَدَعَهَا تَرْجِعُ إِلَى مَأْلَفِهَا، فَيَشُقُّ عَلَيَّ.

٦٢٨ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا ذكرت حديث الخسوف وقال في هذه الرواية بعد قوله: ولقد رَأَيتُ النَّارَ يَحْطِمُ بعضُها بَعْضًا: (وَرَأَيْتُ فِيهَا عَمْرَو بْنَ لُحَيٍّ، وَهُوَ الَّذِي سَيَّبَ السَّوَائِبَ).

٤ ـ باب: لَا يَرُدُّ السَّلَامَ فِي الصَّلَاةِ

٦٢٩ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي حاجَةٍ، فَانْطَلَقْتُ، ثُمَّ رَجَعْتُ وَقَدْ قَضَيْتُهَا، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ، فَوَقَعَ فِي قَلْبِي ما ٱللهُ أَعْلَمُ بِهِ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي: لَعَلَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَجَدَ عَلَيَّ أَنِّي أَبْطَأْتُ؟. ثُمَّ

Zatim sam mu opet nazvao selam ali mi on nije otpozdravio, i u moje srce pade tuga još veća od one prve. Ja sam ga opet pozdravio, a on mi (po završetku namaza) odvrati selam i reče:

“Spriječilo me da ti odmah otpozdravim samo to što sam klanjao.”

Kada se to desilo, on je bio na svojoj jahaćoj životinji i nije bio okrenut prema Kibli.

سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ، فَوَقَعَ فِي قَلْبِي أَشَدُّ مِنَ المَرَّةِ الأُوْلَى، ثُمَّ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيَّ، فَقَالَ: (إِنَّمَا مَنَعَنِي أَنْ أَرُدَّ عَلَيْكَ أَنِّي كُنْتُ أُصَلِّي). وَكَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ، مُتَوَجِّهًا إِلَى غَيْرِ الْقِبْلَةِ.

5. Podučavanje u toku klanjanja

٥ ـ باب: الخَصْرِ فِي الصَّلَاةِ

630. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio stavljati ruke na bokove u toku klanjanja.

٦٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ مُخْتَصِرًا.

22. O SEHVI-SEDŽDI

٢٢ ـ كتاب سجود السهو

1. Ako neko klanja pet rekata (umjesto četiri)

١ ـ باب: إذا صَلَّى خَمْساً

631. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao jednom pet rekata podne, pa ga je neko priupitao je li se to što povećalo u klanjanju?

"A što to?", odgovorio je.

- Klanjao si pet rekata - rekao je (Abdullah).

On, s.a.v.s., je nakon što je već bio predao selam učinio dvije sedžde.

٦٣١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ صَلَّى الظُّهْرَ خَمْسًا، فقِيلَ لَهُ: أَزِيدَ فِي الصَّلاةِ؟ فَقَالَ: (وَمَا ذَاكَ). قَالَ: صَلَّيْتَ خَمْسًا، فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ مَا سَلَّمَ.

2. Kada se klanjaču dok još klanja nešto kaže pa on to sasluša i pokretom ruke pokaže (da se sačeka)

٢ ـ باب: إذَا كُلِّمَ وَهُوَ يُصَلِّي فَأَشَارَ بِيَدِهِ وَاسْتَمَعَ

632. Ummu Selema, r.a., priča:

– Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., gdje zabranjuje klanjanje dva rekata poslije ikindije, a kasnije, dok su jednom kod mene bile neke žene ensarijke, vidjela da ih klanja. Rekla sam jednoj služavki da ode i stane kod njega i da mu rekne:

- Allahov Poslaniče, Ummu Selema ti kaže da je čula kako zabranjuješ klanjanje ova dva rekata, a sada te vidi da ih klanjaš! Pa ako ti on pokaže rukom ti se malo zadrži.

Djevojka je tako uradila. On joj je pakazao rukom (da sačeka) i ona je sačekala. Kad je završio klanjanje, rekao je:

"Emevijko, pitala si me za dva rekata (sunneta) poslije ikindijskog farza. Došli su mi ljudi iz plemena Abdu-l-Kajs i omeli me od klanjanja dvaju rekata (sunneta) poslije podnevskog farza. Ta dva (propuštena rekata) su, eto, sada ova dva rekata."

٦٣٢ : عن أُمِّ سَلَمَةَ رضي الله عنها قال: سمعتُ النبي ﷺ يَنْهَى عن الرَّكعتين بَعْدَ العَصرِ، ثُمَّ رأَيْتُه يصليهما، وكان عندي نِسْوَةٌ من الأنصارِ، فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ الجَارِيَةَ، فَقُلْتُ: قُومِي بِجَنْبِهِ، قُولِي لَهُ: تَقُولُ لَكَ أُمُّ سَلَمَةَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، سَمِعْتُكَ تَنْهَىٰ عَنْ هَاتَيْنِ، وَأَرَاكَ تُصَلِّيهِمَا؟ فَإِنْ أَشَارَ بِيَدِهِ فَاسْتَأْخِرِي عَنْهُ. فَفَعَلَتِ الجَارِيَةُ، فَأَشَارَ بِيَدِهِ، فَاسْتَأْخَرَتْ عَنْهُ، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ قَالَ: (يَا بِنْتَ أَبِي أُمَيَّةَ، سَأَلْتِ عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ، وَإِنَّهُ أَتَانِي نَاسٌ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ، فَشَغَلُونِي عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ فَهُمَا هَاتَانِ).

23. O DŽENAZAMA

٢٣ ـ كتاب الجنائز

1. Čije posljednje riječi budu *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha)

١ ـ باب: مَنْ كَانَ آخِرُ كَلامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

633. Ebu Zerr, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Došao mi je izaslanik moga Stvoritelja i obavijestio me (ili je rekao: i obradovao me) da će onaj od mojih sljedbenika koji umre a ne bude Allahu činio širka, unići u Džennet."

- I ako je činio blud i ako je krao? - upitao sam.

"Makar činio blud i krao", odgovorio je.

٦٣٣ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَتَانِي آتٍ مِنْ رَبِّي، فَأَخْبَرَنِي، أَوْ قَالَ: بَشَّرَنِي، أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لاَ يُشْرِكُ بِٱللهِ شَيْئًا دَخَلَ الجَنَّةَ. قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ).

634. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ko umre, a bude Allahu širk činio unići će u Džehennem."

- A ja sam rekao: Ko umre, a ne bude Allahu širk činio unići će u Džennet.

٦٣٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِٱللهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ). وَقُلْتُ أَنَا: مَنْ مَاتَ لاَ يُشْرِكُ بِٱللهِ شَيْئًا دَخَلَ الجَنَّةَ.

2. Slijeđenje dženaze

٢ ـ باب: الأَمْرِ بِاتِّبَاعِ الجَنَائِزِ

635. Bera', r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nam je naredio sedam poslova, a zabranio sedam. Naredio nam je: slijeđenje dženaza, obilaženje bolesnika, odazivanje pozivaocu (na veselje), pomoć onome kome je učinjena nepravda, održavanje date zakletve, nazivanje selama i nazdravljanje onome ko kihne, a zabranio nam je: upotrebu srebrnih posuda, zlatnih prstenova, svile, brokata (*dibadž*), laneno-svilene odjeće (*kassijja*) i *istebreka* (vrsta odjeće sa mješavinom svile).

٦٣٥ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَنَا النَّبِيُّ ﷺ بِسَبْعٍ وَنَهَانَا عَنْ سَبْعٍ: أَمَرَنَا بِٱتِّبَاعِ الجَنَائِزِ، وَعِيَادَةِ المَرِيضِ، وَإِجَابَةِ ٱلدَّاعِي، وَنَصْرِ المَظْلُومِ، وَإِبْرَارِ الْقَسَمِ. وَرَدِّ السَّلاَمِ، وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ. وَنَهَانَا عَنْ آنِيَةِ الْفِضَّةِ، وَخَاتَمِ ٱلذَّهَبِ، وَالحَرِيرِ، وَٱلدِّيبَاجِ، وَالْقَسِّيِّ، وَالإِسْتَبْرَقِ.

3. Ulazak kod umrlog koji je već opremljen u kefine

٣ - باب: الدُّخولِ عَلَى المَيِّتِ بَعدَ المَوْتِ إذَا أُدرِجَ فِي أكْفَانه

636. Ummu Ala', r.a., žena jednog od ensarija, koja je Vjerovjesniku, s.a.v.s., dala zakletvu na vjernost islamu kaže da su se muhadžiri dodjeljivali ensarijama kockom i da je njenu porodicu zapao Osman ibn Maz'un. Smjestili smo ga u naše kuće i on se uskoro razbolio i preselio. Kada je okupan i zamotan u svoje haljine, ušao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., a ja sam rekla:

- Neka je na tebe Allahova milost Ebu Saibe (nadimak Osmanov). Ja svjedočim za tebe, da te Allah učinio časnim.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je potom rekao: "Odakle ti znaš, da ga je Allah učinio časnim?"

- Žrtvovala bih za tebe svoga oca, Allahov Poslaniče, ko je taj koga će Allah učiniti časnim? - upitala sam. On, s.a.v.s., je rekao:

"Što se tiče njega, njemu je smrt već došla. Allaha mi, i ja mu želim svako dobro. Allaha mi, ja sam Allahov poslanik, ali ne znam šta će biti učinjeno sa mnom."

- Tako mi Allaha, poslije toga nisam više ni za koga tvrdila moralno-vjersku čistoću - rekla je Ummu Ala'.

٦٣٦ : عَنْ أُمِّ الْعَلاَءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - ٱمْرَأَةٍ مِنَ الأَنْصَارِ بَايَعَتِ النَّبِيَّ ﷺ -: أَنَّهُ ٱقْتُسِمَ المُهَاجِرُونَ قُرْعَةً، فَطَارَ لَنَا عُثْمانُ بْنُ مَظْعُونٍ، فَأَنْزَلْنَاهُ فِي أَبْيَاتِنَا، فَوَجِعَ وَجَعَهُ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ، فَلَمَّا تُوُفِّيَ وَغُسِّلَ وَكُفِّنَ فِي أَثْوَابِهِ، دَخَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَقُلْتُ: رَحْمَةُ ٱللهِ عَلَيْكَ أَبَا السَّائِبِ، فَشَهَادَتِي عَلَيْكَ: لَقَدْ أَكْرَمَكَ ٱللهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَما يُدْرِيكِ أَنَّ ٱللهَ أَكْرَمَهُ). فَقُلْتُ: بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَمَنْ يُكْرِمُهُ ٱللهُ؟ فَقَالَ: (أَمَّا هُوَ فَقَدْ جَاءَهُ الْيَقِينُ، وَٱللهِ إِنِّي لأَرْجُو لَهُ الخَيْرَ، وَٱللهِ مَا أَدْرِي، وَأَنَا رَسُولُ ٱللهِ، ما يُفْعَلُ بِي). قَالَتْ: فَوَٱللهِ لاَ أُزَكِّي أَحَدًا بَعْدَهُ أَبَدًا.

637. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Kada mi je otac poginuo, otkrio sam haljinu sa njegova lica i zaplakao. To su mi zabranjivali, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi nije zabranjivao. I moja tetka po ocu, Fatima, počela je plakati. Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Plakala ti ili ne plakala, meleki su mu svojim krilima hlad pravili sve dok ga niste podigli (na nosila)."

٦٣٧ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا قُتِلَ أَبِي، جَعَلْتُ أَكْشِفُ الثَّوْبَ عَنْ وَجْهِهِ، أَبْكِي

4. **Obavijest rodbini o smrti umrlog (njezinog člana)**

638. Ebu Herejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je umro Nedžašija, obznanio (svijetu) njegovu smrt, izašao na musallu i formirao safove te izgovorio četiri tekbira.

639. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zastavu (u Bici na Mu'ti) držao je Zejd (ibn Haris) i on je poginuo, potom je preuzeo Džafer (ibn Ebu Talib), pa je poginuo, zatim je preuzeo Abdullah (ibn Revaha), pa je i on poginuo. Tada je zastavu uzeo Halid ibn Velid a da mu to niko nije naredio i njemu je blagoslovljena pobjeda."

Enes kaže da su iz očiju Allahova Poslanika, s.a.v.s., (dok je govorio) lile suze.

5. **Nagrada za strpljivo podnošenje smrti djeteta s nadom u Allahovu milost**

640. Enes, r.a, priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nema nijednog muslimana kome umre troje malodobne djece, a da ga Allah iz Svoje milosti prema njima neće uvesti u Džennet."

6. **Lijepo (mustehab) je saprati umrlog neparnim brojem puta**

641. Ensarijka Umm Atijja, r.a., priča:

– Unišao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dok smo kupale njegovu kćerku i rekao: "Okupajte je vodom u koju će te

وَيَنْهَوْنَنِي عَنْهُ، وَالنَّبِيُّ ﷺ لاَ يَنْهَانِي، فَجَعَلَتْ عَمَّتِي فَاطِمَةُ تَبْكِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَبْكِينَ أَوْ لاَ تَبْكِينَ، مَا زَالَتِ الـمَلاَئِكَةُ تُظِلُّهُ بِأَجْنِحَتِهَا حَتَّى رَفَعْتُمُوهُ).

٤ - باب: الرَّجُل يَنْعَي إِلى أَهْلِ المَيِّتِ بِنَفسِهِ

٦٣٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَعَى النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، خَرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى، فَصَفَّ بِهِمْ، وَكَبَّرَ أَرْبَعًا.

٦٣٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَخَذَ الرَّايَةَ زَيْدٌ فَأُصِيبَ، ثُمَّ أَخَذَهَا جَعْفَرٌ فَأُصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا عَبْدُ ٱللهِ بْنُ رَوَاحَةَ فَأُصِيبَ - وَإِنَّ عَيْنَيْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ لَتَذْرِفانِ - ثُمَّ أَخَذَهَا خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ مِنْ غَيْرِ إِمْرَةٍ فَفُتِحَ لَهُ).

٥ - باب: فَضْلِ مَنْ مَاتَ لَهُ وَلَدٌ فاحتَسَبَ

٦٤٠ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا مِنَ النَّاسِ مِنْ مُسْلِمٍ، يُتَوَفَّى لَهُ ثَلاثٌ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْثَ، إِلاَّ أَدْخَلَهُ ٱللهُ الجَنَّةَ، بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ).

staviti lotosov list (*sidr*), tri, pet ili, ako to smatrate potrebnim, više puta, a u zadnje (kupanje) stavite kamfor, ili nešto kamfora, i kada završite, obavijestite me!”

Kada smo završile (kupanje), obavijestile smo ga i on nam dodade svoju donju haljinu i reče:

“Omotajte je oko nje!”

7. Otpočinjanje kupanja sa desnom stranom umrlog

642. U jednoj drugoj predaji se kaže da je rekao:

“Počnite sa desnim dijelovima tijela te sa onim dijelovima koji se peru prilikom uzimanja abdesta.”

Ona (Ummu Atijja) je još kazala:

- I začešljale smo je na tri pletenice.

8. Bijele haljine kao kefini

643. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umotan u tri komada bijele jemenske pamučne haljine iz (pokrajine) Sahulijje, među kojima nije bilo košulje niti turbana.

9. Kefini od dva dijela

644. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Dok je jedan čovjek stajao sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na Arefatu, pao je sa svoje jahaće životinje i slomio vrat, ili je rekao, pa mu je (jahaća životinja) slomila vrat. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Okupajte ga vodom sa lotosovim listom (*sidrom*) i zamotajte u dvije

٦ - باب: ما يُسْتَحَبُّ أَنْ يُغسَلَ وِتْراً

٦٤١ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ الأَنْصَارِيَّةِ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، حِينَ تُوُفِّيَتِ ابْنَتُهُ، فَقَالَ: (ٱغْسِلْنَهَا ثَلاَثًا، أَوْ خَمْسًا، أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ إِنْ رَأَيْتُنَّ ذٰلِكَ، بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَٱجْعَلْنَ فِي الآخِرَةِ كَافُورًا، أَوْ شَيْئًا مِنْ كافُورٍ، فَإِذَا فَرَغْتُنَّ فَآذِنَّنِي). فَلَمَّا فَرَغْنَا آذَنَّاهُ، فَأَعْطَانَا حِقْوَهُ، فَقَالَ: (أَشْعِرْنَهَا إِيَّاهُ). تَعْنِي إِزَارَهُ.

٧ - باب: يُبدَأُ بِمَيَامِنِ المَيِّتِ

٦٤٢ : وَفِي رواية أخرى أَنَّهُ قَالَ: (ٱبْدَأْنَ بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنْهَا). قَالَتْ: وَمَشَطْنَاهَا ثَلاَثَةَ قُرُونٍ.

٨ - باب: الثِّيَابِ البِيضِ لِلكَفَنِ

٦٤٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كُفِّنَ فِي ثَلاَثَةِ أَثْوَابٍ يَمَانِيَةٍ، بِيضٍ سَحُولِيَّةٍ مِنْ كُرْسُفٍ، لَيْسَ فِيهِنَّ قَمِيصٌ وَلاَ عِمَامَةٌ.

٩ - باب: الْكَفَنِ فِي ثَوْبَيْنِ

٦٤٤ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَيْنَما رَجُلٌ وَاقِفٌ مَعَ رَسُولِ

ٱللهِ ﷺ بِعَرَفَةَ، إِذْ وَقَعَ عَنْ رَاحِلَتِهِ فَوَقَصَتْهُ، أَوْ قَالَ: فَأَوْقَصَتْهُ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَكَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ، وَلاَ تُحَنِّطُوهُ، وَلاَ تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ، فَإِنَّهُ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبِّيا).

haljinke. Nemojte ga mirisati niti mu glavu pokrivati pobuljačom (šalom), jer će on na Sudnjem danu biti oživljen izgovarajući telbijju."

١٠ ـ باب: الكَفَنِ لِلمَيِّتِ

10. Kefini za umrlog

٦٤٥ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ أُبَيٍّ لَمَّا تُوُفِّيَ، جَاءَ ابْنُهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَعْطِنِي قَمِيصَكَ أُكَفِّنْهُ فِيهِ، وَصَلِّ عَلَيْهِ، وَٱسْتَغْفِرْ لَهُ. فَأَعْطَاهُ النَّبِيُّ ﷺ قَمِيصَهُ، فَقَالَ: (آذِنِّي أُصَلِّي عَلَيْهِ). فَآذَنَهُ، فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ جَذَبَهُ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فَقَالَ: أَلَيْسَ ٱللهُ نَهَاكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى الْمُنَافِقِينَ؟ فَقَالَ: (أَنَا بَيْنَ خِيرَتَيْنِ، قَالَ: ﴿ٱسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لاَ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ ٱللهُ لَهُمْ﴾). فَصَلَّى عَلَيْهِ، فَنَزَلَتْ: ﴿وَلاَ تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا﴾.

645. Ibn Omer, r.a., priča da je, kada je umro Abdullah ibn Ubejj, došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., njegov sin i rekao:

- Allahov Poslaniče, daj mi svoju košulju da u nju opremim oca, klanjaj mu dženazu i zamoli (Allaha) da mu oprosti.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je dao svoju košulju i rekao:

"Javi mi (kada bude opremljen) da mu klanjam dženazu!"

On mu je javio i kada mu je Poslanik, s.a.v.s., htio klanjati dženazu, povukao ga je Omer, r.a., i rekao:

- Zar ti Allah nije zabranio da klanjaš dvoličnjacima?

"Ja imam dva izbora, jer je Uzvišeni Allah rekao: *Traži za njih oprost ili ne traži! Da tražiš za njih oprost sedamdeset puta, Allah im neće oprostiti.* (El-Bekare, 80.)

Nakon što mu je klanjao dženazu objavljeno je: *Nikada nikome od njih (kada umre) nemoj klanjati (dženazu)!* (El-Bekare, 84.)

٦٤٦ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

646. Džabir, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao Abdullahu ibn Ubejju, pošto je on bio već ukopan, dao ga je izvaditi, ubacio u njega svoje pljuvačke i obukao mu svoju košulju.

أَتَى النَّبِيُّ ﷺ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ أُبَيٍّ بَعْدَ ما دُفِنَ، فَأَخْرَجَهُ، فَنَفَثَ فِيهِ مِنْ رِيقِهِ، وَأَلْبَسَهُ قَمِيصَهُ.

11. Kad su kefini toliko mali da se sa njima može prekriti samo glava ili noge umrlog, njima će se prekriti glava

١١ - باب: إذَا لَم يَجِـد كَفَناً إلاَّ مَا يُوَارِي رَأسَهُ أو قَدَمَيهِ غَطَّى بِهِ رَأسَهُ

647. Habbab, r.a., kazuje:

– Preselili smo se sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., (iz Mekke u Medinu), tražeći Allahovo zadovoljstvo. Naša nagrada od nas je njegov plod već sazreo i on ga ubire. Mus'ab je bio ubijen u Bici na Uhudu i mi ga nismo imali u što zamotati, nego samo jedan (njegov) ogrtač. Kada smo mu njime pokrili glavu, ostale su nepokrivene noge, a kada smo mu pokrili noge, ostala je otkrivena glava. Vjerovjesnik, s.a.v.s., naredio nam je da mu pokrijemo glavu, a na noge mu stavimo *izhir* (mirisnu žukvu).

هَاجَرْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ نَلْتَمِسُ وَجْهَ ٱللهِ، فَوَقَعَ أَجْرُنَا عَلَى ٱللهِ، فَمِنَّا مَنْ مَاتَ لَمْ يَأْكُلْ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا، مِنْهُمْ مُصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ، وَمِنَّا مَنْ أَيْنَعَتْ لَهُ ثَمَرَتُهُ، فَهُوَ يَهْدِبُهَا، قُتِلَ يَوْمَ أُحُدٍ، فَلَمْ نَجِدْ مَا نُكَفِّنُهُ بِهِ إِلاَّ بُرْدَةً، إِذَا غَطَّيْنَا بِهَا رَأْسَهُ خَرَجَتْ رِجْلاهُ، وَإِذَا غَطَّيْنَا رِجْلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ نُغَطِّيَ رَأْسَهُ، وَأَنْ نَجْعَلَ عَلَى رِجْلَيْهِ مِنَ الإِذْخِرِ.

12. O onome koji je pripremio kefine u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., i za to mu se nije prigovorilo

١٢ - باب: مَنْ استَعَـدَّ الكَفَنَ فِي زَمَنِ النَّبِيِّ - ﷺ - فَلَم يُنكَرُ عَلَيهِ

648. Sehl, r.a., priča da je jedna žena donijela Vjerovjesniku, s.a.v.s., otkan pamučni ogrtač sa porubom.

- Znate li - upitao je Sehl - šta je to burda (ogrtač)?

- To je plašt - odgovorili su.

- Da - rekao je on.

- Otkala sam ga - rekla je žena - svojom rukom i došla da ti dam da ga obučeš.

Budući da mu je bio potreban, Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je uzeo i kada je izašao pred nas noseći taj ogrtač oko struka, jedan čovjek, kome se ogrtač svidio, rekao je:

٦٤٨ : عَنْ سَهْلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَّ ٱمْرَأَةً جاءَتِ النَّبِيَّ ﷺ بِبُرْدَةٍ مَنْسُوجَةٍ، فِيهَا حَاشِيَتُهَا، أَتَدْرُونَ مَا الْبُرْدَةُ؟ قَالُوا: الشَّمْلَةُ، قَالَ: نَعَمْ. قَالَتْ: نَسَجْتُهَا بِيَدِي فَجِئْتُ لِأَكْسُوَكَهَا، فَأَخَذَهَا النَّبِيُّ ﷺ مُحْتَاجًا إِلَيْهَا، فَخَرَجَ

إِلَيْنَا وَإِنَّهَا إِزَارُهُ، فَحَسَّنَهَا فُلانٌ فَقَالَ: اكْسُنِيهَا، مَا أَحْسَنَهَا، قَالَ الْقَوْمُ: مَا أَحْسَنْتَ، لَبِسَهَا النَّبِيُّ ﷺ مُحْتَاجًا إِلَيْهَا، ثُمَّ سَأَلْتَهُ، وَعَلِمْتَ أَنَّهُ لاَ يَرُدُّ، قَالَ: إِنِّي وَٱللهِ، مَا سَأَلْتُهُ لِأَلْبَسَهَا، إِنَّمَا سَأَلْتُهُ لِتَكُونَ كَفَنِي. قَالَ سَهْلٌ: فَكَانَتْ كَفَنَهُ.

- Daj mi ga. Jeste lijep!

Prisutni su rekli:

- Nisi dobro učinio. Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je bio uzeo sebi, jer mu je bio potreban, a ti si ga od njega zaiskao jer si znao da te neće odbiti.

- Boga mi - rekao je ovaj - nisam ga zaiskao da ga oblačim, već samo da mi bude kefin.

- I taj ogrtač mu je i bio kefin - kaže Sehl.

١٣ ـ باب: اتِّبَاعِ النِّسَاءِ الْجَنَائِزَ

13. Učešće žena u ispraćaju dženaza

٦٤٩ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: نُهِينَا عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ، وَلَمْ يُعْزَمْ عَلَيْنَا.

649. Ummu Atijja, r.a., kaže:

– Zabranjivano nam je slijeđenje dženaza, ali ne striktno.

١٤ ـ باب: إحداد الْمَرأةِ عَلَى غَيْرِ زَوجِهَا

14. Koliko traje žalost žene za umrlom osobom ako se ne radi o njenom mužu

٦٥٠ : عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِٱللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ، تُحِدُّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاَثٍ، إِلاَّ عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا).

650. Ummu Habiba, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

– Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Nijednoj ženi koja vjeruje u Allaha i u Sudnji dan nije dozvoljeno žaliti za umrlim više od tri dana, izuzev za mužem za kojim žali četiri mjeseca i deset dana.”

١٥ ـ باب: زِيَارَةِ الْقُبُورِ

15. Posjećivanje grobova

٦٥١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ بِٱمْرَأَةٍ تَبْكِي عِنْدَ قَبْرٍ، فَقَالَ: (اتَّقِي ٱللهَ وَٱصْبِرِي). قَالَتْ: إِلَيْكَ عَنِّي، فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبْ بِمُصِيبَتِي،

651. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prošao pokraj jedne žene koja je plakala pored jednog kabura i rekao joj:

“Boj se Allaha i budi strpljiva.”

- Dalje od mene! Tebe nije zadesila moja nesreća i ti je ne poznaješ!

Kada joj je kasnije rečeno da je to (bio) Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišla je njegovoj kući, gdje na vratima nije našla nikakvih vratara (kao kod vladara) i rekla:

- Nisam te poznala.

“Prava strpljivost je pri prvom udarcu”, odgovorio je on.

وَلَمْ تَعْرِفْهُ، فَقِيلَ لَهَا: إِنَّهُ النَّبِيُّ ﷺ، فَأَتَتْ بَابَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ تَجِدْ عِنْدَهُ بَوَّابِينَ، فَقَالَتْ: لَمْ أَعْرِفْكَ، فَقَالَ: (إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولَى).

16. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: “Zbog nekih oblika plakanja ukućana nad njim umrli trpi patnju” - ako to naricanje spada u njegov običaj

١٦ - باب: قَول النَّبِيِّ ﷺ: «يُعَذَّبُ المَيِّتُ بِبَعضِ بُكَاءِ أَهلِهِ عَلَيهِ» إِذَا كَانَ النَّوْحُ مِن سُنَّتِهِ

652. Usama ibn Zejd, r.a., priča:

– Kći Vjerovjesnikova, s.a.v.s., (Zejneba) poslala mu je poruku da joj je sin na samrti i da dođe. On joj je po istom kuriru uz selam, poslao poruku:

“Allahu pripada ono što je uzeo, a i ono što je kome dao. U Njega je svakome rok tačno određen, pa neka bude strpljiva i ima u vidu nagradu.”

Ona je, potom, opet poslala po njega i zaklela ga da joj svakako dođe. Tada je on ustao i sa njim Sa‘d ibn Ubade, Muaz ibn Džebel, Ubej ibn Ka‘b, Zejd ibn Sabit i još neki ashabi. Dijete je već bilo na izdisaju kada je po dolasku prinešeno Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Čini mi se da je (Poslanik, s.a.v.s.) rekao kao da je (pohabani) mješčić. Kada su mu oči zasuzile, Sa‘d reče:

- Allahov Poslaniče, šta je to?

“Ovo je samilost koju je Allah stavio u srca Svojih robova. Allah je milostiv samo Svojim samilosnim robovima.”

٦٥٢ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَرْسَلَت ابْنَةُ النَّبِيِّ ﷺ إِلَيْهِ: إِنَّ ٱبْنًا لِي قُبِضَ فَأْتِنَا، فَأَرْسَلَ يُقْرِئُ السَّلَامَ، وَيَقُولُ: (إِنَّ للهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أَعْطَى، وَكُلٌّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى، فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ). فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ تُقْسِمُ عَلَيْهِ لَيَأْتِيَنَّهَا، فَقَامَ وَمَعَهُ: سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ، وَمَعَاذُ بْنُ جَبَلٍ، وَأُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ، وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، وَرِجَالٌ، فَرُفِعَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ الصَّبِيُّ وَنَفْسُهُ تَتَقَعْقَعُ، قَالَ: حَسِبْتُهُ أَنَّهُ قَالَ: كَأَنَّهَا شَنٌّ، فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ، فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا هٰذَا؟ فَقَالَ: (هٰذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا ٱللهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ، وَإِنَّمَا يَرْحَمُ ٱللهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَاءَ).

653. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Prisustvovali smo dženazi kćerke (Rukajje) Allahova Poslanika, s.a.v.s. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sjedio nad kaburom i vidio sam kako mu oči suze. Potom je upitao:

"Ima li među vama iko ko nije sinoć spolno općio?"

- Ja - rekao je Ebu Talha.

"Siđi", rekao je on.

- Potom je on sišao u njezin kabur - kaže Enes.

٦٥٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: شَهِدْنَا بِنْتًا لِرَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، قَالَ: وَرَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ جالِسٌ عَلَى الْقَبْرِ، قَالَ: فَرَأَيْتُ عَيْنَيْهِ تَدْمَعَانِ، قَالَ: فَقَالَ: (هَلْ فِيكُمْ رَجُلٌ لَمْ يُقَارِفِ اللَّيْلَةَ). فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: أَنَا، قَالَ: (فَانْزِلْ). قَالَ: فَنَزَلَ فِي قَبْرِهَا.

654. Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, umrli se kažnjava nekim plačem njegovih bližnjih za njim."

Kada je to, nakon Omerove, r.a., smrti doprlo do Aiše, r.a., rekla je:

- Allah se smilovao Omeru! Boga mi, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije rekao da Allah kažnjava vjernika zbog plača njegovih bližnjih za njim, nego je rekao: "Zaista, (Allah) nevjerniku povećava patnju drekom njegovih bližnjih za njim."

- Za ovo vam je dovoljan Kur'an(ski ajet): *Niko ničiji teret neće nositi.* (El-En'am, 164.) - rekla je Aiša, r.a.

٦٥٤ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (إِنَّ المَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبَعْضِ بُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ).

فبلغ ذلك عائشة رضي الله عنها بعد موت عمر رضي الله عنه، فَقَالَتْ: رَحِمَ ٱللَّهُ عُمَرَ، وَٱللَّهِ مَا حَدَّثَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ إِنَّ ٱللَّهَ لَيُعَذِّبُ المُؤْمِنَ ببعض بكاء أَهْلِهِ عَلَيْهِ، وَلٰكِنْ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ ٱللَّهَ لَيَزِيدُ الْكافِرَ عَذَابًا بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ). وَقَالَتْ: حَسْبُكُمُ الْقُرْآنُ: ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾.

655. Aiša, r.a., kaže:

– Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prolazaći pokraj (groba) jedne Jevrejke koju su oplakivali njezini bližnji rekao:

"Oni je oplakuju, a ona biva mučena u svome grobu."

٦٥٥ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَرَّ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ عَلَى يَهُودِيَّةٍ يَبْكِي عَلَيْهَا أَهْلُهَا، فَقَالَ (إِنَّهُمْ لَيَبْكُونَ عَلَيْهَا، وَإِنَّهَا لَتُعَذَّبُ فِي قَبْرِهَا).

17. Osuda naricanja za umrlim

١٧ ـ باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ النِّيَاحَةِ عَلَى المَيِّتِ

656. El-Mugire, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

"Laganje na mene nije kao laganje na nekoga drugog. Ko na mene namjerno slaže, neka sebi pripremi mjesto u Vatri!"

٦٥٦ : عَنِ المُغِيرَةِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ كَذِبًا

I čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako još kaže: "Onaj za kim se nariče, trpi patnju (*azab*) zbog tog naricanja."

عَلَيَّ لَيْسَ كَكَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ، مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

وَسَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ نِيحَ عَلَيْهِ يُعَذَّبُ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ).

18. Nije naš onaj koji se udara po obrazima

١٨ - باب: لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الخُدُودَ

657. Abdullah, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: "Nije naš onaj koji se udara po obrazima, cijepa otvore (proreze) na košulji i proklinje kao što se proklinjalo u predislamsko doba."

٦٥٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الخُدُودَ، وَشَقَّ الجُيُوبَ، وَدَعَا بِدَعْوَى الجَاهِلِيَّةِ).

19. Žalost Vjerovjesnika, s.a.v.s., za Sa'dom ibn Havlom

١٩ - باب: رَثَى النَّبِيُّ ﷺ سَعْدَ بْنَ خَوْلَةَ

658. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže da ga je u godini Oproštajnog hadža posjetio Allahov Poslanik, s.a.v.s., jer je bio jako bolestan i da mu je rekao:

- Bolest mi je dostigla vrhunac. Ja sam imućan a naslijedit će me samo jedna kćerka, pa mogu li podijeliti, kao milostinju, dvije trećine svoje imovine?"

"Ne" odgovorio je.

- A polovinu? - upitao sam.

"Ne" - odgovorio je i dodao:

"Jednu trećinu! Čak i jedna trećina je mnogo. Da ostaviš svoje nasljednike imućne bolje je nego da ih ostaviš siromašne pa da od drugih traže milostinju. Ti nećeš udijeliti nikakvu milostinju želeći njome Božije zadovoljstvo, a da za to nećeš biti nagrađen, pa čak i za ono što staviš u usta svoje supruge."

- Božiji Poslaniče, hoću li ja izostati iza mojih drugova?

"Ti nećeš izostati iza njih radeći dobar

٦٥٨ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَعُودُنِي عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ، مِنْ وَجَعٍ اشْتَدَّ بِي، فَقُلْتُ: إِنِّي قَدْ بَلَغَ بِي مِنَ الْوَجَعِ مَا تَرَى، وَأَنَا ذُو مَالٍ، وَلاَ يَرِثُنِي إِلاَّ ابْنَةٌ، أَفَأَتَصَدَّقُ بِثُلُثَيْ مَالِي؟ قَالَ: (لاَ). فَقُلْتُ: بِالشَّطْرِ؟ فَقَالَ: (لاَ). ثُمَّ قَالَ: (الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَبِيرٌ، أَوْ كَثِيرٌ، إِنَّكَ أَنْ تَذَرَ وَرَثَتَكَ أَغْنِيَاءَ، خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَذَرَهُمْ عَالَةً يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ، وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ ٱللهِ إِلاَّ أُجِرْتَ بِهَا، حَتَّى مَا تَجْعَلُ فِي فِي امْرَأَتِكَ). فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أُخَلَّفُ بَعْدَ أَصْحَابِي؟ قَالَ: (إِنَّكَ لَنْ تُخَلَّفَ

posao a da ti se njime ne poveća stupanj i položaj. Ti stvarno nećeš izostati iza njih, a da se tvoj narod neće tobom okoristiti, a drugi oštetiti. Bože moj, produži mojim ashabima njihovu seobu (u Medinu) i ne vraćaj ih natrag (u Meku)", rekao je on.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je, međutim, žalio jadnika Sa'da ibn Havlu, što je umro u Mekki.

20. O zabrani brijanja (siječenja) kose u znak žalosti

659. Ebu Musa, r.a., kaže da se bio jako razbolio i onesvijestio. Glava mu je bila u krilu žene koja je plakala. Nije joj mogao ništa odgovoriti. Kada se osvijestio, rekao je:

- Ja se ograđujem od onoga od čega se ogradio Allahov Poslanik, s.a.v.s., a on, s.a.v.s., se ogradio od žene koja u znak žalosti kuka i jauče, one koja brije kosu i one koja cijepa haljine na sebi.

21. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., reakcija na vijest o pogibiji njegovih ashaba

660. Aiša, r.a., priča:

– Kada je Vjerovjesniku, s.a.v.s., došla vijest o pogibiji Ibn Harisa, Džafera i Ibn Revahe, sjeo je (u džamiji) i na njemu se očitovala tuga. Ja sam gledala kroz pukotinu na vratima kada mu je došao jedan čovjek i rekao da Džaferove žene nariču. On mu je naredio da ih u tome spriječi pa je čovjek otišao a zatim se vratio i rekao mu da ga nisu poslušale.

"Zabrani im", rekao je on.

Čovjek mu je, zatim, došao i treći put i rekao:

فَتَعْمَلَ عَمَلًا صَالِحًا إِلاَّ ٱزْدَدْتَ بِهِ دَرَجَةً وَرِفْعَةً، ثُمَّ لَعَلَّكَ أَنْ تُخَلَّفَ حَتَّى يَنْتَفِعَ بِكَ أَقْوَامٌ، وَيُضَرَّ بِكَ آخَرُونَ، اللَّهُمَّ أَمْضِ لِأَصْحَابِي هِجْرَتَهُمْ وَلاَ تَرُدَّهُمْ عَلَى أَعْقَابِهِمْ، لَكِنِ الْبَائِسُ سَعْدُ ابْنُ خَوْلَةَ). يَرْثِي لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ مَاتَ بِمَكَّةَ.

٢٠ - باب: ما يُنْهى مِنَ الحَلْقِ عِنْدَ المُصيبَةِ

٦٥٩ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: وَجِعَ وَجَعًا، فَغُشِيَ عَلَيْهِ، وَرَأْسُهُ فِي حَجْرِ امْرَأَةٍ مِنْ أَهْلِهِ فَبَكَتْ، فَلَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يَرُدَّ عَلَيْهَا شَيْئًا، فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ: أَنَا بَرِيءٌ مِمَّنْ بَرِىءَ مِنْهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بَرِىءَ مِنَ الصَّالِقَةِ، وَالحَالِقَةِ، والشَّاقَّةِ.

٢١ - باب: مَنْ جَلَسَ عِنْدَ المُصِيبَةِ يُعرَفُ فِيهِ الحُزْنُ

٦٦٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، قَالَتْ: لَمَّا جَاءَ النَّبِيَّ ﷺ قَتْلُ ابْنِ حارِثَةَ وَجَعْفَرٍ وَابْنِ رَوَاحَةَ، جَلَسَ يُعْرَفُ فِيهِ الحُزْنُ، وَأَنَا أَنْظُرُ مِنْ صَائِرِ الْبَابِ - شَقِّ الْبَابِ - فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ نِسَاءَ جَعْفَرٍ، وَذَكَرَ بُكَاءَهُنَّ، فَأَمَرَهُ أَنْ يَنْهَاهُنَّ، فَذَهَبَ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ: فَأَخْبَرَهُ أَنَّهنَّ لَمْ يُطِعْنَهُ، فَقَالَ: (انْهَهُنَّ). فَأَتَاهُ الثَّالِثَةَ، قَالَ: وَٱللهِ

غَلَبْنَنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ. فَزَعَمَتْ أَنَّهُ قَالَ: (فَٱحْثُ فِي أَفْوَاهِهِنَّ التُّرَابَ).

- Boga mi su nas, Allahov Poslaniče, nadjačale (nisu nas poslušale).

Aiša tvrdi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tada rekao:

"Pospi im usta prašinom."

٢٢ - باب: مَن لَم يُظهِر حُزنَهُ عِندَ المُصِيبَةِ

22. Onaj koji nije pokazao tugu pri nesreći

٦٦١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَاتَ ابْنٌ لِأَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ وَأَبُو طَلْحَةَ خَارِجٌ، فَلَمَّا رَأَتِ امْرَأَتُهُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ، هَيَّأَتْ شَيْئًا، وَنَحَّتْهُ فِي جانِبِ الْبَيْتِ، فَلَمَّا جَاءَ أَبُو طَلْحَةَ قَالَ: كَيْفَ الْغُلَامُ؟ قَالَتْ: قَدْ هَدَأَتْ نَفْسُهُ، وَأَرْجُو أَنْ يَكُونَ قَدِ اسْتَرَاحَ. فَبَاتَ، فَلَمَّا أَصْبَحَ اغْتَسَلَ، فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ أَعْلَمَتْهُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ، فَصَلَّى مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ أَخْبَرَهُ بِمَا كَانَ مِنْهُمَا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَعَلَّ ٱللهَ أَنْ يُبَارِكَ لَكُمَا فِي لَيْلَتِكُمَا).

قَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ: فَرَأَيْتُ لَهُمَا تِسْعَةَ أَوْلَادٍ، كُلُّهُمْ قَدْ قَرَؤُوا القُرْآنَ.

661. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Umro je sin Ebu Talhe, r.a., a Ebu Talha je bio odsutan (kod Pejgambera). Kada je njegova žena vidjela da je umro, pripremila je nešto (za kupanje i opremu) i sklonila ga u jednom dijelu kuće.

Kada je Ebu Talha došao, upitao je:

- Kako je dječak?

- Smirila mu se duša - odgovorila je - i nadam se da se odmorio.

Tek kad je svanulo i on se okupao i htio izaći, žena mu reče da je dječak umro. Potom mu je sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., klanjao (dženazu) i obavijestio Vjerovjesnika, s.a.v.s., o onome što se zbilo između njih (kao supružnika), pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Da vam Allah, dž.š., da blagoslov u vašoj noći (izdancima)"!

(Sufjan prenosi da je jedan od ensarija (Ibaje ibn Rifaje) rekao:

- Vidio sam da su kasnije imali devetero djece i sva su već učila Kur'an.

٢٣ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «إِنَّا بِكَ لَمَحزُونُونَ»

23. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Mi smo zaista ožalošćeni rastankom s tobom

٦٦٢ : وَعَنْه - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: دَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ عَلَى أَبِي سَيْفٍ الْقَيْنِ، وَكَانَ ظِئْرًا لِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَأَخَذَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِبْرَاهِيمَ فَقَبَّلَهُ وَشَمَّهُ، ثُمَّ دَخَلْنَا عَلَيْهِ بَعْدَ ذٰلِكَ،

622. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Unišli smo sa Allahovim Poslanikom,

وَإِبْرَاهِيمُ يَجُودُ بِنَفْسِهِ، فَجَعَلَتْ عَيْنَا رَسُولِ ٱللهِ ﷺ تَذْرِفانِ، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: وَأَنْتَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ فَقَالَ: (يَا ابْنَ عَوْفٍ، إِنَّهَا رَحْمَةٌ). ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى، فَقَالَ ﷺ: (إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ، وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ، وَلاَ نَقُولُ إِلاَّ مَا يَرْضَي رَبُّنَا، وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ).

s.a.v.s., kod Ebu Sejfa el-Kajna, muža dojilje Ibrahima (sina Poslanikova s.a.v.s.), pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo Ibrahima (u naručje), poljubio ga i pomirisao.

Kad smo poslije toga opet unišli, Ibrahim je izdisao, a oči Allahova Poslanika, s.a.v.s., su suzile.

Tada mu je Abdurrahman ibn Avf, r.a., rekao:

- Ti, Allahov Poslaniče, (plačeš)!

“Sine Avfov, suza je samilost”, reče on.

Potom su uslijedile i druge (suze), da bi onda Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Oko (mi samo) suzi, a srce tuguje. Mi govorimo samo ono čime je zadovoljan naš Gospodar. Ibrahime, mi smo tvojim rastankom uistinu ožalošćeni.”

٢٤ - باب: الْبُكَاءَ عِنْدَ الْمَرِيضِ

24. Plač kod bolesnika

٦٦٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: اشْتَكَى سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ شَكْوَى لَهُ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ ﷺ يَعُودُهُ، مَعَ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ، وَسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، وَعَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ، فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ، فَوَجَدَهُ فِي غاشِيَةِ أَهْلِهِ، فَقَالَ: (قَدْ قَضَى؟). قَالُوا: لاَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَبَكَى النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا رَأَى الْقَوْمُ بُكَاءَ النَّبِيِّ ﷺ بَكَوْا، فَقَالَ: (أَلاَ تَسْمَعُونَ، إِنَّ ٱللهَ لاَ يُعَذِّبُ بِدَمْعِ الْعَيْنِ، وَلاَ بِحُزْنِ الْقَلْبِ، وَلٰكِنْ يُعَذِّبُ بِهٰذَا - وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ - أَوْ يَرْحَمُ، وَإِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ).

663. Abdullah ibn Omer, r.a., priča:

– Kada je Sa‘d ibn Ubade bio bolestan, došao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., da ga obiđe zajedno sa Abdurrahmanom ibn Avfom, Sa‘dom ibn Ebu Vekkasom, i Abdullahom ibn Mesudom, r.a. Pošto mu je unišao i našao njegovu porodicu natkučenom nad njim, rekao je:

- Pa on je već umro?

- Ne, Allahov Poslaniče - odgovorili su.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tada zaplakao. Kada su oni vidjeli plač Vjerovjesnika, s.a.v.s., i oni su zaplakali a on je rekao:

“Slušajte! Allah ne kažnjava zbog suze, ni tuge srca, nego kažnjava zbog ovoga!” - i pokazao je na jezik - “ili se smiluje. Umrli se plačom svojih bližnjih za njim, uistinu kažnjava.”

25. Zabranjeno je naricati i vikati i treba sprečavati one koji to rade

٢٥ - باب: مَا يُنْهىٰ عَنِ النَّوْحِ وَالبُكَاءِ وَالزَّجْرِ عَنْ ذلِكَ

664. Ummu Atijja, ra., kaže:

– Dale smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., prilikom prisege vjernosti islamu i obavezu da nećemo naricati (za umrlim) i to nije od nas ispunila nijedna žena osim ovih pet: Ummu Sulejm, Ummu-l-Ala, kći Ebu Sebra - supruga Muazova i još dvije žene, ili je Ummu Atijja kazala, kći Ebu Sebra - supruga Muazova i još jedna druga žena.

٦٦٤ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَخَذَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ عِنْدَ الْبَيْعَةِ أَنْ لاَ نَنُوحَ، فَمَا وَفَتْ مِنَّا امْرَأَةٌ غَيْرُ خَمْسِ نِسْوَةٍ: أُمُّ سُلَيْمٍ، وَأُمُّ الْعَلاَءِ، وَٱبْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ ٱمْرَأَةُ مُعَاذٍ، وَٱمْرَأَتَانِ. أَوِ: ٱبْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ، وَٱمْرَأَةُ مُعَاذٍ، وَٱمْرَأَةٌ أُخْرَى.

26. Ustajanje dženazi na noge

٢٦ - باب: القِيَامِ لِلْجَنَازَةِ

665. Amir ibn Rebia, r.a., prenosi da je Vjerovjesnika, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas vidi dženazu, ako ne bude išao za njom, neka ustane i stoji dok ne dođe iza nje, ili dok ga ona ne ostavi iza sebe, ili dok se ne spusti prije nego što ga ostavi iza sebe.”

٦٦٥ : عَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ جَنَازَةً، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا فَلْيَقُمْ حَتَّى يُخَلِّفَهَا، أَوْ تُخَلِّفَهُ، أَوْ تُوضَعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُخَلِّفَهُ).

27. Kada će sjesti onaj ko je ustao dženazi

٢٧ - باب: مَتَى يَقْعُدُ إِذَا قَامَ لِلْجَنَازَةِ

666. Ebu Hurejre, r.a., je uzeo ruku Mervana i sjeli su prije nego što je dženaza spuštena. Potom je došao Ebu Seid, r.a., uzeo Mervana za ruku i rekao:

- Ustani! Tako mi Allaha, sigurno zna i Ebu Hurejre da nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., to zabranio.

Ebu Hurejre, r.a., je rekao:

- Istinu je kazao.

٦٦٦ : عن أَبِي هريرة رضي الله عنه أَنَّه أَخذ بيد مروانَ وهما في جنازة، فَجَلَسَا قَبْلَ أَنْ تُوضَعَ، فَجَاءَ أَبُو سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فَأَخَذَ بِيَدِ مَرْوَانَ، فَقَالَ: قُمْ، فَوَٱللهِ لَقَدْ عَلِمَ هٰذَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَانَا عَنْ ذٰلِكَ، فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: صَدَقَ.

28. O onome koji je ustao (na noge) dženazi jednog Jevrejina

٢٨ - باب: مَنْ قَامَ لِجَنَازَةِ يَهُودِيٍّ

667. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Kada je pokraj nas naišla jedna dženaza Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ustao pa smo i mi ustali, a zatim rekli:

- Allahov Poslaniče, to je dženaza nekom Jevreju!?

"Kada vidite dženazu, ustanite!", rekao je on.

٦٦٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَرَّ بِنَا جَنَازَةٌ، فَقَامَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ وَقُمْنَا لَهُ، فَقُلْنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّهَا جَنَازَةُ يَهُودِيٍّ؟ قَالَ: (إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا).

29. Dženazu nose muškarci (bez žena)

٢٩ - باب: حَمْلِ الرِّجالِ الجَنازَةَ دُونَ النِّسَاءِ

668. Ebu Seid el-Hudri, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se umrli stavi (na nosila) i ljudi ga ponesu na svojim ramenima, ako je to bila dobra osoba, njezina duša kaže: Požurite sa mnom; a ako nije bila dobra, ona govori: Teško njoj, kuda je nosite! Njezin glas čuje sve osim čovjeka, a kada bi ga on čuo, onesvijestio bi se."

٦٦٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا وُضِعَتِ الْجَنَازَةُ، وَاحْتَمَلَهَا الرِّجَالُ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ، فَإِنْ كانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ: قَدِّمُونِي، وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ: يَا وَيْلَهَا، أَيْنَ تَذْهَبُونَ بِهَا، يَسْمَعُ صَوْتَهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلاَّ الإِنْسَانَ، وَلَوْ سَمِعَهُ صَعِقَ).

30. Žurenje sa dženazom

٣٠ - باب: السُّرْعَةِ بِالجَنَازَةِ

669. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Požurite sa dženazom, jer ako je to bila dobra osoba, bit će joj dobro tamo gdje je nosite, a ako nije bila takva, onda ona predstavlja zlo koje ćete skinuti sa svojih vratova (ramena)."

٦٦٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَسْرِعُوا بِٱلْجَنَازَةِ، فَإِنْ تَكُ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تُقَدِّمُونَهَا إِلَيْهِ، وَإِنْ يَكُ سِوَى ذٰلِكَ، فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ).

31. Nagrada za praćenje dženaze

٣١ - باب: فَضْلِ اتِّبَاعِ الجَنَائِزِ

670. Ibn Omeru, r.a., je rečeno da je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Ko prati umrlog, ima nagradu jednog kirata (mjera za težinu zlata).

- Mnogo nam je štošta kazao Ebu Hurejre! - rekao je Ibn Omer.

Kasnije je i Aiša, r.a., potvrdila to što je rekao Ebu Hurejre izjavivši:

- Čula sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da to kaže.

Zatim je Ibn Omer, r.a., rekao:

- Mi smo onda propustili mnogo kirata!

٦٧٠ : عن ابن عمر رضي الله عنهما أَنَّه قيل له: إِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَقُولُ: مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً فَلَهُ قِيرَاطٌ. فَقَالَ: أَكْثَرَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَلَيْنَا. فَصَدَّقَتْ عائِشَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَبَا هُرَيْرَةَ، وَقَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُهُ. فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: لَقَدْ فَرَّطْنَا فِي قَرَارِيطَ كَثِيرَةٍ.

32. Osuda gradnje bogomolja nad grobovima

٣٢ - باب: ما يُكْرَهُ مِن اتِّخَاذِ المَسَاجِدِ عَلَى القُبُورِ

671. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao u svojoj bolesti u kojoj je i umro:

"Allah je prokleo jevreje i kršćane što su grobove svojih vjerovjesnika uzeli kao bogomolje!"

- Da nije toga - kaže (Aiša) - ashabi bi istakli njegov grob, ali se ja ipak bojim da se on ne uzme kao mesdžid (mjesto činjenja sedžde).

٦٧١ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ: (لَعَنَ ٱللهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ). قَالَتْ: وَلَوْلاَ ذٰلِكَ لأَبْرَزُوا قَبْرَهُ، غَيْرَ أَنِّي أَخْشَى أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا.

33. Klanjanje dženaze ženi koja je umrla za vrijeme porođajnog čišćenja

٣٣ - باب: الصَّلاَةِ عَلَى النُّفَسَاءِ إِذَا مَاتَت فِي نِفَاسِهَا

672. Semura ibn Džundeb, r.a., kaže:

– Klanjao sam za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dženazu jednoj ženi koja je umrla u svom poslijeporođajnom

٦٧٢ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى

امْرَأَةٍ ماتَتْ فِي نِفَاسِهَا، فَقَامَ عَلَيْهَا وَسَطَهَا.

čišćenju i on je stao prema njoj na sredini.

٣٤ - باب: قِـراءَةِ فَاتِحَـةِ الكِتَـابِ عَلَى الجَنَازَةِ

34. Učenje Fatihe na dženazi

٦٧٣ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ صَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ، فَقَرَأَ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ فَقَالَ: لِيَعْلَمُوا أَنَّهَا سُنَّةٌ.

673. Ibn Abbas, r.a., je klanjao jednu dženazu, proučio Fatihu i rekao:

- Neka znaju da je ona sunnet.

٣٥ - باب: المَيِّتُ يَسمَعُ خَفقَ النِّعَالِ

35. Umrli čuje topot obuće (živih)

٦٧٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْعَبْدُ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّىٰ وَذَهَبَ أَصْحَابُهُ، حَتَّى إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نِعَالِهِمْ، أَتَاهُ مَلَكَانِ فَأَقْعَدَاهُ، فَيَقُولاَنِ لَهُ: مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هٰذَا الرَّجُلِ مُحَمَّدٍ ﷺ؟ فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ ٱللهِ وَرَسُولُهُ، فَيُقَالُ: انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ، أَبْدَلَكَ ٱللهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الجَنَّةِ). قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَيَرَاهُما جَمِيعًا، وَأَمَّا الْكافِرُ، أَوِ الْمُنَافِقُ: فَيَقُولُ: لاَ أَدْرِي، كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُ النَّاسُ. فَيُقَالُ: لاَ دَرَيْتَ وَلاَ تَلَيْتَ، ثُمَّ يُضْرَبُ بِمِطْرَقَةٍ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً بَيْنَ أُذُنَيْهِ، فَيَصِيحُ صَيْحَةً يَسْمَعُهَا مَنْ يَلِيهِ إِلاَّ الثَّقَلَيْنِ).

673. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se osoba položi u kabur i njegovi drugovi se udalje toliko da on još čuje topot njihove obuće, dođu mu dva meleka, posade ga i kažu mu:

- Šta si ti mislio o ovom čovjeku, Muhammedu, s.a.v.s?

- Svjedočim da je on Božiji rob i Njegov poslanik - rekne on.

- Pogledaj - rekne mu se - svoje mjesto u Džehennemu koje ti je Allah zamijenio mjestom u Džennetu.

On će ih - kaže Vjerovjesnik, s.a.v.s. - vidjeti istovremeno oba, a što se tiče poricatelja ili licemjera, oni će odgovoriti:

- Ne znam. Ja sam govorio ono što je govorio svijet.

- Ni znao, ni učio! - bit će mu rečeno, a zatim će biti jako udaran željeznim čekićem između ušiju i kriknut će toliko da će to čuti onaj koji ga prati izuzev ljudi i džina."

36. Onaj koji je želio biti pokopan u Svetoj zemlji ili sličnoj njoj

٣٦ - باب: مَنْ أَحَبَّ الدَّفْنَ فِي الأَرْضِ المُقَدَّسَةِ أَوْ نَحْوِهَا

675. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Musau, a.s., je poslan melek smrti. Kada mu je došao, Musa mu je (jednim udarcem) izbio oko. Melek se vratio svom Gospodaru i rekao:

- Poslao si me čovjeku koji neće smrt!

Uzvišeni Allah mu je vratio oko i rekao:

- Vrati se natrag i reci mu, da stavi svoju ruku volu na leđa, i on će za svaku dlaku koju svojom rukom pokrije imati po jednu godinu života.

- O, Allahu moj! - uzviknu Musa - a šta poslije?

- Smrt - odgovori Allah.

- Pa, onda, može i sada - reče Musa i zamoli Allaha da ga približi Svetoj zemlji na jedan dobačaj kamenom (da tamo umre).

Ebu Hurejre kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada rekao: "Da sam ja tamo, pokazao bih vam njegov kabur pokraj puta kod jednog crvenog pješčanog humka."

٦٧٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: (أُرْسِلَ مَلَكُ المَوْتِ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلاَمُ، فَلَمَّا جَاءَهُ صَكَّهُ، فَرَجَعَ إِلَى رَبِّهِ، فَقَالَ: أَرْسَلْتَنِي إِلَى عَبْدٍ لاَ يُرِيدُ المَوْتَ، فَرَدَّ ٱللهُ عَلَيْهِ عَيْنَهُ، وَقَالَ: ٱرْجِعْ، فَقُلْ لَهُ يَضَعُ يَدَهُ عَلَى مَتْنِ ثَوْرٍ، فَلَهُ بِكُلِّ مَا غَطَّتْ بِهِ يَدُهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ سَنَةٌ. قَالَ: أَيْ رَبِّ، ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: ثُمَّ المَوْتُ. قَالَ: فَالآنَ، فَسَأَلَ ٱللهَ أَنْ يُدْنِيَهُ مِنَ الأَرْضِ المُقَدَّسَةِ رَمْيَةً بِحَجَرٍ). قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (فَلَوْ كُنْتُ ثَمَّ لأَرَيْتُكُمْ قَبْرَهُ، إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ، عِنْدَ الْكَثِيبِ الأَحْمَرِ).

37. Klanjanje dženaze šehidu

٣٧ - باب: الصَّلاَةِ عَلَى الشَّهِيدِ

676. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je sastavljao u jednu haljinu (kefine) po dva čovjeka od poginulih na Uhudu, a zatim je pitao: "Koji je od njih više znao Kur'an?"

I kada bi mu se pokazalo na jednog od njih, on bi ga dao staviti naprijed u usjek groba (prema strani Kible) i rekao:

٦٧٦ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَجْمَعُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أُحُدٍ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، ثُمَّ يَقُولُ: (أَيُّهُمْ أَكْثَرُ أَخْذًا لِلْقُرْآنِ). فَإِذَا أُشِيرَ لَهُ إِلَى أَحَدِهِما قَدَّمَهُ فِي اللَّحْدِ، وَقَالَ: (أَنَا شَهِيدٌ عَلَى هٰؤُلاَءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). وَأَمَرَ بِدَفْنِهِمْ فِي دِمَائِهِمْ،

"Ja sam im svjedok na Sudnjem danu", a potom bi naredio njihovo zakopavanje zajedno sa njihovom krvlju. Oni nisu kupani, niti im je klanjana dženaza.

38. Da li se djetetu koje primi islam i umre klanja dženaza i da li dijete treba ponuditi da primi islam?

677. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao jednog dana i klanjao poginulim borcima Uhuda dženazu, a zatim izašao na minber i rekao:

"Ja sam vam predvodnik i svjedok!

- Bogami, evo gledam svoje vrelo. Meni su dati ključevi riznica Zemlje (ili je rekao: ključevi Zemlje). Ja se, Boga mi, ne plašim da ćete se iza mene vratiti u idolopoklonstvo, nego se bojim da ćete se međusobno nadmetati (za dunjalučke stvari).

678. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da su Omer, r.a., i Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišli sa jednom grupom ljudi do Ibn Sajjada, koga su našli kako se igra sa djecom kod utvrda (plemena) Benu Megale. Ibn Sajjad je tada bio blizu punodobnosti i nije osjetio ništa dok ga Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije udario po ruci i rekao mu:

"Svjedočiš li da sam ja Božiji poslanik?"

Ibn Sajjad ga pogleda i reče:

- Svjedočim da si ti poslanik nepismenih!

Zatim je Ibn Sajjad upitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- A svjedočiš li ti da sam ja Božiji poslanik?

وَلَمْ يُغَسَّلُوا، وَلَمْ يُصَلَّ عَلَيْهِمْ.

٣٨ - بَاب: إِذَا أَسْلَمَ الصَّبِيُّ فَمَاتَ، هَلْ يُصَلَّى عَلَيْهِ؟ وَهَلْ يُعرَضُ عَلَى الصَّبِيِّ الإِسْلاَمُ؟

٦٧٧ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ يَوْمًا، فَصَلَّى عَلَى أَهْلِ أُحُدٍ صَلاَتَهُ عَلَى المَيِّتِ، ثُمَّ ٱنْصَرَفَ إِلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: (إِنِّي فَرَطُكُمْ، وَأَنَا شَهِيدٌ عَلَيْكُمْ، وَإِنِّي وَٱللهِ لأَنْظُرُ إِلَى حَوْضِي الآنَ، وَإِنِّي أُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الأَرْضِ، أَوْ مَفَاتِيحَ الأَرْضِ، وَإِنِّي وَٱللهِ مَا أَخافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا بَعْدِي، وَلٰكِنْ أَخافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنَافَسُوا فِيهَا).

٦٧٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ انْطَلَقَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي رَهْطٍ قِبَلَ ابْنِ صَيَّادٍ، حَتَّى وَجَدُوهُ يَلْعَبُ مَعَ الصِّبْيَانِ، عِنْدَ أُطُمِ بَنِي مَغَالَةَ، وَقَدْ قَارَبَ ابْنُ صَيَّادٍ الحُلُمَ، فَلَمْ يَشْعُرْ حَتَّى ضَرَبَ النَّبِيُّ ﷺ بِيَدِهِ، ثُمَّ قَالَ لابْنِ صَيَّادٍ: (تَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ ٱللهِ). فَنَظَرَ إِلَيْهِ ابْنُ صَيَّادٍ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ الأُمِّيِّينَ. فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ ٱللهِ؟ فَرَفَضَهُ وَقَالَ: (آمَنْتُ بِٱللهِ وَبِرُسُلِهِ).

On ga je odbio i rekao:

“Vjerujem u Boga i Njegove poslanike.”

“A šta ti misliš?”, upitao ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Dolaze mi i iskreni i lažac - odgovori on.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

“U tebe su se stvari pomiješale.”

Zatim mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ostavio sam za tebe jednu tajnu.”

- To je dim - odgovori Ibn Sajjad.

“Gubi se!”, reče mu (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) “ipak nećeš preći svoje limite!”

Tada je Omer, r.a., rekao:

- Pusti me, Allahov Poslaniče, da ga ubijem!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ako je on (Dedždžal), tebi nije data vlast nad njim, a ako nije, onda nemaš nikakva dobra što ćeš ga ubiti.”

Abdullah ibn Omer, r.a., dalje kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s. i Ubejj ibn Ka‘b su zatim otišli do palmika gdje je bio Ibn Sajjad, prikradajući se da čuju nešto od njega prije nego što ih on primijeti. Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je ugledao gdje leži na ležaju od kadife, čuvši i neko gunđanje, odnosno mrmljanje. Utom je majka Ibn Sajjada ugledala Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako se krije iza stabala u palmiku pa je rekla Ibn Sajjadu:

- Safe (Saf je ime Ibn Sajjadovo), eno Muhammeda.

Ibn Sajjad je skočio na noge, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

فَقَالَ لَهُ: (مَاذَا تَرَى؟). قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ: يَأْتِينِي صَادِقٌ وَكَاذِبٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (خُلِّطَ عَلَيْكَ الأَمْرُ). ثُمَّ قَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي قَدْ خَبَأْتُ لَكَ خَبِيئًا). فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ: هُوَ الدُّخُّ. فَقَالَ: (اخْسَأْ، فَلَنْ تَعْدُوَ قَدْرَكَ). فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: دَعْنِي يَا رَسُولَ اللهِ أَضْرِبْ عُنُقَهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنْ يَكُنْهُ فَلَنْ تُسَلَّطَ عَلَيْهِ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْهُ فَلاَ خَيْرَ لَكَ فِي قَتْلِهِ).

وَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ - رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا -: انْطَلَقَ بَعْدَ ذٰلِكَ رَسُولُ اللهِ ﷺ وَأُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ، إِلَى النَّخْلِ الَّتِي فِيهَا ابْنُ صَيَّادٍ، وَهُوَ يَخْتِلُ أَنْ يَسْمَعَ مِنَ ابْنِ صَيَّادٍ شَيْئًا، قَبْلَ أَنْ يَرَاهُ ابْنُ صَيَّادٍ، فَرَآهُ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ مُضْطَجِعٌ، فِي قَطِيفَةٍ، لَهُ فِيهَا رَمْزَةٌ أَوْ زَمْرَةٌ، فَرَأَتْ أُمُّ ابْنِ صَيَّادٍ رَسُولَ اللهِ ﷺ، وَهُوَ يَتَّقِي بِجُذُوعِ النَّخْلِ، فَقَالَتْ لابْنِ صَيَّادٍ: يَا صَافِ، وَهُوَ اسْمُ ابْنِ صَيَّادٍ، هٰذَا مُحَمَّدٌ، ﷺ، فَثَارَ ابْنُ صَيَّادٍ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ تَرَكَتْهُ بَيَّنَ).

"Da ga je ostavila, njegov slučaj bi bio razjašnjen."

٦٧٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ غُلَامٌ يَهُودِيٌّ يَخْدُمُ النَّبِيَّ ﷺ فَمَرِضَ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ ﷺ يَعُودُهُ، فَقَعَدَ عِنْدَ رَأْسِهِ، فَقَالَ لَهُ: (أَسْلِمْ). فَنَظَرَ إِلَى أَبِيهِ وَهُوَ عِنْدَهُ، فَقَالَ لَهُ: أَطِعْ أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ، فَأَسْلَمَ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ: (الْحَمْدُ للهِ الَّذِي أَنْقَذَهُ مِنَ النَّارِ).

679. Enes, r.a., priča:

– Jedan dječak Jevrejin, koji je služio Vjerovjesnika, s.a.v.s., razbolio se pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., došao da ga obiđe. Sjeo je pored njegove glave i rekao:

"Prihvati islam!"

Dječak je pogledao svoga oca, koji je bio prisutan, i on mu reče:

- Poslušaj Ebu-l-Kasima!

Dječak prihvati islam a Vjerovjesnik, s.a.v.s., izađe govoreći:

"Hvala Allahu Koji ga je spasio Vatre!"

٦٨٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ما مِنْ مَوْلُودٍ إِلاَّ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ، أَوْ يُنَصِّرَانِهِ، أَوْ يُمَجِّسَانِهِ، كما تُنْتَجُ الْبَهِيمَةُ بَهِيمَةً جَمْعَاءَ، هَلْ تُحِسُّونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ). ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: ﴿فِطْرَةَ ٱللهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لاَ تَبْدِيلَ لِخَلْقِ ٱللهِ ذٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ﴾.

680. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Svako novorođenče se rodi u izvornoj prirodi (*fitra*), pa ga njegovi roditelji kasnije požidove, pokrste ili uvedu u vatropoklonstvo - kao što domaća životinja rodi potpuno (čitavo) mladunče. Da li vi primjećujete na njemu ikakav nedostatak?"

Zatim je Ebu Hurejre, r.a., citirao: *Allahova fitra je ona u kojoj je On stvorio svijet i u Allahovom stvaranju nema izmjene. To je prava vjera.* (Er-Rūm, 30.)

٣٩ ـ باب: إذَا قَالَ الْمُشرِكُ عِنْدَ المَوتِ: لَا إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ

39. Ako idolopoklonik na samrti izgovori *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha)

٦٨١ : عَنِ الْمُسَيَّبِ بْنِ حَزْنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا حَضَرَتْ أَبَا طَالِبٍ الْوَفَاةُ، جَاءَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَوَجَدَ عِنْدَهُ أَبَا جَهْلِ بْنَ هِشَامٍ، وَعَبْدَ ٱللهِ بْنَ أَبِي أُمَيَّةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لِأَبِي

681. Musejjeb ibn Hazn, r.a., priča:

– Kada je Ebu Talibu nastupio smrtni čas, došao mu je Allahov Poslanik,

s.a.v.s., i kod njega zatekao Ebu Džehla ibn Hišama i Abdullaha ibn Ebu Umejja ibn Mugiru. Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je Ebu Talibu:

"Amidža moj, izgovori riječi *La ilahe illallah*, i ja ću ti to kod Allaha posvjedočiti!"

Ebu Džehl i Abdullah ibn Ebu Umejje su rekli:

- Ebu Talibe, zar ćeš napustiti vjeru Abdulmuttalibovu?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je uporno tražio od njega da izgovori kelimei-šehadet, a oni mu opet ponavljali svoj govor sve dok Ebu Talib nije na samom kraju rekao da je on u vjeri Abdulmuttalibovoj, odbijajući tako da kaže *La ilahe illallah.*

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Tako mi Allaha, ja ću, sigurno, tražiti za tebe oprost sve dok mi se to ne zabrani."

Uzvišeni Allah je u vezi s tim objavio: *Vjerovjesnik i oni koji vjeruju neka ne traže oprost za idolopoklonike!* (Et-Tevbe,113.)

طَالِبٍ: (يَا عَمِّ، قُلْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ، كَلِمَةً أَشْهَدُ لَكَ بِهَا عِنْدَ ٱللهِ). فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ وَعَبْدُ ٱللهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ: يَا أَبَا طَالِبٍ، أَتَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ عَبْدِ المُطَّلِبِ، فَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَعْرِضُهَا عَلَيْهِ، وَيَعُودَانِ بِتِلْكَ المَقَالَةِ، حَتَّى قَالَ أَبُو طَالِبٍ آخِرَ مَا كَلَّمَهُمْ: هُوَ عَلَى مِلَّةِ عَبْدِ المُطَّلِبِ. وَأَبَى أَنْ يَقُولَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَمَا وَٱللهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ مَا لَمْ أُنْهَ عَنْكَ). فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى فِيهِ: ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ﴾. الآيَةَ.

40. Držanje govora na kaburu i sjedenje njegovih drugova oko njega

٤٠ - باب: مَوعِظَةِ المُحَدِّثِ عِندَ القَبْرِ وَقُعُودِ أَصْحَابِهِ حَوْلَهُ

682. Alija, r.a., priča:

– Kad smo bili na jednoj dženazi u Bekiu Garkadu prišao nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i sjeo pa smo i mi oko njega posjedali. On je oborio glavu prema zemlji i štapom koji je držao počeo kopkati zemlju, a zatim rekao:

٦٨٢: عَنْ عَلِيٍّ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: كُنَّا فِي جَنَازَةٍ فِي بَقِيعِ الْغَرْقَدِ، فَأَتَانَا النَّبِيُّ ﷺ، فَقَعَدَ وَقَعَدْنَا حَوْلَهُ، وَمَعَهُ مِخْصَرَةٌ، فَنَكَّسَ، فَجَعَلَ يَنْكُتُ بِمِخْصَرَتِهِ، ثُمَّ قَالَ: (مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ، مَا مِنْ نَفْسٍ مَنْفُوسَةٍ، إِلاَّ كُتِبَ

مَكَانُهَا مِنَ الجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَإِلاَّ قَدْ كُتِبَ: شَقِيَّةً أَوْ سَعِيدَةً). فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَفَلاَ نَتَّكِلُ عَلَى كِتَابِنَا وَنَدَعُ الْعَمَلَ، فَمَنْ كَانَ مِنَّا مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَسَيَصِيرُ إِلى عَمَلِ أَهْلِ السَّعَادَةِ، وأَمَّا مَنْ كَانَ مِنَّا مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ فَسَيَصِيرُ إِلَى عَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ؟ قَالَ: (أَمَّا أَهْلُ السَّعَادَةِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ أَهْلِ السَّعَادَةِ، وَأَمَّا أَهْلُ الشَّقَاوَةِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ). ثُمَّ قَرَأَ: ﴿فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى﴾. الآيَةَ.

"Svako od vas i svaka stvorena duša ima svoje mjesto zapisano u Džennetu ili Džehennemu i određeno joj je da li je nesretna ili sretna."

Tada jedan čovjek reče:

- Allahov Poslaniče, da se onda oslonimo samo na ono što nam je propisano ostavljajući rad, jer onaj od nas kome je određeno da bude sretnik doći će do posla sretnika, a onaj kome je propisano da bude nesretnik mora doći do posla nesretnika?

"Što se tiče sretnika", reče on, "njima se olakša put sreći, a nesretnicima nesreći."

Potom je proučio ajet: *Onaj koji daje i stalno Allaha ima na umu...* (El-Lejl, 5-7.).

٤١ - باب: مَا جَاءَ فِي قَاتِلِ النَّفْسِ

41. Šta je rečeno o samoubistvu

٦٨٣ : عَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَلَفَ بِمِلَّةٍ غَيْرِ الإِسْلاَمِ، كاذِبًا مُتَعَمِّدًا، فَهُوَ كَمَا قَالَ. وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ، عُذِّبَ بِهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ).

683. Sabit ibn Dahhak, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko se zakune svetinjom druge vjere osim islama, lažući namjerno, onda je on to što je rekao. Ko počini samoubistvo komadom željeza, bit će njime mučen i u džehennemskoj vatri."

٦٨٤ : عَنْ جُنْدَب رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:
(كَانَ بِرَجُلٍ جِرَاحٌ فَقَتَلَ نَفْسَهُ، فَقَالَ ٱللهُ: بَدَرَنِي عَبْدِي بِنَفْسِهِ، حَرَّمْتُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ).

684. Džundeb, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Jedan čovjek je imao rane pa se ubio. Tada je Uzvišeni Allah rekao: Pretekao Me je rob Moj sa sobom pa sam mu zabranio Džennet."

685. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

٦٨٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الَّذِي يَخْنُقُ نَفْسَهُ يَخْنُقُهَا فِي النَّارِ، وَالَّذِي يَطْعُنُهَا يَطْعُنُهَا فِي النَّارِ).

"Onaj ko se objesi ostat će obješen i u Džehennemu, a onaj ko sam sebe zbode, ostat će zboden i u Džehennemu."

٤٢ - باب: ثَنَاءِ النَّاسِ عَلَى المَيِّتِ

42. Hvaljenje umrlog od strane prisutnog svijeta

٦٨٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: مَرُّوا بِجَنَازَةٍ فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا خَيْرًا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَجَبَتْ). ثُمَّ مَرُّوا بِأُخْرَى فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا شَرًّا، فَقَالَ: (وَجَبَتْ). فَقَالَ عُمَرُ ابْنُ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: مَا وَجَبَتْ؟ قَالَ: (هٰذا أَثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا، فَوَجَبَتْ لَهُ الجَنَّةُ، وَهٰذَا أَثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ شَرًّا، فَوَجَبَتْ لَهُ النَّارُ، أَنْتُمْ شُهَدَاءُ ٱللهِ فِي الأَرْضِ).

686. Enes ibn Malik, r.a., prenosi da su ashabi prošli pokraj jedne dženaze i pohvalili umrloga kao dobru osobu, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaslužio je!"

Potom su prošli pokraj druge i pokudili je, pa je on opet rekao:

"Zaslužio je!"

- Šta je zaslužio? - upitao je Omer ibn Hattab, r.a.

"S obzirom da ste vi Božiji svjedoci na Zemlji, onaj koga ste pohvalili zaslužio je Džennet, dok je ovaj koga ste pokudili zaslužio Džehennem", rekao je on.

٦٨٧ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَيُّمَا مُسْلِمٍ، شَهِدَ لَهُ أَرْبَعَةٌ بِخَيْرٍ، أَدْخَلَهُ ٱللهُ الجَنَّةَ). فَقُلْنَا: وَثَلاَثَةٌ، قَالَ: (وَثَلاَثَةٌ). فَقُلْنَا: وَاثْنَانِ، قَالَ: (وَاثْنَانِ). ثُمَّ لَمْ نَسْأَلْهُ عَنِ الوَاحِدِ.

687. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Muslimana kome četvorica posvjedoče da je dobar, Allah će uvesti u Džennet."

- A trojica? - upitali smo.

"I trojica", odgovorio je.

- I dvojica? - rekli smo.

"I dvojica", odgovorio je.

Nismo išli dalje pa da ga pitamo i za jednog.

٤٣ - باب: مَا جَاءَ فِي عَذَابِ القَبْرِ

43. Šta je rečeno o kazni u kaburu

٦٨٨ : عَنِ البَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أُقْعِدَ

688. El-Bera' ibn 'Azib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Kada se vjernik posadi u svom kaburu, dođu mu (meleci) i on posvjedoči da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. To je značenje Allahovih riječi: *Allah učvršćuje one koji vjeruju čvrstim govorom* (Ibrahim, 27.).

الْمُؤْمِنُ فِي قَبْرِهِ أُتِيَ، ثُمَّ شَهِدَ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ ٱللهِ، فَذٰلِكَ قَوْلُهُ: ﴿يُثَبِّتُ ٱللهُ ٱلَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ﴾.

689. Ibn Omer, r.a., kaže da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nadnio nad leševe u jami (bunaru idolopoklonika na Bedru) i rekao:

"Jeste li vidjeli da je istina ono što vam je vaš Stvoritelj obećao?!"

Neko mu reče:

- Zar se mrtvima obraćaš?!

"Vi ne čujete ništa bolje od njih, samo oni ne odgovaraju", odgovorio je.

٦٨٩ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: ٱطَّلَعَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى أَهْلِ الْقَلِيبِ، فَقَالَ: (وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا). فَقِيلَ لَهُ: أَتَدْعُو أَمْوَاتًا؟ فَقَالَ: (مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ مِنْهُمْ، وَلٰكِنْ لاَ يُجِيبُونَ).

690. Aiša, r.a, priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, oni tek sada znaju da je ono što sam ja govorio bila istina, a Uzvišeni Allah je rekao: *Ti zaista ne možeš mrtve dozvati* (En-Neml, 80.).

٦٩٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: إِنَّمَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّهُمْ لَيَعْلَمُونَ الآنَ أَنَّ مَا كُنْتُ أَقُولُ حَقٌّ). وَقَدْ قَالَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّكَ لاَ تُسْمِعُ الْمَوْتَى﴾.

691. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., držeći jednom hutbu, spomenuo i kabursko iskušenje kojim će čovjek biti kušan, muslimani su glasno počeli plakati.

٦٩١ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ خَطِيبًا، فَذَكَرَ فِتْنَةَ الْقَبْرِ الَّتِي يَفْتَتِنُ فِيهَا الْمَرْءُ، فَلَمَّا ذَكَرَ ذٰلِكَ ضَجَّ الْمُسْلِمُونَ ضَجَّةً.

44. Traženje zaštite od kaburske kazne

٤٤ ـ باب: التَّعَوُّذِ مِنْ عَذَابِ الْقَبرِ

692. Ebu Ejjub, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom izašao (izvan Medine) kada je Sunce već bilo zašlo pa je, čuvši nekakve glasove, rekao:

"To su Jevreji koji proživljavaju patnje u svojim grobovima."

٦٩٢ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَدْ وَجَبَتِ الشَّمْسُ، فَسَمِعَ صَوْتًا، فَقَالَ: (يَهُودُ تُعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا).

693. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio ovu dovu:

"*Allahumme inni e'ūzu bike min azabi-l-kabri ve min azabi-n-nari ve min fitneti-l-mahja ve-l-memati ve min fitneti-l-Mesihi-d-Dedždžali* (Allahu moj, tražim Tvoju zaštitu od kazne u grobu, od džehennemske vatre, od iskušenja života i smrti i iskušenja Mesiha Dedždžala!)"

٦٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَدْعُو: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ المَسِيحِ ٱلدَّجَّالِ).

45. Umrlom se pokazuje njegovo mjesto jutrom i večeri

٤٥ ـ باب: الميت يُعْرَضُ عَلَيهِ مقعده بِالغَدَاةِ وَالعَشِيِّ

694. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista se svakome od vas, kada umre, jutrom i večeri pokazuje njegovo mjesto, pa ako je džennetlija predočava mu se njegovo mjesto među džennetlijama, a ako je džehennemlija predočava mu se mjesto među stanovnicima Džehennema i kaže:

- To je tvoje mjesto kada te Allah na Sudnjem danu oživi!"

٦٩٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ، عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ، إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَيُقَالُ: هٰذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ ٱللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

46. Šta je rečeno o djeci muslimana koja presele na ahiret

٤٦ ـ باب: مَا قِيلَ فِي أَوْلَادِ المُسلِمِينَ

695. El-Bera', r.a., kaže:

– Kada je umro Ibrahim (sin

٦٩٥ : عَنْ الْبَرَاء رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا تُوُفِّيَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ

Vjerovjesnika, s.a.v.s.), neka je na njega Božiji spas i milost, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"On će, zaista, imati dojilju u Džennetu."

47. Šta je rečeno o djeci idolopoklonika

496. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio upitan za djecu idolopoklonika, pa je kazao:

"Kad ih je Allah stvorio, On je znao šta će raditi."

Odjeljak

697. Semura ibn Džundeb, r.a., priča:

– Nakon što bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao sabah, okrenuo bi se licem prema nama i rekao:

"Ko je od vas sinoć nešto sanjao?

Onaj ko je nešto sanjao to bi ispričao, a (Vjerovjesnik, s.a.v.s.,) bi rekao:

"Mašallah - bit će ono što Allah bude htio!"

Jednog dana nas je opet pitao:

"Je li neko od vas nešto sanjao?"

- Nije - rekli smo.

"Ali sam ja, rekao je on, sinoć u snu vidio kako su došla dva čovjeka, uzeli me za ruku i odveli me u Svetu zemlju, kad tamo jedan čovjek sjedi, a drugi do njega stoji i u ruci mu željezne kuke (čengele), koje mu on gura u ugao njegovih usta sve dok mu ne dođu na zatiljak. Zatim to isto čini kroz drugi ugao njegovih usta. Kada mu to u kutu njegovih usta zaraste, on mu se vrati i čini isto što i ranije.

رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ لَهُ مُرْضِعًا فِي الجَنَّةِ).

٤٧ - باب: مَاقِيلَ فِي أَوْلَادِ المُشْرِكِينَ

٦٩٦ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنْ أَوْلَادِ المُشْرِكِينَ، فَقَالَ: (ٱللهُ، إِذْ خَلَقَهُمْ، أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ).

{ باب: }

٦٩٧ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا صَلَّى صَلاَةَ الصُّبْحِ، أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ، فَقَالَ: (مَنْ رَأَى مِنْكُمُ اللَّيْلَةَ رُؤْيَا). قَالَ: فَإِنْ رَأَى أَحَدٌ قَصَّهَا، فَيَقُولُ: (مَا شَاءَ ٱللهُ). فَسَأَلَنَا يَوْمًا فَقَالَ: (هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ رُؤْيَا). قُلْنَا: لاَ، قَالَ: (لٰكِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ أَتَيَانِي فَأَخَذَا بِيَدِي، فَأَخْرَجَانِي إِلَى الأَرْضِ المُقَدَّسَةِ، فَإِذَا رَجُلٌ جَالِسٌ، وَرَجُلٌ قَائِمٌ بِيَدِهِ كَلُّوبٌ مِنْ حَدِيدٍ، قَالَ: إِنَّهُ يُدْخِلُ ذٰلِكَ الكَلُّوبَ فِي شِدْقِهِ حَتَّى يَبْلُغَ قَفَاهُ، ثُمَّ يَفْعَلُ بِشِدْقِهِ الآخَرِ مِثْلَ ذٰلِكَ، وَيَلْتَئِمُ شِدْقُهُ هٰذَا، فَيَعُودُ فَيَصْنَعُ مِثْلَهُ. قُلْتُ: مَا هٰذَا؟ قَالاَ: ٱنْطَلِقْ، فَٱنْطَلَقْنَا، حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ عَلَى قَفَاهُ،

- Ko je to? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su mi obojica.

Potom smo išli i došli do jednog čovjeka naslonjenog na zatiljak, a jedan čovjek stojeći više njegove glave sa kamenom (u ruci) razbija mu glavu. Kada ga udari, kamen se otkotrlja i on ode da ga uzme, ali se ne vraća dok onome glava ne zaraste i ne vrati se u pređašnje stanje, kada se vrati i ponovo ga udara.

- Ko je to? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su.

Potom smo došli do jedne uvale poput peći čiji je gornji dio tijesan a donji širok. Ispod nje se loži vatra i kada se (plamen) približi, svijet koji je u njoj podigne se kao da će skoro izaći, a kada se malo stiša (splahne), oni se opet u nju vrate (naniže). U njoj su i muškarci i žene goli.

- Ko su ovi? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su.

Tako smo išli dok nismo došli do jedne rijeke od same krvi. Jedan čovjek je stajao na sredini rijeke, a drugi na obali i pred njim jedan kamen. Kada god bi čovjek u rijeci htio izaći, onaj drugi bi mu bacio kamen u usta i vratio ga tamo gdje se ranije nalazio.

- Ko je ovaj? - upitao sam.

- Idi dalje! - rekli su.

Tako smo išli dok nismo došli do jedne zelene bašče u kojoj se nalazilo jedno veliko drvo i na njemu jedan starac sa djecom, a blizu toga stabla jedan čovjek ispred koga bijaše vatra

وَرَجُلٌ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِهِ بِفِهْرٍ، أَوْ صَخْرَةٍ، فَيَشْدَخُ بِهِ رَأْسَهُ، فَإِذَا ضَرَبَهُ تَدَهْدَهَ الْحَجَرُ، فَانْطَلَقَ إِلَيْهِ لِيَأْخُذَهُ، فَلاَ يَرْجِعُ إِلَى هٰذَا، حَتَّى يَلْتَئِمَ رَأْسُهُ، وَعَادَ رَأْسُهُ كَمَا هُوَ، فَعَادَ إِلَيْهِ فَضَرَبَهُ، قُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ قَالاَ: انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا إِلَى ثَقْبٍ مِثْلِ التَّنُّورِ، أَعْلاَهُ ضَيِّقٌ وَأَسْفَلُهُ وَاسِعٌ، يَتَوَقَّدُ تَحْتَهُ نَارًا، فَإِذَا اقْتَرَبَ ارْتَفَعُوا، حَتَّى كَادَ أَنْ يَخْرُجُوا، فَإِذَا خَمَدَتْ رَجَعُوا فِيهَا، وَفِيهَا رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ، فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ قَالاَ: انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا، حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى نَهَرٍ مِنْ دَمٍ فِيهِ رَجُلٌ قَائِمٌ، وَعَلَى وَسَطِ النَّهَرِ رَجُلٌ بَيْنَ يَدَيْهِ حِجَارَةٌ، فَأَقْبَلَ الرَّجُلُ الَّذِي فِي النَّهَرِ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ رَمَى الرَّجُلُ بِحَجَرٍ فِي فِيهِ، فَرَدَّهُ حَيْثُ كَانَ، فَجَعَلَ كُلَّمَا جَاءَ لِيَخْرُجَ رَمَى فِي فِيهِ بِحَجَرٍ، فَيَرْجِعُ كَمَا كَانَ، فَقُلْتُ: مَا هٰذَا؟ قَالاَ: انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا، حَتَّى انْتَهَيْنَا إِلَى رَوْضَةٍ خَضْرَاءَ، فِيهَا شَجَرَةٌ عَظِيمَةٌ، وَفِي أَصْلِهَا شَيْخٌ وَصِبْيَانٌ، وَإِذَا رَجُلٌ قَرِيبٌ مِنَ الشَّجَرَةِ، بَيْنَ يَدَيْهِ نَارٌ يُوقِدُهَا، فَصَعِدَا بِي فِي الشَّجَرَةِ، وَأَدْخَلاَنِي دَارًا، لَمْ أَرَ قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهَا، فِيهَا رِجَالٌ شُيُوخٌ، وَشَبَابٌ وَنِسَاءٌ

koju on stalno podlagaše. Oni me potom popeše na to stablo i uvedoše u dvorac od kojeg nikada nisam ljepšeg vidio. U njemu je bilo ljudi, staraca, mladića, žena i djece. Zatim su me iz njega izveli, popeli još više na stablo i uveli u dvorac koji bijaše još ljepši i vredniji i u njemu opet starci i mladići.

Tada sam rekao:

- Sa mnom ste, eto, obilazili cijelu noć, pa obavijestite me sada o onome što sam vidio!

- Dobro - rekoše obojica.

- Što se tiče onoga što si vidio da mu razguljuju i cijepaju vilice, on je bio veliki lažac. Kad bi govorio lagao bi i ta laž je od njega prenošena na sve strane, i ono što si vidio, činit će se s njime sve do Sudnjega dana. Onaj što mu se razbija glava je čovjek kome je Allah dao da nauči Kur'an, ali je on noću spavao (nije ga učio), a danju nije po njemu postupao. S njim će se onako postupati do Sudnjega dana. Oni koje si vidio u onoj uvali bili su bludnici. Čovjek koga si vidio u onoj rijeci živio je od kamate. Onaj starac na drvetu je Ibrahim, a.s., a djećica oko njega su djeca svijeta, a što se tiče onoga što podlagaše vatru, to je Malik - vratar u Džehennemu. Prvi dvorac u koji si unišao je zajednički dvorac vjernika, a onaj drugi je dvorac šehida. Ja sam Džibril, a ovo je Mikail. Sada podigni svoju glavu!

Ja sam potom podigao glavu, kad iznad mene nešto kao oblak!

- To je - rekli su obojica - mjesto u kome ćeš ti boraviti.

وَصِبْيَانٌ، ثُمَّ أَخْرَجَانِي مِنْهَا، فَصَعِدَا بِي الشَّجَرَةَ، فَأَدْخَلاَنِي دَارًا، هِيَ أَحْسَنُ وَأَفْضَلُ مِنْهَا، فِيهَا رِجَالٌ شُيُوخٌ وَشَبَابٌ، قُلْتُ: طَوَّفْتُمَانِي اللَّيْلَةَ، فَأَخْبِرَانِي عَمَّا رَأَيْتُ. قَالاَ: نَعَمْ، أَمَّا الَّذِي رَأَيْتَهُ يُشَقُّ شِدْقُهُ فَكَذَّابٌ، يُحَدِّثُ بِالْكَذْبَةِ، فَتُحْمَلُ عَنْهُ حَتَّى تَبْلُغَ الآفَاقَ، فَيُصْنَعُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ يُشْدَخُ رَأْسُهُ، فَرَجُلٌ عَلَّمَهُ اللهُ الْقُرْآنَ، فَنَامَ عَنْهُ بِاللَّيْلِ، وَلَمْ يَعْمَلْ فِيهِ بِالنَّهَارِ، يُفْعَلُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ فِي الثَّقْبِ فَهُمُ الزُّنَاةُ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ فِي النَّهْرِ آكِلُوا الرِّبَا، وَالشَّيْخُ فِي أَصْلِ الشَّجَرَةِ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، وَالصِّبْيَانُ حَوْلَهُ فَأَوْلاَدُ النَّاسِ، وَالَّذِي يُوقِدُ النَّارَ مَالِكٌ خَازِنُ النَّارِ، وَالدَّارُ الأُولَى الَّتِي دَخَلْتَ دَارُ عَامَّةِ الْمُؤْمِنِينَ، وَأَمَّا هٰذِهِ الدَّارُ فَدَارُ الشُّهَدَاءِ، وَأَنَا جِبْرِيلُ، وَهٰذَا مِيكَائِيلُ، فَارْفَعْ رَأْسَكَ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي، فَإِذَا فَوْقِي مِثْلُ السَّحَابِ، قَالاَ: ذَاكَ مَنْزِلُكَ، قُلْتُ: دَعَانِي أَدْخُلْ مَنْزِلِي، قَالاَ: إِنَّهُ بَقِيَ لَكَ عُمُرٌ لَمْ تَسْتَكْمِلْهُ، فَلَوِ اسْتَكْمَلْتَ أَتَيْتَ مَنْزِلَكَ).

- Pa pustite me - rekao sam - da uniđem u svoje boravište.

- Tebi je - odgovorili su - ostalo još života koji nisi dovršio, a da si ga dovršio, došao bi u svoje boravište.

48. Iznenadna smrt

698. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jedan čovjek rekao:

- Moja je majka iznenadno umrla i mislim da bi, da je mogla govoriti, podijelila milostinju, pa da li će imati nagradu ako ja za nju milostinju podijelim?

"Da", odgovorio je on, s.a.v.s.

49. O kaburu Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera, r.a.

699. Aiša, r.a., priča:

– Iščekujući dan koji će (prema rasporedu) provesti kod mene, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u svojoj bolesti (više puta) ponavljao pitanje: "Gdje sam danas, a gdje ću biti sutra?" I kada je došao moj dan, dok se nalazio u mom naručju, Allah ga je uzeo k Sebi. I pokopan je u mojoj sobi.

700. Omer ibn Hattab, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je umro zadovoljan sa šest osoba, a njihova imena su: Osman, Alija, Talha, Zubejr, Abdurrahman ibn Avf i Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a.

٤٨ - باب: مَوْتِ الفَجْأَةِ

٦٩٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: (إِنَّ أُمِّي ٱفْتُلِتَتْ نَفْسُهَا، وَأَظُنُّهَا لَوْ تَكَلَّمَتْ تَصَدَّقَتْ، فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا؟ قَالَ: (نَعَمْ).

٤٩ - باب: مَا جَاءَ فِي قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا

٦٩٩ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: إِنْ كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَيَتَعَذَّرُ فِي مَرَضِهِ: (أَيْنَ أَنَا الْيَوْمَ، أَيْنَ أَنَا غَدًا). اسْتِبْطَاءً لِيَوْمِ عائِشَةَ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمِي، قَبَضَهُ ٱللهُ بَيْنَ سَحْرِي وَنَحْرِي، وَدُفِنَ فِي بَيْتِي.

٧٠٠ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّه قَالَ: تُوُفِّي رَسُولُ الله ﷺ وهو راضٍ عن هؤلاءِ النَّفَرِ السِّتَّة، فسمَّى السِّتَّة، فَسَمَّى: عُثْمانَ، وَعَلِيًّا، وَطَلْحَةَ وَالزُّبَيْرَ، وَعَبْدَ الرَّحْمٰنِ بْنَ عَوْفٍ، وَسَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ.

50. Zabrana psovanja umrlih

٥٠ - باب: مَا يُنْهَى عَنْ سَبِّ الأَمْوَاتِ

701. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ne psujte mrtve, jer su oni našli ono što su sebi pripremili!"

٧٠١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ تَسُبُّوا الأَمْوَاتَ، فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى مَا قَدَّمُوا).

24. O ZEKATU

٢٤ ـ كِتابُ الزَّكَاةِ

1. Obaveznost zekata

١ ـ باب: وجُوبِ الزَّكَاةِ

702. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao Muaza, r.a., u Jemen i rekao mu:

"Pozovi ih očitovanju da nema Boga osim Allaha i da sam ja, uistinu, Božiji poslanik. Ako se tome pokore, obavijesti ih da im je Allah odredio kao obaveznu dužnost pet namaza u toku svakog dana i noći. Ako se i tome pokore, tada ih obavijesti da im je Allah stavio u dužnost dijeljenje zekata od njihove imovine, koji će se uzimati od njihovih imućnih i davati njihovim siromašnim."

٧٠٢ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ: بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ إِلَى الْيَمَنِ، فَقَالَ: (ٱدْعُهُمْ إِلَى: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَأَنِّي رَسُولُ ٱللهِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذٰلِكَ، فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ ٱللهَ قَدِ ٱفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذٰلِكَ، فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ ٱللهَ ٱفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً فِي أَمْوَالِهِمْ، تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ وَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ).

703. Ebu Ejjub, r.a., kaže da je jedan čovjek rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Obavijesti me o djelu koji će me uvesti u Džennet!

- Šta mu je? Šta mu je? - govorio je (svijet).

٧٠٣ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Ima neku svoju potrebu. Da robuješ samo Allahu i da mu u tome ništa ne pridružuješ. da klanjaš. daješ zekat i jedan beduin došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Uputi me na djelo kojim ću, ako ga budem radio, unići u Džennet.

"Da robuješ samo Allahu i da mu u tome ništa ne pridružuješ, da obavljaš propisani namaz, da daješ zekat i da postiš mjesec ramazan", reče on.

- Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, na ovo neću više ništa dodavati - reče beduin.

Kada je on otišao, Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Ko hoće vidjeti jednog od džennetlija, neka pogleda ovoga."

يُدْخِلُنِي الجَنَّةَ. قَالَ: مَالَهُ مَالَهُ. قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَرَبٌ مَالَهُ، تَعْبُدُ ٱللهَ وَلاَ تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلاَةَ، وَتُؤْ

٧٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ، إِذَا عَمِلْتُهُ دَخَلْتُ الجَنَّةَ. قَالَ: (تَعْبُدُ ٱللهَ وَلاَ تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلاَةَ المَكْتُوبَةَ، وَتُؤَدِّي الزَّكَاةَ المَفْرُوضَةَ، وَتَصُومُ رَمَضَانَ). قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لاَ أَزِيدُ عَلَى هٰذَا. فَلَمَّا وَلَّى، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى هٰذَا).

705. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Kada je umro Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr, r.a., postao halifa, a neki se Arapi vratili u nevjerovanje, tada mu je Omer, r.a., rekao:

- Kako ratuješ protiv nekih ljudi, kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izjavio: "Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne očituju: Nema boga osim jednog Allaha - pa ko to očituje, sačuvao je od mene svoju imovinu i svoj život izuzev ako neku drugu dužnost zanemari, a njegovo polaganje obračuna je pravo Allahovo."

- Tako mi Allaha - rekao je (Ebu Bekr)

٧٠٥ : وعنه - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: لَمَّا تُوُفِّيَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَكانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكَفَرَ مَنْ كَفَرَ مِنَ العَرَبِ، فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: كَيْفَ تُقَاتِلُ النَّاسَ؟ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، فَمَنْ قَالَهَا فَقَدْ عَصَمَ مِنِّي مالَهُ وَنَفْسَهُ إِلاَّ بِحَقِّهِ، وَحِسَابُهُ عَلَى ٱللهِ). فَقَالَ: وَٱللهِ

لأُقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلاَةِ وَالزَّكَاةِ، فَإِنَّ الزَّكَاةَ حَقُّ المَالِ، وَٱللهِ لَوْ مَنَعُونِي عَنَاقًا كَانُوا يُؤَدُّونَهَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ لَقَاتَلْتُهُمْ عَلَى مَنْعِهَا. قَالَ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: فَوَٱللهِ مَا هُوَ إِلاَّ أَنْ قَدْ شَرَحَ ٱللهُ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ لِلْقِتَالِ، فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ.

- odlučno ću se boriti protiv svakoga ko pravi razliku između dužnosti klanjanja i dužnosti davanja zekata. Zekat je obavezna imovinska dužnost. Boga mi, kada bi mi uskratili kozicu koju su ranije davali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., ja bih se protiv njih odlučno borio zbog tog uskraćivanja.

Tada je Omer, r.a., rekao:

- Allaha mi, ovo nije ništa drugo nego dokaz da je Allah otvorio prsa Ebu Bekra, r.a., za odluku (da se bori) pa sam i ja shvatio da je njegov stav, zaista, ispravan.

٢ - باب: إِثْمِ مَانِعِ الزَّكَاةِ

2. Grijeh onoga ko ne daje zekat

٧٠٦ : وعنه - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (تَأْتِي الإِبِلُ عَلَى صَاحِبِهَا، عَلَى خَيْرِ مَا كَانَتْ، إِذَا هُوَ لَمْ يُعْطِ فِيهَا حَقَّهَا، تَطَؤُهُ بِأَخْفَافِهَا، وَتَأْتِي الْغَنَمُ عَلَى صَاحِبِهَا عَلَى خَيْرِ مَا كَانَتْ، إِذَا لَمْ يُعْطِ فِيهَا حَقَّهَا، تَطَؤُهُ بِأَظْلاَفِهَا، وَتَنْطَحُهُ بِقُرُونِهَا)، قَالَ: (وَمِنْ حَقِّهَا أَنْ تُحْلَبَ عَلَى المَاءِ).

قَالَ: (وَلاَ يَأْتِي أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِشَاةٍ يَحْمِلُهَا عَلَى رَقَبَتِهِ لَهَا يُعَارٌ، فَيَقُولُ: يَا مُحَمَّدُ، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللهِ شَيْئًا، قَدْ بَلَّغْتُ، وَلاَ يَأْتِي بِبَعِيرٍ يَحْمِلُهُ عَلَى رَقَبَتِهِ لَهُ رُغَاءٌ، فَيَقُولُ: يَا

706. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Doći će deve (na Sudnjem danu) svome vlasniku bolje i krupnije nego što su bile i, ako ne bude davao na njih (zekat), one će ga gaziti svojim kopitama. Doći će ovce svome vlasniku bolje nego što su bile i, ako ne bude davao na njih zekat, one će ga gaziti svojim papcima i bosti ga svojim rogovima. Jedno od njihovih prava je da se muzu kod vode (pojilišta) - rekao je on.

Niko od vas neće doći na Sudnji dan sa ovcom (bravčetom), koju će nositi na svom vratu, a da ona neće blejati, a on vikati:

- Muhammede!

Ja ću odgovoriti:

- Dostavio sam (Božiju zapovijed) i nemoćan sam ti sada išta pomoći.

مُحَمَّدُ، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ مِنَ ٱللهِ شَيْئًا، قَدْ بَلَّغْتُ).

I niko neće doći na Sudnji dan sa devom, koju će nositi na svome vratu, a da ona neće rikati, a on vikati:

- Muhammede!

- Ja sam saopćio (Božiju zapovijed) i ne mogu ti sada ništa pomoći - odgovorit ću ja."

٧٠٧ : وعنه - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ آتَاهُ ٱللهُ مَالاً، فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ، مُثِّلَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شُجَاعًا أَقْرَعَ، لَهُ زَبِيبَتَانِ، يُطَوَّقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِلِهْزِمَتَيْهِ، يَعْنِي شِدْقَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا مَالُكَ، أَنَا كَنْزُكَ، ثُمَّ تَلاَ: ﴿لاَ يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ﴾. الآيَةَ).

707. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Kome je Allah dao imetak i on od njega nije davao zekat on će mu se na Sudnjem danu prikazati u obliku zmije sa bijelim glatkim čelom i sa dvjema crnim tačkama iznad očiju (poskok). Ona će mu se omotati oko vrata na Sudnjem danu, a zatim ga uhvatiti svojom donjom vilicom, tj. cijelim čeljustima, i govoriti:

- Ja sam onaj tvoj imetak, ja sam ono tvoje blago - a zatim je citirao: *I neka ne misle oni koji škrtare...* (Alu 'Imran, 180.)

٣ ـ باب: مَا أُدِّيَ زَكَاتُهُ فَلَيْسَ بِكَنْزٍ

3. Imovina iz koje je zekat podijeljen ne smatra se kenzom (gomilanjem)

٧٠٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ أَوَاقٍ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ ذَوْدٍ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ صَدَقَةٌ).

708. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Na imovinu - zlato i srebro ispod pet vekija (94 grama zlata i 640 grama srebra) nema (obaveze) zekata, na deve ispod pet grla nema zekata i na imovinu (žito i voće) ispod pet veskova (673,5 kg) nema zekata."

٤ ـ باب: الصَّدَقَةِ مِن كَسبٍ طَيِّبٍ

4. Sadaka (milosrdno davanje) mora biti iz poštene zarade

٧٠٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ تَصَدَّقَ

709. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko podijeli od svoje poštene zarade u vrijednosti jedne datule, a Allah i ne prima nego samo dobro, Allah će mu je primiti Svojom desnicom, a potom podizati njenu vrijednost onome ko to uradi kao što svaki od vas uzdiže (uzgojem) svoje ždrijebe sve dok ne postane kao brdo."

بِعَدْلِ تَمْرَةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ، وَلاَ يَقْبَلُ ٱللهُ إِلاَّ الطَّيِّبَ، فَإِنَّ ٱللهَ يَتَقَبَّلُهَا بِيَمِينِهِ، ثُمَّ يُرَبِّيهَا لِصَاحِبِهَا، كَمَا يُرَبِّي أَحَدُكُمْ فَلُوَّهُ، حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الجَبَلِ).

5. Davanje sadake prije njezina odbijanja

٥ ـ باب: الصَّدَقَةِ قَبْلَ الرَّدِّ

710. Harise ibn Vehb, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., gdje kaže:

"Dijelite jer će doći vrijeme kada će čovjek nosati svoju sadaku i neće moći naći osobu koja će je primiti. Čovjek (kome bude ponuđena) će reći: Da si je donio jučer, ja bih je primio, a danas mi nije potrebna."

٧١٠ : عَنْ حارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (تَصَدَّقُوا، فَإِنَّهُ يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ، يَمْشِي الرَّجُلُ بِصَدَقَتِهِ فَلاَ يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا، يَقُولُ الرَّجُلُ: لَوْ جِئْتَ بِهَا بِالأَمْسِ لَقَبِلْتُهَا، فَأَمَّا الْيَوْمَ فَلاَ حَاجَةَ لِي بِهَا).

711. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sudnji dan neće nastupiti dok među vama ne bude toliko kapitala (imetka) da će vlasnik kapitala imati teškoće da nađe nekoga ko će primiti njegovu sadaku, kada će je nuditi, a onaj kome je ponudi će mu reći: Ne treba mi!"

٧١١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمُ المَالُ، فَيَفِيضَ، حَتَّى يُهِمَّ رَبَّ المَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ، وَحَتَّى يَعْرِضَهُ، فَيَقُولَ الَّذِي يَعْرِضُهُ عَلَيْهِ: لاَ أَرَبَ لِي).

712. Adijj ibn Hatim, r.a., kazuje:

– Bio sam kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada su mu došla dva čovjeka od kojih se jedan tužio na siromaštvo, a drugi se žalio na drumsko pljačkanje. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Što se tiče drumskog razbojništva, ubrzo će karavana moći dolaziti u Mekku

٧١٢ : عَنْ عَدِيِّ بْنِ حاتِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَجَاءَهُ رَجُلاَنِ، أَحَدُهُمَا يَشْكُو الْعَيْلَةَ، وَالآخَرُ يَشْكُو قَطْعَ السَّبِيلِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ

ﷺ: (أَمَّا قَطْعُ السَّبِيلِ: فَإِنَّهُ لاَ يَأْتِي عَلَيْكَ إِلاَّ قَلِيلٌ، حَتَّى تَخْرُجَ الْعِيرُ إِلَى مَكَّةَ بِغَيْرِ خَفِيرٍ، وَأَمَّا الْعَيْلَةُ: فَإِنَّ السَّاعَةَ لاَ تَقُومُ، حَتَّى يَطُوفَ أَحَدُكُمْ بِصَدَقَتِهِ، لاَ يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا مِنْهُ، ثُمَّ لَيَقِفَنَّ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ، لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ حِجَابٌ، وَلاَ تَرْجُمَانٌ يُتَرْجِمُ لَهُ، ثُمَّ لَيَقُولَنَّ لَهُ: أَلَمْ أُوتِكَ مَالًا؟ فَلَيَقُولَنَّ: بَلَى، ثُمَّ لَيَقُولَنَّ: أَلَمْ أُرْسِلْ إِلَيْكَ رَسُولًا؟ فَلَيَقُولَنَّ: بَلَى، فَيَنْظُرُ عَنْ يَمِينِهِ فَلاَ يَرَى إِلاَّ النَّارَ، ثُمَّ يَنْظُرُ عَنْ شِمَالِهِ فَلاَ يَرَى إِلاَّ النَّارَ، فَلْيَتَّقِيَنَّ أَحَدُكُمُ النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ).

i bez zaštite, a što se tiče siromaštva, Smak svijeta neće biti dok neki od vas ne bude obilazio sa svojom sadakom ne mogavši naći osobu koja bi je od njega primila. Zatim će svaki od vas sigurno stati pred Allaha, bez ikakvog zastora između Allaha i njega i bez tumača koji bi mu tumačio. On će mu reći:

- Nisam li ti dao imetak?

- Dao si mi - odgovorit će on.

Potom će mu On opet reći:

- Nisam li ti poslao poslanika?

- Poslao si - odgovorit će on. Onda će pogledati na svoju desnu stranu i neće vidjeti ništa osim džehennemske vatre; zatim će pogledati na svoju lijevu stranu i neće vidjeti, opet, ništa osim džehennemske vatre, pa neka se svaki od vas dobro od nje čuva, makar i jednom polovicom datule, a ako ne bude imao ni to, onda lijepom riječi."

٦ - باب: اتَّقُوا النَّارَ وَلَو بِشِقِّ تَمْرَةٍ وَالْقَلِيلِ مِنَ الصَّدَقَةِ

6. Čuvajte se džehennemske vatre, makar sa jednom polovinom datule, i sa malom milostinjom

٧١٣ : عَنْ أَبِي مُوسى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، يَطُوفُ الرَّجُلُ فِيهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ، ثُمَّ لاَ يَجِدُ أَحَدًا يَأْخُذُهَا مِنْهُ، وَيُرَى الرَّجُلُ الْوَاحِدُ يَتْبَعُهُ أَرْبَعُونَ ٱمْرَأَةً يَلُذْنَ بِهِ، مِنْ قِلَّةِ الرِّجَالِ وَكَثْرَةِ النِّسَاءِ).

713. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zasigurno, doći će vrijeme u kome će čovjek obilaziti sa svojom sadakom u zlatnoj valuti i neće moći naći nikoga ko bi je od njega uzeo; i po jednog muškarca će pratiti po četrdeset žena, tražeći njegovu zaštitu tako će biti mali broj muškaraca a veliki broj žena."

٧١٤ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ

714. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., priča:

– Kada bi nam Allahov Poslanik, s.a.v.s. naredio dijeljenje sadake, neki od

إِذَا أَمَرَنَا بِالصَّدَقَةِ، ٱنْطَلَقَ أَحَدُنَا إِلَى السُّوقِ، فَيُحَامِلَ، فَيُصِيبُ المُدَّ، وَإِنَّ لِبَعْضِهِمُ الْيَوْمَ لِمَائَةَ أَلْفٍ.

nas bi išli u čaršiju i nosili tovare (svijetu) i dobivali jedan *mudd* (mjera) koga bi udijelili kao sadaku, a neki danas imaju i po stotinu hiljada (muddova).

٧١٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَتِ ٱمْرَأَةٌ مَعَهَا ٱبْنَتَانِ لَهَا تَسْأَلُ، فَلَمْ تَجِدْ عِنْدِي شَيْئًا غَيْرَ تَمْرَةٍ، فَأَعْطَيْتُهَا إِيَّاهَا، فَقَسَمَتْهَا بَيْنَ ٱبْنَتَيْهَا، وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا، ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَيْنَا فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنِ ٱبْتُلِيَ مِنْ هٰذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ).

715. Aiša, r.a., priča:

– Ušla je jedna žena i sa njom nezine dvije kćerke, tražeći milostinju. Kod mene nije bilo ništa osim jedne datule. Ja sam joj je dala i ona je podijelila svojim kćerkama, neokusivši od nje ništa. Zatim je ustala i otišla. Potom je došao Vjerovjesnik, s.a.v.s., i ja sam ga o tome obavijestila a on je rekao:

"Ko god na bilo koji način bude na kušnji sa tim kćerkama pa se prema njima darežljivo ponese, one će mu biti neka vrsta zastora od džehennemske vatre."

٧ - باب: أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ؟

7. Koja je sadaka najbolja?

٧١٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَيُّ الصَّدَقَةِ أَعْظَمُ أَجْرًا؟ قَالَ: (أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ شَحِيحٌ، تَخْشَى الْفَقْرَ وَتَأْمُلُ الْغِنَى، وَلاَ تُمْهِلُ حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ، قُلْتَ: لِفُلاَنٍ كَذَا، وَلِفُلاَنٍ كَذَا، وَقَدْ كَانَ لِفُلاَنٍ).

716. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došao jedan čovjek i upitao:

- Allahov Poslaniče, koje je djelo po nagradi najveće?

"Da dijeliš imetak kada si zdrav i škrt i kada se bojiš siromaštva a žudiš za bogatstvom. I ne odgađaj to do časa kada ti duša dospije u grkljan, pa da onda kažeš: - Ovome to, a onome to - kada on već njima pripada."

٨ - «باب»

8. Odjeljak

٧١٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ بَعْضَ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ قُلْنَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَيُّنَا أَسْرَعُ بِكَ لُحُوقًا؟ قَالَ: (أَطْوَلُكُنَّ يَدًا). فَأَخَذُوا قَصَبَةً يَذْرَعُونَهَا، فَكَانَتْ

717. Aiše, r.a., kaže da su neke od supruga Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., upitale Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

سَوْدَةُ أَطْوَلَهُنَّ يَدًا، فَعَلِمْنَا بَعْدُ: أَنَّمَا كَانَتْ طُولَ يَدِهَا الصَّدَقَةُ، وَكَانَتْ أَسْرَعَنَا لُحُوقًا بِهِ، وَكَانَتْ تُحِبُّ الصَّدَقَةَ.

- Koja će se od nas najprije tebi priključiti?

- Ona između vas koja je najduže ruke - odgovorio je.

Potom su one uzele trstikin štap i počele mjeriti ruke. Sevda je imala najduže ruke. Mi smo tek poslije (smrti Zejnebe bint Džahš koja je umrla prva) saznale, da je izraz "najduže ruke" značio dijeljenje milostinje. Ona se najprije priključila njemu, a voljela je dijeliti milostinju.

٩ - باب: إِذَا تَصَدَّقَ عَلَى غَنِيٍّ وَهُوَ لَا يَعلَمُ

9. Dijeljenje imetka imućnom ne znajući

٧١٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (قَالَ رَجُلٌ: لَأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ، فَوَضَعَهَا فِي يَدِ سَارِقٍ، فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تُصُدِّقَ عَلَى سَارِقٍ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ الحَمْدُ، لَأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدِ زَانِيَةٍ، فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تُصُدِّقَ اللَّيْلَةَ عَلَى زَانِيَةٍ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ الحَمْدُ، عَلَى زَانِيَةٍ؟ لَأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ، فَوَضَعَهَا فِي يَدِ غَنِيٍّ، فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ: تُصُدِّقَ عَلَى غَنِيٍّ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ الحَمْدُ، عَلَى سَارِقٍ، وَعَلَى زَانِيَةٍ، وَعَلَى غَنِيٍّ، فَأُتِيَ: فَقِيلَ لَهُ: أَمَّا صَدَقَتُكَ عَلَى سَارِقٍ: فَلَعَلَّهُ أَنْ يَسْتَعِفَّ عَنْ سَرِقَتِهِ، وَأَمَّا الزَّانِيَةُ: فَلَعَلَّهَا أَنْ تَسْتَعِفَّ عَنْ زِنَاهَا، وَأَمَّا الْغَنِيُّ: فَلَعَلَّهُ يَعْتَبِرُ، فَيُنْفِقُ مِمَّا أَعْطَاهُ ٱللهُ).

718. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jedan čovjek je rekao:

- Zaista, podijelit ću milostinju.

Potom je izašao sa svojom milostinjom i stavio je u ruku kradljivca. Sutradan su pričali da je milostinja data kradljivcu, pa je on rekao:

- Bože moj, Tebi hvala! Boga mi, opet ću podijeliti milostinju.

Potom je izašao sa milostinjom i stavio je u ruku bludnice. Sutradan su, opet, govorili:

- Sinoć je milostinja udijeljena bludnici!

- Bože moj! Tebi hvala! Dao sam milostinju bludnici! Boga mi dat ću opet milostinju.

Potom je izašao sa svojom milostinjom i (ne znajući) stavio je u ruku imućnoga. Sutradan su pričali:

- Imućnome data milostinja!

- Bože moj! Tebi hvala! Dao sam milostinju kradljivcu, zatim bludnici, a potom imućnome.

Kasnije mu je neko došao i rekao:

- Što se tiče tvoje milostinje kradljivcu, možda će ga ona, unekoliko, osloboditi od krađe. Što se tiče prostitutke, možda će je ona spasiti od prostitucije, a što se tiče imućnoga, možda će ga ona podučiti, pa će i on početi dijeliti milostinju od onoga što mu je Bog darovao."

١٠ - باب: إذَا تَصَدَّقَ عَلَى ابْنِهِ وَهُوَ لاَ يَشْعُرُ

٧١٩ : عَنْ مَعْنِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

بَايَعْتُ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ أَنَا وَأَبِي وَجَدِّي، وَخَطَبَ عَلَيَّ فَأَنْكَحَنِي، وَخَاصَمْتُ إِلَيْهِ: كَانَ أَبِي يَزِيدُ أَخْرَجَ دَنَانِيرَ يَتَصَدَّقُ بِهَا، فَوَضَعَهَا عِنْدَ رَجُلٍ فِي المَسْجِدِ، فَجِئْتُ فَأَخَذْتُهَا، فَأَتَيْتُه بِهَا، فَقَالَ: وَٱللَّهِ مَا إِيَّاكَ أَرَدْتُ، فَخَاصَمْتُهُ إِلَى رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: (لَكَ مَا نَوَيْتَ يَا يَزِيدُ، وَلَكَ مَا أَخَذْتَ يَا مَعْنُ).

10. Davanje milostinje svome djetetu nenamjerno

719. Ma'n ibn Jezid, r.a., kazuje:

- Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dali smo zakletvu (*bej'at*) ja, moj otac i moj djed. On mi je tada zaprosio curu i oženio me. Jednog dana ja sam mu se potužio: - Moj otac Jezid odvojio je nekoliko dinara (zlatnika) da se podijele kao milostinja i ostavio ih kod jednog čovjeka u džamiji. Kasnije sam ja otišao, uzeo ih i donio ocu.

- Boga mi - rekao je on - ja ih nisam namjeravao dati tebi.

Potom sam se potužio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na njega, a on reče:

"Jezide, tebi pripada što si naumio, a tebi, Ma'ne, ono što si uzeo."

١١ - باب: مَنْ أَمَرَ خَادِمَهُ بِالصَّدَقَةِ وَلَمْ يُنَاوِلْ بِنَفْسِهِ

٧٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (إِذَا أَنْفَقَتِ المَرْأَةُ مِنْ طَعَامِ بَيْتِهَا، غَيْرَ مُفْسِدَةٍ، كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَنْفَقَتْ، وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ، وَلِلْخَازِنِ مِثْلُ ذٰلِكَ، لاَ يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا).

11. Naređivanje slugi da podijeli milostinju i nedijeljenje milostinje osobno

720. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada supruga podijeli milostinju od hrane iz svoje kuće umjereno, ona će imati nagradu što ju je podijelila, nezin muž imat će nagradu zato što je to zaradio, a i čuvar isto tako, i niko od njih neće umanjiti nagradu drugom."

12. Samo su imućni dužni davati zekat

١٢ - باب: لَا صَدقَةَ إلَّا عَنْ ظَهْرِ غِنىً

721. Hakim ibn Hizam, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Gornja ruka je bolja od donje ruke. I počni od onoga koga izdržavaš! Najbolja sadaka je ona kada je čovjek imućan. Ko se sustegne od traženja od drugih iz čestitosti, Allah će ga učiniti čestitim, a ko se zadovolji sa onim što ima, Allah će ga učiniti neovisnim."

٧٢١ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ٱلْيَدُ ٱلْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ ٱلْيَدِ ٱلسُّفْلَى، وَٱبْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ، وَخَيْرُ ٱلصَّدَقَةِ عَنْ ظَهْرِ غِنًى، وَمَنْ يَسْتَعِفَّ يُعِفَّهُ ٱللهُ وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ ٱللهُ).

722. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je bio na minberu spomenuo milostinju i ustezanje od traženja milostinje i prošnje, rekavši:

"Gornja ruka je bolja od donje ruke. Gornja ruka je ona koja dijeli. A donja je ona koja traži."

٧٢٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ، وَهُوَ عَلَى ٱلْمِنْبَرِ، وَذَكَرَ ٱلصَّدَقَةَ وَٱلتَّعَفُّفَ وَٱلْمَسْأَلَةَ: (ٱلْيَدُ ٱلْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ ٱلْيَدِ ٱلسُّفْلَى، فَٱلْيَدُ ٱلْعُلْيَا هِيَ ٱلْمُنْفِقَةُ، وَٱلْيَدُ ٱلسُّفْلَى هِيَ ٱلسَّائِلَةُ).

13. Podsticanje na davanje sadake i zauzimanje za nju

١٣ - باب: التَّحْرِيضِ عَلَى الصَّدَقَةِ والشَّفَاعَةِ فِيهَا

723. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Kada bi mu došao prosjak ili se od njega što zatražilo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi rekao:

"Potpomažite se i zauzimajte se, pa ćete biti nagrađeni, a Allah preko jezika svog Vjerovjesnika, s.a.v.s., presuđuje ono što On hoće."

٧٢٣ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا جَاءَهُ ٱلسَّائِلُ، أَوْ طُلِبَتْ إِلَيْهِ حَاجَةٌ، قَالَ: (ٱشْفَعُوا تُؤْجَرُوا، وَيَقْضِي ٱللهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ ﷺ مَا شَاءَ).

724. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je rekao:

"Ne steži uzicu (na vreći), da se ona tebi ne bi stegnula."

U jednoj drugoj predaji stoji:

"Ne prebrojavaj (svoj novac iz straha da se ne potroši na Allahovom putu), da ti Allah ne bi prebrojao (uskratio) Svoj blagoslov."

٧٢٤ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ تُوكِي فَيُوكىٰ عَلَيْكِ). وَفِي رواية: (لاَ تُحْصِي فَيُحْصِي ٱللهُ عَلَيْكِ).

14. Milostinje se daje onoliko koliko se može

١٤ ـ باب: الصَّدَقَةِ فِيمَا اسْتَطَاعَ

725. U jednoj predaji (od Esme, kćerke Ebu Bekrove stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao):

"Ne zatvaraj svoju posudu (za novac), inače će ti Allah uskratiti svoj blagoslov. Dijeli onoliko, koliko si u mogućnosti."

٧٢٥: وَفِي رواية: (لاَ تُوعِي فَيُوعِيَ ٱللهُ عَلَيْكِ، ٱرْضَخِي مَا ٱسْتَطَعْتِ).

15. O onom ko je dijelio dok je bio u idolopoklonstvu, a zatim prihvatio islam

١٥ ـ باب: مَنْ تَصَدَّقَ فِي الشِّرْكِ ثُمَّ أَسْلَمَ

726. Hakim ibn Hizam, r.a., kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, prije nego što sam primio islam činio sam dobra djela kao što su dijeljenje sadake, oslobađanje od ropstva i posjećivanje rodbine, da li za njih ima nagrada?

"Prihvatio si islam sa svim dobrim djelima koja si činio (ne gubeći nagradu za njih)", odgovorio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٧٢٦ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَرَأَيْتَ أَشْيَاءَ، كُنْتُ أَتَحَنَّثُ بِهَا فِي الجَاهِلِيَّةِ، مِنْ صَدَقَةٍ، أَو عَتَاقَةٍ، وَصِلَةِ رَحِمٍ، فَهَلْ فِيهَا مِنْ أَجْرٍ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَسْلَمْتَ عَلَى مَا سَلَفَ مِنْ خَيْرٍ).

16. O nagradi slugi kada on podijeli po naređenju svoga gospodara, ne oštetivši mu imovinu

١٦ - باب: أَجْرِ الخَادِمِ إِذَا تَصَدَّقَ بِأَمْرِ صَاحِبِهِ غَيْرَ مُفْسِدٍ

727. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Povjerljiv rizničar, musliman, koji izvrši zapovijed", a često bi rekao, "koji podijeli ono što mu je naređeno u cijelosti, od sveg srca, i isplati to onome kome je bilo naređeno, jedan je od dobročinitelja."

٧٢٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الخَازِنُ المُسْلِمُ الأَمِينُ، الَّذِي يُنْفِذُ - وَرُبَّما قَالَ: يُعْطِي - مَا أُمِرَ بِهِ، كامِلًا مُوَفَّرًا، طَيِّبًا بِهِ نَفْسُهُ، فَيَدْفَعُهُ إِلَى الَّذِي أُمِرَ لَهُ بِهِ، أَحَدُ المُتَصَدِّقَيْنِ).

17. Ajet: *A ko udjeljuje i bogobojazan je ...* (El-Lejl, 5.-6.) i riječi meleka: "Bože, nadoknadi onome ko dijeli imetak."

١٧ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى﴾ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقَ مَالٍ خَلَفاً

728. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nema nijednog dana u kome ljudi osvanu a da ne siđu dva meleka, od kojih jedan govori: 'Bože, nadoknadi onome ko dijeli imetak', a drugi: 'Bože, daj propast onome ko je tvrdica.'"

٧٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ العِبَادُ فِيهِ، إِلاَّ مَلَكَانِ يَنْزِلاَنِ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا، وَيَقُولُ الآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا).

18. Primjer škrta i dobrotvora

١٨ - باب: مَثَلِ البَخِيلِ والمُتَصَدِّقِ

729. Ebu Hurejre, r.a., priča da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je kazao:

"Primjer škrta i dobrotvora je kao primjer dva čovjeka na kojima su dva željezna pancira (koji sežu) od njihovih prsa do ključnih kostiju (do vrata). Dobrotvor neće nikada ništa podijeliti a da mu se ogrtač neće produžiti i proširiti na njemu toliko da mu konačno pokrije i njegove jagodice (na ručnim prstima) i stopala. Što se tiče

٧٢٩ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَثَلُ البَخِيلِ وَالمُنْفِقِ، كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ، عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ، مِنْ ثُدِيِّهِمَا إِلَى تَرَاقِيهِمَا،

škrte osobe, kada ona hoće nešto podijeliti, svaka karika ogrtača mu se prilijepi na svom mjestu na tijelu, on ga pokušava proširiti, ali mu ne polazi za rukom."

فَأَمَّا الْمُنْفِقُ: فَلاَ يُنْفِقُ إِلاَّ سَبَغَتْ، أَوْ وَفَرَتْ عَلَى جِلْدِهِ، حَتَّى تُخْفِيَ بَنَانَهُ، وَتَعْفُوَ أَثَرَهُ. وَأَمَّا الْبَخِيلُ: فَلاَ يُرِيدُ أَنْ يُنْفِقَ شَيْئًا إِلا لَزِقَتْ كُلُّ حَلْقَةٍ مَكَانَهَا، فَهُوَ يُوَسِّعُهَا فَلاَ تَتَّسِعُ).

19. Svaki musliman je dužan dijeliti, a ko nema neka čini ono što je dobro

١٩ - باب: عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ فَمَنْ لَم يَجِد فَلْيَعْمَل بِالمَعرُوفِ

730. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Svaki musliman je dužan dijeliti."

- Allahov Poslaniče, a onaj koji nema? - upitali su

"Radit će svojom rukom, pa koristiti sebi i dijeliti", odgovorio je.

- A ako ne nađe posla? - upitali su opet.

"Pomoći će onoga kome je potrebna pomoć, ko je obespravljen", rekao je.

- Ako takvog ne nađe? - upitali su ponovo.

"Tada neka čini ono što je dobro, a kloni se nevaljalog i to će mu biti sadaka."

٧٣٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ). فَقَالُوا: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: (يَعْمَلُ بِيَدِهِ، فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ). قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: (يُعِينُ ذَا الحَاجَةِ المَلْهُوفَ). قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: (فَلْيَعْمَلْ بِالمَعْرُوفِ، وَلْيُمْسِكْ عَنِ الشَّرِّ، فَإِنَّهَا لَهُ صَدَقَةٌ).

20. Iznos koji se daje na ime zekata i sadake

٢٠ - باب: قَدْرُ كَمْ يُعْطِي مِنَ الزَّكَاةِ وَالصَّدَقَةِ

731. Ummu Atijja, r.a., priča:

– Ensarijki Nusejbi poslana je jedna ovca, pa je ona dio mesa poslala Aiši, r.a. I kada je kasnije Vjerovjesnik, s.a.v.s., uputao ima li šta da se jede, rekla sam:

- Nema, izuzev mesa od one ovce koju je poslala Nusejba.

٧٣١ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: بُعِثَ إِلَى نُسَيْبَةَ الأَنْصَارِيَّةِ بِشَاةٍ، فَأَرْسَلَتْ إِلَى عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا مِنْهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (عِنْدَكُمْ شَيْءٌ؟). فَقُلْتُ: لاَ، إِلاَّ مَا أَرْسَلَتْ بِهِ نُسَيْبَةُ مِنْ تِلْكَ الشَّاةِ، فَقَالَ: (هَاتِ، فَقَدْ بَلَغَتْ مَحِلَّهَا).

"Daj to! Ona je dospjela na svoje mjesto (to više nije sadaka, već poklon)", rekao je on.

21. Zekat može biti plaćen u naturi

٢١ - باب: العَرْضِ فِي الزَّكَاةِ

732. Enes, r.a., kaže da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao ono što je Allah naredio svome Poslaniku, s.a.v.s.:

"Onaj ko treba dati zekat devu ženku koja je napunila godinu starosti, a ne bude imao takvu, nego neku koja je ušla u treću godinu starosti, ona će se primiti od njega s tim da onaj koji primi (ukuplja) zekat treba davaocu zekata vratiti dvadeset dirhema (razlike) ili dvije ovce. Ako obveznik zekata ne bude imao deve u drugoj godini starosti, u smislu kako je to propisano za zekat, nego bude imao mužjaka u trećoj godini starosti, on će se primiti od njega i sa njim se nema više ništa (njemu nema isplaćivanja razlike)."

٧٣٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيق رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ الَّتِي أَمَرَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ﷺ: (وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتَ مَخَاضٍ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ، وَعِنْدَهُ بِنْتُ لَبُونٍ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ، وَيُعْطِيهِ المُصَدِّقُ عِشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ بِنْتُ مَخَاضٍ عَلَى وَجْهِهَا، وَعِنْدَهُ ابْنُ لَبُونٍ، فَإِنَّهُ يُقْبَلُ مِنْهُ، وَلَيْسَ مَعَهُ شَيْءٌ).

22. Ne spaja se razdvojena stoka dvojice vlasnika, niti se zajednička roba dvojice vlasnika razdvaja

٢٢ - باب: لَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجتَمِعٍ

733. Enes, r.a., kaže da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio: "Da se razdvojena stoka dvojice međusobno podijeljenih vlasnika ne spaja a spojena da se ne razdvaja radi zekata (kako bi se naplatilo više ili primilo manje zekata)."

٧٣٣: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ الَّتِي فَرَضَ رَسُولُ ٱللَّهِ

ﷺ: (وَلاَ يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ، وَلاَ يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ، خَشْيَةَ الصَّدَقَةِ).

23. Ako je imovina vlasništvo dvojice vlasnika, sa omjerom pola-pola, zekat se naplaćuje po pola podjednako

٢٣ - باب: مَا كَانَ مِن خَلِيطَين فَإِنَّهُمَا يَتَرَاجَعَانِ بَيْنَهُمَا بِالسَّوِيَّةِ

734. U jednoj predaji (od Enesa, r.a.) stoji da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.s. odredio: "Da se zekat na podjednake dijelove dvojice suvlasnika odnosi na obojicu podjednako."

٧٣٤: وفي رواية: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ الَّتِي فَرَضَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (وَمَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ، فَإِنَّهُمَا يَتَرَاجَعَانِ بَيْنَهُمَا بِالسَّوِيَّةِ).

24. Zekat na deve

٢٤ - باب: زَكَاةِ الإِبْلِ

735. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je jedan beduin pitao Allahova Poslanika, s.a.v.s., za seobu u Medinu, pa mu je odgovorio:

"Teško tebi! Selenje u Medinu je teško. Imaš li koju devu na koju daješ zekat?"

- Da - odgovorio je beduin.

"Radi za ono iza mora (što će doći kasnije), a Allah, zaista, ništa od tvoga rada neće umanjiti", rekao je (Vjerovjesnik).

٧٣٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ أَعْرَابِيًّا سَأَلَ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ عَنِ الْهِجْرَةِ، فَقَالَ: (وَيْحَكَ، إِنَّ شَأْنَهَا شَدِيدٌ، فَهَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ تُؤَدِّي صَدَقَتَهَا). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (فَٱعْمَلْ مِنْ وَرَاءِ الْبِحَارِ، فَإِنَّ ٱللَّهَ لَنْ يَتِرَكَ مِنْ عَمَلِكَ شَيْئًا).

25. O onome ko je na ime zekata dužan dati devu u drugoj godini starosti, a on je nema

736. Enes, r.a., kaže da mu je o obavezi zekata koji je Bog naredio Svome Poslaniku, s.a.v.s., Ebu Bekr, r.a., napisao:

"Od onoga ko je prilikom davanja zekata na deve dužan dati devu u petoj godini starosti, a nema takve, nego ima devu u četvrtoj godini, primit će se deva u četvrtoj godini starosti, ali će uz nju dati još i dvije ovce, ili, ako mu je to lakše, dvadeset dirhema.

Od onoga ko treba dati devu u četvrtoj godini starosti, a nema takve, nego ima devu u petoj godini, primit će se deva u petoj godini, a sakupljač zekata dat *će mu* (razliku) dvadeset dirhema ili dvije ovce.

Od onoga ko treba dati devu u četvrtoj godini starosti, a on je nema, nego ima devu u trećoj godini, na ime zekata će se primiti deva u trećoj godini, plus dvije ovce ili dvadeset dirhema.

Od onoga kod koga je zekat dostigao devu ženku u trećoj godini, a on ima devu u četvrtoj godini, primit će se deva u četvrtoj godini, a sakupljač zekata će mu dati razliku od dvadeset dirhema ili dvije ovce.

Od onoga ko je dužan na ime zekata dati devu ženku u trećoj godini, a on je nema, nego ima devu u drugoj godini, primit će se deva u drugoj godini, ali će uz nju dati još dvadeset dirhema ili dvije ovce."

26. Zekat na sitnu stoku

737. Enes, r.a., priča da mu je Ebu Bekr, r.a., kada ga je uputio u Bahrejn, napisao sljedeće pismo:

٢٥ - باب: مَنْ بَلَغت عِنْدَهُ صَدَقَةُ بِنْتِ مَخَاضٍ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ

٧٣٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: كَتَبَ لَهُ فَرِيضَةَ الصَّدَقَةِ، الَّتِي أَمَرَ ٱللهُ رَسُولَهُ ﷺ: (مَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ مِنَ الإِبِلِ صَدَقَةُ الجَذَعَةِ، وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ جَذَعَةٌ، وَعِنْدَهُ حِقَّةٌ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْحِقَّةُ، وَيَجْعَلُ مَعَهَا شَاتَيْنِ إِنِ ٱسْتَيْسَرَتَا لَهُ، أَوْ عِشْرِينَ دِرْهَمًا. وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ الْحِقَّةِ، وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ الْحِقَّةُ، وَعِنْدَهُ الجَذَعَةُ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الجَذَعَةُ، وَيُعْطِيهِ المُصَدِّقُ عِشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ. وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ الْحِقَّةِ، وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ إِلاَّ بِنْتُ لَبُونٍ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ بِنْتُ لَبُونٍ، وَيُعْطِي شَاتَيْنِ أَوْ عِشْرِينَ دِرْهَمًا، وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتَ لَبُونٍ، وَعِنْدَهُ حِقَّةٌ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ ٱلْحِقَّةُ، وَيُعْطِيهِ المُصَدِّقُ عِشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ. وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتَ لَبُونٍ، وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ، وَعِنْدَهُ بِنْتُ مَخَاضٍ، فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ بِنْتُ مَخَاضٍ، وَيُعْطِي مَعَهَا عِشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ).

٢٦ - باب: زَكَاةِ الغَنَمِ

٧٣٧ : وَعنه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا

بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، كَتَبَ لَهُ هٰذَا الْكِتَابَ، لَمَّا وَجَّهَهُ إِلَى الْبَحْرَيْنِ:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

هٰذِهِ فَرِيضَةُ الصَّدَقَةِ، الَّتِي فَرَضَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى الْمُسْلِمِينَ، وَالَّتِي أَمَرَ ٱللهُ بِهَا رَسُولَهُ، فَمَنْ سُئِلَهَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى وَجْهِهَا فَلْيُعْطِهَا، وَمَنْ سُئِلَ فَوْقَهَا فَلاَ يُعْطِ:

(فِي أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الإِبِلِ فَمَا دُونَهَا، مِنَ الْغَنَمِ، مِنْ كُلِّ خَمْسٍ شَاةٌ، فَإِذَا بَلَغَتْ خَمْسًا وَعِشْرِينَ إِلَى خَمْسٍ وَثَلاثِينَ فَفِيهَا بِنْتُ مَخَاضٍ أُنْثَىٰ، فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَثَلاثِينَ إِلَى خَمْسٍ وَأَرْبَعِينَ فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ أُنْثَىٰ، فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَأَرْبَعِينَ إِلَى سِتِّينَ فَفِيهَا حِقَّةٌ طَرُوقَةُ الْجَمَلِ، فَإِذَا بَلَغَتْ وَاحِدَةً وَسِتِّينَ إِلَى خَمْسٍ وَسَبْعِينَ فَفِيهَا جَذَعَةٌ، فَإِذَا بَلَغَتْ - يَعْنِي - سِتًّا وَسَبْعِينَ إِلَى تِسْعِينَ فَفِيهَا بِنْتَا لَبُونٍ، فَإِذَا بَلَغَتْ إِحْدَى وَتِسْعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَفِيهَا حِقَّتَانِ طَرُوقَتَا الْجَمَلِ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَفِي كُلِّ أَرْبَعِينَ بِنْتُ لَبُونٍ، وَفِي كُلِّ خَمْسِينَ حِقَّةٌ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ إِلاَّ أَرْبَعٌ مِنَ الإِبِلِ فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ، إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا، فَإِذَا بَلَغَتْ خَمْسًا مِنَ الإِبِلِ فَفِيهَا شَاةٌ.

"U ime Allaha, sveopćeg Dobročinitelja, Milostivog!

Ovo je obaveza zekata koji je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stavio u dužnost muslimana, a koji je Allah naredio Svome Poslaniku, pa onaj musliman od koga se zekat zatraži na dolje iznesen način, neka ga da, a kome bude zatražen iznos iznad toga, neka ne daje taj višak.

Na dvadeset četiri deve i manje zekat je u bravima - na svakih pet deva jedan brav. Na stado od dvadeset pet deva do trideset pet zekat je jedna ženska deva u drugoj godini starosti, a na stado od trideset šest do četrdeset pet deva zekat je jedna ženska deva u trećoj godini starosti.

Na stado od 46 do 60 deva zekat je jedna parena (steona) deva u četvrtoj godini starosti, a od 61 do 75 deva zekat je deva ženka u petoj godini. Na stado od 76 do 90 deva zekat su dvije deve u trećoj godini, a na 91 do 120 zekat su dvije deve u trećoj godini. Kada se stado poveća iznad 120, tada je na svakih daljih 40 grla jedna deva u trećoj godini starosti, a na svakih daljih 50 grla jedna deva u četvrtoj godini. Ko ima samo četiri deve nema na njih zekata, osim ako to hoće njihov vlasnik, a na 5 deva zekat je jedna ovca.

Zekat na sitnu stoku koja je na ispaši provela više od pola godine je jedna ovca na stado od 40 do 120 ovaca. Od 120 do 200 grla zekat su dvije ovce, a na broj iznad 200 pa do 300 zekat su tri ovce, i na svaku dalju stotinu iznad 300

وَفِي صَدَقَةِ الْغَنَمِ: فِي سَائِمَتِهَا إِذَا كَانَتْ أَرْبَعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ شَاةٌ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ إِلَى مَائَتَيْنِ شَاتَانِ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى مِائَتَيْنِ إِلَى ثَلاَثِمَائَةٍ فَفِيهَا ثَلاَثٌ، فَإِذَا زَادَتْ عَلَى ثَلاَثِمِائَةٍ فَفِي كُلِّ مِائَةٍ شَاةٌ، فَإِذَا كَانَتْ سَائِمَةُ الرَّجُلِ نَاقِصَةً مِنْ أَرْبَعِينَ شَاةً وَاحِدَةً، فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا.

وَفِي الرِّقَةِ رُبْعُ الْعُشْرِ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ إِلاَّ تِسْعِينَ وَمِائَةً فَلَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا).

grla daje se po jedna ovca. Ako stadu koje je provelo na ispaši više od pola godine bude manjkala jedna ovca od 40, na njega nema zekata, osim ako to bude htio njegov vlasnik.

Na srebro (i novac) zekat je jedna četrdesetina (2,5%), pa ako čovjek bude imao samo stotinu devedeset dirhema / drahmi, na to nema zekata, osim ako to hoće njegov vlasnik."

٢٧ - باب: لاَيُؤخَذُ فِي الصَّدَقَةِ إِلاَّ السَّلِيم

27. Na ime zekata uzima se samo zdravo

٧٣٨ : وعَنْه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ، الَّتِي أَمَرَ اللهُ رَسُولَهُ ﷺ: (وَلاَ يُخْرَجُ فِي الصَّدَقَةِ هَرِمَةٌ، وَلاَ ذَاتُ عَوَارٍ، وَلاَ تَيْسٌ، إِلاَّ مَا شَاءَ الْمُصَدِّقُ).

738. Enes, r.a., priča da mu je Ebu Bekr, r.a., napisao sljedeće što je Allah zapovjedio Svom Poslaniku, s.a.v.s.:

"Ne izdvaja se za zekat posve staro niti ćoravo govečе, kao ni jarac, osim ako to bude htio rukovodilac kupljenja zekata."

٢٨ - باب: لاَ تُؤخَذُ كَرَائِمُ أَمْوَالِ النَّاسِ فِي الصَّدَقَةِ

28. Na ime zekata ne uzima se najplemenitija imovina s kojom ljudi raspolažu

٧٣٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا:

739. Hadis koga prenosi Ibn Abbas, r.a., o slanju Muaza u Jemen već je spomenut: (vidi hadis broj 702). U ovoj predaji stoji da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ti ćeš doći ljudima koji su sljedbenici Knjige...", i spomenuo je ostatak hadisa, a zatim je na kraju rekao: "...i kloni se (ne uzimaj) od ljudi najdragocjeniju imovinu!"

حديثُ بَعثِ مُعَاذٍ إِلى اليَمَنِ تَقَدَّمَ وَفِي هٰذِهِ الرِّوايَة قَالَ: (إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ..) وَذَكَرَ بَاقِي الحَدِيثِ، ثُمَّ قَالَ فِي آخِرِه: (.. وَتَوَقَّ كَرَائِمَ أَمْوَالِ النَّاسِ).

٢٩ - باب: الزَّكَاةِ عَلَى الأَقَارِبِ

٧٤٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِك رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ أَبُو طَلْحَةَ أَكْثَرَ الأَنْصَارِ بِالمَدِينَةِ مَالاً مِنْ نَخْلٍ، وَكَانَ أَحَبُّ أَمْوَالِهِ إِلَيْهِ بَيْرُحَاءَ وَكانَتْ مُسْتَقْبِلَةَ المَسْجِدِ، وَكانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَدْخُلُهَا، وَيَشْرَبُ مِنْ مَاءٍ فِيهَا طَيِّبٍ. قَالَ أَنَسٌ: فَلَمَّا أُنْزِلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾. قَامَ أَبُو طَلْحَةَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ ٱللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾. وَإِنَّ أَحَبَّ أَمْوَالِي إِلَيَّ بَيْرُحاءَ، وَإِنَّهَا صَدَقَةٌ للهِ، أَرْجُو بِرَّهَا وَذُخْرَهَا عِنْدَ ٱللهِ، فَضَعْهَا، يَا رَسُولَ ٱللهِ، حَيْثُ أَرَاكَ ٱللهُ. قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (بَخٍ، ذٰلِكَ مَالٌ رَابِحٌ، ذٰلِكَ مَالٌ رَابِحٌ، وَقَدْ سَمِعْتُ مَا قُلْتَ، وَإِنِّي أَرَى أَنْ تَجْعَلَهَا فِي الأَقْرَبِينَ). فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: أَفْعَلُ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَقَسَمَهَا أَبُو طَلْحَةَ فِي أَقارِبِهِ وَبَنِي عَمِّهِ.

29. Davanje zekata bližnjima

740. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Ebu Talha imao u palmištima (baštama palmi) imetak veći nego ma koji ensarija u Medini, a najdraže od tih dobara bijaše mu bašča (po imenu) Bejruha (koja se nalazila) naspram Džamije. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ulazio u nju i pio u njoj dobru vodu. Enes kaže:

- Kada je objavljen ajet: *Nagradu pravog dobročinstva nećete postići dok ne podijelite od imovine koju volite* (Alu 'Imran, 92.), Ebu Talha je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče! Slavljeni i Uzvišeni Allah kaže: *Nagradu pravog dobročinstva nećete postići dok ne podijelite nešto od imovine koju volite,* a meni je od mojih dobara, uistinu, najdraža Bejruha. Poklanjam je u ime Allaha i nadam se da je ona pravo dobročinstvo i zaliha u Allaha, pa postupi sa njom, Allahov Poslaniče, kako ti je Allah pokazao!

Allahov Poslanik je na to rekao:

"To je za pohvalu. To je imovina koja će napredovati! To je imovina koja će napredovati! Čuo sam šta si rekao i ja smatram (potrebnim) da je pokloniš svojoj rodbini."

Ebu Talha je odgovorio:

- Uradit ću tako, Allahov Poslaniče!

Zatim je Ebu Talha razdijelio bašču svojim rođacima i svojim amidžićima.

741. Ebu Seid el-Hudri, r.a., prenosi hadis o Poslanikovom, s.a.v.s., izlasku na musallu koji je ranije spomenut (vidi hadis broj 531). U ovoj predaji stoji:

Kada je došao u svoj stan, došla je Zejneba, supruga Ibn Mesuda i zatražila dozvolu da uđe kod njega. Rečeno mu je:

- Allahov Poslaniče, to je Zejneba.

“Koja Zejneba?”, upitao je on.

- Supruga Ibn Mesuda.

“Dobro, neka uđe”, rekao je on.

Ona je rekla:

- Allahov Poslaniče, ti si danas naredio dijeljenje od imetka. Ja imam nakit i htjela sam ga podijeliti potrebnim, a Ibn Mesud misli da su on i njegovo dijete preči da to njima podijelim.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ibn Mesud je rekao istinu. Tvoj muž i tvoje dijete najpreči su da ih materijalno pomogneš.”

٧٤١ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: حَدِيثُهُ فِي خُرُوجِ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى الْمُصَلَّى تَقَدَّمَ، وَفِي هٰذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَ: فَلَمَّا صَارَ إِلَى مَنْزِلِهِ، جَاءَتْ زَيْنَبُ، امْرَأَةُ ابْنِ مَسْعُودٍ، تَسْتَأْذِنُ عَلَيْهِ، فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ، هٰذِهِ زَيْنَبُ، فَقَالَ: (أَيُّ الزَّيَانِبِ؟). فَقِيلَ: امْرَأَةُ ابْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: (نَعَمْ، ائْذَنُوا لَهَا). فَأُذِنَ لَهَا، قَالَتْ: يَا نَبِيَّ اللهِ، إِنَّكَ أَمَرْتَ الْيَوْمَ بِالصَّدَقَةِ، وَكَانَ عِنْدِي حُلِيٌّ لِي، فَأَرَدْتُ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِهِ، فَزَعَمَ ابْنُ مَسْعُودٍ: أَنَّهُ وَوَلَدَهُ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلَيْهِمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (صَدَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ، زَوْجُكِ وَوَلَدُكِ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتِ بِهِ عَلَيْهِمْ).

30. Musliman ne daje zekat na svog radnog konja

٣٠ - باب: لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي فَرَسِهِ صَدَقَةٌ

742. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Na svoga konja i svoga momka musliman ne daje zekat.”

٧٤٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي فَرَسِهِ وَغُلَامِهِ صَدَقَةٌ).

31. Dijeljenje sadake siročadima

743. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednog dana sjeo na minber i, kada su ljudi posjedali oko njega, rekao:

"Plašim se za vas ovosvjetskog sjaja i ukrasa koji će vam se poslije mene otvoriti."

Tada jedan čovjek reče:

- Allahov Poslaniče, da li sa tim dobrom dolazi i zlo?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je malo zašutio pa je tom čovjeku prigovoreno:

- Šta je tebi? Govoriš Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a on tebi ne govori ništa.

Tada smo vidjeli (kaže Ebu Seid) kako mu dolazi Objava, nakon čega je obrisao znoj i rekao:

"Gdje je onaj koji je pitao?"

I kao da mu se prvo zahvalio, a potom reče:

"Dobro nikada ne donosi zlo. Ono što na proljeće izraste nekog usmrti, a nekom prouzrokuje bolove, dok neko to zelenilo jede toliko da mu se produže bokovi, a potom se okrene prema suncu (legne), pa balega, mokri i opet pase sa uživanjem. Ovosvjetsko dobro je zelenilo i slatkost. Dobar je njegov vlasnik-musliman koji daje od njega doprinos bijedniku, siročetu i putniku koji je u nuždi."

Ili, kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"A imovina koju čovjek bespravno ugrabi sliči onome koji jede, ali se ne može zasititi i ona će protiv njega biti svjedokom na Sudnjem danu."

٣١ - باب: الصَّدَقَة عَلَى اليَتَامَىٰ

٧٤٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ جَلَسَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الْمِنْبَرِ، وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ، فَقَالَ: (إِنِّي مِمَّا أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِي مَا يُفْتَحُ عَلَيْكُمْ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا وَزِينَتِهَا). فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ، أَوَ يَأْتِي الخَيْرُ بِالشَّرِّ؟ فَسَكَتَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقِيلَ لَهُ: مَا شَأْنُكَ، تُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ وَلاَ يُكَلِّمُكَ؟ فَرَأَيْنَا أَنَّهُ يُنْزَلُ عَلَيْهِ الوَحْيُ، قَالَ فَمَسَحَ عَنْهُ الرُّحَضَاءَ، فَقَالَ: (أَيْنَ السَّائِلُ؟). وَكَأَنَّهُ حَمِدَهُ فَقَالَ: (إِنَّهُ لاَ يَأْتِي الخَيْرُ بِالشَّرِّ، وَإِنَّ مِمَّا يُنْبِتُ الرَّبِيعُ يَقْتُلُ أَوْ يُلِمُّ، إِلاَّ آكِلَةَ الْخَضْرَاءِ، أَكَلَتْ حَتَّى إِذَا امْتَدَّتْ خَاصِرَتَاهَا، اسْتَقْبَلَتْ عَيْنَ الشَّمْسِ، فَثَلَطَتْ، وَبَالَتْ، وَرَتَعَتْ، وَإِنَّ هٰذَا المَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ، فَنِعْمَ صَاحِبُ المُسْلِمِ ما أَعْطَى مِنْهُ الْمِسْكِينَ وَالْيَتِيمَ وَابْنَ السَّبِيلِ - أَوْ كَمَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ - وَإِنَّهُ مَنْ يَأْخُذُهُ بِغَيْرِ حَقِّهِ، كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلاَ يَشْبَعُ، وَيَكُونُ شَهِيدًا عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

33. Davanje zekata mužu i siročadima u skrbništvu

٣٢ ـ باب: الـزكـاةِ عَلَى الـزَّوجِ وَالأَيْتَامِ فِي الحَجْرِ

744. (Amr ibn Haris) prenosi hadis vezan za Zejnebu, suprugu Abdullaha ibn Mesuda, r.a. (vidi hadis broj 741). U ovoj predaji ona je kazala:

Otišla sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i pred vratima našla jednu ensarijku koja je trebala isto što i ja. Utom je pokraj nas naišao Bilal i mi mu rekosmo:

- Upitaj Vjerovjesnika, s.a.v.s., je li mi dozvoljeno da dijelim milostinju svome mužu i siročadima (bratićima i sestrićima) koji su u mom skrbništvu.

Kad ga je Bilal to upitao, rekao je:

“Da. Ona ima dvije nagrade: nagradu za pomaganje rodbine i nagradu za (podijeljenu) sadaku.”

٧٤٤ : عَنْ زَيْنَبَ، امْرَأَةِ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا حَديثها المُتَقَدِّم قَرِيباً، وَقالَتْ في هٰذهِ الرِّوايَة: انْطَلَقْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَوَجَدْتُ امْرَأَةً مِنَ الأَنْصَارِ عَلَى الْبَابِ، حَاجَتُهَا مِثْلُ حَاجَتِي، فَمَرَّ عَلَيْنَا بِلاَلٌ، فَقُلْنَا: سَلِ النَّبِيَّ ﷺ: أَيَجْزِيءُ عَنِّي أَنْ أُنْفِقَ عَلَى زَوْجِي وَأَيْتَامٍ لِي فِي حَجْرِي؟ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: (نَعَمْ لَهَا أَجْرَانِ، أَجْرُ الْقَرَابَةِ وَأَجْرُ الصَّدَقَةِ).

745. Ummu Seleme, r.a., kaže da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, da li imam nagradu ako trošim svoj imetak na sinove Ebu Seleme? To su moji sinovi.

“Troši na njih. Imat ćeš nagradu za on što si trošila na njih”, rekao je on.

٧٤٥ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ، أَلِيَ أَجْرٌ أَنْ أُنْفِقَ عَلَى بَنِي أَبِي سَلَمَةَ، إِنَّمَا هُمْ بَنِيَّ؟ فَقَالَ: (أَنْفِقِي عَلَيْهِمْ، فَلَكِ أَجْرُ مَا أَنْفَقْتِ عَلَيْهِمْ).

33. Ajet: *...I robovima, i zaduženima, i na Božijem putu...*

٣٣ ـ باب: قَوْلِ الله تعالى: ﴿وَفِي الرِّقَابِ وَالغَارِمِينَ وفِي سَبِيلِ اللهِ﴾

746. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon što je naredio sakupljanje zekata i čuo da su Ibn Džemil, Halid ibn Velid i Abbas ibn Adbulmuttalib odbili da ga dadnu, rekao:

٧٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ:

أَمَرَ رَسُولُ اللهِ ﷺ بِالصَّدَقَةِ، فَقِيلَ:

"Razlog zbog kojeg Ibn Džemil prigovara jeste samo to što je on bio siromah, pa su ga Allah i Njegov Poslanik učinili bogatim. Što se tiče Halida, vi prema njemu činite nepravdu, jer je on kod sebe zadržao svoje pancire i svoju vojnu opremu radi borbe na Božijem putu, a što se tiče Abbasa ibn Abdulmuttaliba, on je amidža Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa mu je zekat obavezni doprinos i sa njim još toliko."

مَنَعَ ابْنُ جَمِيلٍ، وَخالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ، وَعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا يَنْقِمُ ابْنُ جَمِيلٍ إِلاَّ أَنَّهُ كَانَ فَقِيرًا فَأَغْنَاهُ اللهُ وَرَسُولُهُ، وَأَمَّا خَالِدٌ: فَإِنَّكُمْ تَظْلِمُونَ خَالِدًا، قَدِ احْتَبَسَ أَدْرَاعَهُ وَأَعْتُدَهُ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَأَمَّا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ: فَعَمُّ رَسُولِ اللهِ ﷺ، فَهِيَ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ وَمِثْلُهَا مَعَهَا).

34. Ustezanje od prošnje

٣٤ - باب: الاسْتِعْفَافِ عَنِ المَسْأَلَةِ

747. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da su neki ensarije iskali od Allahova Poslanika, s.a.v.s., milostinju i on im je dao. Kasnije su opet tražili, pa im je on ponovo dao, tako da je kod njega nestalo imovine, pa je rekao:

"Kod mene nema više ništa od imovine i ja je neću čuvati od vas. Ko želi skroman život i želi se čuvati harama, Allah će mu dati skromnost, ko želi biti neovisan od drugih, Allah će ga učiniti imućnim, a ko hoće biti strpljiv, Allah će ga nadariti strpljivošću. Nikome nije dat vredniji i bolji dar od strpljivosti."

٧٤٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ نَاسًا مِنَ الأَنْصَارِ، سَأَلُوا رَسُولَ اللهِ ﷺ فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، حَتَّى نَفِدَ مَا عِنْدَهُ، فَقَالَ: (مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدَّخِرَهُ عَنْكُمْ، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللهُ، وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللهُ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ).

748. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, da neko od vas uzme uže i nosi drva na svojim leđima bolje mu je nego da dođe čovjeku i zatraži od njega milostinju, svejedno dao mu je on ili ne dao."

٧٤٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ، فَيَحْتَطِبَ

عَلَى ظَهْرِهِ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْتِيَ رَجُلًا فَيَسْأَلَهُ، أَعْطَاهُ أَوْ مَنَعَهُ).

749. U predaji od Zubejra, r.a., stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Bolje je svakom od vas da uzme uže, donese na svojim leđima breme drva i proda ga pa mu Allah s njim očuva njegov obraz nego da od ljudi traži milostinju, dali mu je oni ili ne dali."

٧٤٩ : وَفِي رواية عَنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: فَيَأْتِيَ بِحُزْمَةِ الْحَطَبِ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَبِيعَهَا، فَيَكُفَّ ٱللهُ بِهَا وَجْهَهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ، أَعْطَوهُ أَوْ مَنَعُوهُ).

750. Hakim ibn Hizam, r.a., priča:

– Zatražio sam milostinju od Allahova Poslanika, s.a.v.s., i on mi je dao. Potom sam opet tražio i on mi je ponovo dao. Kasnije sam opet zatražio, on mi je opet dao, a potom rekao:

"Hakime, ovaj imetak je poput slatkog, svježeg voća pa ko ga uzima bez pohlepe on će u njemu imati blagoslov i napredak, a ko ga uzima iz pohlepe, neće u njemu imati ni blagoslova niti napretka, i on je poput onoga koji jede, ali se ne može najesti. Ruka koja dijeli (gornja) bolja je od ruke koja prima (donja)."

Hakim je tada rekao:

- Allahov Poslaniče, tako mi Onoga Koji te je poslao sa Istinom, poslije tebe neću ni od koga uzeti dok sam god živ.

Ebu Bekr, r.a., (u vrijeme kada je bio halifa) pozivao je Hakima po milostinju, ali je on ne htjede od njega primiti. Kasnije ga je pozvao i Omer, r.a., da mu da milostinju, pa je ni od njega nije htio primiti.

Tada je Omer rekao:

- Muslimani! Budite mi svjedoci da sam Hakimu nudio njegovo zakonsko pravo od ovoga ratnog plijena, ali ga nije htio prihvatiti.

٧٥٠ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ قَالَ: (يَا حَكِيمُ، إِنَّ هٰذَا المَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ، فَمَنْ أَخَذَهُ بِسَخَاوَةِ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ، وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافِ نَفْسٍ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ، وَكَانَ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلاَ يَشْبَعُ، والْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى). قَالَ حَكِيمٌ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، لاَ أَرْزَأُ أَحَدًا بَعْدَكَ شَيْئًا، حَتَّى أُفَارِقَ ٱلدُّنْيَا. فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَدْعُو حَكِيمًا إِلَى الْعَطَاءِ فَيَأْبَى أَنْ يَقْبَلَهُ مِنْهُ، ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ دَعَاهُ لِيُعْطِيَهُ فَأَبَى أَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ شَيْئًا، فَقَالَ عُمَرُ: إِنِّي أُشْهِدُكُمْ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى حَكِيمٍ، أَنِّي أَعْرِضُ عَلَيْهِ حَقَّهُ مِنْ

I tako je Hakim umro, a nije poslije Allahova Poslanika, s.a.v.s., ni od koga primio milostinju.

هٰذَا الْفَيْءِ، فَيَأْبَى أَنْ يَأْخُذَهُ. فَلَمْ يَرْزَأْ حَكِيمٌ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ بَعْدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ حَتَّى تُوُفِّيَ.

35. Onaj kome je Allah darovao nešto bez iskanja i pohlepe

٣٥ - باب: مَنْ أَعْطَاهُ اللهُ شَيْئاً مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ وَلاَ إِشْرَافِ نَفْسٍ

751. Omer ibn Hattab, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi mi davao dar, a ja bih govorio: Podaj ga onome kome je potrebniji od mene.

Poslanik mi je rekao:

"Uzmi kada ti dođe nešto od ove imovine, a ti nisi hlepio za njom niti je iskao! A ono što ti ne dođe tako, ne traži ga sebi."

٧٥١ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ يُعْطِينِي الْعَطَاءَ، فَأَقُولُ: أَعْطِهِ مَنْ هُوَ أَفْقَرُ إِلَيْهِ مِنِّي. فَقَالَ: (خُذْهُ، إِذَا جَاءَكَ مِنْ هٰذَا الْمَالِ شَيْءٌ، وَأَنْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلاَ سَائِلٍ، فَخُذْهُ، وَمَا لاَ، فَلاَ تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ).

36. Prošnja radi gomilanja imovine

٣٦ - باب: مَنْ سَأَلَ النَّاسَ تَكَثُّراً

752. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Čovjek koji neprestano traži milostinju od svijeta, doći će na Sudnji dan a na njegovom licu neće biti ni komadića mesa."

Još je dodao:

"Sunce će se na Sudnjem danu spustiti toliko nisko da će znoj ljudima dospjeti do polovice ušiju i tada će u takvom stanju moliti za pomoć Adema, zatim Musaa, a potom Muhammeda, s.a.v.s."

٧٥٢ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ، حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَ فِي وَجْهِهِ مُزْعَةُ لَحْمٍ). وَقَالَ: (إِنَّ الشَّمْسَ تَدْنُو يَوْمَ الْقِيَامَةِ، حَتَّى يَبْلُغَ الْعَرَقُ نِصْفَ الأُذُنِ، فَبَيْنَا هُمْ كَذٰلِكَ اسْتَغَاثُوا بِآدَمَ، ثُمَّ بِمُوسَى، ثُمَّ بِمُحَمَّدٍ ﷺ).

37. Definicija bogatstva

٣٧ - باب: حَدِّ الغِنَى

753. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٧٥٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لَيس الْمِسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ، تَرُدُّهُ اللُّقْمَةُ وَاللُّقْمَتَانِ، وَالتَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ، وَلٰكِنِ الْمِسْكِينُ: الَّذِي لاَ يَجِدُ غِنًى يُغْنِيهِ، وَلاَ يُفْطَنُ بِهِ فَيُتَصَدَّقُ عَلَيْهِ، وَلاَ يَقُومُ فَيَسْأَلُ النَّاسَ).

"Nije ubogi onaj ko ide od čovjeka do čovjeka pa kad dobije zalogaj-dva ili jednu-dvije hurme nastavi dalje, nego je ubogi onaj ko ne nalazi bogatstva koje će ga neovisnim učiniti, na kome se potreba za sadakom ne može ni prepoznati, koji ne ide i ne ište od ljudi.

٣٨ - باب: خَرْصِ التَّمْرِ

38. Procjena datula na stablu

٧٥٤ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ الله ﷺ غَزْوَةَ تَبُوكَ، فَلَمَّا جَاءَ وَادِيَ الْقُرَى، إِذَا ٱمْرَأَةٌ فِي حَدِيقَةٍ لَهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (ٱخْرُصُوا). وَخَرَصَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَشَرَةَ أَوْسُقٍ، فَقَالَ لَهَا: (أَحْصِي مَا يَخْرُجُ مِنْهَا). فَلَمَّا أَتَيْنَا تَبُوكَ قَالَ: (أَمَا، إِنَّهَا سَتَهُبُّ اللَّيْلَةَ رِيحٌ شَدِيدَةٌ، فَلاَ يَقُومَنَّ أَحَدٌ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ بَعِيرٌ فَلْيَعْقِلْهُ). فَعَقَلْنَاهَا، وَهَبَّتْ رِيحٌ شَدِيدَةٌ، فَقَامَ رَجُلٌ، فَأَلْقَتْهُ بِجَبَلِ طَيِّءٍ. وَأَهْدَى مَلِكُ أَيْلَةَ لِلنَّبِيِّ ﷺ بَغْلَةً بَيْضَاءَ، وَكَسَاهُ بُرْدًا، وَكَتَبَ لَهُ بِبَحْرِهِمْ، فَلَمَّا أَتَى وَادِيَ الْقُرَى قَالَ لِلْمَرْأَةِ: (كَمْ جَاءَتْ حَدِيقَتُكِ؟). قَالَتْ: عَشَرَةَ أَوْسُقٍ، خَرْصَ رَسُولِ

754. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., priča:

– Krenuli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u borbu na Tebuk. U mjestu Vadi-l-Kura bila je jedna žena u svojoj bašči i Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče svojim drugovima:

"Procijenite plod!"

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je procijenio na deset tovara i ženi rekao:

"Broji koliko će od nje biti."

Kada smo došli na Tebuk, kazao je:

"Noćas će puhati jak vjetar i neka niko od vas nipošto ne ustaje, a ko ima devu, neka je sveže."

Mi smo povezali deve. Zapuhao je tako jak vjetar da je jednog čovjeka, koji je ustao, vjetar bacio na brdo Tajj.

Vladar Ejle poklonio je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jednu bijelu mazgu i ogrtač i obavezao se da će i dalje davati džiziju. Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pri povratku stigao ponovo u Vadi-l-Kura, upitao je onu ženu:

"Koliki je prihod dala bašča?"

- Deset tovara - odgovorila je ona - kako je i procijenio Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ja žurim u Medinu, pa ko od vas hoće da ide sa mnom, neka požuri!”

I kada je ugledao Medinu uzviknuo je:

“Ovo je Taba!”

A kada je ugledao Uhud, rekao je:

“To je brdašce koje nas voli i koje mi volimo! Hoćete li da vas obavijestim o najboljim ensarijskim kućama?”

- Hoćemo - rekli su.

“Kuće Benu Nedždžara, zatim kuće Benu Abdulešhela te kuće Benu Saide, odnosno kuće Benu Harisa ibn Hazredža, a i u svim ensarijskim kućama ima dobra.

اَللهِ ﷺ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي مُتَعَجِّلٌ إِلَى الْمَدِينَةِ، فَمَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَعَجَّلَ مَعِي فَلْيَتَعَجَّلْ) فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَى الْمَدِينَةِ قَالَ: (هٰذِهِ طَابَةُ). فَلَمَّا رَأَى أُحُدًا قَالَ: (هٰذَا جُبَيْلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ، أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ دُورِ الأَنْصَارِ؟). قَالُوا: بَلَى، قَالَ: (دُورُ بَنِي النَّجَّارِ، ثُمَّ دُورُ بَنِي عَبْدِ الأَشْهَلِ، ثُمَّ دُورُ بَنِي سَاعِدَةَ، أَوْ دُورُ بَنِي الحَارِثِ بْنِ الخَزْرَجِ، وَفِي كُلِّ دُورِ الأَنْصَارِ - يَعْنِي - خَيْرًا).

39. O desetini na prihod sa zemlje koja se natapa oborinama i tekućom vodom

٣٩ - باب: العُشْرِ فِيمَا يُسْقَى مِنْ مَاءِ السَّمَاءِ وَبِالمَاءِ الجَارِي

755. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zekat na prihod sa zemlje koju natapaju oborine i izvori (tekuća voda) ili je močvarna je desetina, a polovina od desetine je na prihod sa zemlje koje se natapa vještački.”

٧٥٥ : عَنْ عَبْدِاللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (فِيمَا سَقَتِ السَّمَاءُ وَالعُيُونُ، أَوْ كَانَ عَثَرِيًّا، العُشْرُ، وَمَا سُقِيَ بِالنَّضْحِ نِصْفُ العُشْرِ).

40. Uzimanje zekata od datula prilikom berbe palmi i da li je djetetu dozvoljeno uzimati datule kao milostinju?

٤٠ - باب: أَخْذِ صَدَقَةِ التَّمْرِ عِنْدَ صِرَامِ النَّخْلِ وَهَلْ يُتْرَكُ

756. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Prilikom branja palmi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donosili su datule. S

obzirom da su ih svi donosili, kod njega (u džamiji) nakupila se hrpa datula s kojima su se Hasan i Husejn, r.a., počeli igrati. Jedan od njih uzeo je datulu i stavio je u usta, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad je to vidio, izvadio je datulu iz njegovih usta i rekao:

"Zar ne znaš da Muhammedov rod ne jede zekat?"

41. Čovjek ne može otkupiti nešto što je ranije dao nekome na ime zekata, ali nema smetnje da to kupi neko drugi

757. Omer, r.a., kazuje:

– Poklonio sam (jednom ratniku) u ime Allaha jednog konja, ali ga je on skoro upropastio, pa sam htio da ga ponovo otkupim misleći da će mi ga prodati uz povlasticu. U vezi ovog pitao sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on mi reče:

"Ne kupuj ga sebi i ne vraćaj se na svoju sadaku pa makar ti je on dao za jedan dirhem. Onaj ko se vrati na svoju sadaku sličan je onom koji bi se vratio na ono što je iz sebe povratio."

42. Davanje zekata oslobođenim robovima, sluškinjama supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s.

758. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je našao jednu uginulu ovcu među imovinom datom kao zekat Mejmuninoj oslobođenoj robinji pa je kazao:

"Zašto ne iskoristite njezinu kožu?"

- Ona je uginula - odgovorili su (prisutni).

الصَّبِيُّ فَيَمَسُّ تَمْرَ الصَّدَقَةِ

٧٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُؤْتَى بِالتَّمْرِ عِنْدَ صِرَامِ النَّخْلِ، فَيَجِيءُ هٰذَا بِتَمْرِهِ وَهٰذَا مِنْ تَمْرِهِ، حَتَّى يَصِيرَ عِنْدَهُ كَوْمًا مِنْ تَمْرٍ، فَجَعَلَ الحَسَنُ وَالحُسَيْنُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا يَلْعَبَانِ بِذٰلِكَ التَّمْرِ، فَأَخَذَ أَحَدُهُمَا تَمْرَةً فَجَعَلَهَا فِي فِيهِ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَأَخْرَجَهَا مِنْ فِيهِ، فَقَالَ: (أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ آلَ مُحَمَّدٍ ﷺ لاَ يَأْكُلُونَ الصَّدَقَةَ).

٤١ - باب: هَلْ يَشْتَرِي صَدَقَتَهُ، وَلاَ بَأْسَ أَنْ يَشْتَرِيَ صَدَقَتَهُ غَيْرُهُ

٧٥٧ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حَمَلْتُ عَلَى فَرَسٍ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، فَأَضَاعَهُ الَّذِي كَانَ عِنْدَهُ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِيَهُ، وَظَنَنْتُ أَنَّهُ يَبِيعُهُ بِرُخْصٍ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (لا تَشْتَرِهِ، وَلاَ تَعُدْ فِي صَدَقَتِكَ، وَإِنْ أَعْطَاكَهُ بِدِرْهَمٍ، فَإِنَّ الْعَائِدَ فِي صَدَقَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ).

٤٢ - باب: الصَّدَقَةِ عَلَى مَوَالِي أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ

٧٥٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: وَجَدَ النَّبِيُّ شَاةً مَيِّتَةً، أُعْطِيَتْهَا مَوْلَاةٌ لِمَيْمُونَةَ مِنَ الصَّدَقَةِ، قَالَ

النَّبِيُّ ﷺ: (هَلاَّ ٱنْتَفَعْتُمْ بِجِلْدِهَا؟). قَالُوا: إِنَّهَا مَيْتَةٌ؟ قَالَ: (إِنَّمَا حَرُمَ أَكْلُهَا).

"Nju je zabranjeno samo jesti", rekao je on.

٤٣ - باب: إِذَا تَحوَّلَتِ الصَّدَقَةُ

43. Kada zekat izmijeni svoj status

٧٥٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أُتِيَ بِلَحْمٍ، تُصُدِّقَ بِهِ عَلَى بَرِيرَةَ، فَقَالَ: (هُوَ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ، ولَنَا هَدِيَّةٌ).

759. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada mu je doneseno meso koje je kao sadaka dato Beriri, rekao:

"Ono je njoj bila sadaka, a nama je poklon."

٤٤ - باب: أَخْذِ الصَّدَقَةِ مِنَ الأَغْنِيَاءِ وَتُرَدَّ فِي الفُقَرَاءِ حَيْثُ كَانُوا

44. Uzimanje zekata od imućnih i davanje siromasima ma gdje bili

٧٦٠ : حَديث مَعاذٍ، وبَعْثِهِ إِلَى الْيَمَنِ تَقَدَّمَ، وَفِي هٰذِهِ الرِّوَايَةِ: (. . وَٱتَّقِ دَعْوَةَ المَظْلُومِ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ ٱللهِ حِجَابٌ).

760. Hadisi koji se odnose na Muaza i njegovo slanje u Jemen ranije su spomenuti (vidi hadise broj 702 i 739). U ovoj predaji stoji:

" ...i čuvaj se kletve onoga kome je učinjena nepravda, jer između njega i Allaha nema zastora."

٤٥ - باب: صَلاَةِ الإِمَامِ وَدُعَائِهِ لِصَاحِبِ الصَّدَقَةِ

45. Blagosiljanje i dova imama darovaocu zekata

٧٦١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَتَاهُ قَوْمٌ بِصَدَقَتِهِمْ قَالَ: (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ فُلانٍ). فَأَتَاهُ أَبِي بِصَدَقَتِهِ، فَقَالَ: (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ أَبِي أَوْفَى).

761. Abdullah ibn Ebu Evf, r.a., kaže:

– Kada bi ljudi donijeli svoj zekat, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi rekao:

"Bože moj, ukaži Svoju milost rodu toga i toga."

I kad mu je moj otac donio svoj zekat, rekao je:

"Bože moj, ukaži Svoju milost rodu Ebu Evfa."

٤٦ - باب: مَا يُسْتَخْرَجُ مِنَ الْبَحْرِ

46. O onom što se vadi iz mora

٧٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

762. Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ سَأَلَ بَعْضَ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِأَنْ يُسْلِفَهُ أَلْفَ دِينَارٍ، فَدَفَعَهَا إِلَيْهِ، فَخَرَجَ فِي الْبَحْرِ فَلَمْ يَجِدْ مَرْكَبًا، فَأَخَذَ خَشَبَةً فَنَقَرَهَا، فَأَدْخَلَ فِيهَا أَلْفَ دِينَارٍ، فَرَمَى بِهَا فِي الْبَحْرِ، فَخَرَجَ الرَّجُلُ الَّذِي كَانَ أَسْلَفَهُ، فَإِذَا بِالْخَشَبَةِ، فَأَخَذَهَا لِأَهْلِهِ حَطَبًا - فَذَكَرَ الحَدِيثَ - فَلَمَّا نَشَرَهَا وَجَدَ المَالَ).

"Neki Izraelićanin zatražio je od drugog Izraelićanina da mu pozajmi hiljadu zlatnika i ovaj mu ih je dao. Dužnik je otišao na put morem i pošto kasnije nije našao nikakve lađe (za povratak), uzeo je jedno drvo, izdubio ga pa u tu udubinu stavio hiljadu zlatnika i bacio drvo u more.

Kasnije je onaj čovjek koji mu je svojevremeno dao pozajmicu izašao (na obalu mora), ugledao to drvo, uzeo ga i ponio kući za ogrijev. Kada je rascijepio drvo, našao je u njemu svoju imovinu." (O detaljima vidi hadis broj 488 iz trećeg toma pune verzije Buharije).

٤٧ - باب: فِي الرِّكَازِ الْخُمُسُ

47. Na pronađeno zakopano blago daje se petina

٧٦٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (الْعَجْمَاءُ جُبَارٌ، وَالْبِئْرُ جُبَارٌ، وَالمَعْدِنُ جُبَارٌ، وَفِي الرِّكَازِ الْخُمُسُ).

763. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koga povrijedi ili ubije životinja nema pravo na krvarinu, kako on tako ni njegova porodica, a isto je i sa onim ko upadne u bunar ili strada u rudniku, ali onaj ko nađe zakopano blago dužan je dati petinu (njegove vrijednosti na ime zekata)."

٤٨ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿والعَامِلِينَ عَلَيْهَا﴾ وَمُحَاسَبَةِ المُصدِّقين مَعَ الإِمَامِ

48. Ajet: *...I onima koji rade na sakupljanju zekata.* (Et-Tevbe, 60.) i polaganje računa onih koji prikupljaju zekat imamu (vladaru)

٧٦٤ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: ٱسْتَعْمَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ رَجُلًا مِنَ الأَسْدِ عَلَى صَدَقَاتِ بَنِي سُلَيْمٍ، يُدْعَى ٱبْنَ اللُّتْبِيَّةِ، فَلَمَّا جَاءَ حَاسَبَهُ.

764. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., kazuje:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo je u službu jednog čovjeka po imenu (Abdullah) Ibn el-Lutebijje iz plemena

Esed za sakupljanje zekata od plemena Benu Sulejm i kada se vratio natrag zatražio je da mu položi račun.

٤٩ - باب: وَسْمِ الإمامِ إبِلَ الصَّدَقَةِ بِيَدِهِ

49. Vladarevo osobno obilježavanje deva sakupljenih od zekata

٧٦٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: غَدَوْتُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ بِعَبْدِ ٱللهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ لِيُحَنِّكَهُ، فَوَافَيْتُهُ فِي يَدِهِ الْمِيسَمُ، يَسِمُ إِبِلَ الصَّدَقَةِ.

765. Enes, r.a., kaže:

– Kad sam jednom prilikom sa Abdullahom ibn Ebu Talhom poranio do Allahova Poslanika, s.a.v.s., da mu (za dijete) umekša ustima hurme, zatekao sam mu u ruci alatku kojom obilježava deve prikupljene od zekata.

25. O SADEKATU-L-FITRU

٢٥ - كتاب صَدَقة الفِطر

1. Sadekatu-l-fitr

١ - باب: فَرْضِ صَدَقَةِ الْفِطْرِ

766. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naredio zekatu-l-fitr: jedan *sa'* hurmi, ili jedan *sa'* ječma na svakog muslimana, bio on rob ili slobodan, muško ili žensko, mlad ili star, naredivši da se on dadne prije izlaska svijeta da klanja bajram-namaz.

٧٦٦ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ زَكَاةَ الْفِطْرِ، صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، عَلَى الْعَبْدِ وَالْحُرِّ، وَٱلذَّكَرِ وَالأُنْثَىٰ، وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَأَمَرَ بِهَا أَنْ تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلاةِ.

2. Sadekatu-l-fitr se daje prije klanjanja bajram-namaza

٢ - باب: الصَّدَقَةِ قَبْلَ الْعِيدِ

767. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Mi smo u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., izdvajali na Dan fitra (prvi dan Ramazanskog bajrama, koji počinje zalaskom Sunca posljednjeg dana posta) po jedan *sa'* hrane, a naša je hrana (kaže Ebu Seid) bila: ječam, suho grožđe, suhi sir i hurme.

٧٦٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُخْرِجُ فِي عَهْدِ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ يَوْمَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ. وَكَانَ طَعَامُنَا الشَّعِيرَ وَالزَّبِيبَ، وَالأَقِطَ وَالتَّمْرَ.

3. Dužnost davanja sadekatu-l-fitra na slobodnu osobu i roba

٣ - باب: صَدَقَةِ الفِطْرِ عَلَى الحُرِّ وَالمَمْلُوكِ

768. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odredio sadekatu-l-fitr po jedan *sa'* hurmi ili po jedan *sa'* ječma na malo i veliko, na slobodnu osobu i na roba.

٧٦٨ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُما قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ صَدَقَةَ الْفِطْرِ، صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، عَلَى الصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، والحُرِّ وَالمَمْلُوكِ.

٢٦ ـ كتابُ الحَجِّ

26. O HADŽU

١ ـ باب: وُجُوبِ الحَجِّ وَفَضْلِهِ

1. Dužnost hadža i njegov značaj

٧٦٩ : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عنهمَا قَالَ: كَانَ الْفَضْلُ بنُ العبَّاسِ رَدِيفَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَجَاءَتْ ٱمْرَأَةٌ مِنْ خَثْعَمَ، فَجَعَلَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا وَتَنْظُرُ إِلَيْهِ، وَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَصْرِفُ وَجْهَ الْفَضْلِ إِلَى الشِّقِّ الآخَرِ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ فَرِيضَةَ ٱللهِ عَلَى عِبادِهِ فِي الحَجِّ أَدْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا، لاَ يَثْبُتُ عَلَى الرَّاحِلَةِ، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ؟ قَالَ: (نَعَمْ). وَذٰلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ.

769. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Iza Allahova Poslanika, s.a.v.s., jahao je Fadl (ibn Abbas), pa je došla jedna žena iz plemena Has'am. Fadl je počeo u nju gledati, a i ona je gledala u njega, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo Fadlovo lice na drugu stranu.

- Allahov Poslaniče - rekla je žena - Allahov propis da ljudi moraju obaviti hadž zatekla je mog oca u velikoj starosti, kada se ne može držati na jahalici, pa mogu li ja za njega obaviti hadž?

"Da", odgovorio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

To je bilo na Oproštajnom hadžu.

٢ ـ باب: قَول الله تَعالى: ﴿يَأْتُوكَ رِجَالاً وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ﴾

2. Ajet: *Dolazit će Ti pješice i na kamilama iznurenim; dolazit će sa svih strana da bi koristi imali...* (El-Hadž, 27.-28.)

٧٧٠ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَرْكَبُ رَاحِلَتَهُ بِذِي الحُلَيْفَةِ، ثُمَّ يُهِلُّ حَتَّى تَسْتَوِيَ بِهِ قَائِمَةً.

770. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da se popeo na svoju devu (*rahile*) u Zu-l-Hulejfi i da je glasno veličao Allaha dok se jahaća životinja uspravljala.

3. Obavljanje hadža na sedlu deve

771. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s. obavio hadž na sedlu koje mu je bilo prtljažnica.

mebrur)

772. Aiša, r.a., majka pravovjernih, priča da je rekla Allahovom Poslaniku, a.s.:

– Allahov Poslaniče, mi smatramo džihad najvrednijim poslom, pa zašto i mi ne idemo u džihad (borbu na Božijem putu)?

“Ne! Najbolji džihad (za ženu) je *el-hadžu-l-mebrur* (propisno obavljen i kod Allaha primljen hadž”, odgovorio je on.

773. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Ko obavi hadž samo u ime Allaha i ne bude (u vrijeme hadža) imao spolni odnos sa ženom, niti učinio neki drugi grijeh, vratit će se (čist od grijeha) kao na dan kada ga je majka rodila.”

5. Mikat stanovnika Jemena

774. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Za mjesto i vrijeme stupanja u ihram Vjerovjesnik, s.a.v.s., je Medinelijama odredio Zu Hulejfu, stanovnicima Šama Džuhfu, Nedždancima Karnu Menazil, a stanovnicima Jemena Jelemlem. To su mjesta za njih i za svakog drugog ko bude preko njih naišao i namjeravao obaviti hadž i umru. Ko bude unutar

٧٧١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ حَجَّ عَلَى رَحْلٍ، وَكَانَتْ زَامِلَتَهُ.

٤ - باب: فَضْلِ الحَجِّ المَبْرُورِ

٧٧٢ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ المُؤْمِنِينَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، نَرَى الْجِهَادَ أَفْضَلَ الأَعْمالِ، أَفَلاَ نُجَاهِدُ؟ قَالَ: (لاَ، لَكِنَّ أَفْضَلَ الْجِهَادِ حَجٌّ مَبْرُورٌ).

٧٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ حَجَّ للهِ، فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ).

٥ - باب: مُهَلِّ أَهْلِ الْيَمَنِ

٧٧٤ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ وَقَّتَ لِأَهْلِ المَدِينَةِ ذَا الحُلَيْفَةِ، وَلِأَهْلِ الشَّأْمِ الجُحْفَةَ، وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ المَنَازِلِ، وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلَمْلَمَ، هُنَّ لَهُنَّ، وَلِمَنْ أَتَى

tih mjesta, stupit će u ihram od mjesta gdje je donio odluku za hadž. Tako je za stanovnike Mekke (mikat) iz same Mekke.

عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِهِنَّ، مِمَّنْ أَرَادَ الحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، وَمَنْ كَانَ دُونَ ذٰلِكَ فَمِنْ حَيْثُ أَنْشَأَ، حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ مِنْ مَكَّةَ.

6. Odjeljak

٦ - «باب»

775. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., natjerao devu da legne (odsjeo) u Batha'u u Zu Hulejfi i tu klanjao, pa je to isto činio i Abdullah ibn Omer, r.a.

٧٧٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَنَاخَ بِالْبَطْحَاءِ بِذِي الحُلَيْفَةِ فَصَلَّى بِهَا. وَكَانَ عَبْدُ ٱللهِ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُ ذٰلِكَ.

7. Izlazak Vjerovjesnika, s.a.v.s., (na hadž) preko mjesta Šedžere

٧ - باب: خُرُوجِ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى طَرِيقِ الشَّجَرَةِ

776. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izlazio iz Medine putem Šedžereta, a ulazio putem Muarresa i da je, kada je išao u Mekku, klanjao u džamiji Šedžereta, a kada se vraćao, klanjao u sredini doline Zu Hulejfa i tu boravio do svanuća.

٧٧٦ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كانَ يَخْرُجُ مِنْ طَرِيقِ الشَّجَرَةِ، وَيَدْخُلُ مِنْ طَرِيقِ المُعَرَّسِ، وَأَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ إِذَا خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ يُصَلِّي فِي مَسْجِدِ الشَّجَرَةِ، وَإِذَا رَجَعَ صَلَّى بِذِي الحُلَيْفَةِ، بِبَطْنِ الْوَادِي، وَبَاتَ حَتَّى يُصْبِحَ.

8. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Akik je blagoslovljena dolina"

٨ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «العَقِيقُ وَادٍ مُبَارَكٌ»

777. Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s. kako za dolinu Akik kaže:

"Sinoć mi je od moga Gospodara došao glasnik i rekao: - Klanjaj u ovoj blagoslovljenoj dolini i donesi nijjet za umru i hadž."

٧٧٧ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ بِوَادِي الْعَقِيقِ يَقُولُ : (أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتٍ مِنْ رَبِّي فَقَالَ : صَلِّ فِي هٰذَا الْوَادِي المُبَارَكِ، وَقُلْ : عُمْرَةً فِي حَجَّةٍ).

778. Ibn Omer, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da mu je u snu

٧٧٨ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ

kada je bio na konaku u sredini doline Zu Hulejfe rečeno:

- Ti se zaista nalaziš u blagoslovljenoj dolini.

عَنْهُمَا: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ رُؤِيَ وَهُوَ مُعَرِّسٌ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، بِبَطْنِ الْوَادِي، قِيلَ لَهُ: إِنَّكَ بِبَطْحَاءَ مُبَارَكَةٍ.

9. Ispiranje parfema sa odjeće tri puta

٩ - باب: غَسْلِ الخَلُوقِ ثَلاَثَ مراتٍ مِن الثِيَاب

779. Ja'la ibn Umejje, r.a., kaže da je rekao Omeru, r.a.:

- Pokaži mi Vjerovjesnika, s.a.v.s., u času kada mu bude spuštena Objava!

I dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio još u Džirani (ime mjesta) sa nekoliko ashaba, došao mu je jedan čovjek i rekao:

- Allahov Poslaniče, šta misliš o čovjeku koji je stupio u ihram za umru i previše se namirisao mirisom?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je šutio jedan časak. Potom je došla Objava, pa je Omer, r.a., pokazao na me i ja sam prišao, a nad Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. bilo je haljinče koje mu je pravilo hlad. Proturio sam glavu i vidio Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji bijaše jako pocrvenjelog lica i teško disaše. Zatim se smirio i upitao:

"Gdje je onaj što je pitao za umru?"

Kada mu je priveden taj čovjek, rekao je:

"Prejak miris koji je na tebi saperi tri puta, skini sa sebe ogrtač i čini u svojoj umri ono što bi činio u svom hadžu."

٧٧٩ : عَنْ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لِعُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَرِنِي النَّبِيَّ ﷺ حِينَ يُوحَى إِلَيْهِ. قَالَ: فَبَيْنَمَا النَّبِيُّ ﷺ بِالْجِعْرَانَةِ، وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، كَيْفَ تَرَى فِي رَجُلٍ أَحْرَمَ بِعُمْرَةٍ، وَهُوَ مُتَضَمِّخٌ بِطِيبٍ؟ فَسَكَتَ النَّبِيُّ ﷺ سَاعَةً، فَجَاءَهُ الْوَحْيُ، فَأَشَارَ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ إِلَيَّ فَجِئْتُ، وَعَلَى رَأسِ رَسُوْلِ اللهِ ﷺ ثَوْبٌ قَدْ أُظِلَّ بِهِ، فَأَدْخَلْتُ رَأْسِي، فَإِذَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مُحْمَرُّ الْوَجْهِ، وَهُوَ يَغِطُّ، ثُمَّ سُرِّيَ عَنْهُ، فَقَالَ: (أَيْنَ الَّذِي سَأَلَ عَنِ الْعُمْرَةِ؟). فَأُتِيَ بِرَجُلٍ، فَقَالَ: (اغْسِلِ الطِّيبَ الَّذِي بِكَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ، وَانْزِعْ عَنْكَ الْجُبَّةَ، وَاصْنَعْ فِي عُمْرَتِكَ كَمَا تَصْنَعُ فِي حَجَّتِكَ).

10. Namirisavanje pri stupanju u ihram i ono što hadžija oblači kada hoće stupiti u ihram

١٠ - باب: الطِّيب عِنْدَ الإحْرَامِ وَما يَلْبَسُ إذا أَرَادَ أَنْ يُحْرِمَ

780. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

٧٨٠ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَتْ: كُنْتُ أُطَيِّبُ

رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لإِحْرَامِهِ حِينَ يُحْرِمُ، وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ.

– Namirisavala sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kod oblačenja ihrama i kod skidanja ihrama, i to prije nego što bi vršio tavaf oko Kabe.

١١ ـ باب: مَنْ أَهَلَّ مُلَبِّدًا

11. Učenje telbije slijepljene kose

٧٨١ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يُهِلُّ مُلَبِّدًا.

781. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako glasno uči telbiju slijepljene kose na glavi.

١٢ ـ باب: الإِهْلَال عِنْدَ مَسْجِدِ ذِي الحُلَيْفَةِ

12. O početku učenja telbije kod džamije u Zu Hulejfi

٧٨٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَا أَهَلَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِلاَّ مِنْ عِنْدِ المَسْجِدِ، يَعْنِي: مَسْجِدَ ذِي الحُلَيْفَةِ.

782. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naglas učio telbiju samo od džamije, tj. od džamije u Zu Hulejfi.

١٣ ـ باب: الرُّكُوبِ وَالارْتِدَافِ فِي الحَجِّ

13. Jahanje u toku hadža, sam ili iza jahača

٧٨٣ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ أُسَامَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ كَانَ رِدْفَ النَّبِيِّ ﷺ، مِنْ عَرَفَةَ إِلَى المُزْدَلِفَةِ، ثُمَّ أَرْدَفَ الْفَضْلَ، مِنَ المزْدَلِفَةِ إِلَى مِنًى، فَكِلاَهُما قَالَ: لَمْ يَزَلِ النَّبِيُّ ﷺ يُلَبِّي حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ العَقَبَةِ.

783. Ibn Abbas, r.a., priča da je Usame, r.a., jahao pozadi Vjerovjesnika, s.a.v.s., na istoj jahaćoj životinji od Arefata do Muzdelife, a od Muzdelife do Mine iza sebe je stavio Fadla. (Abbas kaže):

- Obojica kažu da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije prestajao sa učenjem telbijje sve dok nije počeo bacati kamenčiće na Akabi.

14. Šta muhrim može oblačiti od haljinke, ogrtača i donje odjeće

784. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je krenuo (u Mekku) iz Medine nakon što se začešljao, namazao (kosu), obukao donji i gornji dio ihrama (*izar* i *rida'*), on i njegovi drugovi, i nije ništa zabranio od ogrtača i donjih zastirača što se oblači izuzev onoga što je obojeno šafranom koji se zadržava na koži. Kada je osvanuo u Zu Hulejfi, uzjahao je svoju devu. Na Bejda'u je otpočeo glasno učenje telbijje sa ashabima i na vratu svoje deve kurbana stavio obilježje. To je bilo kada je ostalo još pet dana od zu-l-kadeta. U Mekku je stigao kada su prošle četiri noći zu-l-hidžeta, izvršio tavaf oko Kabe, saj između Safe i Merve i iz ihrama nije istupao radi svojih deva, jer je svakoj bio već stavio privjesak. Kasnije je odsjeo kod Hadžuna, u najvisočijem dijelu Mekke izgovarajući telbiju za hadž. Kabi se nije približavao poslije izvršenog tavafa oko nje sve dok se nije vratio sa Arefata. Svojim drugovima (koji nisu imali kurban) naredio je da tavafe oko Kabe i čine saj između Safe i Merve, zatim obriju svoje glave i potom skinu ihrame. To je tako onome koji nije imao sa sobom devu (kurbana) koju je obilježio. Ko je imao sa sobom suprugu, ona mu je bila dozvoljena. Dozvoljeno mu je bilo namirisavanje i odjeća.

١٤ - باب: مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ وَالأَرْدِيَةِ وَالأُزُرِ

٧٨٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: انْطَلَقَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الْمَدِينَةِ، بَعْدَمَا تَرَجَّلَ وَادَّهَنَ، وَلَبِسَ إِزَارَهُ وَرِدَاءَهُ، هُوَ وَأَصْحَابُهُ، فَلَمْ يَنْهَ عَنْ شَيْءٍ مِنَ الأَرْدِيَةِ وَالأُزُرِ تُلْبَسُ، إِلاَّ الْمُزَعْفَرَةَ الَّتِي تَرْدَعُ عَلَى الْجِلْدِ، فَأَصْبَحَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، رَكِبَ رَاحِلَتَهُ، حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الْبَيْدَاءِ أَهَلَّ هُوَ وَأَصْحَابُهُ، وَقَلَّدَ بَدَنَتَهُ، وَذٰلِكَ لِخَمْسٍ بَقِينَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ، فَقَدِمَ مَكَّةَ لأَرْبَعِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، فَطَافَ بِالْبَيْتِ وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَلَمْ يَحِلَّ مِنْ أَجْلِ بُدْنِهِ، لأَنَّهُ قَلَّدَهَا، ثُمَّ نَزَلَ بِأَعْلَى مَكَّةَ عِنْدَ الْحَجُونِ وَهُوَ مُهِلٌّ بِالْحَجِّ، وَلَمْ يَقْرَبِ الْكَعْبَةَ بَعْدَ طَوَافِهِ بِهَا حَتَّى رَجَعَ مِنْ عَرَفَةَ، وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ أَنْ يَطُوفُوا بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ يُقَصِّرُوا مِنْ رُؤُوسِهِمْ، ثُمَّ يَحِلُّوا، وَذٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ بَدَنَةٌ قَلَّدَهَا، وَمَنْ كَانَتْ مَعَهُ امْرَأَتُهُ فَهِيَ لَهُ حَلاَلٌ، وَالطِّيبُ وَالثِّيَابُ.

15. Tekst telbije

١٥ - باب: التَّلْبِيَةِ

785. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je telbija Allahova Poslanika, s.a.v.s., glasila:

"*Lebbejkellahumme lebbejk. Lebbejke la šerike leke lebbejk. Inne-l-hamde ve-n-ni'mete leke ve-l-mulk. La šerike lek* - Odazivam Ti se, Bože moj, odazivam! Odazivam Ti se. Ti nemaš sudruga. Odazivam Ti se! Tebi pripada svaka hvala, blagodat i vlast. Ti nemaš sudruga!

٧٨٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ تَلْبِيَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: (لَبَّيْكَ ٱللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ).

16. Zahvaljivanje, slavljenje i veličanje (Allaha, dž.š.) i izgovaranje *El-hamdulillah, subhanallah* i *allahu ekber* pri uzjahivanju, a prije izgovaranja telbijje

١٦ - باب: التَّحْمِيدِ وَالتَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ قَبْلَ الإِهْلاَلِ عِنْدَ الرُّكُوبِ عَلَى الدَّابَّةِ

786. Enes, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s. je klanjao u Medini, a i mi sa njim četiri rekata podne-namaza, a u Zu Hulejfi dva rekata ikindija-namaza. U njoj se zadržao na konaku i osvanuo. Potom je uzjahao na devu i kada se sa njom zaustavio na Bejdau, zahvalio Allahu, slavio Ga i veličao (izgovarao *Subhanallahi ve-l-hamdulillahi ve la ilahe illallahu vallahu ekber*) a zatim izgovorio telbiju za hadž i umru. I prisutni svijet izgovarao je telbiju za oba obreda. Kada smo stigli (u Mekku), naredio je ljudima i oni su se oslobodili ihrama. Osmi dan zu-l-hidžeta stupili su u ihram za hadž. Enes kaže:

٧٨٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَنَحْنُ مَعَهُ، بِالمَدِينَةِ الظُّهْرَ أَرْبَعًا، وَالعَصْرَ بِذِي الحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ بَاتَ بِهَا حَتَّى أَصْبَحَ، ثُمَّ رَكِبَ حَتَّى ٱسْتَوَتْ بِهِ عَلَى البَيْدَاءِ، حَمِدَ ٱللهَ وَسَبَّحَ وَكَبَّرَ، ثُمَّ أَهَلَّ بِحَجٍّ وَعُمْرَةٍ، وَأَهَلَّ النَّاسُ بِهِمَا، فَلَمَّا

قَدِمْنَا، أَمَرَ النَّاسَ فَحَلُّوا، حَتَّى كانَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ أَهَلُّوا بِالحَجِّ. قَالَ: وَنَحَرَ النَّبِيُّ ﷺ بَدَنَاتٍ بِيَدِهِ قِيَامًا، وَذَبَحَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِالمَدِينَةِ كَبْشَيْنِ أَمْلَحَيْنِ.

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tu zaklao više deva svojom rukom stojeći, a u Medini je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zaklao dva sivkasta ovna.

١٧ - باب: الإِهْلَالِ مُسْتَقْبِلَ القِبْلَةِ

17. Izgovaranje telbije okrenuvši se prema Kibli

٧٨٧ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّه كَانَ يُلَبِّي مِنْ ذِي الحُلَيْفَةِ، فَإِذَا بَلَغَ الحَرَمَ أَمْسَكَ حَتَّى إِذَا جَاءَ ذَا طُوًى بَاتَ فِيهِ، فَإِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ ٱغْتَسَلَ، وَزَعَمَ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَعَلَ ذٰلِكَ.

787. Ibn Omer, r.a., je izgovarao telbiju od Zu Hulejfe sve dok ne bi stigao u Harem (bliža okolina Mekke). Potom bi se sustegao od telbije dok ne bi došao u Zu Tuva. Tu bi zanoćio i osvanuo, a kada bi klanjao sabah, okupao bi se i rekao:

- Ovako je radio Allahov Poslanik, s.a.v.s.

١٨ - باب: التَّلْبِيَةِ إِذَا انْحَدَرَ فِي الوَادِي

18. Izgovaranje telbije kada se hadžija spusti u dolinu

٧٨٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَّا مُوسٰى: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ، إِذَا ٱنْحَدَرَ فِي الْوَادِي يُلَبِّي).

788. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Što se tiče Musaa - pa kao da ga sad gledam kako naglas izgovara telbiju dok se spušta u dolinu."

١٩ - باب: مَنْ أَهَلَّ فِي زَمَنِ النَّبِيِّ ﷺ كَإِهْلَالِهِ ﷺ

19. Onaj ko je stupio u ihram u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., kao što je on, s.a.v.s., činio

٧٨٩ : عَنْ أَبِي مُوسٰى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

789. Ebu Musa, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., me je poslao stanovnicima Jemena. Kada sam se vratio, zatekao sam ga u Bathau i on me upitao:

"Kako si stupio u ihram?"

قَالَ: بَعَثَنِي النَّبِيُّ ﷺ إِلَى قَوْمٍ بِالْيَمَنِ، فَجِئْتُ وَهُوَ بِالْبَطْحَاءِ، فَقَالَ: (بِمَا أَهْلَلْتَ). قُلْتُ: أَهْلَلْتُ كَإِهْلاَلِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: (هَلْ مَعَكَ مِنْ هَدْيٍ؟). قُلْتُ: لاَ، فَأَمَرَنِي فَطُفْتُ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ أَمَرَنِي فَأَحْلَلْتُ، فَأَتَيْتُ ٱمْرَأَةً مِنْ قَوْمِي، فَمَشَطَتْنِي، أَوْ غَسَلَتْ رَأْسِي.

فَقَدِمَ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فَقَالَ: إِنْ نَأْخُذْ بِكِتَابِ ٱللهِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُنَا بِالتَّمَامِ، قَالَ ٱللهُ: ﴿وَأَتِمُّوا الحَجَّ وَالْعُمْرَةَ للهِ﴾. وَإِنْ نَأْخُذْ بِسُنَّةِ النَّبِيِّ ﷺ فَإِنَّهُ لَمْ يَحِلَّ حَتَّى نَحَرَ الْهَدْيَ.

- Stupio sam u ihram onako kako je stupio i Vjerovjesnik, s.a.v.s., - odgovorio sam.

"Imaš li pripremljen kurban?", upitao je

- Nemam - rekao sam.

Potom mi je naredio i ja sam tavafio oko Kabe, učinio saj između Safe i Merve, a zatim mi je naredio da se oslobodim ihrama. Nakon toga otišao sam jednoj ženi od mog naroda i ona me je očešljala, odnosno oprala mi kosu.

Zatim je preuzeo hilafet Omer, r.a., i rekao:

- Ako se držimo Allahove Knjige, ona nam naređuje da ostanemo u ihramima dok ne završimo hadž, jer je Uzvišeni rekao: *Upotpunite obred hadža i umre u ime Allaha!...* (El-Bekare, 196.), a ako se držimo prakse Vjerovjesnika, s.a.v.s., on se nije oslobađao ihrama sve dok ne bi zaklao kurban.

٢٠ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿الحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ...﴾

20. Riječi Uzvišenog Allaha: *Hadž je u poznatim mjesecima...* (El-Bekare, 197.)

٧٩٠: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا حَديثها فِي الحَجِّ قَدْ تَقَدَّمَ، قَالَتْ فِي هٰذِهِ الرِّوايَةِ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ، وَلَيَالِي الحَجِّ، وَحُرُمِ الْحَجِّ، فَنَزَلْنَا بِسَرِفَ، قَالَتْ: فَخَرَجَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: (مَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ مَعَهُ هَدْيٌ، فَأَحَبَّ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَدْيُ فَلاَ). قَالَتْ: فَالآخِذُ بِهَا وَالتَّارِكُ لَهَا مِنْ

790. Hadis o hadžu koga prenosi Aiša, r.a., već je spomenut. U ovoj predaji ona je kazala:

- Izašli smo (iz Medine) sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u mjesecima hadža, noćima hadža i vremenima hadža i odsjeli u Serifu. Zatim je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao pred svoje ashabe i rekao:

"Ko od vas nema sa sobom (pripremljen) kurban a voli da umjesto hadža obavi umru, neka je i obavi, a ko

ima kod sebe kurban, neka je ne obavlja!"

Tako je neko od njegovih ashaba - rekla je ona - obavio umru, a neko je ostavio.

Što se tiče Allahova Poslanika, s.a.v.s., i nekih njegovih ashaba, oni su bili snažni i svaki je imao sa sobom kurban pa nisu mogli obaviti umru.

Potom slijedi ostatak hadisa.

أَصْحَابِهِ، قَالَتْ: فَأَمَّا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَرِجَالٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَكَانُوا أَهْلَ قُوَّةٍ، وَكَانَ مَعَهُمُ الْهَدْيُ، فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الْعُمْرَةِ. وَذَكَرَ بَاقِيَ الحَدِيثِ.

21. Stupanje u ihram u mjesecima hadža za umru, a po završetku umre stupanje u ihram za obavljanje hadža; stupanje u ihram (od mikata) istovremeno i za hadž i za umru; stupanje u ihram samo za hadž (ili samo za umru) te prekid hadža osobe koja nema kod sebe pripremljen kurban

٢١ ـ باب: التَّمَتُّعِ وَالإِقْرَانِ وَالإِفْرَادِ بِالحَجِّ وَفَسْخِ الحَجِّ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ

791. Aiša, r.a., priča:

– Izašli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., namjeravajući samo hadž. Kada smo došli (u Mekku) i obavili tavaf oko Kabe, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je naredio da istupi iz ihrama ko nije sa sobom poveo kurban. Tako su se oslobodili ihrama oni koji sa sobom nisi vodili kurbana. I njegove supruge nisu sa sobom gonile kurban pa su se i one oslobodile ihrama.

Safija je kazala:

- Čini mi se da ću vas ja sve zadržati.

"*O akra halka!* (riječi koje znače neslaganje)! Nisi li obilazila oko Kabe prvi dan Bajrama?", rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٧٩١ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فِي رواية قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَلاَ نُرَى إِلاَّ أَنَّهُ الحَجُّ فَلَمَّا قَدِمْنَا تَطَوَّفْنَا بِالْبَيْتِ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْيَ أَنْ يَحِلَّ، فَحَلَّ مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْيَ، وَنِسَاؤُهُ لَمْ يَسُقْنَ فَأَحْلَلْنَ،

- Da - rekla je Safija.

"Nema zapreke da produžiš sa nama", reče Poslanik, s.a.v.s.

قَالَتْ صَفِيَّةُ: مَا أُرَانِي إِلاَّ حَابِسَتَهُمْ، قَالَ: (عَقْرَى حَلْقَى، أَوَ مَا طُفْتِ يَوْمَ النَّحْرِ؟). قَالَتْ: قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: (لاَ بَأْسَ ٱنْفِرِي).

792. Aiša, r.a., u drugoj predaji kaže:

– Izašli smo (iz Medine) sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u godini Oproštajnog hadža i neko je od nas izgovarao telbiju (stupio u ihram) za umru, a neko za hadž i za umru, dok je neko stupio u ihram samo za hadž. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stupio u ihram za hadž.

Što se tiče onih koji su stupili u ihram samo za hadž ili su sastavili hadž i umru, oni nisu istupali iz ihrama sve do dana klanja deva (prvog dana Bajrama).

٧٩٢ : وَعَنْهَا - في رواية أخرى - قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِالحَجِّ، وَأَهَلَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِٱلحَجِّ، فَأَمَّا مَنْ أَهَلَّ بِٱلحَجِّ، أَوْ جَمَعَ الحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، لَمْ يَحِلُّوا حَتَّى كَانَ يَوْمُ النَّحْرِ.

793. Mervan ibn Hakem priča da je Osman, r.a., zabranjivao činiti mut'u (hadž) i spajanje nijjeta za umru i hadž. Kada je to vidio Alija, izgovorio je telbiju za oba obreda (riječima):

- Odazivam Ti se umrom i hadžom!

I još je rekao:

- Ja neću napustiti praksu Vjerovjesnika, s.a.v.s., zarad ma čije izjave.

٧٩٣ : عَنْ عُثْمانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّه نَهَى عَنِ المُتْعَةِ، وَأَنْ يُجْمَعَ بَيْنَهُمَا، فَلَمَّا رَأَى عَلِيٌّ أَهَلَّ بِهِمَا: لَبَّيْكَ بِعُمْرَةٍ وَحَجَّةٍ، قَالَ: مَا كُنْتُ لِأَدَعَ سُنَّةَ النَّبِيِّ ﷺ لِقَوْلِ أَحَدٍ.

794. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Oni (Arapi) su obavljanje umre u mjesecima hadža smatrali jednim od najvećih grijeha na dunjaluku. Mjesec muharrem su nazivali saferom i govorili:

- Kada zacijele rane deve (od prenošenja hadžija), nestane praha

٧٩٤ : عَنِ ابنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانُوا يَرَوْنَ أَنَّ الْعُمْرَةَ فِي أَشْهُرِ الحَجِّ مِنْ أَفْجَرِ الْفُجُورِ فِي

stopala hadžija i okonča se safer mjesec, tada je dozvoljena umra onom ko ju je naumio učiniti.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi ashabi došli su u Mekku ujutro, četvrte noći (zu-l-hidžeta u nedjelju), izgovarajući telbiju za hadž, pa im je on naredio da ga zamijene umrom i oslobode se ihrama. Njima je to bilo jako teško pa su rekli:

- Allahov Poslaniče, šta nam je sve dozvoljeno?

"Dozvoljeno vam je sve (što je dozvoljeno onome ko nije u ihramu)", odgovorio je on.

الأَرْضِ، وَيَجْعَلُونَ الْمُحَرَّمَ صَفَرًا، وَيَقُولُونَ: إِذَا بَرَأَ ٱلدَّبَرْ، وَعَفَا الأَثَرْ، وَٱنْسَلَخَ صَفَرْ، حَلَّتِ الْعُمْرَةُ لِمَنْ ٱعْتَمَرَ. قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَصْحَابُهُ صَبِيحَةَ رَابِعَةٍ مُهِلِّينَ بِٱلحَجِّ، فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً، فَتَعَاظَمَ ذٰلِكَ عِنْدَهُمْ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَيُّ ٱلْحِلِّ؟ قَالَ: (حِلٌّ كُلُّه).

795. Ibn Omer priča da je Hafsa, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kazala:

- Allahov Poslaniče, zašto se svijet oslobodio ihrama sa obavljenom umrom, a ti ih se sa obavljenom umrom nisi oslobodio?

"Ja sam ulijepio svoju kosu i označio svoj kurban i ja se ne oslobađam ihrama sve dok ne zakoljem kurban", rekao je on.

٧٩٥ : عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا شَأْنُ النَّاسِ حَلُّوا بِعُمْرَةٍ، وَلَمْ تَحْلِلْ أَنْتَ مِنْ عُمْرَتِكَ؟ قَالَ: (إِنِّي لَبَّدْتُ رَأْسِي، وَقَلَّدْتُ هَدْيِي، فَلاَ أَحِلُّ حَتَّى أَنْحَرَ).

796. Ibn Abbas, r.a., kaže da ga je neko pitao o temettu' hadžu i da mu je taj rekao kako mu je svijet zabranjivao tu vrstu hadža. Ibn Abbas, r.a., mu je naredio da ga obavi. Taj čovjek je u snu vidio kao da mu neko govori:

- Ovaj hadž je u Allaha primljen a i umra je primljena.

O ovom snu on je obavijestio Ibn Abbasa a on mu je rekao:

- To je sunnet Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٧٩٦ : عَنْ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّه سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ التَّمَتُّعِ وَقَالَ: نَهَانِي نَاسٌ عَنْه، فَأَمَرَهُ بِهِ، قَالَ الرَّجُلُ: فَرَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّ رَجُلًا يَقُولُ لِي: حَجٌّ مَبْرُورٌ، وَعُمْرَةٌ مُتَقَبَّلَةٌ، فَأَخْبَرْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ، فَقَالَ: سُنَّةُ النَّبِيِّ ﷺ.

٧٩٧ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ حَجَّ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ سَاقَ الْبُدْنَ مَعَهُ، وَقَدْ أَهَلُّوا بِٱلْحَجِّ مُفْرَدًا، فَقَالَ لَهُمْ: (أَحِلُّوا مِنْ إِحْرَامِكُمْ، بِطَوَافِ الْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَقَصِّرُوا، ثُمَّ أَقِيمُوا حَلاَلًا، حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ فَأَهِلُّوا بِٱلْحَجِّ، وَٱجْعَلُوا الَّتِي قَدِمْتُمْ بِهَا مُتْعَةً). فَقَالُوا: كَيْفَ نَجْعَلُهَا مُتْعَةً، وَقَدْ سَمَّيْنَا الْحَجَّ؟ فَقَالَ: (ٱفْعَلُوا مَا أَمَرْتُكُمْ، فَلَوْلاَ أَنِّي سُقْتُ الْهَدْيَ لَفَعَلْتُ مِثْلَ الَّذِي أَمَرْتُكُمْ، وَلٰكِنْ لاَ يَحِلُّ مِنِّي حَرَامٌ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُ). فَفَعَلُوا.

797. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je on činio hadž sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kada je on gonio sa sobom deve (kurbane), a ashabi su učinili ihram za ifrad hadž, pa im je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Oslobađajte se svojih ihrama po završenom tavafu oko Kabe i saju između Safe i Merve i podšišajte se, a potom ostanite kao slobodni (građani Mekke) dok ne bude nastupio osmi dan zu-l-hidžeta. Tada stupite, opet, u ihram za hadž, a ono što ste ranije uradili, učinite (okrenite) umrom!"

- Kako ćemo ga učiniti umrom kada smo ga i imenovali hadžom? - upitali su oni.

"Činite onako kako sam vam naredio. Da nisam gonio kurban, sigurno bih i ja učinio isto što sam i vama naredio. Meni, međutim, nije dozvoljeno ono što je zabranjeno sve dok kurban ne stigne na svoje mjesto", rekao je on.

Tako su oni to i uradili.

٢٢ - باب: التَّمَتُّع

22. Temettu' hadž

٧٩٨ : عَنْ عِمْرَانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: تَمَتَّعْنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَنَزَلَ الْقُرْآنُ، قَالَ رَجُلٌ بِرَأْيِهِ مَا شَاءَ.

798. Imran, r.a., kaže:

– Obavljali smo temettu' hadž u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa je o tome Kur'an objavio (propis). Neko je po svom mišljenju o tome kazao što je htio.

٢٣ - باب: مِنْ أَيْنَ يَدْخُلُ مَكَّةَ

23. S koje strane hadžija ulazi u Mekku?

799. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je unišao (u Mekku) preko Kedaa (gornjeg obronka) koji je na Bathi, a izašao kroz donji obronak.

٧٩٩ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ مِنْ كَدَاءٍ، مِنَ الثَّنِيَّةِ الْعُلْيَا الَّتِي بِالْبَطْحَاءِ، وَخَرَجَ مِنَ الثَّنِيَّةِ السُّفْلَى.

24. Značaj Mekke i građevine u njoj

٢٤ ـ باب: فَضْلِ مَكَّةَ وَبُنْيَانِهَا

800. Aiša, r.a., priča:

- Upitala sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., za *džedr* (polukružni dio zida) da li je i on dio Kabe?

“ Da”, odgovorio je on.

- Pa šta im je da ga nisu uključili u Kabu? - pitala sam.

“Tvoj narod nije imao sredstava”, rekao je on.

- A što su joj vrata uzdignuta (od zemlje)? - upitala sam.

“To je uradio tvoj narod kako bi mogao upustiti onoga koga hoće, a odbiti onoga koga hoće. Da tvoj narod nije vremenski blizu paganstva (ja bih ga uključio u Kabu). Međutim, bojim se da bih povrijedio njihova srca, ako bih džedr/hidžr uključio u Kabu, a njezina vrata spustio na zemlju”, rekao je on.

٨٠٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الجَدْرِ، أَمِنَ الْبَيْتِ هُوَ؟ قَالَ: (نَعَمْ). قُلْتُ: فَمَا لَهُمْ لَمْ يُدْخِلُوهُ فِي الْبَيْتِ؟ قَالَ: (إِنَّ قَوْمَكِ قَصَّرَتْ بِهِمُ النَّفَقَةُ). قُلْتُ: فَمَا شَأْنُ بَابِهِ مُرْتَفِعًا؟ قَالَ: (فَعَلَ ذٰلِكَ قَوْمُكِ، لِيُدْخِلُوا مَنْ شَاؤُوا وَيَمْنَعُوا مَنْ شَاؤُوا، وَلَوْلاَ أَنَّ قَوْمَكِ حَدِيثٌ عَهْدُهُمْ بِالْجَاهِلِيَّةِ، فَأَخَافُ أَنْ تُنْكِرَ قُلُوبُهُمْ، أَنْ أُدْخِلَ الجَدْرَ فِي الْبَيْتِ، وَأَنْ أُلْصِقَ بَابَهُ بِالأَرْضِ).

801. Aiša, r.a., u jednoj predaji kaže da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Aiša, da tvoj narod nije vremenski tako blizak paganstvu, ja bih sigurno dao naređenje (u vezi s Kabom) i ona bi bila porušena, a potom bih ugradio u nju ono što je ispušteno od nje, prilijepio je (vratima) za zemlju i stavio joj dvoja vrata: vrata prema istoku i vrata prema zapadu i sa njom bih stigao (produžio je) do Ibrahimovih temelja.”

٨٠١ : وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (يَا عَائِشَةُ، لَوْلاَ أَنَّ قَوْمَكِ حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ، لأَمَرْتُ بِالْبَيْتِ فَهُدِمَ، فَأَدْخَلْتُ فِيهِ مَا أُخْرِجَ مِنْهُ، وَأَلْزَقْتُهُ بِالأَرْضِ، وَجَعَلْتُ لَهُ بَابَيْنِ بَابًا شَرْقِيًّا وَبَابًا غَرْبِيًّا، فَبَلَغْتُ بِهِ أَسَاسَ إِبْرَاهِيمَ).

25. O nasljeđivanju, prodaji i kupovini kuća u Mekki te o ravnopravnosti ljudi u haremu Kabe

٢٥ - باب: تَوريثِ دُورِ مَكَّةَ وَبَيْعِهَا وَشِرَائِهَا وَأَنَّ النَّاسَ فِي الْمَسجِدِ الحَرَامِ سَوَاءٌ

802. Usame ibn Zejd, r.a., priča da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, koja je tvoja kuća u kojoj odsijedaš kada boraviš u Mekki?

"A zar je Akil ostavio kakvih stanova i kuća?", upitao je on.

- Akil i Talib su naslijedili Ebu Taliba, dok Džafer i Alija ništa od njega nisu naslijedili, jer su njih dvojica bili muslimani, dok Akil i Talib to nisu bili.

٨٠٢ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَيْنَ تَنْزِلُ فِي دَارِكَ بِمَكَّةَ؟

فَقَالَ: (وَهَلْ تَرَكَ عَقِيلٌ مِنْ رِبَاعٍ، أَوْ دُورٍ؟). وَكَانَ عَقِيلٌ وَرِثَ أَبَا طَالِبٍ، هُوَ وَطَالِبٌ، وَلَمْ يَرِثْهُ جَعْفَرٌ وَلاَ عَلِيٌّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا شَيْئًا، لِأَنَّهُمَا كَانَا مُسْلِمَيْنِ، وَكَانَ عَقِيلٌ وَطَالِبٌ كَافِرَيْنِ.

26. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., odsjedanje u Mekki

٢٦ - باب: نُزُولِ النَّبِيِّ ﷺ مَكَّةَ

803. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je htio ući u Mekku, rekao:

"Naše je odsijedanje, ako Bog da, sutra na teritoriji (plemena) Benu Kinane, gdje su se jedni drugima zakleli na privrženost poricanju (Istine)."

On je time mislio na mjesto Muhassab gdje su se Kurejšije i Kinanije međusobno zakleli na bojkotiranje Hašimija i potomaka Abdulmuttalibovih, odnosno, Muttalibovih; da neće sa njima sklapati brakove i trgovati sve dok im oni ne predaju Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٨٠٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، حِينَ أَرَادَ قُدُومَ مَكَّةَ: (مَنْزِلُنَا غَدًا، إِنْ شَاءَ ٱللهُ، بِخَيْفِ بَنِي كِنَانَةَ، حَيْثُ تَقَاسَمُوا عَلَى الْكُفْرِ). يَعْنِي ذٰلِكَ الْمُحَصَّبَ، وَذٰلِكَ أَنَّ قُرَيْشًا وَكِنَانَةَ، تَحَالَفَتْ عَلَى بَنِي هَاشِمٍ وَبَنِي عَبْدِ المطَّلِبِ، أَوْ بَنِي الْمُطَّلِبِ: أَنْ لاَ يُنَاكِحُوهُمْ وَلاَ يُبَايِعُوهُمْ، حَتَّى يُسْلِمُوا إِلَيْهِمُ النَّبِيَّ ﷺ.

27. O demoliranju Kabe

٢٧ - باب: هَدْمِ الْكَعْبَةِ

804. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kabu će demolirati jedan iz Etiopije sa dvije nožice."

٨٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُخَرِّبُ الْكَعْبَةَ ذُو السُّوَيْقَتَيْنِ مِنَ الْحَبَشَةِ).

28. Ajet: *Allah je učinio da Kaba - Sveti hram bude preporod za svijet, a tako i sveti mjesec...* (El-Mā'ide, 97.)

٢٨ - باب: قول الله تعالى: ﴿جَعَلَ اللهُ الكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَاماً لِلنَّاسِ وَالشَّهْرِ الْحَرَام...﴾

805. Aiša, r.a., kaže:

(Muslimani) su ranije, prije nego što je propisan post mjeseca ramazana, postili Ašuru (10. dan muharrema), a to je bio dan u kome se Kaba prekrivala (novim ogrtačem). Kada je Allah zapovjedio da se posti mjesec ramazan, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Ko hoće da posti taj dan neka posti, a ko neće, neka ne posti."

٨٠٥ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانُوا يَصُومُونَ عَاشُورَاءَ قَبْلَ أَنْ يُفْرَضَ رَمَضَانُ، وَكانَ يَوْمًا تُسْتَرُ فِيهِ الْكَعْبَةُ، فَلَمَّا فَرَضَ ٱللهُ رَمَضَانَ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ شَاءَ أَنْ يَصُومَهُ فَلْيَصُمْهُ، وَمَنْ شَاءَ أَنْ يَتْرُكَهُ فَلْيَتْرُكْهُ).

806. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kaba će se zaista hodočastiti i umra činiti i poslije pojave Je'džudža i Me'džudža."

٨٠٦ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيُحَجَّنَّ الْبَيْتُ وَلَيُعْتَمَرَنَّ بَعْدَ خُرُوجِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ).

29. O rušenju Kabe

٢٩ - باب: هَدْمِ الْكَعْبَةِ

807. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kao da gledam crnog čovjeka sa na stranu izbačenim nogama kako joj čupa kamen po kamen."

٨٠٧ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَأَنِّي بِهِ أَسْوَدُ أَفْحَجُ، يَقْلَعُهَا حَجَرًا حَجَرًا).

30. O onom što se spominje o Hadžeru-l-esvedu

٣٠ - باب: مَا ذُكِرَ فِي الْحَجَرِ الأَسْوَدِ

808. (Abis ibn Rebia priča) da je Omer, r.a., došao do Hadžeru-l-esveda, poljubio ga i rekao:

- Ja uistinu znam da si ti kamen koji ne može ni štetiti ni koristiti, i da nisam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da te ljubi, ne bih te ni ja poljubio.

٨٠٨ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ جَاءَ إِلَى الْحَجَرِ الأَسْوَدِ فَقَبَّلَهُ، فَقَالَ: إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ، لاَ تَضُرُّ وَلاَ تَنْفَعُ، وَلَوْلاَ أَنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ.

31. Neulaženje u Kabu

٣١ ـ باب: مَنْ لَمْ يَدْخُلِ الْكَعْبَةَ

809. Abdullah ibn Ebu Evf, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavio umru, tavafio oko Kabe i klanjao dva rekata iza Mekami Ibrahima, a s njim je bio onaj koji ga je zaklanjao od svijeta.

Tada ga je neko upitao:

- Je li Allahov Poslanik, s.a.v.s., ulazio u Kabu?

- Nije - odgovorio je on.

٨٠٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

اعْتَمَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَطَافَ بِالْبَيْتِ، وَصَلَّى خَلْفَ المَقَامِ رَكْعَتَيْنِ، وَمَعَهُ مَنْ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: أَدَخَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ الْكَعْبَةَ؟ قَالَ: لاَ.

32. Izgovaranje tekbira na stranama Kabe

٣٢ ـ باب: مَنْ كَبَّرَ فِي نَوَاحِي الكَعْبَةِ

810. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao (u Mekku), nije htio ući u Kabu, u kojoj su se u to vrijeme nalazili mnogi kipovi, nego je naredio da se oni izbace. Tom prilikom izbacili su i sliku Ibrahima i Ismaila, koji su u rukama držali strelice. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tada rekao:

“Allah ih prokleo! Allaha mi, oni sigurno znaju da Ibrahim i Ismail nisu nikada s njima tražili spoznaju sudbine!”

Potom je ušao u Kabu, izgovorio tekbir na njenim stranama, ali u njoj nije klanjao.

٨١٠ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَمَّا قَدِمَ، أَبَى أَنْ يَدْخُلَ الْبَيْتَ وَفِيهِ الآلِهَةُ، فَأَمَرَ بِهَا فَأُخْرِجَتْ، فَأَخْرَجُوا صُورَةَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ فِي أَيْدِيهِمَا الأَزْلاَمُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (قَاتَلَهُمُ ٱللهُ، أَمَا وَٱللهِ قَدْ عَلِمُوا أَنَّهُمَا لَمْ يَسْتَقْسِمَا بِهَا قَطُّ). فَدَخَلَ الْبَيْتَ، فَكَبَّرَ فِي نَوَاحِيهِ، وَلَمْ يُصَلِّ فِيهِ.

33. Kako se počelo sa remlom (poskakivanjem uz pokretanje ramenima)

٣٣ ـ باب: كَيْفَ كَانَ بَدْءُ الرَّمَلِ

811. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

٨١١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ، فَقَالَ المُشْرِكُونَ: إِنَّهُ يَقْدَمُ عَلَيْكُمْ وَقَدْ

وَهَنَتْهُمْ حُمَّى يَثْرِبَ، فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَرْمُلُوا الأَشْوَاطَ الثَّلاَثَةَ، وَأَنْ يَمْشُوا مَا بَيْنَ الرُّكْنَيْنِ، وَلَمْ يَمْنَعْهُ أَنْ يَأْمُرَهُمْ أَنْ يَرْمُلُوا الأَشْوَاطَ كُلَّهَا إِلاَّ الإِبْقَاءُ عَلَيْهِمْ.

došao u Mekku sa svojim ashabima, mušrici su govorili:

- Onaj vam je stigao, a iscrpila ih je jesribska (medinska) groznica!

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., naredio ashabima da tri prva obilaska oko Kabe obave poskakujući uz pokrete ramenima, a da između dva jemenska ugla Kabe idu običnim hodom. I samo samilost prema njima spriječila ga je da im naredi poskakivanje tokom svih obilazaka.

٣٤ - باب: اسْتِلاَمِ الحَجَرِ الأَسْوَدِ حِينَ يَقْدَمُ مَكَّةَ أَوَّلَ مَا يَطُوفُ وَيَرْمُلُ ثَلاَثاً

٨١٢ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ حِينَ يَقْدَمُ مَكَّةَ، إِذَا اسْتَلَمَ الرُّكْنَ الأَسْوَدَ، أَوَّلَ مَا يَطُوفُ: يَخُبُّ ثَلاَثَةَ أَطْوَافٍ مِنَ السَّبْعِ.

812. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao u Mekku i kada je dotakao (poljubio) Hadžeru-l-Esved. I prvo što je učinio bio je tavaf oko Kabe, (koji je obavljao) kasajući u prva tri od sedam tavafa (obilaženja).

٣٥ - باب: الرَّمَلِ فِي الحَجِّ وَالعُمْرَةِ

35. Poskakivanje prilikom tavafa oko Kabe za vrijeme hadža i umre

٨١٣ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: فَمَا لَنَا وَالرَّمَلَ، إِنَّمَا كُنَّا رَاءَيْنَا بِهِ المُشْرِكِينَ، وَقَدْ أَهْلَكَهُمُ اللهُ، ثُمَّ قَالَ: شَيْءٌ صَنَعَهُ النَّبِيُّ ﷺ، فَلاَ نُحِبُّ أَنْ نَتْرُكَهُ.

813. Omer, r.a., je kazao:

– Nema razloga za poskakivanje (u tavafu), njime smo se svojevremeno pokazivali idolopoklonicima, a njih je Allah već uništio.

Zatim je rekao:

- To je nešto što je činio Vjerovjesnik, s.a.v.s., i mi to ne volimo ostavljati.

٨١٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَا تَرَكْتُ اسْتِلاَمَ هَذَيْنِ الرُّكْنَيْنِ،

814. Ibn Omer, r.a., je rekao:

– Nisam izostavljao doticanje ova dva ugla (Hadžeru-l-esved i jemenski ugao) ni u poteškoći ni u pogodnosti otkako sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ih dotiče.

فِي شِدَّةٍ وَلاَ رَخَاءٍ، مُنْذُ رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَسْتَلِمُهُمَا.

36. Doticanje Crnog kamena štapom savijene drške

٣٦ - باب: اسْتِلَامِ الرُّكْنِ بِالْمِحْجَنِ

815. Ibn Abbas, r.a., je rekao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prilikom Oproštajnog hadža (Hadžetu-l-veda'a) obilazio oko Kabe (tavafio) na devi dotičući Crni kamen štapom savijene ručke.

٨١٥ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: طَافَ النَّبِيُّ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ عَلَى بَعِيرٍ، يَسْتَلِمُ الرُّكْنَ بِمِحْجَنٍ.

37. Ljubljenje Crnog kamena

٣٧ - باب: تَقْبِيلُ الحَجَرِ

816. Ibn Omer, r.a, kaže da ga je jedan čovjek upitao za doticanje Crnog kamena pa je odgovorio:

- Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako ga dotiče i ljubi.

- A šta ako budem pritiješnjen i šta ako budem savladan - upita čovjek.

- Ostavi "a šta ako budem" u Jemenu (čovjek je bio iz Jemena)! Ja sam vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ga dotiče i da ga ljubi - odgovori on.

٨١٦ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ ٱسْتِلَامِ الحَجَرِ، فَقَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ. فَقَالَ الرَّجُلُ: أَرَأَيْتَ إِنْ زُحِمْتُ، أَرَأَيْتَ إِنْ غُلِبْتُ؟ قَالَ: اجْعَلْ أَرَأَيْتَ بِالْيَمَنِ، رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ.

38. O onom koji tavafi oko Kabe kada dođe u Mekku prije nego što se vrati svojoj kući

٣٨ - باب: مَنْ طَافَ بِالبَيْتِ إِذَا قَدِمَ مَكَّةَ قَبْلَ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى بَيْتِهِ

817. Aiša, r.a., kaže:

– Prvo što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., učinio kada je došao (u Mekku) bilo je da se abdestio, potom tavafio oko Kabe, a to mu nije bila umra.

Kasnije su to isto činili prilikom hadža Ebu Bekr i Omer, r.a.

٨١٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ أَوَّلَ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ - حِينَ قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ - أَنَّهُ تَوَضَّأَ، ثُمَّ طَافَ، ثُمَّ لَمْ تَكُنْ عُمْرَةً. ثُمَّ حَجَّ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا مِثْلَهُ.

818. Ibn Omer, r.a., prenosi hadis koji je ranije spomenut o tavafu

٨١٨ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: حَدِيثُ طَوَافِ النَّبِيِّ ﷺ تَقَدَّمَ.

Vjerovjesnika, s.a.v.s. U ovoj predaji još stoji, da je on (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) klanjao dva rekata nakon tavafa, a potom činio sa'j između Safe i Merve.

قَرِيباً، وَزَادَ فِي هٰذِهِ الرِّوَايَةِ: أَنَّهُ كَانَ يَسْجُدُ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الطَّوَافِ ثُمَّ يَطُوفُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ.

39. Razgovor za vrijeme tavafa

٣٩ - باب: الكَلاَمِ فِي الطَّوَافِ

819. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obilazeći oko Kabe, prošao pokraj jednog čovjeka koji je bio svezao svoju ruku nekom vezicom za ruku drugog čovjeka, pa je to (čime su bili vezani) prekinuo i rekao:

"Vodi ga za ruku!"

٨١٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ مَرَّ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ بِإِنْسَانٍ، رَبَطَ يَدَهُ إِلَى إِنْسَانٍ، بِسَيْرٍ أَوْ بِخَيْطٍ أَوْ بِشَيْءٍ غَيْرِ ذٰلِكَ، فَقَطَعَهُ النَّبِيُّ ﷺ بِيَدِهِ، ثُمَّ قَالَ: (قُدْهُ بِيَدِهِ).

40. Ne može tavafiti oko Kabe gola osoba niti idolopoklonik može obavljati hadž

٤٠ - باب: لاَ يَطُوفُ بِالبَيْتِ عُرْيَانٌ وَلاَ يَحُجُّ مُشْرِكٌ

820. Ebu Hurejre, r.a., kaže da ga je, za vrijeme hadža u kome ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., postavio predvodnikom, prije Oproštajnog hadža, i to prvog dana Bajrama, Ebu Bekr, r.a., poslao sa jednom grupom (ashaba) da svijetu obznani:

- Znajte, sljedeće godine ne može obavljati hadž idolopoklonik, niti gola osoba može obilaziti oko Kabe!

٨٢٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، بَعَثَهُ - فِي الحَجَّةِ الَّتِي أَمَّرَهُ عَلَيْهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَبْلَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ - يَوْمَ النَّحْرِ بِمِنًى، فِي رَهْطٍ يُؤَذِّنُ فِي النَّاسِ: أَلاَ، لاَ يَحُجُّ بَعْدَ الْعَامِ مُشْرِكٌ، وَلاَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ عُرْيَانٌ.

41. Nepribližavanje Kabi nakon prvog tavafa sve dok se ne izađe na Arefat i (ponovo) vrati (u Mekku)

٤١ - باب: مَنْ لَمْ يَقْرَب الْكَعْبَةَ وَلَم

821. Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u

يَطُفْ حَتَّى يَخْرُجَ إِلَى عَرَفَةَ وَيَرْجِعَ بَعْدَ الطَّوَافِ الأَوَّلِ

٨٢١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ، فَطَافَ وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ، وَلَمْ يَقْرَبِ الْكَعْبَةَ بَعْدَ طَوَافِهِ بِهَا حَتَّى رَجَعَ مِنْ عَرَفَةَ.

Mekku, obavio tavaf, učinio sa'j između Safe i Merve i nakon toga obilaska nije se više približavao Kabi sve dok se nije vratio sa Arefata.

٤٢ - باب: سِقَايَةِ الحَاجِّ

42. Napajanje hadžija

٨٢٢ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: ٱسْتَأْذَنَ الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ المُطَّلِبِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ: أَنْ يَبِيتَ بِمَكَّةَ، لَيَالِيَ مِنًى، مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِ، فَأَذِنَ لَهُ.

822. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Abbas ibn Abdulmuttalib, r.a., tražio je od Allahova Poslanika, s.a.v.s., dopuštenje da u noćima Mine (11., 12. i 13. dan zu-l-hidžeta) konači u Mekki radi napajanja (hadžija), pa mu je Poslanik dozvolio.

٨٢٣ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ جَاءَ إِلَى السِّقَايَةِ فَٱسْتَسْقَى، فَقَالَ الْعَبَّاسُ: يَا فَضْلُ، ٱذْهَبْ إِلَى أُمِّكَ، فَأْتِ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بِشَرَابٍ مِنْ عِنْدِهَا. فَقَالَ: (ٱسْقِنِي). قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّهُمْ يَجْعَلُونَ أَيْدِيَهُمْ فِيهِ. قَالَ: (ٱسْقِنِي). فَشَرِبَ مِنْهُ، ثُمَّ أَتَى زَمْزَمَ، وَهُمْ يَسْقُونَ وَيَعْمَلُونَ فِيهَا، فَقَالَ: (ٱعْمَلُوا، فَإِنَّكُمْ عَلَى عَمَلٍ صَالِحٍ). ثُمَّ قَالَ: (لَوْلاَ أَنْ تُغْلَبُوا لَنَزَلْتُ، حَتَّى أَضَعَ الحَبْلَ عَلَى

823. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao do napajališta i tražio da se napije, pa je Abbas rekao:

- Fadle, idi do svoje majke i donesi od nje Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., napitak!

"Napoji me ti!" - kazao je on.

- Allahov Poslaniče, - rekao je (Abbas) - oni stavljaju u vodu svoje ruke.

"Ti mene napoji!" - ponovio je on i napio se od njega, a zatim otišao do Zemzema, gdje su ljudi radili (na izvlačenju vode) i pili:

"Radite, vi ste u dobrom poslu - rekao je - i da se ne plašim da će se drugi ljudi nadmetati sa Vama (u izvlačenju vode), ja bih sišao (u bunar), pa stavio uže na ovo", dodao je pokazujući na svoj vrat.

824. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Napojio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., zemzem-vodom i on je pio stojeći.

U drugoj predaji od njega stoji da je on tada bio na devi.

43. Dužnost sa'ja između Safe i Merve

825. Aiša, r.a., kaže da ju je njezin sestrić Urve ibn Zubejr pitao o riječima Uzvišenog Allaha: *Zaista su Safa i Merva od Allahovih znakova. Zato, ko se odlučio hodočastiti Kabu ili učiniti umru nije mu grijeh da obiđe Safu i Mervu?* (El-Bekare, 158.)

- Boga mi - rekao je (Urve) - nije nikome grijeh ako ne obiđe Safu i Mervu!

- Ružno je to što si rekao, sestriću moj - rekla je Aiša - da taj ajet znači tako kako si ga ti protumačio, stajalo bi: hadžija nema grijeha čak i ako ih i ne obiđe. Međutim, ajet je objavljen u vezi sa ensarijama koji su još prije nego što su primili islam hodočastili kip Menat, i klanjali mu se na Mušellelu. Neko od njih odlučivao se na hodočašće i izbjegavao obići Safu i Mervu čuvajući se grijeha. Kada su primili islam, pitali su Allahovog Poslanika, s.a.v.s., za to i rekli:

- Allahov Poslaniče! Mi smo obilazak između Safe i Merve smatrali grijehom, a Uzvišeni Allah kaže: *Zaista su Safa i Merva od Allahovih znakova...*

هٰذِهِ). يَعْنِي: عَاتِقَهُ، وَأَشَارَ إِلَى عَاتِقِهِ.

٨٢٤ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا،قَالَ: سَقَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مِنْ زَمْزَمَ، فَشَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ.

وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ يَوْمَئِذٍ إِلاَّ عَلَى بَعِيرٍ.

٤٣ ـ باب: وُجُوبِ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ

٨٢٥ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، أَنَّها سَأَلَها ابْنُ أُخْتِها عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ قَوْلِ ٱللهِ عَزَّ وَجَلَّ: **﴿إِنَّ الصَّفَا وَالمَرْوَةَ مِنْ شَعائِرِ ٱللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا﴾**. قَالَ: فَوَٱللهِ مَا عَلَى أَحَدٍ جُنَاحٌ أَنْ لاَ يَطوفَ بِالصَّفَا وَالمَرْوَةِ، قَالَتْ عائِشَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: بِئْسَ مَا قُلْتَ يَا ٱبْنَ أُخْتِي، إِنَّ هٰذِهِ لَوْ كانَتْ كَمَا أَوَّلْتَها عَلَيْهِ، كانَتْ: لاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ لاَ يَتَطَوَّفَ بِهِمَا، وَلٰكِنَّهَا أُنْزِلَتْ فِي الأَنْصَارِ، كَانُوا قَبْلَ أَنْ يُسْلِمُوا، يُهِلُّونَ لِمَنَاةَ الطَّاغِيَةِ، الَّتِي كَانُوا يَعْبُدُونَهَا عِنْدَ المُشَلَّلِ، فَكَانَ مَنْ أَهَلَّ يَتَحَرَّجُ أَنْ يَطَّوَّفَ بِالصَّفَا وَالمَرْوَةِ، فَلَمَّا أَسْلَمُوا، سَأَلُوا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنْ ذٰلِكَ، قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّا كُنَّا نَتَحَرَّجُ أَنْ نَطوفَ بَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ،

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je - kaže Aiša - uveo u stalnu praksu sa'j između njih i niko nema pravo izostavljati to obilaženje.

فَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ﴾. الآيَةَ.

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: وَقَدْ سَنَّ رَسُولُ اللهِ ﷺ الطَّوَافَ بَيْنَهُمَا، فَلَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَتْرُكَ الطَّوَافَ بَيْنَهُمَا.

44. Sa'j između Safe i Merve

٤٤ - باب: مَا جَاءَ فِي السَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالمَروَةِ

826. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tavafio, u tri prva obilaska (oko Kabe) kasao je, a u četiri posljednja išao je običnim hodom; a kada je činio sa'j između Safe i Merve, trčao je Mesil dolinom.

٨٢٦ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا طَافَ الطَّوَافَ الأَوَّلَ خَبَّ ثَلاثًا وَمَشَى أَرْبَعًا، وَكَانَ يَسْعَى بَطْنَ المَسِيلِ إِذَا طَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ.

45. Žena sa menstruacijom obavlja sve hadžske obrede osim tavafa oko Kabe

٤٥ - باب: تَقْضِي الحَائِضُ المَنَاسِكَ كُلَّهَا إِلاَّ الطَّوَافَ بِالْبَيْتِ

827. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi ashabi su stupili u ihram za hadž. Niko od njih nije imao kurban osim Vjerovjesnika, s.a.v.s., i Talhe. Utom je došao Alija iz Jemena. On je imao kod sebe kurbana, pa je rekao:

- Stupio sam u ihram onako kako je stupio Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zatim naredio ashabima da svoj hadž učine umrom: obave tavaf (oko Kabe, Safe i Merve), a potom se obriju i oslobode ihrama, osim onoga ko ima pripremljen kurban.

Tada su ashabi rekli:

٨٢٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَهَلَّ النَّبِيُّ ﷺ هُوَ وَأَصْحَابُهُ بِالحَجِّ، وَلَيْسَ مَعَ أَحَدٍ مِنْهُمْ هَدْيٌ غَيْرَ النَّبِيِّ ﷺ وَطَلْحَةَ وَقَدِمَ عَلِيٌّ مِنَ الْيَمَنِ وَمَعَهُ

- Kako možemo ići na Minu kada su neki od nas imali spolni odnos sa svojim ženama?

To je čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa je rekao:

"Da sam ranije znao ono što sam kasnije saznao, ne bih sa sobom kurbana poveo. A da sa mnom nema kurbana, i ja bih se oslobodio ihrama."

هَدْيٌ، فَقَالَ: أَهْلَلْتُ بِمَا أَهَلَّ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ أَصْحَابَهُ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً، وَيَطُوفُوا، ثُمَّ يُقَصِّرُوا وَيَحِلُّوا إِلاَّ مَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَدْيُ، فَقَالُوا: نَنْطَلِقُ إِلَى مِنًى وَذَكَرُ أَحَدِنَا يَقْطُرُ مَنِيّاً، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (لَوِ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ، وَلَوْلاَ أَنَّ مَعِيَ الْهَدْيَ لأَحْلَلْتُ).

46. Gdje (hadžija) klanja podne osmi dan zu-l-hidžeta?

٤٦ - باب: أَيْنَ يُصَلِّي الظُّهْرَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ

828. Enes ibn Malik, r.a., kaže da ga je jedan čovjek upitao i da mu je on odgovorio:

- Obavijesti me o onom što si zapamtio od Vjerovjesnika, s.a.v.s. Gdje je on klanjao podne i ikindiju osmog dana zu-l-hidžeta?

- Na Mini - odgovorio je.

- A gdje je klanjao ikindiju kada se vratio sa Mine?

- U Ebtahu - odgovorio je, a potom rekao:

- Radi onako kao što rade tvoji zapovjednici!

٨٢٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ: أَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ عَقَلْتَهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَيْنَ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ؟ قَالَ: بِمِنًى، قَالَ: فَأَيْنَ صَلَّى الْعَصْرَ يَوْمَ النَّفْرِ؟ قَالَ: بِالأَبْطَحِ، ثُمَّ قَالَ أَنَسٌ: افْعَلْ كَمَا يَفْعَلُ أُمَرَاؤُكَ.

47. Post na dan Arefata

٤٧ - باب: صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ

829. Ummu Fadl, r.a., kaže:

– Ljudi su sumnjali o postu Vjerovjesnika, s.a.v.s., na Dan Arefata, pa sam poslala Vjerovjesniku, s.a.v.s., jedan napitak i on ga je popio.

٨٢٩ : عَنْ أُمِّ الْفَضْلِ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: شَكَّ النَّاسُ يَوْمَ عَرَفَةَ فِي صَوْمِ

النَّبِيِّ ﷺ، فَبَعَثْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِشَرَابٍ فَشَرِبَهُ.

48. Putovanje pri podnevskoj žegi na Dan Arefata

٤٨ - باب: التَّهْجِيرِ بِالرَّوَاحِ يَوْمَ عَرَفَةَ

830. Ibn Omer, r.a., kaže da je on na Dan Arefata nakon što je Sunce prešlo zenit došao i viknuo pred Hadžadžovim šatorom. Hadžadž je izašao u ogrtaču žute boje i rekao:

- Oče Abdurrahmanov, šta ti je?

- Putovanje! - rekao je on - ako hoćeš postupati po sunnetu.

- Ovog časa? - upitao je (Hadžadž).

- Da - rekao je (Ibn Omer).

- Sačekaj da natopim glavu vodom pa da izađem - rekao je Hadžadž pa je Ibn Omer sjahao, čekajući da Hadžadž izađe. Prenosilac hadisa od Ibn Omera (Salim) kaže da je Hadžadž išao između njega i njegovog oca (Abdullaha ibn Omera). Salim kaže da mu je tada rekao:

- Ako hoćeš postupati po Sunnetu, skrati govor (hutbu) i požuri na (arefatsko) stajanje.

Hadžadž je pogledao u Abdullaha (ibn Omera) i kada je Abdullah to primijetio, rekao mu je:

- Istinu je rekao Salim.

Abdulmelik je pisao Hadžadžu da ne proturječi Ibn Omeru u pitanju (obreda) hadža.

٨٣٠ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ:

جَاءَ يَوْمَ عَرَفَةَ، حِينَ زَالَتِ الشَّمْسُ، فَصَاحَ عِنْدَ سُرَادِقِ الحَجَّاجِ، فَخَرَجَ وَعَلَيْهِ مِلْحَفَةٌ مُعَصْفَرَةٌ، فَقَالَ: مَا لَكَ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمٰنِ؟ فَقَالَ: الرَّوَاحَ إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ السُّنَّةَ، قَالَ هٰذِهِ السَّاعَةَ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَأَنْظِرْنِي حَتَّى أُفِيضَ عَلَى رَأْسِي ثُمَّ أَخْرُجَ، فَنَزَلَ حَتَّى خَرَجَ الحَجَّاجُ، فَسَارَ، فَقَالَ لَهُ سَالِمُ بْنُ عَبْدِاللهِ - وَكَانَ مَعَ أَبِيهِ -: إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ السُّنَّةَ فَاقْصُرِ الخُطْبَةَ وَعَجِّلِ الْوُقُوفَ، فَجَعَلَ يَنْظُرُ إِلَى عَبْدِ ٱللهِ، فَلَمَّا رَأَى ذٰلِكَ عَبْدُ ٱللهِ قَالَ: صَدَقَ وَكَانَ عَبْدُ المَلِكِ قَدْ كَتَبَ إِلَى الحَجَّاجِ: أَنْ لاَ يُخَالِفَ ابْنَ عُمَرَ فِي الحَجِّ.

Arefatu)

50. Stajanje na Arefatu

831. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča:

– Izgubio sam devu pa sam je na Dan Arefata pošao tražiti. Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako stoji na Arefatu pa sam rekao:

- Ovaj je, Allaha mi, od Humsa (što znači: nepokolebljivi vjernik jer su Kurejšije sebe zvali Allahovim ljudima koji čuvaju svetilišta). Šta ga je dovelo ovdje?

٥٠ ـ باب: الوُقُوفِ بِعَرَفَةَ

٨٣١ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَضْلَلْتُ بَعِيرًا لِي، فَذَهَبْتُ أَطْلُبُهُ يَوْمَ عَرَفَةَ، فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَاقِفًا بِعَرَفَةَ، فَقُلْتُ: هٰذَا وَٱللَّهِ مِنَ الحُمْسِ، فَمَا شَأْنُهُ هَا هُنَا.

51. O načinu hodanja (hadžije) pri povratku sa Arefata

832. Usama ibn Zejd, r.a., je bio upitan o tome kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., išao na Oproštajnom hadžu kada se vraćao (sa Arefata)?

- Išao je - odgovorio je on - običnim hodom, a kada bi našao slobodan prolaz, žurio je.

٥١ ـ باب: السَّيْرِ إِذَا دَفَعَ مِنْ عَرَفَةَ

٨٣٢ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سُئِلَ: عَنْ سَيْرِ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، حِينَ دَفَعَ؟ قَالَ: كَانَ يَسِيرُ الْعَنَقَ، فَإِذَا وَجَدَ فَجْوَةً نَصَّ.

قَالَ الراوي: وَالنَّصُّ فَوْقَ الْعَنَقِ.

52. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., zahtijevanje tišine pri povratku (sa Arefata) i išaret ljudima bičem

833. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vraćajući se sa Arefata, čuo iza sebe veliku galamu i udaranje deva pa se, podigavši bič, okrenuo prema ljudima i rekao:

"Ljudi, morate biti smireni i dostojanstveni, jer dobročinstvo nije u jurnjavi!"

٥٢ ـ باب: أَمْرِ النَّبِيِّ ﷺ بِالسَّكِينَةِ عِنْدَ الإِفَاضَةِ وَإِشَارَتِهِ إِلَيْهِمْ بِالسَّوْطِ

٨٣٣ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ دَفَعَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ عَرَفَةَ، فَسَمِعَ النَّبِيُّ ﷺ وَرَاءَهُ زَجْرًا شَدِيدًا، وَضَرْبًا لِلإِبِلِ، فَأَشَارَ بِسَوْطِهِ إِلَيْهِمْ، وَقَالَ: (أَيُّهَا النَّاسُ، عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ، فَإِنَّ الْبِرَّ لَيْسَ بِالإِيضَاعِ).

53. U noći pri povratku sa Arefata dozvoljeno je slabije pojedince poslati ranije kako bi obavili obrede na Muzdelifi i Mini

٥٣ - باب: مَنْ قدَّمَ ضَعَفَةَ أَهْلِهِ بِلَيْلٍ ، فَيَقِفُونَ بِالمُزْدَلِفَةِ وَيَدْعُونَ ، وَيُقَدَّمُ إِذَا غَابَ القَمَرُ

834. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže da se u noći Džem'a smjestila kod Muzdelife i ustala klanjati. Nakon što je jedno vrijeme klanjala, upitala je:

- Sinko moj, je li zašao Mjesec?

- Ne - rekao je (Abdullah).

Nastavila je klanjati još neko vrijeme, da bi zatim ponovo upitala:

- Je li Mjesec zašao?

- Da - odgovorio je (Abdullah).

- Pa, krenimo! - rekla je.

- Tako smo putovali (priča Abdullah) i išli sve dok nije bacila kamenčiće. Zatim se vratila i klanjala sabah u svome šatoru, a ja sam joj rekao:

- *Hanta* (Domaćice)! Čini nam se da smo došli rano na Minu?

- Sinko moj, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ovo dozvolio ženama - putnicama.

٨٣٤ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّهَا نَزَلَتْ لَيْلَةَ جَمْعٍ عِنْدَ المُزْدَلِفَةِ، فَقَامَتْ تُصَلِّي، فَصَلَّتْ سَاعَةً ثُمَّ قَالَتْ: يَا بُنَيَّ، هَلْ غَابَ القَمَرُ؟ قَالَ: لاَ ، فَصَلَّتْ سَاعَةً ثُمَّ قَالَتْ: هَلْ غَابَ القَمَرُ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَتْ: فَٱرْتَحِلُوا ، فَٱرْتَحَلْنَا وَمَضَيْنَا ، حَتَّى رَمَتِ الجَمْرَةَ، ثُمَّ رَجَعَتْ فَصَلَّتِ الصُّبْحَ فِي مَنْزِلِهَا ، قَالَ: فَقُلْتُ لَهَا : يَا هَنْتَاهُ، مَا أُرَانَا إِلاَّ قَدْ غَلَّسْنَا ، قَالَتْ: يَا بُنَيَّ، إِنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ أَذِنَ لِلظُّعُنِ.

835. Aiša, r.a., kaže:

– Odsjeli smo na Muzdelifi i Sevda je zatražila dozvolu od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ide (na Minu) prije gužve. Ona je bila sporog hoda pa joj je on to dozvolio. Tako je ona otišla prije gužve, a mi smo ostali (na Muzdelifi) sve dok nismo osvanuli. Potom smo i mi krenuli zajedno s Vjerovjesnikom, s.a.v.s.

Bilo bi mi draže nego išta da sam i ja zatražila dozvolu od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kao što je to učinila Sevda.

٨٣٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: نَزَلْنَا المُزْدَلِفَةَ، فَٱسْتَأْذَنَتِ النَّبِيَّ ﷺ سَوْدَةُ، أَنْ تَدْفَعَ قَبْلَ حَطْمَةِ النَّاسِ، وَكَانَتْ ٱمْرَأَةً بَطِيئَةً، فَأَذِنَ لَهَا ، فَدَفَعَتْ قَبْلَ حَطْمَةِ النَّاسِ، وَأَقَمْنَا حَتَّى أَصْبَحْنَا نَحْنُ، ثُمَّ دَفَعْنَا بِدَفْعِهِ، فَلأَنْ أَكُونَ ٱسْتَأْذَنْتُ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ كَمَا ٱسْتَأْذَنَتْ سَوْدَةُ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مَفْرُوحٍ بِهِ.

٥٤ ـ باب: مَن يُصَلِّي الْفَجْرَ بِجَمْعٍ

٨٣٦ : عَنْ عَبْدِاللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَدِمَ جَمْعاً فَصَلَّى الصَّلاتَيْنِ، كُلَّ صَلاةٍ وَحْدَهَا بِأَذَانٍ وَإِقَامَةٍ، وَالْعِشَاءُ بَيْنَهُمَا، ثُمَّ صَلَّى الْفَجْرَ حِينَ طَلَعَ الفَجْرُ، قَائِلٌ يَقُولُ طَلَعَ الْفَجْرُ، وَقَائِلٌ يَقُولُ لَمْ يَطْلُعِ الْفَجْرُ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ هَاتَيْنِ الصَّلاتَيْنِ حُوِّلَتَا عَن وَقْتِهِمَا، فِي هٰذَا الْمَكَانِ، الْمَغْرِبَ وَالعِشَاءَ، فَلاَ يَقْدَمُ النَّاسُ جَمْعًا حَتَّى يُعْتِمُوا، وَصَلاَةَ الْفَجْرِ هٰذِهِ السَّاعَةَ). ثُمَّ وَقَفَ حَتَّى أَسْفَرَ، ثُمَّ قَالَ: لَوْ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَفَاضَ الآنَ أَصَابَ السُّنَّةَ. فَمَا أَدْرِي: أَقَوْلُهُ كَانَ أَسْرَعَ أَمْ دَفْعُ عُثْمانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، فَلَمْ يَزَلْ يُلَبِّي حَتَّى رَمٰى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ يَوْمَ النَّحْرِ.

54. Klanjanje sabaha na Muzdelifi

836. Abdurrahman ibn Jezid priča da je Abdullah (ibn Mesud), r.a., došao na Muzdelifu i klanjao pojedinačno akšam i jaciju sa posebnim ezanom i posebnim ikametom za svaki namaz. Između njih je večerao. Sabah je klanjao kasnije, čim se zora pojavila. Neko je govorio: "Zora je", a neko: "Zora se nije još pojavila."

Potom je (Abdullah) rekao:

- Zaista, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao: "Ova dva namaza pomjerena su iz svog određenog vremena samo na ovom mjestu, tj. akšam i jacija. Svijet ne mora stići na Muzdelifu sve do mrkle noći (jacije), a sabah se klanja u ovom trenutku."

I stajao je na nogama sve dok se nije razdanilo, a onda je rekao:

- Kada bi zapovjednik vjernika sada požurio sa vraćanjem (na Minu), postupio bi po sunnetu.

- Ne znam - kaže (Abdurrahman) - da li je izjava (Abdullahova) bila brža ili Osmanov odlazak (sa Muzdelife). I (Abdullah) je izgovarao telbiju sve do bacanja kamenčića na Džemretu-l-Akabi, na dan klanja kurbana (10. dan zu-l-hidžeta).

٥٥ ـ باب: مَتَى يُدْفَعُ مِنْ جَمْعٍ

55. Kada (hadžije) kreću sa Muzdelife

٨٣٧ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ صَلَّى بِجَمْعٍ الصُّبْحَ، ثُمَّ وَقَفَ فَقَالَ: إِنَّ الْمُشْرِكِينَ كَانُوا لاَ يُفِيضُونَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَيَقُولُونَ: أَشْرِقْ ثَبِيرُ، وَأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَالَفَهُمْ، ثُمَّ أَفَاضَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ.

837. Prenosi se da je Omer, r.a., na Muzdelifi klanjao sabah, a zatim ustao i rekao:

- Mušrici nisu kretali (sa Muzdelife) sve dok se ne bi pojavilo Sunce i govorili bi: "Pojavi se, Sebiru!" Vjerovjesnik, s.a.v.s., radio je drukčije od njih i kretao prije nego što bi Sunce izašlo.

٥٦ ـ باب: رُكُوبِ الْبُدْنِ

56. Jahanje na devi

٨٣٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ رَأَى رَجُلًا يَسُوقُ بَدَنَةً، فَقَالَ: (ٱرْكَبْهَا). فَقَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ، فَقَالَ: (ٱرْكَبْهَا). قَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ، قَالَ: (ٱرْكَبْهَا وَيْلَكَ). فِي الثَّالِثَةِ أَوْ فِي الثَّانِيَةِ.

838. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio nekog čovjeka kako goni devu, pa mu je rekao:

"Uzjaši je."

- Ovo je deva za kurban - rekao je.

"Uzjaši je", ponovio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Ovo je deva za kurban - ponovio je čovjek.

Naređujući mu treći ili drugi put, on je rekao:

"Uzjaši je! Teško tebi!"

٥٧ ـ باب: مَنْ سَاقَ الْبُدْنَ مَعَهُ

57. Vođenje deva za kurban sa sobom

٨٣٩ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَمَتَّعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، وَأَهْدَى، فَسَاقَ مَعَهُ الْهَدْيَ مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَبَدَأَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَأَهَلَّ بِالْعُمْرَةِ، ثُمَّ أَهَلَّ بِالْحَجِّ، فَتَمَتَّعَ النَّاسُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، فَكَانَ مِنَ النَّاسِ مَنْ أَهْدَى فَسَاقَ الْهَدْيَ، وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ

839. Ibn Omer, r.a., priča:

– Na Oproštajnom hadžu Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavio i umru i hadž zajedno pa je (zato) zaklao kurban, radi čega je poveo (devu) sa sobom od Zu Hulejfe. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prvo stupio u ihram za umru, a potom za hadž. I ljudi koji su bili sa njim iskoristili su (priliku) da obave umru prije hadža, a među njima je bilo onih koji su pribavili sebi kurban i vodili ga sa sobom ali i onih koji ga nisu pribavili.

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., stigao u Mekku, rekao je ljudima:

"Ko je od vas pribavio kurban, ne oslobađa se nikakvih ograničenja sve dok ne obavi i hadž, a ko nije pribavio kurban neka obavi tavaf oko Kabe i sa'j između Safe i Merve pa neka onda potkreše kosu i oslobodi se ihrama. Nakon toga neka ponovo stupi u ihram radi obavljanja hadža. Ko ne nađe kurban, neka posti tri dana u toku hadočašća i još sedam dana kada se vrati svojoj kući!"

يُهْدِ، فَلَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ، قَالَ لِلنَّاسِ: (مَنْ كانَ مِنْكُمْ أَهْدَى، فَإِنَّهُ لاَ يَحِلُّ لِشَيْءٍ حَرُمَ مِنْهُ، حَتَّى يَقْضِيَ حَجَّهُ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَهْدَى، فَلْيَطُفْ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالمَرْوَةِ، وَلْيُقَصِّرْ وَلْيَحْلِلْ، ثُمَّ يُهِلَّ بِالحَجِّ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ هَدْيًا فَلْيَصُمْ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ فِي الحَجِّ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ).

58. Obilježavanje deve-kurbana u Zu Hulejfi

٥٨ - باب: مَنْ أَشْعَرَ وَقَلَّدَ بِذِي الحُلَيْفَةِ ثُمَّ أَحْرَمَ

840. Misver ibn Mahreme i Mervan, r.a., kazuju:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u vrijeme Hudejbije izašao iz Medine sa više od hiljadu svojih ashaba. Kada su bili u Zu Hulejfi, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je svojoj kurban-devi objesio o vrat ogrlicu i obilježio je a zatim stupio u ihram za umru.

٨٤٠ : عَنِ المِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ وَمَرْوَانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالاَ: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ المَدِينَةِ زَمَنَ الحُدَيْبِيَةِ فِي بِضْعَ عَشْرَةَ مِائَةً مِنْ أَصْحَابِهِ، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِذِي الحُلَيْفَةِ، قَلَّدَ النَّبِيُّ ﷺ الْهَدْيَ وَأَشْعَرَهُ، وَأَحْرَمَ بِالْعُمْرَةِ.

59. Stavljanje ogrlica na vrat (kurbanu upućenom za Mekku) svojom rukom

٥٩ - باب: مَنْ قَلَّدَ القَلاَئِدَ بِيَدِهِ

841. Aiša, r.a., je čula da je Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao:

- Ko pošalje kurban zabranjeno mu je činiti sve ono što je zabranjeno hadžiji sve dok se njegov kurban ne zakolje.

Potom je Aiša, r.a., rekla:

- Nije to tako kao što je Ibn Abbas, r.a., rekao. Ja sam svojim rukama oplela ogrlice kurban-devi Allahova Poslanika, s.a.v.s., a Allahov Poslanik, s.a.v.s., ih je

٨٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهُ بَلَغَهَا: أَنَّ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: مَنْ أَهْدَى هَدْيًا، حَرُمَ عَلَيْهِ مَا يَحْرُمُ عَلَى الحَاجِّ، حَتَّى يُنْحَرَ هَدْيُهُ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: لَيْسَ كَمَا قَالَ، أَنَا فَتَلْتُ قَلاَئِدَ هَدْيِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ بِيَدَيَّ، ثُمَّ

stavio na nju svojim rukama i poslao (u Mekku) po mome ocu. I dok kurban nije bio zaklan, Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nije bilo ništa zabranjeno činiti od onoga što mu je Allah općenito dozvolio.

قَلَّدَهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ بَعَثَ بِهَا مَعَ أَبِي، فَلَمْ يَحْرُمْ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ شَيْءٌ أَحَلَّهُ ٱللهُ لَهُ حَتَّى نُحِرَ الْهَدْيُ.

60. Stavljanje ogrlice bravčetu

٦٠ ـ باب: تَقْلِيدِ الْغَنَمِ

842. Od Aiše, r.a., u jednoj predaji stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao kurbana-bravče (u Mekku).

A u drugoj predaji, također njenoj, kaže se da je on, s.a.v.s., stavio ogrlicu na vrat bravčetu i ostao boraviti kod svojih ukućana kao i onaj ko nije u ihramu.

٨٤٢ :وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فِي رِوَايَةٍ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَهْدَى غَنَماً، وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهَا: أَنَّهُ ﷺ قَلَّدَ الغَنَمَ وَأَقَامَ في أَهْلِهِ حَلاَلاً.

61. Ogrlice od vune

٦١ ـ باب: القَلَائِدِ مِنَ العِهْنِ

843. Od Aiše, r.a., se prenosi u jednoj predaji da je rekla:

- Splela sam ogrlice kurbanu od vune koju sam kod sebe imala.

٨٤٣ :وَفِي رواية عَنْهَا قَالَتْ: فَتَلْتُ قَلاَئِدَهَا مِنْ عِهْنٍ كَانَ عِنْدِي.

62. Pokrivači za deve i njihovo dijeljenje na ime sadake

٦٢ ـ باب: الْجِلَالِ لِلْبُدْنِ وَالتَّصَدُّقِ بِهَا

844. Alija, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je naredio da pokrivače i kože deva koje su poklane podijelim kao sadaku.

٨٤٤ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِجِلاَلِ الْبُدْنِ الَّتِي نُحِرَتْ وَبِجُلُودِهَا.

63. Čovjek može zaklati goveče na ime kurbana za svoje žene bez njihovog naređenja

٦٣ ـ باب: ذَبْحِ الرَّجُلِ البَقَرَ عَنْ نِسَائِهِ مِنْ غَيْرِ أَمْرِهِنَّ

845. Aiša, r.a., priča:

– Izašli smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pet dana prije isteka zu-l-kadeta, s namjerom da obavimo samo hadž...! (vidi hadis br. 791. i 792.).

٨٤٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ لِخَمْسٍ بَقِينَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ، تَقَدَّمَ وَفِي هٰذِهِ الرِّوايَةِ زِيَادَة: فَدُخِلَ عَلَيْنَا يَوْمَ النَّحْرِ بِلَحْمِ بَقَرٍ، فَقُلْتُ: مَا هٰذا؟ قَالَ: نَحَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنْ أَزْوَاجِهِ.

U ovoj predaji se dodaje:

"... i donesen nam je komad govedeg mesa pa sam ja upitala:

- Šta je ovo?

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zaklao goveče na ime kurbana za svoje supruge - odgovorio je donosilac.

64. O klanju (kurbana) na Mini na mjestu gdje je klao i Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٦٤ - باب: النَّحْرِ فِي مَنْحَرِ النَّبِيِّ ﷺ بِمِنًى

846. Abdullah ibn Omer, r.a., je klao (kurban) na Menharu, mjestu gdje je klao Allahov Poslanik, s.a.v.s.

٨٤٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كَانَ يَنْحَرُ فِي المَنْحَرِ. يَعْنِي: مَنْحَرَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

65. Vezanje jedne noge devi prilikom klanja

٦٥ - باب: نَحْرِ الإِبِلِ مُقَيَّدَة

847. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je prišao jednom čovjeku koji je već bio povalio svoju devu da je zakolje i rekao mu:

- Ostavi je da stoji i veži joj jednu nogu onako kako je to činio Muhammed, s.a.v.s.

٨٤٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَتَى عَلَى رَجُلٍ قَدْ أَنَاخَ بَدَنَتَهُ يَنْحَرُهَا، قَالَ: ٱبْعَثْهَا قِيَامًا مُقَيَّدَةً، سُنَّةَ مُحَمَّدٍ ﷺ.

66. Kasapinu se ne daje ništa od zaklanog kurbana (na ime usluge)

٦٦ - باب: لَا يُعْطِي الجَزَّارَ مِنَ الْهَدي شَيْئاً

848. Alija, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je naredio da stojim kod njegovih deva i da ne dam od njih nikome ništa na (ime usluge) za klanje (guljenje i siječenje mesa).

٨٤٨ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَمَرَنِي النَّبِيُّ ﷺ أَنْ أَقُومَ عَلَى الْبُدْنِ، وَلاَ أُعْطِيَ عَلَيْهَا شَيْئًا فِي جِزَارَتِهَا.

67. Šta je dozvoljeno jesti onome ko kolje kurban, a šta treba podijeliti

٦٧ - باب: مَا يَأْكُلُ مِنَ الْبُدْنِ وَمَا يَتَصَدَّقُ

849. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Mi na Mini nismo jeli meso od naših

٨٤٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا لاَ نَأْكُلُ مِنْ لُحُومِ بُدْنِنَا فَوْقَ ثَلاَثِ مِنًى، فَرَخَّصَ لَنَا النَّبِيُّ ﷺ قَالَ: (كُلُوا وَتَزَوَّدُوا). فَأَكَلْنَا وَتَزَوَّدْنَا.

deva više od tri dana, pa nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dozvolio, rekavši:

"Jedite, i opskrbite se (za putovanje)."

I mi smo ga jeli i opskrbili se.

٦٨ - باب: الحَلْقِ وَالتَّقْصِيرِ عِنْدَ الإِحْلَالِ

68. O brijanju glave i šišanju (potkraćivanju kose) pri skidanju ihrama

٨٥٠ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: حَلَقَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي حَجَّتِهِ.

850. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., se obrijao nakon što je obavio hadž.

٨٥١ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (اللَّهُمَّ ٱرْحَمِ الْمُحَلِّقِينَ). قَالُوا: وَالمقَصِّرِينَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (اللَّهُمَّ ٱرْحَمِ الْمُحَلِّقِينَ). قَالُوا: وَالْمُقَصِّرِينَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (وَالْمُقَصِّرِينَ).

851. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Bože moj, smiluj se onima obrijanih glava."

- I onima, Allahov Poslaniče, potkraćene kose! - rekli su (prisutni).

"Bože moj, smiluj se onima obrijanih glava!", rekao je on.

- I onima, Allahov Poslaniče, koji su potkratili kosu! - rekli su (prisutni).

"I onima koji su potkratili kosu!", rekao je on.

٨٥٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ مِثْلُ ذٰلِكَ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: (ٱغْفِرْ) بَدَلَ: (ٱرْحَمْ)، قَالَهَا ثَلَاثًا، قَالَ: (وَلِلْمُقَصِّرِينَ).

852. Ebu Hurejre, r.a., priča slično, s tim što se kaže da je rekao: "Oprosti", umjesto "Smiluj se". On je to ponovio tri puta, rekavši: "I onima koji su potkratili kosu."

٨٥٣ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَصَّرْتُ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ بِمِشْقَصٍ.

853. Muavija, r.a., kaže:

(U Džiranu, prilikom umre) potkratio sam kosu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., oštricom šiljka strijele.

٦٩ - باب: رَمْيِ الجِمَارِ

69. Bacanje kamenčića

٨٥٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ: مَتَى أَرْمِي الجِمَارَ؟ قَالَ: إِذَا رَمَى إِمَامُكَ فَٱرْمِهِ، فَأَعَادَ عَلَيْهِ الْمَسْأَلَةَ، قَالَ: كُنَّا نَتَحَيَّنُ، فَإِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ رَمَيْنَا.

854. Ibn Omer, r.a., kaže da ga je neki čovjek upitao:

- Kada ću bacati kamenčiće?

- Bacaj ih - rekao je on - kada ih baca tvoj (hadžski) vođa!

Potom je ponovio pitanje pa on reče:

- Mi smo pazili na vrijeme i bacali kamenčiće kada bi Sunce krenulo sa zenita.

٧٠ - باب: رَمْيِ الجِمَارِ مِنْ بَطْنِ الوَادِي

٨٥٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَمَى مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، فَقِيلَ لَهُ إِنَّ نَاسًا يَرْمُونَهَا مِنْ فَوْقِهَا؟ فَقَالَ: وَالَّذِي لاَ إِلٰهَ غَيْرُهُ، هٰذَا مَقَامُ الَّذِي أُنزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ ﷺ.

70. Bacanje kamenčića sa donje strane doline

855. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže da je on bacao kamenčiće s donje strane doline pa mu je rečeno da svijet baca kamenčiće sa gornje strane.

- Tako mi Jednog Jedinog Boga, sa ovog mjesta je bacao onaj kome je objavljena sura El-Bekare, s.a.v.s. - rekao je on.

٧١ - باب: رَمْيِ الجِمَارِ بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ

٨٥٦ :وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ انْتَهَى إِلَى الجَمْرَةِ الْكُبْرَى، فَجَعَلَ الْبَيْتَ عَنْ يَسَارِهِ، وَمِنًى عَنْ يَمِينِهِ، وَرَمَى بِسَبْعٍ، وَقَالَ: هٰكَذَا رَمَى الَّذِي أُنزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ ﷺ.

71. Bacanje kamenčića na džemretima vrši se sa sedam kamenčića

856. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenosi da je on prišao Velikom džemretu (Džemretu-l-Akabi), ostavivši Kabu sa lijeve, a Minu sa svoje desne strane, i bacio sedam kamenčića a zatim rekao:

- Ovako je bacao onaj kome je objavljena sura El-Bekare, s.a.v.s.

٧٢ - باب: إِذَا رَمَى الجَمْرَتَيْنِ يَقُومُ وَيُسهِلُ مُستَقْبِلَ الْقِبْلَةِ

٨٥٧ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كَانَ يَرْمِي الجَمْرَةَ الدُّنْيَا بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ، يُكَبِّرُ عَلَى إِثْرِ كُلِّ حَصَاةٍ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ حَتَّى يُسْهِلَ، فَيَقُومُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، فَيَقُومُ طَوِيلًا، وَيَدْعُو وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ، ثُمَّ يَرْمِي الْوُسْطَى، ثُمَّ

72. Kada (hadžija) baci kamenčiće na prva dva džemreta, stajat će pa će se spustiti u dolinu okrenuvši se Kibli

857. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da bi on bacao sedam kamenčića na Džemretu-d-dunja (Mesdžidu-l-Hajfi), izgovarajući iza svakog kamenčića tekbir. Poslije toga bi krenuo naprijed i spustio se u dolinu, gdje bi stao

يَأْخُذُ ذَاتَ الشِّمَالِ فَيَسْتَهِلُّ، وَيَقُومُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، فَيَقُومُ طَوِيلاً، وَيَدْعُو وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ، وَيَقُومُ طَوِيلاً، ثُمَّ يَرْمِي جَمْرَةَ ذَاتِ الْعَقَبَةِ مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، وَلاَ يَقِفُ عِنْدَهَا، ثُمَّ يَنْصَرِفُ، فَيَقُولُ: هَكَذَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَفْعَلُهُ.

okrenut prema Kibli i stojeći dugo učio dovu uzdignutih ruku. Kada bi, nakon toga, bacio kamenčiće na srednje džemre, uputio bi se nalijevo, spustio u dolinu i stao okrenut prema Kibli. Stojeći tako, podignutih ruku, dugo bi učio dovu. Iza toga bacio bi kamenčiće na Džemretu-l-Akabi, s donje strane doline, gdje se ne bi nimalo zadržavao. Nakon toga bi odlazio.

- Vidio sam da Vjerovjesnik, s.a.v.s., ovako radi - rekao je.

٧٣ - باب: طَوَافِ الْوَدَاعِ

73. Oproštajni tavaf

٨٥٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: أُمِرَ النَّاسُ أَنْ يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِمْ بِالْبَيْتِ، إِلاَّ أَنَّهُ خُفِّفَ عَنِ الْحَائِضِ.

858. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Ljudima je naređeno da posljednja njihova obaveza prema Kabi bude tavaf oko nje, samo što je to olakšano (učinjeno neobaveznim) ženi sa menstruacijom.

٨٥٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ، وَالمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ، ثُمَّ رَقَدَ رَقْدَةً بِالْمُحَصَّبِ، ثُمَّ رَكِبَ إِلَى الْبَيْتِ فَطَافَ بِهِ.

859. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao podne, ikindiju, akšam i jaciju, zatim malo zaspao u Muhassabu, a onda pojahao prema Kabi i obavio tavaf.

٧٤ - باب: إِذَا حَاضَتِ المَرْأَةُ بَعْدَ مَا أَفَاضَتْ

74. Kada žena dobije menstruaciju nakon što je obavila tavafu-l-ifadu (tavaf po povratku sa Mine 10. dan zu-l-hidžeta)

٨٦٠ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: رُخِّصَ لِلْحَائِضِ أَنْ تَنْفِرَ إِذَا أَفَاضَتْ.

قَالَ: وَسَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: إِنَّهَا لاَ تَنْفِرُ، ثُمَّ سَمِعْتُهُ يَقُولُ بَعْدُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَخَّصَ لَهُنَّ.

860. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Ženi sa menstruacijom data je olakšica da ide (kući) ako je obavila tavafu-l-ifadu.

- A čuo sam (kaže Ibn Tavus) Ibn Omera kako govori:

- Ona neće ići (kući).

Kasnije sam ga opet čuo kako govori:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., im je dao olakšicu (odobrio povratak).

٧٥ - باب: المُحَصَّب

75. O Muhassabu (dolina Ebtah)

٨٦١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَيْسَ التَّحْصِيبُ بِشَيْءٍ، إِنَّمَا هُوَ مَنْزِلٌ نَزَلَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ.

861. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

– Noćiti na Muhassabu ne spada (u hadžske obrede). To je samo konačište u kome je odsjeo Allahov Poslanik, s.a.v.s.

٧٦ - باب: النُّزُول بِذِي طُوىً قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ مَكَّةَ وَالنُّزُول بِالبَطحَاءِ الَّتِي بِذِي الحُلَيْفَةِ إِذَا رَجَعَ مِنْ مَكَّةَ

76. Odsjedanje u Zu Tuvau prije ulaska u Mekku te u širokoj šljunkovitoj dolini kod Zu Hulejfe, pri povratku iz Mekke

٨٦٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كَانَ إِذَا أَقْبَلَ بَاتَ بِذِي طُوًى، حَتَّى إِذَا أَصْبَحَ دَخَلَ، وَإِذَا نَفَرَ مَرَّ بِذِي طُوًى وَبَاتَ بِهَا حَتَّى يُصْبِحَ، وَكَانَ يَذْكُرُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَفْعَلُ ذٰلِكَ.

862. Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da bi on prilikom dolaska (u Mekku), proveo noć u Zu Tuvau, da bi kada svane ušao u grad. U povratku bi opet išao preko Zu Tuvaa i u njemu prenoćio. Govorio bi da je tako činio i Vjerovjesnik, s.a.v.s.

27. O UMRI

٢٧ ـ كتاب العُمْـرَة

1. Potreba umre i njen značaj

١ ـ باب: وجُوبُ الْعُمْرَةِ وَفَضْلُهَا

863. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Umra do umre pokriva grijehe učinjene između njih, dok je za ispravan i kod Boga primljen hadž jedina (odgovarajuća) nagrada Džennet."

٨٦٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا، وَالحَجُّ المَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلاَّ الجَنَّةُ).

2. Obavljenje umre prije hadža

٢ ـ باب: مَنِ اعْتَمَرَ قَبْلَ الحَجِّ

864. Ibn Omer, r.a., je bio upitan o obavljanju umre prije hadža, pa je odgovorio:

- Ne smeta.

On također kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je obavio umru prije nego što je obavio hadž.

٨٦٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الْعُمْرَةِ قَبْلَ الْحَجِّ؟ فَقَالَ: لاَ بَأْسَ.

وَقَالَ: ٱعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ قَبْلَ أَنْ يَحُجَّ.

3. Koliko puta je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavio umru

٣ ـ باب: كَمِ اعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ

865. Ibn Omer, r.a., je bio upitan:

- Koliko puta je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavio umru?

- Četiri puta, a jednom je to bilo u (mjesecu) redžebu - rekao je on.

Onaj što je pitao Omera kaže:

- Upitao sam Aišu: Majko, jesi li čula šta kaže Ebu Abdurrahman?

- Šta kaže? - upitala je.

- Kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., četiri puta obavio umru, i to jednu od njih u mjesecu redžebu - odgovorio je.

- Allah se smilovao Ebu Abdurrahmanu! - rekla je Aiša i dodala:

٨٦٥ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: كَمِ ٱعْتَمَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ؟ قَالَ أَرْبَعًا: إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ. قَالَ السائِلُ: فَقُلْتُ لِعائِشَةَ: يَا أُمَّاهُ أَلاَ تَسْمَعِينَ مَا يَقُولُ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمٰنِ، قَالَتْ: مَا يَقُولُ؟ قَالَ: يَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ٱعْتَمَرَ أَرْبَعَ عُمْرَاتٍ، إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ. قَالَتْ: يَرْحَمُ ٱللهُ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمٰنِ، مَا ٱعْتَمَرَ عُمْرَةً إِلاَّ وَهُوَ شَاهِدُهُ، وَمَا ٱعْتَمَرَ فِي رَجَبٍ قَطُّ.

٨٦٦ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ:

كَمِ ٱعْتَمَرَ النَّبيُّ ﷺ؟ قَالَ: أَرْبَعًا: المُقْبِلِ فِي ذِي القَعْدَةِ حَيْثُ صَالَحَهُمْ، وَعُمْرَةَ ٱلجِعْرَانَةِ إِذْ قَسَمَ غَنِيمَةَ - أُرَاهُ - حُنَيْنٍ. قُلْتُ: كَمْ حَجَّ؟ قَالَ: وَاحِدَةً.

- Allahov Poslanik nije obavio nijednu umru a da joj nije prisustvovao i Ebu Abdurrahman, a u mjesecu redžebu nije nikada obavio umru.

- Koliko puta je Allahov Poslanik, s.a.v.s., išao na umru?

- Četiri puta: umru na Hudejbijji u zu-l-kadetu, kada su ga idolopoklonici omeli; umru naredne godine u zu-l-kadetu, kada je sa njima sklopio primirje i umru iz Džirane, kada je podijelio ratni plijen (mislim da se radi o plijenu nakon Bitke na Hunejnu) - odgovorio je.

Koliko je puta obavio hadž? - upitao je.

- Jednom - odgovorio je on. (Tada je obavio četvrtu umru).

٨٦٧:وفي رواية أَنَّهُ قَالَ: ٱعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ حَيْثُ رَدُّوهُ، وَمِنَ الْقَابِلِ عُمْرَةَ الحُدَيْبِيَةِ، وَعُمْرَةً فِي ذِي الْقَعْدَةِ، وَعُمْرَةً مَعَ حَجَّتِهِ.

867. U drugoj predaji stoji da je rekao:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je išao na umru one godine kada su ga idolopoklonici odbili; umru sa Hudejbijje u narednoj godini; umru u zu-l-kadetu i umru u sklopu svoga hadža.

٨٦٨ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: ٱعْتَمَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي ذِي الْقَعْدَةِ قَبْلَ أَنْ يَحُجَّ مَرَّتَيْنِ.

868. El-Bera' ibn Azib, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavio umru dva puta u zu-l-kadetu prije nego što je obavio hadž.

٤ - باب: عُمْرَةِ التَّنْعِيمِ

4. Umra iz Ten'ima

٨٦٩ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَمَرَهُ أَنْ يُرْدِفَ عَائِشَةَ وَيُعْمِرَهَا مِنَ التَّنْعِيمِ.

869. Abdurrahman ibn Ebu Bekr, r.a, priča da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da posadi na devu iza sebe Aišu, kako bi ona obavila umru iz Ten'ima.

وَأَنَّ سُرَاقَةَ بْنَ مالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ لَقِيَ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ بِالْعَقَبَةِ وَهُوَ يَرْمِيهَا،

Suraka ibn Malik ibn Džu'šum susreo je Allahova Poslanika, s.a.v.s, na Akabi (na Mini), gdje bacaše kamenčiće (na Džemretu-l-Akabi) i rekao mu:

- Allahov Poslaniče, je li ovo (objedinjavanje hadža i umre) samo vaše (pravo)?

"Ne, to ima trajnu vrijednost!", odgovorio je.

5. Obavljanje umre neposredno poslije obavljanja hadža, bez pripremljenog kurbana

870. Hadis koji je prenijela Aiša, r.a., o hadžu ponovljen je više puta i dat u cijelosti (vidi hadise br. 791, 792 i 869).

6. Nagrada za umru je prema trudu

871. Od Aiše, r.a., u jednoj predaji stoji da joj je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao o umri: "... ali, (umra) je prema tvom izdatku, odnosno naporu."

7. Kada se onaj ko obavlja umru oslobađa ihrama

872. Od Esme, kćerke Ebu Bekra, r.a., prenosi se da bi ona, kad god bi prošla pokraj Hadžuna, govorila:

- Allah se smilovao Muhammedu! Sjeli smo ovdje sa njim. Mi smo tada imali torbe, leđa naša bijahu mala, a i naše opskrbe male. Umru sam obavila ja, moja sestra Aiša, Zubejr, te taj i taj. Kada smo obavili tavaf Kabe i sa'j, oslobodili smo se ihrama, a potom uvečer odlučili se za hadž.

فَقَالَ: أَلَكُمْ هٰذِهِ خَاصَّةً يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (لاَ، بَلْ لِلأَبَدِ).

٥ - باب: الاِعْتِمَارِ بَعْدَ الحَجِّ بِغَيرِ هَدْيٍ

٨٧٠ :حَدِيثُ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فِي الحَجِّ، تَكَرَّرَ كَثِيراً، وَقَدْ تَقَدَّمَ بِتَمامِهِ:

٦ - باب: أَجْرُ الْعُمْرَةِ عَلَى قَدْرِ النَّصَبِ

٨٧١ :وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فِي رِوايَةٍ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَها فِي العُمْرَةِ: (وَلٰكِنَّهَا عَلَى قَدْرِ نَفَقَتِكِ أَوْ نَصَبِكِ).

٧ - باب: مَتَى يَحِلُّ المُعْتَمِرُ

٨٧٢ : عَنْ أَسْماءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهَا كَانَتْ كُلَّمَا مَرَّتْ بِالحَجُونِ تَقُولُ: صَلَّى ٱللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ، لَقَدْ نَزَلْنَا مَعَهُ هَا هُنَا وَنَحْنُ يَوْمَئِذٍ خِفَافٌ. قَلِيلٌ ظَهْرُنَا قَلِيلَةٌ أَزْوَادُنَا، فَٱعْتَمَرْتُ أَنَا وَأُخْتِي عَائِشَةُ وَالزُّبَيْرُ وَفُلاَنٌ وَفُلاَنٌ، فَلَمَّا مَسَحْنَا الْبَيْتَ أَحْلَلْنَا، ثُمَّ أَهْلَلْنَا مِنَ الْعَشِيِّ بِالحَجِّ.

8. Šta (hadžija) izgovara kada se vraća sa hadža ili umre i (ratnik) iz borbe

٨ - باب: مَا يَقُول إِذَا رَجَعَ مِنَ الحَجِّ أَوِ الْعُمْرَةِ أَوِ الْغَزْوِ

873. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi se vraćao iz borbe, sa hadža ili umre, izgovarao na svakoj uzvisini zemlje (brežuljku) tri tekbira, a zatim govorio:

"*La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'ala kulli šej'in kadir. Ajibune, ta'ibune, abidune, sadžidune lirabbina hamidun. Sadekallahu va'dehu, ve nesare 'abdehu, ve hezeme-l-ahzabe vahdeh.*"

(Nema Boga osim Jedinog Allaha, Koji nema druga! Njemu pripada neograničena vlast i hvala i On sve može! Vraćamo se kajući se za svoje propuste. Robujemo Mu i ničice padamo na sedždu našem Stvoritelju zahvalni. Allah je ispunio Svoje obećanje, pomogao Svoga roba i On jedini je porazio sve neprijateljske skupine!)

٨٧٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنْ غَزْوٍ أَوْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ مِنَ الأَرْضِ ثَلاَثَ تَكْبِيرَاتٍ، ثُمَّ يَقُولُ: (لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ المُلْكُ وَلَهُ الحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيِبُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ ٱللهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ).

9. O dočeku hadžija i trojici na devi

٩ - باب: اسْتِقْبَالِ الحَاجِّ القَادِمِيْنِ وَالثَّلاثَةِ عَلَى الدَّابَّةِ

874. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao u Mekku, izašli su mu u susret i dječaci Benu Abdulmuttaliba, pa je on jednog od njih stavio (na devu) ispred sebe, a drugog iza sebe.

٨٧٤ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ، ٱسْتَقْبَلَتْهُ أُغَيْلِمَةُ بَنِي عَبْدِ المُطَّلِبِ، فَحَمَلَ وَاحِدًا بَيْنَ يَدَيْهِ وَآخَرَ خَلْفَهُ.

10. O povratku kući pred večer

١٠ - باب: الدُّخُولِ بِالعَشِيِّ

875. Enes, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s, (pri

٨٧٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لاَ يَطْرُقُ أَهْلَهُ، كَانَ لاَ يَدْخُلُ إِلاَّ غُدْوَةً أَوْ عَشِيَّةً.

povratku s puta) nije kucao svojim ukućanima po noći. U kuću je ulazio samo jutrom i pred večer.

٨٧٦ : عَنْ جابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَطْرُقَ أَهْلَهُ لَيْلًا .

876. Džabir, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio ulazak ukućanima noću (po povratku sa puta).

١١ - باب: مَنْ أَسْرَعَ نَاقَتَهُ إِذَا بَلَغَ المَدِينَة

11. O onom koji je potjerao svoju devu kada je stigao u Medinu

٨٧٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ، فَأَبْصَرَ دَرَجَاتِ المَدِينَةِ، أَوْضَعَ نَاقَتَهُ، وَإِنْ كَانَتْ دَابَّةً حَرَّكَهَا . وَزَادَ فِي رواية: مِنْ حُبِّهَا .

877. Enes, r.a., kaže:

– Kada bi se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vraćao s puta i ugledao uzvisine Medine, potjerao bi svoju devu, a ako bi to bila neka druga jahaća životinja, gonio bi je brže.

U jednoj predaji još stoji: - Iz ljubavi prema njoj (Medini).

١٢ - باب: السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ العَذَابِ

12. Putovanje je jedan vid patnje

٨٧٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ العَذَابِ، يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ، فَإِذَا قَضَى نَهْمَتَهُ فَلْيُعَجِّلْ إِلَى أَهْلِهِ) .

878. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Putovanje je jedan vid patnje: ograničava vas u jelu, piću i spavanju, zato kada postignete svoj cilj, požurite svojim ukućanima!"

28. O SPRIJEČENOSTI OD HADŽA I O KAZNI ZBOG LOVA

٢٨ ـ كتابُ المَحْصَرِ وَجَزَاءِ الصَّيْدِ

1. Kada neko bude spriječen obaviti umru

١ ـ باب: إِذَا أُحصِرَ المُعتَمِرُ

879. Ibn Abbas, r.a, kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je spriječen da obavi umru pa se obrijao, imao seksualne odnose sa svojim ženama i zaklao svoj kurban, a umru učinio sljedeće godine.

٨٧٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدْ أُحْصِرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَحَلَقَ رَأْسَهُ، وَجَامَعَ نِسَاءَهُ، ونَحَرَ هَدْيَهُ، حَتَّى ٱعْتَمَرَ عَامًا قَابِلًا .

2. Spriječenost u obavljanju hadža

٢ ـ باب: الإِحْصَارِ فِي الحَجِّ

880. Ibn Omer, r.a., je govorio:

– Nije li vam dovoljan sunnet Allahova Poslanika, s.a.v.s.! Kada neko od vas bude spriječen da obavi hadž, obavit će tavaf Kabe i sa'j između Safe i Merve, a potom će se osloboditi ihrama do obavljanja hadža iduće godine i zaklati kurban ili će, ako ne nađe kurban, postiti.

٨٨٠ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: أَلَيْسَ حَسْبُكُمْ سُنَّةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ؟ إِنْ حُبِسَ أَحَدُكُمْ عَنِ الحَجِّ طَافَ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالمَرْوَةِ، ثُمَّ حَلَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ، حَتَّى يَحُجَّ عَامًا قَابِلًا، فَيُهْدِي أَوْ يَصُومُ إِنْ لَمْ يَجِدْ هَدْيًا .

3. O klanju kurbana prije brijanja u slučaju spriječenosti obavljanja hadža

٣ ـ باب: النَّحْرِ قَبْلَ الحَلْقِ فِي الحَصْرِ

881. Misver, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zaklao kurban prije nego što se obrijao i da je to naredio i svojim drugovima.

٨٨١ : عَنِ المِسْوَرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَحَرَ قَبْلَ أَنْ يَحْلِقَ،

وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ بِذٰلِكَ.

4. Riječi Uzvišenog Allaha: *Ili milostinju...* (El-Bekare, 196.), a ona je nahraniti šest siromaha

٤ ـ باب: قول الله تعالى: ﴿أَوْ صَدَقَةٍ﴾ وَهِي إِطْعَامُ سِتَّةِ مَسَاكِينَ

882. Ka'b ibn Udžre, r.a., priča:

– Dok sam se na Hudejbiji češao (zbog ušiju) poviše mene je stao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i rekao:

"Uznemiruju te uši?"

- Da - rekao sam.

"Pa obrij svoju glavu!", rekao je on ili je kazao: "Obrij se!"

U vezi sa mnom je, (kaže on), objavljen ovaj ajet: *Ko od vas bude bolestan ili bude imao kakvu neugodnost u predjelu glave...* (El-Bekare, 196.). Allahov Poslanik je rekao:

"Posti tri dana ili udijeli šesterici (siromaha) jedan *ferak* (tri *sa'a*, tj. 10 kg), odnosno zakolji kurban, ako si u mogućnosti!"

٨٨٢ : عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: وَقَفَ عَلَيَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِالحُدَيْبِيَةِ وَرَأْسِي يَتَهَافَتُ قَمْلًا، فَقَالَ: (يُؤْذِيكَ هَوَامُّكَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (فَٱحْلِقْ رَأْسَكَ، أَوْ قَالَ: ٱحْلِقْ). قَالَ: فِيَّ نَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ﴾ إِلَى آخِرِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (صُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ تَصَدَّقْ بِفَرَقٍ بَيْنَ سِتَّةٍ، أَوِ ٱنْسُكْ بِمَا تَيَسَّرَ).

5. Hranjenje (siromaha) na ime otkupa je u iznosu od pola sa'a (hrane)

٥ ـ باب: الإِطْعَامُ فِي الفِدْيَةِ نِصْفُ صَاعٍ

883. Od Ka'ba, r.a., u drugoj predaji, se prenosi da je rekao:

- Ajet o otkupu se na mene odnosi osobno, ali i na vas općenito.

٨٨٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ فِي رواية قَالَ: نَزَلَتْ فِيَّ خَاصَّةً، وَهِيَ لَكُمْ عَامَّةً.

29. KAZNA ZA LOV I SLIČNO

٢٩ ـ كِتَابُ جَزَاءِ الصَّيْدِ وَنَحْوِهِ

1. Osobi u ihramu (muhrimu) dozvoljeno je jesti od ulova koji je ulovio neko ko nije u ihramu

١ ـ باب: إِذَا صَادَ الحَلَالُ فَأَهْدَى لِلْمُحْرِمِ الصَّيْدَ، أَكَلَه

884. Ebu Katade, r.a., priča:

– Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u godini Hudejbijje na put. Ostali ashabi su obukli ihrame, a ja nisam. Bili smo obaviješteni da se neprijatelj nalazi u Gajki pa smo se uputili prema njemu. Moji drugovi su ugledali divljeg magarca i počeli su se smijati jedni drugima. Utom sam ga i ja ugledao pa sam potjerao svoga konja prema njemu, ranio ga, privezao i zatražio njihovu pomoć, ali oni mi nisu htjeli pomoći. Potom smo jeli nešto od njegovog mesa. Pošto smo se bojali da ne budemo odsječeni (neprijateljem) ja sam želio (stići) Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa sam potjerao svoga konja kako bih što prije stigao cilju. Sredinom noći susreo sam jednog čovjeka iz (plemena) Benu Gifar i upitao:

- Gdje si ostavio Allahova Poslanika, s.a.v.s.?

- Ostavio sam ga - rekao je on - u Te'hinu, a podnevni odmor namjeravao je učiniti na Sukja'u.

Kasnije sam sustigao Allahova Poslanika, s.a.v.s., prišao mu i rekao:

- Allahov Poslaniče, tvoji te drugovi selame i žele ti Allahovu milost. Oni se plaše da ne budu od tebe odsječeni pa ih sačekaj!

On je to i učinio, a ja sam ponovo rekao:

- Allahov Poslaniče, ulovili smo divljeg magarca i imamo od njega još mesa.

٨٨٤ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

انْطَلَقْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ عَامَ الحُدَيْبِيَةِ، فَأَحْرَمَ أَصْحَابُهُ وَلَمْ أُحْرِمْ أَنَا فَأُنْبِئْنَا بِعَدُوٍّ بِغَيْقَةَ، فَتَوَجَّهْنَا نَحْوَهُمْ، فَبَصُرَ أَصْحَابِي بِحِمَارِ وَحْشٍ، فَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يَضْحَكُ إِلَى بَعْضٍ، فَنَظَرْتُ فَرَأَيْتُهُ، فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ الْفَرَسَ فَطَعَنْتُهُ فَأَثْبَتُّهُ، فَٱسْتَعَنْتُهُمْ فَأَبَوْا أَنْ يُعِينُونِي، فَأَكَلْنَا مِنْهُ، ثُمَّ لَحِقْتُ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَخَشِينَا أَنْ نُقْتَطَعَ، أَرْفَعُ فَرَسِي شَأْوًا وأَسِيرُ عَلَيْهِ شَأْوًا، فَلَقِيتُ رَجُلًا مِنْ بَنِي غِفَارٍ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ، فَقُلْتُ: أَيْنَ تَرَكْتَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ؟. فَقَالَ: تَرَكْتُهُ بِتَعْهِنَ، وَهُوَ قَائِلٌ السُّقْيَا، فَلَحِقْتُ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ حَتَّى أَتَيْتُهُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ أَصْحَابَكَ أَرْسَلُوا يَقْرَؤُونَ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَرَحْمَةَ ٱللهِ، وَإِنَّهُمْ قَدْ خَشُوا أَنْ يَقْتَطِعَهُمُ الْعَدُوُّ دُونَكَ فَٱنْظُرْهُمْ، فَفَعَلَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّا ٱصَّدْنَا حِمَارَ وَحْشٍ، وَإِنَّ عِنْدَنَا مِنْهُ

"Jedite!", rekao je on, iako su ljudi tada bili u ihramima.

فَاضِلَةٌ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (كُلُوا). وَهُمْ مُحْرِمُونَ.

2. Muhrim ne smije pomagati u lovu nekome ko nije u ihramu

٢ - باب: لَا يُعِينُ المُحْرِمُ الحَلَالَ فِي قَتْلِ الصَّيْدِ

885. Od Ebu Katade, r.a., u jednoj drugoj predaji se prenosi da je rekao:

– Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Kahi koja je udaljena od Medine tri konaka. Neki između nas su bili u ihramu, a bilo ih je i bez ihrama. (Vidi hadis br. 884.)

٨٨٥: وَعَنْهُ فِي رواية قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِالْقَاحَةِ، مِنَ المَدِينَةِ عَلَى ثَلَاثٍ، وَمِنَّا الْمُحْرِمُ وَمِنَّا غَيْرُ الْمُحْرِمِ، فَذَكَرَ الحَدِيثَ..

3. Muhrim ne smije upućivati na divljač pa da je neko ko nije u ihramu (za sebe) ulovi

٣ - باب: لا يُشِيرُ المُحْرِمُ إِلى الصَّيْدِ لِكَيْ يَصْطَادَهُ الحَلَالُ

886. Od Ebu Katade, r.a., u jednoj predaji, stoji da je rekao:

- ... kada su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on je upitao:

"Je li mu od vas iko zapovjedio da na njega (divljeg magarca) navali ili mu na njega pokazao?"

- Nije - rekli su.

"Onda jedite što je ostalo od njegovog mesa!", rekao je on.

٨٨٦ : وَعَنْهُ فِي رواية:

أَنَّهُم لَمَّا أَتَوْا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (أَمِنْكُمْ أَحَدٌ أَمَرَهُ أَنْ يَحْمِلَ عَلَيْهَا أَوْ أَشَارَ إِلَيْهَا؟). قَالُوا: لَا، قَالَ: (فَكُلُوا مَا بَقِيَ مِنْ لَحْمِهَا).

4. Kada (osoba bez ihrama) pokloni divljeg magarca hadžiji koji je u ihramu, neće ga primiti

٤ - باب: إِذَا أَهْدَى لِلمُحْرِمِ حِمَاراً وَحْشِيًّا لَمْ يَقْبَلْ

887. Abdullah ibn Abbas, r.a., priča da je Sa'b ibn Džessama el-Lejsi, r.a., poklonio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., divljeg magarca, kada je on bio u Ebvau ili u Veddanu, ali mu ga je on vratio. Kada

٨٨٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَهْدَى لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ حِمَارًا وَحْشِيًّا، وَهُوَ بِالأَبْوَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ، فَلَمَّا رَأَى مَا فِي وَجْهِهِ قَالَ: (إِنَّا لَمْ نَرُدَّهُ عَلَيْكَ إِلاَّ أَنَّا حُرُمٌ).

je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) vidio na licu Sa'bovom negodovanje, rekao je:

"Odbio sam ga samo zato što sam u ihramu."

5. Životinje koje hadžija dok je u ihramu ne može ubiti u Haremu

888. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

"Ima pet vrsta životinja koje su štetne i dozovljeno je ubiti ih u Haremu, a to su: vrana, kobac, škorpija, miš i pas koji ujeda."

889. Abdullah, r.a., priča:

– Kada smo bili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u špilji na Mini, objavljeno mu je poglavlje Ve-l-Murselat. On ga je učio, a ja ga upamtio (naučio) iz njegovih usta. Usta su mu još bila vlažna od učenja kad prema nama skoči zmija. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ubijte je!"

Pokušali smo je stići, ali nam je umakla, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ona je sačuvana od vašeg zla, kao što ste i vi sačuvani od njezina zla."

890. Aiša, r.a., supruga Allahova Poslanika, s.a.v.s., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., za zelembaća rekao: "mali prijestupnik", a nisam čula da je naredio da ga ubijamo.

6. Borba u Mekki nije dozvoljena

891. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na dan oslobođenja Mekke rekao:

٥ - باب: مَا يَقْتُلُ الْمُحْرِمُ فِي الْحَرَمِ

٨٨٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (خَمْسٌ مِنَ ٱلدَّوَابِّ، كُلُّهُنَّ فَاسِقٌ، يُقْتَلْنَ فِي الْحَرَمِ: الْغُرَابُ، وَالْحِدَأَةُ، وَالْعَقْرَبُ، وَالْفَأْرَةُ، وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ).

٨٨٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَما نَحْنُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَارٍ بِمِنًى، إِذْ نَزَلَ عَلَيْهِ: ﴿وَالْمُرْسَلاَتِ﴾ وَإِنَّهُ لَيَتْلُوهَا، وَإِنِّي لأَتَلَقَّاهَا مِنْ فِيهِ، وَإِنَّ فَاهُ لَرَطْبٌ بِهَا، إِذْ وَثَبَتْ عَلَيْنَا حَيَّةٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱقْتُلُوهَا). فَٱبْتَدَرْنَاهَا فَذَهَبَتْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وُقِيَتْ شَرَّكُمْ، كَمَا وُقِيتُمْ شَرَّهَا).

٨٩٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ لِلْوَزَغِ: (فُوَيْسِقٌ). وَلَمْ أَسْمَعْهُ يَأْمُرُنا بِقَتْلِهِ.

٦ - باب: لاَ يَحِلُّ الْقِتَالُ بِمَكَّةَ

٨٩١ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ ٱفْتَتَحَ مَكَّةَ: (لاَ هِجْرَةَ وَلٰكِنْ جِهادٌ وَنِيَّةٌ، وَإِذَا ٱسْتُنْفِرْتُمْ فَٱنْفِرُوا).

"Nema više seobe (iz Mekke), nego ima džihad i dobra iskrena namjera! Kad god budete pozvani (u džihad), idite!"

7. O puštanju krvi hadžiji dok je u ihramu

892. Ibn Buhajne, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u Lahji Džemelu, dok je bio u ihramu, dao da mu puste krv (*hidžame*) sa sredine glave.

8. O vjenčanju hadžije u ihramu

893. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, vjenčao sebi Mejmunu dok je bio u ihramu.

9. O kupanju hadžije dok je u ihramu

894. Ebu Ejjub el-Ensari, r.a., priča da je bio upitan:

- Kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prao glavu dok je bio u ihramu?

Tada je Ebu Ejjub stavio svoju ruku na haljinu i spustio je toliko da mu se ukazala glava. Zatim je nekoj osobi, koja mu je polijevala, rekao:

- Polij!

Ona je polila po njegovoj glavi, a potom je Ebu Ejjub potrljao svoju glavu rukama sprijeda i straga, rekavši:

- Ovako sam vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da radi.

10. Ulazak u Harem i Mekku bez ihrama

895. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u godini oslobođenja (Mekke) unišao (u grad) sa

٨٩٢ : عَنِ ابْنِ بُحَيْنَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: ٱحْتَجَمَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ مُحْرِمٌ، بِلَحْيِ جَمَلٍ، فِي وَسَطِ رَأْسِهِ.

٨ - باب: تَزْوِيجِ الْمُحْرِمِ

٨٩٣ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ.

٩ - باب: الاغْتِسَالِ لِلْمُحْرِمِ

٨٩٤ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: كَيْفَ كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَغْسِلُ رَأْسَهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ؟. فَوَضَعَ أَبُو أَيُّوبَ يَدَهُ عَلَى الثَّوْبِ فَطَأْطَأَهُ حَتَّى بَدَا لِي رَأْسُهُ، ثُمَّ قَالَ لإِنْسَانٍ يَصُبُّ عَلَيْهِ: ٱصْبُبْ، فَصَبَّ عَلَى رَأْسِهِ، ثُمَّ حَرَّكَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَدْبَرَ، وَقَالَ: هَكَذَا رَأَيْتُهُ ﷺ يَفْعَلُ.

١٠ - باب: دُخُولِ الحَرَمِ وَمَكَّةَ بِغَيْرِ إِحْرَامٍ

٨٩٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ دَخَلَ عَامَ الْفَتْحِ وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، فَلَمَّا نَزَعَهُ جَاءَ

kacigom na glavi. Pošto ju je skinuo, došao mu je jedan čovjek i rekao:

- Ibn Hatal se objesio za zastore Kabe, (tražeći zaštitu).

"Ubijte ga!", rekao je on.

رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ ابْنَ خَطَلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ: (ٱقْتُلُوهُ).

11. O hadžu, zavjetu za umrlog i mogućnosti obavljanja hadža za ženu

١١ - باب: الحَجِّ وَالنُّذُورِ عَنِ المَيِّتِ وَالرَّجُلُ يَحُجُّ عَنِ المَرْأَةِ

896. Ibn Abbas, r.a., priča da je jedna žena iz plemena Džuhejne došla Vjerovjesniku, s.a.v.s, i rekla:

- Moja se majka zavjetovala da će obaviti hadž, ali je umrla a hadž nije obavila. Hoću li ja za nju obaviti hadž?

"Da! Obavi za nju hadž! Šta misliš da je pri tvojoj majci (ostao) kakav dug, bi li ga ti isplatila?!", rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i dodao:

"Izvršite obavezu prema Allahu! Allah je, zaista, najpreči da se ispune obaveze (prema Njemu).

٨٩٦ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ ٱمْرَأَةً مِنْ جُهَيْنَةَ، جَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَتْ: إِنَّ أُمِّي نَذَرَتْ أَنْ تَحُجَّ، فَلَمْ تَحُجَّ حَتَّى مَاتَتْ، أَفَأَحُجُّ عَنْهَا؟. قَالَ: (نَعَمْ، حُجِّي عَنْهَا، أَرَأَيْتِ لَو كَانَ عَلَى أُمِّكِ دَيْنٌ أَكُنْتِ قَاضِيَةً عَنْهَا؟. ٱقْضُوا ٱللهَ، فَٱللهُ أَحَقُّ بِالْوَفَاءِ).

12. O hadžu djece

١٢ - باب: حَجِّ الصِّبْيَانِ

897. Es-Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

– Bio sam na hadžu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s, kada sam imao sedam godina.

٨٩٧ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حُجَّ بِي مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَأَنَا ابْنُ سَبْعِ سِنِينَ.

13. O hadžu žena

١٣ - باب: حَجِّ النِّسَاءِ

898. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada se Vjerovjesnik, s.a.v.s, vratio s hadža, upitao je ensarijku Umm Sinan:

"Šta te omelo od hadža?"

٨٩٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا رَجَعَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ حَجَّتِهِ، قَالَ لِأُمِّ سِنَانٍ الأَنْصَارِيَّةِ: (مَا

مَنَعَكِ مِنَ الحَجِّ؟). قَالَتْ: أَبُو فُلاَنٍ، تَعْنِي زَوْجَهَا، كَانَ لَهُ نَاضِحَانِ حَجَّ عَلَى أَحَدِهِما، وَالآخَرُ يَسْقِي أَرْضًا لَنَا. قَالَ: (فَإِنَّ عُمْرَةً فِي رَمَضَانَ تَقْضِي حَجَّةً مَعِي).

- Otac toga i toga (mišljaše ona na svoga muža) činio je hadž na jednoj od dvije (deve), a druga nam natapa zemlju - odgovorila je ona.

"Umra u ramazanu jednaka je (po nagradi) hadžu sa mnom", rekao je on.

٨٩٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَقَدْ غَزَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ غَزْوَةً، قَالَ: أَرْبَعٌ سَمِعْتُهُنَّ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَأَعْجَبْنَنِي وَآنَقْنَنِي: (أَنْ لاَ تُسَافِرَ ٱمْرَأَةٌ مَسِيرَةَ يَوْمَيْنِ لَيْسَ مَعَهَا زَوْجُهَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ، وَلاَ صَوْمَ يَوْمَيْنِ: الْفِطْرِ وَالأَضْحٰى، وَلاَ صَلاَةَ بَعْدَ صَلاَتَيْنِ: بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ، وَبَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَلاَ تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلاَّ إِلَى ثَلاَثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِ الحَرَامِ، وَمَسْجِدِي، وَمَسْجِدِ الأَقْصٰى).

899. Ebu Seid, r.a., koji je učestvovao zajedno sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u dvanaest vojni, kaže:

– Četiri izjave koje sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., su mi se svidjele i obradovale me: da žena ne putuje razdaljinu od dva dana hoda bez supruga ili najbližeg rođaka; da nema posta dva dana: na Ramazanski i Kurban-bajram; da nema (klanjanja nafile) poslije dva farz-namaza - poslije (farza) ikindije pa dok Sunce ne zađe i poslije (farza) sabaha, pa dok Sunce ne izađe; da se sedla pritežu (da se sprema za put / posjetu) samo radi tri džamije: Mesdžidu-l-harama (Kabe), moje džamije (u Medini) i Mesdžidu-l-Aksaa (u Jerusalemu).

١٤ - باب: مَنْ نَذَرَ المَشْيَ إِلَى الْكَعْبَةِ

14. O onom koji se zavjetovao otići pješice do Kabe (na hadž)

٩٠٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَأَى شَيْخًا يُهَادَى بَيْنَ ٱبْنَيْهِ، قَالَ: (مَا بَالُ هٰذَا؟). قَالُوا: نَذَرَ أَنْ يَمْشِيَ. قَالَ: (إِنَّ ٱللهَ عَنْ تَعْذِيبِ هٰذَا نَفْسَهُ لَغَنِيٌّ). وأَمَرَهُ أَنْ يَرْكَبَ.

900. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio jednog starca kako ide, oslanjajući se na svoja dva sina, i upitao:

"Šta je s ovim?"

- Zavjetovao se da ide pješke (na hadž) - rekli su.

"Allah ne traži da čovjek sam sebe kažnjava", rekao je on i naredio mu da jaše.

901. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže:

– Moja se sestra zavjetovala da ide pješice do Kabe i meni naredila da za to pitam Vjerovjesnika, s.a.v.s. Kad sam ga upitao, on, s.a.v.s., je rekao:

"Neka pješači, a neka i jaše!"

٩٠١ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَذَرَتْ أُخْتِي أَنْ تَمْشِيَ إِلَى بَيْتِ ٱللهِ، وَأَمَرَتْنِي أَنْ أَسْتَفْتِيَ لَهَا النَّبِيَّ ﷺ فَٱسْتَفْتَيْتُ لَها، فَقَالَ ﷺ: (لِتَمْشِ وَلْتَرْكَبْ).

30. O ODLIKAMA MEDINE

٣٠ - كِتَابُ فَضَائِلِ الْمَدِينَةِ

1. Harem Medine

١ - باب: حَرَمِ الْمَدِينَةِ

902. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Harem Medine je od ovoga do toga mjesta (od Ajra do Sevra); drveće u njemu ne siječe se. U njemu se ne čini nikakva novotarija. Ko bi u njemu učinio kakvu novotariju, neka je na njega prokletstvo Allahovo, meleka i cijelog svijeta."

٩٠٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْمَدِينَةُ حَرَمٌ مِنْ كَذَا إِلَى كَذَا، لاَ يُقْطَعُ شَجَرُهَا، وَلاَ يُحْدَثُ فِيهَا حَدَثٌ، مَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ ٱللهِ والمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ).

903. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Svetim je učinjeno preko moga jezika ono između dva kamenjara (harra) Medine."

- Kasnije je Vjerovjesnik, s.a.v.s., otišao - kaže Ebu Hurejre - Benu Harisu (plemenu) i rekao: "Čini mi se da ste vi, Benu Harise, već izašli izvan Harema (Medine)." Potom se obazro i kazao: "Ali, ipak, vi ste u njemu."

٩٠٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (حُرِّمَ ما بَيْنَ لاَبَتَيِ الْمَدِينَةِ عَلَى لِسَانِي). قَالَ: وَأَتَى النَّبِيُّ ﷺ بَنِي حَارِثَةَ، فَقَالَ: (أَرَاكُمْ يَا بَنِي حَارِثَةَ قَدْ خَرَجْتُمْ مِنَ الحَرَمِ). ثُمَّ الْتَفَتَ فَقَالَ: (بَلْ أَنْتُمْ فِيهِ).

904. Alija, r.a., kaže:

– Kod nas nema ništa (napisano) osim Allahove Knjige i ove stranice (lista) od Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Medina je harem zajedno s onim što je između Ajra i ovog (Sevra). Ko u njega unese neku vjersku novotariju ili skloni (sakrije) onoga ko izmišlja novotariju neka je na njega prokletstvo Allaha, meleka i cijelog svijeta! Neće mu biti (kod Allaha) uvažen ni obavezni ni dobrovoljni posao (a ni otkup). Zaštita (utočište) koju pruži bilo koji musliman treba biti poštovana od svih ostalih muslimana. Ko prevari (izda)

٩٠٤ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَا عِنْدَنَا شَيْءٌ إِلاَّ كِتَابُ ٱللهِ وَهٰذِهِ الصَّحِيفَةُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (الْمَدِينَةُ حَرَمٌ، مَا بَيْنَ عَائِرٍ إِلَى كَذَا، مَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا، أَوْ آوى مُحْدِثًا، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ ٱللهِ وَالمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلاَ عَدْلٌ. وَقَالَ: ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ، فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ ٱللهِ وَالمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلاَ عَدْلٌ. وَمَنْ تَوَلَّى قَوْمًا

muslimana neka je na njega prokletstvo Allahovo, meleka i cijelog svijeta! Od njega neće biti ništa primljeno."

بِغَيْرِ إِذْنِ مَوَالِيهِ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ ٱللهِ وَالمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلاَ عَدْلٌ).

2. Odlika Medine da potiskuje iz sebe zao svijet

٢ - باب: فَضْلِ المَدِينَةِ وَأَنَّهَا تَنْفِي النَّاسَ

905. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Naređeno mi je (stanovanje) u naselju koje će ovladati ostalim naseljima. To mjesto zovu Jesrib a to je Medina. Ona potiskuje (iz sebe) zao svijet kao što mješina kovača odstranjuje trosku od željeza."

٩٠٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أُمِرْتُ بِقَرْيَةٍ تَأْكُلُ القُرَى، يَقُولُونَ يَثْرِبُ، وَهِيَ المَدِينَةُ، تَنْفِي النَّاسَ كَمَا يَنْفِي الكِيرُ خَبَثَ الحَدِيدِ).

3. Medina je Taba

٣ - باب: المَدِينَةُ طَابَةٌ

906. Ebu Humejd, r.a., priča:

– Krenuli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., sa Tebuka, i kada smo ugledali Medinu, on je kazao:

"To je Taba."

٩٠٦ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَقْبَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِنْ تَبُوكَ. حَتَّى أَشْرَفْنَا عَلَى المَدِينَةِ، فَقَالَ: (هَذِهِ طَابَةٌ).

4. O onom koji mrzi Medinu

٤ - باب: مَنْ رَغِبَ عَنِ المَدِينَةِ

907. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Medinu će ljudi napustiti i pored dobra koje ona ima, i u nju će dolaziti samo divljač - mislio je na divljač od deraćih životinja i od ptica (grabljivica) - i posljednji koji će u njoj umrijeti bit će dva pastira iz (plemena) Muzejne. Oni će doći u Medinu, vabiti svoje stado i naći će je pustu, a kada stignu do Senijjetu-l-veda'a (Oproštajnog klanca), srušit će se oba (mrtva) na svoja lica."

٩٠٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (يَتْرُكُونَ المَدِينَةَ عَلَى خَيْرِ مَا كَانَتْ، لاَ يَغْشَاهَا إِلاَّ العَوَافِ - يُرِيدُ عَوَافِيَ السِّبَاعِ وَالطَّيْرِ - وَآخِرُ مَنْ يُحْشَرُ رَاعِيَانِ مِنْ مُزَيْنَةَ، يُرِيدَانِ المَدِينَةَ، يَنْعِقَانِ بِغَنَمِهِمَا فَيَجِدَانِهَا وُحُوشًا، حَتَّى

إِذَا بَلَغَا ثَنِيَّةَ الْوَدَاعِ خَرَّا عَلَى وُجُوهِهِمَا).

908. Sufjan ibn Ebu Zuhejr, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Oslobođen će biti Jemen i neki ljudi odselit će (iz Medine); potjerat će deve, potovariti svoje ukućane i one između svijeta koji su njima odani, a Medina je za njih bolja, samo kada bi oni to znali.

Oslobođen će biti Šam i neki ljudi odselit će (iz Medinu), potjerat će deve, potovariti svoje ukućane i između svijeta one koji su njima odani, a Medina im je bolja, samo kada bi oni to znali.

Oslobođen će biti i Irak i neki ljudi odselit će (iz Medine); potjerat će (svoje) deve, potovarit će svoje ukućane i između stanovništva one koji su im odani, a Medina im je bolja, samo kada bi oni to znali."

٩٠٨ : عَنْ سُفْيَانَ بْنِ أَبِي زُهَيْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (تُفْتَحُ الْيَمَنُ، فَيَأْتِي قَوْمٌ يُبِسُّونَ، فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ. وَتُفْتَحُ الشَّأْمُ، فَيَأْتِي قَوْمٌ يُبِسُّونَ، فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ. وَتُفْتَحُ الْعِرَاقُ، فَيَأْتِي قَوْمٌ يُبِسُّونَ، فَيَتَحَمَّلُون بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ).

5. Ispravno vjerovanje će se skloniti u Medinu

٥ ـ باب: الإِيمَانُ يَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ

909. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"(Ispravno) vjerovanje će se skloniti u Medinu kao što se zmija skloni u svoju rupu."

٩٠٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ، كَمَا تَأْرِزُ الحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا).

6. O grijehu onoga ko spletkari Medinelijama

٦ ـ باب: إِثْمِ مَنْ كَادَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ

910. Sa'd, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da govori:

"Stanovnicima Medine neće niko učiniti spletku a da se ne rastopi kao što se rastopi so u vodi."

٩١٠ : عَنْ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَكِيدُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَحَدٌ إِلاَّ ٱنْمَاعَ، كَمَا يَنْماعُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ).

7. O utvrdama Medine

٧ - باب: آطَامِ الْمَدِينَةِ

911. Usame, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se popeo na jednu od utvrda Medine i rekao:

“Da li vi vidite ono što ja vidim? Ja uistinu vidim mjesta smutnji među vašim kućama kojih je toliko koliko mjesta kišnih kapi.”

٩١١ : عَنْ أُسَامَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَشْرَفَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى أُطُمٍ مِنْ آطَامِ الْمَدِينَةِ، فَقَالَ: (هَلْ تَرَوْنَ مَا أَرَى؟، إِنِّي لأَرَى مَوَاقِعَ الْفِتَنِ خِلاَلَ بُيُوتِكُمْ كَمَوَاقِعِ الْقَطْرِ).

8. U Medinu neće ući Dedžal

٨ - باب: لاَ يَدْخُلُ الدَّجَّالُ الْمَدِينَةَ

912. Ebu Bekre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

“U Medinu neće ući strepnja koju će izazvati Mesih ed-Dedžal. Ona će tada imati sedam vrata, a na svakim vratima bit će po dva meleka.

٩١٢ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ رُعْبُ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ، لَهَا يَوْمَئِذٍ سَبْعَةُ أَبْوَابٍ، عَلَى كُلِّ بَابٍ مَلَكَانِ).

913. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Na ulazima Medine su meleki i u nju neće ući kuga ni Dedžal.”

٩١٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (عَلَى أَنْقَابِ الْمَدِينَةِ مَلاَئِكَةٌ، لاَ يَدْخُلُهَا الطَّاعُونُ وَلاَ الدَّجَّالُ).

914. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Nema grada a da ga neće gaziti Dedžal, izuzev Mekke i Medine. Nijedna (medinska) kapija neće postojati a da na njoj neće biti postavljeni meleki u redovima koji će je budno čuvati. Medinu će sa njezinim stanovnicima, kasnije, potresti tri potresa, pa će Allah sa trećim izbaciti iz nje sve nevjernike i dvoličnjake.”

٩١٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلاَّ سَيَطَؤُهُ ٱلدَّجَّالُ، إِلاَّ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ، لَيْسَ لَهُ مِنْ نِقَابِهَا نَقْبٌ إِلاَّ عَلَيْهِ الْمَلاَئِكَةُ صَافِّينَ يَحْرُسُونَهَا، ثُمَّ تَرْجُفُ الْمَدِينَةُ بِأَهْلِهَا ثَلاَثَ رَجَفَاتٍ، فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ كُلُّ كَافِرٍ وَمُنَافِقٍ).

915. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je dugo govorio o Dedžalu pa je između ostalog kazao:

٩١٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

"Doći će Dedžal, ali će za njega svi prolazi u Medinu biti zatvoreni. On će sići u jednu od močvara (dolina) koje su uz Medinu, gdje će pred njega izaći čovjek koji je najbolji ili među najboljim ljudima (Medine) i reći:

- Svjedočim da si ti onaj Dedžal o kome nam je govorio Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Dedžal će reći:

- Šta mislite (narode), da ja sada ubijem ovoga čovjeka a potom ga oživim, da li ćete sumnjati u ono što tvrdim?

- Ne - reći će oni.

Pa će ga ubiti a zatim oživiti, i taj čovjek će, kada ga oživi, reći:

- Allaha mi, nikad mi stvar nije bila jasnija nego danas.

- Ubit ću ga - reći će Dedžal, ali mu za to neće biti data moć."

ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حَدِيثًا طَوِيلًا عَنِ ٱلدَّجَّالِ، فَكَانَ فِيمَا حَدَّثَنَا بِهِ أَنْ قَالَ: (يَأْتِي ٱلدَّجَّالُ، وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْهِ أَنْ يَدْخُلَ نِقَابَ المَدِينَةِ، يَنْزِلُ بَعْضَ السِّبَاخِ التِي بِالمَدِينَةِ، فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ يَوْمَئِذٍ رَجُلٌ هُوَ خَيْرُ النَّاسِ، أَوْ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ، فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّكَ ٱلدَّجَّالُ، الَّذِي حَدَّثَنَا عَنْكَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حَدِيثَهُ. فَيَقُولُ ٱلدَّجَّالُ: أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلْتُ هٰذَا ثُمَّ أَحْيَيْتُهُ هَلْ تَشُكُّونَ فِي الأَمْرِ؟. فَيَقُولُونَ: لاَ، فَيَقْتُلُهُ ثُمَّ يُحْيِيهِ، فَيَقُولُ حِينَ يُحْيِيهِ: وَٱللهِ مَا كُنْتُ قَطُّ أَشَدَّ مِنِّي بَصِيرَةً الْيَوْمَ، فَيَقُولُ ٱلدَّجَّالُ: أَقْتُلُهُ. فَلاَ يُسَلَّطُ عَلَيْهِ).

9. Medina odstranjuje ološ

٩ ـ باب: المَدِينَةُ تَنْفِي الخَبَثَ

916. Džabir, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došao jedan beduin i zakleo se na islam. Sutra ujutro došao je u groznici i rekao:

- Raskini mi zakletvu (na doseljenje u Medinu)! On je to odbio tri puta, a zatim rekao:

"Medina je kao kovački mijeh; ona istiskuje iz sebe ološ, a čuva ono što je u njoj dobro."

٩١٦ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلى النَّبِيِّ ﷺ فَبَايَعَهُ عَلَى الإِسْلاَمِ، فَجَاءَ مِنَ الْغَدِ مَحْمُومًا، فَقَالَ: أَقِلْنِي، فَأَبَى ثَلاَثَ مِرَارٍ، فَقَالَ: (المَدِينَةُ كَالْكِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا، وَيَنْصَعُ طَيِّبُهَا).

10. Odjeljak

١٠ ـ «باب»

917. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., molio:

٩١٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ

"Allahu moj! Podaj Medini bereketa dva puta više od onog kakav si dao Mekki!"

11. Odjeljak

918. Aiša, r.a., priča:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao u Medinu, razboljeli su se Ebu Bekr i Bilal. I kada bi Ebu Bekra obuzela groznica, govorio bi:

- Svaki čovjek osvane među svojim ukućanima, a smrt mu je bliža od kaiša njegovih nanula.

A kada bi groznica pustila Bilala, podigao bi svoj glas i izgovarao:

- Da mi je znati da li ću prenoćiti još i jednu noć u dolini (Mekke), a oko mene izhir i dželil (mirisne trave)? Da li ću jednog dana doći vodama Midženne, i da li će mi se ukazati Šama i Tafil (brežuljci)?

On (Poslanik, s.a.v.s.) je molio:

"Allahu moj! Udalji od Svoje milosti Šejbu ibn Rebia, Utbu ibn Rebia i Umejja ibn Halefa kao što su oni udaljili nas iz naše zemlje u zemlju epidemija!"

Kasnije je Allahov Poslanik, s.a.v.s., molio:

"Allahu moj! Omili nam Medinu kao što si nam omilio Mekku, ili još više! Allahu moj, podaj nam napredak u naše *sa'ove* i naše *muddove* (mjere koje simboliziraju hranu) i učini nam je zdravom, a njezinu groznicu prebaci u Džuhfu!"

Aiša kaže:

- Kada smo došli u Medinu ona je bila najnezdravije mjesto koje je Allah stvorio. Buthan (dolinom) izljevala se prljava (gorka) voda (*nedžl*).

النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «اللَّهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفَيْ مَا جَعَلْتَ بِمَكَّةَ مِنَ الْبَرَكَةِ».

١١ - «باب»

٩١٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ ٱللهِ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وُعِكَ أَبُو بَكْرٍ وَبِلالٌ، فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ إِذَا أَخَذَتْهُ الْحُمَّى يَقُولُ:

كُلُّ ٱمْرِئٍ مُصَبَّحٌ فِي أَهْلِهِ

وَالْمَوْتُ أَدْنَى مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ

وَكَانَ بِلاَلٌ إِذَا أُقْلِعَ عَنْهُ الْحُمَّى يَرْفَعُ عَقِيرَتَهُ يَقُولُ:

أَلاَ لَيْتَ شِعْرِي هَلْ أَبِيتَنَّ لَيْلَةً

بِوَادٍ وَحَوْلِي إِذْخِرٌ وَجَلِيلُ؟

وَهَلْ أَرِدَنْ يَوْمًا مِيَاهَ مَجِنَّةٍ؟

وَهَلْ يَبْدُوَنْ لِي شَامَةٌ وَطَفِيلُ؟

قَالَ: اللَّهُمَّ الْعَنْ شَيْبَةَ بْنَ رَبِيعَةَ، وَعُتْبَةَ بْنَ رَبِيعَةَ، وَأُمَيَّةَ بْنَ خَلَفٍ، كَمَا أَخْرَجُونَا مِنْ أَرْضِنَا إِلَى أَرْضِ الْوَبَاءِ. ثُمَّ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: «اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَحُبِّنَا مَكَّةَ أَوْ أَشَدَّ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَفِي مُدِّنَا، وَصَحِّحْهَا لَنَا، وَٱنْقُلْ حُمَّاهَا إِلَى الْجُحْفَةِ». قَالَتْ: وَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ وَهِيَ أَوْبَأُ أَرْضِ ٱللهِ، قَالَتْ: فَكَانَ بُطْحَانُ يَجْرِي نَجْلًا، تَعْنِي مَاءً آجِنًا.

31. O ISLAMSKOM POSTU

٣١ ـ كِتَابُ الصَّوْمِ

1. Važnost islamskog posta

١ ـ باب: فَضْلِ الصَّوْمِ

919. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Post je štitnik, pa neka se postač ustegne od spolnog općenja i ružnih djela, a ako ga kogod napadne ili počne grditi, neka mu dva puta kaže: "Ja postim!" Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, zadah iz usta postača sigurno je kod Allaha bolji od mirisa mošusa. Allah kaže: *Postač ostavlja svoje jelo, svoje piće i svoju požudu radi Mene. Post je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem, a za svako dobro djelo ima deseterostruka nagrada.*"

٩١٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (الصِّيامُ جُنَّةٌ، فَلاَ يَرْفُثْ وَلاَ يَجْهَلْ، وَإِنِ ٱمْرُؤٌ قَاتَلَهُ أَوْ شَاتَمَهُ، فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ - مَرَّتَيْنِ - وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ ٱللهِ تَعَالَى مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ، يَتْرُكُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَشَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِي، الصِّيامُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا).

2. Postačima pripadaju džennetska vrata "Rejjan"

٢ ـ باب: الرَّيَّانُ لِلصَّائِمِينَ

920. Sehl, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Džennet ima jedna vrata po imenu 'Rejjan' kroz koja će na Sudnjem danu ulaziti postači. Osim postača na njih neće više niko ulaziti.

Bit će upitano: 'Gdje su postači?' Oni će ustati, i osim njih na ta vrata neće više niko unići. Kada postači uđu, vrata će se zatvoriti i na njih neće više niko ući.

٩٢٠ : عَنْ سَهْلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ فِي الجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ، يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيامَةِ، لاَ يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، يُقَالُ أَيْنَ الصَّائِمُون، فَيَقُومونَ لاَ يَدْخُلُ

مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ، فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ).

921. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko na Allahovom putu žrtvuje dvoje (od svoga dobra) zovne se sa svih vrata Dženneta: "Allahov robe, to je veliko dobro!" Ako je bio od onih koji su redovno klanjali, pozvat će se sa vrata namaza; borci za vjeru pozvat će se sa vrata džihada, a postači sa vrata "Rejjan". Oni koji su davali milostinju bit će pozvani sa vrata sadake."

- Allahov Poslaniče, žrtvovao bih za tebe i oca i majku - rekao je Ebu Bekr, r.a. - sretan je onaj koji bude pozvan sa tih vrata, a da li će ko biti prozvan sa svih vrata?

"Da, i nadam se da si ti jedan od njih", odgovorio je (Poslanik).

٩٢١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، نُودِيَ مِنْ أَبْوَابِ الجَنَّةِ: يَا عَبْدَ ٱللهِ هٰذَا خَيْرٌ، فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلاَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلاَةِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ ٱلْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ ٱلجِهَادِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرَّيَّانِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا عَلَى مَنْ دُعِيَ مِنْ تِلْكَ الأَبْوَابِ مِنْ ضَرُورَةٍ، فَهَلْ يُدْعَى أَحَدٌ مِنْ تِلْكَ الأَبْوَابِ كُلِّهَا؟. قَالَ: (نَعَمْ، وَأَرْجُو أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ).

922. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada nastupi (mjesec) ramazan, otvore se vrata Dženneta."

٩٢٢ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فُتِّحَتْ أَبْوَابُ الجَنَّةِ).

923. Od Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji, prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada nastupi mjesec ramazan, otvore se sva nebeska vrata, a zatvore džehennemska i šejtani se povežu u lance."

٩٢٣ :وَفي رواية عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فُتِّحَتْ

أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ، وَسُلْسِلَتِ الشَّيَاطِينُ).

٣ - باب: هَلْ يُقَالُ رَمَضَانُ أَوْ شَهْرُ رَمَضَانَ وَمَنْ رَأَى ذٰلِكَ كُلَّهُ

3. Da li se kaže ramazan ili mjesec ramazan i mišljenje da je i jedno i drugo dozvoljeno

٩٢٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَٱقْدُرُوا لَهُ). يَعْنِي: هِلاَلَ رَمَضَانَ.

924. Ibn Omer, r.a., kaže:

Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada kaže:

"Kada vidite mlađak (mjeseca ramazana) postite, a kada vidite mlađak (mjeseca ševvala), prestanite! A ako on bude zastrt oblakom, odredite ga računanjem." (tj. postite mjesec ramazan 30 dana).

٤ - باب: مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالعَمَلَ بِهِ فِي رَمَضَانَ

4. Nenapuštanje lažnog govora i rada po njemu za vrijeme posta

٩٢٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ، فَلَيْسَ لِلهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ).

925. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko ne napusti lažan govor i postupanje po njemu, pred Allahom mu ništa ne znači što ostavlja svoje jelo i svoje piće."

٥ - باب: هَلْ يَقُولُ إِنِّي صَائِمٌ إِذَا شُتِمَ

5. Da li postač kada bude vrijeđan, treba samo reći: "Ja postim!"

٩٢٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ الحَدِيثُ المُتَقَدِّمُ: (كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلاَّ الصِّيَامَ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ). وَقَالَ فِي آخِرِه: (لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا:

926. Ebu Hurejre, r.a., prenosi ranije spomenuti hadis:

"Sve što čovjek radi, osim posta, pripada čovjeku. Post je pak Moj i Ja za njega posebno nagrađujem."

U ovoj predaji na kraju hadisa stoji:

"Postač ima dva veselja kojima se raduje: veseli se kada iftari i veselit će se svome postu kada bude susreo svoga Stvoritelja."

إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ، وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ).

6. Post je preporučen onome ko je neoženjen i ko se boji sebi (svom moralu)

٦ - باب: الصَّوْمِ لِمَنْ خَافَ عَلَى نَفْسِهِ العُزُوبَةَ

927. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Bili smo u društvu sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ko je sposoban za brak neka se ženi, jer to jače utječe na obaranje pogleda i najsigurnije štiti spolni život, a onaj koji nije u mogućnosti neka posti, jer mu je post jedna vrsta zaštite (smanjit će mu spolni nagon)".

٩٢٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (مَنِ ٱسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغَضُّ لِلْبَصَرِ وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ).

7. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Kada vidite mlađak (ramazana) zapostite i kada vidite mlađak (sljedećeg mjeseca) prestanite postiti!"

٧ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «إِذَا رَأَيْتُمُ الهِلاَلَ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ، فَأَفْطِرُوا»

928. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

"Mjesec je dvadeset i devet noći, i ne postite dok ne vidite mlađak, a ako vam bude zastrt oblakom, upotpunite ša'ban sa trideset (dana)."

٩٢٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً، فَلاَ تَصُومُوا حَتَّى تَرَوْهُ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلاَثِينَ).

929. Umm Seleme, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., uz zakletvu, povukao jedan mjesec od svojih žena i kada je prošlo dvadeset i devet dana, došao je pa mu je rečeno:

- Ti si se zakleo da nećeš ulaziti (ženama) jedan mjesec?

"Zaista je neki mjesec dvadeset i devet dana" - rekao je on.

٩٢٩ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ آلَى مِنْ نِسَائِهِ شَهْرًا، فَلَمَّا مَضَى تِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ يَوْمًا غَدَا، أَوْ رَاحَ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّكَ حَلَفْتَ أَنْ لاَ تَدْخُلَ

شَهْرًا؟. فَقَالَ: (إِنَّ الشَّهْرَ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ يَوْمًا).

8. Dva bajramska mjeseca se ne umanjuju

٨ - باب: شَهْرَا عِيدٍ لاَ يَنْقُصَانِ

930. Ebu Bekre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Dva mjeseca se ne umanjuju (po svojoj nagradi bilo da su 29 ili 30 dana): dva bajramska mjeseca - ramazan i zu-l-hidže."

٩٣٠ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (شَهْرَانِ لاَ يَنْقُصَانِ، شَهْرَا عِيدٍ: رَمَضَانُ وَذُو الحِجَّةِ).

9. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Mi ne pišemo i ne računamo!"

٩ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لاَ نَكْتُبُ وَلاَ نَحْسُبُ»

931. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Mi smo nepismen narod: ne pišemo i ne računamo. Mjesec je ovoliko i ovoliko, tj. nekad 29, a nekad 30 dana."

٩٣١ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ، رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (إِنَّا أُمَّةٌ أُمِّيَّةٌ، لاَ نَكْتُبُ وَلاَ نَحْسُبُ، الشَّهْرُ هٰكَذَا وَهٰكَذَا). يَعْنِي مَرَّةً تِسْعَةً وَعِشْرِينَ، وَمَرَّةً ثَلاَثِينَ.

10. Ramazan se ne može nikako pomaknuti unaprijed postom jednog ili dva dana

١٠ - باب: لاَ يَتَقَدَّمَنَّ رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ وَلاَ يَوْمَيْنِ

932. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas ne pomiče ramazan unaprijed posteći (ranije) dan ili dva dana, osim ako je to čovjek koji posti svoj uobičajeni post, pa neka posti i taj dan!"

٩٣٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ

رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ، إِلاَّ أَنْ يَكُونَ رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْماً، فَلْيَصُمْ ذٰلِكَ الْيَوْمَ).

11. Ajet: ***Dozvoljeno vam je da u noći posta prilazite ženama. One su vaša odjeća, a vi ste njihova odjeća...*** **(El-Bekare, 187.)**

١١ - باب: قَوْلِ اللهِ جَلَّ ذِكْرُهُ: ﴿أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلى نِسَائِكُم هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ. . .﴾

933. El-Bera', r.a., priča:

– Kada bi koji od drugova Muhammeda, s.a.v.s., postio (početkom objave posta) i nastupio iftar, a on zaspao prije nego što bi iftario, on ne bi te noći više jeo, a ni sutrašnji dan sve dok ne nastupi veče. Tako je Kajs ibn Sirme el-Ensari postio i kada je bilo vrijeme iftara, došao je svojoj ženi i rekao joj:

- Ima li kod tebe kakva jela?

- Nema - rekla je ona - ali ću otići da ga potražim.

On je toga dana radio pa ga je savladao san. Kada je došla njegova žena i kada ga je vidjela (da spava), rekla je:

- Ništa od tebe!

Oko sredine narednog dana, on se onesvijestio.To je kasnije spomenuto Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je objavljen ovaj ajet:

Dozvoljeno vam je da u noći posta spolno općite sa vašim ženama..., čemu su se oni jako obradovali. A objavljeno je i: *...Jedite i pijte sve dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti...* (El-Bekare, 187.)

٩٣٣ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ إِذَا كَانَ الرَّجُلُ صَائِمًا، فَحَضَرَ الإِفْطَارُ، فَنَامَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ، لَمْ يَأْكُلْ لَيْلَتَهُ وَلاَ يَوْمَهُ حَتَّى يُمْسِيَ، وَإِنَّ قَيْسَ بْنَ صِرْمَةَ الأَنْصَارِيَّ كَانَ صَائِمًا، فَلَمَّا حَضَرَ الإِفْطَارُ أَتَى ٱمْرَأَتَهُ فَقَالَ لَهَا: أَعِنْدَكِ طَعَامٌ؟. قَالَتْ: لاَ، وَلٰكِنْ أَنْطَلِقُ فَأَطْلُبُ لَكَ، وَكَانَ يَوْمَهُ يَعْمَلُ، فَغَلَبَتْهُ عَيْنَاهُ، فَجَاءَتْهُ ٱمْرَأَتُهُ، فَلَمَّا رَأَتْهُ قَالَتْ: خَيْبَةً لَكَ. فَلَمَّا ٱنْتَصَفَ النَّهَارُ غُشِيَ عَلَيْهِ، فَذُكِرَ ذٰلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَنَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ

إِلَى نِسَائِكُمْ﴾. فَفَرِحُوا بِهَا فَرَحًا شَدِيدًا، وَنَزَلَتْ: ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الأَسْوَدِ﴾.

12. Ajet: *...I jedite i pijte dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore...!* (El-Bekare, 187.)

١٢ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُم الخَيْطُ الأَبْيَضُ مِنَ الخَيْطِ الأَسْوَدِ مِنَ الفَجْرِ﴾

934. 'Adijj ibn Hatim, r.a., kaže:

– Kada je objavljeno: *...dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti...*, uzeo sam crni i bijeli konac i stavio pod jastuk. Noću sam ih gledao i nisam mogao razlikovati. Sutra ujutro došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i to mu spomenuo a on reče:

"Taj ajet znači crninu noći i bjelinu dana."

٩٣٤: عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: ﴿حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الخَيْطُ الأَبْيَضُ مِنَ الخَيْطِ الأَسْوَدِ﴾. عَمَدْتُ إِلَى عِقَالٍ أَسْوَدَ وَإِلَى عِقَالٍ أَبْيَضَ، فَجَعَلْتُهُمَا تَحْتَ وِسَادَتِي، فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ فِي ٱللَّيْلِ فَلاَ يَسْتَبِينُ لِي، فَغَدَوْتُ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَذَكَرْتُ لَهُ ذٰلِكَ، فَقَالَ: (إِنَّمَا ذٰلِكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَبَيَاضُ النَّهَارِ).

13. Koliko je vrijeme između sehura i sabah-namaza

935. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

– Ručali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a zatim je on ustao da klanja.

- Koliko je bilo (razmaka), upitao je neko, između sehura i (sabahskog) ezana?

- Koliko se može proučiti pedeset ajeta - odgovorio je on.

14. Bereket sehura iako on nije obavezan

936. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ustajte za sehur jer je, zaista, u sehuru blagoslov (bereket)."

15. Odluka (nijjet) za post u toku dana

937. Seleme ibn Ekve', r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao jednog čovjeka da na Dan ašure među svijetom oglasi:

"Ko je jeo (početkom dana), neka upotpuni, ili (je rekao) neka posti, a ko nije ništa jeo, neka i ne jede (neka posti do kraja dana)."

16. O postaču koji osvane nečist (džunup)

938. Aiša, r.a., i Ummu Seleme, r.a., pričaju da je Allahova Poslanika, s.a.v.s., zaticala zora a da je bio džunup od spolnog čina sa svojim suprugama. On bi se zatim okupao i postio.

17. O grljenju za vrijeme posta

939. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kao postač ljubio (svoje supruge) i doticao ih, ali je on svojim nagonima vladao više od vas.

١٣ - باب: قَدْرِ كَمْ بَيْنَ السَّحُورِ وَصَلَاةِ الْفَجْرِ

٩٣٥ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: تَسَحَّرْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَقِيلَ لَهُ: كَمْ كَانَ بَيْنَ الأَذَانِ والسَّحُورِ؟. قَالَ: قَدْرُ خَمْسِينَ آيَةً.

١٤ - باب: بَرَكَةِ السَّحُورِ مِنْ غَيْرِ إِيجَابٍ

٩٣٦ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَسَحَّرُوا، فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً).

١٥ - باب: إِذَا نَوَى بِالنَّهَارِ صَوْماً

٩٣٧ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ رَجُلًا يُنَادِي فِي النَّاسِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ: (إِنَّ مَنْ أَكَلَ فَلْيُتِمَّ، أَوْ فَلْيَصُمْ، وَمَنْ لَمْ يَأْكُلْ فَلَا يَأْكُلْ).

١٦ - باب: الصَّائِمِ يُصْبِحُ جُنُباً

٩٣٨ : عَنْ عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يُدْرِكُهُ الْفَجْرُ، وَهُوَ جُنُبٌ مِنْ أَهْلِهِ، ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُومُ.

18. Kada postač iz zaborava nešto pojede ili popije

940. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

“Kada se postač zaboravi, pa nešto pojede ili popije, neka nastavi svoj post, jer ga je Allah nahranio i napojio.”

19. Ako postač preko dana uz ramazan spolno opći, a nema ništa (dati na ime iskupa) pa mu se da materijalna pomoć, neka se njome iskupi

941. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Kada smo jednom sjedili kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., došao mu je jedan čovjek i rekao:

- Allahov Poslaniče, ja sam propao!

“Šta ti je?”, upitao je on.

- Spolno sam općio sa svojom ženom, a postio sam - odgovorio je.

“Imaš li roba da ga oslobodiš?”, upitao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Nemam - odgovorio je.

“ A jesi li u mogućnosti postiti dva uzastopna mjeseca?”, pitao je dalje (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

- Nisam - odgovorio je ovaj.

“Da li si u mogućnosti nahraniti šezdeset siromaha?”

- Nisam - odgovorio je.

Potom se on zadržao - kaže Ebu Hurejre - kod Vjerovjesnika, s.a.v.s, i

١٧ - باب: المُبَاشَرَةِ لِلصَّائِمِ

٩٣٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُقَبِّلُ وَيُبَاشِرُ وَهُوَ صَائِمٌ، وَكَانَ أَمْلَكَكُمْ لإِرْبِهِ.

١٨ - باب: الصَّائِمِ إِذَا أَكَلَ أَو شَرِبَ نَاسِياً

٩٤٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا نَسِيَ فَأَكَلَ وَشَرِبَ فَلْيُتِمَّ صَوْمَهُ، فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ ٱللهُ وَسَقَاهُ).

١٩ - باب: إِذَا جَامَعَ فِي رَمَضَانَ وَلَمْ يَكُن لَهُ شَيْءٌ فَتُصُدِّقَ عَلَيهِ فَلْيُكَفِّر

٩٤١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، هَلَكْتُ. قَالَ: (مَا لَكَ؟). قَالَ: وَقَعْتُ عَلَى ٱمْرَأَتِي فِي رَمَضَانَ وَأَنَا صَائِمٌ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هَلْ تَجِدُ رَقَبَةً تُعْتِقُهَا؟). قَالَ: لاَ. قَالَ: (فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ؟). قَالَ: لاَ. فَقَالَ: (فَهَلْ تَجِدُ إِطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا؟). قَالَ: لاَ. قَالَ: فَمَكَثَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ. فَبَيْنَا نَحْنُ عَلَى ذٰلِكَ أُتِيَ

dok smo mi još bili tu, Vjerovjesniku,

- Ja sam - odazvao se ovaj.

"Uzmi ih i podijeli na ime milostinje!", reče mu Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Je li siromašnijem od mene, Allahov Poslaniče? - upitao je on i nastavio:

- Bogami, između dva njezina kamenjara (dva krša Medine) nema nikog siromašnijeg od mojih ukućana!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., se nasmija toliko da su mu se ukazali očnjaci, a zatim reče:

"Nahrani njima svoje ukućane!"

النَّبِيُّ ﷺ بِعَرَقٍ فِيهِ تَمْرٌ، وَالْعَرَقُ أَنا. قَالَ: (خُذْ هٰذا فَتَصَدَّقْ بِهِ). فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: أَعَلَى أَفْقَرَ مِنِّي يَا رَسُولَ ٱللهِ؟. فَوَٱللهِ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا، يُرِيدُ الْحَرَّتَيْنِ، أَهْلُ بَيْتٍ أَفْقَرُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي. فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى بَدَتْ أَنْيَابُهُ ثُمَّ قَالَ: (أَطْعِمْهُ أَهْلَكَ).

20. Puštanje krvi i povraćanje onoga ko posti

٢٠ - باب: الحِجَامَةِ وَالقَيْءِ لِلصَّائِمِ

942. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, dao sebi pustiti krv kada je bio u ihramu, i da je puštao sebi krv i kada je postio.

٩٤٢ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ ٱحْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَٱحْتَجَمَ وَهُوَ صَائِمٌ.

21. Post i izostavljanje posta na putu

٢١ - باب: الصَّوْمِ فِي السَّفَرِ وَالإِفْطَارِ

943. Ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

– Kada smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bili u vojnom pohodu (na Meku), on je jednom čovjeku (Bilalu) rekao:

"Sjaši i razmuti mi čašu (mlijeka i vode)!"

٩٤٣ : عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَقَالَ لِرَجُلٍ: (ٱنْزِلْ فَٱجْدَحْ لِي) قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، الشَّمْسُ؟. قَالَ:

- A Sunce, Allahov Poslaniče!? - rekao je on.

“Sjaši i razmuti mi jednu čašu!”, ponovio je.

- A Sunce, Allahov Poslaniče!? - rekao je čovjek opet.

“Siđi i razmuti mi jednu čašu!”, kazao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

On je sišao, razmutio mu čašu (mlijeka s vodom) i on je popio, a zatim pokazao rukom tamo odakle je noć nastupila i rekao:

“Kada vidite da je noć nastupila sa ove (strane) i postaču je (nastupilo) vrijeme iftara.”

(انْزِلْ فَاجْدَحْ لِي). قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ الشَّمْسُ؟. قَالَ: (انْزِلْ فَاجْدَحْ لِي). فَنَزَلَ فَجَدَحَ لَهُ فَشَرِبَ، ثُمَّ رَمَى بِيَدِهِ هَا هُنَا، ثُمَّ قَالَ: (إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّيْلَ أَقْبَلَ مِنْ هَا هُنَا فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ).

944. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je Hamza ibn Amr el-Eslemi, koji je inače mnogo postio, rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Mogu li postiti na putu?

“Ako hoćeš, posti, a ako nećeš, nemoj”, odgovorio je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

٩٤٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ حَمْزَةَ بْنَ عَمْرٍو الأَسْلَمِيَّ، قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَأَصُومُ فِي السَّفَرِ؟. وَكَانَ كَثِيرَ الصِّيَامِ، فَقَالَ: (إِنْ شِئْتَ فَصُمْ وَإِنْ شِئْتَ فَأَفْطِرْ).

22. Kada neko posti nekoliko dana ramazana a onda krene na put

٢٢ - باب: إِذَا صَامَ أَيَّاماً مِن رَمَضَانَ ثُمَّ سَافَرَ

945. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao (iz Medine) prema Mekki u (mjesecu) ramazanu i postio, a kada je stigao u Kedid, iftario je pa je iftario i ostali svijet.

٩٤٥ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ فِي رَمَضَانَ فَصَامَ، حَتَّى بَلَغَ الْكَدِيدَ أَفْطَرَ فَأَفْطَرَ النَّاسُ.

23. Odjeljak

٢٣ - «باب»

946. Ebu Derda', r.a., kaže:

– Krenuli smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u jedan od njegovih vojnih pohoda (pohod na Bedr) u tako vrućem danu da je čovjek zbog jake žege stavljao ruku na svoju glavu. Među nama nije niko postio osim Vjerovjesnika, s.a.v.s., i (Abdullaha) Ibn Revahe.

٩٤٦ : عَنْ أَبِي ٱلدَّرْدَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ فِي يَوْمٍ حَارٍّ، حَتَّى يَضَعَ الرَّجُلُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ مِنْ شِدَّةِ الحَرِّ، وَمَا فِينَا صَائِمٌ إِلاَّ مَا كَانَ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ وَٱبْنِ رَوَاحَةَ.

24. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi; "Post na putu ne predstavlja dobročinstvo!"

٢٤ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَيْسَ مِنَ البِرِّ الصَّوْمُ فِي السَّفَرِ»

947. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je na jednom putovanju (oslobođenje Meke), pa je vidio grupu ljudi i među njima jednoga kome je pravljen hlad.

"Ko je onaj", upitao je on.

- Postač - rekli su.

"Post na putu ne predstavlja dobročinstvo", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٩٤٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَرَأَى زِحَامًا وَرَجُلًا قَدْ ظُلِّلَ عَلَيْهِ، فَقَالَ: (مَا هٰذَا؟). فَقَالُوا: صَائِمٌ، فَقَالَ: (لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصَّوْمُ فِي السَّفَرِ).

25. Ashabi Vjerovjesnika, s.a.v.s., nisu jedan drugog korili zbog posta i(li) izostavljanja posta (na putu)

٢٥ - باب: لَمْ يَعِبْ أَصْحَابُ النَّبِيِّ ﷺ بَعْضُهُمْ بَعْضاً فِي الصَّوْمِ وَالإِفْطَارِ

948. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Putovali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i onaj ko je postio nije onom ko

٩٤٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنَّا نُسَافِرُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ يَعِبِ الصَّائِمُ عَلَى المُفْطِرِ، وَلاَ المُفْطِرُ عَلَى الصَّائِمِ.

nije postio to smatrao mahanom, a i onaj ko nije postio nije zamjerio onome ko je postio.

٢٦ ـ باب: مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صَوْمٌ

26. O onome ko umre a na njemu ostane dug

٩٤٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ).

949. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko umre a na njemu bude ostao dug posta, napostit će ga za njega njegov staratelj."

٩٥٠ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا صَوْمُ شَهْرٍ، أَفَأَقْضِيهِ عَنْهَا؟. قَالَ: (نَعَمْ، فَدَيْنُ ٱللهِ أَحَقُّ أَنْ يُقْضَى).

950. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., došao je jedan čovjek i rekao:

- Allahov Poslaniče, umrla mi je majka, a na njoj je ostao post od jednog mjeseca. Mogu li ga ja za nju naknadno napostiti?

"Da, dug prema Allahu je najpreči da se izvrši", rekao je on.

٢٧ ـ باب: مَتَى يَحِلُّ فِطْرُ الصَّائِمِ

27. Kada je onome ko posti dozvoljeno iftariti se

٩٥١ : حَدِيثُ ابْنِ أَبِي أَوْفَى وَقَوْلُ النَّبِيِّ ﷺ لَهُ: (انْزِلْ فَاجْدَحْ لَنَا). تَقَدَّمَ قَرِيباً، وَقَالَ فِي هٰذِهِ الرِّوَايَةِ: (إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّيْلَ أَقْبَلَ مِنْ هَا هُنَا، فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ). وَأَشَارَ بِإِصْبَعِهِ قِبَلَ المَشْرِقِ.

951. Hadis koji prenosi Ibn Ebu Evfa i Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Sjaši i razmuti mi čašu (mlijeka i vode)" nedavno je spomenut (vidi hadis br. 943). U ovoj predaji još kaže da je rekao:

"Kada vidite da je noć nastupila odavde, za onoga ko posti nastupio je iftar", i pokazao je svojim prstom prema istoku.

٢٨ - باب: تَعْجِيلِ الإِفْطَارِ

٩٥٢ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ).

28. Požurivanje sa iftarom

952. Sehl ibn Sa'd, priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Svijet će biti na dobrom putu sve dok bude požurivao sa iftarom."

٢٩ - باب: إِذَا أَفْطَرَ فِي رَمَضَانَ ثُمَّ طَلَعَتِ الشَّمْسُ

٩٥٣ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: أَفْطَرْنَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ غَيْمٍ، ثُمَّ طَلَعَتِ الشَّمْسُ.

29. Kada se postač uz ramazan iftari (misleći da je pao mrak), a zatim se Sunce ukaže

953. Esma bint Ebu Bekr, r.a., kaže:

– Jednog oblačnog dana u Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., doba omrsili smo se, a zatim se Sunce pojavilo.

٣٠ - باب: صَوْمِ الصِّبْيَانِ

٩٥٤ : عَنِ الرُّبَيِّعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

أَرْسَلَ النَّبِيُّ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةَ عَاشُورَاءَ إِلَى قُرَى الأَنْصَارِ: (مَنْ أَصْبَحَ مُفْطِرًا فَلْيُتِمَّ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ، وَمَنْ أَصْبَحَ صَائِمًا فَلْيَصُمْ). قَالَتْ: فَكُنَّا نَصُومُهُ بَعْدُ، وَنُصَوِّمُ صِبْيَانَنَا، وَنَجْعَلُ لَهُمُ اللُّعْبَةَ مِنَ الْعِهْنِ، فَإِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ

30. Post djece

954. Rubejji' bint Muavviz, priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao ujutro 10. dana muharrema (stanovnicima) ensarijskih sela (oko Medine) poruku:

"Ko je nešto jeo (ko nije zapostio) danas neka posti ostatak dana, a ko posti neka i nastavi postiti."

- Mi smo - rekla je ona - postili, a navikavali smo i našu djecu da poste. Pravili smo im igračke od obojene vune, pa kada bi koje od njih zaplakalo za hranom, davali smo mu tu igračku i tako sve do iftara.

عَلَى الطَّعَامِ أَعْطَيْنَاهُ ذَاكَ حَتَّى يَكُونَ عِنْدَ الإِفْطَارِ.

31. Spajanje posta (od iftara do iftara)

٣١ - باب: الْوِصَالِ إِلَى السَّحَرِ

955. Ebu Seid, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ne spajajte post! Kada neko od vas hoće da spoji post dana i noći, neka ga spoji do sehura!"

٩٥٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ تُوَاصِلُوا، فَأَيُّكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُوَاصِلَ فَلْيُوَاصِلْ حَتَّى السَّحَرِ).

32. Kažnjavanje onoga ko mnogo posti dan iza dana (*visal* u postu)

٣٢ - باب: التَّنْكِيلِ لِمَنْ أَكْثَرَ الوِصَالَ

956. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se često posti dan iza dana, pa mu je jedan od muslimana rekao:

- Allahov Poslaniče, pa ti spajaš post!

"A ko je od vas kao ja? Moj me Stvoritelj hrani i napaja noću", reče on.

I budući da oni nisu htjeli prestati sa spajanjem posta, i on je postio s njima neprekidno dva dana. Potom su ugledali mlađak, i on im je rekao:

- Da se mlađak još nije pojavio, ja bih vam povećao post (kao kaznu što se niste htjeli sustegnuti od spajanja posta). A u drugoj predaji od njega stoji da je rekao:

"Opterećujte se samo onoliko koliko možete podnijeti."

٩٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنِ الْوِصَالِ فِي الصَّوْمِ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ: إِنَّكَ تُوَاصِلُ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (وَأَيُّكُمْ مِثْلِي، إِنِّي أَبِيتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ). فَلَمَّا أَبَوْا أَنْ يَنْتَهُوا عَنِ الْوِصَالِ، وَاصَلَ بِهِمْ يَوْمًا، ثُمَّ يَوْمًا، ثُمَّ رَأَوُا الْهِلاَلَ، فَقَالَ: (لَوْ تَأَخَّرَ لَزِدْتُكُمْ). كَالتَّنْكِيلِ لَهُمْ حِينَ أَبَوا أَنْ يَنْتَهُوا.

وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ لَهُمْ: (فَٱكْلَفُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ).

33. O onom koji zakune svoga brata da prekine dobrovoljni post

957. Ebu Džuhejfe, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pobratio Selmana i Ebu Derdaa. Selman je posjetio Ebu Derdaa i vidio njegovu majku potištenu, pa je upitao:

- Šta ti je?

- Tvoj brat, Ebu Derda, odgovorila je ona, nema potrebe (za ženama) na ovom svijetu.

Kasnije je došao i Ebu Derda i pripremio Selmanu neko jelo, a Selman mu je rekao:

- Jedi i ti!

- Ja postim - kazao je Ebu Derda.

- Neću ni ja jesti, dok ne budeš i ti jeo - rekao je Selman, pa je jeo i Ebu Derda.

U noći je Ebu Derda ustao da klanja.

- Spavaj! - kazao je Selman pa je legao. Nešto kasnije htio je opet ustati da klanja, ali mu je Selman rekao da spava, a kada je bilo pred kraj noći, rekao mu je:

- Sada ustani!

Potom su obojica klanjali a onda mu je Selman rekao:

- Ti imaš dužnosti prema Allahu, imaš dužnost prema sebi, a imaš dužnost i prema svojim ukućanima i svakom od njih podaj njegovo pravo!

Kasnije je Ebu Derda došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i to mu spomenuo, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao:

"Selman je istinu rekao!"

٣٣ - باب: مَنْ أَقْسَمَ عَلَى أَخِيهِ لِيُفطِرَ فِي التَّطَوُّعِ

٩٥٧ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

آخَى النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ سَلْمَانَ وَأَبِي ٱلدَّرْدَاءِ، فَزَارَ سَلْمَانُ أَبَا ٱلدَّرْدَاءِ، فَرَأَى أُمَّ ٱلدَّرْدَاءِ مُتَبَذِّلَةً، فَقَالَ لَهَا: مَا شَأْنُكِ؟. قَالَتْ: أَخُوكَ أَبُو ٱلدَّرْدَاءِ لَيْسَ لَهُ حَاجَةٌ فِي ٱلدُّنْيا. فَجَاءَ أَبُو ٱلدَّرْدَاءِ، فَصَنَعَ لَهُ طَعَامًا، فَقَالَ: كُلْ، قَالَ: فَإِنِّي صَائِمٌ، قَالَ: مَا أَنَا بِآكِلٍ حَتَّى تَأْكُلَ، قَالَ: فَأَكَلَ، فَلَمَّا كَانَ اللَّيْلُ ذَهَبَ أَبُو ٱلدَّرْدَاءِ يَقُومُ، قَالَ: نَمْ، فَنَامَ، ثُمَّ ذَهَبَ يَقُومُ، فَقَالَ: نَمْ، فَلَمَّا كَانَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ، قَالَ سَلْمَانُ: قُمِ الآنَ، فَصَلَّيَا، فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ: إِنَّ لِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَلِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَلأَهْلِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، فَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَذَكَرَ ذٰلِكَ لَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (صَدَقَ سَلْمَانُ).

34. O postu mjeseca ša‘bana

٣٤ - باب: صَوْمِ شَعْبَانَ

958. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je postio toliko da smo govorili da neće ni mrsiti, a mrsio je toliko da smo govorili da neće više ni postiti. Međutim, nisam vidjela Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je u potpunosti postio i jedan mjesec osim ramazana, a nisam ga vidjela da je od dobrovoljnog posta postio više nego u ša‘banu.

٩٥٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَصُومُ حَتَّى نَقُولَ لاَ يُفْطِرُ، وَيُفْطِرُ حَتَّى نَقُولَ لاَ يَصُومُ، فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ٱسْتَكْمَلَ صِيَامَ شَهْرٍ إِلاَّ رَمَضَانَ، وَمَا رَأَيْتُهُ أَكْثَرَ صِيَامًا مِنْهُ فِي شَعْبَانَ.

959. Od Aiše, r.a., u drugoj predaji se prenosi dodatak da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., govorio:

“Radite ova djela onoliko koliko možete, jer Allah se, zaista, neće umoriti (nagrađujući) dok se vi ne umorite (radeći).”

- Vjerovjesniku, s.a.v.s., je najdraži namaz bio onaj u kome se ustraje, pa makar on bio i kratak. On je bio ustrajan u svakom namazu koji je obavljao - kazala je u vezi sa tim.

٩٥٩ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فِي رِوايَة زِيادَة وَكانَ يَقُولُ: (خُذُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ، فَإِنَّ ٱللهَ لاَ يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا). وَأَحَبُّ الصَّلاَةِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ مَا دُووِمَ عَلَيْهِ وَإِن قَلَّتْ، وَكانَ إِذَا صَلَّى صَلاَةً دَاوَمَ عَلَيْهَا.

35. O Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., postu i mršenju

٣٥ - باب: مَا يُذْكَرُ مِنْ صَوْمِ النَّبِيِّ ﷺ وَإِفْطَارِهِ

960. Enes, r.a., je na pitanje o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., postu odgovorio:

- Nisam nikada zaželio da ga u kojem dijelu mjeseca vidim kako posti a da ga nisam i vidio, niti da ne posti a da ga nisam baš i vidio; niti da u kojem dijelu noći klanja a da ga nisam i vidio; niti da spava a da ga nisam i vidio. Nisam

٩٦٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَقَدْ سُئِلَ عَنْ صِيَامِ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: مَا كُنْتُ أُحِبُّ أَنْ أَرَاهُ مِنَ الشَّهْرِ صَائِمًا إِلاَّ رَأَيْتُهُ، وَلاَ مُفْطِرًا إِلاَّ رَأَيْتُهُ، وَلاَ مِنَ اللَّيْلِ قَائِمًا إِلاَّ رَأَيْتُهُ، وَلاَ نَائِمًا إِلاَّ

dotakao vuneno-svilenu tkaninu a ni čistu svilu mekšu od dlana Allahova Poslanika, s.a.v.s., niti sam mirisao mošusa ni ambera ljepšeg od mirisa Allahova Poslanika, s.a.v.s.

رَأَيْتُهُ، وَلاَ مَسِسْتُ خَزَّةً وَلاَ حَرِيرَةً أَلْيَنَ مِنْ كَفِّ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَلاَ شَمِمْتُ مِسْكَةً وَلاَ عَبِيرَةً أَطْيَبَ رَائِحَةً مِنْ رَائِحَةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

961. Hadis koji prenosi Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., (Vidi hadise br. 962. i 963.).

٩٦١ : حَديث عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ العَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا تَقَدَّمَ،

36. Pravo tijela u vrijeme posta

٣٦ - باب: حَقِّ الجِسْمِ فِي الصَّوْمِ

962. U ovoj predaji, od njega, stoji:

– Poslije, kada je Abdullah već ostario, govorio je:

- Kamo sreće da sam prihvatio olakšicu Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٩٦٢ : وَقَالَ فِي هٰذِهِ الرِّوايَة: فَكَانَ عَبْدُ ٱللهِ يَقُولُ بَعْدَمَا كَبِرَ: يَا لَيْتَنِي قَبِلْتُ رُخْصَةَ النَّبِيِّ ﷺ.

37. Pravo porodice u vrijeme posta

٣٧ - باب: حَقِّ الأَهْلِ فِي الصَّوْمِ

963. U jednoj predaji od Abdullaha ibn Amra, r.a., stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada je spomenuo post Davuda, a.s., rekao: "... i nije uzmicao kada bi se susreo (sa neprijateljem)."

- Da je i meni tako Allahov Poslaniče - rekao je (Abdullah).

On kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dva puta rekao:

"Ne posti onaj ko stalno posti."

٩٦٣ : وَفي رِوايَةٍ عَنْهُ: أَنَّه لَمَّا ذَكَرَ صيامَ داودَ قَالَ: (... وكَانَ لاَ يَفِرُّ إِذَا لاَقَى). قَالَ: مَنْ لِي بِهٰذِهِ يَا نَبِيَّ ٱللهِ؟ قَالَ: وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ صَامَ مَنْ صَامَ الأَبَدَ). مَرَّتَيْنِ.

38. Posjeta prijateljima ne prekidajući kod njih post

964. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je unišao kod

٣٨ - باب: مَنْ زَارَ قَوْماً فَلَمْ يُفْطِرْ عِنْدَهُمْ

٩٦٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى أُمِّ سُلَيْمٍ، فَأَتَتْهُ بِتَمْرٍ وَسَمْنٍ، قَالَ: (أَعِيدُوا سَمْنَكُمْ فِي سِقَائِهِ، وَتَمْرَكُمْ فِي وِعَائِهِ، فَإِنِّي صَائِمٌ). ثُمَّ قَامَ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ الْبَيْتِ فَصَلَّى غَيْرَ الْمَكْتُوبَةِ، فَدَعَا لأُمِّ سُلَيْمٍ وَأَهْلِ بَيْتِهَا، فَقَالَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ: يَا رَسُولَ ٱللهِ إِنَّ لِي خُوَيْصَةً، قَالَ: (مَا هِيَ؟). قَالَتْ: خَادِمُكَ أَنَسٌ، فَمَا تَرَكَ خَيْرَ آخِرَةٍ وَلاَ دُنْيا إِلاَّ دَعَا لِي بِهِ، (اللَّهُمَّ ٱرْزُقْهُ مَالاً، وَوَلَدًا، وَبَارِكْ لَهُ). فَإِنِّي لَمِنْ أَكْثَرِ الأَنْصَارِ مَالاً. وَحَدَّثَتْنِي ٱبْنَتِي أُمَيْنَةُ: أَنَّهُ دُفِنَ لِصُلْبِي مَقْدَمَ حَجَّاجٍ الْبَصْرَةَ بِضْعٌ وَعِشْرُونَ وَمِائَةٌ.

Umm Sulejme pa mu je ona donijela hurmi i masla.

"Vratite maslo u mješinu, a hurme u posudu, jer ja postim", rekao je on.

Potom je otišao u kraj (sobe) i klanjao nafilu (nakon čega je) blagoslovio Umm Sulejmu i njezine ukućane.

- Allahov Poslaniče - rekla je Umm Sulejma - imam jednu malu naročitu želju.

"Koju", upitao je.

- (Učini dovu) tvom slugi Enesu - rekla je ona.

Enes, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije ostavio nijedno dobro ni budućeg ni ovog svijeta a da nije učinio dovu Allahu da mi ga da. "Bože moj, podari mu imetak, djecu i učini mu u tome napredak" - molio je (između ostalog).

I ja sam, (kaže Enes), bio uistinu jedan od najimućnijih ensarija. Moja kćerka Umejna mi je rekla da sam do Hadžadžova dolaska u Basru ukopao 120 i nekoliko svojih potomaka.

٣٩ - باب: الصَّوْمِ آخِرَ الشَّهْرِ

39. Post krajem svakog mjeseca

٩٦٥ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، سَأَلَ النَّبِيُّ ﷺ رَجُلاً، فَقَالَ: (يَا أَبَا فُلاَنٍ، أَمَا صُمْتَ سَرَرَ هٰذَا الشَّهْرِ). قَالَ الرَّجُلُ: لاَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (فَإِذَا أَفْطَرْتَ فَصُمْ يَوْمَيْنِ). وَفِي رِوايَةٍ قَالَ: (مِنْ سَرَرِ شَعْبَانَ).

965. Imran ibn Husajn, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao nekog čovjeka:

"O Ebu taj i taj! Zar nisi postio kraj ovoga mjeseca?"

- Nisam, Allahov Poslaniče - odgovorio je čovjek, a on je rekao:

"Kada završiš post (ramazana) posti dva dana (ševvala)."

U jednoj drugoj predaji stoji, da je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.,) rekao: "...zadnje dane ša'bana."

٤٠ - باب: صَوْمِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ

40. Post petkom

٩٦٦ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: أَنَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ؟. قَالَ: نَعَمْ.

966. Džabir, r.a., je bio upitan:

- Je li Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio post petkom?

- Da - rekao je on.

٩٦٧ : عَنْ جُوَيْرِيَةَ بِنْتِ الحَارِثِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا يَوْمَ الجُمُعَةِ، وَهِيَ صَائِمَةٌ، فَقَالَ: (أَصُمْتِ أَمْسِ؟). قَالَتْ: لاَ، قَالَ: (تُرِيدِينَ أَنْ تَصُومِي غَدًا؟). قَالَتْ: لاَ، قَالَ: (فَأَفْطِرِي).

967. Džuvejrija bint Haris, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao (jednom) kod nje u petak, kada je postila, i rekao:

"Jesi li jučer postila?"

- Nisam - odgovorila je ona.

"Namjeravaš li postiti sutra", upitao je on.

- Ne - odgovorila je.

"Onda prekini post", rekao je on.

٤١ - باب: هَلْ يَخُصُّ مِنَ الأَيَّامِ شَيْئاً

41. Da li se za post određuju neki posebni dani

٩٦٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا سُئِلَتْ: هَلْ كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَخْتَصُّ مِنَ الأَيَّامِ شَيْئًا؟. قَالَتْ: لاَ، كَانَ عَمَلُهُ دِيمَةً، وَأَيُّكُمْ يُطِيقُ مَا كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُطِيقُ.

968. Aiša, r.a., je bila upitana:

- Je li Allahov Poslanik, s.a.v.s., određivao posebno neki dan za post?

- Ne - rekla je ona - budući da bi on ustrajavao u onome što je usvojio, a ko od vas može činiti ono što je mogao Allahov Poslanik, s.a.v.s.?

42. O postu drugog i trećeg dana Kurban-bajrama

٤٢ - باب: صِيَامِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ

969. Aiša, r.a., i Ibn Omer, r.a., kažu:

– Nikome nije bilo dozvoljeno da posti dane tešrika (drugi i treći dan Kurban-bajrama) izuzev onom ko nije imao kurban.

٩٦٩ : عَنْ عَائِشَةَ وَابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ قَالاَ:

لَمْ يُرَخَّصْ فِي أَيَّامِ التَّشْرِيقِ أَنْ يُصَمْنَ، إِلاَّ لِمَن لَمْ يَجِدِ الْهَدْيَ.

43. O postu desetog dana muharrema

٤٣ - باب: صَومِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ

970. Aiša, r.a., kaže:

– Deseti dan muharrema postili su u predislamsko doba Kurejšije a postio ga je i Allahov Poslanik, s.a.v.s. On ga je postio i kada je došao u Medinu i naređivao da se posti, a kada je naređen ramazan (za post), on je ostavio deseti dan muharrema pa ko je htio postio ga je, a ko nije htio postiti, ostavio ga je.

٩٧٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ تَصُومُهُ قُرَيْشٌ فِي الجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَصُومُهُ، فَلَمَّا قَدِمَ المَدِينَةَ صَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا فُرِضَ رَمَضَانُ تَرَكَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَمَنْ شَاءَ صَامَهُ وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ.

971. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u Medinu i vidio da Jevreji poste deseti dan muharrema pa je upitao:

“Šta je to?”

- Ovo je dobar dan, dan u kome je Bog spasio Izraelićane od njihova neprijatelja i Musa ga je zato postio - odgovorili su.

“Ja se prema Musau osjećam obaveznijim od vas”, rekao je on.

Potom ga je postio i naredio da se posti.

٩٧١ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ المَدِينَةَ، فَرَأَى الْيَهُودَ تَصُومُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَقَالَ: (مَا هٰذَا؟). قَالُوا: يَوْمٌ صَالِحٌ، هٰذَا يَوْمٌ نَجَّى ٱللهُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ عَدُوِّهِمْ، فَصَامَهُ مُوسَى. قَالَ: (فَأَنَا أَحَقُّ بِمُوسَى مِنْكُمْ). فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ.

٣٢ ـ كتاب صَلاةِ التَّراوِيحِ

32. O KLANJANJU TERAVIJE

١ ـ باب: فَضْلِ مَنْ قَامَ رَمَضَانَ

1. Važnost provođenja (mjeseca) ramazana u ibadetu

٩٧٢ : عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ خَرَجَ لَيْلَةً فِي جَوْفِ اللَّيْلِ، فَصَلَّى فِي المَسْجِدِ، وَصَلَّى رِجَالٌ بِصَلَاتِهِ. تَقَدَّمَ هٰذا الحَدِيث فِي كِتابِ الصَّلاة، وبَيْنَهُما مُخالَفَة فِي اللَّفظِ، وقَالَ فِي آخِرِ هٰذِهِ الرِّوايَة: فَتُوُفِّيَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَالأَمْرُ عَلَى ذٰلِكَ.

972. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao jedne noći, i to sredinom noći, i klanjao u džamiji sa nekolicinom ljudi. Ovaj hadis je spomenut u poglavlju o namazu (Vidi hadise br. 423. i 424.). Ova dva hadisa se razlikuju u nekim izrazima. U ovoj predaji stoji:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s, je umro, a ova je stvar tako i ostala.

٢ ـ باب: الْتِماس لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ

2. Traženje Lejletu-l-kadra u zadnjih sedam noći (ramazana)

٩٧٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رِجالًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ أُرُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي المَنَامِ فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَرَى رُؤْيَاكُمْ قَدْ تَوَاطَأَتْ فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ، فَمَنْ كانَ مُتَحَرِّيَهَا فَلْيَتَحَرَّهَا فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ).

973. Ibn Omer, r.a., priča da je nekim ashabima Vjerovjesnika, s.a.v.s., pokazano u snu da je Noć Kadr u zadnjih sedam noći ramazana pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vidim da se vaši snovi slažu da je ona u zadnjih sedam noći pa ko je bude tražio, neka je traži u zadnjih sedam noći."

٩٧٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: اعْتَكَفْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ الْعَشْرَ الأَوْسَطَ مِنْ رَمَضَانَ، فَخَرَجَ صَبِيحَةَ عِشْرِينَ فَخَطَبَنَا، وَقَالَ: (إِنِّي أُرِيتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ،

974. Ebu Seid, r.a., priča:

– Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u i'tikafu srednjih deset dana ramazana. On je izašao dvadeseti dan ujutro i održao hutbu rekavši:

"Pokazana mi je Noć Kadr, samo mi je određeno da je se ne sjećam", ili je rekao: "da sam je već zaboravio pa je tražite u zadnjih deset neparnih noći (ramazana). Ja sam se, zaista, vidio kako činim sedždu na vodi i blatu."

Ko je god bio u i'tikafu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., (rečeno mu je) neka se vrati u i'tikaf, pa smo se vratili. Na nebu nismo vidjeli ni komadić oblaka. Potom se naoblačilo i kiša udarila tako jako da je i krov džamije, koji je bio od palminog granja, prokisnuo. Nastupilo je vrijeme namaza i ja sam vidio Allahova Poslanika, s.a.v.s, gdje čini sedždu na vodi i blatu. Trag tog blata vidio sam na njegovom, s.a.v.s, čelu.

ثُمَّ أُنسِيتُهَا، أَوْ: نُسِّيتُهَا، فَٱلْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ فِي الْوِتْرِ، وَإِنِّي رَأَيْتُ أَنِّي أَسْجُدُ فِي مَاءٍ وَطِينٍ، فَمَنْ كَانَ ٱعْتَكَفَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَلْيَرْجِعْ). فَرَجَعْنَا وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَزَعَةً، فَجَاءَتْ سَحَابَةٌ فَمَطَرَتْ حَتَّى سَالَ سَقْفُ الْمَسْجِدِ، وَكَانَ مِنْ جَرِيدِ النَّخْلِ، وَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ، فَرَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَسْجُدُ فِي الْمَاءِ وَالطِّينِ، حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ الطِّينِ فِي جَبْهَتِهِ ﷺ.

3. Traganje za Lejletu-l-kadrom u neparnim noćima deset zadnjih dana ramazana putem (pojačanog) ibadeta

٣ - باب: تَحَرِّي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي الوِتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ فِي عِبَادَة

975. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Tražite Noć Kadr u zadnjih deset dana ramazana: dvadeset prvoj, dvadeset trećoj, dvadeset petoj (dvadeset sedmoj i dvadeset devetoj) noći."

٩٧٥ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (الْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، لَيْلَةَ الْقَدْرِ، فِي تَاسِعَةٍ تَبْقَى، فِي سَابِعَةٍ تَبْقَى، فِي خَامِسَةٍ تَبْقَى).

976. Ibn Abbas, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ona (noć Kadr) nalazi se u posljednjih deset dana - u devet prvih ili sedam zadnjih noći (zadnje trećine ramazana)."

٩٧٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فِي رواية، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هِيَ فِي الْعَشْرِ الآواخِرِ فِي تِسْعٍ يَمْضِينَ، أَوْ فِي سَبْعٍ يَبْقَيْنَ). يَعْنِي لَيْلَةَ الْقَدْرِ.

4. Aktivnosti u zadnjih deset dana ramazana

٤ - باب: العَمَلِ فِي العَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ

977. Aiša, r.a., priča:

– Kada bi nastupilo deset (zadnjih) dana (ramazana), Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi pojačao svoje aktivnosti, intenzivirao noćni ibadet i budio svoje ukućane.

٩٧٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ شَدَّ مِئْزَرَهُ، وَأَحْيَا لَيْلَهُ، وَأَيْقَظَ أَهْلَهُ.

33. O I'TIKAFU

٣٣ ـ كتابُ الاعتِكافِ

1. I'tikaf zadnjih deset dana (ramazana) i i'tikaf u svim džamijama

١ ـ باب: الاعْتِكَافِ فِي العَشْرِ الأَوَاخِرِ والاعْتِكَافِ فِي المَسَاجِدِ كُلِّهَا

978. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s, priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., boravio u džamiji u posljednjih deset dana ramazana, sve dok mu Allah nije smrt dao, a iza njega su njegove supruge prakticirale i'tikaf.

٩٧٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الأَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّى تَوَفَّاهُ ٱللهُ، ثُمَّ ٱعْتَكَفَ أَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ.

2. Onaj ko je u i'tikafu ulazi u kuću samo radi naročite potrebe

٢ ـ باب: لَا يَدْخُلُ البَيْتَ إِلَّا لِحَاجَةٍ

979. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je proturao svoju glavu dok je bio u džamiji i ja sam ga tako češljala. U kuću nije ulazio dok je god bio u i'tikafu, osim radi naročite potrebe.

٩٧٩ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: وَإِنْ كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَيُدْخِلُ عَلَيَّ رَأْسَهُ، وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ، فَأُرَجِّلُهُ، وَكَانَ لاَ يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلاَّ لِحَاجَةٍ إِذَا كَانَ مُعْتَكِفًا.

3. I'tikaf noću

٣ ـ باب: الاعْتِكَافِ لَيْلًا

980. Omer, r.a., kaže da je pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., rekavši:

-Ja sam se zavjetovao u predislamsko doba da ću u Mesdžidu-l-haramu (Kabi) proboraviti jednu noć u ibadetu?

"Ispuni svoj zavjet!", rekao je on.

٩٨٠ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: كُنْتُ نَذَرْتُ فِي الجَاهِلِيَّةِ أَنْ أَعْتَكِفَ لَيْلَةً فِي المَسْجِدِ الحَرَامِ؟. قَالَ: (فَأَوْفِ بِنَذْرِكَ).

4. O šatorima u džamiji

٤ ـ باب: الأَخْبِيَةِ فِي المَسْجِدِ

981. Aiša, r.a., priča da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., htio povući u i'tikaf, i kada se zaputio ka mjestu (unutar džamije) gdje je namjeravao boraviti, ugledao je šatore - Aišin, Hafsin i Zejnebin pa je rekao:

٩٨١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَرَادَ أَنْ يَعْتَكِفَ، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ

إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي أَرَادَ أَنْ يَعْتَكِفَ فِيهِ، إِذَا أَخْبِيَةٌ: خِبَاءُ عَائِشَةَ، وَخِبَاءُ حَفْصَةَ، وَخِبَاءُ زَيْنَبَ، فَقَالَ: (آلْبِرَّ تَقُولُونَ بِهِنَّ). ثُمَّ آنْصَرَفَ فَلَمْ يَعْتَكِفْ، حَتَّى آعْتَكَفَ عَشْرًا مِنْ شَوَّالٍ.

٥ - باب: هَلْ يَخْرُجُ الْمُعْتَكِفُ لِحَوَائِجِهِ إِلَى بَابِ الْمَسْجِدِ

٩٨٢ : عَنْ صَفِيَّةَ رَضِيَ آللهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا جَاءَتْ رَسُولَ آللهِ ﷺ تَزُورُهُ فِي آعْتِكَافِهِ فِي الْمَسْجِدِ، فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، فَتَحَدَّثَتْ عِنْدَه سَاعَةً، ثُمَّ قَامَتْ تَنْقَلِبُ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ مَعَهَا يَقْلِبُهَا، حَتَّى إِذَا بَلَغَتْ بَابَ الْمَسْجِدِ عِنْدَ بَابِ أُمِّ سَلَمَةَ، مَرَّ رَجُلاَنِ مِنَ الأَنْصَارِ، فَسَلَّمَا عَلَى رَسُولِ آللهِ ﷺ، فَقَالَ لَهُمَا النَّبِيُّ ﷺ: (عَلَى رِسْلِكُمَا، إِنَّمَا هِيَ صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ). فَقَالاَ: سُبْحَانَ آللهِ يَا رَسُولَ آللهِ، وَكَبُرَ عَلَيْهِمَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ الشَّيْطَانَ يَبْلُغُ مِنَ الإِنْسَانِ مَبْلَغَ آلدَّمِ، وَإِنِّي خَشِيتُ أَنْ يَقْذِفَ فِي قُلُوبِكُمَا شَيْئًا).

٦ - باب: الاعْتِكَافِ فِي الْعَشْرِ الأَوْسَطِ مِن رَمَضَانَ

٩٨٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ آللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَعْتَكِفُ فِي كُلِّ رَمَضَانَ عَشَرَةَ أَيَّامٍ، فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ آعْتَكَفَ عِشْرِينَ يَوْمًا.

"Zar kažete da su oni podignuti zarad dobročinstva?!"

Potom se vratio i nije tada boravio u i'tikafu, nego je bio u i'tikafu deset dana ševvala (poslije Bajrama).

5. Da li osoba u i'tikafu može izlaziti na vrata džamije radi svojih potreba?

982. Safijja, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u džamiju, dok je bio u i'tikafu u zadnjih deset dana ramazana, da ga posjeti. Ostala je kod njega neko vrijeme, zatim je krenula, pa je ustao i Vjerovjesnik, s.a.v.s., da je isprati. Kada je stigla džamijskim vratima, (koja se nalaze) uz vrata Umm Seleme, naišla su dvojica ensarija i Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nazvali selam. Vjerovjesnik, s.a.v.s., im je rekao:

"Polahko, vas dvojica! Ovo je Safijja, kćerka Hujejjova!"

Njima je to bilo teško, pa su kazali:

- Subhanallah, Allahov Poslaniče!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., im je odgovorio:

"Šejtan dopire do čovjeka gdje mu dopire krv pa sam se pobojao da ne ubaci što u vaša srca."

6. I'tikaf u džamiji u drugih deset dana ramazana

983. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je boravio u i'tikafu svakog ramazana po deset dana, a u godini u kojoj je preselio na ahiret, boravio je dvadeset dana.

34. O KUPOPRODAJAMA

1. Ajet: ***A kada se završi klanjanje (džume), raziđite se po zemlji...*** (El-Džumu'a, 10.)

984. Abdurrahman ibn Avf, r.a., kaže:

– Kada smo došli u Medinu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pobratio mene i Sa'da ibn Rebi'u pa je Sa'd rekao:

- Ja sam, uistinu, najimućniji ensarija i dodijelit ću ti polovinu svoje imovine, a pogledaj i koja ti se od dviju mojih supruga sviđa, pa da ti je ustupim da je sebi vjenčaš kada istekne (priček).

- Nemam za to potrebe - rekao je Abdurrahman i upitao:

- Ima li gdje kakve tržnice?

- Ima trg Kajnuka' - rekao je (Sa'd).

Sutradan ujutro Abdurrahman je otišao na pijacu pa je donio sira i masla. Potom je - priča prenosilac - nastavio tako odlaziti, da bi ubrzo došao sa tragom rumenila.

"Oženi li se?", upitao (ga) je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Da - reče on.

"A koja je?", upitao je.

- Jedna ensarijka - odgovorio je.

"Koliko si dao (vjenčanog dara)?", upitao je (Vjerovjesnik).

- Zlata u težini jedne košpice (od hurme), odnosno jednu košpicu zlata.

"Priredi svadbu makar sa jednom ovcom", reče mu Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٣٤ ـ كتاب البُيُوع

١ ـ باب: مَا جَاءَ فِي قَولِ الله تعالى: ﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ...﴾ الآية

٩٨٤ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ آخَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بَيْنِي وَبَيْنَ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ، فَقَالَ سَعْدُ بْنُ الرَّبِيعِ: إِنِّي أَكْثَرُ الأَنْصَارِ مَالًا، فَأَقْسِمُ لَكَ نِصْفَ مَالِي، وَٱنْظُرْ أَيَّ زَوْجَتَيَّ هَوِيتَ نَزَلْتُ لَكَ عَنْهَا، فَإِذَا حَلَّتْ تَزَوَّجْتَهَا، قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ: لاَ حَاجَةَ لِي فِي ذٰلِكَ، هَلْ مِنْ سُوقٍ فِيهِ تِجَارَةٌ؟. قَالَ: سُوقُ قَيْنُقَاعَ، قَالَ: فَغَدَا إِلَيْهِ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ، فَأَتَى بِأَقِطٍ وَسَمْنٍ، ثُمَّ تَابَعَ الْغُدُوَّ، فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ عَلَيْهِ أَثَرُ الصُّفْرَةِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (تَزَوَّجْتَ؟). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (وَمَنْ؟). قَالَ: ٱمْرَأَةً مِنَ الأَنْصَارِ، قَالَ: (كَمْ سُقْتَ إِلَيْهَا؟). قَالَ: زِنَةَ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ، أَوْ نَوَاةً مِنْ ذَهَبٍ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (أَوْلِمْ وَلَوْ بِشَاةٍ).

2. Ono što je dozvoljeno (halal) jasno je, a ono što je zabranjeno (haram) jasno je, a između njih ima sumnjivih stvari

٢ - باب: الحَلاَلُ بَيِّنٌ وَالحَرَامُ بَيِّنٌ وَبَيْنَهُمَا مُشَبَّهَاتٌ

985. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Što je dozvoljeno (halal) jasno je, a što je zabranjeno (haram) jasno je, a između njih ima sumnjivih (nejasnih) stvari. Ko god ostavi ono što mu sliči grijehu još će odlučnije ostavljati ono što mu je jasno (zabranjeno), a ko se usudi na ono u što sumnja da je grijeh može lahko upasti u ono što je jasno (zabranjeno). Grijesi su Allahov zabran, pa ko napasa stado oko zabrana, lahko može u njega upasti."

٩٨٥ : عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الحَلاَلُ بَيِّنٌ وَالحَرَامُ بَيِّنٌ، وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَةٌ، فَمَنْ تَرَكَ مَا شُبِّهَ عَلَيْهِ مِنَ الإِثْمِ كَانَ لِمَا ٱسْتَبَانَ أَتْرَكَ، وَمَنِ ٱجْتَرَأَ عَلَى مَا يَشُكُّ فِيهِ مِنَ الإِثْمِ أَوْشَكَ أَنْ يُوَاقِعَ مَا ٱسْتَبَانَ، وَالمَعَاصِي حِمَى ٱللهِ، مَنْ يَرْتَعْ حَوْلَ الحِمَى يُوشِكْ أَنْ يُوَاقِعَهُ).

3. Objašnjenje sumnjivih stvari

٣ - باب: تَفْسِيرِ المُشَبَّهَاتِ

986. Aiša, r.a., kaže:

– Utbe ibn Ebu Vekkas, r.a., oporučio je svome bratu Sa'du ibn Ebu Vekkasu:

- Sin robinje Zem'ate je moj, pa uzmi ga!

Kada je bila godina oslobođenja (Mekke), Sa'd ibn Ebu Vekkas ga je uzeo sebi i rekao:

- On je sin mog brata koji ga je meni oporučio.

Abd ibn Zem'ate je ustao i rekao:

- On je moj brat i sin robinje moga oca i rođen je na njegovoj postelji!

Otišli su kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je Sa'd kazao:

- Allahov Poslaniče, on je sin moga brata, i on ga je meni dao.

٩٨٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كَانَ عُتْبَةُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ، عَهِدَ إِلَى أَخِيهِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ابْنَ وَلِيدَةِ زَمْعَةَ مِنِّي فَٱقْبِضْهُ، قَالَتْ: فَلَمَّا كَانَ عَامُ الفَتْحِ أَخَذَهُ سَعْدُ ابْنُ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ وَقَالَ: ابْنُ أَخِي، قَدْ عَهِدَ إِلَيَّ فِيهِ، فَقَامَ عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ فَقَالَ: أَخِي وَٱبْنُ وَلِيدَةِ أَبِي،

وُلِدَ عَلَى فِرَاشِهِ، فَتَسَاوَقَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، ابْنُ أَخِي، كَانَ قَدْ عَهِدَ إِلَيَّ فِيهِ. فَقَالَ عَبْدُ ابْنُ زَمْعَةَ: أَخِي وَٱبْنُ وَلِيدَةِ أَبِي، وُلِدَ عَلَى فِرَاشِهِ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هُوَ لَكَ يَا عَبْدُ بْنَ زَمْعَةَ). ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْوَلَدُ لِلْفِرَاش وَلِلْعَاهِرِ الحَجَرُ). ثُمَّ قَالَ لِسَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: (ٱحْتَجِبِي مِنْهُ يَا سَوْدَةُ). لِمَا رَأَى مِنْ شَبَهِهِ بِعُتْبَةَ، فَمَا رَآهَا حَتَّى لَقِيَ ٱللهَ.

A Abd ibn Zem'ate je rekao:

- On je moj brat, sin robinje moga oca i rođen je na njegovoj postelji.

"Abde, on pripada tebi!", rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i još dodao:

"Dijete pripada vlasniku postelje (onome na čijoj se postelji rodi), a bludniku pripada kamenovanje."

Kasnije je Sevdi, kćerki Zem'ate, a supruzi Vjerovjesnika, s.a.v.s., rekao:

"Sevdo, pokrivaj se od njega!", jer je vidio da je on sličan Utbi. Tako je i umro a da je nije više vidio.

٤ ـ باب: مَنْ لَمْ يَرَ الـوَسَـاوِسَ وَنَحوَهَا مِنَ المُشَبَّهَاتِ

4. O onom koji (šejtansko) došaptavanje i slično nije smatrao sumnjivim stvarima

٩٨٧ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: إِنَّ قَوْمًا قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ قَوْمًا يَأْتُونَنَا بِٱللَّحْمِ لاَ نَدْرِي: أَذَكَرُوا ٱسْمَ ٱللهِ عَلَيْهِ أَمْ لاَ؟. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (سَمُّوا ٱللهَ عَلَيْهِ وَكُلُوهُ).

987. Aiša, r.a., priča da su neki ljudi rekli:

- Allahov Poslaniče, neki ljudi donesu nam meso, a mi ne znamo jesu li oni na njega (koljući) izgovorili Božije ime ili nisu.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., (im) je rekao:

"Vi na njega proučite bismillu i jedite ga!"

٥ ـ باب: مَنْ لَمْ يُبَـالِ مِن حَيْـثُ كَسَبَ المال

5. Stjecanje imetka ne vodeći računa odakle i kako

٩٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، لاَ يُبَالِي المَرْءُ مَا أَخَذَ مِنْهُ، أَمِنَ الحَلاَلِ أَمْ مِنَ الحَرَامِ).

988. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Doći će vrijeme kada ljudi neće voditi računa da li uzimaju dozvoljeno ili nedozvoljeno."

6. Trgovina tkaninama

989. El-Bera' ibn Azib i Zejd ibn Erkam, r.a., kazuju:

– Mi smo u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., bili trgovci pa smo pitali Poslanika, s.a.v.s., za mijenjanje novca.

"Ako je to iz ruke u ruku, ne smeta, a ako je na odgodu (kredit), onda nije valjano", odgovorio je on.

٦ ـ باب: التِّجَارَةِ فِي البَزِّ

٩٨٩ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالاَ: كُنَّا تَاجِرَيْنِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، فَسَأَلْنَا رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ عَنِ الصَّرْفِ؟ فَقَالَ: (إِنْ كَانَ يَدًا بِيَدٍ فَلاَ بَأْسَ، وَإِنْ كَانَ نَسَاءً فَلاَ يَصْلُحُ).

7. Izlazak zarad trgovine

990. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

– Zatražio sam prijem kod Omera ibn Hattaba, r.a., pa mi nije dozvoljeno, jer je Omer bio zauzet, i ja sam se vratio. Kada je Omer završio posao, rekao je:

- Zar nisam čuo glas Abdullaha ibn Kajsa (Ebu Musaa)? Dozvolite mu da uđe!

- Već je otišao - rekli su (Omeru, r.a.).

Omer me je potom pozvao, a ja sam rekao:

- Tako nam je naređeno (da se vratimo, ako nam se ne dozvoli ulazak).

- Donesi mi za to dokaz! - rekao je on.

Ja sam otišao gdje se sastaju ensarije i zatražio od njih da mi to potvrde.

- To će ti - rekli su oni - posvjedočiti samo Ebu Seid el-Hudri.

Tako sam ja došao sa Ebu Seidom kod Omera i Omer (iznenađeno) reče:

- Kako je meni ostala nepoznata ta Poslanikova, s.a.v.s., naredba?! Zabavilo me je sklapanje poslova po trgovištima - odlaženje na pijace rade trgovine!

٧ ـ باب: الخُرُوجِ فِي التِّجَارَةِ

٩٩٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: ٱسْتَأْذَنْتُ عَلَى عُمَرَ ٱبْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي، وَكَأَنَّهُ كَانَ مَشْغُولاً، فَرَجَعْتُ فَفَرَغَ عُمَرُ فَقَالَ: أَلَمْ أَسْمَعْ صَوْتَ عَبْدِ ٱللَّهِ بْنِ قَيْسٍ، ٱئْذَنُوا لَهُ. قِيلَ: قَدْ رَجَعَ، فَدَعَانِي، فَقُلْتُ: كُنَّا نُؤْمَرُ بِذٰلِكَ. فَقَالَ: تَأْتِينِي عَلَى ذٰلِكَ بِالْبَيِّنَةِ، فَٱنْطَلَقْتُ إِلَى مَجْلِسِ الأَنْصَارِ فَسَأَلْتُهُمْ، فَقَالُوا: لاَ يَشْهَدُ لَكَ عَلَى هٰذَا إِلاَّ أَصْغَرُنَا أَبُو سَعِيدٍ الخُدْرِيُّ، فَذَهَبْتُ بِأَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ، فَقَالَ عُمَرُ: أَخَفِيَ هٰذَا عَلَيَّ مِنْ أَمْرِ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ؟ أَلْهَانِي الصَّفْقُ بِالأَسْوَاقِ. يَعْنِي الخُرُوجَ إِلَى التِّجَارَةِ.

8. Povećanje opskrbe

991. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٨ ـ باب: مَنْ أَحَبَّ الْبَسْطَ فِي الرِّزْقِ

٩٩١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، أَوْ يُنْسَأَ

لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ).

"Koga raduje da mu se njegova opskrba poveća ili da mu se njegov život produlji, neka obilazi svoju rodbinu!"

٩ - باب: شِرَاءِ النَّبِيِّ ﷺ بِالنَّسِيئَةِ

9. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., kupovina na veresiju (kredit)

٩٩٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ مَشَى إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِخُبْزِ شَعِيرٍ، وَإِهَالَةٍ سَنِخَةٍ، وَلَقَدْ رَهَنَ النَّبِيُّ ﷺ دِرْعًا لَهُ بِالْمَدِينَةِ عِنْدَ يَهُودِيٍّ، وَأَخَذَ مِنْهُ شَعِيرًا لِأَهْلِهِ، وَلَقَدْ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (مَا أَمْسَى عِنْدَ آلِ مُحَمَّدٍ ﷺ صَاعُ بُرٍّ، وَلاَ صَاعُ حَبٍّ، وَإِنَّ عِنْدَهُ لَتِسْعَ نِسْوَةٍ).

992. Enes, r.a., priča da je jednom, kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio založio svoj oklop kod jednog Jevreja u Medini da bi od njega uzeo ječam za svoje ukućane, otišao kod njega i odnio mu ječmen hljeb i užeglo maslo. Tada ga je čuo kako kaže:

"Kod ukućana Muhammedovih, s.a.v.s., nije omrknuo ni *sa'* (3,33 kg) pšenice, niti *sa'* drugog žita, a imao je devet supruga (o kojima se brinuo)."

١٠ - باب: كَسْبِ الرَّجُلِ وَعَمَلِهِ بِيَدِهِ

10. Čovjekova zarada i fizički rad

٩٩٣ : عَنِ الْمِقْدَامِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ، خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ ٱللهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ).

993. Mikdam, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Niko nikada neće jesti hranu bolju od one koju je svojim rukama zaradio. Zaista je Božiji poslanik Davud, a.s., jeo samo ono što je zaradio svojim rukama!"

١١ - باب: السُّهُولَةِ وَالسَّمَاحَةِ فِي الشِّرَاءِ وَالْبَيْعِ

11. Prijaznost i blagost pri kupovanju i prodavanju

٩٩٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (رَحِمَ ٱللهُ رَجُلًا، سَمْحًا إِذَا بَاعَ، وَإِذَا ٱشْتَرَى، وَإِذَا ٱقْتَضَى).

994. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah se smilovao čovjeku koji je blag kada prodaje, kada kupuje i kada potražuje nazad svoj novac."

١٢ - باب: مَنْ أَنْظَرَ مُوسِراً

12. Davanje vremena za plaćanje imućnom

٩٩٥ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَلَقَّتِ الْمَلاَئِكَةُ رُوحَ رَجُلٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، قَالُوا: أَعَمِلْتَ

995. Huzejfe, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

مِنَ الخَيْرِ شَيْئًا؟ . قَالَ: كُنْتُ آمُرُ فِتْيَانِي أَنْ يُنْظِرُوا المُعْسِرَ وَيَتَجَاوَزُوا عَنِ المُوسِرِ، فَتَجَاوَزَ ٱللهُ عَنْهُ).

"Meleki su primili dušu jednog čovjeka od naroda koji je bio prije vas i upitali:

- Da li si uradio kakvo dobro?

- Naređivao sam svojim momcima da imućnog pričekaju kod plaćanja, a siromašnog oslobode, pa je i njega Allah oslobodio."

١٣ - باب: إِذَا بَيَّنَ البَيِّعَانِ وَلَم يَكتُمَا وَنَصَحَا

13. Neprikrivanje nedostataka i iskrenost (u kupoprodaji)

٩٩٦ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الْبَيِّعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا، أَوْ قَالَ: حَتَّى يَتَفَرَّقَا، فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا، وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مُحِقَتْ بَرَكَةُ بَيْعِهِمَا).

996. Hakim ibn Hizam, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kupoprodavci imaju pravo izbora (da prihvate ili ne prihvate kupoprodaju) dok se nisu rastavili", ili je rekao: "dok se ne rastave"; pa ako su bili iskreni i međusobno sve razjasnili, bit će obojici napredak u njihovoj kupoprodaji, a ako su nešto jedan drugom sakrili i slagali, umanjit će im se napredak u njihovoj kupoprodaji."

١٤ - باب: بَيْعِ الخِلْطِ مِنَ التَّمْرِ

14. Prodaja pomiješanih datula

٩٩٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُرْزَقُ تَمْرَ الجَمْعِ، وَهُوَ الْخِلْطُ مِنَ التَّمْرِ، وَكُنَّا نَبِيعُ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ، وَلاَ دِرْهَمَيْنِ بِدِرْهَمٍ).

997. Ebu Seid, r.a., kaže:

– Mi smo se opskrbljivali sakupljenim datulama (iz društvenog skladišta), a to je bila mješavina raznih vrsta datula, i prodavali smo dva *sa'a* za jedan *sa'* (bolje vrste). Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Nema dva sa'a za jedan, niti dva dirhema za jedan dirhem!"

١٥ - باب: مُوكِلِ الرِّبَا

15. (Grijeh) onoga ko plaća kamatu

٩٩٨ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ أَبِي ٱشْتَرَى عَبْدًا حَجَّامًا فَأَمَرَ بِمَحَاجِمِهِ فَكُسِرَتْ، فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ، وَثَمَنِ ٱلدَّمِ، وَنَهَى عَنِ الْوَاشِمَةِ وَالمَوْشُومَةِ،

998. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže:

– Vidio sam kada je moj otac kupio roba koji se bavio puštanjem krvi pa

onda naredio da se pribor kojim to radi polomi. Upitao sam ga (zašto je to uradio), a on reče:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio uzimanje naknade za psa i za krv, zabranio je tetoviranje - tetovirki i tetoviranoj te kamatu - kako uzimanje tako i davanje, a slikara je prokleo.

16. Allah uništava kamatu, a uvećava sadake

999. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s, kako kaže:

“Zaklinjanje doprinosi prodaji robe, a smanjuje (Allahov) bereket.”

17. Spominjanje kovača i talitelja željeza

1000. Habbab, r.a., priča:

– U predislamsko doba bio sam kovač i imao sam kod Asa ibn Vaila svoje potraživanje pa sam otišao kod njega da to naplatim.

- Neću ti ga dati - rekao je on - sve dok ne napustiš Muhammedovu vjeru.

- Neću je napustiti dok te Allah ne usmrti i ne budeš proživljen! - rekao sam.

- Pa ostavi me dok umrem i budem oživljen! Tada će mi biti dato imetka i djece pa ću ti isplatiti! - rekao je on.

Potom je objavljeno: *Vidje li onoga koji u dokaze Naše ne vjeruje i govori: “Zasigurno će mi biti dati imetak i djeca?” Zna li on tajnu (gajb) ili je od Milostivog uzeo obećanje?!* (Merjem, 77.-78.)

١٦ - باب: يَمْحَقُ اللهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ

٩٩٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (الحَلِفُ مُنَفِّقَةٌ لِلسِّلْعَةِ، مُمْحِقَةٌ لِلْبَرَكَةِ).

١٧ - باب: ذِكْرِ الْقَيْنِ وَالحَدَّادِ

١٠٠٠ : عَنْ خَبَّابٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ قَيْنًا فِي الجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ لِي عَلَى الْعَاصِ بْنِ وَائِلٍ دَيْنٌ، فَأَتَيْتُهُ أَتَقَاضَاهُ، قَالَ: لاَ أُعْطِيكَ حَتَّى تَكْفُرَ بِمُحَمَّدٍ ﷺ. فَقُلْتُ: لاَ أَكْفُرُ حَتَّى يُمِيتَكَ ٱللهُ ثُمَّ تُبْعَثَ. قَالَ: دَعْنِي حَتَّى أَمُوتَ وَأُبْعَثَ، فَسَأُوتَى مَالًا وَوَلَدًا فَأَقْضِيَكَ. فَنَزَلَتْ: ﴿أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا. أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ ٱتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا﴾.

18. Spominjanje krojača

1001. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Jedan krojač pozvao je Allahova Poslanika, s.a.v.s., na jelo koje je za njega pripremio. Sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., otišao sam i ja na to jelo. Pred Allahova Poslanika, s.a.v.s., (domaćin) je primakao hljeb i čorbu u kojoj je bilo bundeve (tikve) i komadića mesa. Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako traži bundevu po stranama zdjele. Od tada sam stalno volio bundevu - kaže Enes.

١٨ - باب: ذِكْرِ الخَيَّاطِ

١٠٠١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ خَيَّاطًا دَعَا رَسُولَ ٱللهِ لِطَعَامٍ صَنَعَهُ، قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: فَذَهَبْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ إِلَى ذٰلِكَ الطَّعَامِ، فَقَرَّبَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ خُبْزًا وَمَرَقًا، فِيهِ دُبَّاءٌ وَقَدِيدٌ، فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَتَتَبَّعُ ٱلدُّبَّاءَ مِنْ حَوَالِي القَصْعَةِ، قَالَ: فَلَمْ أَزَلْ أُحِبُّ ٱلدُّبَّاءَ مِنْ يَوْمِئِذٍ.

19. Kupovina jahaćih životinja i magaraca

1002. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Kad sam bio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u jednom vojnom pohodu deva mi je bila iscrpljena i usporavala me. Prišao mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i rekao:

“(Jesi li to ti), Džabire!”

- Da - rekao sam.

“Šta je s tobom?”, upitao je.

- Deva mi je iscrpljena i spora pa sam izostao - odgovorio sam.

On je sjahao, potakao moju devu savijenom ručkom svoga štapa i rekao: “Jaši!”

Kad sam je poslije toga uzjahao išla je tako brzo da sam je morao zadržavati da ne preteknem Allahova Poslanika, s.a.v.s.

“Jesi li oženjen”, upitao je on.

- Da - odgovorio sam.

“Djevojkom ili udovicom?”, upitao je.

- Udovicom - kazao sam.

“A što se nisi oženio djevojkom pa da se možete međusobno zabavljati”, upitao je on.

Odgovorio sam:

١٩ - باب: شِراءِ الدَّوَابِ وَالحَمِيرِ

١٠٠٢ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَزَاةٍ، فَأَبْطَأَ بِي جَمَلِي وَأَعْيَا، فَأَتَى عَلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: (جَابِرٌ؟). فَقُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (مَا شَأْنُكَ؟). قُلْتُ: أَبْطَأَ عَلَيَّ جَمَلِي وَأَعْيَا فَتَخَلَّفْتُ، فَنَزَلَ يَحْجُنُهُ بِمِحْجَنِهِ، ثُمَّ قَالَ: (ٱرْكَبْ). فَرَكِبْتُ، فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ أَكُفُّهُ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، قَالَ: (تَزَوَّجْتَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (بِكْرًا أَمْ ثَيِّبًا؟). قُلْتُ: بَلْ ثَيِّبًا، قَالَ: (أَفَلَا جَارِيَةً تُلَاعِبُهَا وَتُلَاعِبُكَ؟). قُلْتُ: إِنَّ لِي أَخَوَاتٍ، فَأَحْبَبْتُ أَنْ أَتَزَوَّجَ ٱمْرَأَةً تَجْمَعُهُنَّ وَتَمْشُطُهُنَّ، وَتَقُومُ عَلَيْهِنَّ،

- Imam (male) sestre, pa sam želio vjenčati ženu koja će ih okupljati, češljati i bdjeti nad njima.

"Ti ćeš se vratiti (kući) pa kada stigneš, dobro se prihvati žene (možda ćeš dobiti pametna sina)!", rekao je on a zatim upitao:

"Hoćeš li prodati svoju devu?"

- Hoću - odgovorio sam, pa ju je kupio od mene za jednu oku (zlata).

Ja sam stigao ujutro a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio već prije mene stigao tako da sam ga, kad smo došli u džamiju, zatekao na vratima.

"Jesi li to sada stigao?", upitao je.

- Da - rekao sam.

"Ostavi devu pa uđi i klanjaj dva rekata!", rekao je.

Ušao sam i klanjao, a on je naredio Bilalu da mi izmjeri oku (zlata)! Bilal je to uradio nabacivši (malo) da vaga pretegne.

Nakon toga sam pošao i bio se već udaljio kad on reče:

"Zovi(te) mi Džabira!"

- Sad će mi vratiti devu - pomislio sam - a ništa mi nije bilo mrže od nje.

"Uzmi svoju devu, a tvoja je i novčana protuvrijednost (koju si za nju primio)", rekao je.

قَالَ: (أَمَّا إِنَّكَ قَادِمٌ، فَإِذَا قَدِمْتَ فَالْكَيْسَ الْكَيْسَ). ثُمَّ قَالَ: (أَتَبِيعُ جَمَلَكَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، فَاشْتَرَاهُ مِنِّي بِأُوقِيَّةٍ، ثُمَّ قَدِمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَبْلِي، وَقَدِمْتُ بِالْغَدَاةِ، فَجِئْنَا إِلَى المَسْجِدِ فَوَجَدْتُهُ عَلَى بَابِ المَسْجِدِ، قَالَ: (الآنَ قَدِمْتَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (فَدَعْ جَمَلَكَ، فَٱدْخُلْ، فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ). فَدَخَلْتُ فَصَلَّيْتُ، فَأَمَرَ بِلاَلاً أَنْ يَزِنَ لِي أُوقِيَّةً، فَوَزَنَ لِي بِلاَلٌ فَأَرْجَحَ فِي الْمِيزَانِ، فَٱنْطَلَقْتُ حَتَّى وَلَّيْتُ، فَقَالَ: (ٱدْعُ لِي جَابِرًا). قُلْتُ: الآنَ يَرُدُّ عَلَيَّ الجَمَلَ، وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْهُ، قَالَ: (خُذْ جَمَلَكَ وَلَكَ ثَمَنُهُ).

20. O kupovini deva pod mahanom

٢٠ - باب: شِرَاءِ الإِبِلِ الهِيمِ

1003. Abdullah ibn Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je od jednog čovjeka kupio deve koje su patile od žeđomore. Ortak toga čovjeka, koji je bio suvlasnik deva, (kasnije) je došao kod Ibn Omera i rekao:

- Moj ortak je tebi prodao deve pod mahanom, a nije ti to rekao.

- Goni ih! - rekao je Ibn Omer.

١٠٠٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ ٱشْتَرَى إِبِلًا هِيماً مِنْ رَجُلٍ وَلَهُ فِيهَا شَرِيكٌ، فَجاءَ شَرِيكُهُ إِلى ابْنِ عُمَرَ، فَقَالَ لَهُ: إِنَّ شَرِيكِي بَاعَكَ إِبِلًا هِيمًا وَلَمْ يَعْرِفْكَ. قَالَ: فَٱسْتَقْهَا، قَالَ: فَلَمَّا ذَهَبَ يَسْتَاقُهَا، فَقَالَ: دَعْهَا، رَضِينَا بِقَضَاءِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: (لاَ عَدْوَى).

I kada je ovaj htio da ih potjera, Ibn Omer reče:

- Ostavi ih! Moramo biti zadovoljni odredbom Allahova Poslanika, s.a.v.s.: "Ni zaraza se ne može prenijeti bez Allahova dopuštenja!"

٢١ ـ باب: ذِكْرِ الحَجَّامِ

21. O onome ko pušta krv

١٠٠٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حَجَمَ أَبُو طَيْبَةَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَأَمَرَ لَهُ بِصَاعٍ مِنْ تَمْرٍ، وَأَمَرَ أَهْلَهُ أَنْ يُخَفِّفُوا مِنْ خَرَاجِهِ.

1004. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Ebu Tajbe je pustio krv (hidžame) Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on mu je darovao jednu mjericu datula, a njegovom gospodaru naredio da mu smanji (olakša) porez.

١٠٠٥ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: ٱحْتَجَمَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَعْطَى الَّذِي حَجَمَهُ، وَلَوْ كَانَ حَرَامًا لَمْ يُعْطِهِ.

1005. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao sebi pustiti krv pa je onome koji mu je to uradio platio, a da je to zabranjeno, ne bi mu platio.

٢٢ ـ باب: التِّجَارَةِ فِيما يُكْرَهُ كَسْبُه

22. O trgovini robom od koje je zarada pokuđena

١٠٠٦ : عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهَا ٱشْتَرَتْ نُمْرُقَةً فِيهَا تَصَاوِيرُ، فَلَمَّا رَآهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَامَ عَلَى الْبَابِ فَلَمْ يَدْخُلْهُ، قَالَتْ فَعَرَفْتُ فِي وَجْهِهِ الْكَرَاهَةَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَتُوبُ إِلَى ٱللهِ وَإِلَى رَسُولِهِ ﷺ، مَاذَا أَذْنَبْتُ؟. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَا بَالُ هٰذِهِ النُّمْرُقَةِ؟). قُلْتُ: ٱشْتَرَيْتُهَا لَكَ لِتَقْعُدَ عَلَيْهَا وَتَوَسَّدَهَا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ أَصْحَابَ هٰذِهِ الصُّوَرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعَذَّبُونَ، فَيُقَالُ لَهُمْ: أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ). وَقَالَ: (إِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الصُّوَرُ لاَ تَدْخُلُهُ الْمَلاَئِكَةُ).

1006. Aiša, majka pravovjernih, r.a., kaže da je kupila jedan jastučić na kome je bilo slika. Kada ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio stao je na vratima ne ušavši unutra.

Na licu sam mu primijetila ljutnju - priča ona - pa sam rekla:

- Allahov Poslaniče, obraćam se za oprost Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s. Šta sam to zgriješila?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Šta će ti taj jastučić?"

- Kupila sam ga tebi - rekla sam - da na njemu sjediš i pod glavu ga mećeš!

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Zaista će vlasnici ovih slika biti mučeni na Sudnjem danu, a onda će im se reći: Oživite to što ste napravili!"

I rekao je: "U sobu u kojoj ima slika, meleki ne ulaze."

٢٣ - باب: إِذَا اشْتَرَى شَيْئاً فَوَهَبَ مِن سَاعَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَتفرَّقا

١٠٠٧ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَكُنْتُ عَلَى بَكْرٍ صَعْبٍ لِعُمَرَ، فَكَانَ يَغْلِبُنِي فَيَتَقَدَّمُ أَمَامَ الْقَوْمِ، فَيَزْجُرُهُ عُمَرُ وَيَرُدُّهُ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ، فَيَزْجُرُهُ عُمَرُ وَيَرُدُّهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِعُمَرَ: (بِعْنِيهِ). قَالَ: هُوَ لَكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (بِعْنِيهِ). فَبَاعَهُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هُوَ لَكَ يَا عَبْدَ ٱللهِ بْنَ عُمَرَ، تَصْنَعُ بِهِ مَا شِئْتَ).

23. Kupovina i poklon kupljenoga drugome u prisustvu onoga ko je to prodao

1007. Ibn Omer, r.a., priča:

Kad smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bili na jednom putovanju ja sam jahao na jednom jogunastom Omerovom (očevom) devcu. Pošto nisam mogao njime vladati istrkivao bi ispred ostalih pa bi ga Omer (moj otac) grdio i vraćao nazad. I to se ponavljalo (više puta), da bi potom Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao Omeru:

"Prodaj mi ga!"

- Tvoj je, Allahov Poslaniče - rekao je on.

Tako ga je (moj otac) prodao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji nakon toga reče:

"Tvoj je, o Abdullahu, sine Omerov, radi sa njim šta hoćeš."

٢٤ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ الخِدَاعِ فِي الْبَيْعِ

١٠٠٨ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلًا ذَكَرَ لِلنَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ يُخْدَعُ فِي الْبُيُوعِ، فَقَالَ: (إِذَا بَايَعْتَ فَقُلْ: لاَ خِلاَبَةَ).

24. Osuda varanja u kupoprodaji

1008. Ibn Omer, r.a., priča da je jedan čovjek rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s., da on u trgovini zna biti prevaren pa mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prilikom kupoprodaje kaži: Nema varanja."

٢٥ - باب: مَا ذُكِرَ فِي الأَسْوَاقِ

١٠٠٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنها قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يَغْزُو جَيْشٌ

25. O civilima koji se nađu među vojskom

1009. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

الْكَعْبَةَ، فَإِذَا كَانُوا بِبَيْدَاءَ مِنَ الأَرْضِ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ). قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، كَيْفَ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، وَفِيهِمْ أَسْوَاقُهُمْ، وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ؟. قَالَ: (يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ).

"Na Kabu će poći jedna vojska, ali će, kada se nađu u jednoj pustinji, u zemlju propasti i prvi i posljednji među njima!"

Aiša kaže:

- Allahov Poslaniče - kazala sam - kako da svi stradaju kada među njima ima ljudi koji rade u trgovini (civila) i onih koji ih ne podržavaju?

"Propast će i prvi i posljednji od njih, a zatim će biti oživljeni prema svojim namjerama" - odgovorio je on.

١٠١٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ فِي السُّوقِ، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَٱلْتَفَتَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ: إِنَّمَا دَعَوْتُ هٰذَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (سَمُّوا بِٱسْمِي، وَلاَ تَكَنَّوْا بِكُنْيَتِي).

1010. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (jednom prilikom) bio u čaršiji i da je neko viknuo:

- O Ebu Kasime!

Kada se Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo, čovjek reče:

- Zvao sam ovoga.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nadijevajte moje ime, ali ne zovite nikoga mojim nadimkom!"

١٠١١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ٱلدَّوْسِيِّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فِي طَائِفَةٍ مِنَ النَّهَارِ، لاَ يُكَلِّمُنِي وَلاَ أُكَلِّمُهُ، حَتَّى أَتَى سُوقَ بَنِي قَيْنُقَاعَ، فَجَلَسَ بِفِنَاءِ بَيْتِ فَاطِمَةَ، فَقَالَ: (أَثَمَّ لُكَعُ، أَثَمَّ لُكَعُ؟). فَحَبَسَتْهُ شَيْئًا، فَظَنَنْتُ أَنَّهَا تُلْبِسُهُ سِخَابًا أَوْ تُغَسِّلُه، فَجَاءَ يَشْتَدُّ حَتَّى عَانَقَهُ وَقَبَّلَهُ، وَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَحِبَّهُ وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُ).

1011. Ebu Hurejre ed-Devsi, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao u neko doba dana. Nije mi ništa govorio a ni ja njemu nisam ništa govorio. Kada je došao na trg (plemena) Benu Kajnuka', sjeo je u dvorištu Fatimine kuće i rekao:

"Je li tamo mališan? Je li tamo mališan (Hasan)?"

Ona ga je nešto zadržala, i ja sam mislio da mu oblači ljepšu košulju ili da ga kupa. Potom je (dječak) dotrčao i on ga je zagrlio i poljubio, rekavši:

"Allahu moj, voli ga i voli onoga ko njega voli!"

١٠١٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُمْ كَانُوا يَشْتَرُونَ طَعَاماً مِنَ الرُّكْبَانِ

1012. Ibn Omer, r.a., priča da su oni u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., kupovali hranu (u predgrađu) od karavandžija pa je on poslao nekoga ko će ih spriječiti da je prodaju tu gdje su je kupili (i natjerati ih) da je prenesu na mjesto gdje se hrana i prodaje.

Ibn Omer, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da se hrana prodaje čim je neko kupi, sve dok je izmjerenu ne preuzme.

عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ، فَيَبْعَثُ إِلَيْهِمْ مَنْ يَمْنَعُهُمْ أَنْ يَبِيعُوهُ حَيْثُ ٱشْتَرَوْهُ، حَتَّى يَنْقُلُوه حَيْثُ يُبَاعُ الطَّعَامُ. وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُبَاعَ الطَّعَامُ إِذَا ٱشْتَرَاهُ حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ.

26. Pokuđenost galame na pijaci

٢٦ - باب: كَرَاهِيَةِ السَّخَبِ فِي السُّوقِ

1013. Abdullah ibn Amr ibn As, r.a., je bio upitan o svojstvu Allahova Poslanika, s.a.v.s., spomenutom u Tevratu, pa je rekao:

- On je, tako mi Allaha, u Tevratu opisan sa nekim svojim svojstvima iz Kur'ana, naprimjer: *O Vjerovjesniče, Mi smo te poslali kao svjedoka, kao donosioca radosne vijesti i kao opominjača* (El-Ahzab, 45.) te kao zaklon ljudima koji se nisu školovali. Ti si Moj rob i Moj poslanik. Dao sam ti ime Mutevekkil (onaj koji se uzda u Allaha), koji nema grubosti ni osorosti, koji ne galami po vašarima (trgovima), niti na zlo uzvraća zlim, nego je ljubazan i prašta. Allah ga neće uzeti sve dok ne ispravi iskrivljenu vjeru i dok (ljudi) ne budu govorili: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha) - riječi kojima će otvoriti slijepe oči, gluhe uši i učahurena srca.

١٠١٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ العَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ صِفَةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي التَّوْرَاةِ، قَالَ: أَجَلْ، وَٱللهِ إِنَّهُ لَمَوْصُوفٌ فِي التَّوْرَاةِ بِبَعْضِ صِفَتِهِ فِي الْقُرْآنِ: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا﴾. وَحِرْزًا لِلأُمِّيِّينَ، أَنْتَ عَبْدِي وَرَسُولِي، سَمَّيْتُكَ الْمُتَوَكِّلَ، لَيْسَ بِفَظٍّ وَلاَ غَلِيظٍ، وَلاَ سَخَّابٍ فِي الأَسْوَاقِ، وَلاَ يَدْفَعُ بِالسَّيِّئَةِ السَّيِّئَةَ، وَلٰكِنْ يَعْفُو وَيَغْفِرُ، وَلَنْ يَقْبِضَهُ ٱللهُ حَتَّى يُقِيمَ بِهِ الْمِلَّةَ الْعَوْجَاءَ، بِأَنْ يَقُولُوا: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، وَيَفْتَحُ بِهَا أَعْيُنًا عُمْيًا، وَآذَانًا صُمًّا، وَقُلُوبًا غُلْفًا.

27. Vaganje je obaveza onoga koji prodaje

٢٧ - باب: الْكَيْلِ عَلَى الْبَائِعِ وَالْمُعْطِي

1014. Džabir, r.a., kaže:

– Preselio je na ahiret Abdullah ibn Amr ibn Haram (Džabirov otac), r.a., a imao je duga, pa sam zamolio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da posreduje kod njegovih vjerovnika da snize štogod od njegovog duga. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je to od njih tražio, ali oni na to nisu pristali. Tada mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Idi i razvrstaj svoje datule na vrste: posebno bolje, a posebno slabije i onda pošalji po mene!"

To sam uradio, zatim sam poslao po Vjerovjesnika, s.a.v.s., i on je došao, sjeo poviše njih ili između njih, a zatim rekao:

"Mjeri ljudima!"

Ja sam mjerio dok nisam ispunio ono što im je pripadalo a moje su datule ostale kao da se od njih nije ništa umanjilo.

١٠١٤ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: تُوُفِّيَ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ حَرَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ، فَٱسْتَعَنْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَلَى غُرَمَائِهِ أَنْ يَضَعُوا مِنْ دَيْنِهِ، فَطَلَبَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْهِمْ فَلَمْ يَفْعَلُوا، فَقَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (ٱذْهَبْ فَصَنِّفْ تَمْرَكَ أَصْنَافًا، الْعَجْوَةَ عَلَى حِدَةٍ، وَعَذْقَ زَيْدٍ عَلَى حِدَةٍ، ثُمَّ أَرْسِلْ إِلَيَّ). فَفَعَلْتُ، ثُمَّ أَرْسَلْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَجَلَسَ عَلَى أَعْلاَهُ أَوْ فِي وَسَطِهِ، ثُمَّ قَالَ: (كِلْ لِلْقَوْمِ). فَكِلْتُهُمْ حَتَّى أَوْفَيْتُهُمُ الَّذِي لَهُمْ وَبَقِيَ تَمْرِي كَأَنَّهُ لَمْ يَنْقُصْ مِنْهُ شَيْءٌ.

28. Šta je poželjno prilikom mjerenja

٢٨ - باب: مَا يُسْتَحَبُّ مِنَ الْكَيْلِ

1015. Mikdam ibn Madijekrib, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Mjerite svoju hranu, pa će vam biti berićetna."

١٠١٥ : عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِ يكَرِبَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كِيلُوا طَعَامَكُمْ يُبَارَكْ لَكُمْ).

29. Bereket Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., mjera (*sa'a* i *mudda*)

٢٩ - باب: بَرَكَةِ صَاعِ النَّبِيِّ ﷺ وَمُدِّهِ

1016. Abdullah ibn Zejd, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

١٠١٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ زَيْدٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (أَنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَدَعَا لَهَا، وَحَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ

"Ibrahim, a.s., je Mekku učinio zabranjenom (svetom) i molio (Allaha) za nju, a ja sam Medinu učinio svetom onako kao što je Ibrahim, a.s., učinio svetom Mekku i molio sam za nju; za njezine (mjere) *mudd* i *sa'*, kao što je Ibrahim, a.s., molio za Mekku."

كَمَا حَرَّمَ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ، وَدَعَوْتُ لَهَا فِي مُدِّهَا وَصَاعِهَا مِثْلَ مَا دَعَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ لِمَكَّةَ).

30. Preprodaja hrane prije preuzimanja od osobe koja prodaje

٣٠ - باب: مَا يُذْكَرُ فِي بَيْعِ الطَّعَامِ وَالحُكْرَةِ

1017. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam da su u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., šibali one koji su kupovali hranu đuture i prodavali je prije nego što bi je preuzeli.

١٠١٧ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: رَأَيْتُ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ الطَّعَامَ مُجَازَفَةً، يُضْرَبُونَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَنْ يَبِيعُوهُ حَتَّى يُؤْوُوهُ إِلَى رِحَالِهِمْ.

1018. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da neko preproda hranu prije nego što je preuzme od prodavca. Tada je neko upitao Ibn Abbasa:

- Kako to?

- To znači, zabranjeno je platiti robu pa, ne preuzevši je od prodavca, prodati je sljedećem kupcu (po višoj cijeni) - odgovorio je on.

١٠١٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى أَنْ يَبِيعَ الرَّجُلُ طَعَامًا حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ. قِيلَ لاِبْنِ عَبَّاسٍ: كَيْفَ ذَاكَ؟. قَالَ: ذَاكَ دَرَاهِمُ بِدَرَاهِمَ، وَالطَّعَامُ مُرْجأً.

1019. Omer ibn Hattab, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kupiti zlato pa, ne preuzevši ga od prodavca, prodati ga trećem licu (po većoj cijeni), predstavlja jedan vid kamate, a isti je slučaj i sa pšenicom, hurmama i ječmom."

١٠١٩ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: يُخْبِرُ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (ٱلذَّهَبُ بِٱلذَّهَبِ رِبًا إِلاَّ هَاءَ وَهَاءَ، وَالبُرُّ بِالبُرِّ رِبًا إِلاَّ هَاءَ وَهَاءَ، وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ رِباً إِلَّاهَاءَ وَهَاءَ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ رِبًا إِلاَّ هَاءَ وَهَاءَ).

31. Ne nameći se na kupoprodaju svoga brata, i nemoj nuditi cijenu na njegovu cijenu ako on to ne dozvoli ili odustane od (kupoprodaje)!

٣١ - باب: «لا يَبِعْ عَلَى بَيْعِ أَخِيهِ ولا يَسُمْ» عَلَى سَوْمِ أَخِيهِ

حَتَّى يَأْذَنَ لَهُ أَوْ يَتْرُكَ

1020. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je da stanovnik nekoga mjesta prodaje brata, da zaprosi ženu koju prosi njegov brat te da žena traži razvod svoje sestre da bi ona zauzela njeno mjesto.

لِبَادٍ، ١٠٢٠ وَلاَ تَنَاجَشُوا، وَلاَ يَبِيعَ ٱلرَّجُلُ عَلَى بَيْعِ أَخِيهِ، وَلاَ يَخْطُبُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، وَلاَ تَسْأَلُ الْمَرْأَةُ طَلاَقَ أُخْتِهَا لِتَكْفَأَ مَا فِي إِنَائِهَا).

32. Prodaja licitacijom

٣٢ - باب: بَيْعِ الْمُزَايَدَةِ

1021. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je jedan čovjek dao da se, kada on umre, njegov rob oslobodi. Kasnije je, međutim, tome čovjeku zatrebalo novca, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uzeo njegovog roba i rekao:

“Ko će ga od mene kupiti?”

Kupio ga je Numan ibn Abdullah za toliko i toliko i Poslanik, s.a.v.s., mu je predao roba.

١٠٢١ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَجُلًا أَعْتَقَ غُلاَمًا لَهُ عَنْ دُبُرٍ، فَٱحْتَاجَ، فَأَخَذَهُ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ : (مَنْ يَشْتَرِيهِ مِنِّي؟). فَٱشْتَرَاهُ نُعَيمُ بْنُ عَبْدِ ٱللهِ بِكَذَا وَكَذَا، فَدَفَعَهُ إِلَيْهِ.

33. Prodaja nesigurnog (garer) i poprodaja mladunčeta u steonoj životinji

٣٣ - باب: بَيْعِ الْغَرَرِ وَحَبَلِ الحَبَلَةِ

1022. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio kupoprodaju začetog mladunčeta u steonoj životinji. Predislamski Arapi bavili su se tom trgovinom: čovjek bi unaprijed kupovao za klanje mladunče što će ga oteliti deva i što će oteliti ona koja je još u njezinom trbuhu (trgovina teletom od tek začetog teleta).

١٠٢٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنْ بَيْعِ حَبَلِ الحَبَلَةِ، وَكَانَ بَيْعًا يَتَبَايَعُهُ أَهْلُ

الجَاهِلِيَّةِ: كَانَ الرَّجُلُ يَبْتَاعُ الجَزُورَ إِلَى أَنْ تُنْتَجَ النَّاقَةُ، ثُمَّ تُنْتَجُ الَّتِي فِي بَطْنِهَا.

34. Prodavaču je zabranjeno da za duži period ne muze deve, krave, ovce i ostalu stoku (kako bi prevarom za njih uzeo veću cijenu)

٣٤ - باب: النَّهْيِ لِلْبَائِعِ أَنْ لَا يُحَفِّلَ الإِبِلَ وَالْبَقَرَ وَالْغَنَمَ

١٠٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنِ ٱشْتَرَى ... صَاعٌ مِنْ تَمْرٍ).

1023. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj ko kupi ovcu koja duže vremena nije mužena, ima pravo odabrati od dvoga ono što je bolje za njega: ako je sa njom zadovoljan, da je zadrži, a ako mu se ne svidi, da je vrati,

35. Prodaja roba bludnika

٣٥ - باب: بَيْعِ الْعَبْدِ الزَّانِي

١٠٢٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا زَنَتِ الأَمَةُ فَتَبَيَّنَ زِنَاهَا فَلْيَجْلِدْهَا وَلاَ يُثَرِّبْ، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَلْيَجْلِدْهَا وَلاَ يُثَرِّبْ، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ الثَّالِثَةَ فَلْيَبِعْهَا وَلَوْ بِحَبْلٍ مِنْ شَعَرٍ).

1024. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada robinja počini blud i to bude jasno dokazano, neka je njen vlasnik išiba, a nakon toga nema prava da je kori. Ako opet počini blud, neka je opet išiba, ali nakon toga neka je ne kori, pa ako učini blud i treći put, neka je proda, pa makar za kakvo uže od lijane!"

36. Da li sjedilac u nekom mjestu može prodati robu nomada bez zarade i da li mu u tome može pomagati ili ga savjetovati?

٣٦ - باب: هَل يَبِيعُ حَاضِر لِبَادٍ بِغَيْرِ أَجْرٍ؟ وَهَلْ يُعِينُهُ أَوْ يَنْصَحُهُ؟

١٠٢٥ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ

1025. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ne predusrećite karavandžije i neka sjedilac u nekom mjestu ne prodaje proizvod nomada!"

Tada je neko upitao Ibn Abbasa:

- Šta znače njegove riječi: "... i neka sjedilac u nekom mjestu ne prodaje proizvod nomada!" - pa je on odgovorio:

- Ne može biti njegov posrednik!

تَلَقَّوُا الرُّكْبَانَ، وَلاَ يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ). قِيلَ لابْنِ عَبَّاسٍ: مَا قَوْلُهُ: (لاَ يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ). قَالَ: لاَ يَكُونُ لَهُ سِمْسَارًا.

37. Zabrana predusretanja karavandžija

٣٧ - باب: النَّهْيِ عَنْ تَلَقِّي الرُّكْبَانِ

1026. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka se pri kupoprodaji niko od vas ne natura u trgovini drugome i neka ne predusreće robu dok ona ne dođe na pijacu/tržnicu!"

١٠٢٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يَبِيعُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ وَلاَ تَلَقَّوُا السِّلَعَ حَتَّى يُهْبَطَ بِهَا إِلَى السُّوقِ).

38. Prodaja suhog grožđa za suho grožđe i hrane za hranu

٣٨ - باب: بَيْعِ الزَّبِيبِ بِالزَّبِيبِ وَالطَّعَامِ بِالطَّعَامِ

1027. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio *muzabenu*, a *muzabena* je mijenjanje sirovih datula za suhe *kejlom* (zapreminskom mjerom), i mijenjanje suhog grožđa za sirovo u grozdu, također *kejlom*.

١٠٢٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنِ الْمُزَابَنَةِ.

وَالْمُزَابَنَةُ: بَيْعُ الثَّمَرِ بِالتَّمْرِ كَيْلًا، وَبَيْعُ الزَّبِيبِ بِالْكَرْمِ كَيْلًا.

39. Prodaja ječma za ječam

٣٩ - باب: بَيْعِ الشَّعِيرِ بِالشَّعِيرِ

1028. Malik ibn Evs, r.a., priča da je tražio da promijeni stotinu dinara pa ga je (vezano za to) pozvao Talha ibn Ubejdullah.

- Razgovarali smo - priča on - i pristao je da mi razmijeni. Uzeo je zlato i prevrtao ga u svojoj ruci, a onda rekao:

- Samo dok moj blagajnik dođe iz šume.

١٠٢٨ : عَنْ مَالِكِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ الْتَمَسَ صَرْفًا بِمِائَةِ دِينَارٍ، قَالَ: فَدَعَانِي طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ ٱللهِ، فَتَرَاوَضْنَا حَتَّى ٱصْطَرَفَ مِنِّي، فَأَخَذَ ٱلذَّهَبَ يُقَلِّبُهَا فِي يَدِهِ ثُمَّ قَالَ: حَتَّى يَأْتِيَ خَازِنِي مِنَ الْغَابَةِ، وَعُمَرُ يَسْمَعُ ذٰلِكَ، فَقَالَ: وَٱللهِ

To je čuo Omer, r.a., pa je rekao:

- Allaha mi, nećeš se od njega odvojiti dok to od njega i ne uzmeš. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Mijenjati zlato za zlato je kamata (lihvarstvo), osim: evo ti, daj mi (iz ruke u ruku)!" (vidi hadis br. 1019.).

لاَ تُفَارِقْهُ حَتَّى تَأْخُذَ مِنْهُ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الذَّهَبُ بِٱلذَّهَبِ رِبًا إِلاَّ هَاءَ وَهَاءَ..) وَذَكَرَ باقي الحَديث وقَدْ تَقَدَّمَ.

40. Mijenjanje zlata za zlato

1029. Ebu Bekre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zlato za zlato mijenjajte samo isto za isto, i srebro za srebro mijenjajte samo isto za isto, a kad mijenjate zlato za srebro ili srebo za zlato, mijenjajte kako hoćete!"

٤٠ - باب: بَيْعِ الذَّهَبِ بِالذَّهَبِ

١٠٢٩ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ تَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالذَّهَبِ إِلاَّ سَوَاءً بِسَوَاءٍ، والْفِضَّةَ بِالفِضَّةِ إِلاَّ سَوَاءً بِسَوَاءٍ، وَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالْفِضَّةِ، وَالْفِضَّةَ بِالذَّهَبِ، كَيْفَ شِئْتُمْ).

41. Zamjena srebra za srebro

1030. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zlato za zlato mijenjajte samo isto za isto i ne dajite više jednoga za drugo; i srebro za srebro mijenjajte samo isto za isto i ne dajite više jednoga za drugo. I ne mijenjajte zlato ili srebro koje je odsutno za ono koje je prisutno!"

٤١ - باب: بَيْعِ الْفِضَّةِ بِالْفِضَّةِ

١٠٣٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ تَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالذَّهَبِ إِلاَّ مِثْلًا بِمِثْلٍ وَلاَ تُشِفُّوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلاَ تَبِيعُوا الْوَرِقَ بِالْوَرِقِ إِلاَّ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَلاَ تُشِفُّوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلاَ تَبِيعُوا مِنْهَا غائِبًا بِنَاجِزٍ).

42. Zamjena dinara za dinare uz odgodu

1031. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

- Zlatnik za zlatnik, dirhem za dirhem!

Na to mu je neko rekao:

- Ibn Abbas ne kaže tako!?

Tada je Ebu Seid upitao Ibn Abbasa:

- Da li si to čuo od Vjerovjesnika, s.a.v.s., ili si to našao u Allahovoj Knjizi?

٤٢ - باب: بَيْعِ الدِّينَارِ بِالدِّينَارِ نَسَاءً

١٠٣١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: الدِّينَارُ بِالدِّينَارِ، وَالدِّرْهَمُ بِالدِّرْهَمِ، فَقِيلَ لَهُ: فَإِنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ لاَ يَقُولُهُ، فَقَالَ

- Ni jedno ni drugo! Vi bolje od mene poznajete Allahova Poslanika, s.a.v.s., ali ja sam čuo od Usame da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Samo u slučaju odgode (plaćanja) spadalo bi to u kamatu.”

أَبُو سَعِيدٍ لاَبْنِ عَبَّاسٍ: سَمِعْتَهُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ، أَوْ وَجَدْتَهُ فِي كِتَابِ ٱللهِ؟. قَالَ: كُلُّ ذٰلِكَ لاَ أَقُولُ، وَأَنْتُمْ أَعْلَمُ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ مِنِّي، وَلٰكِنَّنِي أَخْبَرَنِي أُسَامَةُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لاَ رِبًا إِلاَّ فِي النَّسِيئَةِ).

43. Zamjena srebra za zlato uz odgodu

٤٣ - باب: بَيْعِ الْوَرِقِ بِالذَّهَبِ نَسِيئَةً

1032. El-Bera’ ibn Azib i Zejd ibn Erkam, r.a, su bili upitani o zamjeni novca, pa su i jedan i drugi kazali (misleći jedan na drugog):

- On je bolji od mene!

A obojica su (kasnije) kazali:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je zamjenu zlata za srebro uz odgodu (isporuke).

١٠٣٢: عَنِ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ، أَنَّهُمَا سُئِلَا عَنِ الصَّرْفِ، فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا يَقُولُ: هٰذَا خَيْرٌ مِنِّي، فَكِلاَهُمَا يَقُولُ: نَهَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنْ بَيْعِ الذَّهَبِ بِالْوَرِقِ دَيْنًا.

44. Zamjena zrelog ubranog voća za plod na grani (muzabena)

٤٤ - باب: بَيْعِ الْمُزَابَنَةِ

Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio *muzabenu* i *muhakalu* (zamjenu pšenice u klasu za brašno).

1033. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ne prodajite plod dok on ne počne zreti, i ne mijenjajte plodove datula na grani za suhe datule!”

Abdullah kaže da je čuo od Zejda ibn Sabita da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kasnije dozvolio prodaju zvanu *‘arijja* (poklonjeni plodovi na palmi) za svježe ili suhe hurme, ali nije dozvolio drugo.

١٠٣٣: عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ تَبِيعُوا الثَّمَرَ حَتَّى يَبْدُوَ صَلاَحُهُ، وَلاَ تَبِيعُوا الثَّمَرَ بِالتَّمْرِ). قَالَ: وَأَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ رَخَّصَ بَعْدَ ذٰلِكَ فِي بَيْعِ الْعَرِيَّةِ بِالرُّطَبِ أَوْ بِالتَّمْرِ، وَلَمْ يُرَخِّصْ فِي غَيْرِهِ.

1034. Džabir, r.a., kaže:

samo za dinare i dirheme, izuzev plodova palmi koje su ustupljene drugome na branje ('araja).

١٠٣٤ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

إلاَّ الْعَرَايَا.

45. Prodaja uroda palme za zlato i(li) srebro dok je još na grani

٤٥ - باب: بَيْعِ الثَّمَرِ عَلَى رُؤوسِ النَّخْلِ بِالذَّهَبِ وَالفِضَّةِ

1035. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dozvolio prodaju uroda palme ustupljene drugome ('araja) i to samo do pet tovara.

١٠٣٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَخَّصَ فِي بَيْعِ الْعَرَايَا فِي خَمْسَةِ أَوْسُقٍ، أَوْ دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ.

46. Prodaja plodova prije nego što se pokaže njihova zrelost

٤٦ - باب: بَيْعِ الثِّمارِ قَبْلَ أَنْ يَبْدُوَ صَلاَحُهَا

1036. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

– U doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., ljudi su prodavali i kupovali plodove na grani i ne čekajući da uzre pa bi, kada bi ih kupci otrgali i došlo vrijeme obračuna, kupac govorio da su plodovi zahvaćeni truhljenjem, sušenjem, opadanjem ili nečim drugim što je utjecalo na slabljenje njihove vrijednosti.

Kada su kod njega ti sporovi učestali, Allahov je Poslanik, s.a.v.s., upozoravajući na njihove brojne prepirke, kazao:

"Ako se nećete proći svađe, onda ne vršite kupoprodaju dok se ne pokaže zrelost ploda!"

١٠٣٦ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّاسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ يَتَبَاعُونَ الثِّمَارَ، فَإِذَا جَدَّ النَّاسُ وَحَضَرَ تَقَاضِيهِمْ، قَالَ الْمُبْتَاعُ: إِنَّهُ أَصَابَ الثَّمَرَ الدُّمَانُ، أَصَابَهُ مُرَاضٌ، أَصَابَهُ قُشَامٌ، عَاهَاتٌ يَحْتَجُّونَ بِهَا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ لَمَّا كَثُرَتْ عِنْدَهُ الْخُصُومَةُ فِي ذٰلِكَ: (فَإِمَّا لاَ، فَلاَ تَتَبَايَعُوا حَتَّى يَبْدُوَ صَلاَحُ الثَّمَرِ). كَالْمَشُورَةِ يُشِيرُ بِهَا لِكَثْرَةِ خُصُومَتِهِمْ.

1037. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio je da se plodovi prodaju dok ne sazre.

Potom je upitan:

- A šta znači: dok ne sazre?

- Dok ne pocrvene i požute i ne počne se od njih jesti - odgovorio je.

١٠٣٧ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ تُبَاعَ الثَّمَرَةُ حَتَّى تُشَقِّحَ. فَقِيلَ: مَا تُشَقِّحُ؟. قَالَ تَحْمَارُّ وَتَصْفَارُّ وَيُؤْكَلُ مِنْهَا.

47. Kada neko proda plod prije nego što sazrije pa ga potom zadesi neka nesreća (to je na štetu prodavača)

٤٧ - باب: إِذَا بَاعَ الثِّمَارَ قَبْلَ أَنْ يَبْدُوَ صَلاَحُهَا ثُمَّ أَصَابَتْهُ عَاهَةٌ

1038. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio prodavanje plodova dok ne sazriju.

Potom je upitan:

- Šta znači: dok ne sazriju?

- Dok dobro ne pocrvene. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Šta misliš, kada bi mu Allah kasnije omeo taj plod, kako bi neko od vas mogao uzeti imovinu svoga brata?!”

١٠٣٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنْ بَيْعِ الثِّمَارِ حَتَّى تُزْهِيَ. فَقِيلَ لَهُ: وَمَا تُزْهِي؟. قَالَ: حَتَّى تَحْمَرَّ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَرَأَيْتَ إِذَا مَنَعَ ٱللهُ الثَّمَرَةَ، بِمَ يَأْخُذُ أَحَدُكُمْ مَالَ أَخِيهِ).

48. Zamjena slabijih datula za bolje

٤٨ - باب: إِذَا أَرَادَ بَيْعَ تَمْرٍ بِتَمْرٍ خَيْرٍ مِنْهُ

1039. Ebu Seid el-Hudri, r.a., i Ebu Hurejre, r.a., pričaju da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., postavio u Hajberu za namjesnika jednog čovjeka, pa mu je on donio dobrih datula, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitao:

“Jesu li ovakve sve hajberske datule?”

- Nisu, tako mi Boga, Allahov Poslaniče - kazao je on - mi za jedan sa’ ovih uzimamo dva sa’a slabijih, a za dva sa’a uzimamo tri.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na to rekao:

١٠٣٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ، وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ٱسْتَعْمَلَ رَجُلًا عَلَى خَيْبَرَ فَجَاءَهُ بِتَمْرٍ جَنِيبٍ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَكُلُّ تَمْرِ خَيْبَرَ هٰكَذَا؟). قَالَ: لاَ وَٱللهِ يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّا لَنَأْخُذُ الصَّاعَ مِنْ هَذَا

"Ne radi tako! Prodaj sve (što kaniš prodavati) za novac, a onda za (taj) novac kupi bolje!"

بِالصَّاعِيْنِ، وَالصَّاعَيْنِ بِالثَّلاَثَةِ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ تَفْعَلْ، بِعِ الجَمْعَ بِالدَّرَاهِمِ، ثُمَّ ٱبْتَعْ بِالدَّرَاهِمِ جَنِيبًا).

49. Trgovina nedozrelom ljetinom

٤٩ - باب: بَيْعِ المُخَاضَرَةِ

1040. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je trgovinu nedozrelim žitom i nedozrelim voćem i povrćem, (pri kupoprodaji stoke) zabranio je da se grlo (koje je predmet pogodbe) samo dodirne ili nečim izdaljeg pogodi (bez izdvajanja iz stada i obilježavanja) i zabranio je zamjenu zrelog ubranog voća za plod na grani.

١٠٤٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنِ المُحَاقَلَةِ، وَالمُخَاضَرَةِ، وَالمُلاَمَسَةِ، وَالمُنَابَذَةِ، وَالمُزَابَنَةِ.

50. Ponašanje pri trgovini, zakupu, mjerenju i vaganju onako kako je to uobičajeno u velikim gradovima

٥٠ - باب: مَنْ أَجْرَى أَمْرَ الأَمْصَارِ عَلَى مَا يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ فِي البُيُوعِ وَالإِجَارَةِ وَالمِكْيَالِ وَالوَزْنِ

1041. Aiša, r.a., priča:

– Hinda, majka Muavije, rekla je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- S obzirom da je Ebu Sufjan škrt čovjek je li mi grijeh da uzmem što potajno od njegove imovine?

"Uzmite ti i tvoji sinovi onoliko koliko vam je dovoljno po uobičajenim pravilima! - rekao je on.

١٠٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: قَالَتْ هِنْدٌ أُمُّ مُعَاوِيَةَ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ: إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ شَحِيحٌ، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ أَنْ آخُذَ مِنْ مَالِهِ سِرًّا؟. قَالَ: (خُذِي أَنْتِ وَبَنُوكِ مَا يَكْفِيكِ بِالمَعْرُوفِ).

51. Kupoprodaja u slučaju suvlasništva

٥١ - باب: بَيْعِ الشَّرِيكِ مِنْ شَرِيكِهِ

1042. Prenosi se da je Džabir, r.a., rekao:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., uspostavio je pravo prvokupnje u svakoj imovini koja nije podijeljena, a ako se vlasništvo razgraniči i putevi raziđu, pravo prvokupnje prestaje.

١٠٤٢ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: جَعَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ الشُّفْعَةَ فِي كُلِّ مَالٍ لَمْ يُقْسَمْ، فَإِذَا وَقَعَتِ الحُدُودُ، وَصُرِّفَتِ الطُّرُقُ، فَلاَ شُفْعَةَ.

52. Kupovina roba od neprijatelja te njegovo poklanjanje i oslobađanje

1043. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Čineći hidžru sa svojom ženom Sarom, Ibrahim, a.s., je ušao u jedno naselje u kome je bio neki vladar ili neki silnik, kome su kazali:

- Došao je Ibrahim i sa njim jedna iznimno lijepa žena.

Vladar je poslao po njega (i kada je došao upitao je):

- Ibrahime, šta ti je ta žena?

- Ona mi je sestra - odgovorio je on.

Zatim se vratio kod nje i rekao:

- Rekao sam im da si ti moja sestra i nemoj pobijati moju izjavu! Bogami, na zemlji i nema vjernika osim mene i tebe.

On je kasnije poslao Saru tome vladaru. I kada je on ustao prema njoj, ona je uzela abdest, klanjala i uputila Allahu dovu:

- Allahu moj, ja uistinu vjerujem u Tebe i u Tvoga poslanika i čuvam svoj spolni organ samo za svoga muža, pa nemoj dopustiti ovom nevjerniku da ima vlast nadamnom!

On je tada počeo krkljati i gušiti se toliko da je stao mlatarati nogama."

Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pričao da je Sara rekla:

- Bože moj, ako on sada umre, reći će se da sam ga ja ubila!

Nakon toga gušenje ga je popustilo pa je ponovo ustao prema njoj, a ona je (ponovo) uzela abdest, klanjala i zamolila:

٥٢ - باب: شِرَاءِ المَمْلُوكِ مِنَ الحَرْبِيِّ وَهِبَتِهِ وَعِتْقِهِ

١٠٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هَاجَرَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ بِسَارَّةَ، فَدَخَلَ بِهَا قَرْيَةً فِيهَا مَلِكٌ مِنَ المُلُوكِ، أَوْ جَبَّارٌ مِنَ الجَبَابِرَةِ، فَقِيلَ: دَخَلَ إِبْرَاهِيمُ بِٱمْرَأَةٍ هِيَ مِنْ أَحْسَنِ النِّسَاءِ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ: أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ مَنْ هٰذِهِ الَّتِي مَعَكَ؟. قَالَ: أُخْتِي، ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهَا فَقَالَ: لاَ تُكَذِّبِي حَدِيثِي، فَإِنِّي أَخْبَرْتُهُمْ أَنَّكِ أُخْتِي، وَٱللهِ إِنْ عَلَى وَجْهِ الأَرْضِ مُؤْمِنٌ غَيْرِي وَغَيْرُكِ، فَأَرْسَلَ بِهَا إِلَيْهِ فَقَامَ إِلَيْهَا، فَقَامَتْ تَوَضَّأُ وَتُصَلِّي، فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ آمَنْتُ بِكَ وَبِرَسُولِكَ وَأَحْصَنْتُ فَرْجِي إِلاَّ عَلَى زَوْجِي فَلاَ تُسَلِّطْ عَلَيَّ الْكَافِرَ، فَغُطَّ حَتَّى رَكَضَ بِرِجْلِهِ).

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ: (قَالَتْ: اللَّهُمَّ إِنْ يَمُتْ يُقَالُ: هِيَ قَتَلَتْهُ، فَأُرْسِلَ، ثُمَّ قَامَ إِلَيْهَا فَقَامَتْ تَوَضَّأُ وتُصَلِّي وَتَقولُ: اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ آمَنْتُ بِكَ وَبِرَسولِكَ وَأَحْصَنْتُ فَرْجِي إِلاَّ عَلَى زَوْجِي، فَلاَ تُسَلِّطْ عَلَيَّ هٰذَا الْكَافِرَ، فَغُطَّ حَتَّى رَكَضَ بِرِجْلِهِ).

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: (فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ إِنْ يَمُتْ فَيُقَالُ: هِيَ قَتَلَتْهُ، فَأُرْسِلَ فِي الثَّانِيَةِ، أَوْ فِي الثَّالِثَةِ، فَقَالَ: وَاللهِ مَا أَرْسَلْتُمْ إِلَيَّ إِلاَّ شَيْطَانًا، ارْجِعُوهَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ، وَأَعْطُوهَا آجَرَ، فَرَجَعَتْ إِلَى إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، فَقَالَتْ: أَشَعَرْتَ أَنَّ اللهَ كَبَتَ الْكَافِرَ وَأَخْدَمَ وَلِيدَةً).

- Allahu moj, ja vjerujem u Tebe i u Tvoga poslanika i čuvam svoj spolni organ samo za svoga muža pa nemoj dopustiti ovom nevjerniku da ima vlast nadamnom!

On je tada (ponovo) počeo krkljati i gušiti se toliko da je stao mlatarati nogama."

Ebu Hurejre, r.a., kaže da je ona opet rekla:

- Allahu moj, ako on sada umre, reći će se da sam ga ja ubila.

I nakon što ga je tako po drugi ili treći put gušenje popustilo, rekao je:

- Tako mi Boga, vi ste mi poslali samoga šejtana! Vratite je Ibrahimu i podajte joj (sluškinju) Hadžeru!

Sara se tada vratila Ibrahimu, a.s., i rekla:

- Znaš li da je Bog ponizio onog nevjernika, a (meni) dao sluškinju?"

٥٣ ـ باب: قَتْلِ الخِنْزِيرِ

53. Ubijanje svinje

١٠٤٤ : وعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزِلَ فِيكُمُ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخِنْزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ، وَيَفِيضَ الْمَالُ حَتَّى لاَ يَقْبَلَهُ أَحَدٌ).

1044. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, možda će među vas (ubrzo) sići Sin Merjemin kao pravedan sudac, pa će razbiti krst, ubiti svinju i ukinuti glavarinu (džizju), tako da će se imetak prelijevati toliko da ga neće više niko htjeti primati."

٥٤ ـ باب: بَيْعِ التَّصَاوِيرِ الَّتِي لَيْسَ فِيهَا رُوحٌ وَمَا يُكْرَهُ مِنْ ذَلِكَ

54. Kupoprodaja slika nečega u čemu nema duše (mrtva priroda) i šta je od toga mekruh (pokuđeno)

١٠٤٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا ابْنَ عَبَّاسٍ، إِنِّي إِنْسَانٌ، إِنَّمَا مَعِيشَتِي مِنْ صَنْعَةِ يَدِي، وَإِنِّي أَصْنَعُ هٰذِهِ التَّصَاوِيرَ. فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: لاَ أُحَدِّثُكَ إِلاَّ مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (مَنْ صَوَّرَ صُورَةً فَإِنَّ ٱللهَ مُعَذِّبُهُ حَتَّى يَنْفُخَ فِيهَا الرُّوحَ، وَلَيْسَ بِنَافِخٍ فِيهَا أَبَدًا). فَرَبَا الرَّجُلُ رَبْوَةً شَدِيدَةً وَٱصْفَرَّ وَجْهُهُ، فَقَالَ: وَيْحَكَ، إِنْ أَبَيْتَ إِلاَّ أَنْ تَصْنَعَ، فَعَلَيْكَ بِهٰذَا الشَّجَرِ، كُلِّ شَيْءٍ لَيْسَ فِيهِ رُوحٌ.

1045. Abdullah ibn Abbas, r.a., priča da mu je došao jedan čovjek i rekao:

- Ibn Abbase! Ja sam čovjek koji se izdržava od rada svojih ruku praveći ove slike?

Ibn Abbas je rekao:

- Reći ću ti samo ono što sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je rekao:

"Ko napravi kakvu sliku, Bog će ga mučiti sve dok u nju ne udahne dušu, a on nikada dušu u nju neće moći udahnuti."

Čovjek je na to jako zasipljao i lice mu požutjelo, pa je Ibn Abbas rekao:

- Jadan ne bio! Ako već moraš to raditi, drži se onda ovog drveća i drugih stvari koje nemaju dušu!

٥٥ - باب: إِثْمِ مَنْ بَاعَ حُرًّا

55. Grijeh onoga ko proda slobodna čovjeka

١٠٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (قَالَ ٱللهُ: ثَلاَثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: رَجُلٌ أَعْطَى بِي ثُمَّ غَدَرَ، وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ، وَرَجُلٌ ٱسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَٱسْتَوْفَى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ).

1046. Ebu Hurejre, r.a, priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah je kazao: Trojici ljudi ću Ja biti protivnik na Sudnjem danu - čovjeku koji je dao obećanje zaklevši se Mnome, pa iznevjerio; čovjeku koji je prodao slobodnog čovjeka i novac od njega pojeo i čovjeku koji je unajmio radnika pa mu taj uradio posao, a on mu nije dao njegovu zaradu."

٥٦ - باب: بَيْعِ المَيْتَةِ وَالأَصْنَامِ

56. Kupoprodaja uginulih životinja i kipova

١٠٤٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ

1047. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– U godini oslobođenja (Mekke) i to

عامَ الْفَتْحِ وَهُوَ بِمَكَّةَ: (إِنَّ ٱللهَ وَرَسُولَهُ حَرَّمَ بَيْعَ الخَمْرِ وَالمَيْتَةِ والخِنْزِيرِ وَالأَصْنَامِ). فَقِيلَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَرَأَيْتَ شُحُومَ المَيْتَةِ، فَإِنَّها يُطْلَى بِها السُّفُنُ، وَيُدْهَنُ بِها الْجُلُودُ، وَيَسْتَصْبِحُ بِها النَّاسُ؟ فَقالَ: (لاَ، هُوَ حَرَامٌ). ثُمَّ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عِنْدَ ذٰلِكَ: (قَاتَلَ ٱللهُ الْيَهُودَ إِنَّ ٱللهَ لَمَّا حَرَّمَ شُحُومَهَا جَمَلُوهُ، ثُمَّ بَاعُوهُ، فَأَكَلُوا ثَمَنَهُ).

još dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio u Mekki, čuo sam ga kad je rekao:

"Zaista su Allah i Njegov Poslanik zabranili trgovinu vinom, uginulim životinjama, svinjama i kipovima!"

Tada je rečeno:

- Allahov Poslaniče, šta misliš o loju uginule životinje; njime se mažu lađe, maste kože (pri štavljenju) i svijet od njega pravi sebi svijeće?

"Ne, on je zabranjen", odgovorio je on.

Zatim je, vezano za to, Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka je Allahovo prokletstvo na Jevreje! Kada im je Bog zabranio loj od uginulih životinja, oni su ga topili a zatim prodavali i jeli tu zaradu!"

٥٧ ـ باب: ثَمَنِ الْكَلْبِ

57. Prodaja psa

١٠٤٨ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ، وَمَهْرِ الْبَغِيِّ، وَحُلْوَانِ الْكَاهِنِ.

1048. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio zarađivati prodajom pasa, prostitucijom i vračanjem.

35. O PLAĆANJU UNAPRIJED

٣٥ ـ كتاب السَّلَم

1. Plaćanje unaprijed valjano je samo ako se utvrdi količina

١ ـ باب: السَّلَمِ فِي كَيْلٍ مَعْلومٍ

1049. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s, došao u Medinu ljudi su za urod palme davali novac unaprijed, za jednu pa i dvije godine. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko (riješi da) unaprijed plati plod (datula), neka plati (samo) za tačno utvrđenu količinu uroda!"

U drugoj predaji još stoji: "... do tačno određenog roka."

١٠٤٩ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ المَدِينَةَ، وَالنَّاسُ يُسْلِفُونَ فِي الثَّمَرِ الْعَامَ وَالْعَامَيْنِ، فَقَالَ: (مَنْ سَلَّفَ فِي ثَمْرٍ، فَلْيُسْلِفْ فِي كَيْلٍ مَعْلُومٍ، وَوَزْنٍ مَعْلُومٍ).

وَعَنْهُ فِي رواية: (إِلَى أَجَلٍ مَعْلُومٍ).

2. Plaćanje unaprijed onome ko nema (vlastiti) izvor za određeni proizvod

٢ ـ باب: السَّلَمِ إِلَى مَا لَيْسَ عِنْدَهُ أَصْلٌ

1050. Ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

– Mi smo u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., te u vrijeme Ebu Bekra i Omera unaprijed plaćali za pšenicu, ječam, rezačije i datule.

١٠٥٠ : عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّا كُنَّا نُسْلِفُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ: فِي ٱلْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالزَّبِيبِ وَالتَّمْرِ.

1051. Ibn Ebu Evfa, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže:

– Mi smo zemljoradničkom stanovništvu Šama unaprijed plaćali za pšenicu, ječam i ulje, odredivši tačno količinu i rok (isporuke).

- Onome ko je za to imao (vlastiti) izvor? - upitao je neko.

- Nismo ih za to pitali - odgovorio je on.

١٠٥١: وَعَنْهُ فِي رواية قَالَ: كُنَّا نُسْلِفُ نَبِيطَ أَهْلِ الشَّامِ فِي ٱلْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالزَّيْتِ، فِي كَيْلٍ مَعْلُومٍ، إِلَى أَجَلٍ مَعْلُومٍ. قيل له: إِلَى مَنْ كانَ أَصْلُهُ عِنْدَهُ؟ قَالَ: مَا كُنَّا نَسْأَلُهُمْ عَنْ ذٰلِكَ.

36. O PRAVU PRVOKUPNJE

٣٦ ـ كتابُ الشُّفعَة

1. Partner je dužan informirati partnera da namjerava prodati svoj dio jer on ima pravo prvokupnje

١ ـ باب: عَرْضِ الشُّفْعَةِ عَلَى صَاحِبِهَا

1052. Ebu Rafi‘, r.a., oslobođeni rob Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je došao kod Sa‘da ibn Ebu Vekkasa i rekao mu:

Kupi od mene dvije sobe koje imam

- Tako mi Boga, ne mogu ti dati više od 4.000 (dirhema), i to u ratama!

- Nuđeno mi je za njih 500 dinara (5.000 dirhema) - rekao je Ebu Rafi‘ - i da nisam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad je rekao: "Susjed, zbog svoje blizine, ima pravo prvokupnje", ja ti ih ne bih dao za četiri hiljade kada mi je već davano za njih 500 dinara.

Nakon toga Ebu Rafi‘ ih je prodao (Sa‘du).

١٠٥٢ : عَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ
رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ فقال: ابتَعْ مِني بيتيَّ فِي
دَارِكَ، فَقَالَ سَعْدٌ: وٱللهِ لاَ أَزِيدُكَ عَلَى
أَرْبَعَةِ آلاَفٍ مُنَجَّمَةٍ، أَوْ مُقَطَّعَةٍ، قَالَ أَبُو
رَافِعٍ: لَقَدْ أُعْطِيتُ بِهَا خَمْسَمِائَةِ دِينَارٍ،
وَلَوْلاَ أَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ:
(الجَارُ أَحَقُّ بِسَقَبِهِ). مَا أَعْطَيْتُكَهَا
بِأَرْبَعَةِ آلاَفٍ وَأَنا أُعْطَى بِهَا خَمْسَمِائَةِ
دِينَارٍ. فَأَعْطَاهَا إِيَّاهُ.

2. Koji se od susjeda smatra najbližim?

٢ ـ باب: أَيُّ الجِوَارِ أَقْرَبُ

1053. Aiša, r.a., kaže:

– Rekla sam (jednom prilikom) Allahovom Poslaniku:

- Imam dva susjeda, pa (ne znam) kojem od njih da dam poklon?

"Onome čija su ti vrata bliža", rekao je on.

١٠٥٣ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا
قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ لِي جارَيْنِ،
فَإِلَى أَيِّهِمَا أُهْدِي؟ قَالَ: (إِلَى أَقْرَبِهِمَا
مِنْكِ بَابًا).

37. O NAJMU

٣٧ ـ كتابُ الاجَــارَة

1. O unajmljivanju

١ ـ باب: فِي الإِجَارَة

1054. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Došao sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., sa dvojicom Eš'arija i rekao:

- Nisam znao da njih dvojica traže namještenje?

"Mi za naše poslove ne angažiramo one koji traže namještenje", rekao je on.

١٠٥٤ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَقْبَلْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَمَعِي رَجُلاَنِ مِنَ الأَشْعَرِيِّينَ، فَقُلْتُ: مَا عَلِمْتُ أَنَّهُمَا يَطْلُبَانِ الْعَمَلَ، فَقَالَ: (لَنْ - أَوْ: لاَ - نَسْتَعْمِلُ عَلَى عَمَلِنَا مَنْ أَرَادَهُ).

2. Čuvanje (sitne) stoke pod najam

٢ ـ باب: رَعْيِ الْغَنَمِ عَلَى قَرَارِيطَ

1055. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

"Allah nije poslao nijednog vjerovjesnika a da on nije čuvao (sitnu) stoku."

Potom su njegovi drugovi upitali:

- A ti?

"Da, čuvao sam nekim Mekkelijama (sitnu) stoku za karite", odgovorio je on (jedan karit iznosi pola danika, a jedan danik jednu šestinu dirhema).

١٠٥٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا بَعَثَ ٱللهُ نَبِيًّا إِلاَّ رَعَى الْغَنَمَ). فَقَالَ أَصْحَابُهُ: وَأَنْتَ؟ فَقَالَ: (نَعَم، كُنْتُ أَرْعَاهَا عَلَى قَرَارِيطَ لأَهْلِ مَكَّةَ).

3. Unajmljivanje radnika od ikindije do akšama

٣ ـ باب: الإِجارَةِ مِنَ العَصْرِ إِلَى اللَّيْلِ

1056. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Slučaj muslimana, jevreja i kršćana sličan je slučaju čovjeka koji unajmi ljude da za njega rade jedan dan neki posao za određenu plaću. Oni, međutim, odrade pola dana a onda kažu:

-Nije nam potrebna naknada koju si nam odredio, a ono što smo radili nije ništa.

١٠٥٦ : عَنْ أَبِي مُوسى رَضِيَ ٱللهُ عنه عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَثَلُ الْمُسْلِمِينَ وَالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَأْجَرَ قَوْمًا يَعْمَلُونَ لَهُ عَمَلاً يَوْمًا إِلَى اللَّيْلِ عَلَى أَجْرٍ مَعْلُومٍ، فَعَمِلُوا لَهُ إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ، فَقَالُوا: لاَ حَاجَةَ لَنَا إِلَى أَجْرِكَ الَّذِي شَرَطْتَ لَنَا وَمَا عَمِلْنَا بَاطِلٌ، فَقَالَ لَهُمْ: لاَ تَفْعَلُوا، أَكْمِلُوا بَقِيَّةَ عَمَلِكُمْ وَخُذُوا أَجْرَكُمْ كَامِلاً، فَأَبَوْا وَتَرَكُوا، وَاسْتَأْجَرَ آخَرِينَ بَعْدَهُمْ، فَقَالَ: أَكْمِلُوا بَقِيَّةَ يَوْمِكُمْ هذَا وَلَكُمْ

- Nemojte tako! Dovršite posao i uzmite svoju potpunu zaradu! - kaže im on.

Oni to, međutim, odbiju i napuste.

On nakon toga uzme druge radnike i kaže:

- Radite ovaj preostali dio dana, a dobit ćete (istu) onu plaću koju sam s njima ugovorio!

Oni rade do vremena ikindija-namaza a onda kažu:

- Ono što smo ti uradili nije ništa, a zarada koju si nam za to odredio, tvoja je.

- Dovršite što je preostalo od posla - kaže im on - od ovoga dana ionako je ostalo sasvim malo.

Oni na to ne htjednu pristati pa on unajmi druge ljude da mu rade u preostalom dijelu dana. Oni rade dok sunce ne zađe i prime pune zarade dviju ranijih grupa.

Eto, takav je njihov slučaj u vezi sa (Božijim) svjetlom koje su primili."

الَّذي شَرَطْتُ لَهُمْ مِنَ الأَجْرِ فَعَمِلُوا حَتَّى إِذَا كَانَ حِينَ صَلاَةِ الْعَصْرِ، قَالُوا: لَكَ مَا عَمِلْنَا بَاطِلٌ وَلَكَ الأَجْرُ الَّذي جَعَلْتَ لَنَا فِيهِ فَقَالَ لَهُمْ: أَكْمِلُوا بَقِيَّةَ عَمَلِكُمْ، فَإِنَّمَا بَقِيَ مِنَ النَّهَارِ شَيْءٌ يَسِيرٌ فَأَبَوْا، وَاسْتَأْجَرَ قَوْمًا أَنْ يَعْمَلُوا لَهُ بَقِيَّةَ يَوْمِهِمْ فَعَمِلُوا بَقِيَّةَ يَوْمِهِمْ حَتَّى غَابَتِ الشَّمْسُ، وَاسْتَكْمَلُوا أَجْرَ الْفَرِيقَيْنِ كِلَيْهِمَا فَذلِكَ مَثَلُهُمْ، وَمَثَلُ مَا قَبِلُوا مِنْ هذَا النُّورِ.

4. Kad najamnik ostavi svoju zaradu pa je poslodavac kasnije obrne i uveća

٤ - باب: مَنِ اسْتَأْجَرَ أَجِيراً فَتَرَكَ أَجْرَهُ فَعَمِلَ فِيهِ الْمُسْتَأْجِرُ فَزَادَ

1057. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako kazuje:

"Krenula na put tri čovjeka, od (naroda) koji je bio prije vas, i sklonili se u jednu špilju da prekonače. Kada su u nju ušli, sa brda se svalila jedna stijena i zatvorila im špilju, pa su rekli:

- Ne možete se spasiti iz ove špilje, osim da molite Allaha u ime vaših dobrih djela!

١٠٥٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (انْطَلَقَ ثَلاَثَةُ رَهْطٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، حَتَّى أَوَوُا الْمَبِيتَ إِلَى غَارٍ فَدَخَلُوهُ، فَانْحَدَرَتْ

Jedan od njih je rekao:

- Bože moj, ja sam imao stare i iznemogle roditelje i ni čeljadima ni posluzi nisam davao večeru (mliječni napitak) prije nego što bih njih nahranio. Jednoga dana otišao sam za nekim poslom i vratio se uvečer kada su oni bili čeljadima ni posluzi, nego sam ostao sa maštrafom u ruci sve do zore, čekajući da se oni probude. I kada su se probudili, popili su svoje mlijeko. Bože moj, ako sam ja to uradio želeći samo Tvoje zadovoljstvo, otkloni od nas ovu stijenu koja nas je zarobila.

- Tada se ona nešto odmakla - rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s. - ali ne dovoljno da bi oni mogli izaći.

Drugi je rekao:

- Allahu moj, imao sam amidžičnu koju sam volio više od bilo koga drugog na ovome svijetu i htio sam je pridobiti, ali mi se ona nije dala. Međutim, nastupila je jedna teška godina pa je ona došla kod mene (i obratila se za pomoć) i ja sam joj dao 120 dinara, s tim da mi oslobodi put do sebe. Ona je pristala, ali kada sam joj htio pristupiti, rekla je:

- Ne dozvoljavam ti da razlomiš pečat (oduzmeš mi nevinost) osim na osnovu njegova prava (vjenčanja). Spolni čin s njom smatrao sam velikim grijehom, pa sam je ostavio iako mi je bila draža od cijelog svijeta, a ostavio sam joj i zlatnike koje sam joj dao. Bože moj, ako sam ja to učinio, želeći samo Tvoje zadovoljstvo, izbavi nas iz nevolje u kojoj se nalazimo!

صَخْرَةٌ مِنَ الجَبَلِ فَسَدَّتْ عَلَيْهِمُ الْغَارَ، فَقَالُوا: إِنَّهُ لاَ يُنْجِيكُمْ مِنْ هٰذِهِ الصَّخْرَةِ إِلاَّ أَنْ تَدْعُوا ٱللهَ بِصَالِحِ أَعْمَالِكُمْ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ: اللَّهُمَّ كَانَ لِي أَبَوَانِ شَيْخَانِ كَبِيرَانِ، وَكُنْتُ لاَ أَغْبِقُ قَبْلَهُمَا فَحَلَبْتُ لَهُمَا غَبُوقَهُمَا فَوَجَدْتُهُمَا نَائِمَيْنِ، وَكَرِهْتُ أَنْ أَغْبِقَ قَبْلَهُمَا أَهْلاً أَوْ مالاً، فَلَبِثْتُ وَالْقَدَحُ عَلَى يَدَيَّ أَنْتَظِرُ ٱسْتِيقَاظَهُمَا حَتَّى بَرَقَ الْفَجْرُ، فَٱسْتَيْقَظَا فَشَرِبَا غَبُوقَهُمَا، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذٰلِكَ ٱبْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَفَرِّجْ عَنَّا ما نَحْنُ فِيهِ مِنْ هٰذِهِ الصَّخْرَةِ، فَٱنْفَرَجَتْ شَيْئًا لاَ يَسْتَطِيعُونَ الخُرُوجَ)، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَقَالَ الآخَرُ: اللَّهُمَّ كانَتْ لِي بِنْتُ عَمٍّ كانَتْ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَيَّ، فَأَرَدْتُهَا عَنْ نَفْسِهَا فَٱمْتَنَعَتْ مِنِّي، حَتَّى أَلَمَّتْ بِهَا سَنَةٌ مِنَ السِّنِينَ، فَجَاءَتْنِي فَأَعْطَيْتُهَا عِشْرِينَ وَمِائَةَ دِينَارٍ عَلَى أَنْ تُخَلِّيَ بَيْنِي وَبَيْنَ نَفْسِهَا، فَفَعَلَتْ حَتَّى إِذَا قَدَرْتُ عَلَيْهَا قَالَتْ: لاَ أُحِلُّ لَكَ أَنْ تَفُضَّ الخَاتَمَ إِلاَّ بِحَقِّهِ، فَتَحَرَّجْتُ مِنَ الْوُقُوعِ عَلَيْهَا، فَٱنْصَرَفْتُ عَنْهَا وَهِيَ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ وَتَرَكْتُ ٱلذَّهَبَ الَّذِي أَعْطَيْتُهَا، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذٰلِكَ

- I stijena se pomakla - rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s. - ali to još uvijek nije bilo doboljno da bi mogli izaći iz špilje.

Treći je rekao:

- Bože moj, jednom sam unajmio nekoliko radnika i (kada su obavili posao) dao sam im njihove zarade, osim jednog koji je ono što ga je sljedovalo ostavio i otišao. Ja sam njegovu zaradu obrtao tako da se od nje umnožila velika imovina. Nakon dužeg vremena on mi je došao i rekao:

- Božiji robe, daj mi moju zaradu!

- Sve one deve, goveda, bravi i robovi koje vidiš, od tvoje su zarade - rekao sam.

- Božiji robe - rekao je on - ne poigravaj se sa mnom!

- Ne poigravam se s tobom - rekao sam.

Tako je on sve uzeo i otjerao, ne ostavivši ništa.

Allahu moj, ako sam ja to uradio želeći samo Tvoje zadovoljstvo, izbavi nas iz nevolje u kojoj se nalazimo!

Tada se stijena otvorila, i oni su izašli i nastavili svoje putovanje."

5. Ono što se dadne za bajanje

1058. Ebu Seid, r.a., priča:

– Kada su trojica Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., drugova bili na jednom svome putovanju, zaustavili su se kod jednog arapskog plemena i zatražili da ih ugosti (primi na konak), ali ih oni nisu htjeli ugostiti. Utom je zmija ujela poglavicu toga plemena, pa su mu pripravljali sve i svašta, ali ništa nije koristilo. Neko od njih je predložio:

ٱبْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَٱفْرُجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ، فَٱنْفَرَجَتِ ٱلصَّخْرَةُ غَيْرَ أَنَّهُمْ لاَ يَسْتَطِيعُونَ ٱلْخُرُوجَ مِنْهَا)، قَالَ ٱلنَّبِيُّ ﷺ: (وَقَالَ ٱلثَّالِثُ: ٱللَّهُمَّ إِنِّي ٱسْتَأْجَرْتُ أُجَرَاءَ فَأَعْطَيْتُهُمْ أَجْرَهُمْ غَيْرَ رَجُلٍ وَاحِدٍ تَرَكَ ٱلَّذِي لَهُ وَذَهَبَ، فَثَمَّرْتُ أَجْرَهُ حَتَّى كَثُرَتْ مِنْهُ ٱلأَمْوَالُ، فَجَاءَنِي بَعْدَ حِينٍ، فَقَالَ: يَا عَبْدَ ٱللهِ أَدِّ إِلَيَّ أَجْرِي، فَقُلْتُ لَهُ: كُلُّ مَا تَرَى مِنْ أَجْرِكَ، مِنَ ٱلإِبِلِ وَٱلْبَقَرِ وَٱلْغَنَمِ وَٱلرَّقِيقِ، فَقَالَ: يَا عَبْدَ ٱللهِ لاَ تَسْتَهْزِئْ بِي، فَقُلْتُ: إِنِّي لاَ أَسْتَهْزِئُ بِكَ، فَأَخَذَهُ كُلَّهُ فَٱسْتَاقَهُ فَلَمْ يَتْرُكْ مِنْهُ شَيْئًا، ٱللَّهُمَّ فَإِنْ كُنْتُ فَعَلْتُ ذٰلِكَ ٱبْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَٱفْرُجْ عَنَّا مَا نَحْنُ فِيهِ، فَٱنْفَرَجَتِ ٱلصَّخْرَةُ فَخَرَجُوا يَمْشُونَ).

٥ ـ باب: مَا يُعْطَى فِي ٱلرُّقْيَةِ

١٠٥٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

ٱنْطَلَقَ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ فِي سَفْرَةٍ سَافَرُوهَا، حَتَّى نَزَلُوا عَلَى حَيٍّ مِنْ أَحْيَاءِ ٱلْعَرَبِ، فَٱسْتَضَافُوهُمْ فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمْ، فَلُدِغَ سَيِّدُ ذٰلِكَ ٱلْحَيِّ فَسَعَوْا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ لاَ يَنْفَعُهُ شَيْءٌ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَوْ أَتَيْتُمْ هٰؤُلاَءِ ٱلرَّهْطَ ٱلَّذِينَ نَزَلُوا، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ عِنْدَ بَعْضِهِمْ شَيْءٌ،

فَأَتَوْهُمْ فَقَالُوا: يَا أَيُّهَا الرَّهْطُ، إِنَّ سَيِّدَنَا لُدِغَ، وَسَعَيْنَا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ لاَ يَنْفَعُهُ، فَهَلْ عِنْدَ أَحَدٍ مِنْكُمْ مِنْ شَيْءٍ؟ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: نَعَمْ، وَاللهِ إِنِّي لأَرْقِي، وَلٰكِنْ وَاللهِ لَقَدِ اسْتَضَفْنَاكُمْ فَلَمْ تُضَيِّفُونَا، فَمَا أَنَا بِرَاقٍ لَكُمْ حَتَّى تَجْعَلُوا لَنَا جُعْلاً، فَصَالحوهُمْ عَلَى قَطِيعٍ مِنَ الْغَنَمِ، فَانْطَلَقَ يَتْفُلُ عَلَيْهِ وَيَقْرَأُ: ﴿الحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾. فَكَأَنَّمَا نُشِطَ مِنْ عِقَالٍ، فَانْطَلَقَ يَمْشِي وَمَا بِهِ قَلَبَةٌ. قَالَ: فَأَوْفَوْهُمْ جُعْلَهُمُ الَّذِي صَالَحُوهُمْ عَلَيْهِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: اقْسِمُوا، فَقَالَ الَّذِي رَقَى: لاَ تَفْعَلُوا حَتَّى نَأْتِيَ النَّبِيَّ ﷺ فَنَذْكُرَ لَهُ الَّذِي كانَ، فَنَنْظُرَ مَا يَأْمُرُنَا، فَقَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ فَذَكَرُوا لَهُ، فَقَالَ: (وَمَا يُدْرِيكَ أَنَّهَا رُقْيَةٌ). ثُمَّ قَالَ: (قَدْ أَصَبْتُمْ، اقْسِمُوا، وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ سَهْمًا). فَضَحِكَ رَسُولُ اللهِ ﷺ.

- Da ste otišli onim ljudima što su odsjeli! Možda neko od njih nešto zna!

I tako su otišli kod njih i rekli:

- Ljudi, našeg je poglavicu ujela zmija. Činili smo sve i svašta ali nije bilo koristi! Da nema neko od vas kakvo rješenje?

Jedan između njih je rekao:

- Tako mi Boga, ja znam bajati, ali pošto nas niste htjeli ugostiti kad smo to od vas zatražili, ja vam neću bajati dok se ne dogovorimo za neku naknadu.

Pogodili su se sa njima za jedno stado ovaca i on je počeo učiti i puhati. Kada je proučio *El-Hamdu lillahi rabbi-l-alemin - Hvala Allahu Gospodaru svih svjetova,* poglavica je, najednom, kao iz okova da je pušten, počeo hodati bez ikakvih teškoća.

I kada su dobili naknadu koju su sa njima ugovorili, jedan od njih zatražio je da je podijele ali onaj koji je bajao reče:

- Ne radite to dok ne dođemo Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ne izložimo mu šta je bilo pa da vidimo šta će nam on reći!

Tako su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. i izložili mu (slučaj) pa on reče:

"A ko ti je kazao da se Fatiha koristi i za bajanje?"

"Pogodili ste", rekao je potom i dodao nasmijavši se:

"Podijelite to što ste zaradili, a i meni dodijelite jedan dio!"

٦ - باب: عَسْبِ الفَحْلِ

6. Oplodnja stoke

١٠٥٩ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ عَسْبِ الْفَحْلِ.

1059. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio uzimanje naknade za oplodnju stoke.

38. O PRIJENOSU DUGA I UPUĆIVANJU VJEROVNIKA NA DRUGOG

1. Kada se vjerovnik uputi na imućnog, on nema pravo odbiti upute

1060. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Odugovlačenje imućnoga s isplatom duga predstavlja nasilje pa ako dug koji neko potražuje bude prebačen sa njegovog dužnika na nekog imućnog, neka to prihvati."

2. Dozvoljeno je da se dug umrlog prenese na drugog

1061. Seleme ibn Ekve', r.a., priča:

– Sjedili smo kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je donesen jedan umrli.

- Klanjaj mu (dženazu)! - rekoše prisutni.

"Ima li pri njemu kakav dug?", upitao je on.

- Nema - odgovorili su oni.

"A je li iza sebe šta ostavio?", upitao je.

- Nije - odgovorili su.

I on mu klanja dženazu.

Zatim je donesen drugi umrli i oni rekoše:

- Allahov Poslaniče, klanjaj mu (dženazu)!

"Ima li pri njemu ikakav dug?", upitao je on.

- Da - rekao je neko.

"A je li šta ostavio?", upitao je.

- Tri dinara (zlatnika) - odgovorili su pa mu je on klanjao (dženazu).

Kasnije je donesen i treći, i oni su rekli:

- Klanjaj mu!

"Je li ostavio šta?", upitao je on.

- Nije - odgovorili su oni.

"A ima li pri njemu kakav dug?"

- Tri zlatnika - odgovorili su oni.

"Klanjajte vi svome drugu", rekao je on.

٣٨ - كِتَابُ الحَوَالَاتِ

١ - باب: إِذَا أَحالَ عَلَى مَلِيءٍ فَلَيْسَ لَهُ رَدٌّ

١٠٦٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: (مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ، وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَتْبَعْ).

٢ - باب: إِذَا أَحالَ دَيْنَ الْمَيِّتِ عَلَى رَجُلٍ جازَ

١٠٦١ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ أُتِيَ بِجَنَازَةٍ، فَقَالُوا: صَلِّ عَلَيْهَا، فَقَالَ: (هَلْ عَلَيْهِ دَيْنٌ؟). قَالُوا: لَا، قَالَ: (فَهَلْ تَرَكَ شَيْئًا). قَالُوا: لَا، فَصَلَّى عَلَيْهِ، ثُمَّ أُتِيَ بِجَنَازَةٍ أُخْرَى، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، صَلِّ عَلَيْهَا، قَالَ: (هَلْ عَلَيْهِ دَيْنٌ؟). قِيلَ: نَعَمْ، قَالَ: (فَهَلْ تَرَكَ شَيْئًا؟). قَالُوا: ثَلَاثَةَ دَنَانِيرَ، فَصَلَّى عَلَيْهَا. ثُمَّ أُتِيَ بِالثَّالِثَةِ، فَقَالُوا: صَلِّ

Na to je Ebu Katade rekao:

- Allahov Poslaniče, klanjaj mu, a njegov dug je moja obaveza!

Nakon toga on mu je klanjao (dženazu).

عَلَيْهَا، قَالَ: (هَلْ تَرَكَ شَيْئًا؟). قَالُوا: لاَ، قَالَ: (فَهَلْ عَلَيْهِ دَيْنٌ؟). قَالُوا ثَلاَثَةُ دَنَانِيرَ، قَالَ: (صَلُّوا عَلَى صَاحِبِكُمْ). قَالَ أَبُو قَتَادَةَ: صَلِّ عَلَيْهِ يَا رَسُولَ ٱللهِ وَعَلَيَّ دَيْنُهُ، فَصَلَّى عَلَيْهِ.

3. Ajet: ***...A onima kojima ste se obavezali, podajte njihov dio...*** **(En-Nisa', 33.)**

٣ - باب: قَوْلِ اللهِ: ﴿وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ فَآتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ﴾

1062. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je bio upitan:

- Jesi li ti čuo da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "U islamu nema saveza."

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u mojoj kući sklopio savez između Kurejšija i Ensarija - odgovorio je on.

١٠٦٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: أَبَلَغَكَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لاَ حِلْفَ فِي الإِسْلاَمِ). فَقَالَ: قَدْ حَالَفَ النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ قُرَيْشٍ وَالأَنْصَارِ فِي دَارِي.

4. **Ko jamči za dug umrlog, nema pravo odustati od jamstva**

٤ - باب: مَنْ تَكَفَّلَ عَنْ مَيِّتٍ دَيْناً فَلَيْسَ لَهُ أَنْ يَرْجِعَ

1063. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da (mu) je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Da su prispjela sredstva (zekata) iz Bahrejna, ja bih ti dao toliko i toliko."

Međutim Vjerovjesnik, s.a.v.s., je umro, a sredstva iz Bahrejna nisu prispjela.

A (kasnije), kada su prispjela, Ebu Bekr je naredio pa je oglašeno:

- Ko je imao od Vjerovjesnika, s.a.v.s., kakvo obećanje ili potraživanje duga, neka se javi!

Ja sam otišao kod njega i rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s, mi je kazao: "Dao bih ti toliko i toliko."

Ebu Bekr je tada zagrabio šaku (novca) i rekao:

- Izbroji to!

Kada sam izbrojao pare, bilo je tu 500 (dirhema).

- Uzmi još dva puta toliko! - rekao je on.

١٠٦٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ قَدْ جَاءَ مَالُ الْبَحْرَيْنِ قَدْ أَعْطَيْتُكَ هٰكَذَا وَهٰكَذَا). فَلَمْ يَجِىءْ مَالُ الْبَحْرَيْنِ حَتَّى قُبِضَ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمَّا جَاءَ مَالُ الْبَحْرَيْنِ أَمَرَ أَبُو بَكْرٍ فَنَادَى: مَنْ كَانَ لَهُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ عِدَةٌ، أَوْ دَيْنٌ فَلْيَأْتِنَا، فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِي كَذَا وَكَذَا، فَحَثَى لِي حَثْيَةً، وَقَالَ: عُدَّهَا فَعَدَدْتُهَا، فَإِذَا هِيَ خَمْسُمِائَةٍ وَقَالَ: خُذْ مِثْلَيْهَا.

39. O ZASTUPANJU

٣٩ - كِتَابُ الوَكَالَـةِ

1. Opunomoćenje partnera

١ - بَاب: فِي وَكَالَةِ الشَّرِيكِ

1064. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao ratnu dobit (i zadužio ga) da je podijeli među ashabima. (I kad je on svima podjednako podijelio) ostalo je jedno jare. Spomenuo je to Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa mu je on rekao:

"Zakolji ga ti!"

١٠٦٤ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عامِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَعْطَاهُ غَنَمًا يَقْسِمُهَا عَلَى صَحَابَتِهِ، فَبَقِيَ عَتُودٌ، فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (ضَحِّ بِهِ أَنْتَ).

2. Ako pastir vidi da će ovca uginuti, zaklat će je, a zastupnik vidi da će se nešto pokvariti, to će popraviti

٢ - بَاب: إِذَا أَبْصَرَ الرَّاعِي أَوِ الْوَكِيلُ شَاةً تَمُوتُ أَوْ شَيْئاً يَفْسُدُ ذَبَحَ أَوْ أَصْلَحَ مَا يَخَافُ عَلَيْهِ الْفَسَادَ

1065. Ka'b ibn Malik, r.a., priča da su oni imali stado koje je napasano na Sel'u pa je njihova robinja, vidjevši da će jedna od ovaca iz njihovog stada uginuti, razbila kamen i njime zaklala ovcu.

Moj otac (priča Ka'b b. Malik) je rekao:

- Nemojte jesti (to meso) dok ne upitam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ili ne pošaljem nekoga da ga upita (za to).

I kada je upitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., ili poslao nekoga da ga pita, on je rekao da mogu jesti.

١٠٦٥ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَتْ لَهُمْ غَنَمٌ تَرْعَى بِسَلْعٍ، فَأَبْصَرَتْ جَارِيَةٌ لَنَا بِشَاةٍ مِنْ غَنَمِنَا مَوْتًا، فَكَسَرَتْ حَجَرًا فَذَبَحَتْهَا بِهِ، فَقَالَ لَهُمْ: لاَ تَأْكُلُوا حَتَّى أَسْأَلَ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ ذٰلِكَ، أَوْ أُرْسِلَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ مَنْ يَسْأَلُهُ، وَأَنَّهُ سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ ذَاكَ، أَوْ أَرْسَلَ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِهَا.

3. Zastupanje u izmirivanju dugova

٣ - بَاب: الوَكَالَةِ فِي قَضَاءِ الدُّيُونِ

1066. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., da naplati svoj dug pa je nastupio grubo. Ashabi su se htjeli sa njim obračunati, ali je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

١٠٦٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ يَتَقَاضَاهُ فَأَغْلَظَ، فَهَمَّ بِهِ أَصْحَابُهُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ:

(دَعُوهُ، فَإِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالاً). ثُمَّ قَالَ: (أَعْطُوهُ سِنًّا مِثْلَ سِنِّهِ). قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ لا نَجِدُ إِلاَّ أَمْثَلَ مِنْ سِنِّهِ، فَقَالَ: (أَعْطُوهُ، فَإِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ أَحْسَنَكُمْ قَضَاءً).

"Pustite ga! Ko ima neko pravo, ima pravo i da priča."

Potom je kazao:

"Podajte mu devu istu kao što je njegova."

- Allahov Poslaniče - rekli su *oni* - imamo samo stariju i bolju od njegove?

"Dajte mu je, jer je uistinu najbolji među vama onaj ko najbolje isplaćuje dug", rekao je on.

٤ - باب: إِذَا وَهَبَ شَيْئاً لِوَكِيلٍ أَوْ شَفِيعِ قَوْمٍ جَازَ

4. Dozvoljeno je pokloniti nešto zastupniku ili predstavniku neke grupe ljudi

١٠٦٧ : عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَامَ حِينَ جاءَهُ وَفْدُ هَوَازِنَ مُسْلِمِينَ، فَسَأَلُوهُ أَنْ يَرُدَّ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَسَبْيَهُمْ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَحَبُّ الحَدِيثِ إِلَيَّ أَصْدَقُهُ، فَٱخْتَارُوا إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ: إِمَّا السَّبْيَ وَإِمَّا المَالَ، وَقَدْ كُنْتُ ٱسْتَأْنَيْتُ بِكُم). وَقَدْ كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ ٱنْتَظَرَهُمْ بِضْعَ عَشْرَةَ لَيْلَةً حِينَ قَفَلَ مِنَ الطَّائِفِ، فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ غَيْرُ رَادٍّ إِلَيْهِمْ إِلاَّ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ، قَالُوا: فَإِنَّا نَخْتارُ سَبْيَنَا، فَقَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي المُسْلِمِينَ، فَأَثْنَى عَلَى ٱللهِ تَعالى بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ إِخْوَانَكُمْ هٰؤُلاَءِ قَدْ جَاؤُونا تَائِبِينَ، وَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُ أَنْ أَرُدَّ إِلَيْهِمْ سَبْيَهُمْ، فَمَنْ أَحَبَّ مِنْكُمْ أَنْ يُطَيِّبَ بِذٰلِكَ فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ أَحَبَّ

1067. Misver ibn Mahreme, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao na noge kada mu je došla jedna delegacija muslimana iz plemena Hevazin i tražila da im vrati njihova dobra i njihovo roblje. Tada im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Meni je najdraži govor onaj koji je najiskreniji! Izaberite jedno od dvoga - ili roblje ili blago! Ja sam sačekao (sa diobom onoga što je zaplijenjeno od vašeg plemena).

Kada se vratio iz Taifa, Allahov Poslanik, s.a.v.s., ih je čekao više od deset dana i kada su se uvjerili da će im vratiti samo jedno od dvoga, rekli su:

- Odabiremo naše roblje.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stao pred muslimane, zahvalio Allahu onako kako Mu i dolikuje a potom kazao:

"Ova vaša braća došli su kajući se pa sam odlučio da im vratim njihovo roblje. Ko od vas želi dobrovoljno vratiti roba koga je dobio, neka ga vrati, a ko

se ne želi odreći svoga dijela, dobit će ga od prve ratne dobiti koju nam Allah bude dosudio!"

Ljudi rekoše:

- Dajemo im to dobrovoljno, radi Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Na to Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Ne znamo mi ko od vas ovo odobrava, a ko ne. Vratite se pa neka nam tu vašu odluku dostave vaši ugledniei!"

Ljudi su se vratili i razgovarali sa svojim uglednicima, a potom došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i saopćili mu da su i oni to dobrovoljno učinili i odobrili.

مِنْكُمْ أَنْ يَكُونَ عَلَى حَظِّهِ حَتَّى نُعْطِيَهُ إِيَّاهُ مِنْ أَوَّلِ مَا يُفِيءُ ٱللهُ عَلَيْنَا فَلْيَفْعَلْ). فَقَالَ النَّاسُ: قَدْ طَيَّبْنَا ذٰلِكَ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ لَهُمْ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّا لاَ نَدْرِي مَنْ أَذِنَ مِنْكُمْ فِي ذٰلِكَ مِمَّنْ لَمْ يَأْذَنْ، فَٱرْجِعُوا حَتَّى يَرْفَعَ إِلَيْنَا عُرَفاؤُكُمْ أَمْرَكُمْ). فَرَجَعَ النَّاسُ، فَكَلَّمَهُمْ عُرَفاؤُهُمْ، ثُمَّ رَجَعُوا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَأَخْبَرُوهُ: أَنَّهُمْ قَدْ طَيَّبُوا وَأَذِنُوا.

5. Ovlašćeno lice može nešto propustiti pa da mu to onaj ko ga je ovlastio kasnije odobri

٥ ـ باب: إِذَا وكَّلَ رَجُلاً فَتَرَكَ الْوَكِيلُ شَيْئاً فَأَجَازَهُ الْمُوَكِّلُ فَهُوَ جائِزٌ

1068. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Povjerio mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuvanje zekatu-l-fitra, pa mi je došao jedan (kradljivac) i počeo grabiti hranu. Uhvatio sam ga i rekao:

- Bogami ću te tužiti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

- Ja sam, uistinu, siromašan! Imam veliku porodicu i u velikoj sam nuždi - rekao je on.

Pustio sam ga - kaže Ebu Hurejre - a kada je svanulo Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao:

"Ebu Hurejre, šta je sinoć uradio tvoj zarobljenik?"

Rekao sam - kaže on:

- Allahov Poslaniče, žalio se na veliku potrebu i na porodicu pa sam se sažalio i pustio ga.

١٠٦٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

وَكَّلَنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِحِفْظِ زَكاةِ رَمَضَانَ، فَأَتانِي آتٍ، فَجَعَلَ يَحْثُو مِنَ الطَّعَامِ، فَأَخَذْتُهُ وَقُلْتُ: لأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، قَالَ: إِنِّي مُحْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ وَلِي حاجَةٌ شَدِيدَةٌ، قَالَ: فَخَلَّيْتُ عَنْهُ، فَأَصْبَحْتُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟). قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، شَكَا حَاجَةً

شَدِيدَةً، وَعِيَالاً، فَرَحِمْتُهُ فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: (أَمَا إِنَّهُ قَدْ كَذَبَكَ، وَسَيَعُودُ). فَعَرَفْتُ أَنَّهُ سَيَعُودُ، لِقَوْلِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّهُ سَيَعُودُ). فَرَصَدْتُهُ، فَجَاءَ يَحْثُو مِنَ الطَّعامِ، فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ: لأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، قَالَ: دَعْنِي فَإِنِّي مُحْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ، لاَ أَعُودُ، فَرَحِمْتُهُ فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، فَأَصْبَحْتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ؟). قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ شَكَا حَاجَةً شَدِيدَةً وَعِيَالاً، فَرَحِمْتُهُ فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: (أَمَا إِنَّهُ كَذَبَكَ، وَسَيَعُودُ). فَرَصَدْتُهُ الثَّالِثَةَ، فَجَعَلَ يَحْثُو مِنَ الطَّعَامِ، فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ: لأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ، وَهٰذَا آخِرُ ثَلاَثِ مَرَّاتٍ أَنَّكَ تَزْعُمُ لاَ تَعُودُ، ثُمَّ تَعُودُ. قَالَ: دَعْنِي أُعَلِّمْكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ ٱللهُ بِهَا، قُلْتُ مَا هُنَّ؟ قَالَ: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ، فَٱقْرَأْ آيَةَ الكُرْسِيِّ: **﴿ٱللهُ لاَ إِلَٰهَ إِلاَّ هُوَ الحَيُّ القَيُّومُ﴾**. حَتَّى تَخْتِمَ الآيَةَ، فَإِنَّكَ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ ٱللهِ حَافِظٌ، وَلاَ يَقْرَبَكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، فَأَصْبَحْتُ، فَقَالَ لِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ البَارِحَةَ؟). قُلْتُ: يَا رَسُولَ

"On ti je to sigurno slagao i vratit će se", rekao je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

S obzirom da je to Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao, bio sam siguran da će se kradljivac vratiti pa sam ga iščekivao. I on je stvarno došao i počeo kupiti hranu. Uhvatio sam ga i rekao:

- Tužit ću te Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

- Pusti me! - rekao je on - siromašan sam, imam veliku porodicu i neću se više vratiti!

Ja sam mu se smilovao i pustio ga, a kada je svanulo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je upitao:

"Ebu Hurejre, šta je uradio tvoj zarobljenik?"

- Allahov Poslaniče - odgovorio sam - tužio se na veliku potrebu i brojnu porodicu pa sam mu se smilovao i oslobodio ga.

"On ti je to sigurno slagao i vratit će se", rekao je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.).

Potom sam ga iščekivao i treću noć i on je došao i počeo grabiti hranu. Ja sam ga uhvatio i rekao:

- Bogami ću te tužiti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Ovo je već treći put da ti tvrdiš da se nećeš vratiti, a kasnije se vratiš!

- Pusti me - rekao je on - naučit ću te nekoliko riječi s kojima će ti Allah korist priskrbiti.

- Koje su to riječi? - upitao sam.

- Kada legneš u svoju postelju - reče on - prouči Ajetulkursiju (*Allahu la ilahe illa huve...*) do kraja, pa će ti Allah osigurati čuvara koji će neprestano

nad tobom bdjeti i šejtan ti se neće moći približiti sve dok ne osvaneš.

Ja sam ga (ponovo) pustio, a kad je svanulo Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je upitao:

"Šta uradi sinoć tvoj zarobljenik?"

- Allahov Poslaniče - rekao sam - tvrdio je da će me naučiti nekoliko riječi s kojima će mi Allah korist priskrbiti pa sam ga oslobodio.

"A koje su to riječi?", upitao je on.

- Kada legneš u svoju postelju - rekao mi je - prouči Ajetulkursiju do kraja, pa će ti Allah osigurati čuvara koji će neprestano nad tobom bdjeti i šejtan ti se neće moći približiti sve dok ne osvaneš. (Ashabi su se inače svim silama trudili da učine neko dobro)

"Iako je on veliki lažac, zaista ti je istinu kazao", rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i upitao:

"A znaš li ti, Ebu Hurejre, s kim si ove tri noći razgovarao?"

- Ne znam.

"Sa šejtanom", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

ٱللهِ، زَعَمَ أَنَّهُ يُعَلِّمُنِي كَلِمَاتٍ يَنْفَعُنِي ٱللهُ بِهَا فَخَلَّيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: (مَا هِيَ؟). قُلْتُ: قَالَ لِي: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ، فَٱقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ أَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَ: ﴿ٱللهُ لاَ إِلَٰهَ إِلاَّ هُوَ الحَيُّ الْقَيُّومُ﴾. وَقَالَ لِي: لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ ٱللهِ حافِظٌ، وَلاَ يَقْرَبُكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ - وَكانُوا أَحْرَصَ شَيْءٍ عَلَى الْخَيْرِ - فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَا إِنَّهُ قَدْ صَدَقَكَ وَهُوَ كَذُوبٌ، تَعْلَمُ مَنْ تُخَاطِبُ مُنْذُ ثَلاَثِ لَيَالٍ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ). قُلْتُ: لاَ، قَالَ: (ذَاكَ شَيْطَانٌ).

6. Nevažeća je kupoprodaja ovlaštenog lica kada on proda nešto na neregularan način

٦ - باب: إِذَا بَاعَ الوَكِيلُ بَيعاً فَاسِداً فَبَيْعُهُ مَرْدُودٌ

1069. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Bilal je jednom donio Vjerovjesniku, s.a.v.s., dobrih datula.

"Odakle su?", upitao ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Kod nas su slabe datule - rekao je Bilal - pa sam ja zamijenio dva sa'a slabih za sa' dobrih, kako bih počastio Vjerovjesnika, s.a.v.s.

١٠٦٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ بِلاَلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِتَمْرٍ بَرْنِيٍّ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (مِنْ أَيْنَ هٰذَا؟). قَالَ بِلاَلٌ: كانَ عِنْدِي تَمْرٌ رَدِيٌّ، فَبِعْتُ مِنْهُ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ، لِيَطْعَمَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ عِنْدَ ذٰلِكَ: (أَوَّهْ أَوَّهْ، عَيْنُ الرِّبَا عَيْنُ الرِّبَا، لاَ تَفْعَلْ، وَلٰكِنْ إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَشْتَرِيَ فَبِعِ التَّمْرَ بِبَيْعٍ آخَرَ، ثُمَّ ٱشْتَرِ بِهِ).

Vjerovjesnik, s.a.v.s., na to reče:

"Uh, uh! (To je) prava kamata, prava kamata! Nemoj tako raditi, nego kada hoćeš da ih kupiš, prodaj te (slabije) datule za novac, pa tim novcem kupi (bolje datule)."

٧ ـ باب: الْوكالَةِ فِي الحُدُودِ

7. Ovlašćivanje u (izvršenju) kazni

١٠٧٠ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الحَارِثِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جِيءَ بِالنُّعَيْمَانِ، أَوِ ٱبْنِ النُّعَيْمانِ، شَارِبًا، فَأَمَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مَنْ كانَ فِي الْبَيْتِ أَنْ يَضْرِبُوهُ، قَالَ: فَكُنْتُ أَنَا فِيمَنْ ضَرَبَهُ، فَضَرَبْنَاهُ بِالنِّعَالِ وَالجَرِيدِ.

1070. Ukbe ibn Haris, r.a., kaže da je Nuajman, ili Ibn Nuajman doveden pijan pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio onima koji su bili u kući da ga izudaraju.

- Među onima koji su ga tukli - rekao je on - bio sam i ja. Udarali smo ga obućom i palminim granama.

40. O POLJOPRIVREDI

٤٠ ـ كتابُ مَا جَاء فِي الحَرْثِ والمـزارعة

1. Važnost obrađivanja zemlje i sadnje voćaka

١ ـ باب: فَضْلِ الزَّرْعِ والْغَرْسِ

1071. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

"Musliman neće zasaditi nijednu sadnicu niti posijati usjev, od kojeg jede ptica, čovjek ili životinja, a da mu se to ne uračuna u sadaku."

١٠٧١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا أَوْ يَزْرَعُ زَرْعًا، فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ، أَوْ إِنسانٌ، أَوْ بَهِيمَةٌ، إِلاَّ كانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ).

2. Nepoželjne posljedice rada sa poljoprivrednim oruđem

٢ ـ باب: مَا يُحْـذَرُ مِنْ عَوَاقِـب الاشْتِغَـالِ بِآلَـةِ الـزَّرْعِ أَوْ مُجَاوَزَةِ الحَدِّ الَّذِي أُمِرَ بِهِ

1072. Ebu Umame el-Bahili, r.a., je vidio ralo uz još nešto ratarskog pribora pa je rekao:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ovo ne uđe ni u čiju kuću, a da Allah u nju ne unese uniženost."

١٠٧٢ : عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ رَأَى سِكَّةً وَشَيْئًا مِنْ آلَةِ الحَرْثِ، فَقَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَدْخُلُ هٰذَا بَيْتَ قَوْمٍ إِلاَّ أَدْخَلَهُ ٱللهُ الذُّلَّ).

3. Nabavljanje psa čuvara za usjeve

٣ ـ باب: اقْتِنَاءِ الْكَلْبِ لِلْحَرْثِ

1073. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko drži psa, smanjuje mu se od njegovog posla svaki dan jedan kirat, osim psa za (čuvanje) usjeva i stoke."

١٠٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ أَمْسَكَ كَلْبًا، فَإِنَّهُ يَنْقُصُ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ عَمَلِهِ قِيرَاطٌ، إِلاَّ كَلْبَ حَرْثٍ أَوْ ماشِيَةٍ).

1074. U drugoj predaji od Ebu Hurejre, r.a., stoji:

"...izuzimajući psa za stado, usjev i lov."

١٠٧٤:وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ في رواية:
(إلاَّ كَلْبَ غَنَمٍ أَوْ حَرْثٍ أَوْ صَيْدٍ).

1075. Ebu Hurejre, r.a., u još jednoj predaji kaže:

"...osim psa za lov i stoku."

١٠٧٥ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ في رواية أخرى: (إلاَّ كَلْبَ صَيْدٍ أَوْ مَاشِيَةٍ).

4. Korišćenje goveda za oranje

٤ - باب: اسْتِعْمَالِ الْبَقَرِ لِلحِرَاثَةِ

1076. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

"Jedan je čovjek jahao na kravi pa mu se ona okrenula i rekla:

- Nisam stvorena za ovo, stvorena sam za oranje.

'To vjerujem(o) ja, Ebu Bekr i Omer', (rekao je Muhammed, a.s.).

Vuk je, opet, ugrabio ovcu pa je, kada je pastir pošao za njom, vuk rekao:

- Ko će je čuvati na dan zvijeri, dan u kome ću ja biti jedini njen čuvar?

'To vjerujem(o) ja, Ebu Bekr i Omer', rekao je on."

(Prenosilac ovog hadisa od Ebu Hurejre izjavio je da njih dvojica nisu tada bili među prisutnima.)

١٠٧٦ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَما رَجُلٌ رَاكِبٌ عَلَى بَقَرَةٍ الْتَفَتَتْ إِلَيْهِ، فَقَالَتْ: لَمْ أُخْلَقْ لِهٰذَا، خُلِقْتُ لِلْحِرَاثَةِ، قَالَ: آمَنْتُ بِهِ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَأَخَذَ ٱلذِّئْبُ شَاةً فَتَبِعَهَا الرَّاعِي، فَقَالَ ٱلذِّئْبُ: مَنْ لَهَا يَوْمَ السَّبُعِ، يَوْمَ لاَ رَاعِيَ لَهَا غَيْرِي، قَالَ: آمَنْتُ بِهِ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ). قَالَ الراوي عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: وَمَا هُمَا يَوْمَئِذٍ فِي الْقَوْمِ.

5. Pomoć u obrađivanju

٥ ـ باب: إِذَا قَالَ: أَكْفِنِي مَؤُنَةَ النَّخْلِ

1077. Ebu Hurejre, r.a., priča da su ensarije rekli Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Podijeli između nas i naše braće (muhadžira iz Mekke) palmike!

“Ne”, rekao je on.

- Onda nam pomažite u njihovom obrađivanju pa ćemo sa vama dijeliti urod - rekli su oni.

- Čusmo i pokorismo se - odgovorili su.

١٠٧٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَتِ الأَنْصَارُ لِلنَّبِيِّ ﷺ: ٱقْسِمْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ إِخْوَانِنَا النَّخِيلَ. قَالَ: (لَا). فَقَالُوا: تَكْفُونَا المَؤُونَةَ، وَنَشْرَكُكُمْ فِي الثَّمَرَةِ، قَالُوا: سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا.

1078. Rafi’ ibn Hadidž, r.a., priča:

– Od stanovnika Medine najviše smo se mi bavili zemljoradnjom. Uzimali smo pod zakup zemlju u dolini Medine dogovorivši sa vlasnikom o kojem komadu zemlje se radi. Međutim, dešavalo se da taj komad zemlje nekad zadesi kakva nepogoda, a druga zemlja ostane zdrava, a nekada bi opet ona ostala zdrava dok bi druge zadesila nepogoda pa nam je to zabranjeno, a zlata i srebra tada nije bilo.

١٠٧٨ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا أَكْثَرَ أَهْلِ المَدِينَةِ مُزْدَرَعًا، كُنَّا نُكْرِي الأَرْضَ بِالنَّاحِيَةِ مِنْهَا مُسَمًّى لِسَيِّدِ الأَرْضِ، قَالَ: فَمِمَّا يُصَابُ ذٰلِكَ وَتَسْلَمُ الأَرْضُ، وَمِمَّا يُصَابُ الأَرْضُ وَيَسْلَمُ ذٰلِكَ، فَنُهِينَا، وَأَمَّا الذَّهَبُ وَالْوَرَقُ فَلَمْ يَكُنْ يَوْمَئِذٍ.

6. Obrada zemlje uz polovljenje prinosa sa njenim vlasnikom

٦ ـ باب: المُزَارَعَةِ بِالشَّطْرِ

1079. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., davao zemlju na Hajberu pod zakup uz polovljenje prinosa koji sa nje dođu. Svojim suprugama davao je stotinu tovara - osamdeset tovara datula i dvadeset ječma.

١٠٧٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَامَلَ خَيْبَرَ بِشَطْرِ ما يَخْرُجُ مِنْهَا مِنْ ثَمَرٍ أَوْ زَرْعٍ، فَكَانَ يُعْطِي أَزْوَاجَهُ مِائَةَ وَسْقٍ، ثَمَانِينَ وَسْقَ تَمْرٍ وَعِشْرِينَ وَسْقَ شَعِيرٍ.

1080. Ibn Abbas, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s, nije zabranio davanje zemlje pod zakup, ali jeste rekao:

"Da neko od vas besplatno ustupi obradu zemlje svome bratu, bolje mu je nego da (za njenu obradu) uzme određeni procenat."

١٠٨٠ : عَنْ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا - أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَنْهَ عَنِ الكِرَاءِ، وَلٰكِنْ قَالَ: (أَنْ يَمْنَحَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْخُذَ عَلَيْهِ خَرْجًا مَعْلُومًا).

7. Vakufi dati na raspolaganje Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., ashabima i zemlja s koje se ubire porez - obrađivanje i postupak u vezi sa tim

٧ - باب: أَوْقَافِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَرْضِ الخَرَاجِ وَمُزَارَعَتِهِمْ وَمُعَامَلَتِهِمْ

1081. Omer, r.a., je rekao:

– Da nije kasnijih muslimana, svako naselje koje osvojim podijelio bih onima koji imaju pravo na ratnu dobit, kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., podijelio Hajber.

١٠٨١ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: لَوْلاَ آخِرُ المُسْلِمِينَ، مَا فَتَحْتُ قَرْيَةً إِلاَّ قَسَمْتُهَا بَيْنَ أَهْلِهَا، كَمَا قَسَمَ النَّبِيُّ ﷺ خَيْبَرَ.

8. Oživljavanje (kultiviranje) pustog zemljišta koje nema vlasnika

٨ - باب: مَنْ أَحْيَا أَرْضاً مَوَاتاً

1082. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao:

"Onaj ko oživi zemlju koja ne pripada nikome, ima na nju najviše prava!"

١٠٨٢ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَعْمَرَ أَرْضًا لَيْسَتْ لأَحَدٍ فَهُوَ أَحَقُّ).

1083. Ibn Omer, r.a., priča:

– Omer, r.a., je raselio jevreje i kršćane iz Hidžaza. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zavladao Hajberom, htio je iz njega iseliti jevreje, jer svaka zemlja u koju je on ušao, pripada

١٠٨٣ : عَنِ ابنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَجْلَى عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى مِنْ أَرْضِ ٱلحِجَازِ، وَكَانَ

رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، لَمَّا ظَهَرَ عَلَى خَيْبَرَ، أَرَادَ إِخْرَاجَ الْيَهُودِ مِنْهَا، وَكَانَتِ الأَرْضُ حِينَ ظَهَرَ عَلَيْهَا لِلهِ وَلِرَسُولِهِ ﷺ وَلِلْمُسْلِمِينَ، وَأَرَادَ إِخْرَاجَ الْيَهُودِ مِنْهَا، فَسَأَلَتِ الْيَهُودُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لِيُقِرَّهُمْ بِهَا أَنْ يَكْفُوا عَمَلَهَا، وَلَهُمْ نِصْفُ الثَّمَرِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (نُقِرُّكُمْ بِهَا عَلَى ذٰلِكَ مَا شِئْنَا). فَقَرُّوا بِهَا حَتَّى أَجْلاَهُمْ عُمَرُ إِلَى تَيْمَاءَ وَأَرِيحَاءَ.

Allahu, Njegovom Poslaniku, s.a.v.s., i muslimanima. I kada je odlučio iseliti jevreje iz Hajbera, jevreji su tražili da ih zadrži i da oni tamo obrađuju zemlju, za šta bi dobijali polovinu prinosa. Tada im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zadržat ćemo vas (na Hajberu) pod takvim uvjetima koliko budemo htjeli."

Tako su oni ostali na Hajberu dok ih Omer nije raselio u Tejmu i Erihu.

٩ - باب: مَا كانَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ ﷺ يُوَاسِي بَعضُهُمْ بَعْضاً فِي الزِّرَاعَةِ والثَّمَرَةِ

9. Drugovi Vjerovjesnika, s.a.v.s., dijelili su jedni sa drugima prinose sa svojih posjeda

١٠٨٤ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ عَمِّي ظُهَيْرُ بْنُ رَافِعٍ: لَقَدْ نَهَانَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنْ أَمْرٍ كَانَ بِنَا رَافِقًا، قُلْتُ: مَا قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَهُوَ حَقٌّ، قَالَ: دَعَانِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، قَالَ: (مَا تَصْنَعُونَ بِمَحَاقِلِكُمْ؟). قُلْتُ: نُؤَاجِرُهَا عَلَى الرُّبُعِ، وَعَلَى الأَوْسُقِ مِنَ التَّمْرِ وَالشَّعِيرِ، قَالَ: (لاَ تَفْعَلُوا، ازْرَعُوهَا، أَوْ أَزْرِعُوهَا، أَوْ أَمْسِكُوهَا). قَالَ رَافِعٌ: قُلْتُ: سَمْعًا وَطَاعَةً.

1084. Rafi' ibn Hadidž, r.a., priča da je njegov amidža Zuhejr ibn Rafi' kazao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio nam je nešto što smo mi (do tada) stalno prakticirali.

- Ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao je sušta istina - rekao sam ja (kaže Rafi').

- Pozvao me je Allahov Poslanik, s.a.v.s., (nastavio je Zubejr) i upitao:

"Šta vi radite sa vašim njivama?"

- Dajemo ih pod zakup za četvrtinu (prinosa) ili za određenu količinu datula i ječma - rekao sam.

"Nemojte tako raditi! Obrađujte je, ili dajte drugome da je obrađuje, ili je se odrecite", rekao je on.

Rekao sam (kaže Rafi'):

- Čuo sam i pokoravam se.

١٠٨٥ : عَنْ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ يُكْرِي مَزَارِعَهُ، عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمانَ، وَصَدْرًا مِنْ إِمَارَةِ مُعَاوِيَةَ. ثُمَّ حُدِّثَ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهٰى عَنْ كِرَاءِ الْمَزَارِعِ، فَذَهَبَ ابْنُ عُمَرَ إِلَى رَافِعٍ، فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: نَهٰى النَّبِيُّ ﷺ عَنْ كِرَاءِ الْمَزَارِعِ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: قَدْ عَلِمْتَ أَنَّا كُنَّا نُكْرِي مَزَارِعَنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ بِمَا عَلَى الأَرْبِعَاءِ، وَبِشَيْءٍ مِنَ التِّبْنِ.

1085. Ibn Omer, r.a., kaže da je on u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra, Omera, Osmana i početkom uprave Muavije davao pod zakup svoje obradive njive. I kada je čuo kako Rafi' ibn Hadidž prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio davanje njiva pod zakup, otišao je kod Rafi'a i upitao ga. On mu je odgovorio:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio izdavanje njiva pod zakup!

- Pa ti dobro znaš - rekao je Ibn Omer - da smo mi u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., davali pod zakup naše njive za četvrtinu i za još nešto slame.

١٠٨٦:وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: كُنْتُ أَعْلَمُ فِي عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَنَّ الأَرْضَ تُكْرَى، ثُمَّ خَشِيَ عَبْدُ ٱللهِ أَنْ يَكُونَ النَّبِيُّ ﷺ قَدْ أَحْدَثَ فِي ذٰلِكَ شَيْئًا لَمْ يَكُنْ يَعْلَمُهُ، فَتَرَكَ كِرَاءَ الأَرْضِ.

1086. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Znam dobro da se zemlja u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., davala pod zakup. Potom se Abdullah bojao da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije o tom rekao još nešto što on nije znao pa je prestao davati zemlju pod zakup.

١٠ ـ باب:

10. Odjeljak

١٠٨٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَوْمًا يُحَدِّثُ، وَعِنْدَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ: (أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ ٱسْتَأْذَنَ رَبَّهُ فِي الزَّرْعِ، فَقَالَ لَهُ: أَلَسْتَ فِيمَا شِئْتَ؟ قَالَ: بَلَى، وَلٰكِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَزْرَعَ، قَالَ: فَبَذَرَ،

1087. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom, dok je kod njega bio neki beduin, kazivao:

"Jedan čovjek, džennetlija, molio je svoga Gospodara da mu omogući bavljenje zemljoradnjom pa mu je On rekao:

- Zar nisi tamo gdje si želio biti?

- Svakako, ali ja (mnogo) volim obrađivati zemlju - odgovorio je on.

Potom je on (priča Vjerovjesnik,

s.a.v.s.) posijao usjev koji je u trenu oka izrastao, sazrio i prispio za žetvu, a ljetina izgledaše poput brda.

Tada Uzvišeni Allah reče:

- Eto ti, čovječe, tebe ništa ne može zasititi."

Na to je beduin (koji je slušao riječi Poslanika, s.a.v.s.) rekao:

- Taj čovjek mora da će biti Kurejšija ili ensarija jer oni imaju zemlje za sijanje. Mi nemamo obradive zemlje!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., se na to nasmijao.

فَبَادَرَ الطَّرْفَ نَبَاتُهُ وَٱسْتِوَاؤُهُ وَٱسْتِحْصَادُهُ، فَكَانَ أَمْثَالَ الجِبَالِ، فَيَقُولُ ٱللهُ: دُونَكَ يَا ٱبْنَ آدَمَ، فَإِنَّهُ لاَ يُشْبِعُكَ شَيْءٌ). فَقَالَ الأَعْرَابِيُّ: وَٱللهِ لاَ تَجِدُهُ إِلاَّ قُرَشِيًّا أَوْ أَنْصَارِيًّا، فَإِنَّهُمْ أَصْحَابُ زَرْعٍ، وَأَمَّا نَحْنُ فَلَسْنَا بِأَصْحَابِ زَرْعٍ، فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ.

41. O NAPAJANJU

٤١ ـ كتاب المساقاة

1. O napajanju

١ ـ باب: في الشرب

1088. Sehl ibn Sa‘d, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je donesena čaša (mlijeka) i on se iz nje napio. S desne strane mu je bio jedan dječak, najmlađi od (prisutnog) svijeta, a s lijeve strane stariji ljudi.

“Dječače, slažeš li se da je dam starcima?”, upitao je.

- Ne bih volio da iko prije mene pije ono što je ostalo iza tebe, Allahov Poslaniče - reče (dječak).

I on je dade njemu.

١٠٨٨ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ ﷺ بِقَدَحٍ فَشَرِبَ مِنْهُ، وَعَنْ يَمِينِهِ غُلَامٌ أَصْغَرُ الْقَوْمِ، وَالأَشْيَاخُ عَنْ يَسَارِهِ، فَقَالَ: (يَا غُلَامُ، أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أُعْطِيَهُ الأَشْيَاخَ). قَالَ: مَا كُنْتُ لأُوثِرَ بِفَضْلِي مِنْكَ أَحَدًا يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ.

1089. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Jednom je kod moje kuće pomužena Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jedna naša ovca i, nakon što je mlijeko pomiješano s vodom iz bunara ispred kuće, čaša je data Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on se iz nje napio. Lijevo od njega bio je Ebu Bekr a desno jedan beduin pa je Omer, kada je Poslanik, s.a.v.s., odmakao čašu od usta, bojeći se da je on ne dadne beduinu, rekao:

- Allahov Poslaniče, daj čašu Ebu Bekru, koji je tu do tebe!

Međutim, on je dade beduinu, koji mu je bio na desnoj strani i reče:

“Desnom pa opet desnom.”

١٠٨٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: حُلِبَتْ لِرَسُولِ ٱللهِ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةٌ دَاجِنٌ، فِي دَارِي، وَشِيبَ لَبَنُهَا بِمَاءٍ مِنَ الْبِئْرِ الَّتِي فِي دَارِي، فَأَعْطَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ الْقَدَحَ فَشَرِبَ مِنْهُ، حَتَّى إِذَا نَزَعَ الْقَدَحَ مِنْ فِيهِ، وَعَلَى يَسَارِهِ أَبُو بَكْرٍ، وَعَنْ يَمِينِهِ أَعْرَابِيٌّ، فَقَالَ عُمَرُ، وَخَافَ أَنْ يُعْطِيَهُ الأَعْرَابِيَّ: أَعْطِ أَبَا بَكْرٍ يَا رَسُولَ ٱللهِ عِنْدَكَ، فَأَعْطَاهُ الأَعْرَابِيَّ الَّذِي عَلَى يَمِينِهِ، ثُمَّ قَالَ: (الأَيْمَنَ فَالأَيْمَنَ).

2. Vlasnik vode ima prioritet u njoj dok ne podmiri svoje potrebe!

٢ ـ باب: مَنْ قَال إِنَّ صَاحِبَ الْمَاءِ أَحَقُّ بِالْمَاءِ حَتَّى يَرْوَى

1090. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

١٠٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يُمْنَعُ فَضْلُ الْمَاءِ لِيُمْنَعَ بِهِ الْكَلأُ).

"Ne smije se braniti višak vode s ciljem sprečavanja ispaše."

١٠٩١ وعَنْهُ في رواية: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ تَمْنَعُوا فَضْلَ الْمَاءِ لِتَمْنَعُوا بِهِ فَضْلَ الْكَلَإِ).

1091. U drugoj predaji Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nemojte uskraćivati višak vode, pa da time onemogućite dobru ispašu!"

٣ ـ باب: الْخُصُومَةِ فِي الْبِئْرِ وَالْقَضَاءِ فِيهَا

3. Sporenje oko bunara i presuda o tome

١٠٩٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ يَقْتَطِعُ بِهَا مَالَ ٱمْرِئٍ مُسْلِمٍ، هُوَ عَلَيْهَا فَاجِرٌ، لَقِيَ ٱللهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ). فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ ٱللهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾. الآيَةَ، فَجَاءَ الأَشْعَثُ فَقَالَ: مَا يُحَدِّثُكُمْ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمٰنِ؟ فِيَّ أُنْزِلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ، كَانَتْ لِي بِئْرٌ فِي أَرْضِ ابْنِ عَمٍّ لِي، فَقَالَ لِي: (شُهُودَكَ). قُلْتُ: مَا لِي شُهُودٌ، قَالَ: (فَيَمِينُهُ). قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِذًا يَحْلِفَ، فَذَكَرَ النَّبِيُّ ﷺ هٰذَا الْحَدِيثَ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ ذٰلِكَ تَصْدِيقًا لَهُ.

1092. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko se lažno zakune da bi prigrabio nečiju imovinu, susrest će Allaha a On će biti na njega ljut."

Potom je Allah objavio: *Zaista oni koji za zavjet dat Allahu i svoje zakletve kupuju malu vrijednost...* pa do kraja ajeta. (Alu 'Imran, 77.)

Nakon toga, došao je Eš'as i upitao:

- Šta vam je pričao Ebu Abdurrahman? Taj je ajet objavljen u vezi sa mnom. Imao sam bunar na zemljištu moga amidžića pa mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"(Dovedi) svoje svjedoke!"

- Nemam svjedoka - odgovorio sam.

"Neka se tuženi zakune", rekao je.

- Allahov Poslaniče, on će se zakleti (ali će slagati) - rekao sam ja. I tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izrekao ovaj hadis, a Allah Uzvišeni objavio navedeni ajet kao potvrdu toga.

4. Uskraćivanje vode putniku

٤ ـ باب: إِثْمِ مَنْ مَنَعَ ابْنَ السَّبِيلِ مِنَ الْمَاءِ

1093. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Tri su (vrste ljudi) na koje Allah neće ni pogledati na Sudnjem danu, niti ih od grijeha očistiti, i za njih je (pripremljena) bolna kazna:

- čovjek koji na putu imadne višak vode, a ne dadne je putniku,

- čovjek koji dadne zakletvu vjernosti starješini, ali samo iz ovozemaljskog interesa, pa ako mu taj štogod od dunjaluka priskrbi, zadovoljan je, a ako ne, onda se ljuti i

- čovjek koji izloži svoju robu iza ikindije i govori: Kunem se Allahom, osim koga nema drugog Boga, za nju sam dao toliko i toliko pa mu neko povjeruje (i kupi je od njega)."

Potom je proučio: *Zaista, oni koji zavjet svoj Allahu i zakletve svoje prodaju za nešto što malo vrijedi...* (Alu 'Imran, 77.)

١٠٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ثَلاَثَةٌ لاَ يَنْظُرُ ٱللهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلاَ يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ: رَجُلٌ كَانَ لَهُ فَضْلُ مَاءٍ بِالطَّرِيقِ فَمَنَعَهُ مِنِ ابْنِ السَّبِيلِ، وَرَجُلٌ بَايَعَ إِمَامًا لاَ يُبَايِعُهُ إِلاَّ لِدُنْيَا، فَإِنْ أَعْطَاهُ مِنْهَا رَضِيَ وَإِنْ لَمْ يُعْطِهِ مِنْهَا سَخِطَ، وَرَجُلٌ أَقَامَ سِلْعَتَهُ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقَالَ: وَٱللهِ الَّذِي لاَ إِلٰهَ غَيْرُهُ، لَقَدْ أَعْطَيْتُ بِهَا كَذَا وَكَذَا، فَصَدَّقَهُ رَجُلٌ). ثُمَّ قَرَأَ هٰذِهِ الآيَةَ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ ٱللهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾.

5. Nagrada za napajanje vodom

٥ ـ باب: فَضْلِ سَقْيِ الْمَاءِ

1094. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Pješačeći, neki je čovjek silno ožednio pa je sišao u jedan bunar i napio se vode. Kada je izašao, ugledao je psa kako zbog silne žeđi jede zamlju.

- Ovoga je stiglo isto ono što je bilo stiglo i mene - pomislio je.

١٠٩٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (بَيْنَا رَجُلٌ يَمْشِي، فَٱشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ، فَنَزَلَ بِئْرًا فَشَرِبَ مِنْهَا، ثُمَّ خَرَجَ فَإِذَا هُوَ بِكَلْبٍ

Spustio se (zatim ponovo) u bunar, napunio svoju cipelu (vodom) i držeći je zubima, ispeo se i napojio psa. Allah mu se za to zahvalio i oprostio mu grijehe."

- Allahov Poslaniče, imamo li, zaista, nagradu i za životinje? - upitali su (prisutni).

"Za sve živo ima nagrada", odgovorio je on.

يَلْهَثُ، يَأْكُلُ الثَّرَى مِنَ الْعَطَشِ، فَقَالَ: لَقَدْ بَلَغَ هٰذَا مِثْلَ الَّذِي بَلَغَ بِي، فَمَلأَ خُفَّهُ ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِفِيهِ، ثُمَّ رَقِيَ فَسَقَى الْكَلْبَ، فَشَكَرَ ٱللهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ). قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَإِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا؟ قَالَ: (فِي كُلِّ كَبِدٍ رَطْبَةٍ أَجْرٌ).

6. Vlasnik bunara ili mješine ima pravo prečine u korišćenju vode

٦ - باب: مَنْ رَأَى أَنَّ صَاحِبَ الحَوْضِ أَوِ القِرْبَةِ أَحَقُّ بِمَائِهِ

1095. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, ja ću, zaista, odbijati neke ljude od moga vrela kao što se od zdenca odbija nepoznata deva."

١٠٩٥ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لأَذُودَنَّ رِجَالًا عَنْ حَوْضِي، كَمَا تُذَادُ الْغَرِيبَةُ مِنَ الإِبِلِ عَنِ الحوْضِ).

1096. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Tri su čovjeka sa kojima Allah neće razgovarati na Sudnjem danu i neće ih gledati:

- čovjek koji se lažno zakune na robu da je za nju dao više od onoga što je stvarno dao,

- čovjek koji učini lažnu zakletvu da bi njome prigrabio imovinu nekog muslimana, i

- čovjek koji nije dao (žednom) višak vode, kome će Allah reći: *Uskraćujem ti danas Svoje dobročinstvo isto kao što si ti uskratio višak onoga što nisi svojom rukom napravio.*"

١٠٩٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ثَلاَثَةٌ لاَ يُكَلِّمُهُمُ ٱللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلاَ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ: رَجُلٌ حَلَفَ عَلَى سِلْعَةٍ لَقَدْ أَعْطَي بِهَا أَكْثَرَ مِمَّا أَعْطَي وَهُوَ كَاذِبٌ، وَرَجُلٌ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ كَاذِبَةٍ بَعْدَ الْعَصْرِ لِيَقْتَطِعَ بِهَا مَالَ رَجُلٍ مُسْلِمٍ، وَرَجُلٌ مَنَعَ فَضْلَ مَائِهِ فَيَقُولُ ٱللهُ: الْيَوْمَ أَمْنَعُكَ فَضْلِي كَمَا مَنَعْتَ فَضْلَ مَا لَمْ تَعْمَلْ يَدَاكَ).

7. Zabran mogu odrediti samo Allah i Njegov Poslanik

٧ ـ باب: لَا حِمَى إِلَّا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ

1097. Sa'b ibn Džessame, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zabran mogu odrediti samo Allah i Njegov Poslanik!"

١٠٩٧ : عَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ قَالَ: (لَا حِمَى إِلَّا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ).

8. Napajanje svijeta i stoke na rijekama

٨ ـ باب: شُرْبِ النَّاسِ وَسَقْيِ الدَّوَابِّ مِنَ الأَنْهَارِ

1098. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Konji čovjeku nekada donose nagradu, nekada su mu zaštita, a nekada grijeh.

Što se tiče slučaja kada su mu nagrada, to je onda kada ih čovjek drži za potrebe na Allahovom Putu i napasa ih na svojoj livadi ili bašči. Za sve što oni opasu na svom užetu na toj livadi ili bašči, njemu pripada nagrada. Ukoliko se uže prekine i oni preskoče korak-dva (ili brežuljak-dva), njemu se za njihove stope i balegu računaju posebna dobra djela. Čak i ako oni naiđu na rijeku pa se iz nje napiju, iako ih on nije imao namjeru pojiti, njemu se i to računa u dobro djelo, i za to će imati posebnu nagradu.

١٠٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ قَالَ: (الخَيْلُ لِرَجُلٍ أَجْرٌ، وَلِرَجُلٍ سِتْرٌ، وَعَلَى رَجُلٍ وِزْرٌ: فَأَمَّا الَّذِي لَهُ أَجْرٌ، فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ، فَأَطَالَ بِهَا فِي مَرْجٍ أَوْ رَوْضَةٍ، فَمَا أَصَابَتْ فِي طِيَلِهَا ذٰلِكَ مِنَ المَرْجِ أَوِ الرَّوْضَةِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٍ، وَلَوْ أَنَّهُ ٱنْقَطَعَ طِيَلُهَا، فَٱسْتَنَّتْ شَرَفًا أَوْ شَرَفَيْنِ، كَانَتْ آثَارُهَا وَأَرْوَاثُهَا حَسَنَاتٍ

Kada ih čovjek drži zbog rada i želje da ne padne drugome na teret i pri tome ne zaboravi Božije obaveze na njihovim vratovima i njihovim leđima (zekat), njemu su oni zaštita (od siromaštva).

A kada ih čovjek drži zarad ponosa, licemjerstva i neprijateljstva protiv muslimana, njemu su oni samo grijeh."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio upitan za magarce, pa je odgovorio:

"O tome mi nije ništa posebno objavljeno osim ovog općeg jedinstvenog ajeta: *Ko uradi koliko trun dobra, vidjet će ga, a ko uradi koliko trun zla, vidjet će ga*. (Ez-Zilzal, 8.).

لَهُ، وَلَوْ أَنَّهَا مَرَّتْ بِنَهْرٍ فَشَرِبَتْ مِنْهُ، وَلَمْ يُرِدْ أَنْ يَسْقِيَ كَانَ ذٰلِكَ حَسَنَاتٍ لَهُ، فَهِيَ لِذٰلِكَ أَجْرٌ. وَرَجُلٌ رَبَطَهَا تَغَنِّيًا وَتَعَفُّفًا، ثُمَّ لَمْ يَنْسَ حَقَّ ٱللهِ فِي رِقَابِهَا، وَلَا ظُهُورِهَا، فَهِيَ لِذٰلِكَ سِتْرٌ. وَرَجُلٌ رَبَطَهَا فَخْرًا وَرِيَاءً وَنِوَاءً لأَهْلِ الإِسْلاَمِ، فَهِيَ عَلَى ذٰلِكَ وِزْرٌ). وَسُئِلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنِ الحُمُرِ؟، فَقَالَ: (مَا أُنْزِلَ عَلَيَّ فِيهَا شَيْءٌ إِلاَّ هٰذِهِ الآيَةُ الجَامِعَةُ الْفَاذَّةُ: ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ. وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾).

9. Prodavanje drva i stočne hrane

٩ - باب: بَيْعِ الحَطَبِ وَالكَلأ

1099. Alija ibn Ebu Talib, r.a., priča:

– Dobio sam od ratne dobiti na Dan Bedra jednu staru devu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je dao još jednu staru devu pa sam ih jednoga dana povalio pred vrata nekog ensarije i htio na njih natovariti *izhir* (vrsta bilja) da ga prodam i time se pomognem za svadbu sa Fatimom. Sa mnom je bio jedan kovač iz plemena Benu Kajnuka, dok je u toj kući Hamza ibn Abdulmuttalib pio sa jednom pjevačicom, koja mu reče:

- Hamza, zar ih nećeš (pobiti i servirati) za plemiće.

١٠٩٩ : عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ:

أَصَبْتُ شَارِفًا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي مَغْنَمٍ يَوْمَ بَدْرٍ، قَالَ: وَأَعْطَانِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ شَارِفًا أُخْرَى، فَأَنَخْتُهُمَا يَوْمًا

عِنْدَ بَابِ رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ، وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَحْمِلَ عَلَيْهِمَا إِذْخِرًا لأَبِيعَهُ، وَمَعِيَ صَائِغٌ مِنْ بَنِي قَيْنُقَاعَ، فَأَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى وَلِيمَةِ فَاطِمَةَ، وَحَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ المُطَّلِبِ يَشْرَبُ فِي ذٰلِكَ الْبَيْتِ مَعَهُ قَيْنَةٌ، فَقَالَتْ: أَلاَ يَا حَمْزُ لِلشُّرُفِ النِّوَاءِ. فَثَارَ إِلَيْهِمَا حَمْزَةُ بِالسَّيْفِ، فَجَبَّ أَسْنِمَتَهُمَا وَبَقَرَ خَوَاصِرَهُمَا، ثُمَّ أَخَذَ مِنْ أَكْبَادِهِما. قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: فَنَظَرْتُ إِلَى مَنْظَرٍ أَفْظَعَنِي، فَأَتَيْتُ نَبِيَّ ٱللهِ ﷺ وَعِنْدَهُ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ، فَأَخْبَرْتُهُ الخَبَرَ، فَخَرَجَ وَمَعَهُ زَيْدٌ، فَٱنْطَلَقْتُ مَعَهُ، فَدَخَلَ عَلَى حَمْزَةَ، فَتَغَيَّظَ عَلَيْهِ، فَرَفَعَ حَمْزَةُ بَصَرَهُ وَقَالَ: هَلْ أَنْتُمْ إِلاَّ عَبِيدٌ لآبَائِي. فَرَجَعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُقَهْقِرُ حَتَّى خَرَجَ عَنْهُمْ، وَذٰلِكَ قَبْلَ تَحْرِيمِ الخَمْرِ.

Tada je Hamza na njih jurnuo sa sabljom, prorezao im grbe, rasporio trbuhe i izvadio im crne džigerice.

Alija, r.a., dalje priča:

- Prizor koji sam gledao bio je užasan pa sam otišao Allahovom Vjerovjesniku, s.a.v.s., kod koga je bio Zejd ibn Haris, i ispričao mu šta se dogodilo. On i Zejd su izašli, a i ja sam krenuo sa njima. Ušao je kod Hamze i ljutito mu se obratio, a Hamza je podigao svoj pogled i rekao:

- Vi ste samo robovi mojih predaka.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., se vratio, idući natraške, sve dok nije od njih izašao. To se dogodilo prije zabrane alkohola.

١٠ - باب: القَطَائِع

10. Parcelisanje (nekultiviranog zemljišta)

١١٠٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَرَادَ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُقْطِعَ مِنَ الْبَحْرَيْنِ، فَقَالَتِ الأَنْصَارُ: حَتَّى تُقْطِعَ لإِخْوَانِنَا مِنَ المُهَاجِرِينَ مِثْلَ الَّذِي تُقْطِعُ لَنَا، قَالَ: (سَتَرَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً، فَٱصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي).

1100. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., htio razdijeliti (nekultivisano zemljište) Bahrejn.

- (Mi to nećemo prihvatiti) dok ne podijeliš parcele i našoj braći muhadžirima kao što i nama dijeliš - rekli su ensarije.

"Vidjet ćete poslije mene sebičnost pa se strpite dok se ne sastanete sa mnom", rekao je on.

11. Čovjek mora imati pristup svome imanju

١١ - باب: الرَّجُلِ يَكُونُ لَهُ مَمَرٌّ أَوْ شِرْبٌ فِي حَائِطٍ أَو نَخلٍ

1101. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

"Ko kupi palmu nakon što bude oprašena, njezin plod pripada prodavcu, izuzev da kupac nešto drugo uvjetuje. Ko kupi roba i on bude imao imovine, njegova imovina pripada onome koji ga je prodao, osim u slučaju kada kupac nešto drugo uvjetuje."

١١٠١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنِ ٱبْتَاعَ نَخْلًا بَعْدَ أَن تُؤَبَّرَ فَثَمَرَتُهَا لِلْبَائِعِ إِلاَّ أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ، وَمَنِ ٱبْتَاعَ عَبْدًا وَلَهُ مَالٌ فَمَالُهُ لِلَّذِي بَاعَهُ إِلاَّ أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ).

42. O ZAJMU, OTPLATI DUGOVA, BLOKIRANJU (SREDSTAVA) I STEČAJU

1. Uzimanje tuđe imovine s namjerom da je vrati ili pak s namjerom da je upropasti

1102. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko uzme nešto od tuđe imovine s namjerom da to vrati, Allah će mu pomoći da to vrati, a ko uzme namjeravajući to upropastiti, Allah će njega upropastiti."

2. Otplata dugova

1103. Ebu Zerr, r.a., priča:

– Kada sam jednom prilikom bio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., on je, ugledavši Uhud, rekao:

"Ne bih volio da mi se ovo brdo pretvori u zlato i da kod mene ostane od toga ijedan nepodijeljen dinar duže od tri dana, izuzev dinara koga bih čuvao za plaćanje duga."

I još je rekao:

"Oni koji su imućni na ovome svijetu imat će neznatnu (nagradu) na Sudnjem danu, osim onih koji dijele ovako i ovako (u ime Allaha), a malo ih je takvih."

"Neka te tu gdje si", rekao je (zatim) i krenuo ali se nije mnogo udaljio.

(Nakon toga) ja sam čuo jedan glas i kad sam htio do njega otići, sjetio sam se njegovih riječi: "Neka te tu gdje si, dok ja ne dođem!"

I kada je došao, rekao sam:

- Allahov Poslaniče, šta je ono što sam čuo? (Kakav je ono glas koji sam čuo?)

"A jesi li čuo?", upitao je on.

- Da - rekao sam.

٤٢ ـ كتابُ فِي الاستقراضِ وأداءِ الدُيونِ والحَجْرِ والتفليس

١ ـ باب: مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ أَدَاءَهَا أَو إِتْلافَهَا

١١٠٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ أَدَاءَهَا أَدَّى ٱللهُ عَنْهُ، وَمَنْ أَخَذَ يُرِيدُ إِتْلَافَهَا أَتْلَفَهُ ٱللهُ).

٢ ـ باب: أَدَاءِ الدُّيُونِ

١١٠٣ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا أَبْصَرَ - يَعْنِي أُحُدًا - قَالَ: (مَا أُحِبُّ أَنَّهُ يُحَوَّلُ لِي ذَهَبًا، يَمْكُثُ عِنْدِي مِنْهُ دِينَارٌ فَوْقَ ثَلَاثٍ، إِلاَّ دِينَارًا أَرْصُدُهُ لِدَيْنٍ). ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ الأَكْثَرِينَ هُمُ الأَقَلُّونَ، إِلاَّ مَنْ قَالَ بِالمَالِ هٰكَذَا وَهٰكَذَا وَقَلِيلٌ مَا هُمْ). وَقَالَ: (مَكَانَكَ). وَتَقَدَّمَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَسَمِعْتُ صَوْتًا، فَأَرَدْتُ أَنْ آتِيَهُ، ثُمَّ ذَكَرْتُ قَوْلَهُ: (مَكَانَكَ حَتَّى آتِيَكَ). فَلَمَّا جَاءَ قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، الَّذِي سَمِعْتُ؟، أَوْ قَالَ: الصَّوْتُ الَّذِي سَمِعْتُ؟ قَالَ: (وَهَلْ سَمِعْتَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (أَتَانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لاَ يُشْرِكُ بِٱللهِ شَيْئًا دَخَلَ الجَنَّةَ. قُلْتُ: وَإِنْ فَعَلَ كَذَا وَكَذَا؟، قَالَ: نَعَمْ).

"Došao mi je Džibril, a.s. i rekao: Ko od tvoga Ummeta umre a nije Allahu širk činio, ući će u Džennet."

- I ako bude radio to i to? - upitao sam.

"Da", reče on.

3. Isplaćivanje duga na lijep način

1104. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Došao sam jednog prijepodneva kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i zatekao ga u džamiji.

"Klanjaj dva rekata!", rekao je on.

Pošto sam imao od njega (naplatiti) dug, on mi ga je (kad sam završio s namazom) isplatio, vrativši više nego što sam mu posudio.

4. Klanjanje dženaze dužniku

1105. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nema vjernika kome ja nisam najpreči i na ovome i na drugome svijetu. Ako hoćete učite (ajet): *Vjerovjesnik je vjernicima preči od njih samih...* (El-Ahzab, 6.) Zato, koji god vjernik umre i iza sebe ostavi kakve imovine, neka mu je nasljeđuje njegova najbliža rodbina (po ocu), a ako ostavi dug ili siromašnog člana porodice, neka se (ugroženo lice) meni obrati, ja ću biti njegov zaštitnik."

5. Zabrana rasipanja imovine

1106. Mugire ibn Šu'be, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista vam je Allah zabranio neposlušnost prema majkama, zakopavanje (novorođenih) živih kćerki, uskraćivanje prava siromašnih i prosjačenje. On mrzi da prenosite tuđe riječi, da mnogo zapitkujete i rasipate (uništavate) imovinu."

٣ ـ باب: حُسْنِ الْقَضَاءِ

١١٠٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ فِي الـمَسْجِدِ ضُحًى، فَقَالَ: (صَلِّ رَكْعَتَيْنِ). وَكَانَ لِي عَلَيْهِ دَيْنٌ، فَقَضَانِي وَزَادَنِي.

٤ ـ باب: الصَّلاَةِ عَلَى مَنْ تَرَكَ دَيْناً

١١٠٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلاَّ وَأَنَا أَولى بِهِ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، اقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿النَّبِيُّ أَولَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾. فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ مَاتَ وَتَرَكَ مَالاً فَلْيَرِثْهُ عَصَبَتُهُ مَنْ كانُوا، وَمَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ ضَيَاعًا فَلْيَأْتِنِي، فَأَنَا مَوْلاَهُ).

٥ ـ باب: مَا يُنْهَى عَنْ إِضَاعَةِ الْمَالِ

١١٠٦ : عَنِ الْمَغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ ٱللهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ: عُقُوقَ الأُمَّهَاتِ وَوَأْدَ الْبَنَاتِ، وَمَنَعَ وَهَاتِ. وَكَرِهَ لَكُمْ: قِيلَ وَقَالَ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةَ الْمَالِ).

43. O SPOROVIMA

٤٣ ـ كِتَابٌ فِي الْخُصُومَاتِ

1. Spor između muslimana i Jevrejina

١ ـ بَاب: مَا يُذْكَرُ فِي الأَشْخَاصِ وَالْخُصُومَةِ بَيْنَ الْمُسْلِمِ وَالْيَهُودِ

1107. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča:

– Čuo sam jednog čovjeka kako uči jedan ajet drugačije nego što ga je učio Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa sam ga uzeo za ruku i odveo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji reče:

“Obojica ste u pravu. Ne razilazite se, jer oni koji su bili prije vas su se razišli i propali.”

١١٠٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: سَمِعْتُ رَجُلًا قَرَأَ آيَةً، سَمِعْتُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ خِلاَفَهَا، فَأَخَذْتُ بِيَدِهِ، فَأَتَيْتُ بِهِ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَ: (كِلاَكُمَا مُحْسِنٌ لاَ تَخْتَلِفُوا، فَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمُ ٱخْتَلَفُوا فَهَلَكُوا).

1108. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Prepirala su se međusobno dva čovjeka, jedan musliman i jedan Jevrej. Musliman je rekao:

- Tako mi Onoga Koji je Muhammeda odlikovao iznad svih svjetova.

Jevrej je rekao:

- Tako mi Onoga Koji je Musaa odlikovao iznad svih svjetova.

Potom je musliman digao ruku i udario jevreja po licu. Jevrej je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ispričao mu šta se desilo između njega i muslimana. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pozvao muslimana, koji mu je ispričao svoju verziju događaja, pa je nakon toga kazao:

“Ne smatrajte me boljim od Musaa. Kada se ljudi na Sudnjem danu ošamute i ja ću biti sa njima ošamućen, ali ću

١١٠٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: ٱسْتَبَّ رَجُلاَنِ: رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَرَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ، قَالَ الْمُسْلِمُ: وَالَّذِي ٱصْطَفَى مُحَمَّدًا عَلَى الْعَالَمِينَ، فَقَالَ الْيَهُودِيُّ: وَالَّذِي ٱصْطَفَى مُوسَى عَلَى الْعَالَمِينَ، فَرَفَعَ الْمُسْلِمُ يَدَهُ عِنْدَ ذٰلِكَ فَلَطَمَ وَجْهَ الْيَهُودِيِّ، فَذَهَبَ الْيَهُودِيُّ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَأَخْبَرَهُ بِمَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ وَأَمْرِ الْمُسْلِمِ، فَدَعَا النَّبِيُّ ﷺ الْمُسْلِمَ، فَسَأَلَهُ عَنْ ذٰلِكَ فَأَخْبَرَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ تُخَيِّرُونِي عَلَى مُوسَى، فَإِنَّ النَّاسَ يَصْعَقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَصْعَقُ مَعَهُمْ، فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يُفِيقُ، فَإِذَا مُوسَى بَاطِشٌ جَانِبَ الْعَرْشِ، فَلاَ أَدْرِي: أَكَانَ فِيمَنْ صَعِقَ فَأَفَاقَ قَبْلِي، أَوْ كَانَ مِمَّنِ ٱسْتَثْنَى ٱللهُ.

prvi doći svijesti. I kada dođem svijesti, vidjet ću Musaa kako se drži za zastor Arša, ali neću znati da li je i on bio ošamućen pa se prije mene osvijestio ili ga je Allah izuzeo od toga."

١١٠٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ يَهُودِيًّا رَضَّ رأسَ جَارِيَةٍ بَيْنَ حَجَرَيْنِ، قِيلَ: مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِكِ، أَفُلاَنٌ، أَفُلاَنٌ؟ حَتَّى سُمِّيَ الْيَهُودِيُّ، فَأَوْمَتْ بِرَأْسِهَا، فَأُخِذَ الْيَهُودِيُّ فَٱعْتَرَفَ، فَأَمَرَ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ فَرُضَّ رَأْسُهُ بَيْنَ حَجَرَيْنِ.

1109. Enes, r.a., prenosi da je neki Jevrej razmrskao jednoj sluškinji glavu među dva kamena pa su je pitali:

- Ko ti je to uradio? Je li taj i taj ili taj i taj?

I kad je spomenut jedan Jevrej, ona je potvrdila pokretom glave. Jevrej je uhvaćen i kada je priznao, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je naredio da se i njegova glava razmrska među dva kamena.

٢ ـ باب: كَلاَمِ الْخُصُومِ بَعْضِهِمْ فِي بَعْضٍ

2. Sporenje jednih parničara sa drugim

١١١٠ : حَدِيثُ الأَشْعَثِ تَقَدَّمَ قَرِيبًا وذَكَرَ فِيهِ أَنَّهُ ٱخْتَصَمَ هُوَ وَرَجُلٌ مِنْ أَهْلِ حَضْرَمَوت وفِي هٰذِهِ الرِّوَايَةِ قَالَ: إِنَّهُ هُوَ وَيَهُودِيٌّ.

1110. Hadis koga prenosi El-Eš'as je ranije spomenut (vidi hadis br. 1092.). U njemu se spominje da se on sporio sa jednim čovjekom iz Hadremevta. U ovoj predaji stoji da je on rekao da je to bilo između njega i jednog Jevreja.

44. O NAĐENOJ STVARI

٤٤ ـ كِتَاب فِي اللُّقَطَة

1. Kada vlasnik opiše izgubljenu stvar (dokaže da pripada njemu), predat će mu se

١ ـ باب: وَإِذَا أَخْبَرَ صَاحِبُ اللُّقَطَةِ بِالعَلَامَةِ دَفَعَ إِلَيْهِ

1111. Ubejj ibn Ka‘b, r.a., priča:

– Našao sam kesu sa stotinu zlatnika i otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mi reče:

“Obznanjuj to jednu godinu.”

Ja sam to oglašavao godinu dana ali se njezin vlasnik nije javio pa sam ponovo otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji opet reče:

“Obznanjuj to jednu godinu!”

Ja sam to oglašavao još jednu godinu, ali se (vlasnik) nije javljao pa sam mu otišao i treći put, a on reče:

“Čuvaj nađenu kesu zajedno sa novcem i uzicom kojom je vezana pa ako dođe njezin vlasnik (predaj mu je), u protivnom koristi se time.”

١١١١ : عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: وَجَدْتُ صُرَّةً فِيهَا مِائَةُ دِينَارٍ، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (عَرِّفْهَا حَوْلًا). فَعَرَّفْتُهَا حَوْلًا، فَلَمْ أَجِدْ مَنْ يَعْرِفُهَا، ثُمَّ أَتَيْتُهُ فَقَالَ: (عَرِّفْهَا حَوْلًا). فَعَرَّفْتُهَا فَلَمْ أَجِدْ مَنْ يَعْرِفُها، ثُمَّ أَتَيْتُهُ ثَلَاثًا، فَقَالَ: (ٱحْفَظْ وِعاءَهَا، وَعَدَدَهَا، وَوِكاءَهَا، فَإِنْ جاءَ صَاحِبُهَا، وَإِلاَّ فَٱسْتَمْتِعْ بِهَا).

2. Kada neko nađe na putu hurmu

٢ ـ باب: إِذَا وَجَدَ تَمْرَةً فِي الطَّرِيقِ

1112. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ponekad, kada se vratim svojim ukućanima i nađem hurmu na mojoj postelji, uzmem je i htjednem pojesti, ali se onda pobojim da nije od sadake pa je ostavim.”

١١١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنِّي لأَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِي، فَأَجِدُ التَّمْرَةَ سَاقِطَةً عَلَى فِرَاشِي، فَأَرْفَعُهَا لآكُلَهَا، ثُمَّ أَخْشَى أَنْ تَكُونَ صَدَقَةً فَأُلْقِيهَا).

45. O UČINJENOJ NEPRAVDI

٤٥ ـ كِتَابُ المَظَالِمِ

1. Pravično poravnanje (kisas) u slučaju nepravde

١ ـ باب: قِصَاصِ المَظَالِمِ

1113. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se vjernici kutarišu Džehennema, bit će zadržani na jednom mostu između njega i Dženneta, gdje će se pretresati slučajevi nepravde koju su učinili jedni drugima na zemlji. I tek kada (tu) budu pročišćeni i dotjerani, dozvolit će im se ulazak u Džennet. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammedova duša, svaki od njih će bolje znati svoje prebivalište u Džennetu nego što je znao prebivalište koje je imao na ovome svijetu!"

١١١٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قَالَ: إِذَا خَلَصَ المُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ حُبِسُوا بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الجَنَّةِ والنَّارِ، فَيَتَقَاصُّونَ مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا نُقُّوا وَهُذِّبُوا، أُذِنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الجَنَّةِ، فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ ﷺ بِيَدِهِ، لأَحَدُهُمْ بِمَسْكَنِهِ فِي الجَنَّةِ أَدَلُّ بِمَسْكَنِهِ كَانَ فِي ٱلدُّنْيَا .

2. Ajet: *Neka je Božije prokletstvo na nasilnike!* (Hud, 18.)

٢ ـ باب: قَوْلِ الله تعالى: ﴿أَلَا لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾

1114. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

"Allah će se (na Sudnjem danu) približiti vjerniku i zastrijeti ga podigavši nad njim Svoje okrilje pa će ga pitati:

- Znaš li za taj i taj grijeh? Znaš li za taj i taj grijeh?

- Da, Allahu moj - reći će on.

I tako, kada Mu prizna sve svoje grijehe i pomisli u sebi da je propao, Allah će mu reći:

"Pokrio sam ti ih još u zemaljskom životu, a sada ti ih i opraštam."

I nakon toga bit će mu data knjiga njegovih dobrih djela.

A što se tiče nevjernika i licemjera, svjedoci će reći:

١١١٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ ٱللهَ يُدْنِي المُؤْمِنَ، فَيَضَعُ عَلَيْهِ كَنَفَهُ وَيَسْتُرُهُ، فَيَقُولُ: أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا: أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ أَيْ رَبِّ، حَتَّى إِذَا قَرَّرَهُ بِذُنُوبِهِ، وَرَأَى فِي نَفْسِهِ أَنَّهُ قَدْ هَلَكَ، قَالَ: سَتَرْتُهَا عَلَيْكَ فِي ٱلدُّنْيَا، وَأَنَا أَغْفِرُهَا لَكَ اليَوْمَ، فَيُعْطَى كِتَابَ حَسَنَاتِهِ. وَأَمَّا الكَافِرُ وَالمُنَافِقُ، فَيَقُولُ الأَشْهَادُ: ﴿هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا

عَلَى رَبِّهِمْ أَلاَ لَعْنَةُ ٱللهِ عَلَى

يُسْلِمُهُ

To su oni što su lagali na svoga Gospodara. Neka je Božije prokletstvo

nasilje, niti ga njemu prepustiti

١١١٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لاَ يَظْلِمُهُ وَلاَ يُسْلِمُهُ، وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ ٱللهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ ٱللهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ ٱللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

1115. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Musliman muslimanu je brat i neće mu činiti nasilje niti ga njemu prepustiti. Ko priskoči upomoć bratu u nevolji, Allah će njemu priskočiti kad mu najpotrebnije bude; ko otkloni od muslimana kakvu nevolju, Allah će otkloniti od njega jednu od nevolja Sudnjeg dana, a ko pokrije muslimanu (kakvu sramotu), Allah će pokriti njegovu sramotu na Sudnjem danu."

٤ ـ باب: أَعِنْ أَخَاكَ ظَالِماً أَوْ مَظْلُوماً

4. Pomozi svome bratu, bio on nasilnik ili njemu nasilje bilo učinjeno

١١١٦ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا). قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، هٰذَا نَنْصُرُهُ مَظْلُومًا، فَكَيْفَ نَنْصُرُهُ ظَالِمًا؟ قَالَ: (تَأْخُذُ فَوْقَ يَدَيْهِ).

1116. Enes, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Pomozi svome bratu, bio on nasilnik ili njemu bilo nasilje učinjeno!"

- Allahov Poslaniče - rekoše (prisutni) - onoga kome je učinjeno nasilje pomažemo, a kako ćemo pomoći onoga ko čini nasilje?

"Da držite njegove ruke (spriječite ga da ne čini nasilje drugima)", reče on.

٥ ـ باب: الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ القِيَامَةِ

5. Nasilje će na Sudnjem danu predstavljati tmine

١١١٧ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

1117. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nasilje će na Sudnjem danu predstavljati tmine."

6. Ako onaj kome je učinjeno nasilje oprosti nasilniku, treba li on to nasilje objelodanjivati

٦ - باب: مَنْ كانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ عِنْدَ الرَّجُلِ فَحَلَّلَها لَهُ، هَل يُبَيِّنُ مَظْلَمَتَهُ؟

1118. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko je učinio nasilje svome bratu u pogledu njegove časti ili nečega drugoga, neka (odmah) danas traži od njega oprost, ne čekajući dan kada neće biti ni dinara ni dirhema, jer ko tada imadne dobrih djela, oduzet će mu se od njih onoliko koliko iznosi nasilje koje je počinio, a ako ne bude imao dobrih djela, uzet će se od njegova druga loša djela i na njega natovariti."

١١١٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ كانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لأَخِيهِ مِنْ عِرْضِهِ أَوْ شَيْءٍ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهُ الْيَوْمَ، قَبْلَ أَنْ لاَ يَكُونَ دِينَارٌ وَلاَ دِرْهَمٌ، إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ أُخِذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ سَيِّئَاتِ صَاحِبِهِ فَحُمِلَ عَلَيْهِ).

7. Otimanje tuđeg zemljišta

٧ - باب: إِثْمِ مَنْ ظَلَمَ شَيْئاً مِنَ الأَرْضِ

1119. Seid ibn Zejd, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad je rekao:

"Ko bespravno prigrabi štogod tuđe zemlje, objesit će mu se o vrat (na Sudnjem danu) sedam zemalja."

١١١٩ : عَنْ سَعِيد بْن زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ ظَلَمَ مِنَ الأَرْضِ شَيْئًا طُوِّقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرَضِينَ).

1120. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Ko bespravno uzme nešto tuđe zemlje, potonut će na Sudnjem danu kroz sedam zemalja."

١١٢٠ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ أَخَذَ مِنَ الأَرْضِ شَيْئًا بِغَيْرِ حَقِّهِ، خُسِفَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى سَبْعِ أَرَضِينَ).

8. Ono što neko dopusti drugome dozvoljeno je

٨ - باب: إذا أَذِنَ إِنْسَانٌ لآخَرَ شَيْئاً جَازَ

1121. Ibn Omer, r.a., priča da je prošao pokraj nekih ljudi koji su jeli hurme pa im je rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio "sastavljanje" (u smislu priključenja

١١٢١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ مَرَّ بِقَوْمٍ يَأْكُلُونَ تَمْرًا فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَنْهى عَنِ الإِقْرَانِ، إِلاَّ أَنْ يَسْتَأْذِنَ الرَّجُلُ مِنْكُمْ أَخاهُ.

tuđoj sofri bez izuna, ili pak pri jelu stavljanja u usta dvije datule odjednom), osim ako neko od vas zatraži od svoga brata dopuštenje.

٩ - باب: قَوْلِ اللهِ تَعَالَى: ﴿وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ﴾

9. Ajet: *...A on je najzagriženiji protivnik (oponent).* (El-Bekare, 204.)

١١٢٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَبْغَضَ الرِّجَالِ إِلَى ٱللهِ الأَلَدُّ الخَصِمُ).

1122. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah najviše mrzi čovjeka koji je zagriženi oponent."

١٠ - باب: إِثْمِ مَنْ خَاصَمَ فِي بَاطِلٍ وَهُوَ يَعْلَمُهُ

10. Sporenje oko nečega uprkos znanju da na to nema pravo

١١٢٣ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، أَنَّهُ سَمِعَ خُصُومَةً بِبَابِ حُجْرَتِهِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَ: (إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، وَإِنَّهُ يَأْتِينِي الخَصْمُ، فَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ أَبْلَغَ مِنْ بَعْضٍ، فَأَحْسِبَ أَنَّهُ صَدَقَ، فَأَقْضِيَ لَهُ بِذٰلِكَ، فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِحَقِّ مُسْلِمٍ، فَإِنَّمَا هِيَ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ، فَلْيَأْخُذْهَا أَوْ لِيَتْرُكْهَا).

1123. Ummu Seleme, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuo pred vratima svoje sobe neko raspravljanje pa je izašao i rekao:

"Ja sam samo čovjek. Dođe mi stranka u sporu, pa možda neko od vas bude rječitiji od drugoga pa ja mislim da je on istinu kazao i presudim u njegovu korist. Zato, onaj u čiju korist presudim zakinuvši pravo drugog muslimana, dobija time samo dio džehennemske vatre pa neka ga uzme ili ostavi!"

١١ - باب: قِصَاصِ المَظْلُومِ إِذَا وَجَدَ مَالَ ظَالِمِهِ

11. Naknada oštećenom kada onaj ko ga je oštetio ima imovine

١١٢٤ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْنَا لِلنَّبِيِّ ﷺ: إِنَّكَ تَبْعَثُنَا، فَنَنْزِلُ بِقَوْمٍ لاَ يَقْرُونَا، فَمَا تَرَى فِيهِ؟ فَقَالَ لَنَا: (إِنْ نَزَلْتُمْ بِقَوْمٍ، فَأُمِرَ لَكُمْ بِمَا يَنْبَغِي لِلضَّيْفِ فَاقْبَلُوا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلُوا، فَخُذُوا مِنْهُمْ حَقَّ الضَّيْفِ).

1124. Ukbe ibn Amir, r.a., priča:

– Rekli smo Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Kad nas šalješ po zadacima, mi (ponekad) odsjednemo kod ljudi koji nam ne pruže gostoprimstvo pa šta misliš o tome?

On nam reče:

"Ako vam ljudi kod kojih odsjednete ponude ono što pripada gostu, vi to prihvatite! A ako ne ponude, onda uzmite od njih ono što sljeduje gosta!"

١٢ - باب: لا يَمْنَعُ جَار جَاره أَن يَغْرِزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ

١١٢٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يَمْنَعْ جَارٌ جَارَهُ أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَهُ فِي جِدَارِهِ). ثُمَّ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: مَا لِي أَرَاكُمْ عَنْهَا مُعْرِضِينَ، وَٱللهِ لأَرْمِيَنَّ بِهَا بَيْنَ أَكْتَافِكُمْ.

12. Susjed susjedu ne može zabraniti da pobode svoj trupac u njegov zid

1125. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka susjed susjeda ne sprečava da pobode svoj trupac u njegov zid."

Zatim je Ebu Hurejre rekao:

- Ne znam zašto se vi od ovoga (hadisa/propisa) okrećete? Allaha mi, ja ću ga među vama uporni isticati.

١٣ - باب: أَفْنِيَةِ الدُّورِ والجُلُوسِ فِيهَا، والجُلُوسِ عَلَى الصُّعُدَاتِ

١١٢٦ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ عَلَى الطُّرُقَاتِ). فَقَالُوا: مَا لَنَا بُدٌّ، إِنَّمَا هِيَ مَجَالِسُنَا نَتَحَدَّثُ فِيهَا. قَالَ: (فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلاَّ الْمَجَالِسَ، فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهَا). قَالُوا: وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ؟ قَالَ: (غَضُّ الْبَصَرِ، وَكَفُّ الأَذَى، وَرَدُّ السَّلاَمِ، وَأَمْرٌ بِالمَعْرُوفِ، وَنَهْيٌ عَنِ المُنْكَرِ).

13. Sjedenje po sokacima

1126. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Klonite se sjedenja po sokacima!"

- Nemamo drugog rješenja! Tu se sastajemo i razgovaramo - rekli su prisutni.

"Ako već morate sjediti na putu, onda mu (bar) dajte njegovo pravo", reče on.

- A koje je pravo puta? - upitali su oni.

"Ići (njime) oborenog pogleda, kloniti se uznemiravanja, uzvratiti pozdrav, upućivati na dobro i odvraćati od ružnog", reče on.

١٤ - باب: إِذَا اخْتَلَفُوا فِي الطَّرِيقِ المِيتَاءِ

١١٢٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَضَى النَّبِيُّ ﷺ: إِذَا تَشَاجَرُوا فِي

14. Sporenje u vezi sa širinom javnog puta

1127. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., presudio:

"Ako se javi spor u vezi sa širinom javnog puta, ostavite ga (najmanje) sedam aršina!"

الطَّرِيقِ المِيتاءِ بِسَبْعَةِ أَذْرُعٍ.

15. Zabrana pljačke i nakaženja

١٥ - باب: النهي عن النُّهبى والمُثْلَة

1128. Abdullah ibn Jezid el-Ensari, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio pljačkanje i nakaženje (kažnjavanje odsijecanjem dijelova tijela).

١١٢٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ يَزِيدَ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنِ النُّهْبَى وَالمُثْلَةِ.

16. Ko se bori braneći svoju imovinu

١٦ - باب: مَنْ قاتَلَ دُونَ مالِه

1129. Abdullah ibn Omer, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s, da kaže:

"Ko pogine braneći svoju imovinu, on je šehid."

١١٢٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ).

17. Razbijanje tuđe posude ili nečega sličnog

١٧ - باب: إذا كسر قَصْعَة أَوْ شيئاً لِغيرِه

1130. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesniku, s.a.v.s, dok je bio kod jedne od svojih supruga, jedna od majki vjernika poslala po slugi oveću drvenu posudu sa jelom pa ju je (žena u čijoj kući je on sjedio) udarila rukom i razbila. On je posudu sastavio, vratio u nju jelo i rekao:

"Jedite!"

Onoga što je donio jelo zadržao je zajedno sa posudom dok nisu završili sa jelom pa mu onda dao zdravu posudu, a razbijenu zadržao.

١١٣٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ عِنْدَ بَعْضِ نِسَائِهِ، فَأَرْسَلَتْ إِحْدَى أُمَّهَاتِ المُؤْمِنِينَ مَعَ خَادِمٍ بِقَصْعَةٍ فِيهَا طَعَامٌ، فَضَرَبَتْ بِيَدِهَا فَكَسَرَتِ الْقَصْعَةَ، فَضَمَّهَا وَجَعَلَ فِيهَا الطَّعَامَ، وقَالَ: (كُلُوا). وَحَبَسَ الرَّسُولَ وَالْقَصْعَةَ حَتَّى فَرَغُوا، فَدَفَعَ الْقَصْعَةَ الصَّحِيحَةَ وَحَبَسَ المَكْسُورَةَ.

46. O UDRUŽIVANJU

٤٦ ـ كِتَابُ الشَّرِكَةِ

1. O udruživanju u hrani, zajedničkim putnim troškovima i u robi

١ ـ باب: فِي الشَّرِكَةِ فِي الطَّعَامِ وَالنَّهدِ والعُرُوضِ

1131. Seleme ibn Ekve', r.a., priča:

– Kada je jednom prilikom zavladala oskudica i ljudima ponestalo hrane, došli su kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., da pitaju hoće li klati svoje deve. On im je to odobrio, ali kada su susreli Omera i to mu saopćili, on reče:

- A šta ćete kad više ne bude vaših deva?

Ušao je potom kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, a šta će kad više ne bude njihovih deva?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada reče:

"Oglasi ljudima neka donesu što im je preostalo od hrane!"

Potom je prostrta jedna kožica, na koju su oni stavljali hranu pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao, proučio dovu i blagoslovio hranu koja je pred njim stajala pa ih onda pozvao da donesu svoje porcije, i svijet je uzimao sve dok se nije podmirio. Nakon toga Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

"Svjedočim da nema boga osim Allaha i da sam ja, uistinu, Allahov Poslanik!"

١١٣١ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

خَفَّتْ أَزْوَادُ الْقَوْمِ وَأَمْلَقُوا، فَأَتَوُا النَّبِيَّ ﷺ فِي نَحْرِ إِبِلِهِمْ فَأَذِنَ لَهُمْ، فَلَقِيَهُمْ عُمَرُ فَأَخْبَرُوهُ فَقَالَ: مَا بَقَاؤُكُمْ بَعْدَ إِبِلِكُمْ، فَدَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا بَقَاؤُهُمْ بَعْدَ إِبِلِهِمْ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (نَادِ فِي النَّاسِ، يَأْتُونَ بِفَضْلِ أَزْوَادِهِمْ). فَبُسِطَ لِذٰلِكَ نِطَعٌ وَجَعَلُوهُ عَلَى النِّطَعِ، فَقَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَدَعَا وَبَرَّكَ عَلَيْهِ، ثُمَّ دَعاهُمْ بِأَوْعِيَتِهِمْ، فَٱحْتَثَى النَّاسُ حَتَّى فَرَغُوا، ثُمَّ قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، وَأَنِّي رَسُولُ ٱللهِ).

1132. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada pripadnicima (plemena) Eš'arija ponestane hrane u ratu ili manjka hrane njihovim porodicama u Medini, oni skupe sve što im je

١١٣٢ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ الأَشْعَرِيِّينَ إِذَا أَرْمَلُوا فِي الْغَزْوِ، أَوْ قَلَّ طَعَامُ عِيَالِهِمْ بِالْمَدِينَةِ، جَمَعُوا مَا

كَانَ عِنْدَهُمْ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، ثُمَّ ٱقْتَسَمُوهُ بَيْنَهُمْ فِي إِنَاءٍ وَاحِدٍ بِالسَّوِيَّةِ، فَهُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ).

preostalo (hrane) na jednu haljinu i međusobno je jednako raspodijele (prema broju članova) jednom posudom. Zato, oni su moji a ja sam njihov."

٢ - باب: قِسْمَةِ الغَنَمِ

2. Raspodjela stoke

١١٣٣ : عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بِذِي الحُلَيْفَةِ، فَأَصَابَ النَّاسَ جُوعٌ، فَأَصَابُوا إِبِلًا وَغَنَمًا، قَالَ: وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ فِي أُخْرَيَاتِ الْقَوْمِ، فَعَجِلُوا وَذَبَحُوا ونَصَبُوا الْقُدُورَ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْقُدُورِ فَأُكْفِئَتْ، ثُمَّ قَسَمَ، فَعَدَلَ عَشَرَةً مِنَ الْغَنَمِ بِبَعِيرٍ، فَنَدَّ مِنْهَا بَعِيرٌ، فَطَلَبُوهُ فَأَعْيَاهُمْ، وَكَانَ فِي الْقَوْمِ خَيْلٌ يَسِيرَةٌ، فَأَهْوَى رَجلٌ مِنْهُمْ بِسَهْمٍ فَحَبَسَهُ ٱللهُ، ثُمَّ قَالَ: (إِنَّ لِهٰذِهِ الْبَهَائِمِ أَوَابِدَ كَأَوَابِدِ الْوَحْشِ، فَمَا غَلَبَكُمْ مِنْهَا فَٱصْنَعُوا بِهِ هَكَذَا). فَقُلْتُ: إِنَّا نَرْجُو الْعَدُوَّ غَدًا وَلَيْسَتْ مَعَنَا مُدًى، أَفَنَذْبَحُ بِالْقَصَبِ؟ قَالَ: (مَا أَنْهَرَ ٱلدَّمَ، وَذُكِرَ ٱسْمُ ٱللهِ عَلَيْهِ فَكُلُوهُ، لَيْسَ السِّنَّ وَالظُّفُرَ، وَسَأُحَدِّثُكُمْ عَنْ ذٰلِكَ: أَمَّا السِّنُّ فَعَظْمٌ، وَأَمَّا الظُّفُرُ فَمُدَى الحَبَشَةِ).

1133. Rafi' ibn Hadidž, r.a., priča:

– Kada smo bili sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u Zu-l-Hulejfi, ljude je zadesila glad pa su se okomili na deve i brave. Dok se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nalazio u grupi koja je bila na začelju, neki su požurili da obave klanje i postave lonce, ali je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (nezadovoljan klanjem ratnog plijena prije podjele vojnicima) naredio da se lonci isprevrću a onda podijelio zaplijenjene životinje i to tako da je deset brava bilo jednako jednoj devi.

Tom prilikom im je jedna deva pobjegla pa su je tražili toliko da ih je to umorilo. Među njima je bilo i malo konjanika, od kojih neko odape strijelu i Allah tu devu tako zaustavi.

Nakon toga Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Neke od ovih životinja se ponašaju kao podivljale, pa koja vam se takvom pokaže, postupite sa njom na ovaj način (ustrijelite je)!"

Ja sam tada rekao:

- Mi očekujemo sutra neprijatelja, a nemamo noževa pa da li možemo klati trskom?

"Koristite sve što će pustiti da odteče krv i jedite ono kod čijeg klanja je spomenuto Allahovo ime, izuzev zuba i

kopita, a reći ću vam i zašto - što se tiče zuba, to je kost, a što se tiče kopita, to su noževi Etiopljana", reče on.

٣ - باب: تَقْوِيمِ الأَشْيَاءِ بَيْنَ الشُّرَكَاءِ بِقِيمَةِ عَدْلٍ

3. Pravedno vrednovanje stvari među dioničarima

١١٣٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَعْتَقَ شَقِيصًا مِنْ مَمْلُوكِهِ فَعَلَيْهِ خَلاَصُهُ فِي مَالِهِ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ مالٌ، قُوِّمَ المَمْلُوكُ قِيمَةَ عَدْلٍ، ثُمَّ ٱسْتُسْعِيَ غَيْرَ مَشْقُوقٍ عَلَيْهِ).

1134. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko oslobodi roba svoga suvlasničkog dijela u njemu, dužan ga je o svom trošku potpuno osloboditi, a ako nema imovine, pravedno će se procijeniti vrijednost roba i pružiti mu se mogućnost iskupljenja vlastitim radom bez preopterećivanja."

٤ - باب: هَل يُقْرَعُ فِي القِسْمَةِ

4. Može li se dioba vršiti žrijebanjem ili bacanjem kocke

١١٣٥ : عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ القَائِمِ عَلَى حُدُودِ ٱللهِ وَالوَاقِعِ فِيهَا، كَمَثَلِ قَوْمٍ ٱسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلاَهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا ٱسْتَقَوْا مِنَ المَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ، فَقَالُوا: لَو أَنَّا خَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا خَرْقًا، وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ يَتْرُكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ نَجَوْا وَنَجَوْا جَمِيعًا).

1135. Nu'man ibn Bešir, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj ko izvršava Allahove propise i onaj ko ih krši slični su ljudima koji bacanjem kocke vrše diobu lađe pa jednima zapadne gornji, a drugima donji dio. Kada onima u donjem dijelu zatreba vode, moraju ići onima iznad njih (i uznemiravati ih) pa, da bi to izbjegli, kažu:

- Hajmo napraviti otvor u našem dijelu pa nećemo uznemiravati one iznad nas!?

I ako ih ovi puste da realiziraju tu svoju namjeru, svi su propali, ali ako ih spriječe, spasit će se i jedni i drugi."

5. Udruživanje u hrani i sličnome

1136. Abdullah ibn Hišam, r.a., koji je zapamtio Vjerovjesnika, s.a.v.s., priča da ga je njegova majka Zejneba bint Humejd odvela Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, uzmi od njega zakletvu vjernosti!

"On je malodoban", rekao je Poslanik, s.a.v.s., pa ga pomilovao po glavi i izgovorio za njega blagoslov.

(Abdullah je kasnije), trgujući hranom na pijaci, susreo Ibn Omera i Ibn Zubejra, koji mu rekoše:

- Uzmi nas za ortake, jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zatražio za tebe (od Allaha, dž.š.) berićet!

On ih je uzeo za ortake. I dešavalo se da zaradi i kući pošalje čitav tovar hrane.

٥ ـ باب: الشَّرِكَةِ فِي الطَّعَامِ وَغَيْرِهِ

١١٣٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ هِشَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: وَكَانَ قَدْ أَدْرَكَ النَّبِيَّ ﷺ، وَذَهَبَتْ بِهِ أُمُّهُ زَيْنَبُ بِنْتُ حُمَيْدٍ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ بَايِعْهُ، فَقَالَ: (هُوَ صَغِيرٌ). فَمَسَحَ رَأْسَهُ وَدَعَا لَهُ. كَانَ يَخْرُجُ إِلَى السُّوقِ، فَيَشْتَرِي الطَّعَامَ، فَيَلْقَاهُ ابْنُ عُمَرَ وَٱبْنُ الزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ، فَيَقُولَانِ لَهُ: أَشْرِكْنَا، فَإِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَدْ دَعَا لَكَ بِالْبَرَكَةِ، فَيَشْرَكُهُمْ، فَرُبَّمَا أَصَابَ الرَّاحِلَةَ كَمَا هِيَ، فَيَبْعَثُ بِهَا إِلَى الْمَنْزِلِ.

47. O STAVLJANJU POD HIPOTEKU

٤٧ ـ كِتَابُ الرَّهْنِ فِي الحَضَرِ

1. Zalaganje jahaće ili životinje za mužu

١ ـ باب: الرَّهْنِ مَرْكُوبٌ وَمَحْلُوبٌ

1137. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Založena životinja može se koristiti (i to će se računati) kao naknada za staranje o njoj. Onaj koji jaše životinju ili pije njeno mlijeko zadužen je za staranje o njoj."

١١٣٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الظَّهْرُ يُرْكَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا، وَلَبَنُ الدَّرِّ يُشْرَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا، وَعَلَى الَّذِي يَرْكَبُ وَيَشْرَبُ النَّفَقَةُ).

2. Ako nastane spor između zalagača i zalogoprimaoca

٢ ـ باب: إِذَا اخْتَلَفَ الرَّاهِنُ وَالمُرْتَهِنُ

1138. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s, presudio da optuženi, (ako niječe optužbu), mora da se zakune.

١١٣٨ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَضَى: أَنَّ الْيَمِينَ عَلَى المُدَّعَى عَلَيْهِ.

48. O ZNAČAJU OSLOBAĐANJA ROBA

1139. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko oslobodi roba muslimana, Allah će za svaki pojedini organ tijela roba sačuvati od džehennemske vatre jedan organ njegova tijela.”

1. Koga je od robova najbolje (osloboditi)?

1140. Ebu Zerr, r.a., kaže da je Vjerovjesnika, s.a.v.s., upitao:

- Koji je posao najbolji?

“Vjerovanje u Boga i borba na Njegovom putu”, rekao je.

- A kojega je roba najbolje (osloboditi)? - upitao sam.

“Najskupljeg i najdragocjenijeg kod njegova gospodara”, odgovorio je.

- Ako ne mogu to učiniti? - upitao sam.

“Da pomogneš vještome ili proizvedeš onome ko je nevješt”, reče on.

- A ako ne mogu ni to učiniti? - rekoh.

“Da poštediš druge od zla, jer je i to sadaka koju činiš za sebe”, odgovori on.

2. Oslobađanje roba koji je u vlasništvu više ljudi

1141. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Ko oslobodi roba svog suvlasničkog dijela u njemu a ima sredstava i za preostali dio njegove (pune) vrijednosti, pravedno će se procijeniti vrijednost

٤٨ ـ كتابُ فِي العِتقِ وَفَضْلِه

١١٣٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَيُّمَا رَجُلٍ أَعْتَقَ ٱمْرَأً مُسْلِمًا، ٱسْتَنْقَذَ ٱللهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهُ عُضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ).

١ ـ باب: أَيُّ الرِّقابِ أَفضلُ

١١٤٠ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: (إِيمَانٌ بِٱللهِ، وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ). قُلْتُ: فَأَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: (أَغْلاَهَا ثَمَنًا، وَأَنْفَسُها عِنْدَ أَهْلِهَا). قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ؟ قَالَ: (تُعِينُ صَانِعًا، أَو تَصْنَعُ لِأَخْرَقَ). قَالَ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلَ؟ قَالَ: (تَدَعُ النَّاسَ مِنَ الشَّرِّ، فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ تَصَدَّقُ بِهَا عَلَى نَفْسِكَ).

٢ ـ باب: إِذَا أَعْتَقَ عَبْداً بَيْنَ اثْنَيْنِ أَوْ أَمَةً بَيْنَ شُرَكَاءِ

١١٤١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَعْتَقَ شِرْكًا لَهُ فِي عَبْدٍ، فَكَانَ لَهُ مَالٌ يَبْلُغُ ثَمَنَ الْعَبْدِ، قُوِّمَ الْعَبْدُ عَلَيْهِ قِيمَةَ عَدْلٍ، فَأَعْطَى شُرَكَاءَهُ حِصَصَهُمْ، وَعَتَقَ عَلَيْهِ الْعَبْدُ، وإِلاَّ فَقَدْ عَتَقَ مِنْهُ مَا عَتَقَ).

roba pa će on ostalim suvlasnicima isplatiti njihove dijelove i rob će tako dobiti (punu) slobodu. Ali ako nije imućan, rob će biti slobodan samo onoliko koliko ga je on oslobodio."

3. Allah ne kažnjava za ružne misli koje se ne oživotvore

1142. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah, radi mene, oprašta mojim sljedbenicima ružne misli, ukoliko to (što su mislili) ne urade ili izgovore."

4. Uzimanje svjedoka pri oslobađanju roba

1143. Prenosi (Kajs):

– Kada je Ebu Hurejre, r.a., krenuo (kod Poslanika, s.a.v.s.) da primi Islam, izgubio je roba koji je išao sa njim. I kada je rob kasnije došao, Ebu Hurejre je već sjedio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., koji reče:

"Ebu Hurejre, evo tvoga roba, došao ti je!"

- Uzimam te svjedokom da je on slobodan - rekao je (Ebu Hurejre).

Tada je (kaže pripovjedač) Ebu Hurejre, izgovorio sljedeći stih:

- *O noći, duga i mukotrpna,*

što si me spasila iz nesreće nevjerovanja.

5. Oslobađanje idolopoklonika

1144. Hakim ibn Hizam, r.a., kaže da je on oslobodio u predislamsko doba

٣ ـ باب: الخَطَأ وَالنِّسيَانِ فِي العَتَاقَةِ وَالطَّلَاقِ وَنَحوِهِ

١١٤٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ ٱللهَ تَجَاوَزَ لِي عَنْ أُمَّتِي مَا وَسْوَسَتْ بِهِ صُدُورُهَا، مَا لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَكَلَّمْ).

٤ ـ باب: إِذَا قَالَ لِعَبْدِهِ هُوَ لِلّٰهِ وَنَوَى العِتْقَ، والإِشْهَادِ بِالعِتْقِ

١١٤٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ لَمَّا أَقْبَلَ يُرِيدُ الإِسْلَامَ، وَمَعَهُ غُلَامُهُ، ضَلَّ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِنْ صَاحِبِهِ، فَأَقْبَلَ بَعْدَ ذَاكَ وَأَبُو هُرَيْرَةَ جَالِسٌ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، هٰذَا غُلَامُكَ قَدْ أَتَاكَ). فَقَالَ: أَمَا إِنِّي أُشْهِدُكَ أَنَّهُ حُرٌّ، قَالَ: فَهُوَ حِينَ يَقُولُ:

يَا لَيْلَةً مِنْ طُولِهَا وَعَنَائِهَا

عَلَى أَنَّهَا مِنْ دَارَةِ الكُفْرِ نَجَّتِ

٥ ـ باب: عِتْقِ المُشْرِكِ

١١٤٤ : عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَعْتَقَ فِي الجَاهِلِيَّةِ مِائَةَ رَقَبَةٍ، وَحَمَلَ عَلَى مِائَةِ بَعِيرٍ، فَلَمَّا أَسْلَمَ

stotinu robova i zaklao stotinu deva (i podijelio ih siromašnima), a kada je primio islam, zaklao je stotinu deva i oslobodio stotinu robova. Hakim kaže da je upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, šta kažeš o djelima koje sam uradio u predislamsko doba kao vid dobročinstva...? (vidi hadis br. 726. - Knjiga o zekatu).

حَمَلَ عَلَى مِائَةِ بَعِيرٍ، وَأَعْتَقَ مِائَةَ رَقَبَةٍ، قَالَ: فَسَأَلْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَذَكَرَ الحَديث وَقَدْ تَقَدَّمَ فِي الزَّكَاةِ.

6. Stjecanje roba Arapa

٦ - باب: مَنْ مَلكَ مِنَ العَرَبِ رَقِيقاً

1145. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., napao na (pleme) Benu Mustalik dok se njihova stoka napajala i oni nisu bili na oprezu pa je pobio njihove borce, a žene i djecu zarobio. Toga dana dobio je i Džuvejriju, r.a.

١١٤٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَغَارَ عَلَى بَنِي المُصْطَلِقِ وَهُمْ غارُّونَ، وَأَنْعَامُهُمْ تُسْقَى عَلَى المَاءِ، فَقَتَلَ مُقَاتِلَتَهُمْ، وَسَبَى ذَرَارِيَّهُمْ، وَأَصَابَ يَوْمَئِذٍ جُوَيْرِيَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها.

1146. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Zavolio sam (pleme) Benu Temim od prije tri noći, kada sam čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako o njemu kaže:

"Od svih mojih sljedbenika oni će biti najžešći prema Dedžalu."

Kada je došao njihov zekat, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Ovo je zekat od ljudi našega roda!"

A za jednu zarobljenicu iz njihova plemena, koja je bila kod Aiše, on je rekao:

"Oslobodi je, jer je ona potomak Ismaila (a.s.)!"

١١٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: مَا زِلْتُ أُحِبُّ بَنِي تَمِيمٍ مُنْذُ ثَلاَثٍ، سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ فِيهِمْ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (هُمْ أَشَدُّ أُمَّتِي عَلَى ٱلدَّجَّالِ). قَالَ: وَجَاءَتْ صَدَقَاتُهُمْ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هٰذِهِ صَدَقَاتُ قَوْمِنَا). وَكَانَتْ سَبِيَّةٌ مِنْهُمْ عِنْدَ عَائِشَةَ فَقَالَ: (أَعْتِقِيهَا فَإِنَّهَا مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ).

٧ - باب: كَرَاهِيَةِ التَّطَاوُلِ عَلَى الرَّقِيقِ

7. Oslovljavanje između roba i robovlasnika

١١٤٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لاَ يَقُلْ أَحَدُكُمْ: أَطْعِمْ رَبَّكَ وَضِّئْ رَبَّكَ، ٱسْقِ رَبَّكَ، وَلْيَقُلْ: سَيِّدِي ومَوْلاَيَ، وَلاَ يَقُلْ أَحَدُكُمْ: عَبْدِي أَمَتِي، وَلْكِنْ: فَتَايَ وَفَتَاتِي وَغُلاَمِي).

1147. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nemojte (robu) govori: 'Nahrani svoga gospodara!, 'Operi svoga gospodara!' ili 'Napoj svoga gospodara!' Rob neka kaže: 'Gospodine!', Staratelju!' I nemojte govoriti: 'moj rob', 'moja robinja', nego govorite: 'moj momak', 'moja djevojka' i 'moj dječak'"

٨ - باب: إِذَا أَتَى أَحَدَكُمْ خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ

8. Kada sluga donese jelo

١١٤٨ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (إِذَا أَتَى أَحَدَكُمْ خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ، فَإِنْ لَمْ يُجْلِسْهُ مَعَهُ، فَلْيُنَاوِلْهُ لُقْمَةً أَوْ لُقْمَتَيْنِ، أَوْ أُكْلَةً أَوْ أُكْلَتَيْنِ، فَإِنَّهُ وَلِيَ عِلاَجَهُ).

1148. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada vam sluga donese jelo, ako ga (već) ne pozovete da sjedne (za sofru), onda mu (bar) dajte koji zalogaj ili koji komad hrane, jer se on starao za njenu pripremu!"

٩ - باب: إِذَا ضَرَبَ الْعَبْدَ فَلْيَتَجنبِ الْوَجْهَ

9. Kada neko udara roba, neka izbjegava lice

١١٤٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا قَاتَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْتَنِبِ الْوَجْهَ).

1149. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada se neko od vas s nekim tuče (bije), neka izbjegava lice!"

١٠ - باب: مَايَجُوزُ مِنْ شُرُوطِ الْمُكَاتَبِ

10. Šta je dozvoljeno uvjetovati pri ugovaranju otkupa roba

١١٥٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ بَرِيرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا جَاءَتْ

1150. Aiša, r.a., priča da je Berira, r.a.,

došla i zatražila od nje materijalnu pomoć za svoj otkup, za koji inače nije bila još ništa isplatila, pa joj je Aiša rekla:

- Vrati se svojim gospodarima, pa ako su voljni da ja za tebe izmirim otkupninu i da starateljstvo nad tobom pređe na mene, ja ću to učiniti.

Berira je to spomenula svojim gospodarima, ali su oni odbili i rekli:

- Ako hoće da ti pomogne radi sevapa, neka plati, ali starateljstvo nad tobom pripada nama.

Aiša je to spomenula Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji reče:

"Kupi je i oslobodi, jer starateljstvo pripada onome ko oslobodi roba!"

Kasnije je (kaže prenosilac) Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao i rekao:

"Kako ljudi mogu postavljati uvjete kojih nema u Allahovoj Knjizi. Ko postavi neki uvjet koga nema u Allahovoj Knjizi, ne koristi mu pa makar ga postavio stotinu puta. Allahov je uvjet preči i pouzdaniji."

تَسْتَعِينُهَا فِي كِتَابَتِهَا، وَلَمْ تَكُنْ قَضَتْ مِنْ كِتَابَتِهَا شَيْئًا، قَالَتْ لَهَا عَائِشَةُ: ٱرْجِعِي إِلَى أَهْلِكِ، فَإِنْ أَحَبُّوا أَنْ أَقْضِيَ عَنْكِ كِتَابَتَكِ، وَيَكُونَ وَلاَؤُكِ لِي فَعَلْتُ، فَذَكَرَتْ ذٰلِكَ بَرِيرَةُ لأَهْلِهَا فَأَبَوْا، وَقَالُوا: إِنْ شَاءَتْ أَنْ تَحْتَسِبَ عَلَيْكِ فَلْتَفْعَلْ، وَيَكُونَ وَلاَؤُكِ لَنَا، فَذَكَرَتْ ذٰلِكَ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱبْتَاعِي، فَأَعْتِقِي، فَإِنَّمَا الْوَلاَءُ لِمَنْ أَعْتَقَ). قَالَ: ثُمَّ قَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (مَا بَالُ أُنَاسٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ ٱللهِ، مَنِ ٱشْتَرَطَ شَرْطًا لَيْسَ فِي كِتَابِ ٱللهِ فَلَيْسَ لَهُ، وَإِنِ اشْتَرَطَ مِائَةَ مَرَّةٍ، شَرْطُ ٱللهِ أَحَقُّ وَأَوْثَقُ).

49. O DARU, NJEGOVOJ VAŽNOSTI I PODSTICANJU NA DARIVANJE

٤٩ ـ كِتَابُ الهِبَةِ وَفَضْلِهَا وَالتَّحْرِيضِ عَلَيْهَا

1. Važnost dara

{١ ـ باب: فَضْلِ الهِبَةِ}

1151. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"O, žene muslimanke, neka komšinica nipošto ne omalovažava svoju komšinicu (zbog skromnog dara) pa makar to bio i papak od ovce."

١١٥١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَا نِسَاءَ المُسْلِمَاتِ، لاَ تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِهَا، وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ).

1152. Aiša, r.a., kaže da je rekla (jednom prilikom) Urvi:

- Sestriću moj, mi smo znali vidjeti jedan pa drugi pa treći mlađak - tri mlađaka u dva mjeseca, a u sobama Allahova Poslanika, s.a.v.s., nije založena vatra.

- Pa kako ste preživljavali, tetka? - upitao sam.

- Datule i voda - rekla je ona i dodala:

- Osim toga, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je imao i neke susjede ensarije koji su držali deve pa bi oni donosili Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nešto mlijeka, koje bi nam on davao da pijemo.

١١٥٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ لِعُرْوَةَ: ابْنَ أُخْتِي، إِنْ كُنَّا لَنَنْظُرُ إِلَى الْهِلاَلِ، ثُمَّ الْهِلاَلِ، ثَلاَثَةَ أَهِلَّةٍ فِي شَهْرَيْنِ، وَمَا أُوقِدَتْ فِي أَبْيَاتِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ نَارٌ. فَقُلْتُ: يَا خَالَةُ، مَا كَانَ يُعَيِّشُكُمْ؟ قَالَتْ الأَسْوَدَانِ: التَّمْرُ وَالمَاءُ، إِلاَّ أَنَّهُ قَدْ كَانَ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ جِيرَانٌ مِنَ الأَنْصَارِ، كَانَتْ لَهُمْ مَنَائِحُ، وَكَانُوا يَمْنَحُونَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مِنْ أَلْبَانِهَا فَيَسْقِينَا.

1153. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada bih bio pozvan na cjevanicu ili koljenicu, ja bih se odazvao, a kada bi mi one bile poklonjene, primio bih."

١١٥٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَوْ دُعِيتُ إِلَى ذِرَاعٍ، أَوْ كُرَاعٍ، لأَجَبْتُ، وَلَوْ أُهْدِيَ إِلَيَّ ذِرَاعٌ أَوْ كُرَاعٌ لَقَبِلْتُ).

2. Primanje lovine na poklon

٢ - باب: قَبُولِ هَدِيَّةِ الصَّيْدِ

1154. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Digli smo u Merri Zahranu zeca sa loge pa su se ljudi rastrčali da ga uhvate i umorili se, ali sam ga ja uspio stići i On je to primio, (a u jednoj drugoj predaji još stoji:) ... i jeo njegova mesa.

١١٥٤ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَنْفَجْنَا أَرْنَبًا بِمَرِّ الظَّهْرَانِ، فَسَعَى الْقَوْمُ فَلَغَبُوا، فَأَدْرَكْتُهَا فَأَخَذْتُهَا، فَأَتَيْتُ فَقَبِلَهُ، وَفي رواية: وَأَكَلَ مِنْهُ.

3. Primanje poklona

٣ - باب: قَبُولِ الْهَدِيَّةِ

1155. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Ummu Hufejda, Ibn Abbasova tetka po majci, donijela je Vjerovjesniku, s.a.v.s., suhog sira, masla i gušterova pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jeo sira i masla, ali gušterovi su mu se gadili i nije ih jeo.

(Dalje) Ibn Abbas kaže:

- To se jelo za sofrom Allahova Poslanika, s.a.v.s., a da je bilo zabranjeno, ne bi se jelo za njegovom sofrom.

١١٥٥ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَهْدَتْ أُمُّ حُفَيْدٍ، خَالَةُ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، إِلَى النَّبِيِّ ﷺ أَقِطًا وَسَمْنًا وَأَضُبًّا، فَأَكَلَ النَّبِيُّ ﷺ مِنَ الأَقِطِ وَالسَّمْنِ، وَتَرَكَ الأَضُبَّ تَقَذُّرًا. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَأُكِلَ عَلَى مائِدَةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَلَوْ كَانَ حَرَامًا مَا أُكِلَ عَلَى مَائِدَةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

1156. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kada bi se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donijelo jelo, on bi (prvo) upitao da li je to poklon ili milostinja, pa ako kažu da je milostinja, on ne bi jeo, ali bi rekao svojim drugovima da jedu, a ako kažu da je poklon, ispružio bi ruku i jeo sa njima.

١١٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ سَأَلَ عَنْهُ: (أَهَدِيَّةٌ أَمْ صَدَقَةٌ). فَإِنْ قِيلَ صَدَقَةٌ، قَالَ لِأَصْحَابِهِ: (كلُوا). وَلَمْ يَأْكُلْ، وَإِنْ قِيلَ هَدِيَّةٌ، ضَرَبَ بِيَدِهِ ﷺ فَأَكَلَ مَعَهُمْ.

1157. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s, donesen je komad mesa za koji rekoše da je sadaka data Beriri.

١١٥٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ ﷺ بِلَحْمٍ، فَقِيلَ:

"Njoj je sadaka, a nama poklon", rekao je on.

تُصُدِّقَ عَلَى بَرِيرَةَ، قَالَ: (هوَ لَهَا صَدَقَةٌ، وَلَنَا هَدِيَّةٌ).

4. Biranje trenutka kada će se uručiti poklon

٤ - باب: مَنْ أَهْدَى إِلَى صَاحِبِهِ وَتَحَرَّى بَعْضَ نِسَائِهِ دُونَ بَعْضٍ

1158. Aiša, r.a., priča da su supruge Allahova Poslanika, s.a.v.s., bile u dvije skupine: u jednoj skupini bile su Aiša, Hafsa, Safijja i Sevda, a u drugoj Umm Selema i njegove ostale žene. Muslimani su znali za naklonost Allahova Poslanika, s.a.v.s., prema Aiši pa kada je ko od njih imao neki poklon za Allahova Poslanika, s.a.v.s., zadržao bi ga kod sebe dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi bio u njenoj sobi pa bi mu ga tek tada poslao. Žene iz Umm Selemine skupine su razgovarale o tome i rekle Umm Selemi:

- Reci Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da kaže ljudima, ko hoće da uruči Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., neki poklon, neka ga uruči ne gledajući kod koje supruge se on nalazi! Umm Selema mu je prenijela to šta su one rekle, ali joj on nije ništa odgovorio. I kad su je žene za to upitale, rekla je:

- Nije ništa odgovorio.

- Reci mu opet! - kazale su one.

Ona mu je to opet spomenula kada je, idući po redu, došao kod nje, ali joj opet nije ništa odgovorio. I kad su je za to upitale, rekla je:

- Nije mi ništa odgovorio.

- Govori mu sve dok ti nešto ne odgovori! - rekoše one.

Kada je (ponovo) došao red na nju, Umm Seleme mu je to rekla pa je odgovorio:

١١٥٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّ نِسَاءَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ كُنَّ حِزْبَيْنِ : فَحِزْبٌ فِيهِ عَائِشَةُ وَحَفْصَةُ وَصَفِيَّةُ وَسَوْدَةُ، وَٱلْحِزْبُ الآخَرُ فِيهِ أُمُّ سَلَمَةَ وَسَائِرُ نِسَاءِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَكَانَ المُسْلِمُونَ قَدْ عَلِمُوا حُبَّ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ عَائِشَةَ، فَإِذَا كَانَتْ عِنْدَ أَحَدِهِمْ هَدِيَّةٌ، يُرِيدُ أَنْ يُهْدِيَهَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَخَّرَهَا، حَتَّى إِذَا كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي بَيْتِ عَائِشَةَ، بَعَثَ صَاحِبُ الْهَدِيَّةِ بِها إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي بَيْتِ عائِشَةَ، فَكَلَّمَ حِزْبُ أُمِّ سَلَمَةَ، فَقُلْنَ لَهَا: كَلِّمِي رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يُكَلِّمُ النَّاسَ، فَيَقُولُ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يُهْدِيَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ هَدِيَّةً، فَلْيُهْدِهَا إِلَيْهِ حَيْثُ كانَ مِنْ نِسَائِهِ، فَكَلَّمَتْهُ أُمُّ سَلَمَةَ بِمَا قُلْنَ لَهَا فَلَمْ يَقُلْ لَهَا شَيْئًا، فَسَأَلْنَهَا، فَقَالَتْ: مَا قَالَ لِي شَيْئًا، فَقُلْنَ لَهَا: فَكَلِّمِيهِ، قَالَتْ: فَكَلَّمَتْهُ حِينَ دَارَ إِلَيْهَا أَيْضًا فَلَمْ يَقُلْ لَهَا شَيْئًا، فَسَأَلْنَها فَقَالَتْ: مَا قَالَ لِي شَيْئًا، فَقُلْنَ لَهَا: كَلِّمِيهِ حَتَّى يُكَلِّمَكِ، فَدَارَ إِلَيْهَا فَكَلَّمَتْهُ،

فَقَالَ لَهَا: (لاَ تُؤْذِينِي فِي عَائِشَةَ، فَإِنَّ الْوَحْيَ لَمْ يَأْتِنِي وَأَنَا فِي ثَوْبِ ٱمْرَأَةٍ إِلاَّ عَائِشَةَ). قَالَتْ: فَقُلْتُ: أَتُوبُ إِلَى ٱللهِ مِنْ أَذَاكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، ثُمَّ إِنَّهُنَّ دَعَوْنَ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَأَرْسَلَتْ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ تَقُولُ: إِنَّ نِسَاءَكَ يَنْشُدْنَكَ ٱللهَ الْعَدْلَ فِي بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ، فَكَلَّمَتْهُ فَقَالَ: (يَا بُنَيَّةُ، أَلاَ تُحِبِّينَ مَا أُحِبُّ؟). قَالَتْ: بَلَى، فَرَجَعَتْ إِلَيْهِنَّ فَأَخْبَرَتْهُنَّ، فَقُلْنَ: ٱرْجِعِي إِلَيْهِ فَأَبَتْ أَنْ تَرْجِعَ، فَأَرْسَلْنَ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ، فَأَتَتْهُ فَأَغْلَظَتْ، وَقَالَتْ: إِنَّ نِسَاءَكَ يَنْشُدْنَكَ ٱللهَ الْعَدْلَ فِي بِنْتِ ابْنِ أَبِي قُحَافَةَ، فَرَفَعَتْ صَوْتَهَا حَتَّى تَنَاوَلَتْ عائِشَةَ وَهِيَ قَاعِدَةٌ فَسَبَّتْهَا، حَتَّى إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَيَنْظُرُ إِلَى عَائِشَةَ هَلْ تَكَلَّمُ، قَالَ: فَتَكَلَّمَتْ عَائِشَةُ تَرُدُّ عَلَى زَيْنَبَ حَتَّى أَسْكَتَتْهَا، قَالَتْ: فَنَظَرَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى عَائِشَةَ، وَقَالَ: (إِنَّهَا بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ).

"Ne uznemiravaj me zbog Aiše, jer je ona jedina žena u čijem sam prisustvu primao objavu!"

- Molim Allaha da mi oprosti što sam te uznemiravala, Allahov Poslaniče! - rekla sam (pričala je Umm Selema).

Kasnije su one pozvale Fatimu, kćerku Allahova Poslanika, s.a.v.s., i poslale je da mu kaže:

- Tvoje žene zaklinju te Allahom za jednakopravnost sa kćerkom Ebu Bekra.

I kada mu je to rekla, on je odgovorio:

"Zar ti, kćeri, ne voliš ono što ja volim?"

- Svakako - rekla je ona pa se vratila i izvijestila ih.

- Otiđi opet kod njega! - rekle su one.

Budući da mu Fatima više nije htjela o tome govoriti, one su poslale Zejnebu, kćerku Džahšovu, koja je otišla i, grubo nastupivši, rekla:

- Tvoje supruge zaklinju te Allahom za ravnopravnost sa kćerkom Ibn Ebu Kuhafe!

Podigavši glas, napala je i toliko izgrdila Aišu koja je tu sjedila da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pogledao u Aišu, čekajući šta će ona odgovoriti.

Aiša je uzela riječ i govorila dok nije ušutkala Zejnebu.

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je (priča Zejneba) pogledao u Aišu i rekao:

"Ona je kćerka Ebu Bekra."

٥ ـ باب: مَا لاَ يُرَدُّ مِنَ الهَدِيَّةِ

5. Poklon koji se ne odbija

١١٥٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لاَ يَرُدُّ الطِّيبَ.

1159. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s, (nikad) nije odbijao miomiris.

6. Uzvraćanje na poklon

٦ ـ باب: الْمُكَافَأَةِ فِي الْهِبَةِ

1160. Aiša, r.a, kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je primao poklon i na njega uzvraćao.

١١٦٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَقْبَلُ الهَدِيَّةَ وَيُثِيبُ عَليهَا.

7. Poklanjanje u prisustvu svjedoka

٧ ـ باب: الإِشْهَادِ فِي الهِبَةِ

1161. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže:

– Moj mi je otac nešto poklonio, pa je Amra bint Revaha (moja majka) rekla:

- Neću biti zadovoljna dok Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svjedokom (toga) ne učiniš.

On je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, ja sam svome sinu nešto poklonio, ali je (njegova majka) Amra bint Revaha zatražila da tebe učinim svjedokom (toga).

"A jesi li to isto podario ostaloj svojoj djeci?", upitao je on.

- Nisam - odgovorio je.

"Bojte se Allaha i budite pravedni prema svojoj djeci", rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Nakon toga on se vratio (kući) i povratio natrag svoj dar.

١١٦١ : عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَعْطَانِي أَبِي عَطِيَّةً، فَقَالَتْ عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ: لاَ أَرْضَى حَتَّى تُشْهِدَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَأَتَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: إِنِّي أَعْطَيْتُ ٱبْنِي مِنْ عَمْرَةَ بِنْتِ رَوَاحَةَ عَطِيَّةً، فَأَمَرَتْنِي أَنْ أُشْهِدَكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (أَعْطَيْتَ سَائِرَ وَلَدِكَ مِثْلَ هٰذَا؟). قَالَ: لاَ، قَالَ: (فَٱتَّقُوا ٱللهَ وَٱعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلاَدِكُمْ). قَالَ: فَرَجَعَ فَرَدَّ عَطِيَّتَهُ.

8. Uzimanje poklona natrag

٨ ـ باب: هِبَةِ الرَّجُلِ لِامْرَأَتِهِ وَالمَرْأَةِ لِزَوجِهَا

1162. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko vrati nazad nešto što je poklonio sličan je psu koji se vrati na ono što je povratio."

١١٦٢ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (العَائِدُ فِي هِبَتِهِ كَالْكَلْبِ، يَقِيءُ ثُمَّ يَعُودُ فِي قَيْئِهِ).

9. Oslobađanje robinje ne tražeći odobrenje muža

٩ ـ باب: هِبَةُ المَرأَةِ لِغَيرِ زَوْجِهَا وَعِتْقِهَا إِذَا كَانَ لَهَا زَوْجٌ

1163. Mejmuna bint Haris, r.a., (supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s.), kaže da je ona oslobodila robinju ne zatraživši od

١١٦٣ : عَنْ مَيْمُونَةَ بِنْتِ الحَارِثِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهَا أَعْتَقَتْ وَلِيدَةً، وَلَمْ

Vjerovjesnika, s.a.v.s., odobrenje (za to) i kada je došao red da (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) bude kod nje, rekla mu je:

- Znaš li, Allahov Poslaniče, da sam oslobodila svoju robinju?

"A jesi li to već obavila?", upitao je.

- Da - rekla je ona.

"Da si je poklonila nekom od svojih daidža, nagrada bi ti bila još veća", rekao je.

تَسْتَأْذِنِ النَّبِيَّ ﷺ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُهَا الَّذِي يَدُورُ عَلَيْهَا فِيهِ قَالَتْ: أَشَعَرْتَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَنِّي أَعْتَقْتُ وَلِيدَتِي؟ قَالَ: (أَوَ فَعَلْتِ؟). قَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ: (أَمَا إِنَّكِ لَوْ أَعْطَيْتِهَا أَخْوَالَكِ كَانَ أَعْظَمَ لِأَجْرِكِ).

1164. Aiša, r.a., kaže:

– Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio na put, obavio bi među svojim suprugama žrijebanje, pa bi sa sobom poveo onu koja bude izvučena. Svaka od žena je imala svoj dan i noć, s tim da je Sevda, kćerka Zem'atova, svoj dan i noć ustupila njegovoj supruzi Aiši, želeći time steći zadovoljstvo Allahova Poslanika, s.a.v.s.

١١٦٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ، فَأَيَّتُهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ، وَكَانَ يَقْسِمُ لِكُلِّ ٱمْرَأَةٍ مِنْهُنَّ يَوْمَهَا وَلَيْلَتَهَا، غَيْرَ أَنَّ سَوْدَةَ بِنْتَ زَمْعَةَ وَهَبَتْ يَوْمَهَا وَلَيْلَتَهَا لِعَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، تَبْتَغِي بِذٰلِكَ رِضَا رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

10. Kako se preuzima poklon

١٠ ـ باب: كَيْفَ يُقْبَضُ العَبْدُ وَالمَتَاعُ

1165. Misver ibn Mahreme, r.a., kaže:

– Kada je (jednom prilikom) Allahov Poslanik, s.a.v.s., dijelio ogrtače, Mahreme (moj otac), koji ništa nije dobio, rekao (mi) je:

- Sinak, hajde sa mnom do Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Pošao sam sa njim i, (kada smo stigli), reče:

- Uđi i zovni mi ga!

Kad sam ga zovnuo, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izašao ogrnut jednim od onih ogrtača i rekao:

"Ovo smo sklonili za tebe."

Mahreme je pogledao ogrtač i rekao:

"Mahreme je zadovoljan!"

١١٦٥ : عَنِ المِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَسَمَ النَّبِيُّ ﷺ أَقْبِيَةً، وَلَمْ يُعْطِ مَخْرَمَةَ مِنْهَا شَيْئًا، فَقَالَ مَخْرَمَةُ: يَا بُنَيَّ ٱنْطَلِقْ بِنَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَٱنْطَلَقْتُ مَعَهُ، فَقَالَ: ٱدْخُلْ فَٱدْعُهُ لِي، قَالَ: فَدَعَوْتُهُ لَهُ فَخَرَجَ إِلَيْهِ وَعَلَيْهِ قَبَاءٌ مِنْهَا، فَقَالَ: (خَبَأْنَا هٰذَا لَكَ). قَالَ: فَنَظَرَ إِلَيْهِ، فَقَالَ: (رَضِيَ مَخْرَمَةُ).

11. Poklonjena stvar koju je mekruh koristiti

١١ - باب: هَدِيَّةِ مَا يُكْرَهُ لُبْسُهَا

1166. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao (jednom prilikom) kući svoje kćerke Fatime, ali nije htio kod nje ući. Ona je to ispričala Aliji, koji je kasnije došao, pa je to Alija spomenuo Vjerovjesniku, s.a.v.s.

“Vidio sam na njezinim vratima vezen zastor”, rekao je on i dodao:

“Mene dunjalučki ukrasi ne zanimaju.”

Alija se vratio i to joj prenio.

- Neka mi kaže šta da uradim sa njim - rekla je Fatima.

“Pošalji ga tome i tome, jer je to siromašna kuća”, rekao je on.

١١٦٦ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَتَى النَّبِيُّ ﷺ بَيْتَ فَاطِمَةَ بِنْتِهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فَلَمْ يَدْخُلْ عَلَيْهَا، وَجَاءَ عَلِيٌّ فَذَكَرَتْ لَهُ ذٰلِكَ، فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنِّي رَأَيْتُ عَلَى بَابِهَا سِتْرًا مَوْشِيًّا). فَقَالَ لِي: (مَا لِي وَلِلدُّنْيَا). فَأَتَاهَا عَلِيٌّ فَذَكَرَ ذٰلِكَ لَهَا، فَقَالَتْ: لِيَأْمُرْنِي فِيهِ بِمَا شَاءَ، قَالَ: (تُرْسِلِي بِهِ إِلَى فُلَانٍ، أَهْلِ بَيْتٍ بِهِمْ حَاجَةٌ).

1167. Alija, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je (jednom prilikom) poklonio neki prugast ogrtač. Međutim, kad sam ga ogrnuo, vidio sam na njegovom licu srdžbu pa sam ogrtač izrezao (i podijelio) svojim ženama.

١١٦٧ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَهْدَى إِلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ حُلَّةَ سِيَرَاءَ، فَلَبِسْتُهَا، فَرَأَيْتُ الْغَضَبَ فِي وَجْهِهِ، فَشَقَقْتُهَا بَيْنَ نِسَائِي.

12. Primanje poklona od idolopoklonika

١٢ - باب: قَبُولِ الْهَدِيَّةِ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

1168. Abdurrahman ibn Ebu Bekr, r.a., kaže:

– (Jednom prilikom), kada nas je sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bilo stotinu i trideset, on, s.a.v.s., je upitao:

“Ima li ko od vas štogod hrane?”

Kod jednoga se nađe nešto brašna i to se zamijesilo. Kasnije je naišao jedan krupan idolopoklonik raščupane kose, koji je tjerao stado, pa Vjerovjesnik, s.a.v.s., upita:

١١٦٨ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ ثَلَاثِينَ وَمِائَةً، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ (هَلْ مَعَ أَحَدٍ مِنْكُمْ طَعَامٌ؟). فَإِذَا مَعَ رَجُلٍ صَاعٌ مِنْ طَعَامٍ أَوْ نَحْوُهُ، فَعُجِنَ، ثُمَّ جَاءَ رَجُلٌ مُشْرِكٌ، مُشْعَانٌّ طَوِيلٌ، بِغَنَمٍ يَسُوقُهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

“Hoćeš li nam prodati ili pokloniti (jednu ovcu)?

- Prodat ću vam, neću pokloniti - reče on.

Kupio je od njega ovcu i kada je ona zaklana, naredio je da se ispeče njena džigerica. Allaha mi, među stotinu i trideset ljudi niko nije ostao a da mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije odsjekao komad džigerice, ako je bio prisutan, dao mu ga je, a ako nije, ostavio je za njega. Ostatak džigerice stavio je u dvije posude iz kojih smo svi zajedno jeli. I kada smo se zasitili, ostatak hrane smo natovarili na devu.

(بَيْعًا أَمْ عَطِيَّةً؟ أَوْ قَالَ: أَمْ هِبَةً؟). قَالَ: لاَ، بَلْ بَيْعٌ، فَٱشْتَرَى مِنْهُ شَاةً، فَصُنِعَتْ، وَأَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِسَوَادِ الْبَطْنِ أَنْ يُشْوَى، وَٱيْمُ ٱللهِ، مَا فِي الثَّلاثِينَ وَالْمِائَةِ إِلاَّ وقَدْ حَزَّ النَّبِيُّ ﷺ لَهُ حُزَّةً مِنْ سَوَادِ بَطْنِهَا، إِنْ كَانَ شَاهِدًا أَعْطَاهَا إِيَّاهُ، وَإِنْ كَانَ غائِبًا خَبَأَ لَهُ، فَجَعَلَ مِنْهَا قَصْعَتَيْنِ، فَأَكَلُوا أَجْمَعُونَ وَشَبِعْنَا، فَفَضَلَتِ الْقَصْعَتَانِ، فَحَمَلْنَاهُ عَلَى الْبَعِيرِ، أَوْ كَمَا قَالَ.

13. Poklon idolopoklonicima

١٣ - باب: الْهَدِيَّةِ لِلْمُشْرِكِينَ

1169. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

– Došla mi je majka, (koja je) u doba Allahova Poslanika, s.a.v.s., (još uvijek) bila idolopoklonica, pa sam u vezi sa tim zatražila mišljenje Allahova Poslanika, s.a.v.s., rekavši:

- Došla mi je moja majka želeći (održavanje veze), pa hoću li održavati vezu sa njom?

“Da, ne prekidaj odnose sa svojom majkom!”, reče on.

١١٦٩ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قَدِمَتْ عَلَيَّ أُمِّي وَهِيَ مُشْرِكَةٌ، فِي عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَٱسْتَفْتَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، قُلْتُ: إِنَّ أُمِّي قَدِمَتْ وَهِيَ رَاغِبَةٌ، أَفَأَصِلُ أُمِّي؟ قَالَ: (نَعَمْ، صِلِي أُمَّكِ).

14. Odjeljak

١٤ - «باب»

1170. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je on pred (halifom) Mervanom posvjedočio u korist Suhejbovih sinova da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao Suhejbu dvije sobe i jednu šupu pa je Mervan, na osnovu njegovog svjedočenja, presudio u njihovu korist.

١١٧٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْن عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ شَهِدَ عِنْدَ مَرْوَانَ لِبَنِي صُهَيْبٍ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَعْطَى صُهَيْبًا بَيْتَيْنِ وَحُجْرَةً، فَقَضَى مَرْوَانُ بِشَهَادَتِهِ لَهُمْ.

15. Poklon dat na doživotno korišćenje

١٥ - باب: مَا قِيلَ فِي الْعُمْرَى وَالرُّقْبَى

1171. Džabir, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s, je presudio da poklon dat na doživotno korišćenje pripadne onom kome je poklonjen.

١١٧١ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَضَى النَّبِيُّ ﷺ بِالْعُمْرَى، أَنَّهَا لِمَنْ وُهِبَتْ لَهُ.

16. Posuđivanje odjeće mladoj za svadbu

١٦ - باب: الاسْتِعَارَةِ لِلْعَرُوسِ عِنْدَ الْبِنَاءِ

1172. Aiša, r.a., priča da je, kada je (jednom prilikom) došao kod nje Ejmen, na njoj bila suknena košulja (u drugoj predaji stoji - pamučna košulja) vrijednosti pet dirhema.

- Pogledaj ovu moju djevojku (robinju)! - rekla je Aiša - ne sviđa joj se da po kući nosi ovu košulju, a ja sam u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., imala jednu takvu košulju i u Medini nije bilo žene koja se htjela dotjeriti a da nije tražila od mene da joj je posudim.

١١٧٢ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيْها أَيْمَنُ وَعَلَيْهَا دِرْعٌ مِنْ قِطْرٍ. وَفِي رِوايَةٍ: مِنْ قُطْنٍ - ثَمَنُهُ خَمْسَةُ دَرَاهِمَ، فَقَالَتْ: ٱرْفَعْ بَصَرَكَ إِلَى جَارِيَتِي ٱنْظُرْ إِلَيْهَا، فَإِنَّهَا تُزْهَى أَنْ تَلْبَسَهُ فِي الْبَيْتِ، وَقَدْ كَانَ لِي مِنْهُنَّ دِرْعٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَمَا كَانَتِ ٱمْرَأَةٌ تُقَيَّنُ بِالمَدِينَةِ إِلاَّ أَرْسَلَتْ إِلَيَّ تَسْتَعِيرُهُ.

17. Davanje na privremeno korišćenje (*menihe*)

١٧ - باب: فَضْلِ الْمَنِيحَةِ

1173. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada su muhadžiri došli iz Mekke u Medinu ništa nisu imali. Ensarije, koji su posjedovali zemlju i druge nekretnine, napravili su sa njima podjelu tako što će im svake godine davati (polovinu) plodova sa njihovih imanja a poštedjeti ih rada i brige o izdržavanju. Enesova majka, Umm

١١٧٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ المُهَاجِرُونَ المَدِينَةَ مِنْ مَكَّةَ، وَلَيْسَ بِأَيْدِيهِمْ، وَكَانَتِ الأَنْصَارُ أَهْلَ الأَرْضِ وَالْعَقَارِ، فَقَاسَمَهُمُ الأَنْصَارُ عَلَى أَنْ يُعْطُوهُمْ

Poslaniku, s.a.v.s., neke od svojih palmi, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao te palme Umm Ejmeni, svojoj oslobođenoj robinji, a majci Usame ibn Zejda.

وَالمَؤُونة، وَكانت امّه امّ انسٍ امّ سُلَيم، كَانَتْ أُمَّ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، فَكَانَتْ أَعْطَتْ أُمُّ أَنَسٍ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عِذَاقًا لَهَا، فَأَعْطَاهُنَّ النَّبِيُّ ﷺ أُمَّ أَيْمَنَ مَوْلاَتَهُ أُمَّ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ.

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., okončao borbu protiv stanovnika Hajbera i vratio se u Medinu, muhadžiri su vratili ensarijama posjede koje su im ovi bili dali na korišćenje (menihe), pa je i Vjerovjesnik, s.a.v.s., vratio Enesovoj majci njezine palme, a umjesto njih dao je Umm Ejmeni dio iz svoje vlastite bašče.

قَالَ أَنَسُ بْنُ مالِكٍ: فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ قِتَالِ أَهْلِ خَيْبَرَ، فَٱنْصَرَفَ إِلَى المَدِينَةِ، رَدَّ المُهَاجِرُونَ إِلَى الأَنْصَارِ مَنَائِحَهُمُ الَّتِي كَانُوا مَنَحُوهُمْ مِنْ ثِمَارِهِمْ، فَرَدَّ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى أُمِّهِ عِذَاقَهَا، وَأَعْطَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أُمَّ أَيْمَنَ مَكَانَهُنَّ مِنْ حَائِطِهِ.

1174. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko učini bilo koji od četrdeset gestova, od kojih je najkrupniji dati (siromašnome) kozu na korišćenje, nadajući se sevapu koji je za to obećan, Allah će ga s time uvesti u Džennet."

١١٧٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَرْبَعُونَ خَصْلَةً، أَعْلاَهُنَّ مَنِيحَةُ الْعَنْزِ، مَا مِنْ عَامِلٍ يَعْمَلُ بِخَصْلَةٍ مِنْهَا: رَجَاءَ ثَوَابِها، وَتَصْدِيقَ مَوْعُودِهَا، إِلاَّ أَدْخَلَهُ ٱللهُ بِهَا الجَنَّةَ).

50. O SVJEDOČENJIMA

1. Ne budi svjedokom za ono što je nepravedno ako to bude od tebe traženo

1175. Abdullah ibn Mes'ud, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Najbolja je moja generacija, zatim ona koja će doći iza nje, pa onda ona koja će doći iza te sljedeće. Kasnije će doći generacije u kojima će ljudi kad treba da se zakunu prvo posegnuti za šehadetom (svjedočenjem), a kad treba da svjedoče, oni će se prvo zaklinjati."

2. Krivo svjedočenje

1176. Ebu Bekre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s, je tri puta kazao:

"Hoćete li da vam kažem koji su najveći grijesi?"

- Svakako, Allahov Poslaniče - rekli su (prisutni).

"Širk Allahu, dž.š., neposlušnost prema roditeljima...", rekao je pa se, pošto je bio naslonjen, pridigao u sjedeći položaj i nastavio:

"I, svakako, krivotvorenje istine!"

I nastavio je to ponavljati tako dugo da smo poželjeli da više s time prestane.

3. Može li slijepac svjedočiti, ženiti se, vjenčavati druge, sklapati poslove i učiti ezan te šta se prepoznaje po glasu

1177. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je čuo jednog čovjeka kako uči u džamiji i rekao:

"Bog mu se smilovao! Podsjetio me

٥٠ ـ كِتَابُ الشَّهَادَاتِ

١ ـ باب: لَا يَشْهَدُ عَلَى شَهَادَةِ جَوْرٍ إِذَا أُشْهِدَ

١١٧٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ (خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ أَقْوَامٌ: تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ وَيَمِينُهُ شَهَادَتَهُ).

٢ ـ باب: مَا قِيلَ فِي شَهَادَةِ الزُّورِ

١١٧٦ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَلاَ أُنَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؟). ثَلاَثًا، قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (الإِشْرَاكُ بِٱللهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ - وَجَلَسَ وَكَانَ مُتَّكِئًا، فَقَالَ:- أَلاَ وَقَوْلُ الزُّورِ). قَالَ: فَمَا زَالَ يُكَرِّرُهَا حَتَّى قُلْنَا: لَيْتَهُ سَكَتَ.

٣ ـ باب: شَهَادَةِ الأَعْمَىٰ وَنِكَاحِهِ وَأَمْرِهِ وإِنْكَاحِهِ وَمُبَايَعَتِهِ وَقَبُولِهِ فِي التَّأْذِينِ وَغَيْرِهِ ومَا يُعْرَفُ بِالأَصْوَاتِ

١١٧٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعَ النَّبِيُّ ﷺ رَجُلًا يَقْرَأُ فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: (رَحِمَهُ ٱللهُ، لَقَدْ أَذْكَرَنِي كَذَا وَكَذَا آيَةً، أَسْقَطْتُهُنَّ مِنْ

سُورَةِ كَذَا وَكَذَا).

١١٧٨: وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا فِي رواية قَالَتْ: تَهَجَّدَ النَّبِيُّ ﷺ فِي بَيْتِي، فَسَمِعَ صَوْتَ عَبَّادٍ يُصَلِّي فِي المَسْجِدِ، فَقَالَ: (يَا عَائِشَةُ، أَصَوْتُ عَبَّادٍ هٰذَا؟). قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (اللَّهُمَّ ٱرْحَمْ عَبَّادًا).

٤ - باب: تَعْدِيلِ النِّسَاءِ بَعْضِهِنَّ بَعْضاً

١١٧٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ أَزْوَاجِهِ فَأَيَّتُهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ، فَأَقْرَعَ بَيْنَنَا فِي غَزَاةٍ غَزَاهَا، فَخَرَجَ سَهْمِي فَخَرَجْتُ مَعَهُ، بَعْدَ مَا أُنْزِلَ ٱلحِجَابُ، فَأَنَا أُحْمَلُ فِي هَوْدَجٍ وَأُنْزَلُ فِيهِ، فَسِرْنَا حَتَّى إِذَا فَرَغَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مِنْ غَزْوَتِهِ تِلْكَ وَقَفَلَ، وَدَنَوْنَا مِنَ المَدِينَةِ، آذَنَ لَيْلَةً بِالرَّحِيلِ، فَقُمْتُ حِينَ آذَنُوا بِالرَّحِيلِ، فَمَشَيْتُ حَتَّى جَاوَزْتُ الجَيْشَ، فَلَمَّا قَضَيْتُ شَأْنِي، أَقْبَلْتُ إِلَى الرَّحْلِ، فَلَمَسْتُ صَدْرِي، فَإِذَا عِقْدٌ لِي مِنْ جَزْعِ ظَفَارِ قَدِ ٱنْقَطَعَ، فَرَجَعْتُ فَٱلْتَمَسْتُ عِقْدِي فَحَبَسَنِي ٱبْتِغَاؤُهُ، فَأَقْبَلَ الَّذِينَ يُرَحِّلُونَ لِي، فَٱحْتَمَلُوا هَوْدَجِي فَرَحَلُوهُ عَلَى بَعِيرِي الَّذِي كُنْتُ

na te i te ajete iz te i te sure, koje sam skoro bio zaboravio."

1178. Aiša, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže:

– Dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s, ibadetio jedne noći u mojoj sobi, čuo je glas Abbada, koji je klanjao u džamiji, pa je rekao:

"Aiša, je li to glas Abbada?"

- Da - rekla sam.

"Bože moj, smiluj se Abbadu", rekao je on.

4. Utvrđivanje ispravnosti jednih žena preko drugih

1179. Aiša, r.a., priča:

– Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio krenuti na put obavio bi među svojim suprugama žrijebanje pa koja od njih bude izvučena, poveo bi je sa sobom. Tako je među nama obavio izvlačenje i prilikom pohoda (na Benu Mustalik) pa sam ja bila izvučena i krenula sa njim u taj pohod. Pošto je bio objavljen ajet o pokrivanju (žena), ja sam smještena u nosiljku i boravila u njoj. Išli smo tako, i jedne noći kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio već završio pohod i mi, vraćajući se natrag, bili već blizu Medine, dat je znak za pokret. Kada su oglasili pokret, ustala sam i udaljila se od vojske da obavim nuždu. I kada sam, vraćajući se svojim stvarima, dotakla prsa, primijetila sam da je moja ogrlica od azifarskog bisera prekinuta pa sam se vratila natrag da je potražim. Ja sam se zabavila u tom traženju pa su oni koji su sa mnom putovali, računajući da sam ja u nosiljci, natovarili nosiljku na moju devu i krenuli.

Žene su tada bile lagahne, nisu bile obložene salom i teške, jer su jele male obroke hrane tako da ljudima nije bilo teško kada bi dizali teret nosiljke pa su tako i moju nosiljku podigli na devu. Osim toga, ja sam bila još uvijek u mlađim godinama.

Oni su devu spremili i krenuli, a ja sam našla svoju ogrlicu tek kada je vojska bila već otišla tako da, kada sam došla do mjesta gdje smo se ulogorili, tu više nikoga nije bilo. Otišla sam na mjesto gdje sam bila odsjela računajući da će se oni, kad vide da me nema, vratiti po mene. I dok sam tu sjedila, savladao me san i ja sam zaspala.

Iza vojske išao je Safvan ibn Mu'attal es-Sulemi ez-Zekvani, koji me je viđao prije pokrivanja. Prolazeći pored mjesta gdje sam se ja nalazila, vidio je da nešto crno tu leži pa je prišao. Probudila sam se na njegove riječi: "Svi smo Allahovi i svi se Njemu vraćamo!" Natjerao je svoju devu da klekne i pridržao je dok sam ja uzjahala. Zatim je krenuo i vodio devu na kojoj sam ja jahala sve dok nismo stigli vojsku, koja je, skrenuvši s puta, odsjela početkom podneva.

Nakon toga uslijedila je potvora, kojom je rukovodio Abdullah ibn Ubej ibn Selul.

Kada smo došli u Medinu ja sam mjesec dana bila bolesna, dok su ljudi širili priču koju su klevetnici lansirali. Dok sam bolovala bilo mi je sumnjivo što ne primjećujem nježnosti Vjerovjesnika, s.a.v.s., koju sam sretala od njega ranije kada bih se razboljela. On bi ulazio i samo nazivao selam i upitao: "Kako ta (djevojka)?" Ja od toga nisam ništa znala dok nisam ozdravila i izašla sa Umm

أَرْكَبُ، وَهُمْ يَحْتَسِبُونَ أَنِّي فِيهِ، وَكَانَ النِّسَاءُ إِذْ ذَاكَ خِفَافًا لَمْ يَثْقُلْنَ، وَلَمْ يَغْشَهُنَّ اللَّحْمُ، وَإِنَّمَا يَأْكُلْنَ الْعُلْقَةَ مِنَ الطَّعَامِ، فَلَمْ يَسْتَنْكِرِ الْقَوْمُ حِينَ رَفَعُوهُ ثِقَلَ الْهَوْدَجِ فَٱحْتَمَلُوهُ، وَكُنْتُ جَارِيَةً حَدِيثَةَ السِّنِّ، فَبَعَثُوا الجَمَلَ وَسَارُوا، فَوَجَدْتُ عِقْدِي بَعْدَ مَا ٱسْتَمَرَّ الجَيْشُ، فَجِئْتُ مَنْزِلَهُمْ وَلَيْسَ فِيهِ أَحَدٌ، فَأَمَمْتُ مَنْزِلِي الَّذِي كُنْتُ بِهِ، فَظَنَنْتُ أَنَّهُمْ سَيَفْقِدُونَنِي فَيَرْجِعُونَ إِلَيَّ، فَبَيْنَا أَنَا جَالِسَةٌ غَلَبَتْنِي عَيْنَايَ فَنِمْتُ، وَكَانَ صَفْوَانُ بْنُ الـمُعَطَّلِ السُّلَمِيُّ ثُمَّ ٱلذَّكْوَانِيُّ مِنْ وَرَاءِ الجَيْشِ، فَأَصْبَحَ عِنْدَ مَنْزِلِي، فَرَأَى سَوَادَ إِنْسَانٍ نَائِمٍ فَأَتَانِي، وَكَانَ يَرَانِي قَبْلَ ٱلْحِجَابِ، فَٱسْتَيْقَظْتُ بِٱسْتِرْجَاعِهِ، حِينَ أَنَاخَ رَاحِلَتَهُ، فَوَطِىءَ يَدَهَا فَرَكِبْتُهَا، فَٱنْطَلَقَ يَقُودُ بِي الرَّاحِلَةَ، حَتَّى أَتَيْنَا الجَيْشَ بَعْدَ مَا نَزَلُوا مُعَرِّسِينَ فِي نَحْرِ الظَّهِيرَةِ، فَهَلَكَ مَنْ هَلَكَ، وَكَانَ الَّذِي تَوَلَّى الإِفْكَ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ أُبَيٍّ ابْنُ سَلُولَ، فَقَدِمْنَا المَدِينَةَ، فَٱشْتَكَيْتُ بِهَا شَهْرًا، وَالنَّاسُ يُفِيضُونَ فِي قَوْلِ أَصْحَابِ الإِفْكِ، وَيَرِيبُنِي فِي وَجَعِي: أَنِّي لاَ أَرَى مِنَ النَّبِيِّ ﷺ اللُّطْفَ الَّذِي كُنْتُ أَرَى مِنْهُ حِينَ أَمْرَضُ، إِنَّمَا يَدْخُلُ

Mistah do Menasi'a, gdje smo od večeri do večeri odlazile da obavimo nuždu. Inače, to je bilo prije nego što smo imale nužnike blizu naših stanova pa smo to činili poput ranijih Arapa na otvorenom prostoru, malo podalje od kuća. Krenule smo, dakle, ja i Ummu Mistah, kćerka Ebu Ruhma, i dok smo išle, ona je posrnula u svom ogrtaču, i rekla:

- Propao Mistah!

- Ružno je to što si rekla! Grdiš čovjeka koji je učestvovao u Bici na Bedru! - rekla sam ja.

- Domaćice, zar ti nisi čula šta svijet govori? - rekla je ona i ispričala mi šta pričaju klevetnici, tako da sam se još više razboljela.

I kada sam se vratila u svoju sobu i kod mene ušao Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji je nazvao selam i rekao "Kako ta?", ja sam rekla:

- Dopusti mi da odem kod roditelja?

Htjela sam (kaže Aiša) saznati šta se tačno priča. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je dopustio pa sam otišla kod roditelja i upitala majku:

- Šta to svijet priča?

- Kćeri moja - rekla je ona - ne uzimaj preozbiljno tu stvar! Allaha mi, rijetke su čestite žene koje muž voli, a da njihove inoče, ako ih imaju, ne rade protiv njih.

- Subhanallah! - rekla sam - ali svijet već priča o tome!

Tu noć sam prenoćila (priča Aiša) i osvanula, a suze mi nisu prestale teći niti sam mogla zaspati. A kada je svanulo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao je Aliju ibn Ebu Taliba i Usamu ibn Zejda da se s njima posavjetuje o rastavi sa svojom ženom, nakon što mu je Objava zakasnila.

فَيُسَلِّمُ، ثُمَّ يَقُولُ: (كَيْفَ تِيكُمْ؟). لاَ أَشْعُرُ بِشَيْءٍ مِنْ ذٰلِكَ حَتَّى نَقَهْتُ، فَخَرَجْتُ أَنَا وَأُمُّ مِسْطَحٍ قِبَلَ الْمَنَاصِعِ، مُتَبَرَّزُنَا، لاَ نَخْرُجُ إِلاَّ لَيْلًا إِلَى لَيْلٍ، وَذٰلِكَ قَبْلَ أَنْ نَتَّخِذَ الْكُنُفَ قَرِيبًا مِنْ بُيُوتِنَا، وَأَمْرُنَا أَمْرُ الْعَرَبِ الأُوَلِ فِي الْبَرِّيَّةِ، أَوْ فِي التَّنَزُّهِ، فَأَقْبَلْتُ أَنَا وَأُمُّ مِسْطَحٍ بِنْتُ أَبِي رُهْمٍ نَمْشِي، فَعَثَرَتْ فِي مِرْطِهَا، فَقَالَتْ: تَعِسَ مِسْطَحٌ، فَقُلْتُ لَهَا: بِئْسَ مَا قُلْتِ، أَتَسُبِّينَ رَجُلًا شَهِدَ بَدْرًا، فَقَالَتْ: يَا هَنْتَاهْ أَلَمْ تَسْمَعِي مَا قَالُوا؟ فَأَخْبَرَتْنِي بِقَوْلِ أَهْلِ الإِفْكِ، فَازْدَدْتُ مَرَضًا عَلَى مَرَضِي، فَلَمَّا رَجَعْتُ إِلَى بَيْتِي، دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ ﷺ فَسَلَّمَ، فَقَالَ: (كَيْفَ تِيكُمْ؟). فَقُلْتُ: ائْذَنْ لِي إِلَى أَبَوَيَّ، قَالَتْ: وَأَنَا حِينَئِذٍ أُرِيدُ أَنْ أَسْتَيْقِنَ الْخَبَرَ مِنْ قِبَلِهِمَا، فَأَذِنَ لِي رَسُولُ اللهِ ﷺ فَأَتَيْتُ أَبَوَيَّ، فَقُلْتُ لِأُمِّي: مَا يَتَحَدَّثُ بِهِ النَّاسُ؟ فَقَالَتْ: يَا بُنَيَّةُ، هَوِّنِي عَلَى نَفْسِكِ الشَّأْنَ، فَوَاللهِ لَقَلَّمَا كَانَتِ امْرَأَةٌ قَطُّ وَضِيئَةٌ، عِنْدَ رَجُلٍ يُحِبُّهَا، وَلَهَا ضَرَائِرُ، إِلاَّ أَكْثَرْنَ عَلَيْهَا. فَقُلْتُ: سُبْحَانَ اللهِ، وَلَقَدْ تَحَدَّثَ النَّاسُ بِهٰذَا؟ قَالَتْ: فَبِتُّ اللَّيْلَةَ حَتَّى أَصْبَحْتُ، لاَ يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ، وَلاَ أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ، ثُمَّ أَصْبَحْتُ فَدَعَا

Što se tiče Usame, on je pokazao ono što je osjećao u svojoj duši od ljubavi prema njima i kazao:

- Allahov Poslaniče, čuvaj svoje ukućane! Allaha mi, ja znam (o njima) samo dobro!

A što se tiče Alije, sina Ebu Talibova, on je rekao:

- Allahov Poslaniče, Allah tebi nije suzio prostor, a žena ima puno i osim nje. Pitaj djevojku (robinju), ona će iskreno reći šta misli!

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao Beriru i upitao:

"Jesi li ti kod Aiše vidjela kad nešto sumnjivo?"

- Ne! Tako mi Onoga Koji te je sa Istinom poslao, ja nisam kod nje vidjela ništa što bi joj se moglo uzeti za kakvu mahanu izuzev činjenice da se radi o mladoj ženi kakva zaspi mijeseći tijesto pa dođe kokoš i pojede ga - odgovorila je Berira.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je taj dan ustao na minberi i želeći podršku (ljudi) da kazni Abdullaha ibn Ubejja ibn Selula, upitao:

"Ko će me podržati da kaznim čovjeka za koga kažu da se ogriješio o moju porodicu? Allaha mi, ja o svojim ukućanima znam samo dobro! Osim toga, oni su se ogriješili i o jednog čovjeka, a i o njemu, također, ja znam samo dobro. On je kod mojih ukućana ulazio samo sa mnom."

Tada je ustao Sa'd ibn Muaz i rekao:

- Allahov Poslaniče, Allaha mi, ja ću te podržati protiv njega. Ako je iz (plemena) Evs, odrubit ćemo mu glavu, a ako je to neko od naše braće iz Hazredža, postupit ćemo onako kako ti narediš!

Zatim je ustao Sa'd ibn Ubade, prvak

رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَأُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، حِينَ ٱسْتَلْبَثَ ٱلْوَحْيُ، يَسْتَشِيرُهُمَا فِي فِرَاقِ أَهْلِهِ، فَأَمَّا أُسَامَةُ فَأَشَارَ عَلَيْهِ بِالَّذِي يَعْلَمُ فِي نَفْسِهِ مِنَ ٱلْوُدِّ لَهُمْ، فَقَالَ أُسَامَةُ: أَهْلُكَ يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، وَلاَ نَعْلَمُ وَٱللَّهِ إِلاَّ خَيْرًا، وَأَمَّا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، لَمْ يُضَيِّقِ ٱللَّهُ عَلَيْكَ، وَٱلنِّسَاءُ سِوَاهَا كَثِيرٌ، وَسَلِ الجَارِيَةَ تَصْدُقْكَ، فَدَعَا رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ بَرِيرَةَ، فَقَالَ: (يَا بَرِيرَةُ، هَلْ رَأَيْتِ فِيهَا شَيْئًا يَرِيبُكِ؟). فَقَالَتْ بَرِيرَةُ: لاَ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، إِنْ رَأَيْتُ مِنْهَا أَمْرًا أَغْمِصُهُ عَلَيْهَا قَطُّ أَكْثَرَ مِنْ أَنَّهَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ، تَنَامُ عَنِ الْعَجِينِ، فَتَأْتِي ٱلدَّاجِنُ فَتَأْكُلُهُ. فَقَامَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ مِنْ يَوْمِهِ، فَٱسْتَعْذَرَ مِنْ عَبْدِ ٱللَّهِ بْنِ أُبَيٍّ ابْنِ سَلُولَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (مَنْ يَعْذِرُنِي مِنْ رَجُلٍ بَلَغَنِي أَذَاهُ فِي أَهْلِي، فَوَٱللَّهِ مَا عَلِمْتُ عَلَى أَهْلِي إِلاَّ خَيْرًا، وَقَدْ ذَكَرُوا رَجُلًا مَا عَلِمْتُ عَلَيْهِ إِلاَّ خَيْرًا، وَمَا كَانَ يَدْخُلُ عَلَى أَهْلِي إِلاَّ مَعِي). فَقَامَ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، أَنَا وَٱللَّهِ أَعْذِرُكَ مِنْهُ: إِنْ كَانَ مِنَ الأَوْسِ ضَرَبْنَا عُنُقَهُ، وَإِنْ كَانَ مِنْ إِخْوَانِنَا مِنَ الخَزْرَجِ أَمَرْتَنَا فَفَعَلْنَا فِيهِ أَمْرَكَ. فَقَامَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ، وَهُوَ سَيِّدُ

Hazredža, koji je inače bio dobar čovjek, ali mu tada bijaše povrijeđen ponos, i rekao:

- Lažeš, tako mi Alalha, nećeš ga ubiti, niti to možeš učiniti!

Onda je ustao Usejd ibn Hudajr i rekao:

- Ti lažeš! Allaha mi, ubit ćemo ga! A ti si dvoličnjak i braniš dvoličnjake!

Između dva plemena, Evs i Hazredž, nastalo je komešanje pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji se nalazio na minberu, sišao i umirio ih. I kada su oni ušutjeli, i on je zašutio.

Toga sam dana plakala, suze mi nisu prestajale teći, a nisam mogla ni zaspati. Kod mene su došli i moji roditelji. Plakala sam dvije noći i jedan dan i mislila da će plač iscijepati moju džigericu. Dok je njih dvoje sjedilo kod mene a ja plakala, zatražila je dozvolu za ulazak jedna ensarijka. Dopustila sam joj da uđe pa je ona sjela i zajedno sa mnom plakala. I dok smo bile u tom stanju, ušao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i sjeo, a nije kod mene sjedio još od dana kada se o meni počelo govoriti ono što se govorilo. Osim toga, prošao je mjesec dana otkako čeka da mu se Objavom u vezi sa mojim slučajem nešto saopći. Izgovorio je šehadet i rekao:

“Aiša, saopćeno mi je o tebi to i to, pa ako si ti od toga čista i Allah će te sačuvati (od kleveta), a ako si pogriješila, traži oprost od Allaha i obrati Mu se kajanjem, jer kada rob prizna svoj grijeh i pokaje se, Allah mu ga oprosti.”

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., završio svoj govor, smanjile su mi se suze, tako da ih nisam osjećala nego samo poneku kap. Tada rekoh svome ocu:

الخَزْرَجِ، وَكانَ قَبْلَ ذٰلِكَ رَجُلًا
صَالِحًا، وَلٰكِنِ ٱحْتَمَلَتْهُ الحَمِيَّةُ،
فَقَالَ: كَذَبْتَ لَعَمْرُ ٱللهِ لاَ تَقْتُلُهُ، وَلاَ
تَقْدِرُ عَلَى ذٰلِكَ. فَقَامَ أُسَيْدُ بْنُ الحُضَيْرِ
فَقَالَ: كَذَبْتَ لَعَمْرُ ٱللهِ، وٱللهِ لَنَقْتُلَنَّهُ،
فَإِنَّكَ مُنَافِقٌ تُجَادِلُ عَنِ الْمنافِقِينَ. فَثَارَ
الحَيَّانِ: الأَوْسُ وَالخَزْرَجُ، حَتَّى هَمُّوا
وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى المِنْبَرِ، فَنَزَلَ
فَخَفَّضَهُمْ، حَتَّى سَكَتُوا وَسَكَتَ،
وَبَكَيْتُ يَوْمِي لاَ يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ وَلاَ
أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ، فَأَصْبَحَ عِنْدِي أَبَوَايَ، قَدْ
بَكَيْتُ لَيْلَتَيْنِ وَيَوْمًا، حَتَّى أَظُنُّ أَنَّ الْبُكَاءَ
فَالِقٌ كَبِدِي، قَالَتْ: فَبَيْنا هُمَا جَالِسَانِ
عِنْدِي وَأَنَا أَبْكِي إِذِ ٱسْتَأْذَنَتِ ٱمْرَأَةٌ مِنَ
الأَنْصَارِ فَأَذِنْتُ لَهَا، فَجَلَسَتْ تَبْكِي
مَعِي، فَبَيْنَا نَحْنُ كَذٰلِكَ إِذْ دَخَلَ رَسُولُ
ٱللهِ ﷺ فَجَلَسَ وَلَمْ يَجْلِسْ عِنْدِي مِنْ
يَوْمِ قِيلَ فِيَّ مَا قِيلَ قَبْلَهَا، وَقَدْ مَكَثَ
شَهْرًا لاَ يُوحَى إِلَيْهِ فِي شَأْنِي بِشَيْءٍ،
قَالَتْ: فَتَشَهَّدَ، ثُمَّ قَالَ: (يَا عائِشَةُ،
لَقَدْ بَلَغَنِي عَنكِ كَذَا وَكَذَا، فَإِنْ كُنْتِ
بَرِيئَةً فَسَيُبَرِّئُكِ ٱللهُ، وَإِنْ كُنْتِ أَلْمَمْتِ
بِذَنْبٍ فَٱسْتَغْفِرِي ٱللهَ وَتُوبِي إِلَيْهِ، فَإِنَّ
الْعَبْدَ إِذَا ٱعْتَرَفَ بِذَنْبِهِ ثُمَّ تَابَ تَابَ ٱللهُ
عَلَيْهِ). فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مَقَالَتَهُ
قَلَصَ دَمْعِي حَتَّى مَا أُحِسُّ مِنْهُ قَطْرَةً،

- Odgovori za mene Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

- Allaha mi, ne znam šta da kažem Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. - reče on.

Potom rekoh svojoj majci:

- Odgovori za mene Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na ono što je kazao!

- Ne, Allaha mi, ne znam šta da kažem Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. - odgovorila je ona.

Ja sam tada rekla:

- Ja sam žena mlađih godina i nemam mnogo znanja o Kur'anu. Allaha mi, ja znam da ste vi čuli šta svijet priča i znam da mislite da je to istina. Ako vam kažem da sam nevina, a Allah zna da sam uistinu nevina, vi mi to nećete vjerovati, a kad bih rekla da jesam grijeh počinila, a Allah zna da sam uistinu nevina, vi biste onda vjerovali da govorim istinu. Allaha mi, jedini primjer koji imamo i ja i vi jeste primjer oca Jusufova, kada je rekao: *...Meni ostaje jedino da budem strpljiv i da se Allahu obratim za pomoć protiv onoga što vi iznosite.* (Jusuf, 18.)

Potom sam se premjestila na svoju postelju, nadajući se da će me Allah spasiti od klevete, ali, tako mi Boga, nisam očekivala da će vezano za moj slučaj doći posebna Objava, jer sam smatrala sebe isuviše malom da bi se u Kur'anu o mom slučaju govorilo. Nadala sam se jedino da će Allahov Poslanik, s.a.v.s., usniti nešto čime će Allah moju nevinost potvrditi. I, Allaha mi, dok on nije još ni maknuo sa svoga mjesta niti ko izašao od ukućana, došla mu je Objava i obuzela ga ona karakteristična vrućina toliko da se niz

وَقُلْتُ لأَبِي: أَجِبْ عَنِّي رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، قَالَ: وٱللهِ مَا أَدْرِي مَا أَقُولُ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقُلْتُ لأُمِّي: أَجِيبِي عَنِّي رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فِيمَا قَالَ، قالَتْ: وَٱللهِ مَا أَدْرِي مَا أَقُول لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، قَالَتْ: وَأَنَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ لاَ أَقْرَأُ كَثِيرًا مِنَ الْقُرْآنِ، فَقُلْتُ: إِنِّي وَٱللهِ لَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّكُمْ سَمِعْتُمْ ما يَتَحَدَّثُ بِهِ النَّاسُ، وَوَقَرَ فِي أَنْفُسِكُمْ وَصَدَّقْتُمْ بِهِ، وَلَئِنْ قُلْتُ لَكُمْ إِنِّي بَرِيئَةٌ، وَٱللهُ يَعْلَمُ إِنِّي لَبَرِيئَةٌ، لاَ تُصَدِّقُونِي بِذٰلِكَ، وَلَئِنْ ٱعْتَرَفْتُ لَكُمْ بِأَمْرٍ، وَٱللهُ يَعْلَمُ أَنِّي لَبَرِيئَةٌ، لَتُصَدِّقُنِّي، وَٱللهِ مَا أَجِدُ لِي وَلَكُمْ مَثَلًا إِلاَّ أَبَا يُوسُفَ إِذْ قَالَ: **﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَٱللهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى ما تَصِفُونَ﴾**. ثُمَّ تَحَوَّلْتُ عَلَى فِرَاشِي، وَأَنَا أَرْجُو أَنْ يُبَرِّئَنِي ٱللهُ، وَلٰكِنْ وَٱللهِ ما ظَنَنْتُ أَنْ يُنْزَلَ فِي شَأْنِي وَحْيًا يُتْلَى، وَلأَنَا أَحْقَرُ فِي نَفْسِي مِنْ أَنْ يُتَكَلَّمَ بِالْقُرْآنِ فِي أَمْرِي، وَلٰكِنِّي كُنْتُ أَرْجُو أَنْ يَرَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي النَّوْمِ رُؤْيَا يُبَرِّئُنِي ٱللهُ بِها، فَوَٱللهِ مَا رَامَ مَجْلِسَهُ، وَلاَ خَرَجَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ، حَتَّى أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ، فَأَخَذَهُ مَا كانَ يَأْخُذُهُ مِنَ الْبُرَحاءِ، حَتَّى إِنَّهُ لَيَتَحَدَّرُ مِنْهُ مِثْلُ الْجُمَانِ مِنَ الْعَرَقِ فِي يَوْمٍ شَاتٍ، فَلَمَّا سُرِّيَ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ

يَضْحَكُ، فَكَانَ أَوَّلَ كَلِمَةٍ تَكَلَّمَ بِهَا أَنْ قَالَ لِي: (يَا عَائِشَةُ، ٱحْمَدِي ٱللهَ، فَقَدْ بَرَّأَكِ ٱللهُ). فَقَالَتْ لِي أُمِّي: قُومِي إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقُلْتُ: لاَ وَٱللهِ لاَ أَقُومُ إِلَيْهِ، وَلاَ أَحْمَدُ إِلاَّ ٱللهَ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاؤُوا بِالإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ﴾. الآيَاتِ، فَلَمَّا أَنْزَلَ ٱللهُ هٰذَا فِي بَرَاءَتِي، قَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكَانَ يُنْفِقُ عَلَى مِسْطَحِ بْنِ أُثَاثَةَ لِقَرَابَتِهِ مِنْهُ: وَٱللهِ لاَ أُنْفِقُ عَلَى مِسْطَحٍ شَيْئًا، بَعْدَ مَا قَالَ لِعَائِشَةَ. فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿وَلاَ يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبٰى..﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿..أَلاَ تحبون أَنْ يَغْفِرَ ٱللهُ لَكُمْ وَٱللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: بَلَى وَٱللهِ إِنِّي لأُحِبُّ أَنْ يَغْفِرَ ٱللهُ لِي، فَرَجَعَ إِلَى مِسْطَحٍ الَّذِي كَانَ يُجْرِي عَلَيْهِ.

وَكَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَسْأَلُ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ عَنْ أَمْرِي، فَقَالَ: (يَا زَيْنَبُ، مَا عَلِمْتِ، مَا رَأَيْتِ). فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَحْمِي سَمْعِي وَبَصَرِي، وَٱللهِ مَا عَلِمْتُ عَلَيْهَا إِلاَّ خَيْرًا. قَالَتْ: وَهِيَ الَّتِي كَانَتْ تُسَامِينِي، فَعَصَمَهَا ٱللهُ بِالْوَرَعِ.

٥ ـ باب: إِذَا زَكَّى رَجُلٌ رَجُلاً كَفَاهُ

١١٨٠ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

njega spuštao znoj kao biser u hladnom danu. Kada se to stanje završilo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., se nasmijao i prve riječi koje mi je uputio bile su:

"Aiša, zahvali Allahu! Allah je potvrdio tvoju nevinost."

Moja majka je rekla:

- Ustani do Allahova Poslanika, s.a.v.s.

- Ne - rekla sam - neću mu prići niti ću zahvaljivati ikome osim Allahu!

Tada je Uzvišeni Allah objavio: *Zaista su oni koji su došli sa potvorom jedna skupina između vas...* (En-Nur, 11.)

Kada je Allah objavio to o mojoj nevinosti, Ebu Bekr es-Siddik, r.a., koji je izdržavao Mistaha ibn Esasu, jer je bio s njim u srodstvu, reče:

- Neću na Mistaha nikada više ništa potrošiti, (zato) što je govorio ono o Aiši!

A u povodu toga Uzvišeni Allah je objavio: *Neka se vrli i imućni od vas ne zaklinju... On oprašta i milostiv je.* (En-Nur, 22.)

- Svakako! Tako mi Boga, ja volim da mi Allah oprosti - rekao je Ebu Bekr es-Siddik i ponovo počeo davati Mistahu ono što mu je i prije davao.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je o mom slučaju pitao i Zejnebu bint Džahš, rekavši:

"Zejneba, šta znaš o onom što si čula?"

- Allahov Poslaniče, ja čuvam svoj sluh i svoj vid - rekla je ona - a o njoj, tako mi Boga, znam samo dobro.

- Ona se (kaže Aiša) nadmetala sa mnom (u zadobijanju ljubavi i naklonosti Poslanika, s.a.v.s.) pa ju je Allah sačuvao u čestitosti.

5. Dovoljno je čovjeku da njegovu čestitost potvrdi samo jedan čovjek

1180. Ebu Bekre, r.a., je kazao:

– Jedan čovjek je pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pohvalio drugog čovjeka pa on reče nekoliko puta: "Teško tebi, odsjekao si vrat svome drugu! Odsjekao si vrat svome drugu!"

Zatim je rekao:

"Ko od vas bude hvalio svoga brata, neka, svakako, kaže: Mislim da je takav i takav, a Allah zna istinu, i ne dajem (definitivan) sud ni o kome prije Allaha, ali mislim da je takav i takav, ako to zna o njemu."

6. Punodobnost djece i njihovo svjedočenje

1181. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Prilikom smotre pred Bitku na Uhudu, kada sam imao četrnaest godina, Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi nije dopustio (učešće u pohodu), ali pred Bitku na Hendeku, kada sam imao petnaest godina, pregledao me je i dopustio mi učešće.

7. Utrkivanje prilikom zakletve

1182. Ebu Hurejre, r.a., priča da su se prilikom davanja zakletve Vjerovjesniku, s.a.v.s., neki ljudi stali utrkivati pa je on naredio da se putem žrijebanja među njima odrede oni koji će se zakleti.

8. Kako se zaklinje

1183. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

قَالَ: أَثْنَى رَجُلٌ عَلَى رَجُلٍ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: (وَيْلَكَ، قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ، قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ). مِرَارًا، ثُمَّ قَالَ: (مَنْ كانَ مِنْكُمْ مادِحًا أَخَاهُ لاَ مَحَالَةَ، فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ فُلاَنًا، وَٱللهُ حَسِيبُهُ، وَلاَ أُزَكِّي عَلَى ٱللهِ أَحَدًا، أَحْسِبُهُ كَذَا وكَذَا، إِنْ كانَ يَعْلَمُ ذٰلِكَ مِنْهُ).

٦ - باب: بُلُوغِ الصِّبْيَانِ وَشَهَادَتِهِمْ

١١٨١ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَرَضَهُ يَوْمَ أُحُدٍ، وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعَ عَشْرَةَ سَنَةً، فَلَمْ يُجِزْنِي ثُمَّ عَرَضَنِي يَوْمَ الخَنْدَقِ، وَأَنَا ابْنُ خَمْسَ عَشْرَةَ سَنَةً، فَأَجَازَنِي.

٧ - باب: إِذَا تَسَارَعَ قَوْمٌ فِي الْيَمِينِ

١١٨٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَرَضَ عَلَى قَوْمٍ الْيَمِينَ، فَأَسْرَعُوا، فَأَمَرَ أَنْ يُسْهَمَ بَيْنَهُمْ فِي الْيَمِينِ: أَيُّهُمْ يَحْلِفُ.

٨ - باب: كَيْفَ يَسْتَحْلِف

١١٨٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (مَنْ كانَ حالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِٱللهِ أَوْ لِيَصْمُتْ).

"Ko se zaklinje, neka se zaklinje Allahom ili neka šuti!"

9. Nije lažac ko miri svijet

٩ - باب: لَيْسَ الْكَاذِبُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ

1184. Umm Kulsum bint Ukbe, r.a., kaže da je čula Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Nije lažac onaj ko mireći svijet protura ono što je dobro, odnosno govori ono što je dobro."

١١٨٤ : عَنْ أُمِّ كُلْثُومٍ بِنْتِ عُقْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ، فَيَنْمِي خَيْرًا أَوْ يَقُولُ خَيْرًا).

10. Mirenje zavađenih je zajednička obaveza vjernika

١٠ - باب: قَوْلِ الإِمَامِ لأَصْحَابِهِ: اذْهَبُوا بِنَا نُصْلِحُ

1185. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da su se stanovnici Kubaa (jednom prilikom) toliko potukli da su jedni druge kamenicama gađali. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuo za to, rekao je:

"Pođite sa mnom da ih izmirimo!"

١١٨٥ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ أَهْلَ قُبَاءٍ ٱقْتَتَلُوا حَتَّى تَرَامَوْا بِالْحِجَارَةِ، فَأُخْبِرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِذٰلِكَ، فَقَالَ: (ٱذْهَبُوا بِنَا نُصْلِحُ بَيْنَهُمْ).

11. Pisanje ugovora bez navođenja pripadnosti plemenu ili rodu

١١ - باب: كَيْفَ يُكْتَبُ: هٰذَا مَا صَالَحَ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ فُلَانَ بِنَ فُلَانٍ، وَإِنْ لَمْ يَنْسُبْهُ إِلَى قَبِيلَتِهِ أَو نَسَبِهِ

1186. El-Bera ibn Azib, r.a., je kazao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odlučio u mjesecu zu-l-ka'detu obaviti umru. Mekelije ga nisu htjeli pustiti da uđe u Mekku sve dok se s njima nije sporazumio da će u njoj ostati samo tri dana. I kada su pisali ugovor, napisali su:

- Ovo je ono što je odlučio Muhammed, Allahov poslanik.

- Ne priznajemo to poslanstvo. Da mi priznajemo da si ti Allahov poslanik, ne bismo ti se suprotstavljali. Ti si Muhammed, sin Abdullahov.

"Ja sam Allahov poslanik i ja sam

١١٨٦ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

ٱعْتَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ فِي ذِي الْقَعْدَةِ، فَأَبَى أَهْلُ مَكَّةَ أَنْ يَدَعُوهُ يَدْخُلُ مَكَّةَ، حَتَّى قَاضَاهُمْ عَلَى أَنْ يُقِيمَ بِهَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، فَلَمَّا كَتَبُوا الْكِتَابَ كَتَبُوا: هٰذَا مَا قَاضَى عَلَيْهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَقَالُوا: لَا نُقِرُّ بِهَا، فَلَوْ نَعْلَمُ أَنَّكَ رَسُولُ ٱللهِ مَا

Muhammed, sin Abdullahov", rekao je on i naredio Aliji:

"Izbriši: Allahov poslanik!"

- Ne, Boga mi - rekao je Alija - neću to nikada izbrisati!

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo knjigu i napisao:

"Ovo je ono što je odlučio Muhammed, sin Abdullahov, da će unići u Mekku s oružjem samo u koricama; da od njezinog stanovništva, ako bi ga ko htio slijediti, neće niko (s njim) izaći i da se neće nikome od njegovih drugova, ko bude htio ostati u Mekki, to ometati."

Kada su muslimani ušli (sljedeće godine) u Mekku i rok boravka prošao, došli su (idolopoklonici) Aliji i rekli:

- Prenesi svome drugu da je rok prošao i neka izlazi iz Mekke!

Kada su izašli, za muslimanima je pošla Hamzina kćerka (Umama) govoreći:

- Amidža, moj amidža!

Alija ju je prihvatio i uzevši je za ruku rekao Fatimi:

- Evo ti kćerka tvoga amidže! Smjesti je (sa sobom na devu).

Poslije se Alija za nju sporio sa Zejdom i Džaferom, rekavši:

- Ja sam joj najpreči, jer je ona kćerka moga amidže.

- Ona je kćerka moga amidže, a njezina tetka po majci je moja supruga - rekao je Džafer.

- Ona je kćerka moga brata - rekao je Zejd, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je presudio da pripadne njezinoj tetki po majci, rekavši:

مَنَعْنَاكَ، وَلٰكِنْ أَنْتَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ ٱللهِ، قَالَ: (أَنَا رَسُولُ ٱللهِ، وَأَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ ٱللهِ). ثُمَّ قَالَ لِعَلِيٍّ: (ٱمْحُ: رَسُولَ ٱللهِ). قَالَ: لاَ وَٱللهِ لاَ أَمْحُوكَ أَبَدًا، فَأَخَذَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ الْكِتَابَ، فَكَتَبَ: (هٰذَا مَا قَاضَى عَلَيْهِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ ٱللهِ، لاَ يُدْخِلُ مَكَّةَ سِلاَحًا إِلاَّ فِي الْقِرَابِ، وَأَنْ لاَ يَخْرُجَ مِنْ أَهْلِهَا بِأَحَدٍ إِنْ أَرَادَ أَنْ يَتْبَعَهُ، وَأَنْ لاَ يَمْنَعَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ أَرَادَ أَنْ يُقِيمَ بِهَا). فَلَمَّا دَخَلَهَا وَمَضَى الأَجَلُ، أَتَوْا عَلِيًّا فَقَالُوا: قُلْ لِصَاحِبِكَ ٱخْرُجْ عَنَّا فَقَدْ مَضَى الأَجَلُ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ، فَتَبِعَتْهُمُ ٱبْنَةُ حَمْزَةَ: يَا عَمِّ يَا عَمِّ، فَتَنَاوَلَهَا عَلِيٌّ، فَأَخَذَ بِيَدِهَا، وَقَالَ لِفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلاَمُ: دُونَكِ ٱبْنَةَ عَمِّكِ احْمِلِيهَا، قَالَ: فَٱخْتَصَمَ فِيهَا عَلِيٌّ وَزَيْدٌ وَجَعْفَرٌ، فَقَالَ عَلِيٌّ: أَنَا أَحَقُّ بِهَا، وَهِيَ ٱبْنَةُ عَمِّي، وَقَالَ جَعْفَرٌ: ٱبْنَةُ عَمِّي وَخَالَتُهَا تَحْتِي، وَقَالَ زَيْدٌ ٱبْنَةُ أَخِي، فَقَضَى بِهَا النَّبِيُّ ﷺ لِخَالَتِهَا، وَقَالَ: (الْخَالَةُ بِمَنْزِلَةِ الأُمِّ). وَقَالَ لِعَلِيٍّ: (أَنْتَ مِنِّي وَأَنَا مِنْكَ). وَقَالَ لِجَعْفَرٍ: (أَشْبَهْتَ خَلْقِي وَخُلُقِي). وَقَالَ لِزَيْدٍ: (أَنْتَ أَخُونَا وَمَوْلاَنَا).

"Tetka po majci je poput majke."

Aliji je rekao:

"Ti si od mene (moj), a ja sam od tebe."

Džaferu je kazao:

"Sličiš mi po liku i naravi."

A Zejdu je rekao:

"Ti si naš brat i naš oslobođeni rob."

١٢ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ لِلْحَسَنِ ابْنِ عَلِيٍّ: إِنَّ ابْنِي هَـٰذَا سَيِّدٌ

12. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi o Hasanu ibn Aliju, r.a.: "Zaista je ovaj moj sin prvak (sejjid)."

١١٨٧ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَلَى الْمِنْبَرِ، وَالحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ إِلَى جَنْبِهِ، وَهُوَ يُقْبِلُ عَلَى النَّاسِ مَرَّةً وَعَلَيْهِ أُخْرَى، وَيَقُولُ: (إِنَّ ٱبْنِي هٰذَا سَيِّدٌ، وَلَعَلَّ ٱللهَ أَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ مِنَ المُسْلِمِينَ).

1187. Ebu Bekre, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., na minberu, a Hasan ibn Ali je bio pokraj njega; on se jednom okrenu svijetu, a drugi puta Hasanu i reče:

"Zaista je ovaj moj sin prvak, možda će Allah preko njega pomiriti dvije velike skupine muslimana."

١٣ - باب: هَلْ يُشِيرُ الإِمَامُ بِالصُّلْحِ

13. Da li će starješina ukazati na izmirenje?

١١٨٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

سَمِعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ صَوْتَ خُصُومٍ بِالْبَابِ، عَالِيَةٍ أَصْوَاتُهُمَا، وَإِذَا أَحَدُهُمَا يَسْتَوْضِعُ الآخَرَ وَيَسْتَرْفِقُهُ فِي شَيْءٍ، وَهُوَ يَقُولُ: وَٱللهِ لاَ أَفْعَلُ، فَخَرَجَ عَلَيْهِمَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (أَيْنَ المُتَأَلِّي عَلَى ٱللهِ لاَ يَفْعَلُ المَعْرُوفَ). فَقَالَ: أَنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَلَهُ أَيُّ ذٰلِكَ أَحَبَّ.

1188. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čuo glas parničara na vratima. Oni su podizali svoje glasove i kada bi jedan od njih dvojice tražio od drugog da mu smanji štogod (od duga) i ublaži (uvjete plaćanja), on bi odgovarao:

- Allaha mi, neću to učiniti!

Tada je izašao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i rekao:

"Gdje je onaj što se toliko zaklinjaše Allahom da neće učiniti dobročinstvo?"

- Ja sam, Allahov Poslaniče! Dajem mome parničaru (oponentu) što god želi.

51. O UVJETIMA

1. Uvjeti u ženidbenom daru pri sklapanju braka

1189. Ukbe ibn Amir, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Najpreči od uvjeta je da izvršite ugovoreni bračni dar s kojim vam postaju dopušteni spolni odnosi."

2. Uvjeti koji nisu dopušteni u kaznama

1190. Ebu Hurejre, r.a., i Zejd ibn Halid (el-Džuheni), r.a., pričaju:

– Jedan beduin je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, zaklinjem te Allahom da mi sudiš samo po Allahovoj Knjizi!

Drugi parničar, koji je od njega bio razumniji, rekao je:

- Da, sudi nam po Allahovoj Knjizi i dopusti mi (da prvi govorim).

"Pričaj", rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pa je on kazao:

- Moj je sin bio kod ovoga nadničar i učinio je blud s njegovom ženom. Pošto sam čuo da mi sina sljeduje kamenovanje, otkupio sam ga od toga za stotinu ovaca i jednu robinju. Međutim kada sam kasnije pitao učene, rekli su da moga sina sljeduje samo stotinu udaraca i izgnanstvo na godinu dana, a da tu ženu sljeduje kamenovanje.

Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٥١ - كتاب الشروط

١ - باب: الشُّرُوطِ فِي المَهْرِ عِنْدَ عُقْدَةِ النِّكَاحِ

١١٨٩ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عامِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَحَقُّ الشُّرُوطِ أَنْ تُوفُوا بِهِ مَا ٱسْتَحْلَلْتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ).

٢ - باب: الشُّرُوطِ الَّتِي لَا تَحِلُّ فِي الحُدُودِ

١١٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُمَا قَالاَ: إِنَّ رَجُلًا مِنَ الأَعْرَابِ أَتَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَنْشُدُكَ ٱللهَ إِلاَّ قَضَيْتَ لِي بِكِتَابِ ٱللهِ، فَقَالَ الخَصْمُ الآخَرُ، وَهُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ: نَعَمْ، فَٱقْضِ بَيْنَنَا بِكِتَابِ ٱللهِ، وَٱئْذَنْ لِي، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (قُلْ). قَالَ: إِنَّ ٱبْنِي كانَ عَسِيفًا عَلَى هٰذَا، فَزَنَى بِٱمْرَأَتِهِ، وَإِنِّي أُخْبِرْتُ أَنَّ عَلَى ٱبْنِي الرَّجْمَ، فَٱفْتَدَيْتُ ابْنِي مِنْهُ بِمِائَةِ شَاةٍ وَوَلِيدَةٍ، فَسَأَلْتُ أَهْلَ الْعِلْمِ، فَأَخْبَرُونِي: أَنَّمَا عَلَى ٱبْنِي جَلْدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ، وَأَنَّ عَلَى ٱمْرَأَةِ هٰذَا الرَّجْمَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لأَقْضِيَنَّ بَيْنَكُمَا بِكِتَابِ ٱللهِ الْوَلِيدَةُ وَالْغَنَمُ رَدٌّ عَلَيْكَ، وَعَلَى ٱبْنِكَ

جَلْدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ، اَغْدُ يَا أُنَيْسُ إِلَى ٱمْرَأَةِ هٰذَا، فَإِنِ ٱعْتَرَفَتْ فَٱرْجُمْهَا). قَالَ: فَغَدَا عَلَيْهَا فَٱعْتَرَفَتْ، فَأَمَرَ بِهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَرُجِمَتْ.

"Tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, presudit ću vam, zaista, po Allahovoj Knjizi. Robinja i stado ti se vraćaju, a tvoga sina sljeduje stotinu udaraca i izgnanstvo na godinu dana. Unejsu, porani sutra do te žene pa ako ona prizna, kamenuj je!"

Unejs je sutra poranio do te žene i ona je blud priznala, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio i ona je kamenovana.

٣ - باب: الاشْتِراطِ فِي المُزارَعَةِ

3. Uvjetovanje u obradi zemlje

١١٩١ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا فَدَعَ أَهْلُ خَيْبَرَ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ عُمَرَ، قَامَ عُمَرُ خَطِيبًا فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كانَ عَامَلَ يَهُودَ خَيْبَرَ عَلَى أَمْوَالِهِمْ، وَقَالَ: (نُقِرُّكُمْ مَا أَقَرَّكُمُ ٱللهُ). وَإِنَّ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ عُمَرَ خَرَجَ إِلَى مَالِهِ هُنَاكَ، فَعُدِيَ عَلَيْهِ مِنَ اللَّيْلِ، فَفُدِعَتْ يَدَاهُ وَرِجْلاَهُ، وَلَيْسَ لَنَا هُنَاكَ عَدُوٌّ غَيْرُهُمْ، هُمْ عَدُوُّنَا وتُهْمَتُنَا، وَقَدْ رَأَيْتُ إِجْلاَءَهُمْ، فَلَمَّا أَجْمَعَ عُمَرُ عَلَى ذٰلِكَ أَتَاهُ أَحَدُ بَنِي أَبِي الْحُقَيْقِ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، أَتُخْرِجُنَا وَقَدْ أَقَرَّنَا مُحَمَّدٌ ﷺ، وَعامَلَنَا عَلَى الأَمْوَالِ، وَشَرَطَ ذٰلِكَ لَنَا. فَقَالَ عُمَرُ: أَظَنَنْتَ أَنِّي نَسِيتُ قَوْلَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: (كَيْفَ بِكَ إِذَا أُخْرِجْتَ مِنْ خَيْبَرَ تَعْدُو بِكَ قَلوصُكَ لَيْلَةً بَعْدَ لَيْلَةٍ). فَقَالَ: كَانَتْ هٰذِهِ هُزَيْلَةً مِنْ أَبِي الْقَاسِمِ، قَالَ: كَذَبْتَ يَا عَدُوَّ ٱللهِ، فَأَجْلاَهُمْ عُمَرُ، وَأَعْطَاهُمْ قِيمَةَ مَا

1191. Ibn Omer, r.a., je rekao:

– Kada su stanovnici Hajbera iščašili zglavak ruke Abdullahu ibn Omeru, Omer je ustao i održao govor u kome je rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ostavio Jevreje Hajbera da rade na svojim imanjima i rekao: "Zadržat ćemo vas koliko vas Allah bude htio zadržati." Abdullah b. Omer izašao je tamo do svoga imanja, pa je u noći napadnut i (tom prilikom) razbijeni su mu zglavci na rukama i nogama. Mi osim njih tamo nemamo neprijatelja. Oni su naši neprijatelji i naša briga i ja smatram da ih trebamo protjerati.

Kada se Omer na to odlučio, došao mu je jedan pripadnik plemena Ebu-l-Hukajk i rekao:

- Vladaru vjernika, zar ćeš nas protjerati, a Muhammed, s.a.v.s., nas je zadržao, ostavivši nas da radimo na imanjima pod određenim uvjetima!?

Omer reče:

- Misliš li da sam zaboravio riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s.: "Šta će biti s tobom kada budeš protjeran iz Hajbera i kada te tvoje mlade deve iz noći u noć budu nosile?"

- To bijaše šala Ebu-l-Kasimova - rekao je on.

- Lažeš, Allahov neprijatelju! - rekao je Omer.

Potom ih je Omer protjerao plativši im vrijednost imovine (plodova) u novcu, devama, robi, sedlima, užetima i ostalom.

4. Uvjeti u borbi, i o nagodbi sa stanovništvom neislamske države i pisanje tih uvjeta

1192. Misver ibn Mahreme i Mervan prenose:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao je (iz Medine) u vrijeme Hudejbije i kada su prešli dio puta, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Halid ibn Velid je u Gamimu sa izvidnicom kurejšijskih konjanika, pa držite se desne strane!"

I, Allaha mi, Halid ih nije otkrio dok nije primijetio prašinu (izazvanu kretanjem) vojske pa je krenuo trčeći da upozori Kurejšije!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je išao i kada je bio u tjesnacu kojim se moglo spustiti do njih, kleknula mu je deva. Ljudi su je pokušali natjerati da krene, ali je ona bila uporna.

- Kasva (ime deve) neće da ide! Kasva neće da ide! - govorili su.

"Kasva nije (samovoljno) kleknula niti je to njezin običaj. Nju je zadržao Onaj Koji je zadržao slona (Ebrehina)", rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i dodao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, nema plana koji mi oni mogu ponuditi, a da ga ja neću prihvatiti, ukoliko se u njemu poštuju Allahove svetinje!"

Zatim je podbo devu pa se ona podigla i krenula. Promijenio je pravac i išao dok se nije zaustavio kod jednog izvora na kraj Hudejbije, u kome je bilo malo vode. Ljudi su počeli grabiti vodu i nisu prestali dok je nisu iscrpili. Nakon toga su se potužili Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na

كَانَ لَهُمْ مِنَ التَّمْرِ، مَالًا وَإِبِلًا وَعُرُوضًا مِنْ أَقْتَابٍ وَحِبَالٍ وَغَيْرِ ذٰلِكَ.

٤ - باب: الشُّرُوطِ فِي الجِهَادِ وَالمُصَالَحَةِ مَعَ أَهْلِ الحَرْبِ وكِتَابَةِ الشُّرُوطِ

١١٩٢ : عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ وَمَرْوَانَ قَالَا: خَرَجَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ زَمَنَ الحُدَيْبِيَةِ، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِبَعْضِ الطَّرِيقِ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ بِالْغَمِيمِ، فِي خَيْلٍ لِقُرَيْشٍ طَلِيعَةً، فَخُذُوا ذَاتَ الْيَمِينِ). فَوَٱللهِ مَا شَعَرَ بِهِمْ خَالِدٌ حَتَّى إِذَا هُمْ بِقَتَرَةِ الجَيْشِ، فَٱنْطَلَقَ يَرْكُضُ نَذِيرًا لِقُرَيْشٍ، وَسَارَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى إِذَا كَانَ بِالثَّنِيَّةِ الَّتِي يُهْبَطُ عَلَيْهِمْ مِنْهَا، بَرَكَتْ بِهِ رَاحِلَتُهُ، فَقَالَ النَّاسُ: حَلْ حَلْ، فَأَلَحَّتْ، فَقَالُوا: خَلَأَتِ الْقَصْوَاءُ، خَلَأَتِ القَصْوَاءُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا خَلَأَتِ الْقَصْوَاءُ، وَمَا ذَاكَ لَهَا بِخُلُقٍ، وَلٰكِنْ حَبَسَهَا حَابِسُ الْفِيلِ). ثُمَّ قَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا يَسْأَلُونِي خُطَّةً يُعَظِّمُونَ فِيهَا حُرُمَاتِ ٱللهِ إِلَّا أَعْطَيْتُهُمْ إِيَّاهَا). ثُمَّ زَجَرَهَا فَوَثَبَتْ، قَالَ: فَعَدَلَ عَنْهُمْ حَتَّى نَزَلَ بِأَقْصَى الحُدَيْبِيَةِ عَلَى ثَمَدٍ قَلِيلِ المَاءِ، يَتَبَرَّضُهُ النَّاسُ تَبَرُّضًا، فَلَمْ يُلَبِّثْهُ النَّاسُ حَتَّى نَزَحُوهُ، وَشُكِيَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ

žeđ pa je on izvukao strijelu iz svoga tobolca i naredio im da je stave u zdenac. I Boga mi voda nije prestala izvirati sve koji su bili Poslanikovi, s.a.v.s, povjerljivi ljudi među stanovnicima Tihame i rekao:

- Ka‘b ibn Luejj i Amir ibn Luejj zaposjeli su veći broj izvora na Hudejbiji, a s njima su i deve muzare i žene s dojenčadima. Oni će se protiv tebe boriti i odbiti te od Kabe.

“Mi nismo došli ratovati, nego smo krenuli da obavimo umru”, rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i nastavio:

“Kurejšije je rat već iscrpio i osiromašio, i ako hoće zaključit ću primirje sa njima tokom kojeg mi oni neće braniti pristup ljudima. Pa ako ja pobijedim, Kurejšije će, ako žele, imati priliku da prihvate islam kao što je to ostali narod učinio i bit će dovoljno jaki za borbu. A ako to odbiju, tako mi Onoga u Čijoj je moći moja duša, borit ću se protiv njih za ovu stvar do smrti i Allah će posigurno sprovesti Svoju odredbu.”

- Prenijet ću im to što si rekao - kazao je Budejl pa je otišao Kurejšijama i rekao:

- Dolazimo vam od onoga čovjeka (Muhammeda). Čuli smo ga šta govori, pa ako hoćete da vam to izložimo, učinit ćemo?

- Nema potrebe da nam išta od njega saopćavaš - rekli su glupi između njih, ali su njihovi pametni rekli:

- Daj to što si čuo!

- Čuo sam ga da govori tako i tako - počeo je Budejl pa im prenio sve što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao.

Tada je ustao Urve ibn Mesud i rekao:

- Ljudi, jeste li vi roditelji?

- Svakako - odgovoriše oni.

- Nisam li i ja roditelj? - upita on.

الْعَطَشُ، فَٱنْتَزَعَ سَهْمًا مِنْ كِنَانَتِهِ، ثُمَّ أَمَرَهُمْ أَنْ يَجْعَلُوهُ فِيهِ، فَجَاءَ بُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ الْخُزَاعِيُّ فِي نَفَرٍ مِنْ قَوْمِهِ مِنْ خُزَاعَةَ، وَكَانُوا عَيْبَةَ نُصْحِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مِنْ أَهْلِ تِهَامَةَ، فَقَالَ: إِنِّي تَرَكْتُ كَعْبَ بْنَ لُؤَيٍّ وَعامِرَ بْنَ لُؤَيٍّ نَزَلُوا أَعْدَادَ مِيَاهِ الْحُدَيْبِيَةِ، وَمَعَهُمُ الْعُوذُ الْمَطَافِيلُ، وَهُمْ مُقَاتِلُوكَ وَصَادُّوكَ عَنِ الْبَيْتِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّا لَمْ نَجِئْ لِقِتَالِ أَحَدٍ، وَلٰكِنَّا جِئْنَا مُعْتَمِرِينَ، وَإِنَّ قُرَيْشًا قَدْ نَهِكَتْهُمُ الْحَرْبُ، وَأَضَرَّتْ بِهِمْ، فَإِنْ شَاؤُوا مَادَدْتُهُمْ مُدَّةً، وَيُخَلُّوا بَيْنِي وَبَيْنَ النَّاسِ، فَإِنْ أَظْهَرْ: فَإِنْ شَاؤُوا أَنْ يَدْخُلُوا فِيمَا دَخَلَ فِيهِ النَّاسُ فَعَلُوا، وَإِلاَّ فَقَدْ جَمُّوا، وَإِنْ هُمْ أَبَوْا، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لأُقَاتِلَنَّهُمْ عَلَى أَمْرِي هٰذَا حَتَّى تَنْفَرِدَ سَالِفَتِي، وَلَيُنْفِذَنَّ ٱللهُ أَمْرَهُ). فَقَالَ بُدَيْلٌ: سَأُبَلِّغُهُمْ مَا تَقُولُ، قَالَ: فَٱنْطَلَقَ حَتَّى أَتَى قُرَيْشًا، قَالَ: إِنَّا قَدْ جِئْنَاكُمْ مِنْ هٰذَا الرَّجُلِ، وَسَمِعْنَاهُ يَقُولُ قَوْلًا، فَإِنْ شِئْتُمْ أَنْ نَعْرِضَهُ عَلَيْكُمْ فَعَلْنَا، فَقَالَ سُفَهَاؤُهُمْ: لاَ حَاجَةَ لَنَا أَنْ تُخْبِرَنَا عَنْهُ بِشَيْءٍ، وَقَالَ ذَوُو الرَّأْيِ مِنْهُمْ: هَاتِ مَا سَمِعْتَهُ يَقُولُ، قَالَ:

- Svakako - odgovoriše.
- Sumnjate li u mene? - pitaše on.
- Ne - odgovorili su.
- Zar ne znate - reče on - da sam ja pozvao u pomoć stanovništvo Ukaza i pošto su odustali, doveo sam vam svoje ukućane, svoju djecu i druge koji su me poslušali?
- Svakako - odgovorili su.
- Zaista vam taj nudi liniju Pravoga puta. Primite je i pustite me da odem kod njega!
- Idi! - rekoše oni!

Potom je on razgovarao sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., koji mu je rekao isto što je kazao Budejlu, a Urve je odgovorio:

- Muhammede, ne misliš li, možda, da iskorijeniš svoj narod? Jesi li čuo da je iko od Arapa prije tebe svoje pleme iskorijenio pa da ti budeš drugi? Inače, Allaha mi, ja ne vidim (uz tebe) nikakve uglednike, nego vidim obične ljude koji će pobjeći i samog te ostaviti!

Tada mu je Ebu Bekr rekao:

- Siši klitoris (dražicu) Lata! Zar da mi od njega pobjegnemo i ostavimo ga?!
- Ko je ovaj? - upitao je Urve.
- Ebu Bekr - rekoše.
- Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, da nije poštovanja koje ti imaš kod mene, ne bih ti nikako preko toga prešao i sigurno bih ti odgovorio - rekao je Urve.

Potom je nastavio razgovarati sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i kad god bi on imao riječ, uzeo bi ga za bradu. Iznad glave Vjerovjesnika, s.a.v.s., sa sabljom u ruci i kacigom na glavi bdio je Mugire ibn Šu'be i kad god bi Urve spustio svoju ruku na bradu Allahova Poslanika, s.a.v.s., Mugire bi ga udario po ruci donjim dijelom korica sablje i rekao:

- Makni svoju ruku od brade Allahova Poslanika, s.a.v.s.

سَمِعْتُهُ يَقُولُ كَذَا وَكَذَا، فَحَدَّثَهُمْ بِمَا
قَالَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَامَ عُرْوَةُ بْنُ مَسْعُودٍ
فَقَالَ: أَيْ قَوْمِ، أَلَسْتُمْ بِالْوَالِدِ؟ قَالُوا:
بَلَى، قَالَ أَوَ لَسْتُ بِالْوَلَدِ؟ قَالُوا:
بَلَى، قَالَ: فَهَلْ تَتَّهِمُونِي؟ قَالُوا: لاَ،
قَالَ: أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنِّي ٱسْتَنْفَرْتُ أَهْلَ
عُكَاظٍ، فَلَمَّا بَلَّحُوا عَلَيَّ جِئْتُكُمْ بِأَهْلِي
وَوَلَدِي وَمَنْ أَطَاعَنِي؟ قَالُوا: بَلَى،
قَالَ: فَإِنَّ هٰذَا قَدْ عَرَضَ عَلَيْكُمْ خُطَّةَ
رُشْدٍ، ٱقْبَلُوهَا وَدَعُونِي آتِيهِ، قَالُوا:
ٱئْتِهِ، فَأَتَاهُ، فَجَعَلَ يُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ،
فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ نَحْوًا مِنْ قَوْلِهِ لِبُدَيْلٍ،
فَقَالَ عُرْوَةُ عِنْدَ ذٰلِكَ: أَيْ مُحَمَّدُ،
أَرَأَيْتَ إِنِ ٱسْتَأْصَلْتَ أَمْرَ قَوْمِكَ، هَلْ
سَمِعْتَ بِأَحَدٍ مِنَ الْعَرَبِ ٱجْتَاحَ أَهْلَهُ
قَبْلَكَ، وَإِنْ تَكُنِ الأُخْرَى، فَإِنِّي وَٱللَّهِ
لأَرَى وُجُوهًا، وَإِنِّي لأَرَى أَشْوَابًا مِنَ
النَّاسِ خَلِيقًا أَنْ يَفِرُّوا وَيَدَعُوكَ، فَقَالَ لَهُ
أَبُو بَكْرٍ: ٱمْصُصْ بَظْرَ اللاَّتِ، أَنَحْنُ
نَفِرُّ عَنْهُ وَنَدَعُهُ؟ فَقَالَ: مَنْ ذَا؟ قَالَ:
أَبُو بَكْرٍ، قَالَ: أَمَا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ،
لَوْلاَ يَدٌ كَانَتْ لَكَ عِنْدِي لَمْ أَجْزِكَ بِهَا
لأَجَبْتُكَ، قَالَ: وَجَعَلَ يُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ،
فَكُلَّمَا تَكَلَّمَ أَخَذَ بِلِحْيَتِهِ، وَالْمُغِيرَةُ بْنُ
شُعْبَةَ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِ النَّبِيِّ ﷺ، وَمَعَهُ
السَّيْفُ وَعَلَيْهِ الْمِغْفَرُ، فَكُلَّمَا أَهْوَى

Tada je Urve podigao svoju glavu i pitao:

- Ko je ovaj?

- Mugire ibn Šu'be - odgovorili su.

- Izdajico, nisam li ti pomogao u tvojoj izdaji!

Mugire je u predislamsko doba bio u društvu grupe ljudi (plemena Sekif) koje je pobio i uzeo njihovu imovinu da bi potom došao u Medinu i primio islam. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tada rekao:

"Što se tiče ulaska u islam, primam, a što se tiče imovine, sa tim nemam ništa."

Zatim je Urve promatrao svojim očima drugove Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao:

- Boga mi, nije Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispljuvao pljuvačku a da ona nije pala na dlan nekoga od njih pa on s njom potrao svoje lice i svoju kožu. A kada bi im što naredio, utrkivali su se ko će njegovu zapovijed izvršiti. Kada se abdestio, skoro da su se htjeli tući za vodu od njegova abdesta, a kada bi govorio, spuštali su pred njim svoje glasove i iz poštovanja prema njemu nisu ga gledali oštrim pogledom.

Kada se Urve vratio svojim drugovima rekao je:

- Narode, Boga mi, bio sam u delegaciji kod vladara: u delegaciji kod bizantijskog, perzijskog i etiopskog vladara. Boga mi, nisam nikada vidio nijednog vladara, da ga njegovi drugovi poštivaju onoliko koliko Muhammedovi drugovi poštuju Muhammeda. Boga mi, nije ispljuvao nijednu pljuvačku, a da ona nije pala na dlan nekoga od njih i on bi je razmazao po svome licu i svojoj koži, a kada bi im što naredio, oni su se utrkivali na njegovu zapovijed. Kada se abdestio, skoro da su se htjeli tući za vodu od njegova abdesta, a kada je što govorio, spuštali su pred njim svoje glasove i iz poštovanja prema njemu

عُرْوَةُ بِيَدِهِ إِلَى لِحْيَةِ النَّبِيِّ ﷺ ضَرَبَ يَدَهُ بِنَعْلِ السَّيْفِ، وَقَالَ لَهُ: أَخِّرْ يَدَكَ عَنْ لِحْيَةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَرَفَعَ عُرْوَةُ رَأْسَهُ، فَقَالَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالُوا: المُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ، فَقَالَ: أَيْ غُدَرُ، أَلَسْتُ أَسْعَى فِي غَدْرَتِكَ، وَكَانَ المُغِيرَةُ صَحِبَ قَوْمًا فِي الجَاهِلِيَّةِ فَقَتَلَهُمْ، وَأَخَذَ أَمْوَالَهُمْ، ثُمَّ جَاءَ فَأَسْلَمَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَّا الإِسْلَامَ فَأَقْبَلُ وَأَمَّا المَالَ فَلَسْتُ مِنْهُ فِي شَيْءٍ). ثُمَّ إِنَّ عُرْوَةَ جَعَلَ يَرْمُقُ أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ بِعَيْنَيْهِ، قَالَ: فَوَٱللهِ مَا تَنَخَّمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ نُخَامَةً إِلاَّ وَقَعَتْ فِي كَفِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ، فَدَلَكَ بِهَا وَجْهَهُ وَجِلْدَهُ، وَإِذَا أَمَرَهُمُ ٱبْتَدَرُوا أَمْرَهُ، وَإِذَا تَوَضَّأَ كَادُوا يَقْتَتِلُونَ عَلَى وَضُوئِهِ، وَإِذَا تَكَلَّمَ خَفَضُوا أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَهُ، وَمَا يُحِدُّونَ إِلَيْهِ النَّظَرَ تَعْظِيمًا لَهُ، فَرَجَعَ عُرْوَةُ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَيْ قَوْمِ، وَٱللهِ لَقَدْ وَفَدْتُ عَلَى المُلُوكِ، وَوَفَدْتُ عَلَى قَيْصَرَ وَكِسْرَى وَالنَّجَاشِيِّ، وَٱللهِ إِنْ رَأَيْتُ مَلِكًا قَطُّ يُعَظِّمُهُ أَصْحَابُهُ مَا يُعَظِّمُ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ مُحَمَّدًا، وَٱللهِ إِنْ يَتَنَخَّمُ نُخَامَةً إِلاَّ وَقَعَتْ فِي كَفِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ فَدَلَكَ بِهَا وَجْهَهُ وَجِلْدَهُ، وَإِذَا أَمَرَهُمُ ٱبْتَدَرُوا أَمْرَهُ، وَإِذَا تَوَضَّأَ كَادُوا يَقْتَتِلُونَ عَلَى وَضُوئِهِ، وَإِذَا تَكَلَّمَ خَفَضُوا

nisu ga gledali oštrim pogledom. On vam nudi Pravi put i primite ga!

Neki čovjek iz (plemena) Benu Kinane nakon toga je rekao:

- Pustite mene da odem kod njega!

- Idi! - rekli su.

Kada se on približio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i njegovim drugovima, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

- Ovo je taj i taj. On je iz naroda koji njeguje kult žrtve, dovedite mu deve!

Dovedene su deve i ljudi su počeli izgovarati telbiju. Kada je on to vidio, uzviknuo je:

- Subhanallah, nije u redu vraćati ove (ljude) od Kabe!

I on se tada vratio svojim drugovima i rekao:

- Vidio sam deve s obješenim đerdanima, označene (za žrtvovanje) i ne smatram da ih treba odbiti od Kabe.

Zatim je ustao jedan od njih, po imenu Mikrez ibn Hafs, i rekao:

- Pustite mene da mu odem!

- Idi! - rekli su.

I kada im se približio, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"To je Mikrez. On je poročan čovjek."

On je počeo razgovarati sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i dok je još s njim razgovarao, došao je Suhejl ibn Amr, nakon čega je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Olakšana vam je vaša stvar!"

On reče:

- Daj, piši između nas i vas ugovor!

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pozvao pisara i rekao mu:

"Piši: *U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog.*"

- Što se tiče *Svemilosnog* - rekao je Suhejl - Boga mi, ja ne znam šta to znači, nego piši: *U ime Tvoga imena, Bože naš*, kao što si pisao!

Tada su muslimani rekli:

أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَهُ، وَمَا يُحِدُّونَ إِلَيْهِ النَّظَرَ تَعْظِيمًا لَهُ، وَإِنَّهُ قَدْ عَرَضَ عَلَيْكُمْ خُطَّةَ رُشْدٍ فَاقْبَلُوهَا، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي كِنَانَةَ: دَعُونِي آتِيهِ، فَقَالُوا ٱئْتِهِ، فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هٰذَا فُلاَنٌ، وَهُوَ مِنْ قَوْمٍ يُعَظِّمُونَ ٱلْبُدْنَ، فَٱبْعَثُوهَا لَهُ). فَبُعِثَتْ لَهُ، وَٱسْتَقْبَلَهُ النَّاسُ يُلَبُّونَ، فَلَمَّا رَأَى ذٰلِكَ قَالَ: سُبْحَانَ ٱللهِ، مَا يَنْبَغِي لِهٰؤُلاَءِ أَنْ يُصَدُّوا عَنِ ٱلْبَيْتِ، فَلَمَّا رَجَعَ إِلَى أَصْحَابِهِ قَالَ: رَأَيْتُ ٱلْبُدْنَ قَدْ قُلِّدَتْ وَأُشْعِرَتْ، فَمَا أَرَى أَنْ يُصَدُّوا عَنِ ٱلْبَيْتِ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، يُقَالُ لَهُ مِكْرَزُ ٱبْنُ حَفْصٍ، فَقَالَ: دَعُونِي آتِيهِ، فَقَالُوا ٱئْتِهِ، فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هٰذَا مِكْرَزٌ، وَهُوَ رَجُلٌ فَاجِرٌ). فَجَعَلَ يُكَلِّمُ النَّبِيَّ ﷺ، فَبَيْنَمَا هُوَ يُكَلِّمُهُ إِذْ جَاءَ سُهَيْلُ بْنُ عَمْرٍو. قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَقَدْ سَهُلَ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ). فَقَالَ: هَاتِ ٱكْتُبْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابًا، فَدَعَا النَّبِيُّ ﷺ الْكَاتِبَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱكْتُبْ: بِسْمِ ٱللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ). قَالَ سُهَيْلٌ: أَمَّا الرَّحْمٰنُ فَوَٱللهِ مَا أَدْرِي مَا هِيَ، وَلٰكِنِ ٱكْتُبْ بِٱسْمِكَ اللّٰهُمَّ كَمَا كُنْتَ تَكْتُبُ، فَقَالَ الْمُسْلِمُونَ: وَٱللهِ لاَ نَكْتُبُهَا إِلاَّ بِسْمِ ٱللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ،

فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اكْتُبْ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ). ثُمَّ قَالَ: (هٰذَا مَا قَاضَى عَلَيْهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ). فَقَالَ سُهَيْلٌ: وَاللهِ لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّكَ رَسُولُ اللهِ مَا صَدَدْنَاكَ عَنِ الْبَيْتِ وَلاَ قَاتَلْنَاكَ، وَلٰكِنِ اكْتُبْ: مُحَمَّدُ ابْنُ عَبْدِ اللهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَاللهِ إِنِّي لَرَسُولُ اللهِ وَإِنْ كَذَّبْتُمُونِي، اكْتُبْ مُحَمَّدُ ابْنُ عَبْدِ اللهِ). فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (عَلَى أَنْ تُخَلُّوا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْبَيْتِ فَنَطُوفَ بِهِ). فَقَالَ سُهَيْلٌ: وَاللهِ لاَ تَتَحَدَّثُ الْعَرَبُ أَنَّا أُخِذْنَا ضُغْطَةً، وَلٰكِنْ ذٰلِكَ مِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ، فَكَتَبَ، فَقَالَ سُهَيْلٌ: وَعَلَى أَنَّهُ لاَ يَأْتِيكَ مِنَّا رَجُلٌ، وَإِنْ كَانَ عَلَى دِينِكَ إِلاَّ رَدَدْتَهُ إِلَيْنَا. قَالَ الْمُسْلِمُونَ: سُبْحَانَ اللهِ، كَيْفَ يُرَدُّ إِلَى الْمُشْرِكِينَ وَقَدْ جَاءَ مُسْلِمًا، فَبَيْنَمَا هُمْ كَذٰلِكَ إِذْ دَخَلَ أَبُو جَنْدَلِ بْنُ سُهَيْلِ بْنِ عَمْرٍو يَرْسُفُ فِي قُيُودِهِ، وَقَدْ خَرَجَ مِنْ أَسْفَلِ مَكَّةَ حَتَّى رَمَى بِنَفْسِهِ بَيْنَ أَظْهُرِ الْمُسْلِمِينَ، فَقَالَ سُهَيْلٌ: هٰذَا يَا مُحَمَّدُ أَوَّلُ مَا أُقَاضِيكَ عَلَيْهِ أَنْ تَرُدَّهُ إِلَيَّ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّا لَمْ نَقْضِ الْكِتَابَ بَعْدُ). قَالَ: فَوَاللهِ إِذًا لَمْ أُصَالِحْكَ عَلَى شَيْءٍ أَبَدًا، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَأَجِزْهُ لِي). قَالَ: مَا أَنَا بِمُجِيزِهِ لَكَ، قَالَ: (بَلَى فَافْعَلْ). قَالَ: مَا أَنَا بِفَاعِلٍ، قَالَ مِكْرَزٌ: بَلْ قَدْ أَجَزْنَاهُ لَكَ،

- Boga mi, nećemo pisati drukčije nego: *U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog*.

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Piši: *U ime Tvoga imena, Bože naš!*, a onda dodao: *Ovo je ono na što se odlučio Muhammed, Allahov poslanik*", na što je Suhejl rekao:

- Boga mi, da mi priznamo da si ti Allahov Poslanik, ne bismo te odbijali od Kabe i ne bismo se protiv tebe borili, nego piši: *Muhammed, sin Abdullahov*.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Boga mi, ja sam, uistinu, Allahov poslanik, pa makar me vi ne priznavali. Piši: *Muhammed, sin Abdullahov*."

Zatim mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "... na to da nam se do Kabe dade slobodan put, da je obiđemo!"

- Boga mi, ne - rekao je Suhejl - Arapi će pričati da smo bili prisiljeni, nego to (učinite) sljedeće godine i tako je (pisar) napisao.

Potom je Suhejl rekao:

- ...i na to da tebi od nas neće doći nijedan muškarac, pa makar bio u tvojoj vjeri, a da ga nećeš nama vratiti.

- Neka je slavljen Allah! - rekli su muslimani - kako će se vratiti idolopoklonicima, a došao kao musliman!?

Utom je unišao, teturajući se u okovima, Ebu Džendel ibn Suhejl ibn Amr, koji je izašao s gornje strane Mekke i bacio se među muslimane.

- Muhammede! - rekao je Suhejl - ovo je prvi na koga si se ti obavezao da ćeš mi ga vratiti.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s, rekao: "Nismo još završili sa ugovorom!"

- Boga mi - reče Suhejl - s tobom se onda nisam ništa ni dogovorio!

"Ostavi mi ga", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Ja ti ga neću ostaviti - reče Suhejl.

"Naprotiv, učini to", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Ja to neću učiniti! - reče Suhejl.

- Naprotiv - reče Mikrez - ostavljamo ti ga!

Tada Ebu Džendel reče:

- O muslimani, zar ću biti vraćen idolopoklonicima, a došao sam kao musliman!? Zar ne znate na što sam sve udarao!? Bio sam zbog Allaha kažnjavan teškom kaznom!

Tada sam se (priča Omer ibn Hattab) obratio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Nisi li ti, uistinu, vjerovjesnik?

“Svakako”, rekao je on.

- Nismo li mi u Istini, a naš neprijatelj u zabludi!? - upitao sam.

“Dakako”, odgovorio je.

- Pa zašto, onda, pristajemo na poniženje u našoj vjeri!?

Tada je on odgovorio:

“Ja sam Allahov poslanik. Neću biti nepokoran Onome Koji mi pomaže.”

- A zar nam nisi govorio da ćemo doći do Kabe i obići je? - rekao sam.

“Svakako”, rekao je on, “a jesam li rekao da će to biti ove godine?”

- Nisi - rekao sam.

“Prema tome, ti ćeš zaista doći i obići je”, reče on.

Tada sam (dalje priča Omer) otišao Ebu Bekru i rekao:

- Ebu Bekre, zar on nije, uistinu, Allahov vjerovjesnik?

- Jeste - reče on.

- Zar mi nismo u Istini, a naš neprijatelj u zabludi? - upitao sam.

- Dakako - odgovori on.

- Pa zašto, onda, pristajemo na poniženje u našoj vjeri?

- Čovječe - reče Ebu Bekr - on je, uistinu, Allahov poslanik, s.a.v.s. On ne

قَالَ أَبُو جَنْدَلٍ: أَيْ مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ، أُرَدُّ إِلَى الْمُشْرِكِينَ وَقَدْ جِئْتُ مُسْلِمًا، أَلاَ تَرَوْنَ مَا قَدْ لَقِيتُ؟ وَكَانَ قَدْ عُذِّبَ عَذَابًا شَدِيدًا فِي ٱللهِ.

فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: فَأَتَيْتُ نَبِيَّ ٱللهِ ﷺ فَقُلْتُ: أَلَسْتَ نَبِيَّ ٱللهِ حَقًّا؟ قَالَ: (بَلَى). قُلْتُ: أَلَسْنَا عَلَى الْحَقِّ وَعَدُوُّنَا عَلَى الْبَاطِلِ؟ قَالَ: (بَلَى). قُلْتُ: فَلِمَ نُعْطِي ٱلدَّنِيَّةَ فِي دِينِنَا إِذًا؟ قَالَ: (إِنِّي رَسُولُ ٱللهِ، وَلَسْتُ أَعْصِيهِ، وَهُوَ نَاصِرِي). قُلْتُ: أَوَ لَيْسَ كُنْتَ تُحَدِّثُنَا أَنَّا سَنَأْتِي الْبَيْتَ فَنَطُوفُ بِهِ؟ قَالَ: (بَلَى، فَأَخْبَرْتُكَ أَنَّا نَأْتِيهِ الْعَامَ). قَالَ: قُلْتُ: لاَ، قَالَ: (فَإِنَّكَ آتِيهِ وَمُطَّوِّفٌ بِهِ). قَالَ: فَأَتَيْتُ أَبَا بَكْرٍ فَقُلْتُ: يَا أَبَا بَكْرٍ، أَلَيْسَ هٰذَا نَبِيَّ ٱللهِ حَقًّا، قَالَ: بَلَى، قُلْتُ: أَلَسْنَا عَلَى الْحَقِّ وَعَدُوُّنَا عَلَى الْبَاطِلِ؟ قَالَ: بَلَى، قُلْتُ: فَلِمَ نُعْطِي ٱلدَّنِيَّةَ فِي دِينِنَا إِذًا؟ قَالَ: أَيُّهَا الرَّجُلُ، إِنَّهُ لَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ، وَلَيْسَ يَعْصِي رَبَّهُ، وَهُوَ نَاصِرُهُ، فَٱسْتَمْسِكْ بِغَرْزِهِ، فَوَٱللهِ إِنَّهُ عَلَى الْحَقِّ، قُلْتُ: أَلَيْسَ كَانَ يُحَدِّثُنَا أَنَّا سَنَأْتِي الْبَيْتَ ونَطُوفُ بِهِ؟ قَالَ: بَلَى، أَفَأَخْبَرَكَ أَنَّكَ تَأْتِيهِ الْعَامَ؟ قُلْتُ: لاَ، قَالَ: فَإِنَّكَ آتِيهِ وَمُطَّوِّفٌ بِهِ. قَالَ عُمَرُ

griješi prema svome Gospodaru, Koji je njegov pomagač, i zato se drži njegove zapovijedi. Allaha mi, on je na Istini!

- Nije li nam govorio da ćemo otići do Kabe i obići je? - rekao sam.

- Svakako - kazao je on - a je li ti rekao da ćeš joj doći ove godine?

- Nije - rekoh.

- Ti ćeš joj, zaista, doći i obići je! - reče Ebu Bekr.

Omer, r.a., je kasnije rekao:

- Zbog toga sam mnoga (dobra) djela radio.

Kada je ugovor bio završen, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao svojim drugovima:

- Ustanite i zakoljite kurbane pa se onda obrijte!

- Boga mi - rekao je (Zuhrija) - niko od njih nije ustao pa je on to ponovio tri puta. I budući da ni poslije toga nije niko od njih ustao, on je ušao kod Umm Seleme i ispričao joj šta mu se dogodilo sa svijetom. Ummu Selema mu je rekla:

- Allahov Poslaniče, želiš li to, onda izađi i ne govori ni sa kim od njih nijedne riječi dok ne zakolješ svoje deve i ne zovneš svoga berbera da te obrije!

On je izašao i nije ni sa kim od njih ništa govorio sve dok nije to učinio: zaklao svoje deve i pozvao svoga berbera, koji ga je obrijao.

Kad su to ljudi vidjeli, ustali su, poklali deve i jedni druge počeli brijati, čineći to tako da umalo jedni druge nisu poubijali od tuge.

Poslije su mu došle neke žene muslimanke pa je Uzvišeni Allah objavio: *Vjernici, kada vam dođu vjernice, kao muhadžirke, ispitajte ih...,*

رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: فَعَمِلْتُ لِذٰلِكَ أَعْمَالًا، قَالَ: فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ قَضِيَّةِ الْكِتَابِ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (قُومُوا فَٱنْحَرُوا ثُمَّ ٱحْلِقُوا). قَالَ: فَوَٱللهِ مَا قَامَ مِنْهُمْ رَجُلٌ حَتَّى قَالَ ذٰلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَلَمَّا لَمْ يَقُمْ مِنْهُمْ أَحَدٌ دَخَلَ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ، فَذَكَرَ لَهَا مَا لَقِيَ مِنَ النَّاسِ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، أَتُحِبُّ ذٰلِكَ، ٱخْرُجْ ثُمَّ لَا تُكَلِّمْ أَحَدًا مِنْهُمْ كَلِمَةً، حَتَّى تَنْحَرَ بُدْنَكَ، وَتَدْعُوَ حَالِقَكَ فَيَحْلِقَكَ. فَخَرَجَ فَلَمْ يُكَلِّمْ أَحَدًا مِنْهُمْ حَتَّى فَعَلَ ذٰلِكَ، نَحَرَ بُدْنَهُ، وَدَعَا حَالِقَهُ فَحَلَقَهُ، فَلَمَّا رَأَوْا ذٰلِكَ قَامُوا فَنَحَرُوا وَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يَحْلِقُ بَعْضًا، حَتَّى كَادَ بَعْضُهُمْ يَقْتُلُ بَعْضًا غَمًّا، ثُمَّ جَاءَهُ نِسْوَةٌ مُؤْمِنَاتٌ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَٱمْتَحِنُوهُنَّ..﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿.. بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ﴾. فَطَلَّقَ عُمَرُ يَوْمَئِذٍ ٱمْرَأَتَيْنِ، كَانَتَا لَهُ فِي الشِّرْكِ فَتَزَوَّجَ إِحْدَاهُمَا مُعَاوِيَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ، وَالأُخْرَى صَفْوَانُ بْنُ أُمَيَّةَ، ثُمَّ رَجَعَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى الْمَدِينَةِ فَجَاءَهُ أَبُو بَصِيرٍ، رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ وَهُوَ مُسْلِمٌ، فَأَرْسَلُوا فِي طَلَبِهِ رَجُلَيْنِ، فَقَالُوا: الْعَهْدَ الَّذِي جَعَلْتَ لَنَا، فَدَفَعَهُ إِلَى الرَّجُلَيْنِ، فَخَرَجَا

do riječi: *...u braku mnogoboškinje ne zadržavajte.* (El-Mumtehane, 10.)

Tada je Omer pustio dvije svoje žene, koje su bile u idolopoklonstvu. Jednu od njih vjenčao je Muavija ibn Ebu Sufjan, a drugu Safvan ibn Umejje.

Zatim se Vjerovjesnik, s.a.v.s., vratio u Medinu.

Poslije mu je došao Ebu Besir, Kurejšija, musliman, ali su Kurejšije poslali dvojicu ljudi da ga zatraže.

- Drži se obaveze koju si nam dao! - rekli su.

Predao im ga je i oni su ga odveli. Kada su stigli u Zu Hulejfu i sjeli da pojedu nešto datula koje su imali (kod sebe), Ebu Besir je rekao jednom od njih dvojice:

- O ti i ti, Boga mi, vidim da imaš dobru sablju.

On je izvukao sablju i rekao:

- Da, Boga mi, stvarno je dobra i sa njom sam već vježbao i uvježbao se.

Zatim je kazao:

- Daj mi da je vidim - rekao je Ebu Basir, uzeo od njega sablju i udario ga tako da se on ohladio (umro). Drugi je pobjegao, došao u Medinu i jureći ušao u džamiju. Kada ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidio, rekao je:

"Ovaj je vidio nešto strašno!"

On se približio Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Boga mi, moj je drug ubijen, a sigurno ću biti i ja ubijen!

Tada je došao Ebu Besir i kazao:

- Allahov Poslaniče, Boga mi, Bog ti je dao da si ispunio svoju štićeničku obavezu, vratio si me njima, a Bog me je od njih spasio!

بِهِ حَتَّى بَلَغَا ذَا الحُلَيْفَةِ، فَنَزَلُوا يَأْكلونَ مِنْ تَمْرٍ لَهُمْ، فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ لِأَحَدِ الرَّجُلَيْنِ: وَٱللهِ إِنِّي لأَرَى سَيْفَكَ هٰذَا يَا فُلاَنُ جَيِّدًا، فَٱسْتَلَّهُ الآخَرُ، فَقَالَ: أَجَلْ، وَٱللهِ إِنَّهُ لَجَيِّدٌ، لَقَدْ جَرَّبْتُ بِهِ، ثُمَّ جَرَّبْتُ، فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ: أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْهِ، فَأَمْكَنَهُ مِنْهُ، فَضَرَبَهُ بِهِ حَتَّى بَرَدَ، وَفَرَّ الآخَرُ حَتَّى أَتَى المَدِينَةَ، فَدَخَلَ المَسْجِدَ يَعْدُو، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حِينَ رَآهُ: (لَقَدْ رَأَى هٰذَا ذُعْرًا). فَلَمَّا ٱنْتَهَى إِلَى النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: قُتِلَ وَٱللهِ صَاحِبِي وَإِنِّي لَمَقْتُولٌ، فَجَاءَ أَبُو بَصِيرٍ: فَقَالَ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، قَدْ وَٱللهِ أَوْفَى ٱللهُ ذِمَّتَكَ، قَدْ رَدَدْتَنِي إِلَيْهِمْ، ثُمَّ أَنْجَانِي ٱللهُ مِنْهُمْ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَيْلُ أُمِّهِ، مِسْعَرَ حَرْبٍ، لَوْ كَانَ لَهُ أَحَدٌ). فَلَمَّا سَمِعَ ذٰلِكَ عَرَفَ أَنَّهُ سَيَرُدُّهُ إِلَيْهِمْ، فَخَرَجَ حَتَّى أَتَى سَيْفَ الْبَحْرِ، قَالَ: وَيَنْفَلِتُ مِنْهُمْ أَبُو جَنْدَلِ بْنُ سُهَيْلٍ، فَلَحِقَ بِأَبِي بَصِيرٍ، فَجَعَلَ لاَ يَخْرُجُ مِنْ قُرَيْشٍ رَجُلٌ قَدْ أَسْلَمَ إِلاَّ لَحِقَ بِأَبِي بَصِيرٍ، حَتَّى اجْتَمَعَتْ مِنْهُمْ عِصَابَةٌ، فَوَٱللهِ مَا يَسْمَعُونَ بِعِيرٍ خَرَجَتْ لِقُرَيْشٍ إِلَى الشَّأْمِ إِلاَّ ٱعْتَرَضُوا لَهَا، فَقَتَلُوهُمْ وَأَخَذُوا أَمْوَالَهُمْ، فَأَرْسَلَتْ قُرَيْشٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ تُنَاشِدُهُ بِٱللهِ وَالرَّحِمِ: لَمَّا

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

- Teško njegovoj majci! To je sredstvo raspirivanja rata ako ubijeni ikoga ima!

Kada je to Ebu Besir čuo, znao je da će ga njima vratiti, pa je izašao i uputio se u pravcu morske obale.

- I Ebu Džendel se (kaže prenosilac) izbavio od njih i priključio Ebu Besiru. Tako je svaki čovjek koji je primio islam bježao od Kurejšija i priključivao se Ebu Besiru sve dok ih se nije sakupila snažna skupina. I Boga mi, kada god su čuli za kakvu karavanu Kurejšija da je izašla za Šam, oni su je presretali, ljude ubijali, a imovinu im oduzimali.

Potom su Kurejšije poslali poruku Vjerovjesniku, s.a.v.s., zaklinjući ga Bogom i rodbinskom vezom, da garantira da će svaki onaj koji mu dođe (od njih) biti siguran. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na to pristao pa je Uzvišeni Allah objavio: *On je Onaj Koji je zadržao njihove ruke od vas, a vaše ruke od njih blizu Mekke (u Hudejbiji), nakon što vam je dao pobjedu nad njima...* do kraja ajeta *...fanatizam, fanatizam paganski...* (El-Feth, 24.-26.) Njihov fanatizam bio je u tome što nisu priznali da je Muhammed Allahov poslanik, što nisu pristali na tekst (ugovora): *U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog* i što su se ispriječili između muslimana i Kabe.

أَرْسَلَ: فَمَنْ أَتَاهُ فَهُوَ آمِنٌ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْهِمْ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ..﴾ ﴿..الحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الجَاهِلِيَّةِ﴾. وَكَانَتْ حَمِيَّتُهُمْ أَنَّهُمْ لَمْ يُقِرُّوا أَنَّهُ نَبِيُّ ٱللهِ، وَلَمْ يُقِرُّوا بِبِسْمِ ٱللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ، وَحَالُوا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْبَيْتِ.

5. Pod kojim uvjetom je dopušteno praviti izuzimanje

٥ ـ باب: مَا يَجُوزُ مِنَ الاشْتِرَاطِ وَالثُّنيا فِي الإِقْرَارِ

1193. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, Allah ima devedeset i devet imena - stotinu izuzimajući jedno. Ko ih postigne, ući će u Džennet."

١١٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ لِلهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ ٱسْمًا، مِائَةً إِلاَّ وَاحِدًا، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ).

52. O OPORUKAMA

٥٢ ـ كِتَابُ الْوَصَايَا

1. Oporuke

١ ـ باب: الْوَصَايَا

1194. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik s.a.v.s., rekao:

"Nijedan musliman koji ima nešto za oporuku nema pravo ni dvije noći prenoćiti a da ne napiše svoju oporuku."

١١٩٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ : (مَا حَقُّ ٱمْرِىءٍ مُسْلِمٍ، لَهُ شَيْءٌ يُوصِي فِيهِ، يَبِيتُ لَيْلَتَيْنِ إِلاَّ وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ).

1195. Amr ibn Haris, šurjak Allahova Poslanika, s.a.v.s., brat Džuvejrije, kćerke Harisove, kaže:

– Poslije svoje smrti Allahov Poslanik s.a.v.s., nije ostavio ni dirhema ni dinara, ni roba ni robinje, ostavio je samo svoju mazgu Bejda'u, svoje oružje i zemlju koju je već ranije bio uvakufio.

١١٩٥ : عَنْ عَمْرِو بْنِ الحَارِثِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، خَتَنِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، أَخِي جُوَيْرِيَةَ بِنْتِ الحَارِثِ، قَالَ: مَا تَرَكَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عِنْدَ مَوْتِهِ دِرْهَمًا، وَلاَ دِينَارًا، وَلاَ عَبْدًا، وَلاَ أَمَةً، وَلاَ شَيْئًا، إِلاَّ بَغْلَتَهُ البَيْضَاءَ، وَسِلاَحَهُ، وَأَرْضًا جَعَلَهَا صَدَقَةً.

1196. Talha ibn Musarrif kaže:

– Pitao sam Abdullaha ibn Ebu Evfu, r.a.:

- Je li Vjerovjesnik, s.a.v.s., šta oporučio?

- Ne - odgovorio je.

- Pa kako je onda svijetu propisana - ili reče - naređena oporuka.

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., oporučio je Božiju Knjigu (Kur'an) - odgovorio je on.

١١٩٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سُئِلَ: هَلْ كانَ النَّبِيُّ ﷺ أَوْصَى؟ فَقَالَ: لاَ، فَقِيلَ: كَيْفَ كُتِبَ عَلَى النَّاسِ الْوَصِيَّةُ، أَوْ أُمِرُوا بِالْوَصِيَّةِ؟ قَالَ: أَوْصَى بِكِتَابِ ٱللهِ.

2. Milostinja pred smrt

٢ ـ باب: الصَّدَقَةِ عِنْدَ المَوْتِ

1197. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Neki je čovjek pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, koja je sadaka najvrednija?

١١٩٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ ﷺ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: (أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ حَرِيصٌ، تَأْمُلُ الْغِنَى،

وَتَخْشَى الْفَقْرَ، وَلاَ تُمْهِلْ، حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الحُلْقُومَ، قُلْتَ: لِفُلاَنٍ كَذَا، وَلِفُلاَنٍ كَذَا، وَقَدْ كَانَ لِفُلاَنٍ).

"Da dijeliš dok si zdrav, dok si željan (imetka) te dok se nadaš da ćeš biti bogat i bojiš se siromaštva. I ne odgađaj to do trenutka kada ti duša stigne u grkljan pa da onda kažeš: - Tome i tome toliko, a tome i tome toliko - jer imovina već pripada tome i tome."

٣ ـ باب: هَلْ يَدْخُلُ النِّسَاءُ وَالوَلَدُ فِي الأَقَارِبِ؟

3. Da li se rodbinom smatraju žene i djeca (u slučaju oporuka)?

١١٩٨ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حِينَ أَنْزَلَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الأَقْرَبِينَ﴾. قَالَ: (يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ - أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا - ٱشْتَرُوا أَنْفُسَكُمْ، لاَ أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ ٱللهِ شَيْئًا، يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لاَ أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ ٱللهِ شَيْئًا، يَا عَبَّاسُ بْنَ عَبْدِ المُطَّلِبِ لاَ أُغْنِي عَنْكَ مِنَ ٱللهِ شَيْئًا، وَيَا صَفِيَّةُ عَمَّةَ رَسُولِ ٱللهِ لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ ٱللهِ شَيْئًا، وَيَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ، سَلِينِي مَا شِئْتِ مِنْ مالِي، لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ ٱللهِ شَيْئًا).

1198. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Kada je Uzvišeni Allah objavio: *Opomeni svoju najbližu rodbinu!* (Eš-Šu'arā', 214.), Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ustao i rekao:

"O, skupino Kurejšija - ili tome slično - otkupite se! Neću vam moći kod Allaha ništa pomoći! O, potomci Abdu Menafa, neću vam moći kod Allaha ništa pomoći! O, Abbasu ibn Abdulmuttalibu, neću ti moći kod Allaha ništa pomoći! O, Safijja, tetko Allahova Poslanika, neću ti moći kod Allaha ništa pomoći! O, Fatima, kćerko Muhammeda, traži od moje imovine šta hoćeš, neću ti moći kod Allaha ništa pomoći!"

٤ ـ باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿وابتلوا اليتامى حتى إذا بلغوا النِّكاحَ فإن آنسْتم منهم رُشْداً فادفعوا إليهم أموالَهم﴾

4. Ajet: *I provjeravajte siročad dok ne stasaju za brak; pa ako ocijenite da su zreli, predajte im imanja njihova* (En-Nisā', 6.)

١١٩٩ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ أَباه تَصَدَّقَ بِمَالٍ لَهُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَكَانَ يُقَالُ لَهُ ثَمْغٌ،

1199. Ibn Omer, r.a., kaže da je njegov otac Omer u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., podario (uvakufio) svoj imetak, a to je bio palmik po imenu Semg, rekavši:

وَكَانَ نَخْلًا، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ إِنِّي ٱسْتَفَدْتُ مَالًا، وَهُوَ عِنْدِي نَفِيسٌ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَصَدَّقْ بِأَصْلِهِ، لاَ يُبَاعُ وَلاَ يُوهَبُ وَلاَ يُورَثُ، وَلٰكِنْ يُنْفَقُ ثَمَرُهُ). فَتَصَدَّقَ بِهِ عُمَرُ، فَصَدَقَتُهُ ذٰلِكَ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، وَفِي الرِّقَابِ، وَالمَسَاكِينِ، وَالضَّيْفِ، وَٱبْنِ السَّبِيلِ، وَلِذِي الْقُرْبٰى، وَلاَ جُنَاحَ عَلَى مَنْ وَلِيَهُ أَنْ يَأْكُلَ مِنْهُ بِالمَعْرُوفِ، أَوْ يُؤْكِلَ صَدِيقَهُ غَيْرَ مُتَمَوِّلٍ بِهِ.

- Allahov Poslaniče, stekao sam jedan imetak, koji mi je dragocjen, i hoću da ga uvakufim.

A Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu reče:

"Učini ga u njegovoj osnovi sadakom, tako da se ne može ni prodati, ni pokloniti, niti naslijediti, neka se prihod (plod) od njega dijeli samo u dobrotvorne svrhe."

Omer je (imanje) uvakufio kako bi se koristilo na Allahovom putu, u svrhu oslobođenja robova, za bijednike, goste, putnike i rodbinu, a ni onome ko njime upravlja nije grijeh da ga koristi u granicama dopuštenog, niti da nahrani svoga prijatelja, pod uvjetom da se njime ne bogati.

٥ ـ باب: قول الله تعالى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْماً إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَاراً وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيراً﴾

5. Ajet: *Oni koji bez ikakva prava jedu imetke siročadi - doista jedu ono što će ih u Vatru dovesti i oni će u ognju gorjeti* (En-Nisā', 10.)

١٢٠٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ٱجْتَنِبُوا السَّبْعَ المُوبِقَاتِ). قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: (الشِّرْكُ بِٱللهِ، والسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ ٱللهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلاَتِ).

1200. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Klonite se sedam upropašćujućih stvari!"

- Koje su to, Allahov Poslaniče? - upitaše.

"Pridruživanje Allahu druga, sihr, ubijanje osobe koju je Allah zabranio ubiti, osim kad za to postoji opravdan razlog, jedenje kamate, jedenje imetka siročeta, bježanje iz bojnih redova i potvaranje poštenih žena - pravovjernica koje su nedužne."

6. Izdržavanje vakufskih službenika

٦ - باب: نَفَقَةِ القَيِّمِ لِلوَقْفِ

1201. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka se mojim nasljednicima ne dijeli nijedan dinar (od moje zaostavštine). Ono što ostane poslije mene je vakuf, izuzimajući opskrbu mojih žena i zaradu službenika moga (vakufa)."

١٢٠١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يَقْتَسِمُ وَرَثَتِي دِينَارًا وَلاَ دِرْهَمًا، مَا تَرَكْتُ بَعْدَ نَفَقَةِ نِسَائِي وَمَؤُونَةِ عَامِلِي، فَهُوَ صَدَقَةٌ).

7. Kad neko uvakufi zemlju ili bunar i uvjetuje za sebe pravo koje imaju i ostali muslimani

٧ - باب: إِذَا أَوْقَفَ أَرْضاً أَوْ بِئْراً أَوِ اشْتَرَطَ لِنَفْسِهِ مِثْلَ وَلاَءِ المُسْلِمِينَ

1202. Kada je Osman, r.a., bio opkoljen (pobunjenicima), pogledao je odozgo i rekao:

- Zaklinjem vas Allahom, i to zaklinjem samo ashabe Vjerovjesnika, s.a.v.s.! Zar vi ne znate da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ko iskopa bunar, imat će Džennet", i ja sam ga iskopao. Zar ne znate da je on rekao: "Ko otpremi vojsku za Tebuk, imat će Džennet", i ja sam je otpremio.

Oni su mu to što je kazao potvrdili.

١٢٠٢ : عَنْ عُثْمانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ حَيْثُ حُوصِرَ، أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ، وَقَالَ: أَنْشُدُكُمُ ٱللهَ، وَلاَ أَنْشُدُ إِلاَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ، أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَفَرَ رُومَةَ فَلَهُ الجَنَّةُ؟). فَحفَرْتُهَا، أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنَّهُ قَالَ: (مَنْ جَهَّزَ جَيْشَ الْعُسْرَةِ فَلَهُ الْجَنَّةُ؟). فَجَهَّزْتُهُ، قَالَ: فَصَدَّقُوهُ بِمَا قَالَ.

8. Ajet: *O vjernici, kada vam se približi smrt, prilikom davanja oporuke, neka vam posvjedoče dvojica pravednih rođaka vaših ili neka druga dvojica, koji nisu vaši...* do riječi Uzvišenog: *...a Allah neće ukazati na Pravi put ljudima koji su neposlušni* (El-Mā'ide, 106.-108.)

٨ - باب: قَوْلِ الله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ المَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ﴾ . . . إِلَى قَوْلِهِ: ﴿وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾

1203. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Neki čovjek iz (plemena) Benu Sehm izašao je (na put) sa Temimom ed-Darijem i Adijjom ibn Beddaom, pa je es-Sehmi umro u zemlji u kojoj ne

١٢٠٣ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَهْمٍ مَعَ تَمِيمٍ

bijaše nijednog muslimana. Kada su oni stigli sa njegovom ostavštinom, nedostajala je jedna zlatom gravirana srebrena posuda, za koju su tvrdili da su je izgubili, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., od obojice tražio da se zakunu. Kasnije se ta posuda našla u Mekki kod osoba koje su tvrdile da su je kupile od Temima i Adijja. Tada su ustala dva bližnja rođaka umrlog i zaklela se:

- Svakako je naše svjedočenje ispravnije od njihovog svjedočenja i zaista je posuda vlasništvo njihovog (umrlog) saplemenika.

Oni su bili povod - kaže Ibn Abbas - objave ajeta: *O vjernici, kada vam se približi smrt, prilikom davanja oporuke neka vam posvjedoče...* (El-Mā'ide, 106.)

ٱلدَّارِيُّ وَعَدِيُّ بْنِ بَدَّاءٍ، فَمَاتَ السَّهْمِيُّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ بِأَرْضٍ لَيْسَ بِهَا مُسْلِمٌ، فَلَمَّا قَدِمَا بِتَرِكَتِهِ فَقَدُوا جَامًا مِنْ فِضَّةٍ مُخَوَّصًا مِنْ ذَهَبٍ، فَأَحْلَفَهُمَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ وُجِدَ الجَامُ بِمَكَّةَ، فَقَالُوا: ٱبْتَعْنَاهُ مِنْ تَمِيمٍ وَعَدِيٍّ، فَقَامَ رَجُلَانِ مِنْ أَوْلِيَائِهِ، فَحَلَفَا: لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا، وَإِنَّ الجَامَ لِصَاحِبِهِمْ. قَالَ: وَفِيهِمْ نَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ المَوْتُ﴾

53. O DŽIHADU (BORBI NA ALLAHOVOM PUTU)

٥٣ ـ كِتَابُ الجِهَادِ

1. Važnost džihada i putovanja

١ ـ باب: فَضْلِ الْجِهَادِ وَالسِّيَرِ

1204. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Došao je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., neki čovjek i rekao:

Uputi me na posao koji je ravan borbi (na Allahovom putu)!

“Nema takvog djela”, reče (Resulullah, a.s.) i nastavi:

“Možeš li ti, kad borac krene u borbu, ući u svoju džamiju i neprekidno klanjati i postiti da se ne mrsiš?”, upitao je.

- A ko je taj koji to može? - reče ovaj.

١٢٠٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ يَعْدِلُ الْجِهَادَ، قَالَ: (لاَ أَجِدُهُ). قَالَ: (هَلْ تَسْتَطِيعُ إِذَا خَرَجَ الْمُجَاهِدُ أَنْ تَدْخُلَ مَسْجِدَكَ، فَتَقُومَ وَلاَ تَفْتُرَ، وَتَصُومَ وَلاَ تُفْطِرَ؟). قَالَ: وَمَنْ يَسْتَطِيعُ ذٰلِكَ.

2. Najbolji čovjek je vjernik koji se bori na Allahovom putu svojim životom i svojim imetkom

٢ ـ باب: أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ مُجَاهِدٌ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللهِ

1205. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Neko je upitao:

- Allahov Poslaniče, ko je najbolji čovjek?

“Vjernik koji se bori na Allahovom putu svojim životom i svojim imetkom”, odgovorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- A ko onda? - upitaše.

“Onda vjernik koji živi u nekom tjesnacu, ali se boji Allaha i ne uznemirava druge ljude.”

١٢٠٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مُؤْمِنٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ). قَالُوا: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (مُؤْمِنٌ فِي شِعْبٍ مِنَ الشِّعَابِ، يَتَّقِي ٱللهَ، وَيَدَعُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهِ).

1206. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Borac na Allahovom putu je - a Allah najbolje zna ko se bori na Njegovom putu - kao postač koji se stalno Allahu moli. Allah je zajamčio borcu na Njegovom putu da će ga, ako umre, uvesti u Džennet ili će ga povratiti zdrava s nagradom ili s ratnim plijenom."

١٢٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، وَٱللهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ، كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ، وَتَوَكَّلَ ٱللهُ لِلْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِهِ بِأَنْ يَتَوَفَّاهُ: أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يُرْجِعَهُ سَالِمًا مَعَ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ).

3. Stupnjevi boraca na Allahovom putu

٣ - باب: دَرَجَاتِ الْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللهِ

1207. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko vjeruje u Allaha i Njegovog Poslanika, obavlja namaz i posti ramazan ima pravo kod Allaha da ga uvede u Džennet, svejedno da li se borio na Allahovom putu ili sjedio (zbog nesposobnosti) u mjestu u kojem je rođen."

- Allahov Poslaniče - rekli su - hoćemo li (s tim) obradovati ljude?

A on reče:

"U Džennetu ima stotinu stupnjeva koje je Allah pripremio za borce na Svome putu, a između svaka dva stupnja je udaljenost kao razdaljina između neba i Zemlje. Kada molite Allaha, molite Ga za Firdevs, jer je on središnji (najbolji) Džennet i najuzdignutiji."

- Mislim da je još rekao: "Iznad njega je Aršu-r-Rahman i iz njega izviru džennetske rijeke."

١٢٠٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ آمَنَ بِٱللهِ وَرَسُولِهِ، وَأَقَامَ الصَّلاَةَ، وَصَامَ رَمَضَانَ، كَانَ حَقًّا عَلَى ٱللهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، جَاهَدَ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا). فَقَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَفَلاَ نُبَشِّرُ النَّاسَ؟ قَالَ: (إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ، أَعَدَّهَا ٱللهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، مَا بَيْنَ ٱلدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ، فَإِذَا سَأَلْتُمُ ٱللهَ فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ، فَإِنَّهُ

أَوْسَطُ الْجَنَّةِ، وَأَعْلَى الْجَنَّةِ - أُرَاهُ قَالَ:- وفَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمٰنِ، وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ).

4. Odlazak ujutro i povratak navečer na Allahovom putu; mjesto u Džennetu koliko je udubina na vašem luku bolje je od dunjaluka i svega na njemu

٤ - باب: الْغَدْوَةِ وَالرَّوْحَةِ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَقَابُ قوسِ أَحَدِكُمْ فِي الجَنَّةِ

1208. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Jutarnji (odlazak) i večernji (povratak) s Allahovog puta vredniji su od cijelog svijeta i svega što je na njemu."

١٢٠٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَغَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ ٱللهِ أَوْ رَوْحَةٌ، خَيْرٌ مِنَ ٱلدُّنْيَا وَمَا فِيهَا).

1209. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"(Prostor) u Džennetu veličine udubine luka bolji je od onoga što Sunce obasja od kada izađe dok ne zađe (cijelog svijeta)."

Također je rekao:

"Jutarnje ili večernje putovanje na Allahovom putu vrednije je od onoga što Sunce obasjava u izlasku i zalasku (cijelog svijeta)."

١٢٠٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَقَابُ قَوْسٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِمَّا تَطلُعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَتَغْرُبُ). وَقَالَ: (لَغَدْوَةٌ أَوْ رَوْحَةٌ فِي سَبِيلِ ٱللهِ خَيْرٌ مِمَّا تَطْلُعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَتَغْرُبُ).

5. Poglavlje o hurijama (džennetskim djevicama) krupnih očiju

٥ - باب: الْحُورِ الْعِينِ

1210. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada bi samo jedna žena od stanovnika Dženneta izašla među stanovništvo na Zemlji, rasvijetlila bi prostor između neba i Zemlje ispunivši ga miomirisom, a njezin šal na glavi bolji je od cijelog dunjaluka i onoga što je na njemu."

١٢١٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَوْ أَنَّ ٱمْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ ٱطَّلَعَتْ إِلَى أَهْلِ الأَرْضِ لأَضَاءَتْ مَا بَيْنَهُمَا، وَلَمَلأَتْهُ رِيحًا، وَلَنَصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنَ ٱلدُّنْيَا وَمَا فِيهَا).

6. Koga zadesi kakva nezgoda ili bude ranjen na Allahovom putu

1211. Enes, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao je

sedamdeset ljudi iz (plemena) Benu Sulejm do (plemena) Benu Amir i kada su stigli, rekao im je moj daidža:

- Ja ću ići ispred vas, pa ako mi budu garantirali sigurnost dok im prenesem poruku Allahovog Poslanika, s.a.v.s., onda je u redu; u protivnom, vi ćete biti blizu mene.

Pošto im je prišao, garantirali su im sigurnost, i dok im je on prenosio Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., poruku, dali su znak nekom svom čovjeku koji ga (udari kopljem) i probode.

On samo viknu:

- Allahu ekber! Ja sam na dobitku, tako mi Gospodara Kabe.

Potom su oni navalili na ostale njegove drugove i poubijali ih sve osim jednog hromog čovjeka, koji se uspio sakriti na jedno brdo. Hemmam veli:

- Mislim da je s njim bio još jedan..."

Džibril, a.s., obavijestio je Vjerovjesnika, s.a.v.s., da su oni sreli svoga Gospodara i da je On njima zadovoljan, a i oni Njime.

Potom smo učili (ajet): *Obavijestite naš narod da smo se već susreli s našim Gospodarom. On je nama zadovoljan, a i mi smo zadovoljni Njime.*

Poslije su ovi ajeti bili dokinuti, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je četrdeset jutara (na sabahu) proklinjao plemena Ri'l, Zekvan, Benu Lihjan i Benu Usajja, koji su pokazali nepokornost Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s.

1212. Džundeb ibn Sufjan, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u jednoj borbi u kojoj mu je krvario prst rekao:

٦ - باب: مَنْ يُنْكَبُ أَوْ يُطْعَنُ فِي سَبِيلِ اللهِ

١٢١١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ أَقْوَامًا مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ إِلَى بَنِي عَامِرٍ فِي سَبْعِينَ، فَلَمَّا قَدِمُوا: قَالَ لَهُمْ خَالِي: أَتَقَدَّمُكُمْ، فَإِنْ أَمَّنُونِي حَتَّى أُبَلِّغَهُمْ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَإِلاَّ كُنْتُمْ مِنِّي قَرِيبًا، فَتَقَدَّمَ فَأَمَّنُوهُ، فَبَيْنَمَا يُحَدِّثُهُم عَنِ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ أَوْمَؤُوا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ فَطَعَنَهُ بِرُمْحٍ فَأَنْفَذَهُ، فَقَالَ: ٱللهُ أَكْبَرُ، فُزْتُ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ، ثُمَّ مَالُوا عَلَى بَقِيَّةِ أَصْحَابِهِ فَقَتَلُوهُمْ إِلاَّ رَجُلًا أَعْرَجَ صَعِدَ الْجَبَلَ.

فَأَخْبَرَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ النَّبِيَّ ﷺ: أَنَّهُمْ قَدْ لَقُوا رَبَّهُمْ، فَرَضِيَ عَنْهُمْ وَأَرْضَاهُمْ، فَكُنَّا نَقْرَأُ: أَنْ بَلِّغُوا قَوْمَنَا، أَنْ قَدْ لَقِينَا رَبَّنَا، فَرَضِيَ عَنَّا وَأَرْضَانَا. ثُمَّ نُسِخَ بَعْدُ، فَدَعَا عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، عَلَى رِعْلٍ، وَذَكْوَانَ، وَبَنِي لِحْيَانَ، وَبَنِي عُصَيَّةَ، الَّذِينَ عَصَوُا ٱللهَ تعالى وَرَسُولَهُ ﷺ.

١٢١٢ : عَنْ جُنْدَبِ بْنِ سُفْيَانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ فِي بَعْضِ الْمَشَاهِدِ وَقَدْ دَمِيَتْ إِصْبَعُهُ،

"Ti si samo jedan prst što krvari, a to što te snašlo je na Allahovom putu."

فَقَالَ: (هَلْ أَنْتِ إِلاَّ إِصْبَعٌ دَمِيتِ، وَفِي سَبِيلِ ٱللهِ مَا لَقِيتِ).

7. Ko bude ranjen na Allahovom putu

٧ - باب: مَنْ يُجْرَحُ فِي سَبِيلِ الله عَزَّ وَجَلَّ

1213. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, ko god bude ranjen na Allahovom putu - a Allah najbolje zna ko je na Njegovom putu - doći će na Sudnji dan, s (ranom) boje krvi čiji će miris biti miris mošusa (miska)."

١٢١٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (وَٱلَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لاَ يُكْلَمُ أَحَدٌ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، وَٱللهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُكْلَمُ فِي سَبِيلِهِ، إِلاَّ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَاللَّوْنُ لَوْنُ ٱلدَّمِ، وَالرِّيحُ رِيحُ الْمِسْكِ).

8. Ajet: *Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, a ima i onih koji to očekuju - i ništa nisu izmijenili* (El-Ahzab, 33.)

٨ - باب: قَوْلِ الله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا الله عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلاً﴾

1214. Enes, r.a., priča:

– Moj amidža Enes ibn Nadr nije učestvovao u Bici na Bedru, pa je rekao:

- Allahov Poslaniče, bio sam odsutan od prve borbe u kojoj si se ti borio protiv idolopoklonika. Ako mi Allah još pruži priliku za borbu protiv idolopoklonika, vidjet ćeš šta ću napraviti.

Pa kada je bila Bitka na Uhudu i muslimani bili izloženi opasnosti (poraza), on je rekao:

- Bože moj, ispričavam Ti se za ono što ovi (povlačenjem) učiniše, (mišljaše na svoje drugove), a ponovo se odričem pred Tobom onoga što ovi učiniše (smjerajući na idolopoklonike).

Potom je prošao naprijed, gdje se sreo sa Sa'dom ibn Muazom i rekao mu:

١٢١٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ.
غَابَ عَمِّي أَنَسُ بْنُ النَّضْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنْ قِتَالِ بَدْرٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، غِبْتُ عَنْ أَوَّلِ قِتَالٍ قَاتَلْتَ الْمُشْرِكِينَ، لَئِنِ ٱللهُ أَشْهَدَنِي قِتَالَ الْمُشْرِكِينَ لَيَرَيَنَّ ٱللهُ مَا أَصْنَعُ. فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ، وَٱنْكَشَفَ الْمُسْلِمُونَ، قَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي

- O Sa‘de ibn Muaze, želim Džennet! Tako mi Gospodara Nadra, ja osjećam njegov miris (da dolazi) od Uhuda.

Sa‘d je kasnije rekao:

- Allahov Poslaniče, nisam u mogućnosti opisati ono što je on tada počinio.

- Kasnije smo na njemu - pripovijeda Enes - našli osamdeset i nekoliko rana od sablje, uboda koplja ili strijele; našli smo ga ubijena, a idolopoklonici su ga iznakazili toliko da ga je prepoznala samo njegova sestra po njegovim jagodicama.

- Smatramo - kaže Enes - da se na njega i njemu slične odnosi ajet: *Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu...*, pa do kraja ajeta.

- Kasnije je njegova sestra Rubejji‘a - nastavlja Enes - prebila nekoj ženi sjekutić, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio izravnanje (*kisas*), a Enes mu je rekao:

- Allahov Poslaniče, tako mi Onoga Koji te s Istinom poslao, neće joj se sjekutić razbiti!

(Tužioci) su se zadovoljili otkupom odrekavši se izravnanja, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Među Allahovim robovima ima ih kojima bi, kad bi se zakleli Allahom na nešto, On sigurno zakletvu ispunio.”

أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ هٰؤُلَاءِ، يَعْنِي أَصْحَابَهُ، وَأَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ هٰؤُلَاءِ، يَعْنِي الْمُشْرِكِينَ. ثُمَّ تَقَدَّمَ فَاسْتَقْبَلَهُ سَعْدُ ابْنُ مُعَاذٍ، فَقَالَ: يَا سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ الْجَنَّةَ وَرَبِّ النَّضْرِ، إِنِّي أَجِدُ رِيحَهَا مِنْ دُونِ أُحُدٍ، قَالَ سَعْدٌ: فَمَا اسْتَطَعْتُ يَا رَسُولَ اللهِ مَا صَنَعَ. قَالَ أَنَسٌ: فَوَجَدْنَا بِهِ بِضْعًا وَثَمَانِينَ: ضَرْبَةً بِالسَّيْفِ أَوْ طَعْنَةً بِرُمْحٍ أَوْ رَمْيَةً بِسَهْمٍ، وَوَجَدْنَاهُ قَدْ قُتِلَ وَقَدْ مَثَّلَ بِهِ الْمُشْرِكُونَ، فَمَا عَرَفَهُ أَحَدٌ إِلَّا أُخْتُهُ بِبَنَانِهِ. قَالَ أَنَسٌ: كُنَّا نَرَى، أَوْ نَظُنُّ: أَنَّ هٰذِهِ الْآيَةَ نَزَلَتْ فِيهِ وَفِي أَشْبَاهِهِ: **﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللهَ عَلَيْهِ﴾**. إِلَى آخِرِ الْآيَةِ.

وَقَالَ: إِنَّ أُخْتَهُ، وَهِيَ الَّتِي تُسَمَّى الرُّبَيِّعَ، كَسَرَتْ ثَنِيَّةَ امْرَأَةٍ، فَأَمَرَ رَسُولُ اللهِ ﷺ بِالْقِصَاصِ، فَقَالَ أَنَسٌ: يَا رَسُولَ اللهِ، وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، لَا تُكْسَرُ ثَنِيَّتُهَا، فَرَضُوا بِالْأَرْشِ وَتَرَكُوا الْقِصَاصَ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللهِ مَنْ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لَأَبَرَّهُ).

1215. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže:

– Pri prepisivanju stranica Kur’ana nedostajao mi je jedan ajet poglavlja El-Azhab, a slušao sam kako ga Allahov Poslanik, s.a.v.s., uči. Našao sam ga

١٢١٥ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ:

نَسَخْتُ الصُّحُفَ فِي الْمَصَاحِفِ، فَفَقَدْتُ آيَةً مِنْ سُورَةِ الْأَحْزَابِ، كُنْتُ

jedino kod Huzejme el-Ensarija, čije je svjedočenje Allahov Poslanik, s.a.v.s., učinio ravnim svjedočenju dvojice muškaraca. Taj ajet jesu Allahove riječi: *Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu...* (El-Ahzab, 23.)

أَسْمَعُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقْرَأُ بِهَا، فَلَمْ أَجِدْهَا إِلاَّ مَعَ خُزَيْمَةَ الأَنْصَارِيِّ الَّذِي جَعَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ شَهَادَتَهُ شَهَادَةَ رَجُلَيْنِ، وَهِيَ قَوْلُهُ: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا ٱللهَ عَلَيْهِ﴾.

9. Činjenje dobrog djela pred borbu

٩ - باب: عَمَلٌ صَالِحٌ قَبْلَ القِتَالِ

1216. *El-Bera, r.a., kaže:*

– Vjerovjesniku s.a.v.s., došao je jedan čovjek prekriven oružjem (željezom) i rekao:

- Allahov Poslaniče, hoću da se borim i primim islam?

- "Primi islam, a onda se bori", reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- On je primio islam a zatim se borio i bio ubijen, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Malo je radio, a veliku nagradu dobio."

١٢١٦ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ بِالحَدِيدِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أُقَاتِلُ وَأُسْلِمُ؟ قَالَ: (أَسْلِمْ ثُمَّ قَاتِلْ). فَأَسْلَمَ ثُمَّ قَاتَلَ فَقُتِلَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (عَمِلَ قَلِيلاً وَأُجِرَ كَثِيرًا).

10. Koga je iznenada pogodila i usmrtila strijela

١٠ - باب: مَنْ أَتَاهُ سَهْمٌ غَرْبٌ فَقَتَلَهُ

1217. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Ummu Rubejji'a, kćerka Beraova, a majka Harisa ibn Surake, r.a., došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, hoćeš li mi reći za Harisa, koji je poginuo na Bedru od zalutale strijele? Ako je u Džennetu, strpit ću se, a ako nije, oplakivat ću ga duže.

"O Ummu Haris, u Džennetu ima više (džennetskih) bašči i tvoj sin je u najuzdignutijoj bašči Firdevsa, (najljepšem mjestu u Džennetu)", reče Allahov Poslanik, s.a.v.s..

١٢١٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ أُمَّ الرُّبَيِّعِ بِنْتَ البَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، وَهِيَ أُمُّ حَارِثَةَ بْنِ سُرَاقَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَتَتِ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، أَلاَ تُحَدِّثُنِي عَنْ حَارِثَةَ - وَكَانَ قُتِلَ يَوْمَ بَدْرٍ، أَصَابَهُ سَهْمٌ غَرْبٌ - فَإِنْ كَانَ فِي الجَنَّةِ صَبَرْتُ، وَإِنْ كَانَ غَيْرَ ذٰلِكَ، ٱجْتَهَدْتُ عَلَيْهِ فِي الْبُكَاءِ؟ قَالَ: (يَا أُمَّ حَارِثَةَ، إِنَّهَا جِنَانٌ فِي الجَنَّةِ، وَإِنَّ ٱبْنَكِ أَصَابَ الْفِرْدَوْسَ الأَعْلَى).

11. Ko se bori da Allahova riječ bude gornja

١١ - باب: مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا

1218. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Došao jedan čovjek Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Neko se bori radi ratnog plijena, neko radi popularnosti, a neko, opet, da bi pokazao svoje junaštvo. Koji je od njih na Allahovom putu?

“Ko se bori da Allahova riječ bude gornja, on je na Allahovom putu”, odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.

١٢١٨ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: الرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلْمَغْنَمِ، وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلذِّكْرِ، وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِيُرَى مَكَانُهُ، فَمَنْ فِي سَبِيلِ ٱللهِ؟ قَالَ: (مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ ٱللهِ هِيَ الْعُلْيَا، فَهُوَ فِي سَبِيلِ ٱللهِ).

12. Kupanje poslije borbe i zbog prašine

١٢ - باب: الْغُسْلِ بَعْدَ الْحَرْبِ وَالْقِتَالِ

1219. Aiša, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kad se vratio (iz borbe) na Hendeku, odložio oružje i okupao se. Tada mu je došao Džibril glave prekrivene prašinom i rekao:

- Odložio si oružje! Allaha mi, ja ga nisam odložio.

“A kuda?”, upitao ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Ovamo! - odgovorio je on i pokazao prema (plemenu) Benu Kurejza.

- I tada je - kaže Aiša - Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo na njih.

١٢١٩ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَمَّا رَجَعَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ، وَوَضَعَ السِّلَاحَ وَٱغْتَسَلَ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ وَقَدْ عَصَبَ رَأْسَهُ الْغُبَارُ، فَقَالَ: وَضَعْتَ السِّلَاحَ؟ فَوَٱللهِ مَا وَضَعْتُهُ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (فَأَيْنَ؟). قَالَ: هَا هُنَا، وَأَوْمَأَ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ. قَالَتْ: فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ.

13. Nemusliman koji ubije muslimana a kasnije primi islam, bude ispravan i pogine

١٣ - باب: الْكَافِرِ يَقْتُلُ الْمُسْلِمَ ثُمَّ يُسْلِمُ فَيُسَدِّدُ بَعْدُ وَيُقْتَلُ

1220. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah će biti zadovoljan dvojicom ljudi koji su ubili jedan drugog i obojica

١٢٢٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (يَضْحَكُ ٱللهُ إِلَى رَجُلَيْنِ، يَقْتُلُ أَحَدُهُمَا الآخَرَ، يَدْخُلَانِ الْجَنَّةَ: يُقَاتِلُ هٰذَا فِي سَبِيلِ ٱللهِ فَيُقْتَلُ،

ušli u Džennet. Jedan od njih se borio na Allahovom putu i poginuo. Zatim će Allah oprostiti ubojici pa će i on poginuti kao šehid (na Allahovom putu)."

ثُمَّ يَتُوبُ ٱللهُ عَلَى الْقَاتِلِ فَيُسْتَشْهَدُ).

1221. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je bio u Hajberu pošto su ga oslobodili i rekao:

- Allahov Poslaniče, daj mi dio (zemlje Hajbera).

Neko od Benu Seida ibn Asa reče:

- Allahov Poslaniče, ne daji mu udjela!

Tada je Ebu Hurejre, r.a., rekao:

- Ovo je ubica Ibn Kavkala.

Na to je Ibn Seid ibn As rekao:

- Čudna glodara što nam se spustio sa Kaduma (ime brda). Tuži me za pogibiju jednog muslimana koga je Allah počastio (učinio ga šehidom) mojim rukama, a mene nije ponizio njegovim rukama.

١٢٢١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ بِخَيْبَرَ بَعْدَ مَا ٱفْتَتَحُوهَا، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَسْهِمْ لِي، فقَالَ بَعْضُ بَنِي سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ: لاَ تُسْهِمْ لَهُ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: هٰذَا قَاتِلُ ابْنُ قَوْقَلٍ، فَقَالَ ابْنُ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ: وَاعَجَبًا لِوَبْرٍ، تَدَلَّى عَلَيْنَا مِنْ قَدُومِ ضَأْنٍ، يَنْعِي عَلَيَّ قَتْلَ رَجُلٍ مُسْلِمٍ، أَكْرَمَهُ ٱللهُ عَلَى يَدَيَّ، وَلَمْ يُهِنِّي عَلَى يَدَيْهِ

14. O onome ko između borbe i posta odabere borbu

١٤ ـ باب: مَنْ اخْتَارَ الْغَزْوَ عَلَى الصَّوْمِ

1222. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Ebu Talha nije u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., postio (nafile), da bi ojačao za borbu, a kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro, nisam ga vidio da mrsi nego samo u danima Ramazanskog i Kurbanskog bajrama.

١٢٢٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَبُو طَلْحَةَ لاَ يَصُومُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ مِنْ أَجْلِ الْغَزْوِ، فَلَمَّا قُبِضَ النَّبِيُّ ﷺ لَمْ أَرَهُ مُفْطِرًا إِلاَّ يَوْمَ فِطْرٍ أَوْ أَضْحَى.

15. Sedam je vrsta šehida, pored onih koji su poginuli u borbi

١٥ ـ باب: الشَّهَادَةُ سَبْعٌ سِوَى الْقَتْلِ

1223. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٢٢٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ

"Svaki musliman koji umre od kuge umro je smrću šehida."

النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «الطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ».

16. Ajet: *Vjernici koji se ne bore - osim onih koji su za borbu nesposobni - nisu jednaki onima koji se...*, do riječi Uzvišenoga: *...prašta i samilostan je.* (En-Nisā', 95.-96.)

١٦ - باب: قَوْلِ الله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ... إِلَى قَوْلِهِ: غَفُوراً رَحِيماً﴾

1224. Zejd ibn Sabit, r.a., kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., diktirao (ajet): *Vjernici koji sjede (kod svojih kuća) i borci na Allahovom putu nisu jednaki...* Tada je došao Ibn Ummu Mektum, koji je bio slijep, i rekao:

- Allahov Posllaniče, da sam za borbu sposoban, sigurno bih se borio.

Tada je Uzvišeni Allah objavio Svome Poslaniku, s.a.v.s., čije stegno je bilo na mom stegnu i toliko me pritislo da sam se bojao da mi ga ne zdrobi. Skinula mu se briga nakon što je Svemoćni i Uzvišeni Allah objavio: *...izuzimajući one koji su nesposobni (bolesni)...*

١٢٢٤ : عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَمْلَى عَلَيَّ: ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ ٱللهِ﴾. فَجَاءَهُ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ وَهُوَ يُمْلِيهَا عَلَيَّ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، لَوْ أَسْتَطِيعُ الْجِهَادَ لَجَاهَدْتُ، وَكَانَ رَجُلًا أَعْمَى، فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ ﷺ، وَفَخِذُهُ عَلَى فَخِذِي، فَثَقُلَتْ عَلَيَّ حَتَّى خِفْتُ أَنْ تَرُضَّ فَخِذِي، ثُمَّ سُرِّيَ عَنْهُ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ﴾.

17. Bodrenje na borbu

١٧ - باب: التَّحْرِيضِ عَلَى الْقِتَالِ

1225. Enes, r.a., priča:

– Jednog prohladnog jutra izišao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., do Hendeka (jarka), koji su prokopali muhadžiri i ensarije, budući da nisu imali robova da im rade takve poslove. Vidjevši njihov napor i gladovanje, (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) reče:

"Bože moj, pravi život je na drugom svijetu, pa oprosti ensarijama i

١٢٢٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِلَى الْخَنْدَقِ، فَإِذَا الْمُهَاجِرُونَ وَالأَنْصَارُ يَحْفِرُونَ فِي غَدَاةٍ بَارِدَةٍ، فَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ عَبِيدٌ يَعْمَلُونَ ذٰلِكَ لَهُمْ، فَلَمَّا رَأَى مَا بِهِمْ مِنَ النَّصَبِ وَالْجُوعِ، قَالَ: «اللَّهُمَّ إِنَّ الْعَيْشَ عَيْشُ

muhadžirima!" (na arapskom jeziku je to iskazano u lijepom stihu)

الآخِرَهْ. فَاغْفِرْ لِلأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَهْ).

Odgovarajući mu, oni su rekli:

فَقَالُوا مُجِيبِينَ لَهُ:

- Mi smo se obavezali Muhammedu na stalnu borbu dok god smo živi (također u stihu).

نَحْنُ الَّذِينَ بَايَعُوا مُحَمَّدًا
عَلَى الْجِهَادِ مَا بَقِينَا أَبَدًا

18. Kopanje jarka

١٨ - باب: حَفْرِ الخَنْدَقِ

1226. Enes, r.a., u drugoj predaji kaže:

– Kopajući jarak oko Medine, (muhadžiri i ensarije) su prenosili zemlju i govorili:

- Mi smo oni koji smo se obavezali Muhammedu na islam sve dok postojimo!

A Vjerovjesnik, s.a.v.s., odgovarajući im, govorio je:

"Bože moj, nema dobra osim na drugom svijetu, pa blagoslovi ensarije i muhadžire!"

١٢٢٦: وَعَنْهُ فِي رِوايَةٍ أَنَّهُمْ كَانُوا يَقُولُونَ:
نَحْنُ الَّذِينَ بَايَعُوا مُحَمَّدًا
عَلَى الإِسْلاَمِ مَا بَقِينَا أَبَدًا
وَالنَّبِيُّ ﷺ يُجِيبُهُمْ، وَيَقُولُ: (اللَّهُمْ لاَ خَيْرَ إِلاَّ خَيْرُ الآخِرَهْ. فَبَارِكْ فِي الأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَهْ).

1227. El-Bera', r.a., kaže:

– Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na Dan (napada) saveznika, kako prenosi zemlju koja mu bijaše pokrila bjelinu trbuha i čuo ga kako govori:

"Da Tebe nije (Bože), mi ne bismo bili na Pravome putu, ne bismo Te vjerovali i ne bismo Ti se molili, pa podari nam smirenost i učvrsti (naše) noge kada nas napadnu. Oni su, zaista, prvi učinili nasilje. Kada su god namjeravali neku smutnju, mi smo je osujetili."

١٢٢٧ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ الأَحْزَابِ يَنْقُلُ التُّرَابَ وَقَدْ وَارَى التُّرَابُ بَيَاضَ بَطْنِهِ، وَهُوَ يَقُولُ: (لَوْلاَ أَنْتَ مَا ٱهْتَدَيْنَا، وَلاَ تَصَدَّقْنَا وَلاَ صَلَّيْنَا، فَأَنْزِلَن السَّكِينَةَ عَلَيْنَا، وَثَبِّتِ الأَقْدَام إِنْ لاَقَيْنا، إِنَّ الأُلَى قَدْ بَغَوْا عَلَيْنَا، إِذَا أَرَادُوا فِتْنَةً أَبَيْنَا).

19. Opravdano izostajanje od borbe

١٩ - باب: مَنْ حَبَسَهُ الْعُذْرُ عَنِ الْغَزْوِ

1228. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u jednoj vojni rekao:

"Zaista, u Medini ima ljudi koji su izostali iza nas, a ranije su bili s nama u svakoj uvali i dolini. Međutim sada ih je zadržao (neki opravdan) razlog."

١٢٢٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ فِي غَزَاةٍ، فَقَالَ: (إِنَّ أَقْوَامًا بِالْمَدِينَةِ خَلْفَنَا، مَا سَلَكْنَا شِعْبًا وَلاَ وَادِيًا إِلاَّ وَهُمْ مَعَنَا فِيهِ، حَبَسَهُمُ الْعُذْرُ).

20. Vrijednost posta na Allahovom putu

٢٠ - باب: فَضْلِ الصَّوْمِ فِي سَبِيلِ اللهِ

1229. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Ko posti jedan dan na Allahovom putu, Allah će udaljiti njegovo lice od vatre koliko iznosi sedamdeset godina putovanja."

١٢٢٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ ٱللهِ، بَعَّدَ ٱللهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا).

21. Vrlina onoga ko opremi borca (na Allahov put) ili ga zamijeni u dobru

٢١ - باب: فَضْلِ مَنْ جَهَّزَ غَازِياً أَوْ خَلَفَهُ بِخَيْرٍ

1230. Zejd ibn Halid, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko otpremi ratnika na Allahov put - kao da i sam učestvuje u toj borbi, a ko zamijeni ratnika na Božijem putu u nekom dobru (izdržavanju porodice), i on kao da učestvuje u borbi."

١٢٣٠ : عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ ٱللهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ ٱللهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا).

1231. Enes, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije ulazio ni u jednu kuću u Medini, izuzimajući njegove supruge, osim u kuću Ummu Sulejm. Kada su ga upitali zašto, on je odgovorio:

"Ja sam prema njoj veoma milostiv. Njezin brat je poginuo (u društvu) sa mnom."

١٢٣١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَكُنْ يَدْخُلُ بَيْتًا بِالْمَدِينَةِ غَيْرَ بَيْتِ أُمِّ سُلَيْمٍ إِلاَّ عَلَى أَزْوَاجِهِ، فَقِيلَ لَهُ، فَقَالَ: (إِنِّي أَرْحَمُهَا، قُتِلَ أَخُوهَا مَعِي).

22. Namirisavanje pred stupanje u borbu

٢٢ - باب: التَّحَنُّطِ عِنْدَ القِتَالِ

1232. Enes, r.a., kaže da je pred bitku na Jemami došao Sabitu ibn Kajsu, koji je namirisavao svoja otkrivena stegna. Enes je rekao:

- Amidža, šta te zadržalo pa nisi dosad došao?

- Dolazim odmah, bratiću - odgovorio je, dok se i dalje namirisavao - kaže Enes.

Potom je došao i sjeo (u prvi streljački odred). U svom govoru (Enes) je kazao da su ljudi pobjegli sa bojnog polja. Na to je (Sabit) rekao:

- Raščistite put ispred nas da udarimo na neprijatelja! Nismo ovako radili u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s. Ružnoj su vas navici navikli vaši neprijatelji.

١٢٣٢ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَتَى يَوْمَ الْيَمَامَةِ ثَابِتَ بْنَ قَيْسٍ، وَقَدْ حَسَرَ عَنْ فَخِذَيْهِ وَهُوَ يَتَحَنَّطُ، فَقَالَ: يَا عَمِّ، مَا يَحْبِسُكَ أَنْ لاَ تَجِيءَ؟ قَالَ: الآنَ يَا ٱبْنَ أَخِي، وَجَعَلَ يَتَحَنَّطُ، يَعْنِي مِنَ الحَنُوطِ، ثُمَّ جَاءَ فَجَلَسَ، فَذَكَرَ فِي الحَدِيثِ ٱنْكِشَافًا مِنَ النَّاسِ، فَقَالَ: هَكَذَا عَنْ وُجُوهِنَا حَتَّى نُضَارِبَ الْقَوْمَ، مَا هَكَذَا كُنَّا نَفْعَلُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، بِئْسَما عَوَّدَكُمْ أَقْرَانُكُمْ.

23. Značaj prethodnice

٢٣ - باب: فَضْلِ الطَّلِيعَةِ

1233. Džabir, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na Dan (borbe) protiv saveznika (*Jevmu-l-ahzab*) rekao:

"Ko će mi donijeti vijest o narodu (Benu Kurejza)?"

- Ja - reče Zubejr.

Potom je opet upitao:

"Ko će mi donijeti vijest o tom narodu?"

- Ja - ponovo će Zubejr.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Svaki vjerovjesnik je imao svog *havariju* (pomoćnik, apostol), a moj je havarija Zubejr."

١٢٣٣ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ يَأْتِينِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ؟). يَوْمَ الأَحْزَابِ، قَالَ الزُّبَيْرُ: أَنَا، ثُمَّ قَالَ: (مَنْ يَأْتِينِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ؟). قَالَ الزُّبَيْرُ: أَنَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا، وَحَوَارِيَّ الزُّبَيْرُ).

24. Džihad je obavezan bilo s dobrim (vladarem - starješinom) ili grješnikom

٢٤ - باب: الجِهَادُ مَاضٍ مَعَ البَرِّ وَالْفَاجِرِ

1234. Urve el-Bariki, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٢٣٤ : عَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (الخَيْلُ مَعْقُودٌ

"U konjskim grivama sastavljeno je dobro (koje seže sve) do Sudnjeg dana: nagrada (na onome) i ratna dobit (na ovome svijetu).

فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ: الأَجْرُ وَالمَغْنَمُ).

1235. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Blagoslov je u grivama konjâ!"

١٢٣٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الْبَرَكَةُ فِي نَوَاصِي الخَيْلِ).

25. Ko drži konja radi džihada, u smislu riječi Allaha, dž. š.: *...i konja za boj...* (El-Enfal, 60.)

٢٥ - باب: مَنِ احْتَبَسَ فَرَساً لقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَمِنْ رِبَاطِ الخَيْلِ﴾

1236. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko drži konja radi džihada na Allahovom putu, vjerujući u Allaha i priznavajući Njegovo obećanje (nagradu), sve što konj pojede, popije, pobalega i izmokri pokazat će se na njegovoj vagi na Sudnjem danu."

١٢٣٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنِ ٱحْتَبَسَ فَرَسًا فِي سَبِيلِ ٱللهِ، إِيمَانًا، بِٱللهِ، وَتَصْدِيقًا بِوَعْدِهِ، فَإِنَّ شِبَعَهُ وَرِيَّهُ وَرَوْثَهُ وَبَوْلَهُ فِي مِيزَانِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

26. Ime konja i magarca

٢٦ - باب: اسْمِ الفَرَسِ وَالحِمَارِ

1237. Sehl ibn Sa'd kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao u našem ograđenom prostoru konja koji se zvao Luhajf (ha bez tačke) ili Luhajf (ha sa tačkom).

١٢٣٧ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فِي حَائِطِنَا فَرَسٌ يُقَالُ لَهُ اللُّحَيْفُ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ: اللُّخَيْفُ.

1238. Muaz., r.a., kaže:

– Jahao sam za Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na magarcu koji se zvao Ufejr, pa on reče:

"O, Muaze, znaš li koje je Allahovo pravo nad njegovim robovima?" (Ovaj hadis je već spomenut. Vidi hadis broj 105).

١٢٣٨ : عَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ رِدْفَ النَّبِيِّ ﷺ عَلَى حِمَارٍ يُقَالُ لَهُ عُفَيْرٌ، فَقَالَ: (يَا مُعَاذُ، هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ ٱللهِ عَلَى عِبَادِهِ) وَسَرَدَ الحَدِيثَ وقَدْ تَقَدَّمَ.

1239. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada je u Medini jednom zavladao strah, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je posudio

١٢٣٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ فَزَعٌ بِالمَدِينَةِ، فَٱسْتَعَارَ النَّبِيُّ ﷺ

فَرَسًا لَنَا يُقَالُ لَهُ مَنْدُوبٌ، فَقَالَ: (مَا رَأَيْنَا مِنْ فَزَعٍ، وَإِنْ وَجَدْنَاهُ لَبَحْرًا).

od nas konja koji se zvao Mendub i (kada se vratio) rekao:

"Nismo uočili nikakvu opasnost i uvjerili smo se da je (konj) veoma brz."

٢٧ - باب: مَا يُذْكَرُ مِنْ شُؤْمِ الفَرَسِ

27. Šta je kazano o lošem predznaku konja

١٢٤٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّمَا الشُّؤْمُ فِي ثَلاثَةٍ: فِي الْفَرَسِ، وَالمَرْأَةِ، وَٱلدَّارِ).

1240. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad kaže:

"Loš predznak je samo u trome: konju, ženi i kući."

٢٨ - باب: سِهَامِ الفَرَسِ

28. Udio konja u ratnom plijenu

١٢٤١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ جَعَلَ لِلفَرَسِ سَهْمَيْنِ وَلِصَاحِبِهِ سَهْمًا.

1241. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odredio dva udjela (ratnog plijena) na konja, a jedan udio na njegovog vlasnika.

١٢٤٢ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قَالَ لَهُ رَجُلٌ: أَفَرَرْتُمْ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ حُنَيْنٍ؟ قَالَ: لٰكِنَّ رَسُولَ ٱللهِ لَمْ يَفِرَّ، إِنَّ هَوَازِنَ كَانُوا قَوْمًا رُمَاةً، وَإِنَّا لَمَّا لَقِينَاهُمْ حَمَلْنَا عَلَيْهِمْ فَٱنْهَزَمُوا، فَأَقْبَلَ المُسْلِمُونَ عَلَى الْغَنَائِمِ وَاسْتَقْبَلُونَا بِالسِّهَامِ، فَأَمَّا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَلَمْ يَفِرَّ، فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ وَإِنَّهُ لَعَلَى بَغْلَتِهِ الْبَيْضَاءِ، وَإِنَّ أَبَا سُفْيَانَ آخِذٌ بِلِجَامِهَا وَالنَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: (أَنَا

1242. El-Bera' ibn Azib, r.a., priča da mu je jedan čovjek rekao:

- Zar ste vi u Bici na Hunejnu pobjegli od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.?

- (Da) - odgovorio je Bera' - ali Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije pobjegao. Pripadnici plemena Hevazin su bili strijelci i kada smo se sukobili s njima, navalili smo na njih i porazili ih, pa su (neki) muslimani krenuli za ratnim plijenom, a oni opet okrenuli na nas strijelama. Samo Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije pobjegao. Ja sam ga vidio na njegovoj bijeloj mazgi (Bejda'), koju je Ebu Sufjan držao za uzdu dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., govorio:

"Ja sam Allahov poslanik. Nema laži! Ja sam unuk Abdulmuttalibov!"

النَّبِيُّ لاَ كَذِبْ، أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبْ).

29. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., deva

٢٩ - باب: نَاقَةِ النَّبِيِّ ﷺ

1243. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., imao devu po imenu Adba, kojoj se nije moglo uteći, ali je došao jedan nomad na mladom mužjaku deve i utekao joj. To je muslimanima teško palo pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., vidjevši njihovu reakciju rekao:

"Allah je sebi uzeo za dužnost da se od ovog svijeta ništa neće uzdići a da ga On neće spustiti."

١٢٤٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ لِلنَّبِيِّ ﷺ ناقَةٌ تُسَمَّى الْعَضْبَاءَ، لاَ تُسْبَقُ، فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ عَلَى قَعُودٍ فَسَبَقَهَا، فَشَقَّ ذٰلِكَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ حَتَّى عَرَفَهُ، فَقَالَ: (حَقٌّ عَلَى ٱللهِ أَنْ لاَ يَرْتَفِعَ شَيْءٌ مِنَ ٱلدُّنْيَا إِلاَّ وَضَعَهُ).

30. Žene borcima nose mjehove sa vodom

٣٠ - باب: حَمْلِ النِّسَاءِ القِرَبَ إِلَى النَّاسِ فِي الْغَزْوِ

1244. Sa'leb ibn Ebu Malik priča da je Omeru, r.a., dok je ženama Medine dijelio kratke odijevne predmete preostao jedan dobar komad pa mu je neko od prisutnih rekao:

- Vladaru pravovjernih, podaj to unuci Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koja je kod tebe (misleći na Ummu Kulsum, Alijinu kćerku)!

Omer je odgovorio:

- Ummu Selita je preča. Ona je jedna od onih ensarijki koje su se još Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., obavezale (na islam). Ona nam je - kaže Omer - na Dan bitke na Uhudu donosila mjehove (sa vodom).

١٢٤٤ : عَنْ عُمَرَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَسَمَ مُرُوطًا بَيْنَ نِساءٍ مِنْ نِسَاءِ الْمَدِينَةِ، فَبَقِيَ\ مِرْطٌ جَيِّدٌ، فَقَالَ لَهُ بَعْضُ مَنْ عِنْدَهُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، أَعْطِ هٰذَا ٱبْنَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ الَّتِي عِنْدَكَ، يُرِيدُونَ أُمَّ كُلْثُوم بِنْتَ عَلِيٍّ، فَقَالَ عُمَرُ: أُمُّ سَلِيطٍ أَحَقُّ بِهِ وَأُمُّ سَلِيطٍ مِنْ نِسَاءِ الأَنْصَارِ، مِمَّنْ بَايَعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ. قَالَ عُمَرُ: فَإِنَّهَا كَانَتْ تَزْفِرُ لَنَا الْقِرَبَ يَوْمَ أُحُدٍ.

31. Žene u borbi liječe ranjenike

٣١ - باب: مُدَاوَاةِ النِّسَاءِ الْجَرْحَى فِي الْغَزْوِ

1245. Muavvizova kćerka Rubejji'a, r.a., kaže:

١٢٤٥ : عَنِ الرُّبَيِّعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ رَضِيَ

ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَنَسْقِي الْقَوْمَ، وَنَخْدُمُهُمْ، وَنَرُدُّ الجَرْحَى والقَتْلَى إِلَى المَدِينَةِ.

– Bile smo s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., (na Uhudu), gdje smo napajale (žedne), liječile ranjene i prenosile poginule u Medinu.

٣٢ - باب: الحِرَاسَةِ فِي الغَزْوِ وَفِي سَبِيلِ اللهِ

32. Stražarenje u borbi na Allahovom putu

١٢٤٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ سَهِرَ، فَلَمَّا قَدِمَ المَدِينَةَ، قَالَ: (لَيْتَ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِي صَالِحًا يَحْرُسُنِي اللَّيْلَةَ؟). إِذْ سَمِعْنَا صَوْتَ سِلَاحٍ، فَقَالَ: (مَنْ هٰذَا؟). فَقَالَ: أَنَا سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ جِئْتُ لِأَحْرُسَكَ، وَنَامَ النَّبِيُّ ﷺ.

1246. Aiša, r.a., kaže:

– Stigavši jednom prilikom u Medinu neispavan, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Da mi je nekog dobrog od ashaba da me noćas pričuva (da se naspavam).”

Tada smo čuli zveku oružja i on upita:

“Ko je to?”

- Ja, Sa‘d ibn Ebu Vekkas. Došao sam da te čuvam.

I tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zaspao.

١٢٤٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (تَعِسَ عَبْدُ ٱلدِّينَارِ، وَعَبْدُ ٱلدِّرْهَمِ وَعَبْدُ الخَمِيصَةِ، إِنْ أُعْطِيَ رَضِيَ، وَإِنْ لَمْ يُعْطَ سَخِطَ، تَعِسَ وَٱنْتَكَسَ، وَإِذَا شِيكَ فَلَا ٱنْتَقَشَ، طُوبَى لِعَبْدٍ آخِذٍ بِعِنَانِ فَرَسِهِ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، أَشْعَثَ رَأْسُهُ، مُغْبَرَّةٍ قَدَمَاهُ، إِنْ كَانَ فِي ٱلْحِرَاسَةِ كَانَ فِي ٱلْحِرَاسَةِ، وَإِنْ كَانَ فِي السَّاقَةِ كَانَ فِي السَّاقَةِ، إِنِ ٱسْتَأْذَنَ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ وَإِنْ شَفَعَ لَمْ يُشَفَّعْ).

1247. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nesretan je onaj rob koji robuje dinaru, dirhemu i četverorogljastoj (luksuznoj) odori, koji je, ako mu se što da, zadovoljan, a ako mu se ne da, ljuti se, nesretan je i dođe mu zlo, a kad se od njega šta traži, ne može se izvući. Blago robu koji na Allahovom putu, uzdignute glave i prašnjavih nogu drži za uzdu svoga konja; ako je na straži, dobro čuva stražu, ako je u pozadini, dobro je osigurava, ako neko zatraži dozvolu (da uđe preko reda), ne dopušta mu, a ako se kod njega neko za nešto/nekoga zauzima, to zauzimanje mu ne prihvaća.”

33. Služenje (učesniku) u borbi (na Allahovom putu)

٣٣ - باب: الْخِدْمَةِ فِي الْغَزْوِ

1248. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Išao sam zajedno s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Hajber i služio mu. Kada se Vjerovjesniku, s.a.v.s., u povratku ukazalo brdo Uhud, rekao je:

"Ovo je brdo koje nas voli i koje mi volimo!"

١٢٤٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ إِلَى خَيْبَرَ أَخْدِمُهُ، فَلَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ رَاجِعًا وَبَدَا لَهُ أُحُدٌ، قَالَ: (هٰذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ).

1249. Enes, r.a., kaže:

– Kad smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bili (na jednom putovanju) jedini hlad koji je neko mogao imati bio je hlad što ga je on pravio svojim ogrtačem. Oni koji su postili nisu ništa radili, dok su oni koji nisu postili hranili deve, donosili na njima vodu te opsluživali i liječili (potrebite) pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Oni koji nisu postili odnijeli su danas (svu) nagradu."

١٢٤٩ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، أَكْثَرُنَا ظِلاًّ الَّذِي يَسْتَظِلُّ بِكِسَائِهِ، وَأَمَّا الَّذِينَ صَامُوا فَلَمْ يَعْمَلُوا شَيْئًا، وَأَمَّا الَّذِينَ أَفْطَرُوا فَبَعَثُوا الرِّكَابَ وَٱمْتَهَنُوا وَعَالَجُوا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ذَهَبَ الْمُفْطِرُونَ الْيَوْمَ بِالأَجْرِ).

34. Vrijednost jednog dana stražarenja na Allahovom putu

1250. Sehl ibn Sa'd es-Saidi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Čuvati stražu jedan dan na Allahovom putu bolje je od cijeloga

٣٤ - باب: فَضْلِ رِبَاطِ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللهِ

١٢٥٠ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ ٱللهِ خَيْرٌ مِنَ ٱلدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا، وَمَوْضِعُ سَوْطِ أَحَدِكُمْ مِنَ الجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ ٱلدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا، وَالرَّوْحَةُ يَرُوحُهَا الْعَبْدُ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، أَوِ الْغَدْوَةُ، خَيْرٌ مِنَ ٱلدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا).

svijeta i onoga što je na njemu, a mjesto u Džennetu dužine biča nekog od vas vrednije je nego cio svijet i ono što je na njemu. Jedan odlazak uvečer na Allahovom putu ili ujutro bolji je od cijelog svijeta i onoga što je na njemu."

٣٥ - باب: مَن اسْتَعَانَ بِالضُّعَفَاءِ وَالصَّالِحِينَ فِي الحَرْبِ

35. Pomoć u borbi zahvaljujući nemoćnim i dobrim ljudima

١٢٥١ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هَلْ تُنْصَرُونَ وَتُرْزَقُونَ إِلاَّ بِضُعَفَائِكُمْ).

1251. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vi ste pomognuti i opskrbljeni samo zahvaljujući nemoćnima između vas."

١٢٥٢ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَأْتِي عَلى النَّاسِ زَمانٌ يَغْزُو فِئَامٌ مِنَ النَّاسِ، فَيُقَالُ: هَلْ فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ ﷺ؟ فَيُقَالُ: نَعَمْ، فَيُفْتَحُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يَأْتِي زَمانٌ، فَيُقَالُ: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ أَصْحَابَ النَّبِيِّ ﷺ؟ فَيُقَالُ: نَعَمْ، فَيُفْتَحُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يَأْتِي زَمانٌ، فَيُقَالُ: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ صَاحِبَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ؟ فَيُقَالُ: نَعَمْ، فَيُفْتَحُ).

1252. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Doći će vrijeme kada će skupine ljudi (ratovati), pa će biti rečeno: - Ima li neko među vama ko se družio s Vjerovjesnikom, s.a.v.s.?

- Da - reći će se pa će pobjeda biti izvojevana.

Potom će opet doći vrijeme kad će se pitati: - Ima li među vama neko ko se družio s ashabima Vjerovjesnika, s.a.v.s.?

- Da - reći će se pa će pobjeda biti izvojevana.

Zatim će doći vrijeme kada će se pitati: - Ima li među vama neko ko se družio sa onim koji se družio s (ashabima) drugovima Vjerovjesnika, s.a.v.s.?

- Da - reći će se i opet će biti izvojevana pobjeda.

36. Podsticanje na streljaštvo

٣٦ - باب: التَّحْرِيضِ عَلَى الرَّمْيِ

1253. Ebu Usejd, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na Dan Bedra, kad smo se poredali u (bojne) redove prema Kurejšijama i kada su se oni poredali prema nama, rekao:

"Kad vam se približe, koristite strijele!"

١٢٥٣ : عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسولُ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ بَدْرٍ، حِينَ صَفَفْنَا لِقُرَيْشٍ وَصَفُّوا لَنَا: (إِذَا أَكْثَبُوكُمْ فَعَلَيْكُمْ بِالنَّبْلِ).

37. Štit i zaklanjanje štitom svoga druga

٣٧ - باب: الـمِـجَـنِّ وَمَنْ يَتَـرَّسُ بِتُرْسِ صَاحِبِهِ

1254. Omer, r.a., priča:

– Imovina (plemena) Benu Nadir bila je plijen koji je Allah darovao Svome Poslaniku, s.a.v.s., bez borbe, plijen koji muslimani nisu zadobili (boreći se) na svojim konjima i devama, tako da je on pripao samo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on ga je te godine trošio na svoje ukućane na ime izdržavanja, a ono što je preostalo dao je za oružje i konje kao vojnu opremu na Allahovom putu.

١٢٥٤ : عنْ عُمَرَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كانَتْ أَمْوَالُ بَنِي النَّضِيرِ مِمَّا أَفَاءَ ٱللهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ، مِمَّا لَمْ يُوجِفِ الْمُسْلِمُونَ عَلَيْهِ بِخَيْلٍ وَلاَ رِكابٍ، فَكانَتْ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ خَاصَّةً، وَكانَ يُنْفِقُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةَ سَنَتِهِ، ثُمَّ يَجْعَلُ مَا بَقِيَ فِي السِّلاَحِ وَالْكُرَاعِ، عُدَّةً فِي سَبِيلِ ٱللهِ.

1255. Alija, r.a., kaže:

– Nisam vidio da bi se Vjerovjesnik, s.a.v.s., žrtvovao za nekoga više nego za Sa'da. Čuo sam ga kako kaže:

"Odapni strijelu, žrtvovao bih za tebe svoga oca i majku!"

١٢٥٥ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يُفَدِّي رَجُلًا بَعْدَ سَعْدٍ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ: (ٱرْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي).

38. Ukrašavanje sablji

٣٨ - باب: مَا جَاءَ فِي حِلْيَةِ السُّيُوفِ

1256. Ebu Umama je rekao:

– Zaista su ljudi ostvarili mnoge pobjede sabljama koje nisu bile ukrašene ni zlatom ni srebrom, već

١٢٥٦ : عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: لَقَدْ فَتَحَ الْفُتُوحَ قَوْمٌ، مَا كَانَتْ حِلْيَةُ

samo prstenom na donjem i gornjem kraju korica, olovom i željezom.

سُيُوفِهِمْ ٱلذَّهَبَ وَلاَ الْفِضَّةَ، إِنَّمَا كانَتْ حِلْيَتُهُمُ الْعُلاَبِيَّ وَالآنُكَ وَالحَدِيدَ.

39. Vjerovjesnikov, s.a.v.s., oklop i košulja u ratu

٣٩ - باب: مَا قِيلَ فِي دِرْعِ النَّبِيِّ ﷺ وَالقَمِيصِ فِي الحَرْبِ

1257. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Dok je bio u šatoru (na dan Bitke na Bedru), Vjerovjesnik, s.a.v.s., je govorio:

"Bože moj, Tražim od Tebe da ispuniš Svoju obavezu i Svoje obećanje. Bože moj, ako Ti tako htjedneš, neće Ti se poslije ovoga dana ibadet činiti."

Tada ga je Ebu Bekr uzeo za ruku i rekao:

- Dosta je Allahov Poslaniče, dojadit ćeš Gospodaru svom!"

Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji je bio u oklopu, izašao je (napolje) izgovarajući (ajete):

Skup će, sigurno, poražen biti, a oni će se u bijeg dati! Međutim Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je užasniji i gorči. (El-Kamer, 45.-46.)

U jednoj predaji stoji da je to bio Dan bitke na Bedru.

١٢٥٧ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ فِي قُبَّةٍ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَنشُدُكَ عَهْدَكَ وَوَعْدَكَ، اللَّهُمَّ إِنْ شِئْتَ لَمْ تُعْبَدْ بَعْدَ اليَوْمِ). فَأَخَذَ أَبُو بَكْرٍ بِيَدِهِ فَقَالَ: حَسْبُكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ فَقَدْ أَلْحَحْتَ عَلَى رَبِّكَ، وَهُوَ فِي ٱلدِّرْعِ، فَخَرَجَ وَهُوَ يَقُولُ: ﴿سَيُهْزَمُ الجَمْعُ وَيُوَلُّونَ ٱلدُّبُرَ. بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمَرُّ﴾. وفِي رِوايَة: وَذٰلِكَ يَوْمَ بَدْرٍ.

40. Oblačenje svile u ratu

٤٠ - باب: الحَرِيرِ فِي الحَرْبِ

1258. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., dopustio je Abdurrahmanu ibn Avfu i Zubejru da nose svilenu košulju zbog svraba koji su imali.

١٢٥٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَخَّصَ النَّبِيُّ ﷺ لِعَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ وَالزُّبَيْرِ فِي قَمِيصٍ مِنْ حَرِيرٍ، مِنْ حِكَّةٍ كَانَتْ بِهِمَا.

1259. Enes u drugoj predaji kaže da su se njih dvojica (Abdurrahman ibn Avf i Zubejr) žalili Vjerovjesniku, s.a.v.s., na vaši, pa im je dopustio (oblačenje) svile.

١٢٥٩: وَعَنْهُ فِي رواية: أَنَّهُمَا شَكَوَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ - يَعْنِي القَمْلَ - فَأَرْخَصَ لَهُمَا فِي الحَرِيرِ.

41. Šta je rečeno o borbi s Bizantincima

٤١ - باب: مَا قِيلَ فِي قِتَالِ الرُّومِ

1260. Ummu Haram, r.a., kaže da je čula Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

"Prva vojska mojih sljedbenika koja bude ratovala na moru bit će nagrađena Džennetom."

- Allahov Poslaniče - upitala sam (kaže Ummu Haram) - jesam li ja među njima?

"Ti si među njima", odgovorio je on.

- Potom je - kaže ona - Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prva vojska mojih sljedbenika koja napadne grad bizantijskog cara imat će oproštene grijehe."

- Jesam li ja među njima, Allahov Poslaniče? - upitala sam.

"Ne", rekao je on.

١٢٦٠ : عَنْ أُمِّ حَرَامٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّهَا سَمِعَتِ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (أَوَّلُ جَيْشٍ مِنْ أُمَّتِي يَغْزُونَ الْبَحْرَ قَدْ أَوْجَبُوا). قَالَتْ أُمُّ حَرَامٍ. قُلْتُ : يَا رَسُولَ ٱللهِ أَنَا فِيهِمْ؟ قَالَ : (أَنْتِ فِيهِمْ). قَالَتْ : ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (أَوَّلُ جَيْشٍ مِنْ أُمَّتِي يَغْزُونَ مَدِينَةَ قَيْصَرَ مَغْفُورٌ لَهُمْ). فَقُلْتُ : أَنَا فِيهِمْ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ : (لاَ).

42. Borba s Jevrejima

٤٢ - باب: قِتَالِ اليَهُودِ

1261. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ratovat ćete s Jevrejima toliko da će se pojedinci od njih sakrivati za kamenje a ono će govoriti: 'Allahov robe, evo Jevrejina iza mene, ubij ga!'"

U drugoj predaji stoji da je on rekao:

"Smak svijeta neće nastupiti dok ne budete ratovali s Jevrejima..." (navodeći hadis do kraja)

١٢٦١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ : (تُقَاتِلُونَ الْيَهُودَ، حَتَّى يَخْتَبِىءَ أَحَدُهُمْ وَرَاءَ الحَجَرِ، فَيَقُولُ : يَا عَبْدَ ٱللهِ، هٰذَا يَهُودِيٌّ وَرَائِي فَاقْتُلْهُ). وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ : (لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا الْيَهُودَ) وَذَكَرَ بَاقِي الحَدِيث.

43. Borba s Turcima

٤٣ - باب: قِتَالِ التُّرْكِ

1262. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neće biti Smak svijeta dok ne budete ratovali s Turcima, (narodom) malih očiju, crvena lica, pljosnatih noseva, a lica kao da su pokrivena štitovima. I

١٢٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ : رَسُولُ ٱللهِ ﷺ : (لاَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا التُّرْكَ، صِغَارَ الأَعْيُنِ، حُمْرَ الْوُجُوهِ، ذُلْفَ الأُنُوفِ، كَأَنَّ وُجُوهَهُمُ الْمَجَانُّ الْمُطْرَقَةُ، وَلاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَالُهُمُ الشَّعَرُ).

Smak svijeta neće biti dok se ne sukobite s narodom koji nosi obuću od dlake."

٤٤ - باب: الدُّعاءِ عَلَى المُشْرِكِينَ بِالهَزِيمَةِ وَالزَّلْزَلَةِ

44. Proklinjanje idolopoklonika porazom i potresom

١٢٦٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

دَعَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ الأَحْزَابِ عَلَى المُشْرِكِينَ، فَقَالَ: (اللَّهُمَّ مُنَزِّلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ، اللَّهُمَّ ٱهْزِمِ الأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ ٱهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ).

1263. Abdullah ibn Ebu Evfa, r.a., priča:

– Na dan Bitke protiv saveznika Allahov Poslanik, s.a.v.s., je proklinjao idolopoklonike, govoreći:

"Allahu moj, Koji si spustio Knjigu i Koji brzo svodiš račune! Allahu moj, porazi saveznike (ahzab)! Allahu moj, porazi ih i potresi!"

١٢٦٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ الْيَهُودَ دَخَلُوا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا: السَّامُ عَلَيْكَ، فَلَعَنْتُهُمْ، فَقَالَ: (مَا لَكِ؟). قُلْتُ: أَوَ لَمْ تَسْمَعْ مَا قَالُوا؟ قَالَ: (أَوَلَمْ تَسْمَعِي مَا قُلْتُ؟ وَعَلَيْكُمْ).

1264. Od Aiše, r.a., se priča da su Jevreji ušli kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekli:

- Smrt na tebe (Es-samu alejke)!

Ja sam ih proklela - kaže Aiša - pa je on rekao:

"Šta ti je?"

- Zar ti nisi čuo šta su rekli? - upitala je ona.

"Zar nisi čula da sam rekao: 'I na vas (Ve alejkum)'", rekao je Resulullah.

٤٥ - باب: الدُّعاءِ لِلْمُشْرِكِينَ بِالْهُدَى لِيَتَأَلَّفَهُمْ

45. Dova za uputu idolopoklonika da bi ih se pridobilo

١٢٦٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمَ طُفَيْلُ بْنُ عَمْرٍو ٱلدَّوْسِيُّ وَأَصْحَابُهُ، عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ دَوْسًا عَصَتْ وَأَبَتْ، فَٱدْعُ ٱللهَ عَلَيْهَا، فَقِيلَ: هَلَكَتْ دَوْسٌ،

1265. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Tufejl ibn Amr ed-Devsi došao sa svojim drugovima kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, (pleme) Devs suprotstavlja se i neće islam! Prokuni ga!

Uto je neko rekao:

- Propao Devs!

"Bože moj, uputi Devs (na Pravi put) i učini ih muslimanima!", rekao je na to Božiji Poslanik, s.a.v.s.

قَالَ: (اللَّهُمَّ ٱهْدِ دَوْسًا وَأْتِ بِهِمْ).

46. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., pozivanje u islam i priznavanje poslanstva i da jedni druge ne smatraju bogovima mimo Allaha

٤٦ - باب: دُعَاءِ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى الإِسْلَامِ وَالنُّبُوَّةِ، وَأَن لَا يَتَّخِذَ بَعْضُهُم بَعْضاً أَرْبَاباً مِنْ دُونِ اللهِ

1266. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže da je pred Bitku na Hajberu čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

"Dat ću zastavu čovjeku kome će Allah omogućiti da njegovom rukom (Hajber) bude oslobođen."

Sutradan su svi ashabi poranili nadajući se dodjeli zastave, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao:

"Gdje je Alija?"

Neko reče:

- Žali se na svoje oči.

Potom je naredio da mu ga pozovu i (kada je Alija došao) pljucnuo mu je u oči i on je smjesta ozdravio kao da ništa nije bilo.

Tada Alija reče:

- Borićemo se protiv njih dok ne budu ono što i mi.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Polahko! (Tek) kad se spustiš u njihova dvorišta pozovi ih u islam i saopći im čime su zaduženi! Tako mi Boga, da se jedan čovjek tvojim sebebom uputi (na Pravi put), bolje ti je nego da imaš krda crvenih deva (simbol najljepšeg bogatstva)."

١٢٦٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ يَوْمَ خَيْبَرَ: (لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلًا يَفْتَحُ ٱللهُ عَلَى يَدَيْهِ). فَقَامُوا يَرْجُونَ لِذٰلِكَ أَيُّهُمْ يُعْطَى، فَغَدَوْا وَكُلُّهُمْ يَرْجُو أَنْ يُعْطَى، فَقَالَ: (أَيْنَ عَلِيٌّ؟). فَقِيلَ: يَشْتَكِي عَيْنَيْهِ، فَأَمَرَ فَدُعِيَ لَهُ، فَبَصَقَ فِي عَيْنَيْهِ، فَبَرَأَ مَكَانَهُ حَتَّى كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ بِهِ شَيْءٌ، فَقَالَ: نُقَاتِلُهُمْ حَتَّى يَكُونُوا مِثْلَنَا؟ فَقَالَ: (عَلَى رِسْلِكَ، حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الإِسْلَامِ، وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ، فَوَٱللهِ لأَنْ يُهْدَى بِكَ رَجُلٌ وَاحِدٌ خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ).

47. Davanje prednosti četvrtku kao danu polaska na putovanje

٤٧ - باب: مَنْ أَرَادَ غَزْوَةً فَوَرَّى بِغَيْرِهَا وَمَنْ أَحَبَّ الْخُرُوجَ إِلَى السَّفَرِ يَوْمَ الْخَمِيسِ

1267. Ka'b ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

١٢٦٧ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَقَلَّمَا كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَخْرُجُ، إِذَا خَرَجَ فِي سَفَرٍ، إِلاَّ يَوْمَ الْخَمِيسِ.

polazio na put, rijetko bi to činio mimo četvrtka.

٤٨ - باب: التَّوْدِيع

48. Vatrom kažnjava samo Allah, dž.š.

١٢٦٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي بَعْثٍ، فَقَالَ لَنَا: (إِنْ لَقِيتُمْ فُلاَنًا وَفُلاَنًا - لِرَجُلَيْنِ مِنْ قُرَيْشٍ سَمَّاهُمَا - فَحَرِّقُوهُمَا بِالنَّارِ). قَالَ: ثُمَّ أَتَيْنَاهُ نُوَدِّعُهُ حِينَ أَرَدْنَا الْخُرُوجَ، فَقَالَ: (إِنِّي كُنْتُ أَمَرْتُكُمْ أَنْ تُحَرِّقُوا فُلاَنًا وَفُلاَنًا بِالنَّارِ، وَإِنَّ النَّارَ لاَ يُعَذِّبُ بِهَا إِلاَّ ٱللهُ، فَإِنْ أَخَذْتُمُوهُمَا فَاقْتُلُوهُمَا).

1268. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Poslao nas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na jedan vojni pohod i naredio:

"Ako susretnete tu i tu dvojicu (pa je spomenuo imena dvojice Kurejšija), spalite ih vatrom."

Poslije, kada smo se pred polazak došli s njime oprostiti, on reče:

"Bio sam vam naredio da te i te spalite na vatri, ali vatrom kažnjava samo Allah. Zato, ako ih uhvatite, ubijte ih!"

٤٩ - باب: السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ لِلإِمَامِ

49. Poslušnost i pokornost (imamu) vladaru

١٢٦٩ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ حَقٌّ مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِالْمَعْصِيَةِ، فَإِذَا أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلاَ سَمْعَ وَلاَ طَاعَةَ).

1269. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Poslušnost i pokornost je dužnost sve dok se ne bude naređivalo griješenje, a ako se bude naredilo nešto grješno, tada više nema ni poslušnosti ni pokornosti."

٥٠ - باب: يُقَاتَلُ مِنْ وَرَاءِ الإِمَامِ وَيُتَّقَى بِهِ

50. Muslimani trebaju imama (vladara) braniti i držati ispred sebe kao svoga zaštitnika

١٢٧٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (نَحْنُ

1270. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Mi smo posljednji (ummet koji se

pojavio na dunjaluku), a prvi (koji će ući u Džennet)."

On je (također) rekao:

"Ko je pokoran meni, pokoran je i Allahu, a ko je neposlušan meni, neposlušan je i Allahu. Ko se pokorava svome zapovjedniku, on se pokorava meni, a ko se ne pokorava svome zapovjedniku, on se ne pokorava ni meni.

Starješina je štit iza koga se treba boriti i njime se štititi, pa ako naređuje bogobojaznost i pravedno sudi, on će za to imati nagradu, a ako naređuje nešto drugo, zaista će za to biti odgovoran."

الآخِرُونَ السَّابِقُونَ). وَيَقُولُ: (مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ ٱللهَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى ٱللهَ، وَمَنْ يُطِعِ الأَمِيرَ فَقَدْ أَطَاعَنِي، وَمَنْ يَعْصِ الأَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِي، وَإِنَّمَا الإِمامُ جُنَّةٌ، يُقَاتَلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيُتَّقَى بِهِ، فَإِنْ أَمَرَ بِتَقْوَى ٱللهِ وَعَدَلَ فَإِنَّ لَهُ بِذٰلِكَ أَجْرًا، وَإِنْ قالَ بِغَيْرِهِ فَإِنَّ عَلَيْهِ مِنْهُ).

51. Zakletva na nebježanje sa bojnog polja

٥١ - باب: الْبَيْعَةِ فِي الحَرْبِ عَلَى أَنْ لا يَفِرُّوا

1271. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Kada smo se godinu dana nakon Hudejbijskog ugovora vratili (na Hudejbiju), ni dvojica od nas nisu se mogli usaglasiti koje je to drvo pod kojim smo, milošću Allahovom, davali zakletvu (*bej'at*).

On je potom upitan:

- Na šta je (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) tražio da se obavežu, (je li) na smrt?"

- Ne, tražio je da se obavežu na strpljenje (ustrajnost) - odgovorio je on.

١٢٧١ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَجَعْنَا مِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ، فَمَا ٱجْتَمَعَ مِنَّا ٱثْنَانِ عَلَى الشَّجَرَةِ الَّتِي بَايَعْنَا تَحْتَهَا، كانَتْ رَحْمَةً مِنَ ٱللهِ. قِيلَ لَهُ: عَلَى أَيِّ شَيْءٍ بَايَعَهُمْ، عَلَى المَوْتِ؟ قالَ: لاَ، بَايَعَهُمْ عَلَى الصَّبْرِ.

1272. Abdullah ibn Zejd, r.a., kaže:

– U vrijeme (borbe) u Harri, došao mu je neko i rekao:

- Ibn Hanzala traži od ljudi da se zakunu (*jubaji'u*) na smrt!

- Ne - rekao sam - na to se, nakon Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nikome ne zaklinjem.

١٢٧٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: لَمَّا كانَ زَمَنُ الحَرَّةِ أَتَاهُ آتٍ فَقَالَ لَهُ: إِنَّ ٱبْنَ حَنْظَلَةَ يُبَايِعُ النَّاسَ عَلَى المَوْتِ، فَقَالَ: لاَ أُبَايِعُ عَلَى هٰذَا أَحَدًا بَعْدَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

1273. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže:

– Dao sam zakletvu na vjernost Vjerovjesniku, s.a.v.s., potom krenuo pod hlad stabla, pa kada su ljudi otišli, on upita:

"Ibn el-Ekve', jesi li položio zakletvu?"

- Zavjetovao sam se, Allahov Poslaniče (zajedno sa ostalima) - odgovorio sam.

Potom je upitan:

- Na šta ste se tada zaklinjali?

- Na smrt - odgovorio je on.

١٢٧٣ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ:

بَايَعْتُ النَّبِيَّ ﷺ ثُمَّ عَدَلْتُ إِلَى ظِلِّ الشَّجَرَةِ، فَلَمَّا خَفَّ النَّاسُ قَالَ: (يَا ابْنَ الأَكْوَعِ أَلاَ تُبَايِعُ؟). قَالَ: قُلْتُ: قَدْ بَايَعْتُ يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: (وَأَيْضًا).

1274. Mudžaši', r.a., kaže:

– Kada smo ja i moj brat došli kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., (radi prisege) ja sam tražio da se obavežemo na hidžru, ali je on rekao:

"Hidžra je prošla."

- Pa na što da ti se obavežemo? - upitah.

"Na islam i džihad (borbu na Allahovom putu)", odgovori on.

١٢٧٤ : عَنْ مُجَاشِعٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ أَنَا وَأَخِي فَقُلْتُ: بَايِعْنَا عَلَى الْهِجْرَةِ، فَقَالَ: (مَضَتِ الْهِجْرَةُ لِأَهْلِهَا). فَقُلْتُ: عَلاَمَ تُبَايِعُنَا؟ قَالَ: (عَلَى الإِسْلاَمِ وَالجِهَادِ).

52. Starješina treba naređivati ljudima ono što mogu uraditi

٥٢ - باب: عَزْمِ الإِمَامِ عَلَى النَّاسِ فِيمَا يُطِيقُونَ

1275. Ibn Mesud, r.a., kaže:

– Danas mi je došao (jedan) čovjek i pitao za nešto na što mu nisam znao odgovoriti.

- Šta misliš - pitao me - o energičnom čovjeku s vojnom opremom koji izađe s nekim od naših zapovjednika na vojnu, pa nam on naredi ono što nismo u mogućnosti učiniti?

١٢٧٥ : عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: لَقَدْ أَتَانِي الْيَوْمَ رَجُلٌ، فَسَأَلَنِي عَنْ أَمْرٍ مَا دَرَيْتُ مَا أَرُدُّ عَلَيْهِ، فَقَالَ: أَرَأَيْتَ رَجُلًا مُؤْدِيًا نَشِيطًا، يَخْرُجُ مَعَ أُمَرَائِنَا فِي الْمَغَازِي، فَيَعْزِمُ عَلَيْنَا فِي أَشْيَاءَ لاَ نُحْصِيهَا؟ فَقُلْتُ لَهُ: وَاللهِ مَا أَدْرِي مَا أَقُولُ لَكَ، إِلاَّ أَنَّا كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَعَسَى أَنْ لاَ يَعْزِمَ عَلَيْنَا فِي أَمْرٍ مَرَّةً حَتَّى

نَفْعَلُهُ، وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَنْ يَزَالَ بِخَيْرٍ مَا اتَّقَى اللهَ، وَإِذَا شَكَّ فِي نَفْسِهِ شَيْءٌ سَأَلَ رَجُلًا فَشَفَاهُ مِنْهُ، وَأَوْشَكَ أَنْ لاَ تَجِدُوهُ، وَالَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ، مَا أَذْكُرُ مَا غَبَرَ مِنَ الدُّنْيَا إِلاَّ كَالثَّغْبِ، شُرِبَ صَفْوُهُ وَبَقِيَ كَدَرُهُ.

- Boga mi, ne znam šta da ti kažem - odgovorio sam - ali ti mogu reći da smo bili s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., i on nam nije naredio nijednog posla a da ga nismo mogli uraditi. Zaista, svaki od vas bit će na dobru sve dok se boji Allaha. Kada je neko u dilemi oko nečega, pitat će o tome drugog čiji će ga odgovor zadovoljiti. Međutim uskoro takvog nećete moći naći. Tako mi Jednog i Jedinog Boga, napominjem da je ono što je ostalo od ovoga svijeta samo kao jezero čija je čista voda popijena, a ostao je samo mulj.

٥٣ - باب: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا لَمْ يُقَاتِلْ أَوَّلَ النَّهَارِ أَخَّرَ القِتَالَ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ

53. Ako Vjerovjesnik, s.a.v.s., ne bi otpočeo borbu početkom dana, odgodio bi je dok se Sunce ne odmakne od zenita

١٢٧٦ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ فِي بَعْضِ أَيَّامِهِ، الَّتِي لَقِيَ فِيهَا، انْتَظَرَ حَتَّى مَالَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ قَامَ فِي النَّاسِ قَالَ: (أَيُّهَا النَّاسُ، لاَ تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ، وَسَلُوا اللهَ الْعَافِيَةَ، فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا، وَاعْلَمُوا أَنَّ الجَنَّةَ تَحْتَ ظِلاَلِ السُّيُوفِ). ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ مُنَزِّلَ الْكِتَابِ) إِلَى آخِرِهِ وَقَدْ تَقَدَّمَ بَاقِي الدُّعَاءِ.

1276. Abdullah ibn Ebu Evf, r.a, priča:

– U nekim od dana u kojima se sukobio (s neprijateljem) Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi sačekao da Sunce odmakne od zenita, pa bi onda izašao pred ljude i rekao:

“O ljudi, ne priželjkujte susret s neprijateljem! Molite Allaha za zdravlje, a kada se s neprijateljem sukobite, budite strpljivi i znajte da je Džennet pod sjenama sabalja!”

Potom bi proučio dovu:

“Bože moj, Koji si spustio Knjigu (Kur’an)...” (ova dova je ranije spominjana)

٥٤ - باب: الأَجِيرِ

54. Najamnik

١٢٧٧ : عَنْ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: اسْتَأْجَرْتُ أَجِيرًا، فَقَاتَلَ رَجُلًا، فَعَضَّ أَحَدُهُمَا يَدَ الآخَرِ،

1277. Ja‘la ibn Ummejje, r.a., kaže:

– Moj najamnik se potukao s jednim čovjekom i jedan od njih dvojice ugrizao je

فَانْتَزَعَ يَدَهُ مِنْ فِيهِ وَنَزَعَ ثَنِيَّتَهُ، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَأَهْدَرَهَا، فَقَالَ: (أَيَدْفَعُ يَدَهُ إِلَيْكَ فَتَقْضَمَهَا كَمَا يَقْضَمُ الْفَحْلُ).

drugoga za ruku. Iščupavši svoju ruku iz njegovih usta ovaj mu je izvalio sjekutić pa je onaj što je izgubio sjekutić došao kasnije Vjerovjesniku, s.a.v.s, (da traži namirenje), ali je on to ostavio nekažnjeno rekavši:

"Zar očekuješ da ti ustupi svoju ruku da je grizeš kao što pastuh deve grize (vegetaciju)?"

٥٥ ـ باب: مَا قِيلَ فِي لِوَاءِ النَّبِيِّ ﷺ

52. O Vjerovjesnikovoj, s.a.v.s., zastavi

١٢٧٨ : عَنِ الْعَبَّاسِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قَالَ لِلزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: هَا هُنَا أَمَرَكَ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ تَرْكُزَ الرَّايَةَ.

1278. Nafi ibn Džabir priča da je Abbas, r.a., rekao Zubejru:

- Ovdje ti je naredio Vjerovjesnik, s.a.v.s., da pobodeš zastavu.

٥٦ ـ باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ»

56. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Potpomognut sam time što me se (neprijatelj) plaši na razdaljini od mjesec dana hoda"

١٢٧٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ قَالَ: (بُعِثْتُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ، وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ، فَبَيْنَا أَنَا نَائِمٌ أُتِيتُ بِمَفَاتِيحِ خَزَائِنِ الأَرْضِ فَوُضِعَتْ فِي يَدَيَّ). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَقَدْ ذَهَبَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ وَأَنْتُمْ تَنْتَثِلُونَهَا.

1279. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Poslan sam sa jezgrovitim govorom, koji ima najšira značenja i potpomognut sam sa strahom (da me se neprijatelj plaši). Dok sam spavao, doneseni su mi ključevi (svih) zemaljskih riznica i stavljeni u moje ruke."

Ebu Hurejre je dodao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je već otišao (na drugi svijet), a vi te riznice praznite.

٥٧ ـ باب: حَمْلِ الزَّادِ فِي الْغَزْوِ، وَقَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى﴾

57. Nošenje opskrbe prilikom pohoda i ajet: *...I snabdijte se! A najbolja opskrba je bogobojaznost...* (El-Bekare, 197.)

١٢٨٠ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا

1280. Esma, r.a., priča:

– Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio seliti u Medinu, pripremila sam mu u kući

قالَتْ: صَنَعْتُ سُفْرَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ في بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ، حِينَ أَرَادَ أَنْ يُهَاجِرَ إِلَى المَدِينَةِ، قالَتْ: فَلَمْ نَجِدْ لِسُفْرَتِهِ، وَلاَ لِسِقَائِهِ ما نَرْبِطُهُمَا بِهِ، فَقُلْتُ لِابِي بَكْرٍ: وَٱللهِ ما أَجِدُ شَيْئًا أَرْبِطُ بِهِ إِلاَّ نِطَاقِي، قالَ: فَشُقِّيهِ بِٱثْنَيْنِ فَٱرْبِطِي: بِوَاحِدٍ السِّقَاءَ وَبِالآخَرِ السُّفْرَةَ، فَفَعَلَتْ، فَلِذٰلِكَ سُمِّيَتْ: ذَاتَ النِّطَاقَيْنِ.

Ebu Bekra jelo i piće za put, ali ne nađosmo ništa čime bismo to povezali.

Rekla sam Ebu Bekru:

- Boga mi, nemam ništa čime bih to povezala izuzev ovog svoga pojasa.

- Razderi ga na dvoje - reče on - pa u jedan (komad platna) smjesti mješinu za vodu, a u drugi jelo!

- Tako sam i uradila i zbog toga sam nazvana *Zatu-n-nitakajni* (žena sa dva pojasa).

٥٨ - باب: الرِّدْفِ عَلَى الْحِمَارِ

58. Jahanje (sjedeći) iza drugog na magarcu

١٢٨١ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ رَكِبَ عَلَى حِمَارٍ، عَلَى إِكافٍ عَلَيْهِ قَطِيفَةٌ، وَأَرْدَفَ أُسَامَةَ وَرَاءَهُ.

1281. Usama ibn Zejd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jahao na magarcu, preko čijeg samara je bio pokrivač od kadife, i iza sebe je posadio Usamu.

١٢٨٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَقْبَلَ يَوْمَ الفَتْحِ مِنْ أَعْلَى مَكَّةَ عَلَى رَاحِلَتِهِ، مُرْدِفًا أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، وَمَعَهُ بِلاَلٌ، وَمَعَهُ عُثْمانُ بْنُ طَلْحَةَ مِنَ الحَجَبَةِ، حَتَّى أَنَاخَ في المَسْجِدِ، فَأَمَرَهُ أَنْ يَأْتِيَ بِمِفْتَاحِ الْبَيْتِ فَفَتَحَ، وَدَخَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وباقي الحَديث قَدْ تَقَدَّمَ.

1282. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na dan Oslobođenja Mekke ušao u Mekku sa njene najvisočije strane (jašući) na svojoj devi. Iza njega je (na istoj devi) sjedio Usama ibn Zejd, a s njim su bili Bilal i Osman ibn Talha, jedan od čuvara ključeva vrata Kabe (*el-hadžebe*). Kada je natjerao devu da klekne pred Hramom, naredio je da mu donesu ključ Kabe. Potom je (čuvar) otvorio vrata i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ušao... (Ostatak hadisa je ranije spomenut. Vidi hadis broj: 317)

٥٩ - باب: كَرَاهِيَةِ السَّفَرِ

59. Nije preporučeno putovati s Kur'anom u neprijateljsku zemlju

بِالمَصَاحِفِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ

١٢٨٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى أَنْ يُسَافَرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ العَدُوِّ.

1283. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da se putuje s Kur'anom u neprijateljsku zemlju.

٦٠ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ رَفْعِ الصَّوْتِ بِالتَّكْبِيرِ

60. Pokuđeno je pretjerano podizati glas pri izgovaranju tekbira

١٢٨٤ : عَنْ أَبِي مُوسى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

كُنَّا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَكُنَّا إِذَا أَشْرَفْنَا عَلَى وَادٍ، هَلَّلْنَا وَكَبَّرْنَا ٱرْتَفَعَتْ أَصْوَاتُنَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ ٱرْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، فَإِنَّكُمْ لاَ تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلاَ غائِبًا، إِنَّهُ مَعَكُمْ وإِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ».

1284. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

– Bili smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i kad god smo se popeli na neko brdo, izgovarali smo telbiju i tekbir dižući naše glasove, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Lakše, ljudi! Vi ne dozivate ni gluhog niti odsutnog. On je uz vas. On dobro čuje i blizu je."

٦١ - باب: التَّسْبِيحِ إِذَا هَبَطَ وَادِياً

61. Izgovaranje *Subhanallah* (*tesbih*) pri spuštanju u dolinu

١٢٨٥ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ الأَنْصارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: كُنَّا إِذَا صَعِدْنَا كَبَّرْنَا، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا.

1285. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., kaže:

– Kad god bismo se popeli na brežuljak, izgovarali smo tekbir, a kada bismo se spustili (u dolinu), izgovarali smo: *Subhanallah.*

٦٢ - باب: يُكْتَبُ لِلْمُسَافِرِ مَا كَانَ يَعْمَلُ فِي الإِقامَةِ

62. Putniku se piše isto onako kako je radio kod kuće

1286. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Kad se čovjek razboli ili kada putuje, njemu se piše ono što je radio kada je boravio kod kuće i kada je bio zdrav."

62. Putovati sam

1287. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada bi ljudi znali šta je znam o putovanju sam, ne bi niko noću sam putovao."

63. Učestvovanje u džihadu s dozvolom roditelja

1288. Abdullah ibn Amr, r.a., priča:

– Došao je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jedan čovjek i tražio dozvolu za učestvovanje u borbi, pa ga je on upitao:

"Jesu li ti živi roditelji?"

- Da - odgovorio je on.

"Onda se njima stavi u službu", reče Resulullah, s.a.v.s.

65. Šta je rečeno o zvonu i sličnom na vratovima deva

1289. Ebu Bešir el-Ensari, r.a., kaže da je, kada je bio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jednom od njegovih putovanja, svijet već bio na mjestima gdje će spavati kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao izaslanika (i naredio):

"Obavezno odriješite sve vrste sveza i ukrasa koji se stavljaju devama oko vrata (da se ne bi udavile)."

66. Da li će se dopustiti (izostanak od vojnog pohoda) onome ko je upisan u vojsku kada mu žena hoće obaviti hadž ili kada ima neko drugo opravdanje

١٢٨٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا مَرِضَ الْعَبْدُ، أَوْ سَافَرَ، كُتِبَ لَهُ مِثْلُ ما كانَ يَعْمَلُ مُقِيمًا صَحِيحًا).

٦٣ - باب: السَّيْرِ وَحْدَهُ

١٢٨٧ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ ما فِي الْوَحْدَةِ ما أَعْلَمُ، ما سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وَحْدَهُ).

٦٤ - باب: الجِهَادِ بِإِذْنِ الأَبَوَيْنِ

١٢٨٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: جاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَٱسْتَأْذَنَهُ في ٱلْجِهَادِ، فَقَالَ: (أَحَيٌّ وَالِدَاكَ؟). قالَ: نَعَمْ، قالَ: (فَفِيهِمَا فَجَاهِدْ).

٦٥ - باب: مَا قِيلَ فِي الجَرَسِ وَنَحْوِهِ في أَعْنَاقِ الإِبِلِ

١٢٨٩ : عَنْ أَبِي بَشِيرٍ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كانَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ في بَعْضِ أَسْفَارِهِ، وَالنَّاسُ في مَبِيتِهِمْ، فَأَرْسَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ رَسُولًا: (أَنْ لاَ تَبْقَيَنَّ في رَقَبَةِ بَعِيرٍ قِلاَدَةٌ مِنْ وَتَرٍ - أَوْ قِلاَدَةٌ - إِلاَّ قُطِعَتْ).

٦٦ - باب: مَنِ اكْتُتِبَ فِي جَيْشٍ

فَخَرَجَتِ امْرَأَتُهُ حاجَّةً أَو كانَ لَهُ عُذْرٌ هَلْ يُؤذَنُ لَهُ؟

1290. Ibn Abbas, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

"Neka se muškarac ne osamljuje sa ženom, a žena neka putuje samo s mahremom (muž ili neko drugi od muškaraca s kojima ne može sklopiti brak)."

Tada je ustao jedan čovjek i rekao:

- Allahov Poslaniče, upisan sam u tu i tu vojnu, a supruga mi namjerava krenuti na hadž?

"Idi i obavi hodočašće sa svojom ženom", rekao je on.

١٢٩٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِٱمْرَأَةٍ، وَلاَ تُسَافِرَنَّ ٱمْرَأَةٌ إِلاَّ وَمَعَهَا مَحْرَمٌ). فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، ٱكْتُتِبْتُ فِي غَزْوَةِ كَذَا وَكَذَا، وَخَرَجَتِ ٱمْرَأَتِي حَاجَّةً، قَالَ: (ٱذْهَبْ، فَحُجَّ مَعَ ٱمْرَأَتِكَ).

67. Zarobljenici u lancima

٦٧ - باب: الأَسَارَى فِي السَّلاَسِلِ

1291. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah je zadivljen ljudima koji će (okovani) u lancima ući u Džennet."

١٢٩١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (عَجِبَ ٱللهُ مِنْ قَوْمٍ يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ فِي السَّلاَسِلِ).

68. Je li dopušteno napasti neprijatelja noću kada postoji mogućnost stradanja žena i djece

٦٨ - باب: أَهْلِ الدَّارِ يُبَيَّتُونَ فَيُصَابُ الوِلْدَانُ وَالذَّرَارِيُّ

1292. Sa'b ibn Džessama, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prošao pored mene u mjestu Ebva', odnosno Veddan, i bio upitan u vezi s napadom na idolopoklonike (mušrike) noću kada postoji mogućnost stradanja njihovih žena ili djece, odgovorio je:

"Oni su od njih."

A čuo sam i kada je rekao:

"Zaštita pripada samo Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s."

١٢٩٢ : عَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ بِيَ النَّبِيُّ ﷺ بِالأَبْوَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ، وَسُئِلَ عَنْ أَهْلِ ٱلدَّارِ يُبَيَّتُونَ مِنَ المُشْرِكِينَ، فَيُصَابُ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذَرَارِيِّهِمْ؟ قَالَ: (هُمْ مِنْهُمْ). وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: (لاَ حِمَى إِلاَّ للهِ تَعَالَى وَلِرَسُولِهِ ﷺ).

69. Ubijanje djece u ratu

٦٩ - باب: قَتْلِ الصِّبْيَانِ فِي الحَرْبِ

1293. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je u jednom ratnom pohodu Vjerovjesnika, s.a.v.s., nađena ubijena neka žena pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., osudio ubijanje žena i djece.

١٢٩٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ ٱمْرَأَةً وُجِدَتْ فِي بَعْضِ مَغَازِي النَّبِيِّ ﷺ مَقْتُولَةً، فَأَنْكَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَتْلَ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ.

70. Ne kažnjava se Allahovom kaznom

٧٠ - باب: لا يُعَذَّبُ بِعَذَابِ اللهِ

1294. Ikrime, r.a., priča da je Ibn Abbas, kada je čuo da je Alija, r.a., spalio neke ljude (konvertite), rekao:

- Da sam bio na njegovom mjestu, ja ih ne bih spalio, jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Ne kažnjavajte Allahovom kaznom!" Ja bih te ljude pobio, shodno riječima Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Ko promijeni svoju vjeru (islam), ubijte ga!"

١٢٩٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: لَمَّا بلغه أَنَّ عَلِيًّا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ حَرَّقَ قَوْمًا بِالنَّارِ، فَقَالَ: لَوْ كُنْتُ أَنَا لَمْ أُحَرِّقْهُمْ، لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لاَ تُعَذِّبُوا بِعَذَابِ ٱللهِ). وَلَقَتَلْتُهُمْ، كما قال النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَٱقْتُلُوهُ).

71. Odjeljak

٧١ - «باب»

1295. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: "Nekog od ranijih vjerovjesnika ujeo je mrav pa je on naredio i to mravlje naselje je spaljeno. Potom mu je Allah objavio: Zar zato što te je ugrizao jedan mrav, ti spali jednu čitavu zajednicu koja veliča Allaha?!"

١٢٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (قَرَصَتْ نَمْلَةٌ نَبِيًّا مِنَ الأَنْبِيَاءِ، فَأَمَرَ بِقَرْيَةِ النَّمْلِ فَأُحْرِقَتْ، فَأَوْحَى ٱللهُ إِلَيْهِ: أَنْ قَرَصَتْكَ نَمْلَةٌ أَحْرَقْتَ أُمَّةً مِنَ الأُمَمِ تُسَبِّحُ اللهَ).

72. Paljenje kuća i palmi

٧٢ - باب: حَرْقِ الدُّورِ وَالنَّخِيلِ

1296. Džerir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

"Hoćeš li me riješiti Zu-l-Halese (bila je to kuća u Has'amu, koja se zvala Jemenska kaba)?"

- Krenuo sam - kaže Džerir - sa stotinu pedeset konjanika iz plemena Ahmes, koji su, za razliku od mene, koji sam se slabo na konju držao, bili dobri konjanici. Tada me Resulullah, s.a.v.s., udari po prsima tako da sam na svojim grudima vidio trag njegovih prsta i reče:

"Bože moj, učvrsti ga i učini ga upućivačem i onim koji će biti upućen (na pravi put)."

Potom je (Džerir) krenuo prema toj kući, srušio je i zapalio, zatim poslao (čovjeka) do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ga obavijesti.

Izaslanik Džerira je rekao:

- Tako mi Onoga Koji te je sa Istinom poslao, nisam ti došao dok je (tu kuću) nisam ostavio kao mužjaka deve prazne utrobe ili ošugana.

Nakon toga je Resulullah, s.a.v.s., pet puta blagoslovio konje Ahmesa i njihove ljude.

١٢٩٦ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ لِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَلاَ تُرِيحُنِي مِنْ ذِي الخَلَصَةِ؟). وَكَانَ بَيْتًا فِي خَثْعَمَ يُسَمَّى كَعْبَةَ الْيَمَانِيَةِ، قَالَ: فَٱنْطَلَقْتُ فِي خَمْسِينَ وَمِائَةِ فَارِسٍ مِنْ أَحْمَسَ، وَكَانُوا أَصْحَابَ خَيْلٍ، وَكُنْتُ لاَ أَثْبُتُ عَلَى الخَيْلِ، فَضَرَبَ فِي صَدْرِي حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ أَصَابِعِهِ فِي صَدْرِي وَقَالَ: (اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ، وَٱجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا). فَٱنْطَلَقَ إِلَيْهَا فَكَسَرَهَا وَحَرَّقَهَا، ثُمَّ بَعَثَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ يُخْبِرُهُ، فَقَالَ رَسُولُ جَرِيرٍ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالحَقِّ، ما جِئْتُكَ حَتَّى تَرَكْتُهَا كَأَنَّهَا جَمَلٌ أَجْوَفُ، أَوْ أَجْرَبُ. قَالَ: فَبَارَكَ فِي خَيْلِ أَحْمَسَ وَرِجَالِهَا خَمْسَ مَرَّاتٍ.

73. Rat je varka

٧٣ - باب: الحَرْبُ خَدْعَةٌ

1297. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Bit će uništen Kisra (perzijski car) i poslije njega neće više biti Kisre; a posigurno će biti uništen i Cezar (bizantijski car) i poslije njega neće više biti Cezara i njihove riznice će, posigurno, biti podijeljene na Allahovom putu."

١٢٩٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (هَلَكَ كِسْرَى،

1298. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., nazvao je rat varkom.

74. Pokuđenost prepirke i podvojenosti u ratu i kazna za onoga ko je nepokoran svome starješini

1299. El-Bera' ibn Azib, r.a., priča:

– U Bici na Uhudu Vjerovjesnik, s.a.v.s., je pješacima, kojih je bilo pedeset, za komandanta odredio Abdullaha ibn Džubejra i rekao mu:

"Ne mičite se sa svoga mjesta čak i ako vidite da nas grabe ptice sve dok se po vas ne pošalje, pa i ako vidite da smo pobijedili neprijatelje i da ih već gazimo, ne krećite dok se po vas ne pošalje."

- Nevjernici su bili poraženi i ja sam, Boga mi - kaže El-Bera' - vidio žene kako bježe zadignute odjeće. Vidjele su im se halke na nogama i potkoljenice.

Oni koji su bili sa Abdullahom ibn Džubejrom povikali su:

- Plijen! - ili - Plijen, narode! Pobijedili su vaši saborci, šta čekate?

Tada je Abdullah ibn Džubejr kazao:

- Zar ste zaboravili šta vam je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.?

- Allaha mi - rekli su - ići ćemo onoj skupini da dobijemo dio plijena.

Kada su im došli, bili su rastjerani i poraženi. Na to se odnose riječi: *...dok vas je Poslanik zvao iz zaštitnice...* (Alu 'Imran, 153.) Tada je uz Vjerovjesnika, s.a.v.s., ostalo samo 12 ljudi. Mušrici su pogodili sedamdeset naših.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi ashabi domogli su se na Dan Bedra stotine i

ثُمَّ لاَ يَكُونُ كِسْرَى بَعْدَهُ، وَقَيْصَرٌ لَيَهْلِكَنَّ ثُمَّ لاَ يَكُونُ قَيْصَرٌ بَعْدَهُ، وَلَتُقْسَمَنَّ كُنُوزُهُمَا فِي سَبِيلِ ٱللهِ).

١٢٩٨: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمَّى النَّبِيُّ ﷺ الحَرْبَ خِدْعَةً.

٧٤ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّنَازُعِ وَالاخْتِلاَفِ فِي الحَرْبِ وَعُقُوبَةِ مَنْ عَصَى إِمامَهُ

١٢٩٩ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قالَ: جَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى الرَّجَّالَةِ يَوْمَ أُحُدٍ - وَكانُوا خَمْسِينَ رَجُلًا - عَبْدَ ٱللهِ بْنَ جُبَيْرٍ فَقَالَ: (إِنْ رَأَيْتُمُونَا تَخْطَفُنَا الطَّيْرُ فَلاَ تَبْرَحُوا مَكانَكُمْ هٰذَا حَتَّى أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ، وَإِنْ رَأَيْتُمُونَا هَزَمْنَا القَوْمَ وَأَوْطَأْنَاهُمْ، فَلاَ تَبْرَحُوا حَتَّى أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ). فَهَزَمُوهُمْ، قالَ: فَأَنَا وَٱللهِ رَأَيْتُ النِّسَاءَ يَشْتَدِدْنَ، قَدْ بَدَتْ خَلاَخِلُهُنَّ وَأَسْوُقُهُنَّ، رَافِعَاتٍ ثِيَابَهُنَّ. فَقَالَ أَصْحَابُ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ جُبَيْرٍ: الْغَنِيمَةَ أَيْ قَوْمِ الْغَنِيمَةَ، ظَهَرَ أَصْحَابُكُمْ فَمَا تَنْتَظِرُونَ؟ فَقَالَ عَبْدُ ٱللهِ ابْنُ جُبَيْرٍ: أَنَسِيتُمْ ما قالَ لَكُمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ؟ قالُوا: وَٱللهِ لَنَأْتِيَنَّ النَّاسَ فَلَنُصِيبَنَّ مِنَ الْغَنِيمَةِ، فَلَمَّا أَتَوْهُمْ صُرِفَتْ وُجُوهُهُمْ فَأَقْبَلُوا مُنْهَزِمِينَ، فَذَاكَ إِذْ يَدْعُوهُمُ الرَّسُولُ فِي أُخْرَاهُمْ، فَلَمْ يَبْقَ

مَعَ النَّبِيِّ ﷺ غَيْرُ ٱثْنَيْ عَشَرَ رَجُلًا، فَأَصَابُوا مِنَّا سَبْعِينَ، وَكانَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَصْحَابُهُ أَصابوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ يَوْمَ بَدْرٍ أَرْبَعِينَ وَمِائَةً، سَبْعِينَ أَسِيرًا وَسَبْعِينَ قَتِيلًا. فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: أَفِي الْقَوْمِ مُحَمَّدٌ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَنَهَاهُمُ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُجِيبُوهُ، ثُمَّ قالَ: أَفِي الْقَوْمِ ابْنُ أَبِي قُحَافَةَ، ثَلاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قَالَ: أَفِي الْقَوْمِ ابْنُ الْخَطَّابِ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ رَجَعَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَمَّا هَؤُلَاءِ فَقَدْ قُتِلُوا، فَمَا مَلَكَ عُمَرُ نَفْسَهُ، فَقَالَ: كَذَبْتَ وَٱللهِ يَا عَدُوَّ ٱللهِ، إِنَّ الَّذِينَ عَدَدْتَ لَأَحْيَاءٌ كُلُّهُمْ، وَقَدْ بَقِيَ لَكَ ما يَسُوؤُكَ. قالَ: يَوْمٌ بِيَوْمِ بَدْرٍ، وَالْحَرْبُ سِجَالٌ، إِنَّكُمْ سَتَجِدُونَ فِي الْقَوْمِ مُثْلَةً، لَمْ آمُرْ بِهَا وَلَمْ تَسُؤْنِي، ثُمَّ أَخَذَ يَرْتَجِزُ: أُعْلُ هُبَلْ، أُعْلُ هُبَلْ، قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَلاَ تُجِيبُونَهُ؟). قالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ ما نَقُولُ؟ قالَ: (قُولُوا: ٱللهُ أَعْلَى وَأَجَلُّ). قالَ: إِنَّ لَنَا الْعُزَّى وَلاَ عُزَّى لَكُمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَلاَ تُجِيبُونَهُ؟). قالَ: قالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ ما نَقُولُ؟ قالَ: (قُولُوا: ٱللهُ مَوْلاَنَا وَلاَ مَوْلَى لَكُمْ).

četrdeset idolopoklonika - sedamdeset je bilo zarobljenika, a sedamdeset poginulih.

Tada je Ebu Sufjan tri puta viknuo:

- Je li u toj skupini Muhammed?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio ashabima da mu odgovore, a on je potom tri puta viknuo:

- Je li u toj skupini Ibn Ebu Kuhafe (Ebu Bekr)?

A zatim tri puta:

- Je li u toj skupini Ibnu-l-Hattab?

Poslije se povratio svojim drugovima i rekao:

- Što se tiče ovih, oni su pobijeni.

Tada se Omer nije mogao savladati pa je uzviknuo:

- Boga mi, lažeš, Allahov neprijatelju! Svi koje si ti nabrojao uistinu su živi, a tebi ostaje zlo koje će te snaći.

- Ovo je za Dan Bedra - odgovorio je Ebu Sufjan - a rat je promjenljive sreće. Sigurno ćete naći da su neki od vaših ubijenih unakaženi. Ja to nisam naredio, ali mi nije žao što su to uradili.

Zatim je počeo veselo skandirati:

- Velik si Hubelu! Velik si Hubelu (ime idola)!

"Zar mu nećete odgovoriti?", upita Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Šta ćemo kazati, Allahov Poslaniče? - upitali su.

"Recite: 'Allah je veći i uzvišeniji!'", kazao je.

- Mi imamo Uzzaa, a vi nemate Uzzaa - rekao je Sufjan.

Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: "Zar mu nećete odgovoriti?"

- Šta ćemo mu odgovoriti, Allahov Poslaniče? - upitali su.

"Odgovorite: Allah je naš zaštitnik, a vi nemate zaštitnika", rekao je on.

75. Ko ugleda neprijatelja i poviče iz svega glasa: "Neprijatelj napada!", tako da ljudi čuju

1300. Selema, r.a., kaže:

– Kada sam, idući iz Medine prema Gabi, bio u klancu Gabe, susreo sam roba Abdurrahmana ibn Avfa.

- Šta ti je, jadan ne bio? - upitah ga.

- Vjerovjesniku, s.a.v.s., su ukrali deve muzare - reče.

- Ko ih je ukrao? - upitao sam.

- Gatafan i Fezara (plemena) - odgovori on.

Tada sam toliko jako da me cijela Medina mogla čuti tri puta uzviknuo:

- Evo neprijateljskog napada!

Potom sam požurio i sustigao ih, a oni su ih već bili ugrabili. Tada sam ih počeo gađati strijelama govoreći:

- Ja sam Ibn Ekva', a ovaj dan je dan vaše propasti.

I prije nego što su stigli do pojilišta oslobodio sam od njih deve i potjerao ih nazad. Tada sam susreo Vjerovjesnika, s.a.v.s., i rekao mu:

- Allahov Poslaniče, oni su žedni jer sam ih spriječio da se napiju, pa pošalji potjeru za njima!

"Ibn Ekva', oslobodio si deve i smiri se, jer su ovi već među svojima i tamo se okrepljuju", reče on.

٧٥ - باب: مَنْ رَأى الْعَدُوَّ فَنَادَى بِأعْلَى صَوْتِهِ: يَا صَبَاحَاهْ حَتَّى يُسْمِعَ النَّاسَ

١٣٠٠ : عَنْ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ ذَاهِبًا نَحْوَ الْغَابَةِ، حَتَّى إِذَا كُنْتُ بِثَنِيَّةِ الْغَابَةِ لَقِيَنِي غُلَامٌ لِعَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ، قُلْتُ: وَيْحَكَ مَا بِكَ؟ قَالَ: أُخِذَتْ لِقَاحُ النَّبِيِّ ﷺ، قُلْتُ: مَنْ أَخَذَهَا؟ قَالَ: غَطَفَانُ وَفَزَارَةُ، فَصَرَخْتُ ثَلَاثَ صَرَخَاتٍ أَسْمَعْتُ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا: يَا صَبَاحَاهْ يَا صَبَاحَاهْ، ثُمَّ ٱنْدَفَعْتُ حَتَّى أَلْقَاهُمْ وَقَدْ أَخَذُوهَا، فَجَعَلْتُ أَرْمِيهِمْ وَأَقُولُ:

أَنَا ٱبْنُ الأَكْوَعِ،
وَالْيَوْمُ يَوْمُ الرُّضَّعِ

فَٱسْتَنْقَذْتُهَا مِنْهُمْ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبُوا، فَأَقْبَلْتُ بِهَا أَسُوقُهَا، فَلَقِيَنِي النَّبِيُّ ﷺ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ الْقَوْمَ عِطَاشٌ، وَإِنِّي أَعْجَلْتُهُمْ أَنْ يَشْرَبُوا سِقْيَهُمْ، فَٱبْعَثْ فِي إِثْرِهِمْ، فَقَالَ: (يَا ٱبْنَ الأَكْوَعِ: مَلَكْتَ فَأَسْجِحْ، إِنَّ الْقَوْمَ يُقْرَوْنَ فِي قَوْمِهِمْ).

٧٦ - باب: فِكَاكِ الأَسِيرِ

76. Oslobađanje zarobljenika

1301. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Oslobodite zarobljenoga, nahranite gladnoga i obiđite bolesnika!"

١٣٠١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (فُكُّوا الْعَانِيَ، يَعْنِي: الأَسِيرَ، وَأَطْعِمُوا الجَائِعَ، وَعُودُوا المَرِيضَ).

1302. Ebu Džuhajfa, r.a., kaže:

– Pitao sam Aliju, r.a.:

- Ima li kod vas što od Objave osim onoga što je u Allahovoj Knjizi?

- Ne! Tako mi Onoga Koji daje da se zrno raspukne i Koji je stvorio svako živo biće, ja to ne znam. Sve što znam je razumijevanje Kur'ana što ga Allah daje čovjeku i što je napisano na ovom listu - odgovorio je on.

- A šta je na tom listu? - upitao sam.

- Da se dadne krvarina za ubijenog, da se oslobodi zarobljenik i da se ne ubija musliman za ubistvo kafira - odgovori on.

١٣٠٢ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ لِعَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ مِنَ الْوَحْيِ إِلاَّ ما في كِتَابِ ٱللهِ؟ قالَ: لا وَالَّذِي فَلَقَ الحَبَّةَ وَبَرَأَ النَّسَمَةَ، ما أَعْلَمُهُ إِلاَّ فَهْمًا يُعْطِيهِ ٱللهُ رَجُلًا في الْقُرْآنِ، وَما في هٰذِهِ الصَّحِيفَةِ. قُلْتُ: وَما في هٰذِهِ الصَّحِيفَةِ؟ قالَ: الْعَقْلُ، وَفِكاكُ الأَسِيرِ، وَأَنْ لاَ يُقْتَلَ مُسْلِمٌ بِكافِرٍ.

77. Otkup idolopoklonika

٧٧ - باب: فِدَاءِ المُشْرِكِينَ

1303. Enes ibn Malik, r.a., kaže da su neki ensarije tražili dozvolu od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ovim riječima:

- Allahov Poslaniče, dopusti da ostavimo (ne uzimamo) otkupninu za Abbasa, našeg sestrića?

"Ne opraštaj ni dirhema od toga", odgovorio je Resulullah, s.a.v.s.

Napomena: Na stranici na kojoj se nalazi ovaj hadis (618) stoji napomena da je Abbas prije nego što je primio islam bio zarobljen i da je morao platiti za sebe otkupninu. Nakon što je primio islam tražio je da mu se otkupnina koju je platio dok je bio mušrik kompenzira.

١٣٠٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رِجالًا مِنَ الأَنْصارِ ٱسْتَأْذَنُوا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، ٱئْذَنْ لَنَا فَلْنَتْرُكْ لاِبْنِ أُخْتِنَا عَبَّاسٍ فِدَاهُ. فَقَالَ: (لاَ تَدَعُونَ مِنْه دِرْهَمًا).

٧٨ - باب: الحَرْبِيِّ إِذَا دَخَلَ دَارَ الإِسْلَامِ بِغَيْرِ أَمَانٍ

١٣٠٤ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ عَيْنٌ مِنَ المُشْرِكِينَ وَهُوَ في سَفَرٍ، فَجَلَسَ عِنْدَ أَصْحَابِهِ يَتَحَدَّثُ ثُمَّ ٱنْفَتَلَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱطْلُبُوهُ وَٱقْتُلُوهُ). فَقَتَلَهُ فَنَفَّلَهُ سَلَبَهُ.

78. Kada ratnik (neprijateljske) zemlje uđe u islamsku zemlju bez dogovora o zaštiti

1304. Seleme ibn Ekva‘, r.a., priča:

– Kada je bio na jednom vojnom pohodu, došao je kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., jedan idolopoklonički uhoda. Sjeo je kod njegovih ashaba i pričao, a onda se iskrao i pobjegao. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao svojim ashabima:

"U potjeru za njim i ubijte ga."

Prenosilac kaže da ga je on ubio i da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao njegove stvari.

٧٩ ـ باب: جَوَائِزِ الوَفْدِ

79. Darovi koji se daju stranim delegacijama

٨٠ ـ باب: هَل يُسْتَشْفَـعُ إلى أَهْلِ الذِّمَّةِ وَمُعَامَلَتِهِمْ

80. Može li se zauzimati za nemuslimane podanike islamske države i kako postupati prema njima

١٣٠٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قالَ: يَوْمُ الخَمِيسِ وَما يَوْمُ الخَمِيسِ، ثُمَّ بَكَىٰ حَتَّى خَضَبَ دَمْعُهُ الحَصْبَاءَ، فَقَالَ: ٱشْتَدَّ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَجَعُهُ يَوْمَ الخَمِيسِ، فَقَالَ: (ٱئْتُونِي بِكِتَابٍ أَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ أَبَدًا). فَتَنَازَعُوا، وَلاَ يَنْبَغِي عِنْدَ نَبِيٍّ تَنَازُعٌ، فَقَالُوا: هَجَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ؟ قالَ: (دَعُونِي، فَالَّذِي أَنَا فِيهِ خَيْرٌ مِمَّا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ). وَأَوْصَى عِنْدَ مَوْتِهِ بِثَلاَثٍ: (أَخْرِجُوا المُشْرِكِينَ مِنْ جَزِيرَةِ العَرَبِ، وَأَجِيزُوا الوَفْدَ بِنَحْوِ ما كُنْتُ أُجِيزُهُمْ). وَنَسِيتُ الثَّالِثَةَ.

1305. (Seid ibn Džubejr priča da je) Ibn Abbas, r.a., kazao:

- Četvrtak! A kakve su se velike stvari desile u četvrtak!

Potom je zaplakao tako da je suzama pokvasio pijesak i rekao:

- U četvrtak je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., stegla bolest, pa je rekao: "Donesite mi papir da vam napišem oporuku, poslije koje nećete nikada zalutati!"

Tada su se ashabi međusobno prepirali, iako prepiranje kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., ne dolikuje, i govorili:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u bunilu?

"Ostavite me", reče Resulullah, s.a.v.s. "Ono u čemu sam ja bolje je od onoga u što me vi zovete."

Pred svoju smrt oporučio je troje:

"Protjerajte idolopoklonike s Arabijskog poluotoka, darujte svaku delegaciju kao što sam ih ja darivao..."

A treće sam zaboravio (kaže prenosilac hadisa).

81. Kako se islam izlaže djetetu (nemuslimanu)

1306. Ibn Omer, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je stao među svijet, zahvalio se Allahu onako kako Mu dolikuje, a onda spomenuo Dedždžala i rekao:

"Ja vas upozoravam na njega, a i svi raniji vjerovjesnici upozoravali su na njega svoj narod. Na njega je i Nuh svoj narod upozorio, ali ja ću vam o njemu reći nešto što nijedan vjerovjesnik nije rekao svom narodu: znajte, on je jednook (ćorav), a Allah nije jednook!"

82. Vladar može vršiti popis stanovništva

1307. Huzejfa, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., (nam) je rekao: "Popišite mi one koji se izjašnjavaju da su muslimani."

Tada smo popisali hiljadu i pet stotina ljudi. Poslije smo govorili:

- Plašimo se sada, a nekad nas je bilo hiljadu i pet stotina. Smatram da smo sada u jednom iskušenju, jer čovjek klanja sam po sebi strahujući.

٨١ - باب: كَيْفَ يُعْرَضُ الإِسْلَامُ عَلَى الصَّبِيِّ

١٣٠٦ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَامَ النَّبِيُّ ﷺ فِي النَّاسِ، فَأَثْنَى عَلَى ٱللهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ ذَكَرَ ٱلدَّجَّالَ، فَقَالَ: (إِنِّي أُنْذِرُكُمُوهُ، وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا قَدْ أَنْذَرَهُ قَوْمَهُ، لَقَدْ أَنْذَرَهُ نُوحٌ قَوْمَهُ، وَلٰكِنْ سَأَقُولُ لَكُمْ فِيهِ قَوْلًا لَمْ يَقُلْهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ: تَعْلَمُونَ أَنَّهُ أَعْوَرُ، وَأَنَّ ٱللهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ).

٨٢ - باب: كِتَابَةِ الإِمَامِ النَّاسَ

١٣٠٧ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱكْتُبُوا لِي مَنْ تَلَفَّظَ بِالإِسْلَامِ مِنَ النَّاسِ). فَكَتَبْنَا لَهُ أَلْفًا وَخَمْسِمِائَةِ رَجُلٍ، فَقُلْنَا: نَخَافُ وَنَحْنُ أَلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٍ، فَلَقَدْ رَأَيْتُنَا ٱبْتُلِينَا، حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ لَيُصَلِّي وَحْدَهُ وَهُوَ خَائِفٌ.

83. Boravak tri dana (i noći) na neprijateljskom teritoriju nakon pobjede nad njim

٨٣ - باب: مَنْ غَلَبَ الْعَدُوَّ فَأَقَامَ عَلَى عَرصَتِهِم ثَلاَثاً

1308. Ebu Talha, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi pobijedio jedan narod, ostao na njegovim trgovima (otvorenom prostoru) tri dana.

١٣٠٨ : عَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كانَ إِذَا ظَهَرَ عَلَى قَوْمٍ أَقامَ بِالْعَرْصَةِ ثَلاَثَ لَيَالٍ.

84. Kada idolopoklonici zaplijene imetak muslimana a poslije ga musliman nađe

٨٤ - باب: إِذَا غَنِمَ الْمُشْرِكُونَ مالَ الْمُسْلِمِ ثُمَّ وَجَدَهُ الْمُسْلِمُ

1309. Nafi' priča da je konj Abdullaha ibn Omera, r.a., odbjegao i da ga je uhvatio neprijatelj. Kasnije su muslimani pobijedili i on je Ibn Omeru, r.a., povraćen još u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s. A opet, pobjegao mu je i rob i priključio se Bizantincima. Poslije su ih muslimani pobijedili i Halid ibn Velid mu ga je povratio, poslije smrti Vjerovjesnika, s.a.v.s.

١٣٠٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: ذَهَبَ فَرَسٌ لَهُ فَأَخَذَهُ الْعَدُوُّ، فَظَهَرَ عَلَيْهِمُ الْمُسْلِمُونَ فَرُدَّ عَلَيْهِ فِي زَمَنِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ. وَأَبَقَ عَبْدٌ لَهُ فَلَحِقَ بِالرُّومِ، فَظَهَرَ عَلَيْهِمُ الْمُسْلِمُونَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ يَعْني بَعْدَ النَّبِيِّ ﷺ.

85. Ko govori perzijskim ili nekim drugim nearapskim jezikom i ajet: *...I raznolikost jezika vaših i boja vaših...* (Er-Rūm, 22.); *Mi nismo poslali nijednog poslanika koji nije govorio jezikom naroda svoga...* (Ibrahim, 4.)

٨٥ - باب: مَنْ تَكَلَّمَ بِالْفَارِسِيَّةِ وَالرَّطَانَةِ وقول الله تعالى: ﴿وَاخْتِلاَفُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوانِكُمْ﴾ وَقَالَ: ﴿وَما أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلاَّ بِلِسَانِ قَوْمِهِ﴾

1310. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je rekao:

- Allahov Poslaniče, zaklao sam nam mladu ovcu i samlio jednu mjericu ječma, pa dođi sa nekoliko ljudi (da vas počastim).

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao povišenim glasom:

١٣١٠ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ،

"O kopači hendeka, Džabir je priredio jelo! Hajdemo!"

ذَبَحْنَا بُهَيْمَةً لَنَا، وَطَحَنْتُ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، فَتَعَالَ أَنْتَ وَنَفَرٌ، فَصَاحَ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (يَا أَهْلَ الخَنْدَقِ، إِنَّ جَابِرًا قَدْ صَنَعَ سُورًا، فَحَيَّهَلا بِكُمْ).

1311. Umm Halid, kćerka Halida ibn Seida, r.a., kaže:

– Došla sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., sa svojim ocem, a na meni bijaše žuta košulja. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Seneh, seneh" (što na na etiopskom znači: lijepa)

- Potom sam se počela igrati s pečatom Vjerovjesnika. Moj otac me zbog toga grubo prekorio, a Allahov

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., opet rekao (čineći dovu Allahu da mi da dug život):

"Nanosala se je i poderala je! I opet nanosala se je i poderala je! I opet nanosala se je i poderala je!"

١٣١١ : عَنْ أُمِّ خالِدٍ بِنْتِ خالِدِ بْنِ سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: أَتَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مَعَ أَبِي وَعَلَيَّ قَمِيصٌ أَصْفَرُ، قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (سَنَهْ ... أَبِي، قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (دَعْهَا). ثُمَّ قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَبْلِي وَأَخْلِقِي، ثُمَّ أَبْلِي وَأَخْلِقِي، ثُمَّ أَبْلِي وَأَخْلِقِي).

86. O utaji (ratnog plijena) i ajetu: ...*A onaj koji nešto utaji - donijet će na Sudnji dan to što je utajio*... (Alu 'Imran, 163.)

٨٦ - باب: الغُلُولِ وَقَولِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَمَن يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ القِيَامَةِ﴾

1312. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom prilikom ustao među nama i spomenuo utaju (ratnog plijena - *gulul*) pa je, nakon što je istako njenu težinu i nazvao je velikim grijehom, rekao:

"Nemojte činiti utaju, jer ja ne želim vidjeti nekog od vas na Sudnjem danu sa (tuđom) ovcom koja bleji ili konjem koji rže za njegovim vratom. Takav će govoriti:

- Allahov Poslaniče, pomozi mi!

A ja ću mu reći:

١٣١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قامَ فِينَا النَّبِيُّ ﷺ فَذَكَرَ الْغُلُولَ فَعَظَّمَهُ وَعَظَّمَ أَمْرَهُ، قالَ: (لاَ أُلْفِيَنَّ أَحَدَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى رَقَبَتِهِ شَاةٌ لَهَا ثُغَاءٌ، عَلَى رَقَبَتِهِ فَرَسٌ لَهُ حَمْحَمَةٌ،

'Ne mogu ti ništa pomoći. Prenio sam ti (Allahovu poruku).'

Ili na njegovom vratu bude mužjak deve koji riče, a on govori:

- Allahov Poslaniče, pomozi mi!

Ili na njegovom vratu bude zlato i srebro, a on govori:

- Allahov Poslaniče, pomozi mi!

'Ne mogu ti ništa pomoći, već sam ti prenio (Allahovu poruku)', kazat ću.

Ili na njegovom vratu bude kakva krpa (haljina) koja se vihori a on govori:

- Allahov Poslaniče, pomozi mi!

'Ne mogu ti ništa pomoći, jer sam ti već prenio (Allahovu poruku)', reći ću ja."

يَقُولُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ أَغِثْنِي، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ مِنَ ٱللهِ شَيْئًا، قَدْ أَبْلَغْتُكَ، وَعَلَى رَقَبَتِهِ بَعِيرٌ لَهُ رُغَاءٌ، يَقُولُ: يَا فَيَقُولُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَغِثْنِي، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ أَبْلَغْتُكَ، أَوْ عَلَى رَقَبَتِهِ رِقَاعٌ تَخْفِقُ، فَيَقُولُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ أَغِثْنِي، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ أَبْلَغْتُكَ).

87. Mali gulul (utaja)

٨٧ - بَاب: القَلِيلِ مِنَ الْغُلُولِ

1313. Abdullah ibn Amr, r.a., priča:

– Bio je čovjek koji se brinuo o porodici i stvarima Vjerovjesnika, s.a.v.s., po imenu Kirkire. Kada je umro, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"On je u Džehennemu."

Potom su ashabi otišli da pogledaju (šta ima) kod njega i našli prugasti vuneni ogratač koji je utajio.

١٣١٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ عَلَى ثَقَلِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ كِرْكِرَةُ فَمَاتَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هُوَ فِي النَّارِ). فَذَهَبُوا يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ فَوَجَدُوا عَبَاءَةً قَدْ غَلَّهَا.

88. Doček boraca na Allahovom putu (pri povratku iz borbe)

٨٨ - بَاب: اسْتِقْبَالِ الْغُزَاةِ

1314. Ibn Zubejr, r.a., kaže da je pitao Ibn Džafera, r.a.:

- Sjećaš li se kada smo ja, ti i Ibn Abbas dočekivali Allahova Poslanika, s.a.v.s.?

١٣١٤ : عَنِ ابْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قَالَ لِابْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَتَذْكُرُ إِذْ تَلَقَّيْنَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَنَا

وَأَنْتَ وَٱبْنُ عَبَّاسٍ؟ قالَ: نَعَمْ، فَحَمَلَنَا وَتَرَكَكَ.

- Da - odgovori on.

- On je nas (mene i Ibn Abbasa) stavio da jašemo (uprtio) zajedno s njim, a tebe je ostavio.

١٣١٥ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: ذَهَبْنَا نَتَلَقَّى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مَعَ الصِّبْيَانِ إِلَى ثَنِيَّةِ الْوَدَاعِ.

1315. Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

– Ja sam zajedno sa dječacima išao dočekivati Allahova Poslanika, s.a.v.s., na Senijjetu el-Veda‘.

١٣١٦ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مَقْفَلَهُ مِنْ عُسْفَانَ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى رَاحِلَتِهِ، وَقَدْ أَرْدَفَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ، فَعَثَرَتْ نَاقَتُهُ فَصُرِعَا جَمِيعًا، فَٱقْتَحَمَ أَبُو طَلْحَةَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ جَعَلَنِي ٱللهُ فِدَاءَكَ، قالَ: (عَلَيْكَ المَرْأَةَ). فَقَلَبَ ثَوْبًا عَلَى وَجْهِهِ وَأَتَاهَا فَأَلْقَاهُ عَلَيْهَا، وَأَصْلَحَ لَهُمَا مَرْكَبَهُمَا فَرَكِبَا، وَاكْتَنَفْنَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَلَمَّا أَشْرَفْنَا عَلَى المَدِينَةِ، قالَ: (آيِبُونَ تَائِبُونَ، عابِدُونَ، لِرَبِّنَا حامِدُونَ). فَلَمْ يَزَلْ يَقُولُ ذٰلِكَ، حَتَّى دَخَلْنَا المَدِينَةَ.

1316. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kad smo se sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., vraćali iz Usfana, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jahao sa Safijom bint Hujejj (njegovom ženom) na istoj devi. Odjednom mu je deva posrnula i njih dvoje su pali na zemlju. Ebu Talha je pritrčao i rekao:

- Allahov Poslaniče, neka me Allah učini tvojom otkupninom.

“Pomozi ženi”, reče Resulullah, s.a.v.s.

On je stavio ogrtač na lice, došao do (Safije) i bacio ga na nju, a onda popravio njihovu sjedalicu pa su uzjahali. I mi smo, okruživši Allahovog Poslanika, s.a.v.s., krenuli.

Kad smo stigli blizu Medine, on poče izgovarati:

“Vraćamo se tražeći oprosta (i) ibadet čineći, zahvalni Našem Gospodaru.”

To je izgovarao sve dok nije ušao u Medinu.

٨٩ ـ باب: الصَّلاَةِ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ

89. O namazu pri povratku s puta

١٣١٧ : عَنْ كَعْبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ ضُحًى دَخَلَ المَسْجِدَ، فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ.

1317. Ka‘b, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad bi došao s puta prijepodne, ulazio u džamiju i klanjao dva rekata, prije nego što bi sjeo.

90. O propisivanju petine

٩٠ - باب: فَرْضِ الخُمُس

1318. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Mi se ne nasljeđujemo (Naša imovina nije nasljedna), ono što ostavimo je sadaka."

Od imetka koji mu je Allah darovao kao ratnu dobit on je izdvajao opskrbu za svoju porodicu za godinu dana, a ono što bi preostalo stavljao je na mjesto gdje se ostavljao imetak koji je u ime Allaha. Zatim on (Omer) reče prisutnima od ashaba:

- Zaklinjem vas Allahom, Čijom dozvolom opstoje i nebesa i Zemlja, da li vi to znate?

- Da - rekoše oni.

Na tom skupu bijahu Alija, Abbas, Osman, Abdurrahman ibn Avf, Zubejr i Sa'd ibn Ebu Vekkas. On je spomenuo razgovor Alije i Abbasa i njihovo međusobno sporenje (oko toga ko treba upravljati tom vrstom imetka).

١٣١٨ : عَنْ عُمَر بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّه قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ نُورَثُ، ما تَرَكْنَا صَدَقَةٌ). وَكانَ يُنْفِقُ مِن المالِ الذي أفاءَ اللهُ عَلَيْهِ عَلى أَهْلِهِ نَفَقَةَ سَنَتِهِمْ. ثُمَّ يَأْخُذُ ما بَقِيَ فَيَجْعَلُهُ مَجْعَل مالِ ٱللهِ، ثُمَّ قَالَ لِمَنْ حَضَرَهُ مِنَ الصَّحابَةِ: أَنْشُدكُم باللهِ الَّذِي بِإِذْنِهِ تَقُومُ السَّمَاءُ وَالأَرْضُ، هَلْ تَعْلَمونَ ذٰلِكَ؟ قالوا: نَعَمْ، وكانَ في المَجْلِسِ عَلِيٌّ وعبَّاسٌ وعُثمانُ وعَبْد الرَّحمٰن بن عَوْفٌ والزُّبَيْرُ وسَعْدُ بْن أَبي وَقَّاص، وَذَكَرَ حَديث عَلِيٍّ والعبَّاس ومُنازَعَتَهُما، ولَيْس الإثباتُ بِهِ مِن شَرْطِنا.

91. O oklopu Vjerovjesnika, s.a.v.s., njegovom štapu, sablji, vrču i pečatu; šta su od toga halife upotrebljavali poslije njega, a šta se ne spominje da je dijeljeno nasljednicima te o njegovoj kosi, obući i posuđu, čime su ashabi i drugi (muslimani) poslije njegove smrti tražili blagoslov

٩١ - باب: ما ذُكِر مِنْ دِرْعِ النَّبِيِّ ﷺ وَعَصَاهُ وَسَيْفِه وَقَدَحِه وَخاتَمِه وَما اسْتَعْمَلَ الخُلَفَاءُ بَعْدَهُ من ذلِكَ مِمَّا لَمْ يُذكر قِسمَتُهُ وَمِن شَعَرِهِ وَنَعْلِه وَآنِيَته مما تبرَّكَ أَصْحَابُهُ وَغيرُهُم بَعْدَ وَفاتِه

1319. Isa ibn Tahman priča da je Enes, r.a., iznio pred ashabe dvije iznošene nanule sa kaiševima. (Poslije mi je pričao Sabit el-Benani) da je Enes rekao da su to bile Vjerovjesnikove, s.a.v.s., nanule.

١٣١٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَخْرَجَ إِلى الصَّحابَةِ نَعْلَيْنِ جَرْدَاوَيْنِ لَهُمَا قِبالاَنِ. فَحدَّثَ: أَنَّهُمَا نَعَلا النَّبِيِّ ﷺ.

1320. Ebu Burde priča da je Aiša, r.a., iznijela zakrpljenu odjeću i rekla:

- U ovome se Vjerovjesnik, s.a.v.s., rastao sa svojom dušom.

١٣٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا أَخْرَجَتْ كِسَاءً مُلَبَّدًا، وَقالَتْ: فِي هٰذَا نُزِعَ رُوحُ النَّبِيِّ ﷺ.

1321. U drugoj predaji stoji:

Aiša, r.a., je iznijela jedan od grubih ogrtača kakvi se prave u Jemenu i nešto od odjeće kakvu zovu "mulebbede" (zakrpljene).

١٣٢١ : وَفي رواية: أَنَّهَا أَخْرَجَتْ إِزَارًا غَلِيظًا مِمَّا يُصْنَعُ بِالْيَمَنِ، وَكِسَاءً مِنْ هٰذِهِ الَّتِي يَدْعُونَهَا المُلَبَّدَةَ.

1322. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada se razbio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., vrč, on je naprslo mjesto svezao srebrenom žicom.

١٣٢٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ قَدَحَ النَّبِيِّ ﷺ ٱنْكَسَرَ، فَٱتَّخذَ مَكانَ الشَّعْبِ سِلْسِلَةً مِنْ فِضَّةٍ.

92. Ajet: ***I znajte da od svega što u borbi zaplijenite jedna petina pripada Allahu i Poslaniku...*** **(El-Enfal, 34.)**

٩٢ - باب: قوله تعالى: ﴿فَأَنَّ للهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ﴾.

1323. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., kaže:

– Jednom našem čovjeku rodilo se dijete i on mu nadio ime Kasim (djelitelj), ali ensarije rekoše:

- Nećemo te zvati Ebu-l-Kasim (otac Kasimov, nadimak Muhammeda, a.s.) niti ćemo ti ukazivati čast (kao njemu).

On ode Vjerovjesniku, s.a.v.s., i reče:

- Allahov Poslaniče, rodilo mi se dijete i ja sam mu dao ime Kasim, ali ensarije rekoše da me neće zvati Ebu-l-Kasim niti mi ukazivati čast.

"Lijepo su rekli ensarije", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s., pa dodade: "Nadijevajte moje ime, ali ih ne nazivajte mojim nadimkom, jer sam ja Kasim."

١٣٢٣ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: وُلِدَ لِرَجُلٍ مِنَّا غُلاَمٌ فَسَمَّاهُ الْقَاسِمَ، فَقَالَتِ، الأَنْصَارُ: لاَ نَكْنِيكَ أَبَا الْقَاسِمِ وَلاَ نُنْعِمُكَ عَيْنًا، فَأَتَىٰ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وُلِدَ لِي غُلاَمٌ، فَسَمَّيْتُهُ الْقَاسِمَ، فَقَالَتِ الأَنْصَارُ: لاَ نَكْنِيكَ أَبَا الْقَاسِمِ وَلاَ نُنْعِمُكَ عَيْناً، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَحْسَنَتِ الأَنْصَارُ، سَمُّوا بِٱسْمِي وَلاَ تَكْتَنُوا بِكُنْيَتِي، فَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ).

1324. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ja niti vam dajem niti sprečavam da dobijete (jer Allah je Taj Koji daje i usteže), ja sam samo djelitelj (kasim), koji stavlja tamo gdje mu je naređeno."

1325. Havla el-Ensarijja, r.a., kaže da je čula Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

"Neki ljudi bespravno zalaze u Allahov imetak. Oni će (za kaznu) imati vatru na Sudnjem danu."

93. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Dopušten vam je plijen..."

1326. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Pred polazak u borbu jedan od vjerovjesnika se obratio svom narodu rekavši:

- Neka mi se ne priključuje neko ko se tek vjenčao i predstoji mu (prvo) općenje sa njegovom ženom niti neko ko je sagradio kuću, ali joj nije podigao krov, kao ni onaj koji je kupio ovce ili deve pa očekuje njihov porod.

Krenuo je u borbu i kada se negdje u ikindijsko vrijeme približio mjestu (koje je namjeravao napasti), rekao je Suncu:

- Ti se krećeš po zapovijedi, a i ja djelujem po zapovijedi! Allahu moj, zadrži ga (da nam ne prođe namaski vakat).

I ono je bilo zadržano dok mu Allah nije omogućio pobjedu. Onda je sakupio ratni plijen, pa je došla vatra da ga spali, ali ga nije spalila, pa on reče:

- Među vama ima pronevjere, pa neka mi iz svakog plemena po jedan čovjek položi zakletvu.

(Dajući zakletvu) ruka jednog čovjeka se prilijepila za njegovu ruku, pa on reče:

١٣٢٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (ما أُعْطِيكُمْ وَلاَ أَمْنَعُكُمْ إِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ أَضَعُ حَيْثُ أُمِرْتُ).

١٣٢٥ : عَنْ خَوْلَةَ الأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ رِجالًا يَتَخَوَّضُونَ في مالِ ٱللهِ بِغَيْرِ حَقٍّ، فَلَهُمُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيامَةِ).

٩٣ - باب: قَولِ النَّبِيِّ ﷺ: «أُحِلَّتْ لَكُمُ الغَنائِمُ»

١٣٢٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (غَزَا نَبِيٌّ مِنَ الأَنْبِياءِ، فَقَالَ لِقَوْمِهِ: لاَ يَتْبَعْنِي رَجُلٌ مَلَكَ بُضْعَ ٱمْرَأَةٍ، وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يَبْنِيَ بِهَا وَلَمَّا يَبْنِ بِهَا، وَلاَ أَحَدٌ بَنَى بُيُوتًا وَلَمْ يَرْفَعْ سُقُوفَهَا، وَلاَ آخَرُ ٱشْتَرَى غَنَمًا أَوْ خَلِفَاتٍ، وَهُوَ يَنْتَظِرُ وِلاَدَهَا، فَغَزَا، فَدَنَا مِنَ الْقَرْيَةِ صَلاَةَ الْعَصْرِ، أَوْ قَرِيبًا مِنْ ذٰلِكَ، فَقَالَ لِلشَّمْسِ: إِنَّكِ مَأْمُورَةٌ وَأَنَا مَأْمُورٌ، اللَّهُمَّ ٱحْبِسْهَا عَلَيْنَا، فَحُبِسَتْ حَتَّى فَتَحَ ٱللهُ عَلَيْهِ، فَجَمَعَ الْغَنَائِمَ فَجَاءَتْ - يَعْنِي النَّارَ - لِتَأْكُلَهَا فَلَمْ تَطْعَمْهَا، فَقَالَ: إِنَّ فِيكُمْ غُلولًا، فَلْيُبَايِعْنِي مِنْ كُلِّ قَبِيلَةٍ رَجُلٌ، فَلَزِقَتْ يَدُ

"Među vama je pronevjera! Neka mi (cijelo) tvoje pleme položi zakletvu."

(Prilikom zakletve) ruke dvojice ili trojice ljudi se zalijepiše za njegovu ruku te on reče:

- Kod vas je pronevjera!

Oni tada donesoše zlatnu glavu sličnu goveđoj i spustiše je, nakon čega dođe vatra i proguta (plijen).

Poslije toga Allah je nama dopustio uzimanje ratnog plijena. Vidio je našu slabost i nemoć, pa nam ga je dopustio."

رَجُلٍ بِيَدِهِ، فَقَالَ: فِيكُمُ الْغُلُولُ، فَلْتُبَايِعنِي قَبِيلَتُكَ فَلَزِقَتْ يَدُ رَجُلَيْنِ أَوْ ثَلاثَةٍ بِيَدِهِ فَقَالَ: فِيكم الْغُلُولُ فَجَاؤُوا بِرَأْسٍ مِثْلِ رَأْسِ بَقَرَةٍ مِنَ ٱلذَّهَبِ، فَوَضَعُوهَا، فَجَاءَتِ النَّارُ فَأَكَلَتْهَا، ثُمَّ أَحَلَّ ٱللهُ لَنَا الْغَنَائِمَ، رَأَى ضَعْفَنَا وَعَجْزَنَا، فَأَحَلَّهَا لَنَا).

94. Odjeljak

٩٤ - «باب»

1327. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao jedan odred u kojem je bio i on u pravcu Nedžda pa su, kao ratni plijen, zaplijenili mnogo deva, tako da je udio svakog od njih bio dvanaest ili jedanaest deva, a preko toga je svaki dobio još po devu.

١٣٢٧ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بَعَثَ سَرِيَّةً قِبَلَ نَجْدٍ، وَهُوَ فِيها فَغَنِمُوا إِبِلًا كَثِيرَةً، فَكَانَتْ سِهَامُهُمْ ٱثْنَيْ عَشَرَ بَعِيرًا، أَوْ: أَحَدَ عَشَرَ بَعِيرًا، وَنُفِّلُوا بَعِيرًا بَعِيرًا.

1328. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dijelio u Dži'rani ratni plijen, jedan čovjek mu reče:

- Budi pravedan!

"Već bih propao da nisam pravedan", reče mu Resulullah, s.a.v.s.

١٣٢٨ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: بَيْنَما رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَقْسِمُ غَنِيمَةً بِٱلْجِعْرَانَةِ، إِذْ قالَ لَهُ رَجُلٌ: ٱعْدِلْ، فَقَالَ لَهُ: (لَقَدْ شَقِيتُ إِنْ لَمْ أَعْدِلْ).

1329. Ibn Omer, r.a., priča da je Omer, r.a., od zarobljenika s Hunejna dobio dvije zarobljenice koje je smjestio u jednu mekansku kuću.

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., oslobodio zarobljenike s Hunejna bez otkupa te su oni počeli trčati sokacima.

١٣٢٩ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَصَابَ جَارِيَتَيْنِ مِنْ سَبْيِ حُنَيْنٍ، فَوَضَعَهُمَا فِي

- Abdullahu - reče Omer - vidi šta je to?

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je oslobodio zarobljenike - reče on.

- Idi i pusti (tj. oslobodi) one dvije robinje - reče (Omer).

بَعْضِ بُيُوتِ مَكَّةَ، قالَ: فَمَنَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى سَبْيِ حُنَيْنٍ، فَجَعَلُوا يَسْعَوْنَ فِي السِّكَكِ، فَقَالَ عُمَرُ: يَا عَبْدَ ٱللهِ، ٱنْظُرْ ما هٰذَا؟ فَقَالَ: مَنَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى السَّبْيِ، قالَ: ٱذْهَبْ فَأَرْسِلِ الجَارِيَتَيْنِ.

95. Ne uzima se petina ratnog plijena od ubijenog nevjernika; ko ubije nekoga od neprijatelja pripada mu ono što zaplijeni od njega; kakva je presuda vladara u tom pogledu

٩٥ - باب: مَنْ لَم يُخَمِّسِ الأَسْلاَبَ وَمَنْ قَتَلَ قَتِيلاً فَلَه سَلَبُهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُخَمَّسَ وَحُكمِ الإمامِ فِيهِ

1330. Abdurrahman ibn Avf, r.a., priča:

– Dok sam u Bici na Bedru stajao u stroju kružeći pogledom desno i lijevo, ugledao sam dva ensarijska mladića. Bili su još mladi i zaželio sam biti uz onog od njih koji je bio jači. Jedan od njih dvojice me dotaknu i reče:

- Amidža, poznaješ li Ebu Džehla?

- Da - rekoh - šta ti on treba, sinovče?

- Obaviješten sam - reče on - da on vrijeđa Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Tako mi Onog u Čijoj je ruci moja duša, ako ga ugledam, moje tijelo se neće odvojiti od njegovog sve dok ne umre onaj od nas čija je (smrt) bliža.

Bio sam zadivljen time, a onda me dotaknu i drugi i reče mi nešto slično. Ubrzo sam ugledao Ebu Džehla kako kruži među ljudima i rekao:

- Eno, ono je čovjek za kojeg ste me pitali.

Njih dvojica požuriše sa svojim sabljama prema njemu i udaraše ga dok ga ne ubiše. Zatim se zaputiše Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i saopćiše mu to.

١٣٣٠ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: بَيْنَا أَنَا وَاقِفٌ فِي الصَّفِّ يَوْمَ بَدْرٍ، فَنَظَرْتُ عَنْ يَمِينِي وَشِمالِي، فَإِذَا أَنَا بِغُلامَيْنِ مِنَ الأَنْصَارِ، حَدِيثَةٍ أَسْنَانُهُمَا، تَمَنَّيْتُ أَنْ أَكُونَ بَيْنَ أَضْلَعَ مِنْهُمَا، فَغَمَزَنِي أَحَدُهُما فَقَالَ: يَا عَمِّ هَلْ تَعْرِفُ أَبَا جَهْلٍ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، ما حاجَتُكَ إِلَيْهِ يَا ٱبْنَ أَخِي؟ قالَ: أُخْبِرْتُ أَنَّهُ يَسُبُّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَئِنْ رَأَيْتُهُ لاَ يُفَارِقُ سَوَادِي سَوَادَهُ حَتَّى يَمُوتَ الأَعْجَلُ مِنَّا، فَتَعَجَّبْتُ لِذٰلِكَ، فَغَمَزَنِي الآخَرُ، فَقَالَ لِي مِثْلَهَا، فَلَمْ أَنْشَبْ أَنْ نَظَرْتُ إِلَى أَبِي جَهْلٍ يَجُولُ فِي النَّاسِ، قُلْتُ: أَلاَ، إِنَّ هٰذَا صَاحِبُكُمَا الَّذِي سَأَلْتُمانِي، فَٱبْتَدَرَاهُ بِسَيْفَيْهِمَا، فَضَرَبَاهُ حَتَّى قَتَلاَهُ، ثُمَّ ٱنْصَرَفَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَأَخْبَرَاهُ،

فَقَالَ: (أَيُّكُمَا قَتَلَهُ؟). قَالَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا: أَنَا قَتَلْتُهُ، فَقَالَ: (هَلْ مَسَحْتُما سَيْفَيْكُمَا؟). قالاَ: لاَ، فَنَظَرَ في السَّيْفَيْنِ، فَقَالَ: (كِلاَكُمَا قَتَلَهُ، سَلَبُهُ لِمُعَاذِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الجَمُوحِ). وَكانا مُعَاذَ بْنَ عَفْرَاءَ وَمُعَاذَ بْنَ عَمْرِو بْنِ الجَمُوحِ.

- Koji ga je ubio od vas dvojice? - upita on, a svaki od njih reče:

- Ja sam ga ubio!

- Da li ste obrisali vaše sablje? - upita on.

- Ne! - odgovoriše oni, a on pogleda u sablje i reče:

- Obojica ste ga ubili. Njegov plijen pripada Muazu ibn Amru ibn Džemuhu.

Ta dvojica su bili: Muaz ibn Afra' i Muaz ibn Amr ibn Džemuh.

٩٦ - «باب» مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُعْطِي المُؤَلَّفَةَ قُلُوبُهُمْ وَغَيرَهُمْ مِنَ الخُمُسِ وَغَيرِهِ

96. Šta je Vjerovjesnik, s.a.v.s., od petine i sličnih prihoda davao onima čija je srca trebalo pridobiti za islam kao i drugim pojedincima

١٣٣١: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي أُعْطِي قُرَيْشًا أَتَأَلَّفُهُمْ، لِأَنَّهُمْ حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ).

1331. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ja dajem Kurejšijama želeći ih pridobiti, jer su oni donedavno bili u neznaboštvu."

١٣٣٢: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ نَاسًا مِنَ الأَنْصَارِ، قالُوا لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، حِينَ أَفاءَ ٱللهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ مِنْ أَمْوَالِ هَوَازِنَ ما أَفاءَ، فَطَفِقَ يُعْطِي رِجالًا مِنْ قُرَيْشٍ الْمِائَةَ مِنَ الإِبِلِ، فَقَالُوا: يَغْفِرُ ٱللهُ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، يُعْطِي قُرَيْشًا وَيَدَعُنَا، وَسُيُوفُنَا تَقْطُرُ مِنْ دِمَائِهِمْ. قَالَ أَنَسٌ: فَحُدِّثَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِمَقَالَتِهِمْ، فَأَرْسَلَ إِلَى الأَنْصَارِ

1332. Enes ibn Malik, r.a., priča da su neki od ensarija, kada je Allah svome Poslaniku s.a.v.s., darovao kao ratni plijen od imanja Hevazina ono što je darovao i on počeo dijeliti nekim Kurejšijama po stotinu deva, rekli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Neka Allah oprosti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.! On dijeli Kurejšijama, a nas ostavlja i pored toga što sa naših sablji još kaplje njihova krv. Mi smo doskora protiv njih krv prolijevali.

Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., je preneseno to što su oni rekli pa ih je

pozvao i okupio pod jednim kožnim šatorom, ne pozivajući nikog drugog osim njih. Pošto su se sakupili, upitao ih je:

"Šta je to što čujem da ste govorili?"

- Allahov Poslaniče - rekoše mu upućeniji između njih - što se tiče naših razboritih ljudi, oni nisu ništa rekli (vidi nastavak hadisa br. 1673).

فَجَمَعَهُمْ فِي قُبَّةٍ مِنْ أَدَمٍ، وَلَمْ يَدْعُ مَعَهُمْ أَحَدًا غَيْرَهُمْ، فَلَمَّا ٱجْتَمَعُوا جَاءَهُمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (مَا كَانَ حَدِيثٌ بَلَغَنِي عَنْكُمْ؟). قَالَ لَهُ فُقَهَاؤُهُمْ: أَمَّا ذَوُو آرَائِنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ فَلَمْ يَقُولُوا شَيْئًا، وَقَدْ تَقَدَّمَ الحَدِيث بِطولِهِ.

1333. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča da su im se dok je bio s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pri povratku s Hunejna, priključili beduini i tražili od njega (nešto od plijena) tako da su ga primorali da se skloni pod jedan glog. Kada su mu ugrabili ogrtač, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ustao i rekao:

"Dajte mi moj ogrtač! Kada bi bilo deva koliko i ovog trnja, ja bih ih podijelio među vama i vidjeli biste da ne škrtarim, ne lažem i nisam kukavica."

١٣٣٣ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ بَيْنَا هُوَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَمَعَهُ النَّاسُ، مُقْبِلًا مِنْ حُنَيْنٍ، عَلِقَتْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ الأَعْرَابُ يَسْأَلُونَهُ، حَتَّى ٱضْطَرُّوهُ إِلَى سَمُرَةٍ فَخَطِفَتْ رِدَاءَهُ، فَوَقَفَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (أَعْطُونِي رِدَائِي، فَلَوْ كانَ عَدَدُ هٰذِهِ الْعِضَاةِ نَعَمًا لَقَسَمْتُهُ بَيْنَكُمْ، ثُمَّ لاَ تَجِدُونِي بَخِيلًا، وَلاَ كَذُوبًا، وَلاَ جَبَانًا).

1334. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Išao sam s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., a na njemu je bila nedžranska burda grubih ivica. Sustigao ga je neki beduin i povukao ga (za ogrtač) tako jako da sam ugledao površinu Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., ramena na kojem je ivica ogrtača ostavila trag od žestine njegova povlačenja. Beduin mu reče:

- Daj mi dio Božijeg imetka koji je kod tebe!

On se okrenu prema njemu, nasmija se i naredi da mu se dodijeli.

١٣٣٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ أَمْشِي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَعَلَيْهِ بُرْدٌ نَجْرَانِيٌّ غَلِيظُ الحَاشِيَةِ، فَأَدْرَكَهُ أَعْرَابِيٌّ فَجَذَبَهُ جَذْبَةً شَدِيدَةً، حَتَّى نَظَرْتُ إِلَى صَفْحَةِ عَاتِقِ النَّبِيِّ ﷺ قَدْ أَثَّرَتْ بِهِ حاشِيَةُ الرِّدَاءِ مِنْ شِدَّةِ جَذْبَتِهِ، ثُمَّ قالَ: مُرْ لِي مِنْ مالِ ٱللهِ الَّذِي عِنْدَكَ، فَٱلْتَفَتَ إِلَيْهِ فَضَحِكَ، ثُمَّ أَمَرَ لَهُ بِعَطاءٍ.

1335. Abdullah, r.a., priča:

– Poslije Bitke na Hunejnu, nekima je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao prednost prilikom dijeljenja (plijena). Tako je dao stotinu deva Akreu ibn Habisu a i Ujejni je dao isto toliko kao i još nekima od arapskih uglednika, dajući im tako prednost prilikom dijeljenja.

- Tako mi Allaha - reče jedan čovjek - u ovom dijeljenju nije pravedno postupano niti se njime htjelo postići Allahovo zadovoljstvo.

Rekao sam (kaže Ibn Mesud):

- Tako mi Allaha, sigurno ću to saopćiti Vjerovjesniku, s.a.v.s.

Kad sam došao kod njega i izvijestio ga, on reče:

"Ko postupa pravedno ako ne Allah i Njegov Poslanik? Nek se Allah smiluje Musau, koji je vrijeđan i više od ovoga pa se strpio."

١٣٣٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

لَمَّا كانَ يَوْمُ حُنَيْنٍ، آثَرَ النَّبِيُّ ﷺ أُناسًا في الْقِسْمَةِ، أَعْطَى الأَقْرَعَ بْنَ حَابِسٍ مِائَةً مِنَ الإِبِلِ، وَأَعْطَى عُيَيْنَةَ مِثْلَ ذٰلِكَ، وَأَعْطَى أُناسًا مِنْ أَشْرَافِ الْعَرَبِ، فَآثَرَهُمْ يَوْمَئِذٍ في الْقِسْمَةِ، قالَ رَجُلٌ: وَٱللهِ إِنَّ هٰذِهِ لَقِسْمَةٌ ما عُدِلَ فِيهَا، أَوْ ما أُرِيدَ فيهَا وَجْهُ ٱللهِ. فَقُلْتُ: وَٱللهِ لأُخْبِرَنَّ النَّبِيَّ ﷺ، فَأَتَيْتُهُ فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: (فَمَنْ يَعْدِلُ إِذَا لَمْ يَعْدِلِ ٱللهُ وَرَسُولُهُ، رَحِمَ ٱللهُ مُوسٰى، قَدْ أُوذِيَ بِأَكْثَرَ مِنْ هٰذَا فَصَبَرَ).

97. O hrani do koje (ratnik) dođe na bojnom polju

٩٧ - باب: مَا يُصيبُ مِن الطَّعامِ في أَرضِ الحَربِ

1336. Ibn Omer, r.a., kaže:

– U našim borbama smo dolazili do meda i grožđa kao ratnog plijena pa smo to jeli, a nismo nosili (radi skladištenja).

١٣٣٦ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: كُنَّا نُصِيبُ في مَغَازِينَا الْعَسَلَ وَالْعِنَبَ، فَنَأْكُلُهُ وَلاَ نَرْفَعُهُ.

98. O uzimanju glavarine i pomirenju sa štićenicima i neprijateljima

٩٨ - باب: الجِزْيَةِ وَالمُوَادَعَةِ مَعَ أَهْلِ الذِّمَّةِ والحَرْبِ

1337. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je, na godinu dana prije svoje smrti, pisao stanovnicima Basre:

- Razdvojite svaki (brak sklopljen) među bliskim srodnicima (među kojima

١٣٣٧ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى أَهْلِ الْبَصْرَةِ قَبْلَ مَوْتِهِ بِسَنَةٍ: فَرِّقُوا بَيْنَ كُلِّ ذِي مَحْرَمٍ مِنَ الْمَجُوسِ، وَلَمْ يَكُنْ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَخَذَ ٱلْجِزْيَةَ مِنَ الْمَجُوسِ، حَتَّى شَهِدَ

عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنُ عَوْفٍ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَخَذَهَا مِنْ مَجُوسِ هَجَرَ.

po islamu nije dopušten brak) kod obožavalaca vatre (medžusija).

Omer nije uzimao glavarinu od obožavalaca vatre sve dok Abdurrahman ibn Avf nije posvjedočio da ju je uzimao Allahov Poslanik, s.a.v.s., od njih u Hedžeru (kod Bahrejna).

١٣٣٨ : عَنْ عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَهُوَ حَلِيفٌ لِبَنِي عامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ، وَكانَ شَهِدَ بَدْرًا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بَعَثَ أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الجَرَّاحِ إِلَى الْبَحْرَيْنِ يَأْتِي بِجِزْيَتِهَا، وَكانَ رَسُولُ ٱللهِ هُوَ صَالَحَ أَهْلَ الْبَحْرَيْنِ وَأَمَّرَ عَلَيْهِمُ الْعَلاَءَ بْنَ الحَضْرَمِيِّ، فَقَدِمَ أَبُو عُبَيْدَةَ بِمَالٍ مِنَ الْبَحْرَيْنِ، فَسَمِعَتِ الأَنْصَارُ بِقُدُومِ أَبِي عُبَيْدَةَ فَوَافَتْ صَلاَةَ الصُّبْحِ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا صَلَّى بِهِمُ الْفَجْرَ ٱنْصَرَفَ، فَتَعَرَّضُوا لَهُ فَتَبَسَّمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حِينَ رَآهُمْ، وَقالَ: (أَظُنُّكُمْ قَدْ سَمِعْتُمْ أَنَّ أَبَا عُبَيْدَةَ قَدْ جَاءَ بِشَيْءٍ). قَالُوا: أَجَلْ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قالَ: (فَأَبْشِرُوا وَأَمِّلُوا مَا يَسُرُّكُمْ، فَوَٱللهِ لاَ الْفَقْرَ أَخْشَى عَلَيْكُمْ، وَلٰكِنْ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تُبْسَطَ عَلَيْكُمُ ٱلدُّنْيَا، كَمَا بُسِطَتْ عَلَى مَنْ قَبْلَكُمْ، فَتَنَافَسُوهَا كَمَا تَنَافَسُوهَا، وَتُهْلِكَكُمْ كَمَا أَهْلَكَتْهُمْ).

1338. Amr ibn Avf el-Ensari, r.a., saveznik Benu Amira ibn Luejja, jedan od onih koji su učestvovali u Bici na Bedru, prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao Ebu Ubejdu ibn Džerraha u Bahrejn da od njih donese glavarinu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio sklopio sporazum sa stanovnicima Bahrejna i postavio im za upravitelja Alaa ibn Hadremija.

Ebu Ubejde je došao s glavarinom iz Bahrejna pa su ensarije čuli za Ubejdov dolazak i stigli na sabah-namaz s Vjerovjesnikom, s.a.v.s. Pošto je klanjao s njima sabah i krenuo, oni mu se obratiše. Kad ih je vidio Allahov Poslanik, s.a.v.s., osmijehnuo se i rekao:

“Mislim da ste čuli da je Ebu Ubejde nešto donio.”

- Da, Allahov Poslaniče - rekoše oni a on će na to:

“Radujte se i očekujte ono što će vas razveseliti. Tako mi Allaha, ja se za vas ne bojim siromaštva, ali se bojim, ako vam se pruži ovaj svijet (bogatstvo) kao što je bio pružen onima koji su bili prije vas, da ćete se natjecati (u imecima) kao što su se oni natjecali i da će vas to natjecanje upropastiti kao što je i njih upropastilo.”

١٣٣٩ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ بَعَثَ النَّاسَ فِي أَفْنَاءِ الأَمْصَارِ يُقَاتِلُونَ

1339. Omer, r.a., priča da je poslao ljude narodima (velikih) pokrajina da se

الْمُشْرِكِينَ، فَأَسْلَمَ الْهُرْمُزَانُ، فَقَالَ: إِنِّي مُسْتَشِيرُكَ فِي مَغَازِيَّ هٰذِهِ، قَالَ: نَعَمْ، مَثَلُهَا وَمَثَلُ مَنْ فِيهَا مِنَ النَّاسِ مِنْ عَدُوِّ الْمُسْلِمِينَ مَثَلُ طَائِرٍ: لَهُ رَأْسٌ وَلَهُ جَنَاحَانِ وَلَهُ رِجْلاَنِ، فَإِنْ كُسِرَ أَحَدُ الْجَنَاحَيْنِ نَهَضَتِ الرِّجْلاَنِ بِجَنَاحٍ وَالرَّأْسُ، فَإِنْ كُسِرَ الْجَنَاحُ الآخَرُ نَهَضَتِ الرِّجْلاَنِ وَالرَّأْسُ، وَإِنْ شُدِخَ الرَّأْسُ ذَهَبَتِ الرِّجْلاَنِ وَالْجَنَاحَانِ وَالرَّأْسُ، فَالرَّأْسُ كِسْرَى، وَالْجَنَاحُ قَيْصَرُ، وَالْجَنَاحُ الآخَرُ فَارِسُ، فَمُرِ الْمُسْلِمِينَ فَلْيَنْفِرُوا إِلَى كِسْرَى. فَنَدَبَ عُمَرُ جَمَاعَةً مِنَ النَّاسِ وَاسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمُ النُّعْمَانَ بْنَ مُقَرِّنٍ، حَتَّى إِذَا كَانُوا بِأَرْضِ الْعَدُوِّ، وَخَرَجَ عَلَيْهِمْ عَامِلُ كِسْرَى فِي أَرْبَعِينَ أَلْفًا، فَقَامَ تَرْجُمَانٌ فَقَالَ: لِيُكَلِّمْنِي رَجُلٌ مِنْكُمْ، فَقَالَ الْمُغِيرَةُ: سَلْ عَمَّا شِئْتَ، قَالَ: مَا أَنْتُمْ؟ قَالَ: نَحْنُ أُنَاسٌ مِنَ الْعَرَبِ، كُنَّا فِي شَقَاءٍ شَدِيدٍ، وَبَلاَءٍ شَدِيدٍ، نَمَصُّ الْجِلْدَ وَالنَّوَى مِنَ الْجُوعِ، وَنَلْبَسُ الْوَبَرَ وَالشَّعَرَ، وَنَعْبُدُ الشَّجَرَ وَالْحَجَرَ، فَبَيْنَا نَحْنُ كَذٰلِكَ إِذْ بَعَثَ رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَرَبُّ الأَرَضِينَ - تَعَالَى ذِكْرُهُ، وَجَلَّتْ عَظَمَتُهُ - إِلَيْنَا نَبِيًّا مِنْ أَنْفُسِنَا نَعْرِفُ أَبَاهُ وَأُمَّهُ، فَأَمَرَنَا نَبِيُّنَا، رَسُولُ رَبِّنَا ﷺ: أَنْ نُقَاتِلَكُمْ حَتَّى تَعْبُدُوا

bore protiv idolopoklonika. (Poslije nekoliko poraza) Hurmuzan (perzijski vođa) je primio islam te mu (Omer) reče:

- Ja te uzimam za savjetnika u ovim svojim borbama.

- Da - reče on - primjer tih bojišta i ljudi u njima koji su neprijatelji muslimanima sličan je ptici koja ima glavu, dva krila i dvije noge. Ako se slomi jedno krilo, dići će se noge i glava s drugim krilom. A ako se slomi i drugo krilo, dići će se noge i glava. Međutim ako se razbije glava, otići će i noge, i krila, i glava. Glava je Kisra (perzijski kralj), jedno krilo je Kajsar (bizantijski car), a drugo krilo je Perzija pa naredi muslimanima neka pojure prema Kisri.

Omer je otpremio jednu grupu ljudi i odredio im za vođu Nu'mana ibn Mukarrina.

Kad su stigli u neprijateljsku zemlju (Nehavend), izišao je pred nas Kisrin guverner s četrdeset hiljada (ljudi). Tada je ustao prevodilac i rekao:

- Nek razgovara sa mnom jedan od vas.

- Pitaj šta želiš - reče mu Mugire ibn Šu'be.

- Šta ste vi? - upita on, a Mugire mu reče:

- Mi smo Arapi. Bili smo u velikoj nesreći i teškoj muci. Sisali smo kožu i košpice od gladi i oblačili kostrijet i krzno a obožavali drvo i kamen. Bili smo u takvom stanju sve dok nam Gospodar nebesa i zemalja - neka je visoko slavljen i veličan - ne posla poslanika između nas, čijeg i oca i majku poznajemo. Naš Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslanik našeg

Gospodara, naredio nam je da se borimo protiv vas sve dok ne budete ibadet činili samo Allahu ili davali glavarinu. Naš Vjerovjesnik, s.a.v.s., nas je obavijestio o poruci našeg Gospodara, da će onaj od nas koji bude ubijen ući u Džennet i uživanje kakvog nikad vidio nije, a ko od nas ostane (živ) zavladat će vama.

(Kad je Mugire završio razgovor i htio odmah stupiti u borbu), Nu'man (mu) reče:

- Ako ti je Allah dao da prisustvuješ ovakvoj žestini zajedno s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., znaš da te on ne bi krivio niti sramotio ako malo sačekaš. Ja sam prisustvovao borbi zajedno s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i on je, ako ne stupi u borbu odmah spočetka dana, imao običaj da sačeka dok počnu puhati vjetrovi i dođe vrijeme namaza.

ٱللهَ وَحْدَهُ أَوْ تُؤَدُّوا ٱلْجِزْيَةَ، وَأَخْبَرَنَا نَبِيُّنَا ﷺ عَنْ رِسَالَةِ رَبِّنَا: أَنَّهُ مَنْ قُتِلَ مِنَّا صَارَ إِلَى الجَنَّةِ فِي نَعِيمٍ لَمْ يَرَ مِثْلَهَا قَطُّ، وَمَنْ بَقِيَ مِنَّا مَلَكَ رِقَابَكُمْ. فَقَالَ النُّعْمَانُ: رُبَّمَا أَشْهَدَكَ ٱللهُ مِثْلَهَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَلَمْ يُنَدِّمْكَ وَلَمْ يُخْزِكَ، وَلٰكِنِّي شَهِدْتُ الْقِتَالَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، كَانَ إِذَا لَمْ يُقَاتِلْ فِي أَوَّلِ النَّهَارِ، ٱنْتَظَرَ حَتَّى تَهُبَّ الأَرْوَاحُ، وَتَحْضُرَ الصَّلَوَاتُ.

99. Kad imam (vođa) sklopi mir s vladarom nekog naselja - da li se to odnosi i na njegovo stanovništvo

٩٩ - باب: إِذَا وَادَعَ الإِمَامُ مَلِكَ القَرْيَةِ هَلْ يَكُونُ ذٰلِكَ لِبَقِيَّتِهِمْ

1340. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., kaže:

– Krenuli smo s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u borbu na Tebuk. Vladar Ejle poklonio je Vjerovjesniku, s.a.v.s., jednu bijelu mazgu, zaogrnuo ga ogrtačem i potpisao da pristaje na autoritet - vlast muslimana nad njegovom teritorijom.

١٣٤٠ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ تَبُوكَ، وَأَهْدَى مَلِكُ أَيْلَةَ لِلنَّبِيِّ ﷺ بَغْلَةً بَيْضَاءَ، وَكَسَاهُ بُرْدًا، وَكَتَبَ لَهُ بِبَحْرِهِمْ.

100. Grijeh onoga ko ubije nevinu osobu koja ima ugovor sa muslimanima

١٠٠ - باب: إِثْمِ مَنْ قَتَلَ مُعَاهَداً بِغَيْرِ جُرْمٍ

1341. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko ubije štićenika neće osjetiti miris Dženneta, mada se njegov miris osjeća na udaljenosti od četrdeset godina (hoda)."

١٣٤١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ قَتَلَ مُعَاهَدًا لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الجَنَّةِ، وَإِنَّ

101. Ako mnogobošci izdaju muslimane, hoće li im se oprostiti?

1342. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Kada je oslobođen Hajber, Vjerovjesniku, s.a.v.s., je poklonjena ovca u kojoj je bio otrov pa je rekao:

"Sakupite mi sve Jevreje koji su bili ovdje."

Oni su mu sakupljeni te on reče:

"Ja ću vas nešto pitati. Hoćete li mi reći istinu?"

- Da - odgovoriše oni, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., im reče:

"Ko je vaš otac", upita Vjerovjesnik, s.a.v.s.

- Taj i taj - rekoše oni.

"Slagali ste", reče on, "nego vam je otac taj i taj (drugi čovjek)".

- Istinu si rekao - rekoše oni, a on ih (ponovo) upita:

"Hoćete li mi istinu reći o nečemu drugom ako vas upitam?"

- Da, Ebu-l-Kasime - rekoše oni - jer ako bismo slagali, ti bi saznao za našu laž, kao što si je prepoznao u pogledu našeg oca.

"Ko su stanovnici Džehennema?", upita on, a oni odgovoriše:

- Mi ćemo u njemu malo biti, a zatim ćete nas vi u njemu zamijeniti.

"Ostanite u njemu prezreni! Tako mi Allaha, nikada vas u njemu nećemo zamijeniti", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s., a zatim upita:

"Da li ćete mi reći istinu ako vas upitam sljedeće?"

- Da, Ebu-l-Kasime - odgovoriše oni, a on reče:

رِيحَهَا تُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ عامًا).

١٠١ - باب: إِذَا غَدَرَ الْمُشْرِكُونَ بِالْمُسْلِمِينَ هَل يُعْفَى عَنْهُمْ

١٣٤٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

لَمَّا فُتِحَتْ خَيْبَرُ أُهْدِيَتْ لِلنَّبِيِّ ﷺ شَاةٌ فِيهَا سُمٌّ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱجْمَعُوا إِلَيَّ مَنْ كانَ هَا هُنَا مِنْ يَهُودَ). فَجُمِعُوا لَهُ، فَقَالَ: (إِنِّي سَائِلُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَهَلْ أَنْتُمْ صَادِقِيَّ عَنْهُ؟). فَقَالُوا: نَعَمْ، قالَ لَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ أَبُوكُمْ؟) قالوا: فُلاَنٌ فَقَالَ: (كَذَبْتُمْ، بَلْ أَبُوكُمْ فُلاَنٌ). قالُوا: صَدَقْتَ، قالَ: (فَهَلْ أَنْتُمْ صَادِقِيَّ عَنْ شَيْءٍ إِنْ سَأَلْتُ عَنْهُ؟) فَقَالُوا: نَعَمْ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، وَإِنْ كَذَبْنَا عَرَفْتَ كَذِبَنَا كَمَا عَرَفْتَهُ فِي أَبِينَا، فَقَالَ لَهُمْ: (مَنْ أَهْلُ النَّارِ؟) قالُوا: نَكُونُ فِيهَا يَسِيرًا، ثُمَّ تَخْلُفُونَا فِيهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱخْسَؤُوا فِيهَا، وَٱللهِ لاَ نَخْلُفُكُمْ فِيهَا أَبَدًا). ثُمَّ قالَ: (هَلْ أَنْتُمْ صَادِقِيَّ عَنْ شَيْءٍ إِنْ سَأَلْتُكُمْ عَنْهُ؟) فَقَالُوا: نَعَمْ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، قالَ: (هَلْ جَعَلْتُمْ فِي هٰذِهِ الشَّاةِ سُمًّا؟) قالُوا: نَعَمْ، قالَ: (ما حَمَلَكُمْ عَلَى ذٰلِكَ؟) قالُوا: أَرَدْنَا إِنْ

"Da li ste u ovu ovcu stavili otrov?"

- Da - rekoše oni.

"Šta vas je navelo na to?", upita on, a oni rekoše:

- Htjeli smo, ako budeš lažac, da te se riješimo, a ako budeš vjerovjesnik, to tebi neće škoditi.

102. Prekid borbe i pomirenje s idolopoklonicima uz materijalnu i drugu obavezu i grijeh onoga ko ne ispuni ugovor

1343. Sehl ibn Ebu Hasma, r.a., priča:

– Abdullah ibn Sehl i Muhajjisa ibn Mesud ibn Zejd, r.a., su se zaputili u Hajber, s kojim je tada bio sklopljen mir. Razdvojili su se, a kada je Muhajjisa naišao na Abdullaha ibn Sehla, on se valjao u vlastitoj krvi, umirući. Ukopao ga je i vratio se u Medinu. Nakon toga su Abdurrahman ibn Sehl (brat Abdullaha) te Muhajjisa i Huvejjisa, sinovi Ibn Mesuda, otišli Vjerovjesniku, s.a.v.s., Abdurrahman je počeo govoriti, ali Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Stariji, stariji (neka govori)!"

Pošto je on bio najmlađi među njima, zašutio je a njih dvojica ispričaše slučaj.

"Ako se zakunete da znate ko je ubica, imate pravo na krvarinu od vašeg ubice ili počinioca", reče on, a oni odgovoriše:

- Kako ćemo se zakleti kad nismo prisustvovali niti smo vidjeli.

"Onda će Jevreji (Hajbera) s pedeset (zakletvi) zbaciti sa sebe odgovornost da oni to nisu učinili", reče on, a oni uzvratiše:

- Kako ćemo prihvatiti zakletve naroda koji ne vjeruje?

كُنْتَ كاذِبًا نَسْتَرِيحُ، وَإِنْ كُنْتَ نَبِيًّا لَمْ يَضُرَّكَ.

١٠٢ ـ باب: المُوَادَعَةِ وَالمُصَالَحَةِ مَعَ المُشْرِكِينَ بِالمَالِ وَغَيْرِهِ وَإِثْمِ مَنْ لَمْ يَفِ بِالعَهْدِ

١٣٤٣ : عَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

ٱنْطَلَقَ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ سَهْلٍ وَمُحَيِّصَةُ بْنُ مَسْعُودِ بْنِ زَيْدٍ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا - إِلَى خَيْبَرَ، وَهِيَ يَوْمَئِذٍ صُلْحٌ، فَتَفَرَّقَا، فَأَتَى مُحَيِّصَةُ إِلَى عَبْدِ ٱللهِ بْنِ سَهْلٍ وَهُوَ يَتَشَحَّطُ فِي دَمِهِ قَتِيلًا، فَدَفَنَهُ ثُمَّ قَدِمَ المَدِينَةَ، فَٱنْطَلَقَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنُ سَهْلٍ وَمُحَيِّصَةُ وَحُوَيِّصَةُ ٱبْنَا مَسْعُودٍ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَذَهَبَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ يَتَكَلَّمُ، فَقَالَ: (كَبِّرْ كَبِّرْ). وَهُوَ أَحْدَثُ القَوْمِ، فَسَكَتَ فَتَكَلَّمَا، فَقَالَ: (أَتَحْلِفُونَ وَتَسْتَحِقُّونَ دَمَ قَاتِلِكُمْ، أَوْ صَاحِبِكُمْ؟) قالُوا: وَكَيْفَ نَحْلِفُ وَلَمْ نَشْهَدْ وَلَمْ نَرَ؟ قَالَ: (فَتُبْرِئُكُمْ يَهُودُ بِخَمْسِينَ). فَقَالُوا: كَيْفَ نَأْخُذُ أَيْمَانَ قَوْمٍ كُفَّارٍ، فَعَقَلَهُ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ عِنْدِهِ.

I Vjerovjesnik, s.a.v.s., od sebe isplati oprašta kad nekog opsihri (opčini)

1344. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio opčinjen tako da mu se činilo da je nešto uradio, a on to nije uradio.

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سُحِرَ، حَتَّى كانَ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ صَنَعَ شَيْئًا وَلَمْ يَصْنَعْهُ.

104. Kakve se izdaje treba čuvati

١٠٤ - باب: مَا يُحْذَرُ مِنَ الْغَدْرِ

1345. Avf ibn Malik, r.a., kaže:

– Kada sam prilikom pohoda na Tebuk ušao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je sjedio u jednom velikom šatoru od kože, on reče:

"Smatraj šest (znakova) pokazateljima dolaska Sudnjeg dana: moju smrt, oslobađanje Jerusalema, pomor koji će vas zahvatiti poput ovčije kuge, toliko izobilje imetka da će čovjek kad dobije sto dinara i dalje biti srdit, zatim pojavu tolike smutnje da nijedna arapska kuća neće ostati od nje imuna, a potom primirje između vas i Bizantinaca (*Benu-l-asfar*), koje će oni iznevjeriti i poći na vas s osamdeset zastava, pod svakom zastavom bit će ih dvanaest hiljada.

١٣٤٥ : عَنْ عَوْفِ بْنِ مالِكٍ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ في غَزْوَةِ تَبُوكَ، وَهُوَ فِي قُبَّةٍ مِنْ أَدَمٍ، فَقالَ: (اُعْدُدْ سِتًّا بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ: مَوْتِي، ثُمَّ فَتْحُ بَيْتِ المَقْدِسِ، ثُمَّ مُوْتَانٌ يَأْخُذُ فِيكُمْ كَقُعَاصِ الْغَنَمِ، ثُمَّ ٱسْتِفَاضَةُ المَالِ حَتَّى يُعْطَى الرَّجُلُ مِائَةَ دِينارٍ فَيَظَلُّ سَاخِطًا، ثُمَّ فِتْنَةٌ لاَ يَبْقَىٰ بَيْتٌ مِنَ الْعَرَبِ إِلاَّ دَخَلَتْهُ، ثُمَّ هُدْنَةٌ تَكُونُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ بَنِي الأَصْفَرِ، فَيَغْدِرُونَ فَيَأْتُونَكُمْ تَحْتَ ثَمَانِينَ غَايَةً، تَحْتَ كُلِّ غَايَةٍ ٱثْنَا عَشَرَ أَلْفًا).

105. Grijeh onoga ko sklopi ugovor, a zatim iznevjeri

١٠٥ - باب: إِثْمِ مَنْ عَاهَدَ ثُمَّ غَدَرَ

1346. Seid, r.a., kaže da je Ebu Hurejre, r.a., jednom prilikom rekao ljudima:

- Šta će biti s vama kad ne budete od poreza ubirali ni dinara ni dirhema?

- Kako misliš da će doći takvo vrijeme, Ebu Hurejre? - upitam ga, a on odgovori:

١٣٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كَيْفَ بِكُمْ إِذَا لَمْ تَجْتَبُوا دِينَارًا وَلاَ دِرْهَمًا؟ فَقِيلَ لَهُ: وَكَيْفَ تَرَى ذٰلِكَ كائِنًا يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قالَ: إِيْ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ، عَنْ قَوْلِ الصَّادِقِ المَصْدُوقِ، قالُوا: عَمَّ ذَاكَ؟ قالَ:

- Da! Tako mi Onog u Čijoj je ruci duša Ebu Hurejreova, ja to znam prema riječima iskrenog, kome se objavljuje samo Istina (Vjerovjesnika, s.a.v.s.).

- A zašto će to biti? - upitaše oni, na što on reče:

- Allahova zaštita i zaštita Njegovog Poslanika, s.a.v.s., bit će povrijeđene pa će Uzvišeni Allah učiniti odvažnim srca štićenika (zimmija) i oni će odbiti da daju ono što imaju (tj. glavarinu).

تُنْتَهَكُ ذِمَّةُ ٱللهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ ﷺ، فَيَشُدُّ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ قُلُوبَ أَهْلِ ٱلذِّمَّةِ، فَيَمْنَعُونَ مَا فِي أَيْدِيهِمْ.

106. Grijeh onoga ko iznevjeri poštenog ili nepoštenog

١٠٦ - باب: إِثْمِ الْغَادِرِ لِلْبَرِّ وَالْفَاجِرِ

1347. Abdullah i Enes, r.a., pričaju da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Svako ko iznevjeri imat će na Sudnjem danu zastavu koja će biti podignuta na Sudnjem danu i po kojoj će se takav prepoznavati."

Drugi prenosilac, umjesto: "...će biti podignuta", veli: "...će se vidjeti."

١٣٤٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لِكُلِّ غَادِرٍ لِوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، قَالَ أَحَدُهُما: يُنْصَبُ، وَقالَ الآخَرُ: يُرَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يُعْرَفُ بِهِ).

54. O POČETKU STVARANJA

1. Ajet: *On je Taj Koji iz ničega stvara i on će to ponovo učiniti* (Er-Rūm, 27.)

1348. Imran ibn Husajn, r.a., kaže:

– Došla je Vjerovjesniku, s.a.v.s., grupa ljudi iz plemena Benu Temim, pa je on rekao:

"Benu Temim, primite radosne vijesti!"

- Već si nas obradovao, a sada nam daj šta (u gotovini) - rekoše oni, a njegovo lice se izmijeni (zbog žalosti ili zbog nemogućnosti da im da).

Zatim su mu došli ljudi iz Jemena i on im je rekao:

"Stanovnici Jemena, primite vi radosne vijesti kad ih nije primio Benu Temim."

- Primamo ih - rekoše oni.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., poče kazivati o početku stvaranja i Aršu, ali neko dođe i reče:

- Imrane, pobjegla ti je deva!

(Ustao sam i otišao) ali kamo sreće da nisam (zbog onoga što sam propustio a što je rekao Vjerovjesnik, s.a.v.s.

1349. Od njega, r.a., u drugoj predaji stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Allah je postojao kada ništa drugo osim Njega nije bilo. I Njegov Arš je bio na vodi. On je sve u Levhi-mahfuzu zapisao i stvorio je nebesa i Zemlju."

- Otišla ti je deva, Ibn Husajne - povika neko - i ja istrčah, ali je nisam

٥٤ ـ كِتَابُ بَدْءِ الخَلْق

١ ـ باب: مَا جاءَ في قَوْلِ الله تَعالَى: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ﴾

١٣٤٨ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: جَاءَ نَفَرٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (يَا بَنِي تَمِيمٍ أَبْشِرُوا). قالُوا: بَشَّرْتَنَا فَأَعْطِنَا، فَتَغَيَّرَ وَجْهُهُ، فَجَاءَهُ أَهْلُ الْيَمَنِ، فَقَالَ: (يَا أَهْلَ الْيَمَنِ، ٱقْبَلُوا الْبُشْرَى إِذْ لَمْ يَقْبَلْهَا بَنُو تَمِيمٍ). قالُوا: قَبِلْنَا، فَأَخَذَ النَّبِيُّ ﷺ يُحَدِّثُ بَدْءَ الخَلْقِ وَالْعَرْشِ، فَجَاءَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا عِمْرَانُ رَاحِلَتُكَ تَفَلَّتَتْ، لَيْتَنِي لَمْ أَقُمْ.

١٣٤٩ وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - في رواية - قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (كانَ ٱللهُ وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ غَيْرُهُ، وَكانَ عَرْشُهُ عَلَى المَاءِ، وَكَتَبَ فِي ٱلذِّكْرِ كُلَّ شَيْءٍ، وَخَلَقَ السَّماوَاتِ وَالأَرْضَ). فَنادَى مُنادٍ: ذَهَبَتْ نَاقَتُكَ يَا ٱبْنَ الحُصَيْنِ،

mogao vidjeti od fatamorgane. A, tako mi Allaha, draže bi mi bilo da sam nju ostavio (nego to druženje).

فَانْطَلَقْتُ فَإِذَا هِيَ يَقْطَعُ دُونَهَا السَّرَابُ، فَوَاللهِ لَوَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ تَرَكْتُهَا.

1350. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Uzvišeni Allah kaže: 'Čovjek se pogrdno izražava o Meni, a ne treba se o Meni pogrdno izražavati, i pripisuje Mi laž, a na to nema pravo. Što se tiče njegovog pogrdnog izražavanja, to su njegove riječi da Ja imam dijete, a što se tiče njegovog pripisivanja laži, to su njegove riječi: Neće me proživiti kao što me je prvi put stvorio.'"

١٣٥٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (قَالَ اللهُ تعالى: يَشْتِمُنِي ابْنُ آدَمَ، وَما يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَشْتِمَنِي، وَيُكَذِّبُنِي، وَما يَنْبَغِي لَهُ. أَمَّا شَتْمُهُ فَقَوْلُهُ: إِنَّ لِي وَلَدًا، وَأَمَّا تَكْذِيبُهُ فَقَوْلُهُ: لَيْسَ يُعِيدُنِي كَمَا بَدَأَنِي).

1351. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kad je Allah stvorio stvorenja, zapisao je u svojoj Knjizi (*Levhi-mahfuz*), koja se nalazi kod Njega iznad Arša: 'Moja milost je nadvladala Moju srdžbu.'"

١٣٥١ : وعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (لَمَّا قَضَى اللهُ الخَلْقَ كَتَبَ فِي كِتَابِهِ، فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ: إِنَّ رَحْمَتِي غَلَبَتْ غَضَبِي).

2. Šta je došlo u pogledu sedam zemalja

٢ - باب: مَا جَاءَ فِي سَبْعِ أَرَضِينَ

1352. Ebu Bekre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vrijeme se vratilo na oblik koji je imalo onog dana kad je Allah stvorio nebesa i Zemlju. Godina ima dvanaest mjeseci, od kojih su četiri sveta, tri uzastopna: zu-l-ka'de, zu-l-hidždže i muharrem, te redžeb Mudara (nazvan po imenu plemena Mudar, koje je ovaj mjesec posebno poštovalo), koji je između džumade-l-uhraa i ša'bana."

١٣٥٢ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (الزَّمَانُ قَدِ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ، ثَلاثَةٌ مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ، وَرَجَبُ مُضَرَ، الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ).

٣ - باب: صِفَةِ الشَّمْسِ وَالقَمَرِ بِحُسْبَانٍ

3. Značenje ajeta: *Sunce i Mjesec utvrđenim putanjama plove*

1353. Ebu Zerr, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kad je Sunce zašlo, upitao:

"Znaš li kud ono ide?"

- Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju - rekao sam, a on nastavi:

"Ono ide dok ne učini sedždu ispod Arša, a zatim traži dozvolu (za ponovno kruženje), pa mu se dopusti, a uskoro će doći vrijeme kad će ono učiniti sedždu i zatražiti dozvolu (za ponovo kruženje), ali mu se neće dopustiti, nego će mu se reći: 'Vrati se odakle si i došlo', te će se ono pojaviti sa zapada. To je tumačenje riječi Uzvišenog: *I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnog i Sveznajućeg* (Ja-Sin, 38.).

١٣٥٣ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَبِي ذَرٍّ حِينَ غَرَبَتِ الشَّمْسُ: (تَدْرِي أَيْنَ تَذْهَبُ؟) قُلْتُ: ٱللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: (فَإِنَّهَا تَذْهَبُ حَتَّى تَسْجُدَ تَحْتَ الْعَرْشِ، فَتَسْتَأْذِنَ فَيُؤْذَنُ لَهَا، وَيُوشِكُ أَنْ تَسْجُدَ فَلاَ يُقْبَلَ مِنْهَا، وَتَسْتَأْذِنَ فَلاَ يُؤْذَنُ لَهَا، يُقَالُ لَهَا: ٱرْجِعِي مِنْ حَيْثُ جِئْتِ، فَتَطْلُعُ مِنْ مَغْرِبِهَا، فَذٰلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾).

1354. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sunce i Mjesec će biti smotani na Sudnjem danu."

١٣٥٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ مُكَوَّرَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

4. Ajet: *I on je taj koji šalje vjetrove kao radosnu vijest pred milost Svoju (kišu)* (El-A'rāf, 57.)

٤ ـ باب: مَا جَاءَ فِي قَوْلِهِ: ﴿وَهُوَ الَّذِي يُرسِلُ الرِّيَاحَ بُشْراً بَيْنَ يَدَي رَحْمَتِهِ﴾

1355. Ata' kaže da je Aiša, r.a., rekla:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao običaj da, kad vidi oblak na nebu, ide naprijed-nazad, ulazi i izlazi i da mu se lice mijenja, a kada bi pala kiša, smirio bi se. Kada mu je Aiša na to ukazala, on je rekao:

١٣٥٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا رَأَى مَخِيلَةً فِي

"Ja ne znam (Bojim se) da to nije bio oblak poslat narodu o kome Kur'an govori: *I kad ugledaše oblak na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao...* (El-Ahkāf, 24.)

السَّمَاءِ أَقْبَلَ وَأَدْبَرَ، وَدَخَلَ وَخَرَجَ وَتَغَيَّرَ وَجْهُهُ، فَإِذَا أَمْطَرَتِ السَّمَاءُ سُرِّيَ عَنْهُ، فَعَرَّفَتْهُ عَائِشَةُ ذٰلِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا أَدْرِي لَعَلَّهُ كما قالَ قَوْمٌ: ﴿فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ﴾. الآيَةَ).

5. Spominjanje meleka, neka je Allahova milost na njima

٥ - باب: ذِكْرِ المَلاَئِكَةِ صَلَوَاتُ الله عَلَيهِم

1356. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Kazivao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s. - a on je onaj koji istinu govori i kome se vjeruje - i rekao:

"Stvaranje svakog od vas odvija se u stomaku njegove majke četrdeset dana, zatim bude toliko dana ugrušak, a zatim bude komad mesa toliko (dana). Potom Allah pošalje meleka kome bude naređeno da upiše četiri stvari. Rekne mu se: - Zapiši: njegova djela, opskrbu, do kada će živjeti (*edžel*) i da li će biti nesretan ili sretan, a potom se duša udahne u njega.

Neko od vas radi (dobra djela) tako da između njega i Dženneta ostane samo jedan aršin, ali ga njegova Knjiga pretekne, pa uradi djelo koje radi onaj koji će ući u Džehennem, a neko opet radi (loša djela) tako da između njega i Džehennema ostane samo jedan aršin, ali ga Knjiga pretekne, pa uradi neko od djela kakva rade oni koji će u Džennet."

١٣٥٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

حَدَّثَنَا رَسُولُ ٱللهِ - ﷺ - وَهُوَ الصَّادِقُ المَصْدُوقُ، قالَ: (إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا، ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذٰلِكَ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذٰلِكَ، ثُمَّ يَبْعَثُ ٱللهُ مَلَكًا فَيُؤْمَرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ، وَيُقَالُ لَهُ: ٱكْتُبْ عَمَلَهُ، وَرِزْقَهُ، وَأَجَلَهُ، وَشَقِيٌّ أَوْ سَعِيدٌ، ثُمَّ يُنْفَخُ فِيهِ الرُّوحُ، فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ لَيَعْمَلُ حَتَّى ما يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الجَنَّةِ إِلاَّ ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ كِتَابُهُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ. وَيَعْمَلُ حَتَّى ما يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ إِلاَّ ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الكِتَابُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الجَنَّةِ).

1357. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٣٥٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (إِذَا أَحَبَّ ٱللهُ الْعَبْدَ نادَى جِبْرِيلَ: إِنَّ ٱللهَ يُحِبُّ فُلاَنًا فَأَحْبِبْهُ، فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ، فَيُنَادِي جِبْرِيلُ في أَهْلِ السَّمَاءِ: إِنَّ ٱللهَ يُحِبُّ فُلاَنًا فَأَحِبُّوهُ، فَيُحِبُّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ، ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ في الأَرْضِ).

"Kad Allah zavoli nekog čovjeka, pozove Džibrila (i rekne):

- Allah voli toga i toga, pa ga i ti voli!

Onda ga i Džibril zavoli te Džibril razglasi među stanovnicima nebesa:

- Allah voli toga i toga pa ga i vi volite!

Potom ga zavole i stanovnici nebesa a zatim bude omiljen među ljudima na Zemlji."

١٣٥٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ ٱللهِ - ﷺ - يَقُولُ: (إِنَّ المَلاَئِكَةَ تَنْزِلُ في الْعَنَانِ، وَهُوَ السَّحَابُ، فَتَذْكُرُ الأَمْرَ قُضِيَ في السَّمَاءِ، فَتَسْتَرِقُ الشَّيَاطِينُ السَّمْعَ فَتَسْمَعُهُ، فَتُوحِيهِ إِلَى الكُهَّانِ، فَيَكْذِبُونَ مَعَهَا مِائَةَ كَذْبَةٍ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ).

1358. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je čula Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Meleki silaze u 'anane', a to su oblaci, i spominju stvar koja je određena na nebu, a šejtani krišom prisluškuju pa to čuju i time nadahnjuju vračare, koji uz to dodaju još stotinu laži od sebe."

١٣٥٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا كانَ يَوْمُ الجُمُعَةِ، كانَ عَلَى كُلِّ بابٍ مِنْ أَبْوَابِ المَسْجِدِ المَلاَئِكَةُ، يَكْتُبُونَ الأَوَّلَ فَالأَوَّلَ، فَإِذَا جَلَسَ الإِمَامُ طَوَوُا الصُّحُفَ، وَجَاؤُوا يَسْتَمِعُونَ ٱلذِّكْرَ).

1359. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kad bude petak, na svakim džamijskim vratima budu meleki i (poimenično) zapisuju prvog, pa dalje po redu, a kad imam sjedne, oni zatvore spise i dođu da slušaju zikr (hutbu)."

١٣٦٠ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ لِحَسَّانَ رَضِيَ ٱللهُ

1360. El-Bera', r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Hassanu (ibn Sabitu):

"Ismij ih (u pjesmi) - ili - ismijavaj ih, Džibril je s tobom!"

1361. Ebu Seleme prenosi od Aiše, r.a., da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Aiša, ovo je Džibril, i on ti šalje mir (selam)."

- Neka je i na njega mir, Allahov rahmet i blagoslov - reče ona obraćajući se Vjerovjesniku, s.a.v.s. - ti vidiš ono što ja ne vidim.

1362. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Džibrilu:

"Zar nas nećeš posjećivati više nego što nas posjećuješ?"

Tim povodom je - kaže (Ibn Abbas) - objavljen ajet: *Mi silazimo samo s naređenjem tvoga Gospodara. On je vladar svega, On zna budućnost našu i prošlost našu...* (Merjem, 64.)

1363. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Džibril mi je učio Kur'an jednim narječjem (harfom) te sam ja tražio od njega da proširi (broj narječja) sve dok nije počeo učiti na sedam narječja (harfova)."

1364. Ja'la, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako s minbera uči: *Oni će dozivati: O Mali(k)...!* (Ez-Zuhruf, 77.)

1365. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnikova, s.a.v.s., kaže da je upitala Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Da li ti je ikada došao trenutak teži od dana Bitke na Uhudu?

عَنْهُ: (اُهْجُهُمْ - أَوْ هَاجِهِمْ - وَجِبْرِيلُ مَعَكَ).

١٣٦١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهَا: (يَا عَائِشَةُ، هٰذَا جِبْرِيلُ يَقْرَأُ عَلَيْكِ السَّلاَمَ). فَقَالَتْ: وَعَلَيْهِ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ ٱللهِ وَبَرَكَاتُهُ، تَرَى مَا لاَ أَرَى. تُرِيدُ النَّبِيَّ ﷺ.

١٣٦٢ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لِجِبْرِيلَ: (أَلاَ تَزُورُنَا أَكْثَرَ مِمَّا تَزُورُنَا؟) قَالَ: فَنَزَلَتْ: ﴿وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلاَّ بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا﴾. الآيَةَ.

١٣٦٣ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (أَقْرَأَنِي جِبْرِيلُ عَلَى حَرْفٍ، فَلَمْ أَزَلْ أَسْتَزِيدُهُ، حَتَّى ٱنْتَهَى إِلَى سَبْعَةِ أَحْرُفٍ).

١٣٦٤ : عَنْ يَعْلَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقْرَأُ عَلَى الْمِنْبَرِ: وَنَادَوْا يَا مَالِ.

١٣٦٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا قَالَتْ لِلنَّبِيِّ ﷺ: هَلْ أَتَى عَلَيْكَ يَوْمٌ كانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمِ أُحُدٍ؟ قالَ: (لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكِ ما لَقِيتُ، وَكانَ أَشَدُّ ما لَقِيتُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْعَقَبَةِ، إِذْ عَرَضْتُ نَفْسِي عَلَى ٱبْنِ عَبْدِ يَالِيلَ بْنِ عَبْدِ كُلاَلٍ، فَلَمْ يُجِبْنِي إِلَى ما أَرَدْتُ، فَانْطَلَقْتُ وَأَنا مَهْمُومٌ عَلَى وَجْهِي، فَلَمْ أَسْتَفِقْ إِلاَّ وَأَنا بِقَرْنِ الثَّعَالِبِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي، فَإِذَا أَنَا بِسَحَابَةٍ قَدْ أَظَلَّتْنِي، فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا جِبْرِيلُ، فَنَادَانِي فَقَالَ: إِنَّ ٱللهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ لَكَ، وَما رَدُّوا بِهِ عَلَيْكَ، وَقَدْ بَعَثَ ٱللهُ إِلَيْكَ مَلَكَ الْجِبَالِ، لِتَأْمُرَهُ بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ، فَنَادَانِي مَلَكُ ٱلْجِبَالِ، فَسَلَّمَ عَلَيَّ، ثُمَّ قالَ: يَا مُحَمَّدُ، فَقَالَ: ذٰلِكَ فِيمَا شِئْتَ، إِنْ شِئْتَ أَنْ أُطْبِقَ عَلَيْهِمُ الأَخْشَبَيْنِ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: بَلْ أَرْجُو أَنْ يُخْرِجَ ٱللهُ مِنْ أَصْلاَبِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ ٱللهَ وَحْدَهُ، لاَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا).

"Svašta sam doživio od tvoga naroda", reče on, "ali najteže što sam doživio od njih bilo je ono na Dan Akabe kad sam se obratio Ibn Abdu Jalilu ibn Abdu Kulalu pa nije prihvatio ono što sam htio. Otišao sam veoma potišten i nisam se osvijestio sve dok nisam došao u Karni Sealib. Krenuo sam zabrinuta lica i nisam se povratio dok nisam došao u Karni Sealib. Podigao sam glavu i ugledao kako

- Allah je čuo ono što ti je rekao tvoj narod i (vidio) kako su te odbili. On ti je poslao meleka (koji je zadužen za) brda da mu narediš što god hoćeš u pogledu njih.

Potom me pozva melek brda, nazva mi selam, a zatim reče:

- Muhammede, to je (tako), pa šta želiš? Ako hoćeš, ja ću nad njima poklopiti dva brijega (Ebu Kubejs i Ahmer).

"Ne", rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., "ja se nadam da će Allah dati da od njih postanu oni koji će samo Allahu ibadet činiti i neće Mu ništa pripisivati kao druga."

١٣٦٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ فِي قَوْلِ ٱللهِ تَعَالَى: ﴿فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى. فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى﴾: أَنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ، لَهُ سِتُّمائَةِ جَنَاحٍ.

1366. Abdullah ibn Mesud, r.a., o riječima Uzvišenog Allaha: *Pa je bio blizu koliko dva luka, ili bliže, i objavio robu Njegovu ono što je objavio* (En-Nedžm, 9.-10.), kaže da je on (Muhammed, s.a.v.s.) vidio Džibrila sa šest stotina krila.

1367. Abdullah, r.a., u pogledu ajeta: *Zaista je vidio neka od veličanstvenih znamenja svoga Gospodara* (En-Nedžm, 18.), kaže:

- Vidio je zelen zastor koji je prekrio horizonte na nebu.

١٣٦٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فِي قَوْلِهِ تعالى: ﴿لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى﴾. قَالَ: رَأَى رَفْرَفًا أَخْضَرَ سَدَّ أُفُقَ السَّمَاءِ.

1368. Aiša, r.a., kaže:

– Ko tvrdi da je Muhammed, s.a.v.s., vidio svoga Gospodara, taj je pretjerao. Ali on je vidio Džibrila u njegovom pravom obliku a njegova pojava je bila prekrila sav horizont.

١٣٦٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَنْ زَعَمَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَأَى رَبَّهُ فَقَدْ أَعْظَمَ، وَلٰكِنْ قَدْ رَأَى جِبْرِيلَ فِي صُورَتِهِ، وَخَلْقِهِ سَادًّا مَا بَيْنَ الأُفُقِ.

1369. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kad čovjek pozove svoju ženu u postelju (radi općenja), pa ona odbije i on prenoći srdit na nju, meleki je proklinju sve dok ne svane."

١٣٦٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا دَعَا الرَّجُلُ ٱمْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا، لَعَنَتْهَا المَلاَئِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ).

1370. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"U noći mog noćnog putovanja (*Isra'a*) vidio sam Musaa. On je smeđ čovjek, visok i kovrdžave (kose), kao da je od ljudi iz plemena Šenue. I vidio sam Isaa. On je čovjek srednjeg rasta, umjerene konstitucije, (naginje) crvenoj i bijeloj (boji), neuvijene kose. I vidio sam Malika, čuvara Džehennema, i Dedždžala. To je bilo među znakovima koje mi je Allah pokazao, ...*pa nimalo ne sumnjaj u susret s Njim*... (Es-Sedžde, 23.)

١٣٧٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي مُوسَى رَجُلًا آدَمَ، طُوَالًا جَعْدًا، كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنُوءَةَ، وَرَأَيْتُ عِيسَى رَجُلًا مَرْبُوعًا، مَرْبُوعَ الْخَلْقِ إِلَى الْحُمْرَةِ وَالْبَيَاضِ، سَبِطَ الرَّأْسِ، وَرَأَيْتُ مَالِكًا خَازِنَ النَّارِ، وَٱلدَّجَّالَ، فِي آيَاتٍ أَرَاهُنَّ ٱللهُ إِيَّاهُ: ﴿فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ﴾).

6. O opisu Dženneta i o tome da je on već stvoren

٦ - باب: مَا جَاءَ فِي صِفَةِ الجَنَّةِ وَأَنَّهَا مَخْلُوقَةٌ

1371. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kad neko od vas umre, njegovo mjesto mu se izlaže jutrom i večeri, pa ako je džennetlija (predočava mu se njegovo mjesto) među džennetlijama, a ako je džehennemlija, onda među džehennemlijama."

١٣٧١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ، فَإِنَّهُ يُعْرَضُ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ، فَإِنْ كانَ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ، وَإِنْ كانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ).

1372. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vidio sam Džennet i primijetio da većinu njegovih stanovnika čine siromasi, a vidio sam i Džehennem i primijetio da većinu njegovih stanovnika čine žene."

١٣٧٢ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (ٱطَّلَعْتُ فِي الجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ، وَٱطَّلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ).

1373. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Dok smo jednom prilikom bili kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., on iznenada reče:

"Dok sam spavao, sanjao sam da se nalazim u Džennetu, gdje sam primijetio jednu ženu kako uzima abdest pokraj nekog dvorca. I kad sam upitao čiji je to dvorac, rekoše mi da pripada Omeru ibn Hattabu.

Tada sam se sjetio njegove ljubomore i okrenuo se nazad."

Omer, zaplaka i reče:

- Zar na tebe, Allahov Poslaniče, da budem ljubomoran?

١٣٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، إِذْ قالَ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُنِي فِي الجَنَّةِ، فَإِذَا ٱمْرَأَةٌ تَتَوَضَّأُ إِلَى جَانِبِ قَصْرٍ، فَقُلْتُ: لِمَنْ هٰذَا الْقَصْرُ؟ فَقَالُوا: لِعُمَرَ ابْنِ الخَطَّابِ، فَذَكَرْتُ غَيْرَتَهُ، فَوَلَّيْتُ مُدْبِرًا). فَبَكَىٰ عُمَرُ وَقالَ: أَعَلَيْكَ أَغارُ يَا رَسُولَ ٱللهِ.

1374. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

١٣٧٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَوَّلُ زُمْرَةٍ تَلِجُ الجَنَّةَ صُورَتُهُمْ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، لاَ يَبْصُقُونَ فِيهَا وَلاَ يَمْتَخِطُونَ

وَلاَ يَتَغَوَّطُونَ، آنِيَتُهُمْ فِيهَا ٱلذَّهَبُ، أَمْشَاطُهُمْ مِنَ ٱلذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَمَجَامِرُهُمُ الأَلُوَّةُ، وَرَشْحُهُمُ الْمِسْكُ، وَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ، يُرَى مُخُّ سُوقِهِمَا مِنْ وَرَاءِ اللَّحْمِ مِنَ الْحُسْنِ، لاَ ٱخْتِلاَفَ بَيْنَهُمْ وَلاَ تَبَاغُضَ، قُلُوبُهُمْ قَلْبُ رَجُلٍ وَاحِدٍ، يُسَبِّحُونَ ٱللهَ بُكْرَةً وَعَشِيًّا).

"Prva skupina koja će ući u Džennet bit će svijetlog izgleda poput Mjeseca u noći uštapa. Oni u njemu neće pljuvati, niti će se usecati, niti nuždu obavljati. Njihovo posuđe u njemu bit će od zlata, a češljevi će im biti od zlata i srebra. Mangale će im biti alojevo drvo, a znoj će im mirisati poput mošusa. Svaki od njih će imati po dvije žene, od čije ljepote će se vidjeti srž njihovih potkoljenica, iza mesa. Oni se neće međusobno razilaziti niti mrziti. Njihova srca su (kao) jedno srce. Oni veličaju Allaha jutrom i večeri."

١٣٧٥: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ في رواية: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: وَالَّذِينَ عَلَى إِثْرِهِمْ كَأَشَدِّ كَوْكَبٍ إِضَاءَةً، قُلُوبُهُمْ عَلَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ، لاَ ٱخْتِلاَفَ بَيْنَهُمْ وَلاَ تَبَاغُضَ، لِكُلِّ ٱمْرِىءٍ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ، كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا يُرَى مُخُّ سَاقِهَا مِنْ وَرَاءِ لَحْمِهَا مِنَ الْحُسْنِ، يُسَبِّحُونَ ٱللهَ بُكْرَةً وَعَشِيًّا، لاَ يَسْقَمُونَ، وَلاَ يَمْتَخِطُونَ). وَذَكَرَ بَاقِي الحدِيْث

1375. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u jednoj drugoj predaji rekao:

"Oni koji su odmah iza njih blistat će poput najsjajnije zvijezde. Srca će im biti kao srce jednog čovjeka. Među njima neće biti razilaženja niti mržnje. Svaki od njih će imati po dvije žene. Kod svake od njih će se od ljepote vidjeti, iza mesa, srž njezinih potkoljenica. Oni će veličati Allaha jutrom i večeri. Neće se razbolijevati niti će se usecati..." (ostatak hadisa je ranije spomenut).

١٣٧٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيَدْخُلَنَّ مِنْ أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا، أَوْ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ، لاَ يَدْخُلُ أَوَّلُهُمْ حَتَّى يَدْخُلَ آخِرُهُمْ، وُجُوهُهُمْ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ).

1376. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sigurno će ući (u Džennet) od mog ummeta sedamdeset hiljada, ili sedam stotina hiljada. Prvi od njih neće ući dok ne uđe i posljednji. Lica će im biti (sjajna) poput Mjeseca u noći uštapa."

١٣٧٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أُهْدِيَ لِلنَّبِيِّ ﷺ جُبَّةُ سُنْدُسٍ، وَكَانَ

1377. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku s.a.v.s., je poklonjeno džube (ogrtač) od jedne vrste svile (sundus), a on je zabranjivao (muškarcima) svilu. Ljudi su se tome čudili, pa on reče:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, maramice Sa'da ibn Muaza u Džennetu bolje su od ovoga."

يَنْهَى عَنِ الحَرِيرِ، فَعَجِبَ النَّاسُ مِنْهَا، فَقَالَ: (وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَمَنَادِيلُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الجَنَّةِ أَحْسَنُ مِنْ هٰذَا).

1378. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista u Džennetu ima drvo pod čijim hladom (može) jahač putovati stotinu godina a da ga ne prijeđe."

١٣٧٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ فِي الجَنَّةِ لَشَجَرَةً، يَسِيرُ الرَّاكِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لاَ يَقْطَعُهَا).

1379. U drugoj predaji od Ebu Hurejrea, r.a., ima sličan hadis. On kaže:

- Pročitajte ako želite: *...i u hladovini prostranoj.* (El-Vāki'a, 30.)

١٣٧٩ : وفي رِوايَةٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ مِثْلُ ذٰلِكَ، قَالَ: وَٱقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿وَظِلٍّ مَمْدُودٍ﴾.

1380. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Džennetlije će gledati stanovnike soba koje su iznad njih kao što gledate blistavu zvijezdu koja dolazi s istočnog horizonta i odlazi na zapadni, zbog razlike u vrijednostima među njima."

- Allahov Poslaniče - rekoše (ashabi) - to su stepeni vjerovjesnika koje osim njih niko ne može dostići.

"Ne! Tako mi Onog u Čijoj je ruci moja duša, (to su) stepeni ljudi koji su iskreno vjerovali u Allaha i iskreno priznavali poslanike", reče on.

١٣٨٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَهْلَ الجَنَّةِ يَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْغُرَفِ مِنْ فَوْقِهِمْ، كَمَا تَتَرَاءَوْنَ ٱلْكَوْكَبَ ٱلدُّرِّيَّ الْغَابِرَ فِي الأُفُقِ، مِنَ المَشْرِقِ أَوِ المَغْرِبِ، لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ). قالوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ تِلْكَ مَنَازِلُ الأَنْبِيَاءِ لاَ يَبْلُغُهَا غَيْرُهُمْ، قَالَ: (بَلَى، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، رِجَالٌ آمَنُوا بِٱللهِ وَصَدَّقُوا المُرْسَلِينَ).

٧ - باب: صِفَةِ النَّارِ وَأَنَّهَا مَخْلُوقَةٌ

7. O opisu Džehennema i o tome da je on već stvoren

١٣٨١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ، فَٱبْرِدُوهَا بِالمَاءِ).

1381. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Groznica je od zapaha vrućine Džehennema, pa je rashladite vodom."

١٣٨٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ). قِيلَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنْ كَانَتْ لَكَافِيَةً، قَالَ: (فُضِّلَتْ عَلَيْهِنَّ بِتِسْعَةٍ وَسِتِّينَ جُزْءًا، كُلُّهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا).

1382. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vaša vatra je jedan od sedamdeset dijelova džehennemske vatre."

- Allahov Poslaniče - rečeno je - ona (dunjalučka vatra) je dovoljna.

"Ova je pojačana nad (dunjalučkom vatrom) za šezdeset i devet dijelova. Svaki od njih je poput njezine vrućine", reče on.

١٣٨٣ : عَنْ أُسَامَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (يُجَاءُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ القِيَامَةِ فَيُلْقَىٰ فِي النَّارِ، فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُهُ فِي النَّارِ، فَيَدُورُ كما يَدُورُ ٱلْحِمَارُ بِرَحَاهُ، فَيَجْتَمِعُ أَهْلُ النَّارِ عَلَيْهِ فَيَقُولُونَ: أَيْ فُلاَنُ مَا شَأْنُكَ؟ أَلَيْسَ كُنْتَ تَأْمُرُنَا بِالمَعْرُوفِ وَتَنْهَانَا عَنِ المُنْكَرِ؟ قَالَ: كُنْتُ آمُرُكُمْ بِالمَعْرُوفِ وَلاَ آتِيهِ، وَأَنْهَاكُمْ عَنِ المُنْكَرِ وَآتِيهِ).

1383. Usama, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Na Sudnjem danu će čovjek biti doveden i bačen u vatru pa će mu crijeva izlaziti u vatru, a on će kružiti kao što magarac kruži oko mlinskog kamena te će se džehennemlije sakupiti oko njega i upitati:

- Čovječe, šta je s tobom? Zar nam nisi naređivao (da činimo) dobro, a odvraćao od zla?

- Naređivao sam vam dobro - reći će on - ali ga ja nisam činio, a zabranjivao vam zlo, ali sam ga ja činio."

8. Opis Iblisa i njegove vojske

٨ - باب: صِفَةِ إِبْلِيسَ وجُنُودِهِ

1384. Aiša, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom općinjen tako da mu se činilo da nešto radi, a on to ne radi, dok nije jednog dana molio i molio, a zatim rekao:

"Jesi li osjetila da me je Allah obavijestio u čemu je moj lijek? Došla su mi dva čovjeka pa je jedan sjeo kod moje glave, a drugi kod nogu, i rekao je jedan od njih onom drugom:

- Kakva je bolest ovog čovjeka?

- Općinjen je - reče prvi.

- A ko ga je općinio? - upita prvi.

- Lebid ibn A'sam - odgovori drugi.

- A u čemu je to? - upita on.

- U češlju, otpacima (kose) i čaški muškog palminog cvijeta - odgovori drugi.

- A gdje je to? - upita prvi.

- U bunaru Zervan - odgovori ovaj."

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je otišao tamo i kada se vratio rekao je Aiši:

"Njegove palme su poput šejtanskih glava."

- Da li si (taj slučaj) objelodanio? - upitala sam.

"Ne. Što se mene tiče, Allah me je već izliječio, a bojao sam se da to ne podstakne među ljudima zlo", reče on.

Kasnije je taj bunar zatrpan.

١٣٨٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: سُحِرَ النَّبِيُّ ﷺ، حَتَّى كانَ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ يَفْعَلُ الشَّيْءَ وَما يَفْعَلُه، حَتَّى كانَ ذَاتَ يَوْمٍ دَعَا وَدَعَا، ثُمَّ قالَ ﷺ: (أَشَعَرْتِ أَنَّ ٱللهَ أَفْتَانِي فِيما فِيهِ شِفَائِي، أَتَانِي رَجُلاَنِ: فَقَعَدَ أَحَدُهُمَا عِنْدَ رَأْسِي وَالآخَرُ عِنْدَ رِجْلَيَّ، فَقَالَ أَحَدُهُما لِلآخَرِ: مَا وَجَعُ الرَّجُلِ؟ قالَ: مَطْبُوبٌ، قالَ وَمَنْ طَبَّهُ؟ قالَ: لَبِيدُ بْنُ الأَعْصَمِ، قالَ: فِيما ذَا؟ قالَ: في مُشْطٍ وَمُشَاقَةٍ وَجُفِّ طَلْعَةٍ ذَكَرٍ، قالَ: فَأَيْنَ هُوَ؟ قالَ: في بِئْرِ ذَرْوَانَ). فَخَرَجَ إِلَيْهَا النَّبِيُّ ﷺ ثُمَّ رَجَعَ، فَقَالَ لِعَائِشَةَ حِينَ رَجَعَ: (نَخْلُهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ). فَقُلْتُ: ٱسْتَخْرَجْتَهُ؟ فَقَالَ: (لاَ، أَمَّا أَنَا فَقَدْ شَفَانِي ٱللهُ، وَخَشِيتُ أَنْ يُثِيرَ ذٰلِكَ عَلَى النَّاسِ شَرًّا). ثُمَّ دُفِنَتِ الْبِئْرُ.

1385. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Šejtan dođe nekom od vas i pita 'ko je stvorio ovo, ko je stvorio ono' da bi na kraju upitao: 'Ko je stvorio tvoga

١٣٨٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يَأْتِي الشَّيْطَانُ أَحَدَكُمْ فَيَقُولُ: مَنْ خَلَقَ كَذَا، مَنْ خَلَقَ كَذَا، حَتَّى يَقُولَ: مَنْ خَلَقَ رَبَّكَ؟ فَإِذَا بَلَغَهُ فَلْيَسْتَعِذْ بِٱللهِ وَلْيَنْتَهِ).

Gospodara?' Pa kad se to kome desi, neka zatraži utočište kod Allaha i neka prekine (takva razmišljanja)."

1386. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako pokazuje na istok i govori:

"Tamo će biti smutnja! Tamo će biti smutnja - tamo odakle se pojavljuje rog šejtana!"

1387. Džabir, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"U prvi akšam, ili kada bude predvečerje, sakupite djecu, jer tada se šejtani raširе. Jedan sat kasnije (kad prođe vrijeme predvečerja), pustite ih. Zaključaj vrata i spomeni Allahovo ime, ugasi svjetiljku i spomeni Allahovo ime, zaveži mješinu (za vodu, mlijeko i sl.) i spomeni Allahovo ime te pokrij svoju posudu i spomeni Allahovo ime pa makar da preko nje nešto prepriječiš."

1388. Sulejman ibn Sured, r.a., kaže:

– Sjedio sam s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dok su se neka dva čovjeka međusobno vrijeđali tako da je jednom od njih pocrvenjelo lice, a vratne žile se naduhle. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nam reče:

"Kad bi ovaj čovjek rekao: *Euzu billahi mine-š-šejtan*, otišlo bi od njega ono što ga je spopalo."

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže da zatražiš zaštitu kod Allaha od šejtana - rekoše ljudi onom čovjeku, a on reče:

- Zar sam ja poludio?

١٣٨٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يُشِيرُ إِلَى المَشْرِقِ، فَقَالَ: (هَا إِنَّ الْفِتْنَةَ هَا هُنَا، إِنَّ الفِتْنَةَ هَا هُنَا، مِنْ حَيْثُ يَطْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ).

١٣٨٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا ٱسْتَجْنَحَ اللَّيْلُ، أَوْ: كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ، فَكُفُّوا صِبْيَانَكُمْ، فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ الْعِشَاءِ فَخَلُّوهُمْ، وَأَغْلِقْ بَابَكَ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ ٱللهِ، وَأَطْفِىءْ مِصْبَاحَكَ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ ٱللهِ، وَأَوْكِ سِقَاءَكَ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ ٱللهِ، وَخَمِّرْ إِنَاءَكَ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ ٱللهِ، وَلَوْ تَعْرُضُ عَلَيْهِ شَيْئًا).

١٣٨٨ : عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كُنْتُ جَالِسًا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَرَجُلَانِ يَسْتَبَّانِ، فَأَحَدُهُمَا ٱحْمَرَّ وَجْهُهُ وَٱنْتَفَخَتْ أَوْدَاجُهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي لأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا ذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ، لَوْ قَالَ: أَعُوذُ بِٱللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، ذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ). فَقَالُوا لَهُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: تَعَوَّذْ بِٱللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ. فَقَالَ: وَهَلْ بِي جُنُونٌ؟.

١٣٨٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (التَّثَاؤُبُ مِنَ

الشَّيْطَانِ، فَإِذَا تَثَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرُدَّهُ مَا

1389. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:
[illegible]
kaže: 'Ha', šejtan se nasmije."

١٣٩٠ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ مِنَ ٱللهِ، وَالْحُلُمُ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا حَلَمَ أَحَدُكُمْ حُلُمًا يَخَافُهُ فَلْيَبْصُقْ عَنْ يَسَارِهِ، وَلْيَتَعَوَّذْ بِٱللهِ مِنْ شَرِّهَا، فَإِنَّهَا لاَ تَضُرُّهُ).

1390. Ebu Katade, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Dobar i lijep san je od Allaha, a (loš) san je od šejtana, pa kad neko od vas usni san kojeg se plaši, nek plju(c)ne na lijevu stranu i neka zatraži kod Allaha zaštitu od njegovog zla pa mu on neće nauditi."

١٣٩١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا ٱسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَتَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْثِرْ ثَلاَثًا، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيتُ عَلَى خَيْشُومِهِ).

1391. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kad se probudi neko od vas iz sna pa počne uzimati abdest, neka tri puta ušmrkne i povrati vodu, jer je šejtan prenoćio u njegovoj nosnoj šupljini."

٩ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ﴾

9. Ajet: *...I po njoj životinje svih vrsta razasuo...* (El-Bekare, 164.)

١٣٩٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: (ٱقْتُلُوا الحَيَّاتِ، وَٱقْتُلُوا ذَا الطُّفْيَتَيْنِ وَالأَبْتَرَ، فَإِنَّهُمَا يَطْمِسَانِ الْبَصَرَ، وَيَسْتَسْقِطَانِ الحَبَلَ).

قَالَ عَبْدُ ٱللهِ: فَبَيْنَا أَنَا أُطَارِدُ حَيَّةً لِأَقْتُلَهَا، فَنَادَانِي أَبُو لُبَابَةَ: لاَ تَقْتُلْهَا، فَقُلْتُ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَدْ أَمَرَ بِقَتْلِ

1392. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako, držeći hutbu s minbera, kaže:

"Ubijajte zmije (otrovnice)! Ubijte otrovnicu koja ima dvije crne pjege na leđima i onu kratkorepu, jer njih dvije uništavaju vid i izazivaju pobačaj."

Abdullah kaže:

- Dok sam (jednom) tjerao zmiju da je ubijem, Ebu Lubabe me pozva i reče da je ne ubijam!

الحَيَّاتِ. قالَ: إِنَّهُ نَهَى بَعْدَ ذٰلِكَ عَنْ ذَوَاتِ البُيُوتِ، وَهِيَ العَوَامِرُ.

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naredio da se ubijaju zmije - rekoh mu ja.

- Da, ali je kasnije zabranio (ubijanje) kućnih zmija - rekao je (Ebu Lubabe).

١٠ - باب: خَيْرُ مالِ المُسْلِمِ غَنَمٌ يَتْبَعُ شَعَفَ الجِبالِ

10. Najbolji imetak muslimana je stado za kojim ide po vrhovima brda

١٣٩٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قالَ: (رَأْسُ الكُفْرِ نَحْوَ المَشْرِقِ، وَالفَخْرُ وَالخُيَلاءُ في أَهْلِ الخَيْلِ وَالإِبِلِ، وَالفَدَّادِينَ أَهْلِ الوَبَرِ، وَالسَّكِينَةُ في أَهْلِ الغَنَمِ).

1393. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vrhunac nevjerovanja je na istoku, ponos i oholost su kod vlasnika konja i deva i kod stočara-beduina a blagost je kod ovčara."

١٣٩٤ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرٍو أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قالَ: أَشَارَ رَسُولُ اللهِ ﷺ بِيَدِهِ نَحْوَ اليَمَنِ، فَقالَ: (الإِيمَانُ يَمَانٍ هَا هُنَا، أَلاَ إِنَّ القَسْوَةَ وَغِلَظَ القُلُوبِ فِي الفَدَّادِينَ، عِنْدَ أُصُولِ أَذْنَابِ الإِبِلِ، حَيْثُ يَطْلُعُ قَرْنَا الشَّيْطَانِ، فِي رَبِيعَةَ وَمُضَرَ).

1394. Ukbe ibn Amr Ebu Mesud, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pokazao rukom u pravcu Jemena i rekao:

"Ovi Jemenci imaju najbolje vjerovanje (iman), a složit ćete se da su okrutnost i surovost najprisutniji kod bogatih posjednika deva i konja iz plemena Rebi'a i Mudar, koji su se toliko vezali za svoja krda da su šejtanu otvorili široke mogućnosti djelovanja."

١٣٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللهَ مِنْ فَضْلِهِ، فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكاً، وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهِيقَ الحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَاناً).

1395. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kad čujete pjevanje pijetla, molite blagoslov od Allaha, jer je (pijetao) vidio meleka, a kad čujete revanje magarca, utječite se Allahu od šejtana, jer je (magarac) vidio šejtana."

١٣٩٦ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (فُقِدَتْ أُمَّةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لاَ يُدْرَى مَا فَعَلَتْ، وَإِنِّي لاَ أُرَاهَا إِلاَّ الْفَأْرَ، إِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الإِبِلِ لَمْ تَشْرَبْ، وَإِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الشَّاءِ شَرِبَتْ). فَحَدَّثْتُ كَعْبًا فَقَالَ: أَنْتَ سَمِعْتَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُهُ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قالَ لِي مِرَارًا، فَقُلْتُ: أَفَأَقْرَأُ التَّوْرَاةَ؟.

1396. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Izgubljena je jedna skupina Izraelićana, a ne zna se šta je učinila. Ja mislim da su pretvoreni u miševe, jer kad se njima postavi mlijeko deve, oni ga ne piju, a kad im se postavi ovčije mlijeko, popiju ga."

- Ispričao sam to - kaže Ebu Hurejre - Ka'bu, koji reče:

- Ti si čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da to kaže?

- Da - rekoh ja, ali mi on nekoliko puta ponovi isto pitanje te ja rekoh:

- Zar ja čitam Tevrat?! (Ja kazujem samo ono što sam čuo od Muhammeda, s.a.v.s.)

١١ ـ باب: إِذَا وَقَعَ الذُّبابُ فِي شَرَابِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ فَإِنَّ فِي أَحَدِ جَنَاحَيْهِ دَاءً وَفِي الأُخْرَى شِفَاءً

11. Kad muha upadne nekome u piće, nek je cijelu zagnjuri jer je u jednom njezinom krilu bolest a u drugom lijek

١٣٩٧ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا وَقَعَ ٱلذُّبابُ في شَرَابِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ ثُمَّ لِيَنْزِعْهُ، فَإِنَّ فِي إِحْدَى جَنَاحَيْهِ دَاءً وَالأُخْرَى شِفَاءً).

1397. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kad nekome od vas upadne muha u piće, neka je (cijelu) zagnjuri, a potom izvadi, jer je u jednom njezinom krilu bolest a u drugom lijek."

1398. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jednoj ženi prostitutki oprošteni (su grijesi) zato što je, naišavši pokraj psa koji je skoro umirući od žeđi iznureno dahtao iznad bunara, skinula svoju papuču, učvrstila je rupcem i izvadila mu vode, pa joj je zbog toga oprošteno."

١٣٩٨ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قالَ: (غُفِرَ لامْرَأَةٍ مُومِسَةٍ، مَرَّتْ بِكَلْبٍ عَلَى رَأْسِ رَكِيٍّ يَلْهَثُ، قَدْ كادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ، فَنَزَعَتْ خُفَّهَا، فَأَوْثَقَتْهُ بِخِمَارِهَا، فَنَزَعَتْ لَهُ مِنَ المَاءِ، فَغُفِرَ لَهَا بِذٰلِكَ).

55. O VJEROVJESNICIMA

٥٥ ـ كتاب احَاديثِ الأنْبيَاءِ

1. Stvaranje Adema, a.s., i njegovog potomstva

١ ـ باب: خَلْقِ آدَمَ وَذُرِّيَّتِهِ

1399. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah je stvorio Adema sa dužinom od šezdeset aršina, a onda mu rekao: 'Idi i nazovi selam toj grupi meleka, pa saslušaj čime će ti otpozdraviti, (jer će to biti) tvoj pozdrav i pozdrav tvoga potomstva.'

On im je rekao:

- Es-selamu alejkum.

- Es-selamu alejke ve rahmetullah - odgovorili su oni, ponovivši 've rahmetullah' još jednom.

Svako ko uđe u Džennet bit će u obliku Adema, no ljudi su se sve do sada malo-pomalo smanjivali."

١٣٩٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (خَلَقَ ٱللهُ آدَمَ وَطُولُهُ سِتُّونَ ذِرَاعًا، ثُمَّ قالَ: ٱذْهَبْ فَسَلِّمْ عَلَى أُولٰئِكَ مِنَ المَلاَئِكَةِ، فَٱسْتَمِعْ ما يُحَيُّونَكَ، تَحِيَّتُكَ وَتَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ، فَقَالَ: السَّلامُ عَلَيْكُمْ، فَقَالُوا: السَّلامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ ٱللهِ، فَزَادُوهُ: وَرَحْمَةُ ٱللهِ، فَكُلُّ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صورَةِ آدَمَ، فَلَمْ يَزَلْ الخَلْقُ يَنْقُصُ حَتَّى الآنَ).

1400. Enes, r.a., kaže:

– Kada je Abdullah ibn Selam saznao za dolazak Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u Medinu, došao mu je i rekao:

- Pitat ću te tri stvari koje zna samo vjerovjesnik: koji je prvi predznak Sudnjega dana, koja je prva hrana koju će jesti džennetlije i od čega dijete sliči ocu, a od čega sliči dajdžama?

"To mi je Džibril maloprije saopćio", reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- To je melek koji je neprijatelj Jevrejima - reče Abdullah.

١٤٠٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: بَلَغَ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ سَلاَمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ مَقْدَمُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ المَدِينَةَ، فَأَتَاهُ فَقَالَ: إِنِّي سَائِلُكَ عَنْ ثَلاثٍ لاَ يَعْلَمُهُنَّ إِلاَّ نَبِيٌّ: مَا أَوَّلُ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ، وَما أَوَّلُ طَعَامٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الجَنَّةِ، وَمِنْ أَيِّ شَيْءٍ يَنْزِعُ الْوَلَدُ إِلَى أَبِيهِ، وَمِنْ أَيِّ شَيْءٍ يَنْزِعُ إِلَى أَخْوَالِهِ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (خَبَّرَنِي بِهِنَّ آنِفًا جِبْرِيلُ). قالَ: فَقَالَ عَبْدُ ٱللهِ: ذَاكَ عَدُوُّ الْيَهُودِ مِنَ المَلاَئِكَةِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَمَّا أَوَّلُ أَشْرَاطِ

“Što se tiče prvog predznaka Sudnjeg dana”, reče Allahov Poslanik s.a.v.s., “to je vatra koja će tjerati ljude s istoka na zapad. Prva hrana koju će džennetlije jesti je okrugli ligament jetre kita. Što se tiče sličnosti djeteta, kad čovjek opći sa svojom ženom i njegova tečnost pretekne njenu, sličnost će pripasti njemu, a kad njena tečnost pretekne, sličnost će pripasti njoj.”

- Svjedočim da si Allahov poslanik - reče on, a zatim nastavi:

- Allahov Poslaniče, Jevreji su klevetnički narod. Ako saznaju za moje primanje islama prije nego što ih pitaš (o meni), oklevetat će me kod tebe.

Kasnije su došli Jevreji, a Abdullah ušao u kuću te Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita:

“Kakav je čovjek među vama Abdullah ibn Selam?”

- On je najučeniji od nas i sin najučenijeg, najbolji od nas i sin najboljeg - rekoše oni. Allahov Poslanik, s.a.v.s., potom reče:

“Šta mislite, ako Abdullah bude primio islam?”

- Allah ga sačuvao od toga! - rekoše oni, a Abdullah im iziđe i reče:

- Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Allahov poslanik!

- On je najgori od nas i sin najgoreg - rekoše oni i nastaviše ružno govoriti o njemu.

السَّاعَةِ فَنَارٌ تَحْشُرُ النَّاسَ مِنَ المَشْرِقِ إِلَى المَغْرِبِ، وَأَمَّا أَوَّلُ طَعَامٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الجَنَّةِ فَزِيَادَةُ كَبِدِ حُوتٍ، وَأَمَّا الشَّبَهُ فِي الْوَلَدِ: فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا غَشِيَ المَرْأَةَ فَسَبَقَهَا مَاؤُهُ كَانَ الشَّبَهُ لَهُ، وَإِذَا سَبَقَ مَاؤُهَا كَانَ الشَّبَهُ لَهَا). قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ ٱللهِ، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ اليَهُودَ قَوْمٌ بُهُتٌ، إِنْ عَلِمُوا بِإِسْلاَمِي قَبْلَ أَنْ تَسْأَلَهُمْ بَهَتُونِي عِنْدَكَ، فَجَاءَتِ الْيَهُودُ وَدَخَلَ عَبْدُ ٱللهِ الْبَيْتَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَيُّ رَجُلٍ فِيكُمْ عَبْدُ ٱللهِ ابْنُ سَلاَمٍ؟) قَالُوا: أَعْلَمُنَا، وَٱبْنُ أَعْلَمِنَا، وَأَخْيَرُنَا، وَٱبْنُ أَخْيَرِنا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَفَرَأَيْتُمْ إِنْ أَسْلَمَ عَبْدُ ٱللهِ؟) قَالُوا: أَعَاذَهُ ٱللهُ مِنْ ذٰلِكَ، فَخَرَجَ عَبْدُ ٱللهِ إِلَيْهِمْ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ ٱللهِ، فَقَالُوا: شَرُّنَا، وَٱبْنُ شَرِّنَا، وَوَقَعُوا فِيهِ.

1401. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٤٠١ : وعَنْه رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ

"Da nije bilo Israelićana, meso se ne bi kvarilo, a da nije bilo Havve, žena ne bi nikada izdala svoga muža."

النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لَوْلاَ بَنُو إِسْرَائِيلَ لَمْ يَخْنَزِ اللَّحْمُ، وَلَوْلاَ حَوَّاءُ لَمْ تَخُنْ أُنْثَى زَوْجَهَا).

1402. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah će reći džehennemliji koji imadne najblažu kaznu:

- Kad bi ti imao nešto na Zemlji, da li bi se time otkupio?

On će odgovoriti:

- Da.

Allah će tada reći:

- Ja sam od tebe tražio manje od toga, dok si još bio u Ademovoj kičmi: da Mi ne pripisuješ ništa drugo, ali si ti to odbio i (prihvatio) mnogoboštvo."

١٤٠٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَرْفَعُهُ: (أَنَّ اللهَ يَقُولُ لِأَهْوَنِ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا: لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ كُنْتَ تَفْتَدِي بِهِ؟ قالَ: نَعَمْ، قالَ: فَقَدْ سَأَلْتُكَ ما هُوَ أَهْوَنُ مِنْ هٰذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ: أَنْ لاَ تُشْرِكَ بِي، فَأَبَيْتَ إِلاَّ الشِّرْكَ).

1403. Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Niko neće biti nepravedno ubijen a da na prvom Ademovom sinu neće biti udio njegove krvi, jer je Ademov sin prvi počinio ubistvo."

١٤٠٣ : عَنْ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (لاَ تُقْتَلُ نَفْسٌ ظُلْمًا، إِلاَّ كانَ عَلَى ابْنِ آدَمَ الأَوَّلِ كِفْلٌ مِنْ دَمِهَا، لِأَنَّهُ أَوَّلُ مَنْ سَنَّ الْقَتْلَ).

2. Ajet: ***I pitaju te o Zulkarnejnu. Reci: Kazat ću vam o njemu neke vijesti. Mi smo ga moćnim na Zemlji učinili i dali mu način (znanje, moć i sredstvo) da sve što želi izvrši*** (El-Kehf, 83.-84.)

٢ - باب: قَوْلِ الله: ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْراً إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَباً﴾

1404. Zejneba, kćerka Džahšova, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao jednom kod nje uplašen govoreći:

"Nema boga osim Allaha! Teško Arapima od zla koje se približilo! Danas je otvoren dio brane Je'džudža i Me'džudža, evo, ovako", i on napravi krug palcem i kažiprstom.

١٤٠٤ : عَنْ زَيْنَبَ ابْنَةِ جَحْشٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا فَزِعًا يَقُولُ: (لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ، وَيْلٌ لِلْعَرَبِ مِنْ شَرٍّ قَدِ اقْتَرَبَ، فُتِحَ الْيَوْمَ مِنْ رَدْمِ

يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلُ هٰذِهِ). وَحَلَّقَ
بِإِصْبَعِهِ الإِبْهَامِ وَالَّتِي تَلِيهَا، قَالَتْ
زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ
ٱللهِ، أَنَهْلِكُ وَفِينَا الصَّالِحُونَ؟ قَالَ:
(نَعَمْ، إِذَا كَثُرَ الخَبَثُ).

Zejneba, kćerka Džahšova, r.a., kaže da je upitala:

- Allahov Poslaniče, zar ćemo propasti a među nama ima i dobrih?

"Da, kada se nagomila pokvarenost", reče on.

١٤٠٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ
ٱللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يَقُولُ ٱللهُ
تَعَالَى: يَا آدَمُ، فَيَقُولُ: لَبَّيْكَ
وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ، فَيَقُولُ:
أَخْرِجْ بَعْثَ النَّارِ، قَالَ: وَما بَعْثُ النَّارِ؟
قَالَ: مِنْ كُلِّ أَلْفٍ تِسْعَمِائَةٍ وَتِسْعَةً
وَتِسْعِينَ، فَعِنْدَهُ يَشِيبُ الصَّغِيرُ، وَتَضَعُ
كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا، وَتَرَى النَّاسَ
سُكَارَى وَما هُمْ بِسُكَارَى، وَلٰكِنَّ عَذَابَ
ٱللهِ شَدِيدٌ). قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَأَيُّنَا
ذٰلِكَ الْوَاحِدُ؟ قَالَ: (أَبْشِرُوا، فَإِنَّ مِنْكُمْ
رَجُلًا وَمِنْ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ أَلْفًا. ثُمَّ
قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنِّي أَرْجُو أَنْ
تَكُونُوا رُبُعَ أَهْلِ الجَنَّةِ). فَكَبَّرْنَا، فَقَالَ:
(أَرْجُو أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الجَنَّةِ).
فَكَبَّرْنَا، فَقَالَ: (أَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ
أَهْلِ الجَنَّةِ). فَكَبَّرْنَا، فَقَالَ: (مَا أَنْتُمْ
فِي النَّاسِ إِلَّا كَالشَّعَرَةِ السَّوْدَاءِ فِي جِلْدِ

1405. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Uzvišeni Allah će pozvati Adema, a.s.:

- O Ademe!

- Odazivam Ti se i stojim Ti na raspolaganju, a sve dobro je u Tvojim rukama - reći će (Adem).

- Izvedi one koji će u Džehennem - reći će On.

- A koliko će biti onih koji će u Džehennem? - upitat će (Adem).

- Od svake hiljade devet stotina i devedeset devet - reći će (Allah).

Tada će dijete posijediti, svaka trudnica će svoj plod pobaciti i ti ćeš vidjeti ljude pijane, ali oni neće biti pijani, nego će Allahova kazna biti strašna.

- Allahov Poslaniče - rekoše (ashabi) - a ko će od nas biti taj jedan?

"Radujte se", reče on, "jedan čovjek će biti od vas a hiljadu (ljudi) od Je'džudža i Me'džudža.

Potom (Poslanik, s.a.v.s.) nastavi:

"Tako mi Onog u Čijoj je ruci moja duša, nadam se da ćete vi predstavljati četvrtinu ljudi u Džennetu."

Mi na to donesosmo tekbir, a on reče:

"Nadam se da ćete vi predstavljati trećinu stanovnika Dženneta."

Opet smo donijeli tekbir, a on reče:

"Nadam se da ćete vi predstavljati polovinu stanovnika Dženneta."

Mi ponovo donesosmo tekbir, a on reče:

"Vi ste u odnosu na ostale ljude poput crne dlake na koži bijelog bika, ili bijele dlake na koži crnog bika."

ثَوْرٍ أَبْيَضَ، أَوْ كَشَعَرَةٍ بَيْضَاءَ فِي جِلْدِ ثَوْرٍ أَسْوَدَ).

3. Odjeljak

٣ - «باب»

1406. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vi ćete biti proživljeni bosi, goli i neobrezani", a potom je proučio: *Onako kako smo prvi put stvorili iz ništa, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti - to je obećanje Naše, Mi smo doista kadri to učiniti.* (El-Enbija', 104.)

"I prvi ko će biti obučen na Sudnjem danu je Ibrahim, a neki ljudi od mojih drugova će biti izdvojeni ulijevo te ću ja reći:

- Moji drugovi (ashabi)! Moji drugovi!

- Oni su se odmetnuli (od islama) otkako si se rastao s njima - reći će se, a ja ću reći kao što je rekao dobri rob (Isa, a.s.): *Ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio...* - zaključno sa riječima: *...(Ti si) mudar.* (El-Mā'ide, 117.-118.)"

١٤٠٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (إِنَّكُمْ تُحْشَرُونَ حُفَاةً عُرَاةً غُرْلًا، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ﴾. وَأَوَّلُ مَنْ يُكْسَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِبْرَاهِيمُ، وَإِنَّ أُنَاسًا مِنْ أَصْحَابِي يُؤْخَذُ بِهِمْ ذَاتَ الشِّمَالِ، فَأَقُولُ: أَصْحَابِي أَصْحَابِي، فَيُقَالُ: إِنَّهُمْ لَمْ يَزَالُوا مُرْتَدِّينَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ مُنْذُ فَارَقْتَهُمْ، فَأَقُولُ كما قالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ: ﴿وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ..﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿..الحكِيمُ﴾).

1407. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ibrahim će na Sudnjem danu sresti svoga oca Azera. Na Azerovom licu će biti tama i prašina i tada će mu Ibrahim reći:

١٤٠٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (يَلْقَى إِبْرَاهِيمُ أَبَاهُ آزَرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَعَلَى وَجْهِ آزَرَ قَتَرَةٌ وَغَبَرَةٌ، فَيَقُولُ لَهُ: إِبْرَاهِيمُ: أَلَمْ أَقُلْ لَكَ: لاَ تَعْصِنِي، فَيَقُولُ أَبُوهُ: فَالْيَوْمَ لاَ

أَعْصِيكَ، فَيَقُولُ إِبْرَاهِيمُ: يَا رَبِّ إِنَّكَ وَعَدْتَنِي أَنْ لاَ تُخْزِيَنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ، فَأَيُّ خِزْيٍ أَخْزَى مِنْ أَبِي الأَبْعَدِ؟ فَيَقُولُ ٱللهُ تَعَالَى: إِنِّي حَرَّمْتُ الجَنَّةَ عَلَى الْكافِرِينَ، ثُمَّ يُقَالُ: يَا إِبْرَاهِيمُ، مَا تَحْتَ رِجْلَيْكَ؟ فَيَنْظُرُ، فَإِذَا هُوَ بِذِيخٍ مُلْتَطِخٍ، فَيُؤْخَذُ بِقَوائِمِهِ فَيُلْقَىٰ فِي النَّارِ).

- Zar ti nisam rekao da mi ne budeš nepokoran?

- Pa, danas ti nisam nepokoran - reći će njegov otac.

- Gospodaru moj - reći će Ibrahim - obećao si da me nećeš osramotiti na Dan proživljenja, a koja je žalost teža od mog odbačenog oca?

- Ja sam nevjernicima zabranio Džennet - reći će Uzvišeni Allah.

- O Ibrahime - reći će se zatim - šta ti je pod nogama?

On će pogledati i odjednom primijetiti uprljanog, kosmatog mužjaka hijene, koji će potom biti zgrabljen za noge i bačen u vatru."

١٤٠٨ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مَنْ أَكْرَمُ النَّاسِ؟ قالَ: (أَتْقَاهُمْ). فَقَالُوا: لَيْسَ عَنْ هٰذَا نَسْأَلُكَ، قالَ: (فَيُوسُفُ نَبِيُّ ٱللهِ، ابْنُ نَبِيِّ ٱللهِ، ابْنِ خَلِيلِ ٱللهِ). قَالُوا: لَيْسَ عَنْ هٰذَا نَسْأَلُكَ، قالَ: (فَعَنْ مَعَادِنِ الْعَرَبِ تَسْأَلُونَ؟ خِيَارُهُمْ فِي الجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الإِسْلاَمِ، إِذَا فَقُهُوا).

1408. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je neko upitao:

- Allahov Poslaniče, ko je najplemenitiji čovjek?

"Onaj koji ima Allaha stalno na umu (najbogobojazniji)", odgovori on.

- Ne pitamo te o tome - rekoše oni.

"Pa, Jusuf, Allahov vjerovjesnik, sin Allahovog vjerovjesnika (Jakuba), unuk Allahovog vjerovjesnika (Ishaka), praunuk Allahovog prijatelja (Ibrahima)" - reče on.

- Ne pitamo te o tome - rekoše oni.

"Onda pitate o arapskim plemenima. Oni od vas koji su bili najbolji (dok su bili) u neznaboštvu, najbolji su i u islamu, ako postanu učeni", reče on.

١٤٠٩ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتِيَانِ، فَأَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ

1409. Semure ibn Džundub, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Sinoć su mi (u snu) došla dvojica (meleka i poveli me sa sobom). Prošli smo pored jednog visokog čovjeka koji je bio toliko visok da sam mu jedva vidio glavu. Bio je to Ibrahim, s.a.v.s."

1410. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ako želite da vidite Ibrahima, onda pogledajte u vašeg druga (Allahova Poslanika, s.a.v.s.), a što se tiče Musaa, on je jedar, smeđ, na crvenoj devi zauzdanoj užetom; kao da ga gledam kako se spušta niz dolinu."

1411. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ibrahim, a.s., se obrezao kad je imao osamdeset godina, i to teslom/bradvom (*kaddum*)."

1412. U drugoj predaji od njega stoji: "Bi-l-kadumi (teslom)", bez tešdida.

1413. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ibrahim, a.s., je slagao samo tri puta, i to dva puta radi Allaha, dž.š., kada je rekao: *...stvarno sam bolestan* (Es-Saffat, 89.) i kada je rekao: *...to je učinio ovaj najveći od njih...* (El-Enbijā', 63.) I treći put dok je bio sa Sarom", kaže (dalje Ebu Hurejre). "Jednog dana došao je (u mjesto) jednog nasilnika, kojem je rečeno:

- Ovdje je neki čovjek s kojim je jedna od najljepših žena. On posla po njega (i pošto je došao), upita za nju:

- Ko je ona?

طَوِيلٍ، لَا أَكَادُ أَرَى رَأْسَهُ طُولًا، وَإِنَّهُ إِبْرَاهِيمُ ﷺ).

١٤١٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (أَمَّا إِبْرَاهِيمُ فَٱنْظُرُوا إِلَى صَاحِبِكُمْ، وَأَمَّا مُوسَى فَجَعْدٌ آدَمُ، عَلَى جَمَلٍ أَحْمَرَ، مَخْطُومٍ بِخُلْبَةٍ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ انْحَدَرَ فِي الْوَادِي).

١٤١١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (اخْتَتَنَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِينَ سَنَةً، بِالْقَدُّومِ).

١٤١٢ : وَعنْهُ في رواية: (بِالْقَدُومِ) مُخَفَّفَةً.

١٤١٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (لَمْ يَكْذِبْ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلامُ إِلاَّ ثَلَاثَ كَذَبَاتٍ، ثِنْتَيْنِ مِنْهُنَّ فِي ذَاتِ ٱللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. قَوْلَهُ: ﴿إِنِّي سَقِيمٌ﴾. وَقَوْلُهُ: ﴿بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا﴾. وَقَالَ: بَيْنَا هُوَ ذَاتَ يَوْمٍ وَسَارَةُ، إِذْ أَتَى عَلَى جَبَّارٍ مِنَ الْجَبَابِرَةِ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ هَا هنَا رَجُلًا مَعَهُ ٱمْرَأَةٌ مِنْ

- Moja sestra - reče (Ibrahim, a.s.), a potom dođe Sari (vidi hadis br. 1043)."

1414. Ummu Šerika, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da se ubija zelembać (vidi hadis br. 579) a u ovoj predaji stoji: "On je puhao na Ibrahima, a.s."

1415. Ibn Abbas, r.a., (pozivajući se na Poslanika, *Fethu-l-bari*, knjiga VII) priča:

- Prva žena koja je upotrijebila pojas je Ismailova majka. Upotrijebila ga je da bi sakrila svoj trag od Sare.

Kasnije je Ibrahim došao sa njom i njenim sinom Ismailom, koga je dojila, i ostavio ih pored (temelja) Kabe, pod jednim velikim drvetom, iznad Zemzema, na najuzvišenijem mjestu (kasnijeg) mesdžida Kabe. Tada u Mekki nije bilo nikoga niti je u njoj bilo vode. On ih je tu ostavio, a pored njih je stavio ranac s datulama i mješinu sa vodom. Kada se okrenuo i pošao natrag, Ismailova majka ga je slijedila govoreći:

- O Ibrahime, gdje ideš a nas ostavljaš u ovoj dolini u kojoj nema ni ljudskog bića, niti išta drugo?

To mu je rekla nekoliko puta, ali se on nije obazirao.

- Je li ti Allah to naredio? - upitala je potom.

- Da - odgovorio je on.

- Znači, On neće dopustiti da nastradamo - rekla je ona i vratila se (djetetu).

Ibrahim se udaljavao sve dok nije došao do prijevoja, tako da ga oni ne vide, a onda se licem okrenuo prema

أَحْسَنِ النَّاسِ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ فَسَأَلَهُ عَنْهَا، فَقَالَ: مَنْ هٰذِهِ؟ قالَ: أُخْتِي، فَأَتَى سَارَّةَ وَذَكَرَ باقِي الحَدِيث.

١٤١٤ : وقَدْ تَقَدَّم حَديثُ أُمِّ شَرِيكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَمَرَ بِقَتْلِ الْوَزَغِ، وَقَدْ تَقَدَّم، وزادَ هُنا: (وكانَ يَنْفُخُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلامُ).

١٤١٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: أَوَّلَ ما ٱتَّخَذَ النِّسَاءُ الْمِنْطَقَ مِنْ قِبَلِ أُمِّ إِسْمَاعِيلَ ٱتَّخَذَتْ مِنْطَقًا لَتُعَفِّيَ أَثَرَهَا عَلَى سَارَةَ، ثُمَّ جَاءَ بِهَا إِبْرَاهِيمُ وَبِٱبْنِهَا إِسْمَاعِيلَ وَهِيَ تُرْضِعُهُ، حَتَّى وَضَعَهُمَا عِنْدَ الْبَيْتِ، عِنْدَ دَوْحَةٍ فَوْقَ زَمْزَمَ فِي أَعْلَى الْمَسْجِدِ، وَلَيْسَ بِمَكَّةَ يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ، وَلَيْسَ بِهَا ماءٌ، فَوَضَعَهُمَا هُنَالِكَ، وَوَضَعَ عِنْدَهُمَا جِرَابًا فِيهِ تَمْرٌ، وَسِقَاءً فِيهِ ماءٌ، ثُمَّ قَفَّى إِبْرَاهِيمُ مُنْطَلِقًا، فَتَبِعَتْهُ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ، فَقَالَتْ: يَا إِبْرَاهِيمُ، أَيْنَ تَذْهَبُ وَتَتْرُكُنَا بِهٰذَا الْوَادِي، الَّذِي

Kabi i podigavši ruke zamolio (Allaha):

Gospodaru naš, ja sam neke potomke svoje naselio u kotlini u kojoj se ništa ne sije..., do riječi: *...da bi zahvalni bili.* (Ibrahim, 37.)

Majka je dojila Ismaila i pila vodu dok se nije potrošilo ono što je bilo u mješini. Kada su (nakon toga) ožednjeli i ona i njen sin, ne mogavši gledati kako joj se dijete muči, potrčala je i ugledala Safu, najbliži brežuljak do nje. Uspela se na uzvišenje, a zatim se okrenula prema dolini i pogledala ne bi li koga ugledala. Pošto nikoga nije vidjela, spustila se sa Safe i krenula dolinom. Podižući kraj svoje košulje, potrčala je do Merve (uzvišenja na suprotnoj strani doline), popela se na nju i pogledala ne bi li koga vidjela, ali nije vidjela nikog. Učinila je tako sedam puta. Ibn Abbas kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"To je sa'j (trčanje) ljudi između (Safe i Merve)."

Kada se popela na Mervu, čula je nekakav glas i rekla (sebi):

- Šuti!

Ponovo je osluhnula i čuvši isto, rekla:

- Omogućio si mi da te čujem, ako kod tebe ima pomoći, (pomozi).

I najednom je na mjestu gdje se (danas) nalazi Zemzem ugledala meleka, koji je čeprkao nogom ili krilom sve dok se nije pojavila voda, koju je ona stala ovako (pokazao je rukom) zagrađivati i grabiti u svoju mješinu, dok je voda šikljala poslije zahvaćanja. Ibn Abbas kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

لَيْسَ فِيهِ إِنْسٌ وَلاَ شَيْءٌ؟ فَقَالَتْ لَهُ ذٰلِكَ مِرَارًا، وَجَعَلَ لاَ يَلْتَفِتُ إِلَيْهَا، فَقَالَتْ لَهُ: آللهُ الَّذِي أَمَرَكَ بِهٰذَا؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَتْ: إِذَنْ لاَ يُضَيِّعُنَا، ثُمَّ رَجَعَتْ، فَانْطَلَقَ إِبْرَاهِيمُ حَتَّى إِذَا كَانَ عِنْدَ الثَّنِيَّةِ حَيْثُ لاَ يَرَوْنَهُ، اسْتَقْبَلَ بِوَجْهِهِ الْبَيْتَ، ثُمَّ دَعَا بِهٰؤُلاَءِ الْكَلِمَاتِ، وَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: ﴿رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنتُ مِن ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ..﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿..يَشْكُرُونَ﴾. وَجَعَلَتْ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ تُرْضِعُ إِسْمَاعِيلَ وَتَشْرَبُ مِنْ ذٰلِكَ الْمَاءِ، حَتَّى إِذَا نَفِدَ مَا فِي السِّقَاءِ عَطِشَتْ وَعَطِشَ ابْنُهَا، وَجَعَلَتْ تَنْظُرُ إِلَيْهِ يَتَلَوَّى، أَوْ قَالَ يَتَلَبَّطُ، فَانْطَلَقَتْ كَرَاهِيَةَ أَنْ تَنْظُرَ إِلَيْهِ، فَوَجَدَتِ الصَّفَا أَقْرَبَ جَبَلٍ فِي الأَرْضِ يَلِيهَا، فَقَامَتْ عَلَيْهِ، ثُمَّ اسْتَقْبَلَتِ الْوَادِي تَنْظُرُ هَلْ تَرَى أَحَدًا فَلَمْ تَرَ أَحَدًا، فَهَبَطَتْ مِنَ الصَّفَا حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْوَادِيَ رَفَعَتْ طَرَفَ دِرْعِهَا، ثُمَّ سَعَتْ سَعْيَ الإِنْسَانِ الْمَجْهُودِ حَتَّى جَاوَزَتِ الْوَادِيَ، ثُمَّ أَتَتِ الْمَرْوَةَ فَقَامَتْ عَلَيْهَا وَنَظَرَتْ هَلْ تَرَى أَحَدًا فَلَمْ تَرَ أَحَدًا، فَفَعَلَتْ ذٰلِكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَذٰلِكَ سَعْيُ النَّاسِ بَيْنَهُمَا). فَلَمَّا أَشْرَفَتْ عَلَى الْمَرْوَةِ سَمِعَتْ صَوْتًا،

"Neka se Allah smiluje Ismailovoj majci! Da je ostavila Zemzem, (ili je rekao: Da nije zahvaćala vodu) Zemzem bi bio tekući izvor."

(Ibn Abbas) dalje priča:

Kada se napila i podojila dijete, melek joj reče:

- Ne bojte se propasti! Ovdje je Bejtullah (Allahova kuća), koju će sagraditi ovaj dječak i njegov otac, a Allah neće upropastiti njezine stanovnike.

Kuća je bila uzdignuta iznad zemlje, poput brežuljka, tako da su bujice nalijetale na nju i krnjile je s desne i lijeve strane. I tako je bilo sve dok pokraj njih nije naišla jedna skupina ljudi (iz plemena) Džurhum, ili porodica iz plemena Džurhum, koji su došavši iz pravca Keda'a bili odsjeli u donjem dijelu Mekke i vidjevši pticu kako kruži, rekli:

- Ova ptica sigurno kruži oko vode, mada, koliko mi poznajemo ovu dolinu, u njoj nema vode. Ipak su poslali jednog ili dvojicu izaslanika, koji su se, kada su našli vodu, vratili i saopćili ostalima vijest o tome. Potom su se (svi) tamo uputili i zatekli pored vode Ismailovu majku, kojoj rekoše:

- Dopuštaš li nam da odsjednemo kod tebe?

- Da - reče ona - ali vi nemate prava na vodu.

- Dobro - rekoše oni.

Ibn Abbas kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"To se dopalo Ismailovoj majci, jer je voljela druževnost."

فَقَالَتْ صَهٍ - تُرِيدُ نَفْسَهَا - ثُمَّ تَسَمَّعَتْ، فَسَمِعَتْ أَيْضًا، فَقَالَتْ: قَدْ أَسْمَعْتَ إِنْ كَانَ عِنْدَكَ غِوَاثٌ، فَإِذَا هِيَ بِالمَلَكِ عِنْدَ مَوْضِعِ زَمْزَمَ، فَبَحَثَ بِعَقِبِهِ، أَوْ قَالَ: بِجَنَاحِهِ، حَتَّى ظَهَرَ المَاءُ، فَجَعَلَتْ تُحَوِّضُهُ وَتَقُولُ بِيَدِهَا هٰكَذَا، وَجَعَلَتْ تَغْرِفُ مِنَ المَاءِ فِي سِقَائِهَا وَهُوَ يَفُورُ بَعْدَ مَا تَغْرِفُ. قَالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَرْحَمُ ٱللهُ أُمَّ إِسْمَاعِيلَ، لَوْ تَرَكَتْ زَمْزَمَ - أَوْ قَالَ: لَوْ لَمْ تَغْرِفْ مِنَ المَاءِ - لَكَانَتْ زَمْزَمُ عَيْنًا مَعِينًا). قَالَ: فَشَرِبَتْ وَأَرْضَعَتْ وَلَدَهَا، فَقَالَ لَهَا المَلَكُ: لاَ تَخَافُوا الضَّيْعَةَ، فَإِنَّ هَا هُنَا بَيْتَ ٱللهِ، يَبْنِي هٰذَا الْغُلاَمُ وَأَبُوهُ، وَإِنَّ ٱللهَ لاَ يُضِيعُ أَهْلَهُ. وَكَانَ الْبَيْتُ مُرْتَفِعًا مِنَ الأَرْضِ كَالرَّابِيَةِ، تَأْتِيهِ السُّيُولُ، فَتَأْخُذُ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ، فَكَانَتْ كَذٰلِكَ حَتَّى مَرَّتْ بِهِمْ رُفْقَةٌ مِنْ جُرْهُمَ، أَوْ أَهْلُ بَيْتٍ مِنْ جُرْهُمَ، مُقْبِلِينَ مِنْ طَرِيقِ كَدَاءٍ، فَنَزَلُوا فِي أَسْفَلِ مَكَّةَ، فَرَأَوْا طَائِرًا عَائِفًا، فَقَالُوا: إِنَّ هٰذَا الطَّائِرَ لَيَدُورُ عَلَى مَاءٍ، لَعَهْدُنَا بِهٰذَا الْوَادِي وَمَا فِيهِ مَاءٌ، فَأَرْسَلُوا جَرِيًّا أَوْ جَرِيَّيْنِ فَإِذَا هُمْ بِالمَاءِ، فَرَجَعُوا فَأَخْبَرُوهُمْ بِالمَاءِ فَأَقْبَلُوا، قَالَ وَأُمُّ إِسْمَاعِيلَ عِنْدَ المَاءِ، فَقَالُوا: أَتَأْذَنِينَ لَنَا أَنْ نَنْزِلَ عِنْدَكِ؟

I oni se (tu) nastaniše, da bi kasnije poslali i po svoje porodice, pa se i one s njima nastaniše u Mekki. I kad su se doselila čeljad više njihovih porodica a dječak već odrastao i naučio od njih arapski (jezik), jako im se dopao pa su ga, kada je postao zreo, oženili jednom svojom djevojkom.

Nakon što se Ismail oženio i majka mu već umrla, došao je Ibrahim da ih obiđe, ali Ismaila nije zatekao kod kuće. Kada je upitao njegovu ženu za njega, ona reče:

- Izašao je da nam traži (nešto za opskrbu).

A kada ju je upitao o njihovom životu i stanju, ona se požali rekavši:

- Loše! Živimo u bijedi i siromaštvu.

- Kad ti se vrati muž, prenesi mu selam i reci mu da izmijeni kućni prag - reče joj on.

Kada je Ismail došao, kao da je (nešto) predosjećao, upita:

- Da li vam je iko dolazio?

- Da - reče ona - dolazio je takav i takav starac i pitao za tebe. Kad sam mu rekla (gdje si), pitao je kako živimo, pa sam mu rekla da živimo u oskudici i bijedi.

- Da li ti je nešto oporučio? - upita on, a ona reče:

- Jeste, rekao mi je da ti prenesem selam i kažem ti da promijeniš kućni prag.

- To je moj otac i on mi naređuje da se s tobom rastavim. Idi svojima! - reče on i pusti je, pa se potom oženi od njih drugom ženom.

Ibrahim neko vrijeme nije kod njih dolazio, a kada je došao, ponovo Ismaila nije zatekao kod kuće, pa je ušao kod njegove žene i upitao za njega.

فَقَالَتْ: نَعَمْ، وَلٰكِنْ لاَ حَقَّ لَكُمْ فِي
الْمَاءِ، قَالُوا: نَعَمْ. قالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ:
قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَأَلْفَى ذٰلِكَ أُمَّ إِسْمَاعِيلَ
وَهِيَ تُحِبُّ الأُنْسَ). فَنَزَلُوا وَأَرْسَلُوا
إِلَى أَهْلِيهِمْ فَنَزَلُوا مَعَهُمْ، حَتَّى إِذَا كانَ
بِهَا أَهْلُ أَبْيَاتٍ مِنْهُمْ، وَشَبَّ الْغُلاَمُ
وَتَعَلَّمَ الْعَرَبِيَّةَ مِنْهُمْ، وَأَنْفَسَهُمْ وَأَعْجَبَهُمْ
حِينَ شَبَّ، فَلَمَّا أَدْرَكَ الْحُلُمَ زَوَّجُوهُ
ٱمْرَأَةً مِنْهُمْ، وَمَاتَتْ أُمُّ إِسْماعِيلَ، فَجَاءَ
إِبْرَاهِيمُ بَعْدَ مَا تَزَوَّجَ إِسْمَاعِيلُ يُطَالِعُ
تَرِكَتَهُ، فَلَمْ يَجِدْ إِسْمَاعِيلَ، فَسَأَلَ ٱمْرَأَتَهُ
عَنْهُ فَقَالَتْ: خَرَجَ يَبْتَغِي لَنَا، ثُمَّ سَأَلَهَا
عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ، فَقَالَتْ: نَحْنُ
بِشَرٍّ، نَحْنُ فِي ضِيقٍ وَشِدَّةٍ، فَشَكَتْ
إِلَيْهِ، قالَ: فَإِذَا جَاءَ زَوْجُكِ فَٱقْرَئِي عَلَيْهِ
السَّلاَمَ، وَقُولِي لَهُ يُغَيِّرْ عَتَبَةَ بَابِهِ، فَلَمَّا
جَاءَ إِسْمَاعِيلُ كَأَنَّهُ آنَسَ شَيْئًا، فَقَالَ:
هَلْ جَاءَكُمْ مِن أَحَدٍ؟ قالَتْ: نَعَمْ،
جَاءَنَا شَيْخٌ كَذَا وَكَذَا، فَسَأَلَنَا عَنْكَ
فَأَخْبَرْتُهُ، وَسَأَلَنِي كَيْفَ عَيْشُنَا، فَأَخْبَرْتُهُ
أَنَّا فِي جَهْدٍ وَشِدَّةٍ، قالَ: فَهَلْ أَوْصَاكِ
بِشَيْءٍ؟ قالَتْ: نَعَمْ، أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ
عَلَيْكَ السَّلاَمَ، وَيَقُولُ: غَيِّرْ عَتَبَةَ بَابِكَ،
قالَ: ذَاكَ أَبِي، وَقَدْ أَمَرَنِي أَنْ أُفَارِقَكِ،
ٱلْحَقِي بِأَهْلِكِ، فَطَلَّقَهَا، وَتَزَوَّجَ مِنْهُمْ
أُخْرَى، فَلَبِثَ عَنْهُمْ إِبْرَاهِيمُ مَا شَاءَ ٱللهُ،

- Izišao je da nam traži (opskrbu) - rekla je ona.

- Kako ste i kako živite? - upita on.

- Mi smo u dobru i blagostanju - reče ona i zahvali se Allahu.

- Šta imate za hranu? - upita on.

- Mesa - odgovori ona.

- A šta imate za piće? - upita on.

- Vode - odgovori ona.

- O, moj Gospodaru, podari im berićet u mesu i vodi - reče on.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Oni tada nisu imali žita, a da su ga imali, zamolio bi im (za berićet) i u njemu."

- Niko izvan Mekke ne bi se mogao osloniti u ishrani (samo) na to dvoje - reče on i nastavi:

- Kad ti se muž vrati, prenesi mu selam i reci da učvrsti prag na svojim vratima.

Kada je došao Ismail upita (ženu):

- Da li vam je neko dolazio?

- Da, dolazio je neki starac lijepog izgleda - reče ona, pohvalivši ga - i pitao za tebe. Kad sam mu rekla (gdje si), upitao je kako živimo i ja sam mu kazala da smo dobro.

- Da li je išta oporučio? - upita on.

- Da, on ti šalje selam i naređuje ti da učvrstiš kućni prag - odgovori ona.

- To je moj otac - reče on - a ti si taj prag, i naredio mi je da te držim.

Kad je Ibrahim nakon dužeg vremena ponovo došao u Mekku, zatekao je sina kako sebi zarezuje strijele pod onim velikim drvetom blizu Zemzema. I kad ga je Ismail ugledao, ustao je pred njim, te njih dvojica postupiše kao što postupa otac sa sinom i sin sa ocem, a potom (Ibrahim) reče:

ثُمَّ أَتَاهُمْ بَعْدُ فَلَمْ يَجِدْهُ، فَدَخَلَ عَلَى ٱمْرَأَتِهِ فَسَأَلَهَا عَنْهُ، فَقَالَتْ: خَرَجَ يَبْتَغِي لَنَا، قَالَ: كَيْفَ أَنْتُمْ؟ وَسَأَلَهَا عَنْ عَيْشِهِمْ وَهَيْئَتِهِمْ، فَقَالَتْ: نَحْنُ بِخَيْرٍ وَسَعَةٍ، وَأَثْنَتْ عَلَى ٱللهِ. فَقَالَ: مَا طَعَامُكُمْ؟ قَالَتِ: اللَّحْمُ. قَالَ فَمَا شَرَابُكُمْ؟ قَالَتِ: المَاءُ. قَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي اللَّحْمِ وَالمَاءِ. قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ يَوْمَئِذٍ حَبٌّ، وَلَوْ كَانَ لَهُمْ دَعَا لَهُمْ فِيهِ). قَالَ: فَهُمَا لاَ يَخْلُو عَلَيْهِمَا أَحَدٌ بِغَيْرِ مَكَّةَ إِلاَّ لَمْ يُوَافِقَاهُ. قَالَ: فَإِذَا جَاءَ زَوْجُكِ فَاقْرَئِي عَلَيْهِ السَّلاَمَ، وَمُرِيهِ يُثْبِتُ عَتَبَةَ بَابِهِ، فَلَمَّا جَاءَ إِسْمَاعِيلُ قَالَ: هَلْ أَتَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ؟ قَالَتْ: نَعَمْ، أَتَانَا شَيْخٌ حَسَنُ الْهَيْئَةِ، وَأَثْنَتْ عَلَيْهِ، فَسَأَلَنِي عَنْكَ فَأَخْبَرْتُهُ، فَسَأَلَنِي كَيْفَ عَيْشُنَا فَأَخْبَرْتُهُ أَنَّا بِخَيْرٍ، قَالَ: فَأَوْصَاكِ بِشَيْءٍ، قَالَتْ: نَعَمْ، هُوَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلاَمَ، وَيَأْمُرُكَ أَنْ تُثْبِتَ عَتَبَةَ بَابِكَ، قَالَ: ذَاكِ أَبِي وَأَنْتِ الْعَتَبَةُ، أَمَرَنِي أَنْ أُمْسِكَكِ، ثُمَّ لَبِثَ عَنْهُمْ مَا شَاءَ ٱللهُ، ثُمَّ جَاءَ بَعْدَ ذٰلِكَ، وَإِسْمَاعِيلُ يَبْرِي نَبْلاً لَهُ تَحْتَ دَوْحَةٍ قَرِيبًا مِنْ زَمْزَمَ، فَلَمَّا رَآهُ قَامَ إِلَيْهِ، فَصَنَعَا كَمَا يَصْنَعُ الْوَالِدُ بِالْوَلَدِ وَالْوَلَدُ بِالْوَالِدِ، ثُمَّ قَالَ: يَا إِسْمَاعِيلُ، إِنَّ ٱللهَ

- O, Ismaile, Allah mi je naredio jednu stvar.

- Pa uradi ono što ti je naredio tvoj Gospodar - reče on.

- A ti ćeš mi pomoći? - upita (Ibrahim).

koji se uzdizao iznad svoje okolice.

Tada su, kaže (prenosilac), podigli temelje Kabe. Ismail je donosio kamenje, a Ibrahim ga ugrađivao. I kad se građevina uzdigla, on je donio ovaj kamen i postavio ga, pa je (Ibrahim) stao na njega. Tako je on gradio a Ismail mu dodavao kamenje, dok su obojica govorili:

Gospodaru naš, primi od nas, jer Ti, uistinu, sve čuješ i sve znaš. (El-Bekare, 127.)

أَمَرَنِي بِأَمْرٍ، قَالَ: فَٱصْنَعْ مَا أَمَرَكَ رَبُّكَ، قَالَ: وَتُعِينُنِي؟ قَالَ: وَأُعِينُكَ، قَالَ: فَإِنَّ ٱللهَ أَمَرَنِي أَنْ أَبْنِيَ هَا هُنَا بَيْتًا،

الْبَيْتِ، فَجَعَلَ إِسْمَاعِيلُ يَأْتِي بِٱلْحِجَارَةِ وَإِبْرَاهِيمُ يَبْنِي، حَتَّى إِذَا ٱرْتَفَعَ الْبِنَاءُ، جَاءَ بِهٰذَا الْحَجَرِ فَوَضَعَهُ لَهُ فَقَامَ عَلَيْهِ، وَهُوَ يَبْنِي وَإِسْمَاعِيلُ يُنَاوِلُهُ ٱلْحِجَارَةَ، وَهُمَا يَقُولَانِ: ﴿رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.

1416. Ebu Zerr, r.a., kaže:

– Upitao sam Allahovog Poslanika. sagrađen?

“Sveti Hram (u Mekki)” - odgovorio je on.

- A koji je poslije njega? - upitao sam.

“Hram El-Aksa (u Jerusalemu)” - reče on.

- Koliko je proteklo (vremena) između (gradnje) ova dva hrama? - upitao sam.

“Četrdeset godina”, reče on, a zatim dodade: “Gdje god te zadesi namasko vrijeme, klanjaj (odgovarajući) namaz jer je vrijednost u tome.”

١٤١٦ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ
وضِع في الارضِ أول؟ قال: (المسجِد
الحَرَامُ). قالَ: قُلْتُ: ثُمَّ أيٌّ؟ قالَ:
(المَسْجِدُ الأَقْصَى). قُلْتُ: كَمْ كانَ
بَيْنَهُمَا؟ قالَ: أَرْبعُونَ سَنَةً، ثُمَّ أَيْنَمَا
أَدْرَكَتْكَ الصَّلاةُ بَعْدُ فَصَلِّهْ، فَإِنَّ الْفَضْلَ
فِيهِ).

1417. Ebu Humejd es-Saidi, r.a., priča da su (ashabi) upitali:

- Allahov Poslaniče, kako ćemo donositi salavat na tebe?

“Recite: *Allahumme salli ala Muhammedin ve ezvadžihi ve zurrijetihi kema sallejte ala Ibrahime ve barik ala Muhammedin ve ezvadžihi ve zurrijjetihi kema barekte ala ali Ibrahime inneke hamidun medžid*” (Bože, ukaži svoju milost Muhammedu, njegovim ženama i njegovom potomstvu kao što si je ukazao porodici Ibrahimovoj. I podijeli svoj blagoslov Muhammedu, njegovim ženama i njegovom potomstvu, kao što si podijelio svoj blagoslov porodici Ibrahimovoj. Zaista si Ti hvaljen i slavljen) - reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

١٤١٧ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ
رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّهُمْ قالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ
كَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ
ﷺ: (قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ
إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ
وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ

إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

1418. Ibn Abbas, r.a, kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je običavao tražiti zaštitu Allaha za Hasana i Husejna govoreći: "Vaš otac (Ibrahim, a.s.) je ovim (riječima) tražio zaštitu za Ismaila i Ishaka: *Euzu bi-kelimatillahi-t-tammeti min kulli šejtanin ve hammetin ve min kulli ajnin lammetin.*" (Tražim zaštitu s potpunim Allahovim riječima od svakog šejtana i otrovnice te od svakog oka urokljivog)

١٤١٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُعَوِّذُ الحَسَنَ وَالحُسَيْنَ، وَيَقُولُ: (إِنَّ أَبَاكُمَا كَانَ يُعَوِّذُ بِهَا إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحٰقَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ ٱللَّهِ التَّامَّةِ، مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لاَمَّةٍ).

4. Ajet: *I obavijesti ih o gostima Ibrahimovim* (El-Hidžr, 51.)

٤ - باب: قوله: ﴿وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ﴾

1419. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Mi bismo, prije Ibrahima, trebali reći: *'Gospodaru moj, pokaži mi kako umrle oživljuješ!' On reče: 'Zar ne vjeruješ?' 'Vjerujem' - odgovori on - 'ali bih da mi se srce smiri.'"* (El-Bekare, 260.)

"Neka se Allah smiluje Lutu, on se oslanjao na jak oslonac!"

"Da sam ostao u zatvoru onoliko koliko je ostao Jusuf, prihvatio bih ponudu (za oslobođenje iz zatvora bez insistiranja da se moja nevinost potvrdi)."

١٤١٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ.

أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ قَالَ: (نَحْنُ أَحَقُّ مِنْ إِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ: ﴿رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي المَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي﴾. وَيَرْحَمُ ٱللَّهُ لُوطًا، لَقَدْ كَانَ يَأْوِي إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ،

5. Ajet: *I spomeni u knjizi Ismaila! on je ispunjavao dato obećanje...* (Merjem, 54.)

1420. Seleme ibn Akve', r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prošao

pored grupe ljudi iz (plemena) Eslem, koji su se natjecali u bacanju strijela i rekao im:

“Bacajte, potomci Ismailovi, vaš otac je bio strijelac, a ja sam sa sinovima tog i tog.”

Jedna grupa, kaže (Seleme), ustegla se od gađanja, pa ih Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita:

“Šta vam je, zašto ne gađate?”

- Allahov Poslaniče - rekoše oni - kako da bacamo kada si ti s njima (sa suprotnom grupom).

“Bacajte, ja sam sa svima vama”, reče on.

وَلَوْ لَبِثْتُ فِي السِّجْنِ طُولَ مَا لَبِثَ يُوسُفُ، لأَجَبْتُ ٱلدَّاعِيَ).

٥ - باب: قَوْلِ الله تعالى: ﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسماعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ﴾

١٤٢٠ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى نَفَرٍ مِنْ أَسْلَمَ يَنْتَضِلُونَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱرْمُوا بَنِي إِسْماعِيلَ، فَإِنَّ أَبَاكُمْ كانَ رَامِيًا، وَأَنَا مَعَ بَنِي فُلاَنٍ). قالَ: فَأَمْسَكَ أَحَدُ الْفَرِيقَيْنِ بِأَيْدِيهِمْ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ما لَكُمْ لاَ تَرْمُونَ؟) فَقَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ نَرْمِي وَأَنْتَ مَعَهُمْ؟ قالَ: (ٱرْمُوا وَأَنَا مَعَكُمْ كُلِّكُمْ).

6. **Ajet: *A Semudu (poslasmo) njegovog brata Saliha*** (Hud, 61.)

1421. Ibn Omer, r.a., priča da im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je prilikom pohoda na Tebuk odsjeo u Hidžru, naredio da ne piju iz njegovog bunara i ne crpaju vodu, ali oni rekoše:

- Mi smo već mijesili tijesto tom vodom i crpali je.

Potom im on naredi da bace to tijesto i prospu tu vodu.

٦ - باب: قوله تعالى: ﴿وإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحاً﴾

١٤٢١ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، لَمَّا نَزَلَ ٱلْحِجْرَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ، أَمَرَهُمْ أَنْ لاَ يَشْرَبُوا مِنْ بِئْرِهَا، وَلاَ يَسْتَقُوا مِنْهَا،

7. ***Ajet: Vi niste prisutni bili kada je Jakubu smrtni čas došao i kada je rekao sinovima svojim...*** (El-Bekare, 133.)

1422. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Plemeniti, sin plemenitog, sin (unuk) plemenitog, sin (praunuk) plemenitog je Jusuf, sin Jakuba, unuk Ishaka, praunuk Ibrahima - neka im se Allah smiluje."

8. Govor Hidra sa Musaom, a.s.

1423. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Hidr je dobio ime po tome što je sjeo na bijelu pustinjsku zemlju i odjednom se ona počela zelenjeti iza njega."

9. Odjeljak

1424. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Jednom prilikom smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., ubirali plodove eraka pa je Allahov Poslanik s.a.v.s., rekao:

"Berite njegove crne (plodove), jer su oni najbolji."

- Zar si ti čuvao ovce? - upitaše (ashabi).

"A ima li koji vjerovjesnik da ih nije čuvao?" - reče on.

10. Ajet: ***A onima koji vjeruju, Allah kao pouku navodi ženu Faraonovu...*** **do riječi:** ***i od onih koji provode vrijeme u namazu bila.*** **(Et-Tahrim, 11.-12.)**

1425. Ebu Musa, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

فَقَالُوا: قَدْ عَجَنَّا مِنْهَا وَٱسْتَقَيْنَا، فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَطْرَحُوا ذٰلِكَ الْعَجِينَ، وَيُهَرِيقُوا ذٰلِكَ الْمَاءَ.

٧ - باب: ﴿أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ﴾ الآية

١٤٢٢ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قالَ: (الْكَرِيمُ، ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنِ الْكَرِيمِ، ابْنِ الْكَرِيمِ، يُوسُفُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ إِسْحٰقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمُ السَّلاَمُ).

٨ - باب: {حَدِيثُ الخِضر مَعَ مُوسَىٰ}

١٤٢٣ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّمَا سُمِّيَ الْخَضِرَ أَنَّهُ جَلَسَ عَلَى فَرْوَةٍ بَيْضَاءَ، فَإِذَا هِيَ تَهْتَزُّ مِنْ خَلْفِهِ خَضْرَاءَ).

٩ - «باب»

١٤٢٤ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ - ﷺ - نَجْنِي الْكَبَاثَ، وَإِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (عَلَيْكُمْ بِالأَسْوَدِ مِنْهُ، فَإِنَّهُ أَطْيَبُهُ). قَالُوا: أَكُنْتَ تَرْعَى الْغَنَمَ؟ قالَ: (وَهَلْ مِنْ نَبِيٍّ إِلاَّ وَقَدْ رَعَاهَا؟).

١٠ - باب: قـول الله تعـالـى: ﴿وضَرَبَ الله مَثَلاً لِلَّذِينَ آمَنُوا

امْرَأَةَ فِرْعَوْنَ . . . . وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِينَ﴾

١٤٢٥ : عَنْ أَبِي مُوسى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (كَمُلَ مِنَ الرِّجالِ كَثِيرٌ، وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّساءِ: إِلاَّ آسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ، وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرانَ، وَإِنَّ فَضْلَ عائِشَةَ عَلَى النِّساءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سائِرِ الطَّعامِ).

"Mnogi ljudi su dostigli stepen potpunosti, dok su od žena stepen potpunosti postigle samo Asija, žena Faraonova, i Merjema, kćerka Imranova. Vrijednost Aiše u odnosu na ostale žene je slična vrijednosti popare (*serid*) u odnosu na ostalu hranu."

١١ - باب: قَوْلِ الله تَعالَى: ﴿وإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ المُـرْسَلِينَ. . . . وهُــو مُلِيم﴾

11. Ajet: *Junus je bio poslanik...* do riječi: *...i njima dadosmo da do određenog roka požive* (Es-Saffat, 139.-142.)

١٤٢٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ: إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى). وَنَسَبَهُ إِلَى أَبِيهِ.

1426. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nijedan (Allahov) rob ne treba kazati: 'Ja sam bolji od Junusa ibn Mettaa.'" Vjerovjesnik, s.a.v.s., je spomenuo uz Junusovo ime i ime njegovog oca.

١٢ - باب: قَوْلِ الله تَعالَى: ﴿وآتَيْنا داوُدَ زَبُوراً﴾

12. Ajet: *...A Davudu smo dali Zebur* (En-Nisā', 163.)

١٤٢٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (خُفِّفَ عَلَى داوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ القُرْآنُ، فَكانَ يَأْمُرُ بِدَوابِّهِ فَتُسْرَجُ، فَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ قَبْلَ أَنْ تُسْرَجَ دَوابُّهُ، وَلَا يَأْكُلُ إِلَّا مِنْ عَمَلِ يَدِهِ).

1427. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Davudu, a.s., je bilo olakšano učenje (Zebura - Psalmi). Kada bi naredio da se osedlaju njegove jahaće životinje, stigao bi proučiti Kitab prije nego što se njegove životinje osedlaju. I on je jeo samo od zarade svojih ruku."

١٣ - باب: قَــوْلِ الله تَعَــالَــى: ﴿وَوَهَبْنـا لِداوُدَ سُلَيْمـانَ نِعْمَ

13. Ajet: *Mi smo Davudu darovali Sulejmana, divan je on rob bio i mnogo se kajao* (Sad, 30.)

العَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ﴾

١٤٢٨ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَثَلِي وَمَثَلُ النَّاسِ، كَمَثَلِ رَجُلٍ ٱسْتَوْقَدَ نَارًا، فَجَعَلَ الْفَرَاشُ وَهٰذِهِ ٱلدَّوَابُّ تَقَعُ فِي النَّارِ). وَقَالَ: (كانَتِ ٱمْرَأَتَانِ مَعَهُمَا ٱبْنَاهُمَا، جَاءَ ٱلذِّئْبُ فَذَهَبَ بِٱبْنِ إِحْدَاهُمَا، فَقَالَتْ صَاحِبَتُهَا: إِنَّمَا ذَهَبَ بِٱبْنِكِ، وَقَالَتِ الأُخْرَى: إِنَّمَا ذَهَبَ بِٱبْنِكِ، فَتَحَاكَمَتَا إِلَى دَاوُدَ، فَقَضَى بِهِ لِلْكُبْرَى، فَخَرَجَتَا عَلَى سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ فَأَخْبَرَتَاهُ، فَقَالَ: ٱئْتُونِي بِالسِّكِّينِ أَشُقُّهُ بَيْنَهُمَا، فَقَالَتِ الصُّغْرَى: لاَ تَفْعَلْ يَرْحَمُكَ ٱللهُ، هُوَ ٱبْنُهَا، فَقَضَى بِهِ لِلصُّغْرَى).

1428. Ebu Hurejre, r.a., priča da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Moj primjer s ljudima je kao primjer čovjeka koji naloži vatru, pa leptiri i drugi insekti stanu uskakati u tu vatru."

Rekao je, također:

"Bile su dvije žene koje su imale sa sobom po jedno dijete pa je došao vuk i odnio jednoj od njih dijete. Jedna reče:

- Odnio je tvoje dijete.

- Ne, on je odnio tvoje dijete - rekla je druga.

Potom njih dvije zatražiše od Davuda da im presudi, i on dosudi dijete (koje je ostalo živo) starijoj, te one izađoše pred Sulejmana, sina Davudova i saopćiše mu to. On reče:

- Dajte mi nož da vam ga raspolovim.

- Ne radi to, Allah ti se smilovao - reče mlađa - on je njezin sin.

Poslije toga on ga je dosudio mlađoj."

١٤ ـ باب: قوله تعالى: ﴿وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللهَ اصْطَفَاكِ... أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ﴾

14. Ajet: ***I kada meleki rekoše: - O, Merjema, tebe je Allah odabrao...*** **zaključno sa riječima: *...koji će se od njih o njoj brinuti...* (Alu 'Imran, 42.-44.)**

١٤٢٩ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (خَيْرُ نِسَائِهَا مَرْيَمُ ٱبْنَةُ عِمْرَانَ، وَخَيْرُ نِسَائِهَا خَدِيجَةُ).

1429. Alija, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Najbolja žena (svoga ummeta) je Merjema, kćerka Imranova, a najbolja žena (našeg ummeta) je Hatidža."

١٤٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

1430. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (نِسَاءُ قُرَيْشٍ خَيْرُ نِسَاءٍ رَكِبْنَ الإِبِلَ، أَحْنَاهُ عَلَى طِفْلٍ، وَأَرْعَاهُ عَلَى زَوْجٍ فِي ذَاتِ يَدِهِ).

"Kurejševićke su žene koje najbolje jašu na devama, najmilostivije su prema djetetu i najbolje čuvaju mužev imetak."

١٥ ـ باب: قولــه تعـالى: ﴿يـا أهـل الكتاب لا تغلو في دينكم . . . وكيلاً﴾

15. Ajet: ***O sljedbenici knjige, ne zastranjujte u svom vjerovanju...*** **zaključno sa riječima:** ***...i Allah je dovoljan kao zaštitnik*** **(En-Nisā', 171.)**

١٤٣١ : عَنْ عُبَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ شَهِدَ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ ٱللهِ وَرَسُولُهُ، وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَالجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، أَدْخَلَهُ ٱللهُ الجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنَ الْعَمَلِ).

1431. Ubade, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko posvjedoči da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, (posvjedoči) da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, da je Isa Njegov rob, Njegov poslanik i Riječ Njegova koju je Merjemi dostavio i život mu udahnuo te (posvjedoči) da je Džennet istina i Džehennem istina, Allah će ga uvesti u Džennet, prema onome što je radio."

١٦ ـ باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿وَاذْكُرْ فِي الكِتَـابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا . . .﴾ الآية

16. Ajet: ***I spomeni u knjizi Merjemu kad se od ukućana svojih povukla...*** **(Merjem, 16.)**

١٤٣٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَمْ يَتَكَلَّمْ فِي المَهْدِ إِلاَّ ثَلاثَةٌ: عِيسَى، وكانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ جُرَيْجٌ، كانَ يُصَلِّي، جَاءَتْهُ أُمُّهُ فَدَعَتْهُ، فَقَالَ: أُجِيبُهَا

1432. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"U kolijevci su progovorila samo trojica:

Prvi je bio Isa.

Što se tiče drugoga, među Izraelićanima je bio jedan čovjek po imenu Džurejdž, kome je, dok je (jednom prilikom) klanjao, došla majka i pozvala ga.

- Da li da se odazovem ili da nastavim klanjati? - razmišljao je.

Ona je tada rekla:

- Bože moj, ne usmrti ga dok mu ne pokažeš lica bludnica!

Kasnije, dok je Džurejdž (jednom prilikom) boravio u svoj (isposničkoj) kućici, ponudila mu se jedna žena, koja je sa njim razgovarala, ali je on odbije. Ona je zatim otišla nekom pastiru, kome se također sama ponudila. I kada je kasnije rodila dječaka, izjavila je da je dijete od Džurejdža. Tada su (mještani) došli, razvalili mu njegovu isposničku kućicu, izveli ga i izgrdili. On je uzeo abdest i klanjao, a zatim prišao djetetu (u kolijevci) i rekao:

- Dijete, ko je tvoj otac?

- Pastir - odgovorilo je ono.

- Izgradit ćemo ti kućicu od zlata - rekli su oni tada.

- Ne - reče on - nego samo od blata (zemlje).

Što se tiče trećeg djeteta, dok je jedna žena Izraelićanka dojila dijete, pored nje je, jašući, naišao jedan naočit čovjek te ona reče:

- Moj Gospodaru, učini da ovaj moj sin bude poput njega.

Na to dijete ostavi njenu dojku, okrenu se prema jahaču i reče:

- Moj Gospodaru, nemoj me učiniti poput njega - a zatim se okrenu dojci i nastavi sisati.

Kao da gledam Vjerovjesnika, s.a.v.s. - kaže Ebu Hurejre - kako sisa svoj prst.

"Potom je provedena neka robinja, a (dječakova majka) reče:

- Moj Gospodaru, nemoj učiniti moga sina poput ove!

Dijete ponovo ostavi dojku i reče:

- Moj Gospodaru, učini me poput nje!

- Zašto to? - upita (njegova majka).

أَوْ أُصَلِّي، فَقَالَتِ: اللَّهُمَّ لاَ تُمِتْهُ حَتَّى تُرِيَهُ وُجُوهَ الْمُومِسَاتِ، وَكَانَ جُرَيْجٌ فِي صَوْمَعَتِهِ، فَتَعَرَّضَتْ لَهُ امْرَأَةٌ وَكَلَّمَتْهُ فَأَبَى، فَأَتَتْ رَاعِيًا فَأَمْكَنَتْهُ مِنْ نَفْسِهَا، فَوَلَدَتْ غُلاَمًا، فَقَالَتْ: مِنْ جُرَيْجٍ، فَأَتَوْهُ فَكَسَرُوا صَوْمَعَتَهُ وَأَنْزَلُوهُ وَسَبُّوهُ، فَتَوَضَّأَ وَصَلَّى ثُمَّ أَتَى الْغُلاَمَ، فَقَالَ: مَنْ أَبُوكَ يَا غُلاَمُ؟ قَالَ: الرَّاعِي، قَالُوا: نَبْنِي صَوْمَعَتَكَ مِنْ ذَهَبٍ؟ قَالَ: لاَ، إِلاَّ مِنْ طِينٍ. وَكَانَتِ امْرَأَةٌ تُرْضِعُ ابْنًا لَهَا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَمَرَّ بِهَا رَجُلٌ رَاكِبٌ ذُو شَارَةٍ، فَقَالَتِ: اللَّهُمَّ اجْعَلِ ابْنِي مِثْلَهُ، فَتَرَكَ ثَدْيَهَا وَأَقْبَلَ عَلَى الرَّاكِبِ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لاَ تَجْعَلْنِي مِثْلَهُ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى ثَدْيِهَا يَمَصُّهُ) قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ يَمَصُّ إِصْبَعَهُ (ثُمَّ مُرَّ بِأَمَةٍ، فَقَالَتِ: اللَّهُمَّ لاَ تَجْعَلِ ابْنِي مِثْلَ هٰذِهِ، فَتَرَكَ ثَدْيَهَا، فَقَالَ: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِثْلَهَا، فَقَالَتْ: لِمَ ذَاكَ؟ فَقَالَ: الرَّاكِبُ جَبَّارٌ مِنَ الْجَبَابِرَةِ، وَهٰذِهِ الأَمَةُ يَقُولُونَ: سَرَقْتِ، زَنَيْتِ، وَلَمْ تَفْعَلْ).

- Onaj jahač je jedan od silnika, a onu robinju potvaraju da je ukrala i počinila blud, a ona to nije učinila - odgovori dijete.

١٤٣٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (رَأَيْتُ عِيسٰى ومُوسى وَإِبْرَاهِيمَ، فَأَمَّا عِيسٰى فَأَحْمَرُ جَعْدٌ عَرِيضُ الصَّدْرِ، وَأَمَّا مُوسٰى فَآدَمُ جَسِيمٌ سَبْطٌ، كَأَنَّهُ مِنْ رِجالِ الزُّطِّ).

1433. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vidio sam (u Noći Miradža) Isaa, Musaa i Ibrahima. Što se tiče Isaa, on je bijele puti, kovrdžave kose i širokih grudi, a što se tiče Musaa, on je smeđ, visok i ravne kose, kao da je od ljudi (iz plemena) Zutt."

١٤٣٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

أَرَانِي اللَّيْلَةَ عِنْدَ الْكَعْبَةِ في المَنَامِ، الشَّعَرِ، يَقْطُرُ رَأْسُهُ مَاءً، وَاضِعًا يَدَيْهِ عَلَى مَنْكِبَيْ رَجُلَيْنِ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ فَقَالُوا: هٰذَا المَسِيحُ ٱبْنُ مَرْيَمَ، ثُمَّ رَأَيْتُ رَجُلًا وَرَاءَهُ جَعْدًا قَطِطًا، أَعْوَرَ الْعَيْنِ الْيُمْنٰى، كَأَشْبَهِ مَنْ رَأَيْتُ بِٱبْنِ قَطَنٍ، وَاضِعًا يَدَيْهِ عَلَى مَنْكِبَيْ رَجُلٍ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ قالُوا: المَسِيحُ ٱلدَّجَّالُ).

Dok sam sinoć spavao blizu Kabe, vidio sam u snu smeđa čovjeka, kako najljepši smeđ čovjek može biti, uvojaka palih na ramena i začešljane kose, a sa glave mu kaplje voda. Ruke je stavio na ramena dvojice ljudi i (tako) obilazi Kabu.

- Ko je ovo? - upitah ja, a oni mi odgovoriše:

- Ovo je Mesih, sin Merjemin.

Potom sam iza njega vidio čovjeka jako kovrdžave kose, ćoravog u desno oko, najviše od svih koje sam vidio sliči na Ibn Katana. Stavio je svoje ruke na ramena jednog čovjeka i obilazi oko Kabe.

- Ko je ovo? - upitao sam, a oni mi rekoše:

- Mesih Dedždžal.

١٤٣٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ في رواية أخرى قالَ: لاَ وَٱللهِ، مَا قالَ النَّبِيُّ ﷺ لِعِيسٰى أَحْمَرُ، وَلٰكِنْ قالَ: (بَيْنَما أَنَا نَائِمٌ أَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ، فَإِذَا رَجُلٌ آدَمُ، سَبْطُ الشَّعَرِ، يُهَادَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ، يَنْطُفُ رَأْسُهُ

1435. Od Ibn Omera, r.a., u drugoj predaji stoji:

– Ne, tako mi Allaha, Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije rekao za Isaa da je bijele puti, nego je rekao:

مَاءً، أَوْ يُهَرَاقُ رَأْسُهُ مَاءً، فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ قالُوا: ٱبْنُ مَرْيَمَ، فَذَهَبْتُ أَلْتَفِتُ، فَإِذَا رَجُلٌ أَحْمَرُ جَسِيمٌ، جَعْدُ الرَّأْسِ، أَعْوَرُ عَيْنِه الْيُمْنٰى، كَأَنَّ عَيْنَهُ عِنَبَةٌ طَافِيَةٌ، قُلْتُ: مَنْ هٰذَا: قالُوا: هٰذَا ٱلدَّجَّالُ، وَأَقْرَبُ النَّاسِ بِهِ شَبَهًا ٱبْنُ قَطَنٍ).

"Dok sam spavao, (sanjao sam) da obilazim oko Kabe, kad odjednom čovjek smeđ, ravne kose, oslanja se na dvojicu ljudi, a sa glave mu kaplje voda - ili: teče mu voda s glave.

- Ko je ovo? - upitao sam, a oni mi rekoše:

- Sin Merjemin.

Potom sam se počeo osvrtati, kad odjednom čovjek bijele puti, krupan, kovrdžave kose, ćorav u desno oko, koje izgleda kao istureno zrno grozda.

- Ko je ovo? - upitao sam, a oni mi rekoše:

- Ovo je Dedždžal.

Najsličniji čovjek mu je Ibn Katan.

١٤٣٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (أَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِٱبْنِ مَرْيَمَ، وَالأَنْبِيَاءُ أَوْلاَدُ عَلاَّتٍ، لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ).

1436. Ebu Hurejre, r.a., kaže kako je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada govori:

"Ja sam najpreči čovjek sinu Merjeminu, Isau, i na dunjaluku i na ahiretu. Vjerovjesnici su braća od različitih majki. Između mene i njega nije bilo nijednog vjerovjesnika."

١٤٣٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِعِيسٰى بْنِ مَرْيَمَ في ٱلدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، وَالأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعَلاَّتٍ، أُمَّهَاتُهُمْ شَتّٰى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ).

1437. Ebu Hurejre, r.a., je izjavio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ja sam najpreči čovjek Isau, sinu Merjeminu, i na ovom i na budućem svijetu. Vjerovjesnici su braća koju su rodile različite majke - majke su im različite a vjera im je jedna."

١٤٣٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (رَأَى عِيسٰى بْنُ مَرْيَمَ رَجُلًا يَسْرِقُ، فَقَالَ لَهُ: أَسَرَقْتَ؟ قالَ: كَلَّا وَٱللهِ الَّذِي لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ، فَقَالَ عِيسٰى: آمَنْتُ بِٱللهِ، وَكَذَّبْتُ عَيْنِي).

1438. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Isa, sin Merjemin, vidio je nekog čovjeka kako krade pa mu je rekao:

- Jesi li ukrao?

١٤٣٩ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ تُطْرُونِي، كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ٱبْنَ مَرْيَمَ، فَإِنَّمَا

- Ne, nikako, tako mi Allaha osim Kojeg drugog boga nema - reče ovaj.

- Vjerujem u Allaha, a poričem (ono što je vidjelo) moje oko - reče (Isa, a.s.)."

1439. Omer, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Nemojte me uzdizati kao što su kršćani uzdizali sina Merjemina. Ja sam samo Njegov rob, pa recite: Allahov rob i Njegov poslanik."

17. Silazak Isaa, sina Merjemina, a.s.

1440. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Šta mislite, kad sin Merjemin siđe među vas i bude vam sudio (po zakonu Kur'ana a ne po zakonu Evanđelja)?"

18. O Izraelićanima

1441. Huzejfe, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika s.a.v.s., kako kaže:

"Kada se pojavi Dedždžal, sa njim će biti voda i vatra. Ono što će se ljudima činiti da je vatra, bit će hladna voda, a ono što će se ljudima činiti da je hladna voda, bit će vatra koja spaljuje. Pa ko od vas (to) doživi neka ide u ono što misli da je vatra, jer je to hladna, pitka voda."

1442. Huzejfe, r.a., priča:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

"Neki čovjek je bio na samrti i pošto je osjetio da mu je kraj života, oporučio je svojoj porodici:

أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ ٱللهِ وَرَسُولُهُ».

١٧ - باب: نُزُولِ عِيسَىٰ ابن مَرْيَمَ عَلَيهِمَا السَّلَامُ

١٤٤٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: «كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ٱبْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ، وَإِمَامُكُمْ مِنكُمْ».

١٨ - باب: مَا ذُكِرَ عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

١٤٤١ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ مَعَ ٱلدَّجَّالِ إِذَا خَرَجَ مَاءً وَنَارًا، فَأَمَّا الَّذِي يَرَى النَّاسُ أَنَّهَا النَّارُ فَمَاءٌ بَارِدٌ، وَأَمَّا الَّذِي يَرَى النَّاسُ أَنَّهُ مَاءٌ بَارِدٌ فَنَارٌ تُحْرِقُ، فَمَنْ أَدْرَكَ مِنكُمْ فَلْيَقَعْ فِي الَّذِي يَرَى أَنَّهَا نَارٌ، فَإِنَّهُ عَذْبٌ بَارِدٌ».

١٤٤٢ : وَعنهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ رَجُلًا حَضَرَهُ المَوْتُ، فَلَمَّا يَئِسَ مِنَ الحَيَاةِ أَوْصَى أَهْلَهُ: إِذَا أَنَا مُتُّ فَٱجْمَعُوا لِي حَطَبًا كَثِيرًا، وَأَوْقِدُوا فِيهِ نَارًا، حَتَّى إِذَا أَكَلَتْ لَحْمِي وَخَلَصَتْ إِلَى عَظْمِي فَٱمْتُحِشَتْ، فَخُذُوهَا

- Kad ja umrem, sakupite mi mnogo drva i naložite vatru pa kad ona proguta moje meso i dođe do kostiju i one se ispeku, uzmite to i zdrobite, a zatim pričekajte vjetrovit dan i razaspite to po moru.

Oni su tako i uradili, ali ga je Allah sastavio i rekao mu:

- Zašto si to uradio?

- Iz straha od Tebe - reče on, te mu Allah oprosti."

فَاطْحَنُوها، ثُمَّ انْظُرُوا يَوْمًا رَاحًا فَاذْرُوهُ فِي الْيَمِّ، فَفَعَلُوا، فَجَمَعَهُ اللهُ فَقَالَ لَهُ: لِمَ فَعَلْتَ ذٰلِكَ؟ قَالَ: مِنْ خَشْيَتِكَ، فَغَفَرَ اللهُ لَهُ).

1443. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Izraelićanima su upravljali vjerovjesnici. Kada bi umro jedan, došao bi iza njega drugi. Međutim poslije mene neće biti vjerovjesnika, ali će biti halifa, i bit će ih mnogo."

- Pa šta nam naređuješ (u pogledu njih)? - upitaše (ashabi).

"Održite zakletvu (*bej'at*) datu prvom, a potom svim sljedećima", reče on, "i dajte im njihovo pravo, a Allah će njih pitati za ono što im je povjerio na čuvanje."

١٤٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ تَسُوسُهُمُ الأَنْبِيَاءُ، كُلَّمَا هَلَكَ نَبِيٌّ خَلَفَهُ نَبِيٌّ، وَإِنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعْدِي، وَسَيَكُونُ خُلَفَاءُ فَيَكْثُرُونَ). قَالُوا: فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ: (فُوا بِبَيْعَةِ الأَوَّلِ فَالأَوَّلِ، أَعْطُوهُمْ حَقَّهُمْ، فَإِنَّ اللهَ سَائِلُهُمْ عَمَّا اسْتَرْعَاهُمْ).

1444. Ebu Seid, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sigurno ćete slijediti puteve onih koji su bili prije vas: pedalj po pedalj, aršin po aršin i ako bi se oni uvukli u gušterovu rupu, i vi biste ušli u nju!"

- Allahov Poslaniče, - upitali smo - (misli li se to na) jevreje i kršćane?

"A na koga bi drugog?", reče on.

١٤٤٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: لَتَتَّبِعُنَّ سَنَنَ مَنْ قَبْلَكُمْ شِبْرًا بِشِبْرٍ، وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ، حَتَّى لَوْ سَلَكُوا جُحْرَ ضَبٍّ لَسَلَكْتُمُوهُ). قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللهِ، الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى؟ قَالَ: (فَمَنْ؟).

1445. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prenosite od mene pa makar jedan ajet. Pričajte (ono što čujete) od

١٤٤٥ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً، وَحَدِّثُوا عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

Izraelićana, u tome nema grijeha. A onaj ko na mene namjerno slaže neka sebi pripremi mjesto u Džehennemu."

وَلاَ حَرَجَ، وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

1446. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jevreji i kršćani ne boje (svoju sijedu kosu), a vi uradite suprotno."

١٤٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لاَ يَصْبُغُونَ، فَخَالِفُوهُمْ).

1447. Džundeb ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Među onima koji su bili prije vas bio je jedan čovjek koji je imao ranu (na tijelu), pa je pao u očaj, uzeo nož i njime odrezao svoju ruku, a krv nije prestala teći sve dok nije umro. Uzvišeni Allah (u pogledu njega) je rekao:

- Moj rob Me sam sobom pretekao - zabranio sam mu Džennet."

١٤٤٧ : عَنْ جُنْدَب بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (كانَ فِيمَنْ كانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ بِهِ جُرْحٌ، فَجَزِعَ، فَأَخَذَ سِكِّينًا فَحَزَّ بِهَا يَدَهُ، فَمَا رَقَأَ الدَّمُ حَتَّى مَاتَ، قالَ ٱللهُ تَعَالَى: بَادَرَنِي عَبْدِي بِنَفْسِهِ، حَرَّمْتُ عَلَيْهِ الجَنَّةَ).

1448. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako priča:

"Allah je htio da trojicu Izraelićana: gubavca, ćelavca i slijepca, stavi na kušnju. Poslao im je meleka koji je došao gubavcu i rekao:

- Šta bi tebi bilo najdraže?

- Lijepa boja i lijepa koža, jer ljudi osjećaju odvratnost prema meni - reče on.

Melek ga potra (po tijelu) pa sa njega nestade (gubavosti) i on dobi lijepu boju i lijepu kožu.

- Koji ti je imetak najdraži? - upita ga potom (melek).

- Deve - odgovori on.

Potom on dobi devu koja je bila u desetom mjesecu trudnoće, a (melek) reče:

- Neka ti u njoj bude berićet!

Zatim je (melek) otišao ćelavcu i rekao:

١٤٤٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ ثَلاثَةً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ: أَبْرَصَ وَأَقْرَعَ وَأَعْمَى، بَدَا لِلهِ تعالى أَنْ يَبْتَلِيَهُمْ، فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ مَلَكًا، فَأَتَى الأَبْرَصَ فَقَالَ: أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قالَ: لَوْنٌ حَسَنٌ، وَجِلْدٌ حَسَنٌ، قَدْ قَذِرَنِي النَّاسُ، قَالَ: فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ عَنْهُ فَأُعْطِيَ لَوْنًا حَسَنًا، وَجِلْدًا حَسَنًا،

- Šta bi tebi bilo najdraže?

- Lijepa kosa - reče on - i da nestane ovoga sa mene, jer ljudi prema meni osjećaju odvratnost.

(Melek) ga potra te sa njega nesta (ćelavosti) i on dobi lijepu kosu.

- Koji ti je imetak najdraži? - upita (melek).

- Krave! - odgovori on.

Ovaj mu dade steonu kravu i reče:

- Neka ti u njoj bude berićet!

Melek potom dođe slijepcu i reče:

- Šta bi tebi bilo najdraže?

- Da mi Allah vrati vid pa da gledam ljude - odgovori slijepac.

On ga potra (po očima) i Allah mu vrati njegov vid.

- Koji ti je imetak najdraži? - upita (melek).

- Ovce - reče on, i ovaj mu dade sjanjnu ovcu.

Kod one dvojice su se (deve i krave) množile, a kod ovog (ovce) janjile, tako da je jedan imao dolinu deva, drugi dolinu krava, a treći dolinu ovaca.

Kasnije (onaj melek) dođe gubavcu u njegovom (prijašnjem) izgledu i liku i reče:

- Ja sam jedan siromah kome je nestalo sredstava da nastavi put i nema mi danas pomoći osim od Allaha, a zatim od tebe. Molim te, u ime Onog Koji ti je dao lijepu boju, lijepu kožu i imetak, da mi daš jednu devu, kako bih njome produžio svoj put.

- Obaveze su mnogobrojne - odgovori on, a (melek) mu reče:

- Kao da ja tebe poznajem! Zar nisi

فَقَالَ: أَيُّ المَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الإِبِلُ فَأُعْطِيَ نَاقَةً عُشَرَاءَ، فَقَالَ: يُبَارَكُ لَكَ فِيهَا. وَأَتَى الأَقْرَعَ فَقَالَ: أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: شَعَرٌ حَسَنٌ، وَيَذْهَبُ عَنِّي هٰذَا، قَدْ قَذِرَنِي النَّاسُ، قَالَ: فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ، وَأُعْطِيَ شَعَرًا حَسَنًا، قَالَ: فَأَيُّ المَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الْبَقَرُ، قَالَ: فَأَعْطَاهُ بَقَرَةً حَامِلًا، وَقَالَ: يُبَارَكُ لَكَ فِيهَا. وَأَتَى الأَعْمٰى فَقَالَ: أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ يَرُدُّ ٱللهُ إِلَيَّ بَصَرِي، فَأُبْصِرُ بِهِ النَّاسَ، قَالَ: فَمَسَحَهُ فَرَدَّ ٱللهُ إِلَيْهِ بَصَرَهُ، قَالَ: فَأَيُّ المَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الغَنَمُ، فَأَعْطَاهُ شَاةً وَالِدًا، فَأُنْتِجَ هٰذَانِ وَوَلَّدَ هٰذَا، فَكَانَ لِهٰذَا وَادٍ مِنْ إِبِلٍ، وَلِهٰذَا وَادٍ مِنْ بَقَرٍ، وَلِهٰذَا وَادٍ مِنَ الْغَنَمِ، ثُمَّ إِنَّهُ أَتَى الأَبْرَصَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ، فَقَالَ: رَجُلٌ مِسْكِينٌ، تَقَطَّعَتْ بِيَ ٱلْحِبَالُ فِي سَفَرِي، فَلَا بَلَاغَ الْيَوْمَ إِلاَّ بِٱللهِ ثُمَّ بِكَ، أَسْأَلُكَ بِالَّذِي أَعْطَاكَ اللَّوْنَ الحَسَنَ وَالْجِلْدَ الحَسَنَ وَالمَالَ، بَعِيرًا أَتَبَلَّغُ عَلَيْهِ فِي سَفَرِي. فَقَالَ لَهُ: إِنَّ الْحُقُوقَ كَثِيرَةٌ، فَقَالَ لَهُ: كَأَنِّي أَعْرِفُكَ، أَلَمْ تَكُنْ أَبْرَصَ يَقْذَرُكَ النَّاسُ فَقِيرًا فَأَعْطَاكَ ٱللهُ؟ فَقَالَ: لَقَدْ وَرِثْتُ لِكَابِرٍ عَنْ كَابِرٍ، فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَصَيَّرَكَ ٱللهُ إِلَى مَا

كُنْتَ. وَأَتَى الأَقْرَعَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ، فَقَالَ لَهُ مِثْلَ مَا قَالَ لِهٰذَا، فَرَدَّ عَلَيْهِ مِثْلَ مَا رَدَّ عَلَيْهِ هٰذَا، فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَصَيَّرَكَ ٱللهُ إِلَى مَا كُنْتَ. وَأَتَى الأَعْمَى فِي صُورَتِهِ، فَقَالَ: رَجُلٌ مِسْكِينٌ وَٱبْنُ سَبِيلٍ، وَتَقَطَّعَتْ بِيَ ٱلْحِبَالُ فِي سَفَرِي، فَلاَ بَلاَغَ ٱلْيَوْمَ إِلاَّ بِٱللهِ ثُمَّ بِكَ، أَسْأَلُكَ بِالَّذِي رَدَّ عَلَيْكَ بَصَرَكَ شَاةً أَتَبَلَّغُ بِهَا فِي سَفَرِي، فَقَالَ: قَدْ كُنْتُ أَعْمَى فَرَدَّ ٱللهُ بَصَرِي، وَفَقِيرًا فَقَدْ أَغْنَانِي، فَخُذْ مَا شِئْتَ، فَوَٱللهِ لاَ أَجْهَدُكَ ٱلْيَوْمَ بِشَيْءٍ أَخَذْتَهُ للهِ، فَقَالَ: أَمْسِكْ مَالَكَ، فَإِنَّمَا ٱبْتُلِيتُمْ، فَقَدْ رَضِيَ ٱللهُ عَنْكَ، وَسَخِطَ عَلَى صَاحِبَيْكَ).

bio šugav pa te ljudi prezirali i siromašan pa ti Allah dao (ovaj imetak)?

- Ja sam to naslijedio od svojih predaka - reče on.

- Ako si slagao, neka te Allah povrati u ono što si bio - reče (melek).

Potom je otišao ćelavcu u njegovom izgledu i liku i rekao mu slično onom što je rekao (gubavcu), a on mu odgovorio kao što mu je i onaj odgovorio pa melek reče:

- Ako si slagao, neka te Allah povrati u ono što si bio!

Zatim je došao slijepcu u njegovom izgledu i rekao:

- Ja sam siromašan čovjek, putnik kome je nestalo sredstava da nastavi put i nema mi danas pomoći osim od Allaha, a zatim od tebe. Molim te, u ime Onog Koji ti je vratio vid, da mi daš jednu ovcu da pomoću nje produžim svoj put.

- Bio sam slijep - reče on - pa mi je Allah vratio moj vid, i siromašan sam bio pa me je učinio imućnim. Uzmi što god hoćeš! Tako mi Allaha, danas ti neću dodijavati ni za šta što uzmeš u ime Allaha!

- Zadrži svoj imetak - reče (melek) - vi ste samo bili stavljeni na kušnju pa je Allah tobom zadovoljan, a srdit na tvoja dva druga."

١٤٤٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا، ثُمَّ خَرَجَ يَسْأَلُ، فَأَتَى رَاهِبًا فَسَأَلَهُ فَقَالَ لَهُ: هَلْ مِنْ تَوْبَةٍ؟ قَالَ: لاَ، فَقَتَلَهُ، فَجَعَلَ يَسْأَلُ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: ٱئْتِ قَرْيَةَ كَذَا وَكَذَا، فَأَدْرَكَهُ المَوْتُ، فَنَاءَ بِصَدْرِهِ

1449. Ebu Seid, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Među Izraelićanima je bio jedan čovjek koji je ubio devedeset i devet ljudi pa krenuo da vidi (može li se pokajati). Došao je nekom monahu i upitao ga:

- Ima li (mogućnosti) pokajanja?

نَحْوَهَا، فَٱخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلاَئِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلاَئِكَةُ الْعَذَابِ، فَأَوْحَى ٱللهُ إِلَى هٰذِهِ أَنْ تَقَرَّبِي، وَأَوْحَى ٱللهُ إِلَى هٰذِهِ أَنْ تَبَاعَدِي، وَقالَ: قِيسُوا مَا بَيْنَهُمَا، فَوُجِدَ إِلَى هٰذِهِ أَقْرَبَ بِشِبْرٍ، فَغُفِرَ لَهُ).

- Ne - reče monah, te on i njega ubi.

Nastavio je i dalje pitati (za pokajanje) pa mu jedan čovjek reče:

- Idi u to i to selo.

Međutim smrt ga stiže kada je svojim grudima bio već naget prema tom (selu). Meleki milosti i meleki patnje se počeše prepirati o njemu, te Allah objavi dobrom selu da se približi a lošem da se udalji i reče:

- Izmjerite koliko je između ta dva (sela).

Utvrđeno je da je nađen za pedalj bliže ovom (dobrom selu) pa mu je bilo oprošteno."

١٤٥٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱشْتَرَى رَجُلٌ مِنْ رَجُلٍ عَقَارًا لَهُ، فَوَجَدَ الرَّجُلُ الَّذِي ٱشْتَرَى الْعَقَارَ فِي عَقَارِهِ جَرَّةً فِيهَا ذَهَبٌ، فَقَالَ لَهُ الَّذِي ٱشْتَرَى الْعَقَارَ: خُذْ ذَهَبَكَ مِنِّي، إِنَّمَا ٱشْتَرَيْتُ مِنْكَ الأَرْضَ، وَلَمْ أَبْتَعْ مِنْكَ ٱلذَّهَبَ. وَقالَ الَّذِي لَهُ الأَرْضُ: إِنَّمَا بِعْتُكَ الأَرْضَ وَمَا فِيهَا، فَتَحَاكَمَا إِلَى رَجُلٍ، فَقَالَ الَّذِي تَحَاكَمَا إِلَيْهِ: أَلَكُمَا وَلَدٌ؟ قالَ أَحَدُهُمَا: لِي غُلاَمٌ، وَقالَ الآخَرُ: لِي جَارِيَةٌ، قالَ: أَنْكِحُوا الْغُلاَمَ الْجَارِيَةَ، وَأَنْفِقُوا عَلَى أَنْفُسِهِمَا مِنْهُ وَتَصَدَّقَا).

1450. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Jedan čovjek je kupio od drugoga posjed pa je kasnije našao u tom posjedu krčag sa zlatom. Došao je onom drugom i rekao:

- Uzmi od mene svoje zlato, jer ja sam od tebe kupio samo zemlju, nisam kupio zlato!

- Ja sam tebi prodao zemlju i sve što je u njoj - reče onaj što je bila njegova zemlja.

Potom se oni obrate jednom čovjeku da im presudi. Taj od kojeg su tražili presudu upita:

- Imate li vas dvojica djece?

- Ja imam sina - reče jedan od njih dvojice.

- Ja imam kćerku - reče drugi.

- Vjenčajte toga mladića i djevojku pa od toga potrošite na njih dvoje i podijelite sadaku - reče ovaj."

١٤٥١ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

قِيلَ لَهُ: مَاذَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي الطَّاعُونِ؟ فَقَالَ أُسَامَةُ: قالَ

1451. Usama ibn Zejd, r.a., bio je upitan:

- Šta si čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u pogledu kuge?

Usama reče:

- Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Kuga je kazna koja je poslana jednoj skupini Izraelićana, ili onima koji su bili prije vas pa kad čujete da ona vlada u nekom kraju, ne ulazite u nj, a kada se pojavi u kraju u kome ste vi, onda ne izlazite bježeći od nje."

رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الطَّاعُونُ رِجْسٌ، أُرْسِلَ عَلَى طَائِفَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ، أَوْ: عَلَى مَنْ كانَ قَبْلَكُمْ، فَإِذَا سَمِعْتُمْ بِهِ بِأَرْضٍ فَلاَ تَقْدَمُوا عَلَيْهِ، وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلاَ تَخْرُجُوا فِرَارًا مِنْهُ).

1452. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

– Pitala sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o kugi pa mi je rekao:

"Kazna koju Allah šalje onom kome hoće, a da je nju Allah učinio milošću za vjernike. Ko god ostane u svom mjestu kada se pojavi kuga, strpivši se i nadajući se nagradi te znajući da mu se ne može desiti ništa osim ono što mu je Allah odredio, imat će (nagradu) poput nagrade šehida."

١٤٥٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ قالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنِ الطَّاعُونِ، فَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ: (عَذَابٌ يَبْعَثُهُ ٱللهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ، وَأَنَّ ٱللهَ جَعَلَهُ رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ، لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَقَعُ الطَّاعُونُ، فَيَمْكُثُ فِي بَلَدِهِ صَابِرًا مُحْتَسِبًا، يَعْلَمُ أَنَّهُ لاَ يُصِيبُهُ إِلاَّ ما كَتَبَ ٱللهُ لَهُ، إِلاَّ كانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ شَهِيدٍ).

1453. Ibn Mesud, r.a., kaže:

– Kao da gledam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad je pričao o jednom vjerovjesniku kojeg je njegov narod udarao i okrvavio pa je on brisao krv sa svoga lica i govorio:

"Moj Bože, oprosti mom narodu, jer oni ne znaju."

١٤٥٣ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ يَحْكِي نَبِيًّا مِنَ الأَنْبِيَاءِ، ضَرَبَهُ قَوْمُهُ فَأَدْمَوْهُ، وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ: (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لاَ يَعْلَمُونَ).

1454. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٤٥٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (بَيْنَما رَجُلٌ يَجُرُّ إِزَارَهُ مِنَ الخُيَلاَءِ خُسِفَ بِهِ، فَهُوَ يَتَجَلْجَلُ فِي الأَرْضِ إِلَى يَوْمِ القِيَامَةِ).

"Dok je jedan čovjek oholo vukao svoj plašt, propao je u zemlju i on će tonuti kroz zemlju do Sudnjeg dana."

١٩ - باب: المَنَاقِب

19. Vrline

١٤٥٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قالَ: (تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ، خِيَارُهُمْ في الجَاهِلِيَّةِ خِيارُهُمْ في الإِسْلاَمِ إِذَا فَقُهُوا، وَتَجِدُونَ خَيْرَ النَّاسِ في هذَا الشَّأْنِ أَشَدَّهُمْ لَهُ كَرَاهِيَةً، وَتَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ، الَّذِي يَأْتِي هٰؤُلاَءِ بِوَجْهٍ، وَيَأْتِي هٰؤُلاَءِ بِوَجْهٍ).

1455. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vidite da su ljudi poput minerala. Oni koji su bili najbolji u periodu neznanja (prije islama) najbolji su i u islamu, ako proniknu u vjeru. Vidite da je najbolji u ovoj stvari onaj koji ju je najviše prezirao, a vidite da je najgori onaj koji ima dva lica, jednima dolazi s jednim, a drugima s drugim licem."

١٤٥٦ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (النَّاسُ تَبَعٌ لِقُرَيْشٍ في هٰذَا الشَّأْنِ، مُسْلِمُهُمْ تَبَعٌ لِمُسْلِمِهِمْ، وَكَافِرُهُمْ تَبَعٌ لِكَافِرِهِمْ. وَالنَّاسُ مَعَادِنُ، خِيَارُهُمْ في الجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ في الإِسْلاَمِ إِذَا فَقِهُوا، تَجِدُونَ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ أَشَدَّهُم كَرَاهِيَةً لِهٰذَا الشَّأْنِ حَتَّى يَقَعَ فِيهِ).

1456. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ljudi slijede Kurejšije u ovom pogledu. Muslimani su sljedbenici muslimana među Kurejšijama, a poricatelji (kafiri) su sljedbenici (njihovih) poricatelja. Ljudi su poput minerala. Oni koji su bili najbolji u periodu neznanja (prije islama) najbolji su i u islamu ako proniknu u vjeru. Vidite da je jedan od najboljih ljudi onaj koji je najviše prezirao ovu stvar, sve dok je se nije prihvatio."

٢٠ - باب: مَنَاقِب قُرَيْش

20. Vrline Kurejšija

١٤٥٧ : عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وقد بلغه: أَنَّ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ عَمْرو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، يُحَدِّثُ: أَنَّهُ سَيَكُونُ مَلِكٌ مِنْ قَحْطَانَ، فَغَضِبَ

1457. Muavija, r.a., je saznao da je Abdullah ibn Amr ibn As pričao da će iz (plemena) Kahtan biti jedan vladar pa se rasrdio i ustao (govoriti). Zahvalio je Allahu onako kako Mu dolikuje, a zatim rekao:

مُعَاوِيَةُ، فَقَامَ فَأَثْنَى عَلَى ٱللهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّهُ بَلَغَنِي أَنَّ رِجالًا مِنْكُمْ يَتَحَدَّثُونَ أَحَادِيثَ لَيْسَتْ فِي كِتَابِ ٱللهِ تَعَالَى، وَلاَ تُؤْثَرُ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَأُولٰئِكَ جُهَّالُكُمْ، فَإِيَّاكُمْ وَالأَمَانِيَّ الَّتِي تُضِلُّ أَهْلَهَا، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ هٰذَا الأَمْرَ فِي قُرَيْشٍ، لاَ يُعَادِيهِمْ أَحَدٌ إِلاَّ أَكَبَّهُ ٱللهُ عَلَى وَجْهِهِ، مَا أَقَامُوا ٱلدِّينَ).

- Čuo sam da neki od vas pričaju stvari kojih nema u Allahovoj Knjizi niti se prenose od Allahovog Poslanika, s.a.v.s. To su vaše neznalice, pa čuvajte se želja koje ljude odvode u zabludu, jer ja sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Ova stvar (pravo na vlast) pripada Kurejšijama i neće im se niko suprotstaviti a da ga Allah neće na lice oboriti, sve dok oni budu održavali vjeru."

١٤٥٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (قُرَيْشٌ، وَالأَنْصَارُ، وَجُهَيْنَةُ، وَمُزَيْنَةُ، وَأَسْلَمُ، وَأَشْجَعُ، وَغِفَارُ، مَوَالِيَّ، لَيْسَ لَهُمْ مَوْلًى دُونَ ٱللهِ وَرَسُولِهِ).

1458. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kurejšije, ensarije, (i pripadnici plemena) Džuhejna, Muzejna, Eslem, Ešdže' i Gifar moji su štićenici. Oni nemaju zaštitnika osim Allaha i Njegovog Poslanika."

١٤٥٩ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ يَزَالُ هٰذَا الأَمْرُ فِي قُرَيْشٍ مَا بَقِيَ مِنْهُمُ ٱثْنَانِ).

1459. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ova stvar (pravo na vlast) će pripadati Kurejšijama sve dok među njima budu barem dva čovjeka."

١٤٦٠ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَشَيْتُ أَنَا وَعُثْمانُ بْنُ عَفَّانَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَعْطَيْتَ بَنِي الْمُطَّلِبِ وَتَرَكْتَنَا، وَإِنَّمَا نَحْنُ وَهُمْ مِنْكَ بِمَنْزِلَةٍ وَاحِدَةٍ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّمَا بَنُو هَاشِمٍ وَبَنُو الْمُطَّلِبِ شَيْءٌ وَاحِدٌ).

1460. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže:

– Ja i Osman ibn Affan otišli smo kod Poslanika, s.a.v.s., pa mu je Osman rekao:

- Allahov Poslaniče, dao si potomcima Muttalibovim, a nas si izostavio, iako smo mi i oni, u odnosu na tebe, na istom stepenu.

"Samo su potomci Hašimovi i potomci Muttalibovi jedna cjelina (u pogledu familijarnog statusa)" - rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

21. Odjeljak

1461. Ebu Zerr, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Ko svjesno pripiše svoje porijeklo nekome ko nije njegov predak, zanijekao je (Istinu). Ko tvrdi da potječe od nekog naroda, a on nije iz tog naroda, neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu.”

1462. Vasila ibn Eska‘ , r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista, jedna od najvećih laži jeste da čovjek pripiše svoje porijeklo nekom ko nije njegov predak, ili da priča da je (u snu) vidio nešto što nije vidio, ili pak rekne za Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao nešto što on nije rekao.”

22. Spominjanje (plemena) Eslem, Gifar, Muzejna, Džuhejna i Ešdže‘

1463. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao sa minbera:

“Gifar (je pleme kome je) Allah oprostio (*gafer*), Eslem (je ono koje je) Allah spasio (*saleme*), a ‘Usajja su oni što su bili nepokorni (*‘asat*) Allahu i Njegovom Poslaniku.”

1464. Ebu Bekre, r.a., priča da je Akre‘ ibn Habis rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Tebi su dali prisegu (*bej‘at*) kradljivci hadžija iz (plemena) Eslem, Gifar, Muzejna - a mislim (da je rekao) - i Džuhejna (dvoumi se Ibn Ebu Ja‘kub).

“Misliš li da su Eslem, Gifar, Muzejna i Džuhejna bolji od Benu Temima, Benu Amira, Eseda i Gatafana, koji su propali i na gubitku?”, upita Vjerovjesnik s.a.v.s.

٢١ - «باب»

١٤٦١ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَيْسَ مِنْ رَجُلٍ ٱدَّعَى لِغَيْرِ أَبِيهِ - وَهُوَ يَعْلَمُهُ - إِلاَّ كَفَرَ، وَمَنْ ٱدَّعَى قَوْمًا لَيْسَ لَهُ فِيهِمْ نَسَبٌ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ).

١٤٦٢ : عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الأَسْقَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ مِنْ أَعْظَمِ الْفِرَى أَنْ يَدَّعِيَ الرَّجُلُ إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ، أَوْ يُرِيَ عَيْنَهُ مَا لَمْ تَرَهُ، أَوْ يَقُولَ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مَا لَمْ يَقُلْ).

٢٢ - باب: ذِكْرِ أَسْلَمَ وَغِفَارَ وَمُزَيْنَةَ وَجُهَيْنَةَ وَأَشْجَعَ

١٤٦٣ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ عَلَى الْمِنْبَرِ: (غِفَارُ غَفَرَ ٱللهُ لَهَا، وَأَسْلَمُ سَالَمَهَا ٱللهُ، وَعُصَيَّةُ عَصَتِ ٱللهَ وَرَسُولَهُ).

١٤٦٤ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ الأَقْرَعَ بْنَ حَابِسٍ قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: إِنَّمَا بَايَعَكَ سُرَّاقُ الحَجِيجِ، مِنْ أَسْلَمَ وَغِفَارَ وَمُزَيْنَةَ - وَأَحْسِبُهُ - وَجُهَيْنَةَ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ أَسْلَمُ وَغِفَارُ وَمُزَيْنَةُ وَجُهَيْنَةَ، خَيْرًا مِنْ بَنِي تَمِيمٍ، وَمِنْ بَنِي عَامِرٍ، وَأَسَدٍ، وَغَطَفَانَ، خَابُوا وَخَسِرُوا؟) قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (وَالَّذِي

نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُمْ لَخَيْرٌ مِنْهُمْ).

- Da - odgovori on.

“Tako mi Onog u Čijoj je ruci moj život, oni su, sigurno, bolji od tih”, reče Resulullah, s.a.v.s.

١٤٦٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَسْلَمُ وَغِفَارُ وَشَيْءٌ مِنْ مُزَيْنَةَ وَجُهَيْنَةَ، أَوْ قَالَ: شَيْءٌ مِنْ جُهَيْنَةَ أَوْ مُزَيْنَةَ خَيْرٌ عِنْدَ ٱللهِ - أَوْ قَالَ: يَوْمَ الْقِيَامَةِ - مِنْ أَسَدٍ، وَتَمِيمٍ، وَهَوَازِنَ وَغَطَفَانَ).

1465. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Eslem, Gifar i dio Muzejna i Džuhejna - ili je rekao: dio Džuhejna ili Muzejna - bolji su kod Allaha - ili je rekao: bolji su na Sudnjem danu - od (plemena) Esed, Temim, Hevazin i Gatafan.”

٢٣ - باب: ذِكْرِ قَحْطَانَ

23. Spominjanje Kahtana

١٤٦٦ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ رَجُلٌ مِنْ قَحْطَانَ، يَسُوقُ النَّاسَ بِعَصَاهُ).

1466. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Sudnji dan neće doći dok se ne pojavi jedan čovjek iz (plemena) Kahtan koji će goniti ljude štapom (tj. potčiniti ih kao što su čobanu ovce potčinjene).”

٢٤ - باب: مَا يُنْهَى عَنْ دَعْوَى الجَاهِلِيَّةِ

24. Zabranjeno pagansko prizivanje

١٤٦٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَقَدْ ثَابَ مَعَهُ نَاسٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ حَتَّى كَثُرُوا، وَكَانَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلٌ لَعَّابٌ، فَكَسَعَ أَنْصَارِيًّا، فَغَضِبَ الأَنْصَارِيُّ غَضَبًا شَدِيدًا حَتَّى تَدَاعَوْا، وَقَالَ الأَنْصَارِيُّ: يَا لَلأَنْصَارِ، وَقَالَ الْمُهَاجِرِيُّ: يَا لَلْمُهَاجِرِينَ، فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (مَا بَالُ دَعْوَى أَهْلِ الجَاهِلِيَّةِ؟ ثُمَّ قَالَ:

1467. Džabir, r.a., priča:

– Kada smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bili na jednom vojnom pohodu, među muhadžirima, kojih je uz njega bio veliki broj, bio je jedan šaljivdžija koji je straga udario jednog ensariju pa se ovaj žestoko rasrdio i oni su stali dozivati svako svoje u pomoć.

- Upomoć, ensarije! - povikao je ensarija.

- O, muhadžiri, upomoć! - povikao je muhadžir.

Onda je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izišao i rekao:

"Otkud (sada) razračunavanje na način kako se to činilo u predislamskom periodu?!"

Potom je upitao:

"Šta im je bilo?"

Kad mu je saopćeno da je muhadžir udario ensariju, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Ostavite to, jer to je veoma pokuđeno!"

Abdullah ibn Ubejj ibn Selul (vođa munafika) je potom rekao:

- Zar će oni prizivati u pomoć protiv nas? Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg?

- Allahov Poslaniče - reče Omer - hoćemo li ubiti ovog pokvarenjaka?

"Ne", reče Vjerovjesnik, s.a.v.s., "jer bi svijet pričao da on (Muhammed) ubija svoje drugove."

مَا شَأْنُهُمْ؟ فَأُخْبِرَ بِكَسْعَةِ الْمُهَاجِرِيِّ الأَنْصَارِيَّ، قَالَ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (دَعُوهَا فَإِنَّهَا خَبِيثَةٌ). وَقَالَ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ أُبَيٍّ بْنُ سَلُولَ: أَقَدْ تَدَاعَوْا عَلَيْنَا؟ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الأَعَزُّ مِنْهَا الأَذَلَّ، فَقَالَ عُمَرُ: أَلاَ نَقْتُلُ يَا رَسُولَ ٱللهِ هٰذَا الْخَبِيثَ؟ لِعَبْدِ ٱللهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّهُ كَانَ يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ).

25. Kazivanje o (plemenu) Huza'a

٢٥ - باب: قِصَّة خُزَاعَةَ

1468. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Amr ibn Luhajj ibn Kamea ibn Hindif je Ebu Huza'a."

١٤٦٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (عَمْرُو بْنُ لُحَيِّ ٱبْنِ قَمَعَةَ بْنِ خِنْدِفَ أَبُو خُزَاعَةَ).

1469. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vidio sam Amra ibn Amira ibn Luhajja el-Huzaija kako vuče svoja crijeva u vatri, a on je bio prvi koji je uveo *saibu* (paganski običaj puštanja deva ženki da se slobodno kreću u ime lažnih božanstava)."

١٤٦٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (رَأَيْتُ عَمْرَو بْنَ عَامِرِ بْنِ لُحَيٍّ الْخُزَاعِيَّ يَجُرُّ قُصْبَهُ فِي النَّارِ، وَكَانَ أَوَّلَ مَنْ سَيَّبَ السَّوَائِبَ).

26. Kazivanje o Ebu Zerrovom, r.a., primanju islama

٢٦ - باب: قِصَّةِ إِسْلاَمِ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ الله عَنْهُ

1470. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Ebu Zerr, r.a., pričao:

١٤٧٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ أَبُو ذَرٍّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: كُنْتُ

– Bio sam jedan od ljudi iz (plemena) Gifar do kojih je doprla vijest da se u Mekki pojavio čovjek koji tvrdi da je vjerovjesnik te sam rekao svome bratu (Unejsu):

- Otiđi kod tog čovjeka, popričaj sa njim i donesi mi vijest o njemu.

On je otišao i sastao se s njim, a potom se vratio.

- Šta ima kod tebe? - upitao sam.

- Tako mi Allaha, vidio sam čovjeka koji naređuje dobro i odvraća od zla - odgovorio je on.

- Nisi me zadovoljio tom viješću - rekao sam mu - uzeo torbu i štap i zaputio se u Mekku. Nisam ga poznavao, a nisam želio ni pitati za njega. Pio sam vodu sa Zemzema i boravio u haremu Kabe kad je pored mene prošao Alija i rekao:

- Kao da je ovaj čovjek stranac?

- Da - rekao sam.

- Hajdemo kući - rekao je on i ja sam krenuo sa njim, a da me on nije ništa pitao niti sam ja njemu saopćio (razlog svog dolaska). Sutradan sam podranio do Harema da se raspitam o njemu, ali mi niko o njemu ništa nije rekao. Pored mene je ponovo naišao Alija i upitao:

- Je li već došlo vrijeme da ovaj čovjek upozna svoje mjesto?

- Ne - rekao sam.

- Hajde sa mnom - reče on i upita:

- Kakav je tvoj slučaj i šta te dovelo u ovaj grad?

- Ako ćeš čuvati moju tajnu, reći ću ti - odgovorio sam.

- Učiniću to - reče on.

- Do nas je doprlo - rekao sam - da se

رَجُلًا مِنْ غِفَارٍ، فَبَلَغَنَا أَنَّ رَجُلًا قَدْ خَرَجَ بِمَكَّةَ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ فَقُلْتُ لِأَخِي: ٱنْطَلِقْ إِلَى هٰذَا الرَّجُلِ كَلِّمْهُ وَأْتِنِي بِخَبَرِهِ، فَٱنْطَلَقَ فَلَقِيَهُ ثُمَّ رَجَعَ، فَقُلْتُ: مَا عِنْدَكَ؟ فَقَالَ: وَٱللهِ لَقَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَأْمُرُ بِالْخَيْرِ وَيَنْهٰى عَنِ الشَّرِّ، فَقُلْتُ لَهُ: لَمْ تَشْفِنِي مِنَ الْخَبَرِ، فَأَخَذْتُ جِرَابًا وَعَصًا، ثُمَّ أَقْبَلْتُ إِلَى مَكَّةَ، فَجَعَلْتُ لاَ أَعْرِفُهُ، وَأَكْرَهُ أَنْ أَسْأَلَ عَنْهُ، وَأَشْرَبُ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ وَأَكُونُ فِي الْمَسْجِدِ، قَالَ: فَمَرَّ بِي عَلِيٌّ فَقَالَ: كَأَنَّ الرَّجُلَ غَرِيبٌ؟ قَالَ: قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَٱنْطَلِقْ إِلَى الْمَنْزِلِ، قَالَ: فَٱنْطَلَقْتُ مَعَهُ، لَا يَسْأَلُنِي عَنْ شَيْءٍ وَلَا أُخْبِرُهُ، فَلَمَّا أَصْبَحْتُ غَدَوْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ لأَسْأَلَ عَنْهُ، وَلَيْسَ أَحَدٌ يُخْبِرُنِي عَنْهُ بِشَيْءٍ، قَالَ: فَمَرَّ بِي عَلِيٌّ، فَقَالَ: أَمَا نَالَ لِلرَّجُلِ يَعْرِفُ مَنْزِلَهُ بَعْدُ؟ قَالَ: قُلْتُ: لاَ، قَالَ: ٱنْطَلِقْ مَعِي، قَالَ: فَقَالَ: مَا أَمْرُكَ، وَمَا أَقْدَمَكَ هٰذِهِ الْبَلْدَةَ؟ قَالَ: قُلْتُ لَهُ: إِنْ كَتَمْتَ عَلَيَّ أَخْبَرْتُكَ، قَالَ فَإِنِّي أَفْعَلُ، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: بَلَغَنَا أَنَّهُ قَدْ خَرَجَ هَا هُنَا رَجُلٌ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ، فَأَرْسَلْتُ أَخِي لِيُكَلِّمَهُ، فَرَجَعَ وَلَمْ يَشْفِنِي مِنَ الْخَبَرِ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَلْقَاهُ، فَقَالَ لَهُ: أَمَا إِنَّكَ قَدْ

ovdje pojavio čovjek koji tvrdi da je vjerovjesnik te sam poslao svog brata da popriča s njim, ali se on vratio ne zadovoljivši me svojom viješću, pa sam poželio da se lično sa njim sastanem.

- Ti si zaista na ispravnom putu - rekao mi je (Alija) - i ja ću se sad uputiti k njemu, pa me slijedi i uđi gdje i ja uđem. Ako naiđemo na nekog ko bi bio opasan po tebe, ja ću stati pored zida kao da popravljam svoju obuću, a ti produži.

Kad je on krenuo, i ja sam krenuo sa njim. Ušao je kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa sam i ja ušao i rekao mu:

- Izloži mi islam.

On mi ga je izložio i ja sam ga smjesta prihvatio. On mi je rekao:

- Ebu Zerre, sakrij ovu stvar i vrati se u svoje mjesto, a kad čuješ da smo ojačali, onda dođi.

- Tako mi Onog Koji te je uistinu poslao - rekao sam - sigurno ću razglasiti (ovu stvar) među njima!

Potom je otišao u harem Kabe gdje su bili Kurejšije i rekao:

- Skupino Kurejšija, ja svjedočim da je samo Allah Bog i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik!

- Ustanite na ovoga koji je prevjerio - rekoše oni i skočiše, tako da sam bio skoro nasmrt pretučen, a onda je stigao Abbas, bacio se na mene (kako bi me zaštitio), a potom se okrenuo prema njima i rekao:

- Teško vama! Zar ćete ubiti čovjeka iz Gifara, a vaša trgovina i put su preko Gifara!

Tada su me oni ostavili, a sutradan, kad je svanulo, vratio sam se i rekao isto ono što sam rekao i jučer.

رَشَدْتَ، هٰذَا وَجْهِي إِلَيْهِ فَٱتَّبِعْنِي، ٱدْخُلْ حَيْثُ أَدْخُلُ، فَإِنِّي إِنْ رَأَيْتُ أَحَدًا أَخَافُهُ عَلَيْكَ، قُمْتُ إِلَى الحَائِطِ كَأَنِّي أُصْلِحُ نَعْلِي وَٱمْضِ أَنْتَ، فَمَضَى وَمَضَيْتُ مَعَهُ حَتَّى دَخَلَ وَدَخَلْتُ مَعَهُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقُلْتُ لَهُ: ٱعْرِضْ عَلَيَّ الإِسْلَامَ، فَعَرَضَهُ فَأَسْلَمْتُ مَكَانِي، فَقَالَ لِي: (يَا أَبَا ذَرٍّ، ٱكْتُمْ هٰذَا الأَمْرَ، وَٱرْجِعْ إِلَى بَلَدِكَ، فَإِذَا بَلَغَكَ ظُهُورُنَا فَأَقْبِلْ). فَقُلْتُ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، لَأَصْرُخَنَّ بِهَا بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ، فَجَاءَ إِلَى المَسْجِدِ وَقُرَيْشٌ فِيهِ، فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ، إِنِّي أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا ٱللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. فَقَالُوا: قُومُوا إِلَى هٰذَا الصَّابِئِ، فَقَامُوا فَضُرِبْتُ لِأَمُوتَ، فَأَدْرَكَنِي العَبَّاسُ فَأَكَبَّ عَلَيَّ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْهِمْ، فَقَالَ: وَيْلَكُمْ، تَقْتُلُونَ رَجُلًا مِنْ غِفَارٍ، وَمَتْجَرُكُمْ وَمَمَرُّكُمْ عَلَى غِفَارٍ، فَأَقْلَعُوا عَنِّي، فَلَمَّا أَنْ أَصْبَحْتُ الْغَدَ رَجَعْتُ، فَقُلْتُ مِثْلَ مَا قُلْتُ بِالأَمْسِ، فَقَالُوا: قُومُوا إِلَى هٰذَا الصَّابِئِ، فَصُنِعَ بِي مِثْلَ مَا صُنِعَ بِالأَمْسِ، وَأَدْرَكَنِي الْعَبَّاسُ فَأَكَبَّ عَلَيَّ، وَقَالَ مِثْلَ مَقَالَتِهِ بِالأَمْسِ. قَالَ: فَكَانَ هٰذَا أَوَّلَ إِسْلَامِ أَبِي ذَرٍّ رَحِمَهُ ٱللهُ.

- Ustanite na ovog koji je prevjerio - rekoše oni opet, pa mi je učinjeno ono što mi je učinjeno i jučer. I opet je stigao Abbas, bacio se na mene i rekao ono što je rekao i jučer.

Ovo se desilo u početku Ebu Zerrovog, r.a., primanja islama, Allah mu se smilovao!

27. Pripisivanje svog porijekla svojim precima u islamu i predislamskom periodu

1471. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Kada je objavljeno: *I opominji rodbinu svoju najbližu* (Eš-Šu'arā', 214.), Vjerovjesnik, s.a.v.s., je počeo pozivati Kurejšije po njihovim rodovima:

"O potomci Fihra! O potomci Adijja!"

28. Ko želi da mu se ne grdi porijeklo

1472. Aiša, r.a., kaže:

– Hassan (ibn Sabit) je zatražio od Vjerovjesnika, s.a.v.s., odobrenje da izvrgne ruglu idolopoklonike pa ga je on upitao:

"Šta ćeš uraditi s mojim porijeklom?"

- Izvući ću ga od njih - rekao je Hassan - kao što se dlaka izvuče iz tijesta.

29. Šta se prenosi o imenima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

1473. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ja imam pet imena: ja sam Muhammed i Ahmed, ja sam el-Mahi - s kojim Allah briše nevjerovanje, ja sam el-Hašir - prvi koji će biti oživljen i poslije koga će ljudi biti oživljeni - i ja sam el-Akib - poslije mene neće više biti poslanika."

٢٧ - باب: مَنِ انْتَسبَ إلى آبَائِهِ فِي الإِسْلَامِ وَالجَاهِلِيَّةِ

١٤٧١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الأَقْرَبِينَ﴾. جَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَدْعُوهُمْ قَبَائِلَ قَبَائِلَ. يُنَادِي: (يَا بَنِي فِهْرٍ، يَا بَنِي عَدِيٍّ). لِبُطُونِ قُرَيْشٍ.

٢٨ - باب: مَنْ أَحَبَّ أَنْ لَا يُسَبَّ نَسَبُهُ

١٤٧٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: اسْتَأْذَنَ حَسَّانُ النَّبِيَّ ﷺ فِي هِجَاءِ الْمُشْرِكِينَ، قَالَ: (كَيْفَ بِنَسَبِي؟). فَقَالَ حَسَّانُ: لَأَسُلَّنَّكَ مِنْهُمْ كَمَا تُسَلُّ الشَّعَرَةُ مِنَ العَجِينِ.

٢٩ - باب: ما جَاءَ في أَسماءِ رسُولِ الله ﷺ

١٤٧٣ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لِي خَمْسَةُ أَسْمَاءٍ: أَنَا مُحَمَّدٌ، وَأَحْمَدُ، وَأَنَا المَاحِي الَّذِي يَمْحُو ٱللهُ بِيَ الْكُفْرَ، وَأَنَا الحَاشِرُ الَّذِي يُحْشَرُ النَّاسُ عَلَى قَدَمِي، وَأَنَا الْعَاقِبُ).

١٤٧٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَلاَ تَعْجَبُونَ كَيْفَ يَصْرِفُ ٱللهُ عَنِّي شَتْمَ قُرَيْشٍ

1474. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Zar se ne čudite kako Allah od mene odbija vrijeđanje Kurejšija i njihovo proklinjanje? Oni vrijeđaju Muzemmema (pokuđenog) i proklinju Muzemmema, a ja sam Muhammed.”

30. Pečat Vjerovjesnika, s.a.v.s.

1475. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Moj primjer i primjer drugih vjerovjesnika je poput čovjeka koji je sagradio kuću, završio je i dotjerao, osim mjesta za još jedan ćerpić. Ljudi su ulazili u nju, bili ushićeni i govorili: ‘Da nije još onog jednog mjesta za ćerpić.’”

1476. U predaji od Ebu Hurejre, r.a., ima dopuna: “...osim mjesta za još jedan ćerpić u jednom uglu...” - a na kraju stoji: “...pa ja sam taj ćerpić, ja sam pečat vjerovjesnika.”

31. Smrt Vjerovjesnika, s.a.v.s.

1477. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro kad je imao šezdeset i tri godine.

32. Odjeljak

1478. Saib ibn Jezid, r.a., je rekao kad je imao devedeset i četiri godine i bio čvrst i uspravan:

- Znam da se ne bih nauživao svog sluha i vida da nije bilo Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Moja tetka me je odvela njemu i rekla:

وَلَعْنَهُمْ، يَشْتِمُونَ مُذَمَّمًا وَيَلْعَنُونَ مُذَمَّمًا، وَأَنَا مُحَمَّدٌ).

٣٠ - باب: خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ﷺ

١٤٧٥ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَثَلِي وَمَثَلُ الأَنْبِيَاءِ، كَرَجُلٍ بَنَى دَارًا، فَأَكْمَلَهَا وَأَحْسَنَهَا إِلاَّ مَوْضِعَ لَبِنَةٍ، فَجَعَلَ النَّاسُ يَدْخُلُونَهَا وَيَتَعَجَّبُونَ وَيَقُولُونَ: لَوْلاَ مَوْضِعُ اللَّبِنَةِ).

١٤٧٦ : وفي رِوايَةٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ زِيادَة: (.. إِلاَّ مَوْضِعَ لَبِنَةٍ مِنْ زَاوِيَةٍ...) وقَالَ فِي آخِرِهِ: (..فَأَنَا اللَّبِنَةُ، وَأَنَا خَاتِمُ النَّبِيِّينَ).

٣١ - باب: وَفَاةِ النَّبِيِّ ﷺ

١٤٧٧ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ ثَلاثٍ وَسِتِّينَ.

٣٢ - «بـــاب»

١٤٧٨ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ وَهُو ابْنُ أَرْبَعٍ وَتِسْعِينَ، جَلْدًا مُعْتَدِلًا: قَدْ عَلِمْتُ: مَا مُتِّعْتُ بِهِ سَمْعِي وَبَصَرِي إِلاَّ بِدُعَاءِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، إِنَّ

- Allahov Poslaniče, moj sestrić je bolešljiv, pa zamoli Allaha za njega - i on je molio za mene.

خَالَتِي ذَهَبَتْ بِي إِلَيْهِ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ ٱبْنَ أُخْتِي شَاكٍ، فَٱدْعُ ٱللهَ لَهُ، قَالَ: فَدَعَا لِي.

33. Opis Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٣٣ ـ باب: صِفَةِ النَّبِيِّ ﷺ

1479. Ukbe ibn Haris, r.a., kaže:

– Ebu Bekr, r.a., je klanjao ikindiju, a potom izišao i idući vidio Hasana kako se igra s djecom te ga ponio na ramenu i rekao:

- Žrtvovao bih svog oca za njega! On je sličan Vjerovjesniku, s.a.v.s., a nije sličan Aliji.

١٤٧٩: عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الحَارِثِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ العَصْرَ، ثُمَّ خَرَجَ يَمْشِي، فَرَأَى الحَسَنَ يَلْعَبُ مَعَ الصِّبْيَانِ فَحَمَلَهُ عَلَى عَاتِقِهِ، وَقَالَ: بِأَبِي، شَبِيهٌ بِالنَّبِيِّ لاَ شَبِيهٌ بِعَلِيٍّ، وَعَلِيٌّ يَضْحَكُ.

1480. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže:

– Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., a Hasan ibn Ali, r.a., mu je sličio.

- Opiši mi ga - rečeno mu je pa je kazao:

- Bio je bijel(e puti), već osijedio. Odredio nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., trinaest mladih deva ženki, ali je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro prije nego što smo mi to primili.

١٤٨٠: عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَكَانَ الحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلاَمُ يُشْبِهُهُ، فَقِيلَ لَهُ: صِفْهُ لِي، قَالَ: كَانَ أَبْيَضَ قَدْ شَمِطَ، وَأَمَرَ لَنَا النَّبِيُّ ﷺ بِثَلاثَ عَشْرَةَ قَلُوصًا، قَالَ: فَقُبِضَ النَّبِيُّ ﷺ قَبْلَ أَنْ نَقْبِضَهَا.

1481. Abdullah ibn Busr, r.a., Vjerovjesnikov, s.a.v.s., ashab, bio je upitan:

- Jesi li vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je bio star?

- Imao je na čuperku brade (dio ispod donje usne) nekoliko bijelih dlaka - rekao je on.

١٤٨١: عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْن بُسْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، صَاحِبِ النَّبِيِّ ﷺ، قِيل لَهُ: أَرَأَيْتَ النَّبِيَّ ﷺ كانَ شَيْخًا؟ قالَ: كانَ فِي عَنْفَقَتِهِ شَعَرَاتٌ بِيضٌ.

1482. Enes ibn Malik, r.a., opisujući Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

١٤٨٢: عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كان النَّبِيُّ ﷺ رَبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ، لَيْسَ بِالْطَّوِيلِ وَلاَ بِالْقَصِيرِ، أَزْهَرَ اللَّوْنِ، لَيْسَ بِأَبْيَضَ أَمْهَقَ وَلاَ آدَمَ،

– Bio je srednjeg stasa, ni visok ni nizak, svijetle boje, ne suviše bijel bez sjaja niti smeđ, ne sasvim kovrdžave kose niti ravne, nego napola kovrdžave. Počela mu je dolaziti Objava kad je imao četrdeset godina. Potom je ostao u Mekki još deset godina, dok mu je dolazila Objava i u Medini deset godina. Umro je, a nije imao na glavi i u bradi ni dvadeset bijelih dlaka.

لَيْسَ بِجَعْدٍ قَطَطٍ وَلاَ سَبْطٍ رَجِلٍ، أُنْزِلَ عَلَيْهِ وَهُوَ ٱبْنُ أَرْبَعِينَ، فَلَبِثَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ يَنْزِلُ عَلَيْهِ، وَبِالمَدِينَةِ عَشْرَ سِنِينَ، وَقُبِضَ وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ وَلِحْيَتِهِ عِشْرُونَ شَعَرَةً بَيْضَاءَ.

1483. U drugoj predaji od njega, r.a., stoji da je rekao:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije bio previše ni visok ni nizak, niti je bio suviše bijel bez sjaja, niti smeđ, ni sasvim kovrdžave kose niti ravne. Allah mu je spustio Objavu kad je imao četrdeset godina. Slijedi ostatak hadisa.

١٤٨٣: وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلاَ بِالْقَصِيرِ، وَلاَ بِالأَبْيَضِ الأَمْهَقِ، وَلَيْسَ بِالآدَمِ، وَلَيْسَ بِالجَعْدِ الْقَطَطِ، وَلاَ بِالسَّبْطِ، بَعَثَهُ ٱللهُ عَلَى رَأْسِ أَرْبَعِينَ سَنَةً، وَذَكَرَ تَمَامَ الحَدِيثِ.

1484. El-Bera', r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio najljepši čovjek u licu i bio je najljepšeg izgleda. Nije bio ni previše visok ni nizak.

١٤٨٤ : عَنِ ٱلْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَحْسَنَ النَّاسِ وَجْهًا. وَأَحْسَنَهُمْ خَلْقًا، لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ، وَلاَ بِالْقَصِيرِ.

1485. Enes, r.a., bio je upitan:

- Da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bojio (svoju kosu)?

- Ne, on je imao samo malo (bijelih dlaka) na sljepočnicama - odgovorio je on.

١٤٨٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: هَلْ خَضَبَ النَّبِيُّ ﷺ؟ قَالَ: لاَ، إِنَّمَا كَانَ شَيْءٌ فِي صُدْغَيْهِ.

1486. El-Bera' ibn Azib, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je bio srednjeg stasa, širokih ramena, imao je kosu koja je dopirala do resice uha. Vidio sam ga u crvenom ogrtaču i ništa ljepše od njega nikada nisam vidio.

١٤٨٦ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ مَرْبُوعًا، بَعِيدَ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ، لَهُ شَعَرٌ يَبْلُغُ شَحْمَةَ أُذُنَيْهِ، رَأَيْتُهُ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ، لَمْ أَرَ شَيْئًا قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهُ.

1487. U drugoj predaji od njega, r.a., stoji da je bio upitan:

- Da li je lice Vjerovjesnika, s.a.v.s., bilo poput sablje?

- Ne, nego poput Mjeseca - rekao je on.

١٤٨٧ :وَفي رِوايَةٍ عَنْهُ،رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قيل له: أكانَ وَجْهُ النَّبِيِّ ﷺ مِثْلَ السَّيْفِ، قالَ: لاَ، بَلْ مِثْلَ الْقَمَرِ.

1488. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže da je vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., u mekanskoj dolini (Batha), a ispred njega je bio usađen štap. Ovaj hadis je ranije spomenut (vidi hadis br. 313). U ovoj predaji on kaže:

- ...svijet je žurio uzimati ga za ruke i potirati njima svoja lica. I ja sam, kaže (Ebu Džuhajfe), uzeo njegovu ruku i stavio je na svoje lice, kad - ona hladnija od snijega i mirišljivija od mošusa.

١٤٨٨ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأى النَّبِيَّ ﷺ بِالبَطْحَاءِ وبَيْنَ يَدَيْهِ عَنَزَةٌ، قَدْ تَقَدَّمَ هٰذا الحَديث، وفي هٰذِهِ الرِّوايَة قَالَ: فَجَعَلَ النَّاسُ يَأْخُذُونَ يَدَيْهِ فَيَمْسَحُونَ بِهِمَا وُجوهَهُمْ، قَالَ: فَأَخَذْتُ بِيَدِهِ فَوَضَعْتُهَا عَلَى وَجْهِي، فَإِذَا هِيَ أَبْرَدُ مِنَ الثَّلْجِ، وَأَطْيَبُ رَائِحَةً مِنَ المِسْكِ.

1489. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Poslan sam u najboljoj generaciji ljudskog roda, (prolazila je) generacija za generacijom dok nisam ja bio iz ove generacije iz koje sam bio (poslan).”

١٤٨٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (بُعِثْتُ مِنْ خَيْرِ قُرُونِ بَنِي آدَمَ، قَرْنًا فَقَرْنًا، حَتَّى كُنْتُ مِنَ الْقَرْنِ الَّذِي كُنْتُ فِيهِ).

1490. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., spuštao svoju kosu (na čelo), a idolopoklonici su razdvajali svoje kose (na dvije strane), dok su sljedbenici Knjige spuštali svoju kosu (na čelo). Allahov Poslanik, s.a.v.s., je volio da se saglasi sa sljedbenicima Knjige o pitanju o kojem mu nije ništa naređeno. Kasnije je Allahov Poslanik, s.a.v.s., razdijelio svoju kosu (na dvije strane).

١٤٩٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يَسْدِلُ شَعَرَهُ، وَكَانَ الْمُشْرِكُونَ يَفْرُقُونَ رُؤُسَهُمْ، وَكانَ أَهْلُ الْكِتابِ يَسْدِلُونَ رُؤُوسَهُمْ، وَكانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُحِبُّ مُوَافَقَةَ أَهْلِ الْكِتابِ فِيما لَمْ يُؤْمَرْ فِيهِ بِشَيْءٍ، ثُمَّ فَرَقَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ رَأْسَهُ.

١٤٩١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ

1491. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio nepristojan i bestidan i običavao je reći: "Najbolji od vas su oni koji imaju najljepši moral."

اللّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ فَاحِشًا وَلاَ مُتَفَحِّشًا، وَكانَ يَقُولُ: (إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلاَقًا).

1492. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije nikada imao na izboru dvije stvari a da nije odabrao lakšu, ako ona ne bi bila grijeh. A ako bi se radilo o grijehu, on bi bio najdalje od njega. Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada se nije zbog sebe svetio, osim ako bi se oskrnavio Allahov propis pa bi se on u tom slučaju svetio samo radi Allaha.

١٤٩٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قالَتْ: مَا خُيِّرَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلاَّ أَخَذَ أَيْسَرَهُمَا مَا لَمْ يَكُنْ إِثْمًا، فَإِنْ كانَ إِثْمًا كانَ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنْهُ، وَمَا انْتَقَمَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ لِنَفْسِهِ إِلاَّ أَنْ تُنْتَهَكَ حُرْمَةُ اللّهِ، فَيَنْتَقِمَ للهِ بِهَا.

1493. Enes, r.a., kaže:

– Nisam dodirnuo ni svilu ni brokat nježniji od šake Vjerovjesnika, s.a.v.s., niti sam ikada mirisao vjetar ili miris ljepši od zapaha ili mirisa Vjerovjesnikova, s.a.v.s.

١٤٩٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ قالَ: مَا مَسِسْتُ حَرِيرًا وَلاَ دِيبَاجًا أَلْيَنَ مِنْ كَفِّ النَّبِيِّ ﷺ، وَلاَ شَمِمْتُ رِيحًا قَطُّ أَوْ عَرْفًا قَطُّ أَطْيَبَ مِنْ رِيحِ أَوْ عَرْفِ النَّبِيِّ ﷺ.

1494. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se više stidio nego djevica u svome velu.

١٤٩٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ، قَالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا.

1495. U jednoj drugoj predaji, od Šu'be, r.a., stoji:

– Ako mu se nešto nije svidjelo, to bi se prepoznalo na njegovom licu.

١٤٩٥ : وَفي رواية: وَإِذَا كَرِهَ شَيْئًا عُرِفَ فِي وَجْهِهِ.

1496. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nikada nije nalazio mahanu nikakvom jelu. Ako bi

mu se svidjelo, jeo bi ga, a ako ne, onda bi ga ostavio.

١٤٩٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَا عابَ النَّبِيُّ ﷺ طَعَامًا قَطُّ، إِنِ ٱشْتَهَاهُ أَكَلَهُ وَإِلاَّ تَرَكَهُ.

١٤٩٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يُحَدِّثُ حَدِيثًا، لَوْ عَدَّهُ الْعَادُّ لأَحْصَاهُ.

1497. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tako govorio da, kad bi mu neko htio brojati (riječi), mogao ih je izbrojati.

١٤٩٨ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَمْ يَكُنْ يَسْرُدُ الحَدِيثَ كَسَرْدِكُمْ.

1498. Aiša, r.a., je rekla:

– Zaista, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije govorio (brzo i nejasno) kao što vi činite.

٣٤ ـ باب: كانَ النَّبِيُّ ﷺ تَنَامُ عَيْنُهُ وَلاَ يَنامُ قَلْبُهُ

34. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., oko spavaše, a srce njegovo nije spavalo

١٤٩٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يُحَدِّثُ عَنْ لَيْلَةِ أُسْرِيَ بِالنَّبِيِّ ﷺ مِنْ مَسْجِدِ الْكَعْبَةِ: جَاءَ ثَلاَثَةُ نَفَرٍ قَبْلَ أَنْ يُوحَى إِلَيْهِ، وَهُوَ نَائِمٌ في مَسْجِدِ الحَرَامِ، فَقَالَ أَوَّلُهُمْ: أَيُّهُمْ هُوَ؟ فَقَالَ أَوْسَطُهُمْ: هُوَ خَيْرُهُمْ، وَقَالَ آخِرُهُمْ: خُذُوا خَيْرَهُمْ. فَكانَتْ تِلْكَ، فَلَمْ يَرَهُمْ حَتَّى جَاؤُوا لَيْلَةً أُخْرَى فِيما يَرَى قَلْبُهُ، وَالنَّبِيُّ ﷺ نَائِمَةٌ عَيْنَاهُ وَلاَ يَنَامُ قَلْبُهُ، وَكَذٰلِكَ الأَنْبِيَاءُ تَنَامُ أَعْيُنُهُمْ وَلاَ تَنَامُ قُلُوبُهُمْ فَتَوَلاَّهُ جِبْرِيلُ، ثُمَّ عَرَجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ.

1499. Enes, r.a., govorio je o noći (Isra'a) u kojoj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., putovao iz Mesdžidu-l-harama, pa je rekao:

– Došla su tri (meleka), prije nego što mu je došla Objava, a on je spavao u Mesdžidu-l-haramu. Prvi od njih je rekao:

- Koji je od njih on?

- Onaj između njih koji je najbolji - rekao je drugi (melek).

- Uzmite najboljeg od njih! - rekao je treći (melek).

To je bilo sve, i on ih nije vidio dok jedne druge noći nisu došli, prema onom kako je to vidjelo njegovo srce, a u Vjerovjesnika, s.a.v.s., spavaju oči, ali ne spava srce; tako je kod svih vjerovjesnika - spavaju im oči, ali im srca ne spavaju. Onda ga je Džibril prihvatio te se s njim uzdigao na nebo.

35. Znaci poslanstva u islamu

٣٥ - باب: عَلاَمَاتِ النُّبُوَّةِ فِي الإِسْلاَمِ

1500. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., donijeta je posuda dok je bio u Zevrau, te je on u nju stavio svoju ruku i voda je počela teći između njegovih prstiju pa je svijet uzeo abdest.

- Koliko vas je bilo? - upitao je Enes.

- Tri stotine, ili približno tri stotine - odgovoreno je.

١٥٠٠ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ بِإِنَاءٍ، وَهُوَ بِالزَّوْرَاءِ، فَوَضَعَ يَدَهُ فِي الإِنَاءِ، فَجَعَلَ المَاءُ يَنْبُعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ، فَتَوَضَّأَ الْقَوْمُ. قيل لِأَنَسٍ: كَمْ كُنْتُمْ؟ قالَ: ثَلاَثَمِائَةٍ، أَوْ زُهَاءَ ثَلاَثِمِائَةٍ.

1501. Abdullah (ibn Mesud), r.a., kaže:

– Mi smo smatrali da čuda predstavljaju bereket, a vi ih smatrate znacima zastrašivanja. Bili smo na jednom putovanju s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., pa nam je ponestalo vode. On je rekao:

"Potražite ostatak vode."

Kada su donijeli neku posudu u kojoj je bilo malo vode, on je stavio svoju ruku u posudu, a zatim rekao:

"Požurite prema blagoslovljenoj vodi, a blagoslov je od Allaha!"

Ja sam vidio vodu kako izvire između prsta Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i bez sumnje smo čuli kako hrana veliča Allaha (čini tesbih) dok se jede.

١٥٠١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كُنَّا نَعُدُّ الآيَاتِ بَرَكَةً، وَأَنْتُمْ تَعُدُّونَهَا تَخْوِيفًا، كُنَّا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي سَفَرٍ، فَقَلَّ المَاءُ، فَقَالَ: (ٱطْلُبُوا فَضْلَةً مِنْ مَاءٍ). فَجَاؤُوا بِإِنَاءٍ فِيهِ مَاءٌ قَلِيلٌ، فأَدْخَلَ يَدَهُ فِي الإِنَاءِ ثُمَّ قَالَ: (حَيَّ عَلَى الطَّهُورِ المُبَارَكِ، وَالْبَرَكَةُ مِنَ ٱللهِ). فَلَقَدْ رَأَيْتُ المَاءَ يَنْبُعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابعِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَلَقَدْ كُنَّا نَسْمَعُ تَسْبِيحَ الطَّعَامِ وَهُوَ يُؤْكَلُ.

1502. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neće doći Smak (svijeta) dok ne zaratite s jednim narodom čija će obuća biti od dlake."

Ovaj hadis je ranije u cijelosti spomenut (vidi hadis br. 1262). Na kraju ove predaje stoji:

"...a neki od vas će dočekati vrijeme u koje bi mu bilo draže vidjeti mene nego njegovu porodicu i imetak."

١٥٠٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَالُهُمُ الشَّعَرُ..) وقَدْ تَقَدَّم الحَديثُ بِطُولِهِ، وقَالَ في آخِرِ هٰذِهِ الرِّوايَةِ: وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَى أَحَدِكُمْ زَمَانٌ، لأَنْ يَرَانِي أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَكُونَ لهُ مِثْلُ أَهْلِهِ وَمَالِهِ).

1503. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neće doći Smak (svijeta) dok ne zaratite s nearapima Huza i Kermana, čija su lica crvena, nosevi spljošteni, oči male (kao da su im) lica štitovi obloženi kožom, a obuća im od dlake."

١٥٠٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ : أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ : (لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا خُوزًا وَكِرْمانَ مِنَ الأَعَاجِمِ، حُمْرَ الْوُجُوهِ، فُطْسَ الأُنُوفِ، صِغَارَ الأَعْيُنِ، وُجُوهُهُمُ الْمِجَانُّ الْمُطْرَقَةُ نِعَالُهُمُ الشَّعَرُ).

1504. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ovaj ogranak Kurejšija će upropastiti ljude!"

- Pa šta nam naređuješ? - upitaše (ashabi).

"Kad bi ih svijet izolirao" - odgovori on.

١٥٠٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ : (يُهْلِكُ النَّاسَ هٰذَا الحَيُّ مِنْ قُرَيْشٍ). قالوا : فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قالَ : (لَوْ أَنَّ النَّاسَ ٱعْتَزَلُوهُمْ).

1505. Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji kaže:

– Čuo sam onog koji istinu govori i kome se vjeruje, kako kaže:

"Propast mog ummeta će prouzročiti nekoliko mladića od Kurejšija."

- Ako želiš, imenovat ću ih. Sinovi toga i toga i sinovi toga i toga!

١٥٠٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، في رواية قالَ : سَمِعْتُ الصَّادِقَ المَصْدُوقَ يَقُولُ : (هَلاَكُ أُمَّتِي عَلَى يَدَيْ غِلْمَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ). إِنْ شِئْتَ أَنْ أُسَمِّيَهُمْ بَنِي فُلاَنٍ وَبَنِي فُلاَنٍ.

1506. Huzejfe ibn Jeman, r.a., kaže:

– Ljudi su Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pitali o dobru, a ja sam ga pitao o zlu bojeći se da me ne snađe te sam rekao:

- Allahov Poslaniče, mi smo bili u neznaboštvu i zlu pa nam je Allah darovao ovo dobro. Da li će poslije ovog dobra biti zla?

"Da", reče on.

- A da li će poslije toga zla biti dobra? - upitao sam opet.

"Da", odgovorio je on, "ali će u njemu biti nečisti."

١٥٠٦ : عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ :

كانَ النَّاسُ يَسْأَلُونَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنِ الْخَيْرِ، وَكُنْتُ أَسْأَلُهُ عَنِ الشَّرِّ مَخَافَةَ أَنْ يُدْرِكَنِي، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّا كُنَّا فِي جَاهِلِيَّةٍ وَشَرٍّ، فَجَاءَنَا ٱللهُ بِهٰذَا الْخَيْرِ، فَهَلْ بَعْدَ هٰذَا الْخَيْرِ مِنْ شَرٍّ؟ قَالَ : (نَعَمْ). قُلْتُ : وَهَلْ بَعْدَ ذٰلِكَ الشَّرِّ مِنْ خَيْرٍ؟ قَالَ : (نَعَمْ، وَفِيهِ

- A kakva mu je to nečist? - upitao sam, a on je odgovorio:

"Ljudi koji će upućivati mimo moje upute! Ti ćeš vidjeti šta rade i to osuđivati."

- A da li će poslije toga dobra biti zla? - upitao sam.

"Da", reče on, "to su napućivači na vrata Džehennema. Ko im se odazove, oni će ga baciti u njega!"

- Allahov Poslaniče - rekao sam - opiši nam ih!

"Oni su od naše kože i govore našim jezikom", reče on.

- Pa šta mi naređuješ ako me to snađe? - upitao sam, a on je odgovorio:

"Drži se zajednice muslimana i njihovog vođe!"

- A ako kod njih ne bude zajedništva niti vođe? - upitao sam.

"Onda se izdvoj iz tih svih grupa pa makar morao gristi korijen drveta sve dok te ne zatekne smrt u tom stanju", odgovorio je on.

1507. Alija, r.a., kaže:

– Kad vam kazujem od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., draže bi mi bilo da padnem s neba, nego da na njega slažem, a kad vam govorim o nečemu što je između mene i vas, (znajte) da je rat varka. Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"U ahiri-zemanu (vrijeme pred smak svijeta) pojavit će se ljudi, mladi i bestidnih maštanja, koji će izgovarati najbolji govor (Kur'an), ali će prolaziti kroz islam kao što strijela prolazi kroz ulovljenu životinju, a iman neće proći

دَخَنٌ). قُلْتُ: مَا دَخَنُهُ؟ قَالَ: (قَوْمٌ يَهْدُونَ بِغَيْرِ هَدْيِي، تَعْرِفُ مِنْهُمْ وَتُنْكِرُ). قُلْتُ: فَهَلْ بَعْدَ ذٰلِكَ الْخَيْرِ مِنْ شَرٍّ؟ قَالَ: (نَعَمْ، دُعَاةٌ إِلَى أَبْوَابِ جَهَنَّمَ، مَنْ أَجَابَهُمْ إِلَيْهَا قَذَفُوهُ فِيهَا). قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، صِفْهُمْ لَنَا؟ فَقَالَ: (هُمْ مِنْ جِلْدَتِنَا، وَيَتَكَلَّمُونَ بِأَلْسِنَتِنَا).

قُلْتُ: فَمَا تَأْمُرُنِي إِنْ أَدْرَكَنِي ذٰلِكَ؟ قَالَ: تَلْزَمُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَإِمَامَهُمْ، قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ جَمَاعَةٌ وَلاَ إِمَامٌ؟ قَالَ: (فَاعْتَزِلْ تِلْكَ الْفِرَقَ كُلَّهَا، وَلَوْ أَنْ تَعَضَّ بِأَصْلِ شَجَرَةٍ، حَتَّى يُدْرِكَكَ الْمَوْتُ وَأَنْتَ عَلَى ذٰلِكَ).

١٥٠٧ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِذَا حَدَّثْتُكُمْ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَلأَنْ أَخِرَّ مِنَ السَّمَاءِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَكْذِبَ عَلَيْهِ، وَإِذَا حَدَّثْتُكُمْ فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ، فَإِنَّ الْحَرْبَ خَدْعَةٌ، سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (يَأْتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ، حُدَثَاءُ الأَسْنَانِ، سُفَهَاءُ الأَحْلاَمِ، يَقُولُونَ مِنْ قَوْلِ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ، يَمْرُقُونَ مِنَ الإِسْلاَمِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، لاَ يُجَاوِزُ إِيمَانُهُمْ حَنَاجِرَهُمْ، فَأَيْنَمَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ، فَإِنَّ قَتْلَهُمْ أَجْرٌ لِمَنْ قَتَلَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

١٥٠٨ : عَنْ خَبَّابِ بْنِ الأَرَتِّ رَضِيَ

ni njihove grkljane. Gdje god ih stignete, ubijajte ih, jer će njihovo ubijanje biti nagrada na Sudnjem danu onome ko ih je ubijao."

1508. Habbab ibn Erett, r.a., kaže:

– Potužili smo se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je (ležao) u hladu Kabe stavivši pod glavu svoju burdu, rekavši mu:

- Zar nam nećeš tražiti pomoć, zar nećeš moliti Allaha za nas?

"Prije vas je bio čovjek", reče on, "kojem su iskopali rupu u zemlji te ga stavili u nju, a zatim donijeli testeru i stavili mu je na glavu pa je raspolovili, ali ga to nije odvratilo od njegove vjere. I češljan je gvozdenim češljevima između kože i kostiju ili nerava, ali ga ni to nije odvratilo od njegove vjere. Tako mi Allaha, ova stvar (islam) će se upotpuniti tako da će jahač moći putovati od Sane do Hadramevta ne bojeći se nikog osim Allaha ili vuka za svoju stoku. Ali vi prenagljujete sa žurbom."

1509. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgubio Sabita ibn Kajsa pa je neki čovjek rekao:

- Allahov Poslaniče, ja ću te obavijestiti o njegovom slučaju. Potom mu je on otišao i zatekao ga kako sjedi pognute glave te rekao:

- Šta ti je?

- Zlo - odgovorio je on (rekavši) da je dizao svoj glas iznad glasa Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa (smatra) da su mu propala njegova djela i da je on od stanovnika Džehennema.

Zatim je spomenuti čovjek došao (Resulullahu, s.a.v.s.) i obavijestio ga da

ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

شَكَوْنَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ مُتَوَسِّدٌ بُرْدَةً لَهُ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ، قُلْنَا لَهُ: أَلاَ تَسْتَنْصِرُ لَنَا، أَلاَ تَدْعُو ٱللهَ لَنَا؟ قَالَ: (كانَ الرَّجُلُ فِيمَنْ قَبْلَكُمْ يُحْفَرُ لَهُ فِي الأَرْضِ، فَيُجْعَلُ فِيهِ، فَيُجَاءُ بِالْمِنْشَارِ فَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ فَيُشَقُّ بِٱثْنَتَيْنِ، وَمَا يَصُدُّهُ ذٰلِكَ عَنْ دِينِهِ. وَيُمْشَطُ بِأَمْشَاطِ الحَدِيدِ مَا دُونَ لَحْمِهِ مِنْ عَظْمٍ أَوْ عَصَبٍ، وَمَا يَصُدُّهُ ذٰلِكَ عَنْ دِينِهِ، وَٱللهِ لَيَتِمَّنَّ هٰذا الأَمْرَ، حَتَّى يَسِيرَ الرَّاكِبُ مِنْ صَنْعَاءَ إِلَى حَضْرَمَوْتَ، لاَ يَخَافُ إِلاَّ ٱللهَ، أَوِ ٱلذِّئْبَ عَلَى غَنَمِهِ، وَلٰكِنَّكُمْ تَسْتَعْجِلُونَ).

١٥٠٩ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ ٱفْتَقَدَ ثَابِتَ بْنَ قَيْسٍ، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَنا أَعْلَمُ لَكَ عِلْمَهُ، فَأَتَاهُ فَوَجَدَهُ جَالِسًا فِي بَيْتِهِ، مُنَكِّسًا رَأْسَهُ، فَقَالَ: مَا شَأْنُكَ؟ فَقَالَ: شَرٌّ، كانَ يَرْفَعُ صَوْتَهُ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ. فَأَتَى الرَّجُلُ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ قالَ كَذَا وَكَذَا. فَرَجَعَ المَرَّةَ الآخِرَةَ بِبِشَارَةٍ عَظِيمَةٍ، فَقَالَ: (ٱذْهَبْ إِلَيْهِ، فَقُلْ لَهُ: إِنَّكَ لَسْتَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَلٰكِنْ مِنْ أَهْلِ

je on rekao to i to. Musa ibn Enes kaže da se (taj čovjek) onda vratio drugi put (Sabitu) s veoma radosnom viješću.

“Idi kod njega”, rekao je (Poslanik, s.a.v.s.), “i reci mu: Ti nisi džehennemlija, nego si džennetlija.”

الجَنَّةِ).

1510. El-Bera’ ibn Azib, r.a., kaže:

– Jedan čovjek je (na namazu) učio suru El-Kehf. U kući je bila (jahaća) životinja koja se uznemirila. Kada je predao selam bio je prekriven maglom ili oblakom. Kasnije je on to ispričao Vjerovjesniku, s.a.v.s., na što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Uči, čovječe! To je milost koja dolazi radi Kur’ana, ili se spušta radi Kur’ana.”

١٥١٠ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قَرَأَ رَجُلٌ الْكَهْفَ، وفي ٱلدَّارِ ٱلدَّابَّةُ، فَجَعَلَتْ تَنْفِرُ، فَسَلَّمَ، فَإِذَا ضَبَابَةٌ، أَوْ سَحَابَةٌ، غَشِيَتْه، فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (ٱقْرَأْ فُلاَنُ، فَإِنَّهَا السَّكِينَةُ نَزَلَتْ لِلقُرْآنِ، أَوْ تَنَزَّلَتْ لِلْقُرْآنِ).

1511. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao jednom bolesnom beduinu da bi ga posjetio, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., imao je običaj - kaže on - kad posjećuje bolesnika, da kaže:

“Nije loše. To će te, ako Bog da, očistiti.”

Tako je i ovome rekao:

- Rekao si - kazao je beduin - da će me ovo očistiti. Nikako! Naprotiv, ovo je groznica koja ključa, ili navaljuje na oronula starca i poziva ga u groblje.

“Dobro, onda!”, rekao je potom Vjerovjesnik, s.a.v.s.

١٥١١ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَى أَعْرَابِيٍّ يَعُودُهُ، قالَ: وَكانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ عَلى مَرِيضٍ يَعُودُهُ قالَ: (لاَ بَأْسَ، طَهُورٌ إِنْ شَاءَ ٱللهُ). فَقَالَ لَهُ: (لاَ بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ ٱللهُ). قالَ: قُلْتَ: طَهُورٌ؟ كَلاَّ، بَلْ هِيَ حُمَّى تَفُورُ، أَوْ تَثُورُ، عَلَى شَيْخٍ كَبِيرٍ، تُزِيرُهُ الْقُبُورَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (فَنَعَمْ إِذًا).

1512. Enes, r.a., priča da je jedan čovjek, koji je bio kršćanin, primio islam i učio (suru) El-Bekare i Alu ‘Imran. On je pisao Vjerovjesniku, s.a.v.s., objavu, ali se ponovo vratio u kršćanstvo i počeo govoriti:

- Muhammed ne zna ništa osim ono što sam mu ja pisao.

١٥١٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ رَجُلٌ نَصْرَانِيًّا فَأَسْلَمَ، وَقَرَأَ الْبَقَرَةَ وَآلَ عِمْرَانَ، فَكانَ يَكْتُبُ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَعَادَ نَصْرَانِيًّا، فَكانَ يَقُولُ: مَا يَدْرِي مُحَمَّدٌ إِلا مَا كَتَبْتُ لَهُ، فَأَمَاتَهُ ٱللهُ

Kasnije ga je Allah usmrtio pa su ga zakopali, ali ga je sutradan zemlja izbacila. Ljudi su rekli:

- Ovo je djelo Muhammeda i njegovih drugova. Pošto je on pobjegao od njih, oni su iskopali našeg druga i izbacili ga.

Zatim su mu ponovo iskopali dubok grob, ali ga je sutradan zemlja opet izbacila, a oni ponovo rekoše:

- Ovo je djelo Muhammeda i njegovih drugova. Iskopali su našeg druga pošto je on pobjegao od njih pa su ga izbacili.

I oni mu još jednom iskopaše grob i spustiše ga u zemlju najdublje što su mogli, ali ga je sutradan zemlja ponovo izbacila, i oni shvatiše da to nisu uradili ljudi i ostaviše ga.

فَدَفَنُوهُ، فَأَصْبَحَ وَقَدْ لَفَظَتْهُ الأَرْضُ، فَقَالُوا: هٰذَا فِعْلُ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ لَمَّا هَرَبَ مِنْهُمْ، نَبَشُوا عَنْ صَاحِبِنَا فَأَلْقَوْهُ، فَحَفَرُوا لَهُ فَأَعْمَقُوا، فَأَصْبَحَ وَقَدْ لَفَظَتْهُ الأَرْضُ، فَقَالُوا: هٰذَا فِعْلُ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ، نَبَشُوا عَنْ صَاحِبِنَا لَمَّا هَرَبَ مِنْهُمْ فَأَلْقَوْهُ خَارِجَ القَبْرِ، فَحَفَرُوا لَهُ وَأَعْمَقُوا لَهُ فِي الأَرْضِ مَا ٱسْتَطَاعُوا، فَأَصْبَحَ قَدْ لَفَظَتْهُ الأَرْضُ، فَعَلِمُوا: أَنَّهُ لَيْسَ مِنَ النَّاسِ، فَأَلْقَوْهُ.

1513. Džabir, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (kada se oženio) rekao:

"Imate li ćilima?"

- Otkud bismo mi imali ćilime?! - odgovorio sam.

"Vi ćete imati ćilime", rekao je on.

Kasnije sam ja govorio (mojoj ženi):

- Nosi od mene svoje ćilime!

Ona je odgovorila:

- Nije li Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Vi ćete imati ćilime."

I ja sam ih ostavio (prostrte).

١٥١٣ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هَلْ لَكُمْ مِنْ أَنْمَاطٍ؟). قُلْتُ: وَأَنَّى يَكُونُ لَنَا الأَنْمَاطُ؟ قَالَ: (أَمَا إِنَّهُ سَيَكُونُ لَكُمُ الأَنْمَاطُ). فَأَنَا أَقُولُ لَهَا أَخِّرِي عَنَّا أَنْمَاطَكِ، فَتَقُولُ: أَلَمْ يَقُلِ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّهَا سَتَكُونُ لَكُمُ الأَنْمَاطُ). فَأَدَعُهَا.

1514. Sa'd ibn Muaz, r.a., kaže da je rekao Umejji ibn Halefu:

- Zaista sam čuo Muhammeda, s.a.v.s., gdje tvrdi da će te ubiti.

- Mene? - upitao je on.

- Da - rekao je (Sa'd).

- Tako mi Boga, Muhammed ne laže kada govori - rekao je Umejje.

١٥١٤ : عَنْ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لِأُمَيَّةَ بنِ خَلَفٍ: إِنِّي سَمِعْتُ مُحَمَّدًا ﷺ يَزْعُمُ أَنَّهُ قَاتِلُكَ، قَالَ: إِيَّايَ؟، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: وَٱللهِ مَا يَكْذِبُ مُحَمَّدٌ إِذا حَدَّثَ، فَقَتَلَهُ ٱللهُ بِبَدْرٍ، وفي الحَدِيثِ قِصَّةٌ هذا مَضْمونُ الحَدِيثِ منها.

I Allah ga je usmrtio na Bedru. U hadisu se navodi cjelovit slučaj a ovo je samo izvadak iz njega.

١٥١٥ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ وَعِنْدَهُ أُمُّ سَلَمَةَ، فَجَعَلَ يُحَدِّثُ ثُمَّ قَامَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأُمِّ سَلَمَةَ: (مَنْ هٰذَا؟) أَوْ كَمَا قَالَ، قَالَ: قَالَتْ: هٰذَا دِحْيَةُ، قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: ٱيْمُ ٱللهِ مَا حَسِبْتُهُ إِلاَّ إِيَّاهُ، حَتَّى سَمِعْتُ خُطْبَةَ نَبِيِّ ٱللهِ ﷺ بِخَبَرِ جِبْرِيلَ، أَوْ كَمَا قَالَ:

1515. Usama ibn Zejd, r.a., priča da je Džibril došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., kada je kod njega bila Ummu Selema. On je s njim govorio, a zatim otišao, te je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao Ummu Selemu:

"Znaš li ko je ovo?", ili tako nešto.

- Ovo je Dihje - rekla je ona.

- Tako mi Allaha - izjavila je kasnije Ummu Selema - nisam sumnjala da je to on (Dihje) sve dok nisam čula hutbu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u kojoj je govorio o Džibrilu - ili je rekao slično tome.

١٥١٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (رَأَيْتُ النَّاسَ مُجْتَمِعِينَ فِي صَعِيدٍ، فَقَامَ أَبُو بَكْرٍ فَنَزَعَ ذَنُوبًا أَوْ ذَنُوبَيْنِ، وَفِي بَعْضِ نَزْعِهِ ضَعْفٌ، وَٱللهُ يَغْفِرُ لَهُ، ثُمَّ أَخَذَهَا عُمَرُ، فَٱسْتَحَالَتْ بِيَدِهِ غَرْبًا، فَلَمْ أَرَ عَبْقَرِيًّا فِي النَّاسِ يَفْرِي فَرِيَّهُ، حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ بِعَطَنٍ).

1516. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vidio sam (u snu) ljude okupljene na jednom mjestu. Ebu Bekr je ustao i izvadio jednu ili dvije kofe, ali je bilo slabosti u njegovom vađenju vode - neka mu Allah oprosti. Zatim je kofu uzeo Omer te se ona u njegovoj ruci promijenila u veliku kofu! Ja nisam vidio jačeg čovjeka među ljudima koji bi mogao vaditi (crpiti) vodu poput njega. Stoga su se svi ljudi napili, napojili svoje deve i postavili torove."

٣٦ - باب: قَوْلِ اللهِ تَعَالَى: ﴿يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقاً مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾

36. Ajet: ...*Oni znaju Poslanika kao što sinove svoje znaju, ali neki od njih doista svjesno istinu prikrivaju.* (El-Bekare, 146.)

١٥١٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

1517. Abdullah ibn Omer, r.a., priča

أَنَّ الْيَهُودَ جَاؤُوا إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ فَذَكَرُوا لَهُ أَنَّ رَجُلًا مِنْهُمْ وَامْرَأَةً زَنَيَا، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (مَا تَجِدُونَ فِي التَّوْرَاةِ فِي شَأْنِ الرَّجْمِ؟) فَقَالُوا: نَفْضَحُهُمْ وَيُجْلَدُونَ فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنِ سَلَامٍ: كَذَبْتُمْ، إِنَّ فِيهَا الرَّجْمَ، فَأَتَوْا بِالتَّوْرَاةِ فَنَشَرُوهَا، فَوَضَعَ أَحَدُهُمْ يَدَهُ عَلَى آيَةِ الرَّجْمِ، فَقَرَأَ مَا قَبْلَهَا وَمَا بَعْدَهَا، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللهِ بْنُ سَلَامٍ: ارْفَعْ يَدَكَ، فَرَفَعَ يَدَهُ فَإِذَا فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، فَقَالُوا: صَدَقَ يَا مُحَمَّدُ، فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ، فَأَمَرَ بِهِمَا رَسُولُ اللهِ ﷺ فَرُجِمَا.

da su Jevreji došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekli mu da su jedan njihov čovjek i žena počinili blud. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ih je upitao:

"Šta ima u Tevratu u pogledu kamenovanja?"

Mi ih raskrinkamo i oni bivaju bičevani - odgovorili su oni.

- Slagali ste, u njemu se spominje kamenovanje - rekao je Abdullah ibn Selam.

Oni donesoše Tevrat i otvoriše ga, a jedan od njih stavi svoju ruku na poglavlje o kamenovanju i pročita ono prije njega i ono poslije njega.

- Podigni ruku - rekao mu je Abdullah ibn Selam i kad je ovaj podigao ruku, tamo se nalazio tekst o kamenovanju!

Oni rekoše:

- Istinu je rekao Muhammed. Tu je tekst o kamenovanju.

Tada je Allahov Poslanik s.a.v.s., naredio da se njih dvoje kamenuju, i kamenovani su.

٣٧ - باب: سُؤَالِ الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُرِيَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ آيَةً فَأَرَاهُمِ انْشِقَاقَ الْقَمَرِ

37. Traženje idolopoklonika da im Vjerovjesnik, s.a.v.s., pokaže neki znak pa im je on pokazao polovljenje Mjeseca

١٥١٨ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: انْشَقَّ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ ﷺ شِقَّتَيْنِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (اشْهَدُوا).

1518. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– U doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., Mjesec se raspolovio na dvije polovine pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Budite svjedoci (ovoga)!"

١٥١٩ : عَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ:

1519. Urve el-Bariki, r.a., priča da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dao jedan dinar

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أَعْطَاهُ دِينارًا يَشْتَرِي لَهُ بِهِ شَاةً، فَاشْتَرَى لَهُ بِهِ شَاتَيْنِ، فَبَاعَ إِحْدَاهُمَا بِدِينارٍ، وَجَاءَهُ بِدِينارٍ وَشَاةٍ، فَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ فِي بَيْعِهِ، وَكَانَ لَوِ اشْتَرَى التُّرَابَ لَرَبِحَ فِيهِ.

da mu kupi ovcu, ali mu je on za njega kupio dvije ovce, a onda jednu prodao za dinar, pa mu došao s dinarom i ovcom. On je zamolio (Allaha) da ga blagoslovi u njegovim pogodbama. Urve je postao takav da kad bi kupio prašinu zaradio bi na njoj.

56. VRLINE VJEROVJESNIKOVIH, S.A.V.S., DRUGOVA, R.A.

(Musliman koji je drugovao sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., ili ga vidio, njegov je drug)

٥٦ ـ كتاب فضائل أصحاب النبي ﷺ ورضي عنهم

(ومَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ ﷺ أَوْ رَآهُ مِنَ المُسْلِمِينَ، فَهُوَ مِنْ أَصْحَابِهِ)

1. Odjeljak

١ ـ باب:

1520. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došla jedna žena pa je on zapovjedio da mu opet dođe.

- A šta ako ja dođem, a tebe ne nađem? - upitala je ona. (Kao da je htjela reći: A šta ako ti budeš umro kad ja dođem?)

- Ako me ne nađeš, otiđi kod Ebu Bekra, r.a.! - rekao je on.

١٥٢٠ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أَتَتِ ٱمْرَأَةٌ النَّبِيَّ ﷺ، فَأَمَرَهَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ، قالَتْ: أَرَأَيْتَ إِنْ جِئْتُ وَلَمْ أَجِدْكَ؟ كَأَنَّهَا تَقُولُ: المَوْتَ، قالَ ﷺ: (إِنْ لَمْ تَجِدِينِي فَأْتِي أَبَا بَكْرٍ) رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ.

1521. Ammar, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada su s njim bila samo peterica robova, dvije žene i Ebu Bekr.

١٥٢١ : عَنْ عَمَّار رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَمَا مَعَهُ إِلاَّ خَمْسَةُ أَعْبُدٍ وَٱمْرَأَتَانِ، وَأَبُو بَكْرٍ.

1522. Ebu Derda', r.a., kaže:

– Dok sam sjedio kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., došao je Ebu Bekr držeći rukom kraj svoje haljine, tako da je bio otkrio svoje koljeno. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Vaš drug se prepirao!"

Ebu Bekr, r.a., je nazvao selam i rekao:

- Allahov Poslaniče, između mene i sina Hattabova došlo je do svađe, pa sam ja bio grub prema njemu. Kasnije sam se pokajao i zamolio da mi oprosti, ali je on odbio. Zato sam došao do tebe.

"Allah ti oprostio, Ebu Bekre!" - reče on tri puta.

Kasnije se i Omer pokajao pa došao kući Ebu Bekrovoj.

١٥٢٢ : عَنْ أَبِي ٱلدَّرْدَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ أَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ آخِذًا بِطَرَفِ ثَوْبِهِ، حَتَّى أَبْدَى عَنْ رُكْبَتِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَّا صَاحِبُكُمْ فَقَدْ غَامَرَ). فَسَلَّمَ وَقالَ: يا رَسولَ ٱللهِ إِنَّهُ كانَ بَيْنِي وَبَيْنَ ٱبْنِ الخَطَّاب شَيْءٌ، فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ ثُمَّ نَدِمْتُ، فَسَأَلْتُهُ أَنْ يَغْفِرَ لِي فَأَبَى عَلَيَّ، فَأَقْبَلْتُ إِلَيْكَ، فَقَالَ: (يَغْفِرُ ٱللهُ لَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ). ثَلاثًا، ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ نَدِمَ فَأَتَى مَنْزِلَ أَبِي بَكْرٍ، فَسَأَلَ: أَثَمَّ أَبُو بَكْرٍ؟

- Je li tu Ebu Bekr? - upitao je.

- Nije - govorili su mu.

On je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i nazvao selam. Lice Vjerovjesnika, s.a.v.s., se mijenjalo od srdžbe. Ebu Bekr se uplašio, čučnuo na koljena i rekao:

- Allahov Poslaniče, tako mi Boga, ja sam više kriv!

Ponovio je to dva puta, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Kada me je Allah vama poslao rekli ste: 'Lažeš!', a Ebu Bekr je rekao: 'Istinu govori!' i pomogao me svojim životom i imetkom. Zato ostavitite moga druga na miru!?"

Ponovio je to dva puta i nakon toga on nije više bio uznemiravan.

1523. Amr ibn As, r.a., priča da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., postavio na čelo vojske za pohod na Zatu Selasil i da ga je tom prilikom upitao:

- Ko ti je od ljudi najdraži?

"Aiša", odgovorio je on.

- A od muškaraca? - upitao sam.

"Njezin otac", rekao je on.

- A ko onda? - upitao sam.

"Zatim, Omer ibn Hattab", odgovorio je on i nabrojao još neke ljude.

1524. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Onoga koji svoju odjeću vuče iz oholosti Allah neće pogledati na Sudnjem danu."

Ebu Bekr je rekao:

- Zaista, jedna polovina moje odjeće se spusti, iako ja dobro pazim da se to ne dogodi.

فَقَالُوا: لاَ، فَأَتَى إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَجَعَلَ وَجْهُ النَّبِيِّ ﷺ يَتَمَعَّرُ، حَتَّى أَشْفَقَ أَبُو بَكْرٍ، فَجَثَا عَلَى رُكْبَتَيْهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَٱللهِ أَنَا كُنْتُ أَظْلَمَ، مَرَّتَيْنِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ ٱللهَ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ فَقُلْتُمْ: كَذَبْتَ، وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: صَدَقَ. وَوَاسَانِي بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَهَلْ أَنْتُمْ تَارِكُو لِي صَاحِبِي). مَرَّتَيْنِ، فَمَا أُوذِيَ بَعْدَهَا.

١٥٢٣ : عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَهُ عَلَى جَيْشِ ذَاتِ السَّلاَسِلِ، فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: (عَائِشَةُ). فَقُلْتُ: مِنَ الرِّجَالِ؟ فَقَالَ: (أَبُوهَا). قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ). فَعَدَّ رِجَالاً.

١٥٢٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خُيَلاَءَ، لَمْ يَنْظُرِ ٱللهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: إِنَّ أَحَدَ شِقَّيْ ثَوْبِي يَسْتَرْخِي إِلاَّ أَنْ أَتَعَاهَدَ ذٰلِكَ مِنْهُ؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّكَ لَسْتَ تَصْنَعُ ذٰلِكَ خُيَلاَءَ).

١٥٢٥ : عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ تَوَضَّأَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ

“Uistinu, ti nisi takav da bi to činio iz oholosti”, rekao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.,

1525. Ebu Musa el-Eš‘ari, r.a., kaže da se abdestio u svojoj kući a potom izašao, rekavši:

- Zaista, držat ću se Allahova Poslanika, s.a.v.s., i svakako nastojati da ovaj dan provedem uz njega!

Zatim je otišao u džamiju i pitao za Vjerovjesnika, s.a.v.s.

- Izašao je i uputio se u ovom pravcu - rekli su mu.

- Požurio sam za njim (priča on), raspitujući se o njemu sve dok nisam saznao da je ušao u vrt u kojem se nalazi bunar Eris. Sjeo sam kod vrata napravljenih od palminih grana dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije obavio nuždu i abdestio se a onda sam se uputio prema njemu. On je sjedio na sredini ograde bunara otkrivenih potkoljenica koje je spustio u bunar. Nazvao sam mu selam, a onda se vratio i sjeo kod vrata, rekavši sam sebi:

- Danas ću biti vratar Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Utom je došao Ebu Bekr i pokucao na vrata.

- Ko je to? - upitao sam.

- Ebu Bekr - odgovorio je.

- Pričekaj! - rekao sam mu, a zatim sam otišao i rekao:

- Allahov Poslaniče, Ebu Bekr traži dozvolu da uđe.

“Dopusti mu i obraduj ga Džennetom!”, rekao je on pa sam se vratio i rekao Ebu Bekru:

- Uđi! Allahov Poslanik, s.a.v.s., ti saopćava radosnu vijest da ćeš u Džennet.

خَرَجَ، قالَ: فَقُلْتُ: لأَلْزَمَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَلأَكُونَنَّ مَعَهُ يَوْمِي هٰذَا، قالَ: فَجاءَ الْمَسْجِدَ، فَسَأَلَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالُوا: خَرَجَ وَوَجَّه هَا هُنَا، فَخَرَجْتُ عَلَى إِثْرِهِ، أَسْأَلُ عَنْهُ، حَتَّى دَخَلَ بِئْرَ أَرِيسٍ، فَجَلَسْتُ عِنْدَ البَابِ، وَبَابُهَا مِنْ جَرِيدٍ، حَتَّى قَضَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حَاجَتَهُ فَتَوَضَّأَ، فَقُمْتُ إِلَيْهِ، فَإِذَا هُوَ جَالِسٌ عَلَى بِئْرِ أَرِيسٍ وَتَوَسَّطَ قُفَّهَا، وَكَشَفَ عَنْ سَاقَيْهِ وَدَلاَّهُمَا فِي الْبِئْرِ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، ثُمَّ ٱنْصَرَفْتُ فَجَلَسْتُ عِنْدَ البَابِ، فَقُلْتُ: لأَكُونَنَّ بَوَّابَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ الْيَوْمَ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ فَدَقَّ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ فَقَالَ: أَبُو بَكْرٍ، فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ، ثُمَّ ذَهَبْتُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، هٰذَا أَبُو بَكْرٍ يَسْتَأْذِنُ؟ فَقَالَ: (ٱئْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالجَنَّةِ). فَأَقْبَلْتُ حَتَّى قُلْتُ لِأَبِي بَكْرٍ: ٱدْخُلْ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُبَشِّرُكَ بِالجَنَّةِ، فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ فَجَلَسَ عَنْ يَمِينِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مَعَهُ فِي الْقُفِّ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ فِي الْبِئْرِ كَمَا صَنَعَ النَّبِيُّ ﷺ، وَكَشَفَ عَنْ سَاقَيْهِ، ثُمَّ رَجَعْتُ فَجَلَسْتُ، وَقَدْ تَرَكْتُ أَخِي يَتَوَضَّأُ وَيَلْحَقُنِي، فَقُلْتُ: إِنْ يُرِدِ ٱللهُ بِفُلاَنٍ خَيْرًا - يُرِيدُ أَخَاهُ - يَأْتِ بِهِ، فَإِذَا إِنْسَانٌ يُحَرِّكُ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ

Ebu Bekr je ušao i sjeo s desne strane Allahova Poslanika, s.a.v.s., spustivši noge u bunar kao što je to učinio i Vjerovjesnik, s.a.v.s., i otkrivši potkoljenice. Ja sam se ponovo vratio i sjeo. Budući da mi je brat ostao da se abdesti pa da mi se onda priključi, pomislio sam:

- Ako mu Allah htjedne ukazati dobro, dovest će ga!

Tada je neko pokrenuo vrata, pa sam upitao:

- Ko je to?

- Omer ibn Hattab - rekao je on.

- Pričekaj! - rekao sam mu a zatim otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nazvao selam i rekao:

- Evo ga, Omer ibn Hattab, traži dozvolu da uđe.

“Dopusti mu i obraduj ga Džennetom!”, rekao je on pa sam se vratio i rekao mu:

- Uđi! I tebe je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obradovao Džennetom.

On je ušao, sjeo s njegove lijeve strane i spustio svoje noge u bunar a ja sam se opet vratio i sjeo. U sebi sam pomislio:

- Ako mu Allah htjedne ukazat dobro, dovest će ga!

Tada dođe neko i pokuca na vrata.

- Ko je to? - upitao sam.

- Osman ibn Affan - rekao je on.

“Pričekaj! - rekao sam a zatim se zaputio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da ga o tome obavijestim.

“Dopusti mu i obraduj ga Džennetom za iskušenje koje će ga snaći!”, rekao je on pa sam došao i rekao mu:

هٰذَا؟ فَقَالَ: عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ، فَقُلْتُ عَلَى رِسْلِكَ، ثُمَّ جِئْتُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقُلْتُ: هٰذَا عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ يَسْتَأْذِنُ؟ فَقَالَ: (ٱئْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالجَنَّةِ). فَجِئْتُ فَقُلْتُ: ٱدْخُلْ، وَبَشَّرَكَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِالجَنَّةِ، فَدَخَلَ فَجَلَسَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فِي الْقُفِّ عَنْ يَسَارِهِ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ فِي الْبِئْرِ، ثُمَّ رَجَعْتُ فَجَلَسْتُ، فَقُلْتُ: إِنْ يُرِدِ ٱللهُ بِفُلاَنٍ خَيْرًا يَأْتِ بِهِ، فَجَاءَ إِنْسَانٌ يُحَرِّكُ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ فَقَالَ: عُثْمانُ ٱبْنُ عَفَّانَ، فَقُلْتُ عَلَى رِسْلِكَ، فَجِئْتُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: (ٱئْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالجَنَّةِ، عَلَى بَلْوَى تُصِيبُهُ). فَجِئْتُهُ فَقُلْتُ لَهُ: ٱدْخُلْ، وَبَشَّرَكَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِالجَنَّةِ، عَلَى بَلْوَى تُصِيبُكَ، فَدَخَلَ فَوَجَدَ الْقُفَّ قَدْ مُلِىءَ، فَجَلَسَ وِجَاهَهُ مِنَ الشِّقِّ الآخَرِ.

١٥٢٦ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا، مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلاَ نَصِيفَهُ).

١٥٢٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَعِدَ أُحُدًا، وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمانُ، فَرَجَفَ بِهِمْ،

- Uđi! I tebe je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obradovao Džennetom za iskušenje koje će te zadesiti.

I on je ušao i, budući da nije bilo više mjesta na strani na kojoj su oni sjedili, sjeo prema njemu s druge strane.

1526. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Nemojte vrijeđati moje drugove, jer kada bi bilo ko od vas podijelio zlata koliki je Uhud, ne bi dostigao ni koliko je *mudd* (dvije trećine kilograma), pa čak ni pola od toga, bilo kojega od njih!”

1527. Enes ibn Malik, r.a., kaže da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., popeo na brdo Uhud sa Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, pa se ono počelo tresti.

“Zaustavi se, Uhude! Na tebi su, uistinu, Vjerovjesnik, iskreni i dva šehida!” - rekao je on.

1528. Ibn Abbas, r.a., kazuje:

– Dok sam stajao među ljudima koji su molili Allaha za Omera b. Hattaba koji je ležao (mrtav) u krevetu, neko iza mene stavio mi je lakat na rame i rekao:

- Allah ti se smilovao (Omere)! Očekivao sam da će te Allah pridruži tvojoj dvojici drugova, jer sam često slušao Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako je govorio: “Bio sam ja, Ebu Bekr i Omer! Uradio sam ja, Ebu Bekr i Omer! Krenuo sam ja, Ebu Bekr i Omer!” Stoga sam očekivao da će te Allah pridružiti njima dvojici.

Okrenuo sam se (da vidim ko to govori) i ugledao Aliju ibn Ebu Taliba, r. a.!

فَقَالَ: (اُثْبُتْ أُحُدُ، فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ، وَشَهِيدَانِ).

١٥٢٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: إِنِّي لَوَاقِفٌ فِي قَوْمٍ، نَدْعُو ٱللهَ لِعُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَقَدْ وُضِعَ عَلَى سَرِيرِهِ، إِذَا رَجُلٌ مِنْ خَلْفِي قَدْ وَضَعَ مِرْفَقَهُ عَلَى مَنْكِبِي يَقُولُ: رَحِمَكَ ٱللهُ، إِنِّي كُنْتُ لأَرْجُو أَنْ يَجْعَلَكَ ٱللهُ مَعَ صَاحِبَيْكَ، لِأَنِّي كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُ أَسْمَعُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (كُنْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَفَعَلْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَٱنْطَلَقْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ). فَإِنْ كُنْتُ لأَرْجُو أَنْ يَجْعَلَكَ ٱللهُ مَعَهُمَا، فَٱلْتَفَتُّ، فَإِذَا هُوَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ.

٢ - باب: مَنَاقِبُ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ الله عَنْهُ

١٥٢٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (رَأَيْتُنِي دَخَلْتُ الْجَنَّةَ، فَإِذَا أَنَا بِالرُّمَيْصَاءِ، ٱمْرَأَةِ أَبِي طَلْحَةَ، وَسَمِعْتُ خَشَفَةً، فَقُلْتُ: مَنْ هٰذَا؟ فَقَالَ: هٰذَا بِلَالٌ، وَرَأَيْتُ قَصْرًا بِفِنَائِهِ جَارِيَةٌ، فَقُلْتُ: لِمَنْ هٰذَا؟ فَقَالُوا: لِعُمَرَ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ فَأَنْظُرَ إِلَيْهِ، فَذَكَرْتُ غَيْرَتَكَ). فَقَالَ عُمَرُ: بِأَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَعَلَيْكَ أَغَارُ.

2. Vrline Omera ibn Hattaba, r.a.

1529. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sanjao sam kako sam ušao u Džennet i ugledao Rumejsu, suprugu Ebu Talhe. I čuo sam nekakav topot, pa sam upitao:

'Ko je ovaj?'

- Ovo je Bilal - odgovorio je neko.

Zatim sam ugledao palaču i u njezinom dvorištu djevojku, pa sam upitao:

'Za koga je ovo?'

- Za Omera - odgovorili su.

Htio sam ući i razgledati je, ali sam se onda sjetio tvoje ljubomore."

Na to je Omer rekao:

- Žrtvovao bih za tebe i oca i majku, Allahov Poslaniče, pa zar na tebe da budem ljubomoran?!

1530. Enes, r.a., kaže da je neko pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., o Sudnjem danu:

- Kada će biti Sudnji dan?

"A šta si pripremio za njega?", rekao je.

- Nisam ništa drugo osim što volim Allaha i Njegova Poslanika, s.a.v.s. - odgovorio je ovaj.

"Ti ćeš biti sa onim koga voliš" - rekao je (Poslanik, s.a.v.s.).

Nismo se radovali ničemu kao što smo se radovali Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., riječima: "Ti ćeš biti sa onim koga voliš" - kaže Enes.

Enes je još rekao:

- Ja volim Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera, pa se nadam da ću biti s njima zbog ljubavi prema njima, iako nisam uradio onoliko koliko su oni.

١٥٣٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ السَّاعَةِ، فَقَالَ: مَتى السَّاعَةُ؟ قالَ: (وَماذَا أَعْدَدْتَ لَهَا؟) قالَ: لاَ شَيْءَ، إِلاَّ أَنِّي أُحِبُّ ٱللهَ وَرَسُولَهُ ﷺ، فَقَالَ: (أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ). قالَ أَنَسٌ: فَمَا فَرِحْنَا بِشَيْءٍ فَرَحَنَا بِقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: (أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ). قالَ أَنَسٌ: فَأَنَا أُحِبُّ النَّبِيَّ ﷺ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ مَعَهُمْ بِحُبِّي إِيَّاهُمْ، وَإِنْ لَمْ أَعْمَلْ بِمِثْلِ أَعْمَالِهِمْ.

١٥٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَقَدْ كانَ فِيمَنْ كانَ قَبْلَكُمْ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ رِجالٌ، يُكَلَّمُونَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونُوا أَنْبِيَاءَ، فَإِنْ يَكُنْ مِنْ أُمَّتِي مِنْهُمْ أَحَدٌ فَعُمَرُ).

٣ ـ باب: مَنَاقِبُ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ الله عَنْهُ

١٥٣٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ

1531. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prije vas među Izraelićanima bilo je ljudi kojima je saopćavana (Objava), iako nisu bili vjerovjesnici, pa ako među mojim sljedbenicima bude ijedan takav, bit će to Omer."

3. Vrline Osmana ibn Affana, r.a.

1532. Ibn Omer, r.a., kaže da mu je jedan čovjek iz Egipta došao i upitao ga:

- Da li znaš da je Osman pobjegao na Dan Uhuda?

- Da - (odgovorio je Ibn Omer).

- Znaš li da je on odsustvovao od Bitke na Bedru i da nije bio prisutan?

- Da - (odgovorio je Ibn Omer).

- Da li znaš da nije prisustvovao davanju Prisege zadovoljstva (Bej'atu-r-ridvan) i da nije prisustvovao Bej'atu-l-hudejbiji?

- Da - (odgovorio je Ibn Omer).

- Allahu ekber (Allah je velik!) - uzviknuo je čovjek iz Egipta.

Tada je Ibn Omer rekao:

- Priđi, objasnit ću ti! Što se tiče njegovog bježanja na Dan Uhuda, ja vjerujem da mu je Allah oprostio i izbrisao to. Što se tiče odsustva sa Bedra, za njim je bila kći Allahova Poslanika, s.a.v.s., koja je tada bila bolesna pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Zaista tebi pripada nagrada i udio (plijena) kao i onome ko je učestvovao na Bedru." Što se, pak, tiče njegovog odsustvovanja od davanja Prisege zadovoljstva, pa da je iko bio časniji u mekanskoj dolini od Osmana, on bi ga zaista poslao umjesto njega. Osim toga, Prisega zadovoljstva je bila nakon što je Osman bio otišao u Mekku. Allahov

عَنْهُمَا: أَنَّهُ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ مِصْرَ فَقَالَ لَهُ: هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ عُثْمَانَ فَرَّ يَوْمَ أُحُدٍ؟ قَالَ: نَعَمْ. فَقَالَ: تَعْلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ عَنْ بَدْرٍ وَلَمْ يَشْهَدْ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: تَعْلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ عَنْ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ فَلَمْ يَشْهَدْهَا؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: ٱللهُ أَكْبَرُ. قَالَ ٱبْنُ عُمَرَ: تَعَالَ أُبَيِّنْ لَكَ، أَمَّا فِرَارُهُ يَوْمَ أُحُدٍ، فَأَشْهَدُ أَنَّ ٱللهَ عَفَا عَنْهُ وَغَفَرَ لَهُ، وَأَمَّا تَغَيُّبُهُ عَنْ بَدْرٍ فَإِنَّهُ كَانَتْ تَحْتَهُ بِنْتُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَكَانَتْ مَرِيضَةً، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ لَكَ أَجْرَ رَجُلٍ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا وَسَهْمَهُ). وَأَمَّا تَغَيُّبُهُ عَنْ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ، فَلَوْ كَانَ أَحَدٌ أَعَزَّ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ عُثْمَانَ لَبَعَثَهُ مَكَانَهُ، فَبَعَثَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عُثْمَانَ، وَكَانَتْ بَيْعَةُ الرِّضْوَانِ بَعْدَ مَا ذَهَبَ عُثْمَانُ إِلَى مَكَّةَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِيَدِهِ الْيُمْنَى: (هٰذِهِ يَدُ عُثْمَانَ). فَضَرَبَ بِهَا عَلَى يَدِهِ، فَقَالَ: (هٰذِهِ لِعُثْمَانَ). فَقَالَ لَهُ ٱبْنُ عُمَرَ: ٱذْهَبْ بِهَا الْآنَ مَعَكَ.

٤ - باب: مَنَاقِبُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

١٥٣٣ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ

Poslanik, s.a.v.s, je (jednom prilikom) ispružio svoju desnu ruku i rekao:

"Ovo je Osmanova ruka!"

Onda je s njom udario po svojoj (drugoj) ruci, rekavši:

"Ovo je za Osmana!"

Nakon toga Ibn Omer je rekao tom čovjeku:

- Ponesi ovo (što sam ti rekao) sada sa sobom!

4. Vrline Alije ibn Ebu Taliba, r.a.

1533. Alija, r.a., kaže da se Fatima, r.a., žalila na žuljeve koje joj je napravio ručni mlin za ječam. I kada su Vjerovjesniku, s.a.v.s., došli neki zarobljenici, otišla je kod njega, ali ga nije našla, nego je zatekla Aišu pa je njoj to kazala. Kada je došao Vjerovjesnik, s.a.v.s, Aiša ga je obavijestila o Fatiminom dolasku.

I kad smo već bili legli (priča Alija) Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao kod nas. Ja sam htio ustati, ali on reče:

"Ostanite na svojim mjestima!"

Sjeo je između nas tako da sam osjetio hladnoću njegovih stopala na mojim prsima i rekao:

"Hajde da vas poučim nečemu što je bolje od onoga što ste tražili od mene. Kad hoćete leći, proučite trideset i četiri puta *Allahu ekber*, trideset i tri puta *Subhanallah* i trideset i tri puta *Elhamdulillah*, to će vam biti bolje nego da vam slugu dodijelim."

5. Vrline rodbine Allahova Poslanika, s.a.v.s.

1534. Abdullah ibn Zubejr, r.a., kaže:
– U Bici na Hendeku ja i Omer ibn

فَاطِمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا شَكَتْ مَا تَلْقَىٰ مِنْ أَثَرِ الرَّحَى، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ سَبْيٌ، فَٱنْطَلَقَتْ فَلَمْ تَجِدْهُ فَوَجَدَتْ عَائِشَةَ فَأَخْبَرَتْهَا، فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ ﷺ أَخْبَرَتْهُ عَائِشَةُ بِمَجِيءِ فَاطِمَةَ، فَجَاءَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْنَا وَقَدْ أَخَذْنَا مَضَاجِعَنَا، فَذَهَبْتُ لِأَقُومَ، فَقَالَ: (عَلَى مَكَانِكُمَا). فَقَعَدَ بَيْنَنَا، حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَ قَدَمَيْهِ عَلَى صَدْرِي، وَقَالَ: (أَلاَ أُعَلِّمُكُمَا خَيْرًا مِمَّا سَأَلْتُمَانِي، إِذَا أَخَذْتُمَا مَضَاجِعَكُمَا، تُكَبِّرَا أَرْبَعًا وَثَلاَثِينَ، وَتُسَبِّحَا ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ، وَتَحْمَدَا ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ، فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمَا مِنْ خَادِمٍ).

٥ - باب: مَنَاقِبُ قَرَابَةِ رَسُولِ اللهِ ﷺ

١٥٣٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

كُنْتُ يَوْمَ الأَحْزَابِ جُعِلْتُ أَنَا وَعُمَرُ ابْنُ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا فِي النِّسَاءِ، فَنَظَرْتُ فَإِذَا أَنَا بِالزُّبَيْرِ عَلَى فَرَسِهِ يَخْتَلِفُ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا، فَلَمَّا رَجَعْتُ قُلْتُ: يَا أَبَتِ رَأَيْتُكَ تَخْتَلِفُ؟ قَالَ: أَوَ هَلْ رَأَيْتَنِي يَا بُنَيَّ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ يَأْتِ بَنِي قُرَيْظَةَ فَيَأْتِينِي

Ebu Seleme, r.a., bili smo postavljeni uz žene. Iz te pozicije vidio sam kako je (moj otac) Zubejr, jašući na konju, dva ili tri puta odlazio prema Benu Kurejzi (našim neprijateljima) i vraćao se. Kada sam se vratio, rekao sam:

- Oče, vidio sam te kako odlaziš i vraćaš se?

- Zar si me vidio, sinak moj!?

- Da - odgovorio sam.

Tada je on rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s, je upitao: "Ko će otići do Benu Kurejza i donijeti mi vijesti o njima?" Ja sam otišao, i kada sam se vratio, Allahov Poslanik, s.a.v.s, je spomenuo oba svoja roditelja, rekavši: "Dao bih za tebe i oca i majku!"

6. Talha ibn Ubejdullah, r.a.

1535. Talha ibn Ubejdullah, r.a., je prenio:

– U jednoj od bitaka koje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vodio sa njim nije ostao niko osim Talhe i Sa'da.

1536. Talha ibn Ubejdullah, r.a., kaže da je rukama štitio Vjerovjesnika, s.a.v.s., (od strijela) pa je pogođen tom prilikom u ruku i ona je ostala paralizovana.

7. Vrline Sa'da ibn Ebu Vekkasa ez-Zuhrija, r.a.

1537. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., je rekao:

– Na Dan Uhuda Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u vezi sa mnom spomenuo svoje roditelje (rekavši: "Dao bih za tebe i oca i majku!").

بِخَبَرِهِمْ؟). فَانْطَلَقْتُ، فَلَمَّا رَجَعْتُ جَمَعَ لِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَبَوَيْهِ فَقَالَ: (فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي).

٦ - باب: ذِكْرِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِاللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

١٥٣٥ : عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: لَمْ يَبْقَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، في بَعْضِ تِلْكَ الأَيَّامِ الَّتِي قاتَلَ فِيهِنَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، غَيْرُ طَلْحَةَ وَسَعْدٍ.

١٥٣٦ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّهُ وَقَى النَّبِيَّ ﷺ بِيَدِهِ فَضُرِبَ فِيها حتَّى شَلَّتْ.

٧ - باب: مَنَاقِبُ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ الزُّهْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

١٥٣٧ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَمَعَ لِي النَّبِيُّ ﷺ أَبَوَيْهِ يَوْمَ أُحُدٍ.

٨ - باب: ذِكْرُ أَصْهَارِ النَّبِيِّ ﷺ

١٥٣٨ : عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

إِنَّ عَلِيًّا - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - خَطَبَ بِنْتَ أَبِي جَهْلٍ، فَسَمِعَتْ بِذٰلِكَ فَاطِمَةُ، فَأَتَتْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَزْعُمُ قَوْمُكَ أَنَّكَ لاَ تَغْضَبُ لِبَنَاتِكَ، وَهٰذَا

8. Vjerovjesnikovi, s.a.v.s., zetovi

1538. Misver ibn Mahreme, r.a., priča:

– Kada je Alija, r.a., zaprosio kćer Ebu Džehela čula je to Fatima pa je otišla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Tvoj narod misli da se ti ne bi na nekoga naljutio zbog svojih kćeri. Evo, ovaj Alija prosi kćer Ebu Džehlovu!

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao i nakon što je izgovorio šehadet, čuo sam kada je rekao:

"Vjenčao sam jednu svoju kćer za Ebu-l-Asa ibn Rebiu, pa se on pokazao iskrenim u onome što mi je rekao. Uistinu, Fatima je dio mene i ne bih volio da joj bude učinjeno zlo. Boga mi, kćer Allahova Poslanika, s.a.v.s., i kćer Allahova neprijatelja ne mogu biti zajedno kod jednog čovjeka!"

Nakon toga Alija je odustao od prosidbe.

1539. Misver ibn Mahreme, r.a, je rekao:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako je spomenuo i pohvalio svoga zeta iz plemena Benu Abduššems za način na koji se kao zet prema njemu odnosi, rekavši:

"U svemu što mi je rekao bio je iskren i sve što mi je obećao ispunio je."

9. Vrline Zejda ibn Harisa, Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., oslobođenog roba

1540. Abdullah ibn Omer, r.a., je kazao:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je za vođu jedne grupe izaslanika postavio Usamu ibn Zejda. Kada su neki kritikovali to njegovo imenovanje, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao:

عَلِيٌّ نَاكِحٌ بِنْتَ أَبِي جَهْلٍ. فَقَامَ رَسُولُ اللهِ ﷺ، فَسَمِعْتُهُ حِينَ تَشَهَّدَ يَقُولُ: (أَمَّا بَعْدُ، أَنْكَحْتُ أَبَا الْعَاصِ بْنَ الرَّبِيعِ، فَحَدَّثَنِي وَصَدَقَنِي، وَإِنَّ فَاطِمَةَ بَضْعَةٌ مِنِّي، وَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ يَسُوءَهَا، وَاللهِ لَا تَجْتَمِعُ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ ﷺ وَبِنْتُ عَدُوِّ اللهِ عِنْدَ رَجُلٍ وَاحِدٍ). فَتَرَكَ عَلِيٌّ الْخِطْبَةَ.

١٥٣٩: وَعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ ذَكَرَ صِهْرًا لَهُ مِنْ بَنِي عَبْدِ شَمْسٍ، فَأَثْنَى عَلَيْهِ فِي مُصَاهَرَتِهِ إِيَّاهُ فَأَحْسَنَ، قَالَ: (حَدَّثَنِي فَصَدَقَنِي، وَوَعَدَنِي فَوَفَى لِي).

٩ - باب: مَنَاقِبُ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ مَوْلَى النَّبِيِّ ﷺ

١٥٤٠ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ بَعْثًا، وَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، فَطَعَنَ بَعْضُ النَّاسِ فِي إِمَارَتِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنْ تَطْعُنُوا فِي إِمَارَتِهِ، فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعُنُونَ فِي إِمَارَةِ أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ، وَايْمُ اللهِ إِنْ كَانَ لَخَلِيقًا لِلْإِمَارَةِ، وَإِنْ كَانَ لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ، وَإِنَّ هَذَا لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ).

"Ne čudim se što kritikujete njegovo imenovanje za zapovjednika, jer ste ranije kritikovali i zapovjedništvo njegova oca. A, Boga mi, on je bio najdostojniji zapovjedništva i bio je jedna od meni najdražih osoba. A i ovaj je (Usama) jedna od meni najdražih osoba nakon njega."

1541. Aiša, r.a., priča:

– Ušao kod mene (jednom prilikom) neki čovjek koji je znao dobro čitati tragove. Tu je bio Vjerovjesnik, s.a.v.s., a Usama ibn Zejd i Zejd ibn Harise su ležali u postelji.

- Ova stopala su jedna od drugih (stopala Usame i njegova oca Zejda) - rekao je čovjek.

To se svidjelo Vjerovjesniku, s.a.v.s., i obradovalo ga pa je to iskazao Aiši, r.a.

10. Usama ibn Zejd, r.a.

1542. Aiša, r.a., priča da je jedna žena iz Benu Mahzuma nešto ukrala, pa su se ljudi raspitivali:

- Ko bi se za nju mogao zauzeti kod Vjerovjesnika, s.a.v.s.?

Niko se nije usudio razgovarati sa njim osim Usame ibn Zejda. Međutim Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

"Kada bi se dogodilo da među Izraelićanima ukrade neko ko je ugledan, oni ga ne bi dirali, a ako bi ukrao neko ko je nemoćan, sjekli bi mu ruku. Međutim kada bi Fatima to učinila, ja bih joj odsjekao ruku!"

1543. Usama ibn Zejd, r.a., kaže da je njega i Hasana Vjerovjesnik, s.a.v.s., uzimao, govoreći:

"Moj Allahu, voli ih, jer ih ja zaista volim!"

١٥٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ قَائِفٌ، وَالنَّبِيُّ ﷺ شَاهِدٌ، وَأُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ وَزَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مُضْطَجِعَانِ، فَقَالَ: إِنَّ هٰذِهِ الأَقْدَامَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ. فَسُرَّ بِذٰلِكَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَعْجَبَهُ، فَأَخْبَرَ بِهِ عَائِشَةَ.

١٠ - باب: ذِكْرُ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ الله عَنْهُ

١٥٤٢ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ ٱمْرَأَةً مِنْ بَنِي مَخْزُومٍ سَرَقَتْ، فَقَالُوا: مَنْ يُكَلِّمُ فِيهَا النَّبِيَّ ﷺ؟ فَلَمْ يَجْتَرِىءْ أَحَدٌ أَنْ يُكَلِّمَهُ، فَكَلَّمَهُ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، فَقَالَ: (إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كانَ إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكوهُ، وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ قَطَعُوهُ، لَوْ كانَتْ فَاطِمَةُ لَقَطَعْتُ يَدَهَا).

١٥٤٣ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يَأْخُذُهُ وَالحَسَنَ، فَيَقُولُ: (اللَّهُمَّ أَحِبَّهُمَا، فَإِنِّي أُحِبُّهُمَا).

١١ - باب: مَنَاقِبُ عَبْدِالله بْنِ عُمَرَ رَضِيَ الله عَنْهُمَا

١٥٤٤ : عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا:

11. Vrline Abdullaha ibn Omera, r.a.

1544. Hafsa, r.a., kaže da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista je Abdullah dobar čovjek!"

12. Vrline Ammara i Huzejfe, r.a.

1545. Ebu Derda, r.a., kaže da je u džamiji u Šamu s njegove jedne strane sjedio mladić koji je govorio:

- Moj Bože, daj mi dobrog druga!

Ebu Derda, r.a, je upitao:

- Odakle si ti?

- Od stanovnika Kufe - odgovorio je.

- Nije li među vama ili od vas onaj koji je čuvao tajnu koju nije znao niko drugi osim njega - misleći na Huzejfu?

- Jest - odgovorio je on.

- Nije li među vama ili od vas onaj koga je Allah na zamolbu Njegova Vjerovjesnika, s.a.v.s., uzeo u zaštitu od šejtana - misleći na Ammara?

- Jest - govorio je.

- A nije li među vama ili od vas vlasnik misvaka ili jastuka (Abdullah ibn Mesud)?

- Jest - odgovorio je.

- Abdullah (ibn Mesud) je imao običaj učiti 92. poglavlje Kur'ana: *Tako mi noći kada tmine razastre, i dana kada svane...*? Onaj (mladić) dodade: *I muška i ženska* (izostavljajući: *I Onoga Koji stvara...*

Ebu Derda kaže:

- Ti ljudi (u Šamu) uporno su pokušavali učiniti da ostavim nešto od onoga što sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ لَهَا: (إِنَّ عَبْدَ ٱللهِ رَجُلٌ صَالِحٌ).

١٢ - باب: مَنَاقِبُ عَمَّارٍ وَحُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا

١٥٤٥ : عَنْ أَبِي الدَّرْداءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ جَلَسَ إِلَى جَنْبِهِ غُلامٌ في مَسْجِدٍ بِالشَّامِ وكانَ قَدْ قَالَ: اللَّهُمَّ يَسِّرْ لِي جَليسًا صَالِحًا، فَقَالَ أَبُو ٱلدَّرْدَاءِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: مِمَّنْ أَنْتَ؟ قالَ: مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ، قالَ: أَلَيْسَ فِيكُمْ، أَوْ مِنْكُمْ، صَاحِبُ السِّرِّ الَّذِي لاَ يَعْلَمُهُ غَيْرُهُ، يَعْنِي حُذَيْفَةَ، قالَ: قُلْتُ: بَلَى، قالَ: أَلَيْسَ فِيكُمْ، أَوْ مِنْكُمْ، الَّذِي أَجارَهُ ٱللهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ ﷺ، يَعْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ، يَعْنِي عَمَّارًا، قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: أَلَيْسَ فِيكُمْ، أَوْ مِنْكُمْ، صَاحِبُ السِّوَاكِ، أَوِ السِّرَارِ؟ قالَ: بَلَى، قالَ: كَيْفَ كانَ عَبْدُ ٱللهِ يَقْرَأُ: ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى. وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى﴾. قَالَ: ﴿وَٱلذَّكَرِ وَالأُنْثَى﴾. قالَ: ما زَالَ بِي هٰؤُلاَءِ حَتَّى كادُوا يَسْتَنْزِلُونَنِي عَنْ شَيْءٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

١٣ - باب: مَنَاقِبُ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الجَرَّاحِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

١٥٤٦ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (أَنَّ لِكُلِّ

13. Vrline Ebu Ubejde ibn Džerraha, r.a.

1546. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, svaki narod ima nekog pouzdanika, a naš pouzdanik je, o narode, Ebu Ubejda ibn Džerrah!"

14. Vrline Hasana i Husejna, r.a.

1547. El-Bera', r.a., kaže:

– Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok mu Hasan, sin Alijin, bijaše na ramenu kako govori:

"Moj Bože, zaista ga ja volim, pa Te molim da ga i Ti voliš!"

1548. Enes, r.a, je rekao:

– Niko nije sličio Vjerovjesniku, s.a.v.s., više od Hasana, sina Alijina, r.a.

1549. Ibn Omer, r.a., kaže da ga je neko upitao o muhrimu koji ubije muhu i da mu je on odgovorio:

- Iračani pitaju o muhi, a ubiše sina od kćeri Allahova Poslanika, s.a.v.s. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Njih dvojica (Hasan i Husejn) su dva moja ovosvjetska bosioka."

15. Ibn Abbas, r.a.

1550. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., me (jednom prilikom) zagrlio i rekao:

"Moj Bože, pouči ga mudrosti!"

أُمَّةٍ أَمِينًا، وَإِنَّ أَمِينَنَا، أَيَّتُهَا الأُمَّةُ، أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الجَرَّاحِ).

١٤ ـ باب: مَنَاقِبُ الحَسَنِ وَالحسَيْنِ رَضِيَ الله عَنْهُمَا

١٥٤٧ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَالحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَى عَاتِقِهِ، يَقُولُ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ).

١٥٤٨ : عَنْ أَنسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ أَشْبَهَ بِالنَّبِيِّ ﷺ مِنَ الحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا.

١٥٤٩ : عَنْ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا، وَسَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ الْمُحْرِمِ يَقْتُلُ ٱلذُّبَابَ؟ فَقَالَ: أَهْلُ الْعِرَاقِ يَسْأَلُونَ عَنِ ٱلذُّبَابِ، وَقَدْ قَتَلُوا ٱبْنَ ٱبْنَةِ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هُمَا رَيْحَانَتَايَ مِنَ ٱلدُّنْيَا).

١٥ ـ باب: ذِكْرُ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ الله عَنْهُمَا

١٥٥٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: ضَمَّنِي النَّبِيُّ ﷺ إِلَى صَدْرِهِ وَقَالَ: (اللَّهُمَّ عَلِّمْهُ ٱلْحِكْمَةَ).

١٥٥١ : وَفِي رواية: (عَلِّمْهُ الكِتَابَ).

1551. U drugoj predaji stoji: “Pouči ga Knjizi!”

16. Odlike Halida ibn Velida, r.a.

1552. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obznanio (svijetu) smrt Zejda, Džafera i Ibn Revahe... pa je naveo ostatak hadisa koji je ranije spomenut (vidi hadis br. 639), a potom je rekao:

- A onda je preuzeo (bajrak) jedan od Allahovih mačeva (Halid ibn Velid) i tako im je Allah dao pobjedu.

١٦ - باب: مَنَاقِبُ خالِدِ بْنِ الوَلِيدِ رَضِيَ الله عَنْهُ

١٥٥٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَعَى زَيْدًا وَجَعْفَرًا وَٱبْنَ رَوَاحَةَ وَذَكَرَ باقِي الحَدِيثِ وقَدْ تَقَدَّمَ، ثُمَّ قَالَ: فَأَخَذَها - يَعْنِي الرَّايَةَ - سيفٌ مِنْ سُيوفِ ٱللهِ حتَّى فَتَحَ ٱللهُ عَلَيْهِمْ.

17. Odlike Salima, oslobođenog Ebu Huzejfinog, r.a., roba

1553. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao:

“Povedite se za učenjem Kur’ana bilo kojeg od ove četverice: Abdullaha ibn Mesuda (s njim je otpočeo), Ebu Huzejfinog oslobođenog roba Salima, Ubejja ibn Ka‘ba ili Muaza ibn Džebela!”

١٧ - باب: مَنَاقِبُ سَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ

١٥٥٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ:

(ٱسْتَقْرِئُوا القُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ: مِنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ - فَبَدَأَ بِهِ - وَسَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ وَأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ، وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ).

18. Odlike Aiše, r.a.

1554. Aiša, r.a., kaže da je ona posudila od Esme, r.a., ogrlicu koja se potom zagubila pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao neke od ashaba da je traže. Kada je nastupilo vrijeme namaza oni su klanjali bez abdesta. Kad su se vratili Vjerovjesniku, s.a.v.s., požalili su se na to pa je objavljen ajet o tejemmumu (simbolično čišćenje). Potom je naveo ostatak hadisa koji je spomenut u Knjizi o tejemmumu (vidi hadis br. 223).

١٨ - باب: فَضْلِ عَائِشَةَ رَضِيَ الله عَنْهَا

١٥٥٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهَا ٱسْتَعَارَتْ مِنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قِلَادَةً فَهَلَكَتْ، فَأَرْسَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِي طَلَبِهَا، فَأَدْرَكَتْهُم الصَّلَاةُ فَصَلَّوْا بِغَيْرِ وُضُوءٍ، فَلَمَّا أَتَوُا النَّبِيَّ ﷺ شَكَوْا ذٰلِكَ إِلَيْهِ، فَنَزَلَتْ آيَةُ التَّيَمُّمِ، ثُمَّ ذَكَرَ باقِي الحَدِيثِ، وقَدْ تَقَدَّمَ فِي كِتَابِ التَّيَمُّمِ.

19. Vrline ensarija

١٩ - باب: مَنَاقِبُ الأَنْصَارِ

1555. Aiša, r.a., kaže:

– Dan "buas" (dan u kome se odigrala bitka između medinskih plemena Evs i Hazredž) je bio dan koji je Allah priredio Svome Poslaniku, s.a.v.s., jer kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao, ugledni ljudi medinskih plemena već su se bili međusobno razišli i njihovi vođe pobijeni i(li) rana dopali. Allah ga je priredio Svome Poslaniku, s.a.v.s., tako što su oni zbog toga primili islam.

١٥٥٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كانَ يَوْمُ بُعَاثَ يَوْمًا قَدَّمَهُ ٱللهُ لِرَسُولِهِ ﷺ، فَقَدِمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَقَدِ ٱفْتَرَقَ مَلَؤُهُمْ، وَقُتِلَتْ سَرَوَاتُهُمْ وَجُرِّحُوا، فَقَدَّمَهُ ٱللهُ لِرَسُولِهِ ﷺ فِي دُخُولِهِمْ فِي الإِسْلاَمِ.

20 Vjerovjesnikove, s.a.v.s, riječi: "Da nije Hidžre, bio bih jedan od ensarija!"

٢٠ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَوْلاَ الْهِجْرَةُ لَكُنْتُ امْرَءاً مِنَ الأَنْصَارِ»

1556. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Da nije Hidžre, ja bih bio jedan od ensarija!

١٥٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لَوْلاَ الْهِجْرَةُ لَكُنْتُ ٱمْرَأً مِنَ الأَنْصَارِ).

21. Ljubav prema ensarijama je znak vjerovanja

٢١ - باب: حُبُّ الأَنْصَارِ مِنَ الإِيمَانِ

1557. El-Bera, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ensarije voli vjernik, a mrzi ih samo licemjer. Allah voli one koji njih vole, a mrzi one koji njih mrze."

١٥٥٧ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الأَنْصَارُ لاَ يُحِبُّهُمْ إِلاَّ مُؤْمِنٌ وَلاَ يُبْغِضُهُمْ إِلاَّ مُنَافِقٌ، فَمَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّهُ ٱللهُ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ ٱللهُ).

22. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi ensarijama: "Vi ste meni najdraži!"

٢٢ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ لِلأَنْصَارِ: «أَنْتُمْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ»

1558. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio žene i djecu (ensarija) kako se vraćaju sa svadbe pa je ustao i rekao:

١٥٥٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

“Moj Bože! Vi ste meni najdraži među ljudima!”

Ovo je ponovio tri puta.

رَأى النَّبِيُّ ﷺ النِّسَاءَ وَالصِّبْيَانَ مُقْبِلِينَ مِنْ عُرْسٍ فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ مُمْثِلًا فَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَنْتُمْ مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ). قالَهَا ثَلاَثَ مِرَارٍ.

1559. Enes, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže:

– Došla jedna ensarijka sa djetetom kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je on razgovarajući sa njom rekao:

“Tako mi Onoga u Čijoj moći je moja duša, zaista ste vi meni najdraži ljudi!”

On je to ponovio dva puta.

١٥٥٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، في رواية، قالَ: جَاءَتِ ٱمْرَأَةٌ مِنَ الأَنْصَارِ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَمَعَهَا صَبِيٌّ لَهَا، فَكَلَّمَهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنَّكُمْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ). مَرَّتَيْنِ.

1560. Zejd ibn Erkam, r.a., kaže da su ensarije rekli:

- O Allahov Poslaniče, svaki vjerovjesnik imao je pristalice. Mi smo pristali uz tebe. Zato, moli Allaha da i naši potomci nas slijede!

I on je zamolio.

١٥٦٠ : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَتِ الأَنْصَارُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، لِكُلِّ نَبِيٍّ أَتْبَاعٌ، وَإِنَّا قَدِ ٱتَّبَعْنَاكَ، فَٱدْعُ ٱللهَ أَنْ يَجْعَلَ أَتْبَاعَنَا مِنَّا، فَدَعَا بِهِ.

23. Vrijednosti ensarijskih kuća

٢٣ - باب: فَضْلُ دُورِ الأَنْصَارِ

1561. Ebu Humejda r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Najbolje ensarijske kuće su...” - i spomenuo je hadis koji je ranije naveden, a zatim je dodao da je Sa‘d ibn Ubade rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- U vrednovanju ensarijskih kuća mi smo navedeni posljednji?!

Na to je on kazao:

“A zar vam nije dovoljno to što ste među najboljima?!”

١٥٦١ : عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ خَيْرَ دُورِ الأَنْصَارِ) فَذَكَرَ الحَدِيثَ، وقَدْ تَقَدَّمَ، ثُمَّ قَالَ: قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، خُيِّرَ دُورُ الأَنْصَارِ فَجُعِلْنَا آخِرًا، فَقَالَ: (أَوَ لَيْسَ بِحَسْبِكُمْ أَنْ تَكُونُوا مِنَ ٱلخِيَارِ).

24. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi ensarijama: "Strpite se dok me ne sretnete na *havdu* (u Džennetu)!"

٢٤ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ لِلأَنْصَارِ: «اصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الحَوْضِ»

1562. Usejd ibn Hudajr, r.a., kaže da je neko od ensarija upitao:

- Allahov Poslaniče! Zar me nećeš postaviti za upravitelja kao što si postavio toga i toga?!

On je na to rekao:

"Vi ćete poslije mene doživjeti da se daje prednost drugima nad vama, pa se strpite dok me ne susretnete na *Havdu* (u Džennetu)!"

١٥٦٢ : عَنْ أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا مِنَ الأَنْصَارِ قالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَلاَ تَسْتَعْمِلُنِي كَمَا ٱسْتَعْمَلْتَ فُلاَنًا؟ قَالَ: (سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً، فَٱصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الحَوْضِ).

1563. Enes, r.a., u jednoj drugoj predaji kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao ensarijama:

"Vaše obećano mjesto je *Havd* (vrelo u Džennetu)!"

١٥٦٣ : وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فِي رِوايَةٍ: (وَمَوْعِدُكُمُ الحَوْضُ).

25. Ajet: *...I više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno...* (El-Hašr, 9)

٢٥ - باب: قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ﴾

1564. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je on zapovjedio svojim ženama (da pripreme nešto).

- Imamo samo vode! - rekle su one.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko će prihvatiti ili ugostiti ovoga?"

Jedan od ensarija je odgovorio:

- Ja ću.

Odveo ga je svojoj kući i rekao ženi:

- Počasti Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., gosta!

Ona je odgovorila:

١٥٦٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَبَعَثَ إِلَى نِسَائِهِ، فَقُلْنَ: مَا مَعَنَا إِلاَّ المَاءُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ يَضُمُّ أَوْ يُضِيفُ هٰذَا). فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ: أَنَا، فَٱنْطَلَقَ بِهِ إِلَى ٱمْرَأَتِهِ، فَقَالَ: أَكْرِمِي ضَيْفَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَتْ: مَا عِنْدَنَا

- Nemamo ništa osim hrane za moju djecu!

- Pripremi šta ima, zapali svjetiljku a djecu uspavaj ako budu tražila večeru! - reče on.

I ona je pripremila hranu, zapalila svjetiljku i uspavala djecu a zatim je ustala kao da želi popraviti svjetiljku i ugasila je. Njih dvoje su se ponašali da mu se čini kao da jedu, a u stvari su zanoćili previjajući se od gladi.

Kada je svanulo otišao je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji je rekao:

"Allah se razveslio ili bio zadivljen vašim noćašnjim postupkom!"

Tim povodom Allah je objavio: *...i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se uščuvaju škrtosti, oni će naći spas.*

إِلاَّ قُوتُ صِبْيَانِي، فَقَالَ: هَيِّئِي طَعَامَكِ، وَأَصْبِحِي سِرَاجَكِ، وَنَوِّمِي صِبْيَانَكِ إِذَا أَرَادُوا عَشَاءً. فَهَيَّأَتْ طَعَامَهَا، وَأَصْبَحَتْ سِرَاجَهَا، وَنَوَّمَتْ صِبْيَانَهَا، ثُمَّ قَامَتْ كَأَنَّهَا تُصْلِحِ سِرَاجَهَا فَأَطْفَأَتْهُ، فَجَعَلاَ يُرِيَانِهِ أَنَّهُمَا يَأْكُلاَنِ، فَبَاتَا طَاوِيَيْنِ، فَلَمَّا أَصْبَحَ غَدَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (ضَحِكَ ٱللهُ اللَّيْلَةَ، أَوْ عَجِبَ، مِنْ فَعَالِكُمَا). فَأَنْزَلَ ٱللهُ: ﴿وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾.

26. Vjerovjesnikove, s.a.v.s.., riječi: "Prihvatite dobročinstvo njihovog dobročinitelja, a prijeđite preko postupka njihovog prijestupnika!"

٢٦ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ: «اقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَتَجَاوَزُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ»

1565. Enes ibn Malik, r.a., priča:

– Prošli su Ebu Bekr i Abbas, r.a., pokraj jednog skupa ensarija koji su plakali.

- Zašto plačete? - upitao je jedan od njih (Ebu Bekr).

- Sjetili smo se sijela Vjerovjesnika, s.a.v.s., s nama - odgovorili su.

On je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i to mu ispričao pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izašao s krajem ogrtača na glavi i popeo se na minber, na koji se poslije toga nije više nikad popeo. Zahvalio je Allahu i veličao Ga, a zatim rekao:

١٥٦٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ أَبُو بَكْرٍ وَالْعَبَّاسُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا بِمَجْلِسٍ مِنْ مَجَالِسِ الأَنْصَارِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ وَهُمْ يَبْكُونَ، فَقَالَ: مَا يُبْكِيكُمْ؟ قالُوا: ذَكَرْنَا مَجْلِسَ النَّبِيِّ ﷺ مِنَّا، فَدَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ بِذٰلِكَ، قالَ: فَخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ وَقَدْ عَصَبَ عَلَى رَأْسِهِ حَاشِيَةَ بُرْدٍ، قَالَ: فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ، وَلَمْ يَصْعَدْهُ بَعْدَ ذٰلِكَ

"Oporučujem vam da vodite računa o ensarijama jer su oni moji najbliži drugovi i povjerenici mojih tajni (moj želudac i sanduk za skupocjenosti). Ono što je bila njihova dužnost oni su izvršili, a ostalo je njihovo pravo. Zato, prihvatite dobročinstvo njihovih dobročinitelja, a pređite preko (loših postupaka) njihovog prijestupnika!"

الْيَوْمِ، فَحَمِدَ ٱللهَ وَأَثْنَىٰ عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أُوصِيكُمْ بِالأَنْصَارِ، فَإِنَّهُمْ كَرِشِي وَعَيْبَتِي، وَقَدْ قَضَوُا الَّذِي عَلَيْهِمْ وَبَقِيَ الَّذِي لَهُمْ، فَٱقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَتَجَاوَزُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ).

1566. Ibn Abbas, r.a., kaže:

–Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izašao sa plaštom prigrnutim oko ramena i sivim povezom i sjeo na minber. Nakon što je zahvalio Allahu i veličao Ga, rekao je:

"A potom, o narode! Zaista će se svijet namnožiti a ensarije smanjiti tako da će postati poput soli u hrani! Zato, ko od vas bude odlučivao o nečemu čime može nekome (od njih) nauditi ili mu od koristi biti, neka uvaži dobročinstvo koje neko od njih uradi, a oprosti grešku onome ko pogriješi!"

١٥٦٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

خَرَجَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَعَلَيْهِ مِلْحَفَةٌ مُتَعَطِّفًا بِهَا عَلَى مَنْكِبَيْهِ، وَعَلَيْهِ عِصَابَةٌ دَسْمَاءُ، حَتَّى جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ، فَحَمِدَ ٱللهَ وَأَثْنَىٰ عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (أَمَّا بَعْدُ أَيُّهَا النَّاسُ، فَإِنَّ النَّاسَ يَكْثُرُونَ، وَتَقِلُّ الأَنْصَارُ حَتَّى يَكُونُوا كَالْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ، فَمَنْ وَلِيَ مِنْكُمْ أَمْرًا يَضُرُّ فِيهِ أَحَدًا أَوْ يَنْفَعُهُ، فَلْيَقْبَلْ مِنْ مُحْسِنِهِمْ، وَيَتَجَاوَزْ عَنْ مُسِيئِهِمْ).

27. Vrline Sa'da ibn Muaza, r.a.

٢٧ ـ باب: مَنَاقِبُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

1567. Džabir, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Arš se potresao kada je umro Sa'd ibn Muaz."

١٥٦٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (ٱهْتَزَّ الْعَرْشُ لِمَوْتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ).

28. Vrline Ubejja ibn Ka'ba, r.a.

٢٨ ـ باب: مَنَاقِبُ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

1568. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Ubejju:

"Zaista mi je Allah zapovjedio da ti proučim: *Nisu se nevjernici između sljedbenika Knjige...* (El-Bejjine, 1.)!

١٥٦٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لأُبَيٍّ: (إِنَّ ٱللهَ

- Moje ime je spomenuo!? - upitao je on.

“Da”, odgovorio je.

Tada je (Ubejj) zaplakao.

أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ: ﴿لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ﴾. قَالَ: وَسَمَّانِي؟ قَالَ: (نَعَمْ). فَبَكَى.

29. Vrline Zejda ibn Sabita, r.a.

٢٩ - باب: مَنَاقِبُ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

1569. Enes, r.a., kaže:

– U Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., doba Kur’an su sakupili četverica i svi su bili ensarije: Ubejj, Muaz ibn Džebel, Ebu Zejd i Zejd ibn Sabit.

Enes je upitan:

- Ko je Ebu Zejd?

- Jedan od mojih amidža - odgovorio je.

١٥٦٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ أَرْبَعَةٌ، كُلُّهُمْ مِنَ الأَنْصَارِ: أُبَيٌّ، وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ، وَأَبُو زَيْدٍ، وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ. فَقِيلَ لِأَنَسٍ: مَنْ أَبُو زَيْدٍ؟ قَالَ: أَحَدُ عُمُومَتِي.

30. Vrline Ebu Talhe, r.a.

٣٠ - باب: مَنَاقِبُ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

1570. Enes, r.a., kazuje:

– U Bici na Uhudu ljudi su se (u jednom momentu) razbježali od Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je sa njim ostao samo Ebu Talha, koji ga je branio svojim štitom. Ebu Talha je bio iskusan strijelac i dobro rukovao lukom i strijelom. Toga je dana slomio dva ili tri luka. Kada bi neko naišao sa tobolcem strijela pored njega, (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) bi rekao:

“Daj ih Ebu Talhi!”

Kada bi se Vjerovjesnik, s.a.v.s., podigao da pogleda prema neprijatelju, Ebu Talha bi mu govorio:

- Vjerovjesniče, žrtvovao bih i oca i majku za tebe, nemoj se podizati, pogodit će te strijela neprijatelja. Neka moje grudi budu ispred tvojih grudi!

١٥٧٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ ٱنْهَزَمَ النَّاسُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبُو طَلْحَةَ بَيْنَ يَدَيِ النَّبِيِّ ﷺ مُجَوِّبٌ بِهِ عَلَيْهِ بِحَجَفَةٍ لَهُ، وَكَانَ أَبُو طَلْحَةَ رَجُلًا رَامِيًا شَدِيدَ الْقِدِّ، يَكْسِرُ يَوْمَئِذٍ قَوْسَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، وَكَانَ الرَّجُلُ يَمُرُّ مَعَهُ الْجَعْبَةُ مِنَ النَّبْلِ، فَيَقُولُ: (انْثُرْهَا لِأَبِي طَلْحَةَ). فَأَشْرَفَ النَّبِيُّ ﷺ يَنْظُرُ إِلَى الْقَوْمِ، فَيَقُولُ أَبُو طَلْحَةَ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي، لَا تُشْرِفْ يُصِبْكَ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ الْقَوْمِ، نَحْرِي دُونَ نَحْرِكَ. وَلَقَدْ رَأَيْتُ عَائِشَةَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ وَأُمَّ سُلَيْمٍ، وَإِنَّهُمَا لَمُشَمِّرَتَانِ، أَرَى خَدَمَ سُوقِهِمَا، تَنْقُزَانِ الْقِرَبَ عَلَى

مُتُونِهِمَا، تُفْرِغَانِهِ فِي أَفْوَاهِ الْقَوْمِ، ثُمَّ تَرْجِعَانِ فَتَمْلآَنِهَا، ثُمَّ تَجِيْئَانِ فَتُفْرِغَانِهِ فِي أَفْوَاهِ الْقَوْمِ، وَلَقَدْ وَقَعَ السَّيْفُ مِنْ يَدَيْ أَبِي طَلْحَةَ، إِمَّا مَرَّتَيْنِ وَإِمَّا ثَلاَثًا.

Vidio sam kako Aiša, kćerka Ebu Bekra, i Umm Sulejma jure zadignutih skuta, tako da sam vidio halhale (ukrase) na njihovim cjevanicama, i nose mješine za vodu na svojim leđima, napoje ljude pa se ponovo vrate, napune ih pa opet poje. Sablja je (toga dana) ispadala iz ruku Ebu Talhe dva ili tri puta.

٣١ - باب: مَنَاقِبُ عَبْدِالله بْنِ سَلاَمٍ رَضِيَ الله عَنْهُ

31. Vrline Abdullaha ibn Selama, r.a.

١٥٧١ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ لِأَحَدٍ يَمْشِي عَلَى الأَرْضِ: إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ، إِلاَّ لِعَبْدِ ٱللهِ بْنِ سَلاَمٍ. قَالَ: وَفِيهِ نَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ﴾. الآيَةَ.

1571. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

– Nisam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je i za koga od ljudi koje zemljom hode rekao da će ući u Džennet, osim za Abdullaha ibn Selama. I rekao je da je u vezi sa njim objavljen ovaj ajet: *...i posvjedočio je jedan svjedok od Izraelićana da je i on (Kur'an) od Allaha...* (El-Ahkaf, 10).

١٥٧٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ سَلاَمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

رَأَيْتُ رُؤْيَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ فَقَصَصْتُهَا عَلَيْهِ، وَرَأَيْتُ كَأَنِّي فِي رَوْضَةٍ - ذَكَرَ مِنْ سَعَتِهَا وَخُضْرَتِهَا - وَسْطَهَا عَمُودٌ مِنْ حَدِيدٍ، أَسْفَلُهُ فِي الأَرْضِ وَأَعْلاَهُ فِي السَّمَاءِ، فِي أَعْلاَهُ عُرْوَةٌ، فَقِيلَ لِي: ٱرْقَهْ، قُلْتُ: لاَ أَسْتَطِيعُ، فَأَتَانِي مِنْصَفٌ، فَرَفَعَ ثِيَابِي مِنْ خَلْفِي، فَرَقِيتُ حَتَّى كُنْتُ فِي أَعْلاَهَا، فَأَخَذْتُ بِالْعُرْوَةِ، فَقِيلَ لِي: ٱسْتَمْسِكْ. فَٱسْتَيْقَظْتُ وَإِنَّهَا لَفِي يَدِي، فَقَصَصْتُهَا

1572. Abdullah ibn Selam, r.a., kaže:

– U vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., sanjao sam kako se nalazim u nekoj prostranoj zelenoj bašči nasred koje je bio jedan željezni stup čiji je donji kraj bio u zemlji a gornji u nebu. Na samom njegovom vrhu nalazila se jedna petlja. Rečeno mi je:

- Penji se!

- Ne mogu! - odgovorio sam.

Tada je doveden jedan sluga koji je straga podigao moju haljinu i ja sam se popeo do vrha stupa i uhvatio se za samu petlju.

- Drži čvrsto! - rečeno mi je.

Kad sam se probudio ona mi je još bila u ruci. I kada sam ispričao Vjerovjesniku, s.a.v.s., šta sam sanjao, on je kazao:

"Ta bašča je bašča islama, stup je stup islama, a ta petlja je najčvršća veza (*el-urvetu-l-vuska*). Ti ćeš ostati u islamu sve do smrti."

عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، قالَ: (تِلْكَ الرَّوْضَةُ رَوْضَةُ الإِسْلاَمِ، وَذٰلِكَ الْعَمُودُ عَمُودُ الإِسْلاَمِ، وَتِلْكَ الْعُرْوَةُ عُرْوَةُ الْوُثْقَىٰ، فَأَنْتَ عَلَى الإِسْلاَمِ حَتَّى تَمُوتَ).

32. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., ženidba Hatidžom, i njeno, r.a., prvenstvo

٣٢ - باب: تَزْوِيجِ النَّبِيِّ ﷺ خَدِيجَةَ وَفَضْلُهَا رَضِيَ الله تَعَالَى عَنْهَا

1573. Aiša, r.a., kaže:

– Nisam bila ljubomorna ni na jednu Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., suprugu kao na Hatidžu iako je nisam vidjela. Međutim, Vjerovjesnik, s.a.v.s., ju je često spominjao. Kada bi zaklao ovcu, isjekao bi je na dijelove a potom poslao Hatidžinim prijateljicama.

- Kao da na ovome svijetu nema druge žene osim Hatidže - rekla sam mu jednom prilikom, a on je odgovorio:

"Ona je bila takva i takva i od nje sam imao djecu."

١٥٧٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا غِرْتُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ نِسَاءِ النَّبِيِّ ﷺ مَا غِرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ، وَمَا رَأَيْتُهَا، وَلٰكِنْ كانَ النَّبِيُّ ﷺ يُكْثِرُ ذِكْرَهَا، وَرُبَّمَا ذَبَحَ الشَّاةَ، ثُمَّ يُقَطِّعُهَا أَعْضَاءً، ثُمَّ يَبْعَثُهَا فِي صَدَائِقِ خَدِيجَةَ، فَرُبَّمَا قُلْتُ لَهُ: كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي ٱلدُّنْيَا ٱمْرَأَةٌ إِلاَّ خَدِيجَةُ، فَيَقُولُ: (إِنَّهَا كانَتْ، وَكانَتْ، وَكانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ).

1574. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Džibril došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- O Allahov Poslaniče, evo, dolazi Hatidža sa posudom u kojoj je mesna čorba, ili neko drugo jelo ili piće. Kad dođe kod tebe, prenesi joj selam od Gospodara njezina i mene, i obraduj je kućom od *kasaba* (trske) u Džennetu u kojoj neće biti ni buke ni muke.

١٥٧٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أَتَى جِبْرِيلُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ هٰذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ أَتَتْ، مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ، فَإِذَا هِيَ أَتَتْكَ فَٱقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلاَمَ مِنْ رَبِّهَا وَمِنِّي، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لاَ صَخَبَ فِيهِ وَلاَ نَصَبَ.

1575. Aiša, r.a., kaže:

– Kada je jednom Hatidžina sestra, Hala bint Huvejlid, zatražila dopuštenje da uđe kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., to ga je podsjetilo na Hatidžu i uznemirilo pa je rekao:

١٥٧٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: ٱسْتَأْذَنَتْ هالَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ، أُخْتُ خَدِيجَةَ، عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَعَرَفَ ٱسْتِئْذَانَ خَدِيجَةَ فَٱرْتَاعَ لِذٰلِكَ،

"O moj Bože, Hala!"

Ja sam tada (kaže Aiša) osjetila ljubomoru pa sam rekla:

- Šta to izaziva tvoje sjećanje na jednu krezavu kurejšijsku staricu koju je vrijeme odnijelo a tebi Allah u zamjenu dao bolju od nje?!"

فَقَالَ: (اَللَّهُمَّ هَالَةُ). قالَتْ: فَغِرْتُ، فَقُلْتُ: مَا تَذْكُرُ مِنْ عَجُوزٍ مِنْ عَجَائِزِ قُرَيْشٍ، حَمْرَاءِ الشِّدْقَيْنِ، هَلَكَتْ فِي ٱلدَّهْرِ، قَدْ أَبْدَلَكَ ٱللهُ خَيْرًا مِنْهَا.

33. Predaja o Hindi bint Utbe

٣٣ ـ باب: ذِكْرُ هِنْدِ بِنْتِ عُتْبَةَ

1576. Aiša, r.a., kaže:

– Došla je Hinda bint Utbe i rekla:

- Allahov Poslaniče, (prije nego što sam primila islam) na zemlji nije bilo familije čije bi me poniženje radovalo više od poniženja tvoje familije. Međutim danas nema na zemlji familije za koju bih voljela da je cjenjenija od tvoje familije.

On je tada rekao:

"I također, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša...", ostatak hadisa je spomenut ranije (vidi hadis br. 5:168).

١٥٧٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: جَاءَتْ هِنْدُ بِنْتُ عُتْبَةَ، قالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا كانَ عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ مِنْ أَهْلِ خِبَاءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ يَذِلُّوا مِنْ أَهْلِ خِبَائِكَ، ثُمَّ ما أَصْبَحَ الْيَوْمَ عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ أَهْلُ خِبَاءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ يَعِزُّوا مِنْ أَهْلِ خِبَائِكَ، قَالَ: وَأَيْضاً وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ وباقي الحَديث قَدْ تَقَدَّمَ.

34. Predanje o Zejdu ibn Amru ibn Nufejlu, r.a.

٣٤ ـ باب: حَدِيثُ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ رَضِيَ الله عَنْهُ

1577. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prije nego što mu je počela dolaziti Objava, susreo Zejda ibn Amra ibn Nufejla pri dnu Beldeha (ime doline). Vjerovjesniku, s.a.v.s., je bila servirana sofra, ali je on odbio da bilo šta od nje jede. Kada je sofra servirana Zejdu, on je rekao:

- Zaista, neću jesti ništa od onoga što prinosite kao žrtvu vašim idolima, niti ću jesti išta osim onoga nad čime je (pri klanju) spomenuto ime Allahovo.

١٥٧٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَقِيَ زَيْدَ بْنَ عَمْرِو ابْنِ نُفَيْلٍ بِأَسْفَلِ بَلْدَحَ، قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ الْوَحْيُ، فَقُدِّمَتْ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ سُفْرَةٌ، فَأَبَى أَنْ يَأْكُلَ مِنْهَا، ثُمَّ قَالَ زَيْدٌ: إِنِّي لَسْتُ آكُلُ مِمَّا تَذْبَحُونَ عَلَى أَنْصَابِكُمْ، وَلا آكُلُ إِلاَّ مَا ذُكِرَ ٱسْمُ

اَللهِ عَلَيْهِ. وَأَنَّ زَيْدَ بْنَ عَمْرٍو كانَ يَعِيبُ عَلَى قُرَيْشٍ ذَبائِحَهُمْ، وَيَقُولُ: الشَّاةُ خَلَقَهَا اَللهُ، وَأَنْزَلَ لَهَا مِنَ السَّمَاءِ المَاءَ، وَأَنْبَتَ لَهَا مِنَ الأَرْضِ، ثُمَّ تَذْبَحُونَهَا عَلَى غَيْرِ اَسْمِ اَللهِ. إِنْكارًا لِذٰلِكَ وَإِعْظامًا لَهُ.

Zejd ibn Amr je kritikovao način na koji Kurejšije prinose svoje žrtve, govoreći:

- Allah je stvorio brava i spustio mu s neba vodu i dao da mu iz zemlje raste bilje, a vi ga koljete u nečije drugo ime, mimo Allaha.

Na taj način on je osuđivao njihovu praksu a isticao Allahovu, dž.š., veličinu.

٣٥ - باب: أَيَّامِ الجَاهِلِيَّةِ

35. Dani džahilijjeta

١٥٧٨ : عَنِ اَبْنِ عُمَرَ رَضِيَ اَللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَلاَ مَنْ كانَ حَالِفًا فَلاَ يَحْلِفْ إِلاَّ بِاَللهِ). فَكانَتْ قُرَيْشٌ تَحْلِفُ بِآبَائِهَا، فَقَالَ: (لاَ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ).

1578. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Znajte, ko se bude zaklinjao, neka se zaklinje samo Allahom!"

Kurejšije su imali običaj zaklinjati se svojim očevima, pa je on rekao:

"Ne zaklinjite se vašim očevima!"

١٥٧٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اَللهُ عَنْهُ قالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَصْدَقُ كَلِمَةٍ قَالَهَا الشَّاعِرُ، كَلِمَةُ لَبِيدٍ: أَلاَ كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلاَ اَللهَ بَاطِلُ، وَكَادَ أُمَيَّةُ بْنُ أَبِي الصَّلْتِ أَنْ يُسْلِمَ).

1579. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Najistinitije što je rekao pjesnik jesu riječi Lebida: 'Znajte, sve osim Allaha je neistina!'"

Umejje ibn Ebu Salt umalo da nije primio islam.

٣٦ - باب: مَبْعَثِ النَّبِيِّ ﷺ

36. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., poslanstvo

مُحَمَّدُ، بْنُ عَبْدِ اَللهِ بْنِ عَبْدِ المُطَّلِبِ اَبْنِ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ قُصَيِّ بْنِ كِلاَبِ بْنِ مُرَّةَ بْنِ كَعْبِ بْنِ لُؤَيِّ بْنِ غالِبِ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكِ بْنِ النَّضْرِ بْنِ كِنَانَةَ بْنِ خُزَيْمَةَ بْنِ مُدْرِكَةَ بْنِ إِلْيَاسَ بْنِ مُضَرَ بْنِ نِزَارِ بْنِ مَعَدِّ بْنِ عَدْنَانَ.

(On je) Muhammed ibn Abdullah ibn Abdulmuttalib ibn Hašim ibn Abdu Menaf ibn Kusajj ibn Kilab ibn Murre ibn Ka'b ibn Luejj ibn Galib ibn Fihr ibn Malik ibn Nadr ibn Kinane ibn Huzejme ibn Mudrike ibn Iljas ibn Mudar ibn Nizar ibn Me'add ibn Adnan.

١٥٨٠ : عَنِ اَبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اَللهُ

1580. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., počelo je spuštanje Objave u 40. godini života. U Mekki je ostao trinaest godina a potom mu je naređena seoba u Medinu, u kojoj je ostao deset godina, nakon čega je umro.

عَنْهُمَا قَالَ: أُنْزِلَ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ ٱبْنُ أَرْبَعِينَ سَنَةً، فَمَكَثَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ سَنَةً، ثُمَّ أُمِرَ بِالْهِجْرَةِ، فَهَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ، فَمَكَثَ بِهَا عَشْرَ سِنِينَ، ثُمَّ تُوُفِّيَ ﷺ.

37. Šta su Vjerovjesnik i njegovi drugovi doživjeli od mušrika Mekke

٣٧ - باب: مَا لَقِيَ النَّبِيُّ وَأَصْحَابُهُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ بِمَكَّةَ

1581. Ibn Amr ibn As, r.a., je na pitanje o tome šta je najgore što su mušrici činili Vjerovjesniku, s.a.v.s., odgovorio:

- Jednom dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u hidžru Kabe prišao je Ukbe ibn Ebu Muajt, stavio komad svoje odjeće oko njegova vrata i počeo ga daviti. Prišao je Ebu Bekr, uhvatio ga za rame i gurnuo od Vjerovjesnika, s.a.v.s., izgovarajući (ajet):

- *Zar da ubijete čovjeka zato što govori: "Gospodar je moj Allah..."* (El-Mu'min, 28).

١٥٨١ : عَنِ ابْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا وَقَدْ سُئِلَ عَنْ أَشَدِّ مَا صَنَعَهُ الْمُشْرِكُونَ بِالنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: بَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي حِجْرِ الْكَعْبَةِ، إِذْ أَقْبَلَ عُقْبَةُ بْنُ أَبِي مُعَيْطٍ، فَوَضَعَ ثَوْبَهُ فِي عُنُقِهِ، فَخَنَقَهُ خَنْقًا شَدِيدًا، فَأَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ حَتَّى أَخَذَ بِمَنْكِبِهِ، وَدَفَعَهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ﴿أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ ٱللهُ﴾. الآيَةَ.

38. Spominjanje džina

٣٨ - باب: ذِكْرِ الْجِنِّ

1582. Abdullah ibn Mesud, r.a., je na pitanje o tome ko je Vjerovjesniku, s.a.v.s., skrenuo pažnju na džine one noći kada su slušali Kur'an, odgovorio:

- Jedno drvo mu je skrenulo pažnju na njih.

١٥٨٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَقَدْ سُئِلَ: مَنْ آذَنَ النَّبِيَّ ﷺ بِالْجِنِّ لَيْلَةَ ٱسْتَمَعُوا الْقُرْآنَ؟ فَقَالَ: إِنَّهُ آذَنَتْ بِهِمْ شَجَرَةٌ.

1583. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je jednom u društvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., nosio posudu sa vodom za njegov abdest i ličnu potrebu. (I dok ga je pratio sa posudom) Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao:

- Ko je ovaj?

- Ja sam, Ebu Hurejre - odgovorio je on.

١٥٨٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ

“Donesi mi nekoliko kamenova da se očistim poslije obavljanja prirodne nužde, ali nemoj donositi kosti niti balege!”

Ja sam mu donio nekoliko kamenčića u krajičku svoje odjeće, stavio ih pokraj njega i udaljio se. Kasnije, idući sa njim, upitao sam ga:

- Šta je to sa kostima i balegom?

On je odgovorio:

“To je hrana džina.”

1584. U ovoj predaji hadisa se još kaže da je dodao:

“Došlo mi je izaslanstvo džina Nesibina - a kako su krasni ti džini bili! - i pitali me za opskrbu. Ja sam zamolio Allaha za njih da ne prođu ni pored jedne kosti niti balege a da ne nađu hranu na njima.”

39. Seoba u Abesiniju

1585. Umm Halid, kćerka Halidova, r.a., kaže:

– Kada sam se vratila iz Abesinije, a bijah još djevojčica, Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je obukao odjeću od svile na kojoj su bile šare. Allahov Poslanik, s.a.v.s., brisaše te šare svojom rukom govoreći: “Senah, senah”, to jest: lijepo, lijepo.

40. Kazivanje o Ebu Talibu

1586. Abbas ibn Abdulmuttalib, r.a., kaže da je rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Nisi pružio nikakvu pomoć svom amidži a on te branio i ljutio se zbog tebe!?

“On je u plićaku Džehennema a da ne bješe mene, bio bi na samom njegovome dnu!”, odgovori on.

عَنْهُ:

أَنَّهُ كانَ يَحْمِلُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِدَاوَةً لِوَضُوئِهِ وَحَاجَتِهِ، قَدْ تَقَدَّمَ،

١٥٨٤ : وزادَ في هٰذِهِ الرِّوايَةِ قَوْلَهُ: إِنَّهُ أَتَانِي وَفْدُ جِنِّ نَصِيبِينَ، وَنِعْمَ ٱلْجِنُّ، فَسَأَلُونِي الزَّادَ، فَدَعَوْتُ ٱللهَ لَهُمْ أَنْ لاَ يَمُرُّوا بِعَظْمٍ وَلاَ رَوْثَةٍ إِلاَّ وَجَدُوا عَلَيْهَا طَعَامًا).

٣٩ ـ باب: هِجْرَةِ الحَبَشَةِ

١٥٨٥ : عَنْ أُمِّ خَالِدٍ بِنْتِ خَالِدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَدِمْتُ مِنْ أَرْضِ الحَبَشَةِ وَأَنَا جُوَيْرِيَةٌ فَكَسَانِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ خَمِيصَةً لَهَا أَعْلاَمٌ، فَجَعَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَمْسَحُ الأَعْلاَمَ بِيَدِهِ وَيَقُولُ: (سَنَاهْ سَنَاهْ). يَعْنِي حَسَنٌ حَسَنٌ.

٤٠ ـ باب: قِصَّةِ أَبِي طَالِبٍ

١٥٨٦: عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ قالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: مَا أَغْنَيْتَ

1587. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je kod njega spomenut njegov amidža, da je rekao:

"Možda će mu korisititi moje zauzimanje na Sudnjem danu pa će biti u plićaku Džehennema. (Vatra će mu sezati) do članaka, ali će mu i od toga vriti mozak."

41. Kazivanje o *Israu* (noćnom putovanju Vjerovjesnika, s.a.v.s., od Kabe do Mesdžidu-l-aksaa)

1588. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao:

"Kada mi Kurejšije ne povjerovaše (da sam bio na Israu), Allah mi je, dok sam stajao u Hidžru, predočio Jerusalem, pa sam im počeo iznositi njegova znamenja, gledajući ga."

42. Miradž (Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., uzdizanje u nebesa)

1589. Malik ibn Sa'sa'a, r.a., kaže da im je o noći u kojoj je imao blagoslovljeno putovanje (isra') Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazivao:

"Dok sam ležao u Hatimu, ili je možda rekao u Hidžru, iznenada mi dođe neko nepoznat i rasječe (a čuo sam ga - kaže prenosilac - gdje govori: - i raspori me odavde dovde - pokazujući od vrha njegovih prsa do (početka) dlaka spolnog organa) i izvadi moje srce. Zatim je donesena jedna zlatna posuda puna imana, u kojoj je oprano moje srce, napunjeno (vjerovanjem) i ponovo vraćeno (na svoje mjesto). Potom mi je dovedena bijela životinja manja od mazge a veća od magarca (prenosilac, Allah mu se smilovao, kaže da je to *burak*), čiji se korak pružao dokle je dostizao njegov pogled, i ja bijah stavljen na nju. I Džibril krenu sa mnom

عَنْ عَمِّكَ، فَإِنَّهُ كانَ يَحُوطُكَ وَيَغْضَبُ لَكَ؟ قالَ: (هُوَ فِي ضَحْضَاحٍ مِنْ نَارٍ، وَلَوْلاَ أَنَا لَكانَ فِي ٱلدَّرَكِ الأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ).

١٥٨٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ، وَذُكِرَ عِنْدَهُ عَمُّهُ، فَقَالَ: (لَعَلَّهُ تَنْفَعُهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيُجْعَلُ فِي ضَحْضَاحٍ مِنَ النَّارِ يَبْلُغُ كَعْبَيْهِ، يَغْلِي مِنْهُ دِمَاغُهُ).

٤١ - باب: حَدِيثُ الإِسْرَاءِ

١٥٨٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لَمَّا كَذَّبَنِي قُرَيْشٌ، قُمْتُ فِي ٱلْحِجْرِ، فَجَلاَ ٱللهُ لِي بَيْتَ المَقْدِسِ، فَطَفِقْتُ أُخْبِرُهُمْ عَنْ آيَاتِهِ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَيْهِ).

٤٢ - باب: المِعْرَاجِ

١٥٨٩ : عَنْ مَالِكِ بْنِ صَعْصَعَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ نَبِيَّ ٱللهِ ﷺ حَدَّثَهُمْ عَنْ لَيْلَةِ أُسْرِيَ بِهِ: (بَيْنَما أَنَا فِي الحَطِيمِ، وَرُبَّمَا قالَ فِي ٱلْحِجْرِ، مُضْطَجِعًا، إِذْ أَتَانِي آتٍ فَقَدَّ - قَالَ: وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ:

dok ne stiže do najnižega (najbližega) neba, gdje je zatražio da (nam) se otvori.

- Ko je to? - bio je upitan.
- Džibril - odgovori on.
- A ko je s tobom?
- Muhammed - reče on.
- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.
- Da - odgovori.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi nam otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam tu Adema.

- Ovo je tvoj (pra)otac Adem. Nazovi mu selam! - rekao je (Džibril).

I ja sam mu nazvao selam, na koji je on odgovorio i rekao:

- Dobro došao, dobri sine i dobri vjerovjesniče!

I (Džibril) se nastavi penjati dok ne stiže do drugoga neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?
- Džibril - odgovori on.
- A ko je s tobom? - bi upitan.
- Muhammed - odgovori.
- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.
- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi nam otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Jahjaa i Isaa, a oni su tetići (po majci). (Džibril) reče:

- Ovo su Jahja i Isa, nazovi im selam!

I ja sam im nazvao selam, na koji oni uzvratiše i rekoše:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on se nastavi penjati do trećega neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?
- Džibril - odgovori on.
- A ko je s tobom? - bi upitan.

فَشَقَّ - مَا بَيْنَ هٰذِهِ إِلَى هٰذِهِ - قال الراوي: مِنْ ثُغْرَةِ نَحْرِهِ إِلَى شِعْرَتِهِ - فَٱسْتَخْرَجَ قَلْبِي، ثُمَّ أُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ إِيمَانًا، فَغُسِلَ قَلْبِي، ثُمَّ حُشِيَ ثُمَّ أُعِيدَ، ثُمَّ أُتِيتُ بِدَابَّةٍ دُونَ البَغْلِ وَفَوْقَ ٱلْحِمَارِ أَبْيَضَ - قال الراوي رحمه ٱلله تعالى: هُوَ الْبُرَاقُ - يَضَعُ خَطْوَهُ عِنْدَ أَقْصٰى طَرْفِهِ، فَحُمِلْتُ عَلَيْهِ، فَٱنْطَلَقَ بِي جِبْرِيلُ حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ ٱلدُّنْيَا فَٱسْتَفْتَحَ، فَقِيلَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قالَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفُتِحَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا فِيهَا آدَمُ، فَقَالَ: هٰذَا أَبُوكَ آدَمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ السَّلاَمَ، ثُمَّ قالَ: مَرْحَبًا بِالاِبْنِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، ثُمَّ صَعِدَ حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ فَٱسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ هٰذَا؟ قالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قالَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفُتِحَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا يَحْيٰى وَعِيسٰى، وَهُما ٱبْنَا الخَالَةِ، قالَ: هٰذَا يَحْيٰى وَعِيسٰى فَسَلِّمْ عَلَيْهِمَا، فَسَلَّمْتُ فَرَدَّا، ثُمَّ قَالاَ: مَرْحَبًا بِالأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ

- Muhammed - odgovori on

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Jusufa! (Džibril) reče:

- Ovo je Jusuf. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on se nastavi penjati do četvrtoga neba. Kad je zatražio da se otvori, bilo je rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Idrisa! (Džibril) reče:

- Ovo je Idris. Nazovi mu selam!

Nazvao sam selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on se nastavi penjati do petoga neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفُتِحَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا يُوسُفُ، قَالَ: هٰذَا يُوسُفُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ فَاسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: أَوَ قَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفُتِحَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ إِلَى إِدْرِيسَ، قَالَ: هٰذَا إِدْرِيسُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، ثُمَّ صَعِدَ بِي، حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الخَامِسَةَ فَاسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: محمدٌ ﷺ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا هَارُونُ، قَالَ: هٰذَا هَارُونُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالأَخِ الصَّالِحِ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ السَّادِسَةَ

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Haruna! (Džibril) reče:

- Ovo je Harun. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

I on nastavi penjanje do šestog neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Musaa! (Džibril) reče:

- Ovo je Musa. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji je on uzvratio i rekao:

- Dobro došao, dobri brate i dobri vjerovjesniče!

Kada ga napustih, on zaplaka, pa bi upitan:

- Šta te rasplaka?

Musa odgovori:

- Plačem jer će sljedbenici dječaka koji je poslan poslije mene ući u Džennet u većem broju nego moji sljedbenici - odgovori on.

I on se nastavi penjati do sedmoga neba. Kada zatraži da se otvori, bi rečeno:

- Ko je to?

- Džibril - odgovori on.

- A ko je s tobom? - bi upitan.

- Muhammed - odgovori on.

- Da li je Muhammed pozvan? - bi upitan.

- Da - odgovori on.

Tada bi kazano:

فَٱسْتَفْتَحَ، قِيلَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: مَرْحَبًا بِهِ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا مُوسٰى، قَالَ: هٰذَا مُوسٰى فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالأَخِ الصَّالِحِ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، فَلَمَّا تَجَاوَزْتُ بَكٰى، قِيلَ لَهُ: مَا يُبْكِيكَ؟ قَالَ: أَبْكِي لِأَنَّ غُلاَمًا بُعِثَ بَعْدِي يَدْخُلُ الجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِهِ أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْخُلُهَا مِنْ أُمَّتِي، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَٱسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ هٰذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ، فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا إِبْرَاهِيمُ، قَالَ: هٰذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، قَالَ: فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ السَّلاَمَ، قَالَ: مَرْحَبًا بِالابْنِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ، ثُمَّ رُفِعَتْ لِي سِدْرَةُ الْمُنْتَهٰى فَإِذَا نَبِقُهَا مِثْلُ قِلاَلِ هَجَرَ، وَإِذَا وَرَقُهَا مِثْلُ آذَانِ الْفِيَلَةِ، قَالَ: هٰذِهِ سِدْرَةُ الْمُنْتَهٰى، وَإِذَا أَرْبَعَةُ أَنْهَارٍ: نَهرَانِ بَاطِنَانِ وَنَهرَانِ ظَاهِرَانِ، فَقُلْتُ: مَا هٰذَانِ يَا جِبْرِيلُ؟ قَالَ: أَمَّا الْبَاطِنَانِ فَنَهرَانِ فِي الجَنَّةِ، وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ فَالنِّيلُ وَالْفُرَاتُ، ثُمَّ رُفِعَ

- Neka je dobro došao! Divna li dolaska!

I bi otvoreno. Kada sam ušao ugledao sam Ibrahima! (Džibril) reče:

- Ovo je tvoj (pra)otac Ibrahim. Nazovi mu selam!

Ja sam mu nazvao selam, na koji mi je on odgovorio i rekao:

- Dobro došao, dobri sine i dobri vjerovjesniče!

Zatim mi je pokazan *Sidretu-l-munteha* (Krajnje mjesto)! Njegovi plodovi su bili kao ćupovi Hedžera (mjesto blizu Medine), a listovi kao slonove uši.

Tada (Džibril) reče:

- Ovo je *Sidretu-l-munteha*.

Tamo su bile četiri rijeke, dvije skrivene i dvije vidljive, pa sam upitao: ‘Kakve su ovo dvije vrste rijeka, o Džibrile?’

- Dvije skrivene su dvije džennetske rijeke, a dvije vidljive su Nil i Eufrat - odgovori on.

Potom mi bi pokazan *El-Bejtu-l-ma‘mur* (kuća života/ibadeta), u koji svaki dan ulazi sedamdeset hiljada meleka. Onda mi donesoše posudu napunjenu vinom, drugu napunjenu mlijekom i treću napunjenu medom. Ja uzeh mlijeko, na šta (Džibril) reče:

- Ovo je prirodnost u kojoj ste ti i tvoj ummet.

Zatim mi je propisan namaz, i to pedeset namaza na dan. Međutim kada sam se vratio i prošao pored Musaa, on me je upitao:

- Šta ti je zapovjeđeno?

‘Zapovjeđeno mi je pedeset namaza svakog dana’, odgovorio sam.

(Musa) reče:

- Tvoj ummet neće moći izdržati pedeset namaza na dan. Tako mi Allaha, ja sam

لِيَ الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ، فَإِذا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ. ثُمَّ أُتِيتُ بِإِنَاءٍ مِنْ خَمْرٍ وَإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ وَإِنَاءٍ مِنْ عَسَلٍ، فَأَخَذْتُ اللَّبَنَ فَقَالَ: هِيَ الْفِطْرَةُ الَّتِي أَنْتَ عَلَيْهَا وَأُمَّتُكَ، ثُمَّ فُرِضَتْ عَلَيَّ الصَّلَوَاتُ خَمْسِينَ صَلاَةً كُلَّ يَوْمٍ، فَرَجَعْتُ فَمَرَرْتُ عَلَى مُوسَى، فَقَالَ: بِمَ أُمِرْتَ؟ قَالَ: أُمِرْتُ بِخَمْسِينَ صَلاَةً كُلَّ يَوْمٍ، قَالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تَسْتَطِيعُ خَمْسِينَ صَلاَةً كُلَّ يَوْمٍ، وَإِنِّي وَاللهِ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ، وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ، فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لِأُمَّتِكَ، فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا، فَأُمِرْتُ بِعَشْرِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، فَرَجَعْتُ فَقَالَ مِثْلَهُ، فَرَجَعْتُ فَأُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى، فَقَالَ: بِمَا أُمِرْتَ؟ قُلْتُ: أُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، قَالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ، وَإِنِّي قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ، فَارْجِعْ إِلَى

već imao iskustvo sa ljudima prije tebe i pokušao sam najbolje što sam mogao sa Izraelićanima. Zato, vrati se Gospodaru svome i zamoli olakšicu za svoj ummet.

I ja se vratih, pa mi On olakša za deset. Međutim kada sam se vratio Musau, on reče kao i ranije. I ja se ponovo vratih, pa mi On olakša za deset. Ja se vratih Musau, pa on reče kao i ranije. I ja se vratih, pa mi On olakša za deset. I ja se vratih Musau, i vratih, pa on reče slično. Tada se vratih i bi mi zapovjeđeno pet namaza svakog dana. Ja se vratih Musau, a on upita:

- Šta ti je zapovjeđeno?

'Zapovjeđeno mi je pet namaza svakog dana', odgovorih.

On reče:

- Zaista, tvoj ummet neće moći izvršavati pet molitvi svakog dana. Ja sam imao iskustvo sa ljudima prije tebe i pokušao sam najbolje što sam mogao sa Izraelićanima. Stoga, vrati se Gospodaru svome i zamoli olakšicu za svoj ummet.

'Iskao sam od Gospodara svoga sve dok se nisam zastidio i zato sam zadovoljan i prihvatam', rekoh.

Kada sam odlazio, glasnik povika: Propisao sam Moj farz i olakšao Mojim robovima."

(Ranije, na početku *Knjige o namazu*, spomenut je hadis o Israu koji prenosi Enes. U svakom od njih ima nešto što nema u drugom.)

رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لِأُمَّتِكَ، قَالَ: سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّى ٱسْتَحْيَيْتُ، وَلَكِنْ أَرْضَى وَأُسَلِّمُ، قَالَ: فَلَمَّا جَاوَزْتُ نَادَى مُنَادٍ: أَمْضَيْتُ فَرِيضَتِي، وَخَفَّفْتُ عَنْ عِبَادِي).

أَوَّلِ كِتَابِ الصَّلاة وَفِي كُلٍّ واحِدٍ مِنْهما مَا لَيْسَ فِي الآخَرِ.

1590. Ibn Abbas, r.a., kaže vezano za riječi Uzvišenog: *...A ono što smo ti dali da vidiš iskušenje je za ljude...* (El-Isra', 60):

- Ovo je viđenje oka i ono što je pokazano Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u noći kada mu je omogućeno putovanje do Jerusalema.

On je još rekao da je "prokleto stablo u Kur'anu" stablo *zekkum* (drvo u Džehennemu).

١٥٩٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلاَّ فِتْنَةً لِلنَّاسِ﴾. قَالَ: هِيَ رُؤْيَا عَيْنٍ، أُرِيَهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ. قَالَ: ﴿وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ﴾. قَالَ: هِيَ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ.

43. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., ženidba Aišom, njezin dolazak u Medinu i njegova svadba

٤٣ - باب: تَزْوِيج النَّبِيِّ ﷺ عَائِشَةَ وَقُدُومِهَا الْمدِينَةَ وبِنَائِهِ بِهَا

1591. Aiša, r.a., priča:

– Moj vjenčani ugovor sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., sklopljen je kad sam imala šest godina. Kada smo došli u Medinu, gdje smo živjeli u familiji Harisa ibn Hazredža, ja sam se razboljela i opala mi je kosa, ali je ona kasnije lijepo porasla.

Jednog dana, dok sam sa nekim svojim drugaricama bila na ljuljašci, došla je moja majka Ummu Ruman i zpozvala me pa sam došla i ne znajući šta želi sa mnom. Ona me povela i, pošto sam bila zadihana, zaustavila se sa mnom na kućnim vratima da malo dođem do daha. Dohvatila je nešto vode i potrla mi njome lice i glavu, a zatim me uvela u kuću u kojoj zatekosmo neke ensarijke.

- S hajrom, berićetom i najboljom srećom! - rekoše one.

Majka me predade njima i one me

١٥٩١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

تَزَوَّجَنِي النَّبِيُّ ﷺ وَأَنَا بِنْتُ سِتِّ سِنِينَ، فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ، فَنَزَلْنَا فِي بَنِي الْحَارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ، فَوُعِكْتُ فَتَمَزَّقَ شَعَرِي فَوَفَى جُمَيْمَةً، فَأَتَتْنِي أُمِّي أُمُّ رُومَانَ، وَإِنِّي لَفِي أُرْجُوحَةٍ، وَمَعِي صَوَاحِبُ لِي، فَصَرَخَتْ بِي فَأَتَيْتُهَا، لاَ أَدْرِي مَا تُرِيدُ بِي فَأَخَذَتْ بِيَدِي حَتَّى أَوْقَفَتْنِي عَلَى بَابِ ٱلدَّارِ، وَإِنِّي لأَنْهَجُ حَتَّى سَكَنَ بَعْضُ نَفَسِي، ثُمَّ أَخَذَتْ شَيْئًا مِنْ مَاءٍ فَمَسَحَتْ بِهِ وَجْهِي وَرَأْسِي، ثُمَّ أَدْخَلَتْنِي ٱلدَّارَ، فَإِذَا نِسْوَةٌ مِنَ الأَنْصَارِ

pripremiše. A u vrijeme ručanica predala me je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., čiji me je dolazak iznenadio. Imala sam tada devet godina.

1592. Aiša, r.a., kaže da joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ti si meni pokazana u snu dva puta. Vidio sam te u haljini od bijele svile i (čujem) neko mi govori: 'Ovo je tvoja žena, otkrij je!' I kad skinuh veo, kad ono ti. Ja rekoh: 'Ako je ovo od Allaha, neka bude!'"

44. Seoba Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova u Medinu

1593. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže:

– Otkad znam za sebe moji roditelji pripadaju ovoj vjeri. A nije nam prošao ni jedan dan a da nam njegovim početkom i krajem - jutrom i večeri - nije došao Allahov Poslanik, s.a.v.s. Kada su muslimani dopali iskušenja, Ebu Bekr se zaputio kao muhadžir prema zemlji Abesiniji. Kada je stigao u Berk el-Gimad susreo ga je Ibn Degine, starješina (plemena) Karet i upitao:

- Kuda, o Ebu Bekre?

- Prognao me moj narod, pa želim da putujem zemljom i robujem Gospodaru svome - odgovorio je Ebu Bekr.

Na to je Ibn Degine rekao:

- Zaista, neko kao ti ne izlazi i ne protjeruje se, jer ti zbrinjavaš onoga koji nema, obilaziš rodbinu, pomažeš slabog, ugošćuješ gosta i pomažeš one

فِي الْبَيْتِ، فَقُلْنَ: عَلَى الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ، وَعَلَى خَيْرِ طَائِرٍ، فَأَسْلَمَتْنِي إِلَيْهِنَّ، فَأَصْلَحْنَ مِنْ شَأْنِي، فَلَمْ يَرُعْنِي إِلاَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ ضُحًى، فَأَسْلَمَنِي إِلَيْهِ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ بِنْتُ تِسْعِ سِنِينَ.

١٥٩٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لَهَا: (أُرِيتُكِ فِي الْمَنَامِ مَرَّتَيْنِ أَرَى أَنَّكِ فِي سَرَقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ، وَيَقُولُ: هٰذِهِ ٱمْرَأَتُكَ، فَٱكْشِفْ عَنْهَا، فَإِذَا هِيَ أَنْتِ، فَأَقُولُ: إِنْ يَكُ هٰذَا مِنْ عِنْدِ ٱللهِ يُمْضِهِ).

٤٤ - باب: هِجْرَةُ النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ رَضِيَ الله عَنْهُم إِلَى الْمَدِينَةِ

١٥٩٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ: لَمْ أَعْقِلْ أَبَوَيَّ قَطُّ إِلاَّ وَهُمَا يَدِينَانِ ٱلدِّينَ، وَلَمْ يَمُرَّ عَلَيْنَا يَوْمٌ إِلاَّ يَأْتِينَا فِيهِ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ طَرَفَيِ النَّهَارِ، بُكْرَةً وَعَشِيَّةً، فَلَمَّا ٱبْتُلِيَ الْمُسْلِمُونَ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ مُهَاجِرًا نَحْوَ أَرْضِ الْحَبَشَةِ، حَتَّى إِذَا بَلَغَ بَرْكَ الْغِمَادِ لَقِيَهُ ٱبْنُ الدَّغِنَةِ، وَهُوَ سَيِّدُ الْقَارَةِ، فَقَالَ: أَيْنَ تُرِيدُ يَا أَبَا بَكْرٍ؟ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَخْرَجَنِي قَوْمِي، فَأُرِيدُ أَنْ أَسِيحَ فِي الأَرْضِ وَأَعْبُدَ رَبِّي. قَالَ ٱبْنُ ٱلدَّغِنَةِ: فَإِنَّ مِثْلَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ لاَ يَخْرُجُ

وَلاَ يُخْرَجُ، إِنَّكَ تَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَتَصِلُ الرَّحِمَ، وَتَحْمِلُ الْكَلَّ، وَتَقْرِي الضَّيْفَ، وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ، فَأَنَا لَكَ جَارٌ، ٱرْجِعْ وَٱعْبُدْ رَبَّكَ بِبَلَدِكَ.

فَرَجَعَ وَٱرْتَحَلَ مَعَهُ ٱبْنُ ٱلدَّغِنَةِ، فَطَافَ ٱبْنُ ٱلدَّغِنَةِ عَشِيَّةً فِي أَشْرَافِ قُرَيْشٍ، فَقَالَ لَهُمْ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ لاَ يَخْرُجُ مِثْلُهُ وَلاَ يُخْرَجُ، أَتُخْرِجُونَ رَجُلًا يَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَيَصِلُ الرَّحِمَ، وَيَحْمِلُ الْكَلَّ، وَيَقْرِي الضَّيْفَ، وَيُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ. فَلَمْ تُكَذِّبْ قُرَيْشٌ بِجِوَارِ ٱبْنِ ٱلدَّغِنَةِ، وَقَالُوا لاِبْنِ ٱلدَّغِنَةِ: مُرْ أَبَا بَكْرٍ فَلْيَعْبُدْ رَبَّهُ فِي دَارِهِ، فَلْيُصَلِّ فِيهَا وَلْيَقْرَأْ مَا شَاءَ، وَلاَ يُؤْذِينَا بِذَٰلِكَ وَلاَ يَسْتَعْلِنْ بِهِ، فَإِنَّا نَخْشَى أَنْ يَفْتِنَ نِسَاءَنَا وَأَبْنَاءَنَا. فَقَالَ ذَٰلِكَ ٱبْنُ ٱلدَّغِنَةِ لِأَبِي بَكْرٍ، فَلَبِثَ أَبُو بَكْرٍ بِذَٰلِكَ يَعْبُدُ رَبَّهُ فِي دَارِهِ، وَلاَ يَسْتَعْلِنُ بِصَلاَتِهِ وَلاَ يَقْرَأُ فِي غَيْرِ دَارِهِ، ثُمَّ بَدَا لِأَبِي بَكْرٍ، فَٱبْتَنَىٰ مَسْجِدًا بِفِنَاءِ دَارِهِ، وَكَانَ يُصَلِّي فِيهِ، وَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ، فَيَنْقَذِفُ عَلَيْهِ نِسَاءُ الْمُشْرِكِينَ وَأَبْنَاؤُهُمْ، وَهُمْ يَعْجَبُونَ مِنْهُ وَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَجُلًا بَكَّاءً، لاَ يَمْلِكُ عَيْنَيْهِ إِذَا قَرَأَ الْقُرْآنَ، وَأَفْزَعَ ذَٰلِكَ أَشْرَافَ قُرَيْشٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، فَأَرْسَلُوا إِلَى ٱبْنِ ٱلدَّغِنَةِ

koje zadesi nesreća. Zato ja sam tvoj zaštitnik pa vrati se i robuj Gospodaru svome u svom gradu!

I on se vratio, a s njim je doputovao i Ibn Degine. Navečer je Ibn Degine obišao prvake Kurejša i rekao im:

- Zaista, neko poput Ebu Bekra ne treba da ide iz zemlje i ne treba da se istjeruje. Zar protjerujete čovjeka koji zbrinjava onoga koji nema, obilazi rodbinu, pomaže slabog, ugošćuje gosta i pomaže one koje zadesi nesreća?!

Kurejšije nisu demantovale Ibn Deginu, već su mu rekli:

- Zatraži od Ebu Bekra da robuje Gospodaru svome u svojoj kući! Neka u njoj klanja i uči što god želi, ali neka nas time ne uznemirava i to ne čini javno, jer mi se bojimo da ne zavede naše žene i naše sinove.

Ibn Degine je to rekao Ebu Bekru pa je Ebu Bekr robovao Gospodaru svome u svojoj kući, nije javno klanjao niti je učio u tuđoj kući. Zatim je Ebu Bekr odlučio da sagradi mesdžid u dvorištu svoje kuće u kojem je klanjao i Kur'an učio. Žene i djeca idolopoklonika počeli su se skupljati oko njega u velikom broju, diveći mu se i gledajući ga. Ebu Bekr je bio emotivna osoba i nije se mogao sustegnuti od plača učeći Kur'an. To je jako uplašilo prvake Kurejša, koji su bili idolopoklonici, pa su poslali po Ibn Deginea. Kada im je došao, rekli su mu:

- Mi smo bili prihvatili tvoju zaštitu Ebu Bekra uz uvjet da robuje Gospodaru svome u svojoj kući. No on je to prekoračio, sagradio je mesdžid u dvorištu

فَقَدِمَ عَلَيْهِمْ، فَقَالُوا: إِنَّا كُنَّا أَجَرْنَا أَبَا بَكْرٍ بِجِوَارِكَ، عَلَى أَنْ يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي دَارِهِ، فَقَدْ جَاوَزَ ذٰلِكَ، فَٱبْتَنَىٰ مَسْجِدًا بِفِنَاءِ دَارِهِ، فَأَعْلَنَ بِالصَّلَاةِ وَالْقِرَاءَةِ فِيهِ، وَإِنَّا قَدْ خَشِينَا أَنْ يَفْتِنَ نِسَاءَنَا وَأَبْنَاءَنَا، فَانْهَهُ، فَإِنْ أَحَبَّ أَنْ يَقْتَصِرَ عَلَى أَنْ يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي دَارِهِ فَعَلَ، وَإِنْ أَبَى إِلَّا أَنْ يُعْلِنَ بِذٰلِكَ، فَسَلْهُ أَنْ يَرُدَّ إِلَيْكَ ذِمَّتَكَ، فَإِنَّا قَدْ كَرِهْنَا أَنْ نُخْفِرَكَ، وَلَسْنَا مُقِرِّينَ لِأَبِي بَكْرٍ الِاسْتِعْلَانَ. قَالَتْ عَائِشَةُ: فَأَتَى ٱبْنُ ٱلدَّغِنَةِ إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ: قَدْ عَلِمْتَ الَّذِي عَاقَدْتُ لَكَ عَلَيْهِ، فَإِمَّا أَنْ تَقْتَصِرَ عَلَى ذٰلِكَ، وَإِمَّا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيَّ ذِمَّتِي، فَإِنِّي لَا أُحِبُّ أَنْ تَسْمَعَ الْعَرَبُ أَنِّي أُخْفِرْتُ فِي رَجُلٍ عَقَدْتُ لَهُ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَإِنِّي أَرُدُّ إِلَيْكَ جِوَارَكَ، وَأَرْضَى بِجِوَارِ ٱللهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَالنَّبِيُّ ﷺ يَوْمَئِذٍ بِمَكَّةَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِلْمُسْلِمِينَ: (إِنِّي أُرِيتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ، ذَاتَ نَخْلٍ بَيْنَ لَابَتَيْنِ). وَهُمَا الْحَرَّتَانِ، فَهَاجَرَ مَنْ هَاجَرَ قِبَلَ الْمَدِينَةِ، وَرَجَعَ عَامَّةُ مَنْ كانَ هَاجَرَ بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ إِلَى الْمَدِينَةِ، وَتَجَهَّزَ أَبُو بَكْرٍ قِبَلَ الْمَدِينَةِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (عَلَى رِسْلِكَ، فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يُؤْذَنَ لِي). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: وَهَلْ تَرْجُو ذٰلِكَ بِأَبِي أَنْتَ؟ قَالَ:

svoje kuće i počeo javno klanjati i učiti Kur'an u njemu. Zaista, mi se bojimo da će zavesti naše žene i djecu pa mu reci da to ne radi! Ako se želi ograničiti na robovanje Gospodaru svome samo u svojoj kući, neka nastavi. A ako neće drugačije nego da to čini javno, onda zatraži od njega da se odrekne tvoje zaštite jer mi ne želimo da raskinemo dogovor s tobom, a ne prihvatamo od Ebu Bekra javno obavljanje molitve.

Aiša kaže da je Ibn Degine otišao Ebu Bekru i rekao:

- Ti znaš uvjet mog ugovora s tobom pa ili se ograniči na to ili ćeš se odreći moje zaštite jer, zaista, ja ne bih volio da Arapi čuju da sam prevaren od nekoga za koga sam jamčio.

Na to je Ebu Bekr odgovorio:

- Zaista, odreći ću se tvoje zaštite i zadovoljiti se zaštitom Allaha, Moćnog i Uzvišenog.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., koji je tada bio u Mekki, rekao je muslimanima:

“Meni je pokazano mjesto vaše Hidžre, to je zemlja palmi koja se pruža između dva kamenita područja.”

Potom se odselio ko je htio u pravcu Medine, a i većina se onih koji se bijahu iselili u Abesiniju vratila u Medinu. I Ebu Bekr se pripremao put Medine, ali mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Polahko, nadam se da će i meni biti dopušteno!”

Na to Ebu Bekr reče:

- Nadaš li se tome, žrtvovao bih za tebe i oca i majku?

“Da”, odgovorio je on.

(نَعَمْ). فَحَبَسَ أَبُو بَكْرٍ نَفْسَهُ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ لِيَصْحَبَهُ، وَعَلَفَ رَاحِلَتَيْنِ كانَتَا عِنْدَهُ وَرَقَ السَّمُرِ، وَهُوَ الخَبْطُ، أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ.

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: فَبَيْنَما نَحْنُ يَوْمًا جُلُوسٌ في بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ في نَحْرِ الظَّهِيرَةِ، قَالَ قَائِلٌ لِأَبِي بَكْرٍ: هٰذَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مُتَقَنِّعًا، في سَاعَةٍ لَمْ يَكُنْ يَأْتِينَا فِيهَا، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: فِدَاءٌ لَهُ أَبِي وَأُمِّي، وَٱللهِ مَا جَاءَ بِهِ في هٰذِهِ السَّاعَةِ إِلاَّ أَمْرٌ. قَالَتْ: فَجَاءَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَٱسْتَأْذَنَ، فَأُذِنَ لَهُ فَدَخَلَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَبِي بَكْرٍ: (أَخْرِجْ مَنْ عِنْدَكَ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: إِنَّمَا هُمْ أَهْلُكَ، بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (فَإِنِّي قَدْ أُذِنَ لِي في الخُرُوجِ). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: الصُّحْبَةَ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (نَعَمْ). قَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَخُذْ - بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ ٱللهِ - إِحْدَى رَاحِلَتَيَّ هَاتَيْنِ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (بِالثَّمَنِ). قَالَتْ عَائِشَةُ: فَجَهَّزْنَاهُمَا أَحَثَّ ٱلْجِهَازِ، وَصَنَعْنَا لَهُمَا سُفْرَةً في جِرَابٍ، فَقَطَعَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ قِطْعَةً مِنْ نِطَاقِهَا، فَرَبَطَتْ بِهِ عَلَى فَمِ ٱلْجِرَابِ، فَبِذٰلِكَ سُمِّيَتْ ذَاتَ النِّطَاقَيْنِ، قَالَتْ ثُمَّ

Ebu Bekr je odlučio da sačeka Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako bi mu pravio društvo pa je puna četiri mjeseca hranio svoje dvije deve lišćem trešenim sa akacije.

Aiša kaže:

- I dok smo jednog dana sjedili u kući Ebu Bekra spočetka podnevskog vremena, neko reče Ebu Bekru:

- Ovo je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dolazi pokriven (po glavi i licu) u vrijeme u koje nam nije dolazio!

Tada Ebu Bekr reče:

- Žrtvovao bih za njega i oca i majku. Boga mi, njega je u ovom trenutku dovela samo neka važna stvar.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je došao i zatražio dozvolu za ulazak pa mu je dopušteno. Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao, rekao je Ebu Bekru:

"Reci neka izađu ovi što su kod tebe!"

- Zaista, oni su tvoja porodica, žrtvovao bih za tebe svoga oca, o Allahov Poslaniče! - reče Ebu Bekr.

"Dopušten mi je izlazak (iz Mekke)", reče on.

- Dopusti mi da ti pravim društvo, o Allahov Poslaniče! - reče Ebu Bekr.

"Da", odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.

- Allahov Poslaniče, žrtvovao bih za tebe oca, uzmi jednu od ove moje dvije deve! - reče Ebu Bekr.

"Uz cijenu", odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Aiša kaže:

– I brzo smo ih pripremili za put. Napravili smo im hranu koju smo stavili u kožni ruksak. Esma, kćerka Ebu Bekra,

odsjekla je komad od svoga pasa i njime zavezala vrh ruksaka. Zato je dobila nadimak *zatu nitakajni (vlasnica dva pojasa).*

Aiša kaže:

– Potom su Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr otišli u pećinu na brdu Sevr i u njoj se skrivali tri noći. Kod njih je noćivao Abdullah ibn Ebu Bekr. On je bio mlad, vješt i oštrouman. Od njih dvojice je odlazio u zoru tako da bi osvanuo sa Kurejšijama u Mekki kao da je u njoj spavao. Svaku stvar koju bi čuo, a koja se pripremala protiv njih dvojice, pamtio je i kada bi im došao, kada padne mrak, izvijestio bi ih o njoj. Amir ibn Fuhejre, oslobođeni rob Ebu Bekra, napasao je jednu ovcu i spočetka večeri on bi je dotjerao njima dvojici tako da bi oni noću imali svježeg mlijeka koje su grijali ubacujući u njega vruć kamen). Na kraju bi Amir u pomrčini zore viknuo na ovcu potjeravši je. To je činio sve tri noći.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr su unajmili jednog čovjeka iz (plemena) Dil koji je bio potomak Abd ibn Adijja, za vodiča. On je bio vješt vodič i bio je u savezu sa familijom Asa ibn Vaila es-Sehmija, koji je bio u vjeri Kurejšija kafira. No njih dvojica su imali povjerenje u njega. Predali su mu svoje dvije deve i dogovorili mjesto sastanka s njim kod pećine Sevr nakon tri noći, i on je ujutro trećeg dana doveo njihove deve. Sa njima dvojicom su krenuli Amir ibn Fuhejre i taj vodič koji ih je poveo putem uz obalu (Crvenog mora).

Suraka ibn Malik ibn Džu'šum el-Mudlidži, r.a., priča:

– Došli su nam izaslanici kurejšijskih mušrika i rekli da su kurejšijski mušrici

لَحِقَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ بِغَارٍ فِي جَبَلِ ثَوْرٍ، فَكَمَنَا فِيهِ ثَلاَثَ لَيَالٍ، يَبِيتُ عِنْدَهُمَا عَبْدُ ٱللهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، وَهُوَ غُلاَمٌ شَابٌّ، ثَقِفٌ لَقِنٌ، فَيَدَّلِجُ مِنْ عِنْدِهِمَا بِسَحَرٍ، فَيُصْبِحُ مَعَ قُرَيْشٍ بِمَكَّةَ كَبَائِتٍ، فَلاَ يَسْمَعُ أَمْرًا يُكْتَادَانِ بِهِ إِلاَّ وَعَاهُ، حَتَّى يَأْتِيَهُمَا بِخَبَرِ ذٰلِكَ حِينَ يَخْتَلِطُ الظَّلاَمُ، وَيَرْعَى عَلَيْهِمَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ مِنْحَةً مِنْ غَنَمٍ، فَيُرِيحُهَا عَلَيْهِمَا حِينَ تَذْهَبُ سَاعَةٌ مِنَ الْعِشَاءِ، فَيَبِيتَانِ فِي رِسْلٍ، وَهُوَ لَبَنُ مِنْحَتِهِمَا وَرَضِيفِهِمَا، حَتَّى يَنْعِقَ بِهَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ بِغَلَسٍ، يَفْعَلُ ذٰلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ تِلْكَ اللَّيَالِي الثَّلاَثِ، وَٱسْتَأْجَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ رَجُلًا مِنْ بَنِي ٱلدِّيلِ، وَهُوَ مِنْ بَنِي عَبْدِ بْنِ عَدِيٍّ، هَادِيًا خِرِّيتًا، وَٱلْخِرِّيتُ الْمَاهِرُ بِالْهِدَايَةِ، قَدْ غَمَسَ حِلْفًا فِي آلِ الْعَاصِ بْنِ وَائِلٍ السَّهْمِيِّ، وَهُوَ عَلَى دِينِ كُفَّارِ قُرَيْشٍ، فَأَمِنَاهُ فَدَفَعَا إِلَيْهِ رَاحِلَتَيْهِمَا، وَوَاعَدَاهُ غَارَ ثَوْرٍ بَعْدَ ثَلاَثِ لَيَالٍ، فَأَتَاهُمَا بِرَاحِلَتَيْهِمَا صُبْحَ ثَلاَثٍ، وَٱنْطَلَقَ مَعَهُمَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ، وَٱلدَّلِيلُ، فَأَخَذَ بِهِمْ طَرِيقَ السَّوَاحِلِ.

قَالَ سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ، الْمُدْلِجِيُّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: جَاءَنَا رُسُلُ

odredili nagradu (100 deva) onom ko ubije ili zarobi bilo kojeg od njih dvojice - Allahova Poslanika, s.a.v.s., ili Ebu Bekra. I dok sam ja sjedio na jednom od sijela moga naroda Benu Mudlidž došao je od njih izaslanik, stao među nas koji smo sjedili i rekao:

- O Suraka, vidio sam maloprije na obali nekakve osobe za koje mislim da su Muhammed i njegovi drugovi.

Suraka je rekao:

– Znao sam da su to oni (priča Suraka), ali sam mu rekao:

- Nisu to oni. To si ti vidio toga i toga, toga i toga, toga i toga, koje smo mi vidjeli kada su krenuli.

Zatim sam se zadržao još jedan tren na sijelu, a potom sam ustao, ušao u kuću i naredio svojoj sluškinji da izađe sa mojim konjem do iza jednog brežuljka i da ga zadrži dok ne dođem. Uzeo sam svoje koplje i izašao s njim iza kuće. Njegovim gvozdenim okovom parao sam zemlju spustivši nisko njegov vrh (kako bi prikrio njegov sjaj i kako me neko ne bi primijetio) sve dok nisam stigao do svoga konja. Tada sam ga uzjahao i potjerao brzo sve dok im se nisam približio. (Kada sam im se približio) konj poda mnom je posrnuo i ja sam pao s njega. Podigao sam se, ispružio ruku prema tobolcu, izvukao iz njega strjelice i njima počeo pogađati (gatati) sudbinu: da li da im nanesem štetu ili ne? Izašla je ona (strjelica) koju sam mrzio. Uzjahao sam konja i, ne pridavajući važnost strjelicama, potjerao ga brzo. Kada sam im se približio tako blizu da sam čuo učenje Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji se nije obazirao dok se Ebu Bekr vrlo često

كُفَّارِ قُرَيْشٍ، يَجْعَلُونَ فِي رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ، دِيَةَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا، لِمَنْ قَتَلَهُ أَوْ أَسَرَهُ، فَبَيْنَمَا أَنَا جَالِسٌ فِي مَجْلِسٍ مِنْ مَجَالِسِ قَوْمِي بَنِي مُدْلِجٍ، إِذْ أَقْبَلَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، حَتَّى قَامَ عَلَيْنَا وَنَحْنُ جُلُوسٌ، فَقَالَ يَا سُرَاقَةُ: إِنِّي قَدْ رَأَيْتُ آنِفًا أَسْوِدَةً بِالسَّاحِلِ، أُرَاهَا مُحَمَّدًا وَأَصْحَابَهُ، قَالَ سُرَاقَةُ: فَعَرَفْتُ أَنَّهُمْ هُمْ، فَقُلْتُ لَهُ: إِنَّهُمْ لَيْسُوا بِهِمْ، وَلٰكِنَّكَ رَأَيْتَ فُلَانًا وَفُلَانًا وَفُلَانًا، ٱنْطَلَقُوا بِأَعْيُنِنَا، ثُمَّ لَبِثْتُ فِي الْمَجْلِسِ سَاعَةً، ثُمَّ قُمْتُ فَدَخَلْتُ، فَأَمَرْتُ جَارِيَتِي أَنْ تَخْرُجَ بِفَرَسِي وَهِيَ مِنْ وَرَاءِ أَكَمَةٍ، فَتَحْبِسَهَا عَلَيَّ، وَأَخَذْتُ رُمْحِي، فَخَرَجْتُ بِهِ مِنْ ظَهْرِ الْبَيْتِ، فَحَطَطْتُ بِزُجِّهِ الأَرْضَ، وَخَفَضْتُ عَالِيَهُ، حَتَّى أَتَيْتُ فَرَسِي فَرَكِبْتُهَا، فَرَفَعْتُهَا تُقَرِّبُ بِي، حَتَّى دَنَوْتُ مِنْهُمْ، فَعَثَرَتْ بِي فَرَسِي، فَخَرَرْتُ عَنْهَا، فَقُمْتُ فَأَهْوَيْتُ يَدِي إِلَى كِنَانَتِي، فَٱسْتَخْرَجْتُ مِنْهَا الأَزْلَامَ فَٱسْتَقْسَمْتُ بِهَا: أَضُرُّهُمْ أَمْ لَا، فَخَرَجَ الَّذِي أَكْرَهُ، فَرَكِبْتُ فَرَسِي، وَعَصَيْتُ الأَزْلَامَ، تُقَرِّبُ بِي حَتَّى إِذَا سَمِعْتُ قِرَاءَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ لَا

obazirao, iznenada su prednje noge moga konja propale u zemlju sve do koljena i ja sam pao s njega. Potom sam ga povikom potjerao, on se podigao, ali je s mukom noge izvlačio. Kada se ispravio iz pijeska iz koga bi moj konj izvlačio noge dizala se prašina prema nebu poput dima. Tada sam ponovo bacio strjelice i opet je izašla ona koju nisam želio. Počeo sam ih dozivati obećavajući im sigurnost. I oni su se zaustavili. Uzjahao sam svoga konja i došao do njih. Ono što me spriječilo da ne dođem do njih utjecalo je da u duši shvatim da će pobijediti princip Allahova Poslanika, s.a.v.s., (islam) pa sam mu rekao:

- Tvoj narod je odredio krvarinu (nagradu za tvoju glavu).

Izvijestio sam ga o svemu onome što su mu oni pripremali i ponudio mu opskrbu i robu za put. Međutim njih dvojica nisu htjeli uzeti ništa i nisu od mene tražili ništa drugo osim što je rekao:

“Sakrij vijest o nama!”

Tražio sam da mi napiše pismo u kojem mi garantuje sigurnost i on je naredio Amiru ibn Fuhejri, koji je na parčetu kože napisao ono što sam tražio. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nastavio put.

U putu je sreo Zubejra među skupinom muslimana koji su se kao trgovačka karavana vraćali iz *Šama*. Zubejr je dao da Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr obuku bijelu odjeću. Muslimani u Medini su čuli za izlazak Allahova Poslanika, s.a.v.s., iz Mekke pa su ranili svakog jutra do Harre čekajući ga sve dok ih podnevna žega ne bi vratila (kućama). Jednog dana, nakon dugog isčekivanja, vratili su se kućama.

يَلْتَفِتُ، وَأَبُو بَكْرٍ يُكْثِرُ الالْتِفَاتَ، سَاخَتْ يَدَا فَرَسِي فِي الأَرْضِ، حَتَّى بَلَغَتَا الرُّكْبَتَيْنِ، فَخَرَرْتُ عَنْهَا، ثُمَّ زَجَرْتُهَا فَنَهَضَتْ، فَلَمْ تَكَدْ تُخْرِجُ يَدَيْهَا، فَلَمَّا ٱسْتَوَتْ قَائِمَةً، إِذَا لِأَثَرِ يَدَيْهَا عُثَانٌ سَاطِعٌ فِي السَّمَاءِ مِثْلُ الدُّخَانِ، فَاسْتَقْسَمْتُ بِالأَزْلاَمِ، فَخَرَجَ الَّذِي أَكْرَهُ، فَنَادَيْتُهُمْ بِالأَمانِ فَوَقَفُوا، فَرَكِبْتُ فَرَسِي حَتَّى جِئْتُهُمْ، وَوَقَعَ فِي نَفْسِي حِينَ لَقِيتُ مَا لَقِيتُ مِنَ الحَبْسِ عَنْهُمْ، أَنْ سَيَظْهَرُ أَمْرُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ. فَقُلْتُ لَهُ: إِنَّ قَوْمَكَ قَدْ جَعَلُوا فِيكَ الدِّيَةَ، وَأَخْبَرْتُهُمْ أَخْبَارَ مَا يُرِيدُ النَّاسُ بِهِمْ، وَعَرَضْتُ عَلَيْهِمُ الزَّادَ وَالمَتَاعَ، فَلَمْ يَرْزَآنِي وَلَمْ يَسْأَلاَنِي، إِلاَّ أَنْ قَالَ: (أَخْفِ عَنَّا). فَسَأَلْتُهُ أَنْ يَكْتُبَ لِي كِتَابَ أَمْنٍ، فَأَمَرَ عَامِرَ بْنَ فُهَيْرَةَ فَكَتَبَ فِي رُقْعَةٍ مِنْ أَدِيمٍ، ثُمَّ مَضَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ.

فَلَقِيَ الزُّبَيْرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ فِي رَكْبٍ مِنَ المُسْلِمِينَ، كَانُوا تُجَّارًا قَافِلِينَ مِنَ الشَّأْمِ، فَكَسَا الزُّبَيْرُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَأَبَا بَكْرٍ ثِيَابَ بَيَاضٍ، وَسَمِعَ المُسْلِمُونَ بِالمَدِينَةِ بِمَخْرَجِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مِنْ مَكَّةَ، فَكَانُوا يَغْدُونَ كُلَّ غَدَاةٍ إِلَى الحَرَّةِ، فَيَنْتَظِرُونَهُ حَتَّى يَرُدَّهُمْ حَرُّ

Nakon što su se već bili sklonili u svoje kuće, jedan Jevrej se popeo na jednu od njihovih utvrda da nešto vidi. Ugledavši Allahova Poslanika, s.a.v.s., i njegove drugove ubijeljene kako izlaze iz pustinjske fatamorgane, Jevrej se nije mogao suzdržati a da ne vikne iz sveg glasa:

- O Arapi! Evo vam vašeg sretnika koga iščekujete!

Tada se muslimani latiše oružja. Sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., su se sreli na vrhu Harre. On skrenu s njima desno i odsjede kod Benu Amra ibn Avfa. Bilo je to u ponedjeljak mjeseca rebiu-l-evvela. Ebu Bekr je stajao i primao ljude, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sjedio i šutio. Neki od ensarija koji ranije nisu vidjeli Allahovog Poslanika, s.a.v.s., počeli su pozdravljati Ebu Bekra sve dok Sunce nije obasjalo Allahova Poslanika, s.a.v.s. Ebu Bekr je svojim ogrtačem počeo da mu pravi hlad i tako je svijet saznao ko je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., se zadržao kod Benu Amra ibn Avfa deset noći i tu je osnovao mesdžid *koji je utemeljen na bogobojaznosti*. U njemu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao, a potom je uzjahao svoju devu i krenuo u pratnji ljudi sve dok ona nije kleknula kod (današnjeg) Mesdžida Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u Medini. Tu su u to vrijeme klanjali neki od muslimana. Na tom mjestu je bilo gumno za (sušenje) datula koje je pripadalo Suhejlu i Sehlu, dvojici dječaka jetima u skrbništvu Es'ada ibn Zurare. Kada je deva Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kleknula s njim on je rekao:

الظَّهِيرَةِ، فَٱنْقَلَبُوا يَوْمًا بَعْدَ مَا أَطَالُوا ٱنْتِظَارَهُمْ، فَلَمَّا أَوَوْا إِلَى بُيُوتِهِمْ، أَوْفَى رَجُلٌ مِنْ يَهُودَ عَلَى أُطُمٍ مِنْ آطَامِهِمْ، لِأَمْرٍ يَنْظُرُ إِلَيْهِ، فَبَصُرَ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَأَصْحَابِهِ مُبَيَّضِينَ يَزُولُ بِهِمُ السَّرَابُ، فَلَمْ يَمْلِكِ ٱلْيَهُودِيُّ أَنْ قَالَ بِأَعْلَى صَوْتِهِ: يَا مَعَاشِرَ الْعَرَبِ، هٰذَا جَدُّكُمُ الَّذِي تَنْتَظِرُونَ، فَثَارَ الْمُسْلِمُونَ إِلَى السِّلَاحِ، فَتَلَقَّوْا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بِظَهْرِ الْحَرَّةِ، فَعَدَلَ بِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ، حَتَّى نَزَلَ بِهِمْ فِي بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ، وَذٰلِكَ يَوْمَ الاِثْنَيْنِ مِنْ شَهْرِ رَبِيعٍ الأَوَّلِ، فَقَامَ أَبُو بَكْرٍ لِلنَّاسِ، وَجَلَسَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ صَامِتًا، فَطَفِقَ مَنْ جَاءَ مِنَ الأَنْصَارِ - مِمَّنْ لَمْ يَرَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ - يُحَيِّي أَبَا بَكْرٍ، حَتَّى أَصَابَتِ الشَّمْسُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَأَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ حَتَّى ظَلَّلَ عَلَيْهِ بِرِدَائِهِ، فَعَرَفَ النَّاسُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عِنْدَ ذٰلِكَ، فَلَبِثَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ بِضْعَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، وَأَسَّسَ الْمَسْجِدَ الَّذِي أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى، وَصَلَّى فِيهِ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ رَكِبَ رَاحِلَتَهُ، فَسَارَ يَمْشِي مَعَهُ النَّاسُ حَتَّى بَرَكَتْ عِنْدَ مَسْجِدِ الرَّسُولِ ﷺ بِالْمَدِينَةِ، وَهُوَ يُصَلِّي فِيهِ يَوْمَئِذٍ رِجَالٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَكَانَ مِرْبَدًا لِلتَّمْرِ، لِسُهَيْلٍ

"Ovo je, ako Bog da, mjesto prebivališta!"

Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao ta dva dječaka i rekao im da kažu cijenu gumna kako bi na njemu mogao podići mesdžid. Oni su rekli:

- Ne, nego ćemo ti ga darovati, Allahov Poslaniče!

Ali Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odbio da ga primi kao dar već ga je od njih otkupio. Zatim je na njemu sagradio mesdžid. Prilikom gradnje džamije Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sa svijetom nosio ćerpić, a dok je nosio govorio je (u stihu):

"Ovo je nošenje vrednije od onog na Hajberu - ovo je bolje i čistije, naš Gospodaru.

Moj Bože, prava nagrada na ahiretu je - pa njome obraduj muhadžire i ensarije."

وَسَهْلٍ غُلاَمَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي حَجْرِ أَسْعَدِ بْنِ زُرَارَةَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حِينَ بَرَكَتْ بِهِ رَاحِلَتُهُ: (هٰذَا إِنْ شَاءَ ٱللهُ الْمَنْزِلُ). ثُمَّ دَعَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ الْغُلاَمَيْنِ فَسَاوَمَهُمَا بِالْمِرْبَدِ لِيَتَّخِذَهُ مَسْجِدًا، فَقَالاَ: بَلْ نَهَبُهُ لَكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَأَبَى رَسُولُ ٱللهِ أَنْ يَقْبَلَهُ مِنْهُمَا هِبَةً حَتَّى ابْتَاعَهُ مِنْهُمَا، ثُمَّ بَنَاهُ مَسْجِدًا، وَطَفِقَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَنْقُلُ مَعَهُمُ اللَّبِنَ فِي بُنْيَانِهِ وَيَقُولُ، وَهُوَ يَنْقُلُ اللَّبِنَ: (هٰذَا ٱلْحِمَالُ لاَ حِمَالُ خَيْبَرْ، هٰذَا أَبَرُّ رَبَّنَا وَأَطْهَرْ. وَيَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنَّ الأَجْرَ أَجْرُ الآخِرَهْ، فَٱرْحَمِ الأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَهْ).

1594. Esma, r.a., koja je bila trudna sa Abdullahom ibn Zubejrom, r.a., kaže:

– Krenula sam na put pred sami porođaj. Stigla sam u Medinu i odsjela u Kubau i tu sam rodila. Otišla sam sa novorođenčetom (Abdullahom ibn Zubejrom) Vjerovjesniku, s.a.v.s., i stavila ga njemu u krilo. On je uzeo hurmu i sažvakao je pa dio toga soka stavio u njegova usta. Tako je pljuvačka Allahova Poslanika, s.a.v.s., bilo prvo što je ušlo u njegovu utrobu. Potom je hurmom protrljao njegovo nepce, učinio dovu za njega i blagoslovio ga. Bilo je to prvo dijete rođeno (među muhadžirima) u islamskoj zemlji (u Medini).

١٥٩٤ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهَا حَمَلَتْ بِعَبْدِ ٱللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَتْ: فَخَرَجْتُ وَأَنَا مُتِمٌّ، فَأَتَيْتُ الْمَدِينَةَ فَنَزَلْتُ بِقُبَاءَ، (فَوَلَدْتُهُ بِهَا)، ثُمَّ أَتَيْتُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ فَوَضَعْتُهُ فِي حَجْرِهِ، ثُمَّ دَعَا بِتَمْرَةٍ فَمَضَغَهَا، ثُمَّ تَفَلَ فِي فِيهِ، فَكَانَ أَوَّلَ شَيْءٍ دَخَلَ جَوْفَهُ رِيقُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ حَنَّكَهُ بِتَمْرَةٍ، ثُمَّ دَعَا لَهُ وَبَرَّكَ عَلَيْهِ، وَكَانَ أَوَّلَ مَوْلُودٍ وُلِدَ فِي الإِسْلاَمِ.

1595. Ebu Bekr, r.a., kaže:

– Kada sam bio sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u pećini i podigao (u jednom trenutku) glavu, ugledao sam stopala ljudi, pa sam rekao:

- Allahov Poslaniče, kada bi neko od njih pogledao dolje, vidio bi nas.

On je odgovorio:

"Šuti, Ebu Bekre, Allah je s nama dvojicom!"

١٥٩٥ : عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ في الْغَارِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا أَنَا بِأَقْدَامِ القَوْمِ، فَقُلْتُ: يَا رَسولَ ٱللهِ، لَوْ أَنَّ بَعْضَهُمْ طَأْطَأَ بَصَرَهُ رَآنَا، قالَ (ٱسْكُتْ يَا أَبَا بَكْرٍ، ٱثْنَانِ ٱللهُ ثَالِثُهُمَا).

45. Dolazak Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova u Medinu

٤٥ - باب: مَقْدَمِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ المَدِينَةَ

1596. El-Bera', r.a., kaže:

– Prvi koji su nam došli (u Medinu) bili su Mus'ab ibn 'Umejr i Ibn Umm Mektum. Oni su svijet poučavali Kur'anu. Zatim su došli Bilal, Sa'd i Ammar ibn Jasir, a potom Omer ibn Hattab sa skupinom od dvadeset Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., drugova. Nakon toga došao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i ne znam da su se stanovnici Medine ičemu više obradovali nego njegovom dolasku. Čak su i robinje govorile:

- Došao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.!

A on nije došao prije nego što sam ja naučio suru *Veličaj ime Gospodara svoga, Svevišnjeg...* (jedna od kraćih sura objavljenih u Mekki).

١٥٩٦ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أَوَّلُ مَنْ قَدِمَ عَلَيْنَا مُصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَٱبْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ، وَكانَا يُقْرِئَانِ النَّاسَ، فَقَدِمَ بِلاَلٌ وَسَعْدٌ وَعَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ، ثُمَّ قَدِمَ عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ في عِشْرِينَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ، ثُمَّ قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ، فَمَا رَأَيْتُ أَهْلَ المَدِينَةِ فَرِحُوا بِشَيْءٍ فَرَحَهُمْ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، حَتَّى جَعَلَ الإِماءُ يَقُلْنَ، قَدِمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَمَا قَدِمَ حَتَّى قَرَأْتُ: ﴿سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ الأَعْلَى﴾. في سُوَرٍ مِنَ المُفَصَّلِ.

46. Boravak muhadžira u Mekki nakon izvršenja hadžskih obreda

٤٦ - باب: إِقَامَةِ المُهَاجِرِ بِمَكَّةَ بَعْدَ قَضَاءِ نُسُكِهِ

1597. El-'Ala' ibn Hadremi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Muhadžiru je dopušteno da ostane (u Mekki) tri dana nakon povratka s Mine (nakon izvršenja svih obreda)."

١٥٩٧ : عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ الْحَضْرَمِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ثَلَاثٌ لِلْمُهَاجِرِ بَعْدَ الصَّدَرِ).

47. Dolazak Jevreja Vjerovjesniku, s.a.v.s., po njegovom dolasku u Medinu

٤٧ - باب: إِتْيَانِ الْيَهُودِ النَّبِيَّ ﷺ حِينَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ

1598. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Da povjerovaše u moje poslanstvo makar deseterica Jevreja, sigurno bi i svi ostali među njima povjerovali."

١٥٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَوْ آمَنَ بِي عَشَرَةٌ مِنَ الْيَهُودِ لَآمَنَ بِيَ الْيَهُودُ).

57. O VOJNIM POHODIMA

٥٧ ـ كتاب المغازي

1. Vojni pohod El-Ušejre

١ ـ باب: غَزْوَةِ الْعُشَيْرَةِ

1599. Zejd ibn Erkam, r.a., bio je upitan:

- Koliko je vojnih pohoda imao Vjerovjesnik, s.a.v.s.?

- Devetnaest - odgovorio je.

- A u koliko pohoda si ti s njim učestvovao?

- U sedamnaest.

- Koji je bio prvi?

- Ušejr, ili Usejra - reče on.

١٥٩٩ : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قيل لَهُ: كَمْ غَزَا النَّبِيُّ ﷺ مِنْ غَزْوَةٍ؟ قالَ: تِسْعَ عَشْرَةَ، قِيلَ: كَمْ غَزَوْتَ أَنْتَ مَعَهُ؟ قالَ: سَبْعَ عَشْرَةَ، قيلَ: فَأَيُّهُمْ كانَتْ أَوَّلَ؟ قالَ: الْعُشَيْرُ أَوِ الْعُسَيْرَةُ.

2. Ajet: *I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili...*, zaključno sa riječima: *...Allah žestoko kažnjava.* (El-Enfal, 9-13)

٢ ـ باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُم . . . إِلَى قَوْلِه: شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

1600. Abdullah ibn Mes'ud, r.a., kaže:

– Bio sam očevidac jednog slučaja vezanog za Mikdada ibn Esveda, r.a., a volio bih da sam ja tako nešto učinio više nego bilo šta drugo na svijetu. Dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pozivao u borbu protiv mušrika, on mu je prišao i rekao:

- Mi nećemo reći kao što je Musaov narod rekao njemu: *Idi ti i Gospodar tvoj i borite se...* (El-Ma'ide, 24), nego ćemo se, zaista, boriti s tvoje desne i lijeve strane, ispred i iza tebe.

Vidio sam kako je lice Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., zablistalo i kako ga je to obradovalo.

١٦٠٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

شَهِدْتُ مِنَ الْمِقْدَادِ بْنِ الأَسْوَدِ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - مَشْهَدًا، لأَنْ أَكُونَ صَاحِبَهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا عُدِلَ بِهِ، أَتَى النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ يَدْعُو عَلَى الْمُشْرِكِينَ، فَقَالَ: لاَ نَقُولُ كما قالَ قَوْمُ مُوسَى: ﴿اذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلاَ﴾، وَلكِنَّا نُقَاتِلُ عَنْ يَمِينِكَ وَعَنْ شِمَالِكَ وَبَيْنَ يَدَيْكَ وَخَلْفَكَ. فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ أَشْرَقَ وَجْهُهُ وَسَرَّهُ.

3. Broj učesnika Bedra

1601. El-Bera', r.a., kaže:

– Kazivali su mi ashabi Muhammeda,

s.a.v.s., oni koji su učestvovali u Bici na Bedru, da je broj učesnika Bedra bio jednak broju drugova Džalutovih koji su sa njim prešli rijeku - nešto više od tri stotine i deset.

El-Bera' je još rekao:

- Ne, Allaha mi, niko osim onih koji su bili vjernici nije s njim prešao rijeku!

4. Ubistvo Ebu Džehla

1602. Enes, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko će pogledati šta je sa Ebu Džehlom?"

Otišao je Ibn Mes'ud i ustanovio da su ga dva Afrina sina toliko izudarali (svojim sabljama) da je već bio pri izdisaju.

- Jesi li ti Ebu Džehl? - upitao je Ibn Mes'ud i uhvatio ga za bradu.

- Ima li neko ko je iznad čovjeka koga ste vi ubili ili, koga je ubio njegov narod? - rekao je (Ebu Džehl).

1603. Ebu Talha, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je nakon Bitke na Bedru zapovjedio da se dvadeset i četiri kurejšijska prvaka bace u jedan prljav i ružan bunar na Bedru. On je, s.a.v.s., kada bi pobijedio protivnike, ostajao na popríštu boja tri noći. Tako je treći dan nakon Bitke na Bedru zapovjedio da mu dovedu njegovu devu. Kada je deva osedlana, krenuo je a za njim su krenuli i njegovi drugovi, govoreći:

- Kada ovako krene krenuo je zbog nečeg važnog.

Kada se zaustavio na ivici obrušenog bunara počeo je dozivati (poginule kurejševićke mušrike) po njihovim imenima i imenima njihovih očeva:

٣ - باب: عِدَّةُ أَصْحَابِ بَدْرٍ

١٦٠١ : عَنِ ٱلْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا: عِدَّةَ أَصْحَابِ طَالُوتَ، الَّذِينَ جَازُوا مَعَهُ النَّهَرَ، بِضْعَةَ عَشَرَ وَثَلاثَمِائَةٍ.

قَالَ الْبَرَاءُ: لاَ وَٱللهِ مَا جَاوَزَ مَعَهُ النَّهَرَ إِلاَّ مُؤْمِنٌ.

٤ - باب: قَتْلِ أَبِي جَهْلٍ

١٦٠٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ يَنْظُرُ مَا صَنَعَ أَبُو جَهْلٍ؟). فَانْطَلَقَ ٱبْنُ مَسْعُودٍ فَوَجَدَهُ قَدْ ضَرَبَهُ ٱبْنَا عَفْرَاءَ حَتَّى بَرَدَ. قَالَ: أَأَنْتَ أَبُو جَهْلٍ؟ قَالَ: فَأَخَذَ بِلِحْيَتِهِ، قَالَ: وَهَلْ فَوْقَ رَجُلٍ قَتَلْتُمُوهُ، أَوْ رَجُلٍ قَتَلَهُ قَوْمُهُ.

١٦٠٣ : عَنْ أَبِي طَلْحَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: إِنَّ نَبِيَّ ٱللهِ ﷺ أَمَرَ يَوْمَ بَدْرٍ بِأَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ رَجُلًا مِنْ صَنَادِيدِ قُرَيْشٍ، فَقُذِفُوا فِي طَوِيٍّ مِنْ أَطْوَاءِ بَدْرٍ خَبِيثٍ مُخْبِثٍ، وَكانَ إِذَا ظَهَرَ عَلَى قَوْمٍ أَقَامَ بِالْعَرْصَةِ ثَلاثَ لَيَالٍ، فَلَمَّا كانَ بِبَدْرٍ الْيَوْمَ الثَّالِثَ أَمَرَ بِرَاحِلَتِهِ فَشُدَّ عَلَيْهَا رَحْلُهَا، ثُمَّ مَشَى وَتَبِعَهُ أَصْحَابُهُ وَقالُوا: مَا نَرَى يَنْطَلِقُ إِلاَّ لِبَعْضِ

"O ti, sine toga i toga, o ti, sine toga i toga, o ti sine toga i toga! Da li bi vas radovalo da ste bili pokorni Allahu i Njegovom Poslaniku? Zaista, mi smo našli da je istina ono što nam je obećao naš Gospodar. A da li ste vi našli da je istina ono što je obećao vaš Gospodar?"

Omer je rekao:

- O Allahov Poslaniče, govoriš tjelesima u kojima nema duša?!

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci duša Muhammedova, vi ništa bolje od njih ne čujete ono što govorim."

حاجَتِهِ، حَتَّى قامَ عَلى شَفَةِ الرَّكِيِّ، فَجَعَلَ يُنَادِيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ: (يَا فُلاَنُ بْنَ فُلاَنٍ، وَيَا فُلاَنُ ابْنَ فُلاَنٍ، أَيَسُرُّكُمْ أَنَّكُمْ أَطَعْتُمُ ٱللهَ وَرَسُولَهُ، فَإِنَّا قَدْ وَجَدْنَا ما وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا، فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا). قالَ: فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا تُكَلِّمُ مِنْ أَجْسَادٍ لاَ أَرْوَاحَ لَهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ).

5. Prisustvo meleka na Bedru

٥ ـ باب: شُهُودِ المَلاَئِكَةِ بَدْراً

1604. Rifâ'a ibn Râfi' ez-Zureki, r.a., koji je bio jedan od učesnika Bedra, kaže:

- Došao je Džibril Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Kakvim vi držite učesnike Bedra među vama?

On je odgovorio:

"Među najboljim muslimanima" (ili je rekao nešto slično tome).

- Tako je i sa melekima koji su učestvovali na Bedru - rekao je (Džibril).

١٦٠٤ : عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ الزُّرَقِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا، قَالَ: جَاءَ جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: مَا تَعُدُّونَ أَهْلَ بَدْرٍ فِيكُمْ؟ قَالَ: (مِنْ أَفْضَلِ المُسْلِمِينَ). أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا، قَالَ: وَكَذٰلِكَ مَنْ شَهِدَ بَدْرًا مِنَ المَلاَئِكَةِ.

1605. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u toku Bitke na Bedru rekao:

"Ovo je Džibril, drži za glavu svoga konja, a na njemu ratna oprema."

١٦٠٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ يَوْمَ بَدْرٍ: (هٰذَا جِبْرِيلُ آخِذٌ بِرَأْسِ فَرَسِهِ، عَلَيْهِ أَدَاةُ الحَرْبِ).

6. Odjeljak

٦ ـ «باب»

1606. Zubejr, r.a., kaže:

– U toku Bitke na Bedru susreo sam Ubejdu ibn Seida ibn Asa naoružanog tako da mu se nije vidjelo ništa osim očiju.

١٦٠٦ : عَنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَقِيتُ يَوْمَ بَدْرٍ عُبَيْدَةَ بْنَ سَعِيدِ بْنِ العَاصِ وَهُوَ مُدَجَّجٌ لاَ يُرَى مِنْهُ إِلاَّ عَيْنَاهُ، وَهُوَ

-Ja sam Ebu Zati Keriš - rekao je, a to je inače bio njegov nadimak.

Ja sam jurnuo na njega kratkim kopljem, zario ga u njegovo oko i on je umro. Stao sam na njega i trebalo mi je snage da iščupam koplje iz njega. Dva kraja koplja su bila savijena.

Kasnije je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatražio to (koplje) od njega i on mu ga je dao. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro, on ga je (ponovo sebi) uzeo. Kasnije ga je zatražio Ebu Bekr i on mu ga je dao. Kada je Ebu Bekr umro, zaiskao ga je Omer pa mu ga je dao, a kada je i Omer umro, on ga je uzeo. Potom mu ga je zatražio Osman pa ga je i njemu dao. Kada je Osman ubijen, dospjelo je u Alijin rod. Zatim ga je zatražio Abdullah ibn Zubejr kod koga je ostalo sve dok (i on) nije ubijen.

يُكنىٰ أَبَا ذَاتِ الْكَرِشِ، فَقَالَ: أَنا أَبُو ذَاتِ الْكَرِشِ، فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ بِالْعَنَزَةِ فَطَعَنْتُهُ فِي عَيْنِهِ فَمَاتَ. قَالَ: لَقَدْ وَضَعْتُ رِجْلِي عَلَيْهِ، ثُمَّ تَمَطَّأْتُ، فَكانَ الجَهْدُ أَنْ نَزَعْتُهَا وَقَدِ ٱنْثَنَىٰ طَرَفَاهَا. فَسَأَلَهُ إِيَّاهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهَا، فَلَمَّا قُبِضَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَخَذَهَا، ثُمَّ طَلَبَهَا أَبُو بَكْرٍ فَأَعْطَاهُ، فَلَمَّا قُبِضَ أَبُو بَكْرٍ سَأَلَهَا إِيَّاهُ عُمَرُ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهَا، فَلَمَّا قُبِضَ عُمَرُ أَخَذَهَا، ثُمَّ طَلَبَهَا عُثْمَانُ مِنْهُ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهَا، فَلَمَّا قُتِلَ عُثْمانُ وَقَعَتْ عِنْدَ آلِ عَلِيٍّ، فَطَلَبَهَا عَبْدُ ٱللهِ بْنُ الزُّبَيْرِ، فَكانَتْ عِنْدَهُ حَتَّىٰ قُتِلَ.

1607. Rubejjiʻ, kćerka Muavviza, r.a., kaže:

– Došao je kod mene Vjerovjesnik, s.a.v.s., ujutro prve noći nakon moje udaje. U tom momentu kod mene su bile djevojčice koje su uz def oplakivale moje pretke poginule na Dan Bedra. Kada je jedna od djevojčica rekla: “I među nama je Vjerovjesnik koji zna šta će sutra biti”, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ne govori tako, već govori kao što si i govorila!”

١٦٠٧ : عَنِ الرُّبَيِّعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ غَدَاةَ بُنِيَ عَلَيَّ، وَجُوَيْرِيَاتٌ يَضْرِبْنَ بِٱلدُّفِّ، يَنْدُبْنَ مَنْ قُتِلَ مِنْ آبَائِي يَوْمَ بَدْرٍ، حَتَّىٰ قَالَتْ جَارِيَةٌ: وَفِينَا نَبِيٌّ يَعْلَمُ مَا فِي غَدٍ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ تَقُولِي هٰكَذَا، وَقُولِي مَا كُنْتِ تَقُولِينَ).

1608. Ebu Talha, r.a., koji je učestvovao na Bedru zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Meleki ne ulaze u kuću u kojoj ima pas ili slika!”

١٦٠٨ : عَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكانَ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ

ﷺ: أَنَّهُ قَالَ: (لاَ تَدْخُلُ المَلاَئِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلاَ صُورَةٌ).

1609. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Omer ibn Hattab rekao:

- Moja kćerka Hafsa, r.a., ostala je hudovica iza Hunejsa ibn Huzafe es-Sehmija, jednog od ashaba Allahova Poslanika, s.a.v.s., učesnika Bedra, koji je umro u Medini.

Kada sam nakon toga susreo Osmana ibn Affana ponudio sam mu Hafsu, riječima:

- Ako hoćeš, udat ću za tebe Hafsu, kćer Omerovu.

- Razmotrit ću to - odgovorio je on.

Čekao sam nekoliko dana, a onda mi je on rekao:

- Mislim da se ne trebam sada ženiti.

Zatim sam susreo Ebu Bekra (priča Omer) i rekao mu:

- Ako hoćeš, udat ću za tebe Hafsu, kćerku Omerovu.

Ebu Bekr je šutio, ne odgovorivši mi pa sam na njega bio više ljut nego na Osmana. Poslije nekoliko dana zaprosio ju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i ja sam pristao da je vjenčam za njega. Nakon toga, Ebu Bekr me susreo i rekao:

- Možda si se naljutio na mene onda kada si mi ponudio Hafsu, a ja ti nisam dao odgovor?

- Da - odgovorio sam.

- Zaista me nije spriječilo od odgovora na tvoju ponudu ništa drugo do saznanje da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nju spomenuo, pa ja nisam htio da otkrijem tajnu Allahova Poslanika, s.a.v.s. A da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije htio, ja bih je uzeo.

١٦٠٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَأَيَّمَتْ حَفْصَةُ بِنْتُ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا مِنْ خُنَيْسِ بْنِ حُذَافَةَ السَّهْمِيِّ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا، تُوُفِّيَ بِالمَدِينَةِ، قَالَ عُمَرُ: فَلَقِيتُ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ، فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ حَفْصَةَ، فَقُلْتُ: إِنْ شِئْتَ أَنْكَحْتُكَ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ، قَالَ: سَأَنْظُرُ فِي أَمْرِي، فَلَبِثْتُ لَيَالِيَ، فَقَالَ: قَدْ بَدَا لِي أَنْ لاَ أَتَزَوَّجَ يَوْمِي هٰذَا. قَالَ عُمَرُ: فَلَقِيتُ أَبَا بَكْرٍ، فَقُلْتُ: إِنْ شِئْتَ أَنْكَحْتُكَ حَفْصَةَ بِنْتَ عُمَرَ، فَصَمَتَ أَبُو بَكْرٍ فَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيَّ شَيْئًا، فَكُنْتُ عَلَيْهِ أَوْجَدَ مِنِّي عَلَى عُثْمَانَ، فَلَبِثْتُ لَيَالِيَ ثُمَّ خَطَبَهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَأَنْكَحْتُهَا إِيَّاهُ، فَلَقِيَنِي أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ: لَعَلَّكَ وَجَدْتَ عَلَيَّ حِينَ عَرَضْتَ عَلَيَّ حَفْصَةَ فَلَمْ أَرْجِعْ إِلَيْكَ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَإِنَّهُ لَمْ يَمْنَعْنِي أَنْ أَرْجِعَ إِلَيْكَ فِيمَا عَرَضْتَ، إِلاَّ أَنِّي قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَدْ ذَكَرَهَا، فَلَمْ أَكُنْ لأُفْشِيَ سِرَّ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَلَوْ تَرَكَهَا لَقَبِلْتُهَا.

١٦١٠ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ

1610. Ebu Mes'ud el-Bedri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko u noći prouči dva posljednja ajeta poglavlja El-Bekare, oni su mu dovoljni."

اللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (الآيَتانِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، مَنْ قَرَأَهُما في لَيْلَةٍ كَفَتاهُ).

1611. Mikdad ibn Amr el-Kindi, r.a., saveznik Benu Zuhre i jedan od učesnika Bitke na Bedru, kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Šta misliš, kada bih susreo nekog od kafira i pobio se sa njim pa me on sabljom udario po ruci i odsjekao je, a zatim se od mene zaklonio na drvo i rekao da prima islam, da li bih ga nakon što je to izjavio smio ubiti?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Ne smiješ ga ubiti!"

Ja sam na to rekao:

- Ali on mi, Allahov Poslaniče, odsiječe ruku pa tek onda izjavi to što izjavi?!

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

"Ne smiješ ga ubiti, jer će on, ako ga ubiješ, biti na tvom stupnju prije nego si ga ubio, a ti ćeš biti na njegovom stupnju kakav je bio prije nego što je izrekao riječ koju je izrekao."

١٦١١ : عَنِ الْمِقْدادِ بْنِ عَمْرٍو الْكِنْدِيِّ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، حَلِيفِ بَنِي زُهْرَةَ، وَكانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا قالَ قُلْتُ لِرَسُولِ اللهِ ﷺ: أَرَأَيْتَ إِنْ لَقِيتُ رَجُلًا مِنَ الْكُفّارِ فَاقْتَتَلْنا، فَضَرَبَ إِحْدَى يَدَيَّ بِالسَّيْفِ فَقَطَعَها، ثُمَّ لاذَ مِنِّي بِشَجَرَةٍ فَقالَ: أَسْلَمْتُ لِلّهِ، أَقْتُلُهُ يا رَسُولَ اللهِ بَعْدَ أَنْ قالَها؟ فَقالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (لا تَقْتُلْهُ). قُلْتُ: يا رَسُولَ اللهِ إِنَّهُ قَطَعَ إِحْدَى يَدَيَّ، ثُمَّ قالَ ذٰلِكَ بَعْدَ ما قَطَعَها؟ فَقالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (لا تَقْتُلْهُ، فَإِنْ قَتَلْتَهُ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَتِكَ قَبْلَ أَنْ تَقْتُلَهُ، وَإِنَّكَ بِمَنْزِلَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ كَلِمَتَهُ الَّتِي قالَ).

1612. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao o zarobljenicima na Bedru:

"Da je Mut'im ibn 'Adijj živ i da traži od mene da mu pustim ove što su se usmrdjeli, pustio bih mu ih."

١٦١٢ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ في أُسارَى بَدْرٍ: (لَوْ كانَ الْمُطْعِمُ بْنُ عَدِيٍّ حَيًّا، ثُمَّ كَلَّمَنِي في هٰؤُلاءِ النَّتْنَى، لَتَرَكْتُهُمْ لَهُ).

7. Kazivanje o plemenu Benu Nedir i njihovoj prevari

1613. Ibn Omer, r.a., priča:

– (Židovska plemena) Nedir i Kurejza

su se borila protiv Allahova Poslanika, s.a.v.s., prekršivši mirovni sporazum, pa je on pleme Benu Nedir prognao a plemenu Kurejza je dopustio da ostane u Medini i bio je prema njima velikodušan sve dok i oni nisu otpočeli borbu. Tada je on naredio da se muškarci iz njihova plemena pobiju a njihove žene, djeca i imovina razdijele među muslimanima, osim onih koji su došli Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa im on pružio sigurno utočište i oni primili islam. Iz Medine je prognao: pleme Benu Kajnuka‘, skupinu Abdullaha ibn Selama, jevreje iz plemena Benu Harise i sve druge jevreje Medine.

٧ ـ باب: حَدِيثُ بَنِي النَّضِيرِ وغَدْرِهم بِرَسُولِ اللهِ ﷺ

١٦١٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: حَارَبَتِ النَّضِيرُ وَقُرَيْظَةُ، فَأَجْلَى بَنِي النَّضِيرِ وَأَقَرَّ قُرَيْظَةَ وَمَنَّ عَلَيْهِمْ، حَتَّى حَارَبَتْ قُرَيْظَةُ، فَقَتَلَ رِجَالَهُمْ، وَقَسَمَ نِسَاءَهُمْ وَأَوْلاَدَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بَيْنَ المُسْلِمِينَ، إِلاَّ بَعْضَهُمْ لَحِقُوا بِالنَّبِيِّ ﷺ فَآمَنَهُمْ وَأَسْلَمُوا، وَأَجْلَى يَهُودَ المَدِينَةِ كُلَّهُمْ: بَنِي قَيْنُقَاعَ وَهُمْ رَهْطُ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ سَلاَمٍ، وَيَهُودَ بَنِي حَارِثَةَ، وَكُلَّ يَهُودِ المَدِينَةِ.

1614. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da se popale i posijeku palme Benu Nedira u Buvejri, objavljeno je:

To što ste neke palme posjekli ili ih da uspravno stoje ostavili, Allahovom ste izunom uradili... (El-Hašr, 5).

١٦١٤ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: حَرَّقَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ وَقَطَعَ، وَهِيَ الْبُوَيْرَةُ، فَنَزَلَتْ: ﴿مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ ٱللهِ﴾.

1615. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnikove, s.a.v.s., supruge su Ebu Bekru poslale Osmana zahtijevajući od njega njihovu osminu ratne dobiti (*fej'*) koju je Allah odredio Svome Poslaniku, s.a.v.s. Ja sam im se suprotstavila, rekavši:

- Zar se ne bojite Allaha?! Zar ne znate da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Mi (misleći na sebe) ne možemo biti nasljeđivani, ono što ostavimo je opće dobro (sadaka). Ali obitelj Muhammeda, s.a.v.s., može jesti (opskrbljivati se) iz te imovine.” Supruge Vjerovjesnika, s.a.v.s, su prihvatile ovo o čemu sam ih ja obavijestila.

١٦١٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَرْسَلَ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ ﷺ عُثْمَانَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ، يَسْأَلْنَهُ ثُمُنَهُنَّ مِمَّا أَفَاءَ ٱللهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ فَكُنْتُ أَنَا أَرُدُّهُنَّ، فَقُلْتُ لَهُنَّ: أَلاَ تَتَّقِينَ ٱللهَ، أَلَمْ تَعْلَمْنَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يَقُولُ: (لاَ نُورَثُ، مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ - يُرِيدُ بِذٰلِكَ نَفْسَهُ - إِنَّمَا

يَأْكُلُ آلُ مُحَمَّدٍ ﷺ فِي هٰذَا المالِ).
فَانْتَهَى أَزْوَاجُ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى مَا أَخْبَرَتْهُنَّ.

٨ - باب: الأَشْرَفِ

8. O Ka'bu el-Ešrefu

١٦١٦ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ لِكَعْبِ بْنِ الأَشْرَفِ، فَإِنَّهُ قَدْ آذَى ٱللهَ وَرَسُولَهُ). فَقَامَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَتُحِبُّ أَنْ أَقْتُلَهُ؟ قَالَ: (نَعَمْ). قَالَ: فَائْذَنْ لِي أَنْ أَقُولَ شَيْئًا، قَالَ: (قُلْ). فَأَتَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ فَقَالَ: إِنَّ هٰذَا الرَّجُلَ قَدْ سَأَلَنَا صَدَقَةً، وَإِنَّهُ قَدْ عَنَّانَا، وَإِنِّي قَدْ أَتَيْتُكَ أَسْتَسْلِفُكَ، قَالَ: وَأَيْضًا وَٱللهِ لَتَمَلُّنَّهُ، قَالَ: إِنَّا قَدِ ٱتَّبَعْنَاهُ، فَلاَ نُحِبُّ أَنْ نَدَعَهُ حَتَّى نَنْظُرَ إِلَى أَيِّ شَيْءٍ يَصِيرُ شَأْنُهُ، وَقَدْ أَرَدْنَا أَنْ تُسْلِفَنَا وَسْقًا أَوْ وَسْقَيْنِ. فَقَالَ: نَعَمْ، ٱرْهَنُونِي، قَالُوا: أَيَّ شَيْءٍ تُرِيدُ؟.

قَالَ: ٱرْهَنُونِي نِسَاءَكُمْ، قَالُوا: كَيْفَ نَرْهَنُكَ نِسَاءَنَا وَأَنْتَ أَجْمَلُ الْعَرَبِ، قَالَ: فَٱرْهَنُونِي أَبْنَاءَكُمْ، قَالُوا: كَيْفَ نَرْهَنُكَ أَبْنَاءَنَا، فَيُسَبُّ أَحَدُهُمْ، فَيُقَالُ: رُهِنَ بِوَسْقٍ أَوْ وَسْقَيْنِ، هٰذَا عَارٌ عَلَيْنَا،

1616. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko je spreman krenuti protiv Ka'ba ibn Ešrefa jer je on, uistinu, vrijeđao Allaha i Njegova Poslanika?"

Ustao je Muhammed ibn Mesleme i rekao:

- Allahov Poslaniče, želiš li da ga ubijem?

"Da", odgovorio je on.

- Dopusti mi onda da (mu) nešto kažem! - reče on.

"Kaži (mu)!", reče Poslanik, s.a.v.s..

Muhammed ibn Mesleme je otišao kod Ešrefa i rekao mu:

- Taj čovjek (tj. Allahov Poslanik, s.a.v.s.) tražio je od nas da damo materijalni doprinos i stavio nas na veliku muku pa sam došao tebi da tražim zajam!

- Bogme će on vama još i većih muka zadati! - rekao je on.

Muhammed ibn Mesleme nastavi:

- Mi ga već slijedimo i ne želimo ga ostaviti sve dok ne vidimo kamo će stići ova njegova stvar. Mi želimo da nam pozajmiš jedan ili dva tovara (žita).

- Hoću, ali dajte mi zalog! - rekao je on.

- Šta želiš? - upitali su.

- Založite mi vaše žene! - rekao je on.

- Kako ćemo ti dati kao zalog naše žene a ti si najljepši među Arapima? - rekli su.

- Onda mi založite vaše sinove! - rekao je on.

Na to oni rekoše:

- Ne možemo založiti naše sinove pa da neko od njih bude vrijeđan riječima: "Založen je za jedan ili dva tovara!" To je za nas sramota. Ali založit ćemo ti naše oružje.

وَلٰكِنَّا نَرْهَنُكَ اللَّأْمَةَ فَوَاعَدَهُ أَنْ يَأْتِيَهُ، فَجَاءَهُ لَيْلًا وَمَعَهُ أَبُو نَائِلَةَ، وَهُوَ أَخُو كَعْبٍ مِنَ الرَّضَاعَةِ، فَدَعَاهُمْ إِلَى ٱلْحِصْنِ، فَنَزَلَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَتْ لَهُ ٱمْرَأَتُهُ: أَيْنَ تَخْرُجُ هٰذِهِ السَّاعَةَ؟ فَقَالَ: إِنَّمَا هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ وَأَخِي أَبُو نَائِلَةَ، قَالَتْ: إِنِّي أَسْمَعُ صَوْتًا كَأَنَّهُ يَقْطُرُ مِنْهُ ٱلدَّمُ، قَالَ: إِنَّمَا هُوَ أَخِي مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ، وَرَضِيعِي أَبُو نَائِلَةَ، إِنَّ الْكَرِيمَ لَوْ دُعِيَ إِلَى طَعْنَةٍ بِلَيْلٍ لَأَجَابَ. قَالَ: وَيُدْخِلُ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ مَعَهُ رَجُلَيْنِ، وفي رواية: أَبُو عَبْسِ بْنُ جَبْرٍ وَالحَارِثُ بْنُ أَوْسٍ وَعَبَّادُ ابْنُ بِشْرٍ. فَقَالَ: إِذَا مَا جَاءَ فَإِنِّي قَائِلٌ بِشَعَرِهِ فَأَشَمُّهُ فَإِذَا رَأَيْتُمُونِي ٱسْتَمْكَنْتُ مِنْ رَأْسِهِ فَدُونَكُمْ فَٱضْرِبُوهُ. وَقَالَ مَرَّةً: ثُمَّ أُشِمُّكُمْ، فَنَزَلَ إِلَيْهِمْ مُتَوَشِّحًا وَهُوَ يَنْفَحُ مِنْهُ رِيحُ الطِّيبِ، فَقَالَ: مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ رِيحًا، أَيْ أَطْيَبَ، قَالَ: عِنْدِي أَعْطَرُ نِسَاءِ الْعَرَبِ وَأَكْمَلُ الْعَرَبِ. فَقَالَ: أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أَشَمَّ رَأْسَكَ؟ قَالَ: نَعَمْ، فَشَمَّهُ ثُمَّ أَشَمَّ أَصْحَابَهُ، ثُمَّ قَالَ: أَتَأْذَنُ لِي؟ قَالَ: نَعَمْ، فَلَمَّا ٱسْتَمْكَنَ مِنْهُ، قَالَ: دُونَكُمْ، فَقَتَلُوهُ، ثُمَّ أَتَوُا النَّبِيَّ ﷺ فَأَخْبَرُوهُ.

Muhammed ibn Mesleme mu obeća da će mu ponovo doći pa mu je došao noću sa Ebu Nailetom, Ka'bovim bratom po mlijeku. On ih pozva u tvrđavu pa siđe dolje do njih.

Njegova žena mu reče:

- Gdje izlaziš u ovo vrijeme?

- To je Muhammed ibn Mesleme i moj brat Ebu Naile - rekao je on.

- Iz glasa koji čujem kao da škropi krv - rekla je ona.

- Pa to je samo Muhammed ibn Mesleme i moj brat po mlijeku Ebu Naile. Plemenit (čovjek), kada bi u noći bio pozvan pred strijelu (da bude ubijen), odazvao bi se - odgovorio je on.

Prenosilac kaže da je Muhammed ibn Mesleme sa sobom uveo dva čovjeka, i to, prema jednoj predaji, Ebu 'Absa ibn Džebra ibn Harisa ibn Evsa i 'Abbada ibn Bišra.

Muhammed ibn Mesleme im je rekao:

- Kada on dođe, ja ću ga uzeti za kosu i pomirisat ću je. I kada vidite da sam se domogao njegove glave, ııdarite ga!

Po jednoj predaji rekao im je:

- I daću vama da pomirišete!

Ka'b ibn Ešref je sišao do njih ogrnut i opasan sabljom, dok se od njega širio jedan lijep miris. Muhammed ibn Mesleme reče:

- Nisam do danas osjetio ljepšeg mirisa!

- Ja imam najmirisniju i najsavršeniju ženu među Arapima - rekao je on.

- Dopuštaš li mi onda da pomirišem tvoju glavu - upitao je Muhammed ibn Mesleme.

- Da - odgovorio je on.

Pomirisao je, zatim dao da i njegovi drugovi pomirišu, a potom rekao:

- Dopuštaš li mi (da pomirišem tvoju glavu)?

- Da - odgovorio je on.

I kada ga se dočepao, viknuo je:

- Držite ga!

Ubili su ga a potom otišli Vjerovjesniku, s.a.v.s., i obavijestili ga.

9. Ubistvo Ebu Rafi'a Abdullaha ibn Ebu Hukajka, koga su još zvali i Selam ibn Ebu Hukajk

1617. El-Bera, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na židova Ebu Rafi'a poslao jednu grupu ensarija sa Abdullahom ibn Atikom na čelu. Ebu Râfi', koji je živio u jednoj svojoj utvrdi u Hidžazu, vrijeđao je Allahova Poslanika, s.a.v.s., i pomagao njegove neprijatelje.

Kada su bili blizu njegove utvrde, Sunce je već bilo na zalasku i ljudi su se vraćali sa svojim stadima. Abdullah reče svojim drugovima:

- Ostanite na svome mjestu, a ja ću otići i bit ću ljubazan prema vrataru pa možda i uđem.

Zaputio se prema zamku i kada je prišao ulazu umotao se u svoju odjeću kao da obavlja nuždu. Ljudi su već bili ušli. Vratar viknu na njega:

- O robe Božiji, ako ćeš ulaziti, uđi, ja ću zaključati vrata!

Ušao sam i sakrio se (priča Abdullah). Nakon ulaska svijeta, vratar je zaključao vrata i ključeve objesio na jedan drveni klin. Ja sam otišao do ključeva, uzeo ih i otključao vrata. Ebu Râfi' je običavao sijeliti noću u svojim odajama na vrhu utvrde. Kada su od njega otišle sijeldžije, krenuo sam gore prema njemu zatvarajući iza sebe svaka vrata kroz koja sam prošao.

٩ - باب: قَتْلِ أَبِي رَافِعٍ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي الحُقَيْقِ، ويقال سلام بن أَبِي الحُقَيق

١٦١٧ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِلَى أَبِي رَافِعٍ الْيَهُودِيِّ رِجَالًا مِنَ الأَنْصَارِ، فَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ عَتِيكٍ، وَكَانَ أَبُو رَافِعٍ يُؤْذِي رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَيُعِينُ عَلَيْهِ، وَكَانَ فِي حِصْنٍ لَهُ بِأَرْضِ ٱلْحِجَازِ، فَلَمَّا دَنَوْا مِنْهُ وَقَدْ غَرَبَتِ الشَّمْسُ، وَرَاحَ النَّاسُ بِسَرْحِهِمْ، فَقَالَ عَبْدُ ٱللهِ لِأَصْحَابِهِ: ٱجْلِسُوا مَكَانَكُمْ، فَإِنِّي مُنْطَلِقٌ، وَمُتَلَطِّفٌ لِلْبَوَّابِ، لَعَلِّي أَنْ أَدْخُلَ، فَأَقْبَلَ حَتَّى دَنَا مِنَ الْبَابِ، ثُمَّ تَقَنَّعَ بِثَوْبِهِ كَأَنَّهُ يَقْضِي حَاجَةً، وَقَدْ دَخَلَ النَّاسُ، فَهَتَفَ بِهِ الْبَوَّابُ، يَا عَبْدَ ٱللهِ: إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ أَنْ تَدْخُلَ فَٱدْخُلْ، فَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُغْلِقَ الْبَابَ، فَدَخَلْتُ فَكَمَنْتُ، فَلَمَّا دَخَلَ النَّاسُ أَغْلَقَ الْبَابَ، ثُمَّ عَلَّقَ الأَغَالِيقَ عَلَى وَتِدٍ، قَالَ: فَقُمْتُ إِلَى الأَغَالِيقِ فَأَخَذْتُهَا، فَفَتَحْتُ الْبَابَ، وَكَانَ أَبُو رَافِعٍ يُسْمَرُ عِنْدَهُ، وَكَانَ فِي

- Ako me ti ljudi otkriju, neće stići do mene prije nego što ga ubijem - mislio sam u sebi.

Stigao sam do njega, ali pošto se nalazio u mračnoj odaji sa članovima svoje porodice, nisam mogao odrediti koje je on pa sam pozvao:

- Ebu Râfi‘!

- Ko je to? - upitao je on.

Krenuo sam prema glasu i udario sabljom, onako neodređeno, ali nisam ništa uradio. On je vrisnuo pa sam izašao iz odaje i malo sačekao pa potom ponovo ušao i rekao:

- Kakav je to glas, Ebu Rafi‘?

On je odgovorio:

- Jadna ti majka, neko me u odaji maloprije udario sabljom.

Ponovo sam ga udario i tim udarcem ga oslabio, ali ga nisam ubio, a onda sam zario oštricu sablje u njegov trbuh tako da je ona izašla na leđa i tada sam znao da sam ga ubio. Nakon toga, počeo sam otvarati vrata po vrata sve dok nisam stigao do nekog stepeništa. Koraknuo sam misleći da sam već sišao na zemlju, ali sam pao i slomio nogu u noći obasjanoj mjesečinom. Zamotao sam nogu čalmom i došao do vrata.

- Neću izaći noćas sve dok ne saznam da li sam ga zasigurno ubio - rekao sam u sebi.

Kada je horoz zapjevao, na bedem je izašao objavljivač smrti i povikao:

- Obznanjujem smrt hidžaskog trgovca Ebu Râfi‘a!

Tada sam se vratio svojim drugovima i rekao:

- Spašavajmo se, Allah je ubio Ebu Rafi‘a!

عَلاَلِيَّ لَهُ، فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْهُ أَهْلُ سَمَرِهِ صَعِدْتُ إِلَيْهِ، فَجَعَلْتُ كُلَّمَا فَتَحْتُ بَابًا أَغْلَقْتُ عَلَيَّ مِنْ دَاخِلٍ، قُلْتُ: إِنِ الْقَوْمُ نَذِرُوا بِي لَمْ يَخْلُصُوا إِلَيَّ حَتَّى أَقْتُلَهُ، فَٱنْتَهَيْتُ إِلَيْهِ، فَإِذَا هُوَ فِي بَيْتٍ مُظْلِمٍ وَسْطَ عِيَالِهِ، لاَ أَدْرِي أَيْنَ هُوَ مِنَ الْبَيْتِ، فَقُلْتُ: أَبَا رَافِعٍ، قَالَ: مَنْ هٰذَا؟ فَأَهْوَيْتُ نَحْوَ الصَّوْتِ فَأَضْرِبُهُ ضَرْبَةً بِالسَّيْفِ وَأَنَا دَهِشٌ، فَمَا أَغْنَيْتُ شَيْئًا، وَصَاحَ، فَخَرَجْتُ مِنَ الْبَيْتِ، فَأَمْكُثُ غَيْرَ بَعِيدٍ، ثُمَّ دَخَلْتُ إِلَيْهِ، فَقُلْتُ: مَا هٰذَا الصَّوْتُ يَا أَبَا رَافِعٍ؟ فَقَالَ: لأُمِّكَ الْوَيْلُ، إِنَّ رَجُلًا فِي الْبَيْتِ ضَرَبَنِي قَبْلُ بِالسَّيْفِ، قَالَ: فَأَضْرِبُهُ ضَرْبَةً أَثْخَنَتْهُ وَلَمْ أَقْتُلْهُ، ثُمَّ وَضَعْتُ ظُبَةَ السَّيْفِ فِي بَطْنِهِ حَتَّى أَخَذَ فِي ظَهْرِهِ، فَعَرَفْتُ أَنِّي قَتَلْتُهُ، فَجَعَلْتُ أَفْتَحُ الأَبْوَابَ بَابًا بَابًا، حَتَّى ٱنْتَهَيْتُ إِلَى دَرَجَةٍ لَهُ، فَوَضَعْتُ رِجْلِي، وَأَنَا أُرَى أَنِّي قَدِ ٱنْتَهَيْتُ إِلَى الأَرْضِ، فَوَقَعْتُ فِي لَيْلَةٍ مُقْمِرَةٍ، فَٱنْكَسَرَتْ سَاقِي فَعَصَبْتُهَا بِعِمَامَةٍ، ثُمَّ ٱنْطَلَقْتُ حَتَّى جَلَسْتُ عَلَى الْبَابِ، فَقُلْتُ: لاَ أَخْرُجُ اللَّيْلَةَ حَتَّى أَعْلَمَ: أَقَتَلْتُهُ؟ فَلَمَّا صَاحَ ٱلدِّيكُ قَامَ النَّاعِي عَلَى السُّورِ، فَقَالَ: أَنْعَى أَبَا رَافِعٍ تَاجِرَ أَهْلِ ٱلْحِجَازِ، فَٱنْطَلَقْتُ إِلَى

Zatim sam došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i ispričao mu šta se dogodilo.

“Ispruži svoju nogu”, rekao mi je on.

Ispružio sam nogu i on je prešao rukom preko nje: ona kao da me nikada nije ni boljela!

أَصْحَابِي، فَقُلْتُ النَّجَاءَ، فَقَدْ قَتَلَ ٱللهُ أَبَا رَافِعٍ، فَٱنْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَحَدَّثْتُهُ، فَقَالَ: (ٱبْسُطْ رِجْلَكَ). فَبَسَطْتُ رِجْلِي فَمَسَحَهَا، فَكَأَنَّهَا لَمْ أَشْتَكِهَا قَطُّ.

10. Bitka na Uhudu

١٠ ـ باب: غَزْوَةِ أُحُدٍ

1618. Džabir ibn Abdullah kaže:

– U toku Bitke na Uhudu jedan čovjek je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Šta misliš, ako budem ubijen, gdje ću ja biti?

“U Džennetu”, odgovorio je on.

Čovjek baci hurme iz svoje ruke i poče se boriti sve dok nije poginuo.

١٦١٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: قالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ أُحُدٍ: أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ، فَأَيْنَ أَنَا؟ قالَ: (في الجَنَّةِ). فَأَلْقَى تَمَرَاتٍ في يَدِهِ، ثُمَّ قاتَلَ حَتَّى قُتِلَ.

11. *I kad su dvije skupine od vas skoro htjele uzmaći, pa im je Allah pomogao...* (Alu Imran, 122)

١١ ـ باب: ﴿إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلا وَاللهُ وَلِيُّهُمَا...﴾

1619. Sa‘d ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

– U toku Bitke na Uhudu vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., u društvu dva čovjeka. Na njima je bila bijela odjeća i žestoko su se borili. Nisam ih nikada prije a ni poslije vidio.

١٦١٩ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ أُحُدٍ وَمَعَهُ رَجُلاَنِ يُقَاتِلاَنِ عَنْهُ، عَلَيْهِمَا ثِيَابٌ بِيضٌ، كَأَشَدِّ الْقِتَالِ، مَا رَأَيْتُهُمَا قَبْلُ وَلاَ بَعْدُ.

1620. Sa‘d ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

– U toku Bitke na Uhudu Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao mi je iz svog tobolca sve strijele i rekao:

“Gađaj! Žrtvovao bih za tebe svoga oca i majku!”

١٦٢٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَثَلَ لِي رَسولُ ٱللهِ ﷺ كِنَانَتَهُ يَوْمَ أُحُدٍ، فَقَالَ: (ٱرْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي).

12. *Ti nemaš ništa s tim hoće li On primiti pokajanje njihovo ili će ih kazniti; oni su, zaista, nasilnici.* (Alu Imran, 128)

١٢ - باب: ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾

1621. Enes, r.a., kaže:

– Kada je u Bici na Uhudu Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio ranjen u lice, rekao je:

"Kako da budu spašeni ljudi koji su u lice ranili svoga Vjerovjesnika?

Tada je objavljeno: *Ti nemaš ništa s tim...*

١٦٢١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: شُجَّ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ أُحُدٍ، فَقَالَ: (كَيْفَ يُفْلِحُ قَوْمٌ شَجُّوا نَبِيَّهُمْ؟). فَنَزَلَتْ: ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ﴾.

1622. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je podigao glavu sa rukua zadnjeg rekata sabaha, kako izgovara:

"Allahu moj, spusti prokletstvo na toga i toga, toga i toga i toga toga, nakon što bi izgovorio: *Semiallahu limen hamideh. Rabbena ve lekel-hamd* (Allah čuje onoga ko Mu se zahvaljuje! Naš Gospodaru, Tebi pripada svaka hvala!)"

Potom je Allah objavio: *Ti ne odlučuješ o tome...,* zaključno sa riječima: *...oni su zaista nasilnici.*

١٦٢٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ مِنَ الرَّكْعَةِ الآخِرَةِ مِنَ الْفَجْرِ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ الْعَنْ فُلاَنًا وَفُلاَنًا وَفُلاَنًا). بَعْدَ مَا يَقُولُ: (سَمِعَ ٱللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ الحَمْدُ). فَأَنْزَلَ ٱللهُ: ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الأَمْرِ شَيْءٌ..﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿.. فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾.

13. Ubistvo Hamze ibn Abdul-muttaliba, r.a.

١٣ - باب: قَتْلُ حَمْزَةَ بنِ عَبدِالمطَّلبِ رَضي الله عَنهُ

1623. Ubejdullah ibn Adijj ibn Hijar kaže da je rekao Vahšiju:

- Hoćeš li nam pričati o Hamzinom ubistvu.

- Hoću - rekao je on i počeo pričati.

Hamza je na Bedru ubio Tu'ajmeta ibn Adijja el-Hijara pa mi je moj gospodar Džubejr ibn Mut'im rekao:

- Ako ubiješ Hamzu i tako osvetiš moga amidžu, bit ćeš slobodan!

١٦٢٣ : عَنْ عُبَيْدِ ٱللهِ بْنِ عَدِيِّ بْنِ ٱلْخِيَارِ أَنَّهُ قَالَ لِوَحْشِيٍّ: أَلاَ تُخْبِرُنَا بِقَتْلِ حَمْزَةَ؟ قَالَ: نَعَمْ، إِنَّ حَمْزَةَ قَتَلَ طُعَيْمَةَ ابْنَ عَدِيِّ بْنِ ٱلْخِيَارِ بِبَدْرٍ، فَقَالَ لِي مَوْلاَيَ جُبَيْرُ بْنُ مُطْعِمٍ: إِنْ قَتَلْتَ حَمْزَةَ

Kada su ljudi u godini Ajnejna (godini u kojoj je bila Bitka na Uhudu), a ‘Ajnejn je brdo koje od Uhuda dijeli jedna dolina, išli u borbu, i ja sam išao s njima. Nakon što su stali u borbene redove istupio je Siba‘ i povikao:

- Ima li neko da smije izaći na dvoboj?

Istupio je Hamza ibn Abdulmuttalib i rekao:

- O Siba‘u! O sine Ummu Enmare, ženskog berbera (pogrdno ime)! Zar se suprotstavljaš Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s.!?

Jurnuo je na njega tako žestoko da je ovaj nestao kao da nije ni postojao. Ja sam, kaže (Vahši), napravio Hamzi zasjedu pod jednom stijenom. Kada mi se približio, gađao sam kopljem i pogodio ga u dno trbuha tako da je koplje izašlo između njegovih kukova i to je bio njegov kraj. Kada su se ljudi vratili, vratio sam se i ja i ostao u Mekki sve dok u njoj nije zavladao islam, nakon čega sam prešao u Taif. Potom su oni poslali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jednog izaslanika. Meni je rečeno da on neće nauditi izaslanicima pa sam i ja krenuo sa njima i došao Allahovu Poslaniku, s.a.v.s. Kada me ugledao rekao je:

“Jesi li ti Vahši?”

- Da - odgovorio sam.

“Ti si ubio Hamzu?”, rekao je.

- Bilo je tako kako je već doprlo do tebe - odgovorio sam pa on reče:

“Možeš li skrivati svoje lice od mene?”

Tada sam ja (priča on) izašao, a kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro, pojavio se Musejlime el-Kezzab (Musejlima Lažov).

بِعَمِّي فَأَنْتَ حُرٌّ، قالَ: فَلَمَّا أَنْ خَرَجَ النَّاسُ عَامَ عَيْنَيْنِ، وَعَيْنَيْنِ جَبَلٌ بِحِيَالِ أُحُدٍ، بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ وَادٍ، خَرَجْتُ مَعَ النَّاسِ إِلَى الْقِتالِ، فَلَمَّا أَنِ اصْطَفُّوا لِلْقِتَالِ، خَرَجَ سِبَاعٌ فَقَالَ: هَلْ مِنْ مُبَارِزٍ، قالَ: فَخَرَجَ إِلَيْهِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَقَالَ: يَا سِبَاعُ، يَا ابْنَ أُمِّ أَنْمَارٍ مُقَطِّعَةِ الْبُظُورِ، أَتُحَادُّ اللهَ وَرَسُولَهُ ﷺ؟ قالَ: ثُمَّ شَدَّ عَلَيْهِ، فَكانَ كَأَمْسِ الذَّاهِبِ، قالَ وَكَمَنْتُ لِحَمْزَةَ تَحْتَ صَخْرَةٍ، فَلَمَّا دَنَا مِنِّي رَمَيْتُهُ بِحَرْبَتِي، فَأَضَعُهَا فِي ثُنَّتِهِ حَتَّى خَرَجَتْ مِنْ بَيْنِ وَرِكَيْهِ، قالَ: فَكانَ ذَاكَ الْعَهْدَ بِهِ، فَلَمَّا رَجَعَ النَّاسُ رَجَعْتُ مَعَهُمْ، فَأَقَمْتُ بِمَكَّةَ حَتَّى فَشَا فِيهَا الإِسْلَامُ، ثُمَّ خَرَجْتُ إِلَى الطَّائِفِ، فَأَرْسَلُوا إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ رَسُولًا، فَقِيلَ لِي: إِنَّهُ لَا يَهِيجُ الرُّسُلَ، قالَ: فَخَرَجْتُ مَعَهُمْ حَتَّى قَدِمْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ، فَلَمَّا رَآنِي قالَ: (آنْتَ وَحْشِيٌّ؟) قُلْتُ: نَعَمْ، قالَ: (أَنْتَ قَتَلْتَ حَمْزَةَ؟) قُلْتُ: قَدْ كانَ مِنَ الأَمْرِ مَا قَدْ بَلَغَكَ، قالَ: (فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُغَيِّبَ وَجْهَكَ عَنِّي؟) قالَ: فَخَرَجْتُ، فَلَمَّا قُبِضَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فَخَرَجَ مُسَيْلِمَةُ الْكَذَّابُ، قُلْتُ: لَأَخْرُجَنَّ إِلَى مُسَيْلِمَةَ، لَعَلِّي أَقْتُلُهُ فَأُكَافِئَ بِهِ حَمْزَةَ، قالَ:

- Moram krenuti u borbu protiv Musejlime jer, ako ga ubijem, možda ću se iskupiti za ubistvo Hamze - rekao sam sebi.

Otišao sam sa ljudima i s njim se dogodilo ono što se dogilo. Iznenada sam ugledao čovjeka koji je stajao u otvoru jednoga zida. Izgledao je poput lugastog mužjaka deve, raščupane kose. Bacio sam koplje i pogodio ga usred grudi tako da je koplje izašlo između njegovih plećki. Potom je prema njemu skočio jedan od ensarija i udario ga sabljom po glavi.

فَخَرَجْتُ مَعَ النَّاسِ، فَكانَ مِنْ أَمْرِهِ مَا كانَ، فَإِذَا رَجُلٌ قَائِمٌ في ثَلْمَةِ جِدَارٍ، كَأَنَّهُ جَمَلٌ أَوْرَقُ، ثَائِرُ الرَّأْسِ، فَرَمَيْتُهُ بِحَرْبَتِي، فَأَضَعُهَا بَيْنَ ثَدْيَيْهِ حَتَّى خَرَجَتْ مِنْ بَيْنِ كَتِفَيْهِ، قالَ: وَوَثَبَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ فَضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ عَلَى هَامَتِهِ.

14. Ranjavanje Vjerovjesnika, s.a.v.s., u Bici na Uhudu

١٤ ـ باب: مَا أَصَابَ النَّبِيَّ مِنَ الجِرَاحِ يَومَ أُحُدٍ

1624. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao, pokazujući svoj sjekutić:

"Velika je Allahova srdžba prema ljudima koji su ovo učinili Njegovom Vjerovjesniku i Velika je Allahova srdžba prema onome koga Allahov Poslanik, s.a.v.s., ubije na Allahovom putu!"

١٦٢٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱشْتَدَّ غَضَبُ ٱللهِ عَلَى قَوْمٍ فَعَلُوا بِنَبِيِّهِ - يُشِيرُ إِلَى رَبَاعِيَتِهِ - ٱشْتَدَّ غَضَبُ ٱللهِ عَلَى رَجُلٍ يَقْتُلُهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ في سَبِيلِ ٱللهِ).

15. *Oni koji su se odazvali Allahu i Poslaniku...* (Alu Imran, 172)

١٥ ـ باب: الَّذِينَ استجابوا للهِ وَالرَّسُولَ

1625. Aiša, r.a., kaže:

– Kada je Allahova Poslanika, s.a.v.s., na Uhudu zadesilo ono što ga je zadesilo i mušrici otišli, bojeći se da će se vratiti, on je rekao:

"Ko će poći za njima?"

Javilo se sedamdeset ashaba, među kojima su bili i Ebu Bekr i Zubejr, r.a.

١٦٢٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: لَمَّا أَصَابَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ مَا أَصَابَ يَوْمَ أُحُدٍ، وَٱنْصَرَفَ عَنْهُ المُشْرِكُونَ، خَافَ أَنْ يَرْجِعُوا، قالَ: (مَنْ يَذْهَبُ في إِثْرِهِمْ؟) فَٱنْتَدَبَ مِنْهُمْ سَبْعُونَ رَجُلًا، قالَ: كانَ فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ وَالزُّبَيْرُ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا.

16. Fragmenti vezani za Bitku na Hendeku, poznatu i pod imenom "Bitka protiv saveznika"

١٦ - باب: غَزْوَةُ الخَنْدَقِ وَهِيَ الأَحْزَابُ

1626. Džabir, r.a., kaže:

– Kada smo na Hendeku kopali šanac, isprriječila nam se jedna tvrda stijena pa smo otišli Vjerovjesniku, s.a.v.s, i rekli:

- Jedna stijena nam se isprriječila u šancu.

"Dolazim", odgovorio je on i ustao s kamenom privezanim za stomak, jer tri dana nismo ništa jeli. Udario je krampom i stijena se sasula u humku pijeska.

١٦٢٦ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّا يَوْمَ الخَنْدَقِ نَحْفِرُ، فَعَرَضَتْ كُدْيَةٌ شَدِيدَةٌ، فَجَاؤُوا النَّبِيَّ ﷺ فَقَالُوا: هٰذِهِ كُدْيَةٌ عَرَضَتْ فِي الخَنْدَقِ، فَقَالَ: (أَنَا نَازِلٌ). ثُمَّ قَامَ وَبَطْنُهُ مَعْصُوبٌ بِحَجَرٍ، وَلَبِثْنَا ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ لاَ نَذُوقُ ذَوَاقًا، فَأَخَذَ النَّبِيُّ ﷺ الْمِعْوَلَ فَضَرَبَ فِي الْكُدْيَةِ، فَعَادَ كَثِيبًا أَهْيَلَ.

1627. Sulejman ibn Sured, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na dan Bitke na Hendeku rekao:

"Nakon ove bitke mi ćemo napadati njih, a ne oni nas!"

١٦٢٧ : عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ الأَحْزَابِ: (نَغْزُوهُمْ وَلاَ يَغْزُونَنَا).

1628. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio:

"La ilahe illallahu vahdehu, eazze džundehu ve nesare abdehu ve galebe-l-ahzabe vahdehu, fela šej'e ba'dehu. (Nema boga osim Allaha, Jednog Jedinog! On je učinio snažnom vojsku Svoju i pomogao Svoga roba. On sam je pobijedio saveznike, pa iza Njega nema ničega!"

١٦٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ: (لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَحْدَهُ، أَعَزَّ جُنْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَغَلَبَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ، فَلاَ شَيْءَ بَعْدَهُ).

17. Fragmenti vezani za "Bitku protiv saveznika" i pohod na Benu Kurejzu

١٧ - باب: مَرْجِعِ النَّبِيِّ ﷺ مِنَ الأَحزَابِ وَمَخْرَجِهِ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ

1629. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Pripadnici plemena Kurejze su pristali da presudu donese Sa'd ibn

١٦٢٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ٱلْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَزَلَ أَهْلُ قُرَيْظَةَ عَلَى

Muaz. Vjerovjesnik, s.a.v.s, je pozvao Sa‘da i on je došao jašući na magarcu. Kada se približio džamiji, (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) je rekao ensarijama:

“Ustanite pred svojim prvakom”, ili “pred najboljim među vama!”

Potom je rekao:

“Ovi (pripadnici plemena Kurejza) su pristali na tvoj sud.”

Sa‘d je rekao:

- Njihove borce ćeš ubiti, a potomke zarobiti!

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Presudio si po Allahovom sudu!”, ili je rekao: “...po Vladarevom sudu!”

حُكْمِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى سَعْدٍ فَأَتَى عَلَى حِمَارٍ، فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْمَسْجِدِ قَالَ لِلأَنْصَارِ: (قُومُوا إِلَى سَيِّدِكُمْ، أَوْ خَيْرِكُمْ). فَقَالَ: (هٰؤُلاَءِ نَزَلُوا عَلَى حُكْمِكَ). فَقَالَ: تَقْتُلُ مُقَاتِلَتَهُمْ، وَتَسْبِي ذَرَارِيَّهُمْ، قَالَ: (قَضَيْتَ بِحُكْمِ ٱللهِ. وَرُبَّمَا قَالَ: بِحُكْمِ الْمَلِكِ).

18. Fragmenti vezani za pohod zvani “Zatu rikâ‘”

١٨ - باب: غَزْوَةِ ذَاتِ الرِّقَاعِ

1630. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je prilikom sedmog vojnog pohoda, poznatog pod imenom Zatu rikâ‘, Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao s ashabima namaz u stanju neposredne opasnosti.

١٦٣٠ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ صَلَّى بِأَصْحَابِهِ فِي الْخَوْفِ فِي الْغَزْوَةِ السَّابِعَةِ، غَزْوَةِ ذَاتِ الرِّقَاعِ.

1631. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Kada smo krenuli sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u jedan vojni pohod, nas šesterica imali smo samo jednu devu koju smo naizmjenično jahali tako da smo usljed pješačenja ozlijedili stopala. I moja stopala su bila ozlijeđena i nokti otpali. Noge smo zamotavali krpama i zbog toga je taj pohod nazvan Zatu rikâ’ (*rika‘* = krpe).

١٦٣١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَزَاةٍ وَنَحْنُ سِتَّةُ نَفَرٍ، بَيْنَنَا بَعِيرٌ نَعْتَقِبُهُ، فَنَقِبَتْ أَقْدَامُنَا، وَنَقِبَتْ قَدَمَايَ وَسَقَطَتْ أَظْفَارِي، وَكُنَّا نَلُفُّ عَلَى أَرْجُلِنَا ٱلْخِرَقَ، فَسُمِّيَتْ غَزْوَةَ ذَاتِ الرِّقَاعِ، لِمَا كُنَّا نَعْصِبُ مِنَ ٱلْخِرَقِ عَلَى أَرْجُلِنَا.

1632. Sehl ibn Ebu Hasma, r.a., jedan od ljudi koji su sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., prilikom Bitke Zatu Rikâ' klanjali namaz u opasnosti, kaže da su klanjali tako da je jedna grupa stala sa njim u red dok je druga ostala okrenuta prema neprijatelju. On je s njima klanjao jedan rekat a onda ostao stojeći, dok su oni sami dovršili klanjanje, a onda otišli i stali u red prema neprijatelju. Tada je došla druga grupa s kojom je klanjao preostali rekat i ostao sjediti dok su oni klanjali drugi rekat, a potom je s njima zajedno predao selam.

١٦٣٢ : عَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ ذَاتِ الرِّقَاعِ صَلَّى صَلاَةَ الخَوْفِ: أَنَّ طَائِفَةً صَفَّتْ مَعَهُ وَطَائِفَةٌ وِجَاهَ الْعَدُوِّ، فَصَلَّى بِالَّتِي مَعَهُ رَكْعَةً، ثُمَّ ثَبَتَ قَائِمًا، وَأَتَمُّوا لأَنْفُسِهِمْ ثُمَّ ٱنْصَرَفُوا، فَصَفُّوا وِجَاهَ الْعَدُوِّ، وَجَاءَتِ الطَّائِفَةُ الأُخْرَى فَصَلَّى بِهِمُ الرَّكْعَةَ الَّتِي بَقِيَتْ مِنْ صَلاَتِهِ ثُمَّ ثَبَتَ جَالِسًا، وَأَتَمُّوا لأَنْفُسِهِمْ، ثُمَّ سَلَّمَ بِهِمْ.

1633. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je bio zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u vojnom pohodu prema Nedždu. Pri povratku podnevni odmor ih je zatekao u jednoj dolini punoj bodljikava drveća. Ljudi su se raštrkali tražeći hlad a Allahov Poslanik, s.a.v.s., smjestio se pod krošnju jedne akacije o koju je objesio svoju sablju.

Bili smo malo zaspali (priča on) kad nas je pozvao Allahov Poslanik, s.a.v.s. I kad smo došli kod njega, zatekli smo kod njega jednog beduina koji je sjedio. Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam reče:

"Ovaj mi je uzeo sablju dok sam spavao i kad sam se probudio, ona se već nalazila isukana u njegovoj ruci."

- Ko će te spasiti od mene - rekao mi je on tada.

"Allah", odgovorio sam, "i evo ga, sada, ovdje sjedi."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije ga kaznio.

١٦٣٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ غَزَا مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قِبَلَ نَجْدٍ، فَلَمَّا قَفَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَفَلَ مَعَهُ، فَأَدْرَكَتْهُمُ الْقَائِلَةُ فِي وَادٍ كَثِيرِ الْعِضَاهِ، فَنَزَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَتَفَرَّقَ النَّاسُ فِي الْعِضَاهِ يَسْتَظِلُّونَ بِالشَّجَرِ، وَنَزَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ تَحْتَ سَمُرَةٍ فَعَلَّقَ بِهَا سَيْفَهُ. قَالَ جَابِرٌ: فَنِمْنَا نَوْمَةً، فَإِذَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَدْعُونَا فَجِئْنَاهُ، فَإِذَا عِنْدَهُ أَعْرَابِيٌّ جَالِسٌ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ هٰذَا ٱخْتَرَطَ سَيْفِي وَأَنَا نَائِمٌ، فَٱسْتَيْقَظْتُ وَهُوَ فِي يَدِهِ صَلْتًا، فَقَالَ لِي: مَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي؟ قُلْتُ: ٱللهُ، فَهَا

هُوَ ذَا جَالِسٌ). ثُمَّ لَمْ يُعَاقِبْهُ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ.

١٩ ـ باب: غَزْوَةِ بَنِي الْمُصْطَلِقِ مِنْ خُزَاعَةَ وَهِيَ غزوة الْمُرَيْسِيعِ

19. Fragment vezan za pohod na Benu Mustalik, pripadnike plemena Huza'a, poznat kao "Vojni pohod El-Murejsi'"

١٦٣٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ فِي غَزْوَةِ بَنِي الْمُصْطَلِقِ، فَأَصَبْنَا سَبْيًا مِنْ سَبْيِ الْعَرَبِ، فَٱشْتَهَيْنَا النِّسَاءَ، وَٱشْتَدَّتْ عَلَيْنَا الْعُزْبَةُ وَأَحْبَبْنَا الْعَزْلَ، فَأَرَدْنَا أَنْ نَعْزِلَ، وَقُلْنَا نَعْزِلُ وَرَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ بَيْنَ أَظْهُرِنَا قَبْلَ أَنْ نَسْأَلَهُ، فَسَأَلْنَاهُ، عَنْ ذٰلِكَ، فَقَالَ: (مَا عَلَيْكُمْ أَنْ لاَ تَفْعَلُوا، مَا مِنْ نَسَمَةٍ كَائِنَةٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلاَّ وَهِيَ كَائِنَةٌ).

1634. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Kada smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bili u vojnom pohodu na Benu Mustalik, zarobili smo i neke zarobljenike Arape, a bili smo se inače zaželjeli žena, čije odsustvo smo teško podnosili. Prilikom spolnog općenja htjeli smo koristiti prekid, ali smo onda rekli: - Kako da činimo prekid pri spolnom odnosu a da ne konsultiramo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji je tu među nama? I kad smo ga upitali o tome, on je rekao:

"Bolje vam je da to ne činite, jer svako stvorenje kome je suđeno postojati prije Sudnjeg dana ono će postati."

٢٠ ـ باب: غَزْوَةِ أَنْمَارٍ

20. Fragment vezan za vojni pohod "Enmar"

١٦٣٥ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللَّهِ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فِي غَزْوَةِ أَنْمَارٍ، يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ، مُتَوَجِّهًا قِبَلَ الْمَشْرِقِ مُتَطَوِّعًا.

1635. Džabir ibn Abdullah el-Ensari, r.a., kaže:

– Za vrijeme vojnog pohoda "Enmar" vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na devi, okrenut prema istoku, klanja dobrovoljni namaz.

٢١ ـ باب: غزوةِ الحُدَيْبِيَة وقَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿لَقَدْ رَضِيَ الله عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ...﴾ الآية

21. Vojni pohod na Hudejbiju i ajet: *Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli...* (El-Feth, 18)

١٦٣٦ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

1636. El-Bera', r.a., kazuje:

– Vi oslobođenjem smatrate oslobođenje Mekke, i oslobođenje

Mekke je stvarno bilo oslobođenje. Mi, pak, oslobođenjem smatramo zakletvu vjernosti na Hudejbiji. Tada nas bijaše sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., četrnaest stotina. Kad je Vjerovjesnik, s.a.v.s., čuo da smo vodu iz bunara na Hudejbiji potpuno iscrpili, ne ostavivši u njemu ni jedne kapi, došao je i sjeo na njegovu ivicu pa zatražio posudu s vodom i abdestio se. Zatim je promućkao (vodu u ustima) i pručio dovu, a nakon toga preostalu vodu prolio u bunar. Malo smo sačekali, a onda nas je bunar napojio koliko god smo željeli, i mi i naše jahaće životinje.

تَعُدُّونَ أَنْتُمُ الْفَتْحَ فَتْحَ مَكَّةَ، وَقَدْ كانَ فَتْحُ مَكَّةَ فَتْحًا، وَنَحْنُ نَعُدُّ الْفَتْحَ بَيْعَةَ الرِّضْوَانِ يَوْمَ الحُدَيْبِيَةِ، كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ أَرْبَعَ عَشْرَةَ مِائَةً، وَالحُدَيْبِيَةُ بِئْرٌ، فَنَزَحْنَاهَا فَلَمْ نَتْرُكْ فِيهَا قَطْرَةً، فَبَلَغَ ذٰلِكَ النَّبِيَّ ﷺ فَأَتَاهَا، فَجَلَسَ عَلَى شَفِيرِهَا، ثُمَّ دَعَا بِإِنَاءٍ مِنْ مَاءٍ فَتَوَضَّأَ، ثُمَّ مَضْمَضَ وَدَعَا ثُمَّ صَبَّهُ فِيهَا، فَتَرَكْنَاهَا غَيْرَ بَعِيدٍ، ثُمَّ إِنَّهَا أَصْدَرَتْنَا مَا شِئْنَا نَحْنُ وَرِكَابُنَا.

1637. Džabir, r.a., kaže:

– U toku pohoda na Hudejbiju Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je rekao:

"Vi ste najbolji stanovnici Zemlje."

Bilo nas je tada hiljadu i četiri stotine. A da nisam izgubio vid, sad bih vam pokazao mjesto toga drveta.

١٦٣٧ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ الحُدَيْبِيَةِ: (أَنْتُمْ خَيْرُ أَهْلِ الأَرْضِ). وَكُنَّا أَلْفًا وَأَرْبَعَمِائَةٍ، وَلَوْ كُنْتُ أُبْصِرُ الْيَوْمَ لأَرَيْتُكُمْ مَكَانَ الشَّجَرَةِ.

1638. Suvejd ibn Nu'man, r.a., jedan od ljudi koji su položili zakletvu Pod drvetom, kaže:

- Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i njegovim drugovima je doneseno istucano žito pa su ga žvakali.

١٦٣٨ : عَنْ سُوَيْدِ بْنِ النُّعْمَانِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكانَ مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ قَالَ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ أُتُوا بِسَوِيقٍ، فَلَاكُوهُ.

1639. Omer ibn Hattab, r. a., kaže da je jedne noći putovao sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa ga je za nešto upitao, ali mu Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije odgovorio. Ponovo ga je upitao, a on mu nije odgovorio pa ga

١٦٣٩ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّهُ كانَ يَسِيرُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلًا، فَسَأَلَهُ عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ عَنْ شَيْءٍ فَلَمْ

je i po treći put upitao, a on mu nije odgovorio. Tada sam (kaže Omer) rekao sebi:

- Jadna ti majka, Omere, tri puta si pitao, a odgovora nisi dobio!

Potjerao sam svoju devu (priča Omer) i prestigao muslimane, plašeći se da o meni ne bude nešto Kur'an objavio. Nedugo zatim čuo sam nekoga kako me zove. Tada sam već mislio da je u vezi sa mnom nešto objavljeno pa sam otišao do Allahova Poslanika, s.a.v.s., i selam nazvao, a on je kazao:

"Ove noći objavljeno mi je jedno poglavlje koje mi je, uistinu, draže od svega što sunce obasjava."

Potom je proučio: *Zaista, mi smo ti dali sigurnu pobjedu.* (El-Feth, 1).

يُجِبْهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ سَأَلَهُ فَلَمْ يُجِبْهُ، ثُمَّ سَأَلَهُ فَلَمْ يُجِبْهُ، فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ: ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ يَا عُمَرُ، نَزَرْتَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ثَلاثَ مَرَّاتٍ كُلَّ ذٰلِكَ لَا يُجِيبُكَ، قَالَ عُمَرُ: فَحَرَّكْتُ بَعِيرِي ثُمَّ تَقَدَّمْتُ أَمَامَ المُسْلِمِينَ، وَخَشِيتُ أَنْ يَنْزِلَ فِيَّ قُرْآنٌ، فَمَا نَشِبْتُ أَنْ سَمِعْتُ صَارِخًا يَصْرُخُ بِي، فَقُلْتُ: لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ يَكُونَ نَزَلَ فِيَّ قُرْآنٌ، وَجِئْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: (لَقَدْ أُنْزِلَتْ عَلَيَّ اللَّيْلَةَ سُورَةٌ، لَهِيَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ. ثُمَّ قَرَأَ: ﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا﴾).

1640. Misver ibn Mahreme, r.a., kazuje:

– Na Hudejbiju je Vjerovjesnik, s.a.v.s., krenuo sa više od hiljadu svojih drugova. U Zu Hulejfi je ogrlicom obilježio svoj kurban i obukao ihram za umru. Potom je (u izvidnicu) poslao jednog svog špijuna iz plemena Huza'a i nastavio put. Kada je stigao u Gadiru Eštat, špijun je došao i rekao:

- Kurejšije su protiv tebe okupili veliki broj boraca a sa njima ima i Abesinaca. Oni će se boriti protiv tebe i neće ti dati da priđeš Kabi.

Tada je on rekao:

"O ljudi, šta mislite da se mi okrenemo porodicama ovih koji hoće da nas odbiju od Kabe? Ako nam oni

١٦٤٠ : عَنِ المِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ عَامَ الحُدَيْبِيَةِ فِي بِضْعَ عَشْرَةَ مِائَةً مِنْ أَصْحَابِهِ، فَلَمَّا أَتَى ذَا الحُلَيْفَةِ، قَلَّدَ الهَدْيَ وَأَشْعَرَهُ وَأَحْرَمَ مِنْهَا بِعُمْرَةٍ، وَبَعَثَ عَيْنًا لَهُ مِنْ خُزَاعَةَ، وَسَارَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى كَانَ بِغَدِيرِ الأَشْطَاطِ أَتَاهُ عَيْنُهُ، قَالَ: إِنَّ قُرَيْشًا جَمَعُوا لَكَ جُمُوعًا، وَقَدْ جَمَعُوا لَكَ الأَحَابِيشَ، وَهُمْ مُقَاتِلُوكَ، وَصَادُّوكَ عَنِ البَيْتِ، وَمَانِعُوكَ. فَقَالَ: (أَشِيرُوا أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيَّ، أَتَرَوْنَ أَنْ أَمِيلَ إِلَى عِيَالِهِمْ

prilu, Allah, dž.š., već je lišio idolopoklonike jednog oka, a ako ne, ostavit ćemo ih orobljenim."

Ebu Bekr je tada rekao:

- Allahov Poslaniče, krenuo si sa namjerom hodočastiti Kabu, a ne da ubijaš bilo koga ili ratuješ protiv bilo koga. Zato, kreni prema njoj. Ko nas bude odbijao od Kabe, protiv toga ćemo se boriti!

Na to Poslanik, s.a.v.s., reče:

"Krenite, u ime Allaha!"

وَذَرَارِيَّ هٰؤُلاَءِ الَّذِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَصُدُّونَا عَنِ الْبَيْتِ، فَإِنْ يَأْتُونَا كانَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ قَطَعَ عَيْنًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، وَإِلاَّ تَرَكْنَاهُمْ مَخْرُوبِينَ؟) قالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، خَرَجْتَ عَامِدًا لِهٰذَا الْبَيْتِ، لاَ تُرِيدُ قَتْلَ أَحَدٍ، وَلاَ حَرْبَ أَحَدٍ، فَتَوَجَّهْ لَهُ، فَمَنْ صَدَّنَا عَنْهُ قَاتَلْنَاهُ. قالَ: (ٱمْضُوا عَلَى ٱسْمِ ٱللهِ).

1641. (Abdullah) Ibn Omer, r.a., kaže da ga je na Dan Hudejbije otac poslao da mu dovede konja koji je bio kod jednog ensarije pa je zatekao ljude kako Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., daju zakletvu Pod drvetom, što Omer nije znao. Abdullah je dao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., zakletvu a onda otišao po konja i doveo ga ocu, koji se u to vrijeme pripremao za borbu. Ibn Omer ga je obavijestio o davanju zakletve pa je i Omer krenuo i zakleo se, dok ga je on pratio.

Eto, zato ljudi govore da je Ibn Omer (Abdullah, sin Omerov) prihvatio islam prije svoga oca.

١٦٤١ : عَنْ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَبَاهُ أَرْسَلَهُ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ لِيَأْتِيَهُ بِفَرَسٍ كانَ عِنْدَ رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ فَوَجَدَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يُبَايِعُ عِنْدَ الشَّجَرَةِ، وَعُمَرُ لاَ يَدْرِي بِذٰلِكَ، فَبَايَعَهُ عَبْدُ ٱللهِ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى الْفَرَسِ، فَجَاءَ بِهِ إِلَى عُمَرَ، وَعُمَرُ يَسْتَلْئِمُ لِلْقِتَالِ، فَأَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يُبَايِعُ تَحْتَ الشَّجَرَةِ، قالَ: فَٱنْطَلَقَ، فَذَهَبَ مَعَهُ حَتَّى بَايَعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَهِيَ الَّتِي يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّ ٱبْنَ عُمَرَ أَسْلَمَ قَبْلَ أَبِيهِ.

1642. Abdullah ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

– Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., prilikom njegovog obavljanja umre. Kada je on činio tavaf i mi smo s njim tavafili, kada je on klanjao i mi smo s njim klanjali, a kada je činio sa'j između Safe i Merve mi smo ga zaklanjali od stanovnika Mekke da ga neko ne bi čime povrijedio.

١٦٤٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، حِينَ ٱعْتَمَرَ، فَطَافَ فَطُفْنَا مَعَهُ وَصَلَّى فَصَلَّيْنَا مَعَهُ، وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا

وَالمَرْوَةِ، فَكُنَّا نَسْتُرُهُ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ لاَ يُصِيبُهُ أَحَدٌ بِشَيْءٍ.

٢٢ - باب: غزوة ذات قرد

١٦٤٣ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

خَرَجْتُ قَبْلَ أَنْ يُؤَذَّنَ بِالأُولَى، وَكانَتْ لِقَاحُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ تَرْعَى بِذِي قَرَدٍ، قالَ: فَلَقِيَنِي غُلامٌ لِعَبْدِ الرَّحْمٰنِ ابْنِ عَوْفٍ فَقَالَ: أُخِذَتْ لِقَاحُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَذَكَرَ الحَدِيثَ بِطُولِهِ، وقَدْ تَقَدَّمَ، وَقالَ هُنا في آخِرِهِ قَالَ: ثُمَّ رَجَعْنَا وَيُرْدِفُنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى نَاقَتِهِ حَتَّى دَخَلْنَا المَدِينَةَ.

٢٣ - باب: غزوة خيبر

١٦٤٤ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى خَيْبَرَ، فَسِرْنَا لَيْلاً، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ القَوْمِ لِعَامِرٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: يَا عَامِرُ أَلاَ تُسْمِعُنَا مِنْ هُنَيْهَاتِكَ؟ وَكانَ عَامِرٌ رَجُلاً شَاعِرًا حَدَّاءً، فَنَزَلَ يَحْدُو بِالقَوْمِ يَقُولُ:

اللَّهُمَّ لَوْلاَ أَنْتَ مَا ٱهْتَدَيْنَا
وَلاَ تَصَدَّقْنَا وَلاَ صَلَّيْنَا
فَٱغْفِرْ فِدَاءً لَكَ مَا أَبْقَيْنَا
وَثَبِّتِ الأَقْدَامَ إِنْ لاَقَيْنَا

22. Fragment vezan za vojni pohod na Zatu Kared

1643. Seleme ibn Ekve‘, r.a., kaže:

– Deve Allahova Poslanika, s.a.v.s., pasle su u Zatu Karedu. Kada sam ja (jednom prilikom) izašao (iz Medine) prije prvog (sabahskog) ezana, susreo me sluga Abdurahmana ibn Avfa i rekao:

- Ukradene su deve Allahova Poslanika, s.a.v.s.

Ovaj hadis je u cjelini prije spomenut (Vidi hadis broj: 1300). U ovoj predaji na samom njegovom kraju on kaže:

- Potom smo se vratili, a mene je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stavio iza sebe na svoju devu i tako smo ušli u Medinu.

23. Vojni pohod na Hajber

1644. Seleme ibn Ekve‘, r.a., priča:

– Jedne noći kada smo putovali sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., na Hajber, jedan od prisutnih rekao je Amiru, r.a.:

- Hajde da čujemo neku tvoju pjesmu?

Amir je inače dobro govorio stihove goneći deve. On je tada sjahao i potjerao devu, pjevajući:

Moj Bože, da nije Tebe, mi ne bismo upućeni bili,
ne bismo milostinju davali niti bismo klanjali,
zato nam oprosti ono što smo zgriješili,
i učvrsti nam noge kad se budemo sukobili,
i smiraj na nas spusti,
jer, mi smo kazali ne, kada su na nas vikali,

i oni su, kukanjem, pomoć protiv nas tražili...

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitao:

"Ko je ovaj gonič?"

- To je Amir ibn Ekve' - odgovorili su.

On je rekao:

"Allah mu se smilovao!"

Tada je neko od prisutnih rekao:

- Zaslužio je, Vjerovjesniče. Kada bi nam dopustio da još uživamo s njim?

Kada smo stigli do Hajbera počeli smo ih opsjedati. Zatim nas je zadesila golema glad, a onda je Allah, dž.š., dao da ga oslobodimo od njih. Navečer uoči dana kada će (Hajber) biti oslobođen, naložen je veliki broj vatri, tako da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao:

"Šta su ove vatre? Zašto ih ložite?"

- Radi mesa - odgovorili su oni.

"Kakvog mesa", upitao je on?

- Mesa pitomih magaraca - odgovorili su.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Bacite to iz tava i polomite ih!"

- Allahov Poslaniče, da prolijemo ovo iz njih i da ih operemo? - upitao je neko, a on je odgovorio:

"Ili to (učinite)!"

Kada su ljudi stali u bojne redove, Amirov mač je bio kratak i kada je on zakačio njime cjevanicu jednog židova kojeg je htio udariti, vrh njegova mača je odskočio i pogodio Amira u sred koljena, od čega je on umro.

Kada smo se vratili iz borbe (priča Seleme) Allahov Poslanik, s.a.v.s., me vidio (u lošem raspoloženju) pa me uzeo za ruku i upitao:

"Šta ti je?"

وَأَلْقِيَنْ سَكِينَةً عَلَيْنَا
إِنَّا إِذَا صِيحَ بِنَا أَبَيْنَا
وَبِالصِّيَاحِ عَوَّلُوا عَلَيْنَا

فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ هٰذَا السَّائِقُ؟). قَالُوا: عَامِرُ بْنُ الأَكْوَعِ، قَالَ: (يَرْحَمُهُ ٱللهُ). قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: وَجَبَتْ يَا نَبِيَّ ٱللهِ، لَوْلاَ أَمْتَعْتَنَا بِهِ؟ فَأَتَيْنَا خَيْبَرَ فَحَاصَرْنَاهُمْ حَتَّى أَصَابَتْنَا مَخْمَصَةٌ شَدِيدَةٌ، ثُمَّ إِنَّ ٱللهَ تَعَالَى فَتَحَهَا عَلَيْهِمْ، فَلَمَّا أَمْسَى النَّاسُ مَسَاءَ الْيَوْمِ الَّذِي فُتِحَتْ عَلَيْهِمْ، أَوْقَدُوا نِيرَانًا كَثِيرَةً، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا هٰذِهِ النِّيرَانُ؟ عَلَى أَيِّ شَيْءٍ تُوقِدُونَ؟). قَالُوا: عَلَى لَحْمٍ، قَالَ: (عَلَى أَيِّ لَحْمٍ؟). قالُوا: لَحْمُ حُمُرِ الإِنْسِيَّةِ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَهْرِيقُوهَا وَٱكْسِرُوهَا). قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَوْ نُهْرِيقُهَا وَنَغْسِلُهَا؟ قالَ: (أَوْ ذَاكَ). فَلَمَّا تَصَافَّ الْقَوْمُ كانَ سَيْفُ عَامِرٍ قَصِيرًا، فَتَنَاوَلَ بِهِ سَاقَ يَهُودِيٍّ لِيَضْرِبَهُ، فَرَجَعَ ذُبَابُ سَيْفِهِ، فَأَصَابَ عَيْنَ رُكْبَةِ عَامِرٍ فَمَاتَ مِنْهُ، قالَ: فَلَمَّا قَفَلُوا قالَ سَلَمَةُ: رَآنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِي قَالَ: (مَا لَكَ؟) قُلْتُ لَهُ: فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي، زَعَمُوا أَنَّ عَامِرًا حَبِطَ عَمَلُهُ؟ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (كَذَبَ مَنْ قَالَهُ، إِنَّ لَهُ

لأَجْرَيْنِ - وَجَمَعَ بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ - إِنَّهُ لَجَاهِدٌ مُجَاهِدٌ، قَلَّ عَرَبِيٌّ مَشَى بِهَا مِثْلَهُ). وَفِي رِوايَة: (نَشَأَ بِهَا).

- Žrtvovao bih za tebe i oca i majku, oni govore da je bilo uzalud ono što je Amir činio? - odgovorio sam:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Laže ko to kaže. Zaista, njemu pripadaju dvije nagrade."

Vjerovjesnik, s.a.v.s., skupi svoja dva prsta i reče:

"Uistinu, on bijaše borac koji je golem napor činio i malo koji Arap poput njega hoda zemljom."

U jednoj drugoj predaji stoji: "...rastaše na njoj".

١٦٤٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَتَى خَيْبَرَ لَيْلًا، وتَقَدَّمَ في الصَّلاة، وزَادَ هُنا: فَقَتَلَ النَّبِيُّ ﷺ المُقَاتِلَةَ وَسَبَى ٱلذُّرِّيَّةَ.

1645. Enes, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao do Hajbera noću... Ovaj hadis je naveden ranije u Knjizi o salatu (Vidi hadis broj: 243). U ovoj verziji još stoji:

"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao da se pobiju borci (neprijatelja), a (njihovo) potomstvo zarobi."

١٦٤٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

لَمَّا غَزَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ خَيْبَرَ، أَشْرَفَ النَّاسُ عَلَى وَادٍ، فَرَفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّكْبِيرِ: ٱللهُ أَكْبَرُ ٱللهُ أَكْبَرُ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱرْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، إِنَّكُمْ لاَ تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلاَ غَائِبًا، إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا، وَهُوَ مَعَكُمْ). وَأَنَا خَلْفَ دَابَّةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَسَمِعَنِي وَأَنَا أَقُولُ: لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِٱللهِ، فَقَالَ لِي: (يَا عَبْدَ ٱللهِ بْنَ

1646. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio u vojnom pohodu na Hajber ljudi su, popevši se iznad jedne doline, povišenim glasom uzvikivali tekbir: *Allahu ekber, Allahu ekber. La ilahe illallah.* (Allah je velik! Allah je velik! Nema boga osim Allaha!) Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Obuzdajte se (ne vičite previše), jer vi, zaista, ne prizivate gluhoga niti odsutnoga! Zaista, vi prizivate Onoga Koji sve čuje, koji je blizu, i On je sa vama!"

Ja sam bio pozadi jahaće deve Allahova Poslanika, s.a.v.s., i on je čuo kako izgovaram: *La havle vela kuvvete illa billah* (Samo sa Allahom je snaga i moć!), pa mi je rekao:

"O Abdullahu, sine Kajsov!"

- Odazivam ti se, o Allahov Poslaniče - odgovorio sam, a on nastavi:

"Hoćeš li da te uputim na jednu riječ koja je jedna od riznica Dženneta?"

- Da, Allahov Poslaniče, ja bih žrtvovao za tebe i oca i majku - odgovorio sam

"*La havle vela kuvvete illa billah* (Samo sa Allahom je snaga i moć!)" - rekao je on.

1647. Sehl ibn Sa'd es-Sa'idi, r.a., kaže da se u jednom od vojnih pohoda Allahov Poslanik, s.a.v.s., sukobio i borio sa mušricima pa se potom vratio u svoj tabor, a i drugi su se vratili u svoj tabor. Među ashabima Allahova Poslanika, s.a.v.s., bio je jedan čovjek koji bi svakog protivnika koji se izdvoji iz grupe pojurio, udario svojim mačem i likvidirao ga.

- Niko od nas danas nije zadovoljio kao što je zadovoljio taj i taj - govorili su za njega, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na to rekao:

"On će uistinu u Džehennem!"

Jedan od prisutnih reče:

- Ja ću ga pratiti (da vidim šta će biti sa njim).

Počeo ga je pratiti i kada god bi taj usporio i on bi usporio, a kad god bi požurio, i on bi požurio za njim. Onda je taj (priča on) zadobio teške rane pa je, nastojeći ubrzati svoju smrt, postavio svoj mač na zemlju a njegov vrh posred svojih grudi a zatim se navalio na mač i ubio se. Onaj što ga je pratio vratio se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Svjedočim da si ti, uistinu, Allahov poslanik!

Na to je on rekao:

قَيْسٍ). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: (أَلاَ أَدُلُّكَ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الجَنَّةِ؟) قُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ ٱللهِ، فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي، قَالَ: (لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِٱللهِ).

١٦٤٧ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ٱلْتَقَى هُوَ وَالمُشْرِكُونَ فَٱقْتَتَلُوا، فَلَمَّا مَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِلَى عَسْكَرِهِ وَمَالَ الآخَرُونَ إِلَى عَسْكَرِهِمْ، وَفِي أَصْحَابِ رَسولِ ٱللهِ ﷺ رَجُلٌ لاَ يَدَعُ لَهُمْ شَاذَّةً وَلاَ فَاذَّةً إِلاَّ ٱتَّبَعَهَا يَضْرِبُهَا بِسَيْفِهِ، فَقِيلَ: مَا أَجْزَأَ مِنَّا الْيَوْمَ أَحَدٌ كَمَا أَجْزَأَ فُلاَنٌ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَمَا إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ). فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: أَنَا صَاحِبُهُ، قَالَ: فَخَرَجَ مَعَهُ كُلَّمَا وَقَفَ وَقَفَ مَعَهُ، وَإِذَا أَسْرَعَ أَسْرَعَ مَعَهُ، قَالَ: فَجُرِحَ الرَّجُلُ جُرْحًا شَدِيدًا، فَٱسْتَعْجَلَ المَوْتَ، فَوَضَعَ سَيْفَهُ بِالأَرْضِ وَذُبَابَهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ، ثُمَّ تَحَامَلَ عَلَى سَيْفِهِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ، فَخَرَجَ الرَّجُلُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ ٱللهِ، قَالَ: (وَمَا ذَاكَ؟) قَالَ الرَّجُلُ الَّذِي ذَكَرْتَ آنِفًا أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَأَعْظَمَ النَّاسُ ذٰلِكَ، فَقُلْتُ: أَنَا لَكُمْ بِهِ، فَخَرَجْتُ فِي طَلَبِهِ، ثُمَّ جُرِحَ

جُرْحًا شَدِيدًا، فَٱسْتَعْجَلَ الْمَوْتَ، فَوَضَعَ نَصْلَ سَيْفِهِ فِي الأَرْضِ وَذُبَابَهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ، ثُمَّ تَحَامَلَ عَلَيْهِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عِنْدَ ذٰلِكَ: (إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ. وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ النَّارِ، فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ).

"A šta je bilo", upitao je Božiji Poslanik, a.s.?

- Rekao sam da ću pratiti onog čovjeka za koga si ti rekao da će u Džehennem pa se ljudi tome začudili i stvarno sam ga pratio. Kada je dopao teških rana, htijući ubrzati svoju smrt, stavio je svoj mač na zemlju a njegov vrh posred svojih prsa i onda se navalio na njega i tako se ubio.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Čovjek može raditi nešto što će ga prema viđenju ljudi odvesti u Džennet a da ga to djelo odvede u Džehennem, kao što može uraditi djelo koje ga, prema mišljenju ljudi, treba odvesti u Džehennem, a da ga ono odvede u Džennet."

١٦٤٨: وَفي رواية قالَ: فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (قُمْ يَا فُلَانُ، فَأَذِّنْ أَنَّهُ لاَ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلاَّ مُؤْمِنٌ، إِنَّ ٱللهَ يُؤَيِّدُ ٱلدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ).

1648. U drugoj predaji ovoga hadisa (prenosilac) kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada rekao:

"Ustani, o taj i taj, i oglasi da u Džennet neće ući niko osim vjernika i da Allah ovu vjeru može poduprijeti i poročnom osobom!"

١٦٤٩ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ ضُرِبْتُ ضَرْبَةً فِي سَاقِي يَوْمَ خَيْبَرَ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَنَفَثَ فِيهِ ثَلاَثَ نَفَثَاتٍ، فَمَا ٱشْتَكَيْتُهَا حَتَّى السَّاعَةِ.

1649. Seleme ibn Ekve', r.a., kaže da je u Bici na Hajberu bio ranjen u cjevanicu.

- Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji je puhnuo u tu ranu tri puta i od tada do danas nisam se potužio na nju - kaže on.

١٦٥٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: أَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ بَيْنَ خَيْبَرَ وَالْمَدِينَةِ ثَلاَثَ لَيَالٍ يُبْنَى عَلَيْهِ بِصَفِيَّةَ، فَدَعَوْتُ الْمُسْلِمِينَ إِلَى وَلِيمَتِهِ، وَمَا كَانَ فِيهَا مِنْ خُبْزٍ وَلاَ لَحْمٍ، وَمَا كَانَ فِيهَا إِلاَّ أَنْ أَمَرَ بِلاَلًا بِالأَنْطَاعِ فَبُسِطَتْ، فَأُلْقِيَ عَلَيْنَا التَّمْرُ وَالأَقِطُ وَالسَّمْنُ، فَقَالَ الْمُسْلِمُونَ: إِحْدَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، أَوْ مَا مَلَكَتْ يَمِينُهُ؟ قَالُوا: إِنْ حَجَبَهَا

1650. Enes, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., boravio je između Hajbera i Medine tri noći i tada se oženio Safijom. Ja sam pozvao muslimane na njegovu svadbu, na kojoj ne bijaše ni kruha ni mesa, nego je on tom prigodom zapovjedio Bilalu da prostre neku kožnu hasuru na koju su stavljene datule, sir i maslac. Muslimani su govorili:

- Da li će ona biti jedna od majki vjernika ili od onih koje su u njegovoj vlasti?

- Ako je pokrije, onda je ona jedna od majki vjernika, a ako je ne pokrije, onda je jedna od onih koje su u njegovoj vlasti - rekli su neki.

Kada je krenuo odatle, pripravio joj je mjesto iza sebe i razastro zastor.

فَهِيَ إِحْدَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، وَإِنْ لَمْ يَحْجُبْهَا فَهِيَ مِمَّا مَلَكَتْ يَمِينُهُ. فَلَمَّا ٱرْتَحَلَ وَطَّأَ لَهَا خَلْفَهُ، وَمَدَّ ٱلْحِجَابَ.

1651. Alija ibn Ebu Talib, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tokom pohoda na Hajber zabranio privremeni brak (mut'a) i jedenje mesa domaćih magaraca.

١٦٥١ : عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ يَوْمَ خَيْبَرَ، وَعَنْ أَكْلِ الْحُمُرِ الإِنْسِيَّةِ.

1652. Ibn Omer, r.a., kaže da je na Dan Hajbera Allahov Poslanik, s.a.v.s., razdijelio ratni plijen tako što je konjanicima dodijelio po dva a pješacima po jedan dio.

١٦٥٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَسَمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ خَيْبَرَ لِلْفَرَسِ سَهْمَيْنِ وَلِلرَّاجِلِ سَهْمًا.

1653. Ebu Musa, r.a., kazuje:

- Dok smo ja i moja dva brata, Ebu Burde i Ebu Ruhm bili u Jemenu, saznali smo za Hidžru Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa smo i mi krenuli k njemu kao muhadžiri. Ja sam bio mlađi od njih i bili smo među pedeset i tri pripadnika iz mog plemena. Ukrcali smo se na lađu koja nas je dopremila do Negusa u Abesiniju, gdje smo se susreli sa Džaferom ibn Ebu Talibom, r.a., i s njim smo ostali sve dok se nismo vratili, a potom smo se susreli sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u vrijeme njegovog oslobađanja Hajbera. Nama, družini sa lađe, neki ljudi su govorili:

- Mi smo učinili seobu prije vas.

Esma bint Umejs, jedna od onih koji su došli sa nama, došla je jednom u posjetu Hafsi, supruzi Vjerovjesnika,

١٦٥٣ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: بَلَغَنَا مَخْرَجُ النَّبِيِّ ﷺ وَنَحْنُ بِالْيَمَنِ، فَخَرَجْنَا مُهَاجِرِينَ إِلَيْهِ أَنَا وَأَخَوَانِ لِي أَنَا أَصْغَرُهُمْ، أَحَدُهُمَا أَبُو بُرْدَةَ وَالآخَرُ أَبُو رُهْمٍ، فِي ثَلاَثَةٍ وَخَمْسِينَ مِنْ قَوْمِي، فَرَكِبْنَا سَفِينَةً، فَأَلْقَتْنَا سَفِينَتُنَا إِلَى النَّجَاشِيِّ بِالْحَبَشَةِ، فَوَافَقْنَا جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فَأَقَمْنَا مَعَهُ حَتَّى قَدِمْنَا جَمِيعًا، فَوَافَقْنَا النَّبِيَّ ﷺ حِينَ ٱفْتَتَحَ خَيْبَرَ، وَكَانَ أُنَاسٌ مِنَ النَّاسِ يَقُولُونَ لَنَا، يَعْنِي لِأَهْلِ السَّفِينَةِ: سَبَقْنَاكُمْ بِالْهِجْرَةِ. وَدَخَلَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ، وَهِيَ

مِمَّنْ قَدِمَ مَعَنَا، عَلَى حَفْصَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ زَائِرَةً، وَقَدْ كَانَتْ هَاجَرَتْ إِلَى النَّجَاشِيِّ فِيمَنْ هَاجَرَ، فَدَخَلَ عُمَرُ عَلَى حَفْصَةَ، وَأَسْمَاءُ عِنْدَهَا، فَقَالَ عُمَرُ حِينَ رَأَى أَسْمَاءَ: مَنْ هٰذِهِ؟ قَالَتْ: أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ، قَالَ عُمَرُ: آلْحَبَشِيَّةُ هٰذِهِ، آلْبَحْرِيَّةُ هٰذِهِ؟ قَالَتْ أَسْمَاءُ: نَعَمْ، قَالَ: سَبَقْنَاكُمْ بِالْهِجْرَةِ، فَنَحْنُ أَحَقُّ بِرَسُولِ اللهِ ﷺ مِنْكُمْ، فَغَضِبَتْ وَقَالَتْ: كَلاَّ وَاللهِ، كُنْتُمْ مَعَ رَسُولِ اللهِ ﷺ يُطْعِمُ جَائِعَكُمْ، وَيَعِظُ جَاهِلَكُمْ، وَكُنَّا فِي دَارِ - أَوْ فِي أَرْضِ - الْبُعَدَاءِ الْبُغَضَاءِ بِالحَبَشَةِ، وَذٰلِكَ فِي اللهِ وَفِي رَسُولِهِ ﷺ، وَايْمُ اللهِ لاَ أَطْعَمُ طَعَامًا وَلاَ أَشْرَبُ شَرَابًا، حَتَّى أَذْكُرَ مَا قُلْتَ لِرَسُولِ اللهِ ﷺ، وَنَحْنُ كُنَّا نُؤْذَى وَنُخَافُ، وَسَأَذْكُرُ ذٰلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ وَأَسْأَلُهُ، وَاللهِ لاَ أَكْذِبُ وَلاَ أَزِيغُ وَلاَ أَزِيدُ عَلَيْهِ. فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ ﷺ قَالَتْ: يَا نَبِيَّ اللهِ إِنَّ عُمَرَ قَالَ كَذَا وَكَذَا؟ قَالَ: (فَمَا قُلْتِ لَهُ). قَالَتْ: قُلْتُ لَهُ: كَذَا وَكَذَا، قَالَ: (لَيْسَ بِأَحَقَّ بِي مِنْكُمْ، وَلَهُ وَلِأَصْحَابِهِ هِجْرَةٌ وَاحِدَةٌ، وَلَكُمْ أَنْتُمْ - أَهْلَ السَّفِينَةِ - هِجْرَتَانِ).

١٦٥٤ : وعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنِّي لأَعْرِفُ أَصْوَاتَ

s.a.v.s., koja je bila među onima koji su činili hidžru kod Negusa. Tada je Hafsi, kod koje se nalazila Esma, došao Omer pa je, kada ju je ugledao, upitao:

- Ko je ova?

- Esma bint Umejs - odgovorila je Hafsa.

- Je li ovo Abesinka, putnica na lađi - upitao je Omer?

- Da - odgovorila je Esma.

- Mi smo učinili hidžru prije vas - reče on - i zato smo preči Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

Ona se na to naljutila i rekla:

- Ne, Allaha mi! Vi ste bili sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., koji je dao nahraniti i gladnog i neupućenog, a mi smo bili u kući - ili u zemlji - tuđoj i mrskoj, u Abesiniji, u ime Allaha i Njegovog Poslanika, s.a.v.s. Allaha mi, neću ni jesti ni piti sve dok to što si rekao ne kažem Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. I mi smo bili uznemiravani i zastrašivani. Napomenut ću to Vjerovjesniku, s.a.v.s., i pitat ću ga. Allaha mi, neću lagati, odstupati, niti bilo šta dodavati.

Kada je došao Vjerovjesnik, s.a.v.s., ona je rekla:

- O Allahov Poslaniče, Omer je rekao to i to.

"A šta si mu ti na to rekla", upitao je?

- Rekla sam mu to i to - odgovorila je ona.

Tada on reče:

- Nije on preči meni od vas! On i njegovi drugovi imaju jednu hidžru, a vi, družina sa lađe, imate dvije hidžre.

رُفْقَةِ الأَشْعَرِيِّينَ بِالْقُرْآنِ حِينَ يَدْخُلُونَ بِاللَّيْلِ، وَأَعْرِفُ مَنَازِلَهُمْ مِنْ أَصْوَاتِهِمْ بِالْقُرْآنِ بِاللَّيْلِ، وَإِنْ كُنْتُ لَمْ أَرَ مَنَازِلَهُمْ حِينَ نَزَلُوا بِالنَّهَارِ، وَمِنْهُمْ حَكِيمٌ، إِذَا لَقِيَ الخَيْلَ، أَوْ قَالَ: الْعَدُوَّ، قَالَ لَهُمْ: إِنَّ أَصْحَابِي يَأْمُرُونَكُمْ أَنْ تَنْظُرُوهُمْ).

1654. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Zaista ja raspoznajem glasove Eš'arija kada se noću druže sa Kur'anom i preko njihova učenja po noći raspoznajem njihove kuće, makar u toku dana i ne vidio u kojoj kući koji od njih boravi. Među njima ima i mudrih koji kada se susretnu sa neprijateljem kažu: - Zaista moji drugovi traže od vas da ih sačekate."

١٦٥٥ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمْنَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ بَعْدَ أَنِ ٱفْتَتَحَ خَيْبَرَ فَقَسَمَ لَنَا، وَلَمْ يَقْسِمْ لِأَحَدٍ لَمْ يَشْهَدِ الْفَتْحَ غَيْرَنَا.

1655. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Došli smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., nakon što je oslobodio Hajber, pa nam je podijelio (ratnu dobit) i nikome od ljudi koji nisu učestvovali u tom oslobođenju nije dao, osim nama.

٢٤ - باب: عُمْرَةُ القَضَاءِ

24. Fragment vezan za Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., umru

١٦٥٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَزَوَّجَ النَّبِيُّ ﷺ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَبَنَى بِهَا وَهُوَ حَلَالٌ، وَمَاتَتْ بِسَرِفَ.

1656. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je vjenčao Mejmunu dok je bio u ihramu, s njom je (prvi) bračni odnos imao kada se oslobodio (ihrama), a ona je umrla u Serifu (mjesto blize Mekke).

٢٥ - باب: غَزْوَةِ مُؤْتَةَ مِنْ أَرْضِ الشَّأْمِ

25. Vojni pohod na Mu'tu u Šamu

١٦٥٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَمَّرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي غَزْوَةِ مُؤْتَةَ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنْ قُتِلَ زَيْدٌ فَجَعْفَرٌ، وَإِنْ قُتِلَ جَعْفَرٌ فَعَبْدُ ٱللهِ بْنُ رَوَاحَةَ). قَالَ ٱبْنُ عُمَرَ: كُنْتُ فِيهِمْ فِي تِلْكَ الْغَزْوَةِ،

1657. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– U vojnom pohu na Mu'tu Allahov Poslanik, s.a.v.s., odredio je da zapovjednik bude Zejd ibn Harise i tom prilikom rekao:

"Ako Zejd pogine, neka Džafer zauzme njegovo mjesto, a ako i Džafer pogine, onda zapovjednik neka bude Ibn Revaha."

Ibn Omer kaže:

- Ja sam učestvovao s njima u tom pohodu i kad smo tragali za Džaferom ibn Ebu Talibom našli smo ga među poginulima sa devedeset i nekoliko rana po tijelu, što od koplja što od strijele.

فَالْتَمَسْنَا جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ، فَوَجَدْنَاهُ فِي الْقَتْلَى، وَوَجَدْنَا مَا فِي جَسَدِهِ بِضْعًا وَتِسْعِينَ، مِنْ طَعْنَةٍ وَرَمْيَةٍ.

26. Fragment vezan za misiju Usame ibn Zejda u Hurekatu

٢٦ - باب: بَعْثُ النَّبِيِّ ﷺ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ إِلَى الْحُرَقَاتِ

1658. Usama ibn Zejd, r.a., priča:

– Kad nas je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao na Hurekat, iznenadili smo neprijatelja rano izjutra i porazili ga. Ja sam (tom prilikom) sa jednim ensarijom sustigao jednog njihovog (borca) i kada smo ga bili već savladali on je rekao:

- *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha).

Nakon toga ensarija je odstupio, a ja sam zamahnuo kopljem i ubio ga. Kada smo se vratili, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je to saznao pa je rekao:

“Usama, jesi li ga ubio nakon što je izgovorio *La ilahe illallah*?”

- Ali on je to izgovorio samo da bi se spasio - odgovorio sam.

Poslanik je to toliko ponavljao da sam poželio da sam (i ja) tek toga dana primio islam.

١٦٥٨ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِلَى الْحُرَقَةِ، فَصَبَّحْنَا الْقَوْمَ فَهَزَمْنَاهُمْ، وَلَحِقْتُ أَنَا وَرَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ رَجُلًا مِنْهُمْ، فَلَمَّا غَشِينَاهُ قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ، فَكَفَّ الأَنْصَارِيُّ، فَطَعَنْتُهُ بِرُمْحِي حَتَّى قَتَلْتُهُ، فَلَمَّا قَدِمْنَا بَلَغَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (يَا أُسَامَةُ، أَقَتَلْتَهُ بَعْدَ مَا قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ؟) قُلْتُ: كَانَ مُتَعَوِّذًا، فَمَا زَالَ يُكَرِّرُهَا، حَتَّى تَمَنَّيْتُ أَنِّي لَمْ أَكُنْ أَسْلَمْتُ قَبْلَ ذٰلِكَ الْيَوْمِ.

1659. Seleme ibn Ekve‘, r.a., kaže:

– Učestvovao sam u sedam vojnih pohoda koje je predvodio Vjerovjesnik, s.a.v.s., i u devet u kojima je odredio nekoga drugog za zapovjednika, i u tim pohodima nekad nam je zapovijedao Ebu Bekr, r.a., a nekad Usama, r.a.

١٦٥٩ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: غَزَوْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ سَبْعَ غَزَوَاتٍ وَخَرَجْتُ فِيمَا يَبْعَثُ مِنَ الْبُعُوثِ تِسْعَ غَزَوَاتٍ، مَرَّةً عَلَيْنَا أَبُو بَكْرٍ، وَمَرَّةً عَلَيْنَا أُسَامَةُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا.

27. Post u toku pohoda na Mekku u vrijeme ramazana

٢٧ - باب: غَزْوَةِ الْفَتْحِ فِي رَمَضَانَ

1660. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u (mjesecu) ramazanu, osam i po godina nakon njegovog dolaska u Medinu, krenuo iz Medine (na Mekku) sa deset hiljada (boraca). U toku puta prema Mekki postio je i on i muslimani koji su išli sa njim. Kada su stigli u Kedid, mjesto između 'Usfana i Kudejda u kome je bilo vode, omrsili su se i on i drugi koji su postili.

١٦٦٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ فِي رَمَضَانَ مِنَ المَدِينَةِ وَمَعَهُ عَشَرَةُ آلَافٍ، وَذٰلِكَ عَلَى رَأْسِ ثَمَانِ سِنِينَ وَنِصْفٍ مِنْ مَقْدَمِهِ المَدِينَةَ، فَسَارَ هُوَ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ المُسْلِمِينَ إِلَى مَكَّةَ، يَصُومُ وَيَصُومُونَ، حَتَّى بَلَغَ الْكَدِيدَ، وَهُوَ مَاءٌ بَيْنَ عُسْفَانَ وَقُدَيْدٍ، أَفْطَرَ وَأَفْطَرُوا.

1661. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesik, s.a.v.s., je krenuo na Hunejn u mjesecu ramazanu. Neki ljudi su postili a neki nisu. Kada se Vjerovjesnik, s.a.v.s., smjestio na svojoj devi, zatražio je posudu sa mlijekom ili vodom i stavio je na svoj dlan (ili na svoju devu), a zatim se okrenuo ljudima (dajući im do znanja da ne posti). Tada su nepostači rekli postačima:

- (Kad on ne posti) nemojte ni vi!

١٦٦١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

خَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فِي رَمَضَانَ إِلَى حُنَيْنٍ، وَالنَّاسُ مُخْتَلِفُونَ، فَصَائِمٌ وَمُفْطِرٌ، فَلَمَّا ٱسْتَوَى عَلَى رَاحِلَتِهِ، دَعَا بِإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ أَوْ مَاءٍ، فَوَضَعَهُ عَلَى رَاحَتِهِ، أَوْ: عَلَى رَاحِلَتِهِ، ثُمَّ نَظَرَ إِلَى النَّاسِ، فَقَالَ المُفْطِرُونَ لِلصُّوَّامِ: أَفْطِرُوا.

28. Gdje je Vjerovjesnik, s.a.v.s., postavio bajrak na dan oslobođenja Mekke

٢٨ - باب: أَيْنَ رَكَزَ النَّبِيُّ ﷺ الرَّايَةَ يَوْمَ الْفَتْحِ

1662. Urve ibn Zubejr, r.a., priča:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo u pohod na Mekku i to Kurejšije saznali, izašli su Ebu Sufjan ibn Harb, Hakim ibn Hizam i Budejl ibn Verka' da saznaju nešto o Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Putovali su do Merru Zahrana, gdje su ugledali neke vatre poput vatri na Arefatu. Ebu Sufjan reče:

- Šta je ovo? Izgledaju poput vatri na Arefatu.

١٦٦٢ : عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

لَمَّا سَارَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَامَ الْفَتْحِ، فَبَلَغَ ذٰلِكَ قُرَيْشًا، خَرَجَ أَبُو سُفْيَانَ بْنُ

- To su vatre plemena Benu Amr - reče Budejl ibn Verka'.

- (Benu) Amra nema toliko - reče Ebu Sufjan.

Neki od stražara Allahova Poslanika, s.a.v.s., su ih primijetili pa su ih pohvatali i priveli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i tada je Ebu Sufjan primio islam. Kada su nastavili put (Poslanik) je rekao Abbasu:

"Zadrži Ebu Sufjana na (kakvoj) uzvišici u podnožju brda kako bi mogao vidjeti muslimane!"

I Abbas ga zadrža, tako da je mogao gledati plemena koja su sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., prolazila ispred njega, skupina po skupina. I kada je naišla jedna skupina, on upita:

- Ko su ovi, Abbase?

- To je pleme Gifar - odgovorio je on.

- Ja nemam ništa sa Gifarom - rekao je on.

Zatim je prošla skupina iz plemena Džuhejna pa je on rekao isto što i ranije. Prošli su borci Sa'da ibn Huzejme pa je rekao isto, potom pripadnici plemena Sulejm pa je rekao kao i ranije, da bi onda naišla jedna skupina kakvu ranije nikad nije vidio.

- Ko su ovi - upitao je?

- Ovo su ensarije predvođeni Sa'dom ibn Ubadom, sa bajrakom - odgovorio je.

Tada Sa'd ibn Ubade reče:

- Ebu Sufjane! Danas je dan velikog obračuna! Danas će i u Kabi biti dopuštena borba!

Ebu Sufjan na to reče:

- Kad bi Bog dao da to bude dan zaštite svega što je sveto, Abbase.

حَرْبٍ وَحَكِيمُ بْنُ حِزَامٍ وَبُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ يَلْتَمِسُونَ الْخَبَرَ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَأَقْبَلُوا يَسِيرُونَ حَتَّى أَتَوْا مَرَّ الظَّهْرَانِ، فَإِذَا هُمْ بِنِيرَانٍ كَأَنَّهَا نِيرَانُ عَرَفَةَ، فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: مَا هٰذِهِ، لَكَأَنَّهَا نِيرَانُ عَرَفَةَ؟ فَقَالَ بُدَيْلُ بْنُ وَرْقَاءَ: نِيرَانُ بَنِي عَمْرٍو، فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: عَمْرٌو أَقَلُّ مِنْ ذٰلِكَ، فَرَآهُمْ نَاسٌ مِنْ حَرَسِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَأَدْرَكُوهُمْ فَأَخَذُوهُمْ، فَأَتَوْا بِهِمْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَأَسْلَمَ أَبُو سُفْيَانَ، فَلَمَّا سَارَ قَالَ لِلْعَبَّاسِ: (ٱحْبِسْ أَبَا سُفْيَانَ عِنْدَ حَطْمِ الْجَبَلِ، حَتَّى يَنْظُرَ إِلَى الْمُسْلِمِينَ). فَحَبَسَهُ الْعَبَّاسُ، فَجَعَلَتِ الْقَبَائِلُ تَمُرُّ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، كَتِيبَةً كَتِيبَةً عَلَى أَبِي سُفْيَانَ، فَمَرَّتْ كَتِيبَةٌ، قَالَ: يَا عَبَّاسُ مَنْ هٰذِهِ؟ قَالَ: هٰذِهِ غِفَارُ، قَالَ: مَا لِي وَلِغِفَارٍ، ثُمَّ مَرَّتْ جُهَيْنَةُ، قَالَ مِثْلَ ذٰلِكَ، ثُمَّ مَرَّتْ سَعْدُ بْنُ هُذَيْمٍ، فَقَالَ مِثْلَ ذٰلِكَ، وَمَرَّتْ سُلَيْمُ، فَقَالَ مِثْلَ ذٰلِكَ، حَتَّى أَقْبَلَتْ كَتِيبَةٌ لَمْ يَرَ مِثْلَهَا، قَالَ: مَنْ هٰذِهِ؟ قَالَ: هٰؤُلَاءِ الأَنْصَارُ، عَلَيْهِمْ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ مَعَهُ الرَّايَةُ، فَقَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ: يَا أَبَا سُفْيَانَ، الْيَوْمَ يَوْمُ الْمَلْحَمَةِ، الْيَوْمَ تُسْتَحَلُّ الْكَعْبَةُ. فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: يَا عَبَّاسُ حَبَّذَا يَوْمُ ٱلذِّمَارِ. ثُمَّ جَاءَتْ كَتِيبَةٌ، وَهِيَ أَقَلُّ الْكَتَائِبِ،

فِيهِمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَأَصْحَابُهُ، وَرَايَةُ النَّبِيِّ ﷺ مَعَ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ، فَلَمَّا مَرَّ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِأَبِي سُفْيَانَ قَالَ: أَلَمْ تَعْلَمْ مَا قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ؟ قَالَ: (مَا قَالَ؟). قَالَ: كَذَا وَكَذَا، فَقَالَ: (كَذَبَ سَعْدٌ، وَلٰكِنْ هٰذَا يَوْمٌ يُعَظِّمُ ٱللهُ فِيهِ الْكَعْبَةَ، وَيَوْمٌ تُكْسٰى فِيهِ الْكَعْبَةُ). قَالَ: وَأَمَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ تُرْكَزَ رَايَتُهُ بِالْحَجُونِ.

فَقَالَ الْعَبَّاسُ لِلزُّبَيْرِ: يَا أَبَا عَبْدِ ٱللهِ، هَا هُنَا أَمَرَكَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ تَرْكُزَ الرَّايَةَ؟

قَالَ: وَأَمَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَوْمَئِذٍ خَالِدَ ابْنَ الْوَلِيدِ أَنْ يَدْخُلَ مِنْ أَعْلَى مَكَّةَ مِنْ كَدَاءٍ، وَدَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ كُدَا، فَقُتِلَ مِنْ خَيْلِ خَالِد بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ رَجُلاَنِ: حُبَيْشُ بْنُ الأَشْعَرِ، وَكُرْزُ بْنُ جَابِرٍ الْفِهْرِيُّ.

Sljedeća skupina koja je naišla bila je najmanja, a u njoj su bili Allahov Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi. Bajrak Vjerovjesnika, s.a.v.s., nosio je Zubejr ibn Avvam. Kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naišao pokraj Ebu Sufjana, on reče:

- Znaš li šta je rekao Sa'd ibn Ubade?

"Šta je rekao", upita on?

- Rekao je to i to - odgovori Ebu Sufjan.

"Sa'd je slagao", reče Allahov Poslanik, s.a.v.s., "naprotiv, ovo je dan u kojem će Allah Kabu uzvisiti i dan u kojem će ona u ruho stavljena biti!"

Potom je Allahov Poslanik (kaže prenosilac) naredio da se njegov bajrak pobode u El-Hadžunu.

Tada je Abbas rekao Zubejru:

- Ebu Abdullahu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., ti je naredio da ovdje pobodeš bajrak!

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., (priča dalje prenosilac), zapovjedio Halidu ibn Velidu da uđe iz pravca Kedâa, najvišeg brda, u Mekku. Tom prilikom ubijena su dva konjanika Halida ibn Velida, r.a., i to Hubejš ibn Eš'ar i Kurz ibn Džabir el-Fihri.

١٦٦٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ عَلَى نَاقَتِهِ وَهُوَ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفَتْحِ يُرَجِّعُ، وَقالَ: لَوْلاَ أَنْ يَجْتَمِعَ النَّاسُ حَوْلِي لَرَجَّعْتُ كَمَا رَجَّعَ.

1663. Abdullah ibn Mugaffel, r.a., kaže:

– Na Dan oslobođenja Mekke vidio sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako jaše na devi i uči prvi ajet sure El-Feth, ponavljajući ga više puta uzastopno.

(Prenosilac) kaže:

- Kad se narod ne bi (zbog toga) skupljao oko mene, i ja bih (ga) tako učio.

١٦٦٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

1664. Abdullah, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., na Dan oslobođenja ušao u Mekku, oko Kabe je bilo tristo šezdeset kumira. Počeo ih je udarati štapom koji je imao u ruci govoreći:

“Došla je Istina, a propala je laž! (El-Isra’, 81) *Došla je Istina, a ono što nije Istina ne može (ni po prvi put) stvoriti, niti (život koji se okonča) iznova vratiti* ! (Sebe’, 49)

دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ مَكَّةَ يَوْمَ الْفَتْحِ، وَحَوْلَ الْبَيْتِ سِتُّونَ وَثَلاَثُمِائَةِ نُصُبٍ، فَجَعَلَ يَطْعُنُهَا بِعُودٍ فِي يَدِهِ وَيَقُولُ: (﴿جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ﴾. ﴿جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيءُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ﴾).

29. Odjeljak

٢٩ - «باب»

1665. Amr ibn Seleme, r.a., priča:

– Živjeli smo na prometnom mjestu pa bismo putnike koji su tuda prolazili pitali:

- Šta je s ovim svijetom? Šta je s ovim svijetom? Ko je ovaj čovjek?

- Tvrdi da ga je Bog poslao s Objavom, (ili) da mu je objavio to i to - odgovarali su, a ja sam te riječi pamtio tako kao da se one urezuju u moju memoriju.

Većina arapskih plemena odgađala je prihvatanje islama dok ne vide kako će se završiti pohod na Mekku.

- Nek se on sa svojim narodom obračuna - govorili su - pa ako nad njima odnese pobjedu, onda je istina da je poslanik!

I kada se pohod na Mekku završio, sva su plemena požurila da prihvate islam. Moj otac je to učinio prije ostalih iz našega plemena i kada se vratio, rekao je:

- Tako mi Boga, dolazim vam uistinu od Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji poručuje: Obavljajte taj i taj namaz u to i to vrijeme, a taj i taj u to i to vrijeme. Kada nastupi vrijeme namaza, neka neko od vas prouči ezan, a u namazu neka vas predvodi onaj između vas koji zna najviše Kur’ana!

١٦٦٥ : عَنْ عَمْرِو بْنِ سَلَمَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنَّا بِمَا مَمَرِّ النَّاسِ، وَكَانَ يَمُرُّ بِنَا الرُّكْبَانُ فَنَسْأَلُهُمْ: مَا لِلنَّاسِ، مَا لِلنَّاسِ؟ مَا هٰذَا الرَّجُلُ؟ فَيَقُولُونَ: يَزْعَمُ أَنَّ ٱللهَ أَرْسَلَهُ، أَوْحٰى إِلَيْهِ. أَوْ: أَوْحٰى ٱللهُ بِكَذَا، فَكُنْتُ أَحْفَظُ ذٰلِكَ الْكَلاَمَ، وَكَأَنَّمَا يُقَرُّ فِي صَدْرِي، وَكانَتِ الْعَرَبُ تَلَوَّمُ بِإِسْلاَمِهِمُ الْفَتْحَ، فَيَقُولُونَ: ٱتْرُكُوهُ وَقَوْمَهُ، فَإِنَّهُ إِنْ ظَهَرَ عَلَيْهِمْ فَهُوَ نَبِيٌّ صَادِقٌ، فَلَمَّا كانَتْ وَقْعَةُ أَهْلِ الْفَتْحِ، بَادَرَ كُلُّ قَوْمٍ بِإِسْلاَمِهِمْ، وَبَدَرَ أَبِي قَوْمِي بِإِسْلاَمِهِمْ، فَلَمَّا قَدِمَ قَالَ: جِئْتُكُمْ وَٱللهِ مِنْ عِنْدِ النَّبِيِّ ﷺ حَقًّا، فَقَالَ: صَلُّوا صَلاَةَ كَذَا فِي حِينِ كَذَا، وَصَلُّوا صَلاَةَ كَذَا فِي حِينِ كَذَا، فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلاَةُ فَلْيُؤَذِّنْ أَحَدُكُمْ، وَلْيَؤُمَّكُمْ أَكْثَرُكُمْ قُرْآنًا، فَنَظَرُوا فَلَمْ يَكُنْ أَحَدٌ أَكْثَرَ قُرْآنًا مِنِّي، لِمَا كُنْتُ أَتَلَقَّى مِنَ الرُّكْبَانِ، فَقَدَّمُونِي بَيْنَ أَيْدِيهِمْ، وَأَنَا ٱبْنُ

Raspitivali su se i ustanovili da ja, zahvaljujući onome što sam naučio od putnika koji su prolazili, znam najviše pa su me proturili preda se, iako sam imao samo šest ili sedam godina. Na meni je bio ogrtač koji bi se, kada bih činio sedždu, povlačio naviše, tako da je jedna žena iz mahale rekla:

- Zar nećete pred nama pokriti zadnjicu vašeg učača?!

Tako su oni kupili materijal i skrojili mi galabiju, kojoj sam se više nego ičemu drugom obradovao.

سِتٍّ أَوْ سَبْعِ سِنِينَ، وَكَانَتْ عَلَيَّ بُرْدَةٌ، كُنْتُ إِذَا سَجَدْتُ تَقَلَّصَتْ عَنِّي، فَقَالَتِ امْرَأَةٌ مِنَ الْحَيِّ: أَلاَ تُغَطُّونَ عَنَّا اسْتَ قَارِئِكُمْ؟ فَاشْتَرَوْا فَقَطَعُوا لِي قَمِيصًا، فَمَا فَرِحْتُ بِشَيْءٍ فَرَحِي بِذٰلِكَ الْقَمِيصِ.

30. Ajet: ...*Tako i na Hunejnu, kad vas je zadivilo vaše mnoštvo...*, završno sa riječima: ...*a Allah mnogo oprašta, On je samilostan* (Et-Tevbe, 25-27)

٣٠ - باب: قول الله: ﴿وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ...﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

1666. Abdullah ibn Evfa, r.a., pokazujući ožiljak na ruci, kaže:

- Ovo je od rane koju sam zadobio kada sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bio na Hunejnu.

١٦٦٦ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كانَ بِيَدِهِ ضَرْبَةٌ، قالَ: ضُرِبْتُهَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ حُنَيْنٍ.

31. Vojni pohod Evtas

٣١ - باب: غَزْوَةِ أَوْطَاسٍ

1667. Ebu Musa, r.a., priča:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio sa Hunejnom poslao je Ebu Amira s vojskom u Evtas. Kada je tamo stigao sukobio se sa Durejdom ibn Simmetom, koji je poginuo, a njegovu je skupinu Allah porazio. Među Ebu Amirovom vojskom bio sam i ja (priča Ebu Musa). Tom prilikom Ebu Amir je bio ranjen. Ranio ga je Džušemi pogodivši ga strijelom u koljeno. Prišao sam mu i rekao:

١٦٦٧ : عَنْ أَبِي مُوسٰى رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قالَ: لَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ حُنَيْنٍ بَعَثَ أَبَا عَامِرٍ عَلَى جَيْشٍ إِلَى أَوْطَاسٍ فَانْتَهَى إِلَيْهِمْ، فَلَقِيَ دُرَيْدَ بْنَ الصِّمَّةِ، فَقُتِلَ دُرَيْدٌ وَهَزَمَ اللهُ أَصْحَابَهُ، قالَ أَبُو مُوسٰى: وَبَعَثَنِي مَعَ أَبِي عَامِرٍ، فَرُمِيَ أَبُو عَامِرٍ فِي رُكْبَتِهِ،

- Amidža, ko te pogodio?

Pokazao je u pravcu čovjeka koji ga je pogodio i rekao:

- Eno, ono je moj ubica!

Krenuo sam prema njemu i kad sam mu se približio, on me ugledao i počeo bježati. Ja sam pojurio za njim i doviknuo:

- Zar te nije stid, zar nećeš stati?!

Tada se on zaustavio pa smo izmijenili dva udarca mačem i ja sam ga ubio.

Potom sam rekao Ebu Amiru:

- Allah je ubio tvoga ubicu!

- Iščupaj ovu strijelu - rekao je on.

Iščupao sam strijelu, ali je nastupilo obilno krvarenje.

- Bratiću - rekao je on - prenesi od mene selam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i reci mu neka zamoli Allaha da mi oprosti!

Ebu Amir je odredio da ja nakon njega preuzmem zapovjedništvo i nedugo poslije toga je preminuo.

Kad sam se vratio otišao sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je ležao u svojoj sobi, na krevetu od užadi na kojima je bila prostirka. Po njegovim leđima i bokovima vidjeli su se tragovi tih užadi. Ispričao sam mu šta se desilo i nama i Ebu Amiru, uključujući i Ebu Amirove riječi: Reci (Poslaniku, s.a.v.s.) neka zamoli od Allaha oprost za mene!

On je zatražio vode, abdestio se pa onda podigao ruke toliko da sam vidio bjelinu njegovih pazuha, učeći:

"Moj Bože, daruj oprost Ubejdu Ebu Amiru! Moj Bože, učini ga na Sudnjem danu iznad mnogih ljudi, koje si stvorio!"

رَمَاهُ جُشَمِيٌّ بِسَهْمٍ فَأَثْبَتَهُ فِي رُكْبَتِهِ، فَٱنْتَهَيْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ: يَا عَمِّ مَنْ رَمَاكَ؟ فَأَشَارَ إِلَى أَبِي مُوسَى فَقَالَ: ذَاكَ قَاتِلِي الَّذِي رَمَانِي، فَقَصَدْتُ لَهُ فَلَحِقْتُهُ، فَلَمَّا رَآنِي وَلَّى، فَٱتَّبَعْتُهُ وَجَعَلْتُ أَقُولُ لَهُ: أَلاَ تَسْتَحِي، أَلاَ تَثْبُتُ، فَكَفَّ، فَٱخْتَلَفْنَا ضَرْبَتَيْنِ بِالسَّيْفِ فَقَتَلْتُهُ، ثُمَّ قُلْتُ لِأَبِي عَامِرٍ: قَتَلَ ٱللهُ صَاحِبَكَ، قَالَ: فَٱنْزِعْ هٰذَا السَّهْمَ، فَنَزَعْتُهُ فَنَزَا مِنْهُ المَاءُ، قَالَ يَا ٱبْنَ أَخِي: أَقْرِىءِ النَّبِيَّ ﷺ السَّلاَمَ، وَقُلْ لَهُ: ٱسْتَغْفِرْ لِي. وَٱسْتَخْلَفَنِي أَبُو عَامِرٍ عَلَى النَّاسِ، فَمَكَثَ يَسِيرًا ثُمَّ مَاتَ، فَرَجَعْتُ فَدَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فِي بَيْتِهِ عَلَى سَرِيرٍ مُرْمَلٍ وَعَلَيْهِ فِرَاشٌ، قَدْ أَثَّرَ رِمَالُ السَّرِيرِ بِظَهْرِهِ وَجَنْبَيْهِ، فَأَخْبَرْتُهُ بِخَبَرِنَا وَخَبَرِ أَبِي عَامِرٍ، وَقَالَ: قُلْ لَهُ ٱسْتَغْفِرْ لِي، فَدَعَا بِمَاءٍ فَتَوَضَّأَ، ثُمَّ رَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِعُبَيْدٍ أَبِي عَامِرٍ). وَرَأَيْتُ بَيَاضَ إِبْطَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ ٱجْعَلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَوْقَ كَثِيرٍ مِنْ خَلْقِكَ مِنَ النَّاسِ). فَقُلْتُ: وَلِي فَٱسْتَغْفِرْ، فَقَالَ: (اللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِعَبْدِ ٱللهِ ٱبْنِ قَيْسٍ ذَنْبَهُ، وَأَدْخِلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُدْخَلاً كَرِيمًا).

- Zamoli oprost i za mene - rekao sam.

“Moj Bože, oprosti grijehe i Abdullahu, sinu Kajsovu, i uvedi ga na Sudnjem danu na časno mjesto!”

٣٢ - باب: غَزْوَةِ الطَّائِفِ فِي شَوَّال سَنَة ثَمَانٍ

32. Fragmenti vezani za vojni pohod na Taif u ševvalu osme godine po Hidžri

١٦٦٨ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ وَعِنْدِي مُخَنَّثٌ، فَسَمِعَهُ يَقُولُ لِعَبْدِ ٱللهِ بْنِ أُمَيَّةَ: يَا عَبْدَ ٱللهِ، أَرَأَيْتَ إِنْ فَتَحَ ٱللهُ عَلَيْكُمُ الطَّائِفَ غَدًا، فَعَلَيْكَ بِٱبْنَةِ غَيْلاَنَ، فَإِنَّهَا تُقْبِلُ بِأَرْبَعٍ وَتُدْبِرُ بِثَمَانٍ. وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَدْخُلَنَّ هٰؤُلاَءِ عَلَيْكُنَّ).

1668. Ummu Seleme, r.a., kaže:

– Dok je kod mene (jednom prilikom) bio neki čovjek hermafrodit, ušao je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i čuo ga kako govori Abdullahu ibn Umejjeu:

- Abdullahu, ako vam Allah omogući da sutra oslobodite Taif, šta misliš da se dočepaš Gejlanove kćeri, jer je na njoj četvero sprijeda, a osmero pozadi!

Nakon toga, obraćajući se ženama, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Ne smijete (više) puštati da ovakvi kod vas ulaze!”

١٦٦٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا حَاصَرَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ الطَّائِفَ، فَلَمْ يَنَلْ مِنْهُمْ شَيْئًا، قَالَ: (إِنَّا قَافِلُونَ إِنْ شَاءَ ٱللهُ). فَثَقُلَ عَلَيْهِمْ، وَقَالُوا: نَذْهَبُ وَلاَ نَفْتَحُهُ. وَقَالَ مَرَّةً: (نَقْفُلُ). فَقَالَ: (ٱغْدُوا عَلَى الْقِتَالِ). فَغَدَوْا فَأَصَابَهُمْ جِرَاحٌ، فَقَالَ: (إِنَّا قَافِلُونَ غَدًا إِنْ شَاءَ ٱللهُ). فَأَعْجَبَهُمْ، فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ.

1669. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Nakon bezuspješne opsade Taifa Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Idemo nazad, ako Bog da!”

To je teško palo njegovim drugovima, pa rekoše:

- Vraćamo se a nismo ga oslobodili?!

“Idemo”, rekao je on u jednom trenutku, ali se onda predomislio i kazao:

“Poranite zorom u borbu!”

Poranili su i borili se, ali su dopali rana pa on reče:

“Sutra se, ako Bog da, zaista vraćamo!”

Ovog puta ih je to obradovalo, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., se nasmijao.

1670. Sa'd i Ebu Bekre, r.a., kažu:

– Čuli smo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad kaže:

"Ko ustvrdi da mu je otac neko ko to nije, a zna da to nije tačno, za njega je Džennet zabranjen."

١٦٧٠ : عَنْ سَعْدٍ وَأَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالاَ : سَمِعْنَا النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (مَنِ ٱدَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ، وَهُوَ يَعْلَمُ، فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ).

1671. U drugoj predaji stoji:

– Što se njih dvojice tiče, jedan je odapeo prvu strijelu na Allahovu putu, a drugi se sa nekolicinom osoba prebacio preko zidina taifske tvrđave i priključio se Vjerovjesniku, s.a.v.s.

U drugoj predaji stoji:

- On je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., iz Taifa kao treći u grupi od dvadeset i tri osobe.

١٦٧١ : وفي رواية: أَمَّا أَحَدُهُما فَأَوَّلُ مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ ٱللهِ، وَأَمَّا الآخَرُ فَكَانَ تَسَوَّرَ حِصْنَ الطَّائِفِ فِي أُنَاسٍ فَجَاءَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، وَفِي رِوايَةٍ: فَنَزَلَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ ثَالِثَ ثَلاَثَةٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الطَّائِفِ.

1672. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Bio sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je odsjeo u Dži'rani, između Mekke i Medine. S njim je bio i Bilal. Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došao jedan beduin i rekao:

- Zar nećeš ispuniti ono što si mi obećao?!

"Raduj se!", odgovori on.

- Već si mi mnogo puta rekao: "Raduj se!" - reče on.

Poslanik, s.a.v.s., se okrenuo prema Ebu Musau i Bilalu pa, ostavljajući dojam kao da se ljuti, rekao:

"On je odbio radosnu vijest, primite je vas dvojica!"

I mi smo (kažu oni) rekli:

- Primamo.

On je nakon toga zatražio bokal s vodom, u kojoj je oprao ruke i lice, zatim u nju pljucnuo pa onda rekao:

١٦٧٢ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ نَازِلٌ بِالْجِعْرَانَةِ بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ، وَمَعَهُ بِلاَلٌ، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: أَلاَ تُنْجِزُ لِي مَا وَعَدْتَنِي؟ فَقَالَ لَهُ: (أَبْشِرْ). فَقَالَ: قَدْ أَكْثَرْتَ عَلَيَّ مِنْ أَبْشِرْ، فَأَقْبَلَ عَلَى أَبِي مُوسَى وَبِلاَلٍ كَهَيْئَةِ الْغَضْبَانِ، فَقَالَ: (رَدَّ الْبُشْرَى، فَاقْبَلاَ أَنْتُمَا). قَالاَ: قَبِلْنَا، ثُمَّ دَعَا بِقَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ، فَغَسَلَ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ فِيهِ وَمَجَّ فِيهِ، ثُمَّ قَالَ: (ٱشْرَبَا مِنْهُ، وَأَفْرِغَا عَلَى وُجُوهِكُمَا وَنُحُورِكُمَا وَأَبْشِرَا). فَأَخَذَا

“Napijte se pa se onda ostatkom vode polijte po licu i grudima, i radujte se!”

Njih dvojica su uzeli bokal i uradili kako im je rekao, a Ummu Selema je iza zastora povikala:

- Ostavite i svojoj majci!

I oni su i njoj ostavili jedan dio.

الْقَدَحَ فَفَعَلاَ ، فَنَادَتْ أُمُّ سَلَمَةَ مِنْ وَرَاءِ السِّتْرِ : أَنْ أَفْضِلاَ لأُمِّكُمَا ، فَأَفْضَلاَ لَهَا مِنْهُ طَائِفَةً .

1673. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je sakupio grupu ensarija, r.a., i rekao im:

“Kurejšije su sve doskora bili u bezboštvu i nesreći a ja sam se trudio da ih popravim i pridobijem. Slažete li se da se oni vrate svojim kućama sa ovosvjetskim dobrima a vi sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s.?!”

- Svakako - odgorili su oni.

“Kada bi drugi išli (širokim putem) kroz dolinu a ensarije (uskim brdskim) tjesnacem, zasigurno bih krenuo tjesnacem kojim idu ensarije”, rekao je na to Božiji Poslanik, s.a.v.s.

١٦٧٣ : عَنْ أَنَس بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ :

جَمَعَ النَّبِيُّ ﷺ نَاسًا مِنَ الأَنْصَارِ ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ ، فَقَالَ : (إِنَّ قُرَيْشًا حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ وَمُصِيبَةٍ ، وَإِنِّي أَرَدْتُ أَنْ أَجْبُرَهُمْ وَأَتَأَلَّفَهُمْ ، أَمَا تَرْضَوْنَ أَنْ يَرْجِعَ النَّاسُ بِٱلدُّنْيَا وَتَرْجِعُونَ بِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ إِلَى بُيُوتِكُمْ؟) قالُوا : بَلَى ، قالَ : (لَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيًا ، وَسَلَكَتِ الأَنْصَارُ شِعْبًا ، لَسَلَكْتُ وَادِيَ الأَنْصَارِ ، أَوْ شِعْبَ الأَنْصَارِ) .

33. Misija Halida ibn Velida u plemenu Benu Džezime

٣٣ - باب: بَعْثِ النَّبِيِّ ﷺ خَالِدَ بْنَ الوَلِيدِ إِلَى بَنِي جَذِيمَةَ

1674. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao Halida ibn Velida da pleme Benu Džezime pozove u islam. Međutim oni nisu htjeli da kažu da su primili islam, kako bi to trebalo, nego su govorili:

- Promijenili smo vjeru! Prevjerili smo se!

Halid ih je počeo ubijati i zarobljavati pa je svakom od nas predao po jednog zarobljenika da bi jednog dana naredio da svako od nas ubije svoga zarobljenika. Na to sam ja rekao:

١٦٧٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ : بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ إِلَى بَنِي جَذِيمَةَ ، فَدَعَاهُمْ إِلَى الإِسْلاَمِ ، فَلَمْ يُحْسِنُوا أَنْ يَقُولُوا : أَسْلَمْنَا ، فَجَعَلُوا يَقُولُونَ : صَبَأْنَا صَبَأْنَا ، فَجَعَلَ خَالِدٌ يَقْتُلُ مِنْهُمْ وَيَأْسِرُ ، وَدَفَعَ إِلَى كُلِّ رَجُلٍ مِنَّا

- Allaha mi, ja neću ubiti svoga zarobljenika i niko od mojih ljudi to neće učiniti!

Kada smo došli Vjerovjesniku, s.a.v.s., i to mu ispričali, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je podigao ruke i rekao:

"Moj Bože, izjavljujem Tebi da nemam ništa sa onim što je učinio Halid."

Ponovio je to dva puta.

أَسِيرَهُ، حَتَّى إِذَا كانَ يَوْمٌ أَمَرَ خَالِدٌ أَنْ يَقْتُلَ كُلُّ رَجُلٍ مِنَّا أَسِيرَهُ، فَقُلْتُ: وَٱللهِ لاَ أَقْتُلُ أَسِيرِي، وَلاَ يَقْتُلُ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِي أَسِيرَهُ، حَتَّى قَدِمْنَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَذَكَرْنَاهُ، فَرَفَعَ النَّبِيُّ ﷺ يَدَيْهِ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ خَالِدٌ). مَرَّتَيْنِ.

34. Odred Abdullaha ibn Huzafe es-Sehmija i Alkame ibn Mudžezziza el-Mudlidžija, poznat pod imenom Odred ensarija

٣٤ - باب: سَرِيَّةُ عَبْدِالله بْنِ حُذَافَةَ السَّهْمِيِّ. وَعَلْقَمَةَ بْنِ مُجَزِّزٍ المُدْلِجِيِّ وَيُقَالُ إِنَّهَا سَرِيَّةُ الأَنْصَارِيِّ

1675. Alija, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao jedan odred pod zapovjedništvom jednog ensarije, naredivši ljudima da mu budu pokorni. Kada se (zapovjednik jednom prilikom) naljutio, rekao je:

- Zar vam Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije naredio da mi budete pokorni?!

- Jeste - odgovorili su oni.

Na to je on rekao:

- Sakupite mi drva!

Kad su sakupili drva, on je naredio:

- Potpalite vatru!

Kad su potpalili vatru, naredio je:

- Uđite u vatru!

- Mi smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., pribjegli od Vatre - govorili su oni, zadržavajući jedni druge.

I tako su ostali sve dok se vatra nije ugasila a njegova srdžba smirila. A kad je to čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., on je kazao:

"Da su ušli u vatru, ne bi iz nje izašli do Sudnjeg dana! (Dužnost je) pokoravati se (samo) u onome što islam definira kao dobro!"

١٦٧٥ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ سَرِيَّةً فَٱسْتَعْمَلَ عَلَيْهَا رَجُلًا مِنَ الأَنْصَارِ، وَأَمَرَهُمْ أَنْ يُطِيعُوهُ، فَغَضِبَ، فَقَالَ: أَلَيْسَ أَمَرَكُمُ النَّبِيُّ أَنْ تُطِيعُونِي؟ قالُوا: بَلَى، قالَ: فَٱجْمَعُوا لِي حَطَبًا، فَجَمَعُوا، فَقَالَ: أَوْقِدُوا نَارًا، فَأَوْقَدُوهَا، فَقَالَ: ٱدْخُلُوهَا، فَهَمُّوا وَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يُمْسِكُ بَعْضًا، وَيَقُولُونَ: فَرَرْنَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ مِنَ النَّارِ، فَمَا زَالُوا حَتَّى خَمَدَتِ النَّارُ، فَسَكَنَ غَضَبُهُ، فَبَلَغَ النَّبِيَّ ﷺ، فَقَالَ: (لَوْ دَخَلُوهَا مَا خَرَجُوا مِنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، الطَّاعَةُ فِي المَعْرُوفِ).

35. Misija Ebu Musaa i Muaza u Jemenu, prije Oproštajnog hadža

1676. Ebu Musa, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., poslao sa Muazom ibn Džebelom u Jemen. Pošto je Jemen imao dvije pokrajine, jednog je uputio u jednu a drugog u drugu, i tom prilikom im je rekao:

"Olakšavajte, nemojte otežavati i obveseljavajte (ljude), nemojte ih rastjerivati (prijetnjama)!"

I svaki od njih krenuo je na svoj zadatak. Kada bi se koji od njih (priča on), putujući svojom pokrajinom, našao u blizini onoga drugog, posjetio bi ga i poselamio se sa njim. Jednom se tako Muaz, putujući pokrajinom na svojoj mazgi, našao blizu svoga druga Ebu Musaa pa ga je posjetio i zatekao ga kako sjedi među ljudima okupljenim oko njega. Tu je bio i jedan čovjek sa rukama svezanim oko vrata.

- O Abdullahu, sine Kajsov, šta je s ovim - upitao je Muaz?

- To je čovjek koji je zanijekao vjeru nakon što je primio islam.

Na to on reče:

- Neću sjahati sve dok ne bude pogubljen!

- On je zato i priveden, zato sjaši - reče on.

- Neću sjahati sve dok ne bude pogubljen - ponovi Muaz.

I on je naredio pa je čovjek pogubljen.

Tada je Muaz sjahao i rekao:

- Abdullahu, kako ti učiš Kur'an?

٣٥ - باب: بَعْثُ أَبِي مُوسَىٰ وَمُعَاذٍ إِلَى الْيَمَنِ قَبْلَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ

١٦٧٦ : عَنْ أَبِي مُوسَىٰ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَهُ وَمُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ إِلَى الْيَمَنِ، قَالَ: وَبَعَثَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى مِخْلاَفٍ، قَالَ: وَالْيَمَنُ مِخْلاَفَانِ، ثُمَّ قَالَ: (يَسِّرَا وَلاَ تُعَسِّرَا، وَبَشِّرَا وَلاَ تُنَفِّرَا). فَٱنْطَلَقَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا إِلَى عَمَلِهِ قَالَ: وَكَانَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا إِذَا سَارَ فِي أَرْضِهِ وَكَانَ قَرِيبًا مِنْ صَاحِبِهِ أَحْدَثَ بِهِ عَهْدًا فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَسَارَ مُعَاذٌ فِي أَرْضِهِ قَرِيبًا مِنْ صَاحِبِهِ أَبِي مُوسَىٰ، فَجَاءَ يَسِيرُ عَلَى بَغْلَتِهِ حَتَّى ٱنْتَهَىٰ إِلَيْهِ، وَإِذَا هُوَ جَالِسٌ، وَقَدِ ٱجْتَمَعَ إِلَيْهِ النَّاسُ وَإِذَا رَجُلٌ عِنْدَهُ قَدْ جُمِعَتْ يَدَاهُ إِلَى عُنُقِهِ، فَقَالَ لَهُ مُعَاذٌ: يَا عَبْدَ ٱللَّهِ بْنَ قَيْسٍ أَيَّمَ هٰذَا؟ قَالَ: هٰذَا رَجُلٌ كَفَرَ بَعْدَ إِسْلاَمِهِ، قَالَ: لاَ أَنْزِلُ حَتَّى يُقْتَلَ، قَالَ: إِنَّمَا جِيءَ بِهِ لِذٰلِكَ فَٱنْزِلْ، قَالَ: مَا أَنْزِلُ حَتَّى يُقْتَلَ، فَأَمَرَ بِهِ فَقُتِلَ، ثُمَّ نَزَلَ فَقَالَ: يَا عَبْدَ ٱللَّهِ، كَيْفَ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ؟ قَالَ أَتَفَوَّقُهُ تَفَوُّقًا، قَالَ: فَكَيْفَ تَقْرَأُ أَنْتَ يَا مُعَاذُ؟ قَالَ: أَنَامُ أَوَّلَ اللَّيْلِ، فَأَقُومُ وَقَدْ قَضَيْتُ جُزْئِي مِنَ النَّوْمِ، فَأَقْرَأُ مَا كَتَبَ ٱللَّهُ لِي، فَأَحْتَسِبُ نَوْمَتِي كَمَا أَحْتَسِبُ قَوْمَتِي.

- Učim ga s prekidima - rekao je Abdullah i upitao:

- A kako ti učiš, Muaze?

- Ja noću prvo legnem i odspavam, a onda ustanem i proučim koliko mi se dadne, ne zapostavljajući ni spavanje ni ibadet.

١٦٧٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ، فَسَأَلَهُ عَنْ أَشْرِبَةٍ تُصْنَعُ بِهَا، فَقَالَ: (وَمَا هِيَ؟) قَالَ: الْبِتْعُ وَالْمِزْرُ، فَقَالَ: (كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ).

1677. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uputio u Jemen i da ga je u vezi sa pićima koja se tamo prave upitao.

"Koja su to pića?"

- *Bit*' (vino od meda) i *mizr* (vrsta piva) - odgovorio je on.

Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Sve što opija zabranjeno je."

٣٦ - باب: بَعْثُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَخَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ إِلَى الْيَمَنِ

36. Slanje Alije ibn Ebu Taliba i Halida ibn Velida u Jemen

١٦٧٨ : عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللهِ ﷺ مَعَ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ إِلَى الْيَمَنِ، قَالَ: ثُمَّ بَعَثَ عَلِيًّا بَعْدَ ذٰلِكَ مَكَانَهُ، فَقَالَ ﷺ: (مُرْ أَصْحَابَ خَالِدٍ، مَنْ شَاءَ مِنْهُمْ أَنْ يُعَقِّبَ مَعَكَ فَلْيُعَقِّبْ، وَمَنْ شَاءَ فَلْيُقْبِلْ). فَكُنْتُ فِيمَنْ عَقَّبَ مَعَهُ، قَالَ: فَغَنِمْتُ أَوَاقِيَّ ذَوَاتِ عَدَدٍ.

1678. El-Bera', r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nas je poslao sa Halidom ibn Velidom u Jemen. Potom je (priča on) na njegovo mjesto poslao Aliju, rekavši mu:

"Reci onima koji su otišli sa Halidom da ko od njih hoće može ostati s tobom, a ko neće neka se vrati!"

Ja sam bio među onima koji su ostali i sa Alijom pa sam (kaže on) na ime toga dobio nekoliko oka (zlata)

١٦٧٩ : عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ عَلِيًّا إِلَى خَالِدٍ لِيَقْبِضَ الْخُمُسَ، وَكُنْتُ أُبْغِضُ عَلِيًّا، وَقَدِ

1679. Burejde, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao Aliju kod Halida da pokupi petinu (ratne dobiti). Kivan na Aliju što je iz ratnog plijena s kojim smo raspolagali izabrao sebi najljepšu robinju, ja sam rekao Halidu:

- Jesi li vidio ovoga?!

Kada smo (kasnije) došli kod

اَغْتَسَلَ، فَقُلْتُ لِخَالِدٍ: أَلاَ تَرَى إِلَى هٰذَا، فَلَمَّا قَدِمْنَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ ذَكَرْتُ ذٰلِكَ لَهُ، فَقَالَ: (يَا بُرَيْدَةُ أَتُبْغِضُ عَلِيًّا؟) فَقُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: (لاَ تُبْغِضْهُ، فَإِنَّ لَهُ فِي الْخُمُسِ أَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ).

Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njemu sam to ispričao, ali mi on reče:

"Ti mrziš Aliju, Burejde?!"

- Da - odgovorio sam.

"Nemaš ga pravo mrziti, jer njemu od te petine pripada i više nego što je uzeo", reče on.

١٦٨٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: بَعَثَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مِنَ الْيَمَنِ بِذُهَيْبَةٍ فِي أَدِيمٍ مَقْرُوظٍ، لَمْ تُحَصَّلْ مِنْ تُرَابِهَا، قَالَ: فَقَسَمَهَا بَيْنَ أَرْبَعَةِ نَفَرٍ: بَيْنَ عُيَيْنَةَ بْنِ بَدْرٍ، وَأَقْرَعَ بْنِ حَابِسٍ، وَزَيْدِ الْخَيْلِ، وَالرَّابِعُ: إِمَّا عَلْقَمَةُ، وَإِمَّا عَامِرُ بْنُ الطُّفَيْلِ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ: كُنَّا نَحْنُ أَحَقَّ بِهٰذَا مِنْ هٰؤُلاَءِ، قَالَ: فَبَلَغَ ذٰلِكَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (أَلاَ تَأْمَنُونِي وَأَنَا أَمِينُ مَنْ فِي السَّمَاءِ، يَأْتِينِي خَبَرُ السَّمَاءِ صَبَاحًا وَمَسَاءً). قَالَ: فَقَامَ رَجُلٌ غَائِرُ الْعَيْنَيْنِ، مُشْرِفُ الْوَجْنَتَيْنِ، نَاشِزُ الْجَبْهَةِ، كَثُّ اللِّحْيَةِ، مَحْلُوقُ الرَّأْسِ، مُشَمَّرُ الإِزَارِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ ٱتَّقِ ٱللهَ، قَالَ: (وَيْلَكَ، أَوَ لَسْتُ أَحَقَّ أَهْلِ الأَرْضِ أَنْ يَتَّقِيَ ٱللهَ). قَالَ: ثُمَّ وَلَّى الرَّجُلُ. قَالَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَلاَ أَضْرِبُ عُنُقَهُ؟ قَالَ: (لاَ، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ يُصَلِّي). فَقَالَ خَالِدٌ: وَكَمْ مِنْ مُصَلٍّ

1680. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Alija ibn Ebu Talib, r.a., je poslao iz Jemena Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jedan omanji neobrađen grumen zlata, zapakovan u komadu uštavljene kože. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je taj grumen podijelio četverici ljudi. Trojica od njih bili su Ujejna ibn Bedr, Ekre' ibn Hâbis i Zejd el-Hajl, dok je četvrti bio ili Alkame ili Amir ibn Tufejl. Neki ashab je vezano za to rekao:

- Preče je bilo da je to dato nama, nego njima!

Kad je to čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

"Nemate u mene povjerenja, a ja sam povjerenik Onoga Koji je na nebesima i dan-noć mi nebeske vijesti dolaze."

Tada je (priča on) ustao jedan čovjek duboko upalih očiju, ispupčenih očnih jagodica, izdignutog čela, guste brade, obrijane glave i zadignuta ogrtača, i rekao:

- Allahov Poslaniče, boj se Allaha!

"Teško tebi! Zar nisam ja među stanovnicima Zemlje najpreči da se Allaha bojim?!", odgovori on.

Čovjek je nakon toga ustao i krenuo napolje, a Halid ibn Velid je rekao:

- Da mu odrubim glavu, Allahov Poslaniče!?

"Ne, možda on klanja", odgovorio je on.

يَقُولُ بِلِسَانِهِ مَا لَيْسَ فِي قَلْبِهِ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنِّي لَمْ أُومَرْ أَنْ أَنْقُبَ قُلُوبَ النَّاسِ وَلاَ أَشُقَّ بُطُونَهُمْ). قَالَ: ثُمَّ نَظَرَ إِلَيْهِ وَهُوَ مُقَفٍّ، فَقَالَ: (إِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ ضِئْضِئِ هٰذَا قَوْمٌ يَتْلُونَ كِتَابَ ٱللهِ رَطْبًا، لاَ يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ ٱلدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ – وَأَظُنُّهُ قَالَ – لَئِنْ أَدْرَكْتُهُمْ لأَقْتُلَنَّهُمْ قَتْلَ ثَمُودَ).

- Koliko klanjača izgovaraju jezikom nešto što ne postoji u njihovim srcima! - rekao je Halid.

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Meni nije zapovjeđeno da kopam po ljudskim srcima niti da otvaram njihove utrobe!"

Zatim je pogledao za čovjekom koji je odlazio i rekao:

"Od potomaka ovoga čovjeka doći će ljudi koji će Allahovu Knjigu neprestano učiti, ali to neće prelaziti njihova grla. Oni će prolijetati kroz vjeru kao strijela kroz tijelo."

I mislim da je još kazao:

"Kada bih dočekao njihovo vrijeme, zasigurno bih ih ubijao kao što su ubijani pripadnici Semuda."

٣٧ - باب: غَزْوَةُ ذِي الخَلَصَةِ

37. Vojni pohod na Zu Halesu

١٦٨١ : تَقَدَّمَ حَديث جَرِيرٍ في ذٰلِكَ، وَقَوْل ٱلنَّبِيِّ ﷺ لَهُ: (أَلا تُرِيحُني مِنْ ذِي الخَلَصَةِ؟) وَذَكَرَ فِي هٰذِهِ الرِوايَةِ، قَالَ جَرِيرٌ: وَكَانَ ذُو الخَلَصَةِ بَيْتًا بِالْيَمَنِ لِخَثْعَمَ وَبَجِيلَةَ، فِيهِ نُصُبٌ تُعْبَدُ.

قَالَ: وَلَمَّا قَدِمَ جَرِيرٌ الْيَمَنَ، كَانَ بِهَا رَجُلٌ يَسْتَقْسِمُ بِالأَزْلاَمِ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ هَا هُنَا، فَإِنْ قَدَرَ عَلَيْكَ ضَرَبَ عُنُقَكَ، قَالَ: فَبَيْنَما هُوَ يَضْرِبُ بِهَا إِذْ وَقَفَ عَلَيْهِ جَرِيرٌ، فَقَالَ: لَتَكْسِرَنَّهَا وَلَتَشْهَدَنَّ: أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ، أَوْ لأَضْرِبَنَّ عُنُقَكَ؟ قَالَ: فَكَسَرَهَا وَشَهِدَ.

1681. Hadis u vezi sa ovim, koji je prenio Džerir, i riječi koje mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uputio: "Zar me nećeš rasteretiti Zu Halese", već je ranije naveden.

U ovoj predaji se još spominje da je Džerir rekao:

- Zu Halesa je bio hram u Jemenu koji je pripadao plemenima Has'am i Bedžila i u njemu su se nalazili kipovi koje su obožavali. Kada je Džerir stigao u Jemen, tamo je bio jedan čovjek koji je proricao sudbinu pomoću strjelica, pa mu je rečeno:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ovdje i ako te se domogne, odrubit će ti glavu.

Dok je on (jednom prilikom) radio sa strjelicama, Džerir se zaustavio kod njega i rekao:

- Ili ćeš ih polomiti i posvjedočiti da *Nema boga osim Allaha*, ili ću ti glavu odrubiti!

On je polomio strjelice i izrekao šehadet.

38. Džerirov odlazak u Jemen

1682. Džerir, r.a., priča:

– Kada sam bio u Jemenu susreo sam se sa dva čovjeka otuda. Jedan se zvao Zu Kela' a drugi Zu Amr. Pričao sam im o Božijem Poslaniku, s.a.v.s., pa mi je Zu Amr rekao:

- Izgleda da je čovjek o kome ti pričaš još prije tri dana umro.

Zaputili su se sa mnom i kada smo prevalili jedan dio puta susreli smo grupu ljudi koja je jahala iz pravca Medine pa smo ih upitali (za Božijeg Poslanika, s.a.v.s.) i oni nam rekoše:

- Poslanik, s.a.v.s., je umro i za halifu je postavljen Ebu Bekr, a narod je uredu.

Njih dvojica rekoše:

- Reci svome drugu (halifi) da smo mi dolazili i da ćemo možda opet dolaziti.

I vratili su se u Jemen.

39. Vojni pohod prema obali mora

1683. Džabir, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., odaslao je jedan vojni odred u pravcu morske obale i za zapovjednika im postavio Ebu Ubejdu ibn Džerraha. Bilo ih je tri stotine.

- Krenuli smo - kaže on - i kada smo prevalili dio puta nestalo je hrane. Tada je Ebu Ubejde zapovjedio da se sakupi sva zaliha hrane, i to je i učinjeno. Bilo je svega dvije (putne) torbe datula. On nam je od toga davao svaki dan

٣٨ - باب: ذَهَابُ جَرِيرٍ إِلَى الْيَمَنِ

١٦٨٢ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ بِالْيَمَنِ، فَلَقِيتُ رَجُلَيْنِ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ: ذَا كَلاَعٍ وَذَا عَمْرٍو، فَجَعَلْتُ أُحَدِّثُهُمْ عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقَالَ لِي ذُو عَمْرٍو: لَئِنْ كانَ الَّذِي تَذْكُرُ مِنْ أَمْرِ صَاحِبِكَ، لَقَدْ مَرَّ عَلَى أَجَلِهِ مُنْذُ ثَلاَثٍ. وَأَقْبَلاَ مَعِي حَتَّى إِذَا كُنَّا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ، رُفِعَ لَنَا رَكْبٌ مِنْ قِبَلِ المَدِينَةِ فَسَأَلْنَاهُمْ، فَقَالُوا: قُبِضَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، وَٱسْتُخْلِفَ أَبُو بَكْرٍ، وَالنَّاسُ صَالِحُونَ. فَقَالاَ: أَخْبِرْ صَاحِبَكَ أَنَّا قَدْ جِئْنَا وَلَعَلَّنَا سَنَعُودُ إِنْ شَاءَ ٱللهُ، وَرَجَعَا إِلَى الْيَمَنِ.

٣٩ - باب: غَزْوَةِ سِيفِ الْبَحْرِ

١٦٨٣ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: لَمَّا بَعَثَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بَعْثًا قِبَلَ السَّاحِلِ، وَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الجَرَّاحِ، وَهُمْ ثَلاَثُمِائَةٍ، فَخَرَجْنَا وَكُنَّا بِبَعْضِ الطَّرِيقِ فَنِيَ الزَّادُ، فَأَمَرَ أَبُو عُبَيْدَةَ بِأَزْوَادِ الجَيْشِ فَجُمِعَ، فَكَانَ مِزْوَدَيْ تَمْرٍ، فَكَانَ يُقَوِّتُنَا كُلَّ يَوْمٍ قَلِيلًا قَلِيلًا حَتَّى فَنِيَ، فَلَمْ يَكُنْ يُصِيبُنَا إِلاَّ تَمْرَةٌ تَمْرَةٌ، فَقُلْتُ: مَا تُغْنِي عَنْكُم تَمْرَةٌ؟

فَقَالَ: لَقَدْ وَجَدْنَا فَقْدَهَا حِينَ فَنِيَتْ، ثُمَّ انْتَهَيْنَا إِلَى الْبَحْرِينِ فَإِذَا حُوتٌ مِثْلُ الظَّرِبِ، فَأَكَلَ مِنْهُ الْقَوْمُ ثَمَانَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، ثُمَّ أَمَرَ أَبُو عُبَيْدَةَ بِضِلَعَيْنِ مِنْ أَضْلاَعِهِ فَنُصِبَا، ثُمَّ أَمَرَ بِرَاحِلَةٍ فَرُحِلَتْ ثُمَّ مَرَّتْ تَحْتَهُمَا فَلَمْ تُصِبْهُمَا.

pomalo sve dok nije ponestalo tako dan nas je mogla zapasti samo po jedna datula.

- Kako vam jedna datula može biti dovoljna - upitao sam?

Na to je on odgovorio:

- Shvatili smo njenu vrijednost tek kada je i nje nestalo.

I tako smo stigli do mora. Iznenada, ugledali smo ribu veliku poput brijega. Ljudi su je jeli osamnaest noći. Ebu Ubejde je naredio da se dva njezina rebra usprave i da se deva odsedla, a zatim je provedena ispod njih ne dotakavši ih.

١٦٨٤ :وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، في رواية، أَنَّهُ قَالَ: فَأَلْقَى لَنَا الْبَحْرُ دَابَّةً يُقَالُ لَهَا الْعَنْبَرُ، فَأَكَلْنَا مِنْهُ نِصْفَ شَهْرٍ، وَادَّهَنَّا مِنْ وَدَكِهِ، حَتَّى ثَابَتْ إِلَيْنَا أَجْسَامُنَا.

وَعَنْهُ في رواية أُخرى: قَالَ أَبُو عُبَيْدَةَ: كُلُوا، فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ ذَكَرْنَا ذٰلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (كُلُوا، رِزْقًا أَخْرَجَهُ ٱللهُ، أَطْعِمُونَا إِنْ كَانَ مَعَكُمْ). فَأَتَاهُ بَعْضُهُمْ بِعُضْوٍ فَأَكَلَهُ.

1684. Džabir, r.a., u drugoj predaji kaže:

– More nam je izbacilo jednu životinju zvanu *el-Anber,* i mi smo je jeli pola mjeseca i masirali smo se njezinim salom tako da su naša tjelesa postala čvrsta.

U drugoj predaji od njega stoji:

– Ebu Ubejde je rekao: - Jedite!

A kada smo se vratili u Medinu spomenuli smo to Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je rekao:

"Jedite opskrbu koju je Allah dao, a nahranite i nas ako je ima još kod vas."

Neki od njih su mu dali jedan komad koji je on pojeo.

٤٠ ـ باب: غزوة عيينة بن حصن

40. Vojni pohod Ujejne ibn Hisn

١٦٨٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قَدِمَ رَكْبٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَمِّرِ الْقَعْقَاعَ بْنَ مَعْبَدِ بْنِ زُرَارَةَ، قَالَ عُمَرُ: بَلْ أَمِّرِ الأَقْرَعَ بْنَ حَابِسٍ، قَالَ أَبُو بَكْرٍ: مَا أَرَدْتَ إِلاَّ خِلاَفِي، قَالَ عُمَرُ: مَا أَرَدْتُ خِلاَفَكَ، فَتَمَارَيَا حَتَّى ارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا، فَنَزَلَ فِي ذٰلِكَ: ﴿يَا أَيُّهَا

1685. Abdullah ibn Zubejr, r.a., priča da je jedna grupa konjanika plemena Benu Temim došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je tada Ebu Bekr rekao:

- Postavi (im) za zapovjednika Ka'ka'a ibn Ma'beda ibn Zuraru!

A Omer je rekao:

- Ne, nego postavi za zapovjednika Akre'a ibn Habisa!

Ebu Bekr je rekao:

- Htio si samo da mi proturječiš.

Omer je rekao:

- Nisam ti htio proturječiti.

I tako su se oni nastavili raspravljati sve dok nisu podigli svoje glasove, pa je u vezi s tim objavljeno:

O vjernici, ne odlučujte se ni na što dok za to ne upitate Allaha i Poslanika Njegova i stalno imajte na umu Allaha..., do kraja ajeta (El-Hudžurat, 1)

الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تُقَدِّمُوا﴾. حَتَّى انْقَضَتْ.

41. Delegacija plemena Benu Hanife i kazivanje Sumame ibn Usala

٤١ - باب: وَفْدِ بَنِي حَنِيفَةَ وَحَدِيثِ ثُمَامَةَ بْنِ أُثَالٍ

1686. Ebu Hurejre, r.a, priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odaslao jedan odred konjanika u pravcu Nedžda pa su oni doveli čovjeka iz plemena Benu Hanife zvanog Sumame ibn Usal i privezali ga za jedan od stupova džamije. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je otišao do njega i rekao:

"Šta ima kod tebe, Sumame?"

On je odgovorio:

- Imam dobro, o Muhammede! Ako me pogubiš, pogubit ćeš onoga koji je ubijao, a ako me poštediš, poštedjet ćeš zahvalnoga. Ako, pak, želiš imetak, samo traži koliko želiš!

I on je bilo ostavljen do sutrašnjeg dana kada mu je (Poslanik) rekao:

"Šta ima kod tebe, Sumame?"

On je odgovorio:

- Ono što sam ti već rekao: Ako me poštediš, poštedio si zahvalnog.

١٦٨٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ خَيْلًا قِبَلَ نَجْدٍ، فَجَاءَتْ بِرَجُلٍ مِنْ بَنِي حَنِيفَةَ يُقَالُ لَهُ ثُمَامَةُ بْنُ أُثَالٍ، فَرَبَطُوهُ بِسَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي الْمَسْجِدِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ؟) فَقَالَ: عِنْدِي خَيْرٌ يَا مُحَمَّدُ، إِنْ تَقْتُلْنِي تَقْتُلْ ذَا دَمٍ، إِنْ تُنْعِمْ تُنْعِمْ عَلَى شَاكِرٍ، وَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْمَالَ، فَسَلْ مِنْهُ مَا شِئْتَ، فَتُرِكَ حَتَّى كانَ الْغَدُ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: (مَا عِنْدَكَ يَا ثُمامَةُ؟) قَالَ: مَا قُلْتُ لَكَ: إِنْ تُنْعِمْ تُنْعِمْ عَلَى شَاكِرٍ، فَتَرَكَهُ حَتَّى كانَ بَعْدَ الْغَدِ، فَقَالَ: (مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ؟)

فَقَالَ: عِنْدِي مَا قُلْتُ لَكَ، فَقَالَ: (أَطْلِقُوا ثُمَامَةَ). فَانْطَلَقَ إِلَى نَخْلٍ قَرِيبٍ مِنَ الْمَسْجِدِ، فَاغْتَسَلَ ثُمَّ دَخَلَ الْمَسْجِدَ، فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ، يَا مُحَمَّدُ، وَاللهِ مَا كَانَ عَلَى الْأَرْضِ وَجْهٌ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ وَجْهِكَ، فَقَدْ أَصْبَحَ وَجْهُكَ أَحَبَّ الْوُجُوهِ إِلَيَّ، وَاللهِ مَا كَانَ مِنْ دِينٍ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ دِينِكَ، فَأَصْبَحَ دِينُكَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيَّ، وَاللهِ مَا كَانَ مِنْ بَلَدٍ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ بَلَدِكَ، فَأَصْبَحَ بَلَدُكَ أَحَبَّ الْبِلَادِ إِلَيَّ، وَإِنَّ خَيْلَكَ أَخَذَتْنِي، وَأَنَا أُرِيدُ الْعُمْرَةَ، فَمَاذَا تَرَى؟ فَبَشَّرَهُ رَسُولُ اللهِ ﷺ وَأَمَرَهُ أَنْ يَعْتَمِرَ، فَلَمَّا قَدِمَ مَكَّةَ قَالَ لَهُ قَائِلٌ: صَبَوْتَ، قَالَ: لَا وَاللهِ، وَلَكِنْ أَسْلَمْتُ مَعَ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللهِ ﷺ، وَلَا وَاللهِ، لَا يَأْتِيكُمْ مِنَ الْيَمَامَةِ حَبَّةُ حِنْطَةٍ حَتَّى يَأْذَنَ فِيهَا النَّبِيُّ ﷺ.

I on ga je ostavio za naredni dan kada ga je ponovo upitao:

"Šta ima kod tebe, Sumama?"

On je odgovorio:

- Ima ono što sam ti već rekao.

Na to je on rekao:

"Oslobodite Sumamu!"

Tada je on otišao u palmovik u blizini džamije i okupao se, a potom ušao u džamiju i izgovorio:

- Očitujem da nema boga osim Allaha i očitujem da je Muhammed Allahov poslanik. O Muhammede, tako mi Allaha, na zemlji mi ne bijaše mržega lica od tvoga, a sada mi je tvoje lice postalo najdraže! Tako mi Allaha, ne bijaše mi mrže vjere od tvoje, ali mi je ona sada najdraža vjera! Tako mi Allaha, ne bijaše mi mržeg kraja od tvoga, ali mi sada tvoj kraj postade najdraži kraj! Zaista, tvoji konjanici su me zarobili kada sam želio učiniti umru, pa šta ti o tome misliš?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je saopćio radosnu vijest (čestitao mu) i naredio mu da učini umru. I kada je on stigao u Mekku, neko mu je rekao:

- Prevjerio si se?

On je odgovorio:

- Ne, tako mi Allaha, već sam prihvatio islam sa Muhammedom, Allahovim poslanikom, s.a.v.s. Ne, tako mi Allaha! Neće vam moći iz Jemame doći ni jedno zrno pšenice bez Vjerovjesnikova, s.a.v.s., dopuštenja!

١٦٨٧ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ مُسَيْلِمَةُ الْكَذَّابُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ ﷺ، فَجَعَلَ يَقُولُ: إِنْ جَعَلَ لِي مُحَمَّدٌ الْأَمْرَ مِنْ بَعْدِهِ تَبِعْتُهُ،

1687. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Lažac Musejlima se pojavio u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., govoreći:

- Ako mi Muhammed prepusti ovu stvar poslije njega, slijedit ću ga.

On je došao u Medinu sa mnoštvom svojih sunarodnjaka. Tada mu je došao Allahov Poslanik, s.a.v.s., u pratnji Sabita ibn Kajsa ibn Šemmasa. U ruci Allahova Poslanika, s.a.v.s., bio je komad palmina drveta. Zaustavio se pred Musejlimom, koji je bio okružen svojom družinom, i rekao mu:

"Da mi tražiš ovaj komad (drveta), ne bih ti ga dao, i ti, sigurno, nećeš moći izbjeći Allahovu odredbu o tebi! Zato, ako okreneš leđa, Allah će te, sigurno, uništiti. Zaista, ja vidim da si ti osoba koja mi je pokazana u snu, a evo Sabit ibn Kajs će ti odgovoriti umjesto mene." I onda se udaljio od njega.

Ibn Abbas kaže:

– Pitao sam na šta se odnose riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., "Zaista, vidim da si ti osoba koja mi je u snu pokazana...", pa me Ebu Hurejre izvijestio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., o tome rekao:

"Jednom dok sam spavao vidio sam u svojim rukama dvije zlatne narukvice, koje su me zabrinule. Tada mi je u snu nadahnuto da puhnem u njih, i ja sam puhnuo pa su one odletjele. Ja sam to protumačio tako da će se dva lažova pojaviti poslije mene. Jedan od njih dvojice je El-'Ansi, a drugi je Musejlima."

وَقَدِمَهَا فِي بَشَرٍ كَثِيرٍ مِنْ قَوْمِهِ، فَأَقْبَلَ إِلَيْهِ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَمَعَهُ ثَابِتُ بْنُ قَيْسِ ٱبْنِ شَمَّاسٍ، وَفِي يَدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قِطْعَةُ جَرِيدٍ، حَتَّى وَقَفَ عَلَى مُسَيْلِمَةَ فِي أَصْحَابِهِ، فَقَالَ: (لَوْ سَأَلْتَنِي هٰذِهِ الْقِطْعَةَ مَا أَعْطَيْتُكَهَا، وَلَنْ تَعْدُوَ أَمْرَ ٱللهِ فِيكَ، وَلَئِنْ أَدْبَرْتَ لَيَعْقِرَنَّكَ ٱللهُ، وَإِنِّي لأَرَاكَ الَّذِي أُرِيتُ فِيهِ مَا رَأَيْتُ، وَهٰذَا ثَابِتُ بْنُ قَيْسٍ يُجِيبُكَ عَنِّي). ثُمَّ ٱنْصَرَفَ عَنْهُ، قَالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: فَسَأَلْتُ عَنْ قَوْلِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّكَ أَرَى الَّذِي أُرِيتُ فِيهِ مَا رَأَيْتُ). فَأَخْبَرَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، رَأَيْتُ فِي يَدَيَّ سِوَارَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ، فَأَهَمَّنِي شَأْنُهُمَا، فَأُوحِيَ إِلَيَّ فِي الْمَنَامِ: أَنِ ٱنْفُخْهُمَا، فَنَفَخْتُهُمَا فَطَارَا، فَأَوَّلْتُهُمَا كَذَّابَيْنِ يَخْرُجَانِ بَعْدِي). أَحَدُهُمَا الْعَنْسِيُّ، وَالآخَرُ مُسَيْلِمَةُ.

1688. Ebu Hurejre, r.a, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Jednom dok sam spavao, donesene su mi zemaljske riznice i u moje ruke

١٦٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ أُتِيتُ بِخَزَائِنِ الأَرْضِ، فَوُضِعَ فِي كَفِّي سِوَارَانِ مِنْ ذَهَبٍ، فَكَبُرَا عَلَيَّ، فَأُوحِيَ

stavljene dvije zlatne narukvice. To mi je palo teško. Tada mi je nadahnuto da puhnem u njih, pa sam puhnuo i one su nestale. Ja sam protumačio da su to dva lažova između kojih se nalazim: vladar Sane i vladar Jamame."

إِلَيَّ أَنِ انْفُخْهُمَا، فَنَفَخْتُهُمَا فَذَهَبَا، فَأَوَّلْتُهُمَا الْكَذَّابَيْنِ اللَّذَيْنِ أَنَا بَيْنَهُمَا: صَاحِبَ صَنْعَاءَ، وَصَاحِبَ الْيَمَامَةِ).

42. Kazivanje o stanovnicima Nedžrana

٤٢ - باب: قِصَّةِ أَهْلِ نَجْرَانَ

1689. Huzejfe, r.a., priča:

– Došli su 'Akib i Sejjid, dva prvaka Nedžrana, Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., želeći da se s njim međusobno prokunu. On kaže da je jedan od njih rekao drugom:

- Ne čini to, jer tako mi Boga, ako je on vjerovjesnik i prokune nas, neće nam biti spasa, ni nama ni našem potomstvu nakon nas!

Onda su mu rekli:

- Zaista ćemo ti dati to što si tražio. Pošalji s nama jednu povjerljivu osobu i ne šalji drugog osim povjerljivog!

On je na to rekao:

"Zasigurno, poslat ću s vama uistinu povjerljiva čovjeka."

Svaki od drugova Allahova Poslanika, s.a.v.s., želio je da on bude taj. Tada je on rekao: "Ustani Ebu Ubejde, sine Džerrahov!"

Kada je on ustao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Ovo je pouzdanik ovog ummeta."

١٦٨٩ : عَنْ حُذَيْفَةَ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَ الْعَاقِبُ وَالسَّيِّدُ، صَاحِبَا نَجْرَانَ، إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ يُرِيدَانِ أَنْ يُلاَعِنَاهُ، قَالَ: فَقَالَ أَحَدُهُما لِصَاحِبِهِ: لاَ تَفْعَلْ، فَوَاللهِ لَئِنْ كانَ نَبِيًّا فَلاَعَنَنَا لاَ نُفْلِحُ نَحْنُ وَلاَ عَقِبُنَا مِنْ بَعْدِنَا. قَالاَ: إِنَّا نُعْطِيكَ مَا سَأَلْتَنَا، وَابْعَثْ مَعَنَا رَجُلًا أَمِينًا، وَلاَ تَبْعَثْ مَعَنَا إِلاَّ أَمِينًا. فَقَالَ: (لأَبْعَثَنَّ مَعَكُمْ رَجُلًا أَمِينًا حَقَّ أَمِينٍ). فَاسْتَشْرَفَ لَهُ أَصْحَابُ رَسُولِ اللهِ ﷺ، فَقَالَ: (قُمْ يَا أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ). فَلَمَّا قَامَ، قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (هٰذَا أَمِينُ هٰذِهِ الأُمَّةِ).

1690. Enes, r.a., u jednoj drugoj predaji, kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٦٩٠: وَفي رِوايةٍ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ، وَأَمِينُ هٰذِهِ الأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ).

"Svaka zajednica ima svoga pouzdanika, a pouzdanik ove zajednice je Ebu Ubejde, sin Džerrahov."

٤٣ - باب: قُدُومِ الأَشْعَرِيِّينَ وأَهْلِ اليَمَنِ

43. Dolazak Eš'arijuna i Jemenaca

١٦٩١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

أَتَيْنَا النَّبِيَّ ﷺ نَفَرٌ مِنَ الأَشْعَرِيِّينَ فَٱسْتَحْمَلْنَاهُ، فَأَبَى أَنْ يَحْمِلَنَا، فَٱسْتَحْمَلْنَاهُ فَحَلَفَ أَنْ لاَ يَحْمِلَنَا، ثُمَّ لَمْ يَلْبَثِ النَّبِيُّ ﷺ أَنْ أُتِيَ بِنَهْبِ إِبِلٍ، فَأَمَرَ لَنَا بِخَمْسِ ذَوْدٍ، فَلَمَّا قَبَضْنَاهَا قُلْنَا: تَغَفَّلْنَا النَّبِيَّ ﷺ يَمِينَهُ، لاَ نُفْلِحُ بَعْدَهَا أَبَدًا، فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّكَ حَلَفْتَ أَنْ لاَ تَحْمِلَنَا وَقَدْ حَمَلْتَنَا؟ قَالَ: (أَجَلْ، وَلٰكِنْ لاَ أَحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ، فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا، إِلاَّ أَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ مِنْهَا وَتَحَلَّلْتُهَا).

1691. Ebu Musa, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došla je grupa eš'arijuna, tražeći da nam da neke od tovarnih i jahaćih životinja, ali je on odbio. Mi smo ponovo tražili da nam da nešto od tovarnih i jahaćih životinja, pa se on zekleo da nam neće dati. Nakon nekog vremena, Vjerovjesniku, s.a.v.s., je predat neki plijen u devama i on je naredio da se nama da pet deva. I kad smo ih preuzeli, rekli smo:

- Naveli smo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da nesvjesno prekrši svoju zakletvu, nećemo se moći nikada poslije toga spasiti.

Potom sam mu ja otišao i rekao:

- O Allahov Poslaniče, ti si se, zaista, zakleo da nam nećeš dati tovarnih i jahaćih životinja, međutim ti si nam ih, ipak, dao.

Na to je on rekao:

"Da, ali ja ne učinim nijednu zakletvu a potom vidim nešto što je bolje od nje, a da to što je bolje ne uradim, a za zakletvu se ne iskupim."

١٦٩٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَتَاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ، هُمْ أَرَقُّ أَفْئِدَةً وَأَلْيَنُ قُلُوبًا، الإِيمَانُ يَمَانٍ وَٱلْحِكْمَةُ يَمَانِيَةٌ، وَالْفَخْرُ وَالْخُيَلاَءُ فِي أَهْلِ الإِبِلِ، وَالسَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ).

1692. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Došli su vam stanovnici Jemena, oni su nježnih srca i blagih duša. Vjerovanje je jemensko i mudrost je jemenska. Hvalisavost i oholost su odlike onih koji posjeduju deve, dok su smirenost i dostojanstvo odlike onih koji posjeduju ovce."

٤٤ - باب: حَجَّةِ الْوَدَاعِ

١٦٩٣ : حَدِيثُ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا عَنْ صَلاةِ النَّبِيِّ ﷺ فِي الْكَعْبَةِ قَدْ

44. Oproštajni hadž

1693. Hadis koji prenosi Ibn Omer, r.a., o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., klanjanju u Kabi spomenut je ranije (hadis br. 296). U ovoj predaji još stoji:

" ...kod mjesta na kome je klanjao je jedna crvena mermerna ploča."

تَقَدَّمَ، وذَكَرَ في هٰذِهِ الرِّوايَةِ قالَ: وَعِنْدَ المَكانِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ مَرْمَرَةٌ حَمْرَاءُ.

1694. Zejd ibn Erkam, r.a., kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je vodio devetnaest vojnih pohoda, a obavio je samo jedan hadž nakon Hidžre - Oproštajni hadž.

١٦٩٤ : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ غَزَا تِسْعَ عَشْرَةَ غَزْوَةً، وَأَنَّهُ حَجَّ بَعْدَ مَا هَاجَرَ حَجَّةً وَاحِدَةً لَمْ يَحُجَّ بَعْدَهَا، حَجَّةَ الْوَدَاعِ.

1695. Ebu Bekre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vrijeme se okreće onako kao na dan kada je Allah stvorio nebesa i Zemlju: godina je dvanaest mjeseci od kojih su četiri sveti, i to tri uzastopno: zu-l-k'ade, zu-l-hidždže i muharrem, a redžeb pada, kao u plemena Mudar, između džumade-l-uhra i ša'bana.

"Koji je ovo mjesec?", upitao je.

- Allah i Njegov Poslanik znaju najbolje - odgovorili smo.

On je šutio tako da smo pomislili da će ga nazvati drugim imenom. Zatim je rekao:

"Nije li ovo zu-l-hidždže?!"

- Jeste - odgovorili smo.

"Koji je ovo grad?", rekao je on.

- Allah i Njegov Poslanik znaju najbolje - odgovorili smo.

On je šutio tako da smo pomislili da će ga nazvati drugim imenom. Onda je rekao:

"Nije li Mekka?!"

١٦٩٥ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الزَّمانُ قَدِ ٱسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ ٱللهُ السَّماوَاتِ وَالأَرْضَ، السَّنَةُ ٱثْنَا عَشَرَ شَهْرًا مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ: ثَلاَثَةٌ مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو ٱلْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ، وَرَجَبُ مُضَرَ، الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ. أَيُّ شَهْرٍ هٰذَا؟). قُلْنَا: ٱللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ ٱسْمِهِ، قالَ: (أَلَيْسَ ذَا ٱلْحِجَّةِ؟). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَأَيُّ بَلَدٍ هٰذَا؟). قُلْنَا: ٱللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ ٱسْمِهِ، قالَ: (أَلَيْسَ الْبَلْدَةَ؟). قُلْنَا: بَلَى، قالَ: (فَأَيُّ يَوْمٍ هٰذَا؟). قُلْنَا: ٱللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ ٱسْمِهِ، قالَ: (أَلَيْسَ يَوْمَ النَّحْرِ؟). قُلْنَا: بَلَى، قالَ: (فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ - قَالَ الراوي: وَأَحْسِبُهُ قَالَ -

- Jeste - odgovorili smo.

"Koji je ovo dan?", upitao je on.

- Allah i Njegov Poslanik znaju najbolje - odgovorili smo.

On je šutio tako da smo pomislili da će ga nazvati drugim imenom, a potom je rekao:

"Nije li dan klanja (kurbana)?!"

- Jeste - odgovorili smo.

Onda je on rekao:

"Zaista, vaša krv, vaši imeci (prenosilac kaže da misli da je rekao) i vaše časti sveti su vam poput svetosti ovoga vašega dana u ovom vašem gradu u ovom vašem mjesecu. Vi ćete susresti Gospodara vašega pa će vas pitati za vaša djela. Pazite! Nemojte se poslije mene vratiti među one koji su zalutali, (koji će) sjeći vratove jedni drugima. Neka prisutni prenese odsutnom jer će, možda, neki kojima prenese biti svjesniji od onoga koji je čuo."

Zatim je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ponovio dva puta:

"Jesam li prenio (Allahovu poruku)?"

وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هٰذَا، فِي بَلَدِكُمْ هٰذَا، فِي شَهْرِكُمْ هٰذَا، وَسَتَلْقَوْنَ رَبَّكُمْ، فَيَسْأَلُكُمْ عَنْ أَعْمَالِكُمْ، أَلاَ فَلاَ تَرْجِعُوا بَعْدِي ضُلاَّلاً، يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ، أَلاَ لِيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ، فَلَعَلَّ بَعْضَ مَنْ يُبَلَّغُهُ أَنْ يَكُونَ أَوْعَى لَهُ مِنْ بَعْضِ مَنْ سَمِعَهُ، أَلاَ هَلْ بَلَّغْتُ). مَرَّتَيْنِ.

1696. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obrijao svoju glavu prilikom Oproštajnog hadža. (Tako su uradili) i neki od njegovih drugova, dok su neki od njih samo skratili kosu.

١٦٩٦ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ حَلَقَ رَأْسَهُ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، وَأُنَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، وَقَصَّرَ بَعْضُهُمْ.

45. Vojni pohod na Tebuk poznat kao Tegobna vojna

٤٥ - باب: غَزْوَةُ تَبُوكَ وَهِيَ غَزْوَةُ الْعُسْرَةِ

1697. Ebu Musa, r.a., kazuje:

– Moji drugovi su me poslali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da zatražim od njega da im da nešto od (deva) za tovarenje i jahanje, budući da su bili s njim u tegobnom vojnom pohodu, a to je Vojna na Tebuk. Ja sam mu rekao:

١٦٩٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَرْسَلَنِي أَصْحَابِي إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَسْأَلُهُ الْحُمْلاَنَ لَهُمْ، إِذْ هُمْ مَعَهُ فِي جَيْشِ الْعُسْرَةِ، وَهِيَ غَزْوَةُ تَبُوكَ، فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، إِنَّ أَصْحَابِي أَرْسَلُونِي إِلَيْكَ لِتَحْمِلَهُمْ، فَقَالَ: (وَٱللهِ لاَ أَحْمِلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ). وَوَافَقْتُهُ وَهُوَ غَضْبَانُ وَلاَ أَشْعُرُ، وَرَجَعْتُ حَزِينًا مِنْ

مَنْعِ النَّبِيِّ ﷺ، وَمِنْ مَخَافَةِ أَنْ يَكُونَ النَّبِيُّ ﷺ وَجَدَ فِي نَفْسِهِ عَلَيَّ، فَرَجَعْتُ إِلَى أَصْحَابِي، فَأَخْبَرْتُهُمُ الَّذِي قَالَ النَّبِيُّ ﷺ، فَلَمْ أَلْبَثْ إِلاَّ سُوَيْعَةً إِذْ سَمِعْتُ بِلاَلاً يُنَادِي: أَيْ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ قَيْسٍ، فَأَجَبْتُهُ، فَقَالَ: أَجِبْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَدْعُوكَ، فَلَمَّا أَتَيْتُهُ قَالَ: (خُذْ هٰذَيْنِ الْقَرِينَيْنِ، وَهٰذَيْنِ الْقَرِينَيْنِ - لِسِتَّةِ أَبْعِرَةٍ ٱبْتَاعَهُنَّ حِينَئِذٍ مِنْ سَعْدٍ - فَٱنْطَلِقْ بِهِنَّ إِلَى أَصْحَابِكَ، فَقُلْ: إِنَّ ٱللهَ، أَوْ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَحْمِلُكُمْ عَلَى هٰؤُلاَءِ فَٱرْكَبُوهُنَّ). فَٱنْطَلَقْتُ إِلَيْهِمْ بِهِنَّ، فَقُلْتُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ يَحْمِلُكُمْ عَلَى هٰؤُلاَءِ، وَلٰكِنِّي وَٱللهِ لاَ أَدَعُكُمْ حَتَّى يَنْطَلِقَ مَعِي بَعْضُكُمْ إِلَى مَنْ سَمِعَ مَقَالَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، لاَ تَظُنُّوا أَنِّي حَدَّثْتُكُمْ شَيْئاً لَمْ يَقُلْهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَقَالُوا لِي: وَٱللهِ إِنَّكَ عِنْدَنَا لَمُصَدَّقٌ، وَلَنَفْعَلَنَّ مَا أَحْبَبْتَ، فَٱنْطَلَقَ أَبُو مُوسَى بِنَفَرٍ مِنْهُمْ، حَتَّى أَتَوُا الَّذِينَ سَمِعُوا قَوْلَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مَنْعَهُ إِيَّاهُمْ، ثُمَّ إِعْطَاءَهُمْ بَعْدُ، فَحَدَّثُوهُمْ بِمِثْلِ مَا حَدَّثَهُمْ بِهِ أَبُو مُوسَى.

١٦٩٨ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ خَرَجَ

- O Allahov Vjerovjesniče! Zaista, drugovi moji poslali su me tebi da im daš nešto za jahanje i nošenje tovara.

Na to je on rekao:

"Tako mi Allaha, neću vam dati ništa za jahanje i nošenje tovara!"

Susreo sam se s njim kada je on bio ljut, a ja to nisam primijetio. Usljed ovog Vjerovjesnikova, s.a.v.s., odbijanja vratio sam se tužan i u strahu da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije naljutio na mene. Vrativši se svojim drugovima, izvijestio sam ih o onome što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao. Zadržao sam se jedan trenutak, kad čujem Bilala kako doziva:

- O Abdullahu, sine Kajsov!

Odazavao sam mu se, a on reče:

- Odazovi se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji te zove!

Kada sam mu došao, on je rekao:

"Uzmi ove dvije vezane zajedno i ove dvije vezane zajedno" - od šest kamila koje je on tada kupio od Sa‘da - "i idi s njima svojim drugovima i reci im da vam Allah (ili je rekao - Allahov Poslanik, s.a.v.s.) daje da ih jašete i na njih tovarite, pa jašite i tovarite ih!"

Odveo sam ih njima i rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., vam uistinu daje ove da ih jašete i na njih tovarite, ali ja vas, tako mi Allaha, neću ostaviti na miru sve dok neko od vas ne ode sa mnom nekome ko je čuo riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., da ne mislite da sam vam ja rekao nešto što Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije rekao.

Na to su mi oni rekli:

- Zaklinjemo se Allahom da si ti kod nas, zaista, iskren čovjek, i mi ćemo, svakako, učiniti to što želiš.

Tada je Ebu Musa krenuo sa jednom

grupom njih, došli su onima koji su čuli riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., i njegovo odbijanje, a potom davanje, pa su im oni rekli isto što im je rekao i Ebu Musa.

1698. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo na Tebuk a ostavio Aliju da ga za to vrijeme zamjenjuje (u Medini), na što je on rekao:

- Zar mene ostavljaš sa djecom i ženama?!

Na to je on rekao:

"Zar nisi zadovoljan da kod mene imaš mjesto kakvo je Harun imao kod Musaa, s tom razlikom što poslije mene više neće biti vjerovjesnika?!"

46. Kazivanje Ka'ba ibn Malika, r.a., i ajet: ***A i onoj trojici koja su bila izostala...*** **(Et- Tevbe, 118.)**

1699. Ka'b ibn Malik, r.a., priča:

– Nisam izostao ni iz jednog vojnog pohoda Allahova Poslanika, s.a.v.s., osim pohoda na Tebuk. Istina, ranije sam bio izostao iz Bitke na Bedru, ali on nije ukorio nikoga ko nije u njoj učestvovao. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio krenuo da presretne karavanu Kurejšija, ali je Allah učinio da se muslimani i njihovi neprijatelji neplanirano susretnu. Ja sam prisustvovao sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., noćnom sastanku na Akabi kada smo se zavjetovali na islam, i to, zaista, ne bih zamijenio za učestvovanje u Bici na Bedru, iako se Bedr među svijetom više spominje.

Također, spominje se da ja nikada ranije nisam bio jači i imućniji nego tada kada sam izostao da učestvujem s njim u spomenutom vojnom pohodu. Tako mi Allaha, nikada ranije kod mene nisu se našle zajedno dvije deve a imao sam ih u

إِلَى تَبُوكَ، وَٱسْتَخْلَفَ عَلِيًّا، فَقَالَ: أَتُخَلِّفُنِي فِي الصِّبْيَانِ وَالنِّسَاءِ؟ قَالَ: (أَلاَ تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى؟ إِلاَّ أَنَّهُ لَيْسَ نَبِيٌّ بَعْدِي).

٤٦ - باب: حَدِيثُ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِي الله عَنهُ وقَولُ الله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَعَلَى الثَّلاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا﴾

١٦٩٩ : عَنْ كَعْبِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قالَ:

لَمْ أَتَخَلَّفْ عَنْ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ فِي غَزْوَةٍ غَزَاهَا إِلاَّ غَزْوَةِ تَبُوكَ، غَيْرَ أَنِّي كُنْتُ تَخَلَّفْتُ فِي غَزْوَةِ بَدْرٍ، وَلَمْ يُعَاتِبْ أَحَدًا تَخَلَّفَ عَنْهَا، إِنَّمَا خَرَجَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ يُرِيدُ عِيرَ قُرَيْشٍ، حَتَّى جَمَعَ ٱللَّهُ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ عَدُوِّهِمْ عَلَى غَيْرِ مِيعَادٍ، وَلَقَدْ شَهِدْتُ مَعَ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ لَيْلَةَ الْعَقَبَةِ، حِينَ تَوَاثَقْنَا عَلَى الإِسْلاَمِ، وَمَا أُحِبُّ أَنَّ لِي بِهَا مَشْهَدَ بَدْرٍ، وَإِنْ كانَتْ بَدْرٌ أَذْكَرَ فِي النَّاسِ مِنْهَا، كانَ مِنْ خَبَرِي: أَنِّي لَمْ أَكُنْ قَطُّ أَقْوَى وَلاَ أَيْسَرَ مِنِّي حِينَ تَخَلَّفْتُ عَنْهُ فِي تِلْكَ الْغَزَاةِ، وَٱللَّهِ مَا ٱجْتَمَعَتْ عِنْدِي قَبْلَهُ رَاحِلَتَانِ قَطُّ، حَتَّى جَمَعْتُهُمَا فِي تِلْكَ الْغَزْوَةِ، وَلَمْ يَكُنْ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ يُرِيدُ غَزْوَةً إِلاَّ

vrijeme tog pohoda. Osim toga, kadgod je ranije Allahov Poslanik planirao vojni pohod on je tu namjeru prikrivao na taj način što je govorio o nekom drugom pohodu sve do ovog vojnog pohoda kojeg je poduzeo kada je vladala velika žega krenuvši na dalek put kroz prostranu pustinju i na mnogobrojnijeg neprijatelja. I zato je on muslimanima jasno objelodanio kuda idu, kako bi se što bolje mogli pripremiti za predstojeću bitku. On im je otvoreno rekao koje je njihovo krajnje odredište. Uz Allahova Poslanika, s.a.v.s., je bilo mnoštvo muslimana tako da nijedna knjiga-registar nije mogla obuhvatiti sve. Zato je svaki onaj koji je namjeravao izostati čvrsto mislio da će njegovo izostajanje ostati neprimijećeno ukoliko o tome ne bude svisoka sišla Allahova objava.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je poduzeo ovaj vojni pohod u vrijeme kada je voće već bilo dozrelo te hladovina pričinjavala veliki ugođaj. Za to vrijeme Allahov Poslanik, s.a.v.s., i muslimani s njim vršili su potrebne pripreme. I ja sam odlazio kako bih se s njima pripremao, no vraćao sam se a da ništa od toga ne uradim. Govorio sam sebi da sam to u stanju uraditi. Tako sam ja stalno to odgađao, dok se drugi svijet u tome ozbiljno trudio.

I konačno, Allahov Poslanik, s.a.v.s., i muslimani s njim su jednog jutra spremni osvanuli, a ja i dalje nisam bio u pripremi svojoj bilo šta uradio. Govorio sam:

- Spremit ću se za dan ili dva nakon ovoga i onda ću ih sustići.

Ujutro kad su oni otišli poranio sam da se i ja spremim, no opet sam se vratio a da nisam ništa uradio. Ponovo sam sljedećeg jutra poranio i opet sam se vratio a da nisam bilo šta uradio. To me zavlačilo sve više i više dok su oni hitali sve dalje i dalje.

وَرَّى بِغَيْرِهَا، حَتَّى كَانَتْ تِلْكَ الْغَزْوَةُ،
غَزَاهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي حَرٍّ شَدِيدٍ،
وَٱسْتَقْبَلَ سَفَرًا بَعِيدًا، وَمَفَازًا وَعَدُوًّا
كَثِيرًا، فَجَلَّى لِلْمُسْلِمِينَ أَمْرَهُمْ لِيَتَأَهَّبُوا
أُهْبَةَ غَزْوِهِمْ، فَأَخْبَرَهُمْ بِوَجْهِهِ الَّذِي
يُرِيدُ، وَالْمُسْلِمُونَ مَعَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ
كَثِيرٌ، وَلاَ يَجْمَعُهُمْ كِتَابٌ حَافِظٌ، قَالَ
كَعْبٌ: فَمَا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَتَغَيَّبَ إِلاَّ ظَنَّ
أَنْ سَيَخْفَى لَهُ، مَا لَمْ يَنْزِلْ فِيهِ وَحْيُ
ٱللهِ، وَغَزَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ تِلْكَ الْغَزْوَةِ
حِينَ طَابَتِ الثِّمَارُ وَالظِّلاَلُ، وَتَجَهَّزَ
رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَالْمُسْلِمُونَ مَعَهُ، فَطَفِقْتُ
أَغْدُو لِكَيْ أَتَجَهَّزَ مَعَهُمْ، فَأَرْجِعُ وَلَمْ
أَقْضِ شَيْئًا، فَأَقُولُ فِي نَفْسِي: أَنَا قَادِرٌ
عَلَيْهِ، فَلَمْ يَزَلْ يَتَمَادَى بِي حَتَّى ٱشْتَدَّ
بِالنَّاسِ ٱلْجِدُّ، فَأَصْبَحَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ
وَالْمُسْلِمُونَ مَعَهُ، وَلَمْ أَقْضِ مِنْ جِهَازِي
شَيْئًا، فَقُلْتُ أَتَجَهَّزُ بَعْدَهُ بِيَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ
ثُمَّ أَلْحَقُهُمْ، فَغَدَوْتُ بَعْدَ أَنْ فَصَلُوا
لِأَتَجَهَّزَ، فَرَجَعْتُ وَلَمْ أَقْضِ شَيْئًا، ثُمَّ
غَدَوْتُ، ثُمَّ رَجَعْتُ وَلَمْ أَقْضِ شَيْئًا،
فَلَمْ يَزَلْ بِي حَتَّى أَسْرَعُوا وَتَفَارَطَ
الْغَزْوُ، وَهَمَمْتُ أَنْ أَرْتَحِلَ فَأُدْرِكَهُمْ،
وَلَيْتَنِي فَعَلْتُ، فَلَمْ يُقَدَّرْ لِي ذٰلِكَ،
فَكُنْتُ إِذَا خَرَجْتُ فِي النَّاسِ بَعْدَ خُرُوجِ
رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَطُفْتُ فِيهِمْ، أَحْزَنَنِي أَنِّي

I tako mi je vrijeme za ovu vojnu otišlo u nepovrat. Istina, pomišljao sam da otputujem i sustignem njih. Kamo sreće da sam to i učinio! No, nije mi bilo suđeno.

Nakon odlaska Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kad god sam izlazio i šetao među ljudima, teško mi je bilo što nisam mogao vidjeti nikoga drugog oko sebe osim osumnjičenog za licemjerstvo i slabih koji su imali opravdanje kod Allaha.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije me spominjao sve dok nije stigao na Tebuk. Jednom, dok je sjedio među ljudima, upitao je:

"Šta je sa Kabom?"

Neko iz plemena Benu Selime je rekao:

- O Allahov Poslaniče, spriječila su ga njegova dva ogrtača i njegovo uznosito gledanje u svoja dva boka.

Na to je Muaz ibn Džebel rekao:

- Ružno je to što si kazao. Tako mi Allaha, o Allahov Poslaniče, mi o njemu znamo samo dobro.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je šutio.

Ka'b ibn Malik, dalje kazuje:

- Kada sam čuo da je on krenuo nazad, zabrinuo sam se i počeo razmišaljti o lažnom izgovoru, govoreći:

- S čime sutra da se oslobodim od njegove srdžbe?

Tražio sam mišljenje o tome od mudrih ljudi u svom rodu. A kada se pronijela vijest da se Allahov Poslanik, s.a.v.s, približio, namjera da se lažno opravdam napustila me jer sam znao da zaista neću moći nikada kod njega uspjeti pomoću laži. Zato sam odlučio da mu kažem istinu.

U tom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao. Njegov običaj je bio, kada bi se s puta vraćao, da prvo ode u džamiju i klanja dva rekata, a zatim bi se malo zadržao kako bi ljude saslušao. Kada je to učinio, počeli su mu pristizati oni koji su izostali iz ovog

لَا أَرَى إِلَّا رَجُلًا مَغْمُوصًا عَلَيْهِ النِّفَاقُ، أَوْ رَجُلاً مِمَّنْ عَذَرَ ٱللهُ مِنَ الضُّعَفَاءِ وَلَمْ يَذْكُرْنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حَتَّى بَلَغَ تَبُوكَ، فَقَالَ، وَهُوَ جَالِسٌ فِي الْقَوْمِ بِتَبُوكَ: (مَا فَعَلَ كَعْبٌ؟) فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَلِمَةَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، حَبَسَهُ بُرْدَاهُ، وَنَظَرُهُ فِي عِطْفَيْهِ. فَقَالَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ: بِئْسَ مَا قُلْتَ، وَٱللهِ يَا رَسُولَ ٱللهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ إِلاَّ خَيْرًا. فَسَكَتَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ. قَالَ كَعْبُ بْنُ مالِكٍ: فَلَمَّا بَلَغَنِي أَنَّهُ تَوَجَّهَ قَافِلًا حَضَرَنِي هَمِّي، وَطَفِقْتُ أَتَذَكَّرُ الْكَذِبَ وَأَقُولُ: بِمَاذَا أَخْرُجُ مِنْ سَخَطِهِ غَدًا، وَٱسْتَعَنْتُ عَلَى ذٰلِكَ بِكُلِّ ذِي رَأْيٍ مِنْ أَهْلِي، فَلَمَّا قِيلَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَدْ أَظَلَّ قَادِمًا زَاحَ عَنِّي الْبَاطِلُ، وَعَرَفْتُ أَنِّي لَنْ أَخْرُجَ مِنْهُ أَبَدًا بِشَيْءٍ فِيهِ كَذِبٌ، فَأَجْمَعْتُ صِدْقَهُ، وَأَصْبَحَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَادِمًا، وَكانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأَ بِالمَسْجِدِ، فَيَرْكَعُ فِيهِ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ جَلَسَ لِلنَّاسِ، فَلَمَّا فَعَلَ ذٰلِكَ جَاءَهُ الْمُخَلَّفُونَ، فَطَفِقُوا يَعْتَذِرُونَ إِلَيْهِ وَيَحْلِفُونَ لَهُ، وَكَانُوا بِضْعَةً وَثَمَانِينَ رَجُلًا، فَقَبِلَ مِنْهُمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَانِيَتَهُمْ، وَبَايَعَهُمْ وَٱسْتَغْفَرَ لَهُمْ، وَوَكَلَ سَرَائِرَهُمْ إِلَى ٱللهِ، فَجِئْتُهُ، فَلَمَّا سَلَّمْتُ عَلَيْهِ تَبَسَّمَ تَبَسُّمَ الْمُغْضَبِ، ثُمَّ

vojnog pohoda, ispričavajući mu se za to i zaklinjući se. Bilo ih je osamdeset i nekoliko. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prihvatio njihovu javnu ispriku, primio njihovu prisegu i molio za oprost njima, dok je njihove tajne prepustio Allahu. Tako sam mu i ja došao i kada sam mu selam nazvao on se nasmješio osmijehom ljuta čovjeka i rekao mi:

"Priđi!"

Ja sam prišao i sjeo pored njega. On je upitao:

"Zašto si izostao? Zar nisi već bio devu za jahanje nabavio?"

Na to sam odgovorio:

- Da, tako mi Allaha, o Allahov Poslaniče, zaista, da sjedim pred bilo kim drugim na ovom svijetu, nastojao bih da se izbavim od srdžbe njegove nekom isprikom, a meni je bar data elokventnost, ali ja, tako mi Allaha, znam kada bih ti danas lažno govorio i ti se time zadovoljio da bi Allah vrlo brzo u tebi izazvao bijes protiv mene. A ako ti budem istinu rekao, ti ćeš se i tako naljutiti na mene, ali ja se, uistinu, nadam da će mi zato Allah oprostiti. Ne, tako mi Allaha, ja nisam imao opravdanja, i tako mi Allaha, nisam nikada bio jači i imućniji nego u trenutku kada sam izostao iz vojnog pohoda s tobom.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Što se tiče toga, istina je, pa idi dok Allah ne presudi u vezi s tobom!"

I ja sam otišao. Ljudi iz plemena Benu Selime su ustali i počeli me pratiti, govoreći mi:

- Kunemo se Allahom da mi ne znamo da si ti učinio bilo kakav grijeh prije ovoga. Zaista, bio si nemoćan da nađeš opravdanu ispriku pred Allahovim Poslanikom, kao što su je našli drugi koji su bili također izostali, a bilo ti je dovoljno

قَالَ: (تَعَالَ). فَجِئْتُ أَمْشِي حَتَّى جَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَقَالَ لِي: (مَا خَلَّفَكَ، أَلَمْ تَكُنْ قَدِ ٱبْتَعْتَ ظَهْرَكَ؟) فَقُلْتُ: بَلَى، إِنِّي وَٱللهِ - يَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ - لَوْ جَلَسْتُ عِنْدَ غَيْرِكَ مِنْ أَهْلِ ٱلدُّنْيَا، لَرَأَيْتُ أَنْ سَأَخْرُجُ مِنْ سَخَطِهِ بِعُذْرٍ، وَلَقَدْ أُعْطِيتُ جَدَلًا، وَلٰكِنِّي وَٱللهِ، لَقَدْ عَلِمْتُ لَئِنْ حَدَّثْتُكَ ٱلْيَوْمَ حَدِيثَ كَذِبٍ تَرْضَى بِهِ عَنِّي، لَيُوشِكَنَّ ٱللهُ أَنْ يُسْخِطَكَ عَلَيَّ، وَلَئِنْ حَدَّثْتُكَ حَدِيثَ صِدْقٍ تَجِدُ عَلَيَّ فِيهِ، إِنِّي لَأَرْجُو فِيهِ عَفْوَ ٱللهِ، لَا وَٱللهِ، مَا كَانَ لِي مِنْ عُذْرٍ، وَٱللهِ مَا كُنْتُ قَطُّ أَقْوَى وَلَا أَيْسَرَ مِنِّي حِينَ تَخَلَّفْتُ عَنْكَ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَمَّا هٰذَا فَقَدْ صَدَقَ، فَقُمْ حَتَّى يَقْضِيَ ٱللهُ فِيكَ). فَقُمْتُ، وَثَارَ رِجَالٌ مِنْ بَنِي سَلِمَةَ فَٱتَّبَعُونِي، فَقَالُوا لِي: وَٱللهِ مَا عَلِمْنَاكَ كُنْتَ أَذْنَبْتَ ذَنْبًا قَبْلَ هٰذَا، وَلَقَدْ عَجَزْتَ أَنْ لَا تَكُونَ ٱعْتَذَرْتَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ بِمَا ٱعْتَذَرَ إِلَيْهِ ٱلْمُتَخَلِّفُونَ، قَدْ كَانَ كَافِيكَ ذَنْبَكَ ٱسْتِغْفَارُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ لَكَ. فَوَٱللهِ مَا زَالُوا يُؤَنِّبُونَنِي حَتَّى أَرَدْتُ أَنْ أَرْجِعَ فَأُكَذِّبَ نَفْسِي، ثُمَّ قُلْتُ لَهُمْ: هَلْ لَقِيَ هٰذَا مَعِي أَحَدٌ؟ قَالُوا: نَعَمْ، رَجُلَانِ قَالَا مِثْلَ مَا قُلْتَ، فَقِيلَ لَهُمَا مِثْلُ مَا قِيلَ

za iskupljenje tvoga grijeha Poslanikovo, s.a.v.s., traženje oprosta za tebe.

Tako mi Allaha, oni su me toliko korili da sam htio da se vratim i slažem sebe, a zatim sam im rekao:

- Je li se ovo još nekome kao meni dogodilo?

Oni su odgovorili:

- Da, još dvojica su rekli slično što si ti rekao, pa je i njima rečeno slično što je rečeno tebi.

Upitao sam:

- Ko su ta dvojica?

- Murare ibn Rebi' el-Amri i Hilal ibn Umejj el-Vakifi", odgovorili su oni spominjući mi dva čestita čovjeka koji su prisustvovali Bici na Bedru i koji su bili uzor. Ostao sam pri svom stavu kada su mi i njih dvojicu spomenuli.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je muslimanima da razgovaraju s nama trojicom koji smo izostali iz vojnog pohoda, tako su nas ljudi izbjegavali i o nama mišljenje promijenili. Meni se od toga čitava zemlja promijenila tako da više nije bila onakva kakvu sam je ranije poznavao. U takvom stanju, ostali smo pedeset noći. Što se tiče moja dva druga, oni su ostali u svojim kućama i bili su stalno uplakani. Međutim ja sam bio među njima najmlađi i najčvršći pa sam izlazio, klanjao sa muslimanima i obilazio pijace, ali niko nije sa mnom razgovarao. Dolazio sam i Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i selam mu nazivao, dok je on nakon klanjanja sjedio i razmišljao sam u sebi:

- Da li je svoje usne pokrenuo da mi uzvrati na selam ili nije?

Klanjao sam u njegovoj blizini i kradomice ga gledao. I dok sam ja klanjao, on bi me pogledao, ali kada bih se ja okrenuo prema njemu, on bi od mene lice svoje okrenuo. I kada se ova surovost ljudi

لَكَ، فَقُلْتُ: مَنْ هُمَا؟ قَالُوا: مُرَارَةُ بْنُ الرَّبِيعِ الْعَمْرِيُّ وَهِلاَلُ بْنُ أُمَيَّةَ الْوَاقِفِيُّ، فَذَكَرُوا لِي رَجُلَيْنِ صَالِحَيْنِ، قَدْ شَهِدَا بَدْرًا، فِيهِمَا أُسْوَةٌ، فَمَضَيْتُ حِينَ ذَكَرُوهُما لِي، وَنَهٰى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ الْمُسْلِمِينَ عَنْ كَلاَمِنَا أَيُّهَا الثَّلاَثَةُ مِنْ بَيْنِ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُ، فَٱجْتَنَبَنَا النَّاسُ وَتَغَيَّرُوا لَنَا، حَتَّى تَنَكَّرَتْ فِي نَفْسِي الأَرْضُ فَمَا هِيَ الَّتِي أَعْرِفُ، فَلَبِثْنَا عَلَى ذٰلِكَ خَمْسِينَ لَيْلَةً، فَأَمَّا صَاحِبَايَ فَٱسْتَكَانَا وَقَعَدَا فِي بُيُوتِهِمَا يَبْكِيَانِ، وَأَمَّا أَنَا فَكُنْتُ أَشَبَّ الْقَوْمِ وَأَجْلَدَهُمْ، فَكُنْتُ أَخْرُجُ فَأَشْهَدُ الصَّلاَةَ مَعَ الْمُسْلِمِينَ، وَأَطُوفُ فِي الأَسْوَاقِ وَلاَ يُكَلِّمُنِي أَحَدٌ، وَآتِي رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَأُسَلِّمُ عَلَيْهِ وَهُوَ فِي مَجْلِسِهِ بَعْدَ الصَّلاَةِ، فَأَقُولُ فِي نَفْسِي: هَلْ حَرَّكَ شَفَتَيْهِ بِرَدِّ السَّلاَمِ عَلَيَّ أَمْ لاَ؟ ثُمَّ أُصَلِّي قَرِيبًا مِنْهُ، فَأُسَارِقُهُ النَّظَرَ، فَإِذَا أَقْبَلْتُ عَلَى صَلاَتِي أَقْبَلَ إِلَيَّ، وَإِذَا الْتَفَتُّ نَحْوَهُ أَعْرَضَ عَنِّي، حَتَّى إِذَا طَالَ عَلَيَّ ذٰلِكَ مِنْ جَفْوَةِ النَّاسِ، مَشَيْتُ حَتَّى تَسَوَّرْتُ جِدَارَ حَائِطِ أَبِي قَتَادَةَ، وَهُوَ ٱبْنُ عَمِّي وَأَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَوَٱللهِ مَا رَدَّ عَلَيَّ السَّلاَمَ، فَقُلْتُ: يَا أَبَا قَتَادَةَ، أَنْشُدُكَ بِٱللهِ هَلْ تَعْلَمُنِي أُحِبُّ ٱللهَ وَرَسُولَهُ؟ فَسَكَتَ، فَعُدْتُ لَهُ

فَنَشَدْتُهُ فَسَكَتَ، فَعُدْتُ لَهُ فَنَشَدْتُهُ، فَقَالَ: ٱللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَفَاضَتْ عَيْنَايَ وَتَوَلَّيْتُ حَتَّى تَسَوَّرْتُ ٱلْجِدَارَ.

قَالَ: فَبَيْنَا أَنَا أَمْشِي بِسُوقِ المَدِينَةِ، إِذَا نَبَطِيٌّ مِنْ أَنْبَاطِ أَهْلِ الشَّأْمِ، مِمَّنْ قَدِمَ بِالطَّعَامِ يَبِيعُهُ بِالمَدِينَةِ، يَقُولُ: مَنْ يَدُلُّ عَلَى كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ، فَطَفِقَ النَّاسُ يُشِيرُونَ لَهُ، حَتَّى إِذَا جَاءَنِي دَفَعَ إِلَيَّ كِتَابًا مِنْ مَلِكِ غَسَّانَ، فَإِذَا فِيهِ: أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّهُ قَدْ بَلَغَنِي أَنَّ صَاحِبَكَ قَدْ جَفَاكَ، وَلَمْ يَجْعَلْكَ ٱللهُ بِدَارِ هَوَانٍ، وَلاَ مَضْيَعَةٍ، فَالْحَقْ بِنَا نُوَاسِكَ. فَقُلْتُ لَمَّا قَرَأْتُهَا: وَهٰذَا أَيْضًا مِنَ الْبَلاَءِ، فَتَيَمَّمْتُ بِهَا التَّنُّورَ فَسَجَرْتُهُ بِهَا، حَتَّى إِذَا مَضَتْ أَرْبَعُونَ لَيْلَةً مِنَ الخَمْسِينَ، إِذَا رَسُولُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ يَأْتِينِي فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَأْمُرُكَ أَنْ تَعْتَزِلَ ٱمْرَأَتَكَ، فَقُلْتُ: أُطَلِّقُهَا أَمْ مَاذَا أَفْعَلُ؟ قَالَ: لاَ، بَلِ ٱعْتَزِلْهَا وَلاَ تَقْرَبْهَا. وَأَرْسَلَ إِلَى صَاحِبَيَّ مِثْلَ ذٰلِكَ، فَقُلْتُ لاِمْرَأَتِي: ٱلْحَقِي بِأَهْلِكِ، فَتَكُونِي عِنْدَهُمْ حَتَّى يَقْضِيَ ٱللهُ فِي هٰذَا الأَمْرِ.

قَالَ كَعْبٌ: فَجَاءَتِ ٱمْرَأَةُ هِلاَلِ بْنِ أُمَيَّةَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ هِلاَلَ بْنَ أُمَيَّةَ شَيْخٌ ضَائِعٌ لَيْسَ لَهُ خَادِمٌ، فَهَلْ تَكْرَهُ أَنْ أَخْدُمَهُ؟ قَالَ:

prema meni oduljila, popeo sam se preko zida Edu Katade, moga amidžića i meni najdraže osobe, i selam mu nazvao. Ali, tako mi Allaha, on mi nije na selam odgovorio. Tada sam rekao:

- O Ebu Katade, zaklinjem te Allahom, da li znaš da ja volim Allaha i Njegovog Poslanika?

On je opet šutio. Ja sam to ponovio, no on je opet šutio. Kad sam to još jednom ponovio, on je rekao:

- Allah i Njegov Poslanik znaju to najbolje.

Iz očiju mojih su se tada prolile suze pa sam se okrenuo i nazad preko zida prebacio.

Jednom dok sam šetao medinskom pijacom, iznenada se pojavio jedan nabatejac (seljak kršćanin), pripadnik šamskih nabatejaca, koji je došao da prodaje svoje žito u Medini. On je govorio:

- Ko će me uputiti na Ka'ba ibn Malika?

Svijet je počeo pokazivati prema meni, pa mi je on prišao i predao mi pismo od kralja Gassana, u kome je stajalo:

"Čuo sam da te tvoj drug napustio a Allah tebi nije odredio kuću poniženja niti upropašćenja. Stoga, priključi nam se, pomoći ćemo ti!"

Kada sam ga pročitao shvatio sam da je i ovo, također, jedna vrsta iskušenja pa sam ga strpao u peć i spalio.

Kada je istekla četrdeseta od pedeset noći, došao mi je izaslanik Allahova Poslanika, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., zapovijeda ti da se sustegneš od svoje žene.

Na to sam rekao:

- Da je otpustim, ili nešto drugo da činim?

On je odgovorio:

- Ne, nego se samo od nje sustegni i njoj se ne primiči!

On je isto ovo uputio i dvojici mojih drugova. Tada sam ja rekao svojoj ženi:

- Otiđi svojoj porodici i ostani sve dok Allah u ovoj stvari ne presudi.

Žena Hilala ibn Umejje došla je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- O Allahov Poslaniče, zaista, Hilal ibn Umejje je oronuli starac koji nema nikoga da ga služi. Je li ti nevoljko da ga ja služim?

On je odgovorio:

“Nije, ali neka ti on ne prilazi!”

Ona je rekla:

- Tako mi Allaha, nema u njega nikakva pokreta prema bilo čemu. Tako mi Allaha, on neprestano plače od početka ovog njegovog slučaja do dana današnjeg.

Neki iz mog roda su mi rekli:

- Da si i ti tražio dopuštenje Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da tebe služi tvoja žena kao što je dopustio ženi Hilala ibn Umejje da služi muža?”

Na to sam rekao:

- Tako mi Allaha, neću tražiti dopuštenje Allahova Poslanika, s.a.v.s., u pogledu nje, jer ko zna šta mi može Allahov Poslanik, s.a.v.s., reći kada budem tražio od njega dopuštenje u pogledu nje, jer ja sam mlad čovjek.

I ostao sam u takvom stanju još deset noći, tako da se bilo navršilo pedeset noći od vremena kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio razgovor sa nama. Kada sam zorom pedesete noći klanjao sabah na jednoj od naših kuća, i sjedio u svom stanju, koje je Allah Uzvišeni spomenuo i kada mi se bilo stisnulo u duši mojoj i kada mi je Zemlja, koliko god da je bila prostrana odjednom postala tijesna, čuo sam glas vikača koji je sa vrha brda Sel'a vikao najjače što je mogao:

- O Ka'be, sine Malikov, raduj se!

Ja sam tada na sedždu pao jer sam znao

(لاَ، وَلٰكِنْ لاَ يَقْرَبْكِ). قالَتْ: إِنَّهُ وَٱللهِ مَا بِهِ حَرَكَةٌ إِلَى شَيْءٍ، وَٱللهِ مَا زَالَ يَبْكِي مُنْذُ كانَ مِنْ أَمْرِهِ مَا كانَ إِلَى يَوْمِهِ هٰذَا. فَقَالَ لِي بَعْضُ أَهْلِي: لَوِ ٱسْتَأْذَنْتَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فِي ٱمْرَأَتِكَ، كَمَا أَذِنَ لاِمْرَأَةِ هِلاَلِ بْنِ أُمَيَّةَ أَنْ تَخْدُمَهُ؟ فَقُلْتُ: وَٱللهِ لاَ أَسْتَأْذِنُ فِيهَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، وَمَا يُدْرِينِي مَا يَقُولُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا ٱسْتَأْذَنْتُهُ فِيهَا، وَأَنَا رَجُلٌ شَابٌّ؟ فَلَبِثْتُ بَعْدَ ذٰلِكَ عَشْرَ لَيَالٍ، حَتَّى كَمُلَتْ لَنَا خَمْسُونَ لَيْلَةً مِنْ حِينَ نَهٰى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنْ كَلاَمِنَا، فَلَمَّا صَلَّيْتُ صَلاَةَ الْفَجْرِ صُبْحَ خَمْسِينَ لَيْلَةً، وَأَنَا عَلَى ظَهْرِ بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِنَا، فَبَيْنَا أَنَا جَالِسٌ عَلَى الحَالِ الَّتِي ذَكَرَ ٱللهُ تَعالىٰ، قَدْ ضَاقَتْ عَلَيَّ نَفْسِي، وَضَاقَتْ عَلَيَّ الأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ، سَمِعْتُ صَوْتَ صَارِخٍ، أَوْفَى عَلَى جَبَلِ سَلْعٍ، بِأَعْلَى صَوْتِهِ: يَا كَعْبُ بْنَ مَالِكٍ أَبْشِرْ، قالَ: فَخَرَرْتُ سَاجِدًا، وَعَرَفْتُ أَنْ قَدْ جَاءَ فَرَجٌ، وَآذَنَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِتَوْبَةِ ٱللهِ عَلَيْنَا حِينَ صَلَّى صَلاَةَ الْفَجْرِ، فَذَهَبَ النَّاسُ يُبَشِّرُونَنَا، وَذَهَبَ قِبَلَ صَاحِبَيَّ مُبَشِّرُونَ، وَرَكَضَ إِلَيَّ رَجُلٌ فَرَسًا، وَسَعٰى سَاعٍ مِنْ أَسْلَمَ، فَأَوْفَى عَلَى الجَبَلِ، وَكَانَ الصَّوْتُ أَسْرَعَ مِنَ

الْفَرَسِ، فَلَمَّا جَاءَنِي الَّذِي سَمِعْتُ صَوْتَهُ يُبَشِّرُنِي نَزَعْتُ لَهُ ثَوْبَيَّ، فَكَسَوْتُهُ إِيَّاهُما بِبُشْرَاهُ، وَٱللهِ مَا أَمْلِكُ غَيْرَهُما يَوْمَئِذٍ، وَٱسْتَعَرْتُ ثَوْبَيْنِ فَلَبِسْتُهُمَا، وَٱنْطَلَقْتُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَيَتَلَقَّانِي النَّاسُ فَوْجًا فَوْجًا، يُهَنُّونَنِي بِالتَّوْبَةِ يَقُولُونَ: لِتَهْنِكَ تَوْبَةُ ٱللهِ عَلَيْكَ، قالَ كَعْبٌ: حَتَّى دَخَلْتُ المَسْجِدَ، فَإِذَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ جَالِسٌ حَوْلَهُ النَّاسُ، فَقَامَ إِلَيَّ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ ٱللهِ يُهَرْوِلُ حَتَّى صَافَحَنِي وَهَنَّانِي، وَٱللهِ مَا قَامَ إِلَيَّ رَجُلٌ مِنَ المُهَاجِرِينَ غَيْرُهُ، وَلاَ أَنْسَاهَا لِطَلْحَةَ، قالَ كَعْبٌ: فَلَمَّا سَلَّمْتُ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، وَهُوَ يَبْرُقُ وَجْهُهُ مِنَ السُّرُورِ: (أَبْشِرْ بِخَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْكَ مُنْذُ وَلَدَتْكَ أُمُّكَ). قالَ: قُلْتُ: أَمِنْ عِنْدِكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَمْ مِنْ عِنْدِ ٱللهِ؟ قالَ: (لاَ، بَلْ مِنْ عِنْدِ ٱللهِ). وَكانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا سُرَّ ٱسْتَنَارَ وَجْهُهُ حَتَّى كَأَنَّهُ قِطْعَةُ قَمَرٍ، وَكُنَّا نَعْرِفُ ذٰلِكَ مِنْهُ، فَلَمَّا جَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أَنْخَلِعَ مِنْ مَالِي صَدَقَةً إِلَى ٱللهِ وَإِلَى رَسُولِ ٱللهِ، قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ). قُلْتُ: فَإِنِّي أُمْسِكُ سَهْمِي الَّذِي بِخَيْبَرَ،

da je došlo razgaljenje. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obznanio Allahovo primanje našeg pokajanja nakon što je sabah klanjao. Svijet je odmah pošao da nam priopći radosnu vijest. Tako su se prema dvojici mojih drugova zaputili donosioci radosne vijesti, dok je jedan čovjek hitro na konju ka meni hitao. Međutim trkač iz plemena Eslema se žurno na brdo ispeo, pa je njegov glas bio brži od onog konja.

I kada mi je došao onaj čiji sam glas čuo, donoseći mi vijest radosnu, skinuo sam svoja dva ogrtača i obukao mu ih za muštuluka. Tako mi Allaha, tada nisam drugih osim njih dvaju imao, pa sam druge dvije odjeće pozajmio kako bih ih obući mogao. Potom sam se ka Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., zaputio. Ljudi su me na putu u skupinama susretali i čestitali mi što je Allah moje pokajanje primio, govoreći:

- Neka ti je sretno Allahovo primanje tvoga pokajanja!

Kada sam ušao u džamiju, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sjedio okružen svijetom. Tada je Talha ibn Ubejdullah skočio i potrčao prema meni, rukujući se sa mnom i čestitajući mi. Tako mi Allaha, niko od muhadžira osim njega to nije učinio, i to Talhi ne mogu nikada zaboraviti.

Kada sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., selam nazvao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao dok mi je lice blistalo od radosti:

"Raduj se najboljem danu koji si dočekao otkad te je majka rodila!"

- Da li je ovo od tebe, Allahov Poslaniče, ili je od Allaha - upitao sam?

On je odgovorio:

"To je od Allaha."

Kada Allahov Poslanik, s.a.v.s., bijaše radostan, njegovo lice sijaše kao da je komad Mjeseca, i mi smo to na njemu znali. Kada sam sjeo pred njega, rekao sam:

- Allahov Poslaniče, zaista, sastavni dio mog pokajanja bio je da svoju imovinu dadnem u ime Allaha i Njegova Poslanika, s.a.v.s., kao sadaku.

Na to je on rekao:

"Zadrži za sebe dio svoje imovine, jer je to bolje po tebe!"

Ja sam odgovorio:

- Onda ću, zaista, zadržati svoj dio u Hajberu.

Zatim sam rekao:

- O Allahov Poslaniče, zaista, Allah me je spasio zato što sam iskren bio i zaista, dio mog pokajanja je da ću dok sam živ govoriti samo istinu.

Tako mi Allaha, ne znam da je ikoga od muslimana Allah nagradio za iskren govor, od vremena kad sam to spomenuo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., ljepše nego što je nagradio mene. Otkada sam to spomenuo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa do dana današnjeg nisam nikada laž izgovorio i molim Allaha da me sačuva od laži do kraja života. Tada je Allah objavio Svome Poslaniku, s.a.v.s.:

Allah je oprostio Vjerovjesniku i muhadžirima, i ensarijama... zaključno sa riječima: *...i budite s onima koji su iskreni!* (Et-Tevbe, 117-119).

Tako mi Allaha, nakon što me Allah uputio u islam, nije mi dao nikada veću blagodat u moju dušu od iskrenosti prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., tj. da mu ne slažem, pa tako propadnem kao što su propali oni što su lagali. Allah je rekao za one koji su lagali - kada je svisoka Objavu spuštao - najgore što je o ikome rekao:

Kada se među njih vratite, zaklinjat će vam se Allahom... zaključno sa riječima: *...Allah sigurno nije zadovoljan narodom fasika (teških griješnika).* (Et-Tevbe, 95-96).

Ka'b dalje priča:

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ ٱللهَ إِنَّمَا نَجَّانِي بِالصِّدْقِ، وَإِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ لاَ أُحَدِّثَ إِلاَّ صِدْقًا مَا بَقِيتُ. فَوَٱللهِ مَا أَعْلَمُ أَحَدًا مِنَ المُسْلِمِينَ أَبْلاَهُ ٱللهُ فِي صِدْقِ الحَدِيثِ مُنْذُ ذَكَرْتُ ذٰلِكَ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَحْسَنَ مِمَّا أَبْلاَنِي، مَا تَعَمَّدْتُ مُنْذُ ذَكَرْتُ ذٰلِكَ لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ إِلَى يَوْمِي هٰذَا كَذِبًا، وَإِنِّي لأَرْجُو أَنْ يَحْفَظَنِي ٱللهُ فِيمَا بَقِيتُ. وَأَنْزَلَ ٱللهُ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ: ﴿لَقَدْ تَابَ ٱللهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارِ..﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿..وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾. فَوَٱللهِ مَا أَنْعَمَ ٱللهُ عَلَيَّ مِنْ نِعْمَةٍ قَطُّ، بَعْدَ أَنْ هَدَانِي ٱللهُ لِلإِسْلاَمِ، أَعْظَمَ فِي نَفْسِي مِنْ صِدْقِي لِرَسُولِ ٱللهِ ﷺ، أَنْ لاَ أَكُونَ كَذَبْتُهُ فَأَهْلِكَ كَمَا هَلَكَ الَّذِينَ كَذَبُوا، فَإِنَّ ٱللهَ قَالَ لِلَّذِينَ كَذَبُوا - حِينَ أَنْزَلَ الْوَحْيَ - شَرَّ مَا قَالَ لِأَحَدٍ، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: ﴿سَيَحْلِفُونَ بِٱللهِ لَكُمْ إِذَا ٱنْقَلَبْتُمْ..﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿..فَإِنَّ ٱللهَ لاَ يَرْضَى عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ﴾.

قَالَ كَعْبٌ: وَكُنَّا تَخَلَّفْنَا أَيُّهَا الثَّلاَثَةُ عَنْ أَمْرِ أُولٰئِكَ الَّذِينَ قَبِلَ مِنْهُمْ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حِينَ حَلَفُوا لَهُ، فَبَايَعَهُمْ وَٱسْتَغْفَرَ لَهُمْ، وَأَرْجَأَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَمْرَنَا حَتَّى قَضَى ٱللهُ فِيهِ، فَبِذٰلِكَ قَالَ

Nas trojica smo, ustvari, izostali od onih kojima je Allahov Poslanik, s.a.v.s., primio ispriku kada su mu se zakleli, primio njihovu prisegu i tražio oprost za njih, dok je naš slučaj Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgodio dok Allah ne presudi o tome. Zato Allah i kaže:

...a i onoj trojici koja su bila izostala... (Et-Tevbe, 118).

Dakle, ovo što Allah spominje ne odnosi se na naše odsustvovanje iz vojnog pohoda, nego se odnosi na Poslanikovo izdvajanje nas i odgađanje donošenja odluke o našem slučaju za razliku od onih koji su mu se zakleli i ispriku iznijeli pa je on od njih to primio.

ٱللهُ: ﴿وَعَلَى الثَّلاَثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا﴾. وَلَيْسَ الَّذِي ذَكَرَ ٱللهُ مِمَّا خُلِّفْنَا عَنِ الْغَزْوِ، إِنَّمَا هُوَ تَخْلِيفُهُ إِيَّانَا، وَإِرْجَاؤُهُ أَمْرَنَا، عَمَّنْ حَلَفَ لَهُ وَٱعْتَذَرَ إِلَيْهِ فَقَبِلَ مِنْهُ.

47. Pismo Vjerovjesnika, s.a.v.s., Kisri i Cezaru

٤٧ ـ باب: كِتَابُ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى كِسْرَى وَقَيْصَرَ

1700. Ebu Bekre, r.a., kaže:

– U vrijeme *Bitke oko deve* Allah mi je dao da se okoristim riječima koje sam čuo od Allahova Poslanika, s.a.v.s., i to u trenutku kada umalo da se nisam priključio onima oko deve da se borim zajedno s njima. Naime, kada je doprlo do Allahova Poslanika, s.a.v.s., da su Perzijanci sebi za vladara postavili kćerku Kisre, rekao je:

"Zasigurno, neće uspjeti narod koji vlast svoju prepusti ženi."

١٧٠٠ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَقَدْ نَفَعَنِي ٱللهُ بِكَلِمَةٍ سَمِعْتُهَا مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَيَّامَ الْجَمَلِ، بَعْدَ مَا كِدْتُ أَنْ أَلْحَقَ بِأَصْحَابِ الْجَمَلِ فَأُقَاتِلَ مَعَهُمْ، قَالَ: لَمَّا بَلَغَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ أَنَّ أَهْلَ فَارِسَ قَدْ مَلَّكُوا عَلَيْهِمْ بِنْتَ كِسْرَى، قَالَ: (لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَّوْا أَمْرَهُمُ ٱمْرَأَةً).

48. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., bolest i smrt

٤٨ ـ باب: مَرَضُ النَّبِيِّ ﷺ وَوَفَاتُهُ

1701. Aiša, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je u vrijeme svoje bolesti, u kojoj je i preselio, pozvao Fatimu, r.a., i povjerio joj nešto u tajnosti pa je ona zaplakala. Potom je ponovo pozvao nju i povjerio joj nešto

١٧٠١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَعَا النَّبِيُّ ﷺ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلاَمُ فِي شَكْوَاهُ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ،

u tajnosti, pa se ona nasmijala. Mi smo je pitali o tome i ona je rekla:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je u tajnosti povjerio da će ispustiti dušu u bolesti u kojoj je i preselio, pa sam zaplakala. Onda mi je tajno povjerio da ću biti prva iz njegove porodice koja će poći za njim, pa sam se nasmijala.

فَسَارَّهَا بِشَيءٍ فبكَتْ، ثُمَّ دَعَاهَا فَسَارَّهَا بِشَيْءٍ فَضَحِكَتْ، فَسَأَلْنَاهَا عَنْ ذٰلِكَ، فَقَالَتْ سَارَّنِي النَّبِيُّ ﷺ: أَنَّهُ يُقْبَضُ فِي وَجَعِهِ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ، فَبَكَيْتُ، ثُمَّ سَارَّنِي فَأَخْبَرَنِي أَنِّي أَوَّلُ أَهْلِ بَيْتِهِ يَتْبَعُهُ، فَضَحِكْتُ.

1702. Aiša, r.a., kaže:

– Slušala sam da nijedan vjerovjesnik neće umrijeti sve dok mu ne bude dato da bira između ovoga i onoga svijeta. A onda sam čula Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako u bolesti u kojoj je i umro, teško dišući, izgovara:

...u društvu s onima kojima je Allah milost Svoju darovao..., do kraja ajeta (En-Nisa', 69), pa mi je došla pomisao da je on, zaista, stavljen pred izbor.

١٧٠٢ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَسْمَعُ أَنَّهُ لاَ يَمُوتُ نَبِيٌّ حَتَّى يُخَيَّرَ بَيْنَ ٱلدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، فَسَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، وَأَخَذَتْهُ بُحَّةٌ، يَقُولُ: (﴿مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ ٱللهُ عَلَيْهِمْ﴾). الآيَةَ، فَظَنَنْتُ أَنَّهُ خُيِّرَ.

1703. Aiša, r.a., priča:

– Dok je bio zdrav Allahov Poslanik, s.a.v.s., je govorio:

“Zaista, nikada nijedan vjerovjesnik nije umro sve dok nije vidio svoje mjesto u Džennetu, a onda mu dato da živi ili da bira (između života i smrti).”

I tako, kada se on razbolio i smrt došla i njegova glava bila na mome stegnu, izgubio je svijest. Kada se svijesti vratio, svoj pogled je upravio prema plafonu sobe, a onda je rekao:

“Moj Bože, (Podari mi da budem) s Društvom najvišim!”

Tada sam rekla:

- Znači, nije odabrao nas, i shvatila sam da je to onaj govor o kojem nam je govorio dok je bio zdrav.

١٧٠٣: وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ صَحِيحٌ يَقُولُ: (إِنَّهُ لَمْ يُقْبَضْ نَبِيٌّ قَطُّ حَتَّى يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الجَنَّةِ، ثُمَّ يُحَيَّا، أَوْ يُخَيَّرَ). فَلَمَّا ٱشْتَكىٰ وَحَضَرَهُ الْقَبْضُ، وَرَأْسُهُ عَلَى فَخِذِي غُشِيَ عَلَيْهِ، فَلَمَّا أَفَاقَ شَخَصَ بَصَرُهُ نَحْوَ سَقْفِ الْبَيْتِ ثُمَّ قالَ: (اللَّهُمَّ فِي الرَّفِيقِ الأَعْلَى). فَقُلْتُ: إِذًا لا يَخْتَارُنَا، فَعَرَفْتُ أَنَّهُ حَدِيثُهُ الَّذِي كانَ يُحَدِّثُنَا وَهُوَ صَحِيحٌ.

1704. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi ga zaboljelo učio *Mu'avvizat* (113. i 114. kur'ansku suru), pušući prema svom tijelu i potirući ga rukom.

- Kada se razbolio od bolesti u kojoj je umro, ja sam počela puhati prema njegovom tijelu učeći *Mu'avvizat,* kao što je to on činio potirući ga njegovom, s.a.v.s., rukom.

١٧٠٤ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كانَ إِذَا ٱشْتَكىٰ نَفَثَ عَلَى نَفْسِهِ بِالمعَوِّذاتِ، وَمَسَحَ عَنْهُ بِيَدِهِ، فَلَمَّا ٱشْتَكى وَجَعَهُ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ، طَفِقْتُ أَنْفُثُ عَلَيهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ الَّتِي كانَ يَنْفُثُ، وَأَمْسَحُ بِيَدِ النَّبِيِّ ﷺ عَنْهُ.

1705. Aiša, r.a., kaže:

– Slušala sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., prije njegove smrti dok je leđima bio naslonjen na mene kako govori:

"Allahu moj, oprosti mi, smiluj mi se i primi me u najuzvišenije društvo."

١٧٠٥ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا : قَالَت أَصْغَيْتُ إِلى النَّبِيِّ ﷺ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ، وَهُوَ مُسْنِدٌ إِلَيَّ ظَهْرَهُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ ٱغفِرْ لِي وَٱرْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الأَعْلَى).

1706. Aiša, r.a., u jednoj drugoj predaji kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je umro naslonjen između mojih prsa i podbratka, i ja poslije Vjerovjesnika, s.a.v.s., ne osjećam odbojnost prema bilo čijoj smrtnoj agoniji.

١٧٠٦: وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا في رواية قالَتْ: مَاتَ النَّبِيُّ ﷺ وَإِنَّهُ لَبَيْنَ حَاقِنَتِي وَذَاقِنَتِي، فَلاَ أَكْرَهُ شِدَّةَ المَوْتِ لِأَحَدٍ أَبَدًا بَعْدَ النَّبِيِّ ﷺ.

1707. Abdullah ibn Abbas, r.a., kaže da je Ali ibn Ebu Talib, r.a., izašao od Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je bolovao od bolesti u kojoj je umro, a svijet je pitao:

- Oče Hasanov, kako je Allahov Poslanik, s.a.v.s.?

- On se, Allahu hvala, oporavio.

Tada ga je uzeo za ruku Abbas ibn Abdulmuttalib i rekao mu:

- Ti ćeš, uistinu, nakon tri (dana) biti potčinjen (nekom drugom), jer ja, tako mi Allaha, vidim da će Allahov Poslanik,

١٧٠٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ خَرَجَ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ في وَجَعِهِ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ، فَقَالَ النَّاسُ: يَا أَبَا الحَسَنِ، كَيْفَ أَصْبَحَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ؟ فَقَالَ: أَصْبَحَ بِحَمْدِ ٱللهِ بَارِئًا، فَأَخَذَ بِيَدِهِ عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ المُطَّلِبِ فَقَالَ لَهُ: أَنْتَ وَٱللهِ بَعْدَ ثَلاَثٍ عَبْدُ العَصَا،

s.a.v.s., umrijeti u ovoj svojoj bolesti. Dobro ja znam lica potomaka Abdulmuttaliba na samrti. Zato, vodi nas Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitajmo ga kome će pripasti ova vlast. Ako će nama, da znamo, a ako će nekome drugome mimo nas, da i to znamo, pa da nas preporuči.

Na to je Alija rekao:

- Allaha mi, kada bismo je zatražili od Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa nam je on uskratio, ne bi nam je poslije njega svijet više dao, a ja je, Allaha mi, neću zatražiti od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

وَإِنِّي وَٱللهِ لأَرَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ سَوْفَ يُتَوَفَّى مِنْ وَجَعِهِ هٰذَا، إِنِّي لأَعْرِفُ وُجُوهَ بَنِي عَبْدِ المطَّلِبِ عِنْدَ المَوْتِ، ٱذْهَبْ بِنَا إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَلْنَسْأَلْهُ فِيمَنْ هٰذَا الأَمْرُ، إِنْ كانَ فِينَا عَلِمْنَا ذٰلِكَ، وَإِنْ كانَ فِي غَيْرِنَا عَلِمْنَاهُ، فَأَوْصَى بِنَا. فَقَالَ عَلِيٌّ: إِنَّا وَٱللهِ لَئِنْ سَأَلْنَاهَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَمَنَعَنَاهَا لاَ يُعْطِينَاهَا النَّاسُ بَعْدَهُ، وَإِنِّي وَٱللهِ لاَ أَسْأَلُهَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ.

1708. Aiša, r.a., priča:

– Zaista, od Allahovih blagodati prema meni je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro u mojoj sobi, u mom danu (kada je bila moja reda) i u mom naručju, kao i to da je Allah sastavio moju i njegovu pljuvačku prilikom njegove smrti. Naime, Abdurrahman je unišao kod mene sa misvakom u ruci dok sam ja podupirala Allahova Poslanika, s.a.v.s. Primijetila sam kako ga on gledaše i odmah shvatila da hoće misvak, pa sam rekla:

- Hoćeš da ti ga dohvatim?

On je dao znak glavom da hoće, pa sam ga dohvatila. No njemu je bilo naporno da ga upotrijebi, pa sam rekla:

- Razmekšat ću ti ga?

On je opet pokazao glavom da to želi, i ja sam ga razmekšala. I on ga je upotrijebio. Pred njim je bila kožna ili drvena posuda u kojoj je bila voda, i on je stavljao svoje ruke u vodu i njima potirao lice, izgovarajući: "*La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha). Zaista, smrt ima svoje agonije."

١٧٠٨ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا كانَتْ تَقُولُ:

إِنَّ مِنْ نِعَمِ ٱللهِ عَلَيَّ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ تُوُفِّيَ فِي بَيْتِي، وَفِي يَوْمِي، وَبَيْنَ سَحْرِي وَنَحْرِي، وَأَنَّ ٱللهَ جَمَعَ بَيْنَ رِيقِي وَرِيقِهِ عِنْدَ مَوْتِهِ: دَخَلَ عَلَيَّ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ، وَبِيَدِهِ السِّوَاكُ، وَأَنَا مُسْنِدَةٌ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَرَأَيْتُهُ يَنْظُرُ إِلَيْهِ، وَعَرَفْتُ أَنَّهُ يُحِبُّ السِّوَاكَ، فَقُلْتُ: آخُذُهُ لَكَ؟ فَأَشَارَ بِرَأْسِهِ: (أَنْ نَعَمْ). فَتَنَاوَلْتُهُ، فَٱشْتَدَّ عَلَيْهِ، وَقُلْتُ: أُلَيِّنُهُ لَكَ؟ فَأَشَارَ بِرَأْسِهِ: (أَنْ نَعَمْ). فَلَيَّنْتُهُ، فَأَمَرَّهُ، وَبَيْنَ يَدَيْهِ رَكْوَةٌ أَوْ عُلْبَةٌ فِيهَا مَاءٌ، فَجَعَلَ يُدْخِلُ يَدَيْهِ فِي المَاءِ فَيَمْسَحُ بِهِمَا وَجْهَهُ، يَقُولُ: (لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، إِنَّ لِلْمَوْتِ سَكَرَاتٍ). ثُمَّ نَصَبَ

Potom je uspravio svoju ruku, izgovarajući: "U društvo najviše!", sve dok nije dušu ispustio i njegova ruka pala dolje.

يَدَهُ، فَجَعَلَ يَقُولُ: (فِي الرَّفِيقِ الأَعْلَى). حَتَّى قُبِضَ وَمَالَتْ يَدُهُ.

1709. Aiša, r.a., priča:

– U njegovoj bolesti stavljali smo lijek (u jednu stranu njegovih usta) pa nam je počeo davati znak u smislu:

"Ne činite to!"

Mi smo pomislili da je to bolesnikovo preziranje lijeka, no kada je došao svijesti, rekao je:

"Nisam li vam zabranio da mi stavljate lijek u usta?!"

Mi smo opet mislili da je to bolesnikovo preziranje lijeka, ali je on rekao:

"Neka svakom u ovoj sobi bude stavljen lijek u usta da ja vidim, osim Abbasa, jer on nije bio prisutan (dok ste vi meni to isto radili)!"

١٧٠٩ : وَعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَدَدْنَا النَّبِيَّ ﷺ فِي مَرَضِهِ، فَجَعَلَ يُشِيرُ إِلَيْنَا: أَنْ لاَ تَلُدُّونِي، فَقُلْنَا: كَرَاهِيَةُ الْمَرِيضِ لِلدَّوَاءِ، فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ: (أَلَمْ أَنْهَكُمْ أَنْ تَلُدُّونِي). قُلْنَا: كَرَاهِيَةُ الْمَرِيضِ لِلدَّوَاءِ، فَقَالَ: (لاَ يَبْقَى أَحَدٌ فِي الْبَيْتِ إِلاَّ لُدَّ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلاَّ الْعَبَّاسُ، فَإِنَّهُ لَمْ يَشْهَدْكُمْ).

1710. Enes, r.a., kaže:

– Kada se pogoršala Vjerovjesnikova, s.a.v.s., bolest počeo je gubiti svijest, pa je Fatima rekla:

- Oh, kakve su očeve muke!

"Nakon ovoga dana tvoj otac neće više imati nikakve muke!", rekao je na to Allahov Poslanik, s.a.v.s.

١٧١٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا ثَقُلَ النَّبِيُّ ﷺ جَعَلَ يَتَغَشَّاهُ، فَقَالَتْ: فَاطِمَةُ: وَاكَرْبَ أَبَاهُ، فَقَالَ لَهَا: (لَيْسَ عَلَى أَبِيكِ كَرْبٌ بَعْدَ هٰذَا الْيَوْمِ).

49. Vjerovjesnikova, s.a.v.s., smrt

٤٩ ـ باب: وَفَاةِ النَّبِيِّ ﷺ

1711. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., umro u 63. godini života.

١٧١١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ تُوُفِّيَ وَهُوَ ٱبْنُ ثَلاَثٍ وَسِتِّينَ.

58. TUMAČENJE KUR'ANA*

٥٨ ـ كتابُ التفسير

Sura El-Fatiha

سُورَة الفاتِحَة

1. Šta je kazano o Fatihi (Uvodnoj suri)

١ ـ باب: مَا جَاءَ فِي فاتِحَةِ الكِتَابِ

1712. Ebu Se'id ibn Mu'alla, r.a., priča:

– Dok sam jednom prilikom klanjao u džamiji, zovnuo me Allahov Poslanik, s.a.v.s., ali mu se nisam odazvao dok nisam završio namaz.

- Allahov Poslaniče, klanjao sam - rekao sam tada.

Na to mi on reče:

"A zar Allah nije rekao: ...*Odazovite se Allahu i Poslaniku kad vas poziva onom što će vam život dati!*" (El-Enfal, 24.)

Potom mi reče:

"Prije nego što izađeš iz džamije, podučit ću te, doista, najznačajnijoj suri Kur'ana."

Zatim me je uzeo za ruku pa kada je htio izaći, rekoh mu:

- Zar nisi rekao da ćeš me podučiti najznačajnijoj suri Kur'ana?!

On tada reče:

"To je: *El-Hamdu lillahi rabbi-l-'alemin* - Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. (El-Fatiha, 1.), sedam ajeta koji se ponavljaju i Kur'an veličanstveni koji mi je dat!"

١٧١٢ : عَنْ أَبِي سَعِيدِ بْنِ المعَلَّى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ أُصَلِّي فِي المَسْجِدِ، فَدَعَانِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَلَمْ أُجِبْهُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنِّي كُنْتُ أُصَلِّي، فَقَالَ: (أَلَمْ يَقُلِ ٱللهُ: ﴿ٱسْتَجِيبُوا للهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾؟). ثُمَّ قَالَ لِي: (لأُعَلِّمَنَّكَ سُورَةً هِيَ أَعْظَمُ السُّورِ فِي القُرْآنِ، قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ مِنَ المَسْجِدِ). ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي، فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ، قُلْتُ لَهُ: أَلَمْ تَقُلْ: (لأُعَلِّمَنَّكَ سُورَةً هِيَ أَعْظَمُ سُورَةٍ فِي القُرْآنِ؟) قَالَ: (﴿الحَمْدُ للهِ رَبِّ العَالَمِينَ﴾: هِيَ السَّبْعُ المَثَانِي، وَالقُرْآنُ العَظِيمُ الَّذِي أُوتِيتُهُ).

---

* Ovo i sljedeće poglavlje preveo je dr. Zuhdija Hasanović.

Sura El-Bekara (Krava)

سُورَة البَقَرَة

2. Ajet: ...*Ne pridružujte onda, znajući to, takmace Allahu*... (El-Bekara, 22.)

٢ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿فَلَا تَجعَلُوا لله أَنْدَاداً وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

1713. Abdullah, r.a., priča:

– Pitao sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je kod Allaha najveći grijeh pa je rekao:

"Da Mu pripišeš takmaca, a On te stvorio."

- To je, uistinu, veliko - rekao sam pa ga potom upitao:

- Koji onda?

"Da ubiješ dijete svoje bojeći se što će jesti s tobom."

Zatim sam ga upitao:

- Koji onda?

"Da učiniš preljubu sa svojom komšinicom", odgovorio je on.

١٧١٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ عِنْدَ ٱللهِ؟ قالَ: (أَنْ تَجْعَلَ للهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ). قُلْتُ: إِنَّ ذٰلِكَ لَعَظِيمٌ، قُلْتُ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قالَ: (وَأَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ تَخَافُ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ). قُلْتُ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قالَ: (أَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ).

3. Ajet: ...*I hladovinu smo vam oblacima napravili i manu i prepelice spustili*... (El-Bekara, 57.)

٣ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيكُمُ المَنَّ والسَّلْوى﴾

1714. Se'id ibn Zejd, r.a., priča:

– Kazao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.:

"Gomoljika (bot. Tuber album) je od mane (medne rose), a njezin sok je lijek za oči."

١٧١٤ : عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الْكَمْأَةُ مِنَ المَنِّ، وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ).

4. Ajet: *I kad smo rekli: "U ovaj grad uđite..."* (El-Bekara, 58.)

٤ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ﴾

1715. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

١٧١٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (قِيلَ لِبَنِي

"Rečeno je sinovima Israilovim: ...*a na vrata pognutih glava uđite i recite: "Oprosti!"* - pa su ušli mileći na zadnjicama i, izmijenivši Allahove riječi, govorili: "Hinta" (*hinta* - zrno ječma, umjesto *hitta* - oprosti).

إِسْرَائِيلَ: ﴿ٱدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ﴾. فَدَخَلُوا يَزْحَفُونَ عَلَى أَسْتَاهِهِمْ، فَبَدَّلُوا، وَقَالُوا: حِنْطَةٌ، حَبَّةٌ فِي شَعَرَةٍ).

5. **Ajet: *Mi nijedan ajet ne dokinemo niti ga u zaborav potisnemo a da bolji ili njemu sličan ne donesemo!* (El-Bekara, 106.)**

٥ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنْسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَو مثلها﴾

1716. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Omer, r.a., rekao:

– Među nama Kur'an najbolje uči Ubejj a najbolji sudija je Alija, ali mi i pored toga ne usvajamo sve od Ubejja, jer je on govorio: 'Ne izostavljam ništa od onoga što sam čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.', a Allah Uzvišeni je rekao: *Mi nijedan ajet ne dokinemo niti ga u zaborav potisnemo...*

١٧١٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَقْرَؤُنَا أُبَيٌّ، وَأَقْضَانَا عَلِيٌّ، وَإِنَّا لَنَدَعُ مِنْ قَوْلِ أُبَيٍّ، وَذَاكَ أَنَّ أُبَيًّا يَقُولُ: لَا أَدَعُ شَيْئًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَقَدْ قَالَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنْسِهَا﴾.

6. **Ajet: *A oni vele: "Allah je sebi uzeo dijete!" Slavljen nek' je On!* (El-Bekara, 116.)**

٦ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ اللهُ وَلَداً سُبْحَانَهُ﴾

1717. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah kaže: 'Čovjek na Mene neosnovano laže i vrijeđa Me bez ikakva prava. Laže na Mene, jer smatra da ga ne mogu ponovo stvoriti kakav je bio, a vrijeđa Me kada kaže da imam dijete. Ne, ne priliči Meni da Sebi uzimam drūgu niti dijete!'"

١٧١٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (قَالَ ٱللهُ: كَذَّبَنِي ٱبْنُ آدَمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذٰلِكَ، وَشَتَمَنِي وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذٰلِكَ، فَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ فَزَعَمَ أَنِّي لَا أَقْدِرُ أَنْ أُعِيدَهُ كَمَا

كانَ، وَأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ لِي وَلَدٌ، فَسُبْحَانِي أَنْ أَتَّخِذَ صَاحِبَةً أَوْ وَلَدًا).

7. Ajet: *Stajalište Ibrahimovo prostorom za namaz uzmite!* (El-Bekara, 125.)

٧ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾

1718. Enes, r.a., priča da je Omer, r.a., kazao:

– Moje riječi su se podudarile sa Allahovim u tri slučaja:

- Allahov Poslaniče - rekao sam (jednom prilikom) - zašto ne bi uzeo Ibrahimovo stajalište prostorom za namaz?!

(Drugom prilikom) sam mu rekao:

- Allahov Poslaniče, kod tebe dolazi i dobar i loš, pa zašto ne bi naredio majkama pravovjernih da nose hidžab?!

Nakon toga Allah je objavio ajet o hidžabu.

I treće, kada sam čuo da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., korio neke svoje žene, otišao sam i rekao im:

- Ili ćete se toga proći ili će Allah Svome Poslaniku dati bolje od vas!

I kada sam (kasnije) otišao kod jedne njegove supruge, ona mi reče:

- Omere, zar nema Allahov Poslanik, s.a.v.s., čime savjetovati svoje žene, pa ih ti moraš savjetovati?

Allah je nakon toga objavio:

I Gospodar njegov će mu, ako vas on pusti, žena boljih od vas dati: onih Allahu predanih... (Et-Tahrim, 5.)

١٧١٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ عُمَرُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: وَافَقْتُ ٱللهَ فِي ثَلاثٍ، أَوْ وَافَقَنِي رَبِّي فِي ثَلاثٍ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، لَوِ ٱتَّخَذْتَ مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى، وَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، يَدْخُلُ عَلَيْكَ الْبَرُّ وَالْفَاجِرُ، فَلَوْ أَمَرْتَ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ بِٱلْحِجَابِ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ آيَةَ ٱلْحِجَابِ، قالَ: وَبَلَغَنِي مُعَاتَبَةُ النَّبِيِّ ﷺ بَعْضَ نِسَائِهِ، فَدَخَلْتُ عَلَيْهِنَّ، قُلْتُ: إِنِ ٱنْتَهَيْتُنَّ أَوْ لَيُبْدِلَنَّ ٱللهُ رَسُولَهُ ﷺ خَيْرًا مِنْكُنَّ، حَتَّى أَتَيْتُ إِحْدَى نِسَائِهِ، قالَتْ: يَا عُمَرُ، أَمَا فِي رَسُولِ ٱللهِ ﷺ مَا يَعِظُ نِسَاءَهُ، حَتَّى تَعِظَهُنَّ أَنْتَ؟ فَأَنْزَلَ ٱللهُ: ﴿عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ﴾. الآيَةَ.

8. Ajet: *Vi recite: "Mi vjerujemo u Allaha, i u ono što je nama objavljeno..."* (El-Bekara, 136.)

٨ ـ باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا﴾

1719. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Sljedbenici Knjige su čitali Tevrat na hebrejskom, a sljedbenicima islama su ga tumačili na arapskom pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nemojte vjerovati sljedbenicima Knjige niti ih u laž ugoniti, nego recite: *Mi vjerujemo u Allaha, i u ono što je nama objavljeno...*"

١٧١٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَقْرَؤُونَ التَّوْرَاةَ بِالْعِبْرَانِيَّةِ، وَيُفَسِّرُونَهَا بِالْعَرَبِيَّةِ لأَهْلِ الإِسْلاَمِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ تُصَدِّقُوا أَهْلَ الْكِتَابِ وَلاَ تُكَذِّبُوهُمْ، وَقُولُوا: ﴿آمَنَّا بِٱللهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا﴾ الآيَةَ).

9. Ajet: ***I Mi smo tako vas učinili zajednicom središnjom da biste bili svjedoci protiv svijeta ostalog...*** (El-Bekara, 143.)

٩ ـ باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطاً لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾

1720. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nuh će na Sudnjem danu biti prozvan pa će reći:

- Odazivam Ti se i na usluzi sam Ti, Gospodaru moj!

- Jesi li dostavio poruku - upitat će ga Allah?

- Jesam - reći će on, ali će onda njegov ummet biti upitan:

- Je li vam (Nuh) dostavio poruku?

- Nikakav opominjatelj nam nije dolazio - reći će oni.

- Ko će ti posvjedočiti - upitat će ga tada Allah a on će odgovoriti:

- Muhammed i njegov Ummet.

١٧٢٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يُدْعَى نُوحٌ يَوْمَ الْقِيامَةِ، فَيَقُولُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ يَا رَبِّ، فَيَقُولُ: هَلْ بَلَّغْتَ؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ، فَيُقَالُ لأُمَّتِهِ: هَلْ بَلَّغَكُمْ؟ فَيَقُولُونَ: مَا أَتَانَا مِنْ نَذِيرٍ، فَيَقُولُ: مَنْ يَشْهَدُ لَكَ؟ فَيَقُولُ: مُحَمَّدٌ وَأُمَّتُهُ، فَيَشْهَدُونَ أَنَّهُ قَدْ بَلَّغَ: ﴿وَيَكُونَ الرَّسُولُ

I oni će zaista posvjedočiti da je prenio poruku: *...i Poslanik će biti protiv vas svjedokom...* (El-Bekara, 143.) To se misli riječima Uzvišenog: *...I Mi smo tako vas učinili zajednicom središnjom da biste bili svjedoci protiv svijeta ostalog i da Poslanik bude protiv vas svjedokom.*

عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾. فَذٰلِكَ قَوْلُهُ جَلَّ ذِكْرُهُ: ﴿وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾).

10. Ajet: *A potom vi pođite odakle svijet ostali polazi...* (El-Bekara, 199.)

١٠ - باب: قَولُـهُ عَزَّ وَجَـلَّ: ﴿ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفاضَ النَّاسُ﴾

1721. Aiša, r.a., priča:

– Kurejšije i oni koji su bili njihova vjerovanja - oni su nazivani "humsima" (fanatičarima) - obredno hadžsko stajanje (vukuf) obavljali su na Muzdelifi, dok su to ostali Arapi obavljali na Arefatu, pa kada je došao islam, Allah je naredio Svome Vjerovjesniku, s.a.v.s., da ode na Arefat, vukuf obavi na njemu i da sa njega krene (prema Kabi).

١٧٢١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: كانَتْ قُرَيْشٌ وَمَنْ دَانَ دِينَهَا يَقِفُونَ بِالمُزْدَلِفَةِ، وَكانُوا يُسَمَّوْنَ الحُمْسَ، وَكانَ سَائِرُ الْعَرَبِ يَقِفُونَ بِعَرَفَاتٍ، فَلَمَّا جَاءَ الإِسْلاَمُ، أَمَرَ ٱللهُ نَبِيَّهُ ﷺ أَنْ يَأْتِيَ عَرَفَاتٍ، ثُمَّ يَقِفَ بِهَا، ثُمَّ يُفِيضَ مِنْهَا،

11. Ajet: *A ima i onih koji vele: "Gospodaru naš! Daj ti nama dobro na svijetu ovome..."* (El-Bekara, 201.)

١١ - باب: قَوْلُهُ تَعالَى: ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيا حَسَنَةً﴾ الآية

1722. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi govorio:

"Bože moj, Gospodaru naš! Daj Ti nama dobro na svijetu ovome i dobro na svijetu onome i muka u Vatri nas spasi!"

١٧٢٢ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ).

12. Ajet: ***...Kad od svijeta prose, ne dosađuju mu...*** **(El-Bekara, 273.)**

١٢ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لاَ يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافاً﴾

1723. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Nije ubog (miskin) onaj koga će zadovoljiti jedna ili dvije hurme, zalogaj ili dva, ubog je onaj koji se uzdržava od prošnje. Proučite ako hoćete (Allahove riječi): *...kad od svijeta prose, ne dosađuju mu....*

١٧٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي تَرُدُّهُ التَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ، وَلاَ اللُّقْمَةُ وَلاَ اللُّقْمَتَانِ، إِنَّمَا الْمِسْكِينُ الَّذِي يَتَعَفَّفُ. وَٱقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ). يَعْنِي قَوْلَهُ: ﴿لاَ يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا﴾.

Sura Alu 'Imran
(Imranova porodica)

سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ

13. Ajet: *...U njoj ima jasnih ajeta i oni su matica knjige, a drugi ajeti su manje jasni!* (Alu 'Imran, 7.)

١٣ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الكِتَابِ وأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ﴾ الآية

1724. Aiša, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je proučio ovaj ajet: *On je Taj koji tebi Knjigu objavljuje, u njoj ima jasnih ajeta i oni su matica Knjige, a drugi ajeti su manje jasni! Oni u čijim srcima je zastrana slijede one manje jasne iz nje, željni smutnje i željni svoga tumačenja! A tumačenje njihovo samo Allah zna! Oni koji su duboko u nauku zaronili govore: "Mi vjerujemo u njih! Sve je od našega Gospodara!" A samo oni umni opomenu prihvaćaju!* Zatim je kazao:

"Pa kada vidiš one koji slijede manje jasne ajete iz Kur'ana, neka znaš da su to oni koje je Allah naznačio, pa ih se čuvajte!"

١٧٢٤ : عَنْ عَائِشَةَ - رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا - قَالَتْ: تَلاَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ هٰذِهِ الآيَةَ: ﴿هُوَ الذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ٱبْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَٱبْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلاَّ ٱللهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي العِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلاَّ أُولُوا الأَلْبَابِ﴾. قالَتْ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (فَإِذَا رَأَيْتِ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ، فَأُولٰئِكَ الَّذِينَ سَمَّى ٱللهُ، فَٱحْذَرُوهُمْ).

14. Ajet: *A oni koji prodaju zavjet dat Allahu i zakletve svoje za cijenu prezrenu...* (Alu 'Imran, 77.)

١٤ ـ باب: قَوْلُـهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ الَّـذِينَ يَشْتَـرُونَ بِعَهْـدِ اللهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَناً قَلِيلاً﴾

1725. Ibn Abbas, r.a., priča da su se pred njim sporile dvije žene, koje su krpile obuću u kući ili u sobi. Jedna od njih je izašla s dlanom probodenim šilom i optužila za to onu drugu. Njihov spor je došao do Ibn Abbasa, r.a., i on je, u vezi s tim, rekao:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao: "Kada bi se ljudima davalo na osnovu njihovih tvrdnji, nastradali bi i ljudi i imovina." Podsjetite je na Allaha i proučite joj: *A oni koji prodaju zavjet dat Allahu i zakletve svoje za cijenu prezrenu...*

Podsjetili su je i ona je priznala pa je Ibn Abbas rekao:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao: "Zakletvom se služi optuženi!"

١٧٢٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ ٱخْتَصَمَ إِلَيْهِ ٱمْرَأَتَانِ كَانَتَا تَخْرِزَانِ فِي بَيْتٍ، أَوْ فِي الْحُجْرَةِ، فَخَرَجَتْ إِحْدَاهُمَا وَقَدْ أُنْفِذَ بِإِشْفًى فِي كَفِّهَا، فَٱدَّعَتْ عَلَى الأُخْرَى، فَرُفِعَ أَمْرُهُمَا إِلَى ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، فَقَالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ، لَذَهَبَ دِمَاءُ قَوْمٍ وَأَمْوَالُهُمْ). ذَكِّرُوهَا بِٱللهِ، وَٱقْرَؤُوا عَلَيْهَا: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ ٱللهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾. فَذَكَّرُوهَا فَٱعْتَرَفَتْ، فَقَالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْيَمِينُ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ).

15. Ajet: *...Okupljaju se ljudi protiv vas...* (Alu 'Imran, 173.)

١٥ ـ باب: قَوْلُـهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ﴾ الآية

1726. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Riječi: *Dosta je nama Allah! Divan li je On zaštitnik!* (Alu 'Imran, 173.) izrekli su Ibrahim, a.s., kada je bačen u vatru i Muhammed, s.a.v.s., kada su mu

١٧٢٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: ﴿حَسْبُنَا ٱللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾. قالَهَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلامُ حِينَ أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَقَالَهَا مُحَمَّدٌ ﷺ حِينَ قالُوا: ﴿إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَٱخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمانًا وَقالُوا حَسْبُنَا ٱللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾.

rekli: *Okupljaju se ljudi protiv vas, pa ih se čuvajte!* To im je vjerovanje njihovo povećalo i oni su rekli: *"Dosta je nama Allah! Divan li je On zaštitnik!"*

١٦ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذىً كَثِيراً﴾

16. Ajet: *A čut ćete i mnoge uvredljive besjede od onih kojima je knjiga data prije vas i od mnogobožaca...* (Alu 'Imran, 186.)

١٧٢٧ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ رَكِبَ عَلَى حِمَارٍ، عَلَى قَطِيفَةٍ فَدَكِيَّةٍ، وَأَرْدَفَ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ وَرَاءَهُ، يَعُودُ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ فِي بَنِي الحَارِثِ بْنِ الخَزْرَجِ، قَبْلَ وَقْعَةِ بَدْرٍ. حَتَّى مَرَّ بِمَجْلِسٍ فِيهِ عَبْدُ ٱللهِ ابْنُ أُبَيٍّ بْنُ سَلُولَ، وَذٰلِكَ قَبْلَ أَنْ يُسْلِمَ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ أُبَيٍّ، فَإِذَا فِي الْمَجْلِسِ أَخْلاطٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُشْرِكِينَ عَبَدَةِ الأَوْثَانِ، وَالْيَهُودِ وَالْمُسْلِمِينَ، وَفِي الْمَجْلِسِ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ رَوَاحَةَ، فَلَمَّا غَشِيَتِ الْمَجْلِسَ عَجَاجَةُ ٱلدَّابَّةِ، خَمَّرَ

1727. Usame ibn Zejd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prije Bitke na Bedru uzjahao magarca, na kome je bio jedan komad fedekijskog platna i da je posadio njega (Usamu) iza sebe da bi posjetili Sa'da ibn Ubadu u porodici Harisa ibn Hazredža. Prošli su pored skupine ljudi, među kojima je bio Abdullah ibn Ubejj ibn Selul, a to je bilo prije nego što je on primio islam. U toj skupini su bili izmiješani muslimani, mnogobošci-idolopoklonici i Jevreji, a prisutan je bio i Abdullah ibn Revaha. Kada je prašina, koju su uzdigli jašući, došla do okupljenih, Abdullah ibn Ubejj je prekrio nos odjećom i rekao:

- Ne prašite nam!

Poslanik, s.a.v.s., je nazvao selam pa se zaustavio i sjahao. Potom ih je pozvao da prime islam i počeo im učiti Kur'an. Abdullah ibn Ubejj ibn Selul je to popratio riječima:

- Čovječe, da je to istina, od toga ništa ljepše ne bi bilo, zato nas nemoj bihuzuriti na ovom našem sijelu. Vrati se svome magarcu pa ko ti priđe, njemu pričaj!

Abdullah ibn Revaha se usprotivio rekavši:

- Ne, Allahov Poslaniče! Ovdje na našim skupovima nam uči, jer mi to volimo.

Uslijedila je svađa i međusobno vrijeđanje između muslimana, idolopoklonika i Jevreja i malo je nedostajalo da dođe do fizičkog obračuna. Vjerovjesnik, s.a.v.s., ih je jedva uspio smiriti, potom je uzjahao i krenuo. Kada je stigao do Sa'da ibn Ubade, rekao je:

"Sa'de, jesi li čuo šta je rekao Ebu Hubab (misleći na Abdullaha ibn Ubejja)? Rekao je to i to..."

Sa'd ibn Ubade reče:

- Allahov Poslaniče, tako ti Onoga koji ti je Knjigu objavio, oprosti mu i pređi preko toga. Allah je donio istinu koju je tebi objavio kada su se stanovnici ovoga grada već bili saglasili da ga za vođu izaberu i krunišu. Pa kada se Allah tome usprotivio, objavivši Istinu koju tebi dade, on se ražalostio i zbog toga je postupio tako kao što si vidio.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je oprostio. On i njegovi ashabi su praštali idolopoklonicima i sljedbenicima Knjige, kao što im je Allah naredio, i bili su strpljivi na uvredama sve dok im Allah nije dozvolio da im se suprotstave. Pa kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., borio na Bedru i kada je Allah pobio glavešine nevjernika Kurejša, Ibn Ubejj ibn Selul, mnogobošci i idolopoklonici koji su bili s njim su rekli:

- Ovo je nešto što više nije upitno.

عَبْدُ ٱللهِ بْنُ أُبَيٍّ أَنْفَهُ بِرِدَائِهِ، ثُمَّ قَالَ: لاَ تُغَبِّرُوا عَلَيْنَا، فَسَلَّمَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَيْهِمْ ثُمَّ وَقَفَ، فَنَزَلَ فَدَعَاهُمْ إِلَى ٱللهِ، وَقَرَأَ عَلَيْهِمُ القُرْآنَ، فَقَالَ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ أُبَيٍّ ٱبْنُ سَلُولَ: أَيُّهَا المَرْءُ، إِنَّهُ لاَ أَحْسَنَ مِمَّا تَقُولُ إِنْ كَانَ حَقًّا، فَلاَ تُؤْذِنَا بِهِ فِي مَجَالِسِنَا، ٱرْجِعْ إِلَى رَحْلِكَ، فَمَنْ جَاءَكَ فَٱقْصُصْ عَلَيْهِ. فَقَالَ عَبْدُ ٱللهِ بْنُ رَوَاحَةَ: بَلَى يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَٱغْشَنَا بِهِ فِي مَجَالِسِنَا، فَإِنَّا نُحِبُّ ذٰلِكَ. فَٱسْتَبَّ المُسْلِمُونَ وَالمُشْرِكُونَ وَاليَهُودُ حَتَّى كَادُوا يَتَثَاوَرُونَ، فَلَمْ يَزَلِ النَّبِيُّ ﷺ يُخَفِّضُهُمْ حَتَّى سَكَنُوا، ثُمَّ رَكِبَ النَّبِيُّ ﷺ دَابَّتَهُ، فَسَارَ حَتَّى دَخَلَ عَلَى سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا سَعْدُ، أَلَمْ تَسْمَعْ مَا قَالَ أَبُو حُبَابٍ - يُرِيدُ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ أُبَيٍّ - قَالَ: كَذَا وَكَذَا). قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، ٱعْفُ عَنْهُ، وَٱصْفَحْ عَنْهُ، فَوَالَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ، لَقَدْ جَاءَ ٱللهُ بِالْحَقِّ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ وَلَقَدِ ٱصْطَلَحَ أَهْلُ هٰذِهِ الْبُحَيْرَةِ عَلَى أَنْ يُتَوِّجُوهُ فَيُعَصِّبُونَهُ بِالْعِصَابَةِ، فَلَمَّا أَبَى ٱللهُ ذٰلِكَ بِالْحَقِّ الَّذِي أَعْطَاكَ ٱللهُ شَرِقَ بِذٰلِكَ، فَذٰلِكَ فَعَلَ بِهِ مَا رَأَيْتَ. فَعَفَا عَنْهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ وَأَصْحَابُهُ يَعْفُونَ عَنِ

الْمُشْرِكِينَ وَأَهْلِ الْكِتَابِ كَمَا أَمَرَهُمُ ٱللَّهُ، وَيَصْبِرُونَ عَلَى الأَذَى، حَتَّى أَذِنَ ٱللَّهُ فِيهِمْ، فَلَمَّا غَزَا رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ بَدْرًا، فَقَتَلَ ٱللَّهُ بِهِ صَنَادِيدَ كُفَّارِ قُرَيْشٍ، قَالَ ٱبْنُ أُبَيٍّ بْنُ سَلُولَ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَعَبَدَةِ الأَوْثَانِ: هٰذَا أَمْرٌ قَدْ تَوَجَّهَ، فَبَايَعُوا الرَّسُولَ ﷺ عَلَى الإِسْلامِ فَأَسْلَمُوا.

Nakon toga su dali prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na islam i postali muslimani.

١٧ ـ باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لاَ تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا﴾

17. Ajet: *Nemoj misliti za one koje veseli način na koji su postupili...* (Alu 'Imran, 188.)

١٧٢٨ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رِجَالاً مِنَ الْمُنَافِقِينَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، كانَ إِذَا خَرَجَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ إِلَى الْغَزْوِ تَخَلَّفُوا عَنْهُ، وَفَرِحُوا بِمَقْعَدِهِمْ خِلاَفَ رَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، فَإِذَا قَدِمَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ ٱعْتَذَرُوا إِلَيْهِ وَحَلَفُوا، وَأَحَبُّوا أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا، فَنَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ فيهم: ﴿لاَ تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا﴾. الآيَةَ.

1728. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča da su neki dvoličnjaci u vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.s, kada bi on odlazio u borbu, izostajali i radovali se što nisu išli sa njim, a kada bi se Božiji Poslanik, s.a.v.s, vratio, pravdali bi mu se i kleli, i voljeli bi da budu pohvaljeni za ono što nisu uradili pa je o njima objavljen ovaj ajet: *Nemoj misliti za one koje veseli način na koji su postupili, htijući još i pohvalu za nešto što nisu uradili, da će se kazne spasiti; njih čeka teška patnja.*

١٧٢٩ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا وقد قيل له: لَئِنْ كانَ كُلُّ ٱمْرِئٍ فَرِحَ بِمَا أُوتِيَ، وَأَحَبَّ أَنْ يُحْمَدَ بِمَا لَمْ

1729. Ibn Abbas, r.a., kaže da mu je neko rekao:

- Ako će svaka osoba koja se obraduje onim što joj je dato i koja voli biti pohvaljena i za ono što nije uradila biti kažnjena, onda ćemo svi biti kažnjeni.

Ibn Abbas je na to rekao:

- To se ne odnosi na vas, nego na slučaj kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s, pozvao Jevreje i o nečemu ih pitao, ali mu oni nisu odgovorili na to, nego su pričali o nečem drugom. Mislili su dobiti pohvalu zato što su odgovorili na njegovo pitanje, a radovali su se što su odgovor sakrili.

Sura En-Nisa'

(Žene)

18. Ajet: *A ako se bojite da prema sirotim ženama nećete pravedni biti...* (En-Nisa', 3.)

1730. Aiša, r.a., priča da ju je Urve pitao o riječima Allaha uzvišenog: *A ako se bojite da prema sirotim ženama nećete pravedni biti...* pa je rekla:

- Sestriću, ovo se odnosi na slučaj kada se staratelj hoće oženiti štićenicom koja ima udio u imetku s kojim on raspolaže, a da joj ne dadne potpun vjenčani dar kakav bi joj dao neki drugi prosac. Ako neće pravedno postupiti i dati joj njezin vjenčani dar veći od onog koji bi dao neko drugi, zabranjeno mu je njome se oženiti. Takvome se naređuje da se oženi nekom drugom ženom koja mu je dozvoljena.

Aiša dalje kaže:

- Nakon objave ovog ajeta ljudi su tražili od Božijeg Poslanika, s.a.v.s., pojašnjenje pa je Allah objavio: *I pitaju te o ženama...* (En-Nisa', 127.)

Aiša još dodaje:

- Riječi Allaha uzvišenog u drugom ajetu: *...a hoćete njima da se ženite...* kao što, opet, neki od vas izbjegavaju oženiti se sa svojom štićenicom u slučaju kada nije imućna i lijepa, pa Aiša, r.a., kaže:

يَفْعَلْ، مُعَذَّبًا لَنُعَذَّبَنَّ أَجْمَعُونَ. فَقَالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: وَمَا لَكُمْ وَلِهَٰذِهِ، إِنَّمَا دَعَا النَّبِيُّ ﷺ يَهُودَ فَسَأَلَهُمْ عَنْ شَيْءٍ، فَكَتَمُوهُ إِيَّاهُ، وَأَخْبَرُوهُ بِغَيْرِهِ، فَأَرَوْهُ أَنْ قَدِ ٱسْتُحْمِدُوا إِلَيْهِ بِمَا أَخْبَرُوهُ عَنْهُ فِيمَا سَأَلَهُمْ، وَفَرِحُوا بِمَا أُوتُوا مِنْ كِتْمَانِهِمْ.

سُورَةُ النِّسَاءِ

١٨ - باب: قَوله تَعَالَى: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَنْ لا تُقْسِطُوا فِي اليَتَامَىٰ﴾

١٧٣٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا سَأَلَهَا عُرْوَةُ عَنْ قَوْلِ ٱللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَنْ لَا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ﴾. فَقَالَتْ: يَا ٱبْنَ أُخْتِي، هَٰذِهِ الْيَتِيمَةُ تَكُونُ فِي حَجْرِ وَلِيِّهَا، تَشْرَكُهُ فِي مَالِهِ، وَيُعْجِبُهُ مَالُهَا وَجَمَالُهَا، فَيُرِيدُ وَلِيُّهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا بِغَيْرِ أَنْ يُقْسِطَ فِي صَدَاقِهَا، فَيُعْطِيَهَا مِثْلَ مَا يُعْطِيهَا غَيْرُهُ، فَنُهُوا عَنْ أَنْ يَنْكِحُوهُنَّ إِلاَّ أَنْ يُقْسِطُوا لَهُنَّ وَيَبْلُغُوا لَهُنَّ أَعْلَى سُنَّتِهِنَّ فِي الصَّدَاقِ، فَأُمِرُوا أَنْ يَنْكِحُوا مَا طَابَ لَهُمْ مِنَ النِّسَاءِ سِوَاهُنَّ. قَالَتْ عَائِشَةُ: وَإِنَّ النَّاسَ ٱسْتَفْتَوْا رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ بَعْدَ

- Zabranjeno im je da se žene siroticama za čijom ljepotom i imovinom žude, osim uz pravičan vjenčani dar, budući da se, da nisu imućne i lijepe, ne bi htjeli njima oženiti.

هٰذِهِ الآيَةِ، فَأَنْزَلَ آللهُ: ﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ﴾. قالَتْ عَائِشَةُ: وَقَوْلُ آللهِ تَعَالَى فِي آيَةٍ أُخْرَى: ﴿وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ﴾. رَغْبَةَ أَحَدِكُمْ عَنْ يَتِيمَتِهِ، حِينَ تَكُونُ قَلِيلَةَ المَالِ وَالجَمَالِ، قالَتْ: فَنُهُوا - أَنْ يَنْكِحُوا - عَمَّنْ رَغِبُوا فِي مَالِهِ وَجَمَالِهِ مِنْ يَتَامَى النِّساءِ إِلاَّ بِالْقِسْطِ، مِنْ أَجْلِ رَغْبَتِهِمْ عَنْهُنَّ إِذَا كُنَّ قَلِيلاَتِ المَالِ وَالجَمَالِ.

19. Ajet: *Allah vam oporuku za djecu vašu naređuje...* (En-Nisa', 11.)

١٩ - باب: قَولـه عَزَّ وَجَلَّ: ﴿يُوصِيكُمُ الله فِي أَوْلَادِكُمْ﴾

1731. Džabir, r.a., priča:

– (Kada sam bio bolestan), Vjerovjesnik, s.a.v.s., i Ebu Bekr su pješice došli u Benu Selime da me obiđu. Pošto su me zatekli u besvjesnom stanju, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zatražio vode pa njome uzeo abdest i poprskao me i ja sam se probudio.

- Šta mi naređuješ, Božiji Poslaniče, da učinim sa svojom imovinom - upitao sam?

Nakon toga objavljeno je: *Allah vam oporuku za djecu vašu naređuje...*

١٧٣١ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ آللهُ عَنْهُ قالَ: عَادَنِي النَّبِيُّ ﷺ وَأَبُو بَكْرٍ فِي بَنِي سَلِمَةَ مَاشِيَيْنِ، فَوَجَدَنِي النَّبِيُّ ﷺ لاَ أَعْقِلُ، فَدَعَا بِمَاءٍ فَتَوَضَّأَ مِنْهُ ثُمَّ رَشَّ عَلَيَّ فَأَفَقْتُ، فَقُلْتُ لَهُ: مَا تَأْمُرُنِي أَنْ أَصْنَعَ فِي مَالِي يَا رَسُولَ آللهِ، فَنَزَلَتْ: ﴿يُوصِيكُمُ آللهُ فِي أَوْلاَدِكُمْ﴾.

20. Ajet: *Allah neće ni trunku nepravde učiniti...* (En-Nisa', 40.)

٢٠ - باب: قَوله تَعَالَى: ﴿إِنَّ الله لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ﴾ الآية

1732. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča:

– Neki ljudi su došli kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i upitali ga:

- Božiji Poslaniče, hoćemo li vidjeti svoga Gospodara na Sudnjemu danu?

On je naveo hadis o viđenju Allaha (koji je ranije u cijelosti naveden) a onda rekao:

"Kada nastupi Sudnji dan, bit će naređeno da svaki ummet krene za onim

١٧٣٢ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ آللهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى نَاسٌ النَّبِيَّ ﷺ قالُوا: يَا رَسُولَ آللهِ، هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ فَذَكَرَ حَدِيث الرُّؤْيَة وَقَدْ تَقَدَّمَ بِكَامِلِهِ ثُمَّ

قَالَ: (إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ: تَتْبَعُ كُلُّ أُمَّةٍ مَا كَانَتْ تَعْبُدُ، فَلاَ يَبْقَى مَنْ كَانَ يَعْبُدُ غَيْرَ ٱللهِ مِنَ الأَصْنَامِ وَالأَنْصَابِ إِلاَّ يَتَسَاقَطُونَ فِي النَّارِ. حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ إِلاَّ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ ٱللهَ، مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، وَغُبَّرَاتُ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَيُدْعَى الْيَهُودُ، فَيُقَالُ لَهُمْ: مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ؟ قَالُوا: كُنَّا نَعْبُدُ عُزَيْرًا ٱبْنَ ٱللهِ، فَيُقَالُ لَهُمْ: كَذَبْتُمْ، مَا ٱتَّخَذَ ٱللهُ مِنْ صَاحِبَةٍ وَلاَ وَلَدٍ، فَمَاذَا تَبْغُونَ؟ فَقَالُوا: عَطِشْنَا رَبَّنَا فَٱسْقِنَا، فَيُشَارُ: أَلاَ تَرِدُونَ؟ فَيُحْشَرُونَ إِلَى النَّارِ، كَأَنَّهَا سَرَابٌ يَحْطِمُ بَعْضُهَا بَعْضًا، فَيَتَسَاقَطُونَ فِي النَّارِ. ثُمَّ يُدْعَى النَّصَارَى فَيُقَالُ لَهُمْ: مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ؟ قَالُوا: كُنَّا نَعْبُدُ الْمَسِيحَ ٱبْنَ ٱللهِ، فَيُقَالُ لَهُمْ: كَذَبْتُمْ، مَا ٱتَّخَذَ ٱللهُ مِنْ صَاحِبَةٍ وَلاَ وَلَدٍ، فَيُقَالُ لَهُمْ: مَاذَا تَبْغُونَ؟ فَكَذٰلِكَ مِثْلُ الأَوَّلِ. حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ إِلاَّ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ ٱللهَ، مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، أَتَاهُمْ رَبُّ الْعَالَمِينَ فِي أَدْنَى صُورَةٍ مِنَ الَّتِي رَأَوْهُ فِيهَا، فَيُقَالُ: مَاذَا تَنْتَظِرُونَ، تَتْبَعُ كُلُّ أُمَّةٍ مَا كَانَتْ تَعْبُدُ، قَالُوا: فَارَقْنَا النَّاسَ فِي ٱلدُّنْيَا عَلَى أَفْقَرِ مَا كُنَّا إِلَيْهِمْ وَلَمْ نُصَاحِبْهُمْ، وَنَحْنُ نَنْتَظِرُ رَبَّنَا الَّذِي كُنَّا نَعْبُدُ، فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ،

koga je obožavao pa će se svi koji su obožavali nešto od idola i kipova mimo Allaha strovaliti u Džehennem. I kada ostanu samo oni koji su obožavali Allaha, bili dobročinitelji ili grješnici, i sa njima jedan manji broj sljedbenika Knjige, bit će prozvani Jevreji, kojima će se reći:

- Šta ste obožavali?

- Obožavali smo Uzejra (Ezra), sina Božijeg - odgovorit će oni.

- Vi ste lagali, Allah Sebi ni drūgu ni dijete nije uzeo - reći će im se a potom upitati:

- Šta želite?

- Ožednjeli smo, Gospodaru naš, pa nas napoji!

- Hajde, napojte se - pokazat će im se, ali kada budu pomislili da su stigli do vode, popadat će u Vatru čiji dijelovi će jedni druge proždirati.

Potom će biti prozvani kršćani, kojima će se reći:

- Šta ste obožavali?

- Obožavali smo Mesiha (Isusa), sina Božijeg.

- Lagali ste, Allah Sebi ni drūgu ni dijete nije uzeo - odgovorit će im se i upitati:

- Šta želite?

I sa njima će se dogoditi isto što i sa onim prvima. I kada ostanu samo oni koji su obožavali Allaha, grješnici i dobročinitelji, doći će im Gospodar svjetova u jednostavnijem liku od onog kako su Ga zamišljali te će im se reći:

- Šta očekujete? Neka svaki ummet krene za onim što je obožavao!

Oni će reći:

- Napustili smo ljude na dunjaluku kada su nam najviše trebali i prestali smo se s njima družiti, a sada očekujemo Gospodara našeg kome smo ibadet činili.

- Ja sam Gospodar vaš - reći će im (Allah), na što će oni dva ili tri puta uzvratiti:

- Mi Allahu ništa ne pridružujemo!

فَيَقُولُونَ: لاَ نُشْرِكُ بِٱللهِ شَيْئًا). مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا.

21. Ajet: *O, kako li će tek biti onda kada Mi iz svakoga naroda dovedemo svjedoka...* (En-Nisa', 41.)

٢١ - باب: قَوله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ﴾

1733. Abdullah ibn Mesud, r.a., priča: Kazao mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s.:

"Uči mi Kur'an!"

- Zar da ga učim tebi, kome je objavljen Kur'an?! - začudio sam se, a on reče:

"Ja ga, doista, volim slušati od drugog!"

Učio sam mu suru En-Nisa' dok nisam došao do: *O, kako li će tek biti onda kada Mi iz svakoga naroda dovedemo svjedoka, a tebe dovedemo svjedokom protiv svih njih?!*

"Stani", rekao je tada, dok su mu iz očiju lile suze!

١٧٣٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (ٱقْرَأْ عَلَيَّ). قُلْتُ: آقْرَأُ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ أُنْزِلَ؟ قَالَ: (فَإِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي). فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ سُورَةَ النِّسَاءِ، حَتَّى بَلَغْتُ: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هٰؤُلاَءِ شَهِيدًا﴾. قَالَ: (أَمْسِكْ). فَإِذَا عَيْنَاهُ تَذْرِفَانِ.

22. Ajet: *Meleki će pitati one koji su prema sebi zgriješili kad im duše budu uzimali...* (En-Nisa', 97.)

٢٢ - باب: قَوله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ المَلاَئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ﴾

1734. Ibn Abbas, r.a., priča da su neki muslimani bili u vrijeme Božijeg Poslanika sa idolopoklonicima,

١٧٣٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ نَاسًا مِنَ المُسْلِمِينَ كَانُوا مَعَ المُشْرِكِينَ، يُكَثِّرُونَ سَوَادَهُمْ عَلَى عَهْدِ

uvećavajući tako njihovu brojnost pa bi strijela stigla i nekog od njih pogodila i usmrtila ili bi neko od njih bio uboden i tako poginuo pa je Allah objavio: *Meleki će pitati one koji su prema sebi zgriješili kad im duše budu uzimali...*

رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، يَأْتِي السَّهْمُ فَيُرْمَى بِهِ، فَيُصِيبُ أَحَدَهُمْ فَيَقْتُلُهُ، أَوْ يُضْرَبُ فَيُقْتَلُ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ المَلاَئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ﴾. الآيَةَ.

23. Ajet: *Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Nuhu...* zaključno sa *...i Junusu, i Harunu, i Sulejmanu.* (En-Nisa', 163.)

٢٣ - باب: قوله تعالى: ﴿إِنَّا أَوْحَينا إِلَيكَ كَما أَوحَيْنَا إِلَى نُوحٍ...﴾ إِلَى قَوله: ﴿ويونس وهارون وسليمان﴾

1735. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko kaže: Ja sam bolji od Junusa ibn Metteja, slagao je!"

١٧٣٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَنْ قالَ: أَنَا خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى، فَقَدْ كَذَبَ).

Sura El-Ma'ida

(Trpeza)

سُورَةُ المَائِدَةِ

24. Ajet: *O Poslaniče! Ti obznani šta ti se od Gospodara tvoga objavi!* (El-Ma'ide, 67.)

٢٤ - باب: قوله عزَّ وَجلَّ: ﴿يَاأَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغ ما أُنْزِلَ إِلَيكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ الآية

1736. Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla:

– Ko ti kaže da je Muhammed, s.a.v.s., prešutio nešto od onoga što mu je objavljeno, slagao je! Allah kaže: *O Poslaniče! Ti obznani šta ti se od Gospodara tvoga objavi!*

١٧٣٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: مَنْ حَدَّثَكَ أَنَّ مُحَمَّدًا ﷺ كَتَمَ شَيْئًا مِمَّا أُنْزِلَ عَلَيْهِ فَقَدْ كَذَبَ، وَٱللهُ يَقُولُ: ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ﴾. الآيَةَ.

25. Ajet: *O vjernici! Ne zabranjujte sebi ljepote koje vam je Allah dozvolio...* (El-Ma'ide, 87.)

٢٥ - باب: قوله عزَّ وَجلَّ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذينَ آمَنُوا لاَ تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ الله لَكُمْ﴾

1737. Abdullah, r.a., priča:

١٧٣٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

قال: كُنَّا نَغْزُو مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَلَيْسَ مَعَنَا نِسَاءٌ، فَقُلْنَا: أَلاَ نَخْتَصِي؟ فَنَهَانَا عَنْ ذٰلِكَ، فَرَخَّصَ لَنَا بَعْدَ ذٰلِكَ أَنْ نَتَزَوَّجَ الْمَرْأَةَ بِالثَّوْبِ، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ﴾.

– Vodili smo bitke uz Vjerovjesnika, s.a.v.s., i s nama nisu išle žene, pa smo rekli:

- Da se kastriramo?

On nam je to zabranio, ali nam je nakon toga dao olakšicu da se ženimo (na određeno vrijeme) pod uvjetom da tim ženama dadnemo bar odjeću. Nakon toga je proučio:

O vjernici! Ne zabranjujte sebi ljepote koje vam Allah dozvolio je...

٢٦ - باب: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلاَمُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ﴾

26. Ajet: ...Doista su vino, i kocka, i kumiri, i strelice za proricanje, ružne stvari, posao šejtanski! (El-Ma'ide, 90.)

١٧٣٨ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: مَا كَانَ خَمْرٌ غَيْرُ فَضِيخِكُمْ هٰذَا الَّذِي تُسَمُّونَهُ الْفَضِيخَ، فَإِنِّي لَقَائِمٌ أَسْقِي أَبَا طَلْحَةَ وَفُلاَنًا وَفُلاَنًا إِذْ جَاءَ رَجُلٌ فَقَالَ: وَهَلْ بَلَغَكُمُ الْخَبَرُ؟ فَقَالُوا: وَمَا ذَاكَ؟ قَالَ: حُرِّمَتِ الْخَمْرُ، قَالُوا: أَهْرِقْ هٰذِهِ الْقِلاَلَ يَا أَنَسُ، قَالَ: فَمَا سَأَلُوا عَنْهَا وَلاَ رَاجَعُوهَا بَعْدَ خَبَرِ الرَّجُلِ.

1738. Enes, r.a., priča:

– Nije bilo drugog alkoholnog pića do onog od hurmi koga nazivate "fedih". I dok sam jednom stajao i posluživao njime Ebu Talhu i još dvojicu ljudi, dođe neki čovjek i reče:

- Zar niste čuli za (najnoviju) vijest?

- O čemu se radi? - upitaše ga.

- Zabranjen je alkohol - reče on.

Tada mi narediše:

- Enese, prolij ove ćupove!

Nikada ga više nisu zatražili, niti su mu se vraćali nakon što im je dotični čovjek sapćio tu vijest.

٢٧ - باب: قوله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لاَ

27. Ajet: ***Ne pitajte za stvari čije bi vam otkrivanje naškodilo!*** **(El-Ma'ide, 101.)**

- تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ﴾

1739. Enes, r.a., priča:

– Božiji Poslanik, s.a.v.s., je održao jednom prilikom hutbu kakvu do tada nikada nisam čuo. U toj hutbi je (između ostalog) rekao:

"Kad biste znali ono što ja znam, malo biste se smijali, a mnogo plakali."

Ashabi Božijeg Poslanika, s.a.v.s., su prekrili svoja lica i rasplakali se. Utom je neko upitao:

- Ko je moj otac?

Poslanik, s.a.v.s., odgovori:

"Taj i taj."

Nakon toga objavljen je ajet: *Ne pitajte za stvari čije bi vam otkrivanje naškodilo!*

١٧٣٩ : عَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: خَطَبَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ خُطْبَةً مَا سَمِعْتُ مِثْلَهَا قَطُّ قَالَ: (لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا) . قَالَ فَغَطَّى أَصْحَابُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وُجُوهَهُمْ لَهُمْ خَنِينٌ، فَقَالَ رَجُلٌ: مَنْ أَبِي؟ قَالَ: (فُلَانٌ) . فَنَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ﴾ .

1740. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Ljudi su Božijem Poslaniku, s.a.v.s., ismijavajući ga, postavljali pitanja.

- Ko mi je otac? - upitao bi neko.

- Gdje mi je deva? - pitao bi drugi, koji je izgubio devu.

Uzvišeni Allah je tada o njima objavio: *O vjernici! Ne pitajte za stvari čije bi vam otkrivanje naškodilo!* (pa je ajet naveo u cijelosti).

١٧٤٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ نَاسٌ يَسْأَلُونَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ٱسْتِهْزَاءً، فَيَقُولُ الرَّجُلُ: مَنْ أَبِي؟ وَيَقُولُ الرَّجُلُ تَضِلُّ نَاقَتُهُ: أَيْنَ نَاقَتِي؟ فَأَنْزَلَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِمْ هٰذِهِ الآيَةَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ﴾ . حَتَّى فَرَغَ مِنَ الآيَةِ كُلِّهَا .

Sura El-En'am (Stoka)

سُورَةُ الأَنْعَامِ

28. Ajet: *Ti reci: "On je Taj Koji vam može poslati kaznu odozgo...* (El-En'am, 65.)

٢٨ - باب: قوله عزَّ وَجلَّ: ﴿قُل هُوَ القَادِرُ عَلَى أَن يَبْعَثَ عَلَيكُم عَذَاباً مِن فَوقِكُم﴾ الآية

1741. Džabir, r.a., priča:

١٧٤١ : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ

فَوْقِكُمْ﴾. قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَعُوذُ بِوَجْهِكَ). ﴿أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ﴾. قَالَ: (أَعُوذُ بِوَجْهِكَ). ﴿أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ﴾. قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هٰذَا أَهْوَنُ، أَوْ: هٰذَا أَيْسَرُ).

– Kada je objavljeno: *Ti reci: "On je Taj Koji vam može poslati kaznu odozgo..."*, Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Utječem se licem Tvojim."

(Kada je čuo drugi dio ajeta): *...ili ispod nogu vaših...*, rekao je:

"Utječem se licem Tvojim."

A kada je čuo: *...ili vas na stranke izdijeliti i dati da jedni od drugih silu kušate...*, rekao je:

"Ovo je najblaže." (ili je rekao: "Ovo je najlakše!")

٢٩ - باب: قوله عزَّ وجلَّ: ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ﴾

29. Ajet: *To su oni koje je Allah uputio, pa ti njihovu stazu pravu slijedi...* (El-En'am, 90.)

١٧٤٢ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ سُئِلَ: أَفِي «صٓ» سَجْدَةٌ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، ثُمَّ تَلاَ: ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ..﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿فَبِهُدَاهُمُ ٱقْتَدِهْ﴾. ثُمَّ قَالَ: نَبِيُّكُمْ ﷺ مِمَّنْ أُمِرَ أَنْ يَقْتَدِيَ بِهِمْ.

1742. Ibn Abbas, r.a., priča da je bio upitan da li u suri "Sad" ima sedžda, pa je rekao da ima a zatim proučio: *I Mi Ibrahimu Ishaka i Jakuba podarismo...*, zaključno sa riječima: *...pa ti njihovu Stazu pravu slijedi...* Nakon toga je rekao:

- Vaš Vjerovjesnik, s.a.v.s, je jedan od onih kome je naređeno da ih slijedi.

٣٠ - باب: قوله عزَّ وجلَّ: ﴿وَلاَ تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا

30. Ajet: *I ne približavajte se nemoralu, bio on vidljiv ili nevidljiv!* (El-En'am, 151.)

1743. Abdullah ibn Mesud, r.a., kaže:

– Nema niko ljubomorniji od Allaha i zbog toga je zabranio nemoral, bio on

vidljiv ili nevidljiv. I nikome nije draga pohvala koliko je Allahu, radi toga je i pohvalio Sebe!

Sura El-A'raf

(Zidine)

31. Ajet: ***A ti se praštanja drži i zahtijevaj da se dobro čini...*** **(El-A'raf, 199.)**

1744. Ibn Zubejr, r.a., kaže:

– Allah je naredio Svome Vjerovjesniku, s.a.v.s., da prelazi preko (neprimjerenih) ljudskih postupaka!

Sura El-Enfal

(Plijen)

32. Ajet: ***I borite se protiv njih sve dok fitna (iskušenje, smutnja) ne iščezne i samo Allahova vjera ne ostane...*** **(El-Enfal, 39.)**

1745. Ibn Omer, r.a., priča da ga je neko upitao:

- Šta ti misliš o borbi u slučaju fitne (iskušenje, smutnja)?

- A znaš li ti šta je fitna - upitao je on i rekao:

- Muhammed, s.a.v.s., se borio protiv mnogobožaca i ta njegova borba

وَمَا بَطَنَ﴾

١٧٤٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: (لاَ أَحَدَ أَغْيَرُ مِنَ ٱللهِ، وَلِذٰلِكَ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ، وَلاَ شَيْءَ أَحَبُّ إِلَيْهِ المَدْحُ مِنَ ٱللهِ، وَلِذٰلِكَ مَدَحَ نَفْسَهُ).

سورَةُ الأَعْرَافِ

٣١ ـ باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿خُذِ العَفْوَ وأْمُر بِالْعُرْفِ﴾ الآية

١٧٤٤ : عَنْ ٱبْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: أَمَرَ ٱللهُ نَبِيَّهُ ﷺ أَنْ يَأْخُذَ الْعَفْوَ مِنْ أَخْلاَقِ النَّاسِ.

سُورَةُ الأَنْفَالِ

٣٢ ـ باب: قَوله تَعَالَى: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾

١٧٤٥ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أنه قيل له: كَيْفَ تَرَى فِي قِتَالِ الْفِتْنَةِ؟ فَقَالَ: وَهَلْ تَدْرِي مَا الْفِتْنَةُ؟ كانَ

predstavljala je fitnu (iskušenje). Nije to bila borba za vlast, kao kod vas.

مُحَمَّدٌ ﷺ يُقَاتِلُ المُشْرِكِينَ، وَكَانَ الدُّخُولُ عَلَيْهِمْ فِتْنَةً، وَلَيْسَ كَقِتَالِكُمْ عَلَى المُلْكِ.

Sura Et-Tevbe
(Pokajanje)

سُورَةُ «بَرَاءَةٌ» [التَّوْبَةِ]

33. Ajet: ***A oni drugi grijehe su svoje priznali...*** **(Et-Tevbe, 102.)**

٣٣ - باب: قَوله تَعالَى: ﴿وَآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ﴾ الآية

1746. Semura ibn Džundeb, r.a., kaže: Božiji Poslanik, s.a.v.s., nam je pričao: "Sinoć su kod mene došla dva čovjeka i poveli me. I kada smo stigli do jednog grada sagrađenog od zlatne i srebrene cigle, sreli su nas neki ljudi od kojih je polovina bila tako lijepa da ljepših ne možeš naći, a druga polovina ružna da ružnijih ne možeš vidjeti. Ova dvojica im rekoše:

- Idite i skočite u onu rijeku.

Ljudi su skočili u rijeku i kada su se vratili, na njima više nije bilo one pređašnje ružnoće, poprimili su najljepši mogući izgled.

- Ovo su edenski vrtovi, a eno i tvoga mjesta - rekoše mi dvojica mojih pratilaca i dodadoše:

- Što se tiče onih ljudi među kojima je polovina bila lijepih, a polovina ružnih, to su oni koji su radili i dobra i loša djela, pa im je Allah oprostio!"

١٧٤٦ : عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لَنَا: (أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتِيَانِ، فَٱبْتَعَثَانِي، فَٱنْتَهَيَا بِي إِلَى مَدِينَةٍ مَبْنِيَّةٍ بِلَبِنِ ذَهَبٍ وَلَبِنِ فِضَّةٍ، فَتَلَقَّانَا رِجَالٌ: شَطْرٌ مِنْ خَلْقِهِمْ، كَأَحْسَنِ مَا أَنْتَ رَاءٍ، وَشَطْرٌ كَأَقْبَحِ مَا أَنْتَ رَاءٍ، قَالاَ لَهُمْ: ٱذْهَبُوا فَقَعُوا فِي ذٰلِكَ النَّهْرِ، فَوَقَعُوا فِيهِ، ثُمَّ رَجَعُوا إِلَيْنَا، قَدْ ذَهَبَ ذٰلِكَ السُّوءُ عَنْهُمْ، فَصَارُوا فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ، قَالاَ لِي: هٰذِهِ جَنَّةُ عَدْنٍ، وَهٰذَاكَ مَنْزِلُكَ، قَالاَ: أَمَّا الْقَوْمُ الَّذِينَ كانُوا شَطْرٌ مِنْهُمْ حَسَنٌ، وَشَطْرٌ مِنْهُمْ قَبِيحٌ، فَإِنَّهُمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا، تَجَاوَزَ ٱللهُ عَنْهُمْ).

Sura Hud
(Hud)

34. Ajet: ***...A prijestolje Njegovo nad vodom je bilo...*** **(Hud, 7.)**

سُورَةُ هُودٍ

٣٤ - باب: قوله تعالى: ﴿وكان عَرْشُهُ عَلَى المَاءِ﴾

١٧٤٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (قالَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنْفِقْ أُنْفِقْ عَلَيْكَ، وَقالَ: يَدُ ٱللهِ مَلأَى لاَ يَغِيضُها نَفَقَةٌ، سَحَّاءُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ. وَقالَ: أَرَأَيْتُمْ ما أَنْفَقَ مُنْذُ خَلَقَ السَّمَاءَ وَالأَرْضَ فإِنَّهُ لَمْ يَغِضْ ما فِي يَدِهِ، وَكانَ عَرْشُهُ عَلَى المَاءِ، وَبِيَدِهِ الْمِيزَانُ يَخْفِضُ وَيَرْفَعُ).

1747. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kazao je Allah Uzvišeni: - Dijeli drugima, ja ću tebi udjeljivati!"

"Allahova ruka je puna i ne prazni se dijeljenjem, On je danonoćni Dobročinitelj!" - rekao je također.

"Šta mislite koliko je On podijelio otkako je stvorio nebo i Zemlju i to nije iscrpilo ono što se u Njegovoj ruci nalazi. Njegovo Prijestolje nad vodom je bilo, a u ruci Njegovoj nalaze se terazije kojima spušta i uzdiže!" - i to je rekao Poslanik, s.a.v.s.

٣٥ - باب: قوله تعالى: ﴿وكَذَٰلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى﴾ الآية

35. Ajet: *Eto takva je kazna Gospodara tvoga kada kažnjava naselja u kojima se zulum čini...* (Hud, 102.)

١٧٤٨ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ ٱللهَ لَيُمْلِي لِلظَّالِمِ، حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ). قالَ: ثُمَّ قَرَأَ: ﴿وَكَذَٰلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ﴾.

1748. Ebu Musa, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah nasilnika pušta da uživa, ali kada ga ščepa, ne može Mu se izmigoljiti!"

Nakon toga (Božiji Poslanik, s.a.v.s.) je proučio:

"*Eto takva je kazna Gospodara tvoga kada kažnjava naselja u kojima se zulum čini! Njegova kazna bolna je i žestoka!*"

سُورَةُ ٱلْحِجْرِ

Sura El-Hidžr (Hidžr)

٣٦ - باب: قوله تعالى: ﴿إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ﴾ الآية

36. Ajet: *...Onoga koji krišom sluša...* (El-Hidžr, 18.)

١٧٤٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ

1749. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je od Vjerovjesnika, s.a.v.s., čuo:

"Kada Allah naredbu na nebesima izda, meleki, pokoravajući se naređenju, krilima svojim udare, poput udara lanca o hridi. A kada se iz srca njihovih strah povuče, drugi ih pitaju:

- Šta je to Gospodar vaš rekao?

- Istinu! On je Uzvišeni, Veličanstveni - odgovore oni onima koji ih to upitaju.

Tu odredbu čuju i džini nevjernici koji, ispeti jedan na drugog, prisluškuju ispod sebe, ali se dešava i da ga ne stigne pa je on dostavi do narednog, a ovaj dalje nižem od sebe i tako je dostave do Zemlje i ona bude ubačena u usta sihirbaza, koji uz nju, istinitu, doda još stotinu laži pa ljudi kažu:

- Zar nam nije tad i tad rekao da će se to i to dogoditi i to se zaista dogodilo!?

A oni su to pogodili samo zahvaljujući riječima koje su se čule sa neba.

عَنْهُ، يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ، قالَ: (إِذَا قَضَى اللهُ الأَمْرَ في السَّمَاءِ، ضَرَبَتِ المَلائِكَةُ بِأَجْنِحَتِهَا خُضْعَانًا لِقَوْلِهِ، كالسِّلْسِلَةِ عَلَى صَفْوَانٍ، فَإِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ، قالُوا: ماذَا قالَ رَبُّكُمْ، قالُوا لِلَّذِي قالَ: الْحَقَّ، وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ. فَيَسْمَعُهَا مُسْتَرِقُو السَّمْعِ، وَمُسْتَرِقُو السَّمْعِ هٰكَذَا بَعْضُهُ فَوْقَ بَعْضٍ، فَرُبَّمَا أَدْرَكَ الشِّهَابُ المُسْتَمِعَ قَبْلَ أَنْ يَرْمِيَ بِهَا إِلَى صَاحِبِهِ فَيُحْرِقَهُ، وَرُبَّمَا لَمْ يُدْرِكْهُ حَتَّى يَرْمِيَ بِهَا إِلَى الَّذِي يَلِيهِ، إِلَى الَّذِي هُوَ أَسْفَلُ مِنْهُ، حَتَّى يُلْقُوهَا إِلَى الأَرْضِ، فَتُلْقَى عَلَى فَمِ السَّاحِرِ، فَيَكْذِبُ مَعَهَا مِائَةَ كَذْبَةٍ، فَيُصَدَّقُ فَيَقُولُونَ: أَلَمْ يُخْبِرْنَا يَوْمَ كَذَا وَكَذَا، يَكُونُ كَذَا وَكَذَا، فَوَجَدْنَاهُ حَقًّا؟ لِلْكَلِمَةِ الَّتِي سُمِعَتْ مِنَ السَّمَاءِ).

Sura En-Nahl

(Pčele)

سُورَةُ النَّحْلِ

37. Ajet: *...Ima vas koji starost duboku doživite...* (En-Nahl, 70.)

٣٧ - باب: قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ﴾

1750. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., molio:

١٧٥٠ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ كانَ يَدْعُو:

"Utječem Ti se od škrtosti i ljenosti, duboke starosti, kaburskog azaba, smutnje Dedžalove i životnih i smrtnih iskušenja."

(أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَالْكَسَلِ، وَأَرْذَلِ الْعُمُرِ، وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَفِتْنَةِ ٱلدَّجَّالِ، وَفِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ).

Sura El-Isra'

(Noćno putovanje)

سُورَةُ بَنِي إِسْرَائِيلَ [الإِسْرَاءِ]

38. Ajet: ...*O potomci onih koje smo Mi sa Nuhom na lađu sklonili! A on je doista rob bio zahvalni.* (El-Isra', 3.)

٣٨ - باب: قوله تعالى: ﴿ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْداً شَكُوراً﴾

1751. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Božijem Poslaniku, s.a.v.s., je jednom prilikom doneseno meso pa mu je ponuđen (dat) omiljeni dio, plećka. On je odgrizao jedan zalogaj i rekao:

"Ja ću na Sudnjem danu biti najodlikovaniji, a znate li otkuda to? Allah će i prve i potonje generacije sastaviti na jednoj ravnici gdje će glasnika moći čuti i gdje će se očima moći pregledati. Sunce će se približiti toliko da će ljude spopasti tegoba i jad koje skoro neće moći izdržati.

- Vidite li šta vas je snašlo - reći će oni - zar nećete tražiti nekoga ko će se zauzimati za vas kod vašega Gospodara?!

Tada će neki od njih reći drugima:

- Otiđite Ademu!

Doći će Ademu, a.s., i reći će mu:

- Otac si ljudskoga roda, rukom Svojom te je Bog stvorio, u tebe Duha svoga udahnuo i melekima naredio da ti se poklone, pa zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?! Zar ne vidiš šta nas je snašlo?!

١٧٥١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أُتِيَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِلَحْمٍ، فَرُفِعَ إِلَيْهِ ٱلذِّرَاعُ، وَكَانَتْ تُعْجِبُهُ، فَنَهَسَ مِنْهَا نَهْسَةً ثُمَّ قَالَ: (أَنَا سَيِّدُ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَهَلْ تَدْرُونَ مِمَّ ذٰلِكَ؟ يَجْمَعُ ٱللهُ الأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ، يُسْمِعُهُمُ ٱلدَّاعِي وَيَنْفُذُهُمُ الْبَصَرُ، وَتَدْنُو الشَّمْسُ، فَيَبْلُغُ النَّاسَ مِنَ الْغَمِّ وَالْكَرْبِ مَا لاَ يُطِيقُونَ وَلاَ يَحْتَمِلُونَ، فَيَقُولُ النَّاسُ: أَلاَ تَرَوْنَ مَا قَدْ بَلَغَكُمْ، أَلاَ تَنْظُرُونَ مَنْ يَشْفَعُ لَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ؟ فَيَقُولُ بَعْضُ النَّاسِ لِبَعْضٍ: عَلَيْكُمْ بِآدَمَ، فَيَأْتُونَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ فَيَقُولُونَ لَهُ: أَنْتَ أَبُو الْبَشَرِ، خَلَقَكَ ٱللهُ بِيَدِهِ، وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ، وَأَمَرَ الْمَلاَئِكَةَ فَسَجَدُوا لَكَ، ٱشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلا تَرى إِلَى

Adem će reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi. On mi je doista zabranio voćku ali Ga ja nisam poslušao. Bojim se za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Zato otiđite vi nekome drugom. Idite Nuhu!

Otići će oni potom Nuhu i reći će mu:

- Nuhu, ti si prvi poslanik Zemljanima. Allah te je “zahvalnim robom” nazvao, zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?!

On će reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi, a ja sam pravo na uslišanje dove, koje sam imao, već iskoristio da bih prokleo svoj narod. Bojim se za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Ibrahimu!

Otići će tada Ibrahima i reći će mu:

- Ibrahime, vjerovjesnik si Božiji i prijatelj Njegov među stanovnicima Zemlje, zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?

On će im reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi, a ja sam tri puta slagao. Bojim se za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Musau!

Doći će Musau i reći će mu:

- Musa, Božiji si poslanik, Allah te je nad svima odlikovao poslanstvom i time što je s tobom razgovarao. Zauzmi se za nas kod svoga Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?

مَا نَحْنُ فيه؟ أَلاَ تَرَى إِلَى مَا قَدْ بَلَغَنَا؟
فَيَقُولُ آدَمُ: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ
غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ
بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنَّهُ قَدْ نَهَانِي عَنِ الشَّجَرَةِ
فَعَصَيْتُهُ، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَى
غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَى نُوحٍ. فَيَأْتُونَ نُوحًا
فَيَقُولُونَ: يَا نُوحُ، إِنَّكَ أَنْتَ أَوَّلُ الرُّسُلِ
إِلَى أَهْلِ الأَرْضِ، وَقَدْ سَمَّاكَ اللهُ عَبْدًا
شَكُورًا، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى
إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ: إِنَّ رَبِّي عَزَّ
وَجَلَّ قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ
قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنَّهُ
قَدْ كَانَتْ لِي دَعْوَةٌ دَعَوْتُهَا عَلَى قَوْمِي،
نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي،
اذْهَبُوا إِلَى إِبْرَاهِيمَ. فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ
فَيَقُولُونَ: يَا إِبْرَاهِيمُ، أَنْتَ نَبِيُّ اللهِ
وَخَلِيلُهُ مِنْ أَهْلِ الأَرْضِ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى
رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ
لَهُمْ: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ
يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ
مِثْلَهُ، وَإِنِّي قَدْ كُنْتُ كَذَبْتُ ثَلاَثَ كَذَبَاتٍ
نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي،
اذْهَبُوا إِلَى مُوسَى. فَيَأْتُونَ مُوسَى
فَيَقُولُونَ: يَا مُوسَى، أَنْتَ رَسُولُ اللهِ،
فَضَّلَكَ اللهُ بِرِسَالَتِهِ وَبِكَلاَمِهِ عَلَى

On će im kazati:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi, a ja sam ubio jednog čovjeka za čije ubistvo nisam imao naređenje. Bojim za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Isau!

Doći će Isau i molit će ga:

- Isa, Božiji si poslanik i Njegova Riječ koju je dostavio Merjemi i Duh si od Njega. Ljudima si iz bešike govorio! Zauzmi se za nas! Zar ne vidiš u čemu smo?

Isa će im reći:

- Danas se moj Gospodar rasrdio kao nikada dosad i kako se nikada ubuduće neće rasrditi. Ja se bojim za sebe, za svoju dušu i za svoj život! Idite nekom drugom! Idite Muhammedu, s.a.v.s. - reći će Isa, ne spominjući (nikakav) grijeh.

Doći će Muhammedu, s.a.v.s., i zamoliti ga:

- Muhammede, Božiji si poslanik i pečat vjerovjesnika, Allah ti je oprostio i prijašnje i kasnije grijehe, zauzmi se za nas kod svog Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo?!

- Ja ću krenuti i doći pod Arš. Potom ću pasti na sedždu svome Gospodaru, nakon čega će mi omogućiti da Mu uputim takve riječi hvale i pohvale što nije omogućio nikome ranije, a onda će mi se reći:

- Muhammede, podigni glavu, traži - dat će ti se, zauzimaj se - bit će ti uslišano!

Podići ću glavu i reći:

- Moji sljedbenici, Gospodaru! Sljedbenici moji, Gospodaru! Moji sljedbenici, Gospodaru!

النَّاسِ، ٱشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنِّي قَدْ قَتَلْتُ نَفْسًا لَمْ أُومَرْ بِقَتْلِهَا، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، ٱذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، ٱذْهَبُوا إِلَى عِيسَى. فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُونَ: يَا عِيسَى، أَنْتَ رَسُولُ ٱللهِ، وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَكَلَّمْتَ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا، ٱشْفَعْ لَنَا، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَيَقُولُ عِيسَى: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ قَطُّ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ - وَلَمْ يَذْكُرْ ذَنْبًا - نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي، ٱذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، ٱذْهَبُوا إِلَى مُحَمَّدٍ ﷺ، فَيَأْتُونَ مُحَمَّدًا ﷺ فَيَقُولُونَ: يَا مُحَمَّدُ أَنْتَ رَسُولُ ٱللهِ، وَخَاتَمُ الأَنْبِيَاءِ، وَقَدْ غَفَرَ ٱللهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ، ٱشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ فَأَنْطَلِقُ فَآتِي تَحْتَ الْعَرْشِ، فَأَقَعُ سَاجِدًا لِرَبِّي عَزَّ وَجَلَّ، ثُمَّ يَفْتَحُ ٱللهُ عَلَيَّ مِنْ مَحَامِدِهِ وَحُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ شَيْئًا لَمْ يَفْتَحْهُ عَلَى أَحَدٍ قَبْلِي، ثُمَّ يُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ٱرْفَعْ رَأْسَكَ، سَلْ تُعْطَهْ، وَٱشْفَعْ تُشَفَّعْ، فَأَرْفَعُ رَأْسِي

- Muhammede - reći će mi se - uvedi svoje sljedbenike koji neće nikako polagati račun na desna džennetska vrata, a oni će ulazili sa ostalim ljudima i na druga džennetska vrata."
život, razmak između stubova džennetskih vrata je kao između Mekke i Himjera, ili kao što je između Mekke i Busre (u Šamu)."

فَأَقُولُ: أُمَّتِي يَا رَبِّ، أُمَّتِي يَا رَبِّ، أُمَّتِي يَا رَبِّ، فَيُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ أَدْخِلْ مِنْ أُمَّتِكَ مَنْ لاَ حِسَابَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْأَبْوَابِ، ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنَّ مَا بَيْنَ الْمِصْرَاعَيْنِ مِنْ مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَحِمْيَرَ، أَوْ: كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَبُصْرَى).

39. Ajet: *...Gospodar tvoj će te na svijetu onome na mjesto hvaljeno smjestiti!* (El-Isra', 79.)

٣٩ - باب: قوله تعالى: ﴿عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَاماً مَحْمُوداً﴾

1752. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Ljudi će na Sudnjem danu pasti na koljena i svaki ummet će pratiti svoga vjerovjesnika govoreći:

- O ti, zauzmi se za nas, zauzmi se!

Tako će biti sve dok (pravo na) zauzimanje ne bude dato samom Vjerovjesniku, s.a.v.s., a to je dan kada će ga Allah oživiti na Mjestu hvaljenom.

١٧٥٢ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّ النَّاسَ يَصِيرُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ جُثًا، كُلُّ أُمَّةٍ تَتْبَعُ نَبِيَّهَا يَقُولُونَ: يَا فُلاَنُ اشْفَعْ، يَا فُلاَنُ اشْفَعْ، حَتَّى تَنْتَهِيَ الشَّفَاعَةُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَذٰلِكَ يَوْمَ يَبْعَثُهُ اللهُ الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ.

40. Ajet: *...Nemoj preglasno u namazu učiti, ali nemoj ni posve nečujan u njemu biti...* (El-Isra', 110.)

٤٠ - باب: قوله تعالى: ﴿وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا﴾

1753. Ibn Abbas, r.a., kaže da je ajet: *...Nemoj preglasno u namazu učiti...* bio objavljen u Mekki dok je Poslanik tajno pozivao u islam. Kada bi klanjao sa svojim ashabima, on bi učeći Kur'an znao povisiti glas pa kad bi ga mnogobošci čuli, psovali bi i Kur'an i Onoga koji ga je objavio, kao i onoga

١٧٥٣ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ﴾. قَالَ: نَزَلَتْ وَرَسُولُ اللهِ ﷺ مُخْتَفٍ بِمَكَّةَ، كَانَ إِذَا صَلَّى بِأَصْحَابِهِ رَفَعَ صَوْتَهُ بِالْقُرْآنِ، فَإِذَا سَمِعَهُ

koji ga je donio. Zato je Allah Uzvišeni ali *...memoj ni posve nečujan u njemu biti...*, pa da ga ashabi nikako ne čuju, *...već nekako između toga sredinu nađi.*

المُشْرِكُونَ سَبُّوا القُرْآنَ وَمَنْ أَنْزَلَهُ وَمَنْ المُشْرِكُونَ فَيَسُبُّوا القُرْآنَ ﴿وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا﴾ عَنْ أَصْحَابِكَ فَلاَ تُسْمِعُهُمْ ﴿وَٱبْتَغِ بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيلًا﴾.

Sura El-Kehf
(Pećina)

سُورَةُ الْكَهْفِ

41. Ajet: *To su oni koji nisu vjerovali u znake svoga Gospodara niti u susret s Njim...* (El-Kehf, 105.)

٤١ - باب: قوله تعالى: ﴿أُولٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ﴾ الآية

1754. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kod Allaha na Sudnjemu danu bit će krupnih i debelih ljudi koji neće težiti ni koliko krilo komarca. Učite, ako hoćete: *...pa Mi na Danu sudnjem njima nikakvu važnost (težinu) nećemo pridavati!*

١٧٥٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (يُؤْتَى بِالرَّجُلِ الْعَظِيمِ السَّمِينِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لاَ يَزِنُ عِنْدَ ٱللهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ. وَقَالَ: ٱقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿فَلاَ نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا﴾).

Sura Merjem
(Merjema)

سُورَةُ مَرْيَمَ

42. Ajet: *I upozori ih na Dan tuge...* (Merjem, 39.)

٤٢ - باب: قوله تعالى: ﴿وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ﴾ الآية

1755. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Smrt će biti dovedena u obliku crno-bijelog ovna, pa će glasnik povikati:

- Džennetlije!

Oni će ispružati vratove i pogledati.

- Znate li šta je ovo?

- Znamo, to je smrt - odgovorit će oni, a svi su je već bili vidjeli.

١٧٥٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يُؤْتَى بِالْمَوْتِ كَهَيْئَةِ كَبْشٍ أَمْلَحَ، فَيُنَادِي مُنَادٍ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ، فَيَشْرَئِبُّونَ وَيَنْظُرُونَ،

Potom će ponovno povikati:

- Džehennemlije!

Oni će istezati vratove i gledati.

- Znate li šta je ovo?

- Da, to je smrt - odgovorit će, a svi su je već bili vidjeli.

Smrt će potom biti pogubljena, a ljudima će se reći:

- Stanovnici Dženneta! U vječnost! Nema više smrti! Stanovnici Džehennema! U vječnost! Nema više smrti.

Nakon toga (Poslanik, s.a.v.s.) je proučio: *I upozori ih na Dan tuge, kad će stvar presuđena biti, a oni u nemaru bili*... a ovi su u nemaru bili na Zemlji *...i nisu vjerovali*!

فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هٰذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، هٰذَا المَوْتُ، وَكُلُّهُمْ قَدْ رَآهُ. ثُمَّ يُنَادِي: يَا أَهْلَ النَّارِ، فَيَشْرَئِبُّونَ وَيَنْظُرُونَ، فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هٰذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، هٰذَا المَوْتُ، وَكُلُّهُمْ قَدْ رَآهُ، فَيُذْبَحُ. ثُمَّ يَقُولُ: يَا أَهْلَ الجَنَّةِ خُلُودٌ فَلاَ مَوْتَ، وَيَا أَهْلَ النَّارِ خُلُودٌ فَلاَ مَوْتَ. ثُمَّ قَرَأَ: ﴿وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ﴾ وَهٰؤُلاَءِ فِي غَفْلَةٍ أَهْلِ ٱلدُّنْيَا ﴿وَهُمْ لاَ يُؤْمِنُونَ﴾).

Sura En-Nur
(Svjetlost)

سُورَةُ النُّورِ

43. Ajet: *A oni koji potvore žene svoje i ne budu imali svjedoka, osim njih samih*... (En-Nur, 6.)

٤٣ - باب: قَولِه تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ﴾

1756. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je Uvejmir došao kod Asima ibn 'Adijja, r.a., poglavara plemena 'Adžlan i pitao ga:

- Šta kažete za čovjeka koji nađe svoju ženu sa drugim, hoće li ga ubiti pa da i vi njega ubijete ili mu je nešto drugo činiti? Upitaj to Božijeg Poslanika, s.a.v.s., umjesto mene.

Asim je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitao ga, ali mu Božiji Poslanik, s.a.v.s., pošto nije volio takva pitanja, nije odgovorio. Kada je Uvejmir kasnije upitao Asima (šta se desilo), on mu je rekao:

١٧٥٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ عُوَيْمِرًا أَتَى عَاصِمَ بْنَ عَدِيٍّ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، وَكَانَ سَيِّدَ بَنِي عَجْلاَنَ، فَقَالَ: كَيْفَ تَقُولُونَ فِي رَجُلٍ وَجَدَ مَعَ ٱمْرَأَتِهِ رَجُلًا، أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَصْنَعُ؟ سَلْ لِي رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنْ ذٰلِكَ. فَأَتَى عَاصِمٌ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ:

يَا رَسُولَ ٱللهِ، فَكَرِهَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ المَسَائِلَ وعَابَها، فَسَأَلَهُ عُوَيْمِرٌ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَرِهَ المَسَائِلَ وَعَابَهَا، قَالَ عُوَيْمِرٌ: وَٱللهِ لاَ أَنْتَهِي حَتَّى أَسْأَلَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنْ ذٰلِكَ، فَجَاءَ عُوَيْمِرٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، رَجُلٌ وَجَدَ مَعَ ٱمْرَأَتِهِ رَجُلًا، أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَصْنَعُ؟ فقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (قَدْ أَنْزَلَ ٱللهُ الْقُرْآنَ فِيكَ وَفِي صَاحِبَتِكَ). فَأَمَرَهُمَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِالمُلاَعَنَةِ بِمَا سَمَّى ٱللهُ فِي كِتَابِهِ، فَلاَعَنَهَا، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنْ حَبَسْتُهَا فَقَدْ ظَلَمْتُهَا، فَطَلَّقَهَا، فَكَانَتْ سُنَّةً لِمَنْ كانَ بَعْدَهُمَا فِي المُتَلاعِنَيْنِ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱنْظُرُوا، فَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَسْحَمَ، أَدْعَجَ الْعَيْنَيْنِ، عَظِيمَ الأَلْيَتَيْنِ، خَدَلَّجَ السَّاقَيْنِ، فَلاَ أَحْسِبُ عُوَيْمِرًا إِلاَّ قَدْ صَدَقَ عَلَيْهَا. وَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أُحَيْمِرَ، كَأَنَّهُ وَحَرَةٌ، فَلاَ أَحْسَبُ عُوَيْمِرًا إِلاَّ قَدْ كَذَبَ عَلَيْهَا). فَجَاءَتْ بِهِ عَلَى النَّعْتِ الَّذِي نَعَتَ بِهِ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مِنْ تَصْدِيقِ عُوَيْمِرٍ، فَكَانَ بَعْدُ يُنْسَبُ إِلَى أُمِّهِ.

- Božiji Poslanik, s.a.v.s., doista, ne voli da mu se postavljaju takva pitanja i smatra ih sramotnim.

Uvejmir tada kaza:

- Tako mi Allaha, neću se proći dok o tome ne upitam Božijeg Poslanika, s.a.v.s.

Došao je kod Poslanika i obratio mu se:

- Božiji Poslaniče, ako čovjek zatekne svoju ženu s drugim, hoće li ga ubiti pa da i vi njega ubijete ili treba nešto drugo učiniti?

Božiji Poslanik, s.a.v.s., mu reče:

“U vezi sa tobom i tvojom suprugom Allah je spustio objavu!”

Zatim je naredio da se (i jedno i drugo) zakunu o svojoj nevinosti i da nakon zakletve zazovu na sebe prokletstvo ako ne govore istinu, onako kako je to Allah naznačio u Svojoj Knjizi. Uvejmir je to uradio, ali je onda rekao:

- Božiji Poslaniče, ako je dalje zadržim, ja sam joj onda nepravdu nanio.

Nakon toga ju je pustio i taj slučaj je kasnije uziman urnekom po kome su se rješavale slične situacije. Nakon ovoga Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Gledajte, pa ako dijete koje rodi bude crnog tena i očiju, krupnih kukova i punih cjevanica, mislim da je Uvejmir istinu rekao, ali ako bude crvenkasto poput guštera, onda je Uvejmir na nju slagao.

Rodila ga je onakvog kako ga je opisao Božiji Poslanik, s.a.v.s., u varijanti da Uvejmir govori istinu, pa se stoga pripadnost djeteta kasnije vezivala za nju.

puta... (En-Nur, 8.)

1757. Ibn Abbas, r.a., priča da je Hilal ibn Umejje, r.a., optužio pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., svoju ženu da je bila sa Šerikom ibn Sahmaom. Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je rekao:

"Ili dokaz ili kazna po tvojim leđima."

- Božiji Poslaniče - rekao je on - kada neko od nas vidi na svojoj ženi drugoga, zar će tražiti dodatni dokaz?

"Dokaz ili kazna po leđima", ponovio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Hilal je na to rekao:

- Tako mi Onoga koji te s Istinom poslao, ja istinu govorim i Allah će me, sigurno, objavom spasiti od kazne!

Nakon toga Džibril je sišao i donio objavu: *A oni koji okrive svoje žene, a ne budu imali drugih svjedoka, nego su samo oni svjedoci, takav će svoje svjedočenje potvrditi tako što će se četiri puta zakleti Allahom da zaista govori istinu, pa će onda, kao peto, zazvati na sebe Allahovo prokletstvo, ako laže. A ona će kazne biti pošteđena tako što će se četiri puta zakleti da on laže, a zatim, kao peto, prizvati na sebe Allahovu srdžbu ako on istinu govori.* Poslanik, s.a.v.s., je nakon toga pozvao njegovu ženu pa je Hilal (u njezinom prisustvu) izvršio (propisano) zaklinjanje, nakon čega je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Allah, zaista, zna da jedno od vas dvoga laže, pa hoće li neko od vas odustati?"

Ona je ustala i počela se zaklinjati, pa kada je bila kod petog puta, ljudi je zaustaviše i upozoriše da to peto čini svjedočenje punosnažnim.

عنها العذاب أن تشهد أربع شَهَادَاتٍ بِاللهِ﴾ الآية

١٧٥٧ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ هِلاَلَ بْنَ أُمَيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَذَفَ ٱمْرَأَتَهُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ بِشَرِيكِ بْنِ سَحْمَاءَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الْبَيِّنَةَ أَوْ حَدٌّ فِي ظَهْرِكَ). فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِذَا رَأَى أَحَدُنَا عَلَى ٱمْرَأَتِهِ رَجُلًا يَنْطَلِقُ يَلْتَمِسُ الْبَيِّنَةَ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: (الْبَيِّنَةَ وَإِلاَّ حَدٌّ فِي ظَهْرِكَ). فَقَالَ هِلاَلٌ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالحَقِّ إِنِّي لَصَادِقٌ، فَلَيُنْزِلَنَّ ٱللهُ مَا يُبَرِّئُ ظَهْرِي مِنَ الحَدِّ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ..﴾ فَقَرَأَ حَتَّى بَلَغَ ﴿.. إِنْ كانَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾. فَٱنْصَرَفَ النَّبِيُّ ﷺ فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا، فَجَاءَ هِلاَلٌ فَشَهِدَ، وَالنَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ ٱللهَ يَعْلَمُ أَنَّ أَحَدَكُمَا كاذِبٌ، فَهَلْ مِنْكُمَا تَائِبٌ؟). ثُمَّ قَامَتْ فَشَهِدَتْ، فَلَمَّا كانَتْ عِنْدَ الخَامِسَةِ وَقَّفُوهَا وَقالُوا: إِنَّهَا مُوجِبَةٌ. قالَ ٱبْنُ عَبَّاسٍ: فَتَلَكَّأَتْ وَنَكَصَتْ، حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهَا تَرْجِعُ، ثُمَّ

Ona je tada malo zastala i oklijevala, tako da smo pomislili da se predomislila, ali onda reče:

- Neću dalje sramotiti svoju porodicu!

Nakon toga je dovršila zaklinjanje, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Sačekajte da rodi pa ako dijete imadne crne oči, široke kukove i debele noge, znači da je Šerikovo."

Dijete koje je rodila bilo je baš onako kako ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., opisao pa je on rekao:

"Da nije rješenja propisanog u Allahovoj Knjizi, ja bih se sa njom obračunao."

قالَتْ: لاَ أَفْضَحُ قَوْمِي سَائِرَ الْيَوْمِ، فَمَضَتْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَبْصِرُوهَا، فَإِنْ جَاءَتْ بِهِ أَكْحَلَ الْعَيْنَيْنِ، سَابِغَ الأَلْيَتَيْنِ، خَدَلَّجَ السَّاقَيْنِ، فَهُوَ لِشَرِيكِ ابْنِ سَحْمَاءَ). فَجَاءَتْ بِهِ كَذٰلِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْلاَ مَا مَضَى مِنْ كِتَابِ ٱللهِ، لَكَانَ لِي وَلَهَا شَأْنٌ).

Sura El-Furkan
(Furkan)

- سُورَةُ الْفُرْقَانِ

45. Ajet: ***A oni koji će (hodajući) na licima svojim biti utjerivani u Džehennem...*** (El-Furkan, 34.)

٤٥ - باب: قوله تعالى: ﴿الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَى وُجُوهِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ﴾

1758. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je neko pitao:

- Vjerovjesniče Božiji, kako će nevjernik na Sudnjem danu na licu svome hodati?

On reče:

"Zar Onaj Koji je dao da na ovom svijetu čovjek hoda na nogama ne može dati da na Sudnjem danu hoda na licu?!"

١٧٥٨: عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا قالَ: يَا نَبِيَّ ٱللهِ، كَيْفَ يُحْشَرُ الْكافِرُ عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قالَ: (أَلَيْسَ الَّذِي أَمْشَاهُ عَلَى الرِّجْلَيْنِ فِي ٱلدُّنْيَا قَادِرًا عَلَى أَنْ يُمْشِيَهُ عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

Sura Er-Rum
(Bizantijci)

سُورَةُ الرُّومِ

46. Ajet: ***Elif Lam Mim. Bizantijci su pobijeđeni...*** (Er-Rum, 1.-2.)

٤٦ - باب: قوله تعالى: ﴿آلم. غُلِبَتِ الرُّومُ﴾

1759. Ibn Mes'ud, r.a., priča da je neki čovjek govorio među pripadnicima

١٧٥٩: عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَقَدْ بَلَغَهُ رَجُلٌ يُحَدِّثُ فِي كِنْدَةَ فَقَالَ: يَجِيءُ دُخَانٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَأْخُذُ

plemena Kinde da će se na Sudnjem danu pojaviti nekakav dim koji će licemjerima oduzeti sluh i vid, dok će kod vjernika izazvati nešto poput hunjavice.

Kada je to čuo Ibn Mesud se nalazio u zavaljenom položaju pa se ljutito uspravio i rekao:

- I ko zna, kao i onaj ko ne zna, treba da kaže: 'Allah najbolje zna.' I da za ono što ne znaš kažeš: 'Ne znam' spada u znanje, jer je Allah Svome Vjerovjesniku, s.a.v.s., rekao: *Ti reci: "Od vas ja za ovo ne tražim nikakvu nagradu, i ja ne spadam među one koji tvrde da su ono što nisu!"* (Sad, 86.) Kurejšije su oklijevali prihvatiti islam pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., protiv njih uputio dovu: "Bože moj, potpomozi me protiv njih sa sedam (sušnih, nerodnih godina) kakve su bile kod Jusufa", pa ih je zadesila godina u kojoj su skoro pomrli. Jeli su crkotinu i kosti. Prostor između neba i Zemlje činio im se poput dima pa mu je došao Ebu Sufjan i rekao: - Muhammede, došao si naređujući nam da održavamo rodbinske veze, a tvoj narod propada, pa moli Boga!

Ibn Mes'ud je zatim proučio:

Čekaj, onda, na Dan kada će se na nebesima pojaviti plašt dima koji će očigledno (najaviti približavanje posljednjeg sata), obavijajući ljude (i navodeći grješnike da uzviknu:) "Ovo je neizdržljiva patnja! Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, jer, uistinu, mi (sada) vjerujemo (u Tebe)!" Gdje bi (tada u Posljednjem času) pouku primili, kad su Poslaniku, koji im je dolazio i jasno na istinu ukazivao, leđa okretali i govorili: "Poučen (od drugih), luđak." Mi ćemo (ipak) patnju malo odgoditi (kako bi se potvrdilo) da ćete se vi na staro vratiti. (Ed-Duhan, 10-15.)

بِأَسْماعِ الْمُنَافِقِينَ وَأَبْصَارِهِمْ، وَيَأْخُذُ الْمُؤْمِنَ كَهَيْئَةِ الزُّكامِ، وَكانَ مُتَّكِئًا، فَغَضِبَ، فَجَلَسَ فَقَالَ: مَنْ عَلِمَ فَلْيَقُلْ، وَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ فَلْيَقُلِ: ٱللهُ أَعْلَمُ، فَإِنَّ مِنَ الْعِلْمِ أَنْ تَقُولَ لِمَا لاَ تَعْلَمُ لاَ أَعْلَمُ، فَإِنَّ ٱللهَ قَالَ لِنَبِيِّهِ ﷺ: **﴿قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ﴾**. وَإِنَّ قُرَيْشًا أَبْطَؤُوا عَنِ الإِسْلاَمِ، فَدَعَا عَلَيْهِمِ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: (اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَيْهِمْ بِسَبْعٍ كَسَبْعِ يُوسُفَ). فَأَخَذَتْهُمْ سَنَةٌ حَتَّى هَلَكُوا فِيهَا، وَأَكَلُوا الْمَيْتَةَ وَالْعِظَامَ، وَيَرَى الرَّجُلُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ كَهَيْئَةِ ٱلدُّخانِ، فَجَاءَهُ أَبُو سُفْيَانَ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، جِئْتَ تَأْمُرُنَا بِصِلَةِ الرَّحِمِ، وَإِنَّ قَوْمَكَ قَدْ هَلَكُوا فَٱدْعُ ٱللهَ. فَقَرَأَ: **﴿فَٱرْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ..﴾** إِلَى قَوْلِهِ: **﴿..عَائِدُونَ﴾**. أَفَيُكْشَفُ عَنْهُمْ عَذَابُ الآخِرَةِ إِذَا جَاءَ ثُمَّ عَادُوا إِلَى كُفْرِهِمْ، فَذٰلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: **﴿يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى﴾**. يَوْمَ بَدْرٍ، **﴿وَلِزَامًا﴾** يَوْمَ بَدْرٍ، **﴿الٓمٓ غُلِبَتِ الرُّومُ..﴾** إِلَى **﴿..سَيَغْلِبُونَ﴾**. وَالرُّومُ قَدْ مَضَى.

(Nakon toga Ibn Mes'ud je rekao:)

Zar da im se otkloni ahiretska kazna kada nastupi, pa da se opet vrate u nevjerstvo?! Zato Uzvišeni Allah u narednom ajetu kaže: *Ali onoga dana kada ih svom silinom zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti.* To se odnosi na Dan Bedra, kao i ajet: *A pošto ste vi poricali, neminovno vas čeka patnja.* (El-Furkan, 77.) Što se tiče ajeta: *Elif Lam Mim. Bizantijci su pobijeđeni u najbližoj zemlji, ali će oni, nakon poraza svoga, sigurno pobijediti!* - to sa Bizantijcima se već desilo.

سُورَةُ السَّجْدَةِ

Sura Es-Sedžde
(Padanje ničice)

٤٧ - باب: قوله تعالى: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾

47. Ajet: *I niko ne zna kakve im skrivene radosti pripadaju...* (Es-Sedžda, 17.)

١٧٦٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (يَقُولُ ٱللَّهُ تَعَالَى: أَعْدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ: مَا لاَ عَيْنٌ رَأَتْ، وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ، وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ، ذُخْرًا، بَلْهَ مَا أُطْلِعْتُمْ عَلَيْهِ). ثُمَّ قَرَأَ: ﴿فَلاَ تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

1760. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah Uzvišeni kaže: *Pripremio sam za Svoje dobre robove nešto što oko nije vidjelo, uho nije čulo, niti je to ikome naumpalo, i to se za njih čuva. Neznato je spram toga ono što vam je pokazano.*"

Zatim je proučio:

I niko ne zna kakve im skrivene radosti pripadaju, kao nagrada za ono što su činili.

سُورَةُ الأَحْزَابِ

Sura El-Ahzab
(Saveznici)

٤٨ - باب: قوله تعالى: ﴿تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ﴾

48. Ajet: ***Od njih možeš koju hoćeš zanemariti, a koju hoćeš primiti...*** **(El-Ahzab, 51.)**

١٧٦١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَغَارُ عَلَى اللَّاتِي وَهَبْنَ أَنْفُسَهُنَّ لِرَسُولِ ٱللَّهِ ﷺ، وَأَقُولُ أَتَهَبُ المَرْأَةُ نَفْسَها؟ فَلَمَّا أَنْزَلَ ٱللَّهُ تَعَالَى: ﴿تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ٱبْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكَ﴾. قُلْتُ: مَا أَرَى رَبَّكَ إِلاَّ يُسَارِعُ فِي هَوَاكَ.

1761. Aiša, r.a., priča:

– Zbog ljubomore koju sam osjećala prema ženama koje su sebe poklonile Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., govorila sam:

- Zar žena može sebe pokloniti?

I kada je Allah Uzvišeni objavio: *Od njih možeš koju hoćeš zanemariti, a koju hoćeš primiti, a i onu koju si udaljio nije ti grijeh (sebi pozvati)*, rekla sam:

- Čini mi se da tvoj Gospodar žuri da ti udovolji.

1762. Aiša, r.a., također, kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., nakon što je objavljen ajet: *Od njih možeš koju hoćeš zanemariti, a koju hoćeš primiti, a i onu koju si udaljio nije ti grijeh (sebi pozvati)*, ako bi želio ostati kod one na koju nije bio red, tražio dozvolu od ostalih žena.

- Ja sam mu tada rekla - kaže Aiša - Božiji Poslaniče, ako imam na to pravo, ja te ne želim ijednoj drugoj prepustiti!

49. Ajet: ***O vjernici! Ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove...*** (El-Ahzab, 53.)

1763. Aiše, r.a., priča:

– Jednom prilikom, nakon što je propisan hidžab, Sevda, r.a., koja je bila tako krupna da se nije mogla sakriti od onoga ko ju je poznavao, izašla je da obavi svoju prirodnu potrebu. Vidio ju je Omer ibn Hattab pa joj je rekao:

- Sevdo, tako mi Allaha, nisi se pred nama sakrila, gledaj zato kakva izlaziš.

Ona je ustuknula i vratila se pa potom ušla kod Božijeg Poslanika, s.a.v.s., koji je, večerajući u mome domu, držao u ruci oglođanu kost.

فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ أَطَاعَ ٱللهَ، وَمَنْ عَصَى مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ عَصَى ٱللهَ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ فَرْقٌ بَيْنَ النَّاسِ.

٢ ـ باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ وَمَنْ تَكَلَّفَ مَا لَا يَعْنِيهِ

٢٢١٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَنْ يَبْرَحَ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقُولُوا: هٰذَا ٱللهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَمَنْ خَلَقَ ٱللهَ).

٣ ـ باب: مَا يُذْكَرُ مِن ذَمِّ الرَّأْيِ وَتَكَلُّفِ الْقِيَاسِ

٢٢١٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ ٱللهَ لَا يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاهُمُوهُ ٱنْتِزَاعًا، وَلٰكِنْ يَنْتَزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ، فَيَبْقَى نَاسٌ

Ona reče:

- Božiji Poslaniče, ja sam izašla radi svoje potrebe, a Omer mi je to i to rekao.

Tada mu je Allah dostavio objavu, pa je ona i okončana, a kost mu je još bila u ruci, nije je ispustio:

“Dozvoljeno vam je da izlazite da bi obavile svoje potrebe”, rekao je.

50. Ajet: ***Da li vi nešto pokazivali ili to skrovito držali...*** **(El-Ahzab, 54.)**

1764. Aiša, r.a., priča:

– Nakon što je propisan hidžab tražio je od mene Efleh, brat Ebu Ku‘ajsa, dozvolu da uđe pa sam rekla:

- Neću mu dozvoliti dok za to ne zatražim izun od Vjerovjesnika, s.a.v.s., jer me nije dojio njegov brat, Ebu Ku‘ajs, nego njegova supruga.

Kad je ušao kod mene Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitala sam:

- Božiji Poslaniče, Ebu Ku‘ajsov brat Efleh, tražio je dozvolu da uđe pa mu nisam dozvolila dok tebe ne upitam!

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na to rekao:

“Zašto ne bi svome amidži dozvolila da uđe?”

- Allahov Poslaniče, nije me taj čovjek dojio, nego Ebu Ku‘ajsova supruga - rekoh.

“Dozvoli mu, jadna ne bila, jer je on tvoj amidža”, rekao je Poslanik, s.a.v.s.

51. Ajet: ***Allah i Njegovi meleki blagosiljaju Vjerovjesnika...*** **(El-Ahzab, 56.)**

فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ أَطَاعَ ٱللهَ، وَمَنْ عَصَىٰ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ عَصَىٰ ٱللهَ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ فَرَّقَ بَيْنَ النَّاسِ.

٢ ـ باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ وَمَنْ تَكَلَّفَ مَا لاَ يَعْنِيهِ

٢٢١٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَنْ يَبْرَحَ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقُولُوا: هٰذَا ٱللهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَمَنْ خَلَقَ ٱللهَ).

٣ ـ باب: مَا يُذْكَرُ مِن ذَمِّ الرَّأْيِ وَتَكَلُّفِ القِيَاسِ

٢٢١٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ ٱللهَ لاَ يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاهُمُوهُ ٱنْتِزَاعًا، وَلٰكِنْ يَنْتَزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ، فَيَبْقَىٰ نَاسٌ

1765. Ka‘b ibn ‘Udžre, r.a., kaže da je neko rekao:

- Allahov Poslaniče, poznato nam je kako da ti nazivamo selam, ali kako da salavat na tebe donosimo?

On reče:

“Recite: *Allāhumme salli ‘alā Muhammedin ve ‘alā āli Muhammed kemā sallejte ‘alā āli Ibrāhīm, inneke hamīdun medžīd. Allahumme bārik ‘alā Muhammedin ve ‘alā āli Muhammed, kemā bārekte ‘alā āli Ibrāhīm, inneke hamīdun medžīd.* (Bože moj, izli milost na Muhammeda i na porodicu Muhammedovu, kao što si je izlio na porodicu Ibrahimovu, jer Ti si, doista, slavljen i hvaljen. Bože moj, blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si blagoslovio porodicu Ibrahimovu, Ti si, doista, slavljen i hvaljen.)

1766. Ebu Se‘id el-Hudri, r.a., kaže:

Rekli smo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ovo je nazivanje selama (poznato), ali kako da ti salavat donosimo?

On reče:

“Kažite: *Allāhumme salli ‘alā Muhammedin, ‘abdike ve resūlike kemā sallejte ‘alā āli Ibrāhīm, ve bārik ‘alā Muhammedin ve ‘alā āli Muhammed kemā bārekte ‘alā Ibrāhīm.* (Bože moj, izlij milost na Muhammeda, Svoga roba i poslanika, kao što si je izlio na porodicu Ibrahimovu, i blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si blagoslovio Ibrahima.)

قَالَ: (قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

١٧٦٦ :عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللهِ، هٰذَا التَّسْلِيمُ فَكَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ؟ قَالَ: (قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ).

٥٢ - باب: قوله عزَّ وجلَّ: ﴿لا تكونوا كالَّذينَ آذوا موسىٰ فبرَّأهُ الله﴾

١٧٦٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (إِنَّ مُوسَى كَانَ رَجُلًا حَيِيًّا، وَذٰلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللهُ مِمَّا قَالُوا

52. Ajet: ...*Nemojte biti kao oni koji su Musaa uznemiravali pa ga je Allah očistio...* (El-Ahzab, 69.)

1767. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Musa je, doista, bio stidljiv čovjek i na to se odnosi ajet: *O vjernici! Nemojte biti kao oni koji su Musaa uznemiravali pa ga je Allah očistio od onoga što su oni govorili! I kod Allaha on je ugledan.*

Sura Sebe' (Saba)

53. Ajet: ...*On vas samo opominje prije kazne žestoke!* (Sebe', 46.)

1768. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Jednoga dana Vjerovjesnik, s.a.v.s., se popeo na Safu i uzviknuo:

"Neprijatelj!"

Kurejšije su se na to okupili oko njega i upitali:

- Šta ti je?

Poslanik reče:

"Vidite! Ako bih vam kazao da će vas neprijatelj ujutro ili naveče napasti, biste li mi vjerovali?"

- Naravno - odgovorili su a Poslanik im na to reče:

"Ja vas doista opominjem prije kazne žestoke!"

Na to Ebu Leheb reče:

- Propao dabogda, zar si nas zbog toga okupio?

Allah je potom objavio: *Propale dabogda ruke Ebu Lehebove...* (El-Leheb, 1.)

وَكانَ عِنْدَ ٱللهِ وَجِيهًا﴾.

سُورَةُ سَبَأٍ

٥٣ - باب: قَوْلُهُ تَعالَى: ﴿إِنْ هُوَ إِلا نَذِيرٌ لَكُم بَيْنَ يَدَيْ عَذابٍ شَدِيدٍ﴾

١٧٦٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قالَ: صَعِدَ النَّبِيُّ ﷺ الصَّفا ذاتَ يَوْمٍ، فَقالَ: (يا صَباحاهُ). فَٱجْتَمَعَتْ إِلَيْهِ قُرَيْشٌ، قالُوا: ما لَكَ؟ قالَ: (أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ الْعَدُوَّ يُصَبِّحُكُمْ أَوْ يُمَسِّيكُمْ، أَما كُنْتُمْ تُصَدِّقُونَنِي؟). قالُوا: بَلَى، قالَ: (فَإِنِّي نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذابٍ شَدِيدٍ). فَقالَ أَبو لَهَبٍ تَبًّا لَكَ، أَلِهٰذا جَمَعْتَنا؟ فَأَنْزَلَ ٱللهُ: ﴿تَبَّتْ يَدا أَبِي لَهَبٍ﴾.

سُورَةُ الزُّمَرِ

٥٤ - باب: قَوْلُهُ تَعالَى: ﴿يا عِبادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِم﴾ الآيَة

١٧٦٩ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: إِنَّ ناسًا مِنْ أَهْلِ الشِّرْكِ، كانُوا قَدْ قَتَلُوا وَأَكْثَرُوا، وَزَنَوْا وَأَكْثَرُوا، فَأَتَوْا مُحَمَّدًا ﷺ فَقالُوا: إِنَّ الَّذِي تَقُولُ

Sura Ez-Zumer (Skupine)

54. Ajet: *...O robovi Moji, koji ste pretjerivali prema sebi...* (Ez-Zumer, 53.)

1769. Ibn Abbas, r.a., priča da su neki mnogobošci mnogo ubistava počinili i mnogo bludničili pa su došli Muhammedu, s.a.v.s., i rekli:

- To što ti govoriš i čemu pozivaš je *ne zazivaju pored Allaha nikakvog boga drugoga niti ubijaju ikoga koga je Allah zabranio da se ubija, osim kad traži pravda, i koji blud ne čine!* (El-Furkan, 68.)

Objavljeno je također: *Ti reci: "O robovi moji, koji ste pretjerivali prema sebi, pred Allahovom samilošću nemojte očajavati!"*

55. Ajet: *Oni ne poimaju Allaha na pravi način...* (Ez-Zumer, 67.)

1770. Abdullah ibn Mes'ud, r.a., priča:

– Jedan rabin došao je kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i rekao mu:

- Muhammede, Mi učimo da će Bog staviti nebesa na jedan Svoj prst, Zemlje na drugi, drveće na treći, vodu i kopno na četvrti, a sva ostala stvorenja na peti pa će reći: "Ja sam Vladar."

Vjerovjesnik, s.a.v.s., se tako nasmijao da su mu se kutni zubi pokazali, potvrđujući time rabinov iskaz. Nakon toga je proučio:

Oni Allahovu moć ne poimaju na pravi način. Na Sudnjem danu Zemlja u cijelosti bit će stisnuta u Njegovoj šaci, i nebesa će u Njegovoj desnici smotana biti. Čist je On i daleko od onoga što mu oni pridružuju.

وَتَدْعُوا إِلَيْهِ لَحَسَنٌ، لَوْ تُخْبِرُنَا أَنَّ لِمَا عَمِلْنَا كَفَّارَةً، فَنَزَلَ: ﴿وَالَّذِينَ لاَ يَدْعُونَ مَعَ اللهِ إِلٰهًا آخَرَ وَلاَ يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلاَ يَزْنُونَ﴾. وَنَزَلَ: ﴿قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى

٥٥ ـ باب: قوله تعالى: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾

١٧٧٠ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ:

جَاءَ حَبْرٌ مِنَ الأَحْبَارِ إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، إِنَّا نَجِدُ: أَنَّ اللهَ يَجْعَلُ السَّمَاوَاتِ عَلَى إِصْبَعٍ وَالأَرَضِينَ عَلَى إِصْبَعٍ، وَالشَّجَرَ عَلَى إِصْبَعٍ، وَالمَاءَ وَالثَّرَى عَلَى إِصْبَعٍ، وَسَائِرَ الخَلاَئِقِ عَلَى إِصْبَعٍ، فَيَقُولُ أَنَا المَلِكُ، فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ تَصْدِيقًا لِقَوْلِ الْحَبْرِ، ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾.

56. Ajet: ...*Na Sudnjem danu Zemlja u cijelosti bit će stisnuta u Njegovoj šaci*... (Ez-Zumer, 67.)

1771. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kako kaže:

"Allah će zgrabiti Zemlju, a nebesa u Svoju desnicu smotati, poslije čega će reći: 'Ja sam vladar, gdje su zemaljski vladari!'"

57. Ajet: *I u rog će se puhnuti, i*

1772. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Između dva puhanja u rog je četrdeset."

- Ebu Hurejre, je li četrdeset dana - upitali su?

- Odbijam potvrditi - rekao je on.

- Četrdeset godina? - upitao je neko.

- Odbijam potvrditi - rekao je on.

- Četrdeset mjeseci? - upitao je neko.

- Odbijam potvrditi - rekao je on.

"I sve će kod čovjeka istruhnuti, osim repnjače, od nje će čovjek nanovo nastati."

Sura Eš-Šura (Dogovaranje)

58. Ajet: *Reci, ne tražim od vas za ovo nikakvu drugu nagradu, osim ljubavi prema bližnjima!* (Eš-Šura, 23.)

1773. Ibn Abbas, r.a., priča:

– Nije bilo nijednog ogranka plemena Kurejš u kome Allahov Vjerovjesnik nije imao rodbine pa je rekao:

١٧٧١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (يَقْبِضُ ٱللهُ الأَرْضَ، وَيَطْوِي السَّماوَاتِ بِيَمِينِهِ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا المَلِكُ، أَيْنَ مُلُوكُ الأَرْضِ).

٥٧ - باب: قَوله تَعَالَى: ﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي

١٧٧٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَ النَّفْخَتَيْنِ أَرْبَعُونَ). قَالُوا: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، أَرْبَعُونَ يَوْمًا؟ قَالَ: أَبَيْتُ، قَالَ: أَرْبَعُونَ سَنَةً؟ قَالَ أَبَيْتُ، قَالَ: أَرْبَعُونَ شَهْرًا؟ قَالَ: أَبَيْتُ. (وَيَبْلَى كُلُّ شَيْءٍ مِنَ الإِنْسَانِ إِلاَّ عَجْبَ ذَنَبِهِ، فِيهِ يُرَكَّبُ الخَلْقُ).

سُورَةُ الشُّورَى

٥٨ - باب: قَوله عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِلاَّ المَوَدَّةَ فِي القُرْبَى﴾

١٧٧٣ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمْ يَكُنْ بَطْنٌ مِنْ قُرَيْشٍ إِلَّا كَانَ لَهُ فِيهِمْ قَرَابَةٌ، فَقَالَ: (إِلَّا أَنْ تَصِلُوا مَا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ مِنَ القَرَابَةِ).

"Ja želim samo da vi poštujete rodbinske veze koje su među nama."

Sura Ed-Duhan (Dim)

59. Ajet: ***Gospodaru naš! Otkloni od nas ovu patnju, vjerovat ćemo!*** (Ez-Zumer, 53.)

1774. U ovom poglavlju navodi se hadis koji prenosi Ibn Mes'ud, a koji je ranije naveden uz suru Er-Rum.

1775. U ovoj predaji se dodaje da su rekli:

- Gospodaru naš! Otkloni od nas ovu patnju, vjerovat ćemo!

I pored toga što mu je rečeno da će se oni, ako im Allah patnju otkloni, vratiti svome nevjerovanju, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je molio svoga Gospodara i On im je otklonio patnju. Međutim, oni su se vratili nevjerovanju, pa ih je Allah kaznio na Dan Bedra.

Sura El-Džasija (Oni koji kleče)

60. Ajet: ***Oni kažu: "Postoji samo život naš zemaljski, živimo i umiremo, jedino nas vrijeme uništi."*** (El-Džasije, 24.)

1776. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Uzvišeni Allah je rekao: 'Čovjek me bihuzuri psujući vrijeme a (ne zna) da sam Ja vrijeme. Ja zapovijedam. Ja smjenjujem noć i dan.'"

سُورَةُ ٱلدُّخَانِ

٥٩ ـ باب: قَولـه تَعَـالَى: ﴿رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا العَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ﴾

١٧٧٤ : فيهِ حَديثٌ لابْنِ مَسْعود المُتَقَدِّم في سُورة الرُّوم.

١٧٧٥ : وَزادَ في هٰذِهِ الرِّوايَة قالُوا: ﴿رَبَّنَا ٱكْشِفْ عَنَّا ٱلْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ﴾. فَقِيلَ لَهُ: إِنَّا إِنْ كَشَفْنَا عَنْهُمُ العَذَابَ عَادُوا، فَدَعا رَبَّهُ فَكَشَفَ عَنْهُمُ العَذابَ فَعَادُوا، فَٱنْتَقَمَ ٱللهُ مِنْهُمْ يَوْمَ بَدْرٍ.

سُورَةُ الجَاثِيَةِ

٦٠ ـ باب: قَوله تَعالَى: ﴿وَمَا يُهلِكنا إِلَّا الدَّهـرُ﴾

١٧٧٦ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (قالَ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ: يُؤْذِيني ٱبْنُ آدَمَ، يَسُبُّ ٱلدَّهْرَ وَأَنَا ٱلدَّهْرُ، بِيَدِي الأَمْرُ، أُقَلِّبُ اللَّيْلَ وَالنَّهارَ).

Sura El-Ahkaf
(Pješčani brežuljci)

61. Ajet: *I kad ugledaše oblak koji se prema dolinama njihovim kretao...* (El-Ahkaf, 24.)

1777. Aiša, r.a., Vjerovjesnikova, s.a.v.s., supruga, priča:

– Nisam vidjela Božijeg Poslanika, s.a.v.s., da se ikada smijao tako da bih mu mogla resice u grlu vidjeti, on se samo osmjehivao.

Dalje, ona navodi nastavak hadisa koji je naveden u poglavlju o početku stvaranja.

Sura Muhammed

62. Ajet: *...I rodbinske veze vaše kidali...* (Muhammed, 22.)

1778. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada je Allah završio sa stvaranjem čovjeka, podigle su se rodbinske veze i okačile se o skut Milostivog pa im je rekao:

- Maknite se!

One su rekle:

- Ustale smo tražiti kod Tebe utočište od prekidanja rodbinskih veza.

- Hoćete li biti zadovoljne ako budem održavao vezu s onim ko vas održava, a prekinuo je sa onim ko vas prekida - reče On.

- Naravno, Gospodaru - rekle su one.

- Eto vam to - rekao je On.

Ebu Hurejre dalje kaže:

– Učite ako hoćete: *Da li vi, svojim okretanjem i neposlušnošću, želite nered na Zemlji činiti i rodbinske veze kidati*?!

سُورَةُ الأَحْقَافِ

٦١ - باب: قوله تعالى: ﴿فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضاً مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ﴾ الآية

١٧٧٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ ضَاحِكًا حَتَّى أَرَى مِنْهُ لَهَوَاتِهِ، إِنَّمَا كانَ يَتَبَسَّمُ. وَذَكَرَتْ باقِي الحَدِيثِ وَقَدْ تَقَدَّمَ فِي بَدْءِ الخَلْقِ.

سُورَةُ مُحَمَّدٍ ﷺ

٦٢ - باب: قوله تعالى: ﴿وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ﴾

١٧٧٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (خَلَقَ اللهُ الْخَلْقَ، فَلَمَّا فَرَغَ مِنْهُ قَامَتِ الرَّحِمُ، فَأَخَذَتْ بِحَقْوِ الرَّحْمٰنِ، فَقَالَ لَهُ: مَهْ، قالَتْ: هٰذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ، قالَ: أَلاَ تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكِ، وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكِ؟ قالَتْ: بَلَى يَا رَبِّ، قالَ: فَذَاكِ). قالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: اقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ﴾.

١٧٧٩: وَعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، في رواية، قالَ: قالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (اقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ﴾).

1779. Ebu Hurejre, r.a., također, u drugoj predaji kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Učite ako želite: *Da li vi svojim*

Sura Kaf (Kaf)

63. Ajet: *...A on odgovori: "Ima li još?"* (Kaf, 30.)

1780. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"(Ljudi će biti) bacani u Džehennem a on će govoriti: 'Ima li još?', sve dok Allah ne stavi Svoje stopalo. Tada će reći:

- Dosta je! Dosta je!"

1781. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prepirali su se Džennet i Džehennem pa je Džehennem rekao:

- S obzirom da će u mene oholi i silnici, meni je data prednost.

- A šta je sa mnom, u mene će ući samo bijedni i poniženi - rekao je Džennet.

Tada je Allah Uzvišeni rekao Džennetu:

- Ti si Moja milost, tobom Ja milost ukazujem robovima Svojim kojima hoću.

Džehennemu je rekao:

- Ti si Moja kazna, tobom kažnjavam robove Svoje koje hoću.

I oba će se napuniti! Što se Džehennema tiče, bit će pun tek kada Allah na njega stavi svoje stopalo pa Džehennem rekne:

- Dosta je, dosta je, dosta je!

سُورَةُ قٓ

٦٣ - باب: قَوْلُهُ تَعَالَى: ﴿وَتَقُولُ هَلْ .

النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُلْقَى فِي النَّارِ وَتَقُولُ: هَلْ مِنْ مَزِيدٍ، حَتَّى يَضَعَ قَدَمَهُ، فَتَقُولُ: قَطْ قَطْ).

١٧٨١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَحَاجَّتِ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ، فَقَالَتِ النَّارُ: أُوثِرْتُ بِالْمُتَكَبِّرِينَ وَالْمُتَجَبِّرِينَ، وَقَالَتِ الْجَنَّةُ: مَا لِي لاَ يَدْخُلُنِي إِلاَّ ضُعَفَاءُ النَّاسِ وَسَقَطُهُمْ. قَالَ ٱللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِلْجَنَّةِ: أَنْتِ رَحْمَتِي أَرْحَمُ بِكِ مَنْ أَشَاءُ مِنْ عِبَادِي، وَقَالَ لِلنَّارِ: إِنَّمَا أَنْتِ عَذَابِي أُعَذِّبُ بِكِ مَنْ أَشَاءُ مِنْ عِبَادِي، وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا مِلْؤُهَا، فَأَمَّا النَّارُ: فَلاَ تَمْتَلِئُ حَتَّى يَضَعَ رِجْلَهُ فَتَقُولُ: قَطْ قَطْ، فَهُنَالِكَ تَمْتَلِئُ وَيُزْوَى بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ، وَلاَ يَظْلِمُ ٱللهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ خَلْقِهِ أَحَدًا، وَأَمَّا الْجَنَّةُ: فَإِنَّ ٱللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُنْشِئُ لَهَا خَلْقًا).

Tada će on biti napunjen a njegovi dijelovi jedan na drugi biti zbijeni. Allah uzvišeni nikome od Svojih stvorenja neće nepravdu učiniti! A što se tiče Dženneta, Uzvišeni će Allah stvoriti za njega stvorenja (kojima će ga napuniti)!"

Sura Et-Tur
(Gora)

64. Ajet: ***Tako Mi Gore, i Knjige u redove napisane...*** **(Et-Tur, 1.-2.)**

1782. Džubejr ibn Mut'im, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako na akšamu uči suru Et-Tur, pa kada je došao do ajeta: *Zar su oni stvoreni bez Stvoritelja ili su oni sebi stvoritelji?! Zar su oni stvorili nebesa i Zemlju?! Ne, nego oni neće da vjeruju! Zar su u njih riznice Gospodara tvoga, ili su oni vladatelji?!* (Et-Tur, 35-37.) moje srce skoro je poletjelo!

Sura En-Nedžm
(Zvijezda)

65. Ajet: ***Šta velite za Lata i Uzzaa...*** **(En-Nedžm, 19.)**

1783. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko se kune, pa u svojoj zakletvi kaže: 'Tako mi Lata i Uzzaa', neka nakon toga kaže: 'Nema boga osim Allaha', a ko svome prijatelju kaže: 'Dođi da se kockamo!' neka podijeli sadaku!"

سُورَةُ الطُّورِ

٦٤ - باب: قَولـه تَعَالَى: ﴿وَالطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ﴾

١٧٨٢ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقْرَأُ فِي المَغْرِبِ بِالطُّورِ، فَلَمَّا بَلَغَ هٰذِهِ الآيَةَ: ﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الخَالِقُونَ. أَمْ خَلَقُوا السَّماوَاتِ وَالأَرْضَ بَلْ لاَ يُوقِنُونَ. أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ المُسَيْطِرُونَ﴾. كادَ قَلْبِي أَنْ يَطِيرَ.

سُورَةُ النَّجْمِ

٦٥ - باب: قَولـه تَعَالَى: ﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى﴾

١٧٨٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ حَلَفَ فَقَالَ فِي حَلِفِهِ: وَاللَّاتِ وَالْعُزَّى، فَلْيَقُلْ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ، وَمَنْ قالَ لِصَاحِبِهِ: تَعَالَ أُقَامِرْكَ، فَلْيَتَصَدَّقْ).

Sura El-Kamer
(Mjesec)

سُورَةُ الْقَمَرِ

66. Ajet: *Ali, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je strašniji i gorči!* (El-Kamer, 46.)

٦٦ ـ باب: قَوله تَعَالَى: ﴿بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمَرُّ﴾

1784. Aiša, r.a., priča:

– Muhammedu, s.a.v.s., je u Mekki, dok sam se kao djevojčica igrala, objavljeno: *Ali, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je strašniji i gorči!*

١٧٨٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، قَالَتْ: لَقَدْ أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ بِمَكَّةَ، وَإِنِّي لَجَارِيَةٌ أَلْعَبُ: ﴿بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمَرُّ﴾.

Sura Er-Rahman
(Svemilosni)

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

67. Ajet: *A osim te dvije, bit će još dvije bašče...* (Er-Rahman, 62.)

٦٧ ـ باب: قَولــه تَعَــالَى: ﴿وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ﴾

1785. Abdullah ibn Kajs, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Imaju dvije bašče (dva dženneta) u kojima su i posuđe i sve drugo od srebra, a dvije u kojima su i posuđe i sve drugo od zlata i ništa neće ljude u edenskim vrtovima sprečavati da vide svoga Gospodara, izuzev plašta veličanstva koja će biti na Njegovom licu."

١٧٨٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (جَنَّتَانِ مِنْ فِضَّةٍ، آنِيَتُهُمَا وَمَا فِيهِمَا، وَجَنَّتَانِ مِنْ ذَهَبٍ آنِيَتُهُمَا وَمَا فِيهِمَا، وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا إِلَى رَبِّهِمْ إِلاَّ رِدَاءُ الْكِبْرِ، عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةِ عَدْنٍ).

68. Ajet: *...Hurije u šatorima zatvorene...* (Er-Rahman, 72.)

٦٨ ـ باب: قَولــه تَعَــالَى: ﴿حُــورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾

1786. Abdullah ibn Kajs, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"U Džennetu, doista, postoji šator od izbušenog bisera širine šezdeset milja, u svakom njegovom uglu su hurije koje

١٧٨٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ فِي الْجَنَّةِ خَيْمَةً مِنْ لُؤْلُؤَةٍ مُجَوَّفَةٍ، عَرْضُهَا سِتُّونَ مِيلًا، فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا أَهْلٌ مَا

druge neće moći vidjeti. Njih će obilaziti pravovjerni." (Skoro je bio naveden cjeloviti tekst hadisa.)

يَرَوْنَ الآخَرِينَ، يَطُوفُ عَلَيْهِمُ المؤْمِنُونَ) وَقَدْ تَقَدَّمَ بَاقِي الحَدِيْثِ آنِفًا .

Sura El-Mumtehina (Ona koja ispituje)

سُورَةُ المُمْتَحِنَةِ

69. Ajet: *O vjernici, Moga i svoga neprijatelja ne uzimajte za prijatelje...* (El-Mumtehina, 1.)

٦٩ ـ باب: قوله تعالى: ﴿لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ﴾

1787. Alija ibn Ebu Talib, r.a., priča:

– Božiji Poslanik, s.a.v.s., je poslao mene, Zubejra i Mikdama, r.a...

Dalje navodi hadis o Hatibu ibn Belte'i, u kome se na kraju kaže:

– O njemu je objavljen ajet: *O vjernici, Moga i svoga neprijatelja ne uzimajte za prijatelje..."*

١٧٨٧ : عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

بَعَثَنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنَا وَالزُّبَيْرَ وَالمِقْدَادَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا ، فَذَكَرَ حَدِيث حَاطِبِ بْنِ بَلْتَعَةَ، وَقالَ فِي آخِرِهِ: وَنَزَلَتْ فِيهِ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ﴾ .

70. Ajet: *O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice i polože zakletvu...* (El-Mumtehina, 12.)

٧٠ ـ باب: قوله تعالى: ﴿إِذَا جَاءَكَ المُؤمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ﴾

1788. Umm 'Atijja, r.a., priča:

– Kada smo Božijem Poslaniku, s.a.v.s., položile zakletvu, on nam je proučio ajet: *O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice i polože zakletvu da neće nikoga Allahu pridruživati...*, i zabranio nam naricanje. Jedna žena je povukla svoju ruku i rekla:

- Ta i ta žena je naricala za mojima pa joj to moram vratiti.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., joj nije ništa na to rekao pa je otišla i (kasnije) se ponovo vratila i Poslanik joj je primio prisegu.

١٧٨٨ : عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: بَايَعْنَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، فَقَرَأَ عَلَيْنَا: ﴿أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِٱللهِ شَيْئًا﴾ . وَنَهَانَا عَنِ النِّيَاحَةِ، فَقَبَضَتِ ٱمْرَأَةٌ يَدَهَا، فَقَالَتْ: أَسْعَدَتْنِي فُلَانَةُ، أُرِيدُ أَنْ أَجْزِيَهَا ، فَمَا قَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ شَيْئًا . فَٱنْطَلَقَتْ وَرَجَعَتْ، فَبَايَعَهَا .

Sura El-Džumu'a
(Petak)

71. Ajet: *A i drugima koji im se još nisu priključili...* (El-Džumu'a, 3.)

1789. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Sjedili smo kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada mu je iz sure El-Džumu'a objavljen ajet: A i drugima koji im se još nisu priključili...

- Ko su oni, Božiji Poslaniče? - upitao je čovjek koji prenosi ovaj hadis.

I tek kada je to po treći put ponovio, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stavio svoju ruku na Selmana Farisiju (Perzijanca), koji se nalazio među nama, i rekao:

"Kad bi se vjera nalazila u sazviježđu Plejada, dokučili bi je neki (ili neko) od ljudi iz ovog naroda."

سُورَةُ الجُمُعَةِ

٧١ ـ باب: قوله تعالى: ﴿وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ﴾

١٧٨٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَأُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الجُمُعَةِ: ﴿وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ﴾. قالَ: قُلْتُ: مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ فَلَمْ يُرَاجِعْهُ حَتَّى سَأَلَ ثَلاَثًا، وَفِينَا سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ، وَضَعَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَدَهُ عَلَى سَلْمَانَ، ثُمَّ قالَ: (لَوْ كانَ الإِيمَانُ عِنْدَ الثُّرَيَّا، لَنَالَهُ رِجَالٌ، أَوْ رَجُلٌ، مِنْ هٰؤُلاَءِ).

Sura El-Munafikun
(Licemjeri)

72. Ajet: *Kada ti licemjeri dolaze, oni govore: "Mi svjedočimo da si ti zbilja Allahov poslanik!"* (El-Munafikun, 1.)

1790. Zejd ibn Erkam, r.a., priča:

– U toku jednog vojnog pohoda čuo sam Abdullaha ibn Ubejja ibn Selula kada je rekao:

- Nemojte dijeliti onima koji su uz Božijeg Poslanika, ne bi li ga napustili. Ako se vratimo u Medinu, zasigurno će jači iz nje protjerati slabije.

سُورَةُ المُنَافِقُونَ

٧٢ ـ باب: قوله تعالى: ﴿إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللهِ﴾

١٧٩٠ : عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

كُنْتُ فِي غَزَاةٍ، فَسَمِعْتُ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ أُبَيٍّ ابْنَ سَلُولَ يَقُولُ: لاَ تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ ٱللهِ حَتَّى يَنْفَضُّوا مِنْ حَوْلِهِ،

وَلَئِنْ رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ، فَذَكَرْتُهُ إِلَى عَبْدِ اللهِ بْنِ أُبَيٍّ وَأَصْحَابِهِ، فَحَلَفُوا مَا قَالُوا، فَكَذَّبَنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَصَدَّقَهُ، فَأَصَابَنِي هَمٌّ لَمْ يُصِبْنِي مِثْلُهُ قَطُّ، فَجَلَسْتُ فِي الْبَيْتِ، فَقَالَ لِي عَمِّي: مَا أَرَدْتَ إِلَى أَنْ كَذَّبَكَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَمَقَتَكَ؟ فَأَنْزَلَ ٱللهُ تَعَالَى: ﴿إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ﴾. فَبَعَثَ إِلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ فَقَرَأَ فَقَالَ: (إِنَّ ٱللهَ قَدْ صَدَّقَكَ يَا زَيْدُ).

Spomenuo sam to svome amidži ili Omeru, koji je to prenio Vjerovjesniku, Ubejja i njegove prijatelje i oni su se zakleli da to nisu rekli. Božiji Poslanik, s.a.v.s., je zaključio da sam ja slagao a da on istinu govori pa sam se rastužio kao nikad do tada. I dok sam kasnije sjedio u kući, amidža mi je rekao:

- Šta ti bi da to pričaš, pa da Božiji Poslanik, s.a.v.s., misli da lažeš i da te zamrzi?!

Nakon toga je Allah Uzvišeni objavio: *Kada ti licemjeri dolaze, oni govore: "Mi svjedočimo da si ti zbilja Allahov poslanik!" I Allah zna da si ti zaista Njegov poslanik, ali Allah svjedoči i da su licemjeri pravi lašci.* Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao po mene, proučio mi ajet i popratio ga riječima:

"Zejde, Allah je, doista, potvrdio istinitost tvojih riječi!"

١٧٩١ : وَعَنْهُ فِي رواية قالَ: فَدَعَاهُمُ النَّبِيُّ ﷺ لِيَسْتَغْفِرَ لَهُمْ فَلَوَّوْا رُؤُوسَهُمْ.

1791. Zejd ibn Erkam, r.a., također, u drugoj predaji kaže:

– ...Pa ih je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pozvao da bi im od Allaha zatražio oprosta, ali su oni glave okrenuli.

١٧٩٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِلأَنْصَارِ، وَلأَبْنَاءِ الأَنْصَارِ).

وَشَكَّ الراوي في: (أَبْنَاءِ أَبْنَاءِ الأَنْصَارِ).

1792. Zejd ibn Erkam, r.a., također kaže:

– Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

"Bože moj, oprosti ensarijama i sinovima ensarija."

Prenosilac nije siguran da li je rekao još: "...i unucima ensarija."

سُورَةُ التَّحْرِيم

٧٣ ـ باب: قوله تعالَى: ﴿يَا أَيُّهَا

Sura Et-Tahrim (Zabrana)

73. Ajet: ***O Vjerovjesniče, zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dopustio, nastojeći da žene svoje zadovoljiš...*** (Et-Tahrim, 1.)

1793. Aiša, r.a., priča:

– Božiji Poslanik, s.a.v.s., bi kod Zejnebe bint Džahš pio med i zadržavao se pa smo se ja i Hafsa dogovorile da mu prva od nas kod koje dođe kaže:

- Da li si to jeo smolu? Zbilja, čuješ se na smolu.

(Pa kada smo to uradile) on reče:

"Nisam, nego sam pio med kod Zejnebe bint Džahš, ali sam se zakleo da to nikada više neću uraditi, a ti o ovome nikome ne govori!"

Sura El-Kalem (Pero)

74. Ajet: ***...Surovoga, a osim toga i uljeza...*** (El-Kalem, 13.)

1794. Harise ibn Vehb el-Huza'i, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Hoćete li da vam kažem ko su džennetlije? Svaka slaba i bijedna osoba, koja kada bi se Allahom zaklela - udovoljio bi joj. Hoćete li da vam kažem ko su džehennemlije? Svaka surova, osiona i ohola osoba."

75. Ajet: ***A na dan kad se noga otkrije pa oni pozvani budu da padnu ničice...*** (El-Kalem, 42.)

﴿النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللهُ لَكَ﴾

١٧٩٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كانَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَشْرَبُ عَسَلًا عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، وَيَمْكُثُ عِنْدَهَا، فَوَاطَيْتُ أَنَا وَحَفْصَةُ عَلَى: أَيَّتُنَا دَخَلَ عَلَيْهَا فَلْتَقُلْ لَهُ: أَكَلْتَ مَغَافِيرَ، إِنِّي أَجِدُ مِنْكَ رِيحَ مَغَافِيرَ، قالَ: (لاَ، وَلٰكِنِّي كُنْتُ أَشْرَبُ عَسَلًا عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، فَلَنْ أَعُودَ لَهُ، وَقَدْ حَلَفْتُ، لاَ تُخْبِرِي بِذٰلِكَ أَحَدًا).

سُورَةُ الْقَلَمِ

٧٤ ـ باب: قَوله تَعَالَى: ﴿عُتُلٍّ بَعْدَ ذٰلِكَ زَنِيمٍ﴾

١٧٩٤ : عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ الْخُزَاعِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الجَنَّةِ؟ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَعِّفٍ، لَوْ أَقْسَمَ عَلَى ٱللهِ لأَبَرَّهُ. أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ: كُلُّ عُتُلٍّ، جَوَّاظٍ، مُسْتَكْبِرٍ).

٧٥ ـ باب: قوله تعالى: ﴿يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ﴾

١٧٩٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ

قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (يَكْشِفُ رَبُّنَا عَنْ سَاقِهِ، فَيَسْجُدُ لَهُ كُلُّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ، وَيَبْقَىٰ كُلُّ مَنْ كَانَ يَسْجُدُ فِي ٱلدُّنْيَا رِيَاءً وَسُمْعَةً، فَيَذْهَبُ لِيَسْجُدَ، فَيَعُودُ ظَهْرُهُ طَبَقًا وَاحِدًا).

1795. Ebu Se‘id, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

“Gospodar naš će Nogu otkriti i sedždu će mu svaki vjernik i vjernica učiniti, a ostat će svi oni koji su na ovome svijetu sedždu činili licemjerno i da bi drugi to vidjeli. I oni će krenuti da učine sedždu, ali će im se leđa (sama) u pređašnji položaj vratiti.”

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

Sura En-Nazi‘at (Meleki koji čupaju)

١٧٩٦ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ بِإِصْبَعَيْهِ هٰكَذَا، بِالْوُسْطَى وَالَّتِي تَلِي الإِبْهَامَ: (بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةَ كَهَاتَيْنِ).

1796. Sehl ibn Sa‘d, r.a., kaže:

– Vidio sam Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kako pokazuje svojim srednjim prstom i kažiprstom i kaže:

“Ja i Sudnji dan smo poslani kao ova dva prsta!”

سُورَةُ عَبَسَ

Sura ‘Abese (Namrštio se)

١٧٩٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ، وَهُوَ حَافِظٌ لَهُ، مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ، وَمَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ، وَهُوَ يَتَعَاهَدُهُ، وَهُوَ عَلَيْهِ شَدِيدٌ، فَلَهُ أَجْرَانِ).

1797. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj ko uči Kur’an i bdije nad njim bit će sa plemenitim i čestitim pisarima, a onaj ko uči Kur’an i nastoji bdjeti nad njim pa mu to pričinjava teškoće, imat će dvostruku nagradu.

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

Sura El-Mutaffifun (Oni koji na mjeri zakidaju)

٧٦ ـ باب: قوله تعالى: ﴿يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

76. Ajet: *...Na dan kada će ljudi Gospodaru svjetova ustati.* (El-Mutaffifūn, 6.)

١٧٩٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (﴿يَوْمَ

1798. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"...*Na Dan kada će ljudi Gospodaru svjetova ustati...* neki od njih će se gubiti u svome znoju sve do visine svojih ušiju."

يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾. حَتَّى يَغِيبَ أَحَدُهُمْ فِي رَشْحِهِ إِلَى أَنْصَافِ أُذُنَيْهِ).

Sura El-Inšikak (Raspuknuće neba)

سورةُ الانشقاق

77. Ajet: *...Lahko će račun svidjeti...* (El-Inšikak, 8.)

٧٧ - باب: قوله تعالى: ﴿فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَاباً يَسِيراً﴾

1799. Aiša, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Propast će svaki onaj koji bude račun polagao..."

Preostali dio hadisa naveden je ranije u poglavlju o znanju.

١٧٩٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَيْسَ أَحَدٌ يُحَاسَبُ إِلاَّ هَلَكَ). وبَاقِي الحَدِيثِ تَقَدَّمَ فِي كِتَابِ العِلْمِ.

78. Ajet: *...Vi ćete, zbilja, na sve teže i teže prilike nailaziti!* (El-Inšikak, 19.)

٧٨ - باب: قوله تعالى: ﴿لَتَرْكَبُنَّ طَبَقاً عَنْ طَبَقٍ﴾

1800. Ibn Abbas, r.a., kaže:

...Vi ćete, zbilja, na sve teže i teže prilike nailaziti..., "tj. na teža stanja", kako kaže vaš Vjerovjesnik, s.a.v.s.

١٨٠٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: قَالَ ﴿لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ﴾. حَالًا بَعْدَ حَالٍ، قَالَ هٰذَا نَبِيُّكُمْ ﷺ.

Sura Eš-Šems (Sunce)

سُورَةُ الشَّمْسِ

79. Odjeljak

٧٩ - «باب»

1801. Abdullah ibn Zem'a, r.a., priča da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako je držeći hutbu spomenuo "devu i onog ko ju je usmrtio" i nakon toga rekao:

"...*Kad se jedan nesretnik njihov podigao...*, tj. kada se podigao jedan ugledan, silovit i porodicom štićen čovjek, kakav je Ebu Zem'a."

١٧١٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ زَمْعَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَخْطُبُ، وَذَكَرَ النَّاقَةَ وَالَّذِي عَقَرَهَا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (﴿إِذِ ٱنْبَعَثَ أَشْقَاهَا﴾: ٱنْبَعَثَ لَهَا رَجُلٌ عَزِيزٌ عَارِمٌ، مَنِيعٌ فِي رَهْطِهِ،

مِثْلُ أَبِي زَمْعَةَ). وَذَكَرَ النِّسَاءَ فَقَالَ: (يَعْمِدُ أَحَدُكُمْ يَجْلِدُ ٱمْرَأَتَهُ جَلْدَ الْعَبْدِ، فَلَعَلَّهُ يُضَاجِعُهَا مِنْ آخِرِ يَوْمِهِ). ثُمَّ وَعَظَهُمْ فِي ضَحِكِهِمْ مِنَ الضَّرْطَةِ، وَقَالَ: (لِمَ يَضْحَكُ أَحَدُكُمْ مِمَّا يَفْعَلُ).

وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ: (مِثْلُ أَبِي زَمْعَةَ عَمِّ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ).

Spomenuo je potom i žene o kojima je rekao:

"Neki od vas bi da tuku svoju suprugu kao što roba tuku, a na kraju dana opet s njom u postelju legnu."

Nakon toga im je u vezi sa smijanjem zbog puštenog vjetra, rekao:

"Zašto bi se neko od vas smijao onome što je sam uradio?!"

Od njega se u drugoj predaji, također, prenosi:

"...poput Ebu Zem'e, amidže Zubejra ibn Avvama."

سُورَةُ الْعَلَقِ

Sura El-'Alek (Zametak)

٨٠ - باب: قوله تعالى: ﴿كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنتَهِ﴾

80. Ajet: ***Ne valja tako! Ako se ne okani, dohvatit ćemo ga za kiku, kiku lažnu i grješnu!*** (El-'Alek, 15.)

١٨٠٢ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ أَبُو جَهْلٍ: لَئِنْ رَأَيْتُ مُحَمَّدًا يُصَلِّي عِنْدَ الْكَعْبَةِ لَأَطَأَنَّ عَلَى عُنُقِهِ. فَبَلَغَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: (لَوْ فَعَلَهُ لَأَخَذَتْهُ الْمَلَائِكَةُ).

1802. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Ebu Džehl rekao:

- Kad bih vidio Muhammeda da klanja pored Ka'be zasigurno bih mu vrat zgazio!

Kada je za to čuo Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

"Ako bi to uradio, meleki bi ga ščepali!"

سُورَةُ الْكَوْثَرِ

Sura El-Kevser (Mnogo dobro)

٨١ - «باب»

81. Odjeljak

١٨٠٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا عُرِجَ بِالنَّبِيِّ ﷺ إِلَى السَّمَاءِ، قَالَ: (أَتَيْتُ عَلَى نَهَرٍ، حَافَتَاهُ قِبَابُ اللُّؤْلُؤِ مُجَوَّفًا، فَقُلْتُ: مَا هٰذَا يَا جِبْرِيلُ؟ قَالَ: هٰذَا الْكَوْثَرُ).

1803. Enes, r.a., priča:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uzdignut na nebo rekao je:

"Došao sam do rijeke čije su obale šatori od bisera izdubljenog pa upitah:

١٨٠٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا

'Šta je ovo, Džibrile?' On reče: 'Ovo je Kevser!'"

1804. Aiša, r.a., priča da je bila upitana o riječima Uzvišenog: *Mi smo tebi, zbilja, Kevser (mnogo dobro) podarili...*, pa je rekla:

- To je, ustvari, rijeka data vašem Vjerovjesniku, s.a.v.s., čije su obale od izdubljenog bisera, a ibrika ima koliko i zvijezda.

وقد سُئِلَتْ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ﴾. قَالَتْ: نَهَرٌ أُعْطِيَهُ نَبِيُّكُمْ ﷺ، شَاطِئَاهُ عَلَيْهِ دُرٌّ مُجَوَّفٌ، آنِيَتُهُ كَعَدَدِ النُّجُومِ.

Sura El-Felek (Svitanje)

سُورَةُ الْفَلَقِ

1805. Ubejj ibn Ka'b, r.a., priča:

– Pitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o dvjema surama kojima se traži utočište (El-Felek i En-Nas) pa je rekao:

"Rečene su mi i ja ih govorim!"

Stoga i mi govorimo kao što je rekao Božiji Poslanik, s.a.v.s., (da su one dio Kur'ana).

١٨٠٥ : عَنْ أُبَيِّ بنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ عَنِ الْمُعَوِّذَتَيْنِ فَقَالَ: (قِيلَ لِي، فَقُلْتُ). فَنَحْنُ نَقُولُ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ.

59. ODLIKE KUR'ANA

٥٩ - كِتابُ فَضائِلِ القُرآنِ

1. Kako je objava silazila i šta je prvo objavljeno

١ - باب: كَيْفَ نَزَلَ الوَحْيُ، وَأَوَّلُ مَا نَـــزَلَ

1806. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Svakom vjerovjesniku je dato ono (mudžiza) zbog čega je povjerovao njegov narod. Ono što je meni dato je Objava koju mi je Allah dostavio, pa se nadam da ću među njima na Sudnjem danu imati najviše sljedbenika."

١٨٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا مِنَ الأَنْبِيَاءِ نَبِيٌّ إِلاَّ أُعْطِيَ مَا مِثْلُه آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا كانَ الَّذِي أُوتِيتُهُ وَحْيًا أَوْحَاهُ ٱللهُ إِلَيَّ، فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

1807. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allah Uzvišeni konstantno dostavljao Svome Poslaniku, s.a.v.s., objavu sve do njegove smrti. Pred samu smrt mu je najviše objavio, a nakon toga je Božiji Poslanik, s.a.v.s., preselio.

١٨٠٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱللهَ تَعَالَى تَابَعَ عَلَى رَسُولِهِ ﷺ الْوَحْيَ قَبْلَ وَفاتِهِ، حَتَّى تَوَفَّاهُ أَكْثَرَ مَا كانَ الْوَحْيُ، ثُمَّ تُوُفِّيَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بَعْدُ.

2. Kur'an je objavljen na sedam različitih načina učenja

٢ - باب: أُنزِلَ القُرآنُ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرُفٍ

1808. Omer ibn Hattab, r.a., priča:

– Za života Allahova Poslanika, s.a.v.s., čuo sam Hišama ibn Hakima kako uči suru El-Furkan. Poslušao sam njegovo učenje i primijetio da se razlikuje od onoga kako je mene Božiji Poslanik, s.a.v.s., naučio. Umalo ga još u toku namaza nisam zgrabio, ali sam se strpio dok nije predao selam, a onda sam ga stisnuo njegovim ogrtačem i upitao:

- Od koga si naučio ovu suru?

- Naučio me je Božiji Poslanik, s.a.v.s. - rekao je.

١٨٠٨ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ حَكِيمٍ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفُرْقَانِ فِي حَيَاةِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَٱسْتَمَعْتُ لِقِرَاءَتِهِ، فَإِذَا هُوَ يَقْرَأُ عَلَى حُرُوفٍ كَثِيرَةٍ لَمْ يُقْرِئْنِيهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَكِدْتُ أُسَاوِرُهُ فِي الصَّلاَةِ، فَتَصَبَّرْتُ حَتَّى سَلَّمَ، فَلَبَّبْتُهُ بِرِدَائِهِ فَقُلْتُ: مَنْ أَقْرَأَكَ هٰذِهِ السُّورَةَ الَّتِي

- Lažeš - rekoh mu - Božiji Poslanik, s.a.v.s., je mene naučio toj suri drukčije nego što si ti sad učio!

Poveo sam ga nakon toga Božijem Poslaniku, s.a.v.s., kome sam rekao:

- Čuo sam ovoga kako uči suru El-Furkan drukčije nego što si ti mene podučio.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Pusti ga! Uči Hišame (da čujem)!”

Poslanik, s.a.v.s., reče:

“Tako je objavljena!”

“Uči ti Omere!” - reče nakon toga.

Ja sam učio onako kako je mene podučio, pa Božiji Poslanik, s.a.v.s., reče:

“I tako je objavljena. Ovaj je Kur’an, doista, objavljen na sedam načina učenja pa učite kako vam je lakše!”

سَمِعْتُكَ تَقْرَأُ؟ قالَ: أَقْرَأَنِيهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَقُلْتُ: كَذَبْتَ، فَإِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَدْ أَقْرَأَنِيهَا عَلَى غَيْرِ مَا قَرَأْتَ، فَٱنْطَلَقْتُ بِهِ أَقُودُهُ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَقُلْتُ: إِنِّي سَمِعْتُ هٰذَا يَقْرَأُ بِسُورَةِ الْفُرْقَانِ عَلَى حُرُوفٍ لَمْ تُقْرِئْنِيهَا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ

ٱللهِ ﷺ: (كَذٰلِكَ أُنْزِلَتْ). ثُمَّ قَالَ: (ٱقْرَأْ يَا عُمَرُ). فَقَرَأْتُ الْقِرَاءَةَ الَّتِي أَقْرَأَنِي، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (كَذٰلِكَ أُنْزِلَتْ، إِنَّ هٰذَا الْقُرْآنَ أُنْزِلَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرُفٍ، فَٱقْرَؤُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ).

3. Džibril je učio Kur’an Vjerovjesniku, s.a.v.s.

٣ ـ باب: كَانَ جِبْرِيلُ يَعْرِضُ الْقُرْآنَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ

1809. Fatima, r.a., priča:

– U povjerenju mi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Džibril mi je svake godine učio Kur’an i preslušavao me, a ove godine mi ga je proučio dvaput, što vidim kao predznak smrtnoga časa.”

١٨٠٩ : عَنْ فَاطِمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، قالَتْ: أَسَرَّ إِلَيَّ النَّبِيُّ ﷺ: (أَنَّ جِبْرِيلَ كانَ يُعَارِضُنِي بِالْقُرْآنِ كُلَّ سَنَةٍ، وَإِنَّهُ عَارَضَنِي الْعَامَ مَرَّتَيْنِ، وَلاَ أُرَاهُ إِلاَّ حَضَرَ أَجَلِي).

1810. Ibn Mes‘ud, r.a., je rekao:

– Tako mi Allaha, direktno iz usta Božijeg Poslanika, s.a.v.s., sam naučio preko sedamdeset sura.

١٨١٠ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: وَٱللهِ لَقَدْ أَخَذْتُ مِنْ فِي رَسُولِ ٱللهِ ﷺ بِضْعًا وَسَبْعِينَ سُورَةً.

1811. Ibn Mes'ud, r.a., priča da je jednom prilikom u Himsu učio suru Jusuf pa mu je neki čovjek rekao:

- Nije tako objavljena!

- Učio sam je pred Božijim Poslanikom, s.a.v.s., pa mi je rekao da sam dobro proučio - reče Ibn Mesud, koji je u tom trenutku osjetio kod njega zadah alkohola, pa mu je rekao:

- Zar istovremeno lažeš na Allahovu Knjigu i piješ alkohol?

Nakon toga naredio je da se kazni.

١٨١١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُ كانَ بِحِمْصَ، فَقَرَأَ سُورَةَ يُوسُفَ، فَقَالَ رَجُلٌ: مَا هٰكَذَا أُنْزِلَتْ، قالَ: قَرَأْتُ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (أَحْسَنْتَ). وَوَجَدَ مِنْهُ رِيحَ الخَمْرِ، فَقَالَ: أَتَجْمَعُ أَنْ تُكَذِّبَ بِكِتَابِ ٱللهِ وَتَشْرَبَ الخَمْرَ؟ فَضَرَبَهُ الحَدَّ.

4. Vrijednost: *Kul huvallahu ehad (Reci: On, Allah, jedan je!)* (El-Ihlas, 1.)

٤ - باب: فَضْلِ : قُلْ هُوَ الله أَحَدٌ

1812. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča da je neki čovjek čuo drugoga kako uči suru: *Kul huvallahu ehad (Reci: On, Allah, Jedan je!)* i kako je stalno ponavlja. Kada je osvanulo, došao je Božijem Poslaniku, s.a.v.s., i to mu ispričao, pokazujući pri tome neku vrstu omalovažavanja. Božiji Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život, ona je ravna trećini Kur'ana."

١٨١٢ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا سَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ: ﴿قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ﴾. يُرَدِّدُهَا، فَلَمَّا أَصْبَحَ جَاءَ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَذَكَرَ ذٰلِكَ لَهُ، وَكَأَنَّ الرَّجُلَ يَتَقَالُّهَا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنَّهَا لَتَعْدِلُ ثُلُثَ القُرْآنِ).

1813. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., također, priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao svoje ashabe:

"Može li iko od vas za jednu noć proučiti trećinu Kur'ana?"

To im se činilo napornim pa su rekli:

- Ko bi od nas to mogao, Božiji Poslaniče?!

Na to on reče:

"*Allah, Jedini, Koji je utočište svakome* je trećina Kur'ana."

١٨١٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: (أَيَعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ ثُلُثَ القُرْآنِ فِي لَيْلَةٍ). فَشَقَّ ذٰلِكَ عَلَيْهِمْ وَقَالُوا: أَيُّنَا يُطِيقُ ذٰلِكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ فَقَالَ: (ٱللهُ الوَاحِدُ الصَّمَدُ ثُلُثُ القُرْآنِ).

5. Značaj sura kojima se utočište traži

1814. Aiša, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., svake noći kada bi lijegao u postelju sastavio svoje šake, puhnuo u njih, a zatim u njih proučio sure: *Kul huvallahu ehad (Reci: On, Allah, Jedan je!), Kul e'ūzu bi rabbi-l-felek (Reci: Utječem se Gospodaru svitanja!)* i *Kul e'ūzu bi rabbi-n-nās (Reci: Utječem se Gospodaru ljudi!).* Potom bi njima potrao koliko je mogao svoga tijela, počinjući sa glavom, licem i prednjom stranom tijela. To bi činio tri puta.

6. Spuštanje smiraja i meleka kod učenja Kur'ana

1815. Usejd ibn Hudajr, r.a., priča da su se jedne noći dok je on učio suru El-Bekare, a konj mu pored njega bio vezan, ostali konji uzbudili. Kada je prestao učiti i oni su se smirili. Nastavio je učiti i konji su se ponovo uzbudili. Ponovo je ušutio pa su se i konji ušutjeli. Ponovo je počeo učiti i ponovo su se konji uzbudili. Tada je prestao jer je njegov sin Jahja bio blizu konja pa se pobojao da ga ne povrijede. Kada ga je uzeo, podigao je glavu ka nebu, ali ga skoro nije vidio. Sutradan je to ispričao Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mu je rekao:

"Uči, Ibn Hudajre! Uči, Ibn Hudajre!"

Pobojao sam se, Božiji Poslaniče - reče - da mi ne pregaze Jahjaa, jer im je bio blizu. Podigao sam glavu i pošao prema njemu. Kad sam podigao pogled

٥ - باب: فَضْلِ الْمُعَوِّذَاتِ

١٨١٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ، جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا، فَقَرَأَ فِيهِمَا: ﴿قُلْ هُوَ ٱللهُ أَحَدٌ﴾. وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾. وَ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾. ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا ٱسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ، يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رأسِهِ وَوَجْهِهِ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ، يَفْعَلُ ذٰلِكَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ.

٦ - باب: نُزُولِ السَّكِينَةِ وَالمَلاَئِكَةِ عِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ

١٨١٥ : عَنْ أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

بَيْنَما هُوَ يَقْرَأُ مِنَ اللَّيْلِ سُورَةَ الْبَقَرَةِ، وَفَرَسُهُ مَرْبُوطَةٌ عِنْدَهُ، إِذْ جَالَتِ الْفَرَسُ، فَسَكَتَ فَسَكَتَتْ، فَقَرَأَ فَجَالَتِ الْفَرَسُ، فَسَكَتَ وَسَكَتَتِ الْفَرَسُ، ثُمَّ قَرَأَ فَجَالَتِ الْفَرَسُ، فَٱنْصَرَفَ، وَكَانَ ٱبْنُهُ يَحْيىٰ قَرِيبًا مِنْهَا، فَأَشْفَقَ أَنْ تُصِيبَهُ، فَلَمَّا ٱجْتَرَّهُ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ حَتَّى مَا يَرَاهَا، فَلَمَّا أَصْبَحَ حَدَّثَ النَّبِيَّ ﷺ

ka nebu vidio sam nešto slično oblaku u kome je nešto poput svjetiljki. Zatim se to izgubilo tako da ga više nisam vidio.

“Znaš li šta je to bilo?” - reče Allahov Poslanik.

- Ne znam.

“To su meleki koji su se spustili zbog tvoga glasa. Da si nastavio učiti, osvanuli bi, ljudi bi ih vidjeli i oni se od njih ne bi krili”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

فَقَالَ: (ٱقْرَأْ يَا ٱبْنَ حُضَيْرٍ، ٱقْرَأْ يَا ٱبْنَ حُضَيْرٍ). قَالَ: فَأَشْفَقْتُ يَا رَسُولَ ٱللهِ أَنْ تَطَأَ يَحْيَىٰ، وَكَانَ مِنْهَا قَرِيبًا، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَٱنْصَرَفْتُ إِلَيْهِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي إِلَى ٱلسَّمَاءِ، فَإِذَا مِثْلُ ٱلظُّلَّةِ فِيهَا أَمْثَالُ ٱلْمَصَابِيحِ، فَخَرَجَتْ حَتَّى لاَ أَرَاهَا، قَالَ: (وَتَدْرِي مَا ذَاكَ؟). قُلْتُ: لاَ، قَالَ: (تِلْكَ ٱلْمَلاَئِكَةُ دَنَتْ لِصَوْتِكَ، وَلَوْ قَرَأْتَ لأَصْبَحَتْ يَنْظُرُ ٱلنَّاسُ إِلَيْهَا، لاَ تَتَوَارَى مِنْهُمْ).

7. Zavidnost učaču Kur’ana

٧ - باب: اغْتِبَاطِ صَاحِبِ ٱلْقُرْآنِ

1816. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Nema zavidnosti osim u dva slučaja:

- Čovjeku koga je Allah naučio Kur’anu, pa ga on danonoćno uči, a njegov komšija ga je čuje pa kaže: ‘Kamo sreće da je i meni dato ono što je dato njemu, pa da činim što on čini’ i

- Čovjeku kome je Allah dao imovine pa je on troši na pravi način te neko kaže: ‘Kamo sreće da mi je dato ono što je dato ovome, pa da činim što on čini!’”

١٨١٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ حَسَدَ إِلاَّ فِي ٱثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ عَلَّمَهُ ٱللهُ ٱلْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلُوهُ آنَاءَ ٱللَّيْلِ وَآنَاءَ ٱلنَّهَارِ فَسَمِعَهُ جَارٌ لَهُ فَقَالَ: لَيْتَنِي أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ فُلاَنٌ، فَعَمِلْتُ مِثْلَ مَا يَعْمَلُ، وَرَجُلٌ آتَاهُ ٱللهُ مَالاً فَهُوَ يُهْلِكُهُ فِي ٱلْحَقِّ، فَقَالَ رَجُلٌ: لَيْتَنِي أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ فُلاَنٌ، فَعَمِلْتُ مِثْلَ مَا يَعْمَلُ).

8. Najbolji među vama su oni koji nauče Kur’an i njemu druge podučavaju

٨ - باب: خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ ٱلْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

1817. Osman, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Najbolji među vama su oni koji nauče Kur’an i njemu druge podučavaju.”

١٨١٧ : عَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ ٱلنَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ

الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ).

1818. Osman, r.a., također, u drugoj predaji kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kazao:

"Najvredniji među vama su oni koji nauče Kur'an i njemu druge

١٨١٨: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ فِي رِوَايَةٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ أَفْضَلَكُمْ مَنْ

9. Memoriranje i ponavljanje Kur'ana

٩ ـ باب: اسْتِذْكَارِ الْقُرْآنِ وَتَعَاهُدِهِ

1819. Ibn Omer, r.a., kaže da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Hafiz Kur'ana, doista, podsjeća na vlasnika svezane deve. Ako bdije nad njom, sačuvat će je, a ako je pusti, ona odlazi.

١٨١٩ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الإِبِلِ الْمُعَقَّلَةِ: إِنْ عَاهَدَ عَلَيْهَا أَمْسَكَهَا، وَإِنْ أَطْلَقَهَا ذَهَبَتْ).

1820. Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ružno li je da neko kaže: 'Zaboravio sam taj i taj ajet,' nego je dato da zaboravi. Ponavljajte Kur'an, jer on iz ljudskih prsa odlazi brže od (razvezanih) deva."

١٨٢٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (بِئْسَ مَا لِأَحَدِهِمْ أَنْ يَقُولَ: نَسِيتُ آيَةَ كَيْتَ وَكَيْتَ، بَلْ نُسِّيَ، وَٱسْتَذْكِرُوا الْقُرْآنَ، فَإِنَّهُ أَشَدُّ تَفَصِّيًا مِنْ صُدُورِ الرِّجَالِ مِنَ النَّعَمِ).

1821. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Bdijte nad Kur'anom, jer, tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život, on odlazi brže nego deva od konopca kojim je vezana."

١٨٢١ : عَنْ أَبِي مُوسَىٰ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَهُوَ أَشَدُّ تَفَصِّيًا مِنَ الإِبِلِ فِي عُقُلِهَا).

10. Otezanje pri učenju Kur'ana

١٠ ـ باب: مَدِّ الْقِرَاءَةِ

1822. Enes ibn Malik, r.a., priča da je upitan o tome kako je bilo Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., učenje, pa je kazao:

١٨٢٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: كَيْفَ كَانَتْ قِرَاءَةُ النَّبِيِّ

- Otezao bi pri učenju!

Nakon toga je (da bi to pokazao) proučio: *Bismillāhi-r-Rahmāni-r-Rahīm* (U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog), *Bismillāh* sa dužinom, zatim sa dužinom i *er-Rahmān* i *er-Rahīm*.

ﷺ؟ فَقَالَ: كَانَتْ مَدًّا، ثُمَّ قَرَأَ: ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ﴾، يَمُدُّ بِبِسْمِ اللَّهِ وَيَمُدُّ بِالرَّحْمَٰنِ، وَيَمُدُّ بِالرَّحِيمِ.

11. Uljepšavanje glasa pri učenju

١١ - باب: حُسْنِ الصَّوْتِ بِالْقِرَاءَةِ

1823. Ebu Musa, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ebu Musa, data ti je jedna od glasnih žica porodice Davudove."

١٨٢٣ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ لَهُ: (يَا أَبَا مُوسَى، لَقَدْ أُوتِيتَ مِزْمَارًا مِنْ مَزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ).

12. Za koliko vremena proučiti Kur'an

١٢ - باب: فِي كَمْ يُقْرَأُ الْقُرْآنَ

1824. Abdullah ibn Amr, r.a., priča:

– Moj otac, r.a., me oženio uglednom djevojkom kod koje bi često navraćao i pitao je o mužu, a ona bi odgovarala:

- Divan li je to čovjek! Otkako sam mu došla nije u moju postelju legao niti mi haljine dodirnuo.

Kada se to stanje oduljilo, ispričao je to Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji mu reče:

"De da ga sretnem!"

Kad sam se s njim sreo, on me upita:

"Koliko postiš?"

- Svaki dan - odgovorih.

"Za koliko vremena proučiš Kur'an?"

- Za noć.

On tada reče:

١٨٢٤ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ:

أَنْكَحَنِي أَبِي - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - امْرَأَةً ذَاتَ حَسَبٍ، فَكَانَ يَتَعَاهَدُ كَنَّتَهُ فَيَسْأَلُهَا عَنْ بَعْلِهَا، فَتَقُولُ: نِعْمَ الرَّجُلُ مِنْ رَجُلٍ، لَمْ يَطَأْ لَنَا فِرَاشًا، وَلَمْ يُفَتِّشْ لَنَا كَنَفًا مُذْ أَتَيْنَاهُ، فَلَمَّا طَالَ ذَٰلِكَ عَلَيْهِ، ذَكَرَ لِلنَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: (أَلْقِنِي بِهِ). فَلَقِيتُهُ بَعْدُ، فَقَالَ: (كَيْفَ تَصُومُ؟). قُلْتُ: كُلَّ يَوْمٍ قَالَ: (وَكَيْفَ تَخْتِمُ؟). قُلْتُ: كُلَّ لَيْلَةٍ، قَالَ: (صُمْ كُلَّ شَهْرٍ ثَلَاثَةً، وَاقْرَأِ الْقُرْآنَ فِي كُلِّ شَهْرٍ). قُلْتُ: أُطِيقُ أَكْثَرَ مِنْ ذَٰلِكَ، قَالَ: (صُمْ

"Od svakog mjeseca posti tri dana, a svakog mjeseca prouči Kur'an!"

- Mogu ja više od toga! - rekoh.

"Posti tri dana sedmično."

- Mogu više i od toga - rekoh.

"Dan posti, a dva nemoj!"

- Mogu više i od toga!

"Posti najvrijedniji post, post Davudov, svakog drugog dana, a Kur'an prouči za sedam noći!"

Kamo sreće da sam prihvatio olakšicu od Božijeg Poslanika, s.a.v.s., posebno kada sam ostario i oslabio. On bi nekom od članova svoje porodice učio jednu sedminu Kur'ana preko dana i to bi preko dana ponavljao da bi mu noću bilo lakše. A ako bi želio malo ojačati, nekoliko dana ne bi postio i to bi računao, pa bi toliki broj dana postio ne želeći da ispusti bilo šta od onoga na čemu se rastavio od Vjerovjesnika, s.a.v.s.

ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ فِي الجُمُعَةِ). قُلْتُ: أُطِيقُ أَكْثَرَ مِنْ هٰذا، قالَ: (أَفْطِرْ يَوْمَيْنِ وَصُمْ يَوْمًا). قالَ: قُلْتُ: أُطِيقُ أَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ، قالَ: (صُمْ أَفْضَلَ الصَّوْمِ، صَوْمَ دَاوُدَ، صِيَامَ يَوْمٍ وَإِفْطَارَ يَوْمٍ، وَٱقْرَأْ فِي كُلِّ سَبْعِ لَيَالٍ مَرَّةً). فَلَيْتَنِي قَبِلْتُ رُخْصَةَ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، وَذَاكَ أَنِّي كَبِرْتُ وَضَعُفْتُ، فَكانَ يَقْرَأُ عَلَى بَعْضِ أَهْلِهِ السُّبْعَ مِنَ الْقُرْآنِ بِالنَّهارِ، وَٱلَّذِي يَقْرَؤُهُ يَعْرِضُهُ مِنَ النَّهارِ، لِيَكُونَ أَخَفَّ عَلَيْهِ بِاللَّيْلِ، وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَتَقَوَّى أَفْطَرَ أَيَّامًا، وَأَحْصٰى وَصَامَ مِثْلَهُنَّ، كَرَاهِيَةَ أَنْ يَتْرُكَ شَيْئًا فَارَقَ النَّبِيَّ ﷺ عَلَيْهِ.

13. Grijeh onoga koji se hvali učenjem Kur'ana ili njime stječe druge ovosvjetske koristi

١٣ - باب: إِثْمُ مَنْ رَاءَى بِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ أَوْ تَأَكَّلَ بِهِ الخ

1825. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., priča:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako kaže:

"Pojavit će se među vama ljudi pa ćete svoje namaze smatrati mizernim u odnosu na njihove, svoj post u odnosu na njihov, svoje djelovanje u odnosu na njihovo, a kada Kur'an uče ne prelazi im njihova grla, izlaze iz vjere, kao što se strijela izvuče iz divljači pa lovac

١٨٢٥ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (يَخْرُجُ فِيكُمْ قَوْمٌ تَحْقِرُونَ صَلاَتَكُمْ مَعَ صَلاَتِهِمْ، وَصِيَامَكُمْ مَعَ صِيَامِهِمْ، وَعَمَلَكُمْ مَعَ عَمَلِهِمْ، وَيَقْرَؤُونَ الْقُرْآنَ لاَ يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ ٱلدِّينِ

كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، يَنْظُرُ فِي النَّصْلِ فَلاَ يَرَى شَيْئًا، وَيَنْظُرُ فِي الْقِدْحِ فَلاَ يَرَى شَيْئًا، وَيَنْظُرُ فِي الرِّيشِ فَلاَ يَرَى شَيْئًا، وَيَتَمارَى فِي الْفُوقِ).

pogleda na vrh strijele i ne vidi ništa (krvi), potom pogleda u dršku i opet ne ugleda ništa, pogleda u krilca - i opet ništa, a onda posumnja da će naći išta i na urezu strijele."

١٨٢٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْمُؤْمِنُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَعْمَلُ بِهِ كالأُتْرُجَّةِ، طَعْمُها طَيِّبٌ وَرِيحُهَا طَيِّبٌ. وَالْمُؤْمِنُ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَعْمَلُ بِهِ كالتَّمْرَةِ، طَعْمُهَا طَيِّبٌ وَلاَ رِيحَ لَهَا. وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كالرَّيْحَانَةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ. وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كالحَنْظَلَةِ، طَعْمُهَا مُرٌّ، وَخَبِيثٌ، وَرِيحُهَا مُرٌّ).

1826. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vjernik koji uči Kur'an i radi po njemu podsjeća na citron, okus mu je lijep i miris ugodan. Vjernik koji ne uči Kur'an, ali radi po njemu sliči na hurmu, okus joj je dobar, ali nema mirisa. Licemjer koji uči Kur'an je poput bosioka, miris mu je ugodan, ali je okus gorak, a licemjer koji ne uči Kur'an je kao gorka tikvica, okus joj je gorak i ružan a miris neugodan."

١٨٢٧ : عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (اقْرَؤُوا الْقُرْآنَ مَا ائْتَلَفَتْ عَلَيْهِ قُلُوبُكُمْ، فَإِذَا اخْتَلَفْتُمْ فَقُومُوا عَنْهُ).

1827. Džundeb ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Učite Kur'an sve dok se (u njegovu razumijevanju) slažete, ali ako se raziđete - prestanite sa učenjem!"

1. Podsticanje na brak

١ - باب: التَّرْغِيبِ فِي النِّكاحِ

1828. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Kod Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., supruga došla su trojica ljudi i pitali o ibadetu Vjerovjesnika, s.a.v.s. Kada su obaviješteni, učinio im se (njegov ibadet) nedovoljnim pa su rekli:

- Gdje smo mi u odnosu na Vjerovjesnika, s.a.v.s., kome su oprošteni i prošli i budući grijesi?!

Tada je jedan od njih rekao:

- Što se mene tiče, ja ću, zaista, stalno noću klanjati.

Drugi je rekao:

- Ja ću stalno postiti i neću prekidati.

Treći je rekao:

- Ja ću se od žena ustegnuti i neću se nikada ženiti.

Potom je došao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i kazao:

"Vi ste ti koji ste rekli tako i tako? Allaha mi, ja sam pokorniji Allahu i pobožniji od vas, ali ja i postim i jedem, i klanjam i spavam, i ženim se. Zato, onaj ko ne slijedi moj sunnet (način života) nije moj.'"

١٨٢٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: جَاءَ ثَلاَثَةُ رَهْطٍ إِلَى بُيُوتِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ، يَسْأَلُونَ عَنْ عِبَادَةِ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمَّا أُخْبِرُوا كَأَنَّهُمْ تَقَالُّوهَا، فَقَالُوا: وَأَيْنَ نَحْنُ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ؟ قَدْ غَفَرَ ٱللهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ، فَقالَ أَحَدُهُمْ: أَمَّا أَنَا فَإِنِّي أُصَلِّي اللَّيْلَ أَبَدًا، وَقالَ آخَرُ: أَنَا أَصُومُ الدَّهْرَ وَلاَ أُفْطِرُ، وَقالَ آخَرُ: أَنَا أَعْتَزِلُ النِّسَاءَ فَلاَ أَتَزَوَّجُ أَبَدًا، فَجَاءَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (أَنْتُمُ الَّذِينَ قُلْتُمْ كَذَا وَكَذَا؟ أَمَا وَٱللهِ إِنِّي لأَخْشَاكُمْ لِلهِ وَأَتْقَاكُمْ لَهُ، لٰكِنِّي أَصُومُ وَأُفْطِرُ، وَأُصَلِّي وَأَرْقُدُ، وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْس مِنِّي).

2. Osuda celibata i kastriranja

٢ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ التَّبَتُّلِ وَالخِصَاءِ

1829. Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije odobrio Osmanu ibn Mez'unu da se ne ženi, a da mu je to dozvolio, mi bismo se kastrirali.

١٨٢٩ : عَنْ سَعْد بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: رَدَّ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ التَّبَتُّلَ، وَلَوْ أَذِنَ لَهُ

1830. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, ja sam mlad i bojim se da ne dođem u iskušenje pa počinim blud, a nemam mogućnosti da se oženim. Na ovo on nije ništa rekao pa sam ponovio. No, on je i dalje šutio, pa sam isto rekao. Ali, on je i dalje šutio pa sam, opet, isto ponovio. A onda je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"O, Ebu Hurejre! Pero se osušilo (Davno je zapisano) ono s čime ćeš se suočiti, kastrirao se ti ili ne!" (tj. nećeš moći promijeniti ono što je već određeno).

3. Ženidba djevicama

1831. Aiša, r.a., priča da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, šta misliš, kad bi sišao u dolinu u kojoj ima drvo sa kojeg je već neko ranije jeo, a ti našao drugo drvo, sa kojega niko ranije nije jeo, na koje od njih bi ti pustio svoju devu da pase?

"Na ono sa kojega niko ranije nije jeo", kazao je on.

(Aiša je ovim htjela istaći da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije oženio s drugom djevicom osim nje).

4. Udavanje mlađih za starije

1832. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., nju zaprosio od Ebu Bekra pa mu je Ebu Bekr, r. a., rekao:

لاَخْتَصَيْنَا.

١٨٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنِّي رَجُلٌ شَابٌّ، وَأَنَا أَخَافُ عَلَى نَفْسِي الْعَنَتَ، وَلاَ أَجِدُ مَا أَتَزَوَّجُ بِهِ النِّسَاءَ، فَسَكَتَ عَنِّي، ثُمَّ قُلْتُ مِثْلَ ذٰلِكَ، فَسَكَتَ عَنِّي، ثُمَّ قُلْتُ مِثْلَ ذٰلِكَ فَسَكَتَ عَنِّي ثُمَّ قُلْتُ مِثْلَ ذلِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، جَفَّ الْقَلَمُ بِمَا أَنْتَ لاَقٍ؛ فَاخْتَصِ عَلَى ذٰلِكَ أَوْ ذَرْ).

٣ ـ باب: نِكَاحِ الأَبْكَارِ

١٨٣١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَرَأَيْتَ لَوْ نَزَلْتَ وَادِيًا وَفِيهِ شَجَرَةٌ قَدْ أُكِلَ مِنْهَا، وَوَجَدْتَ شَجَرَةً لَمْ يُؤْكَلْ مِنْهَا، فِي أَيِّهَا كُنْتَ تُرْتِعُ بَعِيرَكَ؟ قَالَ: (فِي الَّتِي لَمْ يُرْتَعْ مِنْهَا). تَعْنِي أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَمْ يَتَزَوَّجْ بِكْرًا غَيْرَهَا.

٤ ـ باب: تَزْوِيجِ الصِّغَارِ مِنَ الكِبَارِ

١٨٣٢ : وعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَطَبَها إِلَى أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: إِنَّمَا أَنَا أَخُوكَ، فَقَالَ: (أَنْتَ أَخِي فِي دِينِ ٱللهِ وَكِتَابِهِ، وَهِيَ لِي حَلاَلٌ).

- Ali, ja sam tvoj brat.

Na to je on kazao:

"Ti si mi brat po Allahovoj vjeri i Njegovoj knjizi (Objavi), a ona je meni dozvoljena da se njom oženim."

٥ ـ باب: الأَكْفَاءِ فِي الدِّينِ

5. Odgovarajući u vjeri

١٨٣٣ : وعَنْهَا رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ أَبَا حُذَيْفَةَ بْنَ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا مَع النَّبِيِّ ﷺ، تَبَنَّى سَالِمًا، وَأَنْكَحَهُ بِنْتَ أَخِيهِ هِنْدَ بِنْتَ الْوَلِيدِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَهُوَ مَوْلىً لِامْرَأَةٍ مِنَ الأَنْصَارِ، كَمَا تَبَنَّى النَّبِيُّ ﷺ زَيْدًا، وَكانَ مَنْ تَبَنَّى رَجُلًا في الْجَاهِلِيَّةِ دَعَاهُ النَّاسُ إِلَيْهِ وَوَرِثَ مِنْ مِيرَاثِهِ، حَتَّى أَنْزَلَ ٱللهُ: ﴿ٱدْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ..﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿..وَمَوَالِيكُمْ﴾. فَرُدُّوا إِلَى آبَائِهِمْ، فَمَنْ لَمْ يُعْلَمْ لَهُ أَبٌ كانَ مَوْلىً وَأَخًا في ٱلدِّينِ، فَجَاءَتْ سَهْلَةُ بِنْتُ سُهَيْلِ بْنِ عَمْرٍو الْقُرَشِيِّ ثُمَّ الْعَامِرِيِّ - وَهِيَ ٱمْرَأَةُ أَبِي حُذَيْفَةَ بْنِ عُتْبَةَ - النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ إِنَّا كُنَّا نَرَى سَالِمًا وَلَدًا،

1833. Aiša, r.a., priča da je Huzejfe ibn 'Utbe ibn Rebi'a ibn Abdušems, r.a., koji je zajedno s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., učestvovao na Bedru, posinio Salima i vjenčao za njega svoju bratičnu Hindu, kćerku Velida ibn 'Utbe ibn Rebi'a, - Salim je bio rob jedne ensarijke - slično onako kao što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., posinio Zejda. U vremenu prije islama kada bi neko posinio nekoga, ljudi su toga zvali po imenu njegova poočima, i on je nasljeđivao od njegove ostavštine, sve dok Allah nije spustio objavu:

Zovite ih po očevima njihovim..., zaključno sa riječima: *...i štićenici su vaši...* (El-Ahzab, 5). Od tada oni su nazivani po imenima njihovih očeva. A ako se za nekoga nije znalo ko mu je otac, on je postajao štićenik ili brat po vjeri. Potom je Sehla, kćerka Suhejla ibn Amra el-Kurešija el-Amirije, koja je bila žena Huzjefe ibn 'Utbe, došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- O, Allahov Poslaniče, mi Salima, uistinu, smatramo našim djetetom, a kao što znaš, Allah je objavio o njemu ono što ti je poznato (u pogledu usvojenih sinova)...

I (prenosilac hadisa od Aiše) navodi ostatak hadisa.

وَقَدْ أَنْزَلَ ٱللهُ فِيهِ مَا قَدْ عَلِمْتَ . . فَذَكَرَ الحَدِيثَ.

1834. Aiša, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je unišao kod Duba'e, kćerke Zubejrove i rekao:

"Možda želiš hadž obaviti?"

- Allaha mi, osjećam se bolesnom! - rekla je ona.

"Donesi odluku za hadž, ali uvjetuj, riječima: Moj Bože, moje mjesto oslobađanja od (ihrama), bit će tamo gdje me Ti zaustaviš.'"

Ona je bila žena Mikdada ibn Esveda.

١٨٣٤ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: دَخَلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى ضُبَاعَةَ بِنْتِ الزُّبَيْرِ، فَقَالَ لَهَا: (لَعَلَّكِ أَرَدْتِ الحَجَّ؟). قالَتْ: وَٱللهِ لاَ أَجِدُنِي إِلاَّ وَجِعَةً، فَقَالَ لَهَا: (حُجِّي وَٱشْتَرِطِي، وَقُولِي: اللَّهُمَّ مَحِلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي). وَكَانَتْ تَحْتَ الْمِقْدَادِ بْنِ الأَسْوَدِ.

1835. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ženu udaje četvero: njezina imovina, porijeklo, ljepota i vjera, a ti uzmi onu s vjerom pa će ti biti dobro!"

١٨٣٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (تُنْكَحُ المَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا ولِحَسَبِهَا وَجَمَالِهَا وَلِدِينِهَا، فَٱظْفَرْ بِذَاتِ ٱلدِّينِ، تَرِبَتْ يَدَاكَ).

1836. Sehl, r.a., kaže da je jedan imućan čovjek prošao pored Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je on rekao:

"Šta kažete o ovom?"

- Dostojan je, ako neku zaprosi, dat će mu da se s njom oženi; ako se za nekog zauzme, udovoljeno će mu biti; i ako govori, slušan će biti.

On nije ništa na to rekao.

Potom je prošao jedan od siromašnih muslimana pa je on rekao:

"A šta kažete o ovom?"

- Ako (on) neku zaprosi, neće mu dati da se s njom oženi; ako se za nekog zauzme, neće mu udovoljeno biti; i ako govori, neće slušan biti.

Onda je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ovaj je bolji od pune Zemlje onakvih."

١٨٣٦ : عَنْ سَهْلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: مَرَّ رَجُلٌ غَنِيٌّ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: (مَا تَقُولُونَ في هٰذَا؟). قالُوا: حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَنْ يُنْكَحَ، وَإِنْ شَفَعَ أَنْ يُشَفَّعَ، وَإِنْ قالَ أَنْ يُسْتَمَعَ. قالَ: ثُمَّ سَكَتَ، فَمَرَّ رَجُلٌ مِنْ فُقَرَاءِ المُسْلِمِينَ، فَقَالَ: (مَا تَقُولُونَ في هٰذَا؟). قالُوا: حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَنْ لاَ يُنْكَحَ، وَإِنْ شَفَعَ أَنْ لاَ يُشَفَّعَ، وَإِنْ قالَ أَنْ لاَ يُسْمَعَ. فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (هٰذَا خَيْرٌ مِنْ مِلْءِ الأَرْضِ مِثْلَ هٰذَا).

6. Ajet: ...*Zaista, i među vašim ženama i djecom vašom možete imati neprijatelja*... (Et-Tegabun, 14.)

٦ - باب: مَا يُتَّقَى مِنْ شُؤْمِ الْمَرْأَةِ وَقَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ﴾

1837. Usame ibn Zejd, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nisam iza sebe ostavio opasnijeg iskušenja za muškarce od žena."

١٨٣٧ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا تَرَكْتُ بَعْدِي فِتْنَةً أَضَرَّ عَلَى الرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ).

7. Ajet: ...*I pomajke vaše koje su vas dojile*... (En-Nisa', 23.)

Kada je u pitanju brak, srodstvo po mlijeku se tretira isto kao i srodstvo po krvi

٧ - باب: ﴿وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ﴾ وَيَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعَةِ مَا يَحْرُمُ مِنَ النَّسَبِ

1838. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio upitan:

- Zašto se ne oženiš kćerkom Hamzinom?

- Jer je ona kćerka moga brata po mlijeku - kazao je on.

١٨٣٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قِيلَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَلَا تَتَزَوَّجُ ٱبْنَةَ حَمْزَةَ؟ قَالَ: (إِنَّهَا ٱبْنَةُ أَخِي مِنَ الرَّضَاعَةِ).

1839. Aiša, r.a., priča da je čula glas nekoga koji je tražio dozvolu da uđe u kuću Hafsinu pa je rekla:

- Allahov Poslaniče, ovaj traži dozvolu da uđe u tvoju kuću?

Na to je on kazao:

"Mislim da je on taj i taj, od Hafsinog amidže po mlijeku."

Tada je Aiša rekla:

- Da je živ taj i taj (moj amidža po mlijeku) da li bi mogao ući kod mene?

"Da, jer srodstvo po mlijeku zabranjuje isto što zabranjuje i srodstvo po krvi", kazao je on.

١٨٣٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا: أَنَّهَا سَمِعَتْ صَوْتَ رَجُلٍ يَسْتَأْذِنُ فِي بَيْتِ حَفْصَةَ، قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ

آللهِ، هٰذَا رَجُلٌ يَسْتَأْذِنُ فِي بَيْتِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أُرَاهُ فُلاَنًا). لِعَمِّ حَفْصَةَ مِنَ الرَّضَاعَةِ، قَالَتْ عَائِشَةُ: لَوْ كانَ فُلاَنٌ حَيًّا - لِعَمِّهَا مِنَ الرَّضَاعَةِ - دَخَلَ عَلَيَّ؟ فَقَالَ: (نَعَمْ، الرَّضَاعَةُ تُحَرِّمُ مَا تُحَرِّمُ الْوِلاَدَةُ).

1840. Umm Habiba, kćerka Ebu Sufjana, r.a., kaže:

– Rekla sam:

- Allahov Poslaniče, vjenčaj se s mojom sestrom, kćerkom Ebu Sufjana.

“Želiš li to?”, upitao je on.

- Da, jer iako nisam sada tvoja jedina žena, želim da moja sestra dijeli dobro sa mnom - rekla sam.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: “Zaista, nije mi to dozvoljeno.”

Ja sam tada rekla:

- Ali, nama se priča da se ti želiš oženiti kćerkom Ebu Seleme?

“Kćerkom Umm Seleme”, rekao je on.

- Da - rekla sam.

Na to je on kazao:

“Čak i da mi ona nije pastorka i pod mojom zaštitom, ne bi mi, zaista, bila dozvoljena, jer ona je kćerka moga brata po mlijeku. Mene i Ebu Selemu dojila je Suvejba. Zato mi ne nudite svoje kćerke i sestre (za ženidbu).”

١٨٤٠ : عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ - رَضِيَ آللهُ عَنْهُمَا - قالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ آللهِ، آنْكِحْ أُخْتِي بِنْتَ أَبِي سُفْيَانَ، فَقَالَ: (أَوَ تُحِبِّينَ ذٰلِكِ؟). فَقُلْتُ: نَعَمْ، لَسْتُ لَكَ بِمُخْلِيَةٍ، وَأَحَبُّ مَنْ شَارَكَنِي فِي خَيْرٍ أُخْتِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ ذٰلِكِ لاَ يَحِلُّ لِي). قُلْتُ: فَإِنَّا نُحَدَّثُ أَنَّكَ تُرِيدُ أَنْ تَنْكِحَ بِنْتَ أَبِي سَلَمَةَ؟ قالَ: (بِنْتَ أُمِّ سَلَمَةَ؟). قُلْتُ: نَعَمْ، فَقَالَ: (لَوْ أَنَّهَا لَمْ تَكُنْ رَبِيبَتِي فِي حَجْرِي مَا حَلَّتْ لِي، إِنَّهَا لَابْنَةُ أَخِي مِنَ الرَّضَاعَةِ، أَرْضَعَتْنِي وَأَبَا سَلَمَةَ ثُوَيْبَةُ، فَلاَ تَعْرِضْنَ عَلَيَّ بَنَاتِكُنَّ وَلاَ أَخَوَاتِكُنَّ).

8. Ko je rekao: ‘Nema potrebe za dojenjem nakon dvije godine’, na osnovu ajeta: *Majke neka doje djecu svoju pune dvije godine onima koji žele da dojenje potpuno bude...* (El-Bekare, 233.); količina dojenja, veća ili manja, koja čini brak nedozvoljenim

٨ - باب: مَنْ قالَ لَا رِضَاعَ بَعْدَ حَوْلَيْنِ لِقَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿حَوْلَيْنِ كامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ﴾ وَمَا يُحَرِّمُ مِنْ قَلِيلِ الرَّضَاعِ وَكَثِيرِهِ

1841. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., ušao kod nje dok

je tu sjedio neki čovjek pa se, nezadovoljan time, promijenio u licu.

Na to je ona rekla:

- On je moj brat (po mlijeku).

"Gledajte dobro ko su vam braća (po mlijeku), jer srodstvo po mlijeku je samo onda kada je (dojenčetu) to bila jedina hrana", kazao je on.

١٨٤١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا رَجُلٌ، فَكَأَنَّهُ تَغَيَّرَ وَجْهُهُ، كَأَنَّهُ كَرِهَ ذٰلِكَ، فَقَالَتْ: إِنَّه أَخِي، فَقَالَ: (ٱنْظُرْنَ مَنْ إِخْوَانُكُنَّ، فَإِنَّمَا الرَّضَاعَةُ مِنَ الْمَجَاعَةِ).

1842. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se žena vjenča za čovjeka dok je on u braku sa njenom tetkom sa očeve ili majčine strane.

١٨٤٢ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: نَهى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنْ تُنْكَحَ الْمَرْأَةُ عَلَى عَمَّتِهَا أَوْ خَالَتِهَا.

9. Udavanje kćerke (ili sestre) za nekoga pod uvjetom da i taj njemu da svoju, bez vjenčanog dara

٩ ـ باب: الشِّغارِ

1843. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio *šigar* (udavanje kćerke ili sestre za nekoga, pod uvjetom da i on njemu da svoju, bez vjenčanog dara).

١٨٤٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهى عَنِ الشِّغَارِ.

10. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je privremeni brak naknadno zabranio

١٠ ـ باب: نَهْيِ النَّبِيِّ ﷺ عَنْ نِكاحِ الْمُتْعَةِ أَخِيراً

1844. Džabir ibn Abdullah i Seleme ibn el-Ekve', r. a., kazuju:

– Dok smo bili u vojsci, došao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i kazao:

"Dozvoljen vam je privremeni brak, pa to koristite!"

١٨٤٤ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ وَسَلَمَةَ ابْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمْ قَالاَ: كُنَّا

في جَيْشٍ، فَأَتَانَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: إِنَّهُ قَدْ أُذِنَ لَكُمْ أَنْ تَسْتَمْتِعُوا، فَٱسْتَمْتِعُوا.

11. Žena se čestitom čovjeku može sama ponuditi (za brak)

١١ - باب: عَرْضِ المَرْأَةِ نَفْسَهَا عَلَى الرَّجُلِ الصَّالِح

١٨٤٥: عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ ٱمْرَأَةً عَرَضَتْ نَفْسَهَا عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ زَوِّجْنِيهَا، فَقَالَ: (مَا عِنْدَكَ؟). قَالَ: مَا عِنْدِي شَيْءٌ، قَالَ: (ٱذْهَبْ فَٱلْتَمِسْ وَلَوْ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ). فَذَهَبَ ثُمَّ رَجَعَ، فَقَالَ: لاَ وَٱللهِ مَا وَجَدْتُ شَيْئًا وَلاَ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ، وَلٰكِنْ هٰذَا إِزَارِي وَلَهَا نِصْفُهُ، قَالَ سَهْلٌ وَمَا لَهُ رِدَاءٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَمَا تَصْنَعُ بِإِزَارِكَ، إِنْ لَبِسْتَهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهَا مِنْهُ شَيْءٌ وإِنْ لَبِسَتْهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْكَ مِنْهُ شَيْءٌ). فَجَلَسَ الرَّجُلُ حَتَّى إِذَا طَالَ مَجْلِسُهُ قَامَ، فَرَآهُ النَّبِيُّ ﷺ فَدَعَاهُ أَوْ دُعِيَ لَهُ، فَقَالَ لَهُ: (مَاذَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ؟). فَقَالَ: مَعِي سُورَةُ كَذَا وَسُورَةُ كَذَا، لِسُوَرٍ يُعَدِّدُهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمْلَكْنَاكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ).

1845. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je neka žena sama sebe ponudila Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa mu je neko od prisutnih rekao:

- Allahov Poslaniče, (ako ti nećeš) vjenčaj je za mene!

Na to je on kazao:

"Imaš li išta?"

- Nemam ništa - rekao je.

"Idi i nađi makar prsten od željeza", reče mu on.

On je otišao, a potom se vratio i rekao:

- Ne, Allaha mi, nisam mogao naći ni željezni prsten, ali, evo ova moja košulja njena neka bude polovica. (Sehl kaže da taj ni ogrtača nije imao).

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Šta ćeš sa košuljom! Ako je ti obučeš, onda nema ona, a ako je obuče ona, nemaš ti?"

Čovjek je sjeo i kad se sjedenje oduljilo, ustao je pa ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio i zovnuo, ili ga je neko drugi zovnuo te mu rekao:

"Znaš li išta iz Kur'ana?"

- Znam te i te sure (pa je nabrojio sure koje zna).

"Vjenčat ću je za tebe uz to što znaš iz Kur'ana", kazao je Vjerovjesnik, s.a.v.s.

12. Viđenje žene prije ženidbe

١٢ - باب: النَّظَرِ إِلَى المَرْأَةِ قَبْلَ التَّزْوِيجِ

١٨٤٦: وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّ

1846. Sehl ibn Sa'd, r. a., u drugoj

ٱمْرَأَةً جَاءَتْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، جِئْتُ لِأَهَبَ لَكَ نَفْسِي، فَنَظَرَ إِلَيْهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَصَعَّدَ النَّظَرَ إِلَيْهَا وَصَوَّبَهُ، ثُمَّ طَأْطَأَ رَأْسَهُ، فَذَكَرَ الحَدِيثَ، وَقَالَ فِي آخره: (أَتَقْرَؤُهُنَّ عَنْ ظَهْرِ قَلْبِكَ). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (ٱذْهَبْ فَقَدْ مَلَّكْتُكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ القُرْآنِ).

predaji kaže da je jedna žena došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, došla sam da ti se ponudim (za udaju).

Allahov Poslanik, s.a.v.s., ju je pogledao, dobro je cijelu pogledom odmjerio, a potom glavu oborio..., i (prenosilac) je naveo prethodni hadis (vidi hadis br. 1845), na čijem kraju stoji da je on tada kazao:

“A znaš li te sure napamet?”

- Da - odgovorio je on.

“Pođi, vjenčat ću je za tebe uz to što znaš iz Kur’ana”, kazao je on.

١٣ - باب: مَنْ قَالَ: لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ

13. "Brak je valjan samo (ako je sklopljen) preko (ženina) staratelja."

١٨٤٧ : عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: زَوَّجْتُ أُخْتًا لِي مِنْ رَجُلٍ فَطَلَّقَهَا، حَتَّى إِذَا ٱنْقَضَتْ عِدَّتُهَا جَاءَ يَخْطُبُهَا، فَقُلْتُ لَهُ: زَوَّجْتُكَ وَفَرَشْتُكَ وَأَكْرَمْتُكَ، فَطَلَّقْتَهَا، ثُمَّ جِئْتَ تَخْطُبُهَا، لَا وَٱللهِ لَا تَعُودُ إِلَيْكَ أَبَدًا. وَكَانَ رَجُلًا لَا بَأْسَ بِهِ، وَكَانَتِ المَرْأَةُ تُرِيدُ أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ، فَأَنْزَلَ ٱللهُ هٰذِهِ الآيَةَ: ﴿فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ﴾. فَقُلْتُ: الآنَ أَفْعَلُ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قَالَ: فَزَوَّجَهَا إِيَّاهُ.

1847. Ma‘kil ibn Jesar, r.a., kaže:

- Udao sam svoju sestru za jednog čovjeka pa je kasnije on nju pustio, a nakon isteka *iddeta* (propisano vrijeme čekanja) došao ju je ponovo zaprositi. Tada sam mu rekao:

- Udao sam je za tebe, učinio je tebi dostupnom i čast ti ukazao, a ti si je pustio, pa si je sada došao ponovo prositi. Ne, tako mi Allaha, nikada više neće ti se vratiti.

On nije bio loš čovjek pa mu se žena htjela vratiti i iza toga događaja Allah je objavio:

...Ne smetajte im da se ponovo udaju za svoje muževe... (El-Bekare, 232).

Tada sam ja rekao:

- Sada to dozvoljavam, Allahov Poslaniče.

I on ju je udao za njega.

١٤ - باب: لَا يُنْكِحُ الأَبُ وَغَيْرُهُ الْبِكْرَ وَالثَّيِّبَ إِلَّا بِرِضَاهُمَا

١٨٤٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (لَا تُنْكَحُ الأَيِّمُ

14. Ni otac ni bilo ko drugi ne može udati neudavanu ili udavanu bez njezina pristanka

1848. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Udovicu ne može udati niko dok s njom o tome ne razgovara, a ni djevicu niko ne može udati bez njezina pristanka!"

- Allahov Poslaniče, kako se može znati da je ona pristala? - upitali su prisutni.

"Da šuti (njena šutnja upućuje na to da se slaže)", kazao je on.

1849. Aiša, r.a., kaže da je rekla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Poslaniče, djevica se, zaista, stidi?

"Njezin pristanak jest njezina šutnja", kazao je on.

15. Ako neko uda svoju kćerku preko njezine volje, taj brak se može opozvati

1850. Ensarijka Hansa, kćerka Hizama, r.a., kaže da ju je otac, kad je bila udovica, udao preko njezine volje pa je došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on je taj brak poništio.

16. Čovjek neće zaprositi ženu koju je neko već zaprosio sve dok je taj ne oženi ili ne odustane

1851. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da se jedan drugom namećete u

حَتَّى تُسْتَأْمَرَ، وَلاَ تُنْكَحُ الْبِكْرُ حَتَّى تُسْتَأْذَنَ). قالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَكَيْفَ إِذْنُهَا؟ قالَ: (أَنْ تَسْكُتَ).

١٨٤٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ الْبِكْرَ تَسْتَحِي؟ قالَ: (رِضَاهَا صَمْتُهَا).

١٥ - باب: إِذَا زَوَّجَ الـرَّجُـل ابْنَتَـهُ وَهِيَ كَارِهَةٌ فَنِكاحُهُ مَرْدُودٌ

١٨٥٠ : عَنْ خَنْسَاءَ بِنْتِ خِذَامٍ الأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ أَبَاهَا زَوَّجَهَا وَهِيَ ثَيِّبٌ فَكَرِهَتْ ذٰلِكَ، فَأَتَتْ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَرَدَّ نِكاحَهُ.

١٦ - باب: لا يَخْـطُبُ عَلَى خِطْبَـةِ أَخِيهِ حَتَّى يَنْكِحَ أَوْ يَدَعَ

١٨٥١ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: (نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَبِيعَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَلاَ يَخْطُبُ الرَّجُلُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، حَتَّى يَتْرُكَ الخَاطِبُ قَبْلَهُ أَوْ يَأْذَنَ لَهُ الخَاطِبُ).

١٧ - باب: الشُّـرُوطِ الَّتِي لاَ تَحِـلُّ فِي النِّكاحِ

١٨٥٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ

عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ يَحِلُّ لاِمْرَأَةٍ تَسْأَلُ طَلاَقَ أُخْتِهَا، لِتَسْتَفْرِغَ صَحْفَتَهَا، فَإِنَّمَا لَهَا مَا قُدِّرَ لَهَا).

kupoprodaji; i neka niko ne prosi ženu koju je zaprosio njegov brat sve dok on ne odustane ili mu sam to ne dopusti!

١٨ - باب: النِّسْوَةِ اللاَّتِي يُهْدِينَ الْمَرْأَةَ إِلَى زَوْجِهَا ودُعَائِهِنَّ بِالبَرَكَةِ

17. Šta nije dopušteno uvjetovati prilikom (sklapanja) braka

1852. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Nije dopušteno nijednoj ženi tražiti puštanje njezine sestre (žene kojom je čovjek već oženjen) da bi sve imala za sebe, jer je njezino samo ono što joj je određeno."

١٨٥٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّهَا زَفَّتِ ٱمْرَأَةً إِلَى رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ، فَقَالَ نَبِيُّ ٱللهِ ﷺ: (يَا عَائِشَةُ، مَا كَانَ مَعَكُمْ لَهْوٌ؟ فَإِنَّ الأَنْصَارَ يُعْجِبُهُمُ اللَّهْوُ).

18. Žene koje opreme mladu i predaju je njezinom mužu

1853. Aiša, r.a., priča da je ona pripremila mladu jednom ensariji, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Aiša, da li ste imali neku zabavu, jer ensarije, zaista, vole razonodu?"

١٩ - باب: مَا يَقُولُ الرَّجُلُ إِذَا أَتَى أَهْلَهُ

١٨٥٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَمَا لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ يَقُولُ حِينَ يَأْتِي أَهْلَهُ: بِسْمِ ٱللهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا، ثُمَّ قُدِّرَ بَيْنَهُمَا فِي ذٰلِكَ، أَوْ قُضِيَ بَيْنَهُما وَلَدٌ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْطَانٌ أَبَدًا).

19. Šta čovjek treba kazati pri spolnom odnosu sa svojom suprugom

1854. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ako neko od vas, pri spolnom odnosu sa svojom suprugom, izgovori: Bismillahi. Allahumme džennibni-š-šejtane ve džennibi-š-šejtane ma rezaktena! (U ime Allaha. Allahu moj, udalji me od šejtana i udalji šejtana od onoga čime nas darivaš!) pa bude suđeno da se iz tog odnosa rodi dijete, neće mu šejtan moći nikada naškoditi."

٢٠ - باب: الْوَلِيمَةِ وَلَوْ بِشَاةٍ

20. Svadbena gozba, makar uz jednu (zaklanu) ovcu

1855. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije priredio (svadbenu) gozbu nijednoj od svojih supruga kao Zejnebi, kada je dao da se za svadbu (zakolje) ovca.

١٨٥٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: مَا أَوْلَمَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى شَيْءٍ مِنْ نِسَائِهِ مَا أَوْلَمَ عَلَى زَيْنَبَ، أَوْلَمَ بِشَاةٍ.

21. Svadbena gozba i bez zaklane ovce

٢١ - باب: مَنْ أَوْلَمَ بِأَقَلَّ مِنْ شَاةٍ

1856. Safijja kćerka Šejbe, r. a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prilikom ženidbe s jednom od svojih supruga priredio svadbenu gozbu sa dva *mudda* ječma."

١٨٥٦ : عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ شَيْبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَوْلَمَ النَّبِيُّ ﷺ عَلَى بَعْضِ نِسَائِهِ بِمُدَّيْنِ مِنْ شَعِيرٍ.

22. Dužnost odziva na svadbenu i druge gozbe

٢٢ - باب: حَقِّ إِجَابَةِ الْوَلِيمَةِ وَالدَّعْوَةِ وَمَنْ أَوْلَمَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ وَنَحْوَهُ

1857. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ako neko od vas bude pozvan na svadbenu gozbu, neka ode."

١٨٥٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْوَلِيمَةِ فَلْيَأْتِهَا).

23. Pažnja prema ženama

٢٣ - باب: الْوَصَاةِ بِالنِّسَاءِ

1858. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka ne uznemirava svoga susjeda. Oporučujem vam da prema ženama budete pažljivi, jer su one stvorene od rebra, a najiskrivljeniji dio rebra jest sam njegov vrh pa ako ga pokušaš

١٨٥٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ كانَ يُؤْمِنُ بِٱللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلاَ يُؤْذِ جَارَهُ، وَٱسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا، فَإِنَّهُنَّ خُلِقْنَ

مِنْ ضِلَعٍ، وَإِنَّ أَعْوَجَ شَيْءٍ فِي الضِّلَعِ أَعْلاَهُ، فَإِنْ ذَهَبْتَ تُقِيمُهُ كَسَرْتَهُ، وَإِنْ تَرَكْتَهُ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ، فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا).

ispraviti, slomit ćeš ga, a ako ga ostaviš tako, ostat će krivo. Zato vam oporučujem da budete pažljivi prema ženama."

٢٤ - باب: حُسنِ الْمُعَاشَرَةِ مَعَ الأَهْلِ

24. Lijepo ophođenje sa porodicom

١٨٥٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَلَسَ إِحْدَى عَشْرَةَ ٱمْرَأَةً، فَتَعَاهَدْنَ وَتَعَاقَدْنَ أَنْ لاَ يَكْتُمْنَ مِنْ أَخْبَارِ أَزْوَاجِهِنَّ شَيْئًا، قَالَتِ الأُولَى: زَوْجِي لَحْمُ جَمَلٍ غَثٍّ، عَلَى رَأْسِ جَبَلٍ: لاَ سَهْلٍ فَيُرْتَقَى وَلاَ سَمِينٍ فَيُنْتَقَلُ. قَالَتِ الثَّانِيَةُ: زَوْجِي لاَ أَبُثُّ خَبَرَهُ، إِنِّي أَخَافُ أَنْ لاَ أَذَرَهُ، إِنْ أَذْكُرْهُ أَذْكُرْ عُجَرَهُ وَبُجَرَهُ. قَالَتِ الثَّالِثَةُ: زَوْجِي الْعَشَنَّقُ، إِنْ أَنْطِقْ أُطَلَّقْ وَإِنْ أَسْكُتْ أُعَلَّقْ. قَالَتِ الرَّابِعَةُ: زَوْجِي كَلَيْلِ تِهَامَةَ، لاَ حَرٌّ وَلاَ قُرٌّ، وَلاَ مَخَافَةَ وَلاَ سَآمَةَ، قَالَتِ الْخَامِسَةُ: زَوْجِي إِنْ دَخَلَ فَهِدَ، وَإِنْ خَرَجَ أَسِدَ، وَلاَ يَسْأَلُ عَمَّا عَهِدَ. قَالَتِ السَّادِسَةُ: زَوْجِي إِنْ أَكَلَ لَفَّ، وَإِنْ شَرِبَ ٱشْتَفَّ، وَإِنِ ٱضْطَجَعَ ٱلْتَفَّ، وَلاَ يُولِجُ الْكَفَّ لِيَعْلَمَ

1859. Aiša, r. a., priča:

– Jednom se sastalo jedanaest žena, koje su se međusobno obavezale i dogovorile da nijedne tajne o svojim muževima neće kriti.

Prva je rekla:

- Moj muž nije ni za šta! On je kao mršava deva na vrhu krševitog brda, koju niti možeš uzjahati, niti je imaš rašta zaklati za jela.

Druga je rekla:

- O svom mužu neću govoriti, bojim se da bih ga mogla ostaviti, jer ako bih govorila, bila bi to samo žalost i tuga.

Treća je rekla:

- Moj muž je dugonja, ako mu mahane otkrijem, ostavit će me, a ako ušutim, niti ću mu biti žena niti razvedena.

Četvrta je rekla:

- Moj muž je blag kao mekkanska noć, ni vruć ni hladan, niti ga se plašim, niti mi je dosadan.

Peta je rekla:

- Moj muž je, kada ulazi u kuću, poput leoparda, a kada izađe poput lava je i nikad ne pita šta je sa onim što (mi) je donio.

Šesta je rekla:

- Moj muž kada jede, sve pojede, kada pije, sve iskapi, a kada legne, sav se umota i ne zavlači ruke da zna ženske muke."

Sedma je rekla:

- Moj muž mlatara, nesposoban je (bogme) i nema ništa od njega. Sakupio je sve mahane - ili žestoko udari, ili slomi, ili i jedno i drugo.

Osma je rekla:

- Moj muž je duša dobroćudna i miris bosioka.

Deveta je rekla:

- Moj muž je plemenita roda, vitak kad hoda, darežljive duše i otvorenih vrata za goste.

Deseta je rekla:

- Moj muž se zove Malik. A ko je Malik? Malik je mnogo bolji nego što se to riječima može iskazati. Puni torovi deva ostaju a malo ih ide na pašu kada nas zijarete gosti. Kada lira zacvili, znaju da će im krv poteći.

Jedanaesta je rekla:

- Moj muž je Ebu Zer'. A ko je Ebu Zer'? Uši mi draguljima okiti, mišice zaobli, radost mi pričini i dušu mi napuni. Nađe me s malim stadom i golemim jadom, a dovede me uz hrzanje konja i deva te krava riku i žetalaca viku. Kada mu pričam, on me ne ruži, spavam dok me sunce ne razbudi, pijem dok mi ne naudi.

A majka Ebu Zer'a! Ko je majka Ebu Zer'a? Trpeza golemih i dvora širokih. A sin Ebu Zer'a! Ko je sin Ebu Zer'a? Postelja mu zelena palmina grana, a

الْبَثَّ. قالَتِ السَّابِعَةُ: زَوْجِي غَيَايَاءُ، أَوْ عَيَايَاءُ، طَبَاقَاءُ، كُلُّ دَاءٍ لَهُ دَاءٌ، شَجَّكِ أَوْ فَلَّكِ أَوْ جَمَعَ كُلاًّ لَكِ. قالَتِ الثَّامِنَةُ: زَوْجِي المَسُّ مَسُّ أَرْنَبٍ، وَالرِّيحُ رِيحُ زَرْنَبٍ. قالَتِ التَّاسِعَةُ: زَوْجِي رَفِيعُ الْعِمَادِ، طَوِيلُ النِّجَادِ، عَظِيمُ الرَّمادِ، قَرِيبُ الْبَيْتِ مِنَ النَّادِ. قالَتِ الْعَاشِرَةُ: زَوْجِي مَالِكٌ وَمَا مَالِكٌ، مَالِكٌ خَيْرٌ مِنْ ذٰلِكَ، لَهُ إِبِلٌ كَثِيرَاتُ المَبَارِكِ، قَلِيلاَتُ المَسَارِحِ، وإِذا سَمِعْنَ صَوْتَ الْمِزْهَرِ، أَيْقَنَّ أَنَّهُنَّ هَوَالِكُ. قالَتْ الحَادِيَةَ عَشْرَةَ: زَوْجِي أَبُو زَرْعٍ، فَمَا أَبُو زَرْعٍ؟ أَنَاسَ مِنْ حُلِيٍّ أُذُنَيَّ، وَمَلأَ مِنْ شَحْمٍ عَضُدَيَّ، وَبَجَّحَنِي فَبَجَحَتْ إِلَيَّ نَفْسِي، وَجَدَنِي فِي أَهْلِ غُنَيْمَةٍ بِشِقٍّ، فَجَعَلَنِي فِي أَهْلِ صَهِيلٍ وَأَطِيطٍ، وَدَائِسٍ وَمُنَقٍّ، فَعِنْدَهُ أَقُول فَلاَ أُقَبَّحُ، وَأَرْقُدُ فَأَتَصَبَّحُ، وَأَشْرَبُ فَأَتَقَنَّحُ. أُمُّ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا أُمُّ أَبِي زَرْعٍ؟ عُكُومُها رَدَاحٌ، وَبَيْتُها فَسَاحٌ. ٱبْنُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا ٱبْنُ أَبِي زَرْعٍ؟ مَضْجَعُهُ كَمَسَلِّ شَطْبَةٍ، وَيُشْبِعُهُ ذِرَاعُ

janjeća plećka hrana. Kći Ebu Zer'a! A ko je kći Ebu Zer'a? Ocu i majci poslušna, tijela punašna, komšinice joj iz zavisti usne grizu. Sluškinja Ebu Zer'a! A ko je sluškinja Ebu Zer'a? Tajnu ne širi, hranom kuću podmiri i čistoću ne zanemari.

Jednog dana Ebu Zer' izađe - dok se stapovi prelijevaše - i drugu ženu nađe. S njom bijahu dva dječačića kao dva mala geparda, ispod njezina skuta sa dva se nara igraše. Sa mnom se razvede i nju dovede. Ja se nakon njega udadoh za plemića koji jahaše ate brze, sa kopljima dugim i tovarima punim. Dade mi svakojaka blaga i reče:

-Jedi, o Umm Zer' i rod moj nahrani!

Ali, kada bih sakupila sve čime me darova, ne vrijedi najmanjeg stapa Ebu Zer'ova."

Aiša kaže:

- Tada mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ja sam tebi kao što je Ebu Zer' bio prema Umm Zer'."

الجَفْرَةِ. بِنْتُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا بِنْتُ أَبِي زَرْعٍ؟ طَوْعُ أَبِيهَا، وَطَوْعُ أُمِّهَا، وَمِلْءُ كِسَائِهَا، وَغَيْظُ جَارَتِهَا. جَارِيَةُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا جَارِيَةُ أَبِي زَرْعٍ؟ لاَ تَبُثُّ حَدِيثَنَا تَبْثِيثًا، وَلاَ تُنَقِّثُ مِيرَتَنَا تَنْقِيثًا، وَلاَ تَمْلأُ بَيْتَنَا تَعْشِيشًا. قالَتْ: خَرَجَ أَبُو زَرْعٍ وَالأَوْطَابُ تُمْخَضُ، فَلَقِيَ امْرَأَةً مَعَهَا وَلَدَانِ لَهَا كَالْفَهْدَيْنِ، يَلْعَبَانِ مِنْ تَحْتِ خَصْرِهَا بِرُمَّانَتَيْنِ، فَطَلَّقَنِي وَنَكَحَهَا، فَنَكَحْتُ بَعْدَهُ رَجُلًا سَرِيًّا، رَكِبَ شَرِيًّا، وَأَخَذَ خَطِّيًّا، وَأَرَاحَ عَلَيَّ نَعَمًا ثَرِيًّا، وَأَعْطَانِي مِنْ كُلِّ رَائِحَةٍ زَوْجًا، وَقَالَ: كُلِي أُمَّ زَرْعٍ، وَمِيرِي أَهْلَكِ، قالَتْ: فَلَوْ جَمَعْتُ كُلَّ شَيْءٍ أَعْطَانِيهِ، مَا بَلَغَ أَصْغَرَ آنِيَةِ أَبِي زَرْعٍ.

قالَتْ عَائِشَةُ: قالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (كُنْتُ لَكِ كَأَبِي زَرْعٍ لأُمِّ زَرْعٍ).

25. Žena treba za dobrovoljni post tražiti dozvolu muža

٢٥ - باب: صَوْمِ المَرْأَةِ بِإِذْنِ زَوْجِهَا تَطَـوُّعاً

1860. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ženi nije dozvoljeno postiti (dobrovoljni post) kad je muž kod kuće, osim s njegovom dozvolom, niti joj je dozvoljeno da bez njegova dopuštenja prima bilo koga u kuću. Za ono što ona bez njegove naredbe podijeli (u ime Allaha), njemu pripada pola nagrade."

١٨٦٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلاَّ بِإِذْنِهِ، وَلاَ تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلاَّ بِإِذْنِهِ، وَمَا أَنْفَقَتْ مِنْ نَفَقَةٍ عَنْ غَيْرِ أَمْرِهِ فَإِنَّهُ يُؤَدَّىٰ إِلَيْهِ شَطْرُهُ).

26. Odjeljak

٢٦ - «باب»

1861. Usame, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Stojeći na ulazu u Džennet vidio sam da većinu onih koji su ušli u njega čine siromasi, dok su imućni zadržani (na njegovom ulazu), s tim da je onima za Džehennem već bilo naređeno da se uprave ka vatri.

Stojeći, pak, na ulazu u Džehennem vidio sam da većinu onih koji u njega ulaze čine žene."

١٨٦١ : عَنْ أُسَامَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (قُمْتُ عَلَى بَابِ الجَنَّةِ، فَإِذا عَامَّةُ مَنْ دَخَلَهَا المَسَاكِينُ، وَأَصْحَابُ الجَدِّ مَحْبُوسُونَ، غَيْرَ أَنَّ أَصْحَابَ النَّارِ قَدْ أُمِرَ بِهِمْ إِلَى النَّارِ، وَقُمْتُ عَلَى بَابِ النَّارِ فَإِذَا عَامَّةُ مَنْ دَخَلَهَا النِّسَاءُ).

27. Biranje kockom supruge (koja će muža pratiti) na putovanju

1862. Aiša, r.a., priča da bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi kretao na

٢٧ ـ باب: الْقُرْعَةِ بَيْنَ النِّسَاءِ إِذَا أَرَادَ سَفَراً

١٨٦٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا خَرَجَ أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ، فَطَارَتِ الْقُرْعَةُ لِعَائِشَةَ وَحَفْصَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا كَانَ بِاللَّيْلِ سَارَ مَعَ عَائِشَةَ يَتَحَدَّثُ، فَقَالَتْ حَفْصَةُ: أَلاَ تَرْكَبِينَ اللَّيْلَةَ بَعِيرِي وَأَرْكَبُ بَعِيرَكِ، تَنْظُرِينَ وَأَنْظُرُ؟ فَقَالَتْ: بَلَى، فَرَكِبَتْ، فَجَاءَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَى جَمَلِ عَائِشَةَ وَعَلَيْهِ حَفْصَةُ، فَسَلَّمَ عَلَيْهَا، ثُمَّ سَارَ حَتَّى نَزَلُوا، وَٱفْتَقَدَتْهُ عَائِشَةُ، فَلَمَّا نَزَلُوا جَعَلَتْ رِجْلَيْهَا بَيْنَ الإِذْخِرِ وَتَقُولُ: يَا رَبِّ سَلِّطْ عَلَيَّ عَقْرَبًا أَوْ حَيَّةً تَلْدَغُنِي، وَلاَ أَسْتَطِيعُ أَنْ أَقُولَ لَهُ شَيْئًا.

put, kockom birao suprugu koja će ga pratiti. Tako je jednom odluka pala na Aišu i Hafsu. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je običavao tokom putovanja noću ići sa Aišom i razgovarati. Jedne noći Hafsa je rekla Aiši:

- Da li bi htjela da ove noći ti jašeš na mojoj devi, a ja na tvojoj devi pa da vidimo (šta će se desiti)?

- Dakako - rekla je ona.

I ona je uzjahala. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao do Aišine deve (na kojoj je bila Hafsa), poselamio je i tako putovao dok nisu odsjeli. Aiša je teško podnijela to što nije sa njom i kada su odsjeli, ona je svoje noge stavila u žukvu (vrsta mirisnog bilja), govoreći:

- O, moj Bože, pošalji mi škorpiju ili zmiju da me ugrize, jer mu ne mogu ništa reći.

28. Ako se neko oženi djevicom, a već ima ženu koja je ranije udavana

٢٨ ـ باب: إِذَا تَزَوَّجَ الْبِكْرَ عَلَى الثَّيِّبِ

1863. Enes, r. a., kaže:

– Sunnet je da, kada se neko oženi djevicom (a već ima ženu), kod nje boravi sedam, a da kad se oženi udavanom, kod nje boravi tri dana.

١٨٦٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ - قَالَ: وَلَوْ شِئْتُ أَنْ أَقُولَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ - وَلٰكِنْ قَالَ: السُّنَّةُ إِذَا تَزَوَّجَ الْبِكْرَ أَقَامَ عِنْدَهَا سَبْعًا، وَإِذَا تَزَوَّجَ الثَّيِّبَ أَقَامَ عِنْدَهَا ثَلاثًا.

29. Pokuđenost hvalisanja s onim što neko nema i zabrana hvalisanja pred inočom

٢٩ - باب: الْمُتَشَبِّعِ بِمَا لَمْ يَنَلْ وَمَا يُنْهَى مِنِ افْتِخَارِ الضَّرَّةِ

1864. Esma, r.a., priča da je jedna žena došla i rekla:

- Allahov Poslaniče, ja imam inoču, i je li mi grijeh ako se hvališem da sam dobila od muža ono što nisam dobila?

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji se hvališe onim što nije dobio je kao onaj koji oblači lažnu odjeću."

١٨٦٤ : عَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ ٱمْرَأَةً قَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ لِي ضَرَّةً، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ إِنْ تَشَبَّعْتُ مِنْ زَوْجِي غَيْرَ الَّذِي يُعْطِينِي؟ فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الْمُتَشَبِّعُ بِمَا لَمْ يُعْطَ كَلاَبِسِ ثَوْبَيْ زُورٍ).

30. Ljubomora

٣٠ - باب: الْغَيْرَةِ

1865. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, Allah je ljubomoran, a ljubomora Allahova se javlja kad vjernik čini ono što mu je Allah zabranio."

١٨٦٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (إِنَّ ٱللهَ يَغَارُ، وَغَيْرَةُ ٱللهِ أَنْ يَأْتِيَ الْمُؤْمِنُ مَا حَرَّمَ ٱللهُ).

1866. Esma kćerka Ebu Bekra, r.a., kazuje:

– Kada me je Zubejr vjenčao, za rad na zemlji nije imao ni materijalnih sredstava niti posluge, imao je samo jednu devu za izvlačenje vode iz bunara i jednog konja. Tako sam se sama brinula i o hrani za konja i o vodi za napajanje te o prošivanju mješine za vađenje vode i pripremi tijesta. Nisam znala dobro peći hljeb pa su mi ga pekle neke susjetke ensarijke, vrlo iskrene žene. Ja sam prenosila na glavi i palmine

١٨٦٦ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: تَزَوَّجَنِي الزُّبَيْرُ وَمَا لَهُ فِي الأَرْضِ مِنْ مَالٍ وَلاَ مَمْلُوكٍ،

koštice sa Zubejrove zemlje koju mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao na korišćenje, a bijaše udaljena od moje kuće dvije trećine ferseha (oko 3,5 km). Jednog dana sam, s tovarom palminih koštica na glavi, susrela Allahova Poslanika, s.a.v.s., sa grupom ensarija. On me zovnuo, a potom povikom naredio svojoj devi da klekne da bih mogla uzjahati iza njega. Međutim, mene je bilo stid putovati sa muškarcima, a pomislila sam i na Zubejra i njegovu naglašenu ljubomoru. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je primijetio moj stid pa je otišao. Kada sam došla Zubejru, rekala sam:

- Dok sam nosila tovar palminih koštica na glavi, susreo me Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa grupom svojih drugova pa je natjerao svoju devu da klekne kako bih mogla uzjahati. Međutim, ja sam ga se postidjela, a sjetila sam se i tvoje ljubomore.

Na to je on rekao:

- Allaha mi, teže mi je što te vidio da nosiš palmine koštice, nego da si uzjahala s njim.

I ja sam tako radila sve dok mi Ebu Bekr, nakon ovoga, nije poslao slugu koji je preuzeo poslove oko konja. To mi je, zaista, bilo kao da me oslobodio (iz ropstva).

وَلاَ شَيْءٍ غَيْرَ نَاضِحٍ وَغَيْرَ فَرَسِهِ، فَكُنْتُ أَعْلِفُ فَرَسَهُ وَأَسْتَقِي الْمَاءَ، وَأَخْرِزُ غَرْبَهُ وَأَعْجِنُ، وَلَمْ أَكُنْ أُحْسِنُ أَخْبِزُ، وَكَانَ يَخْبِزُ جَارَاتٌ لِي مِنَ الأَنْصَارِ، وَكُنَّ نِسْوَةَ صِدْقٍ، وَكُنْتُ أَنْقُلُ النَّوَى مِنْ أَرْضِ الزُّبَيْرِ الَّتِي أَقْطَعَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَلَى رَأْسِي، وَهِيَ مِنِّي عَلَى ثُلُثَيْ فَرْسَخٍ، فَجِئْتُ يَوْمًا وَالنَّوَى عَلَى رَأْسِي، فَلَقِيتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنَ الأَنْصَارِ، فَدَعَانِي ثُمَّ قَالَ: (إِخْ إِخْ). لِيَحْمِلَنِي خَلْفَهُ، فَٱسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَسِيرَ مَعَ الرِّجَالِ، وَذَكَرْتُ الزُّبَيْرَ وَغَيْرَتَهُ وَكَانَ أَغْيَرَ النَّاسِ، فَعَرَفَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ أَنِّي قَدِ ٱسْتَحْيَيْتُ فَمَضَى، فَجِئْتُ الزُّبَيْرَ فَقُلْتُ: لَقِيَنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَعَلَى رَأْسِي النَّوَى، وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَأَنَاخَ لِأَرْكَبَ، فَٱسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ وَعَرَفْتُ غَيْرَتَكَ، فَقَالَ: وَٱللهِ لَحَمْلُكِ النَّوَى كَانَ أَشَدَّ عَلَيَّ مِنْ رُكُوبِكِ مَعَهُ، قَالَتْ: حَتَّى أَرْسَلَ إِلَيَّ أَبُو بَكْرٍ بَعْدَ ذٰلِكَ بِخَادِمٍ يَكْفِينِي سِيَاسَةَ الْفَرَسِ، فَكَأَنَّمَا أَعْتَقَنِي.

31. Ljubomora i ljutnja žena

٣١ - باب: غَيْرَةِ النِّسَاءِ وَوَجْدِهِنَّ

1867. Aiša, r. a., kazuje:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao:

"Zaista, ja znam kada si ti zadovoljna sa mnom i kada si ljuta na mene."

- Kakao to znaš? - upitala sam.

On je rekao:

"Kada si zadovoljna sa mnom, ti kažeš: 'Ne, tako mi Gospodara Muhammedova!', a kada si ljuta, ti kažeš: 'Ne, tako mi Gospodara Ibrahimova!'"

- Tako je, Boga mi, Allahov Poslaniče. Ja tada izbjegavam samo tvoje ime!

١٨٦٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ:

قَالَ لِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنِّي لأَعْلَمُ إِذَا كُنْتِ عَنِّي رَاضِيَةً، وَإِذَا كُنْتِ عَلَيَّ غَضْبَى). قَالَتْ: فَقُلْتُ: مِنْ أَيْنَ تَعْرِفُ ذٰلِكَ؟ فَقَالَ: (أَمَّا إِذَا كُنْتِ عَنِّي رَاضِيَةً، فَإِنَّكِ تَقُولِينَ: لاَ وَرَبِّ مُحَمَّدٍ، وَإِذَا كُنْتِ غَضْبَى، قُلْتِ: لاَ وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ). قَالَتْ: قُلْتُ: أَجَلْ وَٱللهِ يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَا أَهْجُرُ إِلاَّ ٱسْمَكَ.

32. Neka se niko nipošto ne osamljuje sa nekom ženom, osim u prisustvu *mahrema* (osobe sa kojom ta žena ne može sklopiti brak) te pitanje ulaska kod žene čiji je muž odsutan

٣٢ - باب: لَا يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلاَّ ذُو مَحْرَمٍ وَالدُّخُولِ عَلَى الْمُغِيبَةِ

1868. Ukbe ibn Amir, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Čuvajte se ulaženja kod žena!"

Neko od ensarija je rekao:

- Allahov Poslaniče, a šta je sa muževim rođacima (muževa braća, bratići i sestrići)?

"Muževi su rođaci smrt (najgori)", rekao je on.

١٨٦٨ : عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِيَّاكُمْ وَٱلدُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ). فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَفَرَأَيْتَ الْحَمْوَ؟ قَالَ: (الْحَمْوُ الْمَوْتُ).

33. Neka žena ne gleda i ne dira (tijelo) druge žene tako da bi je mogla opisati svome mužu!

1869. Abdullah ibn Mesud, r.a, kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٣٣ - باب: لَا تُبَاشِرِ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ فَتَنْعَتَهَا لِزَوْجِهَا

١٨٦٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تُبَاشِرِ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ، فَتَنْعَتَهَا لِزَوْجِهَا كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا).

"Neka žena ne gleda i ne dotiče drugu ženu tako da bi je mogla opisati svome mužu kao da on gleda u nju!"

34. Neka onaj koji je dugo odsustvovao ne dolazi noću iznenada svojoj porodici!

٣٤ - باب: لَا يَطْرُقْ أَهْلَهُ لَيْلاً إِذَا أَطَالَ الْغَيْبَةَ

1870. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada neko od vas bude odsutan dugo, neka se ne vraća svojoj porodici iznenada noću!"

١٨٧٠ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا أَطَالَ أَحَدُكُمُ الْغَيْبَةَ فَلَا يَطْرُقْ أَهْلَهُ لَيْلًا).

1971. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada ulaziš (u svoje mjesto), nemoj iznenada noću dolaziti svojoj porodici, kako bi se ona čiji je muž odsustvovao stigla urediti te kako bi ona čija je kosa nepočešljana mogla počešljati svoju kosu."

١٨٧١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِذَا دَخَلْتَ لَيْلًا، فَلَا تَدْخُلْ عَلَى أَهْلِكَ، حَتَّى تَسْتَحِدَّ الْمُغِيبَةُ، وَتَمْتَشِطَ الشَّعِثَةُ).

61. RASTAVA BRAKA (*TALAK*)

٦١ - كِتَابُ الطَّلَاقِ

1872. Ibn Omer, r. a., kaže da je on za života Allahova Poslanika, s.a.v.s., pustio svoju ženu dok je imala menstruaciju pa je Omer ibn Hattab pitao Allahova Poslanika, s.a.v.s., o tome. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Naredi mu neka je vrati, zatim neka je zdrži sve dok se ne očisti, a potom ponovo dobije mjesečnicu pa se ponovo očisti, pa tek, nakon toga, ako želi, može je zadržati ili je, ako želi, može pustiti, s tim da to učini prije nego što ima s njom seksualni odnos. Eto, to je vrijeme čekanja, koje je Allah odredio da u njemu žene mogu biti puštene."

١٨٧٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ طَلَّقَ ٱمْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ، عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ، فَسَأَلَ عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَنْ ذٰلِكَ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مُرْهُ فَلْيُرَاجِعْهَا، ثُمَّ لِيُمْسِكْهَا حَتَّى تَطْهُرَ، ثُمَّ تَحِيضَ ثُمَّ تَطْهُرَ، ثُمَّ إِنْ شَاءَ أَمْسَكَ بَعْدُ، وَإِنْ شَاءَ طَلَّقَ قَبْلَ أَنْ يَمَسَّ، فَتِلْكَ الْعِدَّةُ الَّتِي أَمَرَ ٱللهُ أَنْ يُطَلَّقَ لَهَا النِّسَاءُ).

1. Ako žena bude puštena u vrijeme menstruacije, to puštanje smatra se valjanim

١ - باب: إِذَا طُلِّقَتِ الحَائِضُ تُعْتَدُّ بِذٰلِكَ الطَّلَاقِ

1873. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Meni je (puštanje žene u vrijeme njezine menstruacije) računato kao valjano.

١٨٧٣: وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: حُسِبَتْ عَلَيَّ بِتَطْلِيقَةٍ.

2. Puštanje žene i da li će muž reći ženi u lice da je razvedena

٢ - باب: مَنْ طَلَّقَ، وَهَلْ يُوَاجِهُ امْرَأَتَهُ بِالطَّلَاقِ

1874. Aiša, r.a., kaže da je Dževnova kćerka, kada je bila uvedena Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., (kao mlada) i on joj se htio približiti, rekla:

- Tražim zaštitu kod Allaha od tebe!

On je na to rekao:

"Zatražila si zaštitu kod Uzvišenoga, idi svojoj porodici!"

١٨٧٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ ٱبْنَةَ الجَوْنِ، لَمَّا أُدْخِلَتْ عَلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَدَنَا مِنْهَا قَالَتْ: أَعُوذُ بِٱللهِ مِنْكَ، فَقَالَ لَهَا: (لَقَدْ عُذْتِ بِعَظِيمٍ،

ٱلْحَقِي بِأَهْلِكِ).

1875. Ebu Usejd, r.a., prenosi sličan hadis u kojem stoji da mu je ona uvedena i s njom i njezina dadilja njegovateljica pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Daruj mi sebe!"

On je rekla:

- Poklanja li kraljica sebe nekom od običnih ljudi?

Tada je on podigao svoju ruku i spustio je na nju da bi se smirila. No, ona je rekla:

- Tražim zaštitu kod Allaha od tebe!

Onda je on rekao:

"Zatražila si zaštitu od Onoga Koji daje zaštitu."

Potom je izašao nama i rekao:

"Ebu Usejde, daj joj dvije bijele lanene haljine i odvedi je njezinoj porodici!"

١٨٧٥ : وَفي رِوايَةٍ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهَا أُدْخِلَتْ عَلَيْهِ وَمَعَهَا دَايَتُهَا حَاضِنَةٌ لَهَا، فَقالَ النَّبِيُّ ﷺ: (هَبِي نَفْسَكِ لِي). قالَتْ: وَهَلْ تَهَبُ المَلِكَةُ نَفْسَهَا لِلسُّوقَةِ؟ قالَ: فَأَهْوَى بِيَدِهِ يَضَعُ يَدَهُ عَلَيْهَا لِتَسْكُنَ، فَقَالَتْ: أَعُوذُ بِٱللهِ مِنْكَ، فَقَالَ: (قَدْ عُذْتِ بِمَعَاذٍ). ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا فَقَالَ: (يَا أَبَا أُسَيْدٍ، ٱكْسُهَا رَازِقِيَّيْنِ، وَأَلْحِقْهَا بِأَهْلِهَا).

3. Onaj koji je dopuštao razvod triput

٣ - باب: مَنْ جَوَّزَ الطَّلَاقَ الثَّلَاثَ

1876. Aiša, r.a., priča da je žena Rifa'e el-Kurezija došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, Rifa' me pustio nepovratno. Ja sam se nakon toga udala za Abdurrahmana ibn Zubejra el-Kurezija, ali je u njega (spolni organ) kao resica."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Možda želiš da se vratiš Rifai'? Ne! Ne možeš mu se vratiti sve dok ne kušaš njegovo sjeme i on tvoje (dok ne budeš imala seksualne odnose s Abdurrahmanom)."

١٨٧٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ ٱمْرَأَةَ رِفَاعَةَ الْقُرَظِيِّ جَاءَتْ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، إِنَّ رِفاعَةَ طَلَّقَنِي فَبَتَّ طَلَاقِي، وَإِنِّي نَكَحْتُ بَعْدَهُ عَبْدَ الرَّحْمٰنِ بْنَ الزَّبِيرِ الْقُرَظِيَّ، وَإِنَّمَا مَعَهُ مِثْلُ الْهُدْبَةِ، قَالَ

رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَعَلَّكِ تُرِيدِينَ أَنْ تَرْجِعِي إِلَى رِفاعَةَ؟ لاَ، حَتَّى يَذُوقَ عُسَيْلَتَكِ وَتَذُوقِي عُسَيْلَتَهُ).

4. ***...Zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dozvolio...*** **(Et-Tahrim, 1.)**

1877. Aiša, r.a., kazuje:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je volio med i slatko. Nakon ikindija-namaza posjećivao je svoje supruge i ostajao bi kod neke od njih. Tako je jednom ušao kod Hafse, kćerke Omerove i zadržao se više nego što je to inače činio. Mene je obuzela ljubomora pa sam upitala za razlog pa mi je rečeno da je Hafsi neka žena iz njezina roda poklonila posudu meda pa je ona Vjerovjesniku, s.a.v.s., napravila medeno šerbe. U sebi sam zaključila:

- Allaha mi, poslužit ćemo se lukavstvom.

Potom sam rekla Sevdi, kćerci Zem'e:

- On će se primaći tebi, pa kad ti se primakne, reci: 'Jeo si *megafir* (smola drveta neprijatnog mirisa)'. On će reći da nije, a ti onda reci: 'Kakav je to neprijatan miris na koji se čuješ?' On će ti reći: 'Hafsa mi dala medeni napitak', a ti reci: 'Onda su pčele sisale sok drveta '*urfut*' (drvo mimoze neprijatnog mirisa).' I ja ću tako reći a i ti, Safija, reci isto.

Sevda je kasnije pričala Aiši:

- Allaha mi, čim se on pojavio na vratima, odmah sam pohitila da mu se obratim onako kako si mi rekla, iz bojazni od tebe. Tako sam mu, čim se primakao, rekla:

- Allahov Poslaniče, jeo si *megafir*.

"Nisam", rekao je.

- Pa kakav je to neprijatan miris na koji se čuješ? - pitala sam.

"Hafsa mi je dala medeni napitak", odgovorio je.

- Onda su pčele sisale sok drveta '*urfut*' - rekla sam.

٤ - باب: ﴿لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللهُ لَكَ﴾

١٨٧٧ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يُحِبُّ الْعَسَلَ وَالْحَلْوَاءَ، وَكانَ إِذَا ٱنْصَرَفَ مِنَ الْعَصْرِ دَخَلَ عَلَى نِسَائِهِ، فَيَدْنُو مِنْ إِحْدَاهُنَّ، فَدَخَلَ عَلَى حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ، فَٱحْتَبَسَ أَكْثَرَ مَا كانَ يَحْتَبِسُ، فَغِرْتُ، فَسَأَلْتُ عَنْ ذٰلِكَ، فَقِيلَ لِي: أَهْدَتْ لَهَا ٱمْرَأَةٌ مِنْ قَوْمِهَا عُكَّةً مِنْ عَسَلٍ، فَسَقَتِ النَّبِيَّ ﷺ مِنْهُ شَرْبَةً، فَقُلْتُ: أَمَا وَٱللهِ لَنَحْتَالَنَّ لَهُ، فَقُلْتُ لِسَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ: إِنَّهُ سَيَدْنُو مِنْكِ، فَإِذَا دَنَا مِنْكِ فَقُولِي: أَكَلْتَ مَغَافِيرَ؟ فَإِنَّهُ سَيَقُولُ لَكِ: لاَ، فَقُولِي لَهُ: مَا هٰذِهِ الرِّيحُ الَّتِي أَجِدُ مِنْكَ؟ فَإِنَّهُ سَيَقُولُ لَكِ: سَقَتْنِي حَفْصَةُ شَرْبَةَ عَسَلٍ، فَقُولِي لَهُ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ الْعُرْفُطَ، وَسَأَقُولُ ذٰلِكَ، وَقُولِي أَنْتِ يَا صَفِيَّةُ ذَاكِ. قالَتْ: تَقُولُ سَوْدَةُ: فَوَٱللهِ مَا هُوَ إِلاَّ أَنْ قامَ عَلَى الْبَابِ، فَأَرَدْتُ أَنْ أُبَادِيَهُ بِمَا أَمَرْتِنِي بِهِ فَرَقًا مِنْكِ، فَلَمَّا دَنَا مِنْهَا قالَتْ لَهُ سَوْدَةُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَكَلْتَ مَغَافِيرَ؟ قالَ: (لاَ). قالَتْ: فَمَا

– A kada je došao meni - kazuje Aiša - i ja sam ga pitala slično, kao što je to učinila i Safija kada je došao kod nje.

Potom, kada je ponovo došao Hafsi, ona mu je rekla:

- Allahov Poslaniče, hoćeš li medeno šerbe?

“Nemam potrebe za tim”, rekao je.

Aiša je prenijela da je Sevda rekla:

- Allahi mi, uskratismo mu (ne popi on medeno šerbe).

- Šuti - rekla sam joj.

هٰذِهِ الرِّيحُ الَّتِي أَجِدُ مِنْكَ؟ قَالَ: (سَقَتْنِي حَفْصَةُ شَرْبَةَ عَسَلٍ). فَقَالَتْ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ الْعُرْفُطَ، فَلَمَّا دَارَ إِلَيَّ قُلْتُ لَهُ نَحْوَ ذٰلِكَ، فَلَمَّا دَارَ إِلَى صَفِيَّةَ قَالَتْ لَهُ مِثْلَ ذٰلِكَ، فَلَمَّا دَارَ إِلَى حَفْصَةَ قَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَلاَ أَسْقِيكَ مِنْهُ؟ قَالَ: (لاَ حَاجَةَ لِي فِيهِ). قَالَتْ: تَقُولُ سَوْدَةُ: وَٱللهِ لَقَدْ حَرَمْنَاهُ، قُلْتُ لَهَا: ٱسْكُتِي.

5. Kako se vrši razvod braka na zahtjev supruge te ajet: *...A vama nije dopušteno da uzimate bilo šta od onoga što ste im darovali, osim ako se njih dvoje plaše da Allahove propise neće moći izvršavati...* (El-Bekare, 229.)

٥ ـ باب: الْخُلْعِ وكَيْفَ الطَّلاَقُ فِيهِ وَقَولِ الله تَعَالَى: ﴿وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئاً إِلاَّ أَنْ يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللهِ﴾

1878. Ibn Abbas, r.a., priča da je žena Sabita ibn Kajsa došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- Allahov Poslaniče, nisam nezadovoljna njegovim karakterom i vjerom, ali ne želim (počiniti) nevjerstvo (*kufr*) u islamu (ne želim se ponašati neislamski ako ostanem sa njim).

Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“A hoćeš li mu vratiti bašču njegovu (koju si dobila kao vjenčani dar)?”

- Hoću - rekla je ona.

Onda je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao (Sabitu):

“Primi svoju bašču i odmah je pusti!”

١٨٧٨ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ ٱمْرَأَةَ ثَابِتِ بْنِ قَيْسٍ أَتَتِ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، ثَابِتُ ٱبْنُ قَيْسٍ، مَا أَعْتُبُ عَلَيْهِ فِي خُلُقٍ وَلاَ دِينٍ، وَلٰكِنِّي أَكْرَهُ الْكُفْرَ فِي ٱلإِسْلاَمِ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَتَرُدِّينَ عَلَيْهِ حَدِيقَتَهُ؟). قَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (اَقْبَلِ الحَدِيقَةَ وَطَلِّقْهَا تَطْلِيقَةً).

6. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., zauzimanje za Beririna muža

٦ ـ باب: شَفَاعَةِ النَّبِيِّ ﷺ فِي زَوْجِ بَرِيرَةَ

1879. Ibn Abbas, r.a., priča da je muž Berire bio rob po imenu Mugis. Kao da ga gledam, kaže prenosilac, kako ide za njom (medinskim sokacima), plačući toliko da su mu suze lile niz bradu.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi je rekao (kaže Abbas):

"Abbase, zar se ne čudiš Mugisovoj ljubavi prema Beriri i Beririnoj mržnji prema Mugisu?"

Zatim je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao (Beriru):

"Zašto mu se ne bi vratila?"

Na to je ona rekla:

- Allahov Poslaniče, naređuješ li mi?

"Ne, nego samo zagovaram", rekao je.

Na to je ona dodala:

- On mi nije potreban.

١٨٧٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ زَوْجَ بَرِيرَةَ كانَ عَبْدًا يُقَالُ لَهُ مُغِيثٌ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ يَطُوفُ خَلْفَهَا يَبْكِي وَدُمُوعُهُ تَسِيلُ عَلَى لِحْيَتِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِعَبَّاسٍ: (يَا عَبَّاسُ، أَلاَ تَعْجَبُ مِنْ حُبِّ مُغِيثٍ بَرِيرَةَ، وَمِنْ بُغْضِ بَرِيرَةَ مُغِيثًا؟). فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَوْ رَاجَعْتِيهِ. قَالَتْ: يَا رَسُولَ ٱللهِ أَتَأْمُرُنِي؟ قَالَ: (إِنَّمَا أَنَا أَشْفَعُ). قَالَتْ: لاَ حَاجَةَ لِي فِيهِ.

7. Zaštita jetima

٧ ـ باب: اللِّعَـــانِ

1880. Sehl ibn Sa'd es-Saidi, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Ja i zaštitnik jetima bit ćemo u Džennetu ovako (i pokazao je srednjim prstom i kažiprstom, razmaknuvši ih malo)."

١٨٨٠ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ٱلسَّاعِدِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هٰكَذَا). وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى، وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا.

8. Ako muž nagovijesti da će poreći dijete (koje je njegovo)

٨ ـ باب: إِذَا عَرَّضَ بِنَفْيِ الْوَلَدِ

1881. Ebu Hurejre, r.a., priča da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Allahov Poslaniče, rodio mi se crn dječak!

١٨٨١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا

رَسُولَ ٱللهِ، وُلِدَ لِي غُلاَمٌ أَسْوَدُ، فَقَالَ: (هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ؟). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (مَا أَلْوَانُهَا؟). قَالَ: حُمْرٌ، قَالَ: (هَلْ فِيهَا مِنْ أَوْرَقَ؟). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: (فَأَنَّى ذٰلِكَ؟). قَالَ: لَعَلَّهُ نَزَعَهُ عِرْقٌ، قَالَ: (فَلَعَلَّ ٱبْنَكَ هٰذَا نَزَعَهُ عِرْقٌ).

"Imaš li ti deva", upitao je on.

- Imam - rekao je.

"A kakve su boje?" - upitao je.

- Crvene - odgovorio je.

"A ima li među njima smeđih?" - upitao je.

- Ima - odgovorio je.

"A odakle to?" - upitao je.

- Može biti nasljedna osobina - rekao je.

"Pa, može biti da je i ovaj tvoj sin to naslijedio", zaključio je Vjerovjesnik, s.a.v.s..

٩ - باب: ٱسْتِتَابَةُ المُتَلاعِنَيْنِ

9. Traženje od bračnih drugova koji su se zaklinjali o svojoj nevinosti da se pokaju

١٨٨٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا فِي حَدِيثِ المُتَلاَعِنَيْنِ. قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِلْمُتَلاَعِنَيْنِ: (حِسَابُكُمَا عَلَى ٱللهِ، أَحَدُكُمَا كَاذِبٌ، لاَ سَبِيلَ لَكَ عَلَيْهَا). قَالَ: مَالِي؟

قَالَ: (لاَ مَالَ لَكَ، إِنْ كُنْتَ صَدَقْتَ عَلَيْهَا فَهُوَ بِمَا ٱسْتَحْلَلْتَ مِنْ فَرْجِهَا، وَإِنْ كُنْتَ كَذَبْتَ عَلَيْهَا فَذَاكَ أَبْعَدُ لَكَ).

1882. Ibn Omer, r.a., u vezi sa dvoje bračnih drugova koji su se zaklinjali o svojoj nevinosti, kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah će sviditi račun vas dvoga, ali jedno sigurno laže. Ti nemaš ništa više s njom."

- A imovina moja - upitao je (muž).

"Ne pripada ti nikakva imovina. Ako si joj dao vjenčani dar (*mehr*), to je za ono što ti je snošaj s njom postao dopuštenim, a ako si na nju slagao, onda pogotovo nemaš pravo na to."

١٠ - باب: الْكُحْلِ لِلْحَادَّةِ

10. Korišćenje surme u vrijeme dok je žena u žalosti za umrlim mužem

١٨٨٣ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ ٱمْرَأَةً تُوُفِّيَ زَوْجُهَا، فَخَشُوا عَلَى عَيْنَيْهَا، فَأَتَوْا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَٱسْتَأْذَنُوهُ فِي ٱلْكُحْلِ، فَقَالَ: (لاَ تَكَحَّلْ، قَدْ كَانَتْ إِحْدَاكُنَّ تَمْكُثُ فِي شَرِّ أَحْلاَسِهَا،

1883. Umm Seleme, r.a., priča da je nekoj ženi umro muž, pa su, plašeći se za njezine (bolesne) oči, došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i pitali ga da li ta žena može stavljati surmu.

أَوْ شَرِّ بَيْتِهَا، فَإِذَا كَانَ حَوْلٌ فَمَرَّ كَلْبٌ رَمَتْ بِبَعْرَةٍ، فَلاَ حَتَّى تَمْضِيَ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرٌ).

On je rekao:

"Ona ne može stavljati surmu. U doba džahilijjeta udovica je bila u najgoroj odjeći (ili je rekao: u najgorim odajama) pa kad bi se navršila godina i neki pas prošao, ona bi nešto balege bacila (i time označila kraj tog svoga stanja). Udovica ne može stavljati surmu sve dok ne prođu četiri mjeseca i deset (dana) od smrti supruga."

٦٢ ـ كتاب النَّفَقَاتِ وَفَضْلِ النَّفَقَةِ عَلَى الأَهْلِ

62. O IZDRŽAVANJU I ZNAČAJU TROŠENJA NA IZDRŽAVANJE PORODICE

١٨٨٤ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أَنْفَقَ الْمُسْلِمُ نَفَقَةً عَلَى أَهْلِهِ، وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا، كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً).

1884. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada musliman potroši bilo šta na svoju porodicu, nadajući se za to nagradi kod Allaha, bit će mu to upisano kao sadaka."

١٨٨٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (السَّاعِي عَلَى الأَرْمَلَةِ وَالْمِسكِينِ، كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ، أَوِ الْقَائِمِ اللَّيْلَ الصَّائِمِ النَّهَارَ).

1885. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji nastoji zbrinuti udovicu i pukog siromaha je kao onaj koji se bori na Allahovom putu ili onaj koji provodi noć klanjajući a dan posteći."

١ ـ باب: حَبْسِ الرَّجُلِ قُوتَ سَنَةٍ عَلَى أَهْلِهِ وَكَيْفَ نَفَقَاتُ الْعِيَالِ

1. Osiguranje godišnje zalihe hrane za porodicu i način trošenja na nju

١٨٨٦ : عَنْ عُمَرَ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَبِيعُ نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ، وَيَحْبِسُ لِأَهْلِهِ قُوتَ سَنَتِهِمْ.

1886. Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao prodati rod palmika Benu Nedir (ime plemena) i osigurati za svoju porodicu zalihu hrane za godinu dana.

63. O HRANI

1887. Ebu Hurejre, r.a., kazuje;

– Bila me je pogodila golema nevolja. Susreo sam Omera ibn Hattaba, r.a., i zatražio od njega da mi prouči jedan ajet iz Allahove Knjige. On je ušao u svoju kuću i proučio mi ga. Krenuo sam dalje i nedaleko, usljed iscrpljenosti i gladi, srušio sam se licem na zemlju. Iznenada, ugledao sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., koji je stajao više moje glave. Pozvao me:

"Ebu Hurejre!"

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče, uvijek spreman! - rekao sam.

Uzeo me za ruku i podigao. Znao je šta je sa mnom pa me poveo svojoj kući. Naredio je da mi se donese veća zdjela mlijeka iz koje sam se napio.

"Napij se još, Ebu Hurejre!" - rekao mi je i ja sam ponovo pio.

"Pij još!" - rekao je ponovo pa sam se napio tako da se moj trbuh potpuno popunio i postao kao bure.

Kasnije sam sreo Omera, spomenuo mu šta mi se dogodilo i rekao:

- Allah je dao da to učini neko ko je imao na to više prava od tebe. Tako mi Allaha, zamolio sam te da mi proučiš taj ajet, iako sam ja upućeniji u njega od tebe.

Na to je Omer rekao:

- Više bih volio da sam te ugostio, nego da su mi date crvene deve (simbol najvrednijeg imetka kod Arapa u to vrijeme).

1. Spominjanje Allahova imena i jedenje desnom rukom

1888. Omer ibn Ebu Seleme, r.a., kazuje:

٦٣ - كِتَابُ الأَطْعِمَةِ

١٨٨٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَصَابَنِي جَهْدٌ شَدِيدٌ، فَلَقِيتُ عُمَرَ ابْنَ الخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، فَٱسْتَقْرَأْتُهُ آيَةً مِنْ كِتَابِ ٱللهِ، فَدَخَلَ دَارَهُ وَفَتَحَهَا عَلَيَّ، فَمَشَيْتُ غَيْرَ بَعِيدٍ فَخَرَرْتُ لِوَجْهِي مِنَ الجَهْدِ وَالجُوعِ، فَإِذَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِي، فَقَالَ: (يَا أَبَا هُرَيْرَةَ). فَقُلْتُ: لَبَّيْكَ رَسُولَ ٱللهِ وَسَعْدَيْكَ، فَأَخَذَ بِيَدِي فَأَقَامَنِي وَعَرَفَ الَّذِي بِي، فَٱنْطَلَقَ بِي إِلَى رَحْلِهِ، فَأَمَرَ لِي بِعُسٍّ مِنْ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَ: (عُدْ فَاشْرَبْ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ). فَعُدْتُ فَشَرِبْتُ، ثُمَّ قَالَ: (عُدْ). فَعُدْتُ فَشَرِبْتُ، حَتَّى ٱسْتَوَى بَطْنِي فَصَارَ كَالْقِدْحِ، قَالَ: فَلَقِيتُ عُمَرَ، وَذَكَرْتُ لَهُ الَّذِي كَانَ مِنْ أَمْرِي، وَقُلْتُ لَهُ: تَوَلَّى ٱللهُ ذٰلِكَ مَنْ كَانَ أَحَقَّ بِهِ مِنْكَ يَا عُمَرُ، وَٱللهِ لَقَدِ ٱسْتَقْرَأْتُكَ الآيَةَ، وَلأَنَا أَقْرَأُ لَهَا مِنْكَ. قَالَ عُمَرُ: وَٱللهِ لأَنْ أَكُونَ أَدْخَلْتُكَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِي مِثْلُ حُمْرِ النَّعَمِ.

١ - باب: التَّسْمِيَةِ عَلَى الطَّعَامِ وَالأَكْلِ بِالْيَمِينِ

١٨٨٨ : عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: كُنْتُ غُلَامًا فِي حَجْرِ رَسُولِ

– Kad sam kao dječak bio pod skrbništvom Allahova Poslanika, s.a.v.s., prilikom jela uzimao bih hranu iz bilo kojeg dijela činije, ali mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Dječače, spomeni Allaha, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe!"

I od tada sam se stalno držao tih uputstava prilikom jela.

2. Jedenje do sitosti

1889. Aiša, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., umro, hrana su nam bili dvoje: hurme i voda.

3. Bijeli hljeb i jedenje za stolom

1890. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., za svoga života nije jeo bijeloga hljeba niti mesa od ošurene ovce.

1891. Enes, r.a., u drugoj predaji, kaže:

– Koliko znam, Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije nikada jeo sa poslužavnika, nije mu se nikada mijesio bijeli hljeb i nije nikada jeo za stolom (sinijom).

4. Hrana pripremljena za jednoga dovoljna je dvojici

1892. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Hrana (pripremljena) za dvojicu dovoljna je trojici, a hrana (pripremljena) za trojicu dovoljna je četverici."

5. Vjernik puni jedan stomak (zadovoljan je sa malo hrane)

ٱللهِ ﷺ، وَكانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصَّحْفَةِ، فَقَالَ لِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يا غُلاَمُ، سَمِّ ٱللهَ، وَكُلْ بِيَمِينِكَ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ). فَمَا زَالَتْ تِلْكَ طِعْمَتِي بَعْدُ.

٢ - باب: مَنْ أَكَلَ حَتَّى شَبِعَ

١٨٨٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: تُوُفِّيَ النَّبِيُّ ﷺ حِينَ شَبِعْنَا مِنَ الأَسْوَدَيْنِ: التَّمْرِ وَالمَاءِ.

٣ - باب: الْخُبْزُ الْمُرَقَّقُ وَالأَكْلُ عَلَى الخِوَانِ

١٨٩٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: مَا أَكَلَ النَّبِيُّ ﷺ خُبْزًا مُرَقَّقًا، وَلاَ شَاةً مَسْمُوطَةً حَتَّى لَقِيَ ٱللهَ.

١٨٩١ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، في رواية، قَالَ: مَا عَلِمْتُ النَّبِيَّ ﷺ أَكَلَ عَلَى سُكُرُّجَةٍ قَطُّ، وَلاَ خُبِزَ لَهُ مُرَقَّقٌ قَطُّ، وَلاَ أَكَلَ عَلَى خِوَانٍ قَطُّ.

٤ - باب: طَعَامُ الوَاحِدِ يَكْفِي الإِثْنَيْنِ

١٨٩٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (طَعَامُ الاثْنَيْنِ كَافِي الثَّلاَثَةِ، وَطَعَامُ الثَّلاَثَةِ كَافِي الأَرْبَعَةِ).

٥ - باب: الْمُؤمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعيً وَاحِدٍ

١٨٩٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كانَ لاَ يَأْكُلُ حَتَّى يُؤْتَى

بِمِسْكِينٍ يَأْكُلُ مَعَهُ، فَأُتِيَ يَوْمًا بِرَجُلٍ يَأْكُلُ مَعَهُ فَأَكَلَ كَثِيرًا، فَقَالَ لِخَادِمِهِ: لاَ تُدْخِلْ هٰذَا عَلَيَّ، سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعىً وَاحِدٍ، وَالْكافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ).

1893. Od Ibn Omera, r.a., se prenesi da nije htio jesti dok mu se ne bi doveo neki siromah da jede s njim. Jednog dana doveden je neki čovjek da s njim jede pa je ovaj pojeo mnogo. Tada je on rekao svom poslužitelju:

- Ne dovodi mi ovoga, jer sam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je rekao:

“Vjernik puni jedan stomak (jede malo), dok nevjernik puni sedam stomaka (jede mnogo).”

٦ - باب: الأَكْلِ مُتَّكِئاً

6. Jedenje naslonjen

١٨٩٤ : عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ لِرَجُلٍ عِنْدَهُ: (لاَ آكُلُ وَأَنَا مُتَّكِئٌ).

1894. Ebu Džuhajfe, r.a., kaže:

– Bio sam kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao nekom čovjeku:

“Ja ne jedem naslonjen.”

٧ - باب: مَا عَابَ النَّبِيُّ ﷺ طَعَاماً

7. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije kudio nijednu hranu

١٨٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: مَا عابَ النَّبِيُّ ﷺ طَعَامًا قَطُّ، إِنِ ٱشْتَهَاهُ أَكَلَهُ، وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ.

1895. Ebu Hurejre, r.a., kazuje:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije nikada kudio nijednu hranu: ako bi mu se dopala, jeo bi je, a ako mu se ne bi dopala, on bi je ostavio.

٨ - باب: النَّفْخِ فِي الشَّعِيرِ

8. Opuhivanje ječma

١٨٩٦ : عَنْ سَهْلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: هَلْ رَأَيْتُمْ فِي زَمانِ النَّبِيِّ ﷺ النَّقِيَّ؟ قالَ: لاَ، قِيل: فَهَلْ كُنْتُمْ تَنْخُلُونَ الشَّعِيرَ؟ قالَ: لاَ، وَلٰكِنْ كُنَّا نَنْفُخُهُ.

1896. Od Sehla, r.a., se prenosi da je bio upitan:

- Jeste li vi u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., upotrebljavali očišćeno (bijelo) brašno?

- Nismo - odgovorio je on.

- A jeste li prosijavali ječmeno brašno? - upitao je neko.

- Ne, ali jesmo ga razvijavali (odstranjivali od njega ljusku).

٩ - باب: مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ وأَصْحَابُهُ يَأْكُلُونَ

١٨٩٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قَسَمَ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمًا بَيْنَ أَصْحَابِهِ

تَمْرًا، فَأَعْطَى كُلَّ إِنْسَانٍ سَبْعَ تَمَرَاتٍ، فَأَعْطَانِي سَبْعَ تَمَرَاتٍ إِحْدَاهُنَّ حَشَفَةٌ، فَلَمْ يَكُنْ فِيهِنَّ تَمْرَةٌ أَعْجَبَ إِلَيَّ مِنْهَا، شَدَّتْ فِي مِضَاغِي.

9. Šta su jeli Vjerovjesnik, s.a.v.s., i njegovi drugovi

1897. Ebu Hurejre, r.a., kazuje:

– Jednog dana Vjerovjesnik, s.a.v.s., je svojim drugovima dijelio hurme dajući svakome po sedam hurmi. I meni je dao sedam hurmi, među kojima je jedna bila suha i jako tvrda, ali ona meni bijaše draža od svih drugih, jer sam nju duže žvakao.

1898. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je jednom prolazio pokraj nekih ljudi pred kojima je bila pečena ovca. Oni su ga pozvali, ali je on odbio jesti s njima, rekavši:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., otišao je s ovoga svijeta ne zasitivši se ni ječmena hljeba.

١٨٩٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ مَرَّ بِقَوْمٍ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ شَاةٌ مَصْلِيَّةٌ، فَدَعَوْهُ، فَأَبَى أَنْ يَأْكُلَ وَقَالَ: خَرَجَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ مِنَ ٱلدُّنْيَا وَلَمْ يَشْبَعْ مِنْ خُبْزِ الشَّعِيرِ.

1899. Aiša, r.a., kazuje:

– Porodica Muhammedova, s.a.v.s., nije se najela pšenična hljeba tri dana uzastopno, od dolaska u Medinu do njegove smrti.

١٨٩٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا شَبِعَ آلُ مُحَمَّدٍ ﷺ، مُنْذُ قَدِمَ المَدِينَةَ، مِنْ طَعَامِ الْبُرِّ ثَلاثَ لَيَالٍ تِبَاعًا، حَتَّى قُبِضَ.

10. *Telbina* (čorba od mekinjasta brašna, mlijeka i meda)

١٠ - باب: التَّلْبِينَةِ

1900. Od Aiše, r.a., Vjerovjesnikove, s.a.v.s., supruge, prenosi se da bi ona, kada bi se razišle žene koje su se okupile povodom smrti nekoga iz njezine porodice i kada bi ostala samo najbliža rodbina i prijatelji, zatražila da se u loncu skuha *telbina*. Potom bi se pripremila popara i zalila tom telbinom a ona bi rekla:

-Jedite ovo, jer čula sam kako Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "*Telbina* odmara srce bolnoga odnoseći dio žalosti."

١٩٠٠ : وعَنْها رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهَا كانَتْ إِذَا مَاتَ المَيِّتُ مِنْ أَهْلِهَا، فَٱجْتَمَعَ لِذٰلِكَ النِّسَاءُ، ثُمَّ تَفَرَّقْنَ إِلاَّ أَهْلَهَا وَخَاصَّتَهَا، أَمَرَت بِبُرْمَةٍ مِنْ تَلْبِينَةٍ فَطُبِخَتْ ثُمَّ صُنِعَ ثَرِيدٌ فَصُبَّتِ التَّلْبِينَةُ عَلَيْهَا، ثُمَّ قالَتْ: كُلْنَ مِنْهَا، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (التَّلْبِينَةُ مَجَمَّةٌ لِفُؤَادِ المَرِيضِ، تَذْهَبُ بِبَعْضِ الحُزْنِ).

11. Jedenje iz posrebrene posude

١١ - باب: الأكل من الإناء المفضض

1901. Huzejfe, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ne oblačite svilu niti brokat i ne pijte i ne jedite iz zlatnih i srebrenih posuda, jer to na ovome svijetu koriste nevjernici a na ahiretu ćemo mi koristiti.”

١٩٠١ : عن حذيفة رضي الله عنه قال: سمعت النبي ﷺ يقول: (لا تلبسوا الحرير ولا الديباج، ولا تشربوا في آنية الذهب والفضة، ولا تأكلوا في صحافها، فإنها لهم في الدنيا ولنا في الآخرة).

12. Čovjek će se potruditi i pripremiti hranu za braću svoju

١٢ - باب: الرجل يتكلف الطعام لإخوانه

1902. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., kazuje:

– Među ensarijama je bio čovjek koga su zvali Ebu Šuajb. On je imao momka mesara, kome je jednom prilikom rekao:

- Pripremi mi jelo, hoću da pozovem Allahova Poslanika, s.a.v.s., sa još četiri osobe!

I, zaista, on je pozvao Allahova Poslanika, s.a.v.s., i još četiri druge osobe. Međutim, njih je slijedio još jedan čovjek, pa mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Uistinu, ti si pozvao nas petericu, a ovaj čovjek nam se priključio pa ako hoćeš, možeš mu dozvoliti da uđe, a ako hoćeš možeš ga odbiti.”

Na to je on rekao:

- Dakako da ću mu dozvoliti.

١٩٠٢ : عن أبي مسعود الأنصاري رضي الله عنه قال: كان من الأنصار رجل يقال له أبو شعيب، وكان له غلام لحام، فقال: اصنع لي طعاما، أدعو رسول الله ﷺ خامس خمسة فدعا رسول الله ﷺ خامس خمسة، فتبعهم رجل، فقال النبي ﷺ: (إنك دعوتنا خامس خمسة، وهذا رجل قد تبعنا، فإن شئت أذنت له، وإن شئت تركته). قال: بل أذنت له.

13. Svježe datule s krastavicama

١٣ - باب: القثاء بالرطب

1903. Abdullah ibn Džafer ibn Ebu Talib, r.a., kazuje:

– Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako jede svježe datule s krastavicama.

١٩٠٣ : عن عبد الله بن جعفر بن أبي طالب رضي الله عنهما قال: رأيت النبي ﷺ يأكل الرطب بالقثاء.

14. Svježe i suhe datule

١٤ - باب: الرطب والتمر

1904. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

١٩٠٤ : عن جابر بن عبد الله رضي

datula. (Džabir je imao imanje na putu prema Rumi.) Bila je sušna i bezrodna godina, tako da sam ostao bez roda.

U vrijeme berbe došao mi je taj Jevrej, ali mu nisam mogao ništa ubrati. Tražio sam od njega da me pričeka do naredne berbe, što je on odbio. O tome je bio upoznat i Vjerovjesnik, s.a.v.s., koji je rekao svojim ashabima:

“Krenimo tražiti od Jevreja odgodu za Džabira!”

I došli su mi u moj palmik. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je razgovarao sa Jevrejem, ali mu on reče:

- Oče Kasimov, neću ga više čekati.

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., to vidio, ustao je i obišao palmik. Potom mu je ponovo došao i govorio, ali je on odbio. Ja sam tada otišao i donio nešto svježih datula i stavio ih pred Vjerovjesnika, s.a.v.s. Uzeo je i jeo, a onda mi je rekao:

“Džabire, gdje ti je hladnjak - koliba?”

Ja sam mu ga pokazao a on je rekao:

“Prostri mi u njemu!”

Ja sam to učinio pa je Poslanik ušao i malo zaspao. Kada se probudio, donio sam još svježih datula i on je nekoliko pojeo. Potom je ustao i ponovo govorio jevreju, ali ga je on, opet, odbio. On je i drugi put otišao u palmik, a zatim je rekao:

“Džabire, beri i plati (dug)!”

Jevrej je ostao sa mnom dok sam ih brao sve dok mu nisam sve isplatio i ostalo ih je još (toliko). Tada sam krenuo i sustigavši Vjerovjesnika, s.a.v.s., saopćio sam mu radosnu vijest na što je on rekao:

“Svjedočim da sam Allahov poslanik.”

كانَ بِالمَدِينَةِ يَهُودِيٌّ وَكانَ يُسْلِفُنِي في تَمْرِي إِلَى ٱلجَذَاذِ وَكانَتْ لِجَابِرٍ الأَرْضُ الَّتِي بِطَرِيقِ رُومَةَ، فَجَلَسَتْ، فَخَلاَ عَامًا، فَجَاءَنِي الْيَهُودِيُّ عِنْدَ الجَذَاذِ وَلَمْ أَجُدَّ مِنْهَا شَيْئًا، فَجعلْتُ أَسْتَنْظِرُهُ إِلَى قَابِلٍ فَيَأْبَى، فَأُخْبِرَ بِذٰلِكَ النَّبِيُّ ﷺ، فَقَالَ لِأَصْحَابِهِ: (ٱمْشُوا نَسْتَنْظِرْ لِجَابِرٍ مِنَ الْيَهُودِيِّ). فَجَاؤُونِي في نَخْلِي، فَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يُكَلِّمُ الْيَهُودِيَّ، فَيَقُولُ: أَبَا القَاسِمِ لاَ أُنْظِرُهُ، فَلَمَّا رَأَى النَّبِيُّ ﷺ قَامَ فَطَافَ في النَّخْلِ، ثُمَّ جَاءَهُ فَكَلَّمَهُ فَأَبَى، فَقُمْتُ فَجِئْتُ بِقَلِيلِ رُطَبٍ، فَوَضَعْتُهُ بَيْنَ يَدَيِ النَّبِيِّ ﷺ فَأَكَلَ، ثُمَّ قَالَ: (أَيْنَ عَرِيشُكَ يَا جَابِرُ). فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: (ٱفْرُشْ لِي فِيهِ؟). فَفَرَشْتُهُ، فَدَخَلَ فَرَقَدَ ثُمَّ ٱسْتَيْقَظَ، فَجِئْتُهُ بِقَبْضَةٍ أُخْرَى فَأَكَلَ مِنْهَا، ثُمَّ قَامَ فَكَلَّمَ الْيَهُودِيَّ فَأَبَى عَلَيْهِ، فَقَامَ في الرِّطَابِ في النَّخْلِ الثَّانِيَةَ، ثُمَّ قَالَ يَا جَابِرُ: (جُدَّ وَٱقْضِ). فَوَقَفَ في الجَذَاذِ، فَجَذَذْتُ مِنْهَا مَا قَضَيْتُهُ، وَفَضَلَ مِثْلُهُ، فَخَرَجْتُ حَتَّى جِئْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَبَشَّرْتُهُ، فَقَالَ: (أَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ ٱللهِ).

15. ‘Adžva (vrsta medinskih datula)

١٥ ـ باب: الْعَجْوَةِ

1905. Sa‘d ibn Ebu Vekkas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onom koji svakog jutra pojede sedam ‘adžva datula, neće toga dana moći naškoditi nikakav otrov niti *sihr* (magija).”

١٩٠٥ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ تَصَبَّحَ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعَ تَمَرَاتٍ عَجْوَةٍ، لَمْ يَضُرَّهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ سُمٌّ وَلاَ سِحْرٌ).

16. Oblizivanje prstiju

١٦ ـ باب: لَعْقِ الأَصَابِعِ

1906. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Kada neko od vas završi s jelom, neka ne briše svoju ruku dok je ne obliže, ili mu to neko drugi ne uradi.”

١٩٠٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلاَ يَمْسَحْ يَدَهُ حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يُلْعِقَهَا).

1907. Džabir, r.a., kazuje:

– U doba Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., nismo imali drugih ubrusa, osim naših dlanova, podlaktica i stopala.

١٩٠٧ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: كُنَّا زَمانَ النَّبِيِّ ﷺ لَمْ يَكُنْ لَنَا مَنَادِيلُ إِلاَّ أَكُفُّنَا وَسَوَاعِدَنَا وَأَقْدَامَنَا.

17. Šta treba reći poslije jela

١٧ ـ باب: ما يَقُولُ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ

1908. Ebu Umame, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi se podigla njegova sofra, govorio:

“Elhamdulillahi hamden kesiren, tajjiben, mubareken fihi. Gajre mekfijjin vela muvedde’in, vela mustagnen anhu. Rabbena. (Sva hvala i zahvala pripada Allahu Koji daje blagodati i bereket u njima. Naš Gospodaru, mi Ti se ne možemo dovoljno zahvaliti na Tvojim dobrima niti možemo živjeti bez njih. Gospodaru naš, ti si naš Uzdržavatelj!)”

١٩٠٨ : عَنْ أَبِي أُمامَةَ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ إِذَا رَفَعَ مَائِدَتَهُ قالَ: (الحَمْدُ لِلهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبارَكًا فِيهِ، غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلاَ مُوَدَّعٍ وَلاَ مُسْتَغْنًى عَنْهُ، رَبَّنَا).

1909. Ebu Umame, r.a., u drugoj predaji kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kada bi završio s jelom, izgovarao:

١٩٠٩: وَعَنْهُ فِي رِوايَةٍ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ إِذَا

“Elhamdulillahi-llezi kefana ve ervana, gajre mekfijjin vela mekfurin. (Sva hvala i zahvala pripada Allahu, Koji je zadovoljio naše potrebe i napojio nas. Naš Gospodaru mi Ti se ne možemo nazahvaljivati (dovoljno zahvaliti) na Tvojim dobrima niti se ona mogu zanijekati.)”

فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ، قالَ: (الحَمْدُ للهِ الَّذِي كَفَانَا وَأَرْوَانَا، غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلاَ مَكْفُورٍ).

18. Ajet: *...I pošto jedete, raziđite se...!* (El-Ahzab, 53.)

١٨ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا﴾

1910. Enes, r.a., kazuje:

– Ja znam o hidžabu (naredbi o pokrivanju žena) bolje nego bilo ko drugi. Ubejj ibn Ka‘b me pitao o tome. Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., oženio Zejnebom, kćerkom Džahša, u Medini, pozvao je svijet na gozbu kada je dan bio poodmakao. Nakon što se ostali svijet bio razišao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ostao još sjediti sa nekim ljudima. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao i krenuo pješice, pa sam i ja za njim ustao i išao dok nije došao do vrata Aišine odaje. Pomislio je da su i ti ljudi otišli, pa se vratio, a i ja sam to s njim učinio. No, našao ih je kako sjede na mjestu na kome su i ranije bili pa je nastavio šetati, a ja sam ga pratio dok opet nije došao do vrata Aišine odaje. (Ponovo) je pomislio da su otišli pa se vratio, a i ja sam se vratio. I zaista, oni su već bili otišli. Tada je između nas dvojice navukao zastor nakon čega je objavljena naredba o hidžabu.

١٩١٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أَنَا أَعْلَمُ النَّاسِ بِٱلْحِجَابِ، كانَ أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ يَسْأَلُنِي عَنْهُ، أَصْبَحَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَرُوسًا بِزَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، وَكانَ تَزَوَّجَهَا بِالمَدِينَةِ، فَدَعَا النَّاسَ لِلطَّعَامِ بَعْدَ ٱرْتِفَاعِ النَّهَارِ، فَجَلَسَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ وَجَلَسَ مَعَهُ رِجَالٌ بَعْدَما قامَ الْقَوْمُ، حَتَّى قامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فَمَشَى وَمَشَيْتُ مَعَهُ، حَتَّى بَلَغَ بَابَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ، ثُمَّ ظَنَّ أَنَّهُمْ خَرَجُوا فَرَجَعَ فَرَجَعْتُ مَعَهُ، فَإِذَا هُمْ جُلُوسٌ مَكانَهُمْ، فَرَجَعَ وَرَجَعْتُ مَعَهُ الثَّانِيَةَ، حَتَّى بَلَغَ بَابَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ، ثُمَّ ظَنَّ أَنَّهُمْ خَرَجوا، فَرَجَعَ وَرَجَعْتُ مَعَهُ فَإِذَا هُمْ قَدْ قامُوا، فَضَرَبَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سِتْرًا، وَأُنْزِلَ ٱلْحِجَابُ.

64. O *AKIKI*

(OBRED KLANJA JEDNE ILI DVIJE OVCE 7. DANA NAKON ROĐENJA DJETETA)

٦٤ ـ كِتَابُ الْعَقِيقَةِ

1. Nadijevanje imena novorođenčetu

١ ـ باب: تَسْمِيَةِ الْمَوْلُودِ

1911. Ebu Musa, r.a., kazuje:

– Kada mi je rođen sin, donio sam ga Vjerovjesniku, s.a.v.s., i on mu je nadio ime Ibrahim, nepce mu natrljao datulom (koju je prethodno u svojim ustima razmekšao), blagoslov za njega zatražio i vratio mi ga.

١٩١١ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: وُلِدَ لِي غُلامٌ، فَأَتَيْتُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ فَسَمَّاهُ إِبْراهِيمَ، فَحَنَّكَهُ بِتَمْرَةٍ، وَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ، وَدَفَعَهُ إِلَيَّ.

1912. Hadis koji prenosi Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., o tome kako je ona rodila Abdullaha ibn Zubejra spomenut je u Kazivanju o Hidžri (vidi hadis broj 1594). U ovoj verziji još stoji:

"I oni su se njemu jako obradovali jer im je govoreno da su im Jevreji magiju napravili pa im se djeca neće rađati."

١٩١٢ : حَدِيثُ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهَا وَلَدَتْ عَبْدَ ٱللهِ بْنَ الزُّبَيْرِ، تَقَدَّمَ فِي حَدِيثِ الهِجْرَة وَزادَ هُنا: فَفَرِحُوا بِهِ فَرَحًا شَدِيدًا، لِأَنَّهُمْ قِيلَ لَهُمْ: إِنَّ الْيَهُودَ قَدْ سَحَرَتْكُمْ فَلاَ يُولَدُ لَكُمْ.

2. Otklanjanje smetnje od djeteta prilikom *akike*

٢ ـ باب: إِمَاطَةِ الأَذىٰ عَنِ الصَّبِيِّ فِي العَقِيقَةِ

1913. Selman ibn Amir ed-Dabbi, r.a., kazuje:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s, kako kaže:

"Muškom novorođenčetu pripada akika, zato pustite krv (zakoljite kurban) za njega i odstranite smetnju od njega."

١٩١٣ : عَنْ سَلْمَانَ بْنِ عَامِرٍ الضَّبِّيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَعَ الْغُلاَمِ عَقِيقَةٌ، فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًا، وَأَمِيطُوا عَنْهُ الأَذىٰ).

* U sve četiri hadiske zbirke nazvane "sunen" vjerodostojnom predajom je zabilježen hadis u kome Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže da "za dječaka (na ime akike treba zaklati) dvije ovce, a za djevojčicu jednu."

3. O *fere'u* (žrtvovanje prvog mladunčeta deve ili ovce)

٣ - باب: الْفَـــرَعِ

1914. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Nema više *fere'a* i *'atireta*!"

Fere' je prvijenče (deve ili ovce) koje su mušrici prinosili na ime žrtve svojim kumirima.

'Atiret je žrtva koju su prinosili kumirima u mjesecu redžebu.

١٩١٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لاَ فَرَعَ وَلاَ عَتِيرةَ).

وَالْفَرَعُ: أَوَّلُ النِّتَاجِ، كانُوا يَذْبَحُونَهُ لِطَوَاغِيتِهِمْ، وَالْعَتِيرَةُ في رَجَبٍ.

65. O ZAKLANIM ŽIVOTINJAMA I LOVU

٦٥ ـ كِتَابُ الذَّبَائِحِ وَالصَّيْدِ

1. Spominjanje Božijeg imena prilikom lovljenja

١ ـ باب: التَّسْمِيَةِ عَلَى الصَّيْدِ

1915. Adijj ibn Hatim, r.a., priča:

– Upitao sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., o lovljenju pomoću sprave *mi'rad* (vrsta strijele) pa je kazao:

"Jedite ono što je ubijeno njezinim šiljkom, a ono što je ubijeno pljoštimice smatra se umlaćivanjem (pa ne jedite)!"

Pitao sam ga i o ulovu pomoću (lovačkog) psa pa je kazao:

"Jedi ono što on uhvati za tebe, jer ono što on uhvati i zakolje smatra se klanjem. Ali, ako sa tvojim psom ili psima nađeš još nekog psa pa pretpostaviš da je i on učestvovao u hvatanju ulova i njegovom klanju, onda nemoj jesti, jer ti si spomenuo Božije ime samo kod (puštanja) svoga psa, a nisi spomenuo Božije ime kod puštanja tuđeg psa."

١٩١٥ : عَنْ عَدِيِّ بْنِ حاتِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَنْ صَيْدِ الْمِعْرَاضِ، قالَ: (ما أَصَابَ بِحَدِّهِ، فَكُلْهُ، وَما أَصَابَ بِعَرْضِهِ فَهُوَ وَقِيذٌ). وَسَأَلْتُهُ عَنْ صَيْدِ الْكَلْبِ، فَقَالَ: (ما أَمْسَكَ عَلَيْكَ فَكُلْ، فَإِنَّ أَخْذَ الْكَلْبِ ذَكَاةٌ، وَإِنْ وَجَدْتَ مَعَ كَلْبِكَ أَوْ كِلاَبِكَ كَلْبًا غَيْرَهُ، فَخَشِيتَ أَنْ يَكُونَ أَخَذَهُ مَعَهُ، وَقَدْ قَتَلَهُ فَلاَ تَأْكُلْ، فَإِنَّمَا ذَكَرْتَ ٱسْمَ ٱللهِ عَلَى كَلْبِكَ وَلَمْ تَذْكُرْهُ عَلَى غَيْرِهِ).

2. Lov lukom

٢ ـ باب: صَيْدِ الْقَوْسِ

1916. Ebu Sa'lebe el-Hušeni, r.a., kaže da je rekao Božijem Poslaniku, s.a.v.s.:

- Allahov Vjerovjesniče! Mi smo u zemlji naroda, sljedbenika *Kitaba*, pa hoćemo li jesti iz njihovog posuđa? Prilikom lova ja lovim pomoću luka i neobučenog ili obučenog psa, pa šta mi je od toga dozvoljeno jesti?

Na to je on rekao:

"Što si tiče toga što si spomenuo o sljedbenicima *Kitaba*, ako uspijete naći drugo (posuđe), onda ne jedite iz

١٩١٦ : عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قُلْتُ يَا نَبِيَّ ٱللهِ، إِنَّا بِأَرْضِ قَوْمٍ أَهْلِ كِتابٍ أَفَنَأْكُلُ فِي آنِيَتِهِمْ؟ وَبِأَرْضِ صَيْدٍ، أَصِيدُ بِقَوْسِي، وَبِكَلْبِي الَّذِي لَيْس بِمُعَلَّمٍ وَبِكَلْبِي المعَلَّمِ، فَمَا يَصْلُحُ لِي؟ قالَ: (أَمَّا ما ذَكَرْتَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ: فَإِنْ وَجَدْتُمْ غَيْرَهَا فَلاَ تَأْكُلُوا فِيهَا، وَإِنْ لَمْ تَجِدُوا غَيْرَهَا فَٱغْسِلُوهَا

وَكُلُوا فِيهَا . وَما صِدْتَ بِقَوْسِكَ فَذَكَرْتَ ٱسْمَ اللهِ فَكُلْ، وَما صِدْتَ بِكَلْبِكَ المُعَلَّمِ فَذَكَرْتَ ٱسْمَ ٱللهِ فَكُلْ، وَما صِدْتَ بِكَلْبِكَ غَيْرَ المُعَلَّمِ فَأَدْرَكْتَ ذَكاتَهُ فَكُلْ) .

njihovog, a ko nemate drugog, onda njega operite a zatim jedite iz njega. Ono što si ulovio pomoću svoga luka, spomenuvši prethodno Božije ime, to jedi, a i ono što si ulovio pomoću svoga obučenog psa, ako si prethodno spomenuo Božije ime, i to jedi. Ono, pak, što si ulovio pomoću svoga neobučenog psa, samo ako si zatekao živo i uspio priklati (živa), jedi."

٣ - باب: الخَذْفِ وَالْبُنْدُقَةِ

3. *Hazf* (bacanje kamenčića sa dva prsta) i *bunduka* (glinena kuglica koja se izbacuje kroz cijev)

١٩١٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَىٰ رَجُلًا يَخْذِفُ، فَقالَ لَهُ: لاَ تَخْذِفْ، فَإِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَىٰ عَنِ الخَذْفِ، أَوْ كانَ يَكْرَهُ الخَذْفَ، وَقالَ: (إِنَّهُ لاَ يُصَادُ بِهِ صَيْدٌ وَلاَ يُنْكَأُ بِهِ عَدُوٌّ، وَلٰكِنَّهَا قَدْ تَكْسِرُ السِّنَّ، وَتَفْقَأُ الْعَيْنَ). ثُمَّ رَآهُ بَعْدَ ذٰلِكَ يَخْذِفُ، فَقالَ لَهُ: أُحَدِّثُكَ عَنْ رَسولِ ٱللهِ ﷺ أَنَّهُ نَهَىٰ عَنْ الخَذْفِ أَو كَرِهَ الخَذْف وَأَنْتَ تَخْذِفُ لاَ أُكَلِّمُكَ كَذَا وَكَذَا.

1917. Prenosi se da je Abdullah ibn Mugaffel, r.a., vidio čovjeka kako baca kamenčiće sa dva prsta pa mu je rekao:

- Ne bacaj kamenčiće sa dva prsta, jer je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio *hazf* (bacanje kamenčića pomoću dva prsta), ili je to prezirao.

Još mu je rekao:

- Na taj način se ne lovi niti pak ubija neprijatelj, ali to može polomiti zub i izbiti oko.

Poslije toga, vidio ga je opet da baca kamenčiće pa mu je rekao:

- Zaista, rekao sam ti da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio bacanje kamenčića ili je to prezirao, a ti to i dalje radiš. Stoga, neću s tobom govoriti toliko i toliko (vremena).

٤ - باب: مَنِ اقْتَنَىٰ كَلْباً لَيْسَ بِكَلْبِ صَيْدٍ أَوْ مَاشِيَةٍ

4. Držanje psa koji nije ni lovački ni čobanski

١٩١٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَنِ ٱقْتَنَىٰ كَلْبًا، لَيْسَ بِكَلْبِ ماشِيَةٍ أَوْ ضارِيَةٍ، نَقَصَ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ عَمَلِهِ قِيرَاطانِ) .

1918. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko drži psa koji nije ni za čuvanje stada ni za lov njegova se dobra djela umanjuju svaki dan za dva *kirata.*"

5. Ulov nađen nakon dva ili tri dana

1919. Adijj ibn Hatim, r.a., prenosi hadis koji je već naveden (vidi hadis broj 1915.), a u ovoj predaji još stoji:

"...a ako si pogodio ulov strijelom pa ga pronašao tek nakon jednog ili dva dana i na njemu bude samo trag tvoje strijele, onda ga možeš jesti. Ako je ulov pao u vodu, ne smiješ ga jesti."

6. Jedenje skakavaca

1920. Ibn Ebu Evfa, r.a., kaže:

– Učestvovali smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u šest ili sedam vojnih pohoda i jeli smo (tom prilikom) skakavce zajedno sa njim.

7. *Nahr* (klanje deva ili konja) i *zebh* (klanje ostalih životinja)

1921. Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kaže:

– Zaklali smo (nahr) i pojeli konja za Vjerovjesnikova, s.a.v.s., života, dok smo bili u Medini.

8. Osuda mrcvarenja i korišćenja životinja kao živih meta

1922. Ibn Omer, r.a., kaže da je jednom prošao pored grupe mladića

٥ ـ باب: الصَّيْدِ إِذَا غَابَ عَنْهُ يَوْمَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةً

١٩١٩ : حَديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ : تَقَدَّمَ قَرِيبًا، وزادَ في هٰذِهِ الرِّوايَة: (.. وَإِنْ رَمَيْتَ الصَّيْدَ فَوَجَدْتَهُ بَعْدَ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ لَيْسَ بِهِ إِلاَّ أَثَرُ سَهْمِكَ فَكُلْ، وَإِنْ وَقَعَ فِي المَاءِ فَلاَ تَأْكُلْ).

٦ ـ باب: أَكْلِ الجَرَادِ

١٩٢٠ : عَنِ ٱبْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ سَبْعَ غَزَوَاتٍ أَوْ سِتًّا، كُنَّا نَأْكُلُ مَعَهُ الجَرَادَ.

٧ ـ باب: النَّحْرِ وَالذَّبْحِ

١٩٢١ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَتْ: نَحَرْنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَرَسًا، وَنَحْنُ بِالمَدِينَةِ، فَأَكَلْنَاهُ.

٨ ـ باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ المُثْلَةِ وَالمَصْبُورَةِ وَالمُجَثَّمَةِ

١٩٢٢ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما: أَنَّهُ مَرَّ بِنَفَرٍ نَصَبُوا دَجَاجَةً

يَرْمُونَهَا، فَلَمَّا رَأَوْه تَفَرَّقُوا، فَقَالَ ٱبْنُ عُمَرَ: مَنْ فَعَلَ هٰذَا؟ إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَعَنَ مَنْ فَعَلَ هٰذَا.

koji su svezali kokoš i gađali je. Kad su ga ugledali, razišli su se. Na to je Ibn Omer rekao:

- Ko je ovo učinio? Uistinu, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prokleo onoga ko je ovako radio.

١٩٢٣: وَعَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا في رواية أَنَّهُ قَالَ: لَعَنَ النَّبِيُّ ﷺ مَنْ مَثَّلَ بِالحَيَوَانِ.

1923. Ibn Omer, r.a., u drugoj predaji kaže:

– Prokleo je Vjerovjesnik, s.a.v.s., onoga ko mrcvari životinju.

٩ - باب: لَحْمِ الدَّجَاجِ

9. Kokošije meso

١٩٢٤ : عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَأْكُلُ دَجَاجًا.

1924. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

– Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da jede kokošije meso.

١٠ - باب: أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّباعِ

10. O jedenju mesa od zvijeri koje imaju očnjake

١٩٢٥ : عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ.

1925. Ebu Sa'lebe, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio jedenje mesa zvijeri koje imaju očnjake.

١١ - باب: الْمِسْكِ

11. Miris *mošus*

١٩٢٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَثَلُ الجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالسَّوْءِ، كَحَامِلِ المِسْكِ وَنَافِخِ الْكِيرِ، فَحَامِلُ الْمِسْكِ: إِمَّا أَنْ يُحْذِيَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً. وَنَافِخُ الْكِيرِ: إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً).

1926. Ebu Musa, r.a., preosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Primjer dobrog i lošeg druga je kao primjer čovjeka koji nosi mošus i drugoga koji raspuhuje kovački mijeh: nosilac mošusa će ti ga pokloniti ili će ti ga prodati ili ćeš osjetiti od njega lijep miris; a onaj koji raspuhuje kovački mijeh ili će sagoriti tvoju odjeću ili ćeš osjetiti smrad od njega."

12. Biljeg i znak na licu

١٢ - باب: الوَسْمِ وَالْعَلَمِ فِي الصُّورَةِ

1927. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio udaranje po licu.

١٩٢٧ : عَنْ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ تُضْرَبَ الصُّورَةُ.

66. O KURBANIMA

٦٦ - كِتَابُ الأَضَاحِي

1. Jedenje kurbanskog mesa i ostavljanje za opskrbu

١ - باب: مَا يُؤْكَلُ مِنْ لُحُومِ الأَضَاحِيِّ وَما يُتَزَوَّدُ مِنْهَا

1928. Seleme ibn Ekve‘, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj od vas koji zakolje kurban neka nipošto ne zadrži u svojoj kući išta od njega nakon trećeg dana!”

Poslije toga, u narednoj godini, oni su rekli:

- Allahov Poslaniče, hoćemo li učiniti isto što smo učinili prošle godine?

Na to je on kazao:

“Jedite, nahranite i pohranite! Prošle godine ljudi su bili u nevolji pa sam želio da pomognete (potrebne).”

١٩٢٨ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ ضَحَّى مِنْكُمْ فَلاَ يُصْبِحَنَّ بَعْدَ ثَالِثَةٍ وَفي بَيْتِهِ مِنْهُ شَيْءٌ). فَلَمَّا كانَ الْعَامُ المُقْبِلُ، قالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، نَفْعَلُ كما فَعَلْنَا عامَ المَاضِي؟ قالَ: (كُلُوا وَأَطْعِمُوا وَٱدَّخِرُوا، فَإِنَّ ذٰلِكَ الْعَامَ كانَ بِالنَّاسِ جَهْدٌ، فَأَرَدْتُ أَنْ تُعِينُوا فِيهَا).

1929. Od Omera ibn Hattaba, r.a., se prenosi da je na dan Kurban-bajrama klanjao bajram prije *hutbe* (bajramskog vaza), a potom u hutbi rekao:

- O narode, zaista vam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio postiti ova dva dana: jedan od njih je dan jedenja nakon završetka posta, a drugi je dan u kojem jedete meso vaših kurbana.

١٩٢٩ : عَنِ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّهُ صَلَّى العِيدَ يَوْمَ الأَضْحَى قَبْلَ الخُطْبَةِ، ثُمَّ خَطَبَ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَدْ نَهَاكُمْ عَنْ صِيَامِ هٰذَيْنِ الْيَوْمَيْنِ، أَمَّا أَحَدُهُما فَيَوْمُ فِطْرِكُمْ مِنْ صِيَامِكُمْ، وَأَمَّا الآخَرُ فَيَوْمٌ تَأْكُلُونَ فِيهِ مِنْ نُسُكِكُمْ.

67. O PIĆIMA

٦٧ ـ كِتَابُ الأَشْرِبَةِ

1930. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko god pije ono što opija na ovome svijetu, a ne pokaje se, bit će lišen toga na onome svijetu."

١٩٣٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ شَرِبَ الخَمْرَ فِي ٱلدُّنْيَا ، ثُمَّ لَمْ يَتُبْ مِنْهَا ، حُرِمَهَا فِي الآخِرَةِ).

1931. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Bludnik, u vrijeme vršenja bluda, nije vjernik; onaj koji pije ono što opija, u vrijeme dok pije, nije vjernik; i kradljivac, u vrijeme dok krade, nije vjernik."

١٩٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ : إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : (لاَ يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ ، وَلاَ يَشْرَبُ الخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ ، وَلاَ يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ).

1932. Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji prenosi:

"...i onaj koji pljačka nešto vrijedno na očigled svijeta, nije vjernik u vrijeme dok pljačka."

١٩٣٢ : وَعَنْهُ فِي رِوَايَةٍ أَيْضًا : (وَلَا يَنْتَهِبُ نُهْبَةً ذَاتَ شَرَفٍ ، يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَبْصَارَهُمْ فِيهَا ، حِينَ يَنْتَهِبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ).

1. Opojno piće (spravljeno) od meda zvano *el-bit'*

١ ـ باب: الخَمْرُ مِنَ العَسَلِ وَهُوَ الْبِتْعُ

1933. Aiša, r.a., kaže:

– Neko je upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s., o piću *el-bit'*, a to je napitak (spravljen) od meda koji su Jemenci pili, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Svako piće koje opija je zabranjeno."

١٩٣٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ : سُئِلَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنِ البِتْعِ وَهُوَ نَبِيذُ العَسَلِ ، وَكَانَ أَهْلُ اليَمَنِ يَشْرَبُونَهُ ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ : (كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ).

1934. Ebu Amir el-Eš'ari, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da govori:

"Zasigurno, među mojim sljedbenicima bit će ljudi koji će činjenje bluda, nošenje svile, pijenje opojnih pića i upotrebu svirke smatrati dopuštenim. I zasigurno, neki od njih

١٩٣٤ : عَنْ أَبِي عَامِرٍ الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ : أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ : (لَيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ ، يَسْتَحِلُّونَ ٱلْحِرَ وَالحَرِيرَ ، وَالخَمْرَ

će odsjesti uz samu stranu neke planine i predvečer će im dolaziti pastiri sa stadom njihovim zarad neke potrebe, ali će im oni reći:

- Vratite nam se sutra!

Njih će Allah noću uništiti i planinu (na njih) sravniti, dok će ostale (od njih) pretvoriti u majmune i svinje i ostat će tako sve do Dana sudnjeg."

وَالْمَعَازِفَ، وَلَيَنْزِلَنَّ أَقْوَامٌ إِلَى جَنْبِ عَلَمٍ، يَرُوحُ عَلَيْهِمْ بِسَارِحَةٍ لَهُمْ، يَأْتِيهِمْ لِحَاجَةٍ فَيَقُولُوا: ٱرْجِعْ إِلَيْنَا غَدًا، فَيُبَيِّتُهُمُ ٱللهُ، وَيَضَعُ الْعَلَمَ، وَيَمْسَخُ آخَرِينَ قِرَدَةً وَخَنَازِيرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ).

2. Spravljanje napitka *nebiz* u posudama i ćupu

٢ - باب: الانْتِبَاذِ فِي الأَوْعِيَةِ وَالتَّوْرِ

1935. Ebu Usejd es-Sa'idi, r.a., kaže da je on pozvao Vjerovjesnika. s.a.v.s., na svoju svadbu. Njegova žena, nevjesta, ih je posluživala. Ona je rekla:

- Znate li koje sam piće pripremila za Allahova Poslanika, s.a.v.s.? Potopila sam mu preko noći nešto datula u ćupu.

١٩٣٥ : عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ السَّاعِدِيِّ أَنَّهُ دَعَا النَّبِيَّ ﷺ فِي عُرْسِهِ، فَكَانَتِ ٱمْرَأَتُهُ خَادِمَهُمْ، وَهِيَ الْعَرُوسُ، قَالَتْ: أَتَدْرُونَ مَا سَقَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ؟ أَنْقَعْتُ لَهُ تَمَرَاتٍ مِنَ اللَّيْلِ فِي تَوْرٍ.

3. Vjerovjesnikova s.a.v.s., dozvola upotrebe nekih posuda nakon što je to bilo zabranjeno

٣ - باب: تَرْخِيصِ النَّبِيِّ ﷺ فِي الأَوْعِيَةِ وَالظُّرُوفِ بَعْدَ النَّهْيِ

1936. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio upotrebu nekih mješina (posuda koje su bile korišćene za spravljanje alkohola), Vjerovjesniku, s.a.v.s., je rečeno:

- Ali, ne mogu svi ljudi naći kožu.

Tada im je dopustio upotrebu ćupova koji nisu premazani smolom.

١٩٣٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا نَهَى النَّبِيُّ ﷺ عَنِ الأَسْقِيَةِ، قِيلَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: لَيْسَ كُلُّ النَّاسِ يَجِدُ سِقَاءً، فَرَخَّصَ لَهُمْ فِي الجَرِّ غَيْرِ المُزَفَّتِ.

4. Nije dozvoljeno spravljanje pića miješanjem nedozrelih i osušenih datula jednih s drugima jer (to piće)

٤ - باب: مَنْ رَأَى أَنْ لَا يَخْلِطَ الْبُسْرَ وَالتَّمْرَ إِذَا كَانَ مُسْكِراً وَأَنْ لَا

opija; nije dozvoljeno sastavljanje dva začina u jedan

يَجْعَلَ إِدَامَيْنِ فِي إِدَامٍ

1937. Ebu Katade, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio miješanje osušenih i nedozrelih datula jednih s drugima i zabranio je miješanje osušenih datula i suhog grožđa jednog s drugim. Napitak od njih treba spremati zasebno.

١٩٣٧ : عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يُجْمَعَ بَيْنَ التَّمْرِ وَالزَّهْوِ، وَالتَّمْرِ وَالزَّبِيبِ، وَلْيُنْبَذْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى حِدَةٍ.

5. Pijenje mlijeka i ajet: *...koje nastaje od grizina u buragu i od krvi...* (En-Nahl, 66)

٥ - باب: شُرْبِ اللَّبَنِ وَقَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ﴾

1938. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Ebu Humejd je donio posudu s mlijekom iz mjesta *Neki*'. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao:

"Trebao si ga pokriti, makar popriječiti drvo preko njega?"

١٩٣٨ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: جاءَ أَبُو حُمَيْدٍ بِقَدَحٍ مِنْ لَبَنٍ مِنَ النَّقِيعِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَلاَ خَمَّرْتَهُ: وَلَوْ تَعْرِضَ عَلَيْهِ عُودًا).

1939. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Krasan li je milodar deva muzara obilne muže, darovana na mužu (siromahu) i ovca obilne muže, darovana na mužu (siromahu): one jutrom daju jednu posudu, a uvečer drugu."

١٩٣٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (نِعْمَ الصَّدَقَةُ اللِّقْحَةُ الصَّفِيُّ مِنْحَةً، وَالشَّاةُ الصَّفِيُّ مِنْحَةً، تَغْدُو بِإِنَاءٍ، وَتَرُوحُ بِآخَرَ).

6. Pijenje mlijeka (pomiješanog) s vodom

٦ - باب: شُرْبِ اللَّبَنِ بِالمَاءِ

1940. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., sa jednim svojim drugom ušao kod jednog ensarije i rekao mu:

"Ako imaš vode koja je prenoćila u mješini - (daj nam), a ako nemaš, napit ćemo se te koju raznosiš."

١٩٤٠ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ وَمَعَهُ صَاحِبٌ لَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنْ كانَ عِنْدَكَ مَاءٌ بَاتَ

هٰذِهِ اللَّيْلَةَ فِي شَنَّةٍ وَإِلاَّ كَرَعْنَا). قَالَ: وَالرَّجُلُ يُحَوِّلُ المَاءَ فِي حائِطِهِ، قالَ: فَقَالَ الرَّجُلُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ عِنْدِي مَاءٌ بَائِتٌ، فَٱنْطَلِقْ إِلَى الْعَرِيشِ، قال: فَٱنْطَلَقَ بِهِمَا، فَسَكَبَ فِي قَدَحٍ، ثُمَّ حَلَبَ عَلَيْهِ مِنْ دَاجِنٍ لَهُ، فَشَرِبَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ شَرِبَ الرَّجُلُ الَّذِي جَاءَ مَعَهُ.

Taj čovjek je raznosio bunarsku vodu u svojoj bašči ograđenoj zidom.

Tada je rekao:

- Allahov Poslaniče, imam vode koja je prenoćila pa pođimo do hladnjaka.

I on ih je obojicu doveo do hladnjaka, nalio vode u posudu, a zatim u nju namuzao kozijeg mlijeka. Allahov Poslanik, s.a.v.s., se napio a napio se i čovjek koji je bio s njim.

٧ ـ باب: الشُّرْبِ قَائِماً

7. Pijenje stojeći

١٩٤١ : عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَتَىَ بَابَ الرَّحَبَةِ بِمَاءٍ فَشَرِبَ قائِمًا، فَقَالَ: إِنَّ نَاسًا يَكْرَهُ أَحَدُهُمْ أَنْ يَشْرَبَ وَهُوَ قائِمٌ، وَإِنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَعلَ كما رَأَيْتُمُونِي فَعَلْتُ.

1941. Prenosi se da je Alija, r.a., došao do ulaza u dvorište (džamije) i napio se vode stojeći a zatim rekao:

- Neki ljudi ne vole piti stojeći, ali ja sam, uistinu, vidio Vjerovjesnika, s.a.v.s., da to čini kao što ste vi mene vidjeli da činim.

١٩٤٢ : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: شَرِبَ النَّبِيُّ ﷺ قَائِمًا مِنْ زَمْزَمَ.

1942. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., pio je vodu Zemzem stojeći.

٨ ـ باب: اخْتِنَاثِ الأَسْقِيَةِ

8. Savijanje mješina (zarad pijenja)

١٩٤٣ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: نَهَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنْ ٱخْتِنَاثِ الأَسْقِيَةِ. يَعْنِي الشُّرْبَ مِنْ أَفْوَاهِهَا.

1943. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je savijanje mješina, odnosno prislanjanje usta na otvore mješina kad se pije iz njih.

١٩٤٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: نَهَى رَسُولُ ٱللهِ ﷺ عَنِ الشُّرْبِ مِنْ فَمِ الْقِرْبَةِ أَوِ السِّقَاءِ، وَأَنْ يَمْنَعَ أَحَدُكُمْ

1944. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio je pijenje prislanjanjem usta na otvor mješine ili druge kožne posude te zabranjivanje susjedu da pobode klin u njegov zid.

9. Zabrana disanja u posudu (iz koje se pije)

1945. Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao piti iz posude na tri duška.

10. Srebrene posude

1946. Umm Seleme, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji pije iz srebrenih posuda klokotom saljeva u svoj stomak vatru džehennemsku."

11. Pijenje iz pehara

1947. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao u šator Benu Saide i rekao:

"O Sehle, daj nam vode!"

I ja sam izašao i dao im vode u ovome peharu.

Prenosilac ovog hadisa od Sehla kaže da im je Sehl donio taj pehar i da su se oni iz njega napili.

Kasnije je Omer ibn Abdulaziz zatražio od Sehla da mu pokloni taj pehar i on je to učinio.

1948. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je kod njega bio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., pehar.

- Ja sam - kaže on - više puta napojio Allahova Poslanika, s.a.v.s., iz ovog pehara.

Prenosilac hadisa od Enesa priča:

– Oko pehara je bio metalni obruč i Enes ga je htio zamijeniti sa zlatnim ili srebrenim, ali mu je Ebu Talha rekao:

- Nemoj nipošto mijenjati bilo šta što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., napravio!

I on je od toga odustao.

جَارَهُ أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَهُ فِي دَارِهِ.

٩ - باب: النَّهْيِ عَنِ التَّنَفُّسِ فِي الإِنَاءِ

١٩٤٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يَتَنَفَّسُ فِي ٱلإِنَاءِ ثَلاثًا.

١٠ - باب: آنِيَةِ الْفِضَّةِ

١٩٤٦ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ ورَضِيَ ٱللهُ عَنها، أَنَّ رَسولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: الَّذِي يَشْرَبُ فِي آنِيَةِ الفِضَّةِ إِنَّما يُجَرْجِرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمْ.

١١ - باب: الشُّرْبِ فِي الأَقْدَاحِ

١٩٤٧ : عَن سَهْلِ بْن سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: جاءَ النَّبِيُّ ﷺ سَقِيفَةَ بَنِي سَاعِدَةَ فَقَالَ: (ٱسْقِنَا يَا سَهْلُ). فَخَرَجْتُ لَهُمْ بِهٰذَا الْقَدَحِ فَأَسْقَيْتُهُمْ فِيهِ. قالَ الراوي: فَأَخْرَجَ لَنَا سَهْلٌ ذٰلِكَ الْقَدَحَ فَشَرِبْنَا مِنْهُ. قالَ: ثُمَّ ٱسْتَوْهَبَهُ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بَعْدَ ذٰلِكَ فَوَهَبَهُ لَهُ.

١٩٤٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، أَنَّهُ كانَ عِنْدَهُ قَدَحُ النَّبِيِّ ﷺ فَقالَ: لَقَدْ سَقَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فِي هٰذَا الْقَدَحِ أَكْثَرَ مِنْ كَذَا وَكَذَا. قالَ: وَكانَ فِيهِ حَلْقَةٌ مِنْ حَدِيدٍ، فَأَرَادَ أَنَسٌ أَنْ يَجْعَلَ مَكانَهَا حَلْقَةً مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ، فَقَالَ لَهُ أَبُو طَلْحَةَ: لاَ تُغَيِّرَنَّ شَيْئًا صَنَعَهُ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، فَتَرَكَهُ.

68. O BOLESNICIMA

1. Bolest znači pokrivanje grjehova

1949. Ebu Seid el-Hudri i Ebu Hurejre, r.a., kažu da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Muslimana neće pogoditi ni zamor, ni bolest, ni briga, ni žalost, ni uznemiravanje, ni tuga, pa čak ni ubod trna a da mu za to Allah neće pokriti / oprostiti neke od njegovih grijeha."

1950. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Vjernik je poput tek zasađene biljke - s koje god strane vjetar puše, savija je, a kad utihne, ona se, opet, uspravi. Slično tome vjernika pogađaju iskušenja. A razvratnik je poput cedra koji ostaje gluh i uspravan sve dok ga Allah, kada odluči, potpuno ne skrši."

1951. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kome Allah hoće dobro, stavi ga na iskušenja."

2. Žestina bolesti

1952. Aiša, r.a., kaže:

– Nikad nikog nisam vidjela da je imao žešće bolove od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

1953. Abdullah, r.a., kaže:

– Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., u vrijeme njegove bolesti kada je imao jaku groznicu i obratio sam mu se:

- Imaš, zaista, jaku groznicu.

I još sam upitao:

- Da li je to stoga što ćeš imati dvostruku nagradu za to?!

On je rekao:

٦٨ ـ كِتَابُ المَرْضى

١ ـ باب: مَا جاءَ فِي كَفَّارَةِ المَرَضِ

١٩٤٩ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ، وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (ما يُصِيبُ المُسْلِمَ، مِنْ نَصَبٍ وَلاَ وَصَبٍ، وَلاَ هَمٍّ وَلاَ حَزَنٍ وَلاَ أَذىً وَلاَ غَمٍّ، حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا، إِلاَّ كَفَّرَ ٱللهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ).

١٩٥٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَثَلُ المُؤْمِنِ كَمَثَلِ الخَامَةِ مِنَ الزَّرْعِ، مِنْ حَيْثُ أَتَتْهَا الرِّيحُ كَفَأَتْهَا، فَإِذَا ٱعْتَدَلَتْ تَكَفَّأُ بِالْبَلاَءِ. وَالْفَاجِرُ كالأَرْزَةِ، صَمَّاءَ مُعْتَدِلَةً، حَتَّى يَقْصِمَهَا ٱللهُ إِذَا شَاءَ).

١٩٥١ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَنْ يُرِدِ ٱللهُ بِهِ خَيْرًا يُصِبْ مِنْهُ).

٢ ـ باب: شِدَّةِ المَرَضِ

١٩٥٢ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَشَدَّ عَلَيْهِ الْوَجَعُ مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

١٩٥٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ في مَرَضِهِ، وَهُوَ يُوعَكُ وَعْكًا شَدِيدًا، وَقُلْتُ: إِنَّكَ

"Da, jer nema muslimana kojeg pogodi neka bol a da Allah od njega ne otkloni njegove grijehe onako kao kad s drveća opada lišće."

3. Onaj ko pati od epilepsije

1954. Prenosi se da je Abbas, r.a., rekao jednom od svojih drugova:

- Želiš li da ti pokažem ženu koja će biti među stanovnicima Dženneta?

- Naravno - odgovorio je.

- Evo, ova crna žena - reče on - došla je Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla:

- Pri napadu padavice padam na zemlju i otkrivam se pa moli Allaha za mene!

Na to je on rekao:

"Ako se strpiš, imat ćeš Džennet, a ako hoćeš, molit ću Allaha da te izliječi."

Tada je ona rekla:

- Zaista, strpit ću se.

Još je rekla:

- Uistinu, ja se otkrivam (za vrijeme napada epilepsije) pa zamoli Allaha da se ne otkrivam!

I on je molio za nju.

4. Šta dobija onaj ko ostane bez vida

1955. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Allah Uzvišeni je rekao: 'Onome Svome robu kojeg stavim na kušnju sa njegove dvije drage (tj. dva oka) pa se strpi, nadoknadit ću mu ih Džennetom."

5. Obilazak bolesnika

1956. Džabir, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je došao obići, ne jašući ni mazgu ni konja.

لَتُوعَكُ وَعْكًا شَدِيدًا، قُلْتُ: إِنَّ ذَاكَ بِأَنَّ لَكَ أَجْرَيْنِ؟ قَالَ: (أَجَلْ، مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَذًى إِلاَّ حَاتَّ ٱللهُ عَنْهُ خَطَايَاهُ، كما تَحَاتُّ وَرَقُ الشَّجَرِ).

٣ ـ باب: فَضْلِ مَنْ يُصْرَعُ مِنَ الرِّيحِ

١٩٥٤ : عَنْ ٱبنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ لِبَعْضِ أَصْحابِهِ: أَلاَ أُرِيكَ ٱمْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ؟ قَالَ: بَلى، قَالَ: هٰذِهِ المَرْأَةُ السَّوْدَاءُ، أَتَتِ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَت: إِنِّي أُصْرَعُ، وَإِنِّي أَتَكَشَّفُ، فَٱدْعُ ٱللهَ لِي، قَالَ: (إِنْ شِئْتِ صَبَرْتِ وَلَكِ الجَنَّةُ، وَإِنْ شِئْتِ دَعَوْتُ ٱللهَ أَنْ يُعَافِيَكِ). فَقَالَتْ: إِنِّي أَصْبِرُ، فَقَالَتْ: إِنِّي أَتَكَشَّفُ، فَٱدْعُ ٱللهَ أَنْ لاَ أَتَكَشَّفَ، فَدَعَا لَهَا.

٤ ـ باب: فَضْلِ مَنْ ذَهَبَ بَصَرُهُ

١٩٥٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ ٱللهَ تَعالىٰ قَالَ: إِذَا ٱبْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَبِيبَتَيْهِ فَصَبَرَ، عَوَّضْتُهُ مِنْهُمَا الجَنَّةَ). يُرِيدُ: عَيْنَيْهِ.

٥ ـ باب: عِيادَةِ المَرِيضِ

١٩٥٦ : عَنْ جابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: جاءَنِي النَّبِيُّ ﷺ يَعُودُنِي، لَيْسَ بِرَاكِبِ بَغْلٍ وَلاَ بِرْذَوْنٍ.

6. Dopuštenje bolesniku da kaže: “Zaista, bolestan sam”, “Ah, glava moja!” ili “Jako me boli!” i riječi Ejjuba, a.s.: “Mene je, uistinu, nevolja snašla, a Ti si od milostivih najmilostiviji.” (El-Enbija’, 83)

٦ - باب: مَا رُخِّصَ لِلْمَرِيضِ أَنْ يَقُولَ إِنِّي وَجِعٌ أَوْ وَا رَأْسَاه أَو اشْتَدَّ بِي الْوَجَعُ وَقَول أَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ﴿أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾

1957. Aiša, r.a., kaže da se požalila:

- Ah, moja glava!

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao:

“Kad bi se dogodilo (da umreš) dok sam ja živ, tražio bih oprosta za tebe i molio za tebe.”

Na to je ona rekla:

- Teško meni! Ti kao da priželjkuješ moju smrt. Da se to desi, ti bi, zasigurno, kraj dana proveo spavajući s nekom od tvojih supruga.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odgovorio:

“Ne, naprotiv! Ja trebam reći: Ah, moja glava! Već sam namjeravao pozvati Ebu Bekra i sina njegova i oporučiti, kako oni što pričaju ne bi pričali nešto drugo ili oni što priželjkuju ne bi priželjkivali nešto drugo. Zatim sam rekao (sam sebi): Neće Allah dati (to drugo), a i vjernici će odbiti ili Allah će dati (da to bude Ebu Bekr) a i vjernici će odbiti (drugog osim Ebu Bekra).’”

١٩٥٧ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا قالَتْ: وَارَأْسَاهُ، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ذَاكِ لَوْ كانَ وَأَنَا حَيٌّ فَأَسْتَغْفِرُ لَكِ وَأَدْعُوَ لَكِ). فَقالَتْ عائِشَةُ: وَاثُكْلِيَاهْ، وَٱللهِ إِنِّي لأَظُنُّكَ تُحِبُّ مَوْتِي، وَلَوْ كانَ ذٰلِكَ، لَظَلِلْتَ آخِرَ يَوْمِكَ مُعَرِّسًا بِبَعْضِ أَزْوَاجِكَ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (بَلْ أَنَا وَارَأْسَاهُ، لَقَدْ هَمَمْتُ، أَوْ أَرَدْتُ، أَنْ أُرْسِلَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ وَٱبْنِهِ وَأَعْهَدَ: أَنْ يَقُولَ الْقَائِلُونَ، أَوْ يَتَمَنَّى الْمُتَمَنُّونَ، ثُمَّ قُلْتُ: يَأْبَى ٱللهُ وَيَدْفَعُ الْمُؤْمِنُونَ، أَوْ يَدْفَعُ ٱللهُ وَيَأْبَى الْمُؤْمِنُونَ).

7. Bolesnikovo priželjkivanje smrti

٧ - باب: تَمَنِّي الْمَرِيضِ الْمَوْتَ

1958. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Neka niko od vas ne priželjkuje nipošto smrt usljed nevolje koja ga zadesi. A ako bude nužno da to čini, neka kaže: Moj Bože, poživi me sve dok mi bude život bolji od smrti, a usmrti me kad mi smrt bude bolja od života!”

١٩٥٨ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ لِضُرٍّ أَصَابَهُ، فَإِنْ كانَ لاَ بُدَّ فَاعِلًا، فَلْيَقُلْ: ٱللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَا كانَتِ

الحَيَاةُ خَيْرًا لِي وَتَوَفَّنِي مَا كَانَتِ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي).

1959. Habbab, r.a., priča kako je pržen usijanim gvožđem sedam puta i kaže:

– Naši drugovi, koji su umrli (za života Vjerovjesnika, s.a.v.s.), otišli su a da im nagrada nije umanjena uživanjem na ovome svijetu, dok smo mi zaimali toliko da to nemamo u što trošiti, osim na gradnju - prašinu. Da nam Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije zabranio da prizivamo smrt, zasigurno, ja bih je prizivao.

١٩٥٩ : عَنْ خَبَّابٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ ٱكْتَوَى سَبْعَ كَيَّاتٍ، فَقَالَ: إِنَّ أَصْحَابَنَا الَّذِينَ سَلَفُوا مَضَوْا وَلَمْ تَنْقُصْهُمُ ٱلدُّنْيَا، وَإِنَّا أَصَبْنَا مَا لاَ نَجِدُ لَهُ مَوْضِعًا إِلاَّ التُّرَابَ، وَلَوْلاَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَانَا أَنْ نَدْعُوَ بِالمَوْتِ لَدَعَوْتُ بِهِ.

1960. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da govori:

“Sigurno, nikoga njegovo djelo neće uvesti u Džennet!”

Njegovi drugovi su rekli:

- Čak ni tebe, Allahov Poslaniče?

Na to je on rekao:

“Ne, ni mene, osim da me Allah obaspe dobrotom i milošću. Zato, postupajte ispravno i nastojte biti pravični! I neka niko od vas nipošto ne priželjkuje smrt, jer ako je dobročinitelj, možda će još više dobra učiniti, a ako čini loše, možda, se pokajati.”

١٩٦٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (لَنْ يُدْخِلَ أَحَدًا عَمَلُهُ الجَنَّةَ). قَالُوا: وَلاَ أَنْتَ يَا رَسُولَ ٱللَّهِ؟ قَالَ: (لاَ، وَلاَ أَنَا، إِلاَّ أَنْ يَتَغَمَّدَنِي ٱللَّهُ بِفَضْلٍ وَرَحْمَةٍ، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا، وَلاَ يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمُ المَوْتَ: إِمَّا مُحْسِنًا فَلَعَلَّهُ أَنْ يَزْدَادَ خَيْرًا، وَإِمَّا مُسِيئًا فَلَعَلَّهُ أَنْ يَسْتَعْتِبَ).

8. Posjetiteljeva dova za bolesnika

٨ - باب: دُعَاءِ العَائِدِ لِلْمَرِيضِ

1961. Aiša, r.a., kaže da bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada bi došao bolesniku ili mu on bio doveden, govorio:

“Odstrani njevolju, o Gospodaru ljudi! Podari ozdravljenje, jer ti si Onaj koji daje ozdravljenje. Nema lijeka, osim Tvoga lijeka. Tvoj lijek ne ostavlja bolest.”

١٩٦١ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ، كَانَ إِذَا أَتَى مَرِيضًا أَوْ أُتِيَ بِهِ إِلَيْهِ، قَالَ: (أَذْهِبِ الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ، ٱشْفِ وَأَنْتَ الشَّافِي، لاَ شِفَاءَ إِلاَّ شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لاَ يُغَادِرُ سَقَمًا).

69. O MEDICINI

٦٩ - كتاب الطِّب

1. Allah nije spustio nijednu bolest, a da za nju nije spustio lijek

١ - باب: مَا أَنْزَلَ الله دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً

1962. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah nije spustio nijednu bolest, a da za nju nije spustio lijek!"

١٩٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَا أَنْزَلَ ٱللهُ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً).

2. Lijek je u trome

٢ - باب: الشِّفَاءُ فِي ثَلَاثٍ

1963. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Lijek je u trome: medovini, hidžami (puštanje krvi) i kauterizaciji (spaljivanju rana). A ja svojim sljedbenicima zabranjujem prženje (spaljivanje)."

١٩٦٣ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: (الشِّفَاءُ فِي ثَلَاثَةٍ: شَرْبَةِ عَسَلٍ، وَشَرْطَةِ مِحْجَمٍ، وَكَيَّةِ نَارٍ، وَأَنْهَى أُمَّتِي عَنِ الْكَيِّ).

3. Liječenje medom i ajet: ...*u njemu je lijek ljudima*... (En-Nahl, 69.)

٣ - باب: الدَّوَاءِ بِالْعَسَلِ وَقَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ﴾

1964. Ebu Seid, r.a., kaže da je jedan čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Moj brat se tuži na svoj stomak.

"Napoji ga medom!" - rekao je on.

Ovaj mu je došao drugi put pa mu je ponovio:

"Napoji ga medom!"

Došao mu je i treći put, pa mu je ponovio:

"Napoji ga medom!"

Zatim mu je ponovo došao i rekao:

- Učinio sam to.

Tada je Poslanik rekao:

"Istina je što je Allah rekao, a stomak tvoga brata je slagao. Napoji ga medom!"

I on ga je napojio pa je ovaj ozdravio.

١٩٦٤ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقالَ: إِنَّ أَخِي يَشْتَكِي بَطْنَهُ، فَقالَ: (ٱسْقِهِ عَسَلًا). ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ، فَقالَ: (ٱسْقِهِ عَسَلًا). ثُمَّ أَتَاهُ الثَّالِثَةَ فَقالَ: (ٱسْقِهِ عَسَلًا). ثُمَّ أَتَاهُ فَقالَ: فَعَلْتُ؟ فَقالَ: (صَدَقَ ٱللهُ، وَكَذَبَ بَطْنُ أَخِيكَ، ٱسْقِهِ عَسَلًا). فَسَقَاهُ فَبَرَأَ.

4. Ćurekot

1965. Aiša, r.a., kaže:

– Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Ovo crno zrno je lijek od svake bolesti osim od *sama*.”

- A šta je *sam* - upitala sam ja.

“Smrt”, rekao je on.

5. Stavljanje u nos indijskog i morskog *kusta* (vrsta tamjana)

1966. Umm Kajs, kćerka Mihsanova, r.a., priča:

– Čula sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da govori:

“Koristite ovo indijsko (alojevo) drvo, jer je ono ljekovito za sedam bolesti: ušmrkuje se u nos kod grlobolje, stavlja se u jednu stranu usta kod upale porebrice (bolest pleuritis)... Ostatak hadisa je ranije spomenut (vidi hadis br. 167).”

6. Puštanje krvi usljed bolesti

1967. Enes, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavio hidžamu (puštanje krvi) i da mu je to uradio Ebu Tajbe. Ovaj hadis je spomenut ranije (vidi hadis br. 1004). Na kraju ove predaje stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Najbolje čime se liječite jest puštanje krvi i morski kust.”

Još je dodao:

“Nemojte svoju djecu mučiti stiskanjem rane (u grlu ili u predjelu između nosa i grla da biste iscijedili gnoj), nego koristite kust.”

٤ ـ باب: الحَبَّةِ السَّوْدَاءِ

١٩٦٥ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ هٰذِهِ الحَبَّةَ السَّوْدَاءَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ، إِلاَّ مِنَ السَّامِ). قُلْتُ: وَمَا السَّامُ؟ قَالَ: (المَوْتُ)

٥ـباب: السَّعُوطِ بِالقُسْطِ الهِنْدِيِّ وَالبَحْرِيِّ

١٩٦٦ : عَنْ أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مِحْصَنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (عَلَيْكُمْ بِهٰذَا العُودِ الْهِنْدِيِّ، فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ: يُسْعَطُ بِهِ مِنَ الْعُذْرَةِ، وَيُلَدُّ بِهِ مِنْ ذَاتِ الجَنْبِ). وَبَاقِي الحَدِيثِ تَقَدَّم.

٦ ـ باب: الحِجَامَةِ مِنَ الدَّاءِ

١٩٦٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: حَدِيثُ ٱحْتَجَمَ النَّبِيُّ ﷺ، حَجَمَهُ أَبُو طَيْبَةَ تَقَدَّم، وَقَالَ هُنا في آخِرِهِ: إِنَّ رَسولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ أَمْثَلَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ ٱلْحِجَامَةُ، وَالْقُسْطُ الْبَحْرِيُّ). ...

وَقَالَ: (لاَ تُعَذِّبُوا صِبْيَانَكُمْ بِالْغَمْزِ مِنَ الْعُذْرَةِ، وَعَلَيْكُمْ بِالْقُسْطِ).

٧ ـ باب: مَنْ لَمْ يُرْقَ

١٩٦٨ : عَنْ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (عُرِضَتْ عَلَيَّ

7. Ko nije bajao

1968. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Meni su predstavljeni narodi, pa su prolazili jedan i(li) dva vjerovjesnika sa svojom skupinom, a bilo je vjerovjesnika s kojima nije bilo nikoga. Kada sam vidio jednu veliku skupinu, upitao sam:

- Ko je ovo? Jesu li ovo moji sljedbenici?

- Ovo je Musa i njegov narod - rečeno mi je.

- Pogledaj prema horizontu! - rečeno je zatim.

Kada sam pogledao, vidio sam mnoštvo ljudi koje je prekrivalo horizont.

- Ovo su tvoji sljedbenici, i od njih će sedamdeset hiljada ući u Džennet bez polaganja računa - bi mi rečeno."

Poslanik, s.a.v.s., je potom ušao u kuću ne objasnivši im (ko su ti), pa je narod počeo to tumačiti ovako:

- S obzirom da smo mi povjerovali u Allaha i slijedili Njegova Poslanika, mi smo ti ljudi ili su to naša djeca koja su rođena u islamu, mi smo rođeni u predislamskom periodu.

Kada je to doprlo do Vjerovjesnika, s.a.v.s., izašao je i rekao:

"To su oni koji nisu bajali, nisu zloslutili (po pticama) i nisu spaljivali (svoje rane), nego su se na svoga Gospodara Uzdržavatelja oslanjali."

Tada je Ukaša ibn Mihsan rekao:

- Jesam li ja od njih, Allahov Poslaniče?

"Da", odgovorio je.

A onda je ustao još neko i rekao:

الأُمَمُ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ وَالنَّبِيَّانِ يَمُرُّونَ مَعَهُمُ الرَّهْطُ، وَالنَّبِيُّ لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ، حَتَّى رُفِعَ لِي سَوَادٌ عَظِيمٌ، قُلْتُ: مَا هٰذَا؟ أُمَّتِي هٰذِهِ؟ قِيلَ: هٰذَا مُوسَى وَقَوْمُهُ، قِيلَ: ٱنْظُرْ إِلَى الأُفُقِ، فَإِذَا سَوَادٌ يَمْلأُ الأُفُقَ، ثُمَّ قِيلَ لِي: ٱنْظُرْ هَا هُنَا وَهَا هُنَا فِي آفَاقِ السَّمَاءِ، فَإِذَا سَوَادٌ قَدْ مَلأَ الأُفُقَ، قِيلَ: هٰذِهِ أُمَّتُكَ، وَيَدْخُلُ الجَنَّةَ مِنْ هٰؤُلاَءِ سَبْعُونَ أَلْفًا بِغَيْرِ حِسَابٍ). ثُمَّ دَخَلَ وَلَمْ يُبَيِّنْ لَهُمْ، فَأَفَاضَ الْقَوْمُ، وَقَالُوا: نَحْنُ الَّذِينَ آمَنَّا بِٱللهِ وَٱتَّبَعْنَا رَسُولَهُ، فَنَحْنُ هُمْ، أَوْ أَوْلاَدُنَا الَّذِينَ وُلِدُوا فِي ٱلإِسْلاَمِ، فَإِنَّا وُلِدْنَا فِي الجَاهِلِيَّةِ، فَبَلَغَ النَّبِيَّ ﷺ فَخَرَجَ، فَقَالَ: (هُمُ الَّذِينَ لاَ يَسْتَرْقُونَ، وَلاَ يَتَطَيَّرُونَ، وَلاَ يَكْتَوُونَ، وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ). فَقَالَ عُكَاشَةُ بْنُ مِحْصَنٍ: أَمِنْهُمْ أَنَا يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (نَعَمْ). فَقَامَ آخَرُ فَقَالَ: أَمِنْهُمْ أَنَا؟ قَالَ: (سَبَقَكَ بِهَا عُكَاشَةُ).

٨ - باب: الْجُذَامِ

١٩٦٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ عَدْوَى وَلاَ طِيَرَةَ، وَلاَ هَامَةَ وَلاَ صَفَرَ، وَفِرَّ مِنَ

- A jesam li i ja od njih?

"Pretekao te Ukaša u tome (svojim pitanjem)", odgovorio je on.

8. Guba

1969. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nema *adve* (prelaska zaraze bolesti bez Allahova dopuštenja), i nema zloslutnje (po letu ptica), i nema *hame*, i nema safera (safer nije nesretni mjesec)! I bježi od zaraženog kugom kao što bježiš od lava!"

9. Safer nije nesretan mjesec

1970. Ebu Hurejre, r.a., u jednoj drugoj predaji kaže:

– Jedan beduin je upitao:

- Allahov Poslaniče, šta je mojim devama? Budu na pijesku poput srna, pa uđe među njih šugava deva i ošuga ih?

Na to je on odgovorio:

"A ko je nju (prvu) zarazio?"

10. Upala porebrice

1971. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dopustio ukućanima jednog od ensarija da mogu liječiti bajanjem od ujeda žaokom (zmije i škorpije) kao i (bolest) uha.

Enes je rekao:

- Liječio sam upalu porebrice spaljivanjem vatrom za života Allahova Poslanika, s.a.v.s. Ebu Talha, Enes ibn Nadr i Zejd ibn Sabit su mi bili svjedoci. Ebu Talha mi je (ranu) spaljivao.

الْمَجْذُومِ كما تَفِرُّ مِنَ الأَسَدِ).

٩ - باب: لا صَفَرَ

١٩٧٠ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، في رواية، قَالَ: قَالَ أَعْرَابِيٌّ: يَارَسُولَ ٱللهِ، فَمَا بَالُ إِبِلِي، تَكُونُ فِي الرَّمْلِ كَأَنَّهَا الظِّبَاءُ، فَيَدْخُلُ بَيْنَهَا الْبَعِيرُ الأَجْرَبُ فَيُجْرِبُهَا؟ فَقَالَ: (فَمَنْ أَعْدَى الأَوَّلَ؟).

١٠ - باب: ذَاتِ الْجَنْبِ

١٩٧١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: أَذِنَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ لِأَهْلِ بَيْتٍ مِنَ الأَنْصَارِ أَنْ يَرْقُوا مِنَ الْحُمَةِ وَالأُذُنِ. قَالَ أَنَسٌ: كُوِيتُ مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ، وَرَسُولُ ٱللهِ ﷺ حَيٌّ، وَشَهِدَنِي أَبُو طَلْحَةَ وَأَنَسُ بْنُ النَّضْرِ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، وَأَبُو طَلْحَةَ كَوَانِي.

١١ - باب: الحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ

١٩٧٢ : عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا:

11. Groznica je zapuh Džehennema

1972. Prenosi se da je Esma, kćerka Ebu Bekra, r.a., kada su joj doveli ženu koja je imala groznicu da učini dovu Allahu za njeno ozdravljenje, uzela vode i salila je na njeno tijelo u predjelu prsa.

- Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tražio od nas da groznicu rashlađujemo vodom - rekla je tom prilikom.

أَنَّهَا كانَتْ إِذَا أُتِيَتْ بِالمَرْأَةِ قَدْ حُمَّتْ تَدْعُو لَهَا، أَخَذَتِ المَاءَ، فَصَبَّتْهُ بَيْنَهَا وَبَيْنَ جَيْبِهَا. وقَالَتْ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَأْمُرُنَا أَنْ نَبْرُدَهَا بِالمَاءِ.

12. Umiranje od kuge

١٢ - باب: مَا يُذْكَرُ فِي الطَّاعُونِ

1973. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Od kuge (umrijeti) je šehidska smrt za svakog muslimana."

١٩٧٣ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (الطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ).

13. Bajanje od očnog uroka

١٣ - باب: رُقْيَةِ الْعَيْنِ

1974. Aiša, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je zapovjedio bajanje protiv uroka.

١٩٧٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: أَمَرَنِي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، أَوْ: أَمَرَ، أَنْ يُسْتَرْقَى مِنَ الْعَيْنِ.

1975. Umm Seleme, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio u njezinoj sobi djevojku sa smeđom mrljom na licu pa je rekao:

"Potražite da joj se obaje (odluči), jer je urečena zlim pogledom."

١٩٧٥ : عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَأَى فِي بَيْتِهَا جَارِيَةً فِي وَجْهِهَا سَفْعَةٌ، فَقَالَ: (ٱسْتَرْقُوا لَهَا، فَإِنَّ بِهَا النَّظْرَةَ).

14. Bajanje od ujeda zmije i škorpije

١٤ - باب: رُقْيَةِ الحَيَّةِ وَالعَقْرَبِ

1976. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dozvolio bajanje protiv (ujeda) bilo čega što ima otrovnu žaoku.

١٩٧٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: رَخَّصَ النَّبِيُّ ﷺ فِي الرُّقْيَةِ مِنْ كُلِّ ذِي حُمَةٍ.

15. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., odučavanje

١٥ - باب: رُقْيَةِ النَّبِيِّ ﷺ

1977. Aiša, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., izgovarao, prilikom učenja bolesniku:

١٩٧٧ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يَقُولُ لِلْمَرِيضِ: (بِسْمِ ٱللهِ، تُرْبَةُ أَرْضِنَا، بِرِيقَةِ بَعْضِنَا، يُشْفَى

"U ime Allaha, prašinom zemlje naše sa pljuvačkom nekog od nas ozdravit će, s dozvolom Gospodara Uzdržavatelja našeg, bolesnik naš!"

16. *Fe'l* (dobar predznak)

1978. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

"Nema zloslutnje (po načinu leta ptica), a najbolji predznak jest *fe'l*."

- Šta je to *fe'l*, Allahov Poslaniče? - upitao je neko.

"Dobra riječ, koju neko do vas čuje i uzme je kao dobar predznak", odgovorio je.

17. Proricanje

1979. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da su se dvije žene iz plemena Huzejl pobile pa je jedna od njih bacila kamen i pogodila u trbuh onu drugu, koja je bila noseća, i tako ubila dijete koje je bilo u njoj. Zatim su se parničile kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je on presudio da krvarina za (ubijeno) u stomaku bude koliko iznosi krvarina za roba ili robinju. Tada je staratelj žene koja je kažnjena da plati krvarinu rekao:

- Kako da platim, Allahov Poslaniče, za nekog ko nije ni pio, ni jeo, ni govorio niti prvi vrisak pustio?! Nešto takvo je neosnovano.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Ovaj je, uistinu, brat proricateljima!"

سَقِيمُنَا، بِإِذْنِ رَبِّنَا).

١٦ - باب: الْفَــأْلِ

١٩٧٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لاَ طِيَرَةَ، وَخَيْرُهَا الْفَأْلُ). قَالُوا: وَمَا الْفَأْلُ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (الْكَلِمَةُ الصَّالِحَةُ يَسْمَعُهَا أَحَدُكُمْ).

١٧ - باب: الْكَهَانَةِ

١٩٧٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَضَى فِي ٱمْرَأَتَيْنِ مِنْ هُذَيْلٍ ٱقْتَتَلَتَا، فَرَمَتْ إِحْدَاهُمَا الأُخْرَى بِحَجَرٍ، فَأَصَابَ بَطْنَهَا وَهِيَ حَامِلٌ، فَقَتَلَتْ وَلَدَهَا الَّذِي فِي بَطْنِهَا، فَٱخْتَصَمُوا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَقَضَى: أَنَّ دِيَةَ مَا فِي بَطْنِهَا غُرَّةٌ، عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ، فَقَالَ وَلِيُّ الْمَرْأَةِ الَّتِي غَرِمَتْ: كَيْفَ أَغْرَمُ، يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَنْ لاَ شَرِبَ وَلاَ أَكَلَ، وَلاَ نَطَقَ وَلاَ ٱسْتَهَلَّ، فَمِثْلُ ذٰلِكَ بَطَلَ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّمَا هٰذَا مِنْ إِخْوَانِ الْكُهَّانِ).

18. Ima rječitih govora koji očaravaju

١٨ - باب: إنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَسِحْراً

1980. Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da su dva čovjeka sa istoka došli i održali govore. Ljudi su bili ushićeni njihovom rječitošću pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Ima i takvih govora koji su, zbilja, prava magija!", ili: "Neki govorovi su, zbilja, magija!"

١٩٨٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ قَدِمَ رَجُلاَنِ مِنْ أَهْلِ الْمَشْرِقِ فَخَطَبَا، فَعَجِبَ النَّاسُ لِبَيَانِهِمَا، فَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَسِحْرًا، أَوْ: إِنَّ بَعْضَ الْبَيَانِ سِحْرٌ).

19. Sprečavanje zaraze

١٩ - باب: لاَ عَدْوَى

1981. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neka zaražena ili osoba koja je u doticaju sa zarazom nipošto zdrave ne izlaže opasnosti od zaraze."

١٩٨١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يُورِدَنَّ مُمْرِضٌ عَلَى مُصِحٍّ).

20. Pijenje otrova i liječenje njime; od čega se treba bojati i što je opako

٢٠ - باب: شُرْبِ السُّمِّ وَالدَّوَاءِ بِهِ وَمَا يُخَافُ مِنْهُ وَالْخَبِيثِ

1982. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj ko izvrši samoubistvo tako što se baci niz strminu nekog brda, bit će strovaljen u vatru džehennemsku u kojoj će zauvijek ostati; ko izvrši samoubistvo tako što ispije otrov, s otrovom u ruci koji će ispijati bit će u vatri džehennemskoj i u njoj će zauvijek ostati; ko se ubije nekim željeznim predmetom, u džehennemskoj vatri će s tim predmetom svoj trbuh probadati i vječno u njoj ostati."

١٩٨٢ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ، فَهُوَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ يَتَرَدَّى فِيهِ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا، وَمَنْ تَحَسَّى سُمًّا، فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَسُمُّهُ فِي يَدِهِ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَجَأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا).

21. Ako muha padne u posudu

1983. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ako muha padne u posudu nekog od vas, neka je svu zamoči a potom baci, jer, uistinu, u jednom njezinom krilu je lijek, a u drugom otrov."

٢١ - باب: إذَا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي الإنَاءِ

١٩٨٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (إِذَا وَقَعَ ٱلذُّبَابُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ كُلَّهُ، ثُمَّ لِيَطْرَحْهُ، فَإِنَّ فِي أَحَدِ جَنَاحَيْهِ شِفَاءً وَفِي الآخَرِ دَاءً).

70. O ODIJEVANJU

٧٠ ـ كِتَابُ اللِّبَاسِ

1. Ono što je ispod članaka bit će u vatri

١ ـ باب: مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ فَهُوَ فِي النَّارِ

1984. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Ono što od ogrtača prelazi ispod članaka otići će u vatru."

١٩٨٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ما أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ مِنَ الإِزَارِ فَفِي النَّارِ).

2. *Burud* (crni prugasti ogrtač), *hiber* (zeleni jemenski ogrtač) i *šemla* (mali ogrtač)

٢ ـ باب: الْبُرُودِ وَالْحِبَرَ وَالشَّمْلَةِ

1985. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Odjeća koju je Vjerovjesnik, s.a.v.s., najviše volio oblačiti bila je *hibra* (vrsta jemenskog ogrtača).

١٩٨٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كانَ أَحَبُّ الثِّيَابِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ أَنْ يَلْبَسَها الْحِبَرَةَ.

1986. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je preselio, pokriven zelenim jemenskim ogrtačem (*hibra*).

١٩٨٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ حِينَ تُوُفِّيَ سُجِّيَ بِبُرْدٍ حِبَرَةٍ.

3. Bijela odjeća

٣ ـ باب: الثِّيَابِ الْبِيضِ

1987. Ebu Zerr, r.a., priča:

– Kada sam jednom prilikom došao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., zatekao sam ga kako spava u bijeloj odjeći. Kada sam kasnije ponovo došao on se pobudio pa (sam ostao kod njega i čuo kada je) rekao:

"Nema nijednog čovjeka koji kaže *La ilahe illallah* (*Nema boga osim Allaha),* i umre vjerujući u to a da neće ući u Džennet."

Ja sam rekao:

- Čak ako je blud počinio i ukrao?

"Pa čak ako je i blud počinio i ukrao", odgovorio je on.

١٩٨٧ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَعَلَيْهِ ثَوْبٌ أَبْيَضُ، وَهُوَ نَائِمٌ، ثُمَّ أَتَيْتُهُ وَقَدِ ٱسْتَيْقَظَ، فَقَالَ: (ما مِنْ عَبْدٍ قالَ: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، ثُمَّ ماتَ عَلَى ذٰلِكَ إِلاَّ دَخَلَ الجَنَّةَ). قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قالَ: (وَإِنْ زَنَى

- Čak ako je blud počinio i ukrao? - ponovio sam pitanje, a on je odgovorio:

"Pa čak ako je i blud počinio i ukrao."

- Čak ako je blud počinio i ukrao? - još jednom sam upitao.

"Čak ako je i blud počinio i ukrao", odgovorio je on i dodao:

"Makar to Ebu Zerru ne bilo pravo."

Kada bi Ebu Zerr o ovome govorio, rekao bi:

- Makar to Ebu Zerru ne bilo pravo.

وَإِنْ سَرَقَ). قُلْتُ: وَإِنْ زَنَىٰ وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: (وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ). قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: (وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ عَلَى رَغْمِ أَنْفِ أَبِي ذَرٍّ).

وَكَانَ أَبُو ذَرٍّ إِذَا حَدَّثَ بِهٰذَا قَالَ: وَإِنْ رَغِمَ أَنْفُ أَبِي ذَرٍّ.

4. Odijevanje i prostiranje svile

٤ - باب: لُبْسِ الحَرِيرِ وَافْتِرَاشِهِ

1988. Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio korišćenje svile, osim koliko dva prsta (pokazao je tom prilikom kažiprst i srednji prst), a to znači samo kao vez, ures.

١٩٨٨ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ نَهَى عَنِ الحَرِيرِ، إِلاَّ هٰكَذَا. وَأَشَارَ بِإِصْبَعَيْهِ اللَّتَيْنِ تَلِيَانِ الإِبْهَامَ، يَعْنِي الأَعْلاَمَ.

5. Prostiranje svile

٥ - باب: افْتِرَاشِ الحَرِيرِ

1989. Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko oblači svilu na ovome svijetu, neće je oblačiti na ahiretu."

١٩٨٩ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ لَبِسَ الحَرِيرَ فِي ٱلدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي الآخِرَةِ).

1990. Huzejfe, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio nam je da pijemo iz zlatnih i srebrenih posuda i da jedemo iz njih, da oblačimo svilu i brokat i da sjedimo na njoj.

١٩٩٠ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَانَا النَّبِيُّ ﷺ أَنْ نَشْرَبَ فِي آنِيَةِ ٱلذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَأَنْ نَأْكُلَ فِيهَا، وَعَنْ لُبْسِ الحَرِيرِ وَٱلدِّيبَاجِ، وَأَنْ نَجْلِسَ عَلَيْهِ.

6. Zabrana muškarcima da upotrebljavaju šafran

٦ - باب: النَّهْيِ عَنِ التَّزَعْفُرِ لِلرِّجَالِ

1991. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio muškarcu da upotrebljava šafran.

١٩٩١ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَتَزَعْفَرَ الرَّجُلُ.

7. Obuća od učinjene kože, i druga

٧ - باب: النِّعَالِ السِّبْتِيَّةِ وَغَيْرِهَا

1992. Enes, r.a., kaže da ga je neko upitao:

- Da li Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao u sandalama?

- Da - odgovorio je on.

١٩٩٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سُئِلَ: أَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ؟ قَالَ: نَعَمْ.

1993. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas ne hoda obuven samo na jednu nogu! Neka se izuje ili neka obuje obuću na obje."

١٩٩٣ : وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يَمْشِي أَحَدُكُمْ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ، لِيُحْفِهِمَا جَمِيعًا أَوْ لِيُنْعِلْهُمَا).

8. Prvo se skida obuća s lijeve noge

٨ - باب: يَنْزِعُ نَعْلَهُ الْيُسْرَى

1994. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao:

"Kada se neko od vas obuva, neka otpočne s desnom, a kada se izuva, neka počne s lijevom nogom, tako da desna bude prva na koju obuva, a posljednja sa koje izuva."

١٩٩٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا ٱنْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمِينِ، وَإِذَا نَزَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشِّمَالِ، لِتَكُنِ الْيُمْنَى أَوَّلَهُمَا تُنْعَلُ وَآخِرَهُمَا تُنْزَعُ).

9. Poslanikove, s.a.v.s., riječi da se ne gravira na drugom ono što je ugravirano na njegovom prstenu

٩ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: لَا يُنْقَشُ عَلَى نَقْشِ خَاتَمِهِ

1995. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, uzeo srebren prsten i na njemu ugravirao riječi *Muhammed, Allahov poslanik,* a zatim rekao:

"Imam prsten od srebra na koji sam ugravirao *Muhammed, Allahov poslanik,* zato neka niko ne gravira isto na svome prstenu!"

١٩٩٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ٱتَّخَذَ خَاتَمًا مِنْ وَرِقٍ، وَنَقَشَ فِيهِ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ ٱللهِ، وَقَالَ: (إِنِّي ٱتَّخَذْتُ خَاتَمًا مِنْ وَرِقٍ، وَنَقَشْتُ فِيهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ ٱللهِ، فَلاَ يَنْقُشَنَّ أَحَدٌ عَلَى نَقْشِهِ).

10. Izbacivanje iz kuća onih koji oponašaju žene

١٠ - باب: إِخْرَاجِ الْمُتَشَبِّهِينَ

بِالنِّسَاءِ مِنَ الْبُيُوتِ

1996. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je prokleo muškarce koji oponašaju žene i žene koje oponašaju muškarce, i rekao:

“Izbacite ih iz vaših kuća!”

Prenosilac kaže:

- Vjerovjesnik, s.a.v.s., je izbacio jednog takvog, a i Omer također.

١٩٩٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: لَعَنَ النَّبِيُّ ﷺ الْمُخَنَّثِينَ مِنَ الرِّجالِ، وَالمُتَرَجِّلاَتِ مِنَ النِّسَاءِ، وَقالَ: (أَخْرِجُوهُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ). قالَ: فَأَخْرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فُلاَنًا وَأَخْرَجَ عُمَرُ فُلاَنًا.

11. Puštanje brade

١١ - باب: إِعْفَاءِ اللِّحىٰ

1997. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Razlikujte se od mušrika: ostavite duže brade, a brkove dobro skrešite!”

١٩٩٧ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (خالِفُوا المُشْرِكِينَ: وَفِّرُوا اللِّحىٰ، وَأَحْفُوا الشَّوَارِبَ).

12. *Hidab* (bojenje kose)

١٢ - باب: الخِضَــاب

1998. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Zaista Jevreji i kršćani ne boje svoju kosu pa razlikujte se od njih.”

١٩٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لاَ يَصْبُغُونَ فَخَالِفُوهُمْ).

13. Kovrdžava kosa

١٣ - باب: الجَعْدِ

1999. Enes, r.a., kaže:

– Kosa Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bila je talasasta, ni ravna ni kovrčava i padala je između njegova dva uha i pleća.

١٩٩٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كانَ شَعَرُ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ رَجِلًا، لَيْسَ بِالسَّبِطِ وَلاَ الجَعْدِ، بَيْنَ أُذُنَيْهِ وَعَاتِقِهِ.

2000. Enes, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je bio krupnih ruku i stopala. Nisam vidio sličnog njemu ni prije ni poslije njega. Šake mu bijahu široke.

٢٠٠٠ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ ضَخْمَ الْيَدَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ، لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلاَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَكانَ بَسْطَ الْكَفَّيْنِ.

14. *Kaza*' (ostavljanje čuperaka na glavi)

١٤ - باب: القَزَعِ

2001. Ibn Omer, r.a., kaže:

čuperaka na glavi (*kaza*).

القَزَعِ.

15. Ženino namirisavanje muža rukama

١٥ - باب: تَطْيِيبِ المَرْأَةِ زَوجهَا بِيَدَيْهَا

2002. Aiša, r.a., kaže:

– Namirisavala sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., najljepšim mirisom koji je postojao sve dotle dok ne bih vidjela blistanje mirisa na njegovoj glavi i bradi.

٢٠٠٢ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: كُنْتُ أُطَيِّبُ النَّبِيَّ ﷺ بِأَطْيَبِ ما يَجِدُ، حَتَّى أَجِدَ وَبِيصَ الطِّيبِ في رَأْسِهِ وَلِحْيَتِهِ.

16. Miris se ne odbija

١٦ - باب: مَنْ لا يَرُدُّ الطِّيبَ

2003. Enes, r.a., kaže da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nikad nije odbijao miris.

٢٠٠٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ لاَ يَرُدُّ الطِّيبَ.

17. *Zerira* (vrsta mirisa)

١٧ - باب: الذَّرِيرَةِ

2004. Aiša, r.a., kaže:

– Namirisavala sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svojim rukama mirisom *zerira* kada je u vrijeme Oproštajnog hadža oblačio i skidao ihrame.

٢٠٠٤ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: طَيَّبْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بِيَدَيَّ، بِذَرِيرَةٍ في حَجَّةِ الْوَدَاعِ، لِلْحِلِّ وَالإِحْرَامِ.

18. Patnja slikara na Sudnjem danu

١٨ - باب: عَذَابِ المُصَوِّرِينَ يَوْمَ القِيَامَةِ

2005. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Oni koji prave ove slike bit će mučeni na Sudnjem danu. Njima će biti rečeno:

- Oživite ono što ste napravili!"

٢٠٠٥ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هٰذِهِ الصُّوَرَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيامَةِ، يُقَالُ لَهُمْ: أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ).

19. Osuda slika

١٩ - باب: نَقْضِ الصُّوَرِ

2006. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao:

"Uzvišeni Allah je rekao:

- Ko čini veće nasilje od onoga koji pokušava stvoriti (nešto) slično Mojem stvaranju? Pa neka stvore makar jedno zrno! Neka stvore makar jednu prašku!"

U drugoj predaji je dodao:

"Pa neka stvore makar jedno zrno ječma!"

٢٠٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (قالَ ٱللهُ تعالى: وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ كَخَلْقِي، فلْيَخْلُقُوا حَبَّةً، وَلْيَخْلُقُوا ذَرَّةً). وزادَ فِي رِوَايَةٍ: (فَلْيَخْلُقُوا شَعِيرَةً).

71. O LIJEPOM PONAŠANJU

٧١ ـ كِتَابُ الأَدَبِ

1. Ko među ljudima zaslužuje najviše poštovanja

١ ـ باب: مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ الصُّحْبَةِ

2007. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je neki čovjek došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitao:

- Allahov Poslaniče! Ko među ljudima zaslužuje moje najveće poštovanje?

"Tvoja majka", rekao je on.

- A ko zatim - upitao je?

"Opet tvoja majka", odgovorio je.

- A ko zatim - upitao je?

"Opet tvoja majka", odgovorio je.

- A ko zatim - upitao je?

"A zatim tvoj otac", odgovorio je.

٢٠٠٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: جاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: (أُمُّكَ). قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ أُمُّكَ). قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ أُمُّكَ). قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: (ثُمَّ أَبُوكَ).

2. Čovjek ne smije psovati svoje roditelje

٢ ـ باب: لا يَسُبُّ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ

2008. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Zaista, u najveće grijehe spada da čovjek grdi svoje roditelje."

Neko je upitao:

- A kako to čovjek grdi svoje roditelje, Allahov Poslaniče?

"Čovjek psuje oca drugog čovjeka pa taj onda psuje njegova oca ili psuje njegovu majku, pa taj onda psuje njegovu majkuā", odgovorio je on.

٢٠٠٨ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ أَنْ يَلْعَنَ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ). قِيلَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَكَيْفَ يَلْعَنُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ؟ قَالَ: (يَسُبُّ الرَّجُلُ أَبَا الرَّجُلِ، فَيَسُبُّ أَبَاهُ، وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ).

3. Kidanje rodbinskih veza

٣ ـ باب: إِثْمِ الْقَاطِعِ

2009. Džubejr ibn Mut'im, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kad je rekao:

٢٠٠٩ : عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَدْخُلُ الجَنَّةَ قَاطِعٌ).

"Onaj ko raskine rodbinske veze neće ući u Džennet."

٤ - باب: مَنْ وَصَلَ وَصَلَهُ الله

4. Allah pazi onoga koji pazi rodbinu

2010. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Riječ *rahim* (materica, porodične i rodbinske veze) izvedena je iz riječi *Rahman* (Milostivi - jedno od Allahovih lijepih imena) i Allah je rekao: 'Ja pazim onoga koji pazi rodbinu, a raskidam veze sa onima koji raskinu veze sa rodbinom.'"

٢٠١٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الرَّحِمَ شِجْنَةٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ، فَقَالَ ٱللهُ: مَنْ وَصَلَكِ وَصَلْتُهُ، وَمَنْ قَطَعَكِ قَطَعْتُهُ).

5. Rodbina se pazi održavanjem dobrih odnosa s njom

{٥ - باب: تُبَلُّ الرَّحِمُ بِبِلالِهَا}

2011. Amr ibn As, r.a., kaže:

– Čuo sam kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jasno i neskriveno rekao:

"Rod tog i tog nisu moji zaštitnici. Uistinu, moj zaštitnik je Allah i čestiti vjernici. Ali, oni su moja rodbina i ja njih dobro pazim održavajući s njima dobre rodbinske veze!"

٢٠١١ : عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ جِهَارًا غَيْرَ سِرٍّ، يَقُولُ: (إِنَّ آلَ أَبِي فُلانٍ لَيْسُوا بِأَوْلِيَائِي، إِنَّمَا وَلِيِّيَ ٱللهُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ، وَلٰكِنْ لَهُمْ رَحِمٌ أَبُلُّهَا بِبِلاَلِهَا).

6. Ne sastoji se pažnja prema rodbini u tome da se samo za učinjeno dobro uzvrati dobrim

٦ - باب: لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِىءِ

2012. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ne pazi dobro svoju rodbinu onaj koji samo uzvraća dobrim za učinjeno dobro, dobro rodbinu pazi onaj koji održava dobre odnose sa svojom rodbinom i tada kada ona prekine rodbinske veze s njim."

٢٠١٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِىءِ، وَلٰكِنِ الْوَاصِلُ الَّذِي إِذَا قُطِعَتْ رَحِمُهُ وَصَلَهَا).

7. Milost prema djeci, njihovo ljubljenje i grljenje

٧ - باب: رَحْمَةِ الْوَلَدِ وَتَقْبِيلِهِ وَمُعَانَقَتِهِ

2013. Aiša, r.a., priča:

– Došao neki beduin Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Vi ljubite djecu?! Mi ih ne ljubimo.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"A šta ti ja mogu kad je Allah iz tvoga srca istrgao milost."

٢٠١٣ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: جاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: تُقَبِّلُونَ الصِّبْيَانَ؟ فَمَا نُقَبِّلُهُمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَوَ أَمْلِكُ لَكَ أَنْ نَزَعَ ٱللهُ مِنْ قَلْبِكَ الرَّحْمَةَ).

2014. Omer ibn Hattab, r.a., kaže da je jednom pred Vjerovjesnika, s.a.v.s., stigao ratni plijen u ljudstvu. Među zarobljenicima je bila i neka žena koja je iz svojih grudi izmuzala mlijeko i tako hranila (dijete). Kad bi među zarobljenicima našla neko dijete, uzimala bi ga, stavljala uz svoja njedra i dojila.

Tada nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Mislite li da bi ova žena mogla svoje dijete baciti u vatru?"

Mi smo rekli:

- Ne, ukoliko bi bila u mogućnosti da ga ne baci.

Onda je on rekao:

"Allah je milostiviji prema Svojim robovima od nje prema svom djetetu."

٢٠١٤ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَدِمَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ سَبْيٌ، فَإِذَا ٱمْرَأَةٌ مِنَ السَّبْيِ تَحْلِبُ ثَدْيَهَا تَسْقِي، إِذَا وَجَدَتْ صَبِيًّا في السَّبْيِ أَخَذَتْهُ، فَأَلْصَقَتْهُ بِبَطْنِهَا وَأَرْضَعَتْهُ، فَقَالَ لَنَا النَّبِيُّ ﷺ: (أَتَرَوْنَ هٰذِهِ طَارِحَةً وَلَدَهَا في النَّارِ؟). قُلْنَا: لاَ، وَهِيَ تَقْدِرُ عَلَى أَنْ لاَ تَطْرَحَهُ، فَقَالَ: (للهُ أَرْحَمُ بِعِبَادِهِ مِنْ هٰذِهِ بِوَلَدِهَا).

8. Allah je podijelio milost na stotinu dijelova

٨ - باب: جَعَلَ اللهُ الرَّحْمَةَ فِي مِائَةِ جُزْءٍ

2015. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

"Allah je podijelio milost na stotinu dijelova, pa je devedeset i devet dijelova zadržao kod Sebe, a samo jedan dio spustio na Zemlju. To što su Njegova

٢٠١٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُول: (جَعَلَ ٱللهُ الرَّحْمَةَ مِائَةَ جُزْءٍ، فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْءًا، وَأَنْزَلَ في الأَرْضِ جُزْءًا وَاحِدًا، فَمِنْ ذٰلِكَ الجُزْءِ

stvorenja međusobno milostiva dolazi od tog dijela, pa čak i to da kobila diže svoje kopito od svoga mladunčeta iz bojazni da ga ne pričepi."

9. Stavljanje djeteta na krilo

2016. Usame ibn Zejd, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., stavljao je mene na jednu stranu, a Hasana ibn Alija na drugu stranu svog krila, zatim bi nas prigrlio govoreći:

"O moj Bože! Budi im milostiv! I ja sam, zaista, milostiv prema njima!"

10. Samilost među ljudima i životinjama

2017. Ebu Hurejre, r.a., priča:

– Jednom kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao klanjati i mi zajedno s njim, jedan beduin je u namazu rekao:

- Moj Bože! Smiluj se meni i Muhammedu i nikom drugom!

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., predavši selam završio klanjanje, rekao je beduinu:

"Ti si suzio ono što je veoma prostrano (Allahovu milost)."

2018. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Vidjet ćeš da su vjernici u njihovoj međusobnoj samilosti, ljubavi i saosjećanju poput jednog organizma: kada neki njegov organ oboli, svi ostali dijelovi mu se pridružuju u bdijenju i groznici."

يَتَرَاحَمُ الخَلْقُ، حَتَّى تَرْفَعَ الْفَرَسُ حافِرَهَا عَنْ وَلَدِهَا، خَشْيَةَ أَنْ تُصِيبَهُ).

٩ ـ باب: وَضْعِ الصَّبِيِّ عَلَى الْفَخِذِ

٢٠١٦ : عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَأْخُذُنِي فَيُقْعِدُنِي عَلَى فَخِذِهِ، وَيُقْعِدُ الحَسَنَ عَلَى فَخِذِهِ الأُخرَى، ثُمَّ يَضُمُّهُمَا، ثُمَّ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ ٱرْحَمْهُمَا فَإِنِّي أَرْحَمُهُمَا).

١٠ ـ باب: رَحْمَةِ النَّاسِ وَالْبَهَائِمِ

٢٠١٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ فِي صَلاَةٍ وَقُمْنَا مَعَهُ، فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ وَهُوَ فِي الصَّلاَةِ: اللَّهُمَّ ٱرْحَمْنِي وَمُحَمَّدًا، وَلاَ تَرْحَمْ مَعَنَا أَحَدًا. فَلَمَّا سَلَّمَ النَّبِيُّ ﷺ قالَ لِلأَعْرَابِيِّ: (لَقَدْ حَجَّرْتَ وَاسِعًا).

٢٠١٨ : عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (تَرَى المُؤْمِنِينَ: فِي تَرَاحُمِهِمْ، وَتَوَادِّهِمْ، وَتَعَاطُفِهِمْ، كَمَثَلِ الجَسَدِ، إِذَا ٱشْتَكَى عُضْوًا، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ جَسَدِهِ بِالسَّهَرِ وَالحُمَّى).

٢٠١٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَا مِنْ مُسْلِمٍ

2019. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Koji god musliman zasadi neku sadnicu pa od nje bude jeo čovjek ili neka životinja, imat će za to sadaku (bit će nagrađen kao da je podijelio sadaku).”

2020. Džerir ibn Abdullah el-Bedželi, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Ko ne bude milostiv, neće se ni prema njemu milosti imati.”

11. Preporučivanje dobročinstva prema susjedu

2021. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Džibril mi je neprestano preporučivao dobročinstvo prema susjedu tako da sam pomislio da će susjeda uključiti među nasljednike.”

12. Grijeh onoga čiji susjed nije siguran od njegova zla

2022. Ebu Šurejh, r.a., kaže:

– Zaista je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Tako mi Allaha, on ne vjeruje! Tako mi Allaha, on ne vjeruje! Tako mi Allaha, on ne vjeruje!”

Tada je neko upitao:

- Ko to, Allahov Poslaniče?

On je odgovorio:

“Onaj čiji susjed nije siguran od njegova zla.”

13. Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka ne uznemirava svoga susjeda!

غَرَسَ غَرْسًا، فَأَكَلَ مِنْهُ إِنْسَانٌ أَوْ دَابَّةٌ، إِلاَّ كانَ لَهُ صَدَقَةٌ).

٢٠٢٠ : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ البَجَلِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَنْ لاَ يَرْحَمُ لاَ يُرْحَمُ).

١١ ـ باب: الوَصَايَةِ بِالجَارِ

٢٠٢١ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (ما زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالجَارِ، حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ).

١٢ ـ باب: إِثْمِ مَنْ لاَ يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ

٢٠٢٢ : عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (وَٱللهِ لاَ يُؤْمِنُ، وَٱللهِ لاَ يُؤْمِنُ، وَٱللهِ لاَ يُؤْمِنُ). قِيلَ: وَمَنْ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قالَ: (الَّذِي لاَ يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ).

١٣ ـ باب: مَنْ كانَ يُؤْمِنُ بالله وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلاَ يُؤْذِ جارَهُ

٢٠٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَن كانَ يُؤْمِنُ بِٱللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلاَ يُؤْذِ جارَهُ، وَمَنْ كانَ يُؤْمِنُ بِٱللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كانَ يُؤْمِنُ بِٱللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ).

2023. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka ne uznemirava svoga susjeda; ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka velikodušno ugosti svoga gosta; ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka govori ono što je dobro ili neka šuti."

14. Svako dobro (djelo) je sadaka

2024. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Svako dobro (djelo) je sadaka."

15. Blagost u svemu

2025. Aiša, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista Allah voli blagost u svemu."

16. Međusobna saradnja vjernika

2026. Ebu Musa, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vjernici su međusobno poput čvrste građevine čiji dijelovi ojačavaju jedan drugog."

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pokazujući kako to izgleda, isprepleo svoje prste. Dok je on još sjedio, ušao je čovjek koji je nešto pitao ili neku drugu potrebu imao pa se Vjerovjesnik, s.a.v.s., okrenuo nama i rekao:

"Zauzmite se (za njega), bit ćete nagrađeni! I neka Allah odredi ono šta hoće preko jezika Svoga Vjerovjesnika!"

١٤ - باب: كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ

٢٠٢٤ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ).

١٥ - باب: الرِّفْقِ فِي الأَمْرِ كُلِّهِ

٢٠٢٥ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قالَتْ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ ٱللهَ يُحِبُّ الرِّفْقَ في الأَمْرِ كُلِّهِ).

١٦ - باب: تَعَاوُنِ المُؤْمِنِينَ بَعْضِهِمْ بَعْضاً

٢٠٢٦ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (المُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا). ثُمَّ شَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ. وَكانَ النَّبِيُّ ﷺ جالِسًا، إِذْ جاءَ رَجُلٌ يَسْأَلُ، أَوْ طَالِبُ حَاجَةٍ، أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ: (اشْفَعُوا فَلْتُؤْجَرُوا، وَلْيَقْضِ ٱللهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا شَاءَ).

١٧ - باب: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ فاحِشاً وَلاَ مُتَفَحِّشاً

17. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio nedoličan niti bestidan

2027. Enes ibn Malik, r.a., kaže

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije vrijeđao, nije bio bestidnik i nije proklinjao. Za nekog od nas, koga je za nešto htio ukoriti, samo bi rekao:

“Šta mu je, čelo mu se uprašilo!”

٢٠٢٧ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ سَبَّابًا، وَلاَ فَحَّاشًا، وَلاَ لَعَّانًا، كانَ يَقُولُ لِأَحَدِنَا عِنْدَ المَعْتَبَةِ: (مَا لَهُ تَرِبَ جَبِينُهُ).

18. Lijepa narav i darežljivost

١٨ - باب: حُسْنِ الْخُلُقِ وَالسَّخاءِ وَما يُكْرَهُ مِنَ الْبُخْلِ

2028. Džabir, r.a., kaže:

– Kada je od njega nešto zaiskano Vjerovjesnik, s.a.v.s., nikada nije rekao “ne”.

٢٠٢٨ : عَنْ جابِرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: مَا سُئِلَ النَّبِيُّ ﷺ عَنْ شَيْءٍ قَطُّ فَقَالَ: لاَ.

2029. Enes, r.a., kaže:

– Služio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., deset godina, i nikada mi nije rekao ni “uh”, ni “zašto si to uradio”, ni “zašto to nisi uradio”.

٢٠٢٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: خَدَمْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَشْرَ سِنِينَ، فَمَا قالَ لِي: أُفٍّ، وَلاَ: لِمَ صَنَعْتَ؟ وَلاَ: أَلاَ صَنَعْتَ.

19. Zabrana psovke i klevete

١٩ - باب: مَا يُنْهىٰ مِنَ السِّبَابِ وَاللَّعْنِ

2030. Ebu Zerr, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori:

“Ako neko nekoga optuži za razvrat ili za nevjerovanje u Boga, te će se klevete vratiti njemu ukoliko optužena osoba bude nevina.”

٢٠٣٠ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَرْمِي رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسُوقِ، وَلاَ يَرْمِيهِ بِالْكُفْرِ، إِلاَّ ٱرْتَدَّتْ عَلَيْهِ، إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذٰلِكَ).

2031. Sabit ibn Dahhak, r.a., jedan od prisutnih pod Drvetom (na Hudejbiji kada su davali prisegu Poslaniku) kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٢٠٣١ : عَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، وَكانَ مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ:

"Ko se zakune na drugu vjeru osim islama, on je, zaista, to što je rekao. Čovjek se ne može zavjetovati u ono što ne posjeduje. Ko počini samoubistvo nekim predmetom na ovom svijetu, bit će tim predmetom mučen na Sudnjem danu. Ko kune vjernika ima grijeh kao da ga je ubio. Ko optuži vjernika za nevjerovanje u Boga ima grijeh kao da ga je ubio."

أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَلَفَ عَلَى مِلَّةٍ غَيْرِ الإِسْلاَمِ فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَلَيْسَ عَلَى ٱبْنِ آدَمَ نَذْرٌ فِيمَا لاَ يَمْلِكُ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ فِي ٱلدُّنْيَا عُذِّبَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَعَنَ مُؤْمِنًا فَهُوَ كَقَتْلِهِ، وَمَنْ قَذَفَ مُؤْمِنًا بِكُفْرٍ فَهُوَ كَقَتْلِهِ).

20. Osuda iskrivljivanja tuđih riječi

٢٠ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ النَّمِيمَةِ

2032. Huzejfe, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"U Džennet neće ući onaj koji iskrivljeno prenosi tuđe riječi (sa ciljem nanošenja štete i neprijateljstva među ljudima)."

٢٠٣٢ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَدْخُلُ الجَنَّةَ قَتَّاتٌ).

21. Osuda pretjeranog hvaljenja

٢١ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّمادُحِ

2033. Ebu Bekre, r.a., kaže da je jedan čovjek pretjerano hvalio drugog čovjeka, koji je bio spomenut u prisustvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Teško se tebi! Posjekao si vrat svome drugu."

Ovo je ponovio nekoliko puta i rekao:

"Ako je neophodno da neko nekoga pohvali, onda neka kaže: 'Ja mislim tako i tako', i to samo ukoliko stvarno tako misli, a Allah sviđa račune (zna kakav

٢٠٣٣ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَأَثْنَى عَلَيْهِ رَجُلٌ خَيْرًا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (وَيْحَكَ، قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ - يَقُولُهُ مِرَارًا - إِنْ كَانَ أَحَدُكُمْ مَادِحًا لاَ مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ كَذَا وَكَذَا، إِنْ كَانَ يُرَى أَنَّهُ

je on stvarno), jer niko nikoga ne može prije Allaha čestitim proglasiti."

كَذٰلِكَ، وَحَسِيبُهُ ٱللَّهُ، وَلاَ يُزَكِّي عَلَى ٱللَّهِ أَحَدًا).

22. Zabrana zavidnosti i razdora

٢٢ - باب: ما يُنهى عَنِ التحاسُدِ وَالتَّدابُرِ

2034. Enes ibn Malik, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nemojte mrziti jedni druge; nemojte zavidjeti jedni drugima; nemojte okretati leđa jedni drugima, nego budite braća, o Allahovi robovi! Nije dozvoljeno muslimanu da ne govori sa svojim bratom više od tri dana."

٢٠٣٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ قالَ: (لاَ تَبَاغَضُوا، وَلاَ تَحَاسَدُوا، وَلاَ تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ ٱللَّهِ إِخْوَانًا، وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخاهُ فَوْقَ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ).

2035. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Čuvajte se sumnjičenja, jer je sumnjičenje najgori lažan govor. I nemojte istraživati mahane kod drugih, i nemojte uhoditi druge, i nemojte se međusobno nadmetati u kupoprodaji, i nemojte zavidjeti jedni drugima, i nemojte mrziti jedni druge, i nemojte okretati leđa jedni drugima, nego budite braća, o Allahovi robovi!"

٢٠٣٥ : عَنْ أَبِي هَرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ قالَ: (إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الحَدِيثِ، وَلاَ تَحَسَّسُوا، وَلاَ تَجَسَّسُوا، وَلاَ تَنَاجَشُوا، وَلاَ تَحَاسَدُوا، وَلاَ تَبَاغَضُوا، وَلاَ تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ ٱللَّهِ إِخْوَانًا).

23. Koja vrsta sumnjičenja je dozvoljena

٢٣ - باب: مَا يَجُوزُ مِنَ الظَّنِّ

2036. Aiša, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Ne mislim da taj i taj znaju išta o našoj vjeri."

٢٠٣٦ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا قالَتْ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَا أَظُنُّ فُلاَنًا وَفُلاَنًا يَعْرِفانِ مِنْ دِينِنَا شَيْئًا). وَفِي رِوَايَةٍ: (يَعْرِفانِ دِينَنَا الَّذِي نَحْنُ عَلَيْهِ).

24. Vjernik treba sakriti svoje grijehe

٢٤ - باب: سِتْرِ المُؤْمِنِ عَلَى نَفْسِهِ

2037. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

٢٠٣٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Svim mojim sljedbenicima bit će oprošteno, osim onima koji svoje grijehe javno čine (ili otkrivaju svoje grijehe drugima). Primjer takvog bestida je kada čovjek počini grijeh tokom noći pa, iako ga je Allah sakrio, ujutro kaže: 'O taj i taj, jučer sam uradio to i to.' Njegov Gospodar ga je zaklonio (da se ne zna za njegov grijeh) a on ustao i stao skidati sa sebe Allahov pokrov."

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (كُلُّ أُمَّتِي مُعَافًى إِلاَّ الْمُجَاهِرُونَ، وَإِنَّ مِنَ الْمَجَانَةِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا، ثُمَّ يُصْبِحُ وَقَدْ سَتَرَهُ ٱللهُ، فَيَقُولُ: يَا فُلَانُ، عَمِلْتُ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا، وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ، وَيُصْبِحُ يَكْشِفُ سِتْرَ ٱللهِ عَنْهُ).

25. Raskidanje veza i hadis: "Nije dozvoljeno muslimanu da napusti brata svoga (da ne govori sa svojim bratom) duže od tri dana."

٢٥ ـ باب: الهِجْرَةِ وَقَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ»

2038. Ebu Ejjub el-Ensari, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nije dozvoljeno čovjeku da raskine veze sa svojim bratom duže od tri noći, tako da, kad se sretnu njih dvojica da jedan od drugog okrenu glavu. Od njih dvojice je bolji onaj koji prvi pozdravi."

٢٠٣٨ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ: فَيُعْرِضُ هٰذَا وَيُعْرِضُ هٰذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ).

26. Ajet: ***O vi koji vjerujete, imajte uvijek Allaha na umu i budite sa onim koji su iskreni."*** **(Et-Tevbe, 119); zabrana laži**

٢٦ ـ باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا الله وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ وَمَا يُنْهَى عَنِ الْكَذِبِ

2039. Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, iskrenost vodi dobročinstvu, a dobročinstvo vodi Džennetu. Zaista čovjek koji stalno govori istinu postane

٢٠٣٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الجَنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يَكُونَ صِدِّيقًا.

istinoljubiv (*siddik*). Zaista, laž vodi u razvrat, a razvrat vodi Džehennemu. Zaista, čovjek koji uporno laže kod Allaha bude upisan kao lažac."

وَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ، حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ ٱللهِ كَذَّابًا).

27. Otrpiti uznemiravanje

٢٧ - باب: الصَّبْرِ فِي الأَذَى

2040. Ebu Musa, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Niko nije strpljiviji od Allaha na uznemiravanja koja se čuju. On sluša od ljudi kako Mu pripisuju sina i opet im dariva zdravlje i opskrbljuje ih."

٢٠٤٠ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ أَحَدٌ، أَوْ: لَيْسَ شَيْءٌ أَصْبَرَ عَلَى أَذًى سَمِعَهُ مِنَ ٱللهِ، إِنَّهُمْ لَيَدْعُونَ لَهُ وَلَدًا، وَإِنَّهُ لَيُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ).

28. Oprez u srdžbi

٢٨ - باب: الحَذَرِ مِنَ الْغَضَبِ

2041. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nije silan onaj ko je dobar hrvač, nego onaj koji sebe u srdžbi savlada."

٢٠٤١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ).

2042. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je neko rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

- Daj mi savjet!

"Ne srdi se", reče mu.

Ovaj je to od njega više puta tražio i svaki put bi mu on govorio:

"Ne srdi se!"

٢٠٤٢ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَوْصِنِي؟ قَالَ: (لاَ تَغْضَبْ). فَرَدَّدَ مِرَارًا، قَالَ: (لاَ تَغْضَبْ).

29. Stid

٢٩ - باب: الحَيَاءِ

2043. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

٢٠٤٣ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ

اللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الحَيَاءُ لاَ يَأْتِي إِلاَّ بِخَيْرٍ).

"Stid donosi samo dobro."

٣٠ - باب: إذا لم تستحِ فاصنعْ ما شئتَ

30. Ako se ne stidiš, čini šta god želiš

٢٠٤٤ : عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلاَمِ النُّبُوَّةِ الأُولَى: إِذَا لَمْ تَسْتَحِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ).

2044. Ebu Mesud el-Ensari, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ono što su ljudi shvatili od govora ranog vjerovjesništva jest: 'Ako se ne stidiš, čini šta god želiš.'"

٣١ - باب: الانبساطِ إلى النَّاسِ، قالَ ابنُ مسعودٍ: خالِطِ النَّاسَ ودينَكَ لا تَكْلِمَنَّهُ والدُّعابةِ معَ الأهلِ

31. Druženje s ljudima; Ibn Mesud kaže: "Druži se sa ljudima, ali nemoj nipošto svoju vjeru povrijediti i našali se sa svojom familijom!"

٢٠٤٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قالَ: إِنْ كانَ النَّبِيُّ ﷺ لَيُخَالِطُنَا، حَتَّى يَقُولَ لأَخٍ لِي صَغِيرٍ: (يَا أَبَا عُمَيْرٍ، مَا فَعَلَ النُّغَيْرُ).

2045. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., se družio s nama toliko da je i mome malom bratu govorio:

"O Ebu Umejr! Šta učini nugajr (slavujčić)?"

٣٢ - باب: لا يُلْدَغُ المُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ مَرَّتَيْنِ

32. Vjernik ne smije dozvoliti da bude dva puta ugrižen iz iste rupe

٢٠٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قالَ: (لاَ يُلْدَغُ المُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ).

2046. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Vjernik ne smije dozvoliti da bude ugrižen dva puta iz iste rupe."

33. Šta je od poezije - pjesama redžeza i hidaa dozvoljeno, a šta pokuđeno

٣٣ - باب: مَا يَجُوزُ مِنَ الشِّعْرِ وَالرَّجَزِ وَالحدَاءِ وَما يُكْرَهُ مِنْهُ

2047. Ubejj ibn Ka'b, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista ima poezije koja je mudrost."

٢٠٤٧ : عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (إِنَّ مِنَ الشِّعْرِ حِكْمَةً).

34. Pokuđeno je da poezija potpuno obuzme čovjeka tako da ga odvraća od sjećanja na Allaha, od nauke i Kur'ana

٣٤ - باب: مَا يُكْرَهُ أَنْ يَكُونَ الْغَالِبَ عَلَى الإِنْسَانِ الشِّعْرُ حَتَّى يَصُدَّهُ عَنْ ذِكْرِ اللهِ وَالْعِلْمِ وَالقُرْآنِ

2048. Ibn Omer, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Da se utroba nekog od vas napuni gnojem bolje mu je nego da se napuni poezijom."*

٢٠٤٨ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لأَنْ يَمْتَلِىءَ جَوْفُ أَحَدِكُمْ قَيْحًا خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمْتَلِىءَ شِعْرًا).

35. Kad neko kaže: "Teško tebi."

٣٥ - باب: مَا جَاءَ فِي قَوْلِ الرَّجلِ : وَيْلَكَ

2049. Enes, r.a., kaže da je neki beduin došao Vjerovjesniku, s.a.v.s. i rekao:

- Allahov Poslaniče, kad će Sudnji dan...? (vidi hadis br. 1530).

U ovoj predaji, nakon Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., riječi: "Ti ćeš biti sa onim koga voliš", još stoji:

Pa smo upitali:

- Odnosi li se to i na nas?

"Da", rekao je on.

٢٠٤٩ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، مَتَى تَقومُ السَّاعَةُ؟ تَقَدَّمَ وزَادَ في هٰذِهِ الرِّوايَةِ بَعْدَ قَوْله: (أَنْتَ مَع مَنْ أَحْبَبْتَ). فَقُلْنَا: وَنَحْنُ كَذٰلِكَ. قالَ: (نَعَمْ).

---

*Misli se na svaku vrstu poezije koja odvraća od Boga i Njegova programa za uređenje čovjekova života te koja pobuđuje negativne emocije i razvrat, dok je pjesništvo koje djeluje u pravcu suprotnom od ovoga ne samo dozvoljeno nego i poželjno. (nap. ured.)

36. Lažno predstavljanje (pripisivanje lažnog porijekla)

٣٦ - باب: مَا يُدْعَى النَّاسُ بِآبَائِهِمْ

2050. Ibn Omer, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Za svakoga ko ustvrdi da mu je otac neko ko to nije (ko se lažno predstavi) na Sudnjem danu će biti poboden bajrak pa će se govoriti: ’Ovo je prevara toga i toga, sina toga i toga.’”

٢٠٥٠ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (إِنَّ الْغَادِرَ يُنْصَبُ لَهُ لِوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيُقَالُ: هٰذِهِ غَدْرَةُ فُلاَنِ بْنِ فُلاَنٍ).

37. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: “*Kerm* (plemenitost) je, uistinu, srce vjernikovo.”

٣٧ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ: «إِنَّمَا الْكَرْمُ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ»

2051. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Ne nazivajte grožđe imenom *kerm* (plemenitost) jer je kerm srce vjernika.”

٢٠٥١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ تُسَمُّوا الْعِنَبَ الْكَرْمَ، إِنَّمَا الْكَرْمُ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ).

38. Promjena nekog imena u ljepše od njega

٣٨ - باب: تَحْوِيلِ الاسْمِ إِلَى اسْمٍ أَحْسَنَ مِنْهُ

2052. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je prvobitno ime Zejnebe bilo Berra (znači: dobra, čestita). Zato se govorilo: ‘Ona samu sebe proglašava čestitom!’, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., njezino ime promijenio u Zejneb.

٢٠٥٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ زَيْنَبَ كانَ ٱسْمُهَا بَرَّةَ، فَقِيلَ: تُزَكِّي نَفْسَهَا، فَسَمَّاهَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ زَيْنَبَ.

39. Dozivanje prijatelja ispuštanjem slova iz njegova imena

٣٩ - باب: مَنْ دَعَا صَاحِبَهُ فَنَقَصَ مِنْ اسْمِهِ حَرْفاً

2053. Enes, r.a., priča da je Umm Sulejm putovala zajedno u transportu čije je deve gonio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., momak Endžeša pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Polahko, Endžeš, voziš staklenke!”

٢٠٥٣ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كانَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ فِي الثَّقَلِ، وَأَنْجَشَةُ غُلاَمُ النَّبِيِّ ﷺ يَسُوقُ بِهِنَّ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَا أَنْجَشُ، رُوَيْدَكَ سَوْقَكَ بِالْقَوَارِيرِ).

40. Najmrže ime Allahu uzvišenom

٤٠ ـ باب: أَبْغَضِ الأَسْمَاءِ إِلَى الله عز وجل

2054. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Na Sudnjem danu Allahu će najogavnije biti ime onoga koji je sebe nazivao *Kralj kraljeva* (Vladar vladara)."

٢٠٥٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (أَخْنَى الأَسْماءِ عِنْدَ ٱللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ تَسَمَّى مَلِكَ الأَمْلاَكِ).

41. Zahvaljivanje (Allahu) prilikom kihanja

٤١ ـ باب: الحَمْدِ لِلْعَاطِسِ

2055. Enes, r.a., kaže:

– Dvojica su kihnuli u prisustvu Vjerovjesnika, s.a.v.s, pa je on jednom blagoslovio, a drugom nije. Kada je upitan zašto je tako postupio, on je odgovorio:

"Ovaj je Allahu zahvalio (rekao je: *Elhamdu lillah*), a onaj drugi nije."

٢٠٥٥ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: عَطَسَ رَجُلاَنِ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَشَمَّتَ أَحَدَهُمَا وَلَمْ يُشَمِّتِ الآخَرَ، فَقِيلَ لَهُ، فَقَالَ: (هٰذَا حَمِدَ ٱللهَ، وَهٰذَا لَمْ يَحْمَدِ ٱللهَ).

42. Šta je poželjno kod kihanja, a šta nepoželjno kod zijevanja

٤٢ ـ باب: مَا يُسْتَحَبُّ مِنَ العُطَاسِ وَمَا يُكْرَهُ مِنَ التَّثَاؤُبِ

2056. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista Allah voli kihanje, a ne voli zijevanje. Stoga, kada neko od vas kihne i zahvali Allahu, dužnost je svakog muslimana koji ga je čuo da mu kaže: '*Jerhamukellah* (Allah ti se smilovao!)' Zijevanje je pak šejtansko, i zato kada se nekome od vas zijeva neka to pokuša zaustaviti koliko god je moguće jer, zaista, kada neko od vas zijeva, šejtan mu se smije."

٢٠٥٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ ٱللهَ يُحِبُّ الْعُطَاسَ وَيَكْرَهُ التَّثَاؤُبَ، فَإِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ وَحَمِدَ ٱللهَ، كَانَ حَقًّا عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ لَهُ: يَرْحَمُكَ ٱللهُ، وَأَمَّا التَّثَاؤُبُ: فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا تَثَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرُدَّهُ مَا اسْتَطَاعَ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَثَاءَبَ ضَحِكَ مِنْهُ الشَّيْطَانُ).

72. O TRAŽENJU DOZVOLE (ZA ULAZAK U TUĐU KUĆU)

٧٢ - كِتَابُ الاستِئْذَانِ

1. Manja grupa treba prva pozdraviti veću grupu

١ - باب: تَسْلِيمِ القَلِيلِ عَلَى الكَثِيرِ

2057. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Mlađi će (prvi) pozdraviti starijeg, onaj koji ide onoga koji sjedi i manja grupa veću grupu."

٢٠٥٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُسَلِّمُ الصَّغِيرُ عَلَى الْكَبِيرِ وَالمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ).

2. Onaj koji ide će (prvi) pozdraviti onoga koji sjedi

٢ - باب: تَسْلِيمِ المَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ

2058. Ebu Hurejre, r.a., u drugoj predaji, kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji jaše pozdravit će (prvi) onoga koji hoda, onaj koji hoda onoga koji sjedi i manja grupa veću grupu."

٢٠٥٨ :وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، فِي رِوَايَةٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يُسَلِّمُ الرَّاكِبُ عَلَى المَاشِي، وَالمَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ).

3. Pozdravljanje poznanika i nepoznatih

٣ - باب: السَّلامِ لِلْمَعْرِفَةِ وَغَيْرِ المَعْرِفَةِ

2059. Abdullah ibn Amr, r.a., priča da je neko upitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.:

- Koja su djela najbolja u islamu?

On je odgovorio:

"Da nahraniš drugoga i pozdraviš poznanika i onoga kojega ne poznaješ."

٢٠٥٩ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: (تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ، عَلَى مَنْ عَرَفْتَ، وَعَلَى مَنْ لَمْ تَعْرِفْ).

4. Traženje dozvole za ulazak je zato da se ne bi vidjelo nedozvoljeno

٤ - باب: الاسْتِئْذَانُ مِنْ أَجْلِ الْبَصَرِ

2060. Sehl ibn Sa‘d, r.a., kaže:

– Neki čovjek je provirio kroz rupicu u odaju Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok se Vjerovjesnik, s.a.v.s., češao po glavi metalnim češljem. Tada je on rekao:

“Da sam znao da viriš kroz rupicu, ubo bih te njime u oko. Naredba o traženju dozvole za ulazak propisana je da se ne bi gledalo u nedozvoljeno.”

٢٠٦٠ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: ٱطَّلَعَ رَجُلٌ مِنْ جُحْرٍ في حُجَرِ النَّبِيِّ ﷺ، وَمَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِدْرًى يَحُكُّ بِهِ رَأْسَهُ، فَقَالَ: (لَوْ أَعْلَمُ أَنَّكَ تَنْظُرُ، لَطَعَنْتُ بِهِ في عَيْنِكَ، إِنَّمَا جُعِلَ الاِسْتِئْذَانُ مِنْ أَجْلِ الْبَصَرِ).

5. Činjenje bluda organima mimo spolnog organa

٥ ـ باب: زِنَا الجَوَارِحِ دُونَ الفَرْجِ

2061. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Allah je odredio čovjeku udio u bludu koji će neizbježno počiniti. Tako je blud oka bludan pogled, blud jezika bludan govor, blud duše bludna želja i strast, a spolni organ to potvrđuje ili negira.”

٢٠٦١ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (إِنَّ ٱللهَ كَتَبَ عَلَى ٱبْنِ آدَمَ حَظَّهُ مِنَ الزِّنَا، أَدْرَكَ ذٰلِكَ لاَ مَحَالَةَ، فَزِنَا الْعَيْنِ النَّظَرُ، وَزِنَا اللِّسَانِ النُّطْقُ، وَالنَّفْسُ تَمَنَّى وَتَشْتَهِي، وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذٰلِكَ أَوْ يُكَذِّبُهُ).

6. Pozdravljanje djece

٦ ـ باب: التَّسْلِيمِ عَلَى الصِّبْيَانِ

2062. Prenosi se da je Enes ibn Malik, r.a., prošao pored djece, pozdravio ih i rekao:

- Ovako je činio i Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٢٠٦٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ مَرَّ عَلَى صِبْيَانٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ، وَقالَ: كانَ النَّبِيُّ ﷺ يَفْعَلُهُ.

7. Kada neko na upit “Ko je?” odgovori sa: “Ja sam!”

٧ ـ باب: إِذَا قَالَ: مَنْ ذَا؟ فَقَالَ: أَنَا

2063. Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže:

– Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., u vezi s dugom moga oca i pokucao na vrata. On je upitao:

٢٠٦٣ : عَنْ جابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ في دَيْنٍ

كانَ عَلَى أَبِي، فَدَقَقْتُ الْبَابَ، فَقَالَ: (مَنْ ذَا؟). فَقُلْتُ: أَنَا، فَقَالَ: (أَنَا أَنَا). كَأَنَّهُ كَرِهَهَا.

"Ko je?"

- Ja - odgovorio sam.

On je tada rekao:

"Ja, ja?" (stavljajući mu do znanja da mu se takav odgovor nije dopao, tj. da je trebao reći svoje ime i prezime).

٨ ـ باب: التَّفَسُّحِ فِي الْمَجَالِسِ

8. Pravljenje mjesta na sijelima

٢٠٦٤ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لاَ يُقِيمُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ، وَلٰكِنْ تَفَسَّحُوا وَتَوَسَّعُوا).

2064. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Čovjek neće tražiti od drugog da ustane sa svoga mjesta da bi on sjeo na to mjesto. Stoga napravite mjesta i razmaknite se!"

٩ ـ باب: الاحْتِبَاءُ بِالْيَدِ

9. Sjedenje sa savijenim nogama obuhvaćenim rukama

٢٠٦٥ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ بِفِنَاءِ الْكَعْبَةِ، مُحْتَبِيًا بِيَدِهِ هٰكَذَا.

2065. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u dvorištu Kabe kako sjedi savijenih nogu obuhvaćenih rukama na ovaj način (pokazao je kako).

١٠ ـ باب: إذَا كانُوا أَكْثَرَ مِنْ ثَلاَثَةٍ فَلَا بَأْسَ بِالْمُسَارَّةِ وَالْمُنَاجَاةِ

10. Ako je u skupini više od tri osobe, nije pokuđeno sašaptavanje i vođenje povjerljivog razgovora

٢٠٦٦ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا كُنْتُمْ ثَلاَثَةً، فَلاَ يَتَنَاجَى رَجُلاَنِ دُونَ الآخَرِ حَتَّى تَخْتَلِطُوا بِالنَّاسِ، أَجْلَ أَنْ يُحْزِنَهُ).

2066. Abdullah, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Kada vas je u skupini troje, onda neka dvoje između vas ne vode tajni razgovor mimo trećega, sve dok ne budete među više ljudi, kako ga to ne bi povrijedilo."

١١ ـ باب: لا تُتْرَكُ النَّار فِي الْبَيْتِ عِنْدَ النَّوْمِ

٢٠٦٧ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: ٱحْتَرَقَ بَيْتٌ بِالْمَدِينَةِ عَلَى

أَهْلِهِ مِنَ اللَّيْلِ، فَحُدِّثَ بِشَأْنِهِمُ النَّبِيُّ ﷺ، قالَ: (إِنَّ هٰذِهِ النَّارَ إِنَّمَا هِيَ عَدُوٌّ لَكُمْ، فَإِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوهَا عَنْكُمْ).

١١. Ne treba ostavljati vatru u kući za vrijeme spavanja

2067. Ebu Musa, r.a., kaže:

– Jedne noći u Medini je izgorjela kuća i ukućani u njoj. Kada je o tom slučaju bio upoznat Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao je:

"Zaista je vatra vaš neprijatelj, zato kada pođete na počinak, ugasite je!"

١٢ ـ باب: مَا جَاءَ فِي الْبِنَاءِ

٢٠٦٨ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: رَأَيْتُنِي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ بَنَيْتُ بِيَدِي بَيْتًا يُكِنُّنِي مِنَ المَطَرِ، وَيُظِلُّنِي مِنَ الشَّمْسِ، ما أَعانَنِي عَلَيْهِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ ٱللهِ.

12. O gradnji

2068. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Za vrijeme života Vjerovjesnika, s.a.v.s., sagradio sam kuću svojim rukama da bi me mogla štititi od kiše i zakloniti od sunca, a niko mi od Allahovih stvorenja nije u tome pomogao.

73. O DOVAMA (MOLJENJIMA)

٧٣ ـ كِتَابُ الدَّعَوَاتِ

1. Svakom vjerovjesniku je zagarantirano ispunjenje jedne dove

١ ـ باب: لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ

2069. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Svaki vjerovjesnik je imao jednu dovu kojom je molio i koja mu je bila uslišavana, a ja želim sačuvati svoju dovu kako bih mogao moliti za svoje sljedbenike na ahiretu."

٢٠٦٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ يَدْعُو بِهَا، وَأُرِيدُ أَنْ أَخْتَبِىءَ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي فِي الآخِرَةِ).

2. Najbolji način traženja oprosta za grijehe

٢ ـ باب: أَفْضَلِ الاسْتِغْفَارِ

2070. Šeddad ibn Evs, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Najbolji način traženja oprosta za grijehe jeste da kažeš: *Allahumme ente Rabbi la ilahe illa ente, halakteni ve ene abduke ve ene ala ahdike ve va'dike mesteta'tu. Euzu bike min šerri ma sana'tu. Ebu'u leke bi ni'metike alejje ve ebu'u bi zenbi fagfirli, feinnehu la jagfiru-z-zunube illa ente. (O moj Bože! Ti Si moj Gospodar Uzdržavatelj! Nema boga osim Tebe. Ti Si me stvorio* i ja sam Tvoj rob. Utječem se Tebi od zla kojeg sam počinio. Priznajem Tvoju blagodat prema meni, i priznajem grijehe svoje. Zato, samo od Tebe molim oprost grijeha, pa mi ih oprosti, jer niko, zaista, osim Tebe ne može grijehe oprostiti."

On je još rekao:

٢٠٧٠ : عَنْ شَدَّادَ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (سَيِّدُ الاسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي، وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا ٱسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَٱغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ. قَالَ: وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا، فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا، فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ).

“Onaj koji ovako moli u toku dana, s čvrstom vjerom u to, i umre prije nego što omrkne toga dana, on je jedan od stanovnika Dženneta. I onaj koji ovako moli u toku noći, s čvrstom vjerom u to, i umre prije nego što osvane naredni dan, on je jedan od stanovnika Dženneta.”

٣ - باب: اسْتِغْفَارِ النَّبِيِّ فِي اليَوْمِ وَاللَّيْلَةِ

3. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., traženje oprosta za grijehe danju i noću

٢٠٧١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (وَٱللهِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ ٱللهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً).

2071. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

“Allaha mi! Ja molim Allaha za oprost i činim Mu pokajanje više od sedamdeset puta u toku dana.”

٤ - باب: التَّوْبَةِ

4. *Tevba* (pokajanje od grijeha)

٢٠٧٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ أَنَّهُ حَدَّثَ بِحَدِيثَيْنِ: أَحَدُهُمَا عَنِ النَّبِيِّ - ﷺ - وَالآخَرُ عَنْ نَفْسِهِ، قَالَ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَأَنَّهُ قَاعِدٌ تَحْتَ جَبَلٍ يَخَافُ أَنْ يَقَعَ عَلَيْهِ، وَإِنَّ الْفَاجِرَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَذُبَابٍ مَرَّ عَلَى أَنْفِهِ، فَقَالَ بِهِ هٰكَذَا. ثُمَّ قَالَ: (لَلّٰهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ رَجُلٍ نَزَلَ مَنْزِلًا وَبِهِ مَهْلَكَةٌ، وَمَعَهُ رَاحِلَتُهُ، عَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ، فَوَضَعَ رَأْسَهُ فَنَامَ نَوْمَةً، فَٱسْتَيْقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ رَاحِلَتُهُ، حَتَّى إِذَا ٱشْتَدَّ عَلَيْهِ الْحَرُّ وَالْعَطَشُ أَوْ مَا شَاءَ ٱللهُ، قَالَ: أَرْجِعُ إِلَى مَكَانِي، فَرَجَعَ فَنَامَ نَوْمَةً، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ، فَإِذَا رَاحِلَتُهُ عِنْدَهُ).

2072. Od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., se prenose dva kazivanja: jedno njegovo a drugo Vjerovjesnikovo, s.a.v.s.

Abdullah je rekao:

- Vjernik vidi svoje grijehe kao brdo pod kojim on sjedi i plaši se da će ono pasti na njega, dok razvratnik vidi svoje grijehe kao mušice koje prolijeću pokraj njegova nosa, kojih će se on riješiti “ovako” (i prenosilac je mahnuo rukom iznad svoga nosa da to ilustrira).

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Allahova radost zbog pokajanja nekog od Njegovih robova veća je od radosti čovjeka koji zastane na nekom opasnom

mjestu sa devom natovarenom hranom i vodom pa spusti glavu i malo zaspi, ali kada se probudi vidi da mu nema deve pa kada sunce još jače užeže i žeđ se njegova poveća, vrati se na isto mjesto i na trenutak ponovo zaspi, a kada glavu podigne ugleda svoju devu pored sebe."

٥ - باب: مَا يَقُولُ إِذَا نَامَ

5. Šta se kaže pred spavanje

٢٠٧٣ : عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمانِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ، وَضَعَ يَدَهُ تَحْتَ خَدِّهِ، ثُمَّ يَقُولُ: (بِٱسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا). وَإِذَا قَامَ قَالَ: (الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ).

2073. Huzejfe ibn Jeman, r.a., kaže:

– Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., noću lijegao u postelju, stavio bi ruku pod obraz i izgovorio:

"U ime Tvoje, moj Bože, umirem i živim."

Kada bi se probudio, rekao bi:

"Sva hvala i zahvala pripada Allahu, Koji nas je oživo nakon što nas je umrtvio. On će nas i (konačno) oživiti."

٦ - باب: النَّوْم عَلَى الشِّقِّ الأَيْمَن

6. Spavanje na desnoj strani

٢٠٧٤ : عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عازِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ نَامَ عَلَى شِقِّهِ الأَيْمَنِ، ثُمَّ قَالَ: (اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لاَ مَلْجَأَ وَلاَ مَنْجَا مِنْكَ إِلاَّ إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ).

2074. El-Bera ibn Azib, r.a., kaže:

– Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odlazio spavati, lijegao je na svoju desnu stranu i potom izgovarao:

"O moj Bože! Predajem Tebi svoju dušu, okrećem Tebi svoje lice, prepuštam Tebi svoj slučaj i pouzdavam se u Tebe, s nadom u Tebe i strahom od Tebe! Nema utočišta i spasa od Tebe osim kod Tebe. Vjerujem u Knjigu Tvoju, koju Si s visoka spustio, i u Vjerovjesnika Tvoga, kojeg Si poslao."

7. *Dova* prilikom buđenja u noći

٧ - باب: الدُّعَاءِ إِذَا انْتَبَهَ مِنَ اللَّيْلِ

2075. Ibn Abbas, r.a., priča:

"Prenoćio sam jedne noći kod Majmune...", i prenio je hadis kako je ranije spomenuto.

U ovoj predaji je još rekao:

– Jedna od Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., dova je bila:

"O, moj Bože! Daj u moje srce - svjetlo, i u moj vid - svjetlo, i u moj sluh - svjetlo, i sa moje desne strane - svjetlo, i sa moje lijeve strane - svjetlo, i iznad mene - svjetlo, i ispod mene - svjetlo, i ispred mene - svjetlo, i iza mene - svjetlo, i daj meni svjetlo!"

٢٠٧٥ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: بِتُّ عِنْدَ مَيْمُونَةَ وَذَكَرَ الحَدِيثَ وَقَدْ تَقَدَّمَ، قَالَ: وَكَانَ مِن دُعاءِ النَّبِيِّ ﷺ: (اللَّهُمَّ ٱجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ يَسَارِي نُورًا، وَفَوْقِي نُورًا، وَتَحْتِي نُورًا، وَأَمَامِي نُورًا، وَخَلْفِي نُورًا، وَٱجْعَلْ لِي نُورًا).

8. Odjeljak

٨ - «باب»

2076. Ebu Hurejre, r.a., kazuje:

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Kad neko od vas krene leći, neka istrese unutrašnju stranu svog pokrivača, jer ne zna šta je na nju došlo nakon njega, a zatim neka izgovori: 'U ime Tvoje, o moj Gospodaru Uzdržavatelju, liježem u ovu postelju i u ime Tvoje ću iz nje ustati. Ako zadržiš moju dušu, smiluj joj se, a ako je pustiš, zaštiti je onim čime štitiš Svoje dobre robove!"

٢٠٧٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (إِذَا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَنْفُضْ فِرَاشَهُ بِدَاخِلَةِ إِزَارِهِ، فَإِنَّهُ لاَ يَدْرِي ما خَلَفَهُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: بِٱسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ، إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَٱرْحَمْهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَٱحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ).

9. Pri upućivanju dove Allahu nastupa se odlučno, premda se Njega, svakako, na njeno uslišanje ne može prisiliti

٩ - باب: لِيَعْزِمَ المَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لا مُكْرِهَ لَهُ

2077. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Nipošto ne govorite: 'O moj Bože! Oprosti mi ako Ti hoćeš'; ili 'O moj Bože! Smiluj mi se ako Ti hoćeš', nego budite odlučni u traženju, jer Allaha niko ni na šta ne može prisiliti."

٢٠٧٧ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (لاَ يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ: اللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ، اللَّهُمَّ ٱرْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ، لِيَعْزِمَ المَسْأَلَةَ، فَإِنَّهُ لاَ مُكْرِهَ لَهُ).

10 Uslišat će se (dova) čovjeku ako on ne požuruje

١٠ - باب: يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَعْجَلْ

2078. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Uslišat će se (dova) onom od vas ko je strpljiv i ne rekne: 'Molio sam, pa mi nije uslišano.'"

٢٠٧٨ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (يُسْتَجابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ، يَقُولُ: دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي).

11. Dova pri golemoj tuzi

١١ - باب: الدُّعاءِ عِنْدَ الْكَرْبِ

2079. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pri golemoj tuzi običavao izgovarati:

"Nema boga osim Allaha, Velikog, Blagog! Nema boga osim Allaha, Gospodara Uzdržavatelja Prijestolja velikog! Nema boga osim Allaha, Gospodara Uzdržavatelja nebesa i Gospodara Uzdržavatelja Zemlje i Gospodara Uzdržavatelja Prijestolja plemenitog!"

٢٠٧٩ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كانَ يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ: (لاَ إِلَهَ إِلا اللهُ الْعَظِيمُ الحَلِيمُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ ٱللهُ رَبُّ السَّماوَاتِ وَرَبُّ الأَرْضِ، وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ).

12. Traženje zaštite od teške kušnje

١٢ - باب: التَّعَوُّذِ مِنْ جَهْدِ الْبَلاَءِ

2080. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je običavao tražiti zaštitu od teške kušnje, goleme nesreće, zle sudbine i od zluradosti neprijatelja.

Prenosilac Sufjan kaže:

- Ovo kazivanje sadrži samo troje (od navedenog), a ja sam dodao četvrto, ali ne znam koje je to.

٢٠٨٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَتَعَوَّذُ مِنْ جَهْدِ الْبَلاَءِ، وَدَرَكِ الشَّقَاءِ، وَسُوءِ الْقَضَاءِ، وَشَماتَةِ الأَعْدَاءِ.

قَالَ سُفْيَانُ - الراوي -: الحَدِيثُ ثَلاَثٌ، زِدْتُ أَنَا وَاحِدَةً، لاَ أَدْرِي أَيَّتُهُنَّ هِيَ.

13. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Ako sam nekoga uvrijedio, učini to (o moj Bože) očišćenjem i milošću za njega!"

١٣ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «مَنْ آذَيْتُهُ فَاجْعَلْهُ لَهُ زَكَاةً وَرَحْمَةً»

2081. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"O moj Bože! Ako sam ikojeg vjernika uvrijedio, učini neka to bude njemu djelo koje će ga približiti Tebi na Sudnjem danu!"

٢٠٨١ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ، فَٱجْعَلْ ذٰلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ).

14. Traženje zaštite od škrtosti

١٤ - باب: التَّعَوُّذِ مِنَ الْبُخْلِ

2082. Sa'd ibn Ebu Vakkas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., običavao tražiti da se uče ove riječi (Allahu dova upućuje ovim riječima):

"O, moj Bože! Zaista, tražim kod Tebe zaštitu od škrtosti, i tražim kod Tebe zaštitu od kukavičluka, i tražim kod Tebe zaštitu od duboke starosti, i tražim kod Tebe zaštitu od iskušenja ovoga svijeta - iskušenja Deždžala - i tražim kod Tebe zaštitu od patnje u kaburu."

٢٠٨٢ : عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاص رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ كَانَ يَأْمُرُ بِهٰؤُلاَءِ الْكَلِمَاتِ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ،

وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ ٱلدُّنْيَا - يَعْنِي فِتْنَةَ ٱلدَّجَّالِ - وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ).

15. Traženje zaštite od griješenja i zaduženosti

١٥ - باب: التَّعَوُّذِ مِنَ المَأْثَمِ وَالمَغْرَمِ

2083. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao izgovarati:

"O moj Bože! Utječem Ti se od lijenosti i oronulosti, griješenja i zaduženosti, od iskušenja kabura i kaburske patnje, od iskušenja Vatre i kazne Vatre te od zla iskušenja bogatstva. Utječem Ti se od iskušenja siromaštva. I utječem Ti se od iskušenja Mesiha - Dedždžala. O moj Bože! Saperi sa mene moje grijehe vodom od snijega i leda i očisti moje srce od grijeha kao što Si bijelo platno učinio čistim od zaprljanosti. I učini razdaljinu između mene i mojih grijeha kao što Si učinio razdaljinu između istoka i zapada."

٢٠٨٣ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ، وَالمَأْثَمِ وَالمَغْرَمِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ المَسِيحِ ٱلدَّجَّالِ، اللَّهُمَّ ٱغْسِلْ عَنِّي خَطَايَايَ بِمَاءِ الثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الخَطَايَا كَما نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الأَبْيَضَ مِنَ ٱلدَّنَسِ، وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَما بَاعَدْتَ بَيْنَ المَشْرِقِ وَالمَغْرِبِ).

16. Riječi Vjerovjesnika, s.a.v.s.: "Gospodaru Uzdržavatelju naš! Daj nam na ovome svijetu dobro!"

١٦ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً»

2084. Enes, r.a., kaže:

– Najčešća dova Vjerovjesnikova, s.a.v.s., bila je:

"*Allahumme atina fi-d-dunja haseneten ve fi-l-ahireti haseneten ve kina azabe-n-nar*. (O Allahu naš! Daj nam dobro na ovome svijet i dobro na onome svijetu, i sačuvaj nas vatre Džehennema!)"

٢٠٨٤ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ أَكْثَرُ دُعاءِ النَّبِيِّ ﷺ: (اللَّهُمَّ آتِنَا فِي ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ).

17. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "O moj Bože! Oprosti mi (grijehe) koje sam počinio i one koje ću počiniti!"

١٧ - باب: قول النبي ﷺ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ»

2085. Ebu Musa el-Eš'ari, r. a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao moliti:

"O moj Bože! Oprosti mi moje grijehe i moje neznanje, moje prekoračenje u mome poslu, kao i sve drugo što Ti poznaješ bolje od mene. O moj Bože! Oprosti mi moju šalu i moju ozbiljnost, moju nehoticu i moju hotimicu - a sve je to pri meni!"

٢٠٨٥ : عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّهُ كَانَ يَدْعُو: (اللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي، وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. اللَّهُمَّ ٱغْفِرْ لِي هَزْلِي وَجِدِّي وَخَطَئِي وَعَمْدِي، وَكُلُّ ذٰلِكَ عِنْدِي).

18. Vrijednost *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha)

١٨ - باب: فَضْلِ التَّهْلِيلِ

2086. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji govori: *La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir.* (Nema boga sem Allaha, Jedinoga! On nema druga. Njemu pripada sva vlast i sva hvala i zahvala, i On je Svemogući) stotinu puta u toku dana, imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, upisat će mu se stotinu dobrih djela i izbrisati stotinu loših djela, a to će mu biti i zaklon od šejtana toga dana sve dok ne omrkne. Niko neće učiniti ništa bolje, osim onoga koji to radi više puta od njega."

٢٠٨٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ - ﷺ - قَالَ: (مَنْ قَالَ: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ المُلْكُ وَلَهُ الحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ، كَانَتْ لَهُ عَدْلَ عَشْرِ رِقَابٍ، وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ، وَمُحِيَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ، وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذٰلِكَ حَتَّى يُمْسِيَ، وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلاَّ رَجُلٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْهُ).

2087. Ebu Ejjub el-Ensari i Ibn Mesud, r.a., prenoseći gornji hadis (2086) kažu da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., još rekao:

"Ko deset puta ovo izgovori, kao da je oslobodio jednog od potomaka Ismailovih."

٢٠٨٧ : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ، وَٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالاَ فِي هٰذَا الحَدِيثِ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ

19. Vrijednost riječi *Subhanallahi ve bi-hamdihi* (Uzvišen je Allah i Njemu pripada sva hvala i zahvala!)

2088. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Onom koji u jednom danu stotinu puta izgovori *Subhanallahi ve bi-hamdihi* (Uzvišen je Allah i Njemu pripada sva hvala i zahvala!) bit će oprošteni grijesi pa makar bili poput morske pjene.”

20. Vrijednost spominjanja Uzvišenog Allaha

2089. Ebu Musa, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji spominje Gospodara, Uzdržavatelja svoga je, u poređenju sa onim koji to ne čini, kao primjer živog i mrtvog.”

2090. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Allah ima meleke koji kruže putevima i traže one koji Allaha spominju. A kad nađu one koji spominju Allaha, oni pozovu jedni druge: ‘Dođite, ovo je ono što tražite!’ I meleci ih tada zakrile svojim krilima i tako ispune prostor sve do najbližeg (zemaljskog) neba.

Kad se meleci vrate, njihov Gospodar Uzdržavatelj ih pita, iako On o njima najbolje zna:

- Šta govore Moji robovi?

Meleci odgovore:

- Oni Tebe veličaju govoreći: *Subhanallahi* (Uzvišen je Allah), donose tekbire govoreći: *Allahu ekber* (Allah je najveći), zahvaljuju Ti se govoreći:

قَالَ عَشْرًا كانَ كَمَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً مِنْ وَلَدِ إِسْماعِيلَ).

١٩ - باب: فَضْلِ التَّسْبِيحِ

٢٠٨٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (مَنْ قالَ: سُبْحَانَ ٱللهِ وَبِحَمْدِهِ، في يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ، حُطَّتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ وَإِنْ كانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ).

٢٠ - باب: فَضْلِ ذِكْرِ الله عَزَّ وَجَلَّ

٢٠٨٩ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لاَ يَذْكُرُ مَثَلُ الحَيِّ وَالمَيِّتِ).

٢٠٩٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ لله مَلاَئِكَةً يَطُوفُونَ فِي الطُّرُقِ يَلْتَمِسُونَ أَهْلَ ٱلذِّكْرِ، فَإِذَا وَجَدُوا قَوْمًا يَذْكُرُونَ ٱللهَ تَنَادَوْا: هَلُمُّوا إِلَى حاجَتِكُمْ. قالَ: فَيَحُفُّونَهُمْ بِأَجْنِحَتِهِمْ إِلَى السَّمَاءِ ٱلدُّنْيَا، قالَ: فَيَسْأَلُهُمْ رَبُّهُمْ، وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ، ما يَقُولُ عِبَادِي؟ قَالُوا: يَقُولُونَ يُسَبِّحُونَكَ

وَيُكَبِّرُونَكَ وَيَحْمَدُونَكَ وَيُمَجِّدُونَكَ، قَالَ: فَيَقُولُ: هَلْ رَأَوْنِي؟ قَالَ: فَيَقُولُونَ: لاَ وَاللهِ مَا رَأَوْكَ، قَالَ: فَيَقُولُ: وَكَيْفَ لَوْ رَأَوْنِي؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْكَ كَانُوا أَشَدَّ لَكَ عِبَادَةً، وَأَشَدَّ لَكَ تَمْجِيدًا وَتَحْمِيدًا وَأَكْثَرَ لَكَ تَسْبِيحًا، قَالَ: يَقُولُ: فَمَا يَسْأَلُونَنِي؟ قَالَ: يَسْأَلُونَكَ الجَنَّةَ، قَالَ: يَقُولُ: وَهَلْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لاَ وَاللهِ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا، قَالَ: يَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ عَلَيْهَا حِرْصًا، وَأَشَدَّ لَهَا طَلَبًا، وَأَعْظَمَ فِيهَا رَغْبَةً، قَالَ: فَمِمَّ يَتَعَوَّذُونَ؟ قَالَ: يَقُولُونَ: مِنَ النَّارِ، قَالَ: يَقُولُ: وَهَلْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لاَ وَاللهِ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا، قَالَ: يَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا؟ قَالَ: يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ مِنْهَا فِرَارًا، وَأَشَدَّ لَهَا مَخَافَةً، قَالَ: فَيَقُولُ: فَأُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ. قَالَ: يَقُولُ مَلَكٌ مِنَ المَلاَئِكَةِ: فِيهِمْ فُلاَنٌ لَيْسَ مِنْهُمْ، إِنَّمَا جَاءَ لِحَاجَةٍ. قَالَ: هُمُ الْجُلَسَاءُ لاَ يَشْقَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ).

Elhamdulillahi (Sva hvala i zahvala pripada Allahu), Tebe veličaju govoreći: 'Zaista, si Ti mnogo hvaljen, mnogo slavljen!'

- Jesu li Me vidjeli? - pita On.

- Ne, tako nam Allaha, oni Te nisu vidjeli - kažu oni.

- A kako bi bilo da su Me vidjeli? - pita On

- Da su Te vidjeli, oni bi Tebi još predaniji u služenju bili, još više bi Tebe uzdizali, hvalili i veličali - kažu oni.

- A šta mole od Mene? - pita On.

- Mole Džennet - kažu oni.

- Jesu li ga vidjeli? - pita On.

- Ne, tako nam Allaha, nisu ga vidjeli - kažu oni.

- A kako bi bilo da su ga vidjeli? - pita On.

- Da su ga vidjeli, još više bi ga nastojali zaslužiti, uporniji bi bili u njegovom traženju i još bi sa većom čežnjom za njim težili - kažu oni.

- A od čega zaštitu traže? - pita On.

- Od Džehennema - kažu oni.

- Jesu li ga vidjeli? - kaže On.

- Ne, tako nam Allaha, nisu ga vidjeli - kažu oni.

- A kako bi bilo da su ga vidjeli? - pita On.

- Da su ga vidjeli, još više bi od njega bježali i još više ga se bojali - kažu oni.

- Ja vas uzimam za svjedoke da Sam im, zaista, oprostio - kaže On.

Jedan od meleka kaže:

- Među njima je taj i taj koji ne pripada njima, nego je došao zarad druge potrebe.

- Oni su zajedno na ovom skupu, pa neće ni njihov drug biti nesretan među njima - reče On."

٧٤ ـ كِتَابُ الرِّقَاقِ

74. KAZIVANJA KOJA OMEKŠAVAJU SRCA

١ ـ باب: الصحَّة وَالفَراغ وَلا عَيش إلا عَيشُ الآخِرَة

1. Zdravlje i slobodno vrijeme; život na ahiretu je istinski život

٢٠٩١: عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما قالَ: إنَّ رَسولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ).

2091. Ibn Abbas, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Dvije su blagadati u kojima se mnogi ljudi prevare: zdravlje i slobodno vrijeme."

٢ ـ باب: قَوْلِ النَّبيِّ ﷺ: «كُنْ فِي الدُّنْيا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ»

2. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Budi na ovom svijetu kao da si stranac!"

٢٠٩٢: عَنِ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: أَخَذَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ بِمَنْكِبِي فَقَالَ: (كُنْ فِي ٱلدُّنيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عابِرُ سَبِيلٍ). وَكانَ ٱبْنُ عُمَرَ يَقُولُ: إِذَا أَمْسَيْتَ فَلاَ تَنْتَظِرِ الصَّبَاحَ، وَإِذَا أَصْبَحْتَ فَلاَ تَنْتَظِرِ المَسَاءَ، وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ لِمَرَضِكَ وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ.

2092. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., uhvatio me za rame i rekao:

"Budi na ovom svijetu kao da si stranac ili prolaznik."

Ibn Omer je običavao reći:

- Ako omrkneš, ne očekuj da ćeš osvanuti, a ako osvaneš ne očekuj da ćeš omrknuti. Iskoristi zdravlje (za činjenje dobrih dijela) prije nego što oboliš, i život da bi zaradio ahiret.

3. Dokle seže nada

٣ - باب: فِي الأَمَلِ وَطُولِهِ

2093. Abdullah, r.a., priča:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je nacrtao kvadrat i iz njegove sredine povukao liniju do izvan njega. Onda je na nju od sredine dodao nekoliko manjih linija pa rekao:

“Ovo je čovjek; ovo što ga okružuje je njegov životni vijek; ova linija izvan kvadrata su njegova nadanja, a ove male linije su nedaće; ako ga jedna mimoiđe, ščepat će ga druga, a ako ga druga mimoiđe, ščepat će ga treća.”

٢٠٩٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَّ النَّبِيُّ ﷺ خَطًّا مُرَبَّعًا، وَخَطَّ خَطًّا فِي الْوَسَطِ خَارِجًا مِنْهُ، وَخَطَّ خُطَطًا صِغَارًا إِلَى هٰذَا الَّذِي فِي الْوَسَطِ مِنْ جَانِبِهِ الَّذِي فِي الْوَسَطِ، وَقَالَ: (هٰذَا الإِنْسَانُ، وَهٰذَا أَجَلُهُ مُحِيطٌ بِهِ - أَوْ: قَدْ أَحَاطَ بِهِ - وَهٰذَا الَّذِي هُوَ خَارِجٌ أَمَلُهُ، وَهٰذِهِ الْخُطَطُ الصِّغَارُ الأَعْرَاضُ، فَإِنْ أَخْطَأَهُ هٰذَا نَهَشَهُ هٰذَا، وَإِنْ أَخْطَأَهُ هٰذَا نَهَشَهُ هٰذَا).

2094. Enes ibn Malik, kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je povukao nekoliko linija i rekao:

“Ovo je (čovjekova) nada, a ovo je njegova smrt i dok je on takav (u nadi), bliža linija (smrt) ga stigne.”

٢٠٩٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: خَطَّ النَّبِيُّ ﷺ خُطُوطًا، فَقَالَ: (هٰذَا الأَمَلُ وَهٰذَا أَجَلُهُ، فَبَيْنَمَا هُوَ كَذٰلِكَ إِذْ جَاءَهُ الخَطُّ الأَقْرَبُ).

4. Ljudima preko šezdeset godina života Allah je ostavio mogućnost isprike

٤ - باب: مَنْ بَلَغَ سِتِّينَ سَنَةً فَقَدْ أَعْذَرَ اللهُ إِلَيْهِ

2095. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Čovjeku čiju je smrt odgodio do šezdesete godine života Allah je ostavio mogućnost isprike.”

٢٠٩٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَعْذَرَ ٱللهُ إِلَى ٱمْرِئٍ أَخَّرَ أَجَلَهُ حَتَّى بَلَّغَهُ سِتِّينَ سَنَةً).

2096. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٢٠٩٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لَا يَزَالُ

"Srce stare osobe ostaje mlado u dvome: ljubavi za ovim životom i dugoj nadi."

قَلْبُ الْكَبِيرِ شَابًّا فِي اثْنَتَيْنِ. فِي حُبِّ الدُّنْيَا وَطُولِ الأَمَلِ).

5. Djelo koje se čini u ime Allaha

٥ - باب: الْعَمَلِ الَّذِي يُبْتَغَى بِهِ وَجْهُ اللهِ

2097. 'Itban ibn Malik el-Ensari, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Niko ko iskreno u ime Allaha govori: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha), neće doći na Sudnji dan, a da ga Allah neće spasiti Vatre (Džehennema)."

٢٠٩٧ : عَنْ عِتْبَانَ بْنِ مَالِكٍ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (لَنْ يُوَافِيَ عَبْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَقُولُ: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ، يَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللهِ، إِلاَّ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ النَّارَ).

2098. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah Uzvišeni kaže: 'Za Moga roba vjernika, kome sam uzeo njegove najdraže od stanovnika ovog svijeta pa se on strpio, nema kod Mene druge nagrade osim Dženneta.'"

٢٠٩٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: (يَقُولُ اللهُ تَعَالَى: مَا لِعَبْدِي الْمُؤْمِنِ عِنْدِي جَزَاءٌ، إِذَا قَبَضْتُ صَفِيَّهُ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا ثُمَّ احْتَسَبَهُ، إِلاَّ الْجَنَّةُ).

6. Odlazak dobrih

٦ - باب: ذِهَابِ الصَّالِحِينَ

2099. Mirdas el-Eslemi, r.a., kazuje:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Dobri će odlaziti jedan za drugim, tako da će na kraju ostati samo otpad poput otpada od ječma ili datula, i Allah njima neće pridavati nikakav značaj."

٢٠٩٩ : عَنْ مِرْدَاسٍ الأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَذْهَبُ الصَّالِحُونَ، الأَوَّلُ فَالأَوَّلُ، وَيَبْقَى حُفَالَةٌ كَحُفَالَةِ الشَّعِيرِ، أَوِ التَّمْرِ، لاَ يُبَالِيهِمُ اللهُ بَالَةً).

7. Čuvanje od iskušenja imetka

٧ - باب: ما يُتَّقى مِنْ فِتْنَةِ المَالِ

2100. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Kad bi sin Ademov (čovjek) imao dvije doline blaga, zaželio bi i treću; njegov trbuh neće moći napuniti ništa drugo osim zemlja, a Allah će oprostiti onom ko se pokaje."

٢١٠٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ، رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لَوْ كانَ لاِبْنِ آدَمَ وَادِيَانِ مِنْ مَالٍ لاَبْتَغَى ثَالِثًا، وَلاَ يَمْلأُ جَوْفَ ٱبْنِ آدَمَ إِلاَّ التُّرَابُ، وَيَتُوبُ ٱللهُ عَلَى مَنْ تَابَ).

8. Čovjekovo je ono što podijeli od imetka

٨ - باب: مَا قَدَّمَ مِنْ مَالِهِ فَهُوَ لَهُ

2101. Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko među vama voli više imetak svojih nasljednika od svoga imetka?"

- Allahov Poslaniče, nema među nama nijednog kome njegov imetak nije najdraži - odgovorili su.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, njegov imetak je ono što je utrošio (na Allahovom putu), a imetak njegovog nasljednika je ono što je ostavio."

٢١٠١ : عَنْ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَيُّكُمْ مالُ وَارِثِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مالِهِ). قالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، ما مِنَّا أَحَدٌ إِلاَّ مالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ، قالَ: (فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ، وَمالُ وَارِثِهِ مَا أَخَّرَ).

9. Kakav je bio život Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegovih drugova; kako su se oni odricali ovoga svijeta

٩ - باب: كَيْفَ كَانَ عَيْشُ النَّبِيِّ ﷺ وَأَصْحَابِهِ وَتَخَلِّيهِمْ عَنِ الدُّنْيَا

2102. Ebu Hurejre,.r.a., priča:

– Tako mi Allaha, osim Kojeg nema drugog boga, lijegao sam na stomak i stavljao kamen na njega usljed gladi. Jednoga dana sjeo sam pokraj puta kojim su prolazili. Naišao je Ebu Bekr pa sam ga upitao o jednom ajetu u Allahovoj

٢١٠٢ : عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: آللهِ الَّذِي لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ، إِنْ كُنْتُ لأَعْتَمِدُ بِكَبِدِي عَلَى الأَرْضِ مِنَ الجُوعِ، وَإِنْ كُنْتُ لأَشُدُّ

Knjizi, a to sam ga upitao samo ne bi li mi glad utolio, ali on je prošao ne razumjevši moju namjeru. Zatim je naišao Omer pa sam i njega pitao o jednom ajetu u Allahovoj Knjizi, a to sam ga upitao samo ne bi li mi glad utolio, ali i on je prošao ne razumjevši moju namjeru. A onda je naišao Ebu-l-Kasim (Allahov Poslanik, s.a.v.s.) i nasmiješio se kad me ugledao. Odmah je znao šta je u mome srcu i na mome licu pa je rekao:

"O Ebu Hirr (Hurejre)!"

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče, s.a.v.s. - rekao sam.

"Pođi (sa mnom)", rekao je.

On je krenuo i ja sam krenuo za njim. Ušao je u kuću i zatražio dozvolu da i ja uđem pa mi je dozvoljeno. Našao je mlijeka u jednoj posudi i upitao:

"Odakle je ovo mlijeko?"

- Poklonio ti taj i taj, ili ta i ta - rečeno mu je.

Tada je on rekao:

"O Ebu Hirr!"

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče - rekao sam.

"Idi i pozovi mi našu nezbrinutu braću koji borave uz džamiju *(ehl Suffe)*", rekao je.

Ehl suffe su bili gosti islama, bez porodice i imetka i bez igdje ikoga na koga bi mogli računati. Kad bi kakva sadaka došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on bi je poslao njima i ne bi ništa od toga uzimao sebi. A kad bi mu bio dat neki poklon, on bi slao po njih pa dio zadržao za sebe, a dio dao njima.

الحَجَرَ عَلَى بَطْنِي مِنَ الجُوعِ، وَلَقَدْ قَعَدْتُ يَوْمًا عَلَى طَرِيقِهِمُ الَّذِي يَخْرُجُونَ مِنْهُ، فَمَرَّ أَبُو بَكْرٍ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ ٱللهِ، ما سَأَلْتُهُ إِلاَّ لِيُشْبِعَنِي، فَمَرَّ وَلَمْ يَفْعَلْ، ثُمَّ مَرَّ بِي عُمَرُ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ ٱللهِ، ما سَأَلْتُهُ إِلاَّ لِيُشْبِعَنِي، فَمَرَّ وَلَمْ يَفْعَلْ، ثُمَّ مَرَّ بِي أَبُو الْقَاسِمِ ﷺ فَتَبَسَّمَ حِينَ رَآنِي، وَعَرَفَ مَا فِي نَفْسِي وَمَا فِي وَجْهِي، ثُمَّ قالَ: (أَبَا هِرٍّ). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (الْحَقْ). وَمَضَى فَتَبِعْتُهُ، فَدَخَلَ، فَاسْتَأْذَنَ، فَأَذِنَ لِي، فَدَخَلَ، فَوَجَدَ لَبَنًا فِي قَدَحٍ، فَقَالَ: (مِنْ أَيْنَ هٰذَا اللَّبَنُ؟). قالُوا: أَهْدَاهُ لَكَ فُلاَنٌ أَوْ فُلاَنَةٌ، قالَ: (أَبَا هِرٍّ). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ، قالَ: (الْحَقْ إِلَى أَهْلِ الصُّفَّةِ فَادْعُهُمْ لِي). قالَ: وَأَهْلُ الصُّفَّةِ أَضْيَافُ الإِسْلاَمِ، لاَ يَأْوُونَ إِلَى أَهْلٍ وَلاَ مالٍ وَلاَ عَلَى أَحَدٍ، إِذَا أَتَتْهُ صَدَقَةٌ بَعَثَ بِهَا إِلَيْهِمْ وَلَمْ يَتَنَاوَلْ مِنْهَا شَيْئًا، وَإِذَا أَتَتْهُ هَدِيَّةٌ أَرْسَلَ إِلَيْهِمْ وَأَصَابَ مِنْهَا وَأَشْرَكَهُمْ فِيهَا، فَسَاءَنِي ذٰلِكَ، فَقُلْتُ: وَما هٰذَا اللَّبَنُ فِي أَهْلِ الصُّفَّةِ، كُنْتُ أَحَقَّ أَنَا أَنْ أُصِيبَ مِنْ هٰذَا اللَّبَنِ شَرْبَةً أَتَقَوَّى بِهَا، فَإِذَا جَاءُوا أَمَرَنِي، فَكُنْتُ

أَنَا أُعْطِيهِمْ، وَمَا عَسَى أَنْ يَبْلُغَنِي مِنْ هَٰذَا اللَّبَنِ، وَلَمْ يَكُنْ مِنْ طَاعَةِ ٱللَّهِ وَطَاعَةِ رَسُولِهِ ﷺ بُدٌّ، فَأَتَيْتُهُمْ فَدَعَوْتُهُمْ فَأَقْبَلُوا، فَٱسْتَأْذَنُوا فَأَذِنَ لَهُمْ، وَأَخَذُوا مَجَالِسَهُمْ مِنَ الْبَيْتِ، قَالَ: (يَا أَبَا هِرٍّ). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، قَالَ: (خُذْ فَأَعْطِهِمْ). قَالَ: فَأَخَذْتُ الْقَدَحَ، فَجَعَلْتُ أُعْطِيهِ الرَّجُلَ فَيَشْرَبُ حَتَّى يَرْوَى، ثُمَّ يَرُدُّ عَلَيَّ الْقَدَحَ، فَأُعْطِيهِ الرَّجُلَ فَيَشْرَبُ حَتَّى يَرْوَى، ثُمَّ يَرُدُّ عَلَيَّ الْقَدَحَ فَيَشْرَبُ حَتَّى يَرْوَى، ثُمَّ يَرُدُّ عَلَيَّ الْقَدَحَ، حَتَّى ٱنْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَقَدْ رَوِيَ الْقَوْمُ كُلُّهُمْ، فَأَخَذَ الْقَدَحَ فَوَضَعَهُ عَلَى يَدِهِ، فَنَظَرَ إِلَيَّ فَتَبَسَّمَ، فَقَالَ: (أَبَا هِرٍّ). قُلْتُ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، قَالَ: (بَقِيتُ أَنَا وَأَنْتَ). قُلْتُ: صَدَقْتَ يَا رَسُولَ ٱللَّهِ، قَالَ: (ٱقْعُدْ فَٱشْرَبْ). فَقَعَدْتُ فَشَرِبْتُ، فَقَالَ: (ٱشْرَبْ). فَشَرِبْتُ، فَمَا زَالَ يَقُولُ: (ٱشْرَبْ). حَتَّى قُلْتُ: لَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ، مَا أَجِدُ لَهُ مَسْلَكًا، قَالَ: (فَأَرِنِي). فَأَعْطَيْتُهُ الْقَدَحَ، فَحَمِدَ ٱللَّهَ وَسَمَّى وَشَرِبَ الْفَضْلَةَ.

Ova naredba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., me oneraspoložila. Rekao sam sebi:

- Kako ovo mlijeka može biti dovoljno za sve nezbrinute?! Ja imam više prava popiti ovo mlijeko kako bih povratio snagu. Kada oni dođu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., će mi narediti da to mlijeko njima dadnem, i šta će meni ostati? Ali, Allahu i Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., mora se poslušan biti. Zato sam otišao do džamije i pozvao ih. Oni su došli i zatražili dozvolu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da uđu. Ušli su u sobu i sjeli.

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"O Ebu Hirr!"

Rekao sam

- Odazivam ti se, o Allahov Poslaniče!

"Uzmi, i daj im", rekao je.

Uzeo sam posudu (sa mlijekom) i dao je čovjeku koji je pio sve dok se nije napio, i onda mi je vratio. Onda sam je dao drugom čovjeku, koji je pio sve dok se nije napio pa mi je i on vratio. Onda sam je dao sljedećem čovjeku, koji je pio sve dok se nije napio a potom mi je i on vratio. Na kraju, kad su se svi ovi ljudi napili, došao sam do samog Vjerovjesnika, s.a.v.s. On je uzeo posudu, stavio je na svoju ruku, pogledao me, nasmiješio se i rekao:

"O Ebu Hirr!"

- Odazivam ti se, Allahov Poslaniče, s.a.v.s. - rekao sam.

"Ostali smo samo ti i ja", rekao je.

- Rekao si istinu, Allahov Poslaniče - rekao sam.

"Sjedi i pij", rekao je.

Sjeo sam i počeo piti.

"Pij", govorio mi je on, ponavljajući to više puta, sve dok nisam rekao:

- Ne, tako mi Onoga Koji te je poslao sa istinom, nema više mjesta (u stomaku).

On je tada rekao:

"Dodaj i meni!"

Dao sam mu čanak. On je zahvalio Allahu, izgovorio ime Njegovo i popio ostatak (mlijeka).

٢١٠٣ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (اللَّهُمَّ ٱرْزُقْ آلَ مُحَمَّدٍ قُوتًا).

2103. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"O moj Bože! Opskrbi hranom porodicu Muhammedovu!"

١٠ ـ باب: القَصْدِ وَالمُدَاوَمَةِ عَلى العَمَلِ

10. Umjerenost i ustrajnost u radu

٢١٠٤ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَنْ يُنَجِّيَ أَحَدًا مِنْكُمْ عَمَلُهُ). قالُوا: وَلاَ أَنْتَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قالَ: (وَلاَ أَنَا، إِلاَّ أَنْ يَتَغَمَّدَنِيَ ٱللهُ بِرَحْمَةٍ، سَدِّدُوا وَقارِبُوا، وَٱغْدُوا وَرُوحُوا، وَشَيْءٌ مِنَ ٱلدُّلْجَةِ، وَالْقَصْدَ الْقَصْدَ تَبْلُغُوا).

2104. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Nikoga od vas neće spasiti od vatre njegovo djelo."

- Čak ni tebe, Allahov Poslaniče? - rekli su.

"Ne, ni mene, ukoliko me Allah ne obaspe milošću. Postupajte pravedno; budite ljubazni; veličajte Allaha jutrom i naveče i dijelom noći. Pazite na umjerenost! Pazite na umjerenost pa ćete postići ono što želite."

٢١٠٥: عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: سُئِلَ النَّبِيُّ ﷺ: أَيُّ الأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى ٱللهِ؟ قالَ: (أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ).

2105. Aiša, r.a., kaže:

– Neko je upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s.:

- Koja su djela Allahu najdraža?

On je odgovorio:

"Ona na kojima se istrajava pa makar ih bilo malo."

١١ ـ باب: الرَّجَاءِ مَعَ الخَوْفِ

11. Između nade i straha

٢١٠٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لَوْ يَعْلَمُ الْكافِرُ بِكُلِّ الَّذِي عِنْدَ ٱللهِ مِنَ الرَّحْمَةِ لَمْ يَيْأَسْ مِنَ الجَنَّةِ، وَلَوْ يَعْلَمُ المُؤْمِنُ بِكُلِّ الَّذِي عِنْدَ ٱللهِ مِنَ الْعَذابِ لَمْ يَأْمَنْ مِنَ النَّارِ).

2106. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kazuje:

"Kad bi nevjernik znao kolika je milost u Allaha, ne bi nikad gubio nadu u Džennet, a kad bi vjernik znao kolika je kazna u Allaha, ne bi nikad bio siguran od Džehennema."

١٢ - باب: حِفْظِ اللِّسانِ ومَنْ كانَ يُؤمِنُ باللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْراً أَوْ لِيَصْمُتْ

12. Čuvanje jezika. Onaj koji vjeruje u Allaha i u Sudnji dan neka govori ono što je dobro ili neka šuti!

٢١٠٧ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قالَ: (مَنْ يَضْمَنْ لِي ما بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَما بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الجَنَّةَ).

2107. Sehl ibn Sa'd, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Onome ko mi garantira (da će sačuvati) ono što je između njegovih vilica i ono što je između njegovih nogu, ja garantiram Džennet."

٢١٠٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوانِ ٱللهِ، لاَ يُلْقِي لَها بالاً، يَرْفَعُ ٱللهُ بِها دَرَجاتٍ، وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ ٱللهِ، لاَ يُلْقِي

2108. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista, čovjek može izgovoriti riječ kojom je Allah zadovoljan, ne pridajući joj značaj, pa da ga Allah njom uzdigne nekoliko stupnjeva. I, zaista, čovjek može izgovoriti riječ koja izaziva ljutnju Allaha, ne pridajući joj značaj, pa da se s njom strovali u Džehennem."

13. Napuštanje grijeha

2109. Ebu Musa, r.a., kaže:

لَهَا بالًا، يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ).

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Slučaj mene i ovoga s čime me Allah poslao sličan je slučaju čovjeka koji je došao nekom narodu i rekao:

- Vidio sam vojsku (neprijatelja) svojim očima i ja sam vam, uistinu, samo opominjač! Stoga, spašavajte se! Spašavajte se!

Jedna grupa njih ga je poslušala i oni su noću tiho izašli i tako se spasili. Ostali mu nisu povjerovali pa ih je vojska zorom napala i uništila."

١٣ ـ باب: الانْتِهَاءِ مِنَ المَعَاصِي

٢١٠٩ : عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (مَثَلِي وَمَثَلُ مَا بَعَثَنِي ٱللهُ، كَمَثَلِ رَجُلٍ أَتَى قَوْمًا فَقَالَ: رَأَيْتُ الجَيْشَ بِعَيْنَيَّ، وَإِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْعُرْيَانُ، فَالنَّجَاءَ النَّجَاءَ، فَأَطَاعَتْهُ طَائِفَةٌ فَأَدْلَجُوا عَلَى مَهَلِهِمْ فَنَجَوْا، وَكَذَّبَتْهُ طَائِفَةٌ فَصَبَّحَهُمُ الجَيْشُ فَاجْتَاحَهُمْ).

14. Džehennem je okružen strastima

١٤ ـ باب: حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ

2110. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Džehennem je okružen strastima, dok je Džennet okružen neugodnostima."

٢١١٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ، وَحُجِبَتِ الجَنَّةُ بِالمَكَارِهِ).

15. Džennet je svakom od vas bliži od kožne sveze njegovih sandala, također i Džehennem

١٥ ـ باب: الجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَى أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ وَالنَّارُ مِثْلُ ذَلِكَ

2111. Abdullah, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Džennet je svakom od vas bliži od kožne sveze njegovih sandala, također i Džehennem."

٢١١١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَى أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ، وَالنَّارُ مِثْلُ ذَلِكَ).

16. Treba gledati i onog ko je u goroj situaciji a ne samo onog ko je u boljoj!

2112. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

١٦ - باب: لِيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ وَلَا يَنْظُرْ إِلَى مَنْ فَوْقَهُ

٢١١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ فِي المَالِ وَالخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ).

"Ako neko od vas gleda u onog ko je iznad njega po imetku i spoljašnosti, neka gleda i u onog ko je ispod njega u tome!"

17. O namjeri činjenja dobrog djela i lošeg djela

١٧ - باب: مَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ أَوْ بِسَيِّئَةٍ

٢١١٣ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيمَا يَرْوِي عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: (إِنَّ ٱللهَ كَتَبَ الحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ثُمَّ بَيَّنَ ذٰلِكَ، فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا ٱللهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا وَعَمِلَهَا كَتَبَهَا ٱللهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا ٱللهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا ٱللهُ عَلَيْهِ سَيِّئَةً وَاحِدَةً).

2113. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., prenoseći od Gospodara svoga, kazao:

"Zaista, Allah je odredio da se upisuju dobra i loša djela i objasnio je to: ako neko naumi uraditi dobro djelo pa ga ne uradi, Allah će mu upisati kod Sebe kao da ga je u cijelosti uradio, a ako naumi učiniti dobro djelo i učini ga, Allah će mu upisati kod Sebe kao da je uradio od deset do sedam stotina i mnogo više dobrih djela. Ako neko naumi uraditi loše djelo pa ne uradi, Allah će mu upisati kod Sebe kao da je uradio potpuno dobro djelo, a ako naumi uraditi loše djelo i uradi ga, Allah će mu ga upisati kao jedno loše djelo."

18. Povlačenje emaneta

١٨ - باب: رَفْعِ الأَمَانَةِ

٢١١٤ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

2114. Huzejfe, r.a., priča:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je ispričao dva kazivanja: jedno od njih sam već vidio, dok drugo očekujem. On nam je kazivao da je emanet spušten u korijen ljudskih srca, a zatim su ga oni

upoznali i iz Kur'ana pa onda i iz Sunneta. On nam je kazivao i o povlačenju emaneta, rekavši:

"Čovjek će nakratko zaspati pa će emanet biti dignut iz srca njegova tako da će samo trag njegov ostati. On će ponovo nakratko zaspati, pa će biti dignut i ostatak njegov, tako da će od njega ostati samo trag poput plika koji skoči kada žeravica dotakne stopalo; vidiš ga samo napuhanog, jer u njemu, uistinu, nema ničega. Ljudi će tada poslovati međusobno a da među njima neće biti skoro nijednog koji će emanet vršiti. Govorit će se da među potomcima toga i toga ima povjerljiva osoba. Govorit će se za nekoga: Što je pametan! Što je vješt! Što je izdržljiv! - mada u njegovom srcu neće biti imana ni koliko je zrno gorušice."

Upamtio sam vrijeme kada nisam brinuo s kim ću poslovati, jer ako je bio musliman, njegov islam (predanost Allahu) odvraćao ga je od varanja, a ako je bio kršćanin, njegov nadzornik ga je sprečavao u tome. Međutim, danas ne mogu poslovati, osim s tim i tim i tim i tim.

حَدَّثَنَا رَسُولُ ٱللهِ ﷺ حَدِيثَيْنِ، رَأَيْتُ أَحَدَهُمَا وَأَنَا أَنْتَظِرُ الآخَرَ حَدَّثَنا: (أَنَّ الأَمَانَةَ نَزَلَتْ فِي جَذْرِ قُلُوبِ الرِّجَالِ، ثُمَّ عَلِمُوا مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ عَلِمُوا مِنَ السُّنَّةِ).

وَحَدَّثَنَا عَنْ رَفْعِهَا قَالَ: (يَنَامُ الرَّجُلُ النَّوْمَةَ، فَتُقْبَضُ الأَمانَةُ مِنْ قَلْبِهِ، فَيَظَلُّ أَثَرُهَا مِثْلَ أَثَرِ الْوَكْتِ، ثُمَّ يَنَامُ النَّوْمَةَ فَتُقْبَضُ فَيَبْقَىٰ أَثَرُهَا مِثْلَ الْمَجْلِ، كَجَمْرٍ دَحْرَجْتَهُ عَلَى رِجْلِكَ فَنَفِطَ، فَتَرَاهُ مُنْتَبِرًا وَلَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ، فَيُصْبِحُ النَّاسُ يَتَبَايَعُونَ، فَلاَ يَكادُ أَحَدُهُمْ يُؤَدِّي الأَمانَةَ، فَيُقَالُ: إِنَّ فِي بَنِي فُلاَنٍ رَجُلًا أَمِينًا، وَيُقَالُ لِلرَّجُلِ: مَا أَعْقَلَهُ وَمَا أَظْرَفَهُ وَمَا أَجْلَدَهُ، وَمَا فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ).

وَلَقَدْ أَتَى عَلَيَّ زَمانٌ وَمَا أُبَالِي أَيَّكُمْ بَايَعْتُ، لَئِنْ كانَ مُسْلِمًا رَدَّهُ عَلَيَّ الإِسْلاَمُ، وَإِنْ كانَ نَصْرَانِيًّا رَدَّهُ عَلَيَّ سَاعِيهِ، فَأَمَّا الْيَوْمَ: فَمَا كُنْتُ أُبَايِعُ إِلاَّ فُلاَنًا وَفُلاَنًا.

2115. Ibn Omer, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ljudi su kao kamile, od stotinu teško da možeš naći jednu pogodnu za jahanje."

٢١١٥ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّمَا النَّاسُ كَالإِبِلِ الْمِائَةِ، لاَ تَكادُ تَجِدُ

فِيهَا رَاحِلَةً).

19. Licemjerstvo i razglašavanje

١٩ - بَاب: الرِّيَاءِ وَالسُّمْعَةِ

2116. Džundeb, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je kazao:

"Ko razglašava svoja dobra djela (da bi stekao ugled među ljudima) Allah će razglasiti njegovu pravu namjeru (na Sudnjem danu); ko se pokazuje pred ljudima kako bi zadobio njihove pohvale Allah će pokazatti njegovu pravu namjeru (na Sudnjem danu)."

٢١١٦ : عَنْ جُنْدَبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ سَمَّعَ سَمَّعَ ٱللهُ بِهِ، وَمَنْ يُرَائِي يُرَائِيْ ٱللهُ بِهِ).

20. O skromnosti

٢٠ - بَاب: التَّوَاضُعِ

2117. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Uistinu, Allah Uzvišeni kaže: 'Onome koji neprijateljski postupa prema Mom iskrenom vjerniku objavljujem rat. Nema ničega Meni dražega, čime Mi se rob Moj približava, od onog šta sam Mu u dužnost stavio. Moj rob Mi se približava *nafilom* (dobrovoljni ibadet) sve dok ga ne zavolim. A kada ga zavolim, onda Ja postajem čulo sluha kojim čuje, čulo vida kojim vidi, njegova ruka kojom uzima i njegova noga kojom hoda; ako od Mene (nešto) zatraži, sigurno ću mu dati; ako u Mene zatraži zaštitu, sigurno ću ga zaštititi. Ni u čemu što činim ne oklijevam kao što oklijevam u pogledu (uzimanja) duše vjernika, jer on smrt ne voli, a Ja ne volim da ga ožalostim.'"

٢١١٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ:

(إِنَّ ٱللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ: مَنْ عادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا ٱفْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ: كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، وَإِنْ سَأَلَنِي لأُعْطِيَنَّهُ، وَلَئِنِ ٱسْتَعَاذَنِي لأُعِيذَنَّهُ، وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدُّدِي عَنْ نَفْسِ

الْمُؤْمِنِ، يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ).

21. Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret s njim

٢١ ـ باب: مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ الله أَحَبَّ الله لِقَاءَهُ

2118. Ubade ibn Samit, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret s njim, a ko mrzi susret sa Allahom, i Allah mrzi susret s njim."

Aiša, ili neka druga od Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., supruga, je rekla:

- Ali, zaista, mi ne volimo smrt.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na to kazao:

"To nije to, nego kada vjerniku dođe smrt, on bude obradovan Allahovim zadovoljstvom i počašću pa mu ne bude ništa draže od onoga što je pred njim; i tada on želi susret sa Allahom a i Allah želi susret s njim. Ali kada nevjerniku dođe smrt bude mu najavljena Allahova patnja i kazna pa mu tada ne bude ništa mrže od onoga što je pred njim; i tada on mrzi susret sa Allahom i Allah mrzi susret s njim."

٢١١٨ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ ٱللهِ أَحَبَّ ٱللهُ لِقَاءَهُ، وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ ٱللهِ كَرِهَ ٱللهُ لِقَاءَهُ).

قَالَتْ عَائِشَةُ أَوْ بَعْضُ أَزْوَاجِهِ، إِنَّا لَنَكْرَهُ المَوْتَ، قَالَ: (لَيْسَ ذَاكِ، وَلٰكِنَّ المُؤْمِنَ إِذَا حَضَرَهُ المَوْتُ بُشِّرَ بِرِضْوَانِ ٱللهِ وَكَرَامَتِهِ، فَلَيسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا أَمَامَهُ، فَأَحَبَّ لِقَاءَ ٱللهِ وَأَحَبَّ ٱللهُ لِقَاءَهُ، وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا حُضِرَ بُشِّرَ بِعَذَابِ ٱللهِ وَعُقُوبَتِهِ، فَلَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَهَ إِلَيْهِ مِمَّا أَمَامَهُ، فَكَرِهَ لِقَاءَ ٱللهِ وَكَرِهَ ٱللهُ لِقَاءَهُ).

22. Smrtni hroptaji

٢٢ ـ باب: سَكَرَاتِ المَوْتِ

2119. Aiša, r.a., priča:

– Neki grubi beduini došli su Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitali ga:

- Kada će biti Smak (svijeta)?

On je pogledao u najmlađeg među njima i kazao:

"Ako ovaj poživi, neće dočekati starost, a vaš Smak će vam doći (to jest doći će vaša smrt)."

٢١١٩ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رِجَالٌ مِنَ الأَعْرَابِ جُفَاةً يَأْتُونَ النَّبِيَّ ﷺ فَيَسْأَلُونَهُ: مَتَى السَّاعَةُ؟ فَكَانَ يَنْظُرُ إِلَى أَصْغَرِهِمْ فَيَقُولُ: (إِنْ يَعِشْ هٰذَا لاَ يُدْرِكْهُ الْهَرَمُ حَتَّى تَقُومَ عَلَيْكُمْ سَاعَتُكُمْ). يَعْنِي مَوْتَهُمْ.

23. Na Sudnjem danu Allah će Zemlju čvrsto držati

٢٣ - باب: يَقْبِضُ اللهُ الأَرْضَ يَوْمَ الْقِيامَةِ

2120. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Na Sudnjem danu Zemlja će biti (kao) jedan hljeb - i Silni će je prevrtati u ruci Svojoj kao što neko od vas prevrće u svojim rukama hljeb za put - za gošćenje stanovnika Dženneta."

Tada je neko od Jevreja došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao:

- Milostivi te blagoslovio, o oče Kasimov! Da li želiš da ti kažem o gošćenju stanovnika Dženneta na Sudnjem danu?

"Da", rekao je on.

- Zemlja će biti (kao) jedan hljeb - rekao je on, upravo kao što je i sam Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao.

Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pogledao u nas, osmijehnuvši se tako da su mu se vidjeli kutnjaci.

- A želiš li da ti kažem o njihovom *idamu* (šta će biti još uz hljeb)? - rekao je ovaj i dodao:

- Njihov *idam* bit će *balam* i *nun*.

Ljudi su upitali:

- A šta je to?

- Vo i riba i sedamdeset hiljada ljudi će jesti samo od okruglog ligamenta njihove jetre - rekao je on.

٢١٢٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (تَكُونُ الأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خُبْزَةً وَاحِدَةً، يَتَكَفَّؤُهَا الْجَبَّارُ بِيدِهِ كَمَا يَكْفَأُ أَحَدُكُمْ خُبْزَتَهُ في السَّفَرِ، نُزُلًا لِأَهْلِ الجَنَّةِ). فَأَتَى رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ: بَارَكَ الرَّحْمٰنُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، أَلاَ أُخْبِرُكَ بِنُزُلِ أَهْلِ الجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: (بَلَى). قالَ: تَكُونُ الأَرْضُ خُبْزَةً وَاحِدَةً، كَمَا قالَ النَّبِيُّ ﷺ، فَنَظَرَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْنَا ثُمَّ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ، ثُمَّ قالَ: أَلاَ أُخْبِرُكَ بِإِدَامِهِمْ؟ قالَ: إِدَامُهُمْ بَالاَمٌ وَنُونٌ، قالُوا: وَمَا هٰذَا؟ قالَ: ثَوْرٌ وَنُونٌ، يَأْكُلُ مِنْ زَائِدَةِ كَبِدِهِمَا سَبْعُونَ أَلْفًا.

2121. Sehl ibn Sa'd, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

"Ljudi će na Sudnjem danu biti sabrani na bijeloj neugaženoj zemlji poput okruglog čistog bijelog hljeba."

٢١٢١ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (يُحْشَرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى أَرْضٍ بَيْضَاءَ عَفْرَاءَ، كَقُرْصَةِ نَقِيٍّ). قالَ سَهْلٌ

Sehl, ili neko drugi, još je dodao:

- Na njoj neće ničijega obilježja biti.

أَوْ غَيْرُهُ: (لَيْسَ فِيهَا مَعْلَمٌ لِأَحَدٍ).

24. Okupljanje (na Dan oživljenja)

٢٤ - باب: الحَشْرِ

2122. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ljudi će (na Dan oživljenja) biti sabrani u tri skupine: one koji se nadaju (Džennetu) i strahuju (od Džehennema), one koji će jahati na kamilama po dvojica, trojica, četverica, ili deseterica te one koje će Vatra okupiti, koja će s njima stalno biti, i za vrijeme popodneva, i za vrijeme noćnog počinka, koja će s njima osvitati i s njima omrkavati."

٢١٢٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ:

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (يُحْشَرُ النَّاسُ عَلَى ثَلَاثِ طَرَائِقَ: رَاغِبِينَ رَاهِبِينَ، وَٱثْنَانِ عَلَى بَعِيرٍ، وَثَلَاثَةٌ عَلَى بَعِيرٍ، وَأَرْبَعَةٌ عَلَى بَعِيرٍ، وَعَشَرَةٌ عَلَى بَعِيرٍ. وَتَحْشُرُ بَقِيَّتَهُمُ النَّارُ، تَقِيلُ مَعَهُمْ حَيْثُ قَالُوا، وَتَبِيتُ مَعَهُمْ حَيْثُ بَاتُوا، وَتُصْبِحُ مَعَهُمْ حَيْثُ أَصْبَحُوا، وَتُمْسِي مَعَهُمْ حَيْثُ أَمْسَوْا).

2123. Aiša, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao:

"Vi ćete biti sabrani bosi, goli i neobrezani."

Aiša, r.a., je rekla:

- Allahov Poslaniče! Hoće li muškarci i žene gledati jedni u druge?

"Stvar će biti isuviše teška da bi im to pažnju privlačilo", rekao je on.

٢١٢٣ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (تُحْشَرُونَ حُفَاةً عُرَاةً غُرْلًا). قَالَتْ عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ؟ فَقَالَ: (الأَمْرُ أَشَدُّ مِنْ أَنْ يُهِمَّهُمْ ذَاكِ).

25. Ajet: ***Kako ne pomisle da će oživljeni biti na Dan veliki, na Dan u kome će ljudi pred Gospodara Uzdržavatelja svjetova (u)stati!*** (El-Mutaffifun, 4.-6.)

٢٥ - باب: قَوْلِ الله تَعَالَى: ﴿أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

2124. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao:

٢١٢٤ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (يَعْرَقُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَذْهَبَ عَرَقُهُمْ فِي الأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعًا، وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ آذَانَهُمْ).

"Ljudi će se na Sudnjem danu toliko znojiti da će znoj njihov u dubinu zemlje sedamdeset lakata ići i dopirati do njihovih ušiju."

٢٦ ـ باب: الْقِصَاصِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

26. *Kisas* (poravnanje) na Sudnjem danu

٢١٢٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ فِي ٱلدِّمَاءِ).

2125. Abdullah, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Prvo što će biti presuđeno među ljudima na Sudnjem danu su slučajevi ubistva."

٢٧ ـ باب: صِفَةِ الجَنَّةِ وَالنَّارِ

27. Opis Dženneta i Džehennema

٢١٢٦ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا صَارَ أَهْلُ الجَنَّةِ إِلَى الجَنَّةِ، وَأَهْلُ النَّارِ إِلَى النَّارِ، جِيءَ بِالمَوْتِ حَتَّى يُجْعَلَ بَيْنَ الجَنَّةِ وَالنَّارِ، ثُمَّ يُذْبَحُ، ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٍ: يَا أَهْلَ الجَنَّةِ لاَ مَوْتَ، وَيَا أَهْلَ النَّارِ لاَ مَوْتَ، فَيَزْدَادُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَرَحًا إِلَى فَرَحِهِمْ، وَيَزْدَادُ أَهْلُ النَّارِ حُزْنًا إِلَى حُزْنِهِمْ).

2126. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Kada stanovnici Dženneta uđu u Džennet, a stanovnici Džehennema u Džehennem, bit će dovedena smrt i stavljena između Dženneta i Džehennema, a potom će zaklana biti. Tada će glasnik zovnuti:

- O, džennetlije! Nema smrti više nikada! O, džehennemlije! Nema smrti više nikada! Tako će džannetlije svojoj radosti pridodati još jednu radost, dok će džehennemlije svojoj tuzi pridodati još jednu tugu."

٢١٢٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِنَّ ٱللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ: لَبَّيْكَ رَبَّنَا

2127. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazivao:

"Allah Uzvišeni će stanovnicima Dženneta reći:

- O džennetlije!

- Odazivamo Ti se, Gospodaru, Uzdržavatelju naš, uvijek spremni! - reći će oni.

- Jeste li zadovoljni - reći će On.

- Kako ne bismo zadovoljni bili kada si nam dao ono što nisi dao nikom drugom od Svojih stvorenja - reći će oni.

- Dat ću vam i bolje od toga - reći će On.

- A šta je bolje od ovoga, Gospodaru, Uzdržavatelju naš?

- Darovat ću vas zadovoljstvom Svojim tako da se nikada više na vas neću naljutiti - reći će On.

وَسَعْدَيْكَ، فَيَقُولُ: هَلْ رَضِيتُمْ؟ فَيَقُولُونَ: وَما لَنَا لاَ نَرْضَى وَقَدْ أَعْطَيْتَنَا مَا لَمْ تُعْطِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، فَيَقُولُ: أَنَا أُعْطِيكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذٰلِكَ، قالُوا: يَا رَبِّ، وَأَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذٰلِكَ؟ فَيَقُولُ: أُحِلُّ عَلَيْكُمْ رِضْوَانِي، فَلاَ أَسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا).

2128. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Razmak između ramena nevjernika (kafira) bit će kao razdaljina koju brzi konjanik pređe za tri dana."

٢١٢٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَا بَيْنَ مَنْكِبَيِ الْكافِرِ مَسِيرَةُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ لِلرَّاكِبِ الْمُسْرِعِ).

2129. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neki ljudi će izaći iz Džehennema, nakon što ih opali njegov gorući dodir, i ući će u Džennet, pa će im stanovnici Dženneta nadjeti ime *džehennemijun* (džehennemlije)."

٢١٢٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (يَخْرُجُ قَوْمٌ مِنَ النَّارِ بَعْدَ مَا مَسَّهُمْ مِنْهَا سَفْعٌ، فَيَدْخُلُونَ الجَنَّةَ، فَيُسَمِّيهِمْ أَهْلُ الجَنَّةِ: الْجَهَنَّمِيِّينَ).

2130. Nu'man ibn Bešir, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

"Najblaže kažnjena osoba među stanovnicima Vatre na Sudnjem danu bit će ona ispod čijih središnjih udubina tabana će biti stavljene dvije žeravice od kojih će mu mozak ključati kao što voda ključa u kazanu i bakraču."

٢١٣٠ : عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ أَهْوَنَ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيامَةِ رَجُلٌ يُوضَعُ عَلَى أَخْمَصِ قَدَمَيْهِ جَمْرَتَانِ، يَغْلِي مِنْهُمَا دِماغُهُ كَمَا يَغْلِي الْمِرْجَلُ والْقُمْقُمُ).

2131. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Niko neće ući u Džennet a da mu neće biti pokazano njegovo mjesto u Vatri (koje bi ga sljedovalo) da je zlo

٢١٣١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ يَدْخُلُ أَحَدٌ الجَنَّةَ إِلاَّ أُرِيَ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ لَوْ أَسَاءَ،

činio kako bi još zahvalniji bio. I niko neće ući u Vatru a da mu neće biti pokazano njegovo mjesto u Džennetu (koje bi ga sljedovalo) da je dobra djela činio kako bi još žalosniji bio."

لِيَزْدَادَ شُكْرًا، وَلاَ يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ إِلاَّ أُرِيَ مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ لَوْ أَحْسَنَ، لِيَكُونَ عَلَيْهِ حَسْرَةً).

28. O *Havdu* (vrelu u Džennetu)

٢٨ - باب: في الحَوْضِ

2132. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazivao:

"Moje je vrelo koliko je mjesec dana putovanja. Njegova je voda bjelja od mlijeka, a miris prijatniji od mošusa, i ima vrčeva koliko je zvijezda na nebu - ko se iz njega napije neće nikada više ožednjeti."

٢١٣٢ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (حَوْضِي مَسِيرَةُ شَهْرٍ، مَاؤُهُ أَبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ المِسْكِ، وَكِيزَانُهُ كَنُجُومِ السَّمَاءِ، مَنْ شَرِبَ مِنْهَا فَلاَ يَظْمَأُ أَبَدًا).

2133. Ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Pred vama je moje vrelo, prostrano kao razdaljina između Džerbe i Ezruha (gradovi u Šamu)."

٢١٣٣ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَمَامَكُمْ حَوْضِي كَمَا بَيْنَ جَرْبَاءَ وَأَذْرُحَ)

2134. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Prostranstvo moga vrela je kao razdaljina između *Ajle* (grad u Šamu) i Sane u Jemenu i ima ibrika koliko je zvijezda na nebu."

٢١٣٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (إِنَّ قَدْرَ حَوْضِي كَمَا بَيْنَ أَيْلَةَ وَصَنْعَاءَ مِنَ الْيَمَنِ، وَإِنَّ فِيهِ مِنَ الأَبَارِيقِ كَعَدَدِ نُجومِ السَّمَاءِ).

2135. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazivao:

"Jednom dok sam stajao, iznenada se pojavila jedna skupina. I kada sam ih prepoznao, neko je stao između mene i njih i rekao im:

- Krenite!

- Kuda? - upitao sam.

- U Vatru, tako mi Boga - rekao je on.

٢١٣٥ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (بَيْنَا أَنَا قَائِمٌ إِذَا زُمْرَةٌ، حَتَّى إِذَا عَرَفْتُهُمْ خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ

- Šta su loše uradili? - upitao sam.

- Oni su se nakon tebe vratili u stanje u kojem su ranije bili - rekao je on.

Potom se iznenada pojavila još jedna skupina i kada sam ih prepoznao, neko je stao između mene i njih i rekao im:

- Krenite!

- Kuda? - upitao sam, a on je rekao:

- U Vatru, tako mi Allaha! - rekao je on.

- Šta su loše uradili? - upitao sam.

- Oni su se nakon tebe vratili u stanje u kojem su ranije bili - rekao je on.

I nisam vidio da se iko više od njih spasio, izuzev nekoliko njih koji su bili kao deve bez pastira."

بَيْنِي وَبَيْنِهِمْ، فَقَالَ: هَلُمَّ، فَقُلْتُ: أَيْنَ؟ قَالَ: إِلَى النَّارِ وَٱللهِ، قُلْتُ: وَما شَأْنُهُمْ؟ قَالَ: إِنَّهُمْ ٱرْتَدُّوا بَعْدَكَ عَلَى أَدْبَارِهِمُ الْقَهْقَرَى. ثُمَّ إِذَا زُمْرَةٌ، حَتَّى إِذَا عَرَفْتُهُمْ خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَيْنِي وَبَيْنِهِمْ، فَقَالَ: هَلُمَّ، قُلْتُ أَيْنَ؟ قَالَ:إِلَى النَّارِ وَٱللهِ، قُلْتُ: مَا شَأْنُهُمْ؟ قَالَ: إِنَّهُمْ ٱرْتَدُّوا بَعْدَكَ عَلَى أَدْبَارِهِمُ الْقَهْقَرَى، فَلاَ أُرَاهُ يَخْلُصُ مِنْهُمْ إِلاَّ مِثْلُ هَمَلِ النَّعَمِ).

2136. Harise ibn Vehb, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je spomenuo Vrelo (Kevser) i kazao:

"(Prostranstvo njegovo) jednako je razdaljini između Medine i Sane!"

٢١٣٦ : عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَذَكَرَ الحَوْضَ، فَقَالَ: (كَمَا بَيْنَ المَدِينَةِ وَصَنْعَاءَ).

75. O *KADERU* (SUDBINI)

٧٥ ـ كِتَابُ الْقَدَرِ

1. Sve je već zapisano na temelju Allahova znanja

١ ـ باب: جَفَّ الْقَلَمُ عَلَى عِلْمِ اللهِ

2137. Imran ibn Husajn, r.a., kaže da je neko upitao:

- Allahov Poslaniče, zna li se već ko su stanovnici Dženneta a ko stanovnici Džehennema?

"Da", rekao je on.

- Čemu onda trud onih koji se trude - reče ovaj.

"Svako se mora potruditi za ono za šta je stvoren (ili za ono za šta je pripremljen)", kazao je on.

٢١٣٧ : عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَيُعْرَفُ أَهْلُ الجَنَّةِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ؟ قَالَ: (نَعَمْ). قَالَ: فَلِمَ يَعْمَلُ الْعَامِلُونَ؟ قَالَ: (كُلٌّ يَعْمَلُ لِمَا خُلِقَ لَهُ، أَوْ: لِمَا يُسِّرَ لَهُ).

2. Ajet: ...*A Allahova zapovijed je odredba konačna!* (El-Ahzab, 38.)

٢ ـ باب: ﴿وكانَ أَمْرُ الله قَدَراً مَقْدُوراً﴾

2138. Huzejfe, r.a, kaže:

– Jednom nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., održao govor, u kojem nije izostavio spomenuti bilo šta od onoga što će se dogoditi do Smaka (svijeta). To je upamtio onaj ko je upamtio, a zaboravio onaj ko je zaboravio. Ja sam viđao (nakon tog govora) događaje na koje sam bio zaboravio i prepoznavao sam ih kao kad čovjek prepozna čovjeka koji je bio odsutan, pa ga vidi i prepozna.

٢١٣٨ : عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: لَقَدْ خَطَبَنَا النَّبِيُّ ﷺ خُطْبَةً، ما تَرَكَ فِيهَا شَيْئًا إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ إِلاَّ ذَكَرَهُ، عَلِمَهُ مَنْ عَلِمَهُ وَجَهِلَهُ مَنْ جَهِلَهُ، إِنْ كُنْتُ لأَرَى الشَّيْءَ قَدْ نَسِيتُ، فَأَعْرِفُ مَا يَعْرِفُ الرَّجُلُ إِذَا غَابَ عَنْهُ فَرَآهُ فَعَرَفَهُ.

3. Zavjetom čovjek nastoji promijeniti ono što je kader (sudbina)

٣ ـ باب: إِلْقَاءِ الْعَبْدِ النَّذْرَ إِلَى الْقَدَرِ

٢١٣٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ يَأْتِي ٱبْنَ آدَمَ النَّذْرُ بِشَيْءٍ لَمْ يَكُنْ قَدْ قَدَّرْتُهُ، وَلٰكِنْ يُلْقِيهِ الْقَدَرُ وَقَدْ قَدَّرْتُهُ لَهُ، أَسْتَخْرِجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ).

2139. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

– (Allah, dž.š., kaže:)

“Čovjeku ne može zavjet donijeti ništa do ono što Sam mu već ranije odredio; zapravo, (i) njega donese sudbina koju Sam mu već ranije odredio. Putem zavjeta Ja činim da tvrdica troši svoj imetak.”

٤ ـ باب: المَعْصُومُ مَنْ عَصَمَ الله

4. Sačuvan je samo onaj koga je Allah sačuvao

٢١٤٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا ٱسْتُخْلِفَ خَلِيفَةٌ إِلاَّ لَهُ بِطَانَتَانِ: بِطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالْخَيْرِ وَتَحُضُّهُ عَلَيْهِ، وَبِطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالشَّرِّ وَتَحُضُّهُ عَلَيْهِ وَالمَعْصُومُ مَنْ عَصَمَ ٱللهُ).

2140. Ebu Se‘id el-Hudri, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Nije bilo nijednog vladara a da nije imao dvije njemu bliske družine: družinu koja mu je savjetovala ono što je dobro i podsticala ga na dobro i družinu koja mu je savjetovala ono što je zlo i podsticala ga na zlo, a sačuvan je ostao samo onaj koga je Allah sačuvao.”

٥ ـ باب: يَحُولُ بَيْنَ المَرْءِ وَقَلْبِهِ

5. On stoji između čovjeka i srca njegova

٢١٤١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ:

كَثِيرًا مَا كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَحْلِفُ: (لاَ وَمُقَلِّبِ الْقُلُوبِ).

2141. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s, se vrlo često zaklinjao riječima:

“Ne, tako mi Onoga Koji okreće (ljudska) srca!”

76. ZAKLETVE I ZAVJETI

٧٦ ـ كتابُ الأَيمَانِ والنُّذورِ

1. Zakletve i zavjeti

١ ـ باب: كتاب الأَيمان والنذور

2142. Abdurrahman ibn Semure, r.a., kaže da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Abdurrahmane, sine Semure, ne traži da dobiješ vlast jer, zaista, ako je traženjem dobiješ, bit ćeš joj sam prepušten, a ako je dobiješ bez traženja, bit ćeš u njoj potpomognut. Ako se zakuneš na nešto pa vidiš da je nešto drugo bolje od toga, uradi to što je bolje, a za zakletvu se iskupi!"

٢١٤٢ : عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ ٱللّهُ عَنْهُ قالَ: قالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (يَا عَبْدَ الرَّحْمٰنِ بْنَ سَمُرَةَ، لاَ تَسْأَلِ الإِمارَةَ، فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيتَهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وُكِلْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيتَهَا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا، وَإِذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ، فَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا، فَكَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ وَٱئْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ).

2143. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Mi smo posljednji (u dolasku na ovoj svijet), a bit ćemo prvi (na Sudnjem danu)."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je (još) kazao:

"Allaha mi, ako neko od vas ustrajava na svojoj zakletvi na štetu svoje porodice, čini grijeh koji je kod Allaha veći nego prekršiti zakletvu, uz iskupljenje koje je Allah za to odredio."

٢١٤٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (نَحْنُ الآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيامَةِ). وَقَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (وَٱللهِ، لأَنْ يَلِجَّ أَحَدُكُمْ بِيَمِينِهِ فِي أَهْلِهِ آثَمُ لَهُ عِنْدَ ٱللهِ مِنْ أَنْ يُعْطِيَ كَفَّارَتَهُ الَّتِي ٱفْتَرَضَ ٱللهُ عَلَيْهِ).

2. Kako se zaklinjao Vjerovjesnik, s.a.v.s.

٢ ـ باب: كَيْفَ كانَتْ يَمِينُ النَّبِيِّ ﷺ

2144. Abdullah ibn Hišam, r.a., priča:

– Bili smo s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kad je držao Omera za ruku pa mu je Omer rekao:

- Allahov Poslaniče! Zaista te više volim od svega drugog, izuzev sebe.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ne, tako mi Onoga u Čijoj je ruci

٢١٤٤ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ هِشَامٍ رَضِيَ ٱللّهُ عَنْهُ قالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، لأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلاَّ مِنْ نَفْسِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

(لاَ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ). فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: فَإِنَّهُ الآنَ، وَٱللهِ، لأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (الآنَ يَا عُمَرُ).

moj život, sve dok ti ne budem draži i od tebe samoga!"

Tada mu Omer reče:

- Uistinu, ti si mi sada, tako mi Allaha, draži i od mene samoga!

"Sada (je tvoja vjera potpuna), Omere", rekao je Poslanik, s.a.v.s.

٢١٤٥ : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

أَنْتَهَيْتُ إِلى رَسُولِ ٱللهِ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ: (هُمُ الأَخْسَرُونَ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ، هُمُ الأَخْسَرُونَ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ). قُلْتُ: مَا شَأْنِي أَيُرَى فِيَّ شَيْئًا، مَا شَأْنِي؟ فَجَلَسْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ، فَمَا ٱسْتَطَعْتُ أَنْ أَسْكُتَ، وَتَغَشَّانِي مَا شَاءَ ٱللهُ، فَقُلْتُ: مَنْ هُمْ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قَالَ: (الأَكْثَرُونَ أَمْوَالاً، إِلاَّ مَنْ قَالَ: هٰكَذَا، وَهٰكَذَا، وَهٰكَذَا).

2145. Ebu Zerr, r.a., kaže:

– Došao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., koji je u hladu Kabe izgovarao:

"Oni su gubitnici, tako mi Gospodara Kabe! Oni su gubitnici, tako mi Gospodara Kabe!"

- Šta li je sa mnom - pomislio sam - nije li šta vidio pri meni? Ša je to sa mnom?

Zatim sam došao i sjeo kod njega, dok je on i dalje izgovarao iste riječi. Ja nisam mogao više šutjeti, a Allah zna u kakvom stanju sam bio, pa sam rekao:

- Ko su oni, žrtvovao bih za tebe i oca i majku, Allahov Poslaniče - upitao sam.

"To su oni sa najvećim imetkom, izuzev onih koji kažu: ovako, i ovako, i ovako (ću dijeliti iz svog imetka u ime Allaha)", rekao je on.

٣ ـ باب: قوله تعالى: ﴿وَأَقْسَمُوا بِاللهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ﴾

3. Ajet: *Oni se zaklinju Allahom, najtežom zakletvom...* (En-Nur, 53)

٢١٤٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يَمُوتُ لأَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ثَلاَثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ لَنْ تَمَسَّهُ النَّارُ إِلاَّ تَحِلَّةَ الْقَسَمِ).

2146. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao:

"Nijednog od muslimana kojem umre troje djece neće dotaći Vatra, osim toliko da se ispuni (Allahova) zakletva (koja je izrečena u 71. ajetu sure Merjem)."

٤ ـ باب: إِذَا حَنِثَ نَاسِياً فِي الأَيْمَانِ

4. Kršenje zakletve iz zaborava

٢١٤٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ ٱلنَّبِيَّ ﷺ قالَ: (إِنَّ ٱللهَ تَجاوَزَ لِأُمَّتِي عَمَّا وَسْوَسَتْ، أَوْ حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسَها، مَا لَمْ تَعْمَلْ بِهِ أَوْ تَكَلَّمْ).

2147. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Allah oprašta mojim sljedbenicima ono što im njihove duše došaptavaju i na šta ih nagovaraju sve dok to ne urade ili ne izgovore."

٥ ـ باب: النَّذْرِ فِي الطَّاعَةِ

5. Zavjet u pokornosti (Allahu)

٢١٤٨ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْها، أن النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ ٱللهَ فَلْيُطِعْهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَهُ فَلاَ يَعْصِهِ).

2148. Aiša, r.a, priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

"Ko se zavjetuje da će Allahu pokoran biti, neka Mu pokoran ostane, a ko se zavjetuje da će Mu nepokoran biti, neka Mu nepokoran ne bude!"

٦ ـ باب: مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ نَذْرٌ

6. Onaj ko umre pod zavjetom

٢١٤٩ : عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبادَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ ٱسْتَفْتَى النَّبِيَّ ﷺ فِي نَذْرٍ كانَ عَلَى أُمِّهِ، فَتُوُفِّيَتْ قَبْلَ أَنْ تَقْضِيَهُ، فَأَفْتاهُ أَنْ يَقْضِيَهُ عَنْها.

2149. Sa'd ibn Ubade, r.a., kaže da je tražio od Vjerovjesnika, s.a.v.s., fetvu (šerijatsko pravno mišljenje) u pogledu zavjeta njegove majke, koja je umrla prije nego što je zavjet izvršila. On mu je rekao da ispuni zavjet za nju.

٧ ـ باب: النَّذْرِ فِيمَا لاَ يَمْلِكُ وَفِي مَعْصِيَةٍ

7. Zavjetovanje onim što se ne posjeduje i što je grijeh

٢١٥٠ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاس رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُما قالَ:

بَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ، إِذَا هُوَ بِرَجُلٍ قَائِمٍ، فَسَأَلَ عَنْهُ فَقَالُوا: أَبُو إِسْرائِيلَ،

2150. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Jednom dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., držao govor (sa minbera), ugledao je čovjeka koji je stajao. Upitao je ko je on, pa mu je rečeno da je to Ebu Israil, koji se zavjetovao da će stajati i da

nikada neće sjesti, da se neće hladom štititi, niti će govoriti, i da će postiti. Tada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

نَذَرَ أَنْ يَقُومَ وَلاَ يَقْعُدَ، وَلاَ يَسْتَظِلَّ، وَلاَ يَتَكَلَّمَ، وَيَصُومَ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

"Naredi mu neka govori, neka se hladom štiti i neka sjedi, a post neka dovrši!"

(مُرْهُ فَلْيَتَكَلَّمْ وَلْيَسْتَظِلَّ وَلْيَقْعُدْ، وَلْيُتِمَّ صَوْمَهُ).

77. ISKUPI ZA KRŠENJE ZAKLETVI

٧٧ - كِتَابُ كَفارَاتِ الأَيمان

1. Medinska zapreminska mjera za žito (*sa'*) i Vjerovjesnikova, s.a.v.s., mjera za količinu (*mudd*)

١ - باب: صَاعِ المَدِينَةِ وَمُدِّ النَّبِيِّ ﷺ

2151. Es-Saib ibn Jezid, r.a., kaže:

– Mjera (*sa'*) je u doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., iznosila jedan *mudd* i jednu trećinu *mudda* u odnosu na vaš *mudd* danas."

٢١٥١ : عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: كانَ الصَّاعُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ مُدًّا وَثُلُثًا بِمُدِّكُمُ الْيَوْمَ.

2152. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izgovarao:

"Bože moj! Blagoslovi ih u njihovim mjerama za žito: njihovom *sa'u* i *muddu*!"

٢١٥٢ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (اللَّهُمَّ بارِكْ لَهُمْ في مِكْيالِهِمْ، وَصَاعِهِمْ، وَمُدِّهِمْ).

78. FERA'ID (O NASLJEĐIVANJU)

٧٨ ـ كِتَابُ الْفَرَائِضِ

1. Dio koji dijete nasljeđuje iz imovine oca i majke

١ ـ باب: مِيراثِ الْوَلَدِ مِنْ أَبِيهِ وَأُمِّهِ

2153. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Dajte *fera'id* (razdijelite nasljedstvo kako je propisano u Kur'anu) onima koji imaju pravo na to, a ono što preostane pripada najbližem muškom potomku (umrloga)."

٢١٥٣ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (أَلْحِقُوا الْفَرَائِضَ بِأَهْلِهَا، فَمَا بَقِيَ فَهُوَ لِأَوْلَى رَجُلٍ ذَكَرٍ).

2. Dio koji nasljeđuje sinovljeva kćerka (unuka) za njegovog života

٢ ـ باب: مِيرَاثِ ابْنَةِ ابْنٍ مَعَ ابْنِهِ

2154. Ebu Musa, r.a., priča da je bio upitan u vezi s dijelom koji nasljeđuje kćerka, sinovljeva kćerka i sestra, pa je rekao:

- Kćerci pripada polovina i sestri pripada polovina. Ako upitate Ibn Mesuda i on će vam reći kao i ja.

Potom je Ibn Mesud bio upitan, a bijaše upoznat i sa riječima Ebu Musaa, pa je rekao:

- Ako bih rekao isto, zastranio bih i ne bih bio među onima koji su upućeni. Stoga, ja ću presuditi u ovome onako kako je presudio Vjerovjesnik, s.a.v.s., a to je: da polovina pripada kćerci, jedna šestina sinovljevoj kćerci, a to zajedno čini dvije trećine, dok ostatak pripada sestri."

Potom je Ebu Musa bio upoznat s ovom Ibn Mesudovom presudom, pa je rekao:

- Ne pitajte više mene sve dok je ovaj učenjak među vama.

٢١٥٤ : عَنْ أَبِي مُوسٰى رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ.

أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ ٱبْنَةٍ وَٱبْنَةِ ٱبْنٍ وَأُخْتٍ، فَقَالَ: لِلابْنَةِ النِّصْفُ، وَلِلأُخْتِ النِّصْفُ، وَائْتِ ٱبْنَ مَسْعُودٍ فَسَيُتَابِعُنِي، فَسُئِلَ ٱبْنُ مَسْعُودٍ، وَأُخْبِرَ بِقَوْلِ أَبِي مُوسٰى فَقَالَ: لَقَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَما أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ، أَقْضِي فِيهَا بِمَا قَضَى النَّبِيُّ ﷺ: لِلابْنَةِ النِّصْفُ، وَلابْنَةِ ٱلابْنِ السُّدُسُ تَكْمِلَةَ الثُّلُثَيْنِ، وَمَا بَقِيَ فَلِلأُخْتِ. فَأُخْبِرَ أَبُو مُوسٰى بِقَوْلِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ، فَقَالَ:

لاَ تَسْأَلُونِي مَا دَامَ هٰذَا الْحَبْرُ فِيكُمْ.

3. Oslobođeni rob pripada ljudima koji su ga oslobodili; i sin sestre je jedan od njih

٣ - باب: مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَابْنُ الأُخْتِ مِنْهُمْ

2155. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Oslobođeni rob pripada ljudima koji su ga oslobodili."

٢١٥٥ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ. (مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ).

2156. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Sin sestre nekog od tih ljudi je njihov."

٢١٥٦ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (ٱبْنُ أُخْتِ الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ).

4. Onaj koji tvrdi da mu je otac neko drugi a ne njegov (pravi) otac

٤ - باب: مَنِ ادَّعى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ

2157. Sa'd ibn Ebu Vakkas, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

"Onome ko tvrdi da mu je otac osoba koja to nije i on zna da nije, Džennet će biti zabranjen."

Ovo je bilo spomenuto Ebu Bekru, pa je on rekao:

- Uši moje su to čule, a i srce moje je to zapamtilo od Allahova Poslanika, s.a.v.s.

٢١٥٧ : عَنْ سَعْدٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنِ ٱدَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ، وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ غَيْرُ أَبِيهِ، فَالجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ). فَذُكِرَ ذٰلِكَ لِأَبِي بَكْرَةَ فَقَالَ: وَأَنَا سَمِعَتْهُ أُذُنَايَ وَوَعَاهُ قَلْبِي مِنْ رَسُولِ ٱللهِ ﷺ.

2158. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ne odmećite se od svojih očeva (ne tvrdite da ste sinovi nekog drugog a ne svojih očeva), jer onaj koji se odmetnuo od svoga oca otišao je u nevjerstvo."

٢١٥٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لاَ تَرْغَبُوا عَنْ آبَائِكُمْ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ أَبِيهِ فَقَدْ كَفَرَ).

79. *HUDUD*

٧٩ ـ كِتَابُ الحُدُودِ

(ALLAHOVE GRANICE I KAZNE ZA NJIHOVO PREKORAČENJE)

1. Šibanje palminim granama i sandalama

١ ـ باب: الضَّرْبِ بِالجَرِيدِ وَالنِّعَالِ

2159. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesniku, s.a.v.s., bio priveden čovjek koji se opio pa je on rekao:

"Udarite mu batine!"

Ebu Hurejre kaže:

- Neki od nas su ga udarali rukama, neki sandalama, a neki (uvrnutom) odjećom. Na kraju je neko rekao:

- Allah te ponizio!

Na to je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) rekao:

"Ne govorite tako, ne pomažite šejtanu da njime ovlada!"

٢١٥٩ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قالَ أُتِيَ النَّبِيُّ ﷺ بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ، قالَ: (ٱضْرِبُوهُ). قالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَمِنَّا الضَّارِبُ بِيَدِهِ، وَمِنَّا الضَّارِبُ بِنَعْلِهِ، وَمِنَّا الضَّارِبُ بِثَوْبِهِ، فَلَمَّا ٱنْصَرَفَ، قالَ بَعْضُ القَوْمِ: أَخْزَاكَ ٱللهُ، قالَ: (لاَ تَقُولُوا هٰكَذَا، لاَ تُعِينُوا عَلَيْهِ الشَّيْطَانَ).

2160. Ali ibn Ebu Talib, r.a., kaže:

- Nisam žalio nikoga nad kim sam izvršio legalnu kaznu pa on podlegao, osim onoga koji je pio opojna pića. U slučaju njegove smrti ja sam za njega davao krvarinu budući da Allahov Poslanik, s.a.v.s., za takve nije definirao kaznu."

٢١٦٠ : عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ:

مَا كُنْتُ لِأُقِيمَ حَدًّا عَلَى أَحَدٍ فَيَمُوتَ، فَأَجِدَ فِي نَفْسِي، إِلاَّ صَاحِبَ الخَمْرِ، فَإِنَّهُ لَوْ مَاتَ لَوَدَيْتُهُ، وَذٰلِكَ أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ لَمْ يَسُنَّهُ.

2161. Omer ibn Hattab, r.a., priča da je u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., bio čovjek po imenu Abdullah, a nadimku Himar (magarac), koji je imao običaj nasmijavati Allahova Poslanika, s.a.v.s. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao da ga izbičuju za opijanje. Jednog dana ponovo mu je bio priveden i on je naredio pa je bio bičevan. Neko od prisutnih je tada rekao:

٢١٦١ : عَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ كانَ ٱسْمُهُ عَبْدَ ٱللهِ، وَكانَ يُلَقَّبُ حِمَارًا، وَكانَ يُضْحِكُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ، وَكانَ النَّبِيُّ ﷺ قَدْ جَلَدَهُ فِي الشَّرَابِ، فَأُتِيَ بِهِ يَوْمًا فَأَمَرَ بِهِ فَجُلِدَ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ

الْقَوْمِ: اللَّهُمَّ الْعَنْهُ، مَا أَكْثَرَ مَا يُؤْتَى بِهِ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لاَ تَلْعَنُوهُ، فَوَاللهِ مَا عَلِمْتُ إِلاَّ أَنَّهُ يُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ).

- Moj Bože, daj na nj prokletstvo! Koliko puta ga samo privode!

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ne proklinjite ga! Tako mi Allaha, ja znam da on, uistinu, voli Allaha i Njegova Poslanika!"

٢ - باب: لعن السَّارِقِ

2. Proklinjanje kradljivca

٢١٦٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لَعَنَ اللهُ السَّارِقَ يَسْرِقُ الْبَيْضَةَ فَتُقْطَعُ يَدُهُ، وَيَسْرِقُ الحَبْلَ فَتُقْطَعُ يَدُهُ).

2162. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah je kradljivca prokleo: ukrade jaje pa mu se za to odsiječe ruka, ukrade uže pa mu se odsiječe ruka."*

٣- باب: قَطْعُ اليَدِ وفي كَمْ

3. Za koliku krađu se odsijeca ruka

٢١٦٣ : عَنْ عائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (تُقْطَعُ الْيَدُ في رُبُعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا).

2163. Aiša, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ruka će se odsjeći za krađu u vrijednosti četvrtine dinara (zlatnika) i iznad toga."

٢١٦٤ : وَعَنْهَا رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: أَنَّ يَدَ السَّارِقِ لَمْ تُقْطَعْ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ إِلاَّ في ثَمَنِ مِجَنٍّ، حَجَفَةٍ أَوْ تُرْسٍ.

2164. Aiša, r.a., priča da u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., kradljivcu nije odsijecana ruka, izuzev za (krađu) nečega u vrijednosti štita ili kožnog štita.

٢١٦٥ : عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَطَعَ في مِجَنٍّ ثَمَنُهُ ثَلاَثَةُ دَرَاهِمَ.

2165. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao odsjeći (ruku) za krađu štita koji je vrijedio tri dirhema (srebrenjaka).

---

* Poslanik, a.s., ovo je izjavio prije nego što mu je Allah precizirao vrijednost za koju se ima odsjeći ruka, a koja je naznačena u sljedećem hadisu. (nap. ured.)

80. KAŽNJAVANJE NEVJERNIKA I ODMETNIKA KOJI RATUJU (PROTIV ALLAHA I NJEGOVA POSLANIKA)

٨٠ ـ كِتَابُ الْمُحَارِبِينَ مِنْ أَهْلِ الْكُفْرِ وَالرِّدَّةِ

1. Kolike su ublažena kazna (*ta'zir*) i odgojna kazna (*edeb*)

١ ـ باب: كَمِ التَّعْزِيرُ وَالأَدَبُ

2166. Ebu Burde el-Ensari, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

"Neće niko biti bičevan više od deset udaraca bičem, osim u slučaju izvršenja neke od kazni Allaha Uzvišenog."

٢١٦٦ : عَنْ أَبِي بُرْدَةَ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يُجْلَدُ فَوْقَ عَشْرِ جَلَدَاتٍ إِلاَّ فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ ٱللهِ عَزَّ وَجَلَّ).

2. Optuživanje robova za preljubu

٢ ـ باب: قَذْفِ الْعَبِيدِ

2167. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Ebu-l-Kasima (Vjerovjesnika), s.a.v.s., da kazuje:

"Ko lažno optuži svoga roba za preljubu, bit će na Sudnjem danu bičevan, izuzev ako se pokaže da je (rob) zaista onakav kako je on rekao."

٢١٦٧ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ قَذَفَ مَمْلُوكَهُ، وَهُوَ بَرِيءٌ مِمَّا قَالَ، جُلِدَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِلاَّ أَنْ يَكُونَ كَمَا قالَ).

81. O KRVARINAMA

٨١ ـ كِتَابُ الدِّيَاتِ

2168. Ibn Omer, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Vjernik će biti u prostranstvu svoje vjere sve dok ne počini zabranjeno ubistvo.”

٢١٦٨ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللَّهِ ﷺ: (لَنْ يَزَالَ الْمُؤْمِنُ فِي فُسْحَةٍ مِنْ دِينِهِ، مَا لَمْ يُصِبْ دَمًا حَرَامًا).

2169. Ibn Abbas, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao Mikdadu:

“Ako vjernik bude krio svoje vjerovanje među nevjernicima pa kada ga obznani ti ga ubiješ, počinio si grijeh ubistva vjernika. Sjeti se da si i ti tako ranije u Mekki skrivao svoje vjerovanje.”

٢١٦٩ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِلْمِقْدَادِ: (إِذَا كَانَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ يُخْفِي إِيمَانَهُ مَعَ قَوْمٍ كُفَّارٍ، فَأَظْهَرَ إِيمَانَهُ فَقَتَلْتَهُ؟ فَكَذٰلِكَ كُنْتَ أَنْتَ تُخْفِي إِيمَانَكَ بِمَكَّةَ مِنْ قَبْلُ).

1. Ajet: ***...A onaj koji spasi život (nekome) kao da je spasio život svim ljudima...*** **(El-Ma’ide, 32.)**

١ ـ باب: ﴿وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعاً﴾

2170. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

“Onaj koji digne oružje protiv nas, nije naš!”

٢١٧٠ : عَنْ عَبْدِ ٱللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا).

2. Ajet: *...glava za glavu, oko za oko...* (El-Ma’ide, 45.)

٢ ـ باب: قَوْلِ اللهِ تَعَالَى: ﴿أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ﴾

2171. Abdullah, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

“Nije dozvoljena krv čovjeka muslimana koji očituje i svjedoči da

٢١٧١ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لاَ يَحِلُّ دَمُ ٱمْرِئٍ مُسْلِمٍ، يَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ وَأَنِّي رَسُولُ ٱللهِ، إِلاَّ بِإِحْدَى ثَلاَثٍ: النَّفْسُ بِالنَّفْسِ، وَالثَّيِّبُ الزَّانِي، والمُفَارِقُ لِدِينِهِ،التَّارِكُ لِلْجَمَاعَةِ).

nema boga osim Allaha i da sam ja, uistinu, Allahov poslanik, osim u tri slučaja:

- glava za glavu,
- kada osoba u braku počini blud i
- kada osoba ostavi svoju vjeru (islam) i napusti Zajednicu."

٣ - باب: مَنْ طَلَبَ دَمَ امْرِيءٍ بِغَيْرِ حَقٍّ

3. Onaj koji traži nečiju krv bez opravdana razloga

٢١٧٢ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (أَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى ٱللهِ ثَلاَثَةٌ: مُلْحِدٌ فِي الحَرَمِ، وَمُبْتَغٍ فِي ٱلإِسْلاَمِ سُنَّةَ الجَاهِلِيَّةِ، وَمُطَّلِبُ دَمِ ٱمْرِئٍ بِغَيْرِ حَقٍّ لِيُهَرِيقَ دَمَهُ).

2172. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allahu najmrže tri osobe su:

- onaj koji skrnavi svetost Harema (Mekke i Medine),
- onaj koji u islamu traga za običajima iz predislamskog doba i
- onaj koji traži da prolije nečiju krv bez opravdana razloga."

٤ - باب: مَنْ أَخَذَ حَقَّهُ أَوِ اقْتَصَّ دُونَ السُّلْطَانِ

4. Onaj koji uzima svoje pravo ili kažnjava mimo vladara

٢١٧٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لَوْ ٱطَّلَعَ فِي بَيْتِكَ أَحَدٌ، وَلَمْ تَأْذَنْ لَهُ، فَخَذَفْتَهُ بِحَصَاةٍ، فَفَقَأْتَ عَيْنَهُ مَا كَانَ عَلَيْكَ مِنْ جُنَاحٍ).

2173. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da kazuje:

"Kad bi neko virio u tvoju kuću bez tvoje dozvole, pa ga ti gađao kamenom i oko mu izbio, ne bi nikakva grijeha imao."

5. Krvarina za (odsječene) prste

٥ ـ باب: دِيَةِ الأَصَابِعِ

2174. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ovaj i ovaj su jednaki (to jest mali prst i palac)."

٢١٧٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (هٰذِهِ وَهٰذِهِ سَوَاءٌ). يَعْنِي ٱلْخِنْصَرَ وَٱلإِبْهَامَ.

82. TRAŽENJE POKAJANJA OD OTPADNIKA I POBUNJENIKA I BORBA PROTIV NJIH

٨٢ ـ كِتَابُ استِتَابَةِ المُرتَدِّينَ وَالمُعَانِدِينَ وَقِتَالِهِمْ

1. Grijeh onoga koji Allahu širk čini (obožava još nešto pored Allaha)

١ ـ باب: إِثْمِ مَنْ أَشْرَكَ بِاللهِ

2175. Ibn Mesud, r.a., kaže da je neko upitao:

- Allahov Poslaniče, hoćemo li biti kažnjeni za zlo koje smo uradili u doba džahilijjeta?

On je odgovorio:

"Onaj koji čini dobra u islamu neće biti kažnjen za zlo koje je uradio u doba džahilijjeta, dok će onaj koji čini zla u islamu biti kažnjen i za jedno i za drugo."

٢١٧٥ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، أَنُؤَاخَذُ بِمَا عَمِلْنَا فِي الجَاهِلِيَّةِ؟ قَالَ: (مَنْ أَحْسَنَ فِي ٱلإِسْلَامِ لَمْ يُؤَاخَذْ بِمَا عَمِلَ فِي الجَاهِلِيَّةِ، وَمَنْ أَسَاءَ فِي ٱلإِسْلَامِ يُؤَاخَذُ بِالأَوَّلِ وَالآخِرِ).

83. O TUMAČENJU SNOVA

1. Lijepi snovi

2176. Enes ibn Malik, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Lijepi snovi u dobra čovjeka su jedan od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva."

2. (Lijepi) snovi su od Allaha

2177. Ebu Seid el-Hudri, r.a., priča da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ako neko od vas vidi u snu ono što voli, to je od Allaha. Zato neka Allahu zahvali i neka o tome kazuje. A ako vidi nešto drugo, što ne voli, to je od šejtana i zato neka od zla njegova zatraži zaštitu (kod Allaha) i neka to nikome ne spominje pa mu neće naškoditi."

3. *Mubešširat* (lijepi nagovještaji - snovi)

2178. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da govori:

"Nije ostalo ništa od vjerovjesništva osim *mubešširata.* "

Upitali su (prisutni):

- A šta su to *mubešširati*?

"Lijepi snovi", odgovorio je on.

4. Ko u snu vidi Vjerovjesnika, s.a.v.s.

2179. Ebu Hurejre, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kaže:

٨٣ ـ كِتَابُ التَّعْبِيرِ

١ ـ باب: رُؤيَا الصَّالِحِينَ

٢١٧٦ : عَنْ أَنسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (الرُّؤْيَا الحَسَنَةُ، مِنَ الرَّجُلِ الصَّالِحِ، جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ).

٢ ـ باب: الرُّؤيَا مِنَ الله

٢١٧٧ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا رَأَى أَحدُكُمْ رُؤْيَا يُحِبُّهَا، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ ٱللهِ، فَلْيَحْمَدِ ٱللهَ عَلَيْهَا وَلْيُحَدِّثْ بِهَا، وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذٰلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَلْيَسْتَعِذْ مِنْ شَرِّهَا، وَلاَ يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ، فَإِنَّهَا لاَ تَضُرُّهُ).

٣ ـ باب: المُبَشِّرَاتِ

٢١٧٨ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لَمْ يَبْقَ مِنَ النُّبُوَّةِ إِلاَّ المُبَشِّرَاتُ). قالُوا: وَمَا المُبَشِّرَاتُ؟ قالَ: (الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ).

٤ ـ باب: مَنْ رَأَي النَّبِيَّ فِي المَنَامِ

٢١٧٩ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ رَآنِي في

"Ko me vidi u snu, vidjet će me i u budnosti, jer se šejtan ne može pojaviti u mome liku."

المَنَامِ فَسَيَرَانِي فِي الْيَقَظَةِ، وَلاَ يَتَمَثَّلُ الشَّيْطَانُ بِي).

2180. Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ko me vidi (u snu), on vidi istinu, jer se, zaista, šejtan ne može uobličiti u moj lik."

٢١٨٠ : عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ رَآنِي فَقَدْ رَأَى الْحَقَّ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لاَ يَتَكَوَّنُنِي).

5. Dnevni snovi

٥ - باب: رُؤْيَا النَّهَارِ

2181. Enes ibn Malik, r.a., kaže:

– Allahov Poslanik, s.a.v.s., posjećivao je Umm Haram, kćerku Milhanovu, r.a., koja je bila za Ubadetom ibn Samitom. Tako je jednog dana došao pa mu je ona iznijela jelo, a potom počela biskati njegovu glavu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zaspao i probudio se smijući se. Umm Haram kaže da ga je upitala:

- Šta te to nasmijalo, o Allahov Poslaniče?

On je rekao:

"Neki ljudi od mojih sljedbenika pokazani su mi u snu kao borci na Allahovom putu; oni plove morskom pučinom kao kraljevi na tronovima, (ili je kazao: poput kraljeva na svojim tronovima)."

Ona je tada rekla:

- Allahov Poslaniče, moli Allaha da budem od njih.

I Allahov Poslanik, s.a.v.s., je molio za nju. Potom je glavu spustio, zaspavši ponovo, a zatim se ponovo probudio, smijući se. Umm Haram je ponovo upitala:

٢١٨١ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ:

كانَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ يَدْخُلُ عَلَى أُمِّ حَرَامٍ بِنْتِ مِلْحَانَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا وَكانَتْ تَحْتَ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا يَوْمًا فَأَطْعَمَتْهُ، وَجَعَلَتْ تَفْلِي رَأْسَهُ، فَنَامَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ ثُمَّ ٱسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ، قالَتْ: فَقُلْتُ: مَا يُضْحِكُكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قالَ: (نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عُرِضُوا عَلَيَّ غُزَاةً فِي سَبِيلِ ٱللهِ، يَرْكَبُونَ ثَبَجَ هٰذَا الْبَحْرِ، مُلُوكًا عَلَى الأَسِرَّةِ، أَوْ: مِثْلَ المُلُوكِ عَلَى الأَسِرَّةِ). قالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، ٱدْعُ ٱللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، فَدَعَا

لَها رَسُولُ ٱللهِ ﷺ، ثُمَّ وَضَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ ٱسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ، فَقُلْتُ: ما يُضْحِكُكَ يَا رَسُولَ ٱللهِ؟ قالَ: (نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عُرِضُوا عَلَيَّ غُزَاةً في سَبِيلِ ٱللهِ). كَما قالَ فِي الأُولَى، قالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ ٱدْعُ ٱللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، قالَ: (أَنْتِ مِنَ الأَوَّلِينَ). فَرَكِبَتِ الْبَحْرَ فِي زَمانِ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ، فَصُرِعَتْ عَنْ دَابَّتِها حِينَ خَرَجَتْ مِنَ الْبَحْرِ، فَهَلَكَتْ.

- Zašto se smiješ, Allahov Poslaniče?

On je rekao:

“Neki ljudi od mojih sljedbenika pokazani su mi u snu kao borci na Allahovom putu...”, i on je nastavio kazivanje kao i u prvom slučaju. Onda mu je ona ponovo rekla:

- Allahov Poslaniče, moli Allaha da me učini od njih.

On je na to kazao:

“Ti si među prvima.”

Umm Haram je u vrijeme Muavije ibn Ebu Sufjana plovila morem i, nakon što se iskrcala, pala je sa deve i umrla.”

٦ ـ باب: الْقَيْدِ فِي الْمَنَامِ

6. Kada neko u snu vidi sebe sputanog

٢١٨٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (إِذَا ٱقْتَرَبَ الزَّمَانُ لَمْ تَكَدْ رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ تَكْذِبُ، وَرُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ). وَمَا كانَ مِنَ النُّبُوَّةِ فَإِنَّهُ لاَ يَكْذِبُ.

2182. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Kada se Smak (svijeta) približi, snovi vjernika rijetko da će neistiniti biti. Snovi vjernika su jedan od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva”, a ono što je od vjerovjesništva ne može biti lažno.

٧ ـ باب: إِذَا رَأَى أَنَّهُ أَخْرَجَ الشَّيْءَ مِنْ كُورَةٍ فَأَسْكَنَهُ مَوْضِعاً آخَرَ

7. Kada neko vidi u snu da je izvadio nešto iz jednog i stavio na drugo mjesto

٢١٨٣ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: (رَأَيْتُ كَأَنَّ ٱمْرَأَةً سَوْدَاءَ ثَائِرَةَ الرَّأْسِ، خَرَجَتْ مِنَ الْمَدِينَةِ، حَتَّى قامَتْ بِمَهْيَعَةَ - وَهِيَ الْجُحْفَةُ - فَأَوَّلْتُ أَنَّ وَبَاءَ الْمَدِينَةِ يُنْقَلُ إِلَيْهَا).

2183. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao:

“Vidio sam u snu crnu ženu, raščupane kose kako napušta Medinu i nastanjuje se u Mehje‘u, tj. u Džuhfi (mjesto između Medine i Meke); pa sam to protumačio tako da će epidemija iz Medine biti prenijeta u to mjesto.”

8. Izmišljanje snova

٨ - باب: مَنْ كَذَبَ فِي حُلُمِهِ

2184. Ibn Abbas, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ko ispriča da je u snu vidio nešto što nije vidio, bit će zadužen da međusobno poveže dva zrna ječma a on to neće moći; ko sluša razgovor ljudi koji to ne žele, bit će mu na Sudnjem danu u uši saljeveno rastopljeno olovo; i ko naslika neki lik, bit će mučen i zadužen da mu udahne život, a on to neće moći učiniti."

٢١٨٤ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَنْ تَحَلَّمَ بِحُلُمٍ لَمْ يَرَهُ كُلِّفَ أَنْ يَعْقِدَ بَيْنَ شَعِيرَتَيْنِ وَلَنْ يَفْعَلَ، وَمَنِ ٱسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثِ قَوْمٍ، وَهُمْ لَهُ كارِهُونَ، صُبَّ فِي أُذُنَيْهِ الآنُكُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ صَوَّرَ صُورَةً عُذِّبَ، وَكُلِّفَ أَنْ يَنْفُخَ فِيهَا، وَلَيْسَ بِنَافِخٍ).

2185. Ibn Omer, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"U najgoru izmišljotinu spada kad čovjek priča da je vidio u snu ono što nije vidio."

٢١٨٥ : عَنِ ٱبْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قالَ: (إِنَّ مِنْ أَفْرَى الْفِرَى أَنْ يُرِيَ عَيْنَيْهِ مَا لَمْ يَرَ).

9. Kada san nije potpuno ispravno protumačen

٩ - باب: مَنْ لَمْ يَرَ الرُّؤْيَا لِأَوَّلِ عَابِرٍ إِذَا لَمْ يُصِبْ

2186. Ibn Abbas, r.a., priča da je jedan čovjek došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Sinoć sam u snu vidio oblak iz koga su curili maslo i med; i vidio sam ljude kako to rukama hvataju, neki više a neki manje. Zatim se pojavilo uže pruženo od Zemlje do nebesa i vidio sam tebe kako si se uzeo za njega i uspeo. Potom se za njega uhvatio neko drugi i uspeo se pa još jedan koji se također uspeo. Nakon toga se za uže prihvatio još neko, ali se ono prekinulo a zatim ponovo sastavilo.

٢١٨٦ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّهُ كانَ يُحَدِّثُ: أَنَّ رَجُلاً أَتَى رَسُولَ ٱللهِ ﷺ فَقَالَ: إِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ فِي الْمَنَامِ ظُلَّةً تَنْطُفُ السَّمْنَ وَالْعَسَلَ، فَأَرَى النَّاسَ يَتَكَفَّفُونَ مِنْهَا، فَالْمُسْتَكْثِرُ وَالْمُسْتَقِلُّ، وَإِذَا سَبَبٌ وَاصِلٌ مِنَ الأَرْضِ إِلَى السَّمَاءِ، فَأَرَاكَ أَخَذْتَ بِهِ فَعَلَوْتَ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَعَلاَ بِهِ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَعَلاَ بِهِ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَانْقَطَعَ ثُمَّ وُصِلَ. فَقَالَ أَبُو

بَكْرٍ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، بِأَبِي أَنْتَ، وَٱللهِ لَتَدَعَنِّي فَأَعْبُرُهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ٱعْبُرْ). قَالَ: أَمَّا الظُّلَّةُ فَالإِسْلاَمُ، وَأَمَّا الَّذِي يَنْطُفُ مِنَ الْعَسَلِ وَالسَّمْنِ فَالْقُرْآنُ، حَلاَوَتُهُ تَنْطُفُ، فَالْمُسْتَكْثِرُ مِنَ الْقُرْآنِ وَالْمُسْتَقِلُّ، وَأَمَّا السَّبَبُ الْوَاصِلُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الأَرْضِ فَالْحَقُّ الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ، تَأْخُذُ بِهِ فَيُعْلِيكَ ٱللهُ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ رَجُلٌ مِنْ بَعْدِكَ فَيَعْلُو بِهِ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَيَعْلُو بِهِ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَيَنْقَطِعُ بِهِ، ثُمَّ يُوَصَلُ لَهُ فَيَعْلُو بِهِ، فَأَخْبِرْنِي يَا رَسُولَ ٱللهِ، بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي، أَصَبْتُ أَمْ أَخْطَأْتُ؟ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَصَبْتَ بَعْضًا وَأَخْطَأْتَ بَعْضًا). قَالَ: فَوَٱللهِ يَا رَسُولَ اللهِ لَتُحَدِّثَنِّي بِالَّذِي أَخْطَأْتُ، قَالَ: (لاَ تُقْسِمْ).

Ebu Bekr reče:

- Allahov Poslaniče, tako ti Allaha, pusti mene da to protumačim!

Na to Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Protumači!"

(Ebu Bekr) reče:

- Oblak je islam, maslo i med što su iz njega curili su Kur'an, čija slad se izlijeva pa neko uzima iz Kur'ana više a neko manje. Uže pruženo od nebesa do Zemlje je Istina u kojoj si ti. Ti se držiš istine i Allah te gore uzdiže. Nakon tebe za nj će se držati još jedan i uspet će se, a poslije njega još jedan koji će se također uspeti. Onda će za nj prihvatiti još neko i ono će se prekinuti, ali će se ponovo sastaviti pa će se i on pomoću njega uspeti.

- Allahov Poslaniče, kaži mi, tako ti Allaha, jesam li pogodio ili pogriješio?

Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče:

"Jedan dio si pogodio, a drugi pogriješio."

On je tada rekao:

- Tako ti Allaha, Allahov Poslaniče, reci mi ono u čemu sam pogriješio?

"Ne zaklinji se!" - kazao je on.

84. O ISKUŠENJIMA

٨٤ ـ كِتَابُ الفِتَنِ

1. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Poslije mene vidjet ćete stvari koje ćete osuđivati."

١ ـ باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «سَتَرَوْنَ بَعْدِي أُمُورًا تُنْكِرُونَهَا»

2187. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Onaj koji kod svoga vladara vidi nešto što mu se ne dopada, neka se strpi jer, zaista, ko izađe iz pokornosti vladaru koliko je jedan pedalj, umrijet će džahilijjetskom smrću."

U drugoj predaji od njega se prenosi, da je rekao:

"Onaj koji kod svoga vladara vidi nešto što mu se ne dopada, neka se strpi jer, zaista, ko se odvoji od džemata koliko je jedan pedalj i umre kao takav, umrijet će džahilijjetskom smrću."

٢١٨٧ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (مَنْ كَرِهَ مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيَصْبِرْ، فَإِنَّهُ مَنْ خَرَجَ مِنَ السُّلْطَانِ شِبْرًا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً).

وَعَنْهُ في رواية أخرى قالَ: (مَنْ رَأَى مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيَصْبِرْ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ مَنْ فَارَقَ الجَمَاعَةَ شِبْرًا فَمَاتَ، إِلاَّ مَاتَ مِيتَةً جاهِلِيَّةً).

2188. Ubade ibn Samit, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., nas je pozvao, pa smo mu se zakleli na vjernost. Među onim šta nam je u obavezu stavio bilo je: i da ćemo slušati i pokorni biti u onome što nam je drago i u onome što nam je neugodno, i kada nam je teško i kada nam je lahko, i u slučaju kada drugom bude data prednost nad nama; i da se nećemo sporiti oko vlasti s onim kome ona pripada sve dok u njega javno poricanje (*kufr*) ne vidimo, o čemu dokaz u Allaha imamo.

٢١٨٨ : عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: دَعَانَا النَّبِيُّ ﷺ فَبَايَعْنَاهُ، فَقَالَ فِيمَا أَخَذَ عَلَيْنَا: أَنْ بَايَعَنَا عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، في مَنْشَطِنَا وَمَكْرَهِنَا، وَعُسْرِنَا وَيُسْرِنَا وَأَثَرَةٍ عَلَيْنَا، وَأَنْ لاَ نُنَازِعَ الأَمْرَ أَهْلَهُ، إِلاَّ أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا، عِنْدَكُمْ مِنَ ٱللهِ فِيهِ بُرْهَانٌ.

2. Pojava iskušenja

٢ - باب: ظُهُورِ الْفِتَنِ

2189. Ibn Mesud, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Među najgore ljude spadaju oni koje će Smak (svijeta) žive zadesiti."

٢١٨٩ : عَنِ ٱبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُدْرِكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءٌ).

2190. Enes ibn Malik, r.a., priča da mu se neko požalio na patnje ljudi od strane Hadžadža, pa je rekao:

- Strpite se dok Gospodara Uzdržavatelja svoga ne susretnete (do smrti vaše) jer, zaista, neće vam doći vrijeme a da ono poslije njega neće biti gore od njega. Ovo sam čuo od vašeg Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٢١٩٠ : عَنِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ وَقَدْ شُكِيَ إِلَيْهِ مَا لَقِيَ النَّاسُ مِنَ الحَجَّاجِ، فَقَالَ: ٱصْبِرُوا، فَإِنَّهُ لاَ يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ إِلاَّ والَّذِي بَعْدَهُ شَرٌّ مِنْهُ، حَتَّى تَلْقَوْا رَبَّكُمْ، سَمِعْتُهُ مِنْ نَبِيِّكُمْ ﷺ.

4. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "Onaj koji digne oružje na nas, nije naš!"

٤ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلاَحَ فَلَيْسَ مِنَّا»

2191. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas ne okreće oružje prema svome bratu jer, on ne zna, može mu šejtan ruku povući pa on tako u jednu od džehennemskih jama upasti."

٢١٩١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ يُشِيرُ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ بِالسِّلاَحِ، فَإِنَّهُ لاَ يَدْرِي، لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ فِي يَدِهِ، فَيَقَعُ فِي حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ).

5. Bit će iskušenja u kojima će onaj koji sjedi biti bolji od onoga koji stoji

٥ - باب: تَكونُ فِتن القَاعِد فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ

2192. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٢١٩٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (سَتَكُونُ فِتَنٌ،

الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ، وَالْقَائِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي، وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي، مَنْ تَشَرَّفَ لَهَا تَسْتَشْرِفْهُ، فَمَنْ وَجَدَ فِيهَا مَلْجَأً، أَوْ مَعَاذًا، فَلْيَعُذْ بِهِ).

"Bit će (takvih) iskušenja da će u vrijeme njih onaj koji bude sjedio biti bolji od onoga koji bude stajao; onaj koji bude stajao (bit će) bolji od onoga koji bude hodao; onaj koji bude hodao (bit će) bolji od onoga koji bude žurio; jer onoga ko bude sebe njima izložio, ona će uništiti. Stoga, ko u to vrijeme bude mogao naći utočište ili zaklon, neka se zaštiti!"

٦ ـ باب: التَّعَرُّبِ فِي الْفِتْنَةِ

6. Ostajanje među beduinima u vrijeme iskušenja

٢١٩٣ : عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى الْحَجَّاجِ فَقَالَ: يَا ابْنَ الأَكْوَعِ، ارْتَدَدْتَ عَلَى عَقِبَيْكَ، تَعَرَّبْتَ؟ قَالَ: لاَ، وَلٰكِنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ أَذِنَ لِي فِي الْبَدْوِ.

2193. Seleme ibn Ekve‘, r.a., kaže da je ušao kod Hadžadža, koji mu je rekao:

- O, sine Ekve‘ov, vratio si se stopama svojim, otišao si među beduine?!

- Ne, nego mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dopustio da ostanem među beduinima - odgovorio je.

٧ ـ باب: إِذَا أَنْزَلَ اللهُ بِقَوْمٍ عَذَاباً

7. Ako Allah na neke ljude spusti kaznu

٢١٩٤ : عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: (إِذَا أَنْزَلَ اللهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا، أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ، ثُمَّ بُعِثُوا عَلَى أَعْمَالِهِمْ).

2194. Ibn Omer, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ako Allah spusti kaznu na neke ljude, ona će pogoditi svakog među njima, a potom će oni biti oživljeni (na Sudnjem danu) prema njihovim djelima."

٨ ـ باب: إِذَا قَالَ عِنْدَ قَوْمٍ شَيْئاً ثُمَّ خَرَجَ فَقَالَ بِخِلاَفِهِ

8. Kada neko jednim ljudima kaže jedno pa ode i drugima kaže suprotno

٢١٩٥ : عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ: إِنَّمَا كَانَ النِّفَاقُ عَلَى

2195. Huzejfe ibn Jeman, r.a., priča:

– U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., bilo je licemjerstva (*nifak*), a danas je to nevjerovanje (*kufr*) nakon vjerovanja.

عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ، فَأَمَّا الْيَوْمَ: فَإِنَّمَا هُوَ الْكُفْرُ بَعْدَ الْإِيمَانِ.

9. Pojavljivanje vatre

٩ - باب: خُرُوج النَّار

2196. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neće nastupiti Smak (svijeta) sve dok se ne pojavi vatra u Hidžazu, koja će osvjetljavati vratove kamila u Busri (mjesto u Šamu)."

٢١٩٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَخْرُجَ نَارٌ مِنْ أَرْضِ ٱلْحِجَازِ، تُضِيءُ أَعْنَاقَ الإِبِلِ بِبُصْرَى).

2197. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao

"Uskoro će Eufrat otkriti zlatnu riznicu; ko god prisutan bude, neka ne uzima ništa od nje!"

٢١٩٧ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (يُوشِكُ الْفُرَاتُ أَنْ يَحْسِرَ عَنْ كَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ، فَمَنْ حَضَرَهُ فَلاَ يَأْخُذْ مِنْهُ شَيْئًا).

10. Odjeljak

١٠ - «باب»

2198. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Smak (svijeta) će nastupiti tek kada (se):

- Dvije velike skupine međusobno sukobe i među njima veliki pokolj nastane, a njihovo učenje isto bude;

- Pojave dedžali, lažljivci - varalice, kojih će blizu trideset biti i svaki od njih će tvrditi da je Allahov poslanik;

- Znanje podigne (oduzme);

- Potresi učestaju;

- Vrijeme bude brzo prolazilo;

- Iskušenja (smutnje) pojave;

- Neredi (ubijanja) umnože;

- Vaš imetak umnogostruči i bude ga

٢١٩٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقْتَتِلَ فِئَتَانِ عَظِيمَتَانِ، تَكُونُ بَيْنَهُمَا مَقْتَلَةٌ عَظِيمَةٌ، دَعْوَتُهُمَا وَاحِدَةٌ، وَحَتَّى يُبْعَثَ دَجَّالُونَ كَذَّابُونَ، قَرِيبٌ مِنْ ثَلاَثِينَ، كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ رَسُولُ ٱللهِ، وَحَتَّى يُقْبَضَ الْعِلْمُ وَتَكْثُرَ الزَّلاَزِلُ، وَيَتَقَارَبَ الزَّمَانُ، وَتَظْهَرَ الْفِتَنُ، وَيَكْثُرَ الْهَرْجُ، وَهُوَ الْقَتْلُ. وَحَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمُ الْمَالُ، فَيَفِيضَ حَتَّى يُهِمَّ رَبَّ الْمَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ، وَحَتَّى يَعْرِضَهُ، فَيَقُولَ الَّذِي يَعْرِضُهُ عَلَيْهِ: لاَ

أَرَبَ لِي بِهِ. وَحَتَّى يَتَطَاوَلَ النَّاسُ فِي الْبُنْيَانِ. وَحَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِقَبْرِ الرَّجُلِ فَيَقُولَ: يَا لَيْتَنِي مَكَانَهُ. وَحَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا، فَإِذَا طَلَعَتْ وَرَآهَا النَّاسُ - يَعْنِي - آمَنُوا أَجْمَعُونَ، فَذَلِكَ حِينَ: ﴿لاَ يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا﴾. وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ نَشَرَ الرَّجُلاَنِ ثَوْبَهُمَا بَيْنَهُمَا، فَلاَ يَتَبَايَعَانِهِ وَلاَ يَطْوِيَانِهِ. وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدِ انْصَرَفَ الرَّجُلُ بِلَبَنِ لِقْحَتِهِ فَلاَ يَطْعَمُهُ. وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَهُوَ يَلِيطُ حَوْضَهُ فَلاَ يَسْقِي فِيهِ، وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ رَفَعَ أُكْلَتَهُ إِلَى فِيهِ فَلاَ يَطْعَمُهَا).

toliko da će se imućni zabrinuti hoće li iko njegovu sadaku (zekat) htjeti primiti, i možda ga, kada mu je ponudi, odbiti i kazati da nema potrebu za njom;

- Ljudi u podizanju visokih građevina budu nadmetali;

- Prolaznik pored groba drugoga prođe, govoreći: - Kamo sreće da sam ja na njegovom mjestu i

- Sunce sa zapada izađe - a kada tamo izađe i ljudi to vide, svi će odjednom povjerovati, ali *...nijednom čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao ili ako nije, kao vjernik, kakvo dobro uradio...* (El-En'am, 158)

Zasigurno, Smak će tada tako brzo nastupiti da dvojica koji su ispred sebe robu razastrli neće je uspjeti ni prodati niti smotati! Smak će tada tako brzo nastupiti da onaj koji je pripremio za sebe mlijeko od svoje deve-muzare neće ga uspjeti popiti! Smak će tada tako brzo nastupiti da onaj koji je pripremio svoju čatrnju neće stići u nju vodu naliti! Smak će tada tako brzo nastupiti da onaj koji je donio do usta svoj zalogaj neće ga uspjeti pojesti."

85. ODREDBE

٨٥ ـ كِتَابُ الأحكَامِ

1. Slušanje i pokoravanje vođi (imamu) sve dok njegove naredbe ne budu uključivale neposlušnost prema Allahu

١ ـ باب: السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ لِلإمامِ مَا لَمْ تَكُنْ مَعْصِيَةً

2199. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Slušajte i pokoravajte se, makar vam bio nadređen i abesinski rob, čija je glava poput grožđice."

٢١٩٩ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (ٱسْمَعُوا وَأَطِيعُوا، وَإِنِ ٱسْتُعْمِلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ، كَأَنَّ رَأْسَهُ زَبِيبَةٌ).

2. Osuda traženja vlasti

٢ ـ باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ الحِرْصِ عَلَى الإمَارَةِ

2200. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista ćete vi žudjeti za vlašću zbog koje ćete se na Sudnjem danu kajati. Vlast je krasna dojilja, ali je gadna kada odbija od sise!"

٢٢٠٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (إِنَّكُمْ سَتَحْرِصُونَ عَلَى الإمَارَةِ، وَسَتَكُونُ نَدَامَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَنِعْمَ الْمُرْضِعَةُ وَبِئْسَتِ الْفَاطِمَةُ).

3. Kada se onaj kome je data vlast ne brine o svojim podređenima

٣ ـ باب: مَنِ اسْتُرْعِيَ رَعِيَّةً فَلَمْ يَنْصَحْ

2201. Ma'kil ibn Jesar, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Neće osjetiti miomiris Dženneta niko kome je Allah dao vlast pa se on ne brine o svojim podređenima."

٢٢٠١ : عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (مَا مِنْ عَبْدٍ اسْتَرْعَاهُ ٱللهُ رَعِيَّةً، فَلَمْ يَحُطْهَا بِنُصْحِهِ، إِلاَّ لَمْ يَجِدْ رَائِحَةَ الجَنَّةِ).

2202. Ma'kil ibn Jesar, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Allah će zabraniti Džennet svakom vlastodršcu koji preuzme vlast nad muslimanima pa on umre obmanjujući ih."

٢٢٠٢ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا مِنْ وَالٍ يَلِي رَعِيَّةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لَهُمْ، إِلاَّ حَرَّمَ ٱللهُ عَلَيْهِ الجَنَّةَ).

4. Onoga ko otežava ljudima Allah će staviti u teškoće

٤ - باب: مَنْ شَاقَّ شَقَّ الله عَلَيْهِ

2203. Džundub, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Onome ko radi dobra djela da bi se o njemu proširio dobar glas Allah će namjere razotkriti (pred svijetom) na Sudnjem danu."

On je još rekao:

"Onoga ko otežava ljudima Allah će staviti na teškoće na Sudnjem danu."

Na to su prisutni rekli:

- Daj nam savjet!

"Prvo što će se od čovjekova tijela raspasti jest njegov trbuh! Zato ko može da ne jede ništa osim dozvoljenog, neka tako postupi! Ko može postići da između njega i Dženneta ne bude ispriječena ni šaka krvi koju je on prolio, neka takav bude."

٢٢٠٣ : عَن جُنْدُب رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ سَمَّعَ سَمَّعَ ٱللهُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، قَالَ: وَمَنْ يُشَاقِقْ يَشْقُقِ ٱللهُ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). فَقَالُوا: أَوْصِنَا. فَقَالَ: إِنَّ أَوَّلَ مَا يُنْتِنُ مِنَ الإِنْسَانِ بَطْنُهُ، فَمَنِ ٱسْتَطَاعَ أَنْ لاَ يَأْكُلَ إِلاَّ طَيِّبًا فَلْيَفْعَلْ، وَمَنِ ٱسْتَطَاعَ أَنْ لاَ يُحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الجَنَّةِ مِلْءُ كَفِّهِ مِنْ دَمٍ أَهْرَاقَهُ فَلْيَفْعَلْ.

5. Može li sudac, dok je u srdžbi, izricati presudu ili iznositi formalno-pravno mišljenje?

٥ - باب: هَلْ يَقْضِي الْقَاضِي أَوْ يُفْتِي وَهُوَ غَضْبَانُ؟

2204. Ebu Bekre, r.a., kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Neka sudac nipošto ne presuđuje između dvije osobe sve dok je u srdžbi!"

٢٢٠٤ : عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (لاَ يَقْضِيَنَّ حَكَمٌ بَيْنَ ٱثْنَيْنِ وَهُوَ غَضْبَانُ).

6. Sa čime mora raspolagati pisar

٦ - باب: مَا يُسْتَحَبُّ لِلْكَاتِبِ

2205. Hadis o huvajjisatu i muhajjisatu naveden je ranije u Knjizi o džihadu (Vidi hadis br. 1343.). U ovoj predaji još stoji: "...ili da plate krvarinu za vašeg druga ili da im se objavi rat."

٢٢٠٥ : حَدِيثُ حُوَيِّصَةَ ومُحَيِّصَةَ تَقَدَّمَ

فِي الجِهَادِ، وزادَ هُنا: (إِمَّا أَنْ يَدُوا صَاحِبَكُمْ، وَإِمَّا أَنْ يُؤْذِنُوا بِحَرْبٍ).

٧ - باب: كَيْفَ يُبَايِعُ الإمامُ النَّاسَ

7. Kako se daje prisega na vjernost

٢٢٠٦ : حَديث عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: بَايَعْنَا رَسُولَ ٱللهِ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، تَقَدَّم وزادَ فِي هٰذِهِ الرِّوايَة: وَأَنْ نَقُومَ، أَوْ: نَقُولَ بِالحَقِّ حَيْثُمَا كُنَّا، لاَ نَخَافُ فِي ٱللهِ لَوْمَةَ لاَئِمٍ.

2206. Hadis Ubade ibn Samita, r.a.: "Dali smo prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na poslušnost i pokornost..." spomenut je ranije (Vidi hadis br. 18). U ovoj predaji još stoji:

"... i da ćemo govoriti istinu, ma gdje bili i da se nećemo plašiti ničijeg prijekora na Allahovom putu."

٢٢٠٧ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ ٱللهِ ﷺ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ يَقُولُ لَنَا: (فِيمَا اسْتَطَعْتَ).

2207. Abdullah ibn Omer, r.a., kaže:

– Kada samo se zaklinjali na poslušnost Allahovu Poslaniku, s.a.v.s., govorio nam je:

"Onoliko koliko si u stanju."

٨ - باب: الاسْتِخْلاَفِ

8. Određivanje nasljednika

٢٢٠٨ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ لِعُمَرَ: أَلاَ تَسْتَخْلِفُ؟ قالَ: إِنْ أَسْتَخْلِفْ فَقَدِ ٱسْتَخْلَفَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي أَبُو بَكْرٍ، وَإِنْ أَتْرُكْ فَقَدْ تَرَكَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي رَسُولُ ٱللهِ ﷺ.

2208. Abdullah ibn Omer, r.a., priča da je neko rekao Omeru:

- Zar nećeš imenovati nasljednika?

- A šta i da ga imenujem, pa imenovao ga je i onaj koji je bolji od mene - Ebu Bekr, a opet i da ne imenujem, pa nije to učinio ni onaj koji je bolji od mene - Allahov Poslanik, s.a.v.s.

٩ - «باب»

9. Odjeljak

٢٢٠٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ:

2209. Džabir ibn Semure, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Bit će dvanaest vladara."

On je tada rekao i nešto što ja nisam čuo, ali moj otac kaže da je čuo kada je Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Svi će biti iz plemena Kurejš."

(يَكُونُ ٱثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا). فَقَالَ كَلِمَةً لَمْ أَسْمَعْهَا، فَقَالَ أَبِي: إِنَّهُ قَالَ: (كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ).

86. O ŽELJAMA

٨٦ - كِتَابُ التَّمَنِّي

1. Pokuđene želje

١ - باب: مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّمَنِّي

2210. Enes, r.a., kaže:

– Da nisam čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako govori: "Ne priželjkujte smrt", i ja bih je priželjkivao.

٢٢١٠ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: لَوْلاَ أَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (لاَ تَتَمَنَّوُا المَوْتَ). لَتَمَنَّيْتُ.

2211. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Neka niko od vas ne priželjkuje smrt, jer ako je dobročinitelj, nadati se da će još više dobra učiniti, a ako je grješnik, nadati se da će prestati činiti grijehe i pokajati se."

٢٢١١ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (لاَ يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمُ المَوْتَ، إِمَّا مُحْسِنًا فَلَعَلَّهُ يَزْدَادُ، وَإِمَّا مُسِيئًا فَلَعَلَّهُ يَسْتَعْتِبُ).

87. O PRIDRŽAVANJU KUR'ANA I SUNNETA

٨٧ ـ كِتَاب الاعْتِصامِ بالكتاب والسُّنَّة

1. Slijeđenje načina života Allahova Poslanika, s.a.v.s.

١ ـ باب: الاقْتِدَاءِ بِسُنَنِ رَسُولِ الله ﷺ

2212. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Svi moji sljedbenici će ući u Džennet, osim onog koji odbije."

- A ko će odbiti, Allahov Poslaniče?! - upita neko.

"Onaj ko mi bude poslušan ući će u Džennet, a onaj ko mi ne bude poslušan, on je odbio", reče on.

٢٢١٢ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ قَالَ: (كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ إِلاَّ مَنْ أَبَى). قَالُوا: يَا رَسُولَ ٱللهِ، وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: (مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى).

2213. Džabir ibn Abdullah, r.a., priča:

– Vjerovjesniku, s.a.v.s., su došli meleki dok je spavao. Neki od njih su rekli da spava, a drugi su rekli da oko spava a da je srce budno.

Onda su kazali:

- Njegov primjer je poput primjera čovjeka koji je sagradio kuću pa priredio gozbu i odaslao glasnika. Onaj ko se odazvao glasniku, ušao je u kuću i jeo na gozbi, a onaj ko se nije odazvao glasniku, nije ušao u kuću i nije jeo na gozbi.

Rekli su:

- Rastumačite mu da bi to razumio! Neki su rekli da on spava, a drugi da oko spava a da je srce budno.

Tada su kazali:

- Kuća je Džennet, a glasnik je Muhammed, s.a.v.s. Ko je poslušan

٢٢١٣ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قَالَ: جاءَتْ مَلاَئِكَةٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ نَائِمٌ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقالَ بَعْضُهُمْ إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: إِنَّ لِصَاحِبِكُمْ هٰذَا مَثَلًا، فَاضْرِبُوا لَهُ مَثَلًا، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ، وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: مَثَلُهُ كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى دَارًا، وَجَعَلَ فِيهَا مَأْدُبَةً وَبَعَثَ دَاعِيًا، فَمَنْ أَجَابَ ٱلدَّاعِيَ دَخَلَ ٱلدَّارَ وَأَكَلَ مِنَ المَأْدُبَةِ، وَمَنْ لَمْ يُجِبِ ٱلدَّاعِيَ لَمْ يَدْخُلِ ٱلدَّارَ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنَ المَأْدُبَةِ، فَقَالُوا: أَوِّلُوهَا لَهُ يَفْقَهْهَا، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: فَالدَّارُ الجَنَّةُ، وَٱلدَّاعِي مُحَمَّدٌ ﷺ،

Muhammedu, s.a.v.s., poslušan je Allahu, a ko je neposlušan Muhammedu, s.a.v.s., neposlušan je Allahu. Muhammed, s.a.v.s., je (svojim poslanjem) razdijelio ljude (na dobre i loše, vjernike i nevjernike).

فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ أَطَاعَ ٱللهَ، وَمَنْ عَصَى مُحَمَّدًا ﷺ فَقَدْ عَصَى ٱللهَ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ فَرَّقَ بَيْنَ النَّاسِ.

2. Pokuđeno je pretjerano zapitkivanje i bavljenje tuđim poslovima

٢ ـ باب: مَا يُكْرَهُ مِنْ كَثْرَةِ السُّؤَالِ وَمَنْ تَكَلُّف مَا لاَ يَعْنِيهِ

2214. Enes ibn Malik, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Ljudi neće prestati postavljati pitanja i čak će govoriti:

- Ovaj Allah je Stvoritelj svega, a ko je stvorio Allaha?"

٢٢١٤ : عَنْ أَنَسِ بْنِ مالِكٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: قالَ: قالَ رَسُولُ ٱللهِ ﷺ: (لَنْ يَبْرَحَ النَّاسُ يَتَسَاءَلُونَ حَتَّى يَقُولُوا: هٰذَا ٱللهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَمَنْ خَلَقَ ٱللهَ).

3. Osuda donošenja fetve na osnovu vlastitog mišljenja i analogije (bez obraćanja na Kur'an i Sunnet)

٣ ـ باب: مَا يُذْكَرُ مِن ذَمِّ الرَّأْيِ وَتَكَلُّفِ القِيَاسِ

2215. Abdullah ibn Amr, r.a., kaže:

– Čuo sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Zaista, Allah neće odjednom (naglo) oduzeti znanje nakon što vam ga je dao, nego će ga oduzimati smrću učenjaka s njihovim zanjem, tako da će ostati ljudi neznalice. Od njih će biti tražene fetve - sudovi, pa će ih davati po svom mišljenju. Tako će druge odvoditi u zabludu, a i sami biti u zabludi."

٢٢١٥ : عَنْ عَبْدِ ٱللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا قالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِنَّ ٱللهَ لاَ يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاهُمُوهُ ٱنْتِزَاعًا، وَلٰكِنْ يَنْتَزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بِعِلْمِهِمْ، فَيَبْقَى نَاسٌ

جُهَّالٌ، يُسْتَفْتَوْنَ فَيُفْتُونَ بِرَأْيِهِمْ، فَيُضِلُّونَ وَيَضِلُّونَ).

4. Vjerovjesnikove s.a.v.s., riječi: "Vi ćete, zasigurno, slijediti praksu onih prije vas."

٤ - باب: قَوْلِ النَّبِيِّ ﷺ: «لَتَتَّبِعُنَّ سُنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ»

2216. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Smak (svijeta) neće nastupiti sve dok moji sljedbenici ne budu prihvatili i pedalj po pedalj, stopu po stopu (korak po korak) slijedili praksu (naroda) prije njih."

Tada je neko upitao:

- Je li poput Perzijanaca i Grka, Allahov Poslaniče?

"A ko bi bio drugi do oni?" - rekao je on.

٢٢١٦ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَأْخُذَ أُمَّتِي بِأَخْذِ الْقُرُونِ قَبْلَهَا، شِبْرًا بِشِبْرٍ وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ). فَقِيلَ: يَا رَسُولَ ٱللهِ، كَفَارِسَ وَالرُّومِ؟ فَقَالَ: (وَمَنِ النَّاسُ إِلاَّ أُولٰئِكَ).

5. Kamenovanje osoba koje su u braku za počinjeni blud

٥ - باب: الرَّجم لِلْمُحْصَن

2217. Omer, r.a., kazuje:

– Allah je poslao Muhammeda, s.a.v.s., s Istinom i objavio mu *Kitab* (Kur'an). Među onim što je objavljeno je i ajet o kamenovanju (osoba koje su u braku a počine blud).

٢٢١٧ : عَنْ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ ٱللهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا ﷺ بِالْحَقِّ، وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ الْكِتَابَ، فَكَانَ فِيمَا أُنْزِلَ آيَةُ الرَّجْمِ.

6. Nagrada onome koji sudi ulažući vlastiti napor, pa ispravno presudi ili pogriješi

٦ - باب: أجر الحَاكِم إذا اجتهد فأصاب أو أخطأ

2218. Amr ibn As kaže da je čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao:

٢٢١٨ : عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ ٱللهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَٱجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ

“Ako onaj koji sudi uloži maksimalan napor pa presudi ispravno, pripadaju mu dvije nagrade, a ako pogriješi, pripada mu jedna nagrada.”

أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَٱجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ).

7. Dokazivanje na osnovu Vjerovjesnikove, s.a.v.s., šutnje, bez drugog dokaza

٧ - باب: مَنْ رَأى تَرْكَ النَّكِيـــرِ مِنَ النَّبِيِّ حُجَّةً لَا مِن غَيْرِه

2219. Muhammed ibn Munkedir kaže da se Džabir ibn Abdullah, r.a., zaklinjao Allahom da je Ibn Sajjad - Dedždžal.

- Zaklinješ se Allahom?! - upitao sam (Džabira).

- Čuo sam Omera, r.a., da se zaklinje na to u prisustvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., a da Vjerovjesnik, s.a.v.s., to nije osudio - reče on.

٢٢١٩ : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ ٱللهِ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كانَ يَحْلِفُ بِٱللهِ: أَنَّ ٱبْنَ الصَّيَّادِ ٱلدَّجَّالُ، قُلْتُ: تَحْلِفُ بِٱللهِ؟ قالَ: إِنِّي سَمِعْتُ عُمَرَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ يَحْلِفُ عَلَى ذٰلِكَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَلَمْ يُنْكِرْهُ النَّبِيُّ ﷺ.

88. *TEVHID* - VJEROVANJE U JEDNOG JEDINOG BOGA

٨٨ ـ كِتَابُ التَّوحِيدِ

(I odgovor džehmijama i sličnima)

(والرد على الجهمية وغيرهم)

1. Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., pozivanje svojih sljedbenika u vjerovanje u Jednog Jedinog Boga

١ ـ باب: مَا جاءَ فِي دُعاءِ النَّبِيِّ ﷺ أُمَّتَهُ إِلى تَوْحِيدِ اللهِ

2220. Aiša, r.a., supruga Vjerovjesnika, s.a.v.s., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odaslao jedan vojni odred, odredivši im za zapovjednika jednoga koji je klanjanje sa svojim drugovima običavao završavati poglavljem Ihlas: *Reci: Allah je jedan...* Kada su se vratili, spomenuli su to Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa je on rekao:

"Upitajte ga zašto je to činio!"

Kada su ga pitali o tome, rekao je:

- Jer ovo poglavlje govori o osobenosti Milostivog pa volim da ga učim.

Na to je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Izvijestite ga da Allah, uistinu, voli njega!"

٢٢٢٠ : عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ رَجُلًا عَلَى سَرِيَّةٍ، وَكانَ يَقْرَأُ لِأَصْحَابِهِ فِي صَلاتِهِ فَيَخْتِمُ بِـ «قُلْ هُوَ ٱللهُ أَحَدٌ». فَلَمَّا رَجَعُوا ذَكَرُوا ذٰلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: (سَلُوهُ لِأَيِّ شَيْءٍ يَصْنَعُ ذٰلِكَ). فَسَأَلُوهُ فَقَالَ: لِأَنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمٰنِ، وَأَنَا أُحِبُّ أَنْ أَقْرَأَ بِهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (أَخْبِرُوهُ أَنَّ ٱللهَ يُحِبُّهُ).

2. Ajet: *Allah je onaj koji svima opskrbu daje, Moćni, Jaki.* (Ez-Zarijat, 58.)

٢ ـ باب: قَوْلِه تَعالى: ﴿إِنَّ اللهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو القُوَّةِ المَتِينُ﴾

2221. Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., kaže:

– Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

"Nije niko strpljiviji od Allaha na uvredu koju čuje. Njemu pripisuju dijete, a On im, opet, daje zdravlje i opskrbu."

٢٢٢١ : عَنْ أَبِي مُوسٰى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (ما أَحَدٌ أَصْبَرُ عَلَى أَذىً سَمِعَهُ مِنَ ٱللهِ، يَدَّعُونَ لَهُ الْوَلَدَ، ثُمَّ يُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ).

3. Ajet: *...I On je Silni, Mudri!* (Ibrahim, 4.); ajet: ***Veličanstven je Gospodar Uzdržavatelj tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga oni predstavljaju!*** (Es-Saffat, 180.) i ajet: ***...A svo dostojanstvo pripada Allahu i Njegovu Poslaniku...*** (El-Munafikun, 8.)

٣ - باب: قَوْلُه تَعَالَى: ﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ وقـولـه: ﴿سُبْحَـانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾ وَقَوله: ﴿وللهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ﴾

2222. Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., običavao govoriti:

"Tražim zaštitu u snazi i veličini Tvojoj, Koji Si Jedan i Jedini, Koji neće umrijeti, dok će džini i ljudi pomrijeti."

٢٢٢٢ : عَنِ ٱبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ يَقُولُ: (أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ، الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ الَّذِي لاَ يَمُوتُ، وَٱلْجِنُّ وَالإِنْسُ يَمُوتُونَ).

4. Ajet: ***...Allah vas podsjeća na Sebe...*** (Alu Imran, 28.) i ajet: ***...Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš...*** (El-Ma'ide, 116.)

٤ - باب: قَولـه تَعَالى: ﴿وَيُحَذِّرُكُمُ اللهُ نَفْسَهُ﴾. وقَولَ الله تَعَالى: ﴿تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلاَ أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ﴾

2223. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Kada je Allah stvorenja stvorio, zapisao je, obavezujući Sebe, u Knjizi Svojoj, koja je u Njega na Prijestolju: Uistinu, milost Moja je iznad ljutnje Moje."

٢٢٢٣ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: (لَمَّا خَلَقَ ٱللهُ الخَلْقَ، كَتَبَ فِي كِتَابِهِ، وَهُوَ يَكْتُبُ عَلَى نَفْسِهِ، وَهُوَ وَضْعٌ عِنْدَهُ عَلَى الْعَرْشِ: إِنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي).

2224. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Ja sam kod Mog roba čim pomisli na Mene (kadar sam učiniti za njega sve ono što on misli) i Ja sam s njim kad god Me spomene; ako Me spomene u sebi, i Ja njega spomenem u Sebi; ako Me spomene u društvu nekom, Ja njega spomenem u društvu boljem od tog; ako se on Meni približi jedan pedalj, Ja se približim njemu jedan aršin; ako se on Meni približi jedan aršin, Ja se približim njemu jedan hvat; ako on ide

٢٢٢٤ : وَعَنْهُ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ النَّبِيُّ ﷺ: (يَقُولُ ٱللهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ

njemu trčeći.

5. Ajet: ...*Oni žele izmijeniti Allahove riječi* ... (El-Feth, 15.)

2225. Ebu Hurejre, r.a., priča da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

"Allah kaže: 'Kada Moj rob naumi uraditi neko loše djelo, nemojte ga upisivati njemu sve dok ga ne uradi; ako ga uradi, upišite mu ga takvim, a ako od njega odustane, zarad Mene, upišite mu ga kao dobro djelo. Ako naumi uraditi neko dobro djelo pa ga ne uradi, upišite mu ga kao dobro djelo, a ako ga uradi, upišite mu ga od deset do sedam stotina (dobrih djela).'"

2226. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je rekao:

"Ako neko počini grijeh pa kaže: 'O moj Bože, zgriješio sam, oprosti mi', tada Gospodar Uzdržavatelj njegov kaže: 'Znao je rob Moj da on ima Gospodara Uzdržavatelja, Koji grijeh oprašta i za njega kažnjava? Oprostio sam robu Svome.' I on, nakon toga, ne bude griješio neko vrijeme, a potom drugi grijeh počini pa kaže: 'O, moj Bože, zgriješio sam pa mi oprosti.' Tada Gopodar Uzdržavatelj njegov kaže: 'Znao je rob Moj da on ima Gospodara Uzdržavatelja, Koji grijeh oprašta i za njega kažnjava? Oprostio sam robu Svom.' I nakon toga, ne bude griješio neko vrijeme, a potom, opet, grijeh počini pa kaže: 'O, moj Bože, zgriješio sam, pa oprosti mi!', tada Gospodar

إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً).

٥ - باب: قَول الله تَعالى: ﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللهِ﴾

٢٢٢٥ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ ٱللَّهِ ﷺ قَالَ: (يَقُولُ ٱللَّهُ: إِذَا أَرَادَ عَبْدِي أَنْ يَعْمَلَ سَيِّئَةً فَلَا تَكْتُبُوهَا عَلَيْهِ حَتَّى يَعْمَلَهَا، فَإِنْ عَمِلَهَا فَٱكْتُبُوهَا بِمِثْلِهَا، وَإِنْ تَرَكَهَا مِنْ أَجْلِي فَٱكْتُبُوهَا لَهُ حَسَنَةً، وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَعْمَلَ حَسَنَةً فَلَمْ يَعْمَلْهَا فَٱكْتُبُوهَا لَهُ حَسَنَةً، فَإِنْ عَمِلَهَا فَٱكْتُبُوهَا لَهُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ).

٢٢٢٦ : وعَنْهُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ عَبْدًا أَصَابَ ذَنْبًا، وَرُبَّمَا قَالَ: أَذْنَبَ ذَنْبًا، فَقَالَ: رَبِّ أَذْنَبْتُ ذَنْباً، وَرُبَّمَا قَالَ: أَصَبْتُ، فَٱغْفِرْ، فَقَالَ رَبُّهُ: أَعَلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ ٱلذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ ٱللَّهُ ثُمَّ أَصَابَ ذَنْبًا، أَوْ أَذْنَبَ ذَنْبًا، فَقَالَ: رَبِّ أَذْنَبْتُ - أَوْ أَصَبْتُ - آخَرَ فَٱغْفِرْهُ؟ فَقَالَ: أَعَلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ ٱلذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ ٱللَّهُ، ثُمَّ أَذْنَبَ ذَنْبًا، وَرُبَّمَا قَالَ:

Uzdržavatelj njegov kaže: 'Znao je rob Moj da on ima Gospodara Uzdržavatelja, Koji grijeh oprašta i za njega kažnjava? Oprostio sam robu Svom, po treći put, pa neka čini šta želi!"

6. Razgovor Gospodara Uzvišenog na Sudnjem danu sa vjerovjesnicima i drugima

2227. Enes, r.a., kaže da je čuo Vjerovjesnika, s.a.v.s., da kazuje:

"Na Sudnjem danu ću se ja zauzimati, govoreći: 'Gospodaru Uzdržavatelju moj! Uvedi u Džennet onog u čijem je srcu bilo (imana) koliko je zrno gorušice.' I oni će ući. Potom ću reći: 'Gospodaru Uzdržavatelju moj! Uvedi u Džennet onog u čijem je srcu bilo makar i najmanje (imana).'"

Enes kaže:

- Kao da gledam u prste Allahova Poslanika, s.a.v.s., (dok to pokazuje).

2228. Enes, r.a., prenosi hadis o *šefa'atu* (Poslanikovom zuzimanju na Sudnjem danu), koji je ranije spomenut u opširnoj verziji od Ebu Hurejre. U ovoj predaji na kraju hadisa još stoji:

"...Tada će oni otići Isau, a on će reći: 'Nisam ja od toga (zauzimanja), nego idite Muhammedu, s.a.v.s.' I oni će doći meni pa ću ja reći: 'Ja sam od toga.' Onda ću od Gospodara Uzdržavatelja moga zatražiti dopuštenje pa će mi dopušteno biti. I On će mene nadahnućem poučiti pohvalama, kojima ću Mu hvalu i zahvalu izreći, a koje ja sada ne mogu znati. Tada ću Ga tim pohvalama hvaliti, zahvaljujući

أَصَابَ ذَنْبًا، قَالَ: رَبِّ أَصَبْتُ - أَوْ قَالَ: أَذْنَبْتُ - آخَرَ فَاغْفِرْهُ لِي، فَقَالَ: أَعَلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي، ثَلاَثًا، فَلْيَعْمَلْ مَا شَاءَ).

٦ - باب: كَلاَمِ الرَّبِّ تَعَالى يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الأَنْبِيَاءِ وَغَيرِهِم

٢٢٢٧ : عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ شُفِّعْتُ، فَقُلْتُ: يَا رَبِّ أَدْخِلِ الجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ خَرْدَلَةٌ، فَيَدْخُلُونَ، ثُمَّ أَقُولُ: أَدْخِلِ الجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَدْنَى شَيْءٍ). فَقَالَ أَنَسٌ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى أَصَابِعِ رَسُولِ اللهِ ﷺ.

٢٢٢٨ : وعَنْهُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: ذِكْرُ حَدِيثِ الشَّفَاعَةِ وقَدْ تَقَدَّمَ مُطَوَّلاً مِنْ رِوايَةِ أَبِي هُرَيْرَةَ، وزادَ هنا فِي آخِرِهِ: فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا، وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُحَمَّدٍ ﷺ، فَيَأْتُونَنِي، فَأَقُولُ: أَنَا لَهَا، فَأَسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي فَيُؤْذَنُ لِي، وَيُلْهِمُنِي مَحَامِدَ أَحْمَدُهُ بِهَا لاَ تَحْضُرُنِي الآنَ، فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، وَأَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا، فَيُقَالُ: يَا

Mu, i na sedždu Mu pasti. I bit će rečeno: ‘O, Muhammede, podigni glavu i kaži, bit ćeš saslušan! Traži, bit će ti dato! Zauzimaj se, bit će ti uslišano!’ Tada ću ja kazati: ‘O moj Gospodaru, moji sljedbenici! Moji sljedbenici!’, pa će biti rečeno: ‘Pođi i izvedi iz njega (Džehennema) onoga u čijem je srcu bilo imana koliko je teško jedno zrno ječma.’ Ja ću otići i to učiniti. Potom ću se vratiti i tim pohvalama Ga hvaliti, zahvaljujući Mu, i na sedždu Mu pasti. I bit će rečeno: ‘O, Muhammede, podigni glavu i kaži, bit ćeš saslušan! Traži, bit će ti dato! Zauzimaj se, bit će ti uslišano!’ Tada ću ja kazati: ‘O moj Gospodaru, moji sljedbenici! Moji sljedbenici!’, pa će biti rečeno: ‘Pođi i izvadi iz Džehennema onoga u čijem je srcu bilo imana koliko je praška jedna ili zrno gorušice!’ I ja ću otići i to učiniti. Potom ću se vratiti i pohvalama tim hvaliti Ga, zahvaljujući Mu, i na sedždu Mu pasti. I bit će rečeno: ‘O, Muhammede, podigni glavu i kaži, bit ćeš saslušan, traži, bit će ti dato i zauzimaj se, bit će ti uslišano!’ A tada ću ja kazati: ‘O moj Gospodaru! Moji sljedbenici! Moji sljedbenici!’, pa će biti rečeno: ‘Pođi i izvadi onoga u čijem je srcu bilo imana koliko je najmanje, najmanje, najmanje zrno gorušice i izvadi ga iz Vatre!’ I ja ću krenuti i to učiniti.”

مُحَمَّدُ ٱرْفَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمَعْ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَٱشْفَعْ تُشَفَّعْ، فَأَقُولُ: يَارَبِّ، أُمَّتِي أُمَّتِي، فَيُقَالُ: ٱنْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ شَعِيرَةٍ مِنْ إِيمَانٍ، فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ، ثُمَّ أَعُودُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحامِدِ ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا، فَيُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ٱرْفَعْ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعْ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَٱشْفَعْ تُشَفَّعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أُمَّتِي أُمَّتِي، فَيُقَالُ: ٱنْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَن كانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ أَوْ خَرْدَلَةٍ مِنْ إِيمَانٍ، ، فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ، ثُمَّ أَعُودُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا، يَا مُحَمَّدُ ٱرْفَعْ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعْ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَٱشْفَعْ تُشَفَّعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أُمَّتِي أُمَّتِي، فَيُقَالُ: ٱنْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مَنْ كانَ فِي قَلْبِهِ أَدْنَى أَدْنَى أَدْنَى مِثْقَالِ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ أيمَانٍ فَأَخْرِجْهُ مِنَ النَّارِ، فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ).

2229. Enes, r.a., u drugoj predaji kaže da je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) rekao:

“Zatim ću se četvrti put vratiti i tim pohvalama Ga hvaliti, zahvaljujući Mu, i sedždu Mu učiniti. Tada će biti rečeno: ‘O, Muhammede, podigni glavu i kaži,

٢٢٢٩:وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ :(ثُمَّ أَعُودُ الرَّابِعَةَ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا)، فَيُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ٱرْفَعْ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعْ، وَسَلْ تُعْطَهْ وَٱشْفَعْ تُشَفَّعْ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ ٱئْذَنْ لِي فِيمَنْ قالَ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ ٱللهُ، فَيَقُولُ: وَعِزَّتِي وَجَلاَلِي وَكِبْرِيَائِي وَعَظَمَتِي لَأُخْرِجَنَّ

bit ćeš saslušan! Traži, bit će ti dato! Zauzimaj se, bit će ti uslišano!' Tada ću ja kazati: 'O moj Gospodaru! Dopusti mi i za onoga ko je izgovorio: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha!)' A On će tada reći: 'Tako Mi Moje moći, Moje uzvišenosti, Moga ponosa i Moje veličine, Ja ću, zasigurno, izvaditi iz njega (Džehennema) onoga ko je izgovorio: *La ilahe illallah* (Nema boga osim Allaha!)'"

مِنْهَا مَنْ قَالَ لاَ إِلَٰهَ إِلاَّ ٱللهُ).

7. Mjerenje djela i riječi na Sudnjem danu

٧ ـ باب: مِيـزَانُ الأَعْـمَـالِ والأَقْوَالِ يَوْمَ القِيَامَةِ

2230. Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Dvije izreke su drage Milostivom, lahke na jeziku a teške na tereziji: *Subhanallahi ve bi-hamdihi, Subhanallahi-l-azim* (Uzvišen je Allah i Njemu pripada sva hvala. Uzvišen je Allah Veličanstveni!)"

٢٢٣٠ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ ٱللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (كَلِمَتَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمٰنِ، خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ: سُبْحَانَ ٱللهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ ٱللهِ الْعَظِيمِ).

(U Rijadu, petak, 4. rebiu-l-evvela 1425. hidžretske / 23. aprila 2004.g.)

Sadržaj

3. O ZNANJU

4. O ABDESTU

5. O GUSULU (KUPANJU)

6. O MENSTRUACIJI

7. O TEJEMMUMU

8. O NAMAZU

O SUTRI (ZASTORU KLANJAČA)

9. O NAMASKIM VREMENIMA

10. O EZANU

O KARAKTERISTIKAMA NAMAZA

11. O KLANJANJU DŽUME

12. O STRAHU

13. O BAJRAMIMA

14. O VITRU

15. O KIŠNOJ DOVI

16. O POMRAČENJU SUNCA

17. O KUR'ANSKIM SEDŽDAMA I NAČINU NJIHOVA IZVOĐENJA

18. O SKRAĆIVANJU NAMAZA

19. O KLANJANJU NOĆU

24. O ZEKATU

25. O SADEKATU-L-FITRU

26. O HADŽU

27. O UMRI

28. O SPRIJEČENOSTI OD HADŽA I O KAZNI ZBOG LOVA

29. KAZNA ZA LOV I SLIČNO

32. O KLANJANJU TERAVIJE

33. O I'TIKAFU

34. O KUPOPRODAJAMA

42. O ZAJMU, OTPLATI DUGOVA, BLOKIRANJU (SREDSTAVA) I STEČAJU

43. O SPOROVIMA

44. O NAĐENOJ STVARI

45. O UČINJENOJ NEPRAVDI

46. O UDRUŽIVANJU

47. O STAVLJANJU POD HIPOTEKU

48. O ZNAČAJU OSLOBAĐANJA ROBA 494

49. O DARU, NJEGOVOJ VAŽNOSTI I PODSTICANJU NA DARIVANJE

50. O SVJEDOČENJIMA

51. O UVJETIMA

52. O OPORUKAMA

53. O DŽIHADU (BORBI NA ALLAHOVOM PUTU)

54. O POČETKU STVARANJA

55. O VJEROVJESNICIMA

56. VRLINE VJEROVJESNIKOVIH, S.A.V.S., DRUGOVA, R.A.

57. O VOJNIM POHODIMA

58. TUMAČENJE KUR'ANA

Sura El-Fatiha

Sura El-Bekara (Krava)

Sura Alu 'Imran (Imranova porodica)

Sura En-Nisa' (Žene)

Sura El-Ma'ida (Trpeza)

68. O BOLESNICIMA

69. O MEDICINI

70. O ODIJEVANJU

71. O LIJEPOM PONAŠANJU

72. O TRAŽENJU DOZVOLE (ZA ULAZAK U TUĐU KUĆU)

73. O DOVAMA (MOLJENJIMA)

74. KAZIVANJA KOJA OMEKŠAVAJU SRCA

82. TRAŽENJE POKAJANJA OD OTPADNIKA I POBUNJENIKA I BORBA PROTIV NJIH

83. O TUMAČENJU SNOVA

84. O ISKUŠENJIMA

85. ODREDBE

86. O ŽELJAMA

87. O PRIDRŽAVANJU KUR'ANA I SUNNETA

88. TEVHID - VJEROVANJE U JEDNOG JEDINOG BOGA